

Hof van cassatie - Cour de cassation

TRADCAS

2020

(Vertaalde) samenvattingen van arresten van het hof van cassatie, geordend volgens rolnummer.

Résumés (traduits) des arrêts de la Cour de cassation, classés en fonction de numéro de rôle.

C.13.0363.N

2 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200102.1N.1](#)

AC nr. ...

Het tarief vermeld in artikel 47, §2, 7° Afvalstoffendecreet geldt als het gewone heffingstarief voor het storten van afvalstoffen op een stortplaats vergund voor bedrijfsafvalstoffen; de heffingsplichtige die zich op het verlaagde tarief wil beroepen heeft de bewijslast dat hij de bij artikel 47, §2, 38° Afvalstoffendecreet vastgelegde gewichtspercentages heeft nageleefd (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Afvalstoffendecreet - Milieuheffing - Verlaagd tarief - Voorwaarden - Bewijslast

- Art. 47 Decr. VI. R. 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen

Le tarif mentionné à l'article 47, § 2, 7°, du décret du 2 juillet 1981 relatif à la prévention et à la gestion des déchets doit être considéré comme le tarif ordinaire de redevance pour le déversement de déchets sur une décharge autorisée pour le déversement de déchets industriels et le redevable qui entend se prévaloir du tarif réduit a la charge de la preuve qu'il a respecté les pourcentages en poids fixés à l'article 47, § 2, 38°, du décret (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Impôts régionaux - Région flamande - Décret de la Région flamande du 2 juillet 1981 relatif à la prévention et à la gestion des déchets - Redevance écologique - Tarif réduit - Conditions - Charge de la preuve

- Art. 47 Décr. Comm. fl. du 2 juillet 1981

C.15.0087.F

12 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201112.1F.2](#)

AC nr. ...

Het belang in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek moet rechtmatig zijn; het belang is slechts onrechtmatig indien de rechtsvordering enkel het behoud van een toestand in strijd met de openbare orde of het verkrijgen van een ongeoorloofd voordeel nastreeft (1); hieruit volgt dat een belang niet onrechtmatig is omdat de eiser bij de rechter een tegenstrijdige eis aanhangig maakt die ertoe strekt hem een zaak en zijn tegendeel te doen zeggen. (1) Zie Cass. 6 december 2018, AR C.17.0666.F, AC 2018, nr. 688.

VORDERING IN RECHTE - Belang - Begrip

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

L'intérêt, au sens de l'article 17 du Code judiciaire, doit être légitime; il n'est illégitime que si l'action tend au maintien d'une situation contraire à l'ordre public ou à l'obtention d'un avantage illicite (1) ; il s'ensuit que l'intérêt n'est pas illégitime par le fait que le demandeur saisit le juge d'une demande contradictoire tendant à lui faire dire une chose et son contraire. (1) Voir Cass. 6 décembre 2018, RG C.17.0666.F, Pas. 2018, n° 688.

DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt - Notion

- Art. 17 Code judiciaire

C.15.0132.F

18 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.2](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 2, 3°, 3, 6, § 1, en 17 van de ordonnantie van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad van 9 september 1993 volgt dat de sociale huisvesting een openbare dienst is die tot doel heeft het in artikel 23 Grondwet vastgelegde recht op een behoorlijke huisvesting te concretiseren ten behoeve van de personen met een laag inkomen en waarvan de huurprijs wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van de regering, en dat de socialehuurovereenkomst het instrumentum van die openbare dienst vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 297.

HUISVESTING - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 9 september 1993 - Sociale huisvesting - Sociale woning

De referentiehuurder en de leden van zijn gezin zijn de "huurder" met wie de socialehuurovereenkomst wordt gesloten in de zin van artikel 2, 7°, van het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 september 1996, zelfs al wijst het huurcontract niet elk van hen schriftelijk aan als huurder; uit de opzet van de Huisvestingscode voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest volgt dat de socialehuurovereenkomst eindigt bij het overlijden van de overlevende huurder, zoals bepaald in artikel 28, § 5, van het type-huurcontract; bij het overlijden van de referentiehuurder wordt de huur voortgezet met de leden van zijn gezin die de rechtsbekwaamheid hebben om een huurovereenkomst te sluiten, die aan de toelatingsvoorwaarden van de openbare dienst van de sociale woninghuur voldoen en waarvan de inkomsten in aanmerking worden genomen voor de berekening van de huurprijs (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 297.

HUISVESTING - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Sociale woningen - Besluit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 september 1996 - Referentiehuurder - Overlijden - Leden van het gezin - Gevolgen - Voortzetting van de huur

- Artt. 2, 4, 17 tot 20 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de regeling van de verhuur van woningen die beheerd worden door de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij of door de openbare vastgoedmaatschappijen

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Verplichtingen van

7/06/2023

Il résulte des articles 2, 3°, 3, 6, §1er, et 17 de l'Ordonnance du conseil de la Région de Bruxelles-Capitale du 9 septembre 1993 que le logement social constitue un service public destiné à réaliser à l'usage des personnes aux revenus modestes et dont le loyer est fixé conformément aux dispositions arrêtées par le gouvernement le droit à un logement décent garanti par l'article 23 de la Constitution, et que le bail de logement social constitue l'instrument de ce service public (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOGEMENT - Ordonnance du conseil de la Région de Bruxelles-Capitale du 9 septembre 1993 - Logement social - Habitation sociale

Le locataire de référence et les membres de son ménage constituent le « locataire » avec lequel le bail de logement social est conclu au sens de l'article 2, 7°, de l'arrêté du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 26 septembre 1996, même si le contrat de bail ne désigne pas chacun d'eux par écrit comme étant un locataire; il résulte de l'économie du Code du logement pour la Région de Bruxelles-Capitale que le bail de logement social prend fin au décès du locataire survivant comme le prévoit l'article 28, § 5, du contrat-type; au décès du locataire de référence, le bail se poursuit avec les membres du ménage qui ont la capacité juridique de conclure un contrat de bail, qui satisfont aux conditions d'admission au service public du logement social et dont les revenus sont pris en compte pour le calcul du loyer (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOGEMENT - Bail à loyer - Obligations entre parties - Habitations sociales - Arrêté du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 26 septembre 1996 - Locataire de référence - Décès - Membres du ménage - Conséquences - Poursuite du bail

- Art. 2, 4, 17 à 20 Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale organisant la location des habitations gérées par la Société du Logement de la Région bruxelloise ou par les sociétés immobilières de service public

LOUAGE DE CHOSES - Bail a loyer - Obligations entre parties -

P. 3/937

partijen - Sociale huisvesting - Sociale woning - Besluit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 26 september 1996 - Referentiehuurder - Overlijden - Leden van het gezin - Gevolgen - Voortzetting van de huur

- Artt. 2, 4, 17 tot 20 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering houdende de regeling van de verhuur van woningen die beheerd worden door de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij of door de openbare vastgoedmaatschappijen

Logement social - Habitation sociale - Arrêté du gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale du 26 septembre 1996 - Locataire de référence - Décès - Membres du ménage - Conséquences - Poursuite du bail

- Art. 2, 4, 17 à 20 Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale organisant la location des habitations gérées par la Société du Logement de la Région bruxelloise ou par les sociétés immobilières de service public

C.15.0200.N

10 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200210.3N.9](#)

AC nr. ...

Noch de artikelen 3, 9 en 12 IVRK, noch artikel 8 EVRM of artikel 22bis Grondwet vereisen dat het minderjarig kind in de gelegenheid wordt gesteld als partij tussen te komen en een vordering in te stellen in geschillen tussen zijn ouders aangaande de uitoefening van het ouderlijk gezag over zijn persoon, de verblijfsregeling of de uitoefening van het recht op persoonlijk contact door de ouder die niet het ouderlijk gezag uitoefent; uit artikel 1004/1, §1 en §6, artikel 374 Burgerlijk Wetboek en de artikelen 1253ter/6 en 1253ter/7, § 1, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek, waarmee de wetgever de hem door artikel 22bis Grondwet en het IVRK opgelegde verplichtingen wil nakomen, volgt dat ter zake geschillen tussen de ouders betreffende de organisatie van de verblijfsregeling van hun kinderen en de uitoefening van het recht op persoonlijk contact, niet wordt afgeweken van de handelings- of procesonbekwaamheid van de minderjarige; hieruit volgt dat de minderjarige in een dergelijk geschil niet als partij kan tussenkomen en geen vordering kan instellen (1). (1) Zie concl. OM.

KIND - Ouderlijk gezag - Verblijfsregeling kind - Minderjarige - Procesbekwaamheid

*ORDONNANTIES [ZIE: 527 WETTEN. DECRETEN.
ORDONNANT - Verblijfsregeling kind - Minderjarige -
Procesbekwaamheid*

Ni les articles 3, 9 et 12 de la Convention relative aux droits de l'enfant, ni l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ou l'article 22 de la Constitution ne requièrent que l'enfant mineur soit mis en mesure d'intervenir en tant que partie et d'agir en justice dans des litiges opposant ses parents concernant l'exercice de l'autorité parentale sur sa personne, l'hébergement ou l'exercice du droit à des relations personnelles par le parent qui n'exerce pas l'autorité parentale; il suit des articles 1004/1, § 1 et § 6, 374 du Code civil et 1253ter/6 en 1253ter/7, § 1er, alinéa 2, 3°, du Code judiciaire, par lesquels le législateur entend respecter les obligations qui lui sont imposées par l'article 22bis de la Constitution et par la Convention relative aux droits de l'enfant, que, dans des litiges opposant les parents sur l'hébergement de leurs enfants et l'exercice du droit aux relations personnelles, il n'est pas dérogé à l'incapacité juridique du mineur ni à son incapacité à ester en justice; il s'ensuit que, dans le cas d'un tel litige, le mineur ne peut intervenir en tant que partie ni agir en justice (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ENFANT; VOIR AUSSI: 018 FILIATION; 313 ENLEVEMENT - Autorité parentale - Hébergement de l'enfant - Mineur - Capacité d'ester en justice

ORDONNANCES [VOIR: 527 LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. - Hébergement de l'enfant - Mineur - Capacité d'ester en justice

C.16.0374.N

20 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.9](#)

AC nr. ...

De rechter kan buiten een wettelijke vergoedingsregeling om, waarvan het Grondwettelijk Hof bevestigt dat deze de toetsing aan hogere rechtsnormen doorstaat, geen vergoeding toekennen op grond van het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor openbare lasten.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten - Planschade - Toekennen van een vergoeding - Bestaan van een wettelijke vergoedingsregeling

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten - Planschade - Toekennen van een vergoeding - Bestaan van een wettelijke vergoedingsregeling

Nu het Grondwettelijk Hof in antwoord op de door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag geen schending weerhoudt van artikel 16 Grondwet en artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM in samenhang met het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel, door het forfaitair karakter van de berekening van de planschadevergoeding zoals bepaald in artikel 35 van het decreet van het Vlaams Parlement van 22 oktober 1996 betreffende de ruimtelijke ordening, faalt het cassatiemiddel dat dergelijke schending aanvoert naar recht (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2018, AR C.16.0374.N, AC 2018, nr. 5.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Beperkend karakter van de forfaitaire planschadevergoedingsregeling - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Beperkend karakter van de forfaitaire planschadevergoedingsregeling - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

Le juge ne peut, en dehors d'un régime légal d'indemnisation, à propos duquel la Cour constitutionnelle confirme qu'il satisfait au contrôle de conformité avec des normes juridiques supérieures, octroyer d'indemnité fondée sur le principe de l'égalité des citoyens devant les charges publiques.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Egalité des citoyens devant les charges publiques - Dommages résultant de la planification spatiale - Octroi d'une indemnité - Existence d'un régime légal d'indemnisation

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Egalité des citoyens devant les charges publiques - Dommages résultant de la planification spatiale - Octroi d'une indemnité - Existence d'un régime légal d'indemnisation

Attendu que, dans sa réponse à la question préjudicielle posée par la Cour de cassation, la Cour constitutionnelle ne retient pas la violation de l'article 16 de la Constitution ni de l'article 1er du Premier Protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, lus en combinaison avec le principe d'égalité et de non-discrimination, en raison du caractère forfaitaire du calcul de l'indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale, tel que le prévoit l'article 35 du décret du Parlement flamand du 22 octobre 1996 relatif à l'aménagement du territoire, le moyen de cassation qui soutient pareille violation manque en droit (1). (1) Voir Cass. 4 janvier 2018, RG C.16.0374.N, Pas. 2018, n° 5.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Caractère restrictif du régime forfaitaire d'indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale - Absence de violation

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Caractère restrictif du régime forfaitaire d'indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale - Absence de violation

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Beperkend karakter van de forfaitaire planschadevergoedingsregeling - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Beperkend karakter van de forfaitaire planschadevergoedingsregeling - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschade - Planschadevergoeding - Forfaitaire berekening - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschade - Planschadevergoeding - Forfaitaire berekening - Geen schending

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

- Art. 35, derde lid Decreet betreffende de ruimtelijke ordening gecoördineerd op 22 oktober 1996, zoals gewijzigd bij decreet 19 december 1998

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de cassation - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Caractère restrictif du régime forfaitaire d'indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale - Absence de violation

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de cassation - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Caractère restrictif du régime forfaitaire d'indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale - Absence de violation

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Dommages résultant de la planification spatiale - Indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale - Calcul forfaitaire - Absence de violation

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Dommages résultant de la planification spatiale - Indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale - Calcul forfaitaire - Absence de violation

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

- Art. 35, al. 3 Décret relatif à l'aménagement du territoire, coordonné le 22 octobre 1996, tel qu'il a été modifié par le décret du 19 décembre 1998

Wanneer het bijzonder plan van aanleg voldoende gedetailleerde voorschriften bevat die de overheid geen enkele beoordelingsruimte meer laten, volstaat het dat de overheid aan die voorschriften toetst om de verenigbaarheid van het aangevraagde met de goede plaatselijke ordening na te gaan en kan een motivering door een enkele verwijzing naar het bijzonder plan van aanleg volstaan; dit is niet het geval ingeval van loutere overeenstemming van de vergunde constructie met de bestemming van het bijzonder plan van aanleg (1). (1) Zie R.v.St. 7 februari 2001, nr. 93.109.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Bijzonder plan van aanleg - Aanvraag stedenbouwkundige vergunning - Motiveringsplicht

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen
- Art. 19, derde lid KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

Lorsque le plan particulier d'aménagement contient des dispositions suffisamment détaillées pour ne laisser aucun pouvoir d'appréciation à l'autorité, il suffit que celle-ci procède à un contrôle au regard de ces dispositions pour examiner la compatibilité de ce qui est demandé avec le bon aménagement local et une motivation par une simple référence au plan particulier d'aménagement peut suffire; ce n'est pas le cas lorsque la construction autorisée est simplement conforme à l'affectation du plan particulier d'aménagement (1). (1) Voir C.E., 7 février 2001, n° 93.109

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Plan particulier d'aménagement - Demande de permis d'urbanisme - Obligation de motiver

- Art. 3 L. du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs
- Art. 19, al. 3 A.R. du 28 décembre 1972

C.16.0547.F

17 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.1](#)

AC nr. ...

Hoewel de schuldvordering die is ontstaan uit arbeidsprestaties de bedrijfsvoorheffing omvat, volgt hieruit niet dat die schuldvordering van bedrijfsvoorheffing niet het voorwerp kan uitmaken van een vermindering, aangezien het lot hiervan wordt bepaald door de hoedanigheid van haar titularis en de categorie van de openbare schuldeisers die een algemeen voorrecht genieten zich niet kan beroepen op de regeling die is bepaald voor de categorie van de werknemers die beschikken over een schuldvordering die is ontstaan uit arbeidsprestaties (1) (2). (1) Cass. 16 juni 2016, AR F.16.0022.N, AC 2016, nr. 409 met concl. van advocaat-generaal THIJS. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 547.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS AKKOORD EN GERECHTELIJ - Gerechtig akkoord - Vermindering - Verantwoording - Gerechtigkeitsreorganisatie - Loonvordering - Bedrijfsvoorheffing

- Artt. 49, eerste lid, 49/1, eerste, tweede en vierde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Si la créance née de prestations de travail comprend le précompte professionnel, il n'en résulte pas que cette créance de précompte professionnel ne puisse faire l'objet d'une réduction dès lors que son sort est déterminé par la qualité de son titulaire et que les créanciers publics munis d'un privilège général ne peuvent se prévaloir du régime prévu pour les travailleurs titulaires d'une créance née de prestations de travail (1)(2). (1) Cass. 16 juin 2016, RG F.16.0022.N, Pas. 2016, n° 409 avec concl. de M. Thijs, avocat général, publiées à leur date dans AC. (2) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Concordats - Réduction - Justification - Réorganisation judiciaire - Créance de rémunérations - Précompte professionnel

- Art. 49, al. 1er, 49/1, al. 1er, 2 et 4 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

- Art. 2, 1° Wet 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen

- Art. 2, 1° L. du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations

C.17.0010.N

27 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN.1](#)

AC nr. ...

De verduidelijkingen die de Raad van State op vraag van de partijen verschaft met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om aan de onregelmatigheden te remediëren die tot de nietigverklaring van de bestuurshandeling hebben geleid, delen niet in het gezag van gewijsde van het arrest en zijn bijgevolg niet bindend voor de rechter die na de vernietiging uitspraak zal moeten doen over bijkomend herstel dat nog moet worden geboden (1). (1) Zie concl. OM.

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Arrest van nietigverklaring - Verduidelijking in verband met te nemen uitvoeringsmaatregelen - Aard

- Art. 35/1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Les précisions que le Conseil d'État fournit, à la demande des parties, concernant les mesures à prendre pour remédier à l'illégalité ayant conduit à l'annulation de l'acte administratif ne participent pas à l'autorité de chose jugée et, par conséquent, elles ne sont pas contraignantes à l'égard du juge qui, après l'annulation, sera appelé à statuer sur la demande de réparation complémentaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Arrêt d'annulation - Précision concernant l'adoption de mesures exécutoires - Nature

- Art. 35/1 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

Het cassatieberoep gericht tegen de motieven van een vernietigingsarrest waarin de Raad van State verduidelijkingen verschaft met betrekking tot maatregelen die moeten worden genomen om te verhelpen aan de onwettigheid die tot de nietigverklaring heeft geleid, betreft geen attributieconflict ten aanzien waarvan het Hof van Cassatie zijn regulerende opdracht in verband met de respectieve bevoegdheid van de rechterlijke orde en de Raad van State heeft te vervullen (1). (1) Zie concl. OM.

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Arrest van nietigverklaring - Verduidelijking in verband met te nemen uitvoeringsmaatregelen - Cassatieberoep

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 33, eerste lid, en 35/1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Le pourvoi en cassation dirigé contre les motifs d'un arrêt d'annulation dans lequel le Conseil d'État fournit des précisions concernant les mesures à prendre pour remédier à l'illégalité ayant conduit à l'annulation ne concerne pas un conflit d'attribution à l'égard duquel la Cour de cassation doit remplir sa mission de régulation en ce qui concerne les compétences respectives de l'ordre judiciaire et du Conseil d'État (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Arrêt d'annulation - Précision concernant l'adoption de mesures exécutoires - Pourvoi en cassation

- Art. 609, 2° Code judiciaire

- Art. 33, al. 1er, et 35/1 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

C.17.0114.N

27 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN.2](#)

AC nr. ...

Waar de Raad van State weliswaar zonder rechtsmacht is wanneer de vordering strekt tot de nietigverklaring of schorsing van een administratieve rechtshandeling waarbij een administratieve overheid weigert een verplichting uit te voeren die overeenstemt met een subjectief recht van verzoeker en het aangevoerd middel gebaseerd is op een regel van materieel recht die deze verplichting in het leven roept en het geschil inhoudelijk bepaalt, doet de loutere omstandigheid dat de uitspraak over een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een besluit van de Vlaams minister vereist dat de Raad van State ook uitspraak doet over het bestaan en de omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning, geen afbreuk aan de rechtsmacht van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM.

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Rechtsmacht - Werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de vordering - Arrest van schorsing - Uitspraak over bestaan en omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 14, § 1 en 17, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

MILIEURECHT - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Rechtsmacht - Besluit van de Vlaams Minister - Vordering tot schorsing - Werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de vordering - Arrest van schorsing - Uitspraak over bestaan en omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 14, § 1 en 17, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Rechtsmacht - Werkelijk en rechtstreeks voorwerp van de vordering - Arrest van schorsing - Uitspraak over bestaan en omvang van het recht om zich te beroepen op een verleende vergunning

- Artt. 144 en 145 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 14, § 1 en 17, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Bien que le Conseil d'État soit, certes, sans juridiction lorsque la demande tend à l'annulation ou à la suspension d'un acte juridique administratif par lequel une autorité administrative refuse d'exécuter une obligation qui correspond à un droit subjectif du requérant et que le moyen invoqué se fonde sur une règle de droit matériel qui crée cette obligation et détermine le fond de la contestation, la seule circonstance que la décision rendue sur une demande en suspension de l'exécution d'un arrêté du ministre flamand requiert que le Conseil d'État statue également sur l'existence et l'étendue du droit de se prévaloir d'un permis octroyé ne fait pas obstacle au pouvoir de juridiction du Conseil d'État (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Pouvoir de juridiction - Objet véritable et direct de la demande - Arrêt de suspension - Décision sur l'existence et l'étendue du droit de se prévaloir d'un permis octroyé

- Art. 144 et 145 La Constitution coordonnée 1994
 - Art. 14, § 1er et 17, § 1er Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Pouvoir de juridiction - Arrêté du ministre flamand - Demande de suspension - Objet véritable et direct de la demande - Arrêt de suspension - Décision sur l'existence et l'étendue du droit de se prévaloir d'un permis octroyé*

- Art. 144 et 145 La Constitution coordonnée 1994
 - Art. 14, § 1er et 17, § 1er Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Pouvoir de juridiction - Objet véritable et direct de la demande - Arrêt de suspension - Décision sur l'existence et l'étendue du droit de se prévaloir d'un permis octroyé*

- Art. 144 et 145 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 14, § 1er et 17, § 1er Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

De toepassing van artikel 1278, vierde en vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek veronderstelt het bestaan van een gemeenschap, maar niet van een huwelijksvermogensstelsel dat in het Burgerlijk Wetboek als een stelsel van gemeenschap wordt aangewezen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 258.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Bedongen stelsels - Vereffening van de gemeenschap - Artikel 1278, vierde en vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek - Toepassing - Gemeenschap

- Art. 1278, vierde en vijfde lid Gerechtelijk Wetboek

De rechter die de echtscheiding uitspreekt wegens feitelijke scheiding van de partijen en het tijdstip vermeldt waarop de feitelijke scheiding is ingegaan, waarna hij bij toepassing van artikel 1278, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek kennisneemt van een betwisting aangaande de vereffening van hun gemeenschap, heeft zijn rechtsmacht over de litigieuze aanvangsdatum van de feitelijke scheiding uitgeput (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 258.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis dat de echtscheiding uitspreekt wegens feitelijke scheiding - Vermelding van het tijdstip waarop de scheiding is ingegaan - Beslissing over een geschilpunt - Uitputting van de rechtsmacht - Gezag van gewijsde

- Art. 232 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 19, eerste lid, 1269, tweede lid, en 1270bis Gerechtelijk Wetboek

L'application de l'article 1278, alinéas 4 et 5, du Code judiciaire suppose l'existence d'une communauté, mais non d'un régime matrimonial désigné dans le Code civil comme étant un régime en communauté (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGIMES MATRIMONIAUX - Régimes conventionnels - Liquidation de communauté - Code judiciaire, article 1278, alinéas 4 et 5 - Application - Communauté

- Art. 1278, al. 4 et 5 Code judiciaire

Le juge, qui, prononçant le divorce pour séparation de fait des parties, indique le moment où la séparation a pris cours et est ensuite saisi d'une contestation, par application de l'article 1278, alinéa 4, du Code judiciaire, de la liquidation de leur communauté, a épuisé sa juridiction sur la question litigieuse de la date de prise de cours de la séparation (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement prononçant le divorce pour séparation de fait - Indication du moment où la séparation a pris cours - Décision sur une question litigieuse - Epuisement de sa juridiction - Autorité de la chose jugée

- Art. 232 Code civil

- Art. 19, al. 1er, 1269, al. 2, et 1270bis Code judiciaire

C.17.0281.F

13 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.2](#)

AC nr. ...

De rechter die een verzet of hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart of die, in zijn uitspraak over het hoger beroep tegen een vonnis op verzet, het verzet niet-ontvankelijk verklaart of de beslissing van de eerste rechter bevestigt die het verzet niet-ontvankelijk heeft verklaard, neemt niet kennis van de grond van het geschil en kan, derhalve, geen uitspraak doen over een nieuwe vordering die voor hem is ingesteld (1). (1) Zie Cass. 2 juni 2000, AR C.99.0186.N, AC 2000, nr. 340; Cass. 11 september 1989, AR 6152, AC 1989-90, nr. 17; Cass. 29 oktober 1981, AR 6181-6224-6336, AC 1981-82, nr. 298.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale
7/06/2023

Le juge qui déclare une opposition ou un appel irrecevable ou qui, appelé à statuer sur l'appel d'un jugement rendu sur opposition, déclare l'opposition irrecevable ou confirme la décision du premier juge disant l'opposition irrecevable n'est pas saisi du fond du litige et ne peut, dès lors, statuer sur une demande nouvelle introduite devant lui (1). (1) Voir Cass. 2 juin 2000, RG C.99.0186.N, Pas. 2000, n° 340 ; Cass. 11 septembre 1989, RG 6152, Bull. et Pas. 1990, I, n° 17; Cass. 29 octobre 1981, RG 6181-6224-6336, Bull. et Pas. 1982, I, 298.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et

zaken inbegrepen) - Uitbreiding van eis en nieuwe eis - Niet-ontvankelijk verklaard verzet of hoger beroep - Hoger beroep tegen een op verzet gewezen vonnis - Niet-ontvankelijk verklaard verzet - Bevestiging van de beslissing van het vonnis die het verzet niet-ontvankelijk verklaart - Uitwerking - Nieuwe vordering - Bevoegdheid van de rechter

VORDERING IN RECHTE - Niet-ontvankelijk verklaard verzet of hoger beroep - Hoger beroep tegen een op verzet gewezen vonnis - Niet-ontvankelijk verklaard verzet - Bevestiging van de beslissing van het vonnis die het verzet niet-ontvankelijk verklaart - Uitwerking - Nieuwe vordering - Bevoegdheid van de rechter

sociale) - Extension de la demande et demande nouvelle - Opposition ou appel déclaré irrecevable - Appel d'un jugement rendu sur opposition - Opposition déclarée irrecevable - Confirmation de la décision du jugement disant l'opposition irrecevable - Effet - Demande nouvelle - Pouvoir du juge

DEMANDE EN JUSTICE - Opposition ou appel déclaré irrecevable - Appel d'un jugement rendu sur opposition - Opposition déclarée irrecevable - Confirmation de la décision du jugement disant l'opposition irrecevable - Effet - Demande nouvelle - Pouvoir du juge

C.17.0303.N

27 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201127.REUN.3](#)

AC nr. ...

Het beroep van een werkgever tegen een beslissing van het paritair comité waarbij dit weigert om een toetredingsakte inzake niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen goed te keuren, is geen individueel geschil betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten waarvan de kennisname, bij uitsluiting van de Raad van State, behoort tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank (1). (1) Zie concl. OM.

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST - Werkgever - Invoering van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen - Negatieve beslissing paritair comité - Beroep bij de Raad van State - Aard

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 14, § 1, 1° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 9 Wet 21 december 2007 betreffende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2007-2008

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Werkgever - Invoering van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen - Negatieve beslissing paritair comité - Beroep bij de Raad van State - Aard

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 14, § 1, 1° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 9 Wet 21 december 2007 betreffende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2007-2008

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Rechtsmacht - Werkgever - Invoering van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen - Negatieve beslissing paritair comité - Beroep bij de Raad van State - Aard

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 14, § 1, 1° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Le recours d'un employeur contre une décision de la commission paritaire refusant d'approuver un acte d'adhésion en matière d'avantages non récurrents liés aux résultats ne constitue pas un litige d'ordre individuel relatif à l'application de conventions collectives, dont seules les juridictions du travail peuvent connaître, à l'exclusion du Conseil d'État (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION COLLECTIVE DE TRAVAIL - Employeur - Instauration d'avantages non récurrents liés aux résultats - Décision négative de la commission paritaire - Recours devant le Conseil d'Etat - Nature

- Art. 578, 3° Code judiciaire
- Art. 14, § 1er, 1° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- Art. 9 L. du 21 décembre 2007 relative à l'exécution de l'accord interprofessionnel 2007-2008

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Employeur - Instauration d'avantages non récurrents liés aux résultats - Décision négative de la commission paritaire - Recours devant le Conseil d'Etat - Nature

- Art. 578, 3° Code judiciaire
- Art. 14, § 1er, 1° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- Art. 9 L. du 21 décembre 2007 relative à l'exécution de l'accord interprofessionnel 2007-2008

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Pouvoir de juridiction - Employeur - Instauration d'avantages non récurrents liés aux résultats - Décision négative de la commission paritaire - Recours devant le Conseil d'Etat - Nature

- Art. 578, 3° Code judiciaire
- Art. 14, § 1er, 1° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

- Art. 9 Wet 21 december 2007 betreffende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2007-2008

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Arbeidsrechtbank - Individueel geschil betreffende de toepassing van collectieve arbeidsovereenkomsten - Werkgever - Invoering van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen - Negatieve beslissing paritair comité - Beroep bij de Raad van State - Aard

- Art. 578, 3° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 14, § 1, 1° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 9 Wet 21 december 2007 betreffende de uitvoering van het interprofessioneel akkoord 2007-2008

- Art. 9 L. du 21 décembre 2007 relative à l'exécution de l'accord interprofessionnel 2007-2008

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Tribunal du travail - Litige individuel concernant l'application de conventions collectives de travail - Employeur - Instauration d'avantages non récurrents liés aux résultats - Décision négative de la commission paritaire - Recours devant le Conseil d'Etat - Nature

- Art. 578, 3° Code judiciaire

- Art. 14, § 1er, 1° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

- Art. 9 L. du 21 décembre 2007 relative à l'exécution de l'accord interprofessionnel 2007-2008

C.17.0392.F

7 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.8](#)

AC nr. ...

Artikel XVII.11 Wetboek Economisch Recht, dat de onderneming een aansprakelijkheid oplegt voor de daden van haar niet-geïdentificeerde agenten, sluit niet uit dat een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad aan die onderneming persoonlijk kan worden toegerekend wanneer ze niet de nodige maatregelen heeft genomen om de oneerlijke praktijken van haar agenten te voorkomen of hieraan een einde te maken.

HANDELSPRAKTIJK - Vordering tot staking - Met de eerlijke handelspraktijken strijdige daad - Niet-geïdentificeerde agenten van een onderneming - Toerekening

- Art. XVII. 11 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

L'article XVII.11 du Code de droit économique, qui met à charge de l'entreprise une responsabilité pour le fait de ses agents non identifiés, n'exclut pas qu'un acte contraire aux pratiques honnêtes du marché puisse être imputé personnellement à cette entreprise qui n'a pas pris les mesures nécessaires pour prévenir les pratiques déloyales de ses agents ou y mettre fin.

PRATIQUES DU COMMERCE - Action en cessation - Acte contraire aux pratiques honnêtes du marché - Agents non identifiés d'une entreprise - Imputation

- Art. XVII. 11 Code de droit économique

C.17.0458.F

16 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.2](#)

AC nr. ...

Het bewijs van de teruggaveplicht op grond van een verrijking zonder oorzaak mag worden geleverd met alle middelen van recht (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 697. (2) Artikelen 1341 en 1348 Burgerlijk Wetboek vóór de opheffing door de wet van 13 april 2019.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Allerlei - Verrijking zonder oorzaak - Teruggaveplicht

- Artt. 1341 en 1348 Oud Burgerlijk Wetboek

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Teruggaveplicht - Bewijs

- Artt. 1341 en 1348 Oud Burgerlijk Wetboek

La preuve de l'obligation de restitution fondée sur l'enrichissement sans cause peut être rapportée par toutes voies de droit (1)(2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Les articles 1341 et 1348 Code Civil avant leur abrogation par la loi du 13 avril 2019.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Divers - Enrichissement sans cause - Obligation de restitution

- Art. 1341 et 1348 Ancien Code civil

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Obligation de restitution - Preuve

- Art. 1341 et 1348 Ancien Code civil

In een geschil tussen de tegenwoordige bezitter van een lichamenlijk roerend goed en de hem onmiddellijk voorafgaande bezitter geldt het bezit als vermoeden van titel ten gunste van de bezitter te goeder trouw; hieruit volgt dat de onmiddellijk voorafgaande bezitter die het lichamenlijk roerend goed terugvordert, enerzijds moet aantonen dat hij de eigenaar van het goed was op het ogenblik dat de tegenwoordige bezitter hiervan bezit heeft genomen, en dat hij anderzijds ofwel het gebrekkig bezit door laatstgenoemde ofwel het niet-bestaan dan wel het precair karakter van de door laatstgenoemde aangevoerde titel moet bewijzen; in zoverre het onderdeel neerkomt op de veronderstelling dat degene die het roerend goed terugvordert, moet aantonen dat hij het regelmatig in zijn bezit heeft op de dag waarop hij het terugvordert, faalt het naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

BEZIT - Lichamenlijk roerend goed - Tegenwoordige bezitter - Onmiddellijk voorafgaande bezitter die het goed terugvordert - Terugvordering - Bewijzen

TERUGVORDERING - Lichamenlijk roerend goed - Tegenwoordige bezitter - Onmiddellijk voorafgaande bezitter die het goed terugvordert - Bewijzen

De goede trouw, in de zin van artikel 2279 Burgerlijk Wetboek als bewijsregel, is het vertrouwen van de bezitter in het rechtmatig karakter van zijn verkrijging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

TERUGVORDERING - Lichamenlijk roerend goed - Bezit - Goede trouw

De goede trouw, in de zin van artikel 2279 Burgerlijk Wetboek als bewijsregel, is het vertrouwen van de bezitter in het rechtmatig karakter van zijn verkrijging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

BEZIT - Lichamenlijk roerend goed - Goede trouw

Dans le cadre d'un litige opposant l'actuel possesseur d'un meuble corporel et le possesseur immédiatement antérieur, la possession constitue une présomption de titre au bénéfice du possesseur de bonne foi; il s'ensuit que le possesseur immédiatement antérieur qui revendique le meuble corporel doit prouver, d'une part, qu'il était propriétaire au moment de la prise de possession par l'actuel possesseur, d'autre part, soit le vice de la possession de ce dernier, soit l'inexistence ou la précarité du titre invoqué par lui; en tant qu'il revient à soutenir que le revendiquant doit prouver exercer une possession régulière du meuble au jour où il le revendique, le moyen, en cette branche, manque en droit (1). (1) Voir concl. du MP.

POSSESSION - Meuble corporel - Possesseur actuel - Possesseur immédiatement antérieur revendiquant - Revendication - Preuves

REVDICATION - Meuble corporel - Possesseur actuel - Possesseur immédiatement antérieur revendiquant - Preuves

La bonne foi est, au sens de l'article 2279 du Code civil, règle de preuve, la croyance du possesseur dans le caractère licite de son acquisition (1). (1) Voir concl. du MP.

REVDICATION - Meuble corporel - Possession - Bonne foi

La bonne foi est, au sens de l'article 2279 du Code civil, règle de preuve, la croyance du possesseur dans le caractère licite de son acquisition (1). (1) Voir concl. du MP.

POSSESSION - Meuble corporel - Bonne foi

Volgens artikel 1353 Burgerlijk Wetboek is het bewijs door vermoedens toegestaan in alle gevallen waarin sprake is van bedrog, zelfs in de verhoudingen tussen de partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Vermoedens - Voorwaarden - Bedrog

Selon l'article 1353 du Code civil, la preuve par présomptions est admise en toutes matières en cas de fraude, même dans les rapports entre parties (1). (1) Voir concl. du MP.

PREUVE - Matière civile - Présomptions - Conditions - Fraude

Elke veinzing die tot doel heeft de normaliter verschuldigde belasting te ontduiken, is bedrog. (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 238.

BELASTING - Bedrog

Toute simulation en vue d'é luder l'impôt normalement dû est frauduleuse (1). (1) Voir concl. du MP.

IMPOT - Fraude

C.17.0495.F

12 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201112.1F.3](#)

AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de wijzigingsakte van het huwelijksvermogensstelsel rechtsgeldig is en volledige uitwerking heeft en vervolgens op grond van het algemeen beginsel van verrijking zonder oorzaak beslist om aan één van de partijen een vorderingsrecht toe te kennen dat niet in die wijzigingsakte is bepaald, miskent de verbindende kracht van die akte.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Huwelijksvermogensstelsel - Geldige wijzigingsakte - Art. 1134, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Méconnaît la force obligatoire de l'acte modificatif du régime matrimonial qu'il déclare valide et dont il dit qu'il doit sortir tous ses effets, le juge qui se fonde sur le principe général de l'enrichissement sans cause pour décider d'accorder à une partie un droit de créance que l'acte modificatif ne lui reconnaît pas.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Régime matrimonial - Acte modificatif valide - Art. 1134, al. 1er Code civil

C.17.0500.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.2](#)

AC nr. ...

Nu het Grondwettelijk Hof in antwoord op de door het Hof van Cassatie gestelde prejudiciële vraag geen schending weerhoudt van de artikelen 10 en 11 Grondwet door artikel 1385undecies Gerechtelijk wetboek dat voorziet in een vervaltermijn van drie maanden die niet vatbaar is voor verlenging wegens afstand, faalt het cassatiemiddel dat dergelijke schending aanvoert naar recht (1). (1) Zie Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0500.N, arrest niet gepubliceerd; GwH, 7 november 2019, arrest nr.168/2019.

BELASTING - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Aangevoerde schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel - Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek - Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

Dès lors qu'en réponse à une question préjudicielle posée par la Cour de cassation, la Cour constitutionnelle ne retient aucune violation des articles 10 et 11 de la Constitution par l'article 1385undecies du Code judiciaire, qui prévoit un délai de déchéance de trois mois qui n'est pas susceptible de prolongation pour cause de distance, le moyen, qui invoque une telle violation, manque en droit (1). (1) Voir Cass. 28 juin 2018, RG C.17.0500.N, inédit; C. const., 7 novembre 2019, arrêt n° 168/2019.

IMPOT - Litige relatif à l'application de la loi d'impôt - Demande - Délai - Absence de prolongation pour cause de distance - Violation alléguée du principe d'égalité garanti par la Constitution - Art. 1385undecies Code judiciaire - Art. 1385undecies Code judiciaire

BELASTING - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Aangevoerde schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Cassatie - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Geschil inzake de toepassing van de belastingwet - Vordering - Termijn - Geen verlenging wegens afstand - Geen schending van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

IMPOT - Litige relatif à l'application de la loi d'impôt - Demande - Délai - Absence de prolongation pour cause de distance - Violation alléguée du principe d'égalité garanti par la Constitution

- Art. 1385undecies Code judiciaire

- Art. 1385undecies Code judiciaire

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Litige relatif à l'application de la loi d'impôt - Demande - Délai - Absence de prolongation pour cause de distance - Absence de violation du principe d'égalité garanti par la Constitution

- Art. 1385undecies Code judiciaire

- Art. 1385undecies Code judiciaire

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Litige relatif à l'application de la loi d'impôt - Demande - Délai - Absence de prolongation pour cause de distance - Absence de violation du principe d'égalité garanti par la Constitution

- Art. 1385undecies Code judiciaire

- Art. 1385undecies Code judiciaire

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de cassation - Question préjudicielle posée à la Cour constitutionnelle - Litige relatif à l'application de la loi d'impôt - Demande - Délai - Absence de prolongation pour cause de distance - Absence de violation du principe d'égalité garanti par la Constitution

- Art. 1385undecies Code judiciaire

- Art. 1385undecies Code judiciaire

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de cassation - Question préjudicielle posée à la Cour constitutionnelle - Litige relatif à l'application de la loi d'impôt - Demande - Délai - Absence de prolongation pour cause de distance - Absence de violation du principe d'égalité garanti par la Constitution

- Art. 1385undecies Code judiciaire

- Art. 1385undecies Code judiciaire

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 4 mei 1999 houdende fiscale en andere bepalingen volgt dat artikel 132bis WIB92 werd ingevoerd om, in geval van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind, te kunnen afwijken van de regel volgens welke de verhoging van de belastingvrije som enkel wordt toegekend aan de ouder bij wie het kind is gedomicilieerd, en aldus een gelijkmatige verdeling van die verhoging toe te staan; die bepaling voert geen verplichting maar een mogelijkheid voor de ouders in; hieruit volgt dat de rechter die een gelijkmatig verdeelde huisvesting beveelt of vaststelt, in geval van betwisting uitspraak moet doen over de vordering tot toekenning van de verhoging van de belastingvrije som, om het voordeel ervan hetzij aan de ouder toe te kennen bij wie het kind is gedomicilieerd, hetzij voor de helft aan elke ouder toe te kennen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 133.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Vermindering wegens gezinslasten - Gezamenlijk ouderlijk gezag - Gelijkmatig verdeelde huisvesting van de kinderen - Verhoging van de belastingvrije som - Domicilie van de kinderen - Wijzen van verdeling tussen de ouders

Il ressort des travaux préparatoires de la loi du 4 mai 1999 portant des dispositions fiscales et autres que l'article 132bis du Code des impôts sur les revenus 1992 a été introduit afin de permettre, lorsque l'hébergement de l'enfant est réparti de manière égalitaire, de déroger à la règle que la majoration de la quotité exemptée est attribuée au seul parent chez qui l'enfant est domicilié et ainsi d'autoriser une répartition égalitaire de cette majoration; cette disposition instaure, non une obligation, mais une faculté pour les parents; il s'ensuit que le juge ordonnant ou constatant un hébergement égalitaire doit, en cas de contestation, statuer sur la demande d'attribution de la majoration de quotité exemptée pour, soit en laisser le bénéfice au parent chez qui l'enfant est domicilié, soit l'attribuer pour moitié à chacun des parents (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Calcul de l'impôt - Réduction pour charge de famille - Autorité parentale conjointe - Hébergement égalitaire des enfants - Majoration de la quotité exemptée d'impôt - Domicile des enfants - Modes de répartition entre parents

C.17.0561.N

25 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.10](#)

AC nr. ...

Het beginsel van de wapengelijkheid zoals vervat in het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en in het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging vereist dat in een fiscale procedure die aanleiding geeft of kan geven tot een administratieve sanctie met het karakter van een straf, de belastingplichtige in de regel toegang heeft tot alle gegevens behorend tot het fiscale dossier van de administratie, met inbegrip van de stukken die de administratie heeft verkregen door inzage van een strafdossier na machtiging van de bevoegde gerechtelijke overheid; de administratie kan evenwel de toegang weigeren tot die stukken of gedeelten van die stukken, indien die vreemd zijn aan de tegen de belastingplichtige gerichte fiscale vervolging (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Belastingzaken - Fiscaal dossier - Stukken verkregen door inzage strafdossier - Inzage door de belastingplichtige - Weigering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het staat aan de rechter in de fiscale procedure om te oordelen over de aanvoering van de belastingplichtige dat de toegang tot het gehele strafdossier noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn rechten; indien de rechter in de fiscale procedure van oordeel is dat een weigering van een gehele of gedeeltelijke toegang tot het strafdossier de rechten van de belastingplichtige miskent, staat het aan hem om daaraan in de fiscale procedure het gepaste gevolg te geven (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Belastingzaken - Fiscaal dossier - Stukken verkregen door inzage strafdossier - Toegang van de belastingplichtige tot het gehele strafdossier - Noodzaak - Fiscale rechter - Beoordelingsbevoegdheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Le principe de l'égalité des armes, que renferment tant le droit à un procès équitable, garanti à l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, que le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense, requiert que, dans le cadre d'une procédure fiscale donnant lieu ou susceptible de donner lieu à une sanction administrative ayant un caractère pénal, le contribuable ait, en règle, accès à tous les éléments figurant au dossier fiscal de l'administration, y compris les pièces que l'administration a obtenues en consultant un dossier répressif après autorisation de l'autorité judiciaire compétente; l'administration peut toutefois refuser l'accès à ces pièces ou parties de ces pièces si elles sont étrangères aux poursuites fiscales dirigées contre le contribuable (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière fiscale - Dossier fiscal - Pièces obtenues par la consultation d'un dossier répressif - Consultation par le contribuable - Refus

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Il appartient au juge saisi de la procédure fiscale de statuer sur l'allégation du contribuable selon laquelle l'accès à l'ensemble du dossier répressif est nécessaire à l'exercice de ses droits; si le juge saisi de la procédure fiscale estime que le fait de refuser l'accès, en tout ou en partie, au dossier répressif viole les droits du contribuable, il lui appartient d'y donner la suite appropriée dans la procédure fiscale (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière fiscale - Dossier fiscal - Pièces obtenues par la consultation d'un dossier répressif - Accès du contribuable à l'ensemble du dossier répressif - Nécessité - Juge fiscal - Pouvoir d'appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

In geval de belastingplichtige van oordeel is dat de toegang tot de stukken of gedeelten van die stukken van het fiscaal dossier die vreemd zijn aan de tegen de belastingplichtige gerichte fiscale vervolging noodzakelijk is voor de uitoefening van zijn rechten en hij die aanvoering ook enigszins aannemelijk maakt, staat het aan de rechter in de fiscale procedure om daarover te oordelen en desgevallend een miskennis van de rechten van de belastingplichtige te sanctioneren (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Belastingzaken - Fiscaal dossier - Stukken verkregen door inzage strafdossier - Inzage door de belastingplichtige - Noodzaak - Fiscale rechter - Beoordelingsbevoegdheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit het beginsel van de wapengelijkheid volgt niet dat de enkele omstandigheid dat de administratie stukken heeft verkregen door inzage van een strafdossier na machtiging van de bevoegde gerechtelijke overheid, voor de belastingplichtige automatisch een recht creëert op toegang tot dit gehele strafdossier; het staat aan die belastingplichtige aan te voeren dat een dergelijke toegang voor de uitoefening van zijn rechten noodzakelijk is en die aanvoering ook enigszins aannemelijk te maken (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Belastingzaken - Fiscaal dossier - Stukken verkregen door inzage strafdossier - Toegang van de belastingplichtige tot het gehele strafdossier

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Si le contribuable estime que l'accès aux pièces ou parties des pièces du dossier fiscal qui sont étrangères aux poursuites fiscales dirigées contre lui est nécessaire à l'exercice de ses droits et rend cette allégation quelque peu plausible, il appartient au juge saisi de la procédure fiscale de statuer à cet égard et, le cas échéant, de sanctionner la violation des droits du contribuable (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière fiscale - Dossier fiscal - Pièces obtenues par la consultation d'un dossier répressif - Consultation par le contribuable - Nécessité - Juge fiscal - Pouvoir d'appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Il ne résulte pas du principe de l'égalité des armes que la seule circonstance que l'administration ait obtenu des pièces en consultant un dossier répressif après autorisation de l'autorité judiciaire compétente fait naître automatiquement, en faveur du contribuable, un droit d'accès à l'ensemble de ce dossier répressif; il revient à ce contribuable de démontrer que cet accès est nécessaire à l'exercice de ses droits et de rendre cette allégation quelque peu plausible (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière fiscale - Dossier fiscal - Pièces obtenues par la consultation d'un dossier répressif - Accès du contribuable à l'ensemble du dossier répressif

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat, in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen, opnieuw uitspraak wordt gedaan over een geschilpunt waarover een eindbeslissing is geweest, zelfs indien nieuwe middelen worden aangevoerd (1); het volstaat dat het geschilpunt aan de rechter was voorgelegd en dat de partijen hierover het debat konden voeren, zelfs indien zij dit niet hebben gedaan. (1) Zie Cass. 27 maart 2017, AR C.16.0198.F, AC 2017, nr. 213, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

L'article 19, alinéa 1er, du Code judiciaire exclut qu'il puisse, dans la même cause et entre les mêmes parties, être statué à nouveau sur une question litigieuse qu'une décision définitive a déjà tranchée, même si de nouveaux moyens sont soulevés (1) ; il suffit que la question litigieuse ait été soumise au juge et que les parties aient ainsi pu en débattre, lors même qu'elles ne l'auraient pas fait. (1) Voir Cass. 27 mars 2017, RG C.16.0198.F, Pas. 2017, n° 213, avec concl. de M. Genicot, avocat général.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Jugement définitif

- Art. 19, al. 1er Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement définitif

- Art. 19, al. 1er Code judiciaire

C.17.0576.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.10](#)

AC nr. ...

Het aangaan door de beide echtgenoten samen van een lening bestemd voor het verwerven, het in stand houden of het verbeteren van een eigen goed van een van hen, geeft op zich aanleiding tot vergoeding door het eigen vermogen van de betrokken echtgenoot aan het gemeenschappelijk vermogen; de door beide echtgenoten geleende bedragen vallen immers in het gemeenschappelijk vermogen en worden vervolgens aangewend ten behoeve van het eigen vermogen; door het aangaan van de lening heeft een onmiddellijke verarming van het gemeenschappelijk vermogen plaats, aangezien dit vermogen wordt bezwaard door de uit de lening voortvloeiende schuld en het eventuele saldo van de lening bij de vereffening-verdeling op het passief van de gemeenschap zal moeten worden ingeschreven (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Het Hof komt hiermee terug op zijn arrest van 28 november 2013. (Cass. 28 november 2013, AR C.13.0523.N, AC 2013, nr. 639, met concl. van advocaat-generaal C. VANDEWAL)

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Algemeen - Vergoedingsregeling - Echtgenoot - Eigen onroerend goed - Echtgenoten - Gezamenlijke lening - Vergoeding - Omvang

La conclusion, conjointement par les deux époux, d'un prêt destiné à l'acquisition, la conservation ou l'amélioration d'un bien propre à l'un d'eux donne lieu en soi à une récompense par le patrimoine propre de l'époux concerné au profit du patrimoine commun; les montants empruntés par les deux époux entrent en effet dans le patrimoine commun et sont ensuite utilisés au profit du patrimoine propre; la conclusion de l'emprunt entraîne immédiatement un appauvrissement du patrimoine commun, dès lors que ce patrimoine est grevé de la dette résultant du prêt et que le solde éventuel de ce prêt devra être inscrit au passif de la communauté lors de la liquidation-partage (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) La Cour revient ainsi sur son arrêt du 28 novembre 2013. (Cass. 28 novembre 2013, RG C.12.0523.N, Pas. 2013, n° 639, avec concl. de M. VANDEWAL, avocat général, publiées à leur date dans AC).

REGIMES MATRIMONIAUX - Généralités - Régime des récompenses - Epoux - Bien immeuble propre - Epoux - Emprunt commun - Récompense - Etendue

C.17.0601.N

9 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.2](#)

AC nr. ...

Na de inschrijving van de aandelenoverdracht in het register van aandelen kan de overdrager van niet-volstorte aandelen door de vennootschap en door derden tot volstorting worden aangesproken tot beloop van niet meer dan de voordien ontstane vennootschapsschulden.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Vennootschapsschulden - Volstorting aandelen

- Artt. 235 en 250 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Après l'inscription de la cession dans le registre des parts, le cédant d'actions non libérées ne peut être appelé par la société ou par des tiers à procéder à leur libération que jusqu'à concurrence des dettes de la société nées antérieurement.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés privées à responsabilité limitée - Dettes de la société - Libération d'actions

- Art. 235 et 250 Code des sociétés

C.17.0623.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.2](#)

AC nr. ...

De onverenigbaarheid van het beroep van architect met het beroep van aannemer van openbare of private werken houdt in dat een architect niet tegelijk werkzaam kan zijn als architect en als werknemer van een bouwaannemer, ongeacht of hij als werknemer al dan niet belast is met taken die behoren tot de normale uitoefening van het beroep van architect en ook wanneer de bouwprojecten waarin de architect optreedt als zelfstandig architect en de bouwprojecten waarin hij optreedt als werknemer van elkaar onderscheiden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

ARCHITECT (TUCHT EN BESCHERMING VAN DE TITEL) - Zelfstandig architect - Werknemer bij bouwaannemer - Onverenigbaarheid

- Artt. 4, eerste en tweede lid, 7, 10, 1°, en 11 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepslichten van 16 december 1983

- Art. 6 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

L'incompatibilité de la profession d'architecte avec celle d'entrepreneur de travaux publics ou privés implique qu'un architecte ne peut travailler comme architecte tout en étant salarié d'un entrepreneur de travaux, qu'il soit chargé ou non, en tant que salarié, de tâches relevant de l'exercice normal de la profession d'architecte, et également lorsque les projets de construction dans lesquels il agit en qualité d'architecte indépendant et les projets de construction dans lesquels il agit à titre de salarié sont tout à fait distincts (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ARCHITECTE (DISCIPLINE ET PROTECTION DU TITRE) - Architecte indépendant - Travailleur salarié auprès d'un entrepreneur de travaux - Incompatibilité

- Art. 4, al. 1er et 2, 7, 10, 1°, et 11 A.R. du 18 avril 1985 portant approbation du Règlement de déontologie établi le 16 décembre 1983 par le conseil national de l'Ordre des architectes

- Art. 6 L. du 20 février 1939

Met de onverenigbaarheid van het beroep van architect met het beroep van aannemer van openbare of private werken heeft de wetgever, zowel in het belang van het beroep van architect als in het belang van de bouwheren, het ontwerpen van de plannen en het toezicht op de werken enerzijds en de uitvoering van de werken anderzijds van elkaar willen scheiden (1). (1) Zie concl. OM.

ARCHITECT (TUCHT EN BESCHERMING VAN DE TITEL) - Zelfstandig architect - Aannemer van openbare of private werken - Onverenigbaarheid - Doelstelling

- Artt. 4, eerste en tweede lid, 7, 10, 1°, en 11 KB 18 april 1985 tot goedkeuring van het door de Nationale Raad van de Orde der Architecten vastgestelde Reglement van beroepsplichten van 16 december 1983

- Art. 6 Wet 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect

En prévoyant l'incompatibilité de la profession d'architecte avec celle d'entrepreneur de travaux publics ou privés, le législateur a voulu, dans l'intérêt tant de la profession d'architecte que des maîtres de l'ouvrage, distinguer l'établissement des plans et le contrôle des travaux, d'une part, de l'exécution des travaux, d'autre part (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ARCHITECTE (DISCIPLINE ET PROTECTION DU TITRE) - Architecte indépendant - Entrepreneur de travaux publics ou privés - Incompatibilité - Finalité

- Art. 4, al. 1er et 2, 7, 10, 1°, et 11 A.R. du 18 avril 1985 portant approbation du Règlement de déontologie établi le 16 décembre 1983 par le conseil national de l'Ordre des architectes

- Art. 6 L. du 20 février 1939

C.17.0706.N

9 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.3](#)

AC nr. ...

Een vordering in rechte kan worden uitgebreid of gewijzigd bij conclusie, indien de feiten waarop deze berust dezelfde zijn als die welke in de dagvaarding worden vermeld, ook al had de eiser daaruit geen gevolg afgeleid nopens de gegrondheid van zijn vordering, en waarbij het niet is vereist dat de uitgebreide of gewijzigde vordering uitsluitend gegrond is op een feit of akte dat of die in de gedinginleidende dagvaarding wordt aangevoerd (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2019, AR C.18.0537.N, AC 2019, nr. 531; Cass. 17 mei 2019, AR C.18.0276.N, AC 2019, nr. 293; Cass. 5 april 2019, AR C.18.0074.N, AC 2019, nr. 212; Cass. 19 februari 2016, AR C.15.0205.F, AC 2016, nr. 129; Cass. 18 februari 2010, AR C.08.0583.N, AC 2010, nr. 107; Cass. 4 oktober 1982, AR nr. 6588, AC 1982-83, nr. 83; Cass. 3 december 1981, AR 6452, AC 1981-82, nr. 222; P. THION, Variaties op hetzelfde thema. De vordering vernieuwen zonder te verrassen: artikel 807 Ger. W., PB 2002, afl. 2, 125.

VORDERING IN RECHTE - Uitbreiding of wijziging bij conclusie

- Artt. 807 en 1042 Gerechtelijk Wetboek

Une demande en justice peut être étendue les mêmes que ceux mentionnés dans la citation, même si le demandeur n'en avait alors tiré aucune conséquence quant ou modifiée par voie de conclusions lorsque les faits sur lesquels ces conclusions se fondent sont au bien-fondé de sa demande; il n'est pas requis à cet effet que la demande étendue ou modifiée soit fondée uniquement sur un fait ou un acte invoqué dans l'acte introductif d'instance (1). (1) Voir Cass. 17 octobre 2019, RG C.18.0537.N, Pas. 2019, n° 531; Cass. 17 mai 2019, RG C.18.0276.N, Pas. 2019, n° 293; Cass. 5 avril 2019, RG C.18.0074.N, Pas. 2019, n° 212; Cass. 19 février 2016, RG C.15.0205.F, Pas. 2016, n° 129; Cass. 18 février 2010, RG C.08.0583.N, Pas. 2010, n° 107; Cass. 4 octobre 1982, RG 6588, Bull et Pas 1982-83, n° 83; Cass. 3 décembre 1981, RG 6452? Bull. et Pas. 1981-1982, II, n° 222; P. THION, Variaties op hetzelfde thema. De vordering vernieuwen zonder te verrassen: artikel 807 Ger. W., PB 2002, n° 2, 125.

DEMANDE EN JUSTICE - Extension ou modification par voie de conclusions

- Art. 807 et 1042 Code judiciaire

C.18.0011.N

28 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.8](#)

AC nr. ...

De medewerking door een derde onderneming aan een contractbreuk, niettegenstaande hij hiervan kennis had of moest hebben, vormt een buitencontractuele fout en een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad, waarvan de staking kan worden bevolen en waarbij de stakingsrechter, om te oordelen of zulke inbreuk op de eerlijke marktpraktijken bestaat, het bestaan van een contractbreuk waaraan de derde onderneming onrechtmatig heeft meegewerkt, mag vaststellen (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Allerlei - Buitencontractuele fout - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Inbreuk op de eerlijke marktpraktijken - Stakingsrechter - Bevoegdheid

- Art. VI.104 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

RECHTBANKEN - Allerlei - Marktpraktijken - Vordering tot staking - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Stakingsrechter - Bevoegdheid Vaststellingen

- Art. VI.104 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

De voorzitter van de ondernemingsrechtbank is bevoegd om kennis te nemen van de vordering waarvan het voorwerp, zoals omschreven in de dagvaarding, strekt tot de staking van een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad bestaande in de medewerking door een derde onderneming aan een contractbreuk, niettegenstaande hij hiervan kennis moest hebben (1). (1) Zie concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Geschil inzake bevoegdheid - Marktpraktijken - Vordering tot staking - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Vaststelling - Bevoegdheid

- Artt. 9, eerste lid, en XVII.1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

La collaboration par une société tierce à une violation du contrat, alors qu'elle en avait ou devait en avoir connaissance, constitue une faute extracontractuelle et un acte contraire aux pratiques honnêtes du marché, dont la cessation peut être ordonnée, étant entendu qu'afin d'apprécier l'existence de pareille violation des pratiques honnêtes du marché, le juge de la cessation peut établir l'existence d'une rupture de contrat, à laquelle la société tierce a illégalement collaboré (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Divers - Faute extracontractuelle - Tierce complicité à une rupture de contrat - Violation des pratiques honnêtes du marché - Juge de la cessation - Compétence

- Art. VI.104 Code de droit économique

TRIBUNAUX - Divers - Pratiques du marché - Action en cessation - Tierce complicité à une rupture de contrat - Juge de la cessation - Compétence en matière de constatations

- Art. VI.104 Code de droit économique

Le président du tribunal de l'entreprise est compétent pour connaître de l'action dont l'objet, tel que décrit dans la citation, tend à la cessation d'un acte contraire aux pratiques honnêtes du marché consistant dans la collaboration d'une entreprise tierce à une rupture de contrat, alors qu'elle devait en avoir connaissance (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Pratiques du marché - Action en cessation - Tierce complicité à une rupture de contrat - Constatation - Compétence

- Art. 9, al. 1er, et XVII.1 Code de droit économique

C.18.0039.F

24 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200924.1F.5](#)

AC nr. ...

Uit de bewoordingen van artikel 5, paragraaf 2, a) en b) van de richtlijn 2001/29/EG volgt dat de beperkingen die aan het reproductierecht van de houders van de in het artikel 2 bedoelde de rechten worden gesteld, de betaling vereisen van een billijke compensatie aan die rechthebbenden; uit die bepalingen volgt echter niet dat er in een vergoeding ten voordele van de uitgevers wordt voorzien (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Materieel recht - Richtlijn 2001/29/EG - Betaling van een billijke compensatie - Rechthebbende - Uitgever

- Art. 5, § 2, a) en b) Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij

Il ressort des termes de l'article 5, paragraphe 2, a) et b) de la directive 2001/29/CE que les exceptions prévues au droit de reproductions des titulaires de droits visés à l'article 2 impose le paiement d'une compensation équitable au profit de ces titulaires de droit; il ne suit en revanche pas de ces dispositions qu'une rémunération soit prévue au profit des éditeurs (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Droit matériel - Directive 2001/29/CE - Paiement d'une compensation équitable - Bénéficiaire - Editeur

- Art. 5, § 2, a) et b) Directive 2001/29/CE du Parlement européen et du Conseil du 22 mai 2001 sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisins dans la société de l'information

Artikel 5, paragraaf 2, a) en b), van de richtlijn 2001/29/EG staat toe dat de lidstaten in de daarin bepaalde gevallen een beperking stellen op het uitsluitende reproductierecht van de auteur, mits aan de rechthebbenden een billijke compensatie wordt betaald; hieruit volgt dat die bepaling door het creëren van een recht ten voordele van die rechthebbenden, tegelijkertijd een verplichting instelt tot betaling van de billijke compensatie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

AUTEURSRECHT - Uitsluitend reproductierecht van de auteur - Beperking - Lidstaat - Verplichting - Betaling van een billijke compensatie

- Art. 5, § 2, a) en b) Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij

L'article 5, paragraphe 2, a) et b) de la directive 2001/29/CE sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisin dans la société de l'information permet aux États membres d'instaurer une exception au droit de reproduction exclusif de l'auteur, dans les cas qu'il détermine, moyennant le paiement aux titulaires de droits d'une compensation équitable; il s'ensuit qu'en créant un droit au profit de ces titulaires, cette disposition impose corrélativement une obligation au paiement de la compensation équitable (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS D'AUTEUR - Droit de reproduction exclusif de l'auteur - Exception - Etat membre - Obligation - Paiement d'une compensation équitable

- Art. 5, § 2, a) et b) Directive 2001/29/CE du Parlement européen et du Conseil du 22 mai 2001 sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisins dans la société de l'information

De rechter die kennisneemt van een geschil tussen particulieren en die aan een nationale bepaling geen richtlijnconforme uitlegging kan geven, kan deze bepaling, in de regel, niet buiten toepassing laten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Materieel recht - Richtlijn - Omzetting - Nationale bepaling - Geschil tussen particulieren - Onmogelijkheid om van de nationale bepaling een

Le juge, qui, saisi d'un litige entre particuliers, se trouve dans l'impossibilité de procéder à une interprétation de la disposition nationale qui serait conforme à la directive, ne peut, en règle, laisser inappliquée cette disposition (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Droit matériel - Directive - Transposition - Disposition nationale - Litiges entre particuliers - Impossibilité de procéder à une interprétation de la disposition nationale conforme à la directive - Juge - Obligation

richtlijnconforme uitlegging te geven - Rechter - Verplichting

De bepalingen van een richtlijn die, gelet op hun inhoud, voorkomen als onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig, hebben rechtstreekse werking (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Materieel recht - Richtlijn - Rechtstreekse werking

Hoewel het beginsel van de billijke compensatie vaststaat, behoren zowel de inhoud van het aan de houders van het auteursrecht toegekende recht als de essentiële voorwaarden ervan tot de bevoegdheid van de lidstaten, zodat het artikel 5, paragraaf 2, a) en b) van de richtlijn 2001/29/EG op zichzelf geen voldoende nauwkeurig omschreven en onvoorwaardelijke bepaling uitmaakt inzake de vorm, de modaliteiten en het niveau van de billijke compensatie (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 573.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Materieel recht - Richtlijn 2001/29/EG - Beginsel van de billijke compensatie - Inhoud en essentiële voorwaarden van het recht - Bevoegdheid van de lidstaten

- Art. 5, § 2, a) en b) Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij

Ont un effet direct les dispositions d'une directive, qui apparaissent du point de vue de leur contenu inconditionnelle et suffisamment précises (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Droit matériel - Directive - Effet direct

Si le principe d'une compensation équitable est établi, le contenu même du droit conféré au titulaire des droits d'auteur ainsi que ses conditions essentielles relèvent du pouvoir des États membres en sorte que l'article 5, paragraphe 2, a) et b) de la directive 2001/29/CE sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisins dans la société de l'information ne constitue pas, en ce qui concerne la forme, les modalités et le niveau de la compensation équitable, une disposition suffisamment claire et inconditionnelle (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Droit matériel - Directive 2001/29/CE - Principe d'une compensation équitable - Contenu et conditions essentielles du droit - Pouvoir des Etats membres

- Art. 5, § 2, a) et b) Directive 2001/29/CE du Parlement européen et du Conseil du 22 mai 2001 sur l'harmonisation de certains aspects du droit d'auteur et des droits voisins dans la société de l'information

C.18.0064.F

26 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201026.3F.1](#)

AC nr. ...

De verrekening met de compensatoire interest van de provisies die ter vergoeding van de uit een onrechtmatige daad voortvloeiende schade zijn gestort, heeft de toekenning van een schadevergoeding tot herstel van een onbestaande schade tot gevolg (1). (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0669.F, AC 2003, nr. 517.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Interest - Compensatoire interesten - Begrip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

INTEREST - Compensatoire interest - Begrip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

L'imputation sur les intérêts compensatoires, par application de l'article 1254 du Code civil, des paiements faits en réparation du dommage qui trouve sa cause dans un acte illicite conduit à l'allocation de dommages-intérêts en réparation d'un dommage inexistant (1). (1) Cass. 22 octobre 2003, RG P.03.0669.F, Pas. 2003, n° 517.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Intérêts - Intérêts compensatoires - Notion

- Art. 1382 et 1383 Code civil

INTERETS - Intérêts compensatoires - Notion

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Artikel 29bis WAM wijkt niet af van het gemeen recht van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid met betrekking tot het begrip vergoedbare schade (1). (1) Zie Cass. 23 oktober 2009, AR C.07.0638.F, AC 2009, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal Dubrulle, op datum in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Wegverkeersongeval met een motorrijtuig - Vergoedbare schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

VERZEKERING - WAM- verzekering - Vergoedbare schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

De compensatoire interest maakt inherent deel uit van de schadevergoeding die tot herstel van de door de onrechtmatige daad veroorzaakte schade wordt toegekend; hij vergoedt de bijkomende schade uit de uitgestelde betaling van de vergoeding waarop de benadeelde op de datum van de schade recht had (1). (1) Cass. 22 oktober 2003, AR P.03.0669.F, AC 2003, nr. 517; Cass. 13 september 2000, AR P.00.0204.F, AC 2000, nr. 465, met concl. van advocaat-generaal Spreutels op datum in Pas.; Cass. 7 februari 1997, AR C.95.0110.N, AC 1997, nr.70; Cass. 23 september 1986, AR 9927, AC 1986-87, nr. 41.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Interest - Compensatoire interesten

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

INTEREST - Compensatoire interest - Begrip - Wegverkeersongeval met een motorrijtuig - Vergoedbare schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

L'article 29bis de la loi du 21 novembre 1989 ne déroge pas au droit commun de la responsabilité civile en ce qui concerne la notion de dommage indemnisable (1). (1) Voir Cass. 23 octobre 2009, RG C.07.0638.F, Pas. 2009, n° 616, avec concl. de M. Dubrulle, avocat général.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Notion - Accident de la circulation impliquant un véhicule automoteur - Dommage indemnisable

- Art. 1382 et 1383 Code civil
- Art. 29bis L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Dommage indemnisable

- Art. 1382 et 1383 Code civil
- Art. 29bis L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

Les intérêts compensatoires font partie intégrante des dommages-intérêts alloués en réparation du dommage causé par l'acte illicite; ils réparent le préjudice supplémentaire résultant du paiement différé de l'indemnité à laquelle le préjudicié avait droit à la date du dommage (1). (1) Cass. 22 octobre 2003, RG P.03.0669.F, Pas. 2003, n° 517 ; Cass. 13 septembre 2000, RG P.00.0204.F, Pas. 2000, n° 465, avec concl. de M. SPREUTELS, avocat général ; Cass. 7 février 1997, RG C.95.0110.N, Pas. 1997, n°70 ; Cass. 23 septembre 1986, RG 9927, Pas. 1987, n° 41.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Intérêts - Intérêts compensatoires

- Art. 1382 et 1383 Code civil

INTERETS - Intérêts compensatoires - Notion - Accident de la circulation impliquant un véhicule automoteur - Dommage indemnisable

- Art. 1382 et 1383 Code civil

De miskenning van het gezag van gewijsde vereist dat in een andere rechtspleging over eenzelfde punt opnieuw uitspraak wordt gedaan.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Miskenning van het gezag van gewijsde

- Art. 25 Gerechtelijk Wetboek

La méconnaissance de l'autorité de chose jugée requiert qu'il soit de nouveau statué sur un même point dans une autre procédure.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Violation de l'autorité de la chose jugée

- Art. 25 Code judiciaire

C.18.0108.F

22 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.7](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 24, §§ 1 en 2, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 5 maart 2009 is hij die een bodemverontreiniging heeft veroorzaakt, of, indien die verontreiniging werd veroorzaakt door een inrichting die is onderworpen aan een milieuvergunning of een aangifte krachtens de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen, de exploitant van die inrichting, in beginsel aansprakelijk voor de kosten gemaakt voor de uitvoering van een verkennend bodemonderzoek en voor de behandeling van de verontreiniging, door de houder van die verplichtingen in uitvoering van de ordonnantie, evenals voor de schade die door die onderzoeken, behandelingen en andere maatregelen wordt teweeggebracht; die bepaling is niet van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM. Pas. 2020, nr. 428.

MILIEURECHT - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems - Verplichtingen

MILIEURECHT - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 5 maart 2009 betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems - Verplichtingen

En vertu de l'article 24, §§ 1er et 2, de l'ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 5 mars 2009, celui qui a généré une pollution du sol ou, si cette pollution a été engendrée par l'exploitation d'une installation soumise à permis d'environnement ou à déclaration en vertu de l'ordonnance du 5 juin 1997 relative aux permis d'environnement, l'exploitant de cette installation est en principe responsable des frais exposés pour la réalisation d'une reconnaissance de l'état du sol et pour le traitement de la pollution, par celui à qui incombent ces obligations en exécution de l'ordonnance, ainsi que pour les dommages causés par ces études, traitements et autres mesures; cette disposition n'est pas d'ordre public (1). (1) Voir les concl. du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 5 mars 2009 relative à l'assainissement des sols pollués - Obligations

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 5 mars 2009 relative à l'assainissement des sols pollués - Obligations

Is van openbare orde, de rechtsregel die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt, of in het privaatrecht de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust (1). (1) Zie concl. OM. Pas. 2020, nr. 428.

OPENBARE ORDE - Materieel recht - Richtlijn 2001/29/EG - Betaling van een billijke compensatie - Rechthebbende - Uitgever

OPENBARE ORDE - Materieel recht - Richtlijn 2001/29/EG -

7/06/2023

Est d'ordre public la règle de droit qui touche aux intérêts essentiels de l'État ou de la collectivité, ou qui fixe, dans le droit privé, les bases juridiques sur lesquelles repose l'ordre économique ou moral de la société (1). (1) Voir les concl. du MP.

ORDRE PUBLIC - Droit matériel - Directive 2001/29/CE - Paiement d'une compensation équitable - Bénéficiaire - Editeur

ORDRE PUBLIC - Droit matériel - Directive 2001/29/CE - Paiement

P. 26/937

C.18.0116.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.10](#)

AC nr. ...

Wanneer rechterlijke beslissingen betrekking hebben op een rechtsvordering ingesteld door een schuldeiser voor dezelfde schuld tegen onderscheiden hoofdelijke medeschuldenaren, kan de onverenigbaarheid in de zin van artikel 1133, 3° Gerechtelijk wetboek erin bestaan dat de beslissing gewezen op de vordering tegen de ene schuldenaar iedere rechtsgrond ontnemt aan de rechtsvordering tegen de andere.

HERROEPING VAN HET GEWIJSDE - Rechtsvordering van een schuldeiser tegen onderscheiden hoofdelijke medeschuldenaars wegens dezelfde schuld - Onverenigbare rechterlijke beslissingen

- Art. 1133, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1208, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Lorsque des décisions judiciaires concernent une demande introduite par un créancier pour la même dette contre des codébiteurs solidaires distincts, l'incompatibilité visée à l'article 1133, 3°, du Code judiciaire peut résider dans le fait que la décision rendue sur la demande dirigée contre un débiteur en particulier prive de tout fondement juridique la demande dirigée contre un autre débiteur.

REQUETE CIVILE - Demande d'un créancier dirigée contre des codébiteurs solidaires distincts en raison de la même dette - Décisions judiciaires incompatibles

- Art. 1133, 3° Code judiciaire
- Art. 1208, al. 1er Code civil

C.18.0118.F

6 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.4](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 73 Auteurswet 1994 en het koninklijk besluit van 21 januari 1997 zijn de beheersvennootschappen bevoegd om in rechte op te treden met het oog op de verdediging van de rechten die zij krachtens de statuten beheren, en met name de inning en de verdeling van de vergoedingsrechten voor het kopiëren voor eigen gebruik; uit die bepalingen volgt niet dat de eiseres bevoegd is om de terugvordering van andere bedragen dan de rechten, de dwangsommen of de schadevergoedingen gerechtelijk te vervolgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 166.

AUTEURSRECHT - Beheersvennootschappen - Statutaire opdracht - Vordering in rechte - Inning en verdeling van de vergoedingsrechten voor het kopiëren voor eigen gebruik - Inning - Beperking

- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten
- Art. 1 KB 21 januari 1997 tot het belasten van een vennootschap met de inning en de verdeling van de vergoeding voor het kopiëren voor eigen gebruik

En vertu de l'article 73 de la loi 30 juin 1994 relative aux droits d'auteur et aux droits voisins et de l'arrêté royal du 21 janvier 1997, les sociétés de gestion des droits ont qualité pour ester en justice pour la défense des droits dont elles ont statutairement la charge, notamment la perception et la répartition des droits à rémunération pour copie privée; il ne suit pas de ces dispositions que la demanderesse ait qualité pour poursuivre en justice le recouvrement de montants autres que des droits, astreintes ou dommages et intérêts (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS D'AUTEUR - Sociétés de gestion des droits - Mission statutaire - Action en justice - Perception et répartition des droits à rémunération pour copie privée - Recouvrement - Limitation

- Art. 55 et 73 L. du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins
- Art. 1er A.R. du 21 janvier 1997 chargeant une société d'assurer la perception et la répartition des droits à rémunération pour copie privée

De misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik van werken en prestaties worden bestraft met correctionele straffen en geldboeten; die geldboeten, van administratieve aard, zijn evenmin als de correctionele straffen invorderbare rechten in de zin van de artikelen 55 en 73 Auteurswet 1994, ook al dient de in artikel 55 bedoelde vergoeding als berekeningsbasis voor die rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 166.

AUTEURSRECHT - Misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik en prestaties - Geldboete - Aard

- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

AUTEURSRECHT - Misdrijven inzake het kopiëren voor eigen gebruik en prestaties - Geldboete - Berekeningsbasis

- Art. 55 en 73 Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

Les infractions en matière de copie privée d'oeuvres et de prestations sont punies de peines correctionnelles et d'amendes; ces amendes, qui sont de nature administrative, ne constituent pas des pas des droits à recouvrer au sens des articles 55 et 73 de la loi du 30 juin 1994, même si la rémunération prévue à l'article 55 leur sert de base de calcul (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS D'AUTEUR - Infractions en matière de copie privée et de prestations - Amende - Nature

- Art. 55 et 73 L. du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins

DROITS D'AUTEUR - Infractions en matière de copie privée et de prestations - Amende - Base de calcul

- Art. 55 et 73 L. du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins

C.18.0120.F

17 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.7](#)

AC nr. ...

Hoger beroep is toegestaan telkenmale de vordering ten minste één punt bevat waarvan het bedrag niet wettelijk is vastgelegd.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Beslissing die uitspraak doet over verschillende punten van de vordering - Punt van de vordering waarvan het bedrag niet wettelijk is vastgelegd

- Artt. 557, 558, 618, tweede lid, en 619 Gerechtelijk Wetboek

L'appel est autorisé chaque fois que la demande comporte au moins un chef dont le montant n'est pas légalement déterminé.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Décision susceptible d'appel - Décision qui statue sur plusieurs chefs de demande - Chef de demande dont le montant n'est pas légalement déterminé

- Art. 557, 558, 618, al. 2, et 619 Code judiciaire

C.18.0121.F

10 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200110.1F.2](#)

AC nr. ...

De neerlegging, door een derde, van een akte van hervatting van het geding dat door een partij is ingeleid, impliceert niet dat die partij afstand doet van het geding, maar dat die derde de procedure voortzet die is ingeleid door de oorspronkelijke partij, die cassatieberoep kan instellen tegen de beschikkingen van het vonnis die haar oorspronkelijke vordering betreffen.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Algemeen - Oorspronkelijke partij door wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Personen door wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Akte van hervatting van het geding - Neerlegging door een derde

Le dépôt par un tiers d'un acte de reprise de l'instance introduite par une partie n'implique pas le désistement par cette partie de l'instance mais la poursuite par ce tiers de la procédure introduite par la partie originaire qui a qualité pour se pourvoir contre les dispositions du jugement relatives à sa demande originaire.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Généralités - Partie originaire ayant qualité pour se pourvoir - Personnes ayant qualité pour se pourvoir - Acte de reprise d'instance - Dépôt par un tiers

C.18.0124.F

14 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.4](#)

AC nr. ...

Een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk kan zijn bij wet bepaalde opdrachten, waaronder die betreffende de ergonomie, enkel in het kader van de reglementering betreffende het welzijn van de werknemers uitvoeren ten behoeve van een aangesloten werkgever (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 130.

ARBEID - Arbeidsbescherming - Preventie en bescherming op het werk - Externe dienst - Opdrachten - Uitvoering - Beperking

- Artt. 4, § 1 en 33, § 1 en 2 Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

- Art. 6 KB 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

Un service externe pour la prévention et la protection au travail ne peut accomplir ses missions de prévention déterminées par la loi, dont celle relative à l'ergonomie, que dans le cadre de la réglementation relative au bien-être des travailleurs au profit d'un employeur affilié (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRAVAIL - Protection du travail - Prévention et protection du travail - Service externe - Missions - Accomplissement - Limitation

- Art. 4, § 1er et 33, § 1er et 2 L. du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail

- Art. 6 A.R. du 27 mars 1998

C.18.0144.N

25 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1](#)

AC nr. ...

De loyautepslicht van een bestuurder van een vennootschap tot niet-mededinging met de vennootschap, die volgt uit de verplichting om het mandaat van bestuurder van een vennootschap te goeder trouw uit te voeren, neemt een einde bij het beëindigen van het mandaat van bestuurder, tenzij anders is overeengekomen en onverminderd het verbod tot het stellen van dagen van oneerlijke mededinging (1). (1) Zie concl. OM.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Algemeen - Mandaat van bestuurder - Uitvoering - Loyauteitsplicht - Duur

- Artt. 1134, derde lid, en 1135 Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Algemeen - Duur - Uitvoering te goeder trouw - Mandaat van bestuurder - Loyauteitsplicht

- Artt. 1134, derde lid, en 1135 Burgerlijk Wetboek

Le devoir de loyauté d'un administrateur d'une société à ne pas concurrencer la société, qui résulte de l'obligation d'exécuter de bonne foi le mandat d'administrateur d'une société, prend fin à la cessation du mandat d'administrateur, sauf convention contraire et sans préjudice de l'interdiction de poser des actes de concurrence déloyale (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Généralités - Mandat d'administrateur - Exécution - Devoir de loyauté - Durée

- Art. 1134, al. 3, et 1135 Code civil

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Généralités - Durée - Exécution de bonne foi - Mandat d'administrateur - Devoir de loyauté

- Art. 1134, al. 3, et 1135 Code civil

De vrijheid om enige economische activiteit naar keuze uit te oefenen en de vrijheid van ondernemen omvatten de vrijheid van mededinging die slechts aan beperkingen kan worden onderworpen bij wet of overeenkomst, waarbij de wet niet voorziet in een concurrentieverbod voor een bestuurder van een vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

ECONOMIE - Vrijheid van koophandel en nijverheid - Vrijheid van mededinging - Beperkingen - Bestuurder van een vennootschap - Toepassing

- Artt. II.3 en II.4 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

La liberté d'exercer l'activité économique de son choix et la liberté d'entreprendre comprennent la libre concurrence qui ne peut être soumise qu'à des restrictions légales ou contractuelles, la loi ne prévoyant pas d'interdiction de concurrence de la part d'un administrateur d'une société (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ECONOMIE - Liberté de commerce et d'industrie - Libre concurrence - Restrictions - Administrateur d'une société - Application

- Art. II.3 et II.4 Code de droit économique

C.18.0146.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.9](#)

AC nr. ...

Artikel 159 Grondwet is een bijzondere toepassing van het algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde volgens hetwelk de rechter geen toepassing mag maken van een beslissing waarbij een hogere bepaling wordt geschonden en op grond waarvan de met eigenlijke rechtspraak belaste organen de plicht hebben de interne en externe wettigheid te onderzoeken van elke administratieve handeling waarop een vordering, verweer of exceptie is gegrond (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Aard

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Artikel 159, Grondwet 1994 - Aard

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'article 159 de la Constitution est l'expression d'un principe général du droit à valeur constitutionnelle selon lequel le juge ne peut appliquer une disposition qui viole une norme supérieure et il s'ensuit que tout organe doté d'un pouvoir de juridiction a le devoir de vérifier la légalité interne et externe de tout acte administratif sur lequel se fonde une demande, une défense ou une exception (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Nature

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Constitution 1994, article 159 - Nature

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

De omstandigheid dat een bestuurshandeling na het verstrijken van de termijn van zes maanden waarvan sprake in artikel 18 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof niet meer voor nietigverklaring vatbaar is, verhindert in de regel niet dat de hoven en rechtbanken deze op grond van artikel 159 Grondwet buiten toepassing kunnen laten (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWETTELIJK HOF - Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 18 - Niet meer voor vernietiging vatbare bestuurshandeling - Artikel 159, Grondwet 1994 - Toepassing

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

7/06/2023

La circonstance qu'un acte administratif ne soit plus susceptible d'annulation après l'écoulement du délai de six mois dont il est question à l'article 18 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, ne s'oppose pas, en règle, à ce que les cours et tribunaux puissent en écarter l'application sur la base de l'article 159 de la Constitution (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle - Article 18 - Acte administratif qui n'est plus susceptible d'annulation - Constitution 1994, article 159 - Application

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 18 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

MACHTEN - Rechterlijke macht - Taak van de rechter - Niet meer voor vernietiging vatbare bestuurshandeling - Artikel 159, Grondwet 1994 - Toepassing

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 18 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 18 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Mission du juge - Acte administratif qui n'est plus susceptible d'annulation - Constitution 1994, article 159 - Application

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 18 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

C.18.0200.F

10 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.4](#)

AC nr. ...

Het bezit als eigenaar is de uitoefening, over een zaak, van de feitelijke macht van de eigenaar met de bedoeling deze voor zichzelf te houden; de overtuiging dat men de eigenaar is van die zaak, is daartoe niet vereist (1). (1) Zie Cass. 24 december 1964 (Bull. en Pas. 1965, I, 423).

VERJARING - Burgerlijke zaken - Algemeen - Verkrijgende verjaring - Voorwaarde - Bezit

- Artt. 2229 en 2262 Burgerlijk Wetboek

BEZIT - Preventie en bescherming op het werk - Externe dienst - Opdrachten - Uitvoering - Beperking

- Artt. 2229 en 2262 Burgerlijk Wetboek

La possession à titre de propriétaire est l'exercice sur une chose du pouvoir de fait du propriétaire dans l'intention de la conserver pour soi; elle ne requiert pas la conviction d'être propriétaire de cette chose (1). (1) Voir Cass. 24 décembre 1964 (Bull. et Pas., 1965, I, 423).

PRESCRIPTION - Matière civile - Généralités - Prescription acquisitive - Condition - Possession

- Art. 2229 et 2262 Code civil

POSSESSION - Prévention et protection du travail - Service externe - Missions - Accomplissement - Limitation

- Art. 2229 et 2262 Code civil

C.18.0217.F

30 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201130.3F.3](#)

AC nr. ...

De niet-voortdurende erfdiensbaarheid blijft niet-voortdurend, zelfs als er blijvende werken werden uitgevoerd om de uitoefening ervan te vergemakkelijken.

ERFDIENSTBAARHEID - Voortdurende erfdiensbaarheden - Niet-voortdurende erfdiensbaarheden - Onderscheid - Blijvende werken

- Artt. 688, 691 en 692 Oud Burgerlijk Wetboek

La servitude discontinue reste discontinue encore que des travaux permanents aient été réalisés pour en faciliter l'exercice.

SERVITUDE - Servitudes continues - Servitudes discontinues - Distinction - Travaux permanents

- Art. 688, 691 et 692 Ancien Code civil

C.18.0240.F

10 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.3](#)

AC nr. ...

Door te verwijzen naar de begrippen van het aanzienlijk verstoorde evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en plichten van de partijen en de goede trouw, omschrijft artikel 3.1 richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 slechts op abstracte wijze de elementen die kenmerkend zijn voor een onrechtmatig beding en de rechter moet zich over de toepassing van die algemene criteria op een bijzonder beding uitspreken met inachtneming van de omstandigheden eigen aan de zaak; een beding dat in de lijst van de bijlage van de richtlijn voorkomt moet niet noodzakelijkerwijs als onrechtmatig worden aangemerkt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 236.

HANDELSPRAKTIJK - Richtlijn 93/13/EEG - Onrechtmatige bedingen of voorwaarden - Aanzienlijk verstoord evenwicht tussen de rechten en plichten van de partijen en goede trouw - Abstracte omschrijving - Algemene criteria - Toepassing met inachtneming van de omstandigheden eigen aan de zaak

- Art. 3, § 1 Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, voor de contractuele betrekkingen van de titularissen van vrije beroepen met hun cliënten

En se référant aux notions de déséquilibre significatif entre les droits et obligations des parties et de bonne foi, l'article 3, § 1er, de la directive 93/13/CEE du Conseil du 5 avril 1993 ne définit que de manière abstraite les éléments qui confèrent à une clause contractuelle un caractère abusif et qu'il appartient au juge de se prononcer sur l'application de ces critères généraux à une clause particulière en fonction des circonstances propres au cas d'espèce; une clause figurant dans l'annexe à la Directive ne doit pas nécessairement être considérée comme abusive (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

PRATIQUES DU COMMERCE - Directive 93/13/CEE - Clauses ou conditions abusives. Éléments constitutifs - Déséquilibre significatif entre les droits et obligations des parties et bonne foi - Définition abstraite - Critères généraux - Application en fonction des circonstances propres au cas d'espèce

- Art. 3, § 1er Directive 93/13/CEE du Conseil du 5 avril 1993

Artikel 32 Handelspraktijkenwet 1991 bevat een lijst van bedingen of voorwaarden, of een combinatie daarvan, die, als ze worden ingevoegd in de overeenkomsten tussen een verkoper en een consument, onrechtmatig zijn, waaronder met name, in punt 18, die welke ertoe strekken de bewijsmiddelen te beperken die de consument kan aanwenden; de wetgever heeft er aldus voor gekozen om verder te gaan dan wat de voormelde richtlijn oplegde en om een bindende lijst met onrechtmatige bedingen voor te schrijven, waaruit volgt dat die bedingen niet kunnen worden uitgelegd in het licht van de finaliteit van de richtlijn en om het door die richtlijn beoogde resultaat te bereiken, en dat het in artikel 32.18 bedoelde verbod op het beding dat de bewijsmiddelen van de consument beperkt, niet kan worden uitgebreid tot het beding dat in een omkering van de bewijslast voorziet ten nadele van de consument, zoals bedoeld in punt 1, q), van de voormelde richtlijn (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 236.

HANDELSPRAKTIJK - Onrechtmatige bedingen of voorwaarden - Richtlijn 93/13/EEG - Omzetting - Keuze van de wetgever - Bindende lijst van onrechtmatige bedingen - Uitlegging

- Art. 32 Wet 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument

L'article 32 de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection du consommateur contient une liste de clauses ou conditions, ou combinaison de celles-ci, qui, lorsqu'elles sont insérées dans les contrats conclus entre un vendeur et un consommateur, sont abusives, dont au point 18, celles ayant pour objet de limiter les moyens de preuve que le consommateur peut utiliser; le législateur a ainsi fait le choix, au-delà de ce qui était imposé par la directive précitée, d'arrêter une liste de clauses abusives contraignante et il s'ensuit que ces clauses ne peuvent être interprétées à la lumière de la finalité de la directive et pour atteindre le résultat visé par celle-ci et que l'interdiction de la clause limitant les moyens de preuve du consommateur prévue à l'article 32.18. ne peut être étendue à celle qui impose un renversement de la charge de la preuve au détriment du consommateur comme prévu au point 1, q) de la directive précitée (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

PRATIQUES DU COMMERCE - Clauses ou conditions abusives - Directive 93/13/CEE - Transposition - Choix du législateur - Liste contraignante de clauses abusives - Interprétation

- Art. 32 L. du 14 juillet 1991

Indien bij de betekening of kennisgeving geen modelformulier II is gevoegd, mag de rechter die in de lidstaat van herkomst van de zaak kennisneemt, in geen geval uitwerking verlenen aan die betekening of kennisgeving zolang dit verzuim niet is hersteld en staat het pas, na de mededeling aan de geadresseerde door middel van voormeld formulier van zijn recht om te weigeren het stuk in ontvangst te nemen en na de daadwerkelijke uitoefening van dit recht, aan de rechter om te beoordelen of de weigering gerechtvaardigd is, doordat het stuk niet is gesteld of vergezeld gaat van een vertaling in een taal die voldoet aan de vereisten vervat in artikel 8, lid 1, Betekeningsverordening (1). (1) HvJ (EU) 6 september 2018, zaak C-21/17, Catlin Europe SE, r.o. 49-50; HvJ (EU) 2 maart 2017, zaak C-354/15, Andrew Marcus Henderson, r.o. 58 en 65; HvJ (EU) 28 april 2016, zaak C-384/14, Alta Realitat SL, r.o. 71-76; HvJ (EU) 16 september 2015, zaak C-519/13, Alpha Bank Cyprus Ltd, r.o. 61-76.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Betekening gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken - Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 - Artikel 8 - Betekening of kennisgeving - Geen voeging van modelformulier Bijlage II - Weigering inontvangstneming - Beoordeling door de rechter

À défaut de formulaire type II joint à la signification ou à la notification, la juridiction devant laquelle le litige est pendant dans l'État membre d'origine ne peut en aucun cas donner effet à cette signification ou notification, aussi longtemps que l'omission n'a pas été régularisée et ce n'est qu'après l'information du destinataire, au moyen du formulaire précité, de son droit de refuser de recevoir l'acte et après l'exercice effectif de ce droit qu'il appartient à la juridiction d'apprécier si le refus est justifié, au motif que l'acte n'est pas rédigé ou accompagné d'une traduction dans une langue qui remplit les conditions de l'article 8, paragraphe 1er, du règlement n° 1393/2007 (1). (1) C.J.U.E., arrêt Catlin Europe SE, 6 septembre 2018, C-21/17, point 49- 50 ; C.J.U.E., arrêt Andrew Marcus Henderson, 2 mars 2017, C-354/15, points 58 et 65 ; C.J.U.E., arrêt Alta Realitat SL, 28 avril 2016, C-384/14, points 71 à 76 ; (C.J.U.E., arrêt Alpha Bank Cyprus Ltd, 16 septembre 2015, C-519/13, points 61 à 76).

UNION EUROPEENNE - Divers - Signification d'actes judiciaires et extrajudiciaires - Règlement (CE) n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007 - Article 8 - Signification ou notification - Absence de jonction du formulaire type figurant à l'Annexe II - Refus de réception - Appréciation par le juge

Uit artikel 8 Betekeningsverordening en de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt kennelijk dat de nationale ontvangende instantie, steeds verplicht is om bij de betekening of kennisgeving van een stuk een modelformulier bijlage II te voegen, ook wanneer het stuk is gesteld of vergezeld van een vertaling in een taal die de geadresseerde begrijpt of in de officiële taal van de plaats waar de betekening of kennisgeving moet worden verricht, overeenkomstig de vereisten vervat in lid 1 van die bepaling (1). (1) HvJ (EU) 6 september 2018, zaak C-21/17, Catlin Europe SE, r.o. 38; HvJ (EU) 2 maart 2017, zaak C-354/15, Andrew Marcus Henderson, r.o. 56 en 60; HvJ (EU) 28 april 2016, zaak C-384/14, Alta Realitat SL, r.o. 55-69; HvJ (EU) 16 september 2015, zaak C-519/13, Alpha Bank Cyprus Ltd, r.o. 40-58.

Il suit manifestement de l'article 8 du règlement n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007 relatif à la signification et à la notification dans les États membres des actes judiciaires et extrajudiciaires en matière civile ou commerciale (« signification ou notification des actes»), et abrogeant le règlement (CE) n° 1348/2000 du Conseil et de la jurisprudence de la Cour de justice de l'Union européenne que l'entité nationale requise est toujours tenue de joindre, lors de la signification ou de la notification d'un acte, un formulaire type figurant à l'annexe II, même lorsque l'acte est rédigé ou accompagné d'une traduction soit dans une langue comprise du destinataire, soit dans la langue officielle du lieu où il doit être procédé à la signification ou à la notification, conformément aux conditions du premier paragraphe de cette disposition (1). (1) C.J.U.E., arrêt Catlin Europe SE, 6 septembre 2018, C-21/17, point 38 ; C.J.U.E., arrêt Andrew Marcus Henderson, 2 mars 2017, C-354/15, points 56 et 60 ; C.J.U.E., arrêt Alta Realitat SL, 28 avril 2016, C-384/14, points 55 à 69 ; (C.J.U.E., arrêt Alpha Bank Cyprus Ltd, 16 septembre 2015, C-519/13, points 40 à 58).

EUROPESE UNIE - Allerlei - Betekening gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken - Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 - Artikel 8 - Betekening of kennisgeving - Voeging van het modelformulier Bijlage II

UNION EUROPEENNE - Divers - Signification d'actes judiciaires et extrajudiciaires - Règlement (CE) n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007 - Article 8 - Signification ou notification - Jonction du formulaire type figurant à l'Annexe II

C.18.0264.F

4 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.15](#)

AC nr. ...

De artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen bepalen noch het ogenblik waarop de gezondheidstoestand van de patiënt moet worden aangetoond noch de arts die deze gezondheidstoestand beoordeelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 259.

GENEESKUNDE - Uitoefening van de geneeskunde - Gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen - Artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 - Individuele kamer - Honorariumsupplementen - Uitzondering - Voorwaarden - Gezondheidstoestand van de patiënt - Bewijs

- Artt. 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 Gecoördineerde Wet 10

7/06/2023

Les articles 97, § 1er et 2, et 152, § 1er et 2, de la loi sur les hôpitaux et autres établissements de soins, coordonnée le 10 juillet 2008, ne déterminent ni le moment où l'état de santé du patient doit être prouvé ni le médecin qui apprécie cet état de santé (1). (1) Voir les concl. du MP.

ART DE GUERIR - Exercice de l'art de guerir - Loi sur les hôpitaux coordonnée le 10 juillet 2008 - Articles 97, § 1er et 2, et 152, § 1er et 2 - Chambre individuelle - Suppléments d'honoraires - Exception - Conditions - État de santé du patient - Preuve

- Art. 97, § 1er et 2, et 152, § 1er et 2 L. coord. du 10 juillet 2008

P. 35/937

juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING -

Ziektelastverzekering - Gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen - Artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 - Individuele kamer - Honorariumsupplementen - Verbod - Voorwaarden - Gezondheidstoestand van de patiënt - Bewijs

- Artt. 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé - Loi sur les hôpitaux coordonnée le 10 juillet 2008 - Articles 97, § 1er et 2, et 152, § 1er et 2 - Chambre individuelle - Suppléments d'honoraires - Interdiction - Conditions - État de santé du patient - Preuve

- Art. 97, § 1er et 2, et 152, § 1er et 2 L. coord. du 10 juillet 2008

De artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen, die de financiering van de geneeskundige verzorging regelen, alsook de toegang tot die verzorging en de voorwaarden waaronder ziekenhuisartsen hun patiënten een supplement mogen aanrekenen bovenop de honoraria die door de verzekering voor geneeskundige verzorging ten laste worden genomen, zijn van openbare orde; hiervan kan dus niet worden afgeweken door een overeenkomst tussen het ziekenhuis en de patiënt.

OPENBARE ORDE - Gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen - Artikelen 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2

- Artt. 97, §§ 1 en 2, en 152, §§ 1 en 2 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

Les articles 97, § 1er et 2, et 152, § 1er et 2, de la loi sur les hôpitaux et autres établissements de soins, coordonnée le 10 juillet 2008, qui organisent le financement des soins de santé, l'accès à ces soins et les conditions dans lesquelles les médecins hospitaliers peuvent réclamer à leurs patients le paiement de suppléments aux honoraires pris en considération par l'assurance soins de santé, sont d'ordre public: il ne peut y être dérogé par une convention entre l'hôpital et le patient.

ORDRE PUBLIC - Loi sur les hôpitaux coordonnée le 10 juillet 2008 - Articles 97, § 1er et 2, et 152, § 1er et 2

- Art. 97, § 1er et 2, et 152, § 1er et 2 L. coord. du 10 juillet 2008

C.18.0268.F

14 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.5](#)

AC nr. ...

Bij omzetting van een bewarend beslag onder derden in een uitvoerend beslag onder derden moet de beslaglegger vooraf een bevel aan zijn schuldenaar doen betekenen, ook al dient hij deze vormvereiste niet te vervullen wanneer hij een uitvoerend beslag onder derden legt.

DERDENBESLAG [ZIE: 065 BESLAG] - Bewarend beslag onder derden - Omzetting - Uitvoerend beslag onder derden

- Artt 1491, eerste lid, 1497, eerste lid, en 1539 Gerechtelijk Wetboek

En cas de transformation d'une saisie-arrêt conservatoire en saisie-arrêt exécution, le saisissant doit signifier préalablement un commandement à son débiteur, lors même qu'il n'est pas tenu à cette formalité lorsqu'il procède à une saisie-arrêt exécution.

SAISIEARRRET [VOIR: 065 SAISIE - Saisie-arrêt conservatoire - Transformation - Saisie-arrêt-exécution

- Art. 1491, al. 1er, 1497, al. 1er, et 1539 Code judiciaire

De beslagene kan in geval van veranderde omstandigheden de opheffing van het bewarend beslag vragen, ongeacht of dat bewarend beslag zonder dan wel krachtens een toelating van de beslagrechter werd gelegd.

BESLAG - Bewarend beslag - Veranderende omstandigheden - Opheffing - Toelating van de beslagrechter

- Artt. 1419 en 1420 Gerechtelijk Wetboek

Le saisi peut demander, en cas de changement de circonstances, la levée de la saisie conservatoire que celle-ci ait été pratiquée sans ou en vertu d'une autorisation du juge des saisies.

SAISIE - Saisie conservatoire - Changement de circonstances - Levée - Autorisation du juge des saisies

- Art. 1419 et 1420 Code judiciaire

C.18.0287.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1](#)

AC nr. ...

De vordering tot gemeen- en bindendverklaring van een te wijzen rechterlijke beslissing heeft geen agressief maar een bewarend karakter, zodat zij, nu zij niet strekt tot veroordeling van verweerder, voor het eerst in hoger beroep kan worden ingesteld (1). (1) Cass. 18 oktober 1979, AC 1979-80, nr. 119; Zie Arbitragehof arrest nr. 47/2001 van 18 april 2001.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vordering in tussenkost en bindendverklaring - Aard

- Artt. 15, eerste en tweede lid, en 812, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Burgerlijke zaken - Vordering in tussenkost en bindendverklaring - Aard

- Artt. 15, eerste en tweede lid, en 812, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

La demande en déclaration qu'un jugement ou un arrêt est commun revêt un caractère non pas agressif mais conservatoire, de sorte que, dès lors qu'elle ne tend pas à la condamnation du défendeur, elle peut être formée pour la première fois en degré d'appel (1). (1) Cass. 18 octobre 1979, Bull. et Pas. 1980, I,223; voir C.A., 18 avril 2001, n° 47/2001.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Procédure en degré d'appel - Demande en intervention et en déclaration d'arrêt commun - Nature

- Art. 15, al. 1er et 2, et 812, al. 1er et 2 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Matière civile - Demande en intervention et en déclaration d'arrêt commun - Nature

- Art. 15, al. 1er et 2, et 812, al. 1er et 2 Code judiciaire

C.18.0294.F

17 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 8, tweede lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst sluit uit dat de verzekeraar zijn dekking kan weigeren voor gevallen van grove schuld van de verzekerde die in algemene bewoordingen zijn gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

VERZEKERING - Landverzekering - Overeenkomst - Verzekeraar - Exoneratiebeding - Grove schuld

- Art. 8, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

L'article 8, alinéa 2, de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre exclut que l'assureur s'exonère de sa garantie pour des cas de faute lourde de l'assuré déterminés en termes généraux (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Convention - Assureur - Clause d'exonération - Faute lourde

- Art. 8, al. 2 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Wanneer de schade betrekking heeft op een zaak, heeft het slachtoffer recht op het bedrag dat nodig is om de zaak te doen herstellen, zonder dat dit bedrag de vervangingswaarde mag overschrijden; de vervangingswaarde komt overeen met het bedrag dat nodig is om zich een gelijkaardige zaak aan te schaffen, ongeacht de werkelijke waarde van de vernielde zaak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 554.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Materiële schade - Vervangingswaarde
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Lorsque le dommage porte sur une chose, la victime a droit à une indemnité correspondant au coût de la remise en état du bien et cette indemnité ne peut excéder la valeur de remplacement; la valeur de remplacement est égale au montant nécessaire pour acquérir une chose similaire, quelle que soit la valeur réelle de la chose endommagée (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Dommage matériel - Valeur de remplacement
- Art. 1382 Code civil

C.18.0299.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.1](#)

AC nr. ...

De beoordeling of een afwijking een essentiële bestekbepaling betreft zodat zij de substantiële onregelmatigheid van de offerte tot gevolg heeft, vergt uitsluitend een juridische interpretatie van het wettelijk begrip essentiële bepaling en van de betrokken bestekbepalingen waarvan in de offerte wordt afgeweken, zodat de aanbestedende overheid ter zake niet over een discretionaire beoordelingsvrijheid beschikt maar het in de eerste plaats wel aan die overheid staat om vast te stellen of een afwijking een essentiële bestekbepaling betreft, waarbij de rechter op basis van alle elementen van het dossier die doorgevoerde juridische interpretatie mag toetsen (1). (1) Zie concl. OM.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Offerte - Essentiële bestekbepaling - Afwijking - Interpretatie - Bevoegdheid aanbestedende overheid

- Art. 15 Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten
- Artt. 89, derde lid, en 110, §§ 1 en 2 KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

L'appréciation de la question de savoir si une dérogation a trait à une prescription essentielle du cahier spécial des charges, en sorte qu'elle entraîne une irrégularité substantielle de l'offre, nécessite uniquement une interprétation juridique de la notion légale de prescription essentielle et des prescriptions en question du cahier spécial des charges auxquelles il est dérogé dans l'offre, de sorte que le pouvoir adjudicateur ne dispose pas d'un pouvoir d'appréciation discrétionnaire en la matière, mais qu'il appartient toutefois en premier lieu à cette autorité de déterminer si la dérogation concerne une prescription essentielle du cahier spécial des charges, le juge pouvant, sur la base de tous les éléments du dossier, contrôler l'interprétation juridique retenue par l'autorité administrative (1). (1) Voir les concl. du MP.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Offre - Prescription essentielle du cahier spécial des charges - Dérogation - Interprétation - Compétence du pouvoir adjudicateur

- Art. 15 L. du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fourniture et de services
- Art. 89, al. 3, et 110, § 1 et 2 A.R. du 8 janvier 1996 relatif aux marchés publics de travaux, de fournitures et de services et aux concessions de travaux publics

C.18.0309.F

10 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.10](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 1369bis/1, § 1, 9 en 10, Gerechtelijk Wetboek volgt dat het beslag inzake namaak, zelfs al kan het gepaard gaan met bijkomende maatregelen, tot doel heeft de houder van het intellectueel eigendomsrecht in de mogelijkheid te stellen de namaak aan te tonen en dus een onderzoeksmaatregel is die verband houdt met de rechtspleging ten gronde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 763.

BESLAG - Allerlei - Namaak - Beslagmaatregel - Intellectueel eigendomsrecht - Doel - Aard

- Art. 1369bis/1, 9 en 10 Gerechtelijk Wetboek

Het vereiste dat de maatregel van aanplakking van de beslissing of de bekendmaking ervan moet bijdragen tot de stopzetting van de daad of van de gevolgen ervan, is enkel voorgeschreven wanneer die maatregel wordt bevolen door de voorzitter van de rechtbank die uitspraak doet over de vordering tot staking; de maatregel kan daarentegen los van een bevel tot staking worden opgelegd, indien hij bijdraagt tot het herstel van de schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 763.

NAMAKING VAN TEKENINGEN [ZIE: 709 TEKENINGEN EN MO - Tekeningen en modellen - Vordering tot staking - Rechterlijke beslissing - Aanplakking of bekendmaking - Mogelijkheid

- Artt. XI.334, XVII.16 en XVII.20 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

NAMAKING VAN TEKENINGEN [ZIE: 709 TEKENINGEN EN MO - Tekeningen en modellen - Vordering tot staking - Rechterlijke beslissing - Aanplakking of bekendmaking - Vereiste

- Artt. XI.334, XVII.16 en XVII.20 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Il suit de la combinaison des articles 1369bis/1, § 1er, 9 et 10 que, même si elle peut s'accompagner de mesures complémentaires, la saisie en matière de contrefaçon a pour objet de permettre au titulaire du droit intellectuel d'établir la contrefaçon et constitue dès lors une mesure d'instruction liée à la procédure au fond (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Divers - Contrefaçon - Mesure de saisie - Droit intellectuel - But - Nature

- Art. 1369bis/1, 9 et 10 Code judiciaire

L'exigence que la mesure d'affichage de la décision ou sa publication contribue à la cessation de l'acte ou de ses effets n'est imposée que lorsque cette mesure est prononcée par le président du tribunal statuant sur l'action en cessation; elle peut en revanche être prononcée par le juge statuant sur l'action en contrefaçon, indépendamment d'un ordre de cessation, lorsqu'elle participe à la réparation du dommage (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTREFAÇON DE DESSINS [VOIR: 709 DESSINS ET MODEL - Dessins et modèles - Action en cessation - Décision judiciaire - Affichage ou publication - Faculté

- Art. XI.334, XVII.16 et XVII.20 Code de droit économique

CONTREFAÇON DE DESSINS [VOIR: 709 DESSINS ET MODEL - Dessins et modèles - Action en cessation - Décision judiciaire - Affichage ou publication - Exigence

- Art. XI.334, XVII.16 et XVII.20 Code de droit économique

De regel van openbare orde die is vastgelegd in artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en krachtens welke de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering die niet tezeldertijd als de strafvordering voor dezelfde rechter wordt vervolgd, geschorst wordt zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, wordt verantwoord door het feit dat het strafvonnis, ten aanzien van de afzonderlijk ingestelde burgerlijke rechtsvordering, in de regel gezag van gewijsde heeft met betrekking tot de punten die de strafvordering en de burgerlijke rechtsvordering met elkaar gemeen hebben.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafvordering en burgerlijke rechtsvordering afzonderlijk ingesteld - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering - Regel van openbare orde - Grondslag van de regel

La règle d'ordre public consacrée à l'article 4, alinéa 1er, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, en vertu de laquelle l'exercice de l'action civile qui n'est pas poursuivie en même temps et devant le même juge que l'action publique est suspendu tant qu'il n'a pas été prononcé définitivement sur l'action publique est justifiée par le fait que le jugement pénal a, en règle, autorité de chose jugée à l'égard de l'action civile intentée séparément, en ce qui concerne les points communs à l'action publique et à l'action civile.

ACTION CIVILE - Action publique et action civile introduites séparément - Suspension de l'action civile - Règle d'ordre public - Fondement de la règle

De verplichting die artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering oplegt aan de rechter die van de burgerlijke rechtsvordering kennisneemt om zijn uitspraak aan te houden, is slechts van toepassing wanneer er gevaar bestaat voor onverenigbaarheid tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter; het Hof kan nagaan of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten wettig heeft kunnen afleiden dat er geen gevaar bestaat voor tegenstrijdigheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafvordering en burgerlijke rechtsvordering afzonderlijk ingesteld - Schorsing van de burgerlijke rechtsvordering - Vereisten

L'obligation que l'article 4, alinéa 1er, du titre préliminaire du Code de procédure pénale impose au juge qui connaît de l'action civile de réserver sa décision ne s'applique que lorsqu'il existe un risque d'incompatibilité entre les décisions du juge pénal et du juge civil; la Cour peut vérifier si le juge a pu légalement déduire des faits qu'il a constatés qu'il n'existe pas de risque de contradiction entre les décisions du juge pénal et du juge civil.

ACTION CIVILE - Action publique et action civile introduites séparément - Suspension de l'action civile - Conditions

C.18.0333.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.28](#)

AC nr. ...

Een vennoot die zijn aandelen overdraagt, blijft gehouden zowel voor de verbintenissen van de vennootschap die ontstaan zijn vóór de overdracht als voor verbintenissen die voortvloeien uit de verdere uitvoering van voordien gesloten overeenkomsten.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Uitgetreden vennoot - Overdracht van aandelen - Gehoudenheid tot verbintenissen

L'associé qui cède ses parts reste tenu tant des engagements de la société nés avant la cession et que des engagements résultant de la poursuite de l'exécution de conventions antérieures.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Obligations entre parties - Sociétés - Sociétés commerciales - Sociétés en nom collectif - Associé démissionnaire - Cession de parts - Obligation de respecter les engagements

- Artt. 204 en 209 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 204 est 209 Code des sociétés

C.18.0344.F

7 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.4](#)

AC nr. ...

Het bestreden vonnis, dat beslist dat het ongeval te wijten is aan de samenlopende fouten van de twee bestuurders en ter zake van de eiser, met het oog op het herstel van zijn schade, enkel vermeldt dat hij de eigenaar is van het voertuig dat werd bestuurd door één van de twee bestuurders, verantwoordt zijn beslissing om de eiser aansprakelijk te stellen niet naar recht.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Zaken - Verkeersongeval - Samenlopende fouten van twee bestuurders - Vordering van de eigenaar van een voertuig tot herstel van zijn schade - Aansprakelijkheid van laatstgenoemde

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Le jugement attaqué, qui considère que l'accident est dû aux fautes concurrentes des deux conducteurs et qui se borne à énoncer, en ce qui concerne le demandeur en réparation de son dommage, qu'il est le propriétaire du véhicule conduit par un des deux conducteurs, ne justifie pas légalement sa décision que la responsabilité de celui-ci est engagée.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Choses - Accident de roulage - Fautes concurrentes de deux conducteurs - Demande du propriétaire d'un véhicule en réparation de son dommage - Responsabilité de ce dernier

- Art. 1382 Code civil

C.18.0345.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.3](#)

AC nr. ...

De vraag naar onsplitsbaarheid rijst enkel wanneer in een meerpartijengeschil één of meer partijen verstek laten gaan of wanneer daarin hoger beroep, cassatieberoep of een verzoek tot herroeping van het gewijsde wordt ingesteld, zodat een rechter in eerste aanleg de partijen niet kan verplichten een derde in het geding te betrekken op grond van de regels van de onsplitsbaarheid van het geschil (1). (1) Zie concl. OM.

ONSPLITSBAARHEID (GESCHIL) - Meerpartijengeschil - Onsplitsbaarheid - Betrekking van een derde in het geding - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 31 en 811 Gerechtelijk Wetboek

ONSPLITSBAARHEID (GESCHIL) - Meerpartijengeschil - Onsplitsbaarheid - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 31 en 811 Gerechtelijk Wetboek

La question de l'indivisibilité ne se pose que lorsque, dans un litige entre plusieurs parties, une ou plusieurs parties font défaut ou en cas d'appel, de pourvoi en cassation ou de requête civile dans un tel litige, de sorte qu'en première instance, le juge ne peut obliger les parties à mettre à la cause un tiers en vertu des règles relatives à l'indivisibilité du litige (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INDIVISIBILITE (LITIGE) - Litige entre plusieurs parties - Indivisibilité - Mise en cause d'un tiers à la cause - Compétence du juge

- Art. 31 et 811 Code judiciaire

INDIVISIBILITE (LITIGE) - Litige entre plusieurs parties - Indivisibilité - Conditions d'application

- Art. 31 et 811 Code judiciaire

C.18.0349.F

26 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201026.3F.5](#)

AC nr. ...

Het verschuldigd karakter van een dwangsom hangt niet af van de voorwaarde dat de beslissing die deze dwangsom vaststelt, die na de betekening ervan werd verbeterd, opnieuw samen met het verbeterend vonnis wordt betekend en dat, tenzij het verbeterend vonnis hierover anders beschikt, de dwangsom is verschuldigd vanaf de betekening van de verbeterde beslissing.

DWANGSOM - Betekening van het vonnis dat de veroordeling tot betaling van een dwangsom inhoudt - Verbeterend vonnis - Voorwaarde van het verschuldigd karakter

- Artt. 794, 1495, eerste lid, en 1385bis, derde lid Gerechtelijk Wetboek

De rechter die een verbeterend vonnis wijst, beslist dat de verbeterde beslissing uitspraak doet zoals dat in het verbeterend vonnis wordt vermeld en, bijgevolg, vormt het verbeterend vonnis één geheel met het verbeterde vonnis (1). (1) Cass. 21 maart 2005, AR C.03.0578.N, AC 2005, nr. 174.

DWANGSOM - Verbeterend vonnis - Gegevens dat dit vonnis moet bevatten

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Verbeterend vonnis - Gegevens dat dit vonnis moet bevatten

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

De inleiding van een vordering tot verbetering van een vonnis heeft niet de schorsing van de uitvoerbare kracht van de te verbeteren beslissing tot gevolg; dat is evenmin het geval voor de tenuitvoerlegging van de dwangsom die is verbonden aan de te verbeteren beslissing (1). (1) Cass. 5 december 2008, AR C.07.0057.N, AC 2008, nr. 700.

DWANGSOM - Vordering tot verbetering - Uitvoerbare kracht

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vordering tot verbetering - Uitvoerbare kracht - Dwangsom

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

La débetion d'une astreinte n'est pas soumise à la condition que la décision fixant cette astreinte, qui, après avoir été signifiée, est rectifiée, soit à nouveau signifiée avec le jugement de rectification et que, sauf si le jugement de rectification en dispose autrement, l'astreinte est due à partir de la signification de la décision rectifiée.

ASTREINTE - Signification du jugement de condamnation au paiement d'une astreinte - Jugement de rectification - Condition de la débetion

- Art. 794, 1495, al. 1er, et 1385bis, al. 3 Code judiciaire

Le juge qui prononce un jugement de rectification décide que la décision rectifiée statue comme le jugement de rectification l'indique et, en conséquence, le jugement de rectification fait partie du jugement rectifié (1). (1) Cass. 21 mars 2005, RG C.03.0578.N, Pas. 2005, n° 174.

ASTREINTE - Jugement de rectification - Éléments que ce jugement doit comporter

- Art. 794 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement de rectification - Éléments que ce jugement doit comporter

- Art. 794 Code judiciaire

L'introduction d'une demande en rectification d'un jugement n'a pas pour effet de suspendre la force exécutoire de la décision à rectifier; ce n'est pas davantage le cas pour l'exécution de l'astreinte qui est associée à la décision à rectifier (1). (1) Cass. 5 décembre 2008, RG C.07.0057.N, Pas. 2008, n° 700.

ASTREINTE - Demande de rectification - Force exécutoire

- Art. 794 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Demande de rectification - Force exécutoire - Astreinte

- Art. 794 Code judiciaire

Zelfs al is het middel gegrond op wettelijke bepalingen die van openbare orde of van dwingend recht zijn, kan het enkel voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd indien de feitelijke gegevens die voor de beoordeling noodzakelijk zijn, blijken uit de bestreden beslissing of uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Cass. 19 december 2017, AR P.17.0385.N, AC 2017, nr. 719; Cass. 21 maart 2014, AR C.13.0248.F, AC 2014, nr. 230; Cass. 9 november 2007, AR C.07.0093.F, AC 2007, nr. 543; Cass. 10 mei 2002, AR F.01.0038.F, AC 2002, nr. 289; Cass. 27 oktober 2000, AR C.98.0407.N, AC 2000, nr. 583.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Middel gegrond op wettelijke bepalingen van openbare orde of van dwingend recht - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aanwezigheid van voor de beoordeling noodzakelijke feitelijke gegevens

Un moyen, fût-il fondé sur des dispositions légales d'ordre public ou impératives, ne peut être soulevé pour la première fois devant la Cour que lorsque les éléments de fait nécessaires à son appréciation ressortent de la décision attaquée ou des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard (1). (1) Cass. 19 décembre 2017, RG P.17.0385.N, Pas. 2017, n° 719 ; Cass. 21 mars 2014, RG C.13.0248.F, Pas. 2014, n° 230 ; Cass. 9 novembre 2007, RG C.07.0093.F, Pas. 2007, n° 543 ; Cass. 10 mai 2002, RG F.01.0038.F, Pas. 2002, n° 289 ; Cass. 27 octobre 2000, RG C.98.0407.N, Pas. 2000, n° 583.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Moyen fondé sur des dispositions légales d'ordre public ou impératives - Recevabilité - Condition - Présence des éléments de fait nécessaires à son appréciation

C.18.0353.N

18 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.8](#)

AC nr. ...

Aangezien het behoort tot de krachtlijnen van de insolventieregelgeving om de tweede kans, die het ondernemerschap aanmoedigt en een nieuwe start mogelijk maakt, te bevorderen, kan het faillissement van een beoefenaar van een vrij beroep enkel leiden tot de stopzetting van de op datum van de faillietverklaring uitgeoefende activiteit, maar niet tot het verlies van rechtswege van het recht op toegang tot de bewuste beroepsactiviteit en het verhinderen of bemoeilijken, van een nieuwe, zelfs identieke, activiteit (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Beoefenaar van een vrij beroep - Faillissement

- Overweging 72 Richtlijn (EU) 2019/1023 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende preventieve herstructureringsstelsels, betreffende kwijtschelding van schuld en beroepsverboden, en betreffende maatregelen ter verhoging van de efficiëntie van

Dès lors que les grandes lignes directrices de la réglementation relative à l'insolvabilité sont de promouvoir la seconde chance, qui encourage l'entrepreneuriat et permet un nouveau départ, la faillite d'un titulaire de profession libérale peut uniquement entraîner la cessation de l'activité exercée à la date de la déclaration de faillite, mais non la perte de plein droit du droit d'accès à l'activité professionnelle en question, comme elle ne peut davantage empêcher ou compliquer l'exercice d'une nouvelle activité, même identique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Titulaire d'une profession libérale - Faillite

- Overweging 72 Directive (UE) 2019/1023 du Parlement Européen et du Conseil du 20 juin 2019

De wetgever heeft aan de Gemeenschapsordes de bevoegdheid gegeven om, in reglementen, gevallen van ambtshalve weglating van het tableau te bepalen, volgens de rechtspleging in tuchtzaken, wanneer dat vereist is voor de eer, de rechten en de gemeenschappelijke beroepsbelangen van hun leden, voor de loyauté in het beroep of voor de behartiging van de belangen van de advocaat en de rechtzoekende, waarbij de appreciatie van wat nuttig is en passend voor het te bereiken doel door het Hof mag worden getoetst op zijn redelijkheid (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Gemeenschapsordes - Bevoegdheid - Reglementen

- Artt. 495, eerste en tweede lid, 496, eerste en tweede lid, 498, 499 en 500 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIE - Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Reglementen van de Gemeenschapsordes - Toetsing - Bevoegdheid van het Hof

- Artt. 495, eerste en tweede lid, 496, eerste en tweede lid, 498, 499 en 500 Gerechtelijk Wetboek

Onverminderd de hypothesen bepaald in de artikelen 428, eerste lid, 428bis, 432 en 437, eerste en tweede lid Gerechtelijke Wetboek, kan een advocaat enkel bij wijze van sanctie door de tuchtraad worden geschorst dan wel geschrappt van het tableau, van de lijst van advocaten die hun beroep uitoefenen onder de beroepstitel van een andere lidstaat van de Europese Unie of van de lijst van stagiairs wegens inbreuken op de eer van de Orde en op de beginselen van waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid die aan het beroep ten grondslag liggen, en dan enkel op de wijze en onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 456 tot en met 471 Gerechtelijk Wetboek, die betrekking hebben op de rechtspleging in tuchtzaken (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Schorsing of schrapping

Le législateur a conféré aux ordres communautaires la compétence d'arrêter, dans des règlements, les cas d'omission d'office du tableau, conformément à la procédure prévue en matière disciplinaire, lorsque le réclament l'honneur, les droits et les intérêts professionnels communs de leurs membres, la loyauté professionnelle ou la défense de l'avocat et du justiciable; la Cour pouvant apprécier le caractère raisonnable de ce qui est utile et approprié à la réalisation de l'objectif (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Ordres communautaires - Compétence - Règlements

- Art. 495, al. 1er et 2, 496, al. 1er et 2, 498, 499 et 500 Code judiciaire

CASSATION - Des demandes en annulation. des pourvois dans l'intérêt de la loi - Règlements des ordres communautaires - Contrôle - Compétence de la Cour

- Art. 495, al. 1er et 2, 496, al. 1er et 2, 498, 499 et 500 Code judiciaire

Sans préjudice des hypothèses énoncées aux articles 428, alinéa 1er, 428bis, 432 et 437, alinéas 1er et 2, du Code judiciaire, seule une sanction prononcée par le conseil de discipline peut entraîner la suspension ou la radiation de l'avocat du tableau, de la liste des avocats qui exercent leur profession sous le titre professionnel d'un autre État membre de l'Union européenne ou de la liste des stagiaires et ce, pour atteinte à l'honneur de l'Ordre et aux principes de dignité, de probité et de délicatesse qui font la base de la profession et uniquement de la manière et sous les conditions prévues aux articles 456 à 471 inclus du Code judiciaire, qui traitent de la procédure disciplinaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Suspension ou radiation

Waar in geval van niet-nakoming van een contractuele verbintenis de schuldeiser, indien de prestatie zich hiertoe leent, het recht heeft zich door de rechter te laten machtigen om de verbintenis te laten uitvoeren door een derde op kosten van de schuldenaar, kan de schuldeiser in uitzonderlijke omstandigheden, zoals bij hoogdringendheid, de verbintenis door een derde laten uitvoeren zonder rechterlijke machtiging op eigen kosten en op eigen risico en deze kosten verhalen op de schuldenaar, waarbij zijn handelswijze achteraf kan worden getoetst door de rechter, maar in beide gevallen dient de schuldeiser de redelijke belangen van de schuldenaar in acht te nemen.

AANNEMING VAN WERK - Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Uitvoering door een derde
- Artt. 1143 en 1144 Burgerlijk Wetboek

Lorsque, en cas d'inexécution d'une obligation contractuelle, le créancier a, si la prestation s'y prête, le droit de se faire autoriser par le juge à faire exécuter l'obligation par un tiers aux frais du débiteur, il peut, dans des circonstances exceptionnelles, telles que l'urgence, faire exécuter l'obligation par un tiers sans autorisation judiciaire, à ses propres frais, risques et périls, et récupérer ces frais à charge du débiteur, son comportement pouvant être soumis à un contrôle judiciaire a posteriori, mais, dans les deux cas, le créancier doit tenir compte des intérêts raisonnables du débiteur.

ENTREPRISE DE TRAVAUX - Inexécution d'une obligation contractuelle - Exécution par un tiers
- Art. 1143 et 1144 Code civil

Wanneer de schuldeiser de verbintenis zonder voorafgaandelijke rechterlijke machtiging laat uitvoeren door een derde, zonder dat daartoe grond bestaat of op een onzorgvuldige wijze, kan de schuldeiser de gemaakte kosten niet verhalen op de schuldenaar, maar heeft hij slechts recht op vergoeding van de schade die het gevolg is van de wanprestatie.

AANNEMING VAN WERK - Niet-nakoming van een contractuele verbintenis - Uitvoering door een derde - Afwezigheid van rechterlijke machtiging zonder grond
- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Lorsque, sans autorisation judiciaire préalable, le créancier fait exécuter l'obligation par un tiers, sans justification ou avec négligence, le créancier ne peut recouvrer les frais engagés auprès du débiteur, mais a seulement droit à la réparation du dommage qui résulte de l'inexécution.

ENTREPRISE DE TRAVAUX - Inexécution d'une obligation contractuelle - Exécution par un tiers - Absence d'autorisation judiciaire sans justification
- Art. 1134, al. 3 Code civil

C.18.0365.F

29 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201029.1F.1](#)

AC nr. ...

Wanneer in het geval van voortzetting van het eerder debat over het door de rechter vastgelegde onderwerp de zetel niet is samengesteld uit dezelfde rechters als die welke de eerdere rechtszittingen hebben bijgewoond, kan het vonnis enkel regelmatig gewezen worden door het gerecht in zijn nieuwe samenstelling als het debat voor dit gerecht volledig werd hernomen (1). (1) Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; art. 779 Ger.W., zoals van toepassing vóór en na de wijziging door de wet van 6 juli 2017.

En cas de continuation des débats antérieurs sur l'objet fixé par le juge, lorsque le siège n'est pas composé des mêmes juges que ceux qui ont assisté aux audiences antérieures, le jugement ne peut être régulièrement rendu par la juridiction dans sa nouvelle composition que si les débats ont été entièrement repris devant celle-ci (1). (1) Cass. 19 mai 2011, RG C.10.0657.F, Pas. 2011, n° 330, avec concl. de M. Génicot, avocat général; C.jud., art. 779, dans sa version avant et après sa modification par la L. du 6 juillet 2017.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

Uit deze interpretatie van artikel 775, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt geen onderscheid tussen rechtszoekenden die zich in dezelfde rechtstoestand bevinden en op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar een onderscheid tussen rechtszoekenden die, omdat ze zich in verschillende toestanden bevinden, onderworpen zijn aan verschillende regels die zonder onderscheid van toepassing zijn op al degenen die zich in dezelfde toestand bevinden (1). (1) Zie Cass. 13 december 2019, AR C.19.0014.F, AC 2019, nr. 668.

GRONDWET - Art. 10 - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel - Nieuw middel - Ontvankelijkheid - Gevolg - Geen verschillende behandeling

- Art. 10 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 775, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Hoewel artikel 775, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek in de regel uitsluit dat er een nieuwe vordering wordt ingediend die geen verband houdt met het voorwerp van de heropening van het debat, staat deze bepaling er evenwel niet aan in de weg dat een dergelijke vordering wordt ingesteld na een heropening van het debat, wanneer na die heropening het debat volledig wordt hernomen wegens de gewijzigde samenstelling van de zetel (1). (1) Cass. 17 januari 2013, AR C.11.0582.F, AC 2013, nr. 32.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Ontvankelijkheid - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel

- Art. 775, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - 7/06/2023

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Jugement avant dire droit - Décision de réouverture des débats - Jugement rendu sur l'objet de la réouverture des débats - Nouvelle composition du siège

- Art. 779 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Décision de réouverture des débats - Jugement rendu sur l'objet de la réouverture des débats - Nouvelle composition du siège

- Art. 779 Code judiciaire

Il ne résulte pas de cette interprétation de l'article 775, alinéa 1er, du Code judiciaire une distinction entre des justiciables se trouvant dans la même situation juridique auxquels s'appliqueraient des règles différentes mais une distinction entre des justiciables qui, se trouvant dans des situations différentes, sont soumis à des règles différentes qui s'appliquent sans distinction à tous ceux qui se trouvent dans la même situation (1). (1) Voir Cass. 13 décembre 2019, RG C.19.0014.F, Pas. 2019, n° 668.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Jugement avant dire droit - Décision de réouverture des débats - Jugement rendu sur l'objet de la réouverture des débats - Nouvelle composition du siège - Moyen nouveau - Recevabilité - Conséquence - Pas de différence de traitement

- Art. 10 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 775, al. 1er Code judiciaire

Si l'article 775, alinéa 1er, du Code judiciaire exclut, en règle, l'introduction d'une demande nouvelle étrangère à l'objet de la réouverture des débats, cette disposition ne fait toutefois pas obstacle à ce qu'une telle demande soit formée, après une réouverture des débats, lorsque, à la suite de celle-ci, les débats sont repris entièrement en raison de la modification de la composition du siège (1). (1) Cass. 17 janvier 2013, RG C.11.0582.F, Pas. 2013, n° 32.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Moyen nouveau - Recevabilité - Jugement avant dire droit - Décision de réouverture des débats - Jugement rendu sur l'objet de la réouverture des débats - Nouvelle composition du siège

- Art. 775, al. 1er Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement

Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Nieuwe samenstelling van de zetel - Nieuw middel - Ontvankelijkheid

- Art. 775, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Hoewel artikel 779 Gerechtelijk Wetboek in de regel niet vereist dat een vonnis dat in dezelfde zaak wordt gewezen na een beslissing alvorens recht te doen, wordt uitgesproken door dezelfde rechters als degenen die zitting hebben gehouden tijdens het debat voorafgaand aan of tijdens de uitspraak van het vonnis alvorens recht te doen, is dit anders na een vonnis dat enkel de heropening van het eerdere debat over een welbepaald onderwerp beveelt; in dit geval gaat het om de voortzetting van het eerder debat over het door de rechter vastgelegde onderwerp (1). (1) Cass. 19 mei 2011, AR C.10.0657.F, AC 2011, nr. 330, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; art. 779 Ger.W., zoals van toepassing vóór en na de wijziging door de wet van 6 juli 2017.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Beslissing tot heropening van het debat - Vonnis dat uitspraak doet over het voorwerp van de heropening van het debat - Samenstelling van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

avant dire droit - Décision de réouverture des débats - Jugement rendu sur l'objet de la réouverture des débats - Nouvelle composition du siège - Moyen nouveau - Recevabilité

- Art. 775, al. 1er Code judiciaire

Si, en règle, l'article 779 du Code judiciaire n'exige pas qu'un jugement rendu dans une même cause après une décision d'avant dire droit soit prononcé par les mêmes juges que ceux qui ont siégé pendant les débats précédant le jugement d'avant dire droit ou lors de la prononciation de celui-ci, il en est autrement après un jugement se bornant à ordonner la réouverture des débats antérieurs sur un objet déterminé; il s'agit en ce cas de la continuation des débats antérieurs sur l'objet fixé par le juge (1). (1) Cass. 19 mai 2011, RG C.10.0657.F, Pas. 2011, n° 330, avec concl. de M. Génicot, avocat général; C.jud., art. 779, dans sa version avant et après sa modification par la L. du 6 juillet 2017.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Jugement avant dire droit - Décision de réouverture des débats - Jugement rendu sur l'objet de la réouverture des débats - Composition du siège

- Art. 779 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Décision de réouverture des débats - Jugement rendu sur l'objet de la réouverture des débats - Composition du siège

- Art. 779 Code judiciaire

C.18.0366.F

6 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.1](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek kunnen de partijen, wanneer het openbaar ministerie schriftelijk conclusie neemt, ten laatste op de zitting en uitsluitend in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie, een nota neerleggen waarin geen nieuwe middelen mogen worden aangevoerd; die bepaling staat geen van de partijen toe te antwoorden op de nota die een andere partij met toepassing van dat artikel heeft neergelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2020, nr 167.

En vertu de l'article 1107, alinéa 2, du Code judiciaire, lorsque les conclusions du ministère public sont écrites, les parties peuvent, au plus tard à l'audience et exclusivement en réponse à ces conclusions, déposer une note dans laquelle elles ne peuvent soulever de nouveaux moyens; cette disposition ne permet à aucune d'elles de répondre à la note d'une autre déposée en application de celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATIE - Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Algemeen - Openbaar ministerie bij het Hof - Conclusie - Noot in antwoord op conclusie van openbaar ministerie - Inhoud - Antwoord op de nota van een andere partij - Artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1107, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

De omstandigheid dat de inschrijving van het merk niet vermeldt dat de gedekte waren in dezelfde activiteitensector worden gebruikt als die waarin de door een derde in de handel gebrachte waren worden gebruikt, impliceert in se niet dat die waren op geen enkel punt zouden overeenstemmen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 167.

MERKEN - Benelux-merk - Merk - Inschrijving - Gedekte waren in dezelfde activiteitensector gebruikt - Geen vermelding van de sector - Overeenstemming van de waren

- Art. 2.20.1.b Benelux-Verdrag inzake de intellectuele eigendom (merken en tekeningen of modellen), gedaan te Den Haag op 25 februari 2005

Het gevaar voor verwarring bij het publiek dient globaal te worden beoordeeld, met inachtneming van alle relevante omstandigheden van het concrete geval, waarbij de globale beoordeling van het verwarringsgevaar een zekere onderlinge samenhang tussen de in aanmerking te nemen factoren veronderstelt, en met name de overeenstemming van de merken en die van de waren of diensten waarop zij betrekking hebben; een geringe mate van overeenstemming van de betrokken waren of diensten kan aldus worden gecompenseerd door een hoge mate aan overeenstemming tussen de merken en omgekeerd, en het onderscheidend vermogen van het oudere merk, en meer bepaald de reputatie ervan, moet in aanmerking worden genomen bij de beoordeling of de waren of diensten waarop beide merken betrekking hebben voldoende gelijkenissen vertonen om een verwarringsgevaar te doen ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 167.

MERKEN - Gemeenschapsmerk - Verwarringsgevaar - Globale beoordeling - Criteria

CASSATION - Généralités. mission et raison d'être de la cour de cassation. nature de l'instance en cassation - Généralités - Ministère public près la Cour - Conclusions - Note en réponse aux conclusions du ministère public - Contenu - Réponse à la note d'une autre partie - Code judiciaire, article 1107, alinéa 2

- Art. 1107, al. 2 Code judiciaire

La circonstance que l'enregistrement de la marque ne mentionne pas que les produits couverts sont utilisés dans un secteur d'activités identique à celui dans lequel sont utilisés les produits commercialisés par le tiers n'implique pas en soi qu'il n'existerait aucune similitude entre ces produits (1). (1) Voir les concl. du MP.

MARQUES - Marque Benelux - Marque - Enregistrement - Produits couverts utilisés dans un secteur d'activités identique - Absence de mention du secteur - Similitude entre les produits

- Art. 2.20.1.b Convention Benelux en matière de propriété intellectuelle (marques et dessins ou modèles), faite à La Haye le 25 février 2005

Le risque de confusion dans l'esprit du public doit être apprécié globalement en tenant compte de tous les facteurs pertinents du cas d'espèce, que l'appréciation globale du risque de confusion implique une certaine interdépendance entre les facteurs pris en compte, et notamment la similitude des marques et celle des produits ou des services désignés, qu'ainsi, un faible degré de similitude entre les produits ou services désignés peut être compensé par un degré élevé de similitude entre les marques, et inversement et que le caractère distinctif de la marque antérieure, et en particulier sa renommée, doit être pris en compte pour apprécier si la similitude entre les produits ou les services désignés par les deux marques est suffisante pour donner lieu à un risque de confusion (1). (1) Voir les concl. du MP.

MARQUES - Marque communautaire - Risque de confusion - Appréciation globale - Critères

C.18.0371.F

29 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201029.1F.2](#)

AC nr. ...

De aanwijzing van een plaatsvervangend raadsheer die geroepen wordt om zitting te nemen moet gebeuren bij beschikking van de eerste voorzitter van het hof van beroep (1). (1) Zie Cass. 15 januari 2009, AR F.07.0009.F, AC 2009, nr. 35, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Hof van beroep - Samenstelling van het rechtscollege - Verhinderde raadsheer - Vervanging door een plaatsvervangend raadsheer

- Artt. 102 en 321, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Hof van beroep - Samenstelling van het rechtscollege - Verhinderde raadsheer - Vervanging door een plaatsvervangend raadsheer

- Artt. 102 en 321, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

La désignation d'un conseiller suppléant appelé à siéger doit s'effectuer par voie d'ordonnance du premier président de la cour d'appel (1). (1) Voir Cass. 15 janvier 2009, RG F.07.0009.F, Pas. 2009, n° 35, avec concl. de M. Henkes, avocat général.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Cour d'appel - Composition de la juridiction - Conseiller empêché - Remplacement par un conseiller suppléant

- Art. 102 et 321, al. 1er et 2 Code judiciaire

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Cour d'appel - Composition de la juridiction - Conseiller empêché - Remplacement par un conseiller suppléant

- Art. 102 et 321, al. 1er et 2 Code judiciaire

C.18.0380.N

11 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.14](#)

AC nr. ...

De erkenning van het bestaan van een verbintenis en van de uitvoering ervan is onsplitsbaar zonder dat de onsplitsbaarheid de regels van de bewijslast wijzigt; diegene die de bekentenis van het bestaan van een verbintenis als bewijs van het bestaan van de verbintenis inroept, kan de in dezelfde bekentenis aangevoerde uitvoering van de verbintenis niet buiten beschouwing laten (1). (1) Zie Cass. 10 mei 2013, AR C.11.0781.N, AC 2013, nr. 289.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bekentenis - Onsplitsbare bekentenis - Verbintenis

- Artt. 1315, eerste lid, en 1356, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

La reconnaissance de l'existence d'une obligation et de son exécution est indivisible, sans que cette indivisibilité modifie les règles relatives à la charge de la preuve; celui qui invoque l'aveu de l'existence d'une obligation à titre de preuve de l'existence de celle-ci ne peut pas faire abstraction de l'exécution de l'obligation alléguée dans ce même aveu (1). (1) Voir Cass. 10 mai 2013, RG C.11.0781.N, Pas. 2013, n° 289.

PREUVE - Matière civile - Aveu - Aveu indivisible - Obligation

- Art. 1315, al. 1er, et 1356, al. 3 Ancien Code civil

C.18.0383.N

12 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.1](#)

AC nr. ...

De rechter beoordeelt onaantastbaar in feite of de redelijke termijn kennelijk is overschreden waarna het Hof nagaat of uit die vaststellingen en redenen niet blijkt dat werd geoordeeld met miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Le juge apprécie souverainement en fait si le délai raisonnable a manifestement été dépassé, à la suite de quoi la Cour vérifie s'il n'apparaît pas de ces constatations et énonciations que le juge aurait méconnu le principe général du droit de la séparation des pouvoirs (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Redelijke termijn - Kennelijke overschrijding - Beoordeling door de feitenrechter - Opdracht van het Hof

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Délai raisonnable - Dépassement manifeste - Appréciation par le juge du fond - Mission de la Cour

De Rechterlijke Macht die bevoegd is om de Uitvoerende Macht te veroordelen tot vergoeding van schade ingevolge haar onzorgvuldig optreden moet de beleidsvrijheid eerbiedigen die de Uitvoerende Macht de mogelijkheid biedt te oordelen over de wijze waarop het haar bevoegdheid uitoefent en de meest geschikt lijkende oplossing te kiezen binnen de door de wet gestelde grenzen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Le pouvoir judiciaire, qui est compétent pour condamner le pouvoir exécutif à réparer le dommage résultant de son défaut de diligence, doit respecter la liberté d'appréciation du pouvoir exécutif qui doit pouvoir décider de la manière dont il exerce des compétences et la solution qui lui paraît la plus appropriée dans les limites fixées par la loi (1). (1) Voir les concl. « dite en substance » du MP.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Onzorgvuldig optreden van de Uitvoerende macht - Veroordeling tot schadevergoeding - Beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Défaut de diligence du pouvoir exécutif - Condamnation à des dommages et intérêts - Appréciation

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Geen enkele grondwettelijke of wettelijke bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel stelt de Uitvoerende Macht in de uitoefening van haar bevoegdheden vrij van de verplichting om de door haar onzorgvuldig optreden, onder meer door na te laten te handelen binnen een redelijke termijn, aan een ander toegebrachte schade te vergoeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Aucune disposition constitutionnelle ou légale ni aucun principe général du droit ne dispensent le pouvoir exécutif, lors de l'exercice de ses compétences, de l'obligation de réparer le dommage causé à autrui par son défaut de diligence, notamment pour avoir négligé d'agir dans un délai raisonnable (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Uitvoerende macht - Uitoefening van haar bevoegdheden - Fout - Onzorgvuldig optreden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Pouvoir exécutif - Exercice de ses compétences - Faute - Défaut de diligence

- Art. 1382 et 1383 Code civil

MACHTEN - Uitvoerende macht - Uitoefening van haar bevoegdheden - Fout - Onzorgvuldig optreden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

POUVOIRS - Pouvoir exécutif - Exercice de ses compétences - Faute - Défaut de diligence

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Wanneer geen enkele wettelijke of reglementaire bepaling voorziet in een termijn binnen dewelke de Uitvoerende Macht aan de haar opgelegde taken uitvoering moet geven, beschikt zij over een ruime beoordelingsvrijheid en kan het niet of laattijdig uitvoeren van die wettelijke bepalingen slechts een fout uitmaken wanneer blijkt dat, alle omstandigheden in acht genomen, de Uitvoerende Macht kennelijk niet binnen een redelijke termijn heeft gehandeld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Lorsqu'aucune disposition légale ou réglementaire ne prévoit de délai dans lequel le pouvoir exécutif doit donner exécution aux missions qui lui sont imposées, celui-ci dispose d'une liberté d'appréciation étendue et le défaut d'exécution ou l'exécution tardive de ces dispositions légales ne constituent une faute que lorsqu'il apparaît, à la lumière de toutes les circonstances, que le pouvoir exécutif n'a manifestement pas agi dans un délai raisonnable (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

MACHTEN - Uitvoerende macht - Uitoefening van haar

POUVOIRS - Pouvoir exécutif - Exercice de ses compétences - Missions imposées - Absence de délai légal ou réglementaire -

bevoegdheden - Opgelegde taken - Afwezigheid van wettelijke of reglementaire termijn - Niet of laattijdige uitvoering

Défaut d'exécution ou exécution tardive

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.18.0411.N 18 december 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201218.1N.14](#) AC nr. ...

Een algemene proceshouding van een partij, die blijkt geeft van een volharding in de lichtsinnigheid in procedure aangezien de aard van de in de voorziening aan bod komende problematiek noch complex, noch van aard is om hierover juridische betwisting te voeren, getuigt van een tergende en roekeloze houding die de toekenning van een schadevergoeding wettigt (1). (1) Zie Cass. 28 april 2017, AR D.16.0016.N, AC 2017, nr. 298.

Une attitude générale d'une partie au cours du procès, qui fait montre d'une légèreté persistante dans la procédure, la nature des questions en jeu dans le pourvoi n'étant ni complexe ni de nature à faire l'objet d'une contestation d'ordre juridique, témoigne d'une attitude téméraire et vexatoire qui justifie l'octroi de dommages et intérêts (1). (1) Voir Cass. 28 avril 2017, RG D.16.0016.N, Pas. 2017, n° 298.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Algemeen - Tergend en roekeloos cassatieberoep - Schadevergoeding - Redenen

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Généralités - Pourvoi téméraire et vexatoire - Dommages et intérêts - Motifs

- Art. 563, derde lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 563, al. 3 Code judiciaire

C.18.0413.F 10 januari 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200110.1F.1](#) AC nr. ...

Wanneer overeenkomstig artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de burgerlijke rechtsvordering niet tezelfdertijd voor dezelfde rechter wordt vervolgd als de strafvordering, wordt de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering geschorst zolang niet definitief is beslist over de strafvordering die vóór of gedurende de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering is ingesteld, voor zover er gevaar voor onverenigbaarheid bestaat tussen de beslissing van de strafrechter en die van de burgerlijke rechter en onverminderd de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 31.

Conformément à l'article 4, alinéa 1er, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, lorsque l'action civile n'est pas poursuivie devant le même juge simultanément à l'action publique, son exercice est suspendu tant qu'il n'a pas été prononcé définitivement sur l'action publique, intentée avant ou pendant l'exercice de l'action civile, pour autant qu'il existe un risque de contradiction entre les décisions du juge pénal et du juge civil et sans préjudice des exceptions expressément prévues par la loi (1). (1) Voir les concl. du MP.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Strafvordering voor de strafrechter - Aanhangige burgerlijke rechtsvordering voor de burgerlijke rechter - Voortzetting

ACTION CIVILE - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 4, alinéa 1er - Action publique devant le juge pénal - Action civile pendante devant le juge civil - Poursuite

C.18.0422.N 16 januari 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.8](#) AC nr. ...

De rekenfout die de verbetering van een rechterlijke beslissing mogelijk maakt is die welke betrekking heeft op het resultaat van een rekenkundige bewerking en waarvan de berekeningsbasis blijkt uit de intrinsieke bestanddelen van die beslissing (1). (1) Cass. 20 februari 2002, AR P.01.0969.F en P.01.1356.F, AC 2002, nr. 123.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Verbetering - Verschrijving - Rekenkundige bewerking
- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

L'erreur de calcul permettant la rectification d'une décision judiciaire est celle qui porte sur le résultat d'une opération arithmétique et dont la base de calcul ressort des éléments intrinsèques de ladite décision (1). (1) Cass. 20 février 2002, RG P.01.0969.F et P.01.1356.F, Pas. 2002, n° 123.

JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Rectification - Erreur matérielle - Opération arithmétique
- Art. 794 Code judiciaire

C.18.0423.F

17 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.2](#)

AC nr. ...

De schuldvordering van brutoloon vormt een boedelschuld wanneer de arbeidsprestatie wordt verricht tijdens de procedure van gerechtelijke reorganisatie, aangezien de schuldvordering van loon die de tegenprestatie vormt voor de prestaties die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst zijn verricht, de bedrijfsvoorheffing omvat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 549.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gerechtelijk akkoord - Gerechtelijke reorganisatie - Schuldvordering van brutoloon - Boedelschuld

- Art. 37 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

- Art. 270, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La créance de rémunération brute bénéficie du statut de dette de la masse lorsque la prestation de travail est réalisée au cours de la procédure de réorganisation judiciaire, dès lors que la créance de rémunération, contrepartie des prestations effectuées en exécution d'un contrat de travail, comprend le précompte professionnel (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Concordats - Réorganisation judiciaire - Créance de rémunérations brutes - Dette de la masse

- Art. 37 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

- Art. 270, 1° Cône des impôts sur les revenus 1992

Het verschil in behandeling tussen de schuldvordering van bedrijfsvoorheffing en de schuldvordering van de belasting over de toegevoegde waarde vloeit niet voort uit artikel 37 WCO, maar uit de omstandigheid dat de Belgische Staat, in de regel, geen schuldeiser is ten aanzien van de schuldenaar die tot de procedure van gerechtelijke reorganisatie werd toegelaten, maar ten aanzien van zijn medecontractant die de aan de belasting onderworpen prestaties heeft verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 549.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gerechtelijk akkoord - Gerechtelijke reorganisatie - Schuldvordering van brutoloon - Belastingen - Belasting over de toegevoegde waarde - Bedrijfsvoorheffing - Verschil in behandeling - Oorzaak

- Art. 37 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van

La différence de traitement entre la créance de précompte professionnel et la créance de taxe sur la valeur ajoutée découle non de l'article 37 de la loi du 21 janvier 2009 sur la continuité des entreprises, mais de la circonstance que l'État belge n'est, en règle, pas créancier du débiteur admis à la réorganisation judiciaire, mais de son cocontractant qui a fourni des prestations soumises à la taxe (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Concordats - Réorganisation judiciaire - Créance de rémunérations brutes - Impôts - Taxe sur la valeur ajoutée - Précompte professionnel - Différence de traitement - Cause

- Art. 37 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des

de ondernemingen

- Artt. 2, eerste lid, 45, § 1, 47, 51, §§ 1 en 2, 51bis, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 6 KB nr. 7 van 29 december 1992 met betrekking tot de invoer van goederen voor de toepassing van de belasting over de toegevoegde waarde

entreprises

- Art. 2, al. 1er, 45, § 1er, 47, 51, § 1er et 2, 51bis, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 6 A.R. n° 7 du 29 décembre 1992

C.18.0432.F

5 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200605.1F.1](#)

AC nr. ...

Opdat er sprake is van een verkeersongeval in de zin van de artikelen 601bis Gerechtelijk Wetboek en 29bis, § 1, eerste lid, WAM, moet er deelname zijn aan het verkeer, namelijk het gebruik, door een voertuig, van een weg om een persoon of een zaak van een plaats naar een andere te vervoeren; het is niet daarenboven vereist dat de schade van de inzittende in verband moet staan met de deelname van het voertuig aan het verkeer.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Deelname aan het verkeer - Begrip - Schade van de inzittende

- Art. 601bis Gerechtelijk Wetboek

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Pour qu'il y ait accident de la circulation au sens des articles 601bis du Code judiciaire et 29bis, § 1er, alinéa 1er de la loi du 21 novembre 1989, il faut qu'il y ait participation à la circulation, laquelle s'entend de l'usage par un véhicule d'une voie de communication en vue de transporter une personne ou une chose d'un lieu à un autre; il n'est pas requis, en outre, que le dommage survenu au passager soit en rapport avec la participation du véhicule à la circulation.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Participation à la circulation - Notion - Dommage survenu au passager

- Art. 601bis Code judiciaire

- Art. 29bis, § 1er, al. 1er L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.18.0437.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.5](#)

AC nr. ...

Een cassatieberoep in burgerlijke zaken kan, al zijn de partijen dezelfde en de aangevoerde middelen aanverwant, niet worden ingesteld met één enkel verzoekschrift tegen verschillende beslissingen die gewezen zijn in afzonderlijke zaken die de rechter niet heeft gevoegd (1). (1) Cass. 2 maart 2017, AR F.14.0025.F-F.14.0159.F, AC 2017, nr. 150; Cass. 26 november 2004, AR C.03.0011.N, AC 2004, nr. 569.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Verschillende bestreden beslissingen die niet werden gevoegd - Eén verzoekschrift in cassatie - Ontvankelijkheid

- Art. 1079, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

En matière civile, un pourvoi unique ne peut, lors même que les parties sont les mêmes et les moyens invoqués similaires, être formé contre différentes décisions rendues dans des causes distinctes que le juge n'a pas jointes (1). (1) Cass. 2 mars 2017, RG F.14.0025.F-F.14.0159.F, Pas 2017, n° 150 ; Cass. 26 novembre 2004, RG C.03.0011.N, Pas. 2004, n° 569.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Généralités - Différentes décisions attaquées non jointes - Requête en cassation unique - Recevabilité

- Art. 1079, al. 1er Code judiciaire

C.18.0454.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.4](#)

AC nr. ...

Besluiten van vennootschapsorganen worden enkel door nietigverklaring uit de rechtsorde verwijderd, maar houden niet op te bestaan door het niet beantwoorden aan de gestelde vorm- of grondvoorwaarden zodat een voor vernietiging vatbaar besluit zijn rechtsgevolgen behoudt zolang het niet door de rechter wordt vernietigd en zijn bindende kracht behoudt ten aanzien van de vennoten van de vennootschap (1). (1) 1 Zie Cass. 26 januari 2009, AR S.08.0069.F, AC 2009, nr. 254.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Vennootschapsorgaan - Besluit - Niet beantwoorden aan vorm - of grondvoorwaarden

Si seule la nullité fait disparaître de l'ordre juridique les décisions des organes d'une société, celles-ci ne cessent pas d'exister en raison du non-respect des conditions de forme ou de fond prévues, de sorte qu'une solution susceptible d'annulation conserve à la fois ses effets juridiques, aussi longtemps qu'elle n'est pas annulée par le juge, et sa force obligatoire à l'égard des associés de la société (1). (1) Voir Cass. 26 janvier 2009, RG S.08.0069.F, Pas. 2009, n° 254.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Organe de la société - Décision - Non-respect de conditions de forme ou de fond

C.18.0465.N

20 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.3](#)

AC nr. ...

De beslissing tot verbeurdverklaring heeft in de regel een zakelijke werking en draagt de eigendom ervan over aan de Staat van zodra het vonnis dat de verbeurdverklaring uitspreekt in kracht van gewijsde is gegaan, maar kan geen afbreuk doen aan de zakelijke rechten die voordien rechtsgeldig op het onroerend goed waren gevestigd (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Allerlei - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Voordien gevestigde zakelijke rechten

- Art. 42, 3° Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Voordien gevestigde zakelijke rechten

- Art. 42, 3° Strafwetboek

La décision de confiscation a, en règle, un effet réel et transfère la propriété de la chose à l'État dès que le jugement prononçant la confiscation est passé en force de chose jugée, mais elle ne peut porter atteinte aux droits réels antérieurs qui ont été valablement établis sur le bien immobilier (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SAISIE - Divers - Confiscation - Bien immobilier - Droits réels établis antérieurement

- Art. 42, 3° Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Bien immobilier - Droits réels établis antérieurement

- Art. 42, 3° Code pénal

C.18.0467.F

3 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200903.1F.6](#)

AC nr. ...

De vordering die strekt tot toekenning van een provisie en het aanhouden van de uitspraak over de overige schadeposten biedt in de regel niet de grondslagen voor de bepaling van de waarde van het geschil, zodat het geschil in eerste aanleg wordt berecht.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Aanleg - Waarde van het geschil - Waarde van het geschil - Vordering die strekt tot het aanhouden van de uitspraak over de overige schadeposten - Geen waarderingsgrondslag

- Art. 619 Gerechtelijk Wetboek

La demande d'un montant provisionnel et de réserver à statuer sur le surplus du dommage, n'offre pas, en règle, les bases de détermination de la valeur du litige de sorte que la contestation est jugée en premier ressort.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Ressort - Valeur du litige - Demande d'un montant provisionnel - Réserve à statuer sur le surplus du dommage - Bases de détermination faisant défaut

- Art. 619 Code judiciaire

C.18.0477.F

3 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.4](#)

AC nr. ...

De rechter miskent de in artikel 4, derde lid, Wet 16 mei 1900, vastgelegde orde van voorrang wanneer hij aan die bepaling een voorwaarde toevoegt die hierin niet is vervat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 3.

ERFENISSEN - Kleine nalatenschappen - Orde van voorrang

- Art. 4 Wet van 16 mei 1900 tot erfregeling van de kleine nalatenschap

Méconnaît l'ordre de préférence établi par l'article 4, alinéa 3, de la loi du 16 mai 1900, le juge qui ajoute à cette disposition une condition qu'elle ne comporte pas (1). (1) Voir les concl. du MP.

SUCCESSION - Petits héritages - Ordre de préférence

- Art. 4 L. du 16 mai 1900 apportant des modifications au régime successoral des petits héritages

C.18.0490.N

16 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.5](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de opdracht van een gerechtsdeurwaarder die door het openbaar ministerie wordt gevorderd om bepaalde opdrachten uit te voeren verband houdt met de taken waartoe de gerechtsdeurwaarder verplicht is, doet er geen afbreuk aan dat de verplichting van de Staat tot betaling van diens onkostenstaat een verbintenis inhoudt die primair strekt tot betaling van een geldsom waarop moratoire interest is verschuldigd indien de betaling niet gebeurt binnen redelijke termijn en na aanmaning (1). (1) Cass. 8 mei 2009, AR F.08.0012.N, AC 2009, nr. 304.

GERECHTSDEURWAARDER - Vorderend magistraat - Opdracht die verband houdt met verplichte taken van de gerechtsdeurwaarder - Onkostenstaat - Belgische Staat - Verplichting tot betaling

- Art. 1153, eerste lid Burgerlijk Wetboek

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht die verband houdt met verplichte taken van de gerechtsdeurwaarder - Onkostenstaat - Belgische Staat - Verplichting tot betaling

- Art. 1153, eerste lid Burgerlijk Wetboek

VERBINTENIS - Vorderend magistraat - Opdracht die verband houdt met verplichte taken van de gerechtsdeurwaarder - Onkostenstaat - Belgische Staat - Verplichting tot betaling

- Art. 1153, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Indien de vorderende magistraat niet binnen redelijke termijn overgaat tot taxatie van de kostenstaat van een dienstverlenende persoon, mag de rechter de overheid veroordelen tot betaling van de onkostenstaat.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad -

La circonstance que la mission d'un huissier de justice requis par le ministère public d'exécuter certaines missions se rapporte à des tâches auxquelles l'huissier de justice est tenu ne change rien au fait que l'obligation incombant à l'État de payer un état de frais d'un huissier de justice requis par le ministère public d'exécuter certaines missions tend en premier lieu au paiement d'une somme d'argent, sur laquelle des intérêts moratoires sont dus si le paiement n'est pas effectué dans un délai raisonnable et après mise en demeure (1). (1) Cass. 8 mai 2009, RG F.08.0012.N, Pas. 2009, n° 304.

HUISSIER DE JUSTICE - Magistrat requérant - Mission se rapportant aux tâches obligatoires de l'huissier - Etat de frais - Etat belge - Obligation de paiement

- Art. 1153, al. 1er Code civil

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Mission se rapportant aux tâches obligatoires de l'huissier - Etat de frais - Etat belge - Obligation de paiement

- Art. 1153, al. 1er Code civil

OBLIGATION - Magistrat requérant - Mission se rapportant aux tâches obligatoires de l'huissier - Etat de frais - Etat belge - Obligation de paiement

- Art. 1153, al. 1er Code civil

Si le magistrat requérant ne procède pas à la taxation de l'état de frais d'un prestataire de service dans un délai raisonnable, le juge peut condamner l'autorité à payer l'état de frais.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Prestataire de

Fout - Dienstverlenend persoon - Onkostenstaat - Taxatie door de vorderende magistraat - Buiten redelijke termijn

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

service - Etat de frais - Taxation par le magistrat requérant - Dépassement du délai raisonnable

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Onkostenstaten van de dienstverlenende persoon zijn pas invorderbaar na de taxatie door de vorderende magistraat, waarbij de kwaliteit van de verleende dienst en de gelijkvormigheid ervan met de tarifiering worden nagegaan.

Les états de frais du prestataire de service ne sont recouvrables qu'après la taxation faite par le magistrat requérant, par laquelle la qualité de la prestation et sa conformité à la tarification sont vérifiées.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Dienstverlenend persoon - Onkostenstaat - Invorderbaarheid - Tijdstip

- Artt. 3, eerste tot derde lid, en 4, § 1, eerste lid Programmawet (II) 27 december 2006

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Prestataire de service - Etat de frais - Caractère recouvrable - Moment

- Art. 3, al. 1er à 3, et 4, § 1er, al. 1edr L.-programme (II) du 27 décembre 2006

C.18.0514.F

20 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.2](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 374, § 2, Burgerlijk Wetboek onderzoekt de rechtbank bij gebrek aan akkoord van de ouders en in geval van gezamenlijk ouderlijk gezag, op vraag van minstens één van de ouders bij voorrang de mogelijkheid om de huisvesting van het kind op een gelijkmatige manier tussen de ouders vast te leggen; ingeval de rechtbank echter van oordeel is dat de gelijkmatig verdeelde huisvesting niet de meest passende oplossing is, kan ze beslissen om een ongelijk verdeeld verblijf vast te leggen; hoewel elke partij het bewijs moet leveren van de feiten die zij aanvoert, staat het aan de rechter om op grond van die feiten te beoordelen of de gelijkmatig verdeelde huisvesting de meest passende oplossing is; het onderdeel dat berust op de opvatting dat de ouder die de gelijkmatig verdeelde huisvesting aanvecht, moet aantonen dat deze geen voor de situatie passende oplossing is, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 53.

ORDONNANTIES [ZIE: 527 WETTEN. DECRETEN. ORDONNANT - Gescheiden ouders - Gezamenlijk ouderlijk gezag - Huisvesting van de kinderen - Gelijkmatig verdeelde huisvesting - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Gescheiden ouders - Gezamenlijk ouderlijk gezag - Huisvesting van de kinderen - Gelijkmatig verdeelde huisvesting - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

En vertu de l'article 374, § 2, du Code civil, à défaut d'accord des parents, en cas d'autorité parentale conjointe, le tribunal examine prioritairement, à la demande d'un des parents au moins, la possibilité de fixer l'hébergement de l'enfant de manière égalitaire entre ses parents; toutefois, si le tribunal estime que l'hébergement égalitaire n'est pas la formule la plus appropriée, il peut décider de fixer un hébergement non égalitaire; si chacune des parties doit établir les faits allégués, c'est le juge qui doit apprécier si, sur la base de ces faits, l'hébergement égalitaire constitue la formule la plus appropriée; le moyen, qui, en cette branche, repose sur le soutènement qu'il appartient au parent qui refuse l'hébergement égalitaire d'établir que celui-ci n'est pas une solution adaptée à la situation, manque en droit (1). (1) Voir les concl. du MP.

ORDONNANCES [VOIR: 527 LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. - Parents séparés - Autorité parentale conjointe - Hébergement des enfants - Hébergement égalitaire - Appréciation - Pouvoir du juge

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Parents séparés - Autorité parentale conjointe - Hébergement des enfants - Hébergement égalitaire - Appréciation - Pouvoir du juge

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Gescheiden ouders - Gezamenlijk ouderlijk gezag - Huisvesting van de kinderen - Gelijkmatig verdeelde huisvesting - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

TRIBUNAUX - Matière civile - Divers - Parents séparés - Autorité parentale conjointe - Hébergement des enfants - Hébergement égalitaire - Appréciation - Pouvoir du juge

C.18.0541.F

5 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201105.1F.1](#)

AC nr. ...

De rechter die de onwettigheid van een bestuurshandeling vaststelt, dient die handeling haar uitwerking te ontzeggen; hieruit volgt echter niet dat, wanneer de onwettigheid van de bestuurshandeling voortvloeit uit een leemte die in strijd is met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, de rechter die leemte kan verhelpen door de toepassing van die handeling uit te breiden tot de gediscrimineerde categorie, al was het maar door uit de definitie van het toepassingsgebied van die handeling de bewoordingen te weren waarop de discriminatie betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 687.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Besluiten en verordeningen - Overeenstemming met de wetten - Onwettigheid - Leemte die in strijd is met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Le juge, qui constate l'illégalité d'un acte administratif, est tenu de le priver d'effet; il ne s'ensuit en revanche pas que, lorsque l'illégalité de l'acte résulte d'une lacune contraire aux principes constitutionnels d'égalité et de non-discrimination, le juge puisse y remédier en étendant l'application de cet acte à la catégorie discriminée, fût-ce en écartant de la définition de son champ d'application les termes où gît la discrimination (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Arrêtés et règlements - Conformité aux lois - Illégalité - Lacune contraire aux principes constitutionnels d'égalité et non-discrimination - Pouvoir du juge

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

C.18.0559.N

30 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.3](#)

AC nr. ...

De verzekeraar van een in een ongeval betrokken voertuig aan wie een verzoek wordt gericht op grond van artikel 19bis-11, § 2, WAM, die een automatische vergoedingsregeling betreft die de wet oplegt aan de verzekeraars die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe motorrijtuigen aanleiding kunnen geven dekken, moet een met redenen omkleed antwoord geven op de elementen die in de aanvraag worden vermeld zoals bedoeld in artikel 14, § 1, WAM (1). (1) Zie concl. OM.

VERZEKERING - WAM- verzekering - In een ongeval betrokken voertuig - Onmogelijkheid te bepalen welk voertuig het ongeval heeft veroorzaakt - Verzoek tot vergoeding op grond van artikel 19bis-11, § 2 WAM

- Artt. 14, §§ 1 en 2, eerste lid, en 19bis-11, § 2 Wet

L'assureur d'un véhicule impliqué dans un accident à qui une demande est adressée sur la base de l'article 19bis-11, § 2, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs, qui concerne un régime d'indemnisation automatique que la loi impose aux assureurs qui couvrent la responsabilité civile à laquelle des véhicules automoteurs peuvent donner lieu, doit fournir une réponse motivée aux éléments mentionnés dans la demande visée à l'article 14, § 1er, de cette loi (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Véhicule impliqué dans un accident - Impossibilité de déterminer quel véhicule a causé l'accident - Requête en indemnisation sur la base de l'article 19bis-11, § 2 de la loi du 21 novembre 1898

- Art. 14, § 1 et 2, al. 1er, et 19bis-11, § 2 L. du 21 novembre

C.18.0560.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.9](#)

AC nr. ...

De door artikel 16, § 3, derde lid AAV 1996 opgelegde verplichting van de aannemer om in de hypothese van bevelen van de overheid deze laatste in te lichten zodra hij de invloed die de bevelen op het verloop en de kostprijs van de opdracht zouden kunnen hebben kent of zou moeten kennen, is niet bepaald op straffe van niet-ontvankelijkheid van de op die bevelen gesteunde klachten of verzoeken.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Bevelen van de overheid - Invloed op het verloop en de kostprijs van de opdracht - Verplichting voor de aannemer - Aard

- Art. 16, § 3, eerste tot en met vierde lid Algemene aannemingsvoorwaarden voor de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en voor de concessies voor openbare werken

Nu de eis tot bindendverklaring van een te wijzen gerechtelijke beslissing van louter conservatoir aard is en enkel tot doel heeft te beletten dat de verweerder op die eis kan aanvoeren dat die beslissing haar niet kan worden tegengeworpen, volstaat het bestaan van die mogelijkheid voor de eisende partij om aan te tonen dat zij bij de vordering tot bindendverklaring belang heeft en staat het niet aan het Hof bij de uitspraak over die vordering te oordelen over betwistingen waarover partijen in het kader van een andere procedure in debat kunnen treden ook al zou hieruit blijken dat eiser geen belang heeft bij de bindendverklaring.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Vordering tot bindendverklaring van het cassatiearrest - Belang - Beoordeling

L'obligation imposée à l'adjudicataire par l'article 16, § 3, alinéa 3, du Cahier général des charges des marchés publics de travaux, de fournitures et de services et de concession des travaux publics, annexé à l'arrêté royal du 26 septembre 1996 établissant les règles générales d'exécution des marchés publics et des concessions de travaux publics, en cas d'ordres du pouvoir adjudicateur, de lui signaler, aussitôt qu'il a pu ou aurait dû l'apprécier, l'influence que ces ordres pourraient avoir sur le déroulement et le coût du marché, n'est pas prévue à peine d'irrecevabilité des réclamations ou requêtes fondées sur ces ordres.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Ordres du pouvoir adjudicateur - Influence sur le déroulement et le coût du marché - Obligation de l'adjudicataire - Nature

- Art. 16, § 3, al. 1 à 4 Cahier général des charges des marchés publics de travaux, de fournitures et de services et des concessions de travaux publics

Dès lors que la demande tendant à ce qu'une décision judiciaire soit déclarée commune est de nature purement conservatoire et a pour seul objet d'empêcher que la partie défenderesse à cette demande puisse éventuellement objecter que cette décision ne lui est pas opposable, l'existence de cette possibilité suffit pour que la partie demanderesse établisse qu'elle a un intérêt à ce que la décision soit déclarée commune et il n'appartient pas à la Cour, lorsqu'elle statue sur cette demande, de trancher des contestations qui pourraient opposer les parties dans le cadre d'une autre procédure, même si elle devait faire apparaître que la partie défenderesse est sans intérêt à entendre déclarer la décision commune.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Demande tendant à ce que l'arrêt de cassation soit déclaré commun - Intérêt - Appréciation

- Artt. 15 tot 18 Gerechtelijk Wetboek
*TUSSENKOMST - Burgerlijke zaken - Cassatiegeding -
Vordering tot bindendverklaring van het arrest - Belang -
Beoordeling*
- Artt. 15 tot 18 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 15 à 18 Code judiciaire
*INTERVENTION - Matière civile - Instance en cassation - Demande
en déclaration d'arrêt commun - Intérêt - Appréciation*
- Art. 15 à 18 Code judiciaire

C.18.0572.N

20 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.8](#)

AC nr. ...

Het effectiviteitsbeginsel vereist dat een tussenpersoon die voor rekening van een particulier een in strijd met het Unierecht gedane heffing aan de Staat heeft betaald, zich nog tegen de Staat moet kunnen keren wanneer zij door de particulier in terugbetaling wordt aangesproken van de ten onrechte ontvangen bijdragen en de bijzondere vervaltermijn waarbinnen zij een eigen vordering in terugbetaling tegen de staat kan instellen, is verstreken gezien de Staat zelf de aan hem toe te schrijven gevolgen van de onverschuldigde betaling dient te dragen (1). (1) Zie concl. OM.

*EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen -
Effectiviteitsbeginsel - Heffing betaald door particuliere
tussenpersoon - Heffing in strijd met het Unierecht - Vordering
in terugbetaling tegen de Belgische Staat*

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

*VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur,
aanvang en einde) - Heffing betaald door particuliere
tussenpersoon - Heffing in strijd met het Unierecht - Vordering
in terugbetaling tegen de Belgische Staat - Verstrijken van
bijzondere vervaltermijn*

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

*VORDERING IN RECHTE - Heffing betaald door particuliere
tussenpersoon - Heffing in strijd met het Unierecht - Vordering
in terugbetaling tegen de Belgische Staat - Verstrijken van
bijzondere vervaltermijn*

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

Le principe d'effectivité requiert qu'un intermédiaire qui a acquitté, pour le compte d'un particulier, une taxe prélevée en violation du droit de l'Union au bénéfice de l'État, doit encore pouvoir se retourner contre l'État lorsqu'il est poursuivi en justice par le particulier en vue du remboursement des cotisations perçues indûment et que le délai spécifique de forclusion dans lequel il peut engager une action personnelle en répétition contre l'État a expiré, dès lors que l'État doit supporter lui-même les conséquences, qui lui sont imputables, du paiement indu (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

*UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Principe
d'effectivité - Taxe payée par un intermédiaire en qualité de
particulier - Taxe contraire au droit de l'Union - Action en
répétition contre l'Etat belge*

- Art. 4, al. 3 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

*PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de
départ, fin) - Taxe payée par un intermédiaire en qualité de
particulier - Taxe contraire au droit de l'Union - Action en
répétition contre l'Etat belge - Expiration du délai spécifique de
forclusion*

- Art. 4, al. 3 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

*DEMANDE EN JUSTICE - Taxe payée par un intermédiaire en
qualité de particulier - Taxe contraire au droit de l'Union - Action
en répétition contre l'Etat belge - Expiration du délai spécifique de
forclusion*

- Art. 4, al. 3 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

C.18.0575.N

20 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200220.1N.5](#)

AC nr. ...

De rechtsvordering die op een verbintenis is gegrond ontstaat in de regel op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen zodat de verjaring ervan, die een verweer vormt tegen een te laat ingestelde vordering in rechte en niet kan beginnen lopen vóór het ontstaan van de rechtsvordering, pas loopt vanaf dat ogenblik (1). (1) Zie concl. OM.

VERBINTENIS - Vordering gegrond op een verbintenis - Ontstaan van de rechtsvordering - Verjaring - Aanvang

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Ontstaan van de rechtsvordering - Vordering gegrond op een verbintenis - Verjaring - Aanvang

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Ontstaan van de rechtsvordering - Vordering gegrond op een verbintenis - Verjaring - Aanvang

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

Het Hof van Cassatie is bevoegd om een materiële vergissing in het bestreden arrest die blijkt uit de samenhang van de tekst, te verbeteren (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Verschrijving in de bestreden beslissing - Materiële vergissing - Verbetering door het Hof

- Art. 2257 Burgerlijk Wetboek

L'action sanctionnant une obligation naît, en règle, au jour où cette obligation doit être exécutée, de sorte que le point de départ de la prescription de cette action, laquelle est une défense opposée à une action tardive et ne peut prendre cours avant la naissance de l'action, ne peut être fixé qu'à ce moment précis (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

OBLIGATION - Action sanctionnant une obligation - Naissance de la demande en justice - Prescription - Point de départ

- Art. 2257 Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Naissance de la demande en justice - Action sanctionnant une obligation - Prescription - Point de départ

- Art. 2257 Code civil

DEMANDE EN JUSTICE - Naissance de la demande en justice - Action sanctionnant une obligation - Prescription - Point de départ

- Art. 2257 Code civil

La Cour de cassation a le pouvoir de rectifier une erreur matérielle de l'arrêt attaqué qui apparaît du contexte même de celui-ci (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Erreur matérielle dans la décision attaquée - Erreur matérielle - Rectification par la Cour

- Art. 2257 Code civil

C.18.0584.N

2 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.2](#)

AC nr. ...

De ambtenaar die gevat wordt van een verzoek tot kwijtschelding of vermindering, kan bij wijze van gunstmaatregel op grond van opportuniteitsredenen alsnog beslissen om geheel of gedeeltelijk af te zien van de uitvoering van een wettig opgelegde administratieve geldboete, terwijl de toetsing van de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde administratieve geldboete toekomt aan de rechter die uitspraak doet over het al dan niet verschuldigd zijn van de heffing.

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN SOCIALE ZAKEN - Heffingsplichtige - Administratieve geldboete - Verzoek tot kwijtschelding of vermindering - Aangewezen ambtenaar - Bevoegdheid

Le fonctionnaire saisi d'une demande d'une demande de remise ou de réduction d'amende peut décider, à titre de mesure de faveur fondée sur des motifs d'opportunité, de renoncer, en tout ou en partie, à l'exécution d'une amende administrative légalement établie, alors que le contrôle de la légalité et de la proportionnalité de l'amende administrative établie appartient au juge qui statue sur la débetion de la redevance.

AMENDE ADMINISTRATIVE EN MATIERE FISCALE - Redevable - Amende administrative - Demande de remise ou de réduction - Fonctionnaire désigné - Compétence

- Artt. 60 en 61, eerste en tweede lid Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

MILIEURECHT - Heffingsplichtige - Administratieve geldboete - Verzoek tot kwijtschelding of vermindering - Aangewezen ambtenaar - Bevoegdheid

- Artt. 60 en 61, eerste en tweede lid Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

De bevoegde Vlaamse Minister die uitspraak doet over het administratief beroep van de heffingsplichtige tegen het bedrag van de heffing of van de navordering is tevens bevoegd om uitspraak te doen over de wettigheid en de proportionaliteit van de op grond van artikel 58 opgelegde administratieve geldboete, zodat ingeval van beroep tegen deze beslissing bij de rechter deze zowel de wettigheid van de heffing of navordering als de wettigheid en de proportionaliteit van de opgelegde administratieve geldboete kan beoordelen.

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN SOCIALE ZAKEN - Ambtelijke aanslag en administratieve geldboete - Administratief beroep en navolgend beroep bij de rechter - Bevoegdheid

- Artt. 55, eerste en vijfde lid, en 58 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

MILIEURECHT - Heffingsplichtige - Ambtelijke aanslag en administratieve geldboete - Administratief beroep en navolgend beroep bij de rechter - Bevoegdheid

- Artt. 55, eerste en vijfde lid, en 58 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Art. 60 et 61, al. 1er et 2 Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Redevable - Amende administrative - Demande de remise ou de réduction - Fonctionnaire désigné - Compétence

- Art. 60 et 61, al. 1er et 2 Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

Le ministre flamand compétent qui se prononce sur le recours administratif formé par le redevable contre le montant de la redevance ou du rappel est également compétent pour statuer sur la légalité et la proportionnalité de l'amende administrative due sur la base de l'article 58, de sorte qu'en cas d'action intentée contre cette décision devant le juge, celui-ci est compétent pour statuer tant sur la légalité de la redevance ou du rappel que sur la légalité et la proportionnalité de l'amende administrative établie.

AMENDE ADMINISTRATIVE EN MATIERE FISCALE - Imposition d'office et amende administrative - Recours administratif et recours subséquent au juge - Compétence

- Art. 55, al. 1er et 5, et 58 Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Redevable - Imposition d'office et amende administrative - Recours administratif et recours subséquent au juge - Compétence

- Art. 55, al. 1er et 5, et 58 Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

C.18.0604.F

17 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.1](#)

AC nr. ...

Het feit dat de doorhaling bestond en door de partijen was gewild op het ogenblik van het verlijden van de authentieke akte, moet bewezen worden door de partij die zich hierop beroept; dat bewijs kan worden geleverd op grond van aan de akte intrinsieke en extrinsieke gegevens, met inbegrip van gegevens die van na die akte dagtekenen.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Authentieke akte - Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde

La charge de la preuve que la rature existait et a été voulue par les parties au moment de la passation de l'acte authentique incombe à la partie qui s'en prévaut; cette preuve peut être établie sur la base d'éléments tant intrinsèques qu'extrinsèques à l'acte, y compris des éléments postérieurs à celui-ci.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Charge de la preuve - Acte authentique - Acte notarié - Rature - Ni constatée, ni approuvée selon les formes légales - Preuve que la rature existait et était voulue par les

vormen - Bewijs dat de doorhaling bestond en door de partijen was gewild op het ogenblik van het verlijden van de authentieke akte

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

Wanneer in een authentieke notariële akte woorden worden doorgehaald en de doorhaling noch is vastgesteld noch is goedgekeurd op de wijze bepaald in artikel 16 Wet Notarisambt, wordt ze in beginsel als niet-bestaande beschouwd; ze maakt bijgevolg geen deel uit van de authentieke akte en ze kan evenmin de authenticiteit van de inhoud van die akte aantasten, ook al schrijft voornoemd artikel de nietigheid van die doorhaling niet voor (1). (1) Cass. 12 november 1982, AR 3376, AC 1982-83, nr. 163.

AUTHENTIEKE AKTE [ZIE: 077 BEWIJS] - Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Uitwerking - Beginsel

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

NOTARIS - Authentieke akte - Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Uitwerking - Beginsel

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

Hoewel kan vaststaan dat de doorhaling bestond en door de partijen was gewild op het ogenblik van het verlijden van de authentieke akte, is de werkelijke authentieke akte net de verbeterde akte; de rechter beoordeelt dit in feite (1). (1) Cass. 12 november 1982, AR 3376, AC 1982-83, nr. 163.

AUTHENTIEKE AKTE [ZIE: 077 BEWIJS] - Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Uitwerking - Uitzondering

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

NOTARIS - Authentieke akte - Notariële akte - Doorhaling - Noch vastgesteld, noch goedgekeurd in de bij wet bepaalde vormen - Uitwerking - Uitzondering

- Artt. 15 en 16, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

parties au moment de la passation de l'acte authentique

- Art. 15 et 16, al. 1er L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

Lorsque l'acte authentique notarié présente une rature et qu'elle n'est ni constatée ni approuvée de la manière prévue à l'article 16 de la loi du 25 ventôse an XI, elle doit être considérée en principe comme inexistante; partant, elle ne fait pas partie de l'acte authentique et ne peut entacher l'authenticité de son contenu, même si cet article n'en prévoit pas la nullité (1). (1) Cass. 12 novembre 1982, RG 3376, Pas. 1983, n° 163.

ACTE AUTHENTIQUE [VOIR: 077 PREUVE - Acte notarié - Rature - Ni constatée, ni approuvée selon les formes légales - Effet - Principe

- Art. 15 et 16, al. 1er L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

NOTAIRE - Acte authentique - Acte notarié - Rature - Ni constatée, ni approuvée selon les formes légales - Effet - Principe

- Art. 15 et 16, al. 1er L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

S'il est constant que la rature existait et a été voulue par les parties au moment de la passation de l'acte authentique, l'acte authentique réel est précisément l'acte corrigé; le juge apprécie en fait s'il en est ainsi (1). (1) Cass. 12 novembre 1982, RG 3376, Pas. 1983, n° 163.

ACTE AUTHENTIQUE [VOIR: 077 PREUVE - Acte notarié - Rature - Ni constatée, ni approuvée selon les formes légales - Effet - Exception

- Art. 15 et 16, al. 1er L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

NOTAIRE - Acte authentique - Acte notarié - Rature - Ni constatée, ni approuvée selon les formes légales - Effet - Exception

- Art. 15 et 16, al. 1er L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

Landschappelijk waardevol agrarisch gebied maakte tot 1 september 2009 ruimtelijk kwetsbaar gebied uit zodat de instandhouding van stedenbouwkundige inbreuken in dit gebied tot dan strafbaar was (1). (1) Zie concl. OM.

STEDENBOUW - Algemeen - Landschappelijk waardevol agrarisch gebied - Aard - Stedenbouwkundige inbreuken - Instandhouding

- Art. 146, derde en vierde lid Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening
- Art. 1.1.2, 10° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Une zone agricole d'intérêt paysager constituait jusqu'au 1er septembre 2009 une zone vulnérable du point de vue spatial de sorte que la perpétuation d'infractions urbanistiques dans cette zone était jusqu'alors punissable (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

URBANISME - Généralités - Zone agricole d'intérêt paysager - Nature - Infractions urbanistiques - Perpétuation

- Art. 146, al. 3 et 4 Décret de la Communauté flamande du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire
- Art. 1.1.2, 10° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

C.19.0009.F

3 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.6](#)

AC nr. ...

Het feit dat de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing inherent deel uitmaakt van het proces in de zin van artikel 6 EVRM, heeft geen invloed op de draagwijdte van het vereiste van artikel 1057, eerste lid, 2°, Gerechtelijk Wetboek.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep - Burgerlijke zaken - Vorm - Akte van hoger beroep - Vermelding van de woonplaats - Draagwijdte - Invloed van de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing

- Art. 1057, al. 1 en 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Vorm - Akte van hoger beroep - Vermelding van de woonplaats - Draagwijdte - Invloed van de tenuitvoerlegging van een rechterlijke beslissing

- Art. 1057, al. 1 en 2 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De vermelding van de woonplaats in de akte van hoger beroep strekt ertoe de eiser in hoger beroep te identificeren, niet de tenuitvoerlegging van de te wijzen rechterlijke beslissing te verzekeren.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale

7/06/2023

Le fait que l'exécution d'une décision de justice fasse partie intégrante du procès au sens de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales est sans incidence sur la portée de l'exigence de l'article 1057, alinéa 1er, 2°.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Appel - Matière civile - Forme - Acte d'appel - Indication du domicile - Portée - Incidence de l'exécution d'une décision de justice

- Art. 1057, al. 1er et 2 Code judiciaire
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Forme - Acte d'appel - Indication du domicile - Portée - Incidence de l'exécution d'une décision de justice

- Art. 1057, al. 1er et 2 Code judiciaire
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

L'indication du domicile dans l'acte d'appel tend à identifier l'appelant et non à assurer l'exécution de la décision de justice à intervenir.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et

*zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn -
Onsplitsbaar geschil - Vorm - Akte van hoger beroep -
Vermelding van de woonplaats - Doel*
- Art. 1057, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

*sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Forme -
Acte d'appel - Indication du domicile - But*
- Art. 1057, al. 1er et 2 Code judiciaire

C.19.0017.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.29](#)

AC nr. ...

Het bewijs van de overdracht van auteursrechten moet ten aanzien van de auteur van het werk worden geleverd door een geschrift.

AUTEURSRECHT - Vennootschapsorgaan - Besluit - Niet beantwoorden aan vorm - of grondvoorwaarden

- Art. XI.167, § 1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

La preuve de la cession de droits d'auteur à l'égard de l'auteur de l'œuvre doit se prouver par un écrit.

DROITS D'AUTEUR - Organe de la société - Décision - Non-respect de conditions de forme ou de fond

- Art. XI.167, § 1er Code de droit économique

Het bewijs van de overdracht van auteursrechten moet ten aanzien van de auteur van het werk worden geleverd door een geschrift.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Overdracht van rechten - Bewijs ten aanzien van de auteur - Vorm

- Art. XI.167, § 1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

OVEREENKOMST - Vorm - Rechten en verplichtingen van de partijen - Overdracht van rechten - Bewijs ten aanzien van de auteur

- Art. XI.167, § 1 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

La preuve de la cession de droits d'auteur à l'égard de l'auteur de l'œuvre doit se prouver par un écrit.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Cession de droits - Preuve à l'égard de l'auteur - Forme

- Art. XI.167, § 1er Code de droit économique

CONVENTION - Forme - Droits et obligations des parties - Cession de droits - Preuve à l'égard de l'auteur

- Art. XI.167, § 1er Code de droit économique

C.19.0020.N

27 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.6](#)

AC nr. ...

Artikel 3, eerste lid, Hypotheekwet onderwerpt niet aan kantmelding een eis op grond van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek strekkende tot afbraak van een constructie, opgericht zonder of in strijd met een stedenbouwkundige vergunning; dergelijke vordering strekt immers niet tot herroeping van rechten voortvloeiend uit aan overschrijving onderworpen akten.

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Algemeen - Eis strekkende tot vernietiging of tot herroeping van rechten - Akten aan overschrijving onderworpen - Vordering op grond van artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek tot afbraak

L'article 3, alinéa 1er, de la loi hypothécaire ne soumet pas à l'inscription en marge une demande, en démolition fondée sur les articles 1382 et 1383 du Code civil, d'une construction érigée sans permis d'urbanisme ou en violation d'un tel permis; une telle action ne tend pas, en effet, à révoquer les droits découlant d'actes soumis à transcription.

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Généralités - Demande tendant à faire prononcer l'annulation ou la révocation de droits - Actes soumis à transcription - Action en démolition fondée sur les articles 1382 et 1383 du Code civil

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dit is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van dat recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak en met name ook met de houding van degene die andermans recht heeft aangetast (1). (1) Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Redelijke termijn - Kennelijke overschrijding - Beoordeling door de feitenrechter - Opdracht van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

L'abus de droit consiste en l'exercice d'un droit d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice de ce droit par une personne diligente et prudente; c'est notamment le cas lorsque le dommage causé est disproportionné par rapport à l'avantage poursuivi ou obtenu par le titulaire du droit; lors de l'appréciation des intérêts en cause, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances de l'affaire et, en particulier, l'attitude de la personne qui a porté atteinte au droit d'autrui (1). (1) Cass. 3 février 2017, RG C.16.0055.N, Pas. 2017, n° 82; Cass. 9 mars 2009, RG C.08.0331.F, Pas. 2009, n° 182.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit

- Art. 1134, al. 3 Code civil

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit - Intérêts en cause - Appréciation - Juge du fond

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Intérêts en cause - Appréciation - Juge du fond

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Délai raisonnable - Dépassement manifeste - Appréciation par le juge du fond - Mission de la Cour

- Art. 1134, al. 3 Code civil

C.19.0032.F

20 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.6](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter de bepalingen van het Wetboek IPR toepast om vast te stellen welk recht van toepassing is op een rechtsfiguur waarin een vreemde wet voorziet, waarbij hij de inhoud van die wet onderzoekt, moet hij de draagwijdte ervan bepalen met inachtneming van de uitlegging die deze wet krijgt in het land die ze heeft uitgevaardigd; het Hof gaat na of de beslissing van de feitenrechter met die uitlegging overeenstemt.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de ruimte - Buitenlands recht - Toepasselijk recht van Québec - Vereffening van het huwelijksvermogen - Compensatoire uitkering - Draagwijdte - Uitlegging

- Artt. 48, 51 en 53, § 2 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 427 Burgerlijke Wetboek van Québec

Lorsque, faisant application des dispositions du Code de droit international privé en vue de déterminer le droit applicable à une institution prévue par la loi étrangère, le juge du fond recherche le contenu de cette loi, il doit en déterminer la portée en tenant compte de l'interprétation qu'elle reçoit dans le pays dont elle émane; la Cour vérifie la conformité de la décision du juge du fond à cette interprétation.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans l'espace - Droit étranger - Droit québécois applicable - Liquidation du régime matrimonial - Prestation compensatoire - Portée - Interprétation

- Art. 48, 51 et 53, § 2 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

- Art. 427 Code civil du Québec

C.19.0034.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.3](#)

AC nr. ...

De regeling van de dwangsom gaat uit van een strikte taakverdeling tussen de rechter die de dwangsom oplegt, de dwangsomrechter, en de rechter die moet oordelen over het al dan niet verbeurd zijn ervan, de beslagrechter; aangezien de beslagrechter bevoegd is om kennis te nemen van alle executiegeschillen die ter zake kunnen rijzen, is hij ook bevoegd om te beoordelen of de invordering van de dwangsom in de gegeven omstandigheden geen misbruik van recht oplevert (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Algemeen - Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter - Begrip - Bevoegdheden

- Artt. 1385bis, eerste lid, 1385quater, 1385quiquies, 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter - Begrip - Bevoegdheden

- Artt. 1385bis, eerste lid, 1385quater, 1385quiquies, 1395, eerste lid, 1396 en 1498 Gerechtelijk Wetboek

Misbruik van recht bestaat in de uitoefening van dat recht op een wijze die de grenzen van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en bedachtzaam persoon kennelijk te buiten gaat (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Dwangsom - Opleggen en verbeuren van de dwangsom - Taakverdeling tussen dwangsomrechter en beslagrechter - Begrip - Bevoegdheden

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Le régime de l'astreinte est fondé sur une stricte répartition de compétences entre le juge qui prononce l'astreinte, le juge de l'astreinte, et le juge qui décide si l'astreinte est encourue, soit le juge des saisies; dès lors qu'il est compétent pour connaître de toutes les difficultés d'exécution, le juge des saisies est également compétent pour apprécier si le recouvrement de l'astreinte donne lieu, dans le cas d'espèce, à un abus de droit (1). (1) Cass. 19 décembre 2019, RG C.19.0127, Pas. 2019, n° 683, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général, publiées à leur date dans AC.

COMPETENCE ET RESSORT - Généralités - Astreinte - Astreinte prononcée et encourue - Répartition de compétences entre le juge des saisies et le juge de l'astreinte - Notion - Compétences

- Art. 1385bis, al. 1er, 1385quater, 1385quiquies, 1395, al. 1er, 1396 et 1498 Code judiciaire

ABUS DE DROIT - Astreinte - Astreinte prononcée et encourue - Répartition de compétences entre le juge des saisies et le juge de l'astreinte - Notion - Compétences

- Art. 1385bis, al. 1er, 1385quater, 1385quiquies, 1395, al. 1er, 1396 et 1498 Code judiciaire

L'abus de droit consiste à exercer un droit d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne diligente et prudente (1). (1) Cass. 19 décembre 2019, RG C.19.0127, Pas. 2019, n° 683, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général, publiées à leur date dans AC.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Astreinte - Astreinte prononcée et encourue - Répartition de compétences entre le juge des saisies et le juge de l'astreinte - Notion - Compétences

- Art. 1134, al. 3 Code civil

Misbruik van recht wordt gesanctioneerd, niet door het verbeuren van het recht, maar door het recht tot zijn normale uitoefening te herleiden of door het opleggen van het herstel van de schade die door het misbruik is teweeggebracht; de herleiding van het recht tot zijn normale uitoefening kan zover gaan dat de rechter aan de houder van het recht de mogelijkheid ontzegt om zich erop te beroepen in de gegeven omstandigheden (1). (1) Cass. 19 december 2019, AR C.19.0127, AC 2019, nr. 683 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Verbod van rechtsmisbruik - Sanctie

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Sanctie

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

La sanction de l'abus de droit n'est pas la déchéance de ce droit mais la réduction de celui-ci à son exercice normal ou la réparation du dommage que l'abus a causé; la réduction du droit à son exercice normal peut aller jusqu'à priver son titulaire de la possibilité de s'en prévaloir dans le cas d'espèce (1). (1) Cass. 19 décembre 2019, RG C.19.0127, Pas. 2019, n° 683, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général, publiées à leur date dans AC.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Interdiction de l'abus de droit - Sanction

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Sanction

- Art. 1134, al. 3 Code civil

C.19.0037.F

10 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.13](#)

AC nr. ...

Wanneer de schuldeiser, in geval van borgstelling door meerdere personen, aan één van hen een kwijtschelding van schuld toekent, worden de medeborgen bevrijd ten belope van het bedrag van het aandeel van de bevrijde borg, tenzij het bedrag dat door laatstgenoemde werd betaald het bedrag van dit aandeel te boven gaat, in dat geval zijn ze bevrijd ten belope van het betaalde bedrag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 764.

BORGTOCHT - Borgstelling door verscheidene personen - Kwijtschelding van schuld aan één van de borgen - Andere medeborgen - Bevrijding

- Art. 2033 Oud Burgerlijk Wetboek

En cas de pluralité de cautions, si le créancier accorde une remise de dette à l'une d'entre elles, les autres cofidéjusseurs sont libérés jusqu'à concurrence du montant de la part contributoire de la caution libérée, à moins que le montant versé par cette dernière soit supérieur au montant de cette part, auquel cas ils sont libérés jusqu'à concurrence du montant versé (1). (1) Voir les concl. du MP.

CAUTIONNEMENT - Pluralité de cautions - Remise de dette à une des cautions - Autres cofidéjusseurs - Libération

- Art. 2033 Ancien Code civil

C.19.0041.N

10 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200210.3N.10](#)

AC nr. ...

Uit het geheel van artikel 144, §1 en §3, 2° en artikel 145, §1 en §2 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen en de wetsgeschiedenis volgt dat de algemene regeling bedoeld in artikel 144 van voormelde wet een algemeen kader bepaalt waarbinnen, in een schriftelijke individuele overeenkomst, de concrete individuele rechten en verplichtingen van de ziekenhuisarts en de beheerder worden bepaald, zodat in de schriftelijke individuele overeenkomst niet van de algemene regeling kan worden afgeweken (1). (1) Zie concl. OM.

ARTS - Ziekenhuis - Ziekenhuisgeneesheer - Algemene regeling - Individuele overeenkomst - Verhouding

GENEESKUNDE - Algemeen - Arts - Ziekenhuis - Ziekenhuisgeneesheer - Algemene regeling - Individuele overeenkomst - Verhouding

Il suit de l'ensemble de l'article 144, § 1er et § 3, 2° et de l'article 145, § 1er et § 2, de la loi coordonnée du 10 juillet 2008 sur les hôpitaux et autres établissements de soins et de leurs travaux préparatoires que la réglementation générale visée à l'article 144 de la loi précitée définit un cadre général pour la fixation, dans une convention individuelle écrite, des droits et obligations individuels concrets du médecin hospitalier et du gestionnaire, de sorte que la convention individuelle écrite ne peut déroger à la réglementation générale (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MEDECIN; VOIR AUSSI: 163/03 ART DE GUERIR - Hôpital - Médecin hospitalier - Règlement général - Convention individuelle - Relation

ART DE GUERIR - Généralités - Médecin - Hôpital - Médecin hospitalier - Règlement général - Convention individuelle - Relation

C.19.0042.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.10](#)

AC nr. ...

Een rijstrook waarop witte voorsorteringsspijlen naar links zijn aangebracht mag enkel gevolgd worden door bestuurders die op het kruispunt naar links willen afslaan (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2001, AR P.00.0290.N, AC 2001, nr. 549; Cass. 30 januari 2001, AR P.99.0428.N, AC 2001, nr. 56.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 5 - Rijstrook - Witte voorsorteringsspijlen

- Artt. 5 en 77.1 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 77 - Artikel 77.1 - Rijstrook - Witte voorsorteringsspijlen

- Artt. 5 en 77.1 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Une bande de circulation sur laquelle des flèches de couleur blanche ont été tracées vers la gauche ne peut être empruntée que par les conducteurs souhaitant tourner à gauche (1). (1) Voir Cass. 16 octobre 2001, RG P.00.0290.N, Pas. 2001, n° 549; Cass.30 janvier 2001, RG P.99.0428.N, Pas. 2001, n° 56.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 5 - Bande de circulation - Flèches de sélection de couleur blanche

- Art. 5 et 77.1 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 77 - Article 77.1 - Bande de circulation - Flèches de sélection de couleur blanche

- Art. 5 et 77.1 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

Om het oorzakelijk verband tussen fout en schade te kunnen uitsluiten moet de rechter vaststellen dat de schade zoals ze zich in concreto heeft voorgedaan ook zonder de betrokken fout op dezelfde wijze zou zijn ontstaan, zodat de rechter moet bepalen wat degene die de fout beging had moeten doen om rechtmatig te handelen, hij abstractie moet maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan (1). (1) Zie Cass.1 oktober 2019, AR P.15.0575.N, AC 2019, nr. 488; Cass. 28 juni 2018, AR C.17.0696.N, AC 2018, nr. 423. Cass. 12 juni 2017, AR C.16.0428.N, AC 2017, nr. 380; Cass. 28 mei 2008, AR P.08.0226.F, AC 2008, nr. 324.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Beoordeling - Taak van de rechter
- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Pour exclure le lien de causalité entre la faute et le dommage, le juge doit établir que le dommage, tel qu'il s'est produit in concreto, se serait réalisé de la même manière sans la faute en question, de sorte que le juge doit déterminer ce que celui qui a commis la faute aurait dû faire pour agir régulièrement, doit faire abstraction de l'élément fautif dans l'historique du sinistre, sans en modifier les autres circonstances, et vérifier si le dommage se serait également produit en ce cas (1). (1) Voir Cass.1er octobre 2019, RG P.15.0575.N, Pas. 2019, n° 488; Cass. 28 juin 2018, RG C.17.0696.N, Pas. 2018, n° 423; Cass. 12 juin 2017, RG C.16.0428.N, Pas. 2017, n° 380; Cass. 28 mai 2008, RG P.08.0226.F, Pas. 2008, n° 324.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Lien de causalité entre la faute et le dommage - Appréciation - Mission du juge
- Art. 1382 Code civil

C.19.0047.N

13 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.8](#)

AC nr. ...

Een vennootschap wordt geacht na haar ontbinding verder te bestaan met het oog op haar vereffening; zij behoudt bijgevolg haar actieve en passieve rechtsbekwaamheid en kan alle rechten uitoefenen die zij vóór haar invereffeningstelling kon uitoefenen, met inbegrip van het recht om hoger beroep in te stellen tegen een voor haar ongunstige beslissing, indien zulks de vereffening dient.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Allerlei - Recht om hoger beroep in te stellen - invereffeningstelling

° Une société est, après sa dissolution, réputée exister pour sa liquidation; elle conserve par conséquent sa capacité juridique active et passive et peut exercer tous les droits dont elle jouissait avant sa mise en liquidation, y compris le droit d'interjeter appel d'une décision qui lui est défavorable, lorsque c'est utile à la liquidation.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Divers - Droit d'interjeter appel - mise en liquidation

De overdracht van een zaak strekt zich, behoudens andersluidend beding, ook uit tot de voor overdracht vatbare rechten die zodanig nauw verbonden zijn met de zaak derwijze dat het belang bij die rechten afhankelijk is van de eigendom ervan; hieruit volgt dat, behoudens andersluidend beding, enkel de overnemer de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang heeft om de bedoelde rechten in rechte uit te oefenen en dat dit, in beginsel, ook geldt wanneer de overdracht plaatsvindt nadat de rechtsvordering werd ingesteld.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Allerlei - nauw met een onroerend goed verbonden rechten - Overdracht - Overnemer - Hoedanigheid en belang om in rechte op te treden

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

Sauf clause contraire, la transmission s'étend ainsi également aux droits transmissibles qui sont si étroitement liés à la chose que l'intérêt de ces droits dépend de la propriété de celle-ci; il s'ensuit que, sauf clause contraire, seul le cessionnaire a la qualité et l'intérêt requis pour exercer en justice lesdits droits et que cela vaut également, en principe, si la transmission a lieu après que l'action en justice a été intentée.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Divers - droits étroitement liés à un bien immobilier - Transmission - Cessionnaire - Qualité et intérêt pour ester en justice

- Art. 1615 Code civil

De rechten waarvan de overdrager van een zaak nog steeds belang heeft deze uit te oefenen, worden niet geacht in de overdracht begrepen te zijn; wanneer aldus de eigenaar een rechtsvordering instelt op grond van een ter zake van een zaak gesloten wederkerige overeenkomst en deze zaak nadien wordt overgedragen, dan behoudt de overdrager een belang bij de vordering indien deze mede strekt tot verweer tegen een krachtens die overeenkomst ingestelde tegenvordering.

VORDERING IN RECHTE - nauw met een onroerend goed verbonden rechten - Overdracht - Hoedanigheid en belang om in rechte op te treden

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

Les droits que le cédant d'une chose a encore un intérêt à exercer ne sont pas réputés être inclus dans la transmission; ainsi, lorsqu'un propriétaire intente une action en vertu d'un contrat synallagmatique portant sur une chose et que cette chose est ensuite cédée, le cédant conserve un intérêt à l'action si elle tend également à la défense contre une demande reconventionnelle introduite en vertu de ce contrat.

DEMANDE EN JUSTICE - droits étroitement liés à un bien immobilier - Transmission - Qualité et intérêt pour ester en justice

- Art. 1615 Code civil

C.19.0062.F

20 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.3F.3](#)

AC nr. ...

Volgens artikel 1354 Burgerlijk Wetboek is de bekentenis waarop men zich tegen een partij beroept, ofwel buitengerechtigd ofwel gerechtelijk; de buitengerechtigde bekentenis van het bestaan van een overeenkomst kan blijken uit de uitvoering van die overeenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 55.

BEKENTENIS [ZIE: 077 BEWIJS] - Buitengerechtigde bekentenis

- Art. 1354 Burgerlijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtigde bekentenis

7/06/2023

Selon l'article 1354 du Code civil, l'aveu qui est opposé à une partie est ou extrajudiciaire ou judiciaire; l'aveu extrajudiciaire de l'existence d'une convention peut résulter de l'exécution qui lui en est donnée (1). (1) Voir les concl. du MP.

AVEU [VOIR: 077 PREUVE - Aveu extrajudiciaire

- Art. 1354 Code civil

PREUVE - Matière civile - Aveu - Aveu extrajudiciaire

P. 70/937

C.19.0066.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.11](#)

AC nr. ...

Artikel 62, tweede lid, Wet Verzekeringen 2014 sluit uit dat de verzekeraar zich van zijn verplichtingen kan bevrijden voor de gevallen van grove schuld die in de overeenkomst in algemene bewoordingen zijn gesteld (1). (1) Zie Cass. 16 maart 2018, AR C.17.0428.F, AC 2018, nr. 188; Cass. 4 december 2013, AR P.13.0285.F, AC 2013, nr. 657; Cass. 12 januari 2011, AR P.10.1274.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 29 juni 2009, AR C.08.0003.F, AC 2009, nr. 446.

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeraar - Dekking voor grove schuld - Bevrijding van zijn verplichtingen - Algemene bewoordingen van de overeenkomst

- Art. 62, tweede lid Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om uitspraak te doen over een prejudiciële vraag omtrent de schending door een wet van een wet.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Schending van een wet door een wet - Bevoegdheid

- Art. 26, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

L'article 62, alinéa 2, de loi du 4 avril 2014 relative aux assurances exclut que l'assureur puisse s'exonérer de ses obligations pour les cas de faute lourde déterminés en termes généraux (1). (1) Voir Cass. 16 mars 2018, RG C.17.0428.F, Pas. 2018, n° 188; Cass. 4 décembre 2013, RG P.13.0285.F, Pas. 2013, n° 657; Cass. 12 janvier 2011, RG P.10.1274.F, inédit; Cass. 29 juin 2009, RG C.08.0003.F, Pas. 2009, n° 446.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assureur - Garantie pour faute lourde - Exonération de ses obligations - Termes généraux du contrat

- Art. 62, al. 2 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

La Cour constitutionnelle n'est pas compétente pour statuer sur une question préjudicielle relative à la violation d'une loi par une loi.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Violation d'une loi par une loi - Compétence

- Art. 26, § 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

C.19.0069.F

10 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.8](#)

AC nr. ...

In geval van ontbinding van de vereniging kan het batig saldo van de vereffening aan één van haar leden worden toegewezen, voor zover dat lid een belangeloos doel nastreeft.

VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK - Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Toewijzing aan een lid

- Art. 2, eerste lid, 9° Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winst oogmerk, de internationale verenigingen zonder winst oogmerk en de stichtingen

Uit geen enkele wettelijke bepaling volgt dat het batig saldo van de vereffening niet kan worden toegewezen aan een rechtspersoon die werd opgericht in de dagen voorafgaand aan de beslissing van toewijzing.

VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK - Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Beslissing van toewijzing -

En cas de dissolution de l'association, le boni de liquidation peut être attribué à un de ses membres pour autant que celui-ci poursuive une fin désintéressée.

ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF - Dissolution - Boni de liquidation - Affectation à un membre

- Art. 2, al. 1er, 9° L. du 27 juin 1921

Il ne suit d'aucune disposition légale que le boni de liquidation ne peut être attribué à une personne morale qui a été constituée dans les jours précédents la décision d'attribution.

ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF - Dissolution - Boni de liquidation - Décision d'attribution - Affectation à une personne morale constituée dans les jours précédant la décision

Toewijzing aan een rechtspersoon die werd opgericht in de dagen voorafgaand aan de beslissing

De algemene vergadering van de ontbonden vereniging blijft het bevoegde orgaan dat zich kan uitspreken over de bestemming van het batig saldo van de vereffening, zelfs als de rechtbank de ontbinding van de vereniging heeft uitgesproken omdat haar ledenaantal minder is dan drie of omdat haar ledenaantal in de loop van de vrijwillige vereffening van de vereniging minder dan drie is geworden.

VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK - Minder dan drie effectieve leden - Ontbinding - Batig saldo van de vereffening - Toewijzing - Bevoegd orgaan

- Artt. 19, eerste lid, en 22, eerste lid Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

L'assemblée générale de l'association dissoute demeure l'organe compétent pour statuer sur l'affectation du boni de liquidation, lors même que le tribunal aurait prononcé la dissolution de l'association pour le motif que le nombre de ses membres est inférieur à trois ou, qu'au cours de la liquidation volontaire d'une association, le nombre de ses membres deviendrait inférieur à trois.

ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF - Nombre de membres inférieur à trois - Dissolution - Boni de liquidation - Affectation - Organe compétent

- Art. 19, al. 1er, et 22, al. 1er L. du 27 juin 1921

C.19.0070.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.12](#)

AC nr. ...

Het bestaan van een onderzoeksplicht van de derde en de draagwijdte ervan wordt door de rechter in concreto beoordeeld, rekening houdend met al de omstandigheden van het geval en in het bijzonder met de vertrouwdsheid van de derde met de betrokken bedrijfstak en de toegankelijkheid van de informatie (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Deelneming van de derde aan de niet-nakoming van de contractuele verbintenis - Onderzoeksplicht in hoofde van de derde - Draagwijdte - Beoordeling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

L'existence et la portée du devoir d'investigation du tiers est appréciée par le juge in concreto, compte tenu de toutes les circonstances de l'espèce et, en particulier, de la familiarité du tiers avec la branche d'activité concernée et l'accessibilité des informations (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Tierce complicité à une rupture de contrat - Participation d'un tiers à l'inexécution de l'obligation contractuelle - Devoir d'investigation du tiers - Portée - Appréciation

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Voor derde-medeplichtigheid aan contractbreuk, die de deelneming onderstelt van een derde aan de rechtshandeling die ten grondslag ligt aan de schuldige niet-nakoming van de contractuele verbintenis door een partij terwijl de derde het bestaan van die verbintenis kende of behoorde te kennen, is het niet noodzakelijk dat de derde rechtstreeks met de contractuele schuldenaar heeft gecontracteerd, maar volstaat het dat hij wetens en willens deelneemt aan de niet-nakoming van de verbintenissen door de contractuele schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Derde medeplichtigheid aan contractbreuk - Deelneming van de derde aan de niet-nakoming van de contractuele verbintenis

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Pour qu'il y ait tierce complicité à la rupture du contrat, laquelle suppose la participation d'un tiers à l'acte juridique à l'origine de l'inexécution fautive de l'obligation contractuelle par une partie, alors que le tiers connaissait ou aurait dû connaître l'existence de cette obligation, il n'est pas nécessaire que le tiers ait contracté directement avec le débiteur contractuel, mais il suffit qu'il participe sciemment et volontairement à l'inexécution des obligations de ce débiteur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Tierce complicité à une rupture de contrat - Participation d'un tiers à l'inexécution de l'obligation contractuelle

- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.19.0079.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.13](#)

AC nr. ...

De decreetgever beoogt met artikel 5, § 1, 3° Vlaamse Wooncode niet enkel de fysieke, materiële en structurele aanwezigheid van de nodige verwarmingsmiddelen of de mogelijkheid om die middelen op een veilige manier aan te sluiten, maar ook de continue werking van de verwarmingsinstallatie te waarborgen.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Verhuurder - Elementaire woonkwaliteitsvereisten - Verwarming - Aanwezigheid van verwarmingsmiddelen

- Art. 5, § 1, 3° Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

STEDENBOUW - Algemeen - Vlaamse Wooncode - Artikel 5, § 1, 3° - Elementaire woonkwaliteitsvereisten - Verwarming - Aanwezigheid van verwarmingsmiddelen

- Art. 5, § 1, 3° Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

Par l'article 5, § 1er, 3°, du Code flamand du logement, le législateur décréte vise non seulement à assurer la présence physique, matérielle et structurelle des moyens de chauffage nécessaires ou la possibilité de les raccorder de manière sûre, mais aussi à garantir le fonctionnement continu de l'installation de chauffage.

LOUAGE DE CHOSES - Bail à loyer - Obligations entre parties - Bailleur - Normes élémentaires de qualité d'habitat - Chauffage - Présence de moyens de chauffage

- Art. 5, § 1er, 3° Décr. du parlement flamand du 15 juillet 1997 contenant le Code flamand du Logement

URBANISME - Généralités - Code flamand du Logement - Article 5, § 1er, 3° - Normes élémentaires de qualité d'habitat - Chauffage - Présence de moyens de chauffage

- Art. 5, § 1er, 3° Décr. du parlement flamand du 15 juillet 1997 contenant le Code flamand du Logement

C.19.0085.N

2 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.4](#)

AC nr. ...

De verplichting dat de dekkingswaarden, bestaande uit de activa van het bijzonder vermogen dat verzekeringsondernemingen moeten aanhouden als waarborg voor de naleving van de verplichtingen die op hen rusten voor de uitvoering van de verzekeringsovereenkomsten en de verzekeringsverrichtingen, te allen tijde ten minste gelijk moeten zijn aan deze verplichtingen, belet niet dat door een derde schuldeiser een hypotheek wordt gevestigd op een vermogensbestanddeel dat in het bijzonder vermogen wordt opgenomen, maar het voorrecht van de verzekerden en de begunstigen op het bijzonder vermogen gaat evenwel voor op deze hypotheek (1). (1) Zie concl. OM.

BANKWEZEN - KREDIETWEZEN - SPAARWEZEN - Kredietinverrichtingen - Verzekeringsonderneming - Vorming van een bijzonder vermogen - Hypotheek gevestigd op een vermogensbestanddeel

- Artt. 16, § 1, eerste lid, § 2, eerste en tweede lid, en § 3, eerste tot en met derde lid, 17, tweede lid, en 18, eerste en tweede lid Wet van 9 juli 1975 betreffende controle bij de verzekeringsondernemingen

- Art. 6 Verordening nr. 12 van de Controledienst voor de Verzekeringen tot vaststelling van de regels betreffende de doorlopende inventaris van de dekkingswaarden

- Art. 10, § 9, 3° KB 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen

- Art. 12 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheeken. - Hypotheekwet

VERZEKERING - Algemeen - Verzekeringsonderneming - Vorming van een bijzonder vermogen - Hypotheek gevestigd op een vermogensbestanddeel

- Artt. 16, § 1, eerste lid, § 2, eerste en tweede lid, en § 3, eerste tot en met derde lid, 17, tweede lid, en 18, eerste en tweede lid Wet van 9 juli 1975 betreffende controle bij de verzekeringsondernemingen

- Art. 6 Verordening nr. 12 van de Controledienst voor de Verzekeringen tot vaststelling van de regels betreffende de doorlopende inventaris van de dekkingswaarden

- Art. 10, § 9, 3° KB 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen

- Art. 12 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheeken. - Hypotheekwet

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Algemeen - Verzekeringsonderneming - Vorming van een bijzonder vermogen - Hypotheek gevestigd op een vermogensbestanddeel

- Artt. 16, § 1, eerste lid, § 2, eerste en tweede lid, en § 3,

L'obligation selon laquelle les valeurs représentatives, constituées des actifs du patrimoine spécial que les entreprises d'assurance sont tenues de conserver à titre de garantie du respect des obligations qui leur incombent pour l'exécution des contrats d'assurance et des opérations d'assurance, doivent, à tout moment, au moins être égales à ces obligations n'empêche pas la constitution par un tiers créancier d'une hypothèque sur un élément inscrit à ce patrimoine spécial, mais le privilège des assurés et des bénéficiaires sur le patrimoine spécial prend rang avant cette hypothèque (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

BANQUE. CREDIT. EPARGNE - Operations de crédit - Entreprise d'assurances - Formation d'un patrimoine spécial - Hypothèque constituée sur un élément patrimonial

- Art. 16, § 1er, al. 1er, § 2, al. 1er et 2, et § 3, al. 1er à 3, 17, al. 2, et 18, al. 1er et 2 L. du 9 juillet 1975 relative aux contrôle des entreprises d'assurances

- Art. 6 Règlement n° 12 de l'Office de Contrôle des Assurances fixant les règles concernant l'inventaire permanent des valeurs représentatives

- Art. 10, § 9, 3° A.R. du 22 février 1991

- Art. 12 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

ASSURANCES - Généralités - Entreprise d'assurances - Formation d'un patrimoine spécial - Hypothèque constituée sur un élément patrimonial

- Art. 16, § 1er, al. 1er, § 2, al. 1er et 2, et § 3, al. 1er à 3, 17, al. 2, et 18, al. 1er et 2 L. du 9 juillet 1975 relative aux contrôle des entreprises d'assurances

- Art. 6 Règlement n° 12 de l'Office de Contrôle des Assurances fixant les règles concernant l'inventaire permanent des valeurs représentatives

- Art. 10, § 9, 3° A.R. du 22 février 1991

- Art. 12 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Généralités - Entreprise d'assurances - Formation d'un patrimoine spécial - Hypothèque constituée sur un élément patrimonial

- Art. 16, § 1er, al. 1er, § 2, al. 1er et 2, et § 3, al. 1er à 3, 17, al.

eerste tot en met derde lid, 17, tweede lid, en 18, eerste en tweede lid Wet van 9 juli 1975 betreffende controle bij de verzekeringsondernemingen

- Art. 6 Verordening nr. 12 van de Controledienst voor de Verzekeringen tot vaststelling van de regels betreffende de doorlopende inventaris van de dekkingswaarden

- Art. 10, § 9, 3° KB 22 februari 1991 houdende algemeen reglement betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen

- Art. 12 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheeken. - Hypotheekwet

2, et 18, al. 1er et 2 L. du 9 juillet 1975 relative aux contrôle des entreprises d'assurances

- Art. 6 Règlement n° 12 de l'Office de Contrôle des Assurances fixant les règles concernant l'inventaire permanent des valeurs représentatives

- Art. 10, § 9, 3° A.R. du 22 février 1991

- Art. 12 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

C.19.0090.N

27 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200127.3N.10](#)

AC nr. ...

De rechtsvordering vloeit voort uit de verzekeringsovereenkomst wanneer zij betrekking heeft op het bestaan van de overeenkomst en de daaruit voortvloeiende verplichtingen, zowel voor de contractanten als ten aanzien van derden, en dit ongeacht de rechtsgrond waarop de vordering is gesteund (1). (1) Thans artikel 88, §1 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeringsovereenkomst - Rechtsvordering - Rechtsgrond - Relevantie

- Art. 34, § 1 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

L'action en justice dérive du contrat d'assurance lorsqu'elle se rapporte à l'existence du contrat et aux obligations qui en découlent, tant pour les parties contractantes qu'à l'égard des tiers, et ce quel que soit le fondement juridique de l'action (1). (1) Actuel article 88, § 1er, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Contrat d'assurance - Action en justice - Fondement juridique - Pertinence

- Art. 34, § 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

C.19.0091.F

3 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.1](#)

AC nr. ...

De strafrechter die zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van de burgerlijke rechtsvordering tegen de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon, op grond dat de strafvordering niet meer bij hem aanhangig is omdat de veroordeling van de beklaagde definitief was geworden voordat die burgerlijke rechtsvordering werd ingesteld, verwerpt die burgerlijke rechtsvordering niet ten gronde.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Verwerping van de vordering - Begrip - Correctionele rechtbank - Burgerlijke rechtsvordering gericht tegen de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon - Verklaring van onbevoegdheid van de strafrechter

- Artt. 2244, 2246 en 2247 Burgerlijk Wetboek

Le juge pénal qui se déclare incompétent pour connaître de l'action civile dirigée contre le civilement responsable pour le motif qu'il n'est plus saisi de l'action publique, la condamnation du prévenu étant définitivement acquise avant que cette action civile fût intentée, ne la rejette pas au fond.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Rejet de la demande - Notion - Tribunal correctionnel - Action civile dirigée contre le civilement responsable - Déclaration d'incompétence du juge pénal

- Art. 2244, 2246 et 2247 Code civil

C.19.0096.N

16 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.9](#)

AC nr. ...

Nu de wetgever een geschillenregeling invoerde om conflicten in een vennootschap in going concern op te lossen derwijze dat zo weinig mogelijk afbreuk wordt gedaan aan de continuïteit van de onderneming, kan de rechter die in de regel de waarde van de over te dragen aandelen bepaalt met het oog op de continuïteit van de onderneming, de aandelen enkel tegen liquidatiewaarde waarden in geval van verlieslatende ondernemingen waarvan dus twijfel bestaat over hun voortbestaan (1). (1) Zie Cass. 5 oktober 2012, AR C.11.0398.N, AC 2012, nr. 514; Cass. 9 december 2010, AR C.08.0441.F, AC 2010, nr. 723.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Taak van de rechter - Over te dragen aandelen - Waardering

- Artt. 636, eerste lid, 640, eerste lid, en 657 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Continuïteit van de onderneming - Taak van de rechter - Over te dragen aandelen - Waardering

- Artt. 636, eerste lid, 640, eerste lid, en 657 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Le législateur ayant instauré une procédure de résolution des conflits internes pour résoudre des conflits dans une société in going concern d'une manière qui porte le moins possible atteinte à la continuité de l'entreprise et de la personne morale qui la porte, le juge qui, en règle, détermine la valeur des actions à transférer en vue de la continuité de l'entreprise ne peut évaluer les actions à la valeur de liquidation que dans le cas de sociétés déficitaires dont il existe un doute quant à leur pérennité (1). (1) Voir Cass. 5 octobre 2012, RG C.11.0398.N, Pas. 2012, n° 514 ; Cass. 9 décembre 2010, RG C.08.0441.F, Pas. 2010, n° 723.

CONTINUITE DES ENTREPRISES - Mission du juge - Actions à transférer - Evaluation

- Art. 636, al. 1er, 640, al. 1er, et 657 Code des sociétés

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés en commandite - Continuité de l'entreprise - Mission du juge - Actions à transférer - Evaluation

- Art. 636, al. 1er, 640, al. 1er, et 657 Code des sociétés

C.19.0108.F

14 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200214.1F.7](#)

AC nr. ...

De vennootschap wordt na afsluiting van haar vereffening geacht voort te bestaan om zich te verweren tegen zowel de rechtsoverdrachten die de schuldeisers hebben ingesteld vóór de afsluiting ervan als die welke zij tijdens de voormelde termijn kunnen instellen tegen die vennootschap in de persoon van haar vereffenaars; de vennootschap kan tegen die rechtsoverdrachten haar verweermiddelen aanvoeren.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Vereffening - Afsluiting - Continuïteit van de vereffende vennootschap - Doel - Omvang

- Art. 183, § 1, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

La société dont la liquidation est clôturée continue d'exister pour répondre tant des actions que les créanciers sociaux ont introduites avant sa clôture que celles qu'ils peuvent exercer contre elle en la personne de ses liquidateurs durant le délai précité; elle peut faire valoir ses moyens de défense contre ces actions.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Liquidation - Clôture - Continuité de la société liquidée - But - Etendue

- Art. 183, § 1er, al. 1er Code des sociétés

C.19.0109.N

7 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.1](#)

AC nr. ...

De rechter miskent het recht van verdediging niet wanneer hij op de door partijen aangevoerde feiten een rechtsgrond toepast zonder de partijen toe te laten daarover tegenspraak te voeren, noch wanneer hij bij het ambtshalve toepassen van een wetsbepaling van aanvullend recht nagaat of partijen niet contractueel van deze bepaling zijn afgeweken en hij partijen daarover slechts bevaart indien de regelmatig aan zijn beoordeling voorgelegde gegevens enige aanwijzing in die zin bevatten (1). (1) Zie Cass. 17 maart 2016, AR C.15.0235.N, AC 2016, nr. 189.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Taak van de rechter - Ambtshalve toepassen van een rechtsgrond - Ambtshalve toepassen van een wetsbepaling van aanvullend recht

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve toepassen van een rechtsgrond - Ambtshalve toepassen van een wetsbepaling van aanvullend recht

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing steunt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover zij tegenspraak hebben kunnen voeren.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Taak van de rechter - Recht van verdediging van partijen - Eerbiediging

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging - Taak van de rechter - Recht van verdediging van partijen - Eerbiediging

Le juge ne viole pas les droits de la défense lorsqu'il assigne un fondement juridique aux faits invoqués par les parties sans permettre aux parties d'en débattre, ni lorsqu'en appliquant d'office une disposition légale de droit supplétif, il vérifie si les parties n'ont pas contractuellement dérogé à cette disposition et qu'il n'interroge les parties sur ce point que si les informations régulièrement soumises à son appréciation contiennent quelque indication dans ce sens (1). (1) Voir Cass. 17 mars 2016, RG C.15.0235.N, Pas. 2016, n° 189.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Mission du juge - Application d'office d'un fondement juridique - Application d'office d'une disposition légale de droit supplétif

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit relatif au respect des droits de la défense - Mission du juge - Application d'office d'un fondement juridique - Application d'office d'une disposition légale de droit supplétif

Ne viole pas le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense, le juge qui fonde sa décision sur des éléments dont les parties pouvaient attendre, vu le déroulement des débats, qu'il les inclurait dans son jugement et qu'elles ont pu contredire.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Mission du juge - Droits de la défense des parties - Respect

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit relatif au respect des droits de la défense - Mission du juge - Droits de la défense des parties - Respect

Het middel dat de bevoegdheid van de beslagrechter betwist om uitspraak te doen over de betwistingen betreffende de verkoopsvoorwaarden die zijn opgemaakt door de notaris die met de toewijzing van de in beslag genomen goederen is belast, alsook het eventuele verbod voor die rechter om te onderzoeken of de op die goederen toegestane pachtovereenkomsten aan de beslagleggende schuldeiser kunnen worden tegengeworpen, is niet ontvankelijk wanneer het de artikelen 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek niet als geschonden opgeeft.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Toewijzing - Notaris - Verkoopvoorwaarden - Betwistingen - Beslagrechter - Bevoegdheid - Wettelijke grondslag - Geen vermelding van de artikelen 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 1080, 1395 en 1582 Gerechtelijk Wetboek

Le moyen qui, pour contester la compétence du juge des saisies pour statuer sur les contestations relatives au cahier des charges dressé par le notaire chargé de procéder à l'adjudication des biens saisis et l'éventuelle interdiction pour ce juge d'examiner l'opposabilité au créancier saisissant de baux consentis sur ces biens, n'indique pas comme violés les articles 1395 et 1582 du Code judiciaire, est irrecevable.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Adjudication - Notaire - Cahier des charges - Contestations - Juge des saisies - Compétence - Base légale - Absence d'indication des articles 1395 et 1582 du Code judiciaire

- Art. 1080, 1395 et 1582 Code judiciaire

C.19.0115.F

17 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.3](#)

AC nr. ...

De eigenaar van een onroerend goed die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan de naburige eigenaar een stoornis op te leggen die de normale lasten uit het nabuurschap overschrijdt, is hem een rechtmatige en passende compensatie verschuldigd die het verstoorde evenwicht herstelt (1). (1) Cass. 7 mei 2018, AR C.17.0285.F, AC 2018, nr. 291, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas. 2018.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Verwerping van de vordering - Begrip - Correctionele rechtbank - Burgerlijke rechtsvordering gericht tegen de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon - Verklaring van onbevoegdheid van de strafrechter

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

Le propriétaire d'un immeuble qui, par un fait, une omission ou un comportement quelconque, rompt l'équilibre entre les propriétés en imposant à un propriétaire voisin un trouble excédant la mesure des inconvénients ordinaires du voisinage lui doit une juste et adéquate compensation, rétablissant l'égalité rompue (1). (1) Cass. 7 mai 2018, RG C.17.0285.F, Pas. 2018, n° 291, avec concl. de M. Génicot, avocat général.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Troubles de voisinage - Rejet de la demande - Notion - Tribunal correctionnel - Action civile dirigée contre le civilement responsable - Déclaration d'incompétence du juge pénal

- Art. 544 Code civil

De artikelen 697 en 698 Burgerlijk Wetboek verbieden de eigenaar van het dienstbare erf niet om op dat erf alle nodige onderhoudswerken uit te voeren, op voorwaarde dat hij niets doet wat het gebruik van de erfdienstbaarheid beperkt of bemoeilijkt.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere

7/06/2023

Les articles 697 et 698 du Code civil n'interdisent pas au titulaire du fonds servant de procéder, sur ce fonds, à tous travaux d'entretien, pourvu qu'il ne fasse rien qui tende à diminuer ou rendre plus incommode l'usage de la servitude.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières -

P. 78/937

aansprakelijkheid - Burenhinder - Anormale burenhinder - Erfdienstbaarheid van afvoer van afvalwater - Leiding die behoort tot de eigenaar van een dienstbaar erf - Poreusheid van de leiding - Geen werken uitgevoerd om dit te verhelpen - Schade - Compensatieverplichting

- Artt. 697 en 698 Burgerlijk Wetboek

ERFDIENSTBAARHEID - Erfdienstbaarheid van afvoer van afvalwater - Leiding die behoort tot de eigenaar van een dienstbaar erf - Poreusheid van de leiding - Geen werken uitgevoerd om dit te verhelpen - Anormale burenhinder - Schade - Compensatieverplichting

- Artt. 697 en 698 Burgerlijk Wetboek

Troubles de voisinage - Trouble anormal de voisinage - Servitude d'écoulement des eaux usées - Canalisation appartenant au propriétaire d'un fonds servant - Porosité de la canalisation - Pas de travaux pour y remédier - Dommage - Obligation de compensation

- Art. 697 et 698 Code civil

SERVITUDE - Servitude d'écoulement des eaux usées - Canalisation appartenant au propriétaire d'un fonds servant - Porosité de la canalisation - Pas de travaux pour y remédier - Trouble anormal de voisinage - Dommage - Obligation de compensation

- Art. 697 et 698 Code civil

Iemand is slechts tot compensatie van een abnormale burenhinder gehouden indien die hinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend, ook al heeft hij daarbij slechts een onopzettelijke fout of zelfs geen fout heeft begaan (1). (1) Cass. 24 juni 2019, AR C.18.0609.F, AC 2019, nr. 393.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Anormale burenhinder - Compensatieverplichting

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

Nul ne peut être obligé de compenser un trouble anormal de voisinage que si ce trouble a été causé par un fait, une omission ou un comportement qui lui est imputable, fût-il involontaire ou exempt de toute faute (1). (1) Cass. 24 juin 2019, RG C.18.0609.F, Pas. 2019, n° 393.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Troubles de voisinage - Trouble anormal de voisinage - Obligation de compensation

- Art. 544 Code civil

C.19.0119.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.11](#)

AC nr. ...

Een prejudiciële vraag die uitgaat van de verkeerde rechtsopvatting dat uit artikel 85bis Statuut blijkt dat de uitkeringen die de Unie heeft gedaan aan een arbeidsongeschikte ambtenaar diens schade vergoeden en deze schadelast definitief rust op de aansprakelijke en zijn verzekeraar, dient niet te worden gesteld.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - PPrejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie - Arbeidsongeschiktheid - Door de Europese unie gedane uitkeringen - Verkeerde rechtsopvatting

- Art. 85bis Statuut van de ambtenaren der Europese Gemeenschappen

Il n'y a pas lieu de poser une question préjudicielle reposant sur le soutènement juridique inexact qu'il suit de l'article 85bis du statut des fonctionnaires que les allocations que l'Union a versées au fonctionnaire en incapacité de travail réparent son dommage et que la charge y afférente incombe définitivement au responsable et à son assureur.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - QQuestion préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne - Incapacité de travail - Allocations versées par l'Union européenne - Soutènement juridique inexact

- Art. 85bis Statut des fonctionnaires des Communauté européennes

Het regresrecht van de Unie op grond van subrogatie is beperkt tot de rechten die het slachtoffer zelf en zijn rechtverkrijgenden naar Belgisch recht hadden kunnen laten gelden tegen de aansprakelijke en zijn verzekeraar.

Le droit de recours de l'Union fondé sur la subrogation est limité aux droits que la victime elle-même et ses ayants droit auraient pu faire valoir en droit belge contre le responsable et son assureur.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Statuut van ambtenaren van de Europese gemeenschappen - Arbeidsongeschiktheid - Door de Europese unie gedane uitkeringen - Regresrecht op grond van subrogatie

- Art. 85bis Statuut van de ambtenaren der Europese Gemeenschappen

UNION EUROPEENNE - Généralités - Statut des fonctionnaires des Communautés européennes - Incapacité de travail - Allocations versées par l'Union européenne - Droit de recours fondé sur la subrogation

- Art. 85bis Statut des fonctionnaires des Communauté européennes

C.19.0128.N

28 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.15](#)

AC nr. ...

Om recht te hebben op schadevergoeding moet de schuldeiser weliswaar duidelijk en ondubbelzinnig zijn wil te kennen hebben gegeven dat de verbintenis moet worden uitgevoerd, maar hij heeft niet de verplichting om de schuldenaar te verwittigen dat deze, bij niet-nakoming van de hoofdverbintenis, de wettelijke of contractuele gevolgen zal dragen, zoals de betaling van een contractueel bedongen vertragingsboete die het gevolg is van het niet-tijdig nakomen van de hoofdverbintenis van de schuldenaar (1). (1) Zie Cass. 25 november 1991, AR 9239, AC 1991, nr. 162; Cass. 18 december 1986, AR 7529, AC 1986, nr. 241, Cass. 16 september 1983, AR 3804, AC 1983, nr. 31.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Niet-uitvoeren van verbintenis - Schuldeiser - Recht op schadevergoeding - Kennisgeving schuldenaar

- Art. 1146 Burgerlijk Wetboek

Pour avoir droit à des dommages-intérêts, le créancier doit avoir exprimé clairement et sans équivoque sa volonté que l'obligation soit exécutée, mais il n'a pas l'obligation d'avertir le débiteur qu'en cas d'inexécution de l'obligation principale, celui-ci en subira les effets légaux ou contractuels, comme le paiement d'une amende pour retard prévue contractuellement qui est l'effet du non-respect dans les délais de l'obligation principale par le débiteur (1). (1) Voir Cass. 25 novembre 1991, RG 9239, AC 1991, n° 162; Cass. 18 décembre 1986, RG 7529, AC 1986, n° 241, Cass. 16 septembre 1983, RG 3804, AC 1983, n° 31.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Inexécution de l'obligation - Créancier - Droit à des dommages et intérêts - Notification au débiteur

- Art. 1146 Code civil

C.19.0131.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.14](#)

AC nr. ...

De verbindende kracht van een overeenkomst wordt door de rechter niet miskend wanneer hij, met verwijzing naar de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen veeleer dan naar de letterlijke zin van de bewoordingen, aan de overeenkomst de gevolgen toekent die deze volgens zijn uitlegging ervan wettig tussen de partijen heeft (1). (1) Cass. 4 januari 2019, AR C.18.0045.N, AC 2019, nr. 9 met concl. van advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Beoordeling door de rechter - Tegenstrijdige bedingen

- Artt. 1134 en 1156 Burgerlijk Wetboek

Ne méconnaît pas la force obligatoire d'une convention, le juge qui, préférant la commune intention des parties au sens littéral des termes, reconnaît à la convention les effets que, dans l'interprétation qu'il en donne, ladite convention a légalement entre les parties (1). (1) Cass. 4 janvier 2019, RG C.18.0045.N, Pas. 2019, n° 9, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général, publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Appréciation par le juge - Clauses contradictoires

- Art. 1134 et 1156 Code civil

Wanneer een overeenkomst tegenstrijdige bedingen bevat, moet de rechter nagaan welke van deze bedingen beantwoordt aan de gemeenschappelijke bedoeling van de partijen en dient hij het beding dat daaraan niet beantwoordt zonder gevolg te laten.

OVEREENKOMST - Uitlegging - Beoordeling door de rechter - Tegenstrijdige bedingen

- Artt. 1134 en 1156 Burgerlijk Wetboek

Lorsqu'une convention comporte des clauses contradictoires, le juge doit vérifier laquelle de ces clauses répond à la commune intention des parties et doit laisser sans effet la clause qui n'y répond pas.

CONVENTION - Interprétation; voir aussi: 077/03 preuve - Appréciation par le juge - Clauses contradictoires

- Art. 1134 et 1156 Code civil

C.19.0139.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.1](#)

AC nr. ...

Een intrekingsbeslissing van een overeenkomst die uitgaat van een contracterende instelling, handelend als bestuursorgaan is een appellabel besluit in de zin van artikel 230, vierde lid EG-verdrag waarvan de nationale rechter, bij gebrek aan beroep bij het Hof van Justitie, de geldigheid niet meer kan beoordelen.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen - Handelingen van de Europese instellingen - Afwezigheid van beroep bij het Hof van Justitie - Bevoegdheid van de nationale rechter

- Art. 230, vierde lid Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap, in de versie ervan geconsolideerd te Amsterdam op 2 oktober 1997, goedgekeurd bij de wet van 10 augustus 1998

Une décision de retrait d'un contrat, qui émane d'une institution contractante agissant en qualité d'autorité administrative, est une décision susceptible de recours au sens de l'article 230, alinéa 4, du Traité instituant la Communauté européenne dont le juge national, à défaut de recours devant la Cour de justice, ne peut plus apprécier la validité.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Actes des institutions européennes - Absence de recours auprès de la Cour de justice - Pouvoir du juge national

- Art. 230, al. 4 Traité du 25 mars 1957 instituant la Communauté Européenne, dans sa version consolidée à Amsterdam le 2 octobre 1997, approuvée par la L. du 10 août 1998

Uit artikel 19 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter zijn rechtsmacht overschrijdt indien hij uitspraak doet over een geschilpunt dat bij hem niet meer aanhangig is omdat hij reeds vroeger in dezelfde zaak en tussen diezelfde partijen over dat geschilpunt een beslissing heeft gegeven en hij aldus zijn rechtsmacht daarover geheel heeft uitgeput (1). (1) Cass. 8 maart 2019, AR C.16.0130.N, AC 2019, nr. 146; Zie Cass. 19 februari 2018, AR S.17.0052.F, AC 2018, nr. 105; Cass. 12 juni 2014, AR C.13.0465.N, AC 2014, nr. 423.

MACHTSOVERSCHRIJDING - Taak van de rechter - Geschilpunt - Reeds gewezen vonnis in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen

- Art. 19, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Geschilpunt - Reeds gewezen vonnis in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen

Il suit de l'article 19 du Code judiciaire que le juge commet un excès de pouvoir s'il statue sur une question litigieuse dont il n'est plus saisi parce qu'il a déjà rendu auparavant une décision dans la même cause et entre les mêmes parties sur cette question litigieuse et a ainsi épuisé sa juridiction (1). (1) Cass. 8 mars 2019, AR C.16.0130.N, Pas. 2019, n° 146; voir Cass. 19 février 2018, S.17.0052.F, Pas. 2018, n° 105 ; Cass. 12 juin 2014, C.13.0465.N, Pas. 2014, n° 423.

EXCES DE POUVOIR - Mission du juge - Question litigieuse - Jugement déjà rendu dans la même cause et entre les mêmes parties

- Art. 19, al. 1er et 2 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Mission du juge - Question litigieuse - Jugement déjà rendu dans la même cause et entre les mêmes parties

C.19.0140.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.5](#)

AC nr. ...

Een geldopneming krachtens een kredietopening doet geen geldlening ontstaan in de zin van de artikelen 1892 en 1905 Burgerlijk Wetboek, waarop artikel 1907bis Burgerlijk Wetboek van toepassing is.

BANKWEZEN - KREDIETWEZEN - SPAARWEZEN - Allerlei - Geldopneming krachtens kredietopening - Aard

Un prélèvement effectué en vertu d'une ouverture de crédit ne donne pas naissance à un prêt d'argent au sens des articles 1892 et 1905 du Code civil, auquel l'article 1907bis du Code civil est applicable.

BANQUE. CREDIT. EPARGNE - Divers - Prélèvement effectué en vertu d'une ouverture de crédit - Nature

C.19.0144.N

12 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.3](#)

AC nr. ...

Het forfaitair karakter van de schadevergoeding waarop de ten onrechte geweerde laagste regelmatige inschrijver aanspraak kan maken was bedoeld om lange, dure en ingewikkelde gerechtelijke procedures over de omvang van de schade te vermijden en staat er bijgevolg aan in de weg dat de onterecht geweerde inschrijver op grond van de artikelen 1382 en 1383 oud BW aanspraak kan maken op een hogere vergoeding (1). (1) Zie Cass. 21 januari 2016, AR C.13.0235.N, AC 2016, nr. 44.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Ten onrechte geweerde laagste regelmatige inschrijver - Schadevergoeding - Forfaitair karakter

- Art. 15 Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

En tant qu'il vise à éviter des procédures judiciaires longues, coûteuses et complexes sur l'étendue du dommage, le caractère forfaitaire de l'indemnité à laquelle le soumissionnaire régulier le plus bas évincé à tort peut prétendre l'empêche de pouvoir réclamer une indemnité plus élevée sur la base des articles 1382 et 1383 du Code civil (1). (1) Voir Cass. 21 janvier 2016, RG C.13.0235.N, Pas. 2016, n° 44.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Sousmissionnaire régulier le plus bas évincé à tort - Dommages et intérêts - Caractère forfaitaire

- Art. 15 L. du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fourniture et de services

C.19.0147.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.15](#)

AC nr. ...

De artikelen 1139, 1145 en 1153, derde lid Burgerlijk Wetboek houden in dat om schadevergoeding te kunnen vorderen, bestaande in de wettelijke interest bepaald bij artikel 1153 Burgerlijk Wetboek, de schuldeiser in de regel aan zijn schuldenaar duidelijk en ondubbelzinnig moet te kennen geven dat hij wil dat de verbintenis wordt uitgevoerd.

INTEREST - Compensatoire interest - Overeenkomst - Verbindende kracht - Contractuele aansprakelijkheid - Verwijlinteressen - Aanvang

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Verwijlinteressen - Aanvang

Les articles 1139, 1145 et 1153, alinéa 3, du Code civil impliquent que, pour pouvoir réclamer des dommages et intérêts, consistant en des intérêts légaux prévus à l'article 1153 du Code civil, le créancier doit, en règle, avoir exprimé clairement et d'une manière non équivoque à son débiteur sa volonté de voir exécuter l'obligation.

INTERETS - Intérêts compensatoires - Convention - Force obligatoire - Responsabilité contractuelle - Intérêts de retard - Point de départ

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Responsabilité contractuelle - Intérêts de retard - Point de départ

De rechter beslist op onaantastbare wijze in feite of een schuldeiser al dan niet duidelijk en ondubbelzinnig aan zijn schuldenaar te kennen heeft gegeven dat hij wil dat de schuldenaar zijn verbintenis uitvoert; het Hof gaat evenwel na of de rechter uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Burgerlijk recht - Overeenkomst - Verbindende kracht - Niet-uitvoering - Wilsuiting door de schuldeiser - Toetsing door het Hof
- Artt. 1139 en 1145 Burgerlijk Wetboek
OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Wilsuiting door de schuldeiser - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter
- Artt. 1139 en 1145 Burgerlijk Wetboek

Le juge apprécie souverainement en fait si un créancier a exprimé clairement et d'une manière non équivoque à son débiteur sa volonté de voir exécuter l'obligation; La Cour vérifie cependant si, de ses constatations, le juge a pu légalement déduire sa décision.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Droit civil - Convention - Force obligatoire - Inexécution - Volonté exprimée par le créancier - Contrôle par la Cour
- Art. 1139 et 1145 Code civil
CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Volonté exprimée par le créancier - Appréciation souveraine par le juge du fond
- Art. 1139 et 1145 Code civil

Uit de artikel 1315, eerste en tweede lid, Burgerlijk Wetboek en artikel 870 Gerechtelijk Wetboek volgt dat degene die zich op een recht beroept behoort aan te tonen dat alle voorwaarden voorhanden zijn die het recht doen ontstaan waarop hij zich beroept.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast - Omvang

Il suit des articles 1315, alinéas 1er et 2, du Code civil et 870 du Code judiciaire qu'il appartient à celui qui se prévaut d'un droit de prouver que toutes les conditions qui font naître le droit auquel il prétend sont réunies.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Charge de la preuve - Etendue

C.19.0155.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.7](#)

AC nr. ...

De verplichting van de burgerlijke rechter om de rechtsvordering te schorsen geldt niet enkel voor vorderingen die gegrond zijn op een misdrijf, maar geldt in beginsel voor alle vorderingen van burgerrechtelijke aard die punten gemeen hebben met de strafvordering en die aanleiding kunnen geven tot een tegenstrijdigheid tussen de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering enerzijds en op de strafvordering anderzijds.

VORDERING IN RECHTE - Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Burgerlijke rechter - Verplichting tot schorsing van de rechtsvordering - Omvang

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

L'obligation du juge civil de suspendre l'exercice de l'action ne s'applique pas aux actions fondées sur une infraction, mais concerne, en principe, toutes les actions de nature civile qui ont des points communs avec l'action publique et qui sont susceptibles de donner lieu à une contradiction entre les décisions rendues sur l'action civile, d'une part, et sur l'action publique, d'autre part.

DEMANDE EN JUSTICE - Loi du 17 avril 1878, article 4, alinéa 1er - Juge civil - Obligation de suspendre l'exercice de la demande en justice - Etendue

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De vordering van de derde die beweert recht te hebben op de strafrechtelijk in beslag genomen zaak is een burgerlijke rechtsvordering in de zin van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1984, AC 1984-85, nr. 128.

VORDERING IN RECHTE - Strafrechtelijk in beslag genomen zaak - Revindicatievordering van een derde - Aard

- Artt. 2, 3 en 5 KB 24 maart 1936 op de bewaring, ter griffie, en de (procedure) tot teruggave van de in strafzaken in beslag genomen zaken

L'action du tiers prétendant droit sur la chose saisie en matière répressive est une action civile au sens de l'article 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale (1). (1) Voir Cass. 17 octobre 1984, Pas. 1985, n° 128.

DEMANDE EN JUSTICE - Chose saisie en matière répressive - Action en revendication formée par un tiers - Nature

- Art. 2, 3 et 5 A.R du 24 mars 1936

C.19.0161.F

14 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.2](#)

AC nr. ...

Het vonnis dat beslist dat het strafrecht dat voorziet in de mogelijkheid om de opschorting van de uitspraak van de veroordeling te verlenen, niet van toepassing is op de litigieuze administratieve sancties, is naar recht verantwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 527.

GEMEENTE - Gemeentelijke administratieve sancties - Sanctionerend ambtenaar - Geldboete - Uitstel - Opschorting - Niet toepasselijk - Grondwettigheid

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

GEMEENTE - Gemeentelijke administratieve sancties - Sanctionerend ambtenaar - Geldboete - Uitstel - Opschorting - Niet toepasselijk - Grondwettigheid

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

HOGER BEROEP - Allerlei - Gemeentelijke administratieve sancties - Politierechtbank - Geldboete - Uitstel - Opschorting - Niet toepasselijk - Grondwettigheid

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

HOGER BEROEP - Allerlei - Gemeentelijke administratieve sancties - Politierechtbank - Geldboete - Uitstel - Opschorting - Niet toepasselijk - Grondwettigheid

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

- Artt. 3, 3°, en 31 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

Est légalement justifié, le jugement qui décide que le droit pénal qui consacre la possibilité de bénéficier d'une suspension du prononcé n'est pas applicable aux sanctions administratives litigieuses (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNE - Sanctions administratives communales - Fonctionnaire sanctionneur - Amende - Sursis - Suspension - Non-applicable - Constitutionnalité

- Art. 3, 3°, et 31 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

- Art. 3, 3°, et 31 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

COMMUNE - Sanctions administratives communales - Fonctionnaire sanctionneur - Amende - Sursis - Suspension - Non-applicable - Constitutionnalité

- Art. 3, 3°, et 31 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

- Art. 3, 3°, et 31 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

APPEL - Divers - Sanctions administratives communales - Tribunal de police - Amende - Sursis - Suspension - Non-applicable - Constitutionnalité

- Art. 3, 3°, et 31 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

- Art. 3, 3°, et 31 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

APPEL - Divers - Sanctions administratives communales - Tribunal de police - Amende - Sursis - Suspension - Non-applicable - Constitutionnalité

- Art. 3, 3°, et 31 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

- Art. 3, 3°, et 31 L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

C.19.0162.F

14 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.3](#)

AC nr. ...

Uit artikel 19bis-11, § 2, WAM volgt niet dat enkel de benadeelde zich op het voordeel ervan kan beroepen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 528.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Artikel 19bis-11, § 2, WAM 1989 - Benadeelde

- Art. 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Il ne suit pas de l'article 19bis-11, § 2, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs que seule la personne lésée puisse en invoquer le bénéfice (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Loi du 21 novembre 1989, article 19bis-11, § 2 - Personne lésée

- Art. 19bis-11, § 2 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.19.0169.F

22 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.5](#)

AC nr. ...

De kosteloze aard van de persoonlijke zekerheidsstelling is het ontbreken van enig economisch voordeel, zowel rechtstreeks als onrechtstreeks, dat de persoonlijkezekerheidssteller kan genieten ten gevolge van de zekerheidsstelling (1). (1) Art. 80, derde lid, Faillissementswet, vóór de opheffing ervan door artikel 70, eerste lid, van de wet van 11 augustus 2017.

BORGTOCHT - Faillissement van een vennootschap - Gevolgen - Bevrijding van de natuurlijke persoon die zich als persoonlijkezekerheidssteller kosteloos heeft verbonden - Kosteloos karakter

- Art. 80, derde lid Wet 8 augustus 1997

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bevrijding van de natuurlijke persoon die zich als persoonlijkezekerheidssteller kosteloos heeft verbonden - Kosteloos karakter

- Art. 80, derde lid Wet 8 augustus 1997

Le caractère gratuit de la sûreté personnelle est l'absence de tout avantage économique, tant direct qu'indirect, que celui qui s'est constitué sûreté personnelle peut retirer par la suite de son engagement (1). (1) L. du 8 août 1997, art. 80, al. 3 avant son abrogation par l'article 70, al. 1er, de la loi du 11 août 2017.

CAUTIONNEMENT - Faillite d'une société - Effets - Décharge de la personne physique qui, à titre gratuit, s'est constituée sûreté personnelle - Gratuité

- Art. 80, al. 3 L. du 8 août 1997 sur les faillites

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Décharge de la personne physique qui, à titre gratuit, s'est constituée sûreté personnelle - Gratuité

- Art. 80, al. 3 L. du 8 août 1997 sur les faillites

Hoewel de schuldeiser enkel in geval van bedrog derdenverzet kan doen tegen de beslissing waarbij zijn schuldenaar was betrokken en diens patrimonium treft, hoeft hij daarentegen het bestaan van dergelijk bedrog niet te bewijzen wanneer die beslissing betrekking heeft op het recht zelf dat hij op die schuldenaar heeft.

DERDENVERZET - Lening aan een vennootschap - Vonnis van faillietverklaring van de vennootschap - Vonnis dat de echtgenote bevrijdt van de verbintenissen van de persoonlijkezekerheidsstelling die door haar overleden

Si le créancier ne peut former tierce opposition à la décision à laquelle son débiteur était partie et qui affecte le patrimoine de celui-ci qu'en cas de fraude, il ne doit en revanche pas établir l'existence d'une telle fraude lorsque cette décision porte sur le droit même qu'il a à l'égard de ce débiteur.

TIERCE OPPOSITION - Prêt à une société - Jugement déclaratif de faillite de la société - Jugement déchargeant l'épouse des engagements pris à titre gratuit de sûreté personnelle par son époux décédé - Tierce opposition du créancier en vue d'obtenir l'annulation de ce jugement - Recevabilité

echtgenoot kosteloos waren aangegaan - Derdenverzet van de schuldeiser tot vernietiging van dat vonnis - Ontvankelijkheid

- Artt. 1122, eerste en tweede lid, 3°, en 1124 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 7 en 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheeken. - Hypotheekwet

- Art. 1122, al. 1er et 2, 3°, et 1124 Code judiciaire

- Art. 7 et 8 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèques. Loi hypothécaire

C.19.0171.F

3 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200103.1F.5](#)

AC nr. ...

De vernietiging van de beslissing van het bestreden vonnis dat het voordeel van een erfdienstbaarheid van overhang toekent, strekt zich uit tot de beslissing van dat vonnis om de erfdienstbaarheid uit te breiden tot de wortels van diezelfde bomen, wegens het verband dat het voormelde vonnis tussen die beschikkingen legt (1). (1) Cass. 12 oktober 2006, AR C.06.0063.F, AC 2006, nr. 485.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van een beslissing van een vonnis - Andere beslissing van dat vonnis - Verband dat het vonnis tussen die beschikkingen legt

La cassation de la décision du jugement attaqué octroyant l'avantage d'une servitude de surplomb s'étend à la décision de ce jugement d'étendre la servitude aux racines des mêmes arbres, en raison du lien établi par ce jugement entre ces dispositions (1). (1) Cass. 12 octobre 2006, RG C.06.0063.F, Pas. 2006, n°485.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Cassation d'une décision d'un jugement - Autre décision de ce jugement - Lien établi par le jugement entre ces dispositions

De vernietiging van het bestreden vonnis leidt tot vernietiging van de beslissingen van een eerder vonnis die de eiser verbieden de betrokken esdoorn, met inbegrip van zijn takken en wortels, te beschadigen, te snoeien of te onderhouden, de vordering van de eiser tot terugbetaling van de snoeikosten van die boom verwerpen en hem verbieden ter hoogte van de esdoorn een greppel te graven om hierin een rioolbuis te installeren op een afstand van minder dan drie meter vijftig van de grens tussen de erven, aangezien die beslissingen op dezelfde onwettigheid berusten (1). (1) Cass. 18 november 1988, AR 6093, AC 1988-89, nr. 166; zie Cass. 18 oktober 2018, AR C.17.0297.F, AC 2018, nr. 566.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van een beslissing van een vonnis - Andere beslissingen van een eerder vonnis - Dezelfde rechtsgrond

La cassation du jugement attaqué entraîne l'annulation des décisions d'un jugement ultérieur de faire interdiction au demandeur de couper, de porter atteinte, de procéder à des coupes ou à l'entretien de l'érable en cause, y compris aux branches et aux racines, de débouter le demandeur de sa demande de remboursement des frais d'élagage de cet arbre, et de faire interdiction au demandeur de creuser à hauteur de l'érable une tranchée afin d'y installer une conduite d'égout à une distance de moins de trois mètres cinquante de la limite séparative des fonds, qui sont fondées sur la même illégalité (1). (1) Voir Cass. 18 octobre 2018, RG C.17.0297.F, Pas. 2018, n° 566 ; Cass. 18 novembre 1988, RG 6093, Pas. 1989, n° 166.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Cassation d'une décision d'un jugement - Autres décisions d'un jugement ultérieur - Fondement juridique identique

Het recht om takken te behouden die over een naburig eigendom hangen, kan niet worden verkregen door usucapio.

EIGENDOM - Overhang van boomtakken over een naburig

Le droit de conserver des branches qui surplombent une propriété voisine ne peut s'acquérir par usucapion.

PROPRIETE - Empiètement de branches d'arbres sur une propriété

eigendom - Gedogen van de nabuur

- Art. 37, eerste en vierde lid Veldwetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eigendom - Overhang van boomtakken over een naburig eigendom - Gedogen van de nabuur

- Art. 37, eerste en vierde lid Veldwetboek

voisine - Tolérance du voisin

- Art. 37, al. 1er et 4 Code rural

PRESCRIPTION - Matière civile - Généralités - Propriété - Empiètement de branches d'arbres sur une propriété voisine - Tolérance du voisin

- Art. 37, al. 1er et 4 Code rural

C.19.0178.N

9 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200309.3N.4](#)

AC nr. ...

De overdracht strekt zich, behoudens andersluidend beding, ook uit tot de voor overdracht vatbare rechten die zodanig nauw verbonden zijn met de zaak derwijze dat het belang bij die rechten afhankelijk is van de eigendom ervan; hieruit volgt dat, behoudens andersluidend beding, enkel de overnemer de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang heeft om de bedoelde rechten in rechte uit te oefenen; dit geldt, in beginsel, ook wanneer de overdracht plaatsvindt nadat de rechtsvordering werd ingesteld; de rechten waarvan de overdrager nog steeds belang heeft deze uit te oefenen, worden niet geacht in de overdracht begrepen te zijn; wanneer aldus de eigenaar een rechtsvordering instelt op grond van een ter zake van een zaak gesloten wederkerige overeenkomst en deze zaak nadien wordt overgedragen, dan behoudt de overdrager een belang bij de vordering indien deze vordering mede strekt tot verweer tegen een krachtens die overeenkomst ingestelde tegenvordering.

VORDERING IN RECHTE - Rechtsopvolging ten bijzondere titel - Reeds gestelde vorderingen

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

Sauf disposition contraire, la cession s'étend aussi aux droits cessibles qui sont si étroitement liés à la chose que l'intérêt qu'ils présentent dépend de la propriété de cette chose; il s'ensuit que, sauf disposition contraire, seul le cessionnaire a la qualité et l'intérêt requis pour faire valoir ces droits en justice; c'est également le cas, en principe, lorsque la cession survient après l'intentement de l'action en justice; les droits que le cédant a encore intérêt à exercer ne sont pas supposés compris dans la cession; lorsque le propriétaire forme une demande fondée sur un contrat synallagmatique portant sur une chose et que cette chose est ensuite cédée, le cédant conserve donc un intérêt à la demande si celle-ci constitue notamment une défense contre une demande reconventionnelle formée en vertu de ce contrat.

DEMANDE EN JUSTICE - Succession à titre particulier - Actions déjà exercées

- Art. 1615 Code civil

C.19.0188.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek, is enkel van toepassing op beslissingen die de rechter uitspreekt binnen dezelfde rechtspleging wat niet het geval is wanneer de rechter enerzijds uitspraak doet in het kader van een hoger beroep tegen een eindvonnis en anderzijds in het kader van een nadien, in een afzonderlijke procedure, ingesteld hoger beroep tegen een tussenvonnis (1). (1) Zie concl. OM.

L'article 19, alinéa 1er, du Code judiciaire n'est applicable qu'aux décisions que le juge prononce dans le cadre de la même procédure, ce qui n'est pas le cas lorsque le juge statue, d'une part, dans le cadre d'un appel d'un jugement définitif et, d'autre part, dans le cadre d'un appel formé ultérieurement dans une procédure distincte contre un jugement interlocutoire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis - Rechterlijke uitspraak in twee van elkaar te onderscheiden rechtsplegingen - Artikel 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Artikel 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek, is enkel van toepassing op beslissingen die de rechter uitspreekt binnen dezelfde rechtspleging wat niet het geval is wanneer de rechter enerzijds uitspraak doet in het kader van een hoger beroep tegen een eindvonnis en anderzijds in het kader van een nadien, in een afzonderlijke procedure, ingesteld hoger beroep tegen een tussenvonnis (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Hoger beroep tegen eindvonnis - Nadien ingesteld hoger beroep tegen tussenvonnis - Afzonderlijke rechtsplegingen - Artikel 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

- Art. 19, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich niet enkel uit tot hetgeen de rechter over een betwist punt heeft beslist, maar ook tot hetgeen de noodzakelijke, zij het impliciete grondslag van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van het rechterlijk gewijsde

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement définitif - Décision judiciaire rendue dans deux procédures à distinguer l'une de l'autre - Code judiciaire, article 19, alinéa 1er - Application

- Art. 19, al. 1er Code judiciaire

L'article 19, alinéa 1er, du Code judiciaire n'est applicable qu'aux décisions que le juge prononce dans le cadre de la même procédure, ce qui n'est pas le cas lorsque le juge statue, d'une part, dans le cadre d'un appel d'un jugement définitif et, d'autre part, dans le cadre d'un appel formé ultérieurement dans une procédure distincte contre un jugement interlocutoire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Appel du jugement définitif - Appel formé ultérieurement contre le jugement interlocutoire - Procédures distinctes - Code judiciaire, article 19, alinéa 1er - Application

- Art. 19, al. 1er Code judiciaire

L'autorité de la chose jugée s'attache à ce que le juge a décidé sur un point litigieux et à ce qui constitue, fût-ce implicitement, le fondement nécessaire de sa décision (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Autorité de la chose jugée

- Art. 23 Code judiciaire

C.19.0189.F

24 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200124.1F.3](#)

AC nr. ...

Uit de bepalingen van de Pachtwet volgt niet dat de uitzondering op het recht van voorkoop onderworpen is aan de voorwaarde dat de verpachter moet aantonen dat de verkoop plaatsvindt om het verpachte goed te gebruiken overeenkomstig zijn eindbestemming noch dat hij een eensluidend verklaard afschrift van de door het bevoegde gemeentebestuur verleende bouwvergunning moet overleggen.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Voorkooprecht - Uitzondering

- Artt. 6, § 1, 1°, 2° tot 5°, 14 en 52, 7° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de

Il ne suit pas des dispositions de la loi du 4 novembre 1969 contenant des règles particulières aux baux à ferme que l'exception au droit de préemption est subordonnée à la condition que le bailleur rapporte la preuve que la vente a lieu en vue de donner au bien loué une affectation conforme à sa destination finale et qu'il produise une copie certifiée conforme d'un permis de bâtir accordé par l'administration communale compétente.

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Droit de préemption - Exception

- Art. 6, § 1er, 1°, 2° à 5°, 14 en 52, 7° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de

C.19.0192.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.4](#)

AC nr. ...

Voor wat betreft de bezwaren met betrekking tot de door de notaris-vereffenaar opgestelde staat van vereffening-verdeling, kan de vereffening-rechter slechts kennis nemen van de geschillen of moeilijkheden die voortvloeien uit de bezwaren zoals die zijn vastgesteld in het proces-verbaal bedoeld in artikel 1223, §3, eerste lid Gerechtelijk wetboek, wat evenwel niet eraan in de weg staat dat de staat van vereffening en verdeling wordt geactualiseerd en voor het eerst in de fase van de beslechting van de geschillen of moeilijkheden, kapitalisatie wordt gevorderd van interest verschuldigd op de door de deelgenoot te betalen oplegsom (1). (1) Zie concl. OM.

ANATOCISME - Vereffening en verdeling - Notariële staat van vereffening en verdeling - Bezwaren - Actualisatie - Vordering van kapitalisatie van interest voor de vereffening-rechter

- Art. 1154 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1223, § 3, eerste lid, en § 4, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

NOTARIS - Vereffening en verdeling - Notariële staat van vereffening en verdeling - Bezwaren - Actualisatie - Vordering van kapitalisatie van interest - Bevoegdheid van de vereffening-rechter

- Art. 1154 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1223, § 3, eerste lid, en § 4, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VERDELING - Vereffening en verdeling - Notariële staat van vereffening en verdeling - Bezwaren - Actualisatie - Vordering van kapitalisatie van interest - Bevoegdheid van de vereffening-rechter

- Art. 1154 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1223, § 3, eerste lid, en § 4, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

En ce qui concerne les contredits quant à l'état liquidatif établi par le notaire-liquidateur, le juge de la liquidation ne peut connaître que des litiges ou difficultés résultant des contredits tels qu'ils sont actés dans le procès-verbal visé à l'article 1223, § 3, alinéa 1er, du Code judiciaire, ce qui ne s'oppose pas à l'actualisation de l'état liquidatif et à la demande de capitalisation, pour la première fois au stade du règlement des litiges ou difficultés, des intérêts du sur la soulte à verser par le copartageant (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ANATOCISME - Liquidation et partage - État liquidatif notarié - Contredits - Actualisation - Demande de capitalisation d'intérêts devant le juge de la liquidation

- Art. 1154 Code civil
- Art. 1223, § 3, al. 1er, et § 4, al. 2 Code judiciaire

NOTAIRE - Liquidation et partage - État liquidatif notarié - Contredits - Actualisation - Demande de capitalisation d'intérêts - Compétence du juge de la liquidation

- Art. 1154 Code civil
- Art. 1223, § 3, al. 1er, et § 4, al. 2 Code judiciaire

PARTAGE - Liquidation et partage - État liquidatif notarié - Contredits - Actualisation - Demande de capitalisation d'intérêts - Compétence du juge de la liquidation

- Art. 1154 Code civil
- Art. 1223, § 3, al. 1er, et § 4, al. 2 Code judiciaire

C.19.0193.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.5](#)

AC nr. ...

De artikelen 4 en 6 Ontheffingwet 1835 houden geen afwijking in van artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek; de ontheffende kan, bij hoger beroep van de overheid, de andere onwettigheidsgronden opnieuw aan het hof van beroep voorleggen.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Ontheffing ten algemene nutte - Ontheffingsvordering - Procedure - Ontheffingswet 1835 - Artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek - Aangevoerde onwettigheidsgronden - Oordeel van de rechter

ONTHEFFING TEN ALGEMENE NUTTE - Ontheffingsvordering - Vordering in rechte - Procedure - Ontheffingswet 1835 - Artikel 1068 Gerechtelijk Wetboek - Aangevoerde onwettigheidsgronden - Oordeel van de rechter - Hoger beroep

De verplichting voor de rechtbanken om "over het geheel" met één vonnis uitspraak te doen, houdt niet in dat zij over alle door de ontheffende aangevoerde gronden van onwettigheid dient te oordelen indien de ontheffing reeds op één van de aangevoerde gronden onwettig wordt verklaard.

ONTHEFFING TEN ALGEMENE NUTTE - Ontheffingsvordering - Vordering in rechte - Procedure - Ontheffingswet 1835 - Aangevoerde onwettigheidsgronden - Oordeel van de rechter - Omvang

- Art. 4 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de ontheffingen ten algemene nutte

VORDERING IN RECHTE - Ontheffing ten algemene nutte - Ontheffingsvordering - Procedure - Ontheffingswet 1835 - Aangevoerde onwettigheidsgronden - Oordeel van de rechter - Omvang

- Art. 4 Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de ontheffingen ten algemene nutte

De vordering op grond van de artikelen 2 en volgende van de Ontheffingswet 1835 is een op zichzelf staande procedure die, behoudens uitdrukkelijk andersluidende bepaling in deze wet, aan de regels van het Gerechtelijk Wetboek is onderworpen.

ONTHEFFING TEN ALGEMENE NUTTE - Ontheffingsvordering - Vordering in rechte - Procedure - Ontheffingswet 1835 - Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

Les articles 4 et 6 de la loi du 17 avril 1835 sur l'expropriation pour cause d'utilité publique ne prévoient pas de dérogation à l'article 1068 du Code judiciaire; en cas d'appel de l'autorité, l'exproprié peut soumettre à nouveau à la cour d'appel les autres causes d'illégalité invoquées.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Expropriation pour cause d'utilité publique - Demande en expropriation - Procédure - Loi du 17 avril 1835 sur l'expropriation pour cause d'utilité publique - Code judiciaire, article 1068 - Causes d'illégalité invoquées - Décision du juge

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Demande en expropriation - Demande en justice - Procédure - Loi du 17 avril 1835 sur l'expropriation pour cause d'utilité publique - Code judiciaire, article 1068 - Causes d'illégalité invoquées - Décision du juge - Appel

L'obligation faite aux tribunaux de statuer « sur le tout » par un seul jugement n'implique pas qu'ils sont tenus de statuer sur toutes les causes d'illégalité invoquées par l'exproprié, si l'expropriation a déjà été déclarée illégale pour l'une des causes invoquées.

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Demande en expropriation - Demande en justice - Procédure - Loi du 17 avril 1835 sur l'expropriation pour cause d'utilité publique - Causes d'illégalité invoquées - Décision du juge - Etendue

- Art. 4 L. du 26 juillet 1962 relative à la procédure d'extrême urgence en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique

DEMANDE EN JUSTICE - Expropriation pour cause d'utilité publique - Demande en expropriation - Procédure - Loi du 17 avril 1835 sur l'expropriation pour cause d'utilité publique - Causes d'illégalité invoquées - Décision du juge - Etendue

- Art. 4 L. du 26 juillet 1962 relative à la procédure d'extrême urgence en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique

La demande fondée sur les articles 2 et suivants de la loi du 17 avril 1835 sur l'expropriation pour cause d'utilité publique est une procédure autonome qui, sauf disposition contraire expresse dans cette loi, est soumise aux règles du Code judiciaire.

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Demande en expropriation - Demande en justice - Procédure - Loi du 17 avril 1835 sur l'expropriation pour cause d'utilité publique - Code judiciaire - Application

C.19.0196.F

22 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer het onderzoek van de aangevoerde tegenstrijdigheid de uitlegging veronderstelt van de wettelijke bepalingen die door het arrest worden toegepast, houdt die grief, die niet gelijkstaat met een gebrek aan redenen, geen verband met artikel 149 van de Grondwet (1). (1) Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Grief die de tegenstrijdigheid tussen een reden en het dictum van de beslissing aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Grief die de tegenstrijdigheid tussen een reden en het dictum van de beslissing aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Grief die de tegenstrijdigheid tussen een reden en het dictum van de beslissing aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het beperkt gebruik van een erfdienstbaarheid gedurende dertig jaar kan leiden tot het gedeeltelijk verval van die erfdienstbaarheid en, daarna, tot de beperking ervan tot de limieten waarbinnen ze werd gebruikt; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of het gebruik van de erfdienstbaarheid werd beperkt door een materieel obstakel.

ERFDIENSTBAARHEID - Beperkt gebruik van een erfdienstbaarheid gedurende dertig jaar - Gevolg - Erfdienstbaarheid van doorgang - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 706 en 708 Burgerlijk Wetboek

Lorsque l'examen de la contradiction dénoncée suppose l'interprétation des dispositions légales dont l'arrêt fait application, ce grief, qui n'équivaut pas à une absence de motifs, est étranger à l'article 149 de la Constitution (1). (1) Cass. 6 décembre 2013, RG C.12.0112.F, Pas. 2013, n° 664.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Grief invoquant une contradiction entre un motif et le dispositif de la décision - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Généralités - Grief invoquant une contradiction entre un motif et le dispositif de la décision - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Grief invoquant une contradiction entre un motif et le dispositif de la décision - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

L'usage restreint d'une servitude pendant un délai de trente ans peut en entraîner l'extinction partielle et, par suite, la réduction aux limites dans laquelle elle a été exercée; le juge apprécie souverainement si l'usage de la servitude a été restreint par un obstacle matériel.

SERVITUDE - Usage restreint d'une servitude pendant trente ans - Conséquence - Servitude de passage - Pouvoir du juge

- Art. 706 et 708 Code civil

C.19.0200.N

9 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200309.3N.8](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 1209-1223 (oud) Gerechtelijk Wetboek volgt dat, van zodra er is gedagvaard in gerechtelijke vereffening en verdeling, betwistingen die verband houden met de vereffening en verdeling in beginsel slechts in het kader van deze procedure kunnen worden aangebracht en dat deze betwistingen op uitsluitend initiatief van de boedelnotaris bij de rechtbank aanhangig kunnen worden gemaakt door neerlegging van een proces-verbaal van beweringen en zwaarigheden; betwistingen die verband houden met de vereffening en verdeling kunnen vanaf dan, in beginsel, niet meer door de partijen in een afzonderlijke procedure voor de rechter aanhangig worden gemaakt; vorderingen die geen verband houden met de vereffening-verdeling omdat zij geen invloed hebben op de omvang van de onverdeeldheid of de wijze van verdeling ervan, kunnen daarentegen ten allen tijde in een afzonderlijke procedure worden ingesteld, ook al werd dezelfde vordering reeds in het kader van de vereffening-verdeling ingesteld.

VERDELING - Gerechtelijke verdeling - Proces-verbaal van beweringen en zwaarigheden - Nieuwe betwistingen - Verbod

VORDERING IN RECHTE - Gerechtelijke verdeling - Proces-verbaal van beweringen en zwaarigheden - Nieuwe betwistingen - Verbod

Il suit des articles 1209 à 1223 (anciens) du Code judiciaire que, dès qu'il y a citation dans une liquidation-partage judiciaire, les contestations ayant trait à la liquidation-partage ne peuvent, en principe, être soulevées que dans le cadre de cette procédure et être portées devant le tribunal qu'à l'initiative exclusive du notaire-liquidateur par dépôt d'un procès-verbal de dires et difficultés; à partir de ce moment, les parties ne peuvent plus, en principe, saisir le juge de contestations ayant trait à la liquidation-partage dans une procédure distincte; en revanche, les demandes qui sont étrangères à la liquidation-partage au motif qu'elles n'ont aucune incidence sur l'étendue de l'indivision ou son mode de partage, peuvent être introduites en tout temps dans une procédure distincte, la même demande eût-elle déjà été formée dans le cadre de la liquidation-partage.

PARTAGE - Partage judiciaire - Procès-verbal des dires et difficultés - Nouvelles contestations - Interdiction

DEMANDE EN JUSTICE - Partage judiciaire - Procès-verbal des dires et difficultés - Nouvelles contestations - Interdiction

C.19.0203.N

6 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200206.1N.7](#)

AC nr. ...

Een echtelijke samenleving gedurende drie jaar voorafgaand aan de verklaring van de vreemdeling tot het verkrijgen van de Belgische nationaliteit volstaat; een samenwoning gedurende de hele procedure van de nationaliteitsverklaring is niet vereist.

NATIONALITEIT - Vreemdeling - Verkrijging Belgische nationaliteit

- Art. 12bis, § 1, 3° Wetboek van de Belgische nationaliteit

Une relation conjugale pendant trois ans préalablement à la déclaration de l'étranger tendant à l'acquisition de la nationalité belge suffit; une cohabitation pendant toute la procédure de déclaration de nationalité n'est pas requise.

NATIONALITE - Etranger - Acquisition de la nationalité belge

- Art. 12bis, § 1er, 3° Code de la nationalité belge

C.19.0210.N

28 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.17](#)

AC nr. ...

De wetgever heeft als aanvangspunt van de verjaring van vorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid de dag beoogd waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de persoon die aansprakelijk kan worden gesteld, en niet de dag waarop hij moet worden vermoed hiervan kennis te hebben gehad (1). (1) Cass. 5 september 2014, AR C.12.0275.N, AC 2014, nr. 493, met concl. van advocaat-generaal Ch. Vandewal; Cass. 26 april 2012, AR C.11.0143.N, AC 2012, nr. 260, met concl. van advocaat-generaal Ch. Vandewal.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Allerlei - Vorderingen tot vergoeding van schade - Verjaring - Termijn - Aanvang

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Le législateur a fixé le point de départ de la prescription des demandes relatives à la réparation d'un dommage sur la base de la responsabilité extracontractuelle au jour où la personne lésée a eu effectivement connaissance du dommage et de l'identité de la personne qui peut être rendue responsable et non au jour où elle doit être présumée en avoir eu connaissance (1). (1) Cass. 5 septembre 2014, RG C.12.0275.N, Pas. 2014, n° 493, avec concl. de M. VANDEWAL, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 26 avril 2012, RG C.11.0143.N, Pas. 2012, n° 260, avec concl. de M. VANDEWAL, avocat général, publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Divers - Demandes relatives à la réparation d'un dommage - Prescription - Délai - Point de départ

- Art. 2262bis, § 1er, al. 2 Code civil

C.19.0213.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.4](#)

AC nr. ...

Het louter tegen elkaar concluderen door partijen die niets van elkaar vorderen doet geen daadwerkelijke procesverhouding ontstaan; Hieraan wordt geen afbreuk gedaan doordat, ondanks de afwezigheid van een daadwerkelijke procesverhouding, ten onrechte een veroordeling tot de kosten wordt gevorderd of de rechter ten onrechte een der partijen tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding veroordeelt.

TUSSENKOMST - Tussenkost tot het verkrijgen van een veroordeling - Ten onrechte vorderen van een veroordeling tot de kosten - Afwezigheid van daadwerkelijke procesverhouding

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Concluderen zonder iets te vorderen

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Le simple dépôt de conclusions entre les parties, sans demande de l'une envers l'autre, ne fait pas naître de lien d'instance effectif; il n'y est pas dérogé du fait que, nonobstant le défaut de lien d'instance effectif, soit une condamnation aux dépens est postulée à tort, soit le juge condamne à tort l'une des parties au paiement d'une indemnité de procédure.

INTERVENTION - Intervention tendant à obtenir une condamnation - Demande, à tort, d'une condamnation aux dépens - Absence de lien d'instance effectif

- Art. 812, al. 2 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Dépôt de conclusions dépourvues de demande

- Art. 812, al. 2 Code judiciaire

C.19.0214.N

7 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.6](#)

AC nr. ...

Bij het verzoek tot geldigverklaring van de opzegging moet de rechter rekening houden met alle feitelijke omstandigheden die de opzegging verantwoord hebben en moet hij onderzoeken of uit de omstandigheden van de zaak blijkt dat de verpachter het oprechte en ernstige voornemen heeft om vanaf het verstrijken van de opzegtermijn de persoonlijke, werkelijke en voortgezette exploitatie uit te voeren, waarbij zijn beslissing onaantastbaar is (1). (1) Cass. 21 januari 2016, AR C.15.0155.N, AC 2016, nr. 46.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging van de pacht - Verzoek tot geldigverklaring - Taak van de rechter

- Artt. 7, 9, eerste lid, en 12.6, eerste en derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Lors de la demande en validation du congé, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances de fait qui ont justifié le congé et il est tenu d'examiner s'il appert des circonstances de la cause que le bailleur avait sincèrement et sérieusement l'intention d'assurer, dès l'expiration du congé, l'exploitation de manière personnelle, effective et continue, sa décision étant souveraine (1). (1) Cass. 21 janvier 2016, RG C.15.0155.N, AC 2016, n° 46.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Fin (congé, prolongation, réintégration, etc) - Congé du bail - Demande en validation - Mission du juge

- Art. 7, 9, al. 1er, et 12.6, al. 1er et 3 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.19.0216.N

9 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200309.3N.9](#)

AC nr. ...

Krachtens de artikelen 1235, eerste lid, en 1376 Burgerlijk Wetboek kan hetgeen betaald wordt zonder verschuldigd te zijn van de ontvanger worden teruggevorderd; de vordering uit onverschuldigde betaling is een wettelijke toepassing van het algemeen rechtsbeginsel dat niemand zich ten koste van een ander ongerechtvaardigd mag verrijken; diegene die ongerechtvaardigd is verrijkt ten koste van een ander dient de verarmde te vergoeden tot beloop van het laagste bedrag van de verrijking en de verarming zoals bepaald op het ogenblik van de vermogensverschuiving; aangezien deze vergoedingsplicht niet berust op de aansprakelijkheid van de verrijkte mag zij de verrijkte, in beginsel, niet in een nadeligere positie brengen dan waarin deze zich zou bevonden hebben had de vermogensverschuiving niet plaatsgevonden; is aldus de verrijking verminderd door omstandigheden die niet aan de verrijkte zijn toe te rekenen, dan wordt slechts rekening gehouden met het resterende gedeelte van de verrijking; uit het vorenstaande volgt dat ingeval van onverschuldigde betaling, de ontvanger als verweer kan aanvoeren dat hij redelijkerwijze mocht vertrouwen op de rechtsgeldigheid van de betaling, hij het ontvangen bedrag heeft doorbetaald en tussen de ontvangst van de betaling en de doorbetaling een nauw verband bestaat; dit is onder meer het geval indien de onverschuldigd ontvangen som te goeder trouw werd doorbetaald aan een derde in uitvoering van een op het ogenblik van de doorbetaling bestaande wettelijke verplichting daartoe (1). (1) Zie concl. OM.

*TERUGVORDERING VAN HET ONVERSCHULDIGD BETAALDE -
Verrijkingsvordering - Verlies van verrijking - Doorbetaling te
goeder trouw*

En vertu des articles 1235, alinéa 1er, et 1376 du Code civil, ce qui a été payé sans être dû est sujet à répétition; l'action en répétition de l'indu est une application légale du principe général du droit suivant lequel nul ne peut s'enrichir sans cause aux dépens d'autrui; celui qui s'est indûment enrichi au détriment d'autrui est tenu d'indemniser l'appauvri jusqu'à concurrence du montant le plus bas de l'enrichissement et de l'appauvrissement tel qu'il est déterminé au moment du glissement de patrimoine; dès lors que cette obligation d'indemnisation n'est pas fondée sur la responsabilité de l'enrichi, elle ne peut, en principe, placer l'enrichi dans une position plus défavorable que celle dans laquelle il se serait trouvé si le glissement de patrimoine n'avait pas eu lieu; si l'enrichissement est ainsi diminué en raison de circonstances non imputables à l'enrichi, il n'est tenu compte que de la partie restante de l'enrichissement; il suit de ce qui précède qu'en cas de paiement indu, le bénéficiaire peut faire valoir, à titre de défense, qu'il pouvait raisonnablement croire en la validité du paiement, qu'il a transféré le montant reçu et qu'il existe un lien étroit entre le paiement et le transfert; c'est notamment le cas si la somme indûment perçue a été transférée de bonne foi à un tiers en exécution d'une obligation légale existant au moment du transfert (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

*REPETITION DE L'INDU - Action de in rem verso - Perte
d'enrichissement - Transfert effectué de bonne foi*

Het gezag van gewijsde strekt zich uit tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist, en tot wat, om reden dat het geschil dat voor hem is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, al weze het impliciet, van zijn beslissing uitmaakt (1). (1) Cass. 4 december 2008, AR C.07.0412.F, AC 2008, nr. 698.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gezag van gewijsde
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Uit de omstandigheid dat het voorwerp en de oorzaak van een definitief beslechte rechtsvordering niet dezelfde zijn als die van een latere rechtsvordering tussen dezelfde partijen, volgt niet noodzakelijk dat die overeenstemming ontbreekt voor elke aanspraak of betwisting die een partij in het ene of het andere geding aanvoert, noch dat de rechter een aanspraak kan aannemen waarvan de grondslag onverenigbaar is met wat vroeger is beslist (1). (1) Cass. 8 maart 2013, AR C.12.0322.N, AC 2013, nr. 163.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Voorwerp en oorzaak van een definitief beslechte rechtsvordering - Voorwerp en oorzaak van een nieuwe rechtsvordering - Dezelfde partijen - Gedeeltelijke overeenstemming van een aanspraak of betwisting
- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

L'autorité de chose jugée s'étend à ce que le juge a décidé sur un point litigieux et à ce qui, au motif qu'il a été saisi du litige et que celui-ci a été soumis à la contradiction des parties, constitue le fondement nécessaire, fût-il implicite, de sa décision (1). (1) Cass. 4 décembre 2008, RG C.07.0412.F, Pas. 2008, n° 698.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Autorité de chose jugée
- Art. 23 Code judiciaire

De ce qu'il n'y a pas identité entre l'objet et la cause d'une action définitivement jugée et ceux d'une autre action ultérieurement exercée entre les mêmes parties, il ne se déduit pas nécessairement que pareille identité n'existe à l'égard d'aucune prétention ou contestation élevée par une partie dans l'une ou l'autre instance ni que le juge puisse accueillir une prétention dont le fondement est inconciliable avec la chose antérieurement jugée (1). (1) Cass. 8 mars 2013, RG C.12.0322.N, Pas. 2013, n° 163.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Objet et cause d'une action définitivement jugée - Objet et cause d'une nouvelle action - Mêmes parties - Identité partielle d'une prétention ou contestation

- Art. 23 Code judiciaire

C.19.0224.F

17 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200117.1F.6](#)

AC nr. ...

De band van ondergeschiktheid die het begrip aangestelde veronderstelt, bestaat zodra een persoon zijn gezag of toezicht in feite voor eigen rekening kan uitoefenen op de daden van een derde (1). (1) Cass. 30 september 2015, AR P.14.0474.F, AC 2015, nr. 568.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - Band van ondergeschiktheid
- Art. 1384, vierde lid Burgerlijk Wetboek

Le lien de subordination que suppose la notion de préposé existe dès qu'une personne peut, en fait, exercer, pour son propre compte, son autorité et sa surveillance sur les actes d'un tiers (1). (1) Cass. 30 septembre 2015, RG P.14.0474.F, Pas. 2015, n° 568.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Maîtres. préposés - Lien de subordination
- Art. 1384, al. 4 Code civil

C.19.0227.F

10 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.4](#)

AC nr. ...

De vordering tot vergoeding van de litigieuze inrichting strekt tot het behoud van een onrechtmatige toestand wanneer hiervoor niet de vereiste vergunning was verkregen en geen enkele regularisatievergunning was aangevraagd.

GRONDWET - Art. 16 - Onteigening ten algemene nutte - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Behoud van een onrechtmatige toestand

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Behoud van een onrechtmatige toestand

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

De onteigende partij die de billijke schadeloosstelling van zijn schade vordert, moet het gewettigd karakter van die schade bewijzen.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Onteigening ten algemene nutte - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Bewijs - Bewijslast - Voorwerp

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

GRONDWET - Art. 16 - Onteigening ten algemene nutte - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Bewijs - Bewijslast - Voorwerp

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Bewijs - Bewijslast - Voorwerp

- Art. 16 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Het bestaan van een achteruitbouwstrook veronderstelt niet de aanwezigheid van meerdere omliggende eigendommen (1). (1) Zie Cass. 6 december 2018, AR C.17.0666.F, AC 2018, nr. 688.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Achteruitbouwstrook

- Artt. 2, 3°, 13° en 25°, en 11, § 1 Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot goedkeuring van de Titels I tot VIII van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening, van toepassing op het volledige grondgebied

La demande d'indemnisation pour l'installation litigieuse vise le maintien d'une situation illicite dès lors que celle-ci ne bénéficie pas de l'autorisation requise et qu'aucune demande de régularisation n'a été introduite (1). (1) Voir Cass. 6 décembre 2018, RG C.17.0666.F, Pas. 2018, n° 688.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 16 - Expropriation pour cause d'utilité publique - Juste et préalable indemnité - Maintien d'une situation illicite

- Art. 16 La Constitution coordonnée 1994

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Juste et préalable indemnité - Maintien d'une situation illicite

- Art. 16 La Constitution coordonnée 1994

La partie expropriée, qui réclame la juste réparation de son dommage, doit établir le caractère légitime de ce dommage.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Expropriation pour cause d'utilité publique - Juste et préalable indemnité - Preuve - Charge - Objet

- Art. 16 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 1315, al. 1er Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 16 - Expropriation pour cause d'utilité publique - Juste et préalable indemnité - Preuve - Charge - Objet

- Art. 16 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 1315, al. 1er Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Juste et préalable indemnité - Preuve - Charge - Objet

- Art. 16 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 1315, al. 1er Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

L'existence d'une zone de recul ne suppose pas la présence de plusieurs constructions riveraines.

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Région de Bruxelles-Capitale - Zone de recul

- Art. 2, 3°, 13° et 25°, et 11, § 1er Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale arrêtant les Titres Ier à VIII du Règlement régional d'urbanisme applicable à tout le territoire de la Région de Bruxelles-Capitale

C.19.0233.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.6](#)

AC nr. ...

De toestemming vereist voor de geldigheid van een overeenkomst tot overdracht van een auteursrecht kan stilzwijgend zijn indien zij volgt uit een gedraging die voor geen andere uitleg vatbaar is en derhalve de wil inhoudt de overeenkomst te sluiten.

AUTEURSRECHT - Overdracht van een auteursrecht - Geldigheid - Toestemming - Vorm

- Art. 3 Wet 22 maart 1886 (Nederlandse tekst bij wet van 26 juni 1981)

- Art. 1108, tweede lid Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Overeenkomst tot overdracht van een auteursrecht - Geldigheid - Toestemming - Vorm

- Art. 3 Wet 22 maart 1886 (Nederlandse tekst bij wet van 26 juni 1981)

- Art. 1108, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Le consentement requis pour la validité d'une convention de cession d'un droit d'auteur peut être tacite s'il ressort d'un comportement qui n'est susceptible d'aucune autre interprétation et implique, dès lors, la volonté de conclure une convention.

DROITS D'AUTEUR - Cession d'un droit d'auteur - Validité - Consentement - Forme

- Art. 3 L. du 22 mars 1886 sur le droit d'auteur

- Art. 1108, al. 2 Code civil

CONVENTION - Éléments constitutifs - Consentement - Convention de cession d'un droit d'auteur - Validité - Consentement - Forme

- Art. 3 L. du 22 mars 1886 sur le droit d'auteur

- Art. 1108, al. 2 Code civil

In de gevallen waarin het bewijs door vermoedens wettelijk is toegelaten, stelt de rechter op onaantastbare wijze het bestaan vast van de feiten waarop hij steunt en beoordeelt hij in feite de bewijswaarde van de vermoedens waarop hij zij beslissing steunt; het Hof gaat enkel na of de rechter het begrip "feitelijk vermoeden" niet heeft miskend en of hij uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgtrekkingen heeft afgeleid die op grond van die feiten onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Zie Cass. 4 mei 2017, AR C.16.0020.F-C.16.0036.F, AC 2017, nr. 309; Cass. 17 december 2015, AR F.14.0020.N, AC 2015, nr. 762.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Vermoedens - Taak van de rechter - Toezicht van het Hof

- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek

Dans les cas où la preuve par présomptions est légalement admise, le juge constate de manière souveraine l'existence des faits sur lesquels il s'appuie et il apprécie en fait la valeur probante des présomptions sur lesquelles il fonde sa décision; la Cour se borne à vérifier si le magistrat n'a pas méconnu la notion de « présomption de l'homme » et, en particulier, s'il n'a pas déduit des faits constatés par lui des conséquences qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification (1). (1) Voir Cass. 4 mai 2017, RG C.16.0020.F-C.16.0036.F, Pas. 2017, n° 309 ; Cass. 17 décembre 2015, RG F.14.0020.N, Pas. 2015, n° 762.

PREUVE - Matière civile - Présomptions - Mission du juge - Contrôle par la Cour

- Art. 1349 et 1353 Code civil

C.19.0234.N

28 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.14](#)

AC nr. ...

De WAM-verzekeraar verleent slechts dekking voor de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het door hem verzekerde motorrijtuig aanleiding geeft in hoofde van de verzekerde.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verzekeraar - Verlenen

L'assureur en assurance automobile obligatoire ne couvre que la responsabilité civile à laquelle le véhicule automoteur qu'il assure donne lieu dans le chef d'un assuré.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Assureur -

van dekking

- Artt. 1, vierde lid, 2, § 1, eerste lid, 3, § 1, eerste en vijfde lid
Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering
inzake motorrijtuigen

Garantie

- Art. 1, al. 4, 2, § 1er, al. 1er, 3, § 1er, al. 1er et 5 L. du 21
novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la
responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.19.0235.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.8](#)

AC nr. ...

Uit geen van de bepalingen van de artikelen 30, 34, eerste en tweede lid Pachtwet en van artikel 838 Wetboek van Vennootschappen, vloeit voort dat een pachter, zonder toestemming van de verpachter, zijn pacht kan overdragen aan een landbouwvennootschap waarin hetzij hijzelf, hetzij zijn afstammeling, beherend vennoot is.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Strafrechtelijk in beslag genomen zaak - Revindicatievordering van een derde - Aard

VENNOOTSCHAPPEN - Landbouwvennootschappen - Pachtoverdracht - Toestemming verpachter - Overdracht aan een landbouwvennootschap - Toepassing

Il ne résulte d'aucune des dispositions des articles 30, 34, alinéas 1er et 2, de la loi sur les baux à ferme du 4 novembre 1969 et 838 du Code des sociétés que le bailleur puisse, sans l'autorisation du preneur, céder le bail à une société agricole dans laquelle lui-même ou son descendant est associé gérant.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Souslocation et cession du bail - Chose saisie en matière répressive - Action en revendication formée par un tiers - Nature

SOCIETES - Sociétés agricoles - Cession du bail à ferme - Autorisation du bailleur - Cession à une société agricole - Application

C.19.0240.N

6 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200206.1N.2](#)

AC nr. ...

Een werkende vennoot-bedrijfsleider kan vijf jaar ervaring als bedrijfsleider in een visserijbedrijf of als zeevisser aantonen met alle middelen van recht.

VISSERIJ - Zeevisserij - Steun aan investeringen - Voorwaarden - Werkende vennoot-bedrijfsleider - Ervaring - Inkomen

- Art. 4, eerste lid Besluit van de Vlaamse regering 7 juli betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de visserij- en aquicultuursector

- Art. 3 MB 14 juli 1998 betreffende de steun aan de investeringen en aan de installatie in de visserij- en de aquicultuursector

Un associé commandité-chef d'entreprise peut démontrer cinq années d'expérience comme chef d'entreprise dans une entreprise de pêche ou comme pêcheur en mer par tous moyens de droit.

PECHE - Peche maritime - Aide aux investissements - Conditions - Associé commandité-chef d'entreprise - Expérience - Revenu

- Art. 4, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 7 juillet 1998 relatif à l'aide aux investissements et à l'installation dans le secteur de la pêche et de l'aquiculture

- Art. 3 A.M. du 14 juillet 1998

C.19.0248.N

11 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.9](#)

AC nr. ...

In de regel moeten de stukken worden medegedeeld binnen de termijn die is bepaald voor de neerlegging van de conclusies en ten laatste tegelijk met de mededeling ervan waarbij de neerlegging van de stukken ter griffie geldt als mededeling (1). (1) Zie Cass. 12 mei 2014, AR S.13.0032.F, AC 2014, nr. 336.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Mededeling 7/06/2023

En règle, les pièces doivent être communiquées dans le délai qui a été fixé pour le dépôt des conclusions et, au plus tard, en même temps que la communication de celles-ci, le dépôt des pièces au greffe valant communication (1). (1) Voir Cass. 12 mai 2014, RG S.13.0032.F, Pas 2014, n° 336.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Communication de

van stukken - Tijdstip

- Artt. 737, 740 en 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Mededeling van stukken - Tijdstip

- Artt. 737, 740 en 747, § 4 Gerechtelijk Wetboek

pièces - Moment

- Art. 737, 740 et 747, § 4 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Communication de pièces - Moment

- Art. 737, 740 et 747, § 4 Code judiciaire

C.19.0258.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.15](#)

AC nr. ...

De rechter bepaalt onaantastbaar in feite de omvang van de gehoudenheid van de bestuurder voor het geheel of een gedeelte van de bedoelde sociale zekerheidsbijdragen, waarbij het Hof beschikt over een marginaal toetsingsrecht ter zake van de evenredigheid tussen de inbreuk en de gehoudenheid van de bestuurder (1). (1) Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek van vennootschappen zoals van kracht voor zijn opheffing bij wet van 18 september 2017.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Vennootschap - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Vennootschap - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Vennootschap - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van
7/06/2023

Le juge apprécie souverainement en fait l'étendue de la responsabilité de l'administrateur pour la totalité ou une partie des cotisations de sécurité sociales visées, la Cour exerçant un contrôle marginal sur la proportionnalité entre l'infraction et la responsabilité de l'administrateur (1). (1) Code des sociétés, art. 530, § 2, al. 1er, tel qu'en vigueur avant son abrogation par la loi du 18 septembre 2017.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Divers - Société - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Divers - Société - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Divers - Société - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

vennootschappen

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Bestuurders - Gehoudenheid tot sociale zekerheidsbijdragen - Omvang - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 530, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Administrateurs - Responsabilité à l'égard des cotisations de sécurité sociale - Etendue - Appréciation par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 530, § 2, al. 1er Code des sociétés

C.19.0271.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.10](#)

AC nr. ...

Gelet op het afgescheiden persoonlijk vermogen van de landbouwer-beherende vennoot in een landbouwvennootschap bestaat een objectief criterium van onderscheid dat niet discriminerend is met de landbouwer die zijn activiteiten uitoefent als natuurlijke persoon en wiens vermogen dat verband houdt met zijn beroepsactiviteit niet afgescheiden is van zijn persoonlijk vermogen.

GRONDWET - Art. 10 - Artikel 11 - Vennootschap - Landbouwvennootschap - Beherende vennoot van een handelsvennootschap - Landbouwer natuurlijk persoon - Onderscheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 10 - Artikel 11 - Vennootschap - Landbouwvennootschap - Beherende vennoot van een handelsvennootschap - Landbouwer natuurlijk persoon - Onderscheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

VENNOOTSCHAPPEN - Landbouwvennootschappen - Beherende vennoot van een handelsvennootschap - Landbouwer natuurlijk persoon - Onderscheid

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

VENNOOTSCHAPPEN - Landbouwvennootschappen -

7/06/2023

Eu égard au caractère distinct du patrimoine personnel de l'agriculteur associé gérant dans une société agricole, il existe un critère de distinction objectif non discriminatoire avec l'agriculteur qui exerce ses activités en tant que personne physique et dont le patrimoine se rapportant à son activité professionnelle n'est pas séparé de son patrimoine personnel.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Article 11 - Société - Société agricole - Associé gérant d'une société commerciale - Agriculteur personne physique - Distinction

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Article 11 - Société - Société agricole - Associé gérant d'une société commerciale - Agriculteur personne physique - Distinction

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

SOCIETES - Sociétés agricoles - Associé gérant d'une société commerciale - Agriculteur personne physique - Distinction

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

SOCIETES - Sociétés agricoles - Associé gérant d'une société

P. 101/937

*Beherende vennoot van een handelsvennootschap -
Landbouwer natuurlijk persoon - Onderscheid*
- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

commerciale - Agriculteur personne physique - Distinction
- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

Gezien de beherende vennoot van een landbouwvennootschap onbeperkt aansprakelijkheid is voor de verbintenissen van die vennootschap en bijgevolg haar medeschuldenaar is, komt het reorganisatieplan hem niet ten goede.

Dès lors que l'associé gérant d'une société agricole assume une responsabilité illimitée pour les engagements de cette société et, par conséquent, est son codébiteur, il ne peut profiter du plan de réorganisation.

*VENNOOTSCHAPPEN - Landbouwvennootschappen -
Beherend vennoot - Gerechtelijke reorganisatie -
Reorganisatieplan*

- Art. 57, vierde en vijfde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Art. 793, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

SOCIETES - Sociétés agricoles - Associé gérant - Réorganisation judiciaire - Plan de réorganisation

- Art. 57, al. 4 et 5 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises
- Art. 793, al. 1er Code des sociétés

*VENNOOTSCHAPPEN - Landbouwvennootschappen -
Beherend vennoot - Gerechtelijke reorganisatie -
Reorganisatieplan*

- Art. 57, vierde en vijfde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen
- Art. 793, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

SOCIETES - Sociétés agricoles - Associé gérant - Réorganisation judiciaire - Plan de réorganisation

- Art. 57, al. 4 et 5 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises
- Art. 793, al. 1er Code des sociétés

C.19.0273.N

7 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.8](#)

AC nr. ...

De op de notaris, bij toepassing van artikel 9, § 1, derde lid Notarisambt, rustende raadgevings- en informatieplicht, die ook een opzoekings- en onderzoeksplicht omvat, is een inspanningsverbintenis waarvan de nakoming wordt getoetst aan de gedragswijze van een normaal zorgvuldige notaris geplaast in dezelfde omstandigheden en waarbij wordt rekening gehouden met de kennis en ervaring van de partijen, hun legitieme verwachtingen en de gegevens waarover de notaris beschikt.

Le devoir de conseil et d'information incombant au notaire en vertu de l'article 9, § 1er, alinéa 3, de la loi du 16 mars 1803, qui comprend également un devoir de recherche et d'enquête, est une obligation de moyen dont le respect sera apprécié par rapport au comportement d'un notaire normalement diligent placé dans les mêmes circonstances, tout en tenant compte de la connaissance et de l'expérience des parties, de leurs attentes légitimes et des informations dont dispose le notaire.

NOTARIS - Aansprakelijkheid - Raadgevings- en informatieplicht - Inspanningsverbintenis

- Art. 9, § 1, derde lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

NOTAIRE - Responsabilité - Devoir de conseil et d'information - Obligation de moyen

- Art. 9, § 1er, al. 3 L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

Het oordeel dat de notaris niet aansprakelijk is omdat de partij zelf nalatig is geweest, is niet naar recht verantwoord in het licht van het oorzakelijk verband tussen fout en schade dat bestaat indien zonder de fout de schade niet had kunnen ontstaan zoals ze zich heeft voorgedaan.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Nalatigheid - Onvoorzichtigheid - Nalatigheid van de ene partij - Aansprakelijkheid van de andere partij - Oorzakelijk verband - Vaststelling

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

La considération que le notaire n'est pas responsable parce que la partie elle-même a été négligente n'est pas légalement justifiée à l'aune du lien de causalité existant entre la faute et le dommage si, sans la faute, le dommage n'eût pu se produire tel qu'il s'est réalisé.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Négligence. imprudence - Négligence de l'une des parties - Imprudence de l'autre partie - Liens de causalité - Constatation

- Art. 1382 Code civil

C.19.0280.N

11 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.10](#)

AC nr. ...

Heeft de gerechtsdeurwaarder krachtens artikel 14 van de Betekeningsverordening het beroepen vonnis aan de eiseres betekend door verzending van het betekeningsexploot en de daarin vermelde stukken onder aangetekende omslag met ontvangstbevestiging naar het adres van de eisers in Nederland, dan volgt hieruit dat Nederland de aangezochte lidstaat is, zodat, krachtens artikel 9, eerste lid van voormelde Verordening de datum van betekening de datum is waarop de betekening overeenkomstig het Nederlandse recht is geschied (1). (1) Zie concl. OM.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - In het buitenland - Aangezochte lidstaat - Betekening

- Artt. 9, eerste, tweede en derde lid, en 14 Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

EUROPESE UNIE - Algemeen - Betekeningsverordening (EG) nr. 1393/2007 van 13 november 2007 - Aangezochte lidstaat - Betekening

- Artt. 9, eerste, tweede en derde lid, en 14 Verordening (EG) nr. 1393/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007

Si, conformément à l'article 14 du règlement (CE) n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil, du 13 novembre 2007, relatif à la signification et à la notification dans les États membres des actes judiciaires et extrajudiciaires en matière civile ou commerciale, l'huissier de justice a signifié le jugement entrepris à la demanderesse par envoi de l'exploit de signification et des pièces qui y sont mentionnées sous pli recommandé avec accusé de réception à l'adresse de la demanderesse aux Pays-Bas, il s'ensuit que les Pays-Bas sont l'État requis, si bien que, conformément à l'article 9, paragraphe 1er, dudit règlement, la date de la signification est la date à laquelle la signification a eu lieu conformément à la législation néerlandaise (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Etranger - Etat requis - Signification

- Art. 9, al. 1er, 2 et 3, et 14 Règlement (CE) n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007

UNION EUROPEENNE - Généralités - Règlement (CE) n° 1393/2007 du 13 novembre 2007 - Etat requis - Signification

- Art. 9, al. 1er, 2 et 3, et 14 Règlement (CE) n° 1393/2007 du Parlement européen et du Conseil du 13 novembre 2007

C.19.0284.F

6 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200306.1F.3](#)

AC nr. ...

Wanneer de verkoper en de consument voor een tweedehandsgoed een waarborgtermijn van minder dan twee jaar zijn overeengekomen, kan de rechtsvordering van de consument niet verjaren vóór het verstrijken van een termijn van twee jaar te rekenen van de levering van het goed, en wordt de laatstgenoemde termijn geschorst tijdens de periode vereist voor de herstelling of de vervanging van het goed of in geval van onderhandelingen tussen de verkoper en de consument met het oog op een minnelijke schikking (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 169.

KOOP - Verjaring - Termijn - Aanvang - Schorsing - Duur - Tweedehandsgoed - Vordering van de consument
- Art. 1649quater, § 1 en 3 Burgerlijk Wetboek

Lorsque le vendeur et le consommateur sont convenus, pour un bien d'occasion, d'un délai de garantie inférieur à deux ans, l'action du consommateur ne peut se prescrire avant l'expiration d'un délai de deux années à partir de la délivrance du bien, et que ce dernier délai est suspendu pendant le temps nécessaire à la réparation ou au remplacement du bien, ou en cas de négociations entre le vendeur et le consommateur en vue d'un accord amiable (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

VENTE - Prescription - Délai - Point de départ - Suspension - Durée - Bien d'occasion - Action du consommateur
- Art. 1649quater, § 1er et 3 Code civil

C.19.0288.N

28 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.6](#)

AC nr. ...

Elk rechtsprekend orgaan is bevoegd en verplicht om de interne en externe wettigheid na te gaan van elke administratieve akte waarop een vordering, verweer of exceptie is gegrond.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van een administratieve akte - Rechtsprekend orgaan - Verplichting
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Tout organe juridictionnel a le pouvoir et le devoir de vérifier la légalité interne et la légalité externe de tout acte administratif sur lequel est fondée une demande, une défense ou une exception.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Légalité d'un acte administratif - Organe juridictionnel - Obligation
- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

Het belang om een rechtsvordering in te stellen moet een rechtmatig belang zijn, zodat diegene die enkel het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde of van een onrechtmatig voordeel, niet doet blijken van een rechtmatig belang; de loutere omstandigheid dat de eiser zich in een ongeoorloofde toestand bevindt, heeft evenwel niet tot gevolg dat hij niet kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang.

VORDERING IN RECHTE - Artikel 17, Gerechtelijk Wetboek - Rechtmatig belang
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

L'intérêt d'introduire une action en justice doit être un intérêt légitime, de sorte que celui qui poursuit le maintien d'une situation contraire à l'ordre public ou l'obtention d'un avantage illicite ne justifie pas d'un intérêt légitime; la seule circonstance que le demandeur se trouve dans une situation illicite n'exclut pas qu'il puisse se prévaloir d'une atteinte à un intérêt légitime.

DEMANDE EN JUSTICE - Code judiciaire, article 17 - Intérêt légitime
- Art. 17 Code judiciaire

C.19.0290.N

5 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200305.1N.5](#)

AC nr. ...

De in het gelijk gestelde partij heeft slechts recht op één rechtsplegingsvergoeding per aanleg.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Aantal - Aanleg

- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid
- Art. 1 zoals gewijzigd bij KB 29 maart 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek (...)

La partie ayant obtenu gain de cause n'a droit qu'à une seule indemnité de procédure par instance.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Nombre - Instance

- Art. 1er A.R. du 26 octobre 2007

- Art. 1 tel qu'il a été modifié par l' A.R. du 29 mars 2019

Een verstekprocedure en een procedure op verzet vormen tezamen slechts één en dezelfde aanleg.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Aanleg

Une procédure par défaut et une procédure sur opposition ne constituent ensemble qu'une seule instance.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Instance

C.19.0291.F

24 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200124.1F.1](#)

AC nr. ...

De in een gelieerde kredietovereenkomst vereiste objectieve commerciële eenheid dient niet tussen de kredietgever en de leverancier of dienstenaanbieder te bestaan, maar tussen de aanschaf van goederen of diensten en de daartoe gesloten kredietovereenkomst (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 74.

CONSUMENTENKREDIET - Gelieerde kredietovereenkomst - Commerciële eenheid

- Art. 1, 20° Wet 12 juni 1991 op het Consumentenkrediet

L'unité commerciale objective requise dans un contrat de crédit lié doit exister, non entre le prêteur et le fournisseur ou du prestataire, mais entre l'achat de biens ou services et le contrat de crédit conclu à cette fin (1). (1) Voir les concl. du MP.

CREDIT A LA CONSOMMATION - Contrat de crédit lié - Unité commerciale

- Art. 1er, 20° L. du 12 juin 1991

C.19.0292.F

29 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.8](#)

AC nr. ...

De overdracht van de risico's is verbonden aan de eigendomsoverdracht, die in de regel plaatsheeft bij het uitwisselen van de instemmingen; wanneer de partijen een uitgestelde eigendomsoverdracht overeenkomen, blijft de verkoper de daaraan verbonden risico's dragen, tenzij overeengekomen wordt om de risico-overdracht te ontkoppelen van de eigendomsoverdracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 336.

KOOP - Eigendomsoverdracht - Overdracht van de risico's - Tijdstip van uitwisseling van instemmingen - Beding dat in een

Le transfert des risques est lié au transfert de la propriété, lequel se réalise, en règle, au moment de l'échange des consentements; lorsque les parties prévoient de retarder le transfert de propriété, le vendeur continue à supporter les risques qui y sont liés, à moins qu'elles conviennent de dissocier le transfert des risques de celui de la propriété (1). (1) Voir les concl. du MP.

VENTE - Transfert de propriété - Transfert des risques - Moment de l'échange de consentements - Clause prévoyant de retarder le transfert de propriété

uitgestelde eigendomsoverdracht voorziet

- Artt. 1138 en 1624 Burgerlijk Wetboek

KOOP - Eigendomsoverdracht - Overdracht van de risico's - Tijdstip van uitwisseling van instemmingen - Beding dat in een uitgestelde eigendomsoverdracht voorziet

- Artt. 1138 en 1624 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1138 et 1624 Code civil

VENTE - Transfert de propriété - Transfert des risques - Moment de l'échange de consentements - Clause prévoyant de retarder le transfert de propriété

- Art. 1138 et 1624 Code civil

C.19.0293.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.14](#)

AC nr. ...

De specifieke overgangsregeling van artikel 9 van de wet van 13 augustus 2011 houdt een afwijking in op de onmiddellijke toepasselijkheid van nieuwe procedureregels op hangende geschillen zoals bepaald in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek en beoogt de nieuwe procedureregels slechts toepasselijk te maken op vorderingen tot vereffening-verdeling die in beraad worden genomen na de inwerkingtreding van de nieuwe wet terwijl de oude procedureregels verder gelden eenmaal de verdeling reeds werd bevolen of de vordering tot vereffening-verdeling reeds in beraad was genomen voor het ogenblik van inwerkingtreding van de wet (1). (1) Cass. 2 november 2018, AR C.18.0134.N, AC 2018, nr. 603.

ERFENISSEN - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, Wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

NOTARIS - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, Wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

VERDELING - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, Wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Artikel 9, Wet 13 augustus 2011 - Overgangsregeling

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 9 Wet 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling

Le régime transitoire spécifique contenu à l'article 9 de la loi du 13 août 2011 réformant la procédure de liquidation-partage judiciaire prévoit une dérogation à l'application immédiate des nouvelles règles de procédure aux litiges en cours, visée à l'article 3 du Code judiciaire et ne vise à rendre les nouvelles règles de procédure applicables qu'aux actions en liquidation-partage prises en délibéré après l'entrée en vigueur de la nouvelle loi, tandis que les anciennes règles de procédure continuent de s'appliquer lorsque le partage a déjà été ordonné ou que l'action en liquidation-partage a déjà été prise en délibéré avant la date d'entrée en vigueur de la loi (1). (1) Cass. 2 novembre 2018, RG C.18.0134.N, Pas. 2018, n° 603.

SUCCESSION - Liquidation-partage judiciaire - Loi du 13 août 2011, article 9 - Régime transitoire

- Art. 3 Code judiciaire

- Art. 9 L. du 13 août 2011

NOTAIRE - Liquidation-partage judiciaire - Loi du 13 août 2011, article 9 - Régime transitoire

- Art. 3 Code judiciaire

- Art. 9 L. du 13 août 2011

PARTAGE - Liquidation-partage judiciaire - Loi du 13 août 2011, article 9 - Régime transitoire

- Art. 3 Code judiciaire

- Art. 9 L. du 13 août 2011

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Liquidation-partage judiciaire - Loi du 13 août 2011, article 9 - Régime transitoire

- Art. 3 Code judiciaire

- Art. 9 L. du 13 août 2011

C.19.0294.N

16 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.6](#)

AC nr. ...

Voor de uitwerking en stemming van het reorganisatieplan geldt een schuldvordering die gewaarborgd wordt door een pand op alle bestaande en toekomstige schuldvorderingen van de schuldenaar als buitengewone schuldvordering in de opschorting ten belope van de realisatiewaarde in going concern van deze schuldvorderingen (1). (1) Zie concl. OM.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Procedure van gerechtelijke reorganisatie - Uitwerking en stemming van het reorganisatieplan - Schuldeiser - Schuldvordering gewaarborgd door algemeen pand op alle schuldvorderingen van de schuldenaar - Aard

- Art. I.22, 14° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Artt. 15 en 60 Wet 11 juli 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de zakelijke zekerheden op roerende goederen betreft en tot opheffing van diverse bepalingen ter zake

PAND - Procedure van gerechtelijke reorganisatie - Uitwerking en stemming van het reorganisatieplan - Schuldeiser - Schuldvordering gewaarborgd door algemeen pand op alle schuldvorderingen van de schuldenaar - Aard

- Art. I.22, 14° Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

- Artt. 15 en 60 Wet 11 juli 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de zakelijke zekerheden op roerende goederen betreft en tot opheffing van diverse bepalingen ter zake

Pour la réalisation et le vote du plan de réorganisation, une créance garantie par un gage sur toutes les créances existantes et futures du débiteur est une créance sursitaire extraordinaire jusqu'à concurrence de la valeur de réalisation en going concern de ces créances (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONTINUITE DES ENTREPRISES - Procédure de réorganisation judiciaire - Réalisation et vote du plan de réorganisation - Créancier - Créance garantie par un gage général sur toutes créances - Nature

- Art. I.22, 14° Code de droit économique

- Art. 15 et 60 L. du 11 juillet 2013

GAGE - Procédure de réorganisation judiciaire - Réalisation et vote du plan de réorganisation - Créancier - Créance garantie par un gage général sur toutes créances - Nature

- Art. I.22, 14° Code de droit économique

- Art. 15 et 60 L. du 11 juillet 2013

C.19.0298.N

16 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.4](#)

AC nr. ...

Het retentierecht dat aan de schuldeiser het recht verleent om de teruggave van een goed dat hem door zijn schuldenaar werd overhandigd of bestemd is voor zijn schuldenaar, op te schorten zolang zijn schuldvordering die verband houdt met dat goed niet is voldaan, is tegenwerpelijk aan de samenlopende schuldeisers na het faillissement van de schuldenaar en is niet afhankelijk van de aangifte van de schuldvordering in het faillissement (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser - Retentierecht - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 62, en 72, eerste en derde lid Wet 8 augustus 1997

7/06/2023

Le droit de rétention qui confère au créancier le droit de suspendre la restitution d'un bien qui lui a été remis par son débiteur ou qui lui est destiné, tant que la créance relative à ce bien n'a pas été acquittée, est opposable aux créanciers en concours après la faillite du débiteur et n'est pas subordonné à la déclaration de la créance dans le cadre de la faillite (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Créancier - Droit de rétention - Conditions d'application

- Art. 62, et 72, al. 1er et al. 3 L. du 8 août 1997 sur les faillites

P. 107/937

Indien de schuldeiser en de curator, die wanneer hij optreedt namens de boedel de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uitoefent, overeenkomen om het goed waarop het retentierecht rust te verkopen kan de schuldeiser zijn rechten op de prijs uitoefenen overeenkomstig de afspraken gemaakt met de curator (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser - Goed waarop retentierecht rust - Verkoop in akkoord met de curator

- Artt. 62, en 72, eerste en derde lid Wet 8 augustus 1997

Lorsque le créancier et le curateur, qui, lorsqu'il agit au nom de la masse, exerce les droits communs des créanciers, conviennent de vendre le bien grevé du droit de rétention, le créancier peut exercer ses droits sur le prix conformément aux accords passés avec le curateur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Créancier - Bien grevé du droit de rétention - Vente en accord avec le curateur

- Art. 62, et 72, al. 1er et al. 3 L. du 8 août 1997 sur les faillites

C.19.0299.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.22](#)

AC nr. ...

Wanneer de wet geen onderscheid maakt, mag ook geen onderscheid worden gemaakt, zodat onder "een tijdelijke invaliditeit van een maand of meer" zowel een algehele als een gedeeltelijke tijdelijke invaliditeit van een maand of meer moet worden verstaan.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Schade - Belgisch Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Lichamelijk letsel - Tijdelijke invaliditeit van een maand of meer - Begrip

- Artt. 19bis-11, § 1, 7°, en 19bis-13, § 3, eerste en tweede lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 23, § 1 KB 11 juli 2003 houdende de vaststelling van de toelatingsvoorwaarden en de werking van het Belgisch Bureau en het Gemeenschappelijk Waarborgfonds

Là où la loi ne distingue pas, il ne faut pas distinguer, de sorte qu'il convient d'entendre par « une invalidité temporaire d'un mois ou plus » une invalidité d'un mois ou plus, qu'elle soit complète ou partielle.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Dommage - Fonds commun de garantie belge - Lésion corporelle - Invalidité temporaire d'un mois ou plus - Notion

- Art. 19bis-11, § 1er, 7°, et 19bis-13, § 3, al. 1er et 2 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 23, § 1er A.R. du 11 juillet 2003

C.19.0300.F

10 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200410.1F.2](#)

AC nr. ...

De termijn voor een gefailleerde om hoger beroep in te stellen tegen het vonnis van faillietverklaring is vijftien dagen te rekenen van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Rechtspleging - Vonnis van faillietverklaring - Hoger beroep van de gefailleerde - Ontvankelijkheid

- Artt. XX.107, XX.108, §§ 2 en 3, eerste en vierde lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Lorsqu'il émane du failli, le délai pour former appel du jugement déclaratif de faillite est de quinze jours à compter de sa publication au Moniteur belge.

FAILLITE ET CONCORDATS - Procédure - Jugement déclaratif de faillite - Appel du failli - Recevabilité

- Art. XX.107, XX.108, § 2 et 3, al. 1er et 4 Code de droit économique

Een beslissing gaat niet in kracht van gewijsde zolang ze voor verzet of hoger beroep vatbaar is.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Kracht van gewijsde - Burgerlijke zaken - Vonnis van faillietverklaring jegens de gefailleerde bij verstek gewezen - Geen verzet

- Art. 28 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Kracht van gewijsde - Handelszaken - Vonnis van faillietverklaring jegens de gefailleerde bij verstek gewezen - Geen verzet

- Art. 28 Gerechtelijk Wetboek

Une décision ne passe pas en force de chose jugée tant qu'elle demeure susceptible d'opposition ou d'appel.

CHOSE JUGÉE - Force de chose jugée - Matière civile - Jugement déclaratif de faillite rendu par défaut à l'égard du failli - Pas d'opposition

- Art. 28 Code judiciaire

CHOSE JUGÉE - Force de chose jugée - Matière commerciale - Jugement déclaratif de faillite rendu par défaut à l'égard du failli - Pas d'opposition

- Art. 28 Code judiciaire

C.19.0304.N

7 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.3](#)

AC nr. ...

De onteigening van onroerende goederen die het (her)aanleggen van een bedrijventerrein beoogt en voorafgaat aan een steunmaatregel bestaande in de verkoop van de onteigende gronden aan bedrijven onder de marktvoorwaarden, vormt geen handeling tot uitvoering van die steunmaatregel, zodat het ten uitvoer brengen van de steunmaatregel met miskening van de aanmeldingsplicht de geldigheid van de onteigening zelf niet aantast maar slechts resulteert in de teruggave van de onwettig verleende steun door de begunstigde aan de onteigenaar namelijk de betaling van het verschil tussen de door de begunstigde betaalde prijs en de werkelijke waarde van de gronden (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Steunmaatregel - Verkoop van grond onder de marktwaarde - Miskening van de aanmeldingsplicht - Voorafgaande onteigening

- Artt. 107, eerste lid, en 108, derde lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Artt. 73, §§ 1 en 2, en 77, eerste lid Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

KOOP - Verkoop van gronden onder de marktwaarde - Steunmaatregel - Miskening van de aanmeldingsplicht - Voorafgaande onteigening van die gronden - Geldigheid van de onteigening

- Artt. 107, eerste lid, en 108, derde lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

- Artt. 73, §§ 1 en 2, en 77, eerste lid Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Onteigening van gronden voor aanleg van bedrijventerrein - Daaropvolgende verkoop van gronden onder de marktwaarde -

7/06/2023

L'expropriation d'immeubles qui a pour objet l'aménagement (le réaménagement) d'une zone d'activité économique et est préalable à une mesure d'aide consistant en la vente des terrains expropriés à des entreprises aux conditions du marché ne constitue pas un acte comportant mise à exécution de cette mesure d'aide, de sorte que la mise à exécution de la mesure d'aide en violation de l'obligation de notification n'affecte pas la validité de l'expropriation elle-même mais entraîne simplement la restitution de l'aide illégalement octroyée par le bénéficiaire à l'expropriant, notamment par le paiement de la différence entre le prix payé par le bénéficiaire et la valeur réelle des terrains (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Mesure d'aide - Vente de terrain sous la valeur du marché - Violation de l'obligation de notification - Expropriation préalable

- Art. 107, al. 1er, et 108, al. 3 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

- Art. 73, § 1 et 2, et 77, al. 1er Décret du 19 décembre 2003

VENTE - Vente de terrains sous la valeur du marché - Mesure d'aide - Violation de l'obligation de notification - Expropriation préalable desdits terrains - Validité de l'expropriation

- Art. 107, al. 1er, et 108, al. 3 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

- Art. 73, § 1 et 2, et 77, al. 1er Décret du 19 décembre 2003

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Expropriation de terrains pour l'aménagement d'une zone d'activité économique - Vente subséquente de terrains sous la valeur du

P. 109/937

Steunmaatregel - Miskenning van de aanmeldingsplicht - Geldigheid van de onteigening

- Artt. 107, eerste lid, en 108, derde lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie
- Artt. 73, §§ 1 en 2, en 77, eerste lid Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

marché - Mesure d'aide - Violation de l'obligation de notification - Validité de l'expropriation

- Art. 107, al. 1er, et 108, al. 3 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)
- Art. 73, § 1 et 2, et 77, al. 1er Décret du 19 décembre 2003

C.19.0308.F

7 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.7](#)

AC nr. ...

De uitvoeringsagent is een persoon door wie een contractant zich ter uitvoering van een contractuele verbintenis laat vervangen (1). (1) Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.F, AC 2016, nr. 215, met concl. van advocaat-generaal Van Ingelgem in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Contractuele verbintenis - Uitvoeringsagent

- Artt. 1134, 1146 tot 1151, 1382 tot 1384 Burgerlijk Wetboek

L'agent d'exécution est une personne qu'un contractant s'est substitué pour exécuter une obligation contractuelle (1). (1) Cass. 24 mars 2016, RG C.14.0329.F, Pas. 2016, n° 215, avec les concl. de M. l'avocat général Van Ingelgem.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Concours de responsabilités - Responsabilités contractuelle et extracontractuelle - Obligation contractuelle - Agent d'exécution

- Art. 1134, 1146 à 1151, 1382 à 1384 Code civil

C.19.0309.F

7 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.2](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat het slachtoffer van de door een aangestelde van de aansteller veroorzaakte schade tevens een aangestelde van die aansteller is, ontzegt hem op zich het recht niet om het vermoeden van aansprakelijkheid, vastgelegd in artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek, tegen die aansteller aan te voeren.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Verzekeraar gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer tegen de aansprakelijke derde - Slachtoffer aangestelde van een aansteller - Schade veroorzaakt door een aangestelde van diezelfde aansteller - Rechtstreekse vordering van de verzekeraar tegen de aansteller

- Art. 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Meesters - Aangestelden - W.A.M.-verzekering - Verkeersongeval - Verzekeraar gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer tegen de aansprakelijke derde - Slachtoffer is aangestelde - Schade veroorzaakt door een aangestelde van diezelfde aansteller - Rechtstreekse vordering van de verzekeraar tegen de aansteller

- Art. 1384, derde lid Burgerlijk Wetboek

La circonstance que la victime du dommage causé par un préposé du commettant soit également un préposé de ce commettant ne la prive pas en soi du droit de se prévaloir de la présomption de responsabilité établie par l'article 1384, alinéa 3, du Code civil à l'égard dudit commettant.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Assureur subrogé dans les droits de la victime contre le tiers responsable - Victime ayant la qualité de préposé d'un commettant - Dommage causé par un proposé du même commettant - Action directe de l'assureur contre le commettant

- Art. 1384, al. 3 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Maîtres. préposés - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Assureur subrogé dans les droits de la victime contre le tiers responsable - Victime ayant la qualité de préposé - Dommage causé par un proposé du même commettant - Action directe de l'assureur contre le commettant

- Art. 1384, al. 3 Code civil

De omstandigheid dat er geen beslissing is geweest over de fout die aan de aangestelde van de aansteller wordt verweten en over het oorzakelijk verband tussen die fout en de schade die aan een andere aangestelde van diezelfde aansteller is berokkend, ontnemt niet alle belang aan het middel dat kritiek uitoefent op de beslissing volgens welke de verzekeraar die in de rechten van het slachtoffer is gesubrogeerd, zich niet op artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek, kan beroepen.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Verzekeraar gesubrogeerd in de rechten van het slachtoffer - Slachtoffer aangestelde van een aansteller - Schade veroorzaakt door een aangestelde van diezelfde aansteller - Middel gericht tegen de beslissing volgens welke de verzekeraar zich niet op artikel 1384, derde lid, Burgerlijk Wetboek kan beroepen - Geen beslissing over de fout en het oorzakelijk verband met de schade - Ontvankelijkheid

L'absence de décision sur la faute imputée au préposé du commettant et sur le lien de causalité entre cette faute et le dommage causé à un autre préposé du même commettant ne prive pas d'intérêt le moyen qui critique la décision que l'assureur subrogé dans les droits de la victime ne peut se prévaloir de l'article 1384, alinéa 3, du Code civil.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Assureur subrogé dans les droits de la victime - Victime ayant la qualité de préposé d'un commettant - Dommage causé par un préposé du même commettant - Moyen dirigé contre la décision que l'assureur ne peut se prévaloir de l'article 1384, alinéa 3, du Code civil - Absence de décision sur la faute et le lien de causalité avec le dommage - Recevabilité

C.19.0310.F

8 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200608.3F.1](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 44, 47, 49, 51, 53 en 55 van hoofdstuk 3 WCO volgt dat, wanneer de schuldenaar aan de schuldeisers, als modaliteit van het reorganisatieplan, de overdracht van het geheel of een gedeelte van zijn activiteiten voorstelt, die overdracht door de schuldenaar zelf wordt gerealiseerd in uitvoering van dat plan dat vooraf door de schuldeisers werd goedgekeurd en door de rechtbank werd gehomologeerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 375.

CONTINUITÉIT VAN DE ONDERNEMING - Reorganisatieplan - Vrijwillige overdracht door de schuldenaar

- Artt. 44, 47, 49, 51, 53 en 55 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Il suit des articles 44, 47, 49, 51, 53 et 55 du Chapitre 3 de la loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises que, lorsque le débiteur propose aux créanciers, comme modalité du plan de réorganisation, la cession de tout ou partie de ses activités, cette cession est réalisée par le débiteur lui-même en exécution de ce plan préalablement approuvé par les créanciers et homologué par le tribunal (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTINUITÉ DES ENTREPRISES - Plan de réorganisation - Cession volontaire par le débiteur

- Art. 44, 47, 49, 51, 53 et 55 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

De vrijwillige overdracht die door de schuldenaar zelf als modaliteit van het reorganisatieplan wordt voorgesteld, vormt geen overdracht onder gerechtelijk gezag die door de rechtbank wordt bevolen met instemming van de schuldenaar, die deze instemming tijdens de procedure geeft, en wordt bijgevolg uitsluitend beheerst door de regels van hoofdstuk 3 van titel 3 WCO (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 375.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Reorganisatieplan - Vrijwillige overdracht door de schuldenaar - Overdracht onder gerechtelijk gezag - Onderscheid - Bijkomende opschorting

- Artt. 44, 47, 49, 51, 53, 55, 59, 60, 62 en 64 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

La cession volontaire proposée par le débiteur lui-même comme modalité du plan de réorganisation ne constitue pas un transfert sous autorité de justice ordonné par le tribunal sur le consentement du débiteur manifesté au cours de la procédure, et est dès lors régie par les seules règles du chapitre 3 du titre 3 de la loi (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTINUITÉ DES ENTREPRISES - Plan de réorganisation - Cession volontaire par le débiteur - Transfert sous autorité de justice - Distinction - Sursis complémentaire

- Art. 44, 47, 49, 51, 53, 55, 59, 60, 62 et 64 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

C.19.0312.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.8](#)

AC nr. ...

De uitzondering voorzien in artikel 1326, tweede lid Burgerlijk Wetboek voor wat betreft de kooplieden is verbonden met de aard van de verbintenis en niet met de hoedanigheid van de ondertekenaar (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Onderhands biljet of onderhandse belofte - Voorwaarden voor het geschrift - Uitzondering voor kooplieden

- Art. 1326, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

VERBINTENIS - Onderhands biljet of onderhandse belofte - Voorwaarden voor het geschrift - Uitzondering voor kooplieden

- Art. 1326, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

L'exception prévue à l'article 1326, alinéa 2, du Code civil, en ce qui concerne les marchands, est liée à la nature de l'obligation et non à la qualité du signataire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Généralités - Billet ou promesse sous seing privé - Conditions de l'écrit - Exception pour les marchands

- Art. 1326, al. 1er et 2 Code civil

OBLIGATION - Billet ou promesse sous seing privé - Conditions de l'écrit - Exception pour les marchands

- Art. 1326, al. 1er et 2 Code civil

C.19.0313.N

27 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.24](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1319 Burgerlijk Wetboek levert een authentieke akte volledig bewijs op van de vermeldingen die de openbare ambtenaar moet en kan vaststellen, tenzij het tegenbewijs ervan wordt geleverd na een valsheidsvordering; een valsheidsvordering is evenwel niet vereist wanneer een vermelding wordt tegengesproken door een andere vermelding van dezelfde authentieke akte of door een andere authentieke akte of wanneer de valsheid blijkt uit het onderzoek van de akte zelf zonder dat een onderzoeksmaatregel hoeft te worden getroffen (1). (1) Cass. 10 september 2002, AR P.01.0341.N, AC 2002, nr. 429; Cass. 31 oktober 1968, AC 1969, 237; Cass. 10 november 1961, AC 1961-62, 299; Cass. 12 februari 1960, AC 1960, 555.

BETICHTING VAN VALSHEID - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Authentieke akte - Tegenbewijs - Valsheidsvordering - Toepassingsgevallen
BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Authentieke akte - Tegenbewijs - Valsheidsvordering - Toepassingsgevallen

Conformément à l'article 1319 du Code civil, un acte authentique fait pleine foi des indications que le fonctionnaire public doit et peut constater, à moins que la preuve contraire n'en soit fournie ensuite d'une inscription en faux; une inscription en faux n'est pas requise lorsqu'une indication est contredite soit par une autre indication du même acte authentique, soit par un autre acte authentique, ou lorsque sa fausseté apparaît de l'examen de l'acte lui-même, sans qu'il doive être recouru à une mesure d'instruction (1). (1) Cass. 10 septembre 2002, RG P.01.0341.N, Pas. 2002, n° 429; Cass. 31 octobre 1968, Bull et Pas. 1969, 227; Cass. 10 novembre 1961, Bull et Pas. 1961-1962, 299; Cass. 12 février 1960, Bull et Pas. 1960, 690.

INSCRIPTION DE FAUX - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Acte authentique - Preuve contraire - Demande en faux - Cas d'application

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Foi due aux actes - Acte authentique - Preuve contraire - Demande en faux - Cas d'application

C.19.0320.F

29 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.2](#)

AC nr. ...

Wanneer het maatschappelijk kapitaal volledig is opgevraagd, is de algemene vergadering van obligatiehouders bevoegd om de aflossing te verlengen, de aflossing te schorsen en toe te stemmen in een wijziging van de voorwaarden waaronder ze moeten geschieden, zonder dat dit afwijkt van de eis dat geen enkele beslissing van de algemene vergadering van obligatiehouders die de aflossingsvoorwaarden van de verplichte lening wijzigt, niet zonder de toestemming van de vennootschap gevolgen kan teweegbrengen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 337.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Volledig opgevraagd maatschappelijk kapitaal - Verplichte lening - Aflossingsvoorwaarden - Algemene vergadering van obligatiehouders - Bevoegdheid

- Art. 568, eerste lid, 2° Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Quand le capital social est entièrement appelé, l'assemblée générale des obligataires a le droit de prolonger la durée de remboursement, de le suspendre et de consentir des modifications aux conditions dans lesquelles il doit avoir lieu sans que cela constitue une dérogation à l'exigence qu'aucune décision de l'assemblée générale des obligataires modifiant les conditions de remboursement de l'emprunt obligatoire ne produit ses effets sans l'accord de la société (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Capital social entièrement appelé - Emprunt obligatoire - Conditions de remboursement - Assemblée générale des obligataires - Pouvoir

- Art. 568, al. 1er, 2° Code des sociétés

C.19.0322.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.10](#)

AC nr. ...

Hoewel de opname van een schuldvordering in het passief van een faillissement, zonder enig voorbehoud of bezwaar dat binnen de voorgeschreven termijn wordt geformuleerd, in beginsel, een onherroepelijke rechtshandeling vormt die belet dat de opgenomen schuldvordering nog kan worden betwist, blijft een betwisting mogelijk wanneer die aanvaarding het gevolg is van bedrog of arglist van de indiener of heeft plaatsgehad op grond van wegens bedrog of arglist nietige handelingen, hetzij wanneer regels van openbare orde zijn miskend, hetzij nog wanneer overmacht heeft belet dat de waarheid aan het licht wordt gebracht.

*FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -
Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) -
Schuldvordering - Opname in het passief - Betwisting*

- Art. 69, eerste lid Wet 8 augustus 1997

Met het oog op een doelmatige afwikkeling van de vereffening kan de curator niet terugkomen op de aanvaarding van een schuldvordering op gronden die hem reeds bekend waren voordat de bezwaartermijn is verstreken.

*FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -
Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Curator -
Schuldvordering - Aanvaarding*

- Art. 69, eerste lid Wet 8 augustus 1997

La primauté de la réparation ou du remplacement sans frais ne bénéficie pas seulement au consommateur mais également au vendeur, qui se voit ainsi offrir la possibilité de remédier à la livraison non conforme.

*FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) -
Créance - Admission au passif - Contestation*

- Art. 69, al. 1er L. du 8 août 1997 sur les faillites

Ce n'est que si le consommateur ne peut prétendre ni à la réparation ni au remplacement du bien ou si le vendeur n'a pas effectué la réparation ou le remplacement dans un délai raisonnable ou sans inconvénient majeur pour le consommateur que le consommateur a le droit d'exiger du vendeur une réduction de prix adéquate ou la résolution du contrat de vente.

*FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) -
Curateur - Créance - Admission*

- Art. 69, al. 1er L. du 8 août 1997 sur les faillites

C.19.0325.F

7 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200207.1F.3](#)

AC nr. ...

De rechter dient op grond van de hem voorgelegde gegevens te beoordelen of er gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter bestaat (1). (1) Zie Cass. 3 april 2009, AR C.08.0111.N, AC 2009, nr. 240.

*BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafvordering -
Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Schorsing van de
uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarde -
Gevaar voor onverenigbaarheid - Opdracht van de rechter*

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Il appartient au juge d'apprécier, sur la base des éléments qui lui sont soumis, si un risque de contradiction entre les décisions du juge pénal et du juge civil est établi (1). (1) Voir Cass. 3 avril 2009, RG C.08.0111.N, Pas. 2009, n° 240.

*ACTION CIVILE - Action publique - Actions introduites
séparément - Suspension de l'exercice de l'action civile -
Condition - Risque de contradiction - Mission du juge*

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Burgerlijke rechtsvordering - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Schorsing van de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarde - Gevaar voor onverenigbaarheid - Opdracht van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Noch uit artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, een bepaling van openbare orde, noch uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende de bevoegdheid van de rechter volgt dat de rechter die kennisneemt van een vordering tot het aanhouden van de uitspraak alle mogelijke onderzoeksmaatregelen moet bevelen om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid tussen de beslissingen van de strafrechter en de burgerlijke rechter uit te sluiten (1). (1) Cass. 7 februari 2013, AR C.12.0158.F, AC 2013, nr. 91, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0604.F, AC 2012, nr. 670, met concl. van advocaat-generaal Génicot in Pas; Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420; Zie Cass. 17 juni 2004, AR C.02.0503.N, AC 2004, nr. 337.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Allerlei - Burgerlijke rechtsvordering - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Vordering tot het aanhouden van de uitspraak - Gevolg - Onderzoeksmaatregel om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid uit te sluiten - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Vordering tot het aanhouden van de uitspraak - Gevolg - Onderzoeksmaatregel om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid uit te sluiten - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

OPENBARE ORDE - Bepaling van openbare orde - Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel betreffende de bevoegdheid van de rechter - Burgerlijke rechtsvordering - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Vordering tot het aanhouden van de uitspraak - Gevolg - Onderzoeksmaatregel om het bestaan van

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Action civile - Action publique - Actions introduites séparément - Suspension de l'exercice de l'action civile - Condition - Risque de contradiction - Mission du juge

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Il ne suit ni de l'article 4, alinéa 1er, de la loi du 17 avril 1878, disposition d'ordre public, ni du principe général du droit relatif à l'office du juge que le juge saisi d'une demande de surséance est tenu de prononcer toute mesure d'instruction visant à établir que le risque de contradiction entre les décisions du juge pénal et du juge civil est exclu (1). (1) Cass. 7 février 2013, RG C.12.0158.F, Pas. 2013, n° 91, avec concl. de M. Génicot, avocat général ; Cass. 6 décembre 2012, RG C.11.0604.F, Pas. 2012, n° 670, avec concl. de M. Génicot, avocat général ; Cass. 28 juin 2012, RG C.10.0608.N, Pas. 2012, n° 420 ; voir Cass. 17 juin 2004, RG C.02.0503.N, Pas. 2004, n° 337.

PREUVE - Matière civile - Divers - Action civile - Action publique - Actions introduites séparément - Demande de surséance - Conséquence - Mesure d'instruction en vue d'établir l'absence de risque de contradiction - Pouvoir du juge

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION CIVILE - Action publique - Actions introduites séparément - Demande de surséance - Conséquence - Mesure d'instruction en vue d'établir l'absence de risque de contradiction - Pouvoir du juge

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ORDRE PUBLIC - Disposition d'ordre public - Article 4, alinéa 1er, de la loi du 17 avril 1878

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit relatif à l'office du juge - Action civile - Action publique - Actions introduites séparément - Demande de surséance - Conséquence - Mesure d'instruction en vue d'établir l'absence de risque de contradiction - Pouvoir du juge

het gevaar voor onverenigbaarheid uit te sluiten - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Burgerlijke rechtsvordering - Strafvordering - Afzonderlijk ingestelde rechtsvorderingen - Vordering tot het aanhouden van de uitspraak - Gevolg - Onderzoeksmaatregel om het bestaan van het gevaar voor onverenigbaarheid uit te sluiten - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Action civile - Action publique - Actions introduites séparément - Demande de surséance - Conséquence - Mesure d'instruction en vue d'établir l'absence de risque de contradiction - Pouvoir du juge

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

C.19.0332.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.30](#)

AC nr. ...

De voorrang van het kosteloze herstel of de kosteloze vervanging geldt niet enkel voor de consument, maar ook voor de verkoper aan wie aldus de mogelijkheid wordt geboden de gebrekkige levering te remediëren.

KOOP - Gebrekkige levering - Kosteloze herstel of kosteloze vervanging - Voorrang - Toepassing

- Art. 1649quinquies, § 2 Burgerlijk Wetboek

La primauté de la réparation ou du remplacement sans frais ne bénéficie pas seulement au consommateur mais également au vendeur, qui se voit ainsi offrir la possibilité de remédier à la livraison non conforme.

VENTE - Livraison non conforme - Réparation ou remplacement sans frais - Primauté - Application

- Art. 1649quinquies, § 2 Code civil

Slechts indien de consument geen aanspraak kan maken op herstelling of vervanging, of indien de verkoper niet binnen een redelijke termijn of zonder ernstige overlast voor de consument de herstelling of de vervanging heeft verricht, is de consument gerechtigd om van de verkoper een passende prijsvermindering of de ontbinding van de koopovereenkomst te eisen.

KOOP - Gebrekkige levering - Consument - Prijsvermindering of ontbinding van de koopovereenkomst

- Art. 1649quinquies, § 3 Burgerlijk Wetboek

Ce n'est que si le consommateur ne peut prétendre ni à la réparation ni au remplacement du bien ou si le vendeur n'a pas effectué la réparation ou le remplacement dans un délai raisonnable ou sans inconvénient majeur pour le consommateur que le consommateur a le droit d'exiger du vendeur une réduction de prix adéquate ou la résolution du contrat de vente.

VENTE - Livraison non conforme - Consommateur - Réduction de prix ou résolution du contrat de vente

- Art. 1649quinquies, § 3 Code civil

C.19.0334.F

17 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.1](#)

AC nr. ...

Loon is de tegenprestatie voor de arbeid die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst wordt verricht (1). (1) Cass. 20 mei 2019, AR S.18.0063.F, Pas. 2019, nr. 301.

LOON - Algemeen - Aangezochte lidstaat - Betekening

La rémunération est la contrepartie du travail effectué en exécution du contrat de travail (1). (1) Cass. 20 mai 2019, RG S.18.0063.F, Pas. 2019, n° 301.

REMUNERATION - Généralités - Etat requis - Signification

De werkgever uit de overheidssector die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen maar geen arbeidsprestaties als tegenprestatie ontvangt, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt, tenzij uit de wet of het reglement volgt dat die uitgaven definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Cass. 18 oktober 2018, AR C.17.0506.F, AC 2018, nr. 567, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van loon

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

Een premie zoals de litigieuze premie van sociale programmatie die aan de werknemer wordt toegekend als tegenprestatie voor de arbeid die hij gedurende een heel jaar heeft verricht en die hem aan het einde van dat jaar wordt betaald, vormt de tegenprestatie voor die arbeid en is bijgevolg loon waarvan de betaling, voor de werkgever die deze moet betalen terwijl hij door de fout van een derde de daarmee overeenstemmende arbeidsprestaties niet heeft ontvangen, vergoedbare schade is (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0179.F, AC 2017, nr. 59; Cass. 9 september 1985, AR 7200, AC 1985-86, nr. 9; Cass. 20 april 1977, AC 1977, 862.

LOON - Algemeen - Premie van sociale programmatie

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding - Voorwaarden - Premie van sociale programmatie

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

L'employeur public qui, ensuite de la faute d'un tiers, doit, en vertu de ses obligations légales ou réglementaires, continuer à payer à l'un de ses agents sa rémunération et les charges qui la grèvent sans recevoir de prestations de travail en contrepartie a droit à une indemnité dans la mesure où il subit ainsi un dommage, sauf s'il résulte de la loi ou du règlement que ces décaissements doivent rester définitivement à sa charge (1). (1) Cass. 18 octobre 2018, RG C.17.0506.F, Pas. 2018, n° 567, avec concl. MP ; Cass. 26 janvier 2017, RG C.16.0179.F, Pas. 2017, n° 59.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Pas de prestations de travail - Indemnisation - Pouvoirs publics - Employeur - Obligations légales ou réglementaires - Paiement de la rémunération

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Une prime qui, telle la prime de programmation sociale litigieuse, est allouée au travailleur en contrepartie du travail effectué au long de l'année à la fin de laquelle elle lui est payée constitue la contrepartie de ce travail et, dès lors, une rémunération dont le paiement est, pour l'employeur tenu de la payer alors qu'il a été privé par la faute d'un tiers des prestations de travail qui y correspondent, un dommage réparable (1). (1) Voir Cass. 26 janvier 2017, RG C.16.0179.F, Pas. 2017, n° 59 ; Cass. 9 septembre 1985, RG 7200, Pas. 1986, n° 9; Cass. 20 avril 1977 (Bull. et Pas., I, 854).

REMUNERATION - Généralités - Prime de programmation sociale

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Pouvoirs publics - Employeur - Obligations légales ou réglementaires - Paiement de la rémunération - Pas de prestations de travail - Indemnisation - Conditions - Prime de programmation sociale

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Aangezien het beding van afstand van verhaal, dat wordt uitgelegd als een afstand, door de ondertekenaar ervan, van elke mogelijke aanspraak voor de schade die hij tijdens een van de wedstrijdonderdelen zou lijden, met inbegrip van die welke tijdens een verbindingsrit zou zijn veroorzaakt, geen verband houdt met de verzekeringsovereenkomst die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekt van het voertuig dat de schade veroorzaakt tijdens de deelname ervan aan een rallywedstrijd, heeft de toepassing van dat beding niet tot gevolg dat een dergelijk voertuig op de openbare weg in het verkeer mag worden gebracht zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt wordt door een verzekeringsovereenkomst die aan de WAM-bepalingen voldoet.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Rallywedstrijd - Burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Beding van afstand van verhaal dat geen verband houdt met de verzekeringsovereenkomst - Toepassing - In het verkeer brengen op de openbare weg - Uitwerking ten aanzien van de WAM-verzekering

- Artt. 2, § 1, 4, § 2, en 8, eerste en derde lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Hoewel uit de artikelen 2, § 1, 4, § 2, en 8, eerste en derde lid, WAM volgt dat de verzekeringsovereenkomsten die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid dekken van voertuigen die aan een rallywedstrijd deelnemen, enkel de schade kunnen uitsluiten die tijdens snelheidsritten en -wedstrijden aan de voertuigen van de andere deelnemers wordt toegebracht, volgt hieruit daarentegen niet dat een beding van afstand van verhaal, die met de voormelde verzekeringsovereenkomsten geen verband houdt en op grond waarvan een deelnemer verklaart afstand te doen van elk verhaal tegen de andere deelnemers en hun verzekeraars voor de schade die hij zou lijden tijdens die rallywedstrijd, ook tijdens ritten die geen snelheidsritten zijn, verboden zouden zijn (1). (1) Art. 8 WAM, zoals het van toepassing was vóór de opheffing ervan door artikel 347 Wet Verzekeringen 2014.

Dès lors que la clause d'abandon de recours, interprétée comme une renonciation par son signataire à toutes réclamations pour les dommages subis au cours d'une des épreuves, y compris ceux qui sont causés lors d'une étape de liaison, est étrangère au contrat d'assurance couvrant la responsabilité civile du véhicule qui cause un dommage lors de sa participation à un rallye, son application n'a pas pour effet de permettre la mise en circulation sur la voie publique d'un tel véhicule sans que la responsabilité civile à laquelle il peut donner lieu soit couverte par un contrat d'assurance répondant aux dispositions de la loi du 21 novembre 1989.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Rallye automobile - Responsabilité civile - Clause d'abandon de recours étrangère au contrat d'assurance - Application - Mise en circulation sur la voie publique - Effet au regard de l'assurance automobile obligatoire

- Art. 2, § 1er, 4, § 2, et 8, al. 1er et 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

S'il suit des articles 2, § 1er, 4, § 2, et 8, al. 1er et 3, de la loi du 21 novembre 1989 que les contrats d'assurance couvrant la responsabilité civile de véhicules participant à un rallye automobile ne peuvent exclure de leur couverture que les dommages causés aux véhicules des autres participants survenus durant les courses et concours de vitesse, il ne s'ensuit pas que soit prohibée une clause d'abandon de recours, étrangère auxdits contrats d'assurance, par laquelle un participant déclare renoncer à tout recours contre d'autres participants et leurs assureurs pour les dommages qu'il subirait au cours dudit rallye, y compris lors d'étapes qui ne sont pas des concours de vitesse (1). (1) L. du 21 novembre 1989, art. 8, dans sa version avant son abrogation par l'article 347 de la loi du 4 avril 2014.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Rallywedstrijd - Burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Omvang van de dekking - Mogelijkheid tot uitsluiting van bepaalde schade - Beding van afstand van verhaal dat geen verband houdt met de verzekeringsovereenkomst - Geldigheid

- Artt. 2, § 1, 4, § 2, en 8, eerste en derde lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Rallye automobile - Responsabilité civile - Etendue de la couverture - Possibilité d'exclure certains dommages - Clause d'abandon de recours étrangère au contrat d'assurance - Validité

- Art. 2, § 1er, 4, § 2, et 8, al. 1er et 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.19.0336.F

10 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.11](#)

AC nr. ...

De derde-zekerheidssteller die tot zekerheid van andermans schuld aan de schuldeiser een zakelijke zekerheid verschafft, is anders dan de borg niet tot deze schuld gehouden met zijn gehele vermogen wanneer de schuldenaar in gebreke blijft; hij hoeft hiervoor slechts in te staan tot beloop van de aanwending van het met de zekerheid bezwaarde goed; de regels betreffende de borgtocht zijn niet van toepassing op de verbintenis van de derde die een zakelijke zekerheid stelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 765.

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Hypotheken - Vrijwaring van andermans schuld - Derde-zekerheidssteller - Verbintenis - Grens

- Art. 2011 Oud Burgerlijk Wetboek

Le tiers affectant qui fournit une sûreté réelle au créancier pour garantir la dette d'autrui n'est pas, contrairement à la caution, tenu personnellement de cette dette en cas de défaillance du débiteur et n'engage pas l'ensemble de son patrimoine; son engagement est limité à l'affectation du bien grevé de la sûreté; les règles du cautionnement ne s'appliquent pas à l'engagement du tiers affectant réel (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Hypothèques - Garantie de la dette d'autrui - Tiers affectant - Engagement - Limite

- Art. 2011 Ancien Code civil

C.19.0337.N

27 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.28](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1641 Burgerlijk Wetboek is de verkoper gehouden tot vrijwaring voor de verborgen gebreken van de verkochte zaak, die deze ongeschikt maken tot het gebruik waartoe men ze bestemt, of die dit gebruik zodanig verminderen dat de koper, indien hij de gebreken gekend had, de zaak niet of slechts voor een mindere prijs zou hebben gekocht; het gebrek moet ten minste in de kiem bestaan van op het ogenblik van de verkoop.

GEBREK VAN DE ZAAK [ZIE: 008 AANSPRAKELIJKHEID BUI - Koop - Verborgen gebreken

GEBREK VAN DE ZAAK [ZIE: 008 AANSPRAKELIJKHEID BUI - Koop - Verborgen gebreken

KOOP - Verborgen gebreken van de verkochte zaak

KOOP - Verborgen gebreken van de verkochte zaak

L'article 1641 du Code civil dispose que le vendeur est tenu de la garantie à raison des défauts cachés de la chose vendue qui la rendent impropre à l'usage auquel on la destine, ou qui diminuent tellement cet usage que l'acheteur ne l'aurait pas acquise, ou n'en aurait donné qu'un moindre prix, s'il les avait connus; le vice doit exister à tout le moins en germe au moment de la vente.

VICE DE LA CHOSE [VOIR: 008 RESPONSABILITE HORS CO - Vente - Vices cachés

VICE DE LA CHOSE [VOIR: 008 RESPONSABILITE HORS CO - Vente - Vices cachés

VENTE - Vices cachés de la chose vendue

VENTE - Vices cachés de la chose vendue

C.19.0342.N

4 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.2](#)

AC nr. ...

Een contractuele schuldeiser kan enkel opkomen ter vergoeding van de schade die hij zelf heeft geleden; bijgevolg kan een aandeelhouder wegens wanprestatie van een door hem gesloten contract enkel opkomen voor de persoonlijke schade en niet voor de schade die de vennootschap treft.

OVEREENKOMST - *Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schadevergoeding*
- Art. 1149 Oud Burgerlijk Wetboek

Un créancier contractuel ne peut demander que la réparation du dommage qu'il a lui-même subi; par conséquent, un actionnaire ne peut demander, du fait d'une inexécution du contrat qu'il a conclu, que la réparation de son préjudice personnel et pas celle du préjudice qui touche la société.

CONVENTION - *Force obligatoire (inexécution) - Responsabilité contractuelle - Dommages et intérêts*
- Art. 1149 Ancien Code civil

C.19.0343.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.79](#)

AC nr. ...

Bij een aansprakelijkheidsvordering rust de bewijslast van de tot aansprakelijkheid leidende gebeurtenis, de schade en het oorzakelijk verband tussen beide, behoudens wettelijke of contractuele afwijking, in de regel op de benadeelde (1). (1) Cass. 11 januari 2019, AR C.18.0210.N, AC 2019, nr. 15 met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier, toen advocaat generaal.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - *Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast*

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - *Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast*

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

BEWIJS - *Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast*

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

BEWIJS - *Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Bewijslast*

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

Dans le cadre d'une action en responsabilité extracontractuelle, la charge de la preuve du fait générateur de responsabilité, du dommage et du lien de causalité qui les unit repose, en règle, sur la partie lésée, sauf dérogation légale ou contractuelle (1). (1) Cass. 11 janvier 2019, RG C.18.0210.N, Pas. 2019, n° 15, avec concl. de Mme R. Mortier, alors avocat général, publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - *Généralités - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Charge de la preuve*

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - *Généralités - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Charge de la preuve*

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil

PREUVE - *Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Charge de la preuve*

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil

PREUVE - *Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Charge de la preuve*

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil

Wanneer de benadeelde aanvoert dat hij schade heeft geleden doordat de arts heeft nagelaten hem bepaalde informatie te verschaffen, moet hij niet alleen bewijzen dat de arts hem de informatie daadwerkelijk had moeten geven, maar ook dat hij dat niet heeft gedaan (1). (1) Cass. 11 januari 2019, AR C.18.0210.N, AC 2019, nr. 15 met concl. van eerste advocaat-generaal R. Mortier, toen advocaat generaal.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid - Miskenning van algemene zorgvuldigheidsplicht - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

GENEESKUNDE - Allerlei - Patiëntenrechten - Schending van informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 8, §§ 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

GENEESKUNDE - Allerlei - Patiëntenrechten - Schending van

Lorsque la personne lésée soutient avoir subi un dommage du fait que le médecin a omis de lui fournir certaines informations, elle doit prouver non seulement que le médecin aurait dû effectivement lui fournir ces informations, mais également qu'il ne l'a pas fait (1). (1) Cass. 11 janvier 2019, RG C.18.0210.N, Pas. 2019, n° 15, avec concl. de Mme R. Mortier, alors avocat général, publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Manquement au devoir général de prudence - Violation de l'obligation d'information - Charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil
- Art. 8, § 1er, al. 1er, et 2 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Manquement au devoir général de prudence - Violation de l'obligation d'information - Charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil
- Art. 8, § 1er, al. 1er, et 2 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Manquement au devoir général de prudence - Violation de l'obligation d'information - Charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil
- Art. 8, § 1er, al. 1er, et 2 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Action fondée sur la responsabilité extracontractuelle - Manquement au devoir général de prudence - Violation de l'obligation d'information - Charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil
- Art. 8, § 1er, al. 1er, et 2 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient

ART DE GUERIR - Divers - Droits du patient - Violation de l'obligation d'information - Charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil
- Art. 8, § 1er, al. 1er, et 2 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient

ART DE GUERIR - Divers - Droits du patient - Violation de

informatieverplichting - Bewijslast

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 8, § 1, eerste lid, en 2 Wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt

l'obligation d'information - Charge de la preuve

- Art. 870 Code judiciaire
- Art. 1315 Code civil
- Art. 8, § 1er, al. 1er, et 2 L. du 22 août 2002 relative aux droits du patient

C.19.0344.N

16 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.7](#)

AC nr. ...

Artikel 26.1, derde lid Pachtwet beperkt slechts het recht op vergoeding voor niet-afgeschreven kosten bedoeld in het tweede lid maar niet de vergoeding voor waardevermeerdering bedoeld in het eerste lid, zodat indien de pacht wordt beëindigd op initiatief van de pachter de vergoeding steeds ten minste gelijk dient te zijn aan de waardevermeerdering van het pachtgoed, zelfs als deze meer bedraagt dan de pacht betaald tijdens de laatste vijf jaren.

PACHT [ZIE: 199/03 HUUR VAN GOEDEREN] - Pachtvereenkomst - Beëindiging op initiatief van de pachter - Vergoeding

- Art. 26.1, derde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

L'article 26.1, alinéa 3, de la loi du 4 novembre 1969 sur les baux à ferme ne limite que le droit à une indemnité pour les frais non amortis visés à l'alinéa 2, et non l'indemnité de plus-value visée à l'alinéa 1er, de sorte que, lorsque le bail est résilié à l'initiative du preneur, l'indemnité doit toujours être au moins égale à l'augmentation de la valeur du bien loué, même si elle dépasse le montant des fermages payés au cours des cinq dernières années.

BAIL A FERME [VOIR: 199/03 LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Résiliation à l'initiative du preneur - Indemnité

- Art. 26.1, al. 3 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.19.0347.F

18 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.1](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 159 Grondwet kunnen en moeten de met eigenlijke rechtspraak belaste organen de interne en externe wettigheid nagaan van elke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gegrond is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 298.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bestuurshandeling - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Toezicht - Hoven en rechtbanken - Met eigenlijke rechtspraak belaste organen - Opdracht - Verplichting

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bestuurshandeling - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Opdracht - Toezicht - Verplichting

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Bestuurshandeling - Externe wettigheid - Interne wettigheid - Toezicht - Hoven en rechtbanken - Met eigenlijke rechtspraak belaste organen - Opdracht - Verplichting

Les juridictions contentieuses ont, en vertu de l'article 159 de la Constitution, le pouvoir et le devoir de vérifier la légalité interne et la légalité externe de tout acte administratif sur lequel est fondée une demande, une défense ou une exception (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Légalité des arrêtés et règlements - Acte administratif - Légalité externe - Légalité interne - Contrôle - Cours et tribunaux - Juridictions contentieuses - Mission - Obligation

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Acte administratif - Légalité externe - Légalité interne - Mission - Contrôle - Obligation

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Légalité des arrêtés et règlements - Acte administratif - Légalité externe - Légalité interne - Contrôle - Cours et tribunaux - Juridictions contentieuses - Mission - Obligation

C.19.0349.N

19 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.1](#)

AC nr. ...

Alleen de bekendmaking door aanplakbrief is bepalend voor het verbindend karakter van een reglement of verordening van de gemeente aangezien deze in beginsel in werking treden de vijfde dag volgend op de bekendmaking; de bekendmaking op de website van de gemeente of via de pers beoogt enkel de toegang van de burger tot de rechtshandelingen van reglementaire aard te bevorderen door een betere verspreiding ervan, maar heeft geen invloed op het verbindend karakter van het reglement of de verordening.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking op de website van de gemeente - Invloed op het verbindend karakter

- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Gemeentebelastingen - Reglement - Bekendmaking op de website van de gemeente - Invloed op het verbindend karakter

- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988

Seule la publication par la voie de l'affichage est déterminante du caractère obligatoire d'un règlement ou d'une ordonnance de la commune, puisqu'ils entrent en principe en vigueur le cinquième jour qui suit le jour de leur publication; la publication sur le site internet de la commune ou par voie de presse a pour seul but de promouvoir l'accès des citoyens aux actes juridiques de nature réglementaire en améliorant leur diffusion, mais n'affecte pas le caractère obligatoire du règlement ou de l'ordonnance.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Règlement - Publication sur le site internet de la commune - Influence sur le caractère obligatoire

- Art. 112 et 114 Nouvelle L. communale du 24 juin 1988
LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Généralités - Taxes communales - Règlement - Publication sur le site internet de la commune - Influence sur le caractère obligatoire

- Art. 112 et 114 Nouvelle L. communale du 24 juin 1988

C.19.0351.F

28 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200228.1F.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 3, § 2, Vzw-wet, dat van toepassing is op de rechten en verplichtingen die zijn ontstaan uit de verbintenis die door de projectontwikkelaar in naam van de vereniging in oprichting is aangegaan, volgt dat het vermoeden dat de door de vereniging overgenomen verbintenissen worden geacht reeds vanaf het ontstaan ervan door haar te zijn aangegaan, enkel geldt voor de verbintenissen die zijn ontstaan binnen de twee jaar die voorafgaan aan de verkrijging, door die vereniging, van haar rechtspersoonlijkheid (1). (1) Zie Cass. 14 september 2000, AR C.98.0311.F, AC 2000, nr. 469.

VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK - Vereniging in oprichting - Geen rechtspersoonlijkheid - Verbintenis aangegaan in haar naam - Overname van de verbintenissen door de vereniging

- Art. 3, § 2 Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

Il suit de l'article 3, § 2, de la loi du 27 juin 1921, qui s'applique tant aux droits qu'aux obligations nés de l'engagement souscrit au nom de l'association en formation par le promoteur, que la présomption que les engagements repris par l'association ont été contractés par elle dès leur origine ne s'applique qu'aux engagements nés dans les deux ans précédant l'acquisition par cette association de la personnalité juridique (1). (1) Voir Cass. 14 septembre 2000, RG C.98.0311.F, Pas. 2000, n° 469.

ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF - Association en formation - Pas de personnalité juridique - Engagement en son nom - Reprise des engagements par l'association

- Art. 3, § 2 L. du 27 juin 1921

C.19.0357.F

10 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.5](#)

AC nr. ...

Wanneer het aangevoerde voordeel bestaat in het welslagen van een aansprakelijkheidsvordering, moet de rechter nagaan of de aansprakelijkheidsvoorwaarden vermoedelijk vervuld zijn.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen - Welslagen van een aansprakelijkheidsvordering - Ambt van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen - Welslagen van een aansprakelijkheidsvordering - Ambt van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de schade bestaat in het verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen, staat die schade vast wanneer het verlies, dat in een oorzakelijk verband staat tot de fout, betrekking heeft op een waarschijnlijk voordeel (1). (1) Cass. 13 mei 2016, AR C.15.0395.F, AC 2016, nr. 322, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere op datum in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Verlies van een kans om een verhoopt voordeel te verkrijgen - Vaststaand karakter van de schade

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Lorsque l'avantage allégué consiste dans le succès d'une action en responsabilité, le juge doit vérifier la probabilité de la réunion des conditions de cette responsabilité.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Notion - Perte d'une chance d'obtenir un avantage espéré - Succès d'une action en responsabilité - Office du juge

- Art. 1382 et 1383 Code civil

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Responsabilité hors contrat - Dommage - Perte d'une chance d'obtenir un avantage espéré - Succès d'une action en responsabilité - Office du juge

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Lorsque le dommage consiste en la perte d'une chance d'obtenir un avantage espéré, ce dommage est certain lorsque la perte, en relation causale avec la faute, porte sur un avantage probable (1). (1) Cass. 13 mai 2016, RG C.15.0395.F, Pas. 2016, n° 322, avec concl. de M. Nolet de Brauwere, avocat général.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Notion - Perte d'une chance d'obtenir un avantage espéré - Caractère certain du dommage

- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.19.0358.F

28 februari 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200228.1F.4](#)

AC nr. ...

Wie door zijn schuld of door zaken die hij onder zijn bewaring heeft een ander schade berokkent, is verplicht ze te vergoeden en de getroffene heeft recht op de integrale vergoeding van de schade die hij heeft geleden (1). (1) Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Herstel - Voorwerp

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Celui qui, par sa faute ou par le fait des choses qu'il a sous sa garde, a causé un dommage à autrui est tenu de le réparer et la victime a droit à la réparation intégrale du préjudice qu'elle a subi (1). (1) Cass. 27 mai 2016, RG C.15.0509.F, Pas. 2016, n° 357.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Notion - Réparation - Objet

- Art. 1382 et 1383 Code civil

De rechter raamt in concreto de schade die door een onrechtmatige daad is veroorzaakt (1). (1) Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Beginselen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De rechter mag de schade naar billijkheid ramen, mits hij de redenen opgeeft waarom hij de door de getroffen voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0509.F, AC 2016, nr. 357.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Ramingswijze - Blijvende persoonlijke ongeschiktheid - Blijvende huishoudelijke schade - Raming naar billijkheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Bij het bepalen van de vergoeding van de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade moet de rechter die schade ramen op het tijdstip van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 23 oktober 2009, AR C.07.0638.F, AC 2009, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal DUBRULLE op datum in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Peildatum

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Hoewel hij bij het ramen van de schade rekening dient te houden met de gebeurtenissen die zich na die schade hebben voorgedaan en die een invloed hebben gehad op de daaruit voortvloeiende schade, ook al houden ze geen verband met de onrechtmatige daad, moeten die gebeurtenissen vaststaan en mogen ze niet een louter hypothetisch karakter hebben (1). (1) Cass. 23 april 2012, AR C.11.0478.N, AC 2012, nr. 247, met concl. van advocaat-generaal MORTIER ; Cass. 20 oktober 2016, AR C.16.0014.F, AC 2016, nr. 591.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Beoordeling

7/06/2023

Le juge évalue in concreto le préjudice causé par un fait illicite (1). (1) Cass. 27 mai 2016, RG C.15.0509.F, Pas. 2016, n° 357.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Evaluation - Mode d'évaluation - Principes

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Le juge peut recourir à une évaluation en équité du dommage à la condition qu'il indique les motifs pour lesquels il ne peut admettre le mode de calcul proposé par la victime et qu'il constate l'impossibilité de déterminer autrement le dommage (1). (1) Cass. 27 mai 2016, RG C.15.0509.F, Pas. 2016, n° 357.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Evaluation - Mode d'évaluation - Incapacité personnelle permanente - Dommage ménager permanent - Evaluation en équité

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Pour déterminer l'indemnité relative à un dommage causé par un acte illicite, le juge doit se placer au moment où il statue (1). (1) Cass. 23 octobre 2009, RG C.07.0638.F, Pas. 2009, n° 616, avec concl. de M. DUBRULLE, avocat général.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Date de l'évaluation

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Si, lors de l'évaluation du dommage, il doit certes tenir compte des événements ultérieurs qui, même étrangers à l'acte illicite, exercent une influence sur le dommage qui en résulte, ces événements doivent être certains et non hypothétiques (1). (1) Cass. 20 octobre 2016, RG C.16.0014.F, Pas. 2016, n° 591 ; Cass. 23 avril 2012, RG C.11.0478.N, Pas. 2012, n° 247, avec concl. de Mme Mortier, avocat général, publiées à leur dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Appréciation par le

P. 125/937

door de rechter - Invloed van latere gebeurtenissen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

juge - Incidence d'événements ultérieurs

- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.19.0362.F

22 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201022.1F.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 701 Burgerlijk Wetboek volgt dat de eigenaar van het dienstbare erf op zijn kosten de bouwwerken of beplantingen moet verwijderen die de uitoefening van de erfdienstbaarheid hinderen.

ERFDIENSTBAARHEID - Eigenaar van het dienstbare erf - Bouwwerken of beplantingen die de uitoefening van de erfdienstbaarheid hinderen - Verplichting

- Art. 701 Burgerlijk Wetboek

Il suit de l'article 701 du Code civil que le propriétaire du fonds servant doit enlever à ses frais les ouvrages ou plantations qui gênent l'exercice de la servitude.

SERVITUDE - Propriétaire du fonds servant - Ouvrages ou plantations gênant l'exercice de la servitude - Obligation

- Art. 701 Code civil

C.19.0364.N

28 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.18](#)

AC nr. ...

Wanneer wordt geoordeeld dat een vennootschap nietig is, wat haar vereffening met zich meebrengt, en een vereffenaar wordt aangesteld, moet deze vennootschap tegen die nietigheid en de aanstelling van de vereffenaar kunnen opkomen door de middelen bij de wet bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Nietigheid van de vennootschap - Vereffening - Aanstelling van een vereffenaar - Bevoegdheid

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Rechtsmiddelen - Verzet

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

Lorsque la nullité d'une société est prononcée, ce qui entraîne sa liquidation, et qu'un liquidateur est désigné, cette société doit pouvoir s'opposer à cette nullité et à la désignation du liquidateur par les moyens prévus par la loi (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés en commandite - Nullité de la société - Liquidation - Désignation d'un liquidateur - Compétence

- Art. 20 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Voies de recours - Opposition

- Art. 20 Code judiciaire

C.19.0367.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.23](#)

AC nr. ...

De korte verjaringstermijn van artikel 2272 Burgerlijk Wetboek, die steunt op een vermoeden van betaling, vindt geen toepassing wanneer de schuldenaar bekend heeft dat hij de litigieuze schuld niet heeft betaald.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Vermoeden van betaling - Korte verjaringstermijn - Toepassing

Le bref délai de prescription prévu à l'article 2272 du Code civil, qui repose sur une présomption de paiement, ne s'applique pas lorsque le débiteur a reconnu ne pas avoir payé la dette litigieuse.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Présomption de paiement - Bref délai de prescription - Application

C.19.0371.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.19](#)

AC nr. ...

De verrijking is niet ongerechtvaardigd wanneer zij steunt op de wil van de verarmde voor zover deze ertoe strekte een definitieve vermogensverschuiving in het voordeel van de verrijkte tot stand te brengen, wat onder meer kan blijken uit de bedoeling de verrijkte te begunstigen, het speculatieve oogmerk of de omstandigheid dat de verarmde uitsluitend of hoofdzakelijk in zijn eigen belang handelde (1). (1) Zie concl. OM.

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Niet ongerechtvaardigde verrijking - Definitieve vermogensverschuiving ten voordele van de verrijkte - Wil van de verarmde - Eigen belang

L'enrichissement n'est pas injustifié lorsqu'il repose sur la volonté de l'appauvri, pour autant que celle-ci ait été d'opérer un glissement de patrimoine définitif en faveur de l'enrichi, ce qui peut notamment ressortir de l'intention de gratifier l'enrichi, d'un but spéculatif ou de la circonstance que l'appauvri a agi exclusivement ou principalement dans son propre intérêt (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Enrichissement non injustifié - Glissement de patrimoine définitif au profit de l'enrichi - Volonté de l'appauvri - Intérêt propre

C.19.0372.N

10 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200210.3N.7](#)

AC nr. ...

De bestuurder, in de zin van artikel 29bis WAM, is de persoon die het motorrijtuig bestuurt op het ogenblik van het ongeval, dat wil zeggen de persoon die, op dat ogenblik, het meesterschap over dat motorrijtuig heeft via mechanische middelen waardoor hij het voertuig in een bepaalde richting kan sturen en die zodoende het vermogen van de motor beheerst; hij verliest deze hoedanigheid van zodra hij geen controle meer heeft over het motorrijtuig.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Artikel 29bis - Niet beschermde persoon - Vergoeding - Uitsluiting - Bestuurder van het motorrijtuig

Le conducteur est, au sens de l'article 29bis de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules, la personne qui conduit le véhicule automoteur au moment de l'accident, c'est-à-dire celle qui, à ce moment, en exerce le contrôle par des moyens mécaniques lui permettant d'imprimer une direction au véhicule et qui, ce faisant, maîtrise la puissance du moteur; elle perd cette qualité dès qu'elle n'a plus le contrôle du véhicule automoteur.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Article 29bis - Personne non protégée - Indemnisation - Exclusion - Conducteur du véhicule automoteur

C.19.0373.F

10 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.6](#)

AC nr. ...

In geval van ontbinding van de overeenkomst heeft degene die het voordeel ervan verkrijgt, recht op een schadevergoeding die ertoe strekt hem terug te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de overeenkomst was uitgevoerd (1). (1) Cass. 13 oktober 2011, AR C.10.0642.F, AC 2011, nr. 544.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Wederkerige overeenkomst - Contractuele wanprestatie - Ontbinding - Schadevergoeding - Doel

- Artt. 1149 en 1184 Burgerlijk Wetboek

VERBINTENIS - Wederkerige overeenkomst - Contractuele wanprestatie - Ontbinding - Schadevergoeding - Doel

- Artt. 1149 en 1184 Burgerlijk Wetboek

En cas de résolution de la convention, celui qui en obtient le bénéfice a droit à des dommages et intérêts destinés à le replacer dans la même situation que si le contrat avait été exécuté (1). (1) Cass. 13 octobre 2011, RG C.10.0642.F, Pas. 2011, n° 544.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Contrat synallagmatique - Inexécution contractuelle - Résolution - Dommages et intérêts - But

- Art. 1149 et 1184 Code civil

OBLIGATION - Contrat synallagmatique - Inexécution contractuelle - Résolution - Dommages et intérêts - But

- Art. 1149 et 1184 Code civil

C.19.0374.F

17 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.3](#)

AC nr. ...

Enkel de bij het geding in hoger beroep aanwezige of vertegenwoordigde partijen kunnen het voordeel van artikel 1056, 4°, Gerechtelijk Wetboek genieten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 785.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Vorm - Bij conclusie ingesteld hoger beroep - Toepassingsgebied ratione personae

- Art. 1056, 4° Gerechtelijk Wetboek

Seules les parties présentes ou représentées à la cause en degré d'appel peuvent bénéficier de l'article 1056, 4°, du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Forme - Appel formé par conclusions - Champ d'applications ratione personae

- Art. 1056, 4° Code judiciaire

C.19.0386.N

4 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200604.1N.17](#)

AC nr. ...

Het verhaal van derden in de zin van artikel 2 BVVO Assuralia overeenkomst Brand slaat niet op aansprakelijkheid van de verzekerde op grond van artikel 544 BW en een subrogatoire vordering van de verzekeraar van de benadeelde tegen de verzekeraar die het verhaal van derden dekt en wiens verzekerde op die grond aansprakelijk is, is niet uitgesloten.

VERZEKERING - Landverzekering - Uitoefening van verhaal van derden - Dekking van aansprakelijkheid krachtens artikelen 1382-1386bis Burgerlijk Wetboek - Verzekerde - Aansprakelijkheid op grond van artikel 544 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2 en 3 BVVO Assuralia Overeenkomst Brand nr. 580 van 1 januari 1999 betreffende de uitoefening van verhaal van derden Brand-Ontploffing

Le recours des tiers au sens de l'article 2 de la Convention UPEA Assuralia Incendie ne porte pas sur la responsabilité de l'assuré sur la base de l'article 544 du Code civil et le recours subrogatoire de l'assureur de la personne lésée contre l'assureur qui couvre le recours des tiers et dont l'assuré est responsable sur cette base n'est pas exclu.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Exercice du recours des tiers - Couverture de la responsabilité en vertu des articles 1382 à 1386bis du Code civil - Assuré - Responsabilité sur la base de l'article 544 du Code civil

- Art. 2 et 3 BVVO

C.19.0389.F

19 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200619.1F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 813, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de gedwongen tussenkomst geschiedt bij dagvaarding en dat ze tussen de partijen in het geding kan worden aangebracht bij gewone conclusies; een persoon die in eerste aanleg noch aanwezig noch vertegenwoordigd was, is in hoger beroep niet in de zaak opgeroepen door een vermelding in de akte van hoger beroep en een kennisgeving om op de inleidende rechtszitting te verschijnen; hieruit volgt dat, in het geding in hoger beroep, tegen die persoon geen vordering bij conclusie kan worden ingesteld.

TUSSENKOMST - Gedwongen tussenkomst - Vorm - Conclusie - Geding in hoger beroep - Gedwongen tussenkomst - Persoon die noch aanwezig noch vertegenwoordigd was in eerste aanleg - Persoon die niet in de zaak is opgeroepen

- Art. 813, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

L'article 813, alinéa 2 du Code judiciaire, dispose que l'intervention forcée est formée par citation et qu'entre parties en cause, elle peut avoir lieu par simples conclusions; une personne qui n'était ni présente, ni représentée en première instance, n'est pas appelée à la cause en degré d'appel par la voie d'une mention dans l'acte d'appel et d'une notification à comparaître à l'audience introductive; il s'ensuit que, dans l'instance d'appel, une demande ne peut être formée par voie de conclusions à l'égard de cette personne.

INTERVENTION - Intervention forcée - Forme - Conclusions - Instance en appel - Intervention forcée - Personne ni présente ni représentée en première instance - Personne qui n'est appelée à la cause

- Art. 813, al. 2 Code judiciaire

C.19.0390.N

7 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.12](#)

AC nr. ...

De blote eigenaar kan, in geval van verhuring door een vruchtgebruiker, vorderen dat de duur van de huurovereenkomst verminderd wordt tot de duur van de periode van negen jaar die bij het eindigen van het vruchtgebruik was ingegaan; hij moet zijn wil tot het uitoefenen van dat recht ter kennis brengen van de huurder voor het verstrijken van de bij het einde van het vruchtgebruik lopende periode van negen jaar of binnen een redelijke termijn na het verstrijken van die periode (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Algemeen - Onroerend goed - Verhuring door de vruchtgebruiker - Verhuring voor meer dan negen jaar - Einde van het vruchtgebruik - Naakte eigenaar - Vordering tot vermindering van de huurtermijn - Modaliteiten

- Art. 595, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

VRUCHTGEBRUIK, GEBRUIK EN BEWONING - Onroerend goed - Verhuring door de vruchtgebruiker - Verhuring voor meer dan negen jaar - Einde van het vruchtgebruik - Naakte eigenaar - Vordering tot vermindering van de huurtermijn - Modaliteiten

- Art. 595, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

En cas de bail fait par un usufruitier, le nu-proprétaire peut demander que la durée du bail soit réduite à la durée de la période de neuf ans entamée à l'époque de l'extinction de l'usufruit; il doit informer le preneur de sa volonté d'exercer ce droit avant l'expiration de la période de neuf ans en cours à la fin de l'usufruit ou dans un délai raisonnable après l'expiration de cette période (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

LOUAGE DE CHOSES - Généralités - Bien immobilier - Bail fait par l'usufruitier - Bail supérieur à neuf ans - Fin de l'usufruit - Nu-proprétaire - Demande en réduction de la durée du bail - Modalités

- Art. 595, al. 2 Ancien Code civil

USUFRUIT. USAGE ET HABITATION - Bien immobilier - Bail fait par l'usufruitier - Bail supérieur à neuf ans - Fin de l'usufruit - Nu-proprétaire - Demande en réduction de la durée du bail - Modalités

- Art. 595, al. 2 Ancien Code civil

In geval van verpachting van een in vruchtgebruik gegeven goed, is de blote eigenaar die zijn recht op vermindering van de duur van de pachtovereenkomst wil uitoefenen, niet gebonden is aan de door de Pachtwet bepaalde grond- en vormvoorwaarden voor de beëindiging van de pacht en kan de huurder zich tegen de beëindiging niet verzetten op grond van artikel 4, tweede lid, Pachtwet (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Pacht toegestaan door de vruchtgebruiker - Pachtijd langer dan negen jaar - Einde van het vruchtgebruik - Volle eigenaar - Verkorten van de pacht - Voorwaarden voor de opzegging van de pacht door de verpachter - Toepasselijkheid

Uit artikel 595, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek volgt dat in geval van verhuring door een vruchtgebruiker de blote eigenaar bij het einde van het vruchtgebruik volle eigenaar wordt van het goed waarop het vruchtgebruik was gevestigd en vanaf dat ogenblik verhuurder van dat goed wordt (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Algemeen - Onroerend goed - Verhuring door de vruchtgebruiker - Naakte eigenaar - Einde van het vruchtgebruik
VRUCHTGEBRUIK, GEBRUIK EN BEWONING - Onroerend goed - Verhuring door de vruchtgebruiker - Naakte eigenaar - Einde van het vruchtgebruik

Dans le cas d'un bail à ferme d'un bien donné en usufruit, le nu-proprétaire qui veut exercer son droit à la réduction de la durée du bail à ferme n'est pas tenu par les conditions de fond et de forme fixées par la loi sur les baux à ferme pour la résiliation du bail à ferme et le preneur ne peut s'opposer à la résiliation sur la base de l'article 4, alinéa 2, de ladite loi (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Fin (congé, prolongation, réintégration, etc) - Bail à ferme consenti par l'usufruitier - Bail à ferme supérieur à neuf ans - Fin de l'usufruit - Plein propriétaire - Réduction du bail à ferme - Conditions de la résiliation du bail à ferme par le bailleur - Applicabilité

Il suit de l'article 595, alinéa 2, de l'ancien Code civil qu'en cas de bail fait par un usufruitier, le nu-proprétaire devient, à la fin de l'usufruit, plein propriétaire du bien sur lequel l'usufruit avait été établi et en devient le bailleur à partir de ce moment (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

LOUAGE DE CHOSES - Généralités - Bien immobilier - Bail fait par l'usufruitier - Nu-proprétaire - Fin de l'usufruit

USUFRUIT. USAGE ET HABITATION - Bien immobilier - Bail fait par l'usufruitier - Nu-proprétaire - Fin de l'usufruit

C.19.0391.F

4 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.8](#)

AC nr. ...

Aangezien de erfgenaam krachtens de artikelen 1323, tweede lid, en 1324 Burgerlijk Wetboek kan volstaan met te verklaren dat hij het schrift of de handtekening van zijn rechtsvoorganger in het stuk dat tegen hem wordt aangevoerd niet herkent om een gerechtelijk onderzoek naar de echtheid ervan te verkrijgen, kon het bestreden arrest zijn vordering niet verwerpen op grond dat hij "geen stukken neerlegt die de oorzaak van zijn twijfels aangaande de echtheid van het document staven" en geen middelen aanvoert "die voldoende specifiek zijn om te verantwoorden hoe en waarom die overeenkomst een valsheid zou zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 260.

ONDERHANDSE AKTE [ZIE: 077 BEWIJS] - Echtheid -

7/06/2023

Dès lors que les articles 1323, alinéa 2 et 1324 du Code civil autorisent l'héritier à se contenter de ne pas reconnaître l'écriture ou la signature de son auteur dans le document qu'on lui oppose, pour en obtenir la vérification en justice, l'arrêt attaqué ne pouvait rejeter sa demande au motif qu'il « ne dépose aucune pièce pour étayer l'origine de ses doutes quant à l'authenticité du document » et n'élève pas de moyen « suffisamment précis qui justifierait en quoi ladite convention constituerait un faux » (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTE SOUS SEING PRIVE [VOIR: 077 PREUVE - Authenticité -

P. 130/937

Erfgenaam - Akte van zijn rechtsvoorganger - Betwisting -
Gerechtigd onderzoek naar de echtheid van de akte
- Artt. 1323, tweede lid, en 1324 Burgerlijk Wetboek
BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Onderhandse
akte - Echtheid - Erfgenaam - Akte van zijn rechtsvoorganger -
Betwisting - Gerechtigd onderzoek naar de echtheid van de
akte
- Artt. 1323, tweede lid, en 1324 Burgerlijk Wetboek

Héritier - Acte de son auteur - Contestation - Vérification en justice
- Art. 1323, al. 2, et 1324 Code civil
PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Acte sous
seing privé - Authenticité - Héritier - Acte de son auteur -
Contestation - Vérification en justice
- Art. 1323, al. 2, et 1324 Code civil

C.19.0396.F

5 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200605.1F.2](#)

AC nr. ...

De schade in de zin van de artikelen 1382 en 1383
Burgerlijk Wetboek bestaat in de aantasting van elk
belang of in het verlies van elk geoorloofd
voordeel en veronderstelt dat de door de
ongeoorloofde daad getroffen zich daarna in een
minder gunstige positie bevindt dan ervoor; enkel
de houder van dat belang of voordeel kan zich
beroepen op de aantasting ervan.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade -
Begrip - Vormen - Aantasting van een belang of verlies van
een geoorloofd voordeel - Getroffene - Houder van het belang
of voordeel
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Le dommage au sens des articles 1382 et 1383 du
Code civil consiste en l'atteinte à tout intérêt ou en
la perte de tout avantage légitime et suppose que
la victime du fait illicite se trouve après celui-ci
dans une situation moins favorable qu'avant; seul
le titulaire de cet intérêt ou avantage peut se
prévaloir de l'atteinte qui y est portée.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Atteinte à un
intérêt ou perte d'un avantage légitime - Victime - Titulaire de
l'intérêt ou de l'avantage
- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.19.0397.F

22 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.12](#)

AC nr. ...

Bij overeenkomsten tussen meerdere partijen die
vóór de datum van het vonnis van faillietverklaring
worden gesloten, leidt het vermoeden van
verbreking dat is afgeleid uit het gebrek aan een
tijdige beslissing van de curator in het faillissement
van een van die partijen niet noodzakelijk tot het
verval van de verbintenissen die de andere
contracterende partijen onderling zijn aangegaan
(1). (1) Zie Cass. 17 oktober 2008, AR C.06.0672.N,
AC 2008, nr. 556.

FAILLISEMENT, FAILLISEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -
Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Overeenkomst
tussen meerdere partijen - Vonnis van faillietverklaring van
een partij - Uitvoering van de overeenkomst - Ingebrekestelling
door een partij - Vermoeden van verbreking door de curator

- Art. 46, § 1, tweede lid Wet 8 augustus 1997
FAILLISEMENT, FAILLISEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -
Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Overeenkomst
tussen meerdere partijen - Vonnis van faillietverklaring van
een partij - Uitvoering van de overeenkomst - Ingebrekestelling

S'agissant d'une convention entre plusieurs parties
conclue avant la date du jugement déclaratif de la
faillite, la présomption de résiliation déduite de
l'absence de décision en temps utile du curateur à
la faillite d'une de ces parties n'entraîne pas
nécessairement l'extinction des obligations
souscrites entre elles par les autres parties à la
convention (1). (1) Voir Cass. 17 octobre 2008, RG
C.06.0672.N, Pas. 2008, n° 556.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) -
Convention entre plusieurs parties - Jugement déclaratif de la
faillite d'une partie - Exécution de la convention - Mise en
demeure par une partie - Présomption de résiliation par le curateur

- Art. 46, § 1er, al. 2 L. du 8 août 1997 sur les faillites
FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) -
Convention entre plusieurs parties - Jugement déclaratif de la
faillite d'une partie - Exécution de la convention - Mise en
demeure par une partie - Présomption de résiliation par le curateur

door een partij - Vermoeden van verbreking door de curator

- Art. 46, § 1, tweede lid Wet 8 augustus 1997

OVEREENKOMST - Einde - Overeenkomst tussen meerdere partijen - Faillissement van een partij - Uitvoering van de overeenkomst - Ingebrekestelling door een partij - Vermoeden van verbreking door de curator

- Art. 46, § 1, tweede lid Wet 8 augustus 1997

OVEREENKOMST - Einde - Overeenkomst tussen meerdere partijen - Faillissement van een partij - Uitvoering van de overeenkomst - Ingebrekestelling door een partij - Vermoeden van verbreking door de curator

- Art. 46, § 1, tweede lid Wet 8 augustus 1997

- Art. 46, § 1er, al. 2 L. du 8 août 1997 sur les faillites

CONVENTION - Fin - Convention entre plusieurs parties - Faillite d'une des parties - Exécution de la convention - Mise en demeure par une partie - Présomption de résiliation par le curateur

- Art. 46, § 1er, al. 2 L. du 8 août 1997 sur les faillites

CONVENTION - Fin - Convention entre plusieurs parties - Faillite d'une des parties - Exécution de la convention - Mise en demeure par une partie - Présomption de résiliation par le curateur

- Art. 46, § 1er, al. 2 L. du 8 août 1997 sur les faillites

C.19.0400.F

4 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.6](#)

AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 139, § 1, van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen is het lid dat geen stem uitbrengt een stemgerechtigd lid met wie rekening moet worden gehouden voor de berekening van de tweederdemeerderheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 261.

GENEESKUNDE - Allerlei - Ziekenhuisarts - Afzetting - Medische Raad - Stemming - Berekening van de tweederdemeerderheid

- Artt. 139, §§ 1 tot 3, en 140 Gecoördineerde Wet 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen

Pour l'application de l'article 139, § 1er, de la loi sur les hôpitaux et autres établissements de soins, coordonnée le 10 juillet 2008, le membre qui s'abstient de voter est un membre ayant droit de vote qui doit être pris en considération pour le calcul de la majorité des deux tiers (1). (1) Voir les concl. du MP.

ART DE GUERIR - Divers - Médecin hospitalier - Révocation - Conseil médical - Vote - Calcul de la majorité des deux tiers

- Art. 139, §§ 1 à 3, et 140 L. coord. du 10 juillet 2008

C.19.0403.N

28 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200528.1N.16](#)

AC nr. ...

Alleen de procureur-generaal bij het hof van beroep kan cassatieberoep instellen tegen de beslissingen betreffende een verzoek om rechtsbijstand.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen - Beslissing betreffende een verzoek om rechtsbijstand - Voorziening in cassatie - Bevoegdheid

- Artt. 688, tweede lid, en 690 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBIJSTAND - Beslissing betreffende een verzoek om rechtsbijstand - Voorziening in cassatie - Bevoegdheid

- Artt. 688, tweede lid, en 690 Gerechtelijk Wetboek

Seul le procureur général près la cour d'appel peut se pourvoir en cassation contre les décisions relatives à une demande d'assistance judiciaire.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Généralités - Décision relative à une demande d'assistance judiciaire - Pourvoi en cassation - Compétence

- Art. 688, al. 2, et 690 Code judiciaire

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Décision relative à une demande d'assistance judiciaire - Pourvoi en cassation - Compétence

- Art. 688, al. 2, et 690 Code judiciaire

C.19.0404.F

12 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200612.1F.2](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de aandeelhouders nog vóór die algemene vergadering kennis zouden hebben gehad van het bestaan van extrastatutaire of met het Wetboek van Vennootschappen strijdige verrichtingen, volstaat niet om de niet-vermelding ervan in de oproeping te ondervangen.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Kwijting van de bestuurders en de commissarissen - Extrastatutaire of met het Wetboek van Vennootschappen strijdige verrichtingen - Voorwaarde - Vermelding in de oproeping

- Art. 554, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

De vermelding, in de oproeping, van de extrastatutaire of met het Wetboek van Vennootschappen strijdige verrichtingen heeft tot doel de aandacht van de algemene vergadering, voordat ze beslist om kwijting aan de bestuurders en commissarissen te verlenen, inzonderheid te vestigen op de gevolgen van haar beslissing wat die strijdige verrichtingen betreft en laat op die manier toe om zonder enige mogelijke twijfel vast te stellen dat die vergadering met volle kennis van zaken kwijting heeft verleend.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Kwijting van de bestuurders en de commissarissen - Extrastatutaire of met het Wetboek van Vennootschappen strijdige verrichtingen - Voorwaarde - Vermelding in de oproeping - Doel

- Art. 554, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

La circonstance que les actionnaires auraient eu connaissance de l'existence d'actes faits en dehors des statuts ou en contravention du Code des sociétés préalablement à la tenue de cette assemblée générale ne suffit pas à pallier l'absence de cette mention dans la convocation.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Décharge des administrateurs et des commissaires - Actes faits en dehors des statuts ou en contravention du Code des sociétés - Condition - Indication dans la convocation

- Art. 554, al. 2 Code des sociétés

L'indication dans la convocation des actes faits en dehors des statuts ou en contravention du Code des sociétés a pour but d'attirer spécialement l'attention de l'assemblée générale, avant qu'elle ne se prononce sur la décharge des administrateurs et des commissaires, sur les conséquences de sa décision quant à ces actes et permet ainsi d'établir sans doute possible que cette assemblée a voté la décharge en connaissance de cause.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Décharge des administrateurs et des commissaires - Actes faits en dehors des statuts ou en contravention du Code des sociétés - Condition - Indication dans la convocation - But

- Art. 554, al. 2 Code des sociétés

C.19.0407.F

8 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201008.1F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 5 Wet Medische Ongevallen volgt niet dat de door het slachtoffer geleden tijdelijke arbeidsongeschiktheid een volledige arbeidsongeschiktheid moet zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 616.

GENEESKUNDE - Algemeen - Medisch ongeval zonder aansprakelijkheid - Medische schade - Slachtoffer - Tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Omvang

- Art. 5 Wet 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg

Il ne suit pas de l'article 5 de la loi du 31 mars 2010 relative à l'indemnisation des dommages résultant de soins de santé que l'incapacité temporaire subie par la victime doit être une incapacité de travail totale (1). (1) Voir les concl. du MP.

ART DE GUERIR - Généralités - Accident médical sans responsabilité - Dommage médical - Victime - Incapacité temporaire - Ampleur

- Art. 5 L. du 31 mars 2010

Uit artikel 4 en artikel 5, 2°, Wet Medische Ongevallen volgt dat de schade die werd veroorzaakt door een medisch ongeval zonder aansprakelijkheid, ernstig genoeg is wanneer de patiënt is getroffen door een tijdelijke arbeidsongeschiktheid gedurende minstens zes opeenvolgende maanden of zes niet-opeenvolgende maanden over een periode van twaalf maanden, die zich zonder het medisch ongeval niet zou hebben voorgedaan zoals ze heeft plaatsgehad; de rechter beoordeelt in feite of de tijdelijke arbeidsongeschiktheid van de patiënt haar oorsprong in het medisch ongeval vindt (1).
(1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 616.

GENEESKUNDE - Algemeen - Medisch ongeval zonder aansprakelijkheid - Medische schade - Ernst - Tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Oorzakelijk verband - Rechter - Feitelijke beoordeling

- Artt. 4 en 5, 2° Wet 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg

GENEESKUNDE - Algemeen - Medisch ongeval zonder aansprakelijkheid - Medische schade - Ernst - Tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Oorzakelijk verband

- Artt. 4 en 5, 2° Wet 31 maart 2010 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van gezondheidszorg

Il suit de l'article 4 et de l'article 5, 2° de la loi du 31 mars 2010 relative à l'indemnisation des dommages résultant de soins de santé que le dommage qui trouve sa cause dans un accident médical sans responsabilité est suffisamment grave si le patient subit, au moins durant six mois consécutifs ou six mois non consécutifs sur une période de douze mois, une incapacité de travail qui, sans l'accident médical, ne se serait pas produite telle qu'elle s'est réalisée ; le juge apprécie en fait si l'incapacité temporaire de travail subie par le patient trouve sa cause dans l'accident médical (1). (1) Voir les concl. du MP.

ART DE GUERIR - Généralités - Accident médical sans responsabilité - Dommage médical - Gravité - Incapacité temporaire - Lien de causalité - Juge - Appréciation en fait

- Art. 4 et 5, 2° L. du 31 mars 2010

ART DE GUERIR - Généralités - Accident médical sans responsabilité - Dommage médical - Gravité - Incapacité temporaire - Lien de causalité

- Art. 4 et 5, 2° L. du 31 mars 2010

C.19.0408.N

12 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.9](#)

AC nr. ...

Degene die hulpzaken ter beschikking stelt van een contractspartij die hiervan gebruik maakt bij de uitvoering van haar hoofd- of bijkomende verbintenissen kan in de regel niet beschouwd worden als iemand die de verbintenissen van deze contractspartij uitvoert en geldt bijgevolg niet als hulppersoon.

VERBINTENIS - Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenis - Beroep op hulppersoon - Ter beschikking stellen van hulpzaken - Onderscheid

Celui qui met à la disposition d'une partie contractante du matériel auxiliaire que celle-ci utilise lors de l'exécution de ses obligations principales ou accessoires ne peut, en règle, être considéré comme une personne qui exécute les obligations de cette partie contractante et n'est, par conséquent, pas tenu pour un agent d'exécution.

OBLIGATION - Partie contractante - Exécution de l'obligation contractuelle - Recours à un agent d'exécution - Mise à disposition de matériel auxiliaire - Distinction

Hulpverleners op wie een contractspartij beroep doet om zijn contractuele verbintenissen uit te voeren, kunnen door de medecontractant van die partij op extra-contractuele grondslag enkel aansprakelijk worden gesteld indien de hen te laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsplicht die op hen rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.N, AC 2016, nr. 215.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenis - Beroep op hulppersoon - Tekortkoming - Extra-contractuele aansprakelijkheid

VERBINTENIS - Contractspartij - Uitvoering van contractuele verbintenis - Beroep op hulppersoon - Tekortkoming

Les agents d'exécution auxquels une partie contractante fait appel afin d'exécuter ses obligations contractuelles ne peuvent être déclarés responsables sur une base extracontractuelle par le cocontractant de cette partie que lorsque la faute qui leur est reprochée constitue un manquement non seulement à une obligation contractuelle mais aussi au devoir général de prudence qui leur incombe et si cette faute a causé un dommage autre que celui qui est dû à une mauvaise exécution (1). (1) Voir Cass. 24 mars 2016, RG C.14.0329.N, Pas. 2016, n° 215.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Partie contractante - Exécution de l'obligation contractuelle - Recours à un agent d'exécution - Manquement - Responsabilité extracontractuelle

OBLIGATION - Partie contractante - Exécution de l'obligation contractuelle - Recours à un agent d'exécution - Manquement

C.19.0412.F

3 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200903.1F.3](#)

AC nr. ...

De verjaring van de rechtsvordering tot nietigverklaring ontzegt een partij de mogelijkheid niet om die nietigheid als verweer tegen een vordering tot uitvoering van een overeenkomst aan te voeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 483.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Algemeen - Overeenkomst - Vordering tot uitvoering - Vordering tot nietigverklaring - Verjaring - Exceptie als verweer
- Artt. 1304, eerste lid, en 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

La prescription de l'action en nullité ne prive pas une partie de la faculté d'opposer cette nullité comme exception en défense à une demande d'exécution d'une convention (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Généralités - Convention - Demande d'exécution - Action en nullité - Prescription - Exception en défense
- Art. 1304, al. 1er, et 2262bis, § 1er, al. 2 Code civil

De adagia "quae temporalia sunt agendum, perpetua sunt ad excipiendum" en "quieta non movere" zijn geen algemene rechtsbeginselen.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Adagium "quae temporalia sunt agendum, perpetua sunt ad excipiendum" - Adagium "quieta non movere"

Les adages « quae temporalia sunt agendum, perpetue sunt ad excipiendum » et « quieta non movere » ne constituent pas des principes généraux du droit.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Adage "quae temporalia sunt agendum, perpetue sunt ad excipiendum" - Adage "quieta non movere"

C.19.0416.N

2 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.5](#)

AC nr. ...

De afstammelingen of aangenomen kinderen van de overleden pachter of van diens echtgenoot of de echtgenoten van die afstammelingen of aangenomen kinderen kunnen de exploitatie van het landeigendom uitsluitend voortzetten en, na kennisgeving van die voortzetting aan de verpachter, aanspraak maken op pachtvernieuwing van rechtswege, wanneer zij de hoedanigheid van erfgenaam of rechtverkrijgende hebben (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Overlijden van de pachter - Voorzetting van de exploitatie en pachtvernieuwing - Afstammelingen of aangenomen kinderen

- Artt. 38, 41, eerste lid, 42, eerste lid, en 43, eerste en tweede lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Seuls les descendants ou enfants adoptifs du preneur décédé ou de son conjoint ou les conjoints de ces descendants ou enfants adoptifs peuvent continuer l'exploitation du bien rural, et après en avoir fait la notification au bailleur, prétendre à un renouvellement de plein droit du bail, lorsqu'ils ont la qualité d'héritier ou d'ayant droit (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Généralités - Décès du preneur - Continuation de l'exploitation et renouvellement du bail - Descendants ou enfants adoptifs

- Art. 38, 41, al. 1er, 42, al. 1er, et 43, al. 1er et 2 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.19.0418.F

12 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200612.1F.4](#)

AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat niet preciseert welke schade van de verweersters, die in een oorzakelijk verband staat met de contractuele wanprestatie van de eiseres, door het toegekende bedrag wordt vergoed, stelt het Hof in de onmogelijkheid zijn toezicht uit te oefenen op de wettigheid van de beslissing die de schade van verweersters vaststelt en is bijgevolg niet regelmatig met redenen omkleed (1). (1) Cass. 10 december 2018, AR S.18.0056.F, AC 2018, nr. 697.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Exploitant van een tankstation - Ernstige contractuele wanprestatie begaan in de nakoming van de onderhouds- en teruggaveplicht van het goed - Veroordeling tot schadevergoeding - Toetsing van de wettigheid van de veroordeling

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Exploitant van een tankstation - Ernstige contractuele wanprestatie begaan in de nakoming van de onderhouds- en teruggaveplicht van het goed - Veroordeling tot schadevergoeding - Toetsing van de wettigheid van de veroordeling

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Le jugement attaqué, qui s'abstient de préciser quel dommage des défenderesses en relation causale avec le manquement contractuel de la demanderesse répare la somme allouée, met la Cour dans l'impossibilité d'exercer son contrôle de la légalité de la décision fixant le préjudice des défenderesses et n'est dès lors pas régulièrement motivé (1). (1) Cass. 10 décembre 2018, RG S.18.0056.F, Pas. 2018, n° 697.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Exploitant de station-service - Manquement contractuel grave commis dans l'exécution du devoir d'entretien et de restitution du bien - Condamnation à des dommages et intérêts - Contrôle de légalité de la condamnation

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Exploitant de station-service - Manquement contractuel grave commis dans l'exécution du devoir d'entretien et de restitution du bien - Condamnation à des dommages et intérêts - Contrôle de légalité de la condamnation

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

C.19.0422.N

11 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.4](#)

AC nr. ...

Een cassatieberoep tegen een beslissing alvorens recht te doen in een tussenvonnis moet worden ingesteld voor het verstrijken van de termijn voor het instellen van een cassatieberoep tegen het eindvonnis, wat ook geldt voor een cassatieberoep tegen een eindbeslissing in dit tussenvonnis, tenzij, gelet op de betekening ervan, de termijn voor het instellen van een cassatieberoep tegen de eindbeslissing eerder is verstreken (1). (1) Zie Cass. 24 september 2010, AR C.09.0311.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 25 maart 2010, AR C.08.0392.N, arrest niet gepubliceerd; J. VERBIST en B. VANLERBERGHE, "Ontvankelijkheid van het cassatieberoep in burgerlijke zaken" in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops, 2016, nr. 33; P. GERARD, H. BOULARBAH en J.-F. VAN DROOGENBROECK, Pourvoi en cassation en matière civile, Bruylant, 2012, 44, nr. 55.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Tussenvonnissen - Gemengd karakter - Cassatieberoep

- Artt. 1073 en 1078 Gerechtelijk Wetboek

Un pourvoi formé contre une décision avant dire droit d'un jugement interlocutoire doit être introduit avant l'expiration du délai d'introduction du pourvoi contre le jugement définitif ; il en va de même pour un pourvoi formé contre une décision définitive du jugement interlocutoire, à moins que, du fait de la signification de celui-ci, le délai pour introduire un pourvoi contre cette décision définitive soit déjà expiré (1). (1) Voir Cass. 24 septembre 2010, RG C.09.0311.N, inédit; Cass. 25 mars 2010, RG C.08.0392.N, inédit; J. VERBIST et B. VANLERBERGHE, « Ontvankelijkheid van het cassatieberoep in burgerlijke zaken » in Procederen voor het Hof van Cassatie, Knops, 2016, n° 33; P. GERARD, H. BOULARBAH et J.-F. VAN DROOGENBROECK, Pourvoi en cassation en matière civile, Bruylant, 2012, 44, n° 55.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Jugement interlocutoire - Caractère mélangé - Pourvoi en cassation

- Art. 1073 et 1078 Code judiciaire

C.19.0423.N

7 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200507.1N.7](#)

AC nr. ...

De oorzaak van een overeenkomst bestaat uit de determinerende beweegredenen die elke partij ertoe hebben bewogen om de overeenkomst te sluiten en die gekend waren of behoorden te zijn aan de andere partij.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Oorzaak - Definitie

- Art. 1108 Burgerlijk Wetboek

La cause d'une convention est constituée par les mobiles déterminants qui ont conduit chaque partie à conclure la convention et qui étaient connus ou auraient dû être connus de l'autre partie.

CONVENTION - Éléments constitutifs - Cause - Définition

- Art. 1108 Code civil

De oorzaak van een overeenkomst is ongeoorloofd wanneer zij strijdig is met de openbare orde of met dwingende wetbepalingen, waardoor de overeenkomst nietig is en geen gevolg kan hebben.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Oorzaak - Ongeoorloofde oorzaak

- Artt. 1131 en 1133 Burgerlijk Wetboek

La cause d'une convention est illicite quand elle est contraire à l'ordre public ou à des dispositions légales impératives, d'où il résulte que la convention est nulle et qu'elle ne peut avoir aucun effet.

CONVENTION - Éléments constitutifs - Cause - Cause illicite

- Art. 1131 et 1133 Code civil

De wederzijdse toegevingen die partijen bij een dading doen om een geschil te beëindigen of te voorkomen, en die een verbintenis inhouden om iets te geven, te doen of niet te doen, moeten niet noodzakelijk betrekking hebben op het geschil dat men wenst te beëindigen of te voorkomen (1). (1) Zie Cass. 31 oktober 2005, AR S.05.0007.F, AC 2005, nr. 554; Cass. 18 mei 1995, AR C.93.0270.N, AC 1995, nr. 245.

DADING - Wederzijdse toegevingen
- Art. 2044 Burgerlijk Wetboek

Les concessions réciproques que les parties se font lors d'une transaction pour terminer ou prévenir une contestation, et qui impliquent une obligation de donner, de faire ou de ne pas faire quelque chose, ne doivent pas nécessairement se rapporter à la contestation que l'on vise à terminer ou à prévenir (1). (1) Voir Cass. 31 octobre 2005, RG S.05.0007.F, Pas. 2005, n° 554; Cass.18 mai 1995, RG C.93.0270.N, Pas. 1995, n° 245.

TRANSACTION - Concessions réciproques
- Art. 2044 Code civil

C.19.0429.F

17 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter het tijdsverloop van de rechtspleging heeft vastgesteld, waarbij deze de door de partijen overeengekomen termijnen bij beschikking vastlegt, en de conclusietermijnen niet werden nageleefd, kunnen de conclusies door de rechter enkel uit het debat worden geweerd indien op zijn minst een van de in artikel 747, § 2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, bepaalde voorwaarden vaststaat; bijgevolg kunnen de binnen de vastgestelde termijn op de griffie neergelegde conclusies enkel uit het debat worden geweerd indien ze na het verstrijken van die termijn aan de tegenpartij werden gezonden.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Tijdsverloop van de rechtspleging - Niet-naleving van de conclusietermijnen - Weren van conclusie - Voorwaarde

- Art. 747, §§ 1 en 2, derde en zesde lid Gerechtelijk Wetboek

Lorsque le calendrier de la procédure a été fixé par le juge en consacrant par une ordonnance les délais convenus par les parties et que les délais pour conclure n'ont pas été respectés, les conclusions ne peuvent être écartées des débats par le juge que lorsque l'une au moins des conditions prévues à l'article 747, § 2, alinéa 6, est établie; partant, les conclusions remises au greffe dans le délai fixé ne peuvent être écartées des débats que lorsqu'elles ont été envoyées à la partie adverse après l'expiration de ce délai.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Calendrier de la procédure - Non-respect des délais pour conclure - Ecartement des conclusions - Condition

- Art. 747, § 1er et 2, al. 3 et 6 Code judiciaire

C.19.0435.N

27 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3](#)

AC nr. ...

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is onder meer het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak; de rechter oordeelt op grond van de omstandigheden van de zaak onaantastbaar of de uitoefening van een recht rechtsmisbruik uitmaakt; het Hof gaat niettemin na of de rechter uit zijn vaststellingen dergelijk misbruik kon afleiden (1). (1) Cass. 27 januari 2020, AR C.19.0020.N, AC 2020, nr. 75; Cass. 3 februari 2017, AR C.16.0055.N, AC 2017, nr. 82; Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Wederzijdse toegevingen

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

L'abus de droit consiste à exercer un droit d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice de ce droit par une personne diligente et prudente; tel est le cas spécialement lorsque le préjudice causé est sans proportion avec l'avantage recherché ou obtenu par le titulaire du droit; dans l'appréciation des intérêts en présence, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances de la cause; le juge apprécie souverainement, en fonction des circonstances de la cause, si l'exercice d'un droit constitue un abus de droit; la Cour vérifie néanmoins si, de ses constatations, le juge a pu déduire l'existence d'un tel abus (1). (1) Cass. 27 janvier 2020, RG C.19.0020.N ; Cass. 3 février 2017, RG C.16.0055.N, Pas. 2017, n° 82 ; Cass. 9 mars 2009, RG C.08.0331.F, Pas. 2009, n° 182.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit

- Art. 1134, al. 3 Code civil

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit - Intérêts en présence - Appréciation - Juge du fond

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Concessions réciproques

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Intérêts en présence - Appréciation - Juge du fond

- Art. 1134, al. 3 Code civil

C.19.0437.N

12 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200312.1N.11](#)

AC nr. ...

De hypothecaire en bevoorrechte schuldeisers kunnen niet worden uitgesloten van de verdeling of de rangregeling van de verkoopopbrengst van de bezwaarde onroerende goederen om reden dat zij geen tijdige aangifte hebben gedaan van hun schuldvordering (1). (1) Zie concl. OM.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -

Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Bezwaard onroerend goed - Verdeling of rangregeling van de verkoopopbrengst - Hypothecaire of bevoorrechte schuldeiser - Afwezigheid van tijdige aangifte

- Artt. 62, en 72, eerste en derde lid Wet 8 augustus 1997

- Art. 1326 Gerechtelijk Wetboek

7/06/2023

Les créanciers hypothécaires et privilégiés ne peuvent être exclus de la distribution ou de l'ordre du produit de la vente des biens immobiliers grevés au motif qu'ils n'ont pas déclaré leur créance dans le délai prescrit (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FAILLITE ET CONCORDATS - Créanciers privilégiés et hypothécaires - Bien immobilier grevé - Distribution ou ordre du produit de la vente - Créancier hypothécaire ou privilégié - Déclaration non effectuée dans le délai prescrit

- Art. 62, et 72, al. 1er et al. 3 L. du 8 août 1997 sur les faillites

- Art. 1326 Code judiciaire

P. 139/937

C.19.0448.N11 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.1](#)

AC nr. ...

De rechter mag weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de eiser zijn vordering tot deskundigenonderzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van zijn vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Zie Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0682.F, AC 2012, nr. 389.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vordering tot deskundigenonderzoek - Beoordeling door de rechter - Weigering

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DESKUNDIGENONDERZOEK - Burgerlijke zaken - Vordering tot deskundigenonderzoek - Beoordeling door de rechter - Weigering

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt, maar het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Recht op bewijs - Begrip

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

DESKUNDIGENONDERZOEK - Burgerlijke zaken - Gevraagde onderzoeksmaatregel - Recht op bewijs - Beoordeling

- Art. 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Le juge peut refuser d'ordonner une expertise lorsque le demandeur ne fonde sa demande d'expertise sur aucun élément rendant vraisemblables les faits avancés à l'appui de sa demande ou que cette mesure ne peut être ordonnée de manière utile (1). (1) Voir Cass. 15 juin 2012, RG C.11.0721.F, Pas. 2012, n° 390; Cass. 15 juin 2012, RG C.11.0682.F, Pas 2012, n° 389.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Demande d'expertise - Appréciation par le juge - Refus

- Art. 962, al. 1 Code judiciaire

EXPERTISE - Matière civile - Demande d'expertise - Appréciation par le juge - Refus

- Art. 962, al. 1 Code judiciaire

Le droit à la preuve est le droit de toute partie au procès de produire les éléments de preuve dont elle dispose et de demander au juge que les éléments de preuve dont elle ne dispose pas soient collectés au moyen de certaines mesures d'instruction, sur lesquelles le juge statue, mais le droit à la preuve n'est pas un droit illimité et n'évince pas, par conséquent, la liberté d'appréciation du juge.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Droit à la preuve - Notion

- Art. 962, al. 1 Code judiciaire

EXPERTISE - Matière civile - Mesure d'instruction demandée - Droit à la preuve - Appréciation

- Art. 962, al. 1 Code judiciaire

C.19.0449.N11 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200911.1N.8](#)

AC nr. ...

Een recht van overgang over een privédomein kan als erfdiensbaarheid tot openbaar nut ten behoeve van de inwoners van de gemeente en van alle belanghebbenden worden verkregen door een dertigjarig voortdurend en onafgebroken, openbaar en ondubbelzinnig gebruik van een strook grond door eenieder, voor het openbaar verkeer, op voorwaarde dat dit gebruik geschiedt met de bedoeling de strook als zodanig te gebruiken en niet berust op een louter gedogen van de eigenaar van het goed waarop de overgang wordt uitgeoefend (1). (1) Zie concl. OM.

ERFDIENSTBAARHEID - Recht van overgang over privédomein - Erfdiensbaarheid tot openbaar nut

- Artt. 649, 950, 1349, 1353, 2219, 2227, 2229, 2232 en 2262
Burgerlijk Wetboek

WEGEN - Privédomein - Recht van overgang - Erfdiensbaarheid tot openbaar nut

- Artt. 649, 950, 1349, 1353, 2219, 2227, 2229, 2232 en 2262
Burgerlijk Wetboek

Un droit de passage sur un domaine privé peut être obtenu en tant que servitude d'utilité publique au profit des habitants de la commune et de tous les intéressés par un usage trentenaire continu et ininterrompu, public et non ambigu d'une parcelle de terrain par chacun, pour la circulation publique, à condition que cette utilisation de la parcelle se fasse dans cet objectif et ne repose pas sur une simple tolérance du propriétaire du bien sur lequel le passage est exercé (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SERVITUDE - Droit de passage sur le domaine privé - Servitude d'utilité publique

- Art. 649, 950, 1349, 1353, 2219, 2227, 2229, 2232 et 2262
Code civil

VOIRIE - Domaine privé - Droit de passage - Servitude d'utilité publique

- Art. 649, 950, 1349, 1353, 2219, 2227, 2229, 2232 et 2262
Code civil

C.19.0464.N

2 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.9](#)

AC nr. ...

De rechter die met betrekking tot een van de geschilpunten voorbehoud heeft verleend zonder dat geschilpunt aan te houden heeft zijn rechtsmacht uitgeput zodat tegen die beslissing cassatieberoep openstaat (1). (1) Zie Cass. 10 februari 2009, AR P.08.1312.N, AC 2009, nr. 109; vgl. Cass.19 maart 1992, AR 9122, Arr.Cass. 1991-92, nr. 381.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Geschilpunt voor de rechter - Beslissing - Verlenen van een voorbehoud zonder het geschilpunt aan te houden - Cassatieberoep

- Artt. 19, eerste lid, en 1077 Gerechtelijk Wetboek

Le juge qui a accordé des réserves concernant une des questions litigieuses sans réserver celle-ci à une décision ultérieure a épuisé sa juridiction, de sorte que sa décision est susceptible de pourvoi en cassation (1). (1) Voir Cass. 10 février 2009, RG P.08.1312.N, Pas. 2009, n° 109; comp. Cass. 19 mars 1992, RG 9122, Bull. et Pas. 1991-1992, n° 384.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Question litigieuse soumise au juge - Décision - Octroi de réserves sans réserver la question litigieuse à une décision ultérieure - Pourvoi en cassation

- Art. 19, al. 1er, et 1077 Code judiciaire

De vordering tot gemeenverklaring van een te wijzen gerechtelijke beslissing strekt ertoe te beletten dat de verwerende partij op die vordering, eventueel in een ander geding met eisende partij, kan aanvoeren dat die beslissing haar niet kan worden tegengeworpen, waarbij het bestaan van die mogelijkheid voor de eisende partij volstaat om aan te tonen dat zij belang erbij heeft de beslissing te doen gemeen verklaren ten aanzien van de verwerende partij (1). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.18.0560.N, AC 2020, nr. 361; Cass. 16 november 2001, AR C.00.0139.F, AC 2001, nr. 622.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Vordering tot gemeenverklaring van de te wijzen gerechtelijke beslissing - Belang

De wetgever heeft het gewijzigd artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek, als uitzondering op artikel 3 Gerechtelijk wetboek, slechts van toepassing verklaard op de procedures die vanaf 9 juni 2018 worden ingesteld en niet op de dan reeds hangende procedures.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering - Artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek - Wijziging bij wet van 25 mei 2018 - Cassatieberoep

- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek
- zoals gewijzigd bij Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde
- WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Verzuim uitspraak te doen over een punt van de vordering - Artikel 1138, 3°, Gerechtelijk Wetboek - Wijziging bij wet van 25 mei 2018*
- Art. 1138, 3° Gerechtelijk Wetboek
- zoals gewijzigd bij Wet 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde

La demande tendant à ce qu'une décision judiciaire à rendre soit déclarée commune vise à empêcher que la partie défenderesse à cette demande puisse, éventuellement dans une autre instance l'opposant à la partie demanderesse, objecter que cette décision ne lui est pas opposable, l'existence de cette possibilité suffisant pour que la partie demanderesse établisse qu'elle a un intérêt à ce que la décision soit déclarée commune à la partie défenderesse (1). (1) Cass. 4 juin 2020, RG C.18.0560.N, Pas. 2020, n° 381; Cass. 16 novembre 2001, RG C.00.0139.F, Pas. 2001, n° 622.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Demande tendant à ce qu'une décision judiciaire à rendre soit déclarée commune - Intérêt

Le législateur a, par dérogation à l'article 3 du Code judiciaire, déclaré l'article 1138, 3°, modifié, du Code judiciaire, seulement applicable aux procédures introduites à partir du 9 juin 2018 et pas aux procédures déjà pendantes.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Omission de statuer sur un point de la demande - Code judiciaire, article 1138, 3° - Modification par la loi du 25 mai 2018 - Pourvoi en cassation

- Art. 1138, 3° Code judiciaire
- tel qu'il a été modifié par la L. du 25 mai 2018

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Omission de statuer sur un point de la demande - Code judiciaire, article 1138, 3° - Modification par la loi du 25 mai 2018

- Art. 1138, 3° Code judiciaire
- tel qu'il a été modifié par la L. du 25 mai 2018

Een vordering tot gemeenverklaring van een te wijzen gerechtelijke beslissing heeft een louter bewarend karakter zodat de rechter aan wie de gemeenverklaring wordt gevraagd niet moet ingaan op de mogelijke betwistingen die in een eventueel ander geding tussen de eisende partij en de verwerende partij kunnen rijzen, ook al zou daaruit kunnen blijken dat de eisende partij eigenlijk geen belang heeft bij de gemeenverklaring.

TUSSENKOMST - Vordering tot gemeenverklaring van de te wijzen gerechtelijke beslissing - Aard - Taak van de rechter

Une demande tendant à ce qu'une décision judiciaire soit déclarée commune a un caractère purement conservatoire, de sorte que le juge saisi de cette demande ne doit pas trancher les contestations qui pourraient éventuellement être élevées dans le cadre d'une autre instance mue entre les parties, même si celle-ci devait faire apparaître que la partie demanderesse est, en réalité, sans intérêt à entendre déclarer la décision commune.

INTERVENTION - Demande tendant à ce qu'une décision judiciaire à rendre soit déclarée commune - Nature - Mission du juge

Voor zover de memorie van wederantwoord van de eiser een verweer inhoudt tegen het antwoord van de verweerder op het middel zelf, is deze memorie niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 30 januari 2012, AR S.10.0118.N, AC 2012, nr. 73.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van wederantwoord - Verweer met betrekking tot het middel zelf

- Art. 1094 Gerechtelijk Wetboek

Dans la mesure où il contient une défense contre la réponse du défendeur sur le moyen lui-même, le mémoire en réplique du demandeur est irrecevable (1). (1) Cass. 30 janvier 2012, RG S.10.0118.N, Pas. 2012, n° 73.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire en réplique - Défense concernant le moyen lui-même

- Art. 1094 Code judiciaire

C.19.0468.N

27 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.4](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1235, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, kan hetgeen betaald wordt zonder verschuldigd te zijn van de ontvanger worden teruggevorderd; deze betaling kan iedere verrichte prestatie omvatten, ongeacht haar aard; wanneer de vordering op grond van onverschuldigde betaling betrekking heeft op een geldsom, strekt zij tot terugbetaling van die geldsom; wanneer de vordering op grond van onverschuldigde betaling betrekking heeft op een onverschuldigd uitgevoerde prestatie, strekt zij tot vergoeding van deze prestatie; aangezien aan de ontvanger geen vergoedingsplicht mag worden opgelegd voor opgedrongen prestaties, is de ontvanger slechts gehouden tot vergoeding indien dit redelijk is; dit is onder meer het geval wanneer de prestatie is toe te rekenen aan de ontvanger van de prestatie.

TERUGVORDERING VAN HET ONVERSCHULDIGD BETAALDE -

7/06/2023

En vertu de l'article 1235, alinéa 1er du Code civil, ce qui a été payé sans être dû est sujet à répétition de la part de celui qui l'a reçu; ce paiement peut comprendre toute prestation fournie, quelle qu'en soit la nature; lorsque la demande en répétition de l'indu a trait à une somme d'argent, elle tend au remboursement de celle-ci; lorsque la demande en répétition de l'indu concerne une prestation indûment fournie, elle tend à l'indemnisation de celle-ci; dès lors que le bénéficiaire n'est tenu à aucune obligation d'indemnisation concernant des prestations qui lui ont été imposées, il ne doit les indemniser que si cela apparaît raisonnable; c'est notamment le cas lorsque la prestation est imputable à son bénéficiaire.

REPETITION DE L'INDU - Indu - Nature - Prestation - Somme

P. 143/937

Onverschuldigd betaalde - Aard - Prestatie - Geldsom -
Uitgevoerde prestatie - Onderscheid

d'argent - Prestation exécutée - Distinction

C.19.0469.F

8 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200608.3F.2](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 15, § 3, eerste lid, en § 4, WBN, alsook uit artikel 32 van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat, ten aanzien van de procureur des Konings, de kennisgeving van het negatief advies inzake de verklaring strekkende tot verkrijging van de Belgische nationaliteit geschiedt op de dag van de verzending ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 376.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Allerlei - Wetboek van nationaliteit - Vreemdeling - Verklaring strekkende tot verkrijging van de Belgische nationaliteit - Negatief advies van de procureur des Konings - Kennisgeving - Termijn - Aanvang

NATIONALITEIT - Vreemdeling - Verklaring strekkende tot verkrijging van de Belgische nationaliteit - Negatief advies van de procureur des Konings - Kennisgeving - Termijn - Aanvang

Il suit des articles 15, § 3, alinéa 1er, et § 4, du Code de la nationalité belge ainsi que de l'article 32 du Code judiciaire, qu'à l'égard du procureur du Roi, la notification de l'avis négatif sur la déclaration visant à l'acquisition de la nationalité belge, est accomplie le jour de son envoi (1). (1) Voir les concl. du MP.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Divers - Code de la nationalité - Etranger - Déclaration visant à l'acquisition de la nationalité belge - Avis négatif du Procureur du Roi - Notification - Délai - Prise de cours

NATIONALITE - Etranger - Déclaration visant à l'acquisition de la nationalité belge - Avis négatif du Procureur du Roi - Notification - Délai - Prise de cours

C.19.0472.F

19 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201119.1F.2](#)

AC nr. ...

Een overeenkomst van bezetting ter bedde valt niet onder de toepassing van de Pachtwet wanneer er, zonder enig bedrieglijk oogmerk, bijzondere omstandigheden voorhanden zijn die de regeling van een voorlopige situatie verantwoorden.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Vrijwaring van andermans schuld - Derde-zekerheidssteller - Verbintenis - Grens

- Art. 1, eerste lid, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Une convention d'occupation précaire ne rentre pas dans le champ d'application de la loi du 4 novembre 1969, lorsque, en l'absence de toute intention de fraude, des circonstances particulières justifient l'aménagement d'une situation d'attente.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Notion. nature de la législation - Garantie de la dette d'autrui - Tiers affectant - Engagement - Limite

- Art. 1er, al. 1er, 1° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.19.0487.N

27 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.3](#)

AC nr. ...

De opsomming van gewichtige feiten eigen aan de persoon is niet exhaustief, maar heeft slechts de bedoeling een aantal gevallen te vermelden die zonder meer een beletsel vormen om de Belgische nationaliteit te verkrijgen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

NATIONALITEIT - Gewichtige feiten - Opsomming - Aard van de opsomming

- Art. 1, § 2, 4° Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Art. 2 KB 14 januari 2013 tot uitvoering van de wet van 4 december 2012 tot wijziging van het Wetboek van de Belgische nationaliteit teneinde het verkrijgen van de Belgische nationaliteit migratieneutraal te maken

L'énumération de faits personnels graves n'est pas exhaustive mais vise seulement à énoncer un certain nombre de cas qui constituent purement et simplement un empêchement à l'acquisition de la nationalité belge (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

NATIONALITE - Faits graves - Énumération - Nature de l'énumération

- Art. 1er, § 2, 4° Code de la nationalité belge
- Art. 2 A.R. du 14 janvier 2013

C.19.0488.N

7 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.11](#)

AC nr. ...

De inbreng van giften strekt ertoe het wettelijk erfrecht, dat de gelijkheid onder de wettelijke erfgenamen vooropstelt, te beschermen, terwijl de inkorting ertoe strekt te verhinderen dat het voorbehouden erfdeel dat de wet aan bepaalde erfgenamen toekent, wordt uitgehold; hieruit volgt dat een schenking moet worden ingebracht in of, met het oog op een eventuele inkorting, fictief moet worden toegevoegd aan de nalatenschap waartoe de geschonken goederen zou hebben behoord indien de schenking niet zou zijn verricht (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 843, 920 en 922 Oud BW voor hun wijziging door de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake.

ERFENISSEN - Inbreng van giften - Inkorting - Doel

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Erfrecht - Inbreng van giften - Inkorting - Doel

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

Le rapport des donations tend à protéger le droit successoral légal, qui vise à assurer l'égalité entre les héritiers légaux, tandis que la réduction tend à empêcher que la réserve que la loi attribue à certains héritiers ne soit vidée de sa substance; il s'ensuit qu'une donation doit être rapportée ou, en vue d'une éventuelle réduction, doit être ajoutée fictivement à la succession à laquelle les biens donnés auraient appartenu si la donation n'avait pas eu lieu (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) Les articles 843, 920 et 922 de l'ancien Code civil avant leur modification par la loi du 31 juillet 2017 modifiant le Code civil en ce qui concerne les successions et les libéralités et modifiant diverses autres dispositions en cette matière.

SUCCESSION - Rapport des donations - Réduction - Finalité

- Art. 843, 850, 920 et 922 Ancien Code civil

DONATIONS ET TESTAMENTS - Droit successoral - Rapport des donations - Réduction - Finalité

- Art. 843, 850, 920 et 922 Ancien Code civil

Een huwelijksvoordeel valt niet in de nalatenschap, maar behoort de langstlevende echtgenoot toe ingevolge de vereffening en verdeling van het huwelijksvermogensstelsel (1). (1) Zie concl. OM.

ERFENISSEN - Huwelijksvermogensstelsels - Bedongen stelsels - Vereffening en verdeling - Verblijvingsbeding -

Un avantage matrimonial n'est pas dévolu à la succession, mais appartient au conjoint survivant à la suite de la liquidation-partage du régime matrimonial (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SUCCESSION - Régimes matrimoniaux - Régimes conventionnels - Liquidation et partage - Clause d'attribution - Succession - Effet

Nalatenschap - Uitwerking

- Artt. 1445, 1461, 1464, eerste en tweede lid, en 1465 Oud Burgerlijk Wetboek

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Bedongen stelsels - Vereffening en verdeling - Verblijvingsbeding - Nalatenschap - Uitwerking

- Artt. 1445, 1461, 1464, eerste en tweede lid, en 1465 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1445, 1461, 1464, al. 1er et 2, et 1465 Ancien Code civil

REGIMES MATRIMONIAUX - Régimes conventionnels - Liquidation et partage - Clause d'attribution - Succession - Effet

- Art. 1445, 1461, 1464, al. 1er et 2, et 1465 Ancien Code civil

Wanneer de huwelijksgemeenschap ingevolge een verblijvingsbeding in haar totaliteit toekomt aan de langstlevende echtgenoot, dient de erfrechtelijke verrekening door inbreng of inkorting daarentegen niet te gebeuren in de nalatenschap van de vooroverleden echtgenoot aangezien de geschonken goederen dan geen deel uitmaken van diens nalatenschap (1). (1) Zie concl. OM.

ERFENISSEN - Huwelijksvermogensstelsels - Bedongen stelsels - Verblijvingsbeding - Uitwerking - Nalatenschap - Inbreng - Inkorting

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Bedongen stelsels - Verblijvingsbeding - Uitwerking - Nalatenschap - Inbreng - Inkorting - Tijdstip

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsque, à la suite d'une clause d'attribution, la communauté conjugale revient dans sa totalité au conjoint survivant, le règlement successoral par rapport ou réduction ne doit, en revanche, pas se faire dans la succession de l'époux prédécédé, dès lors que les biens donnés ne font pas partie de sa succession (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SUCCESSION - Régimes matrimoniaux - Régimes conventionnels - Clause d'attribution - Effet - Succession - Rapport - Réduction

- Art. 843, 850, 920 et 922 Ancien Code civil

REGIMES MATRIMONIAUX - Régimes conventionnels - Clause d'attribution - Effet - Succession - Rapport - Réduction - Epoque

- Art. 843, 850, 920 et 922 Ancien Code civil

Wanneer tijdens het huwelijk door de echtgenoten gemeenschapsgoederen werden geschonken, moet de inbreng of de inkorting van deze schenking gebeuren in de nalatenschap van de vooroverleden echtgenoot in de mate dat de geschonken goederen, indien de schenking niet zou hebben plaatsgevonden, in diens nalatenschap zouden zijn gevallen (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 843, 920 en 922 Oud BW voor hun wijziging door de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake.

ERFENISSEN - Huwelijksvermogensstelsels - Gemeenschapsgoederen - Schenkingen - Nalatenschap - Inbreng - Inkorting

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Algemeen - Gemeenschapsgoederen - Schenkingen - Nalatenschap - Inbreng - Inkorting

- Artt. 843, 850, 920 en 922 Oud Burgerlijk Wetboek

Lorsque des biens communs ont été donnés par les époux pendant le mariage, le rapport ou la réduction de cette donation doit se faire dans la succession de l'époux prédécédé dans la mesure où les biens donnés auraient été dévolus à sa succession, si la donation n'avait pas eu lieu (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) Les articles 843, 920 et 922 de l'ancien Code civil avant leur modification par la loi du 31 juillet 2017 modifiant le Code civil en ce qui concerne les successions et les libéralités et modifiant diverses autres dispositions en cette matière.

SUCCESSION - Régimes matrimoniaux - Biens communs - Donations - Succession - Rapport - Réduction

- Art. 843, 850, 920 et 922 Ancien Code civil

REGIMES MATRIMONIAUX - Généralités - Biens communs - Donations - Succession - Rapport - Réduction

- Art. 843, 850, 920 et 922 Ancien Code civil

C.19.0489.N

9 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200109.1N.7](#)

AC nr. ...

De aanwijzing in een cassatiearrest van de rechter naar wie de zaak wordt verwezen is een daad van gerechtelijke administratie die het Hof ofwel op vordering van de Procureur-generaal, ofwel op verzoek van de partijen of van een van hen te alle tijde kan verbeteren of wijzigen als die op een vergissing berust, ongeacht de aard ervan of ongeacht of het belang van partijen dit gebiedt (1). (1) Zie Cass. 28 oktober 2011, AR C.11.0593.F, AC 2011, nr. 580; Cass. 9 december 2005, AR C.05.0516.N, AC 2005, nr. 658.

CASSATIE - Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Arrest - Cassatie met verwijzing - Aanwijzing van de rechter naar wie de zaak verwezen wordt - Aard - Vergissing - Vordering tot verbetering - Bevoegdheid

OPENBAAR MINISTERIE - Hof van Cassatie - Arrest - Cassatie met verwijzing - Aanwijzing van de rechter naar wie de zaak verwezen wordt - Aard - Vergissing - Vordering tot verbetering - Bevoegdheid - Vordering van de procureur-generaal - Toepassing

La désignation par un arrêt de cassation du juge de renvoi est un acte d'administration judiciaire qu'il est à tout moment au pouvoir de la Cour, soit sur le réquisitoire du procureur général, soit à la requête des parties ou de l'une d'elles, de rectifier ou de modifier s'il est entaché d'une erreur, quelle qu'en soit la nature, ou que l'intérêt des parties le commande (1). (1) Cass. 28 octobre 2011, RG C.11.0593.F, Pas. 2011, n° 580 ; Voir Cass. 9 décembre 2005, RG C.05.0516.N, Pas. 2005, n° 658.

CASSATION - Généralités. mission et raison d'être de la cour de cassation. nature de l'instance en cassation - Arrêt - Cassation avec renvoi - Désignation du juge de renvoi - Nature - Erreur - Demande de rectification - Compétence

MINISTERE PUBLIC - Cour de cassation - Arrêt - Cassation avec renvoi - Désignation du juge de renvoi - Nature - Erreur - Demande de rectification - Compétence - Réquisitoire du procureur général - Application

C.19.0500.F

14 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.6](#)

AC nr. ...

Uit artikel 9, vierde lid, Pachtwet volgt dat één van de in dat artikel vermelde voorwaarden moet zijn vervuld op het ogenblik waarop de opzegging ter kennis wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 529.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging door de verpachter met het oog op de persoonlijke exploitatie - Voorwaarden - Tijdstip

Het vonnis dat verzuimt de duur van de periodes te vermelden tijdens welke de in het middel aangewezen persoon volgens dat vonnis effectief aan een landbouwexploitatie heeft deelgenomen, omkleedt zijn beslissing niet regelmatig met redenen en stelt het Hof in de onmogelijkheid de wettigheid ervan na te gaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 529.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging door de verpachter met het oog op de persoonlijke exploitatie - Voorwaarden - Elementen

Il suit de l'article 9, alinéa 4, de la loi du 4 novembre 1969 sur le bail à ferme, qu'il doit être satisfait à l'une des conditions reprises dans ledit article au moment où le congé est donné (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Fin (congé. prolongation. réintégration. etc) - Congé donné par le bailleur en vue de l'exploitation personnelle - Conditions - Moment

Ne motive pas régulièrement sa décision et met la Cour dans l'impossibilité de contrôler la légalité, le jugement qui s'abstient de préciser la durée des périodes pendant lesquelles il considère que la personne indiquée dans le moyen a effectivement participé à une exploitation agricole (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Fin (congé. prolongation. réintégration. etc) - Congé donné par le bailleur en vue de l'exploitation personnelle - Conditions - Eléments

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 9, vierde lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 9, al. 4 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.19.0505.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.2](#)

AC nr. ...

De restitutie van een geldsom ten gevolge van de ontbinding van een koopovereenkomst omvat ook de interest vanaf het ogenblik dat de schuldenaar van de restitutieverbintenis niet meer te goeder trouw is, dit is wanneer hij kennis had of hoorde te hebben van het onzekere karakter van zijn titel, wat het geval is wanneer hij in gebreke werd gesteld, zodat hij rekening diende te houden met een mogelijke restitutie.

KOOP - Ontbinding - Restitutie van een geldsom - Verschuldigde interesten - Gebrek aan goede trouw - Toepassing

- Artt. 549, 1153, 1378 en 1682 Burgerlijk Wetboek
OVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Restitutie van een geldsom - Verschuldigde interesten - Gebrek aan goede trouw - Toepassing
- Artt. 549, 1153, 1378 en 1682 Burgerlijk Wetboek

La restitution d'une somme d'argent à la suite de la résolution d'un contrat de vente comprend également les intérêts à partir du moment où le débiteur de l'obligation de restitution n'est plus de bonne foi, c'est-à-dire lorsqu'il avait ou devait avoir connaissance du caractère incertain de son titre, ce qui est le cas lorsqu'il a été mis en demeure, de sorte qu'il devait tenir compte d'une éventuelle restitution.

VENTE - Résolution - Restitution d'une somme d'argent - Intérêts dus - Absence de bonne foi - Application

- Art. 549, 1153, 1378 et 1682 Code civil
CONVENTION - Fin - Divers - Restitution d'une somme d'argent - Intérêts dus - Absence de bonne foi - Application
- Art. 549, 1153, 1378 et 1682 Code civil

C.19.0507.F

22 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201022.1F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 1388, tweede lid, Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de echtgenoten bij huwelijkscontract of bij wijzigingsakte, wanneer op dat tijdstip een van hen één of meer afstammelingen heeft die voortkomen uit een andere relatie van voor hun huwelijk of die geadopteerd werden voor hun huwelijk, of afstammelingen van de geadopteerden, geheel of ten dele, zelfs zonder wederkerigheid, een regeling kunnen treffen over de rechten die de ene in de nalatenschap van de andere kan uitoefenen; deze overeenkomst mag enkel betrekking hebben op de rechten die de ene echtgenoot in de nalatenschap van de andere kan uitoefenen en sluit derhalve uit dat een van de echtgenoten afstand doet van zijn erfrechten in ruil voor een tegenprestatie die geen verband houdt met dergelijke rechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 653.

L'article 1388, alinéa 2, du Code civil dispose que les époux peuvent, par contrat de mariage ou par acte modificatif, si l'un d'eux a à ce moment un ou plusieurs descendants issus d'une relation antérieure à leur mariage ou adoptés avant le mariage ou des descendants de ceux-ci, conclure, même sans réciprocité, un accord complet ou partiel relatif aux droits que l'un peut exercer dans la succession de l'autre; cet accord ne peut porter que sur les droits que l'un des époux peut exercer dans la succession de l'autre et exclut, dès lors, que la renonciation de l'un des époux à des droits successoraux soit concédée moyennant une contrepartie étrangère à de tels droits (1). (1) Voir les concl. du MP.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - *Bedongen stelsels - Wijziging - Rechten van een echtgenoot in de nalatenschap van de andere - Overeenkomst - Draagwijdte - Uitsluiting*

- Art. 1388, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Omtrent een nog niet opengevallen nalatenschap kan men geen enkel beding maken, tenzij in de bij wet bepaalde gevallen; een beding dat de grenzen van die uitzonderingen te boven gaat, is derhalve absoluut nietig en kan niet worden gedekt.

ERFENISSEN - *Beding over een niet-opengevallen nalatenschap - Verbod - Uitzondering - Overschrijding*

- Art. 1130, tweede lid Burgerlijk Wetboek

REGIMES MATRIMONIAUX - *Régimes conventionnels - Modification - Droit d'un époux dans la succession de l'autre - Accord - Portée - Exclusion*

- Art. 1388, al. 2 Code civil

On ne peut faire aucune stipulation sur une succession non ouverte sauf dans les cas prévus par la loi; une stipulation qui excède les limites de ces exceptions est frappée de nullité absolue et ne peut être couverte (1). (1) Voir les concl. du MP.

SUCCESSION - *Stipulation sur une succession non ouverte - Interdiction - Exception - Dépassement*

- Art. 1130, al. 2 Code civil

C.19.0510.N

21 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200921.3N.6](#)

AC nr. ...

De dwingende bepalingen van de Wet van 27 juli 1961 betreffende de eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop, gewijzigd bij de wet van 13 april 1971, verhinderen niet dat de partijen bij een aan deze wet onderworpen alleenverkoopconcessie van onbepaalde duur hun overeenkomst in onderlinge overeenstemming beëindigen.

KOOP - *Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd - Einde - In onderlinge overeenkomst - Mogelijkheid*

OVEREENKOMST - *Einde - Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd - In onderlinge overeenkomst - Mogelijkheid*

Les dispositions impératives de la loi du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée, modifiée par la loi du 13 avril 1971, n'empêchent pas les parties à une concession de vente exclusive à durée indéterminée soumise à ladite loi de résilier leur contrat de commun accord.

VENTE - *Concession de vente exclusive à durée indéterminée - Fin - De commun accord - Possibilité*

CONVENTION - *Fin - Concession de vente exclusive à durée indéterminée - De commun accord - Possibilité*

C.19.0545.F

29 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.1](#)

AC nr. ...

Wanneer het feit dat hinder veroorzaakt die de gewone ongemakken van het nabuurschap overstijgt dagelijks wordt herhaald, doet de abnormale hinder die hieruit dagelijks voortvloeit een rechtsvordering van de benadeelde ontstaan die verjaart te rekenen van de dag volgend op die waarop de benadeelde van die hinder kennis krijgt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 338.

VERJARING - *Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Burenhinder - Veroorzakend feit - Dagelijkse herhaling - Benadeelde - Rechtsvordering - Verjaring*

- Artt. 544 en 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

7/06/2023

Lorsque le fait générateur d'un trouble excédant les inconvénients ordinaires de voisinage se répète chaque jour, le trouble anormal qui en résulte journalièrement donne naissance à une action de la victime qui se prescrit à partir du jour qui suit celui où elle prend connaissance de ce trouble (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - *Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Trouble de voisinage - Fait générateur - Répétition journalière - Victime - Action - Prescription*

- Art. 544 et 2262bis, § 1er, al. 2 Code civil

P. 149/937

C.19.0550.F

5 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200605.1F.3](#)

AC nr. ...

De in vereffening gestelde vennootschap blijft krediet genieten wanneer haar schuldeisers hun vertrouwen in die beslissing en in het verloop van de vereffeningprocedure behouden, voor zover dat vertrouwen op regelmatige en transparante wijze is verkregen; de vennootschap die met miskennen van de rechten van de schuldeisers of in hun nadeel ontbonden wordt, waardoor ze zich kan onttrekken aan de bijzondere verantwoordelijkheden eigen aan de staat van faillissement of aan het in vraag stellen van handelingen die in de verdachte periode zijn verricht, geniet niet langer het vertrouwen van de schuldeisers, zelfs als zij hun wantrouwen niet zouden hebben laten blijken.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Begrip - Vereisten van het faillissement - Geschokt krediet - Vennootschappen in vereffening - Vertrouwen van schuldeisers - Behoud van het vertrouwen - Op regelmatige en transparante wijze verkregen vertrouwen - Ontbinding van de vennootschap in het nadeel van de schuldeisers

- Art. XX.99, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

La société qui est mise en liquidation continue à bénéficier de crédit lorsque ses créanciers maintiennent leur confiance dans cette décision et dans le déroulement de la liquidation, pour autant que cette confiance soit obtenue dans la régularité et la transparence; la société, dont la dissolution intervient en fraude des droits des créanciers ou, en permettant d'échapper aux responsabilités particulières liées à l'état de faillite ou à la remise en cause d'actes posés en période suspecte, a lieu à leur préjudice, ne repose pas sur la confiance des créanciers, lors même que ceux-ci n'auraient pas manifesté leur défiance.

FAILLITE ET CONCORDATS - Notions. conditions de la faillite - Ebranlement de crédit - Sociétés en liquidation - Confiance des créanciers - Maintien de la confiance - Confiance obtenue dans la régularité et la transparence - Dissolution de la société au préjudice des créanciers

- Art. XX.99, al. 1er Code de droit économique

C.19.0556.F

19 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200619.1F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 21, § 3, van het koninklijk besluit van 15 juli 2011 betreffende de plaatsing van overheidsopdrachten in de klassieke sectoren, zoals het van toepassing is, bepaalt dat als de aanbestedende overheid bij het prijsonderzoek vaststelt dat in een offerte een prijs wordt geboden die abnormaal laag of abnormaal hoog lijkt in verhouding tot de uit te voeren prestaties en alvorens die offerte om die reden te weren, ze de inschrijver in kwestie per aangetekende brief verzoekt om de nodige schriftelijke verantwoording over de samenstelling van de prijs in kwestie te verstrekken, de ontvangen verantwoording onderzoekt en indien nodig de inschrijver herbeveegt.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN,

En vertu de l'article 21, § 3, de l'arrêté royal du 15 juillet 2011 relatif à la passation des marchés publics dans les secteurs classiques, applicable, lorsque le pouvoir adjudicateur constate, lors de la vérification des prix, qu'un prix paraissant anormalement bas ou élevé par rapport aux prestations à exécuter est remis, avant d'écarter pour cette raison l'offre en cause, il invite par lettre recommandée le soumissionnaire en cause à fournir par écrit les justifications nécessaires sur la composition du prix concerné, vérifie les justifications fournies et interroge à nouveau le soumissionnaire si nécessaire.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Prix paraissant anormalement bas ou élevé - Pouvoir adjudicateur -

DIENSTEN) - Abnormaal laag of hoog lijkende prijzen - Aanbestedende overheid - Prijsonderzoek - Procedure
- Art. 21 KB 15 juli 2011 plaatsing overheidsopdrachten klassieke sectoren

Vérification des prix - Procédure

- Art. 21 A.R. du 15 juillet 2011

Het onderzoek van de ogenschijnlijk abnormale prijzen dat wordt verricht op grond van een analyse die pas na het verzoek om verantwoording van de prijzen plaatsvindt, heeft hoofdzakelijk tot doel te verifiëren of de geboden prijs toelaat de uit het bestek voortvloeiende verplichtingen vanuit het oogpunt van zowel de technische kwaliteit als van de voorgeschreven termijn na te komen en elke speculatie in het nadeel van de fundamentele belangen van de aanbestedende overheid en van de overheidsmiddelen uit te sluiten.

Le contrôle des prix apparemment anormaux sur la base d'une analyse ayant lieu seulement après la demande de justification des prix a essentiellement pour objet de vérifier si le prix offert permet d'exécuter les obligations qui résultent du cahier des charges tant au point de vue de la qualité technique qu'au point de vue du délai, et d'exclure toute spéculation au détriment des intérêts fondamentaux du pouvoir adjudicateur et des deniers publics.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Abnormaal laag of hoog lijkende prijzen - Prijsonderzoek - Doel

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Prix paraissant anormalement bas ou élevé - Vérification des prix - Objectif

De rechter kan nagaan of de beslissing om prijzen als normaal aan te merken werd genomen na afloop van een procedure waaruit de volledigheid van het onderzoek, door die aanbestedende overheid, van de bezorgde verantwoording blijkt, en kan het bestaan, de juistheid en de relevantie nagaan van de elementen op grond waarvan die overheid haar beslissing heeft genomen, en onderzoeken of die beslissing niet is aangetast door een kennelijke en klaarblijkelijk onredelijke beoordelingsfout, zonder evenwel de beoordeling van de aanbestedende overheid door zijn eigen beoordeling te mogen vervangen.

Le juge peut vérifier si la décision de considérer des prix comme normaux a été prise au terme d'une procédure révélant le caractère complet de l'examen par ledit pouvoir des justifications apportées, vérifier la réalité, l'exactitude et la pertinence des éléments qui ont justifié la décision de ce pouvoir et vérifier si cette décision n'est pas entachée d'une erreur manifeste d'appréciation manifestement déraisonnable, sans toutefois substituer sa propre appréciation à celle de ce pouvoir adjudicateur.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Abnormaal laag of hoog lijkende prijzen - Prijsonderzoek - Beslissing van de aanbestedende overheid - Rechterlijk toezicht - Bevoegdheid van de rechter

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Prix paraissant anormalement bas ou élevé - Vérification des prix - Décision du pouvoir adjudicateur - Contrôle judiciaire - Pouvoir du juge

Bij het onderzoek van de door de betrokken inschrijver bezorgde verantwoording voor zijn ogenschijnlijk abnormaal lage prijzen beschikt de aanbestedende overheid over een ruime beoordelingsbevoegdheid; ze kan in dat opzicht andere elementen in het onderzoek betrekken die door haar eigen analyse aan het licht zijn gebracht, zelfs als die analyse pas wordt verricht na het verzoek om verantwoording van de prijzen.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Prijsonderzoek - Aanbestedende overheid - Beoordelingsbevoegdheid - Abnormaal laag of hoog lijkende prijzen

- Art. 21 KB 15 juli 2011 plaatsing overheidsopdrachten klassieke sectoren

Lorsque, face à des prix apparemment anormalement bas, il examine les justifications apportées par le soumissionnaire concerné, le pouvoir adjudicateur dispose d'un large pouvoir d'appréciation; il peut à cet égard impliquer dans cet examen d'autres éléments tirés de sa propre analyse, quand bien même cette analyse a lieu seulement après la demande de justification des prix.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Vérification des prix - Pouvoir adjudicateur - Pouvoir d'appréciation - Prix paraissant anormalement bas ou élevé

- Art. 21 A.R. du 15 juillet 2011

C.19.0584.F

19 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201119.1F.1](#)

AC nr. ...

Enkel de curator kan zich in het belang van de boedel beroepen op de niet-tegenwerpelijkheid aan de boedel van alle betalingen, verrichtingen en handelingen van de gefailleerde en alle betalingen aan de gefailleerde gedaan vanaf de dag van het vonnis van faillietverklaring (1). (1) Art. 16, eerste lid, Faillissementswet zoals van toepassing vóór de opheffing ervan door de wet van 11 augustus 2017.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Vonnis van faillietverklaring - Betalingen, verrichtingen en handelingen van de gefailleerde - Betalingen aan de gefailleerde - Niet-tegenwerpelijkheid aan de boedel - Persoon die zich op die niet-tegenwerpelijkheid kan beroepen

- Art. 16, eerste lid Wet 8 augustus 1997

L'inopposabilité à la masse de tous paiements, opérations et actes faits par le failli, et de tous paiements faits au failli depuis le jour du jugement déclaratif de la faillite ne peuvent être invoquées que par le curateur au profit de la masse (1). (1) L. du 8 août 1997, art. 16, al. 1er avant son abrogation par la L. du 11 août 2017.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Jugement déclaratif de faillite - Paiements, opérations et actes faits par le failli - Paiements faits au failli - Inopposabilité à la masse - Personne pouvant invoquer cette inopposabilité

- Art. 16, al. 1er L. du 8 août 1997 sur les faillites

C.19.0595.N

19 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201019.3N.10](#)

AC nr. ...

Uit artikel 1721 Burgerlijk Wetboek volgt dat de verhuurder moet instaan voor gebreken die tijdens de huur zijn ontstaan aan het gehuurde goed door werken in zijn opdracht.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Verhuurder - Verhuurd goed - Werken uitgevoerd tijdens de huur - Gebreken - Gevolg - Vrijwaringsplicht

Il suit de l'article 1721 du Code civil que le bailleur doit répondre des vices ou défauts qui ont été causés pendant le bail au bien loué en raison de travaux exécutés sur ses ordres.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Obligations entre parties - Bailleur - Bien loué - Travaux exécutés pendant le bail - Vices ou défauts - Effet - Obligation de garantie

C.19.0601.F

22 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201022.1F.6](#)

AC nr. ...

Uit de aard van de schenkingsovereenkomst volgt dat de schenker slechts afstand kan doen van de vordering tot herroeping die gegrond is op de niet-uitvoering van de voorwaarden van de schenking zodra de niet-uitvoering vaststaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 654.

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenking - Herroeping wegens niet-uitvoering van de voorwaarden - Schenker - Afstand - Tijdstip

- Artt. 953 en 956 Burgerlijk Wetboek

Il suit de la nature du contrat de donation que le donateur ne peut renoncer à l'action révocatoire fondée sur l'inexécution des conditions de la donation qu'une fois l'inexécution consommée (1). (1) Voir les concl. du MP.

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donation - Révocation pour cause d'inexécution des conditions - Donateur - Renonciation - Moment

- Art. 953 et 956 Code civil

De rechter die uitspraak moet doen over de herroeping van een schenking wegens niet-uitvoering van de voorwaarden waaronder ze is gedaan, kan oordelen over het voor de intentie van de schenker doorslaggevende karakter van die voorwaarden en over de ernst van de niet-uitvoering ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 654.

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenking - Herroeping wegens niet-uitvoering van de voorwaarden - Doorslaggevend karakter van de voorwaarden - Ernst van de niet-uitvoering - Rechter - Onaantastbare beoordeling

- Artt. 953 en 956 Burgerlijk Wetboek

Le juge appelé à se prononcer sur la révocation d'une donation pour cause d'inexécution des conditions sous lesquelles elle a été faite dispose du pouvoir d'apprécier le caractère déterminant de ces conditions dans l'intention du donateur ainsi que la gravité de l'inexécution (1). (1) Voir les concl. du MP.

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donation - Révocation pour cause d'inexécution des conditions - Caractère déterminant des conditions - Gravité de l'inexécution - Juge - Appréciation souveraine

- Art. 953 et 956 Code civil

C.19.0602.N

27 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.38](#)

AC nr. ...

Een geldlening is een overeenkomst waarbij de uitlener aan de lener een bepaald geldbedrag ter beschikking stelt onder de verplichting dit bedrag terug te geven, vermeerderd met interest indien die is bedongen; het is een zakelijke overeenkomst die ontstaat door de afgifte van het geldbedrag; een kredietopening is een consensuele en wederkerige overeenkomst waarbij de kredietgever aan de kredietnemer tijdelijk en tot beloop van een bepaald bedrag hetzij geld hetzij kredietwaardigheid ter beschikking stelt; de kredietnemer kan van het krediet gebruik maken door een of meerdere geldopnemingen; de kredietnemer is niet verplicht om van het krediet gebruik te maken.

BANKWEZEN - KREDIETWEZEN - SPAARWEZEN - Allerlei - Geldlening - Kredietopening - Onderscheid - Voorwaarden - Overhandiging - Opneming

Le prêt d'argent est un contrat par lequel le prêteur met à la disposition de l'emprunteur une somme d'argent déterminée sous la condition de restituer ce montant, majoré d'intérêts s'il en est convenu; il s'agit d'un contrat réel qui naît de la remise de la somme d'argent; l'ouverture de crédit est un contrat synallagmatique et consensuel par lequel le dispensateur de crédit met à la disposition du preneur de crédit soit des fonds, soit un crédit, à titre temporaire et jusqu'à concurrence d'un certain montant; le preneur de crédit peut utiliser le crédit moyennant un ou plusieurs prélèvements; le preneur de crédit n'est pas obligé d'utiliser le crédit.

BANQUE. CREDIT. EPARGNE - Divers - Prêt d'argent - Ouverture de crédit - Distinction - Conditions - Remise - Prélèvement

- Artt. 1892, 1902 en 1907 Burgerlijk Wetboek
LENING - Geldlening - Kredietopening - Onderscheid - Voorwaarden - Overhandiging - Opneming
- Artt. 1892, 1902 en 1907 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1892, 1902 et 1907 Code civil
PRET - Prêt d'argent - Ouverture de crédit - Distinction - Conditions - Remise - Prélèvement
- Art. 1892, 1902 et 1907 Code civil

C.19.0607.F

14 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.5](#)

AC nr. ...

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 530.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden
- Artt. 744 en 780, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

Il suit de l'article 780, alinéa 2, 3°, du Code judiciaire que le juge n'a pas l'obligation de répondre aux moyens dont l'exposé ne répond pas aux exigences de l'article 744 (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Conclusions - Contenu des moyens - Exigences - Juge - Obligation de réponse - Conditions
- Art. 744 et 780, al. 2, 3° Code judiciaire

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 530.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden
- Artt. 744 en 780, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

Il suit de l'article 780, alinéa 2, 3°, du Code judiciaire que le juge n'a pas l'obligation de répondre aux moyens dont l'exposé ne répond pas aux exigences de l'article 744 (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Conclusions - Contenu des moyens - Exigences - Juge - Obligation de réponse - Conditions
- Art. 744 et 780, al. 2, 3° Code judiciaire

Uit artikel 780, tweede lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter niet verplicht is te antwoorden op de middelen waarvan de uiteenzetting niet beantwoordt aan de vereisten van artikel 744 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 530.

VORDERING IN RECHTE - Vonnissen en arresten - Burgerlijke zaken - Conclusie - Inhoud van de middelen - Vereisten - Rechter - Antwoordplicht - Voorwaarden
- Artt. 744 en 780, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

Il suit de l'article 780, alinéa 2, 3°, du Code judiciaire que le juge n'a pas l'obligation de répondre aux moyens dont l'exposé ne répond pas aux exigences de l'article 744 (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Jugements et arrêts - Matière civile - Conclusions - Contenu des moyens - Exigences - Juge - Obligation de réponse - Conditions
- Art. 744 et 780, al. 2, 3° Code judiciaire

C.19.0608.F

3 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201203.1F.4](#)

AC nr. ...

Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek dat bepaalt dat de rechter, alvorens recht te doen en in elke stand van de rechtspleging, een voorafgaande maatregel kan bevelen om hetzij de vordering te onderzoeken of een tussengeskil dat op een dergelijke maatregel betrekking heeft te regelen, hetzij om de toestand van de partijen voorlopig te regelen, sluit niet uit dat het vonnis dat die rechter vervolgens wijst, wanneer hij daarmee zijn rechtsmacht over een geschilpunt uitput, een eindvonnis is in de zin van het eerste en het tweede lid van dat artikel, waartegen derhalve, krachtens artikel 1050, eerste lid, van datzelfde wetboek, onmiddellijk hoger beroep kan worden ingesteld (1). (1) Zie Cass. 13 december 2019, AR C.19.0054.F, AC 2019, nr. 669; Cass. 24 januari 2013, AR C.12.0213.F, AC 2013, nr. 60, met concl. OM, op datum in Pas.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis alvorens recht te doen - Geschilpunt - Kwalificatie van het vonnis

- Artt. 19 en 1050, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Geschilpunt - Kwalificatie van het vonnis
 - Artt. 19 en 1050, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

En disposant que le juge peut, avant dire droit, à tout stade de la procédure, ordonner une mesure préalable destinée, soit à instruire la demande ou à régler un incident portant sur une telle mesure, soit à régler provisoirement la situation des parties, l'article 19, alinéa 3, du Code judiciaire n'exclut pas que le jugement que rend alors ce juge soit, s'il épuise sa juridiction sur une question litigieuse, un jugement définitif au sens des deux premiers alinéas de cet article et puisse, dès lors, faire l'objet d'un appel immédiat en vertu de l'article 1050, alinéa 1er, du même code (1). (1) Voir Cass. 13 décembre 2019, RG C.19.0054.F, Pas. 2019, n° 669 ; Cass. 24 janvier 2013, RG C.12.0213.F, Pas. 2013, n° 60, avec concl. MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Jugement avant dire droit - Question litigieuse - Qualification du jugement

- Art. 19 et 1050, al. 1er Code judiciaire
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Question litigieuse - Qualification du jugement
 - Art. 19 et 1050, al. 1er Code judiciaire

C.19.0609.N

27 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200427.3N.10](#)

AC nr. ...

De overhandiging van gelden aan een derde met instemming van de lener, voldoet aan het bepaalde in artikel 1892 Burgerlijk Wetboek; het onderdeel dat ervan uitgaat dat de kwalificatie van lening is uitgesloten wanneer de geleende gelden niet aan de lener, maar aan een derde werden overhandigd, faalt naar recht.

LENING - Verbruikslening - Gelden - Overhandiging aan derden - Instemming ontlener

La remise de sommes à un tiers avec le consentement de l'emprunteur satisfait aux dispositions de l'article 1892 du Code civil; la branche du moyen qui soutient que la qualification de prêt est exclue lorsque les sommes prêtées ont été remises non à l'emprunteur, mais à un tiers, manque en droit.

PRET - Prêt de consommation - Sommes - Remise à des tiers - Consentement de l'emprunteur

C.19.0610.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.9](#)

AC nr. ...

De vijfjarige verjaringstermijn, bepaald in artikel 100, eerste lid, 1° Wet Rijkscomptabiliteit, geldt in de regel voor alle schuldvorderingen ten laste van de Staat die geen vaste uitgaven uitmaken, ongeacht de contractuele of buitencontractuele grondslag, tenzij het gaat om vorderingen die door een afwijkende wetsbepaling aan een andere, bijzondere verjaringstermijn zijn onderworpen.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Onrechtmatige overheidsdaad - Schuldvordering ten laste van de Staat - Ontstaan - Tijdstip

Een vordering op buitencontractuele grondslag omwille van een onrechtmatige overheidsdaad ontstaat in de regel op het ogenblik dat de schade ontstaat of haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachting vaststaat, zonder dat de omvang van de schade moet vaststaan; wanneer de overheid haar macht overschrijdt door het uitvaardigen van een onwettig koninklijk besluit, begint de in artikel 100, eerste lid, Wet Rijkscomptabiliteit bedoelde verjaringstermijn te lopen vanaf 1 januari van het begrotingsjaar waarin het koninklijk besluit in het Belgisch Staatsblad is gepubliceerd.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Onrechtmatige overheidsdaad - Schuldvordering ten laste van de Staat - Ontstaan - Tijdstip

- Art. 100 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Artt. 131, tweede lid, en 134 Wet 22 mei 2003 houdende organisatie van de begroting en van de comptabiliteit van de federale Staat

Le délai de prescription quinquennal prévu à l'article 100, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'État vaut, en règle, pour toutes les créances à charge de l'État qui ne constituent pas une dépense fixe, qu'elles aient un fondement contractuel ou extracontractuel, sauf s'il s'agit de créances qui sont soumises à un délai de prescription spécial en vertu d'une disposition légale dérogatoire.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Acte illicite des autorités - Créance à charge de l'Etat - Naissance - Moment

Une demande extracontractuelle fondée sur un acte illicite de l'État naît, en règle, au moment où le dommage survient ou au moment où sa réalisation future est raisonnablement établie, sans que l'étendue du dommage doive être établie; lorsque l'autorité commet un excès de pouvoir en promulguant un arrêté royal illégal, le délai de prescription visé à l'article 100, alinéa 1er, des lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'État commence à courir à partir du premier janvier de l'année budgétaire durant laquelle l'arrêté royal a été publié au Moniteur belge.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Acte illicite des autorités - Créance à charge de l'Etat - Naissance - Moment

- Art. 100 Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat
- Art. 131, al. 2, et 134 L. du 22 mai 2003

De rechter die ambtshalve de nietigheid van de overeenkomst heeft opgeworpen wegens strijdigheid met de openbare orde, mag, na heropening van het debat, de overeenkomst nietig verklaren en de restitutie bevelen van hetgeen krachtens die overeenkomst werd verkregen, ook al werd die nietigheid door geen van de partijen gevorderd, doch hij mag niet oordelen over de omvang van deze restituties zonder aan partijen de gelegenheid te geven hierover tegenspraak te voeren.

OPENBARE ORDE - Overeenkomst - Strijdigheid met de openbare orde - Nietigheid - Taak van de rechter

- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Overeenkomst - Nietigheid wegens strijdigheid met de openbare orde - Taak van de rechter

- Art. 2 Burgerlijk Wetboek

Le juge qui soulève d'office la nullité de la convention en raison de sa contrariété à l'ordre public peut, après réouverture des débats, déclarer la convention nulle et ordonner la restitution de ce qui a été obtenu en vertu de celle-ci, même si la nullité n'a été poursuivie par aucune des parties, mais il ne peut statuer sur l'étendue de ces restitutions sans soumettre cette question à la contradictions des parties.

ORDRE PUBLIC - Convention - Contrariété à l'ordre public - Nullité - Mission du juge

- Art. 2 Code civil

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Convention - Nullité pour contrariété à l'ordre public - Mission du juge

- Art. 2 Code civil

C.19.0626.F

5 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200605.1F.4](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 4 en 13 CMR volgt dat de geadresseerde die de goederen in ontvangst neemt, aldus te kennen geeft dat hij met de vervoerovereenkomst instemt, ook al wordt hem het tweede exemplaar van de vrachtbrief niet overhandigd.

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Geadresseerde - In ontvangst nemen van de goederen - Instemming met de vervoerovereenkomst - Geen overhandiging van het tweede exemplaar van de vrachtbrief

- Artt. 4 en 13 Verdrag van 19 mei 1956 betreffende de overeenkomst tot internationaal vervoer van goederen over de weg (C.M.R.)

Il suit de la combinaison de l'article 4 et 13 de la Convention relative au transport international de marchandises par route qu'en prenant livraison de la marchandise, le destinataire manifeste sa volonté d'adhérer au contrat de transport, lors même que le deuxième exemplaire de la lettre de voiture ne lui serait pas remis.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Destinataire - Prise en livraison de la marchandise - Adhésion au contrat de transport - Absence de remise du deuxième exemplaire de la lettre de voiture

- Art. 4 et 13 Convention du 19 mai 1956 relative au contrat de transport international de marchandises par route (C.M.R.)

C.19.0629.N

21 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200921.3N.5](#)

AC nr. ...

Bij de verdeling, moet de waarde van de goederen die aanvankelijk behoorden tot het gemeenschappelijk vermogen van de echtgenoten en op het ogenblik van de verdeling, ingevolge de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel, afhangen van de tussen hen ontstane post-communautaire onverdeeldheid, in de regel worden bepaald op het ogenblik van de verdeling; ingeval een post-communautair onverdeelde handelszaak of vennootschapsaandelen tussen de datum van ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel en het ogenblik van de verdeling in waarde vermeerderen of verminderen door persoonlijk professioneel toedoen van een echtgenoot, kan de meer- of minderwaarde voor rekening van die echtgenoot blijven als compensatie voor een verrekening in het kader van de beheersrekening met betrekking tot de post-communautaire onverdeeldheid.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Algemeen - Huwelijksvermogensstelsels met gemeenschap van goederen - Ontbinding - Verdeling - Waardebepaling - Tijdstip - Meer- of minderwaarde door toedoen van een echtgenoot

Pour le partage, il convient, en principe, de déterminer, au moment du partage, la valeur des biens qui appartenaient à l'origine au patrimoine commun des conjoints et qui dépendent, au moment du partage, à la suite de la dissolution du régime matrimonial, de l'indivision post-communautaire née entre eux; si un fonds de commerce ou des parts sociales en indivision post-communautaire prennent ou perdent de la valeur entre la date de dissolution du régime matrimonial et le moment du partage par le fait professionnel personnel d'un conjoint, la plus-value ou la moins-value peut continuer à être portée en compte de ce conjoint dans le cadre du compte de gestion relatif à l'indivision post-communautaire.

REGIMES MATRIMONIAUX - Généralités - Régimes matrimoniaux avec communauté de biens - Dissolution - Partage - Evaluation - Moment - Plus-value ou moins-value par le fait d'un conjoint

C.19.0630.N

7 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.15](#)

AC nr. ...

Een verkoop uit de hand kan in het belang van de partijen ook worden bevolen nadat krachtens artikel 1580 Gerechtelijk Wetboek een notaris werd aangesteld om tot de veiling van de in beslag genomen goederen over te gaan (1). (1) De beslagrechter oordeelt soeverein in feite of de machtiging tot onderhandse verkoop kan worden ingewilligd. Het Hof van Cassatie oefent op deze beslissing een marginaal toetsingsrecht uit. H.V.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Beschikking - In beslag genomen onroerend goed - Bevel tot verkoop uit de hand - Omstandigheden

- Artt. 1580bis en 1580ter Gerechtelijk Wetboek

BESLAG OP ONROEREND GOED [ZIE: 065 BESLAG] - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Beschikking - Bevel tot verkoop uit de hand - Omstandigheden

- Artt. 1580bis en 1580ter Gerechtelijk Wetboek

Une vente de gré à gré peut aussi être ordonnée dans l'intérêt des parties après que, conformément à l'article 1580 du Code judiciaire, un notaire a été nommé pour procéder à l'adjudication des biens saisis (1). (1) Le juge de saisies apprécie souverainement en fait si l'autorisation de vente sous seing privé peut être accueillie. La Cour de cassation exerce un droit de contrôle marginal sur cette décision. H. V.

SAISIE - Saisie exécution - Juge des saisies - Ordonnance - Immeuble saisi - Ordre de vente de gré à gré - Circonstances

- Art. 1580bis et 1580ter Code judiciaire

SAISIE IMMOBILIERE [VOIR: 065 SAISIE - Saisie-exécution - Juge des saisies - Ordonnance - Ordre de vente de gré à gré - Circonstances

- Art. 1580bis et 1580ter Code judiciaire

C.19.0631.N

9 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.1](#)

AC nr. ...

Indien de vernietiging van het contractuele beding dat een oneerlijk beding is, geen negatieve gevolgen heeft voor de consument, dient de rechter het oneerlijk beding buiten toepassing te laten en heeft hij niet de mogelijkheid het te vervangen door een nationale bepaling van aanvullend recht (1). (1) Zie HvJ 21 januari 2015, Unicaja Banco, C-482/13, C-484/13, C-485/13, C-487/13.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Consumentenovereenkomst - Oneerlijk beding - Vernietiging - Geen negatieve gevolgen voor de consument - Taak van de rechter
- Artt. VI.83, 17°, en VI.84 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Si l'annulation de la clause contractuelle qui est une clause abusive n'a pas de conséquences négatives pour le consommateur, le juge doit écarter l'application de la clause abusive et n'a pas la possibilité de lui substituer une disposition de droit national à caractère supplétif (1). (1) Voir C.J.U.E, arrêt Unicaja Banco, 21 janvier 2015, C-482/13, C-484/13, C-485/13, C-487/13.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Contrat conclu avec les consommateurs - Clause abusive - Annulation - Absence de conséquences négatives pour le consommateur - Mission du juge
- Art. VI.83, 17° et VI.84 Code de droit économique

C.19.0632.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.7](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang tussen artikel 59, eerste lid, en artikel 66, eerste lid en derde lid, Wet Verzekeringen volgt dat, wanneer de overeenkomst strekt tot verzekering van verschillende risico's en de verzwijging of de onjuiste mededeling enkel van invloed is geweest op de beoordeling van één of sommige van deze risico's, de nietigverklaring van de overeenkomst moet worden beperkt tot de verzekering van de risico's waaromtrent de verzekeraar is misleid; de verzekeringsovereenkomst kan enkel geheel worden nietig verklaard wanneer de verzwijging of de onjuiste mededeling van invloed is geweest op alle verzekerde risico's (1). (1) Cass. 18 september 2018, AR C.18.0073.N, AC 2018, nr. 454; Cass. 9 juni 2006, AR C.04.0404, AC 2006, nr. 321.

VERZEKERING - Landverzekering - Overeenkomst - Verschillende risico's - Verzwijging of onjuiste mededeling - Nietigheid

Il résulte de la lecture conjointe des articles 59, alinéa 1er, et 66, alinéas 1 et 3, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances que, lorsque le contrat a pour objet l'assurance de plusieurs risques et que l'omission ou l'inexactitude n'ont eu une incidence que pour l'appréciation d'un ou de certains de ces risques, la nullité du contrat doit être limitée à l'assurance des risques pour lesquels l'assureur a été induit en erreur; le contrat d'assurance ne peut être déclaré nul dans son ensemble que si l'omission ou l'inexactitude ont eu une incidence sur tous les risques assurés (1). (1) Cass. 18 septembre 2018, RG C.18.0073.N, Pas. 2018, n° 454 ; Cass. 9 juin 2006, RG C.04.0404, Pas. 2006, n° 321.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Convention - Plusieurs risques - Omission ou inexactitude dans la déclaration - Nullité

C.19.0634.N

16 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200116.1N.11](#)

AC nr. ...

De wraking die na de aanvang van de pleidooien wordt ingesteld is slechts ontvankelijk wanneer zij is gegrond op redenen die pas nadien aan het licht kwamen en zij wordt voorgedragen zodra de gronden hiertoe bekend zijn aan de partij die zich erop beroept en uiterlijk voor het einde van het beraad; een nadien ingestelde vordering tot wraking is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 8 maart 2013, AR C.13.0068.N, AC 2013, nr. 165.

WRAKING - Instellen van een verzoek tot wraking - Na aanvang van de pleidooien - Ontvankelijkheid

- Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

La récusation qui est formulée après le commencement des plaidoiries n'est recevable que lorsqu'elle est fondée sur des causes qui n'ont été mises au jour que postérieurement et qu'elle est proposée dès que les causes de celle-ci sont connues de la partie qui les invoque et au plus tard avant la fin du délibéré; une demande de récusation introduite postérieurement est irrecevable (1). (1) Cass. 8 mars 2013, RG C.13.0068.N, Pas. 2013, n° 165.

RECUSATION - Introduction d'une requête en récusation - Après le commencement des plaidoiries - Recevabilité

- Art. 833 Code judiciaire

C.19.0635.N

4 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.2](#)

AC nr. ...

De echtgenoot die een vergoeding vordert ten laste van het gemeenschappelijk vermogen, moet bewijzen dat er vermenging is opgetreden tussen de eigen gelden en de gemeenschapsgelden, waarbij de loutere omstandigheid dat tijdens het huwelijk eigen gelden zijn terechtgekomen op een bankrekening op naam van beide echtgenoten dan wel op naam van een van beide echtgenoten waarop het wettelijk vermoeden van gemeenschap van toepassing is, daartoe niet volstaat.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de goederen - Gemeenschappelijk vermogen - Eigen gelden - Vermenging - Vergoeding - Bewijs

- Art. 1434 Burgerlijk Wetboek

Le conjoint qui revendique une récompense à charge du patrimoine commun doit prouver qu'il y a eu confusion entre les fonds propres et les fonds communs, la simple circonstance que, durant le mariage, des fonds propres aient été inscrits sur un compte bancaire, ouvert soit au nom des deux époux, soit au nom d'un seul époux, auquel la présomption légale de communauté s'applique, ne suffisant pas à faire cette preuve.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux biens - Patrimoine commun - Fonds propres - Confusion - Récompense - Preuve

- Art. 1434 Code civil

C.19.0636.F

3 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201203.1F.2](#)

AC nr. ...

De kennisgeving van een vonnis doet de beroepstermijn enkel ingaan in de gevallen waarin de wet die wijze van mededeling van de beslissing voorschrijft en op voorwaarde dat die kennisgeving ertoe strekt de termijnen voor de uitoefening van de rechtsmiddelen te doen ingaan (1). (1) Zie Cass. 17 februari 2011, AR C.10.0440.F, AC 2011, nr. 147, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Hoger beroep - Termijn - Kennisgeving van een vonnis - Aanvang van de termijn - Toepassingsgebied

7/06/2023

La notification d'un jugement ne donne cours au délai d'appel que dans les cas où la loi prévoit ce mode de communication de la décision et à la condition qu'elle tende à faire courir les délais des voies de recours (1). (1) Cass. 17 février 2011, RG C.10.0440.F, Pas. 2011, n° 147, avec concl. de M. Henkes, avocat général.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Appel - Délai - Notification d'un jugement - Prise de cours du délai - Champ d'application

P. 160/937

- Art. 1051, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Kennisgeving van een vonnis - Aanvang van de termijn - Toepassingsgebied

- Art. 1051, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De bijzondere regel van artikel 1253quater, d), Gerechtelijk Wetboek, die, in afwijking van het gemeen recht, de kennisgeving van het vonnis dat uitspraak doet over de vordering tot ontvangstmachtiging als beginpunt neemt van de beroepstermijn, is enkel van toepassing wanneer deze in artikel 203ter Oud Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering, autonoom wordt ingesteld (1). (1) Cass. 2 november 2012, AR C.11.0640.N, AC. 2012, nr. 588, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Hoger beroep - Termijn - Alimentatievordering - Vordering tot ontvangstmachtiging - Aanvang van de termijn

- Art. 203ter, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 1051, eerste lid, en 1253quater, b) en d) Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Alimentatievordering - Vordering tot ontvangstmachtiging - Aanvang van de termijn

- Art. 203ter, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 1051, eerste lid, en 1253quater, b) en d) Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de vordering tot ontvangstmachtiging van de in het eerste lid van artikel 203ter Burgerlijk Wetboek bedoelde bedragen samen met een onderhoudsvordering op grond van artikel 203 Oud Burgerlijk Wetboek wordt ingesteld, gaat de termijn waarbinnen hoger beroep kan worden ingesteld tegen een vonnis dat over die twee vorderingen uitspraak doet, pas vanaf de betekening van dat vonnis in (1). (1) Cass. 2 november 2012, AR C.11.0640.N, AC. 2012, nr. 588, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Hoger beroep - Termijn - Onderhoudsvordering - Vordering tot ontvangstmachtiging - Tegelijkertijd instellen van die vorderingen - Vonnis dat over die twee vorderingen uitspraak

- Art. 1051, al. 1er Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Notification d'un jugement - Prise de cours du délai - Champ d'application

- Art. 1051, al. 1er Code judiciaire

La règle particulière de l'article 1253quater, d) du Code judiciaire, suivant laquelle la notification du jugement statuant sur une demande de délégation de sommes, qui déroge au droit commun, constitue le point de départ du délai d'appel, n'est applicable que lorsque cette demande visée à l'alinéa premier de l'article 203ter, de l'ancien Code civil, est introduite de manière autonome (1). (1) Cass. 2 novembre 2012, RG C.11.0640.N, Pas. 2012, n° 588, avec concl. de M. Van Ingelgem, avocat général, publiées à leur date dans AC.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Appel - Délai - Créance alimentaire - Demande de délégation de sommes - Prise de cours du délai

- Art. 203ter, al. 1er et 3 Ancien Code civil

- Art. 1051, al. 1er, et 1253quater, b) et d) Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Créance alimentaire - Demande de délégation de sommes - Prise de cours du délai

- Art. 203ter, al. 1er et 3 Ancien Code civil

- Art. 1051, al. 1er, et 1253quater, b) et d) Code judiciaire

Lorsque la demande de délégation de sommes visée à l'alinéa premier de l'article 203ter, de l'ancien Code civil est introduite simultanément à une demande d'aliments fondée sur l'article 203 de l'ancien Code civil, le délai pour interjeter appel d'un jugement statuant sur chacune de ces demandes ne prend cours qu'à partir de la signification de ce jugement (1). (1) Cass. 2 novembre 2012, RG C.11.0640.N, Pas. 2012, n° 588, avec concl. de M. Van Ingelgem, avocat général, publiées à leur date dans AC.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Appel - Délai - Demande d'aliments - Demande de délégation de sommes - Introduction simultanée de ces demandes - Jugement statuant sur chacune de ces demandes - Prise de cours du délai

doet - Aanvang van de termijn

- Art. 203ter, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1051, eerste lid, en 1253quater, b) en d) Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Onderhoudsvordering - Vordering tot ontvangstmachtiging - Tegelijkertijd instellen van die vorderingen - Vonnis dat over die twee vorderingen uitspraak doet - Aanvang van de termijn

- Art. 203ter, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1051, eerste lid, en 1253quater, b) en d) Gerechtelijk Wetboek

- Art. 203ter, al. 1er et 3 Ancien Code civil
- Art. 1051, al. 1er, et 1253quater, b) et d) Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Demande d'aliments - Demande de délégation de sommes - Introduction simultanée de ces demandes - Jugement statuant sur chacune de ces demandes - Prise de cours du délai

- Art. 203ter, al. 1er et 3 Ancien Code civil
- Art. 1051, al. 1er, et 1253quater, b) et d) Code judiciaire

C.19.0639.F

3 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200903.1F.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 374 Wetboek van Vennootschappen volgt niet dat de statuten niet kunnen voorzien in de waardering van de aandelen van een overleden vennoot op grond van de nominale waarde van die aandelen, maar wel dat, wanneer de statuten voorzien in die waardering op grond van de balans, hiermee de balans wordt bedoeld van het jaar waarin het overlijden heeft plaatsgevonden. (1) (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 484.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Coöperatieve vennootschappen - Vennoot - Overlijden - Waardering van de aandelen - Waarderingsgrondslag - Balans van het jaar waarin het overlijden heeft plaatsgevonden

- Art. 374 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Il suit de l'article 374 du Code des sociétés, non que les statuts ne pourraient prévoir l'évaluation des parts sociales d'un associé décédé sur la base de la valeur faciale mais que, lorsqu'ils prévoient cette évaluation sur la base du bilan, il s'agit de celui pendant laquelle le décès a eu lieu (1). (1) Voir les concl. du MP.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés coopératives - Associé - Décès - Evaluation des parts sociales - Base d'évaluation - Bilan de l'année pendant laquelle le décès a eu lieu

- Art. 374 Code des sociétés

C.19.0640.F

10 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.7](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 57 Pachtwet moet de kennisgeving van de huuroverdracht op straffe van niet-bestaan worden betekend bij gerechtsdeurwaardersexploot of bij ter post aangetekende brief; in laatstgenoemd geval is de datum van kennisgeving de datum waarop de verpachter van de brief kennisneemt of hiervan redelijkerwijze kon kennisnemen.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Onderverhuring en overdracht van huur - Huuroverdracht - Kennisgeving - Kennisname - Datum

- Art. 57 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht

Conformément à l'article 57 de la loi sur les baux à ferme, la notification de la cession du bail doit, à peine d'inexistence, être signifiée par voie d'huissier de justice ou par lettre recommandée à la poste; dans ce dernier cas, la date de la notification est celle à laquelle le bailleur prend connaissance de la lettre ou aurait raisonnablement pu en prendre connaissance.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a ferme - Souslocation et cession du bail - Cession du bail - Notification - Prise de connaissance - Date

- Art. 57 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des

C.19.0641.F

8 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200608.3F.3](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1167, eerste lid, Burgerlijk Wetboek kunnen de schuldeisers in hun eigen naam opkomen tegen de handelingen die hun schuldenaar heeft verricht met bedrieglijke benadeling van hun rechten; enkel de pauliaanse schuldeiser kan zich beroepen op de niet-tegenstelbaarheid van de handeling die door zijn schuldenaar werd verricht ten gunste van een derde, zonder de bestaande samenloop tussen de schuldeisers van zijn schuldenaar te moeten ondergaan; hieruit volgt dat hij zijn pandrecht kan uitoefenen op het goed dat zich in het vermogen van die derde bevindt of, wanneer de teruggave in natura niet mogelijk is, van hem een gelijkwaardige vergoeding kan vorderen, niet tot beloop van het bedrag dat hij bij ontstentenis van de litigieuze handeling had kunnen terugvorderen van zijn schuldenaar, maar tot beloop van het bedrag van zijn schuldvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 377.

*PAULIAANSE RECHTSVORDERING - Pauliaanse schuldeiser -
Andere schuldeisers - Terugvorderbare schuldvordering -
Bedrag*

En vertu de l'article 1167, alinéa 1er, du Code civil, les créanciers peuvent, en leur nom personnel, attaquer les actes faits par leur débiteur en fraude de leurs droits; seul le créancier paulien peut se prévaloir de l'inopposabilité de l'acte accompli par son débiteur en faveur du tiers, sans subir le concours existant entre les créanciers de son débiteur; il s'ensuit qu'il peut exercer son droit de gage sur le bien se trouvant dans le patrimoine de ce tiers ou, lorsque la restitution en nature n'est pas possible, prétendre à une indemnité équivalente à charge de celui-ci, jusqu'à concurrence, non du montant qu'il aurait pu recouvrer de son débiteur en l'absence de l'acte litigieux, mais du montant de sa créance (1). (1) Voir les concl. du MP.

*ACTION PAULIENNE - Créancier paulien - Autres créanciers -
Créance récupérable - Montant*

C.19.0649.F

8 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201008.1F.5](#)

AC nr. ...

Dat de eigenaar van een natuurreservaat gemachtigd is om de populaties everzwijnen in een reservaat te reguleren, voor zover dit absoluut noodzakelijk is voor de uitvoering van een beheersplan, brengt niet met zich mee dat hij houder is van een jachtrecht noch dat hij derhalve wordt vermoed aansprakelijk te zijn voor de door het betrokken wild veroorzaakte schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 617.

*JACHT - Natuurreservaat - Eigenaar - Beheersplan -
Machtiging om de populaties everzwijnen te reguleren -
Jachtrecht - Wild - Schade - Aansprakelijkheid*
- Art. 1, eerste lid Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel
der door grof wild aangerichte schade

Du fait qu'il reçoit l'autorisation de réguler la population de sangliers dans une réserve naturelle dans la mesure strictement indispensable à la mise en oeuvre d'un plan de gestion, le propriétaire de cette réserve n'est pas titulaire d'un droit de chasse ni, dès lors, présumé responsable du dommage causé par le gibier y visé (1). (1) Voir les concl. du MP.

*CHASSE - Réserve naturelle - Propriétaire - Plan de gestion -
Autorisation de réguler la population de sangliers - Droit de
chasse - Gibier - Dommage - Responsabilité*
- Art. 1, al. 1er L. du 14 juillet 1961

C.19.0656.F

17 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.8](#)

AC nr. ...

Berusting in een beslissing die gegrond is op een bepaling van openbare orde, is nietig (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2020, nr. 550 dat oordeelde dat de berusting van de gefailleerde in het vonnis van faillietverklaring geen aantasting van de openbare orde inhoudt.

BERUSTING - Voorwaarden - Openbare orde - Faillissement - Vonnis van faillietverklaring - Berusting - Geldigheid

- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

L'acquiescement à une décision fondée sur une disposition d'ordre public est nul (1). (1) Voir les concl. contraires du MP qui considérait que l'acquiescement du failli au jugement déclaratif de la faillite ne porte pas atteinte à l'ordre public.

ACQUIESCEMENT - Conditions - Ordre public - Faillite - Jugement déclaratif - Acquiescement - Validité

- Art. 1044, al. 1er Code judiciaire

De gefailleerde kan niet rechtsgeldig berusten in het vonnis waarbij zijn faillissement is uitgesproken aangezien artikel 2, eerste lid, Faillissementswet, van openbare orde is (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2020, nr. 550 dat oordeelde dat de berusting van de gefailleerde in het vonnis van faillietverklaring geen aantasting van de openbare orde inhoudt.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Algemeen - Materie van openbare orde - Gevolg - Vonnis van faillietverklaring - Berusting - Geldigheid

- Art. 1044, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2, eerste lid Wet 8 augustus 1997

Le failli ne peut valablement acquiescer au jugement déclarant sa faillite dès lors que l'article 2, alinéa 1er, de la loi du 8 août 1997 sur les faillites est d'ordre public (1). (1) Voir les concl. contraires du MP qui considérait que l'acquiescement du failli au jugement déclaratif de la faillite ne porte pas atteinte à l'ordre public.

FAILLITE ET CONCORDATS - Généralités - Matière d'ordre public - Conséquence - Jugement déclaratif - Acquiescement - Validité

- Art. 1044, al. 1er Code judiciaire

- Art. 2, al. 1er L. du 8 août 1997 sur les faillites

C.20.0005.N

2 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201002.1N.8](#)

AC nr. ...

Een contractant kan door zijn medecontractant in de regel slechts buitencontractueel aansprakelijk worden gesteld indien de hem ten laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsnorm die op hem rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Contractant - Vordering tegen de medecontractant - Buitencontractuele aansprakelijkheid

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

En règle, la responsabilité extracontractuelle d'une partie contractante ne peut être mise en cause par son cocontractant que lorsque la faute qui lui est reprochée constitue un manquement non seulement à une obligation contractuelle mais aussi à la norme générale de prudence qui lui incombe et si cette faute a causé un dommage autre que celui qui est dû à une mauvaise exécution (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Concours de responsabilités - Responsabilités contractuelle et extracontractuelle - Contractant - Action contre le cocontractant - Responsabilité extra-contractuelle

- Art. 1382 Code civil

In een keten van koopovereenkomsten kan de koper een vordering wegens tekortkoming aan de verplichting tot conforme levering of aan de verplichting tot vrijwaring voor verborgen gebreken niet alleen instellen tegen zijn rechtstreekse verkoper, maar ook tegen iedere voorgaande verkoper in de keten aangezien die vordering geacht wordt bij iedere verkoop samen met de zaak te zijn overgedragen aan de volgende koper, waarbij de vordering van de koper tegen een voorgaande verkoper van contractuele aard is (1). (1) Zie concl. OM.

KOOP - Niet-conforme levering of vrijwaring tegen verborgen gebreken - Keten van koopovereenkomsten - Vordering van de koper tegen de verkoper

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

VERBINTENIS - Koop - Verplichting tot conforme levering of tot vrijwaring tegen verborgen gebreken - Keten van koopovereenkomsten - Vordering van de koper tegen de verkoper

- Art. 1615 Burgerlijk Wetboek

Dans une chaîne de contrats d'achat, l'acheteur peut introduire une action pour manquement à l'obligation de livraison conforme ou à l'obligation de garantie des vices cachés, non seulement contre son vendeur direct, mais également contre tout vendeur précédent dans la chaîne, dès lors qu'à chaque vente, cette action est réputée avoir été transférée à l'acheteur suivant avec la chose, l'action de l'acheteur contre un vendeur précédent étant de nature contractuelle (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

VENTE - Livraison non conforme ou garantie des vices cachés - Chaîne de contrats de vente - Action de l'acheteur contre le vendeur

- Art. 1615 Code civil

OBLIGATION - Vente - Obligation de livraison conforme ou garantie des vices cachés - Chaîne de contrats de vente - Action de l'acheteur contre le vendeur

- Art. 1615 Code civil

C.20.0008.F

30 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201130.3F.4](#)

AC nr. ...

De krenking van een belang kan slechts aanleiding geven tot een rechtsvordering indien het gaat om een rechtmatig belang; het belang is niet rechtmatig wanneer de rechtsvordering strekt tot het behoud van een toestand die strijdig is met de openbare orde of tot het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Algemeen - Vordering in rechte - Belang - Rechtmatigheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

La lésion d'un intérêt ne peut donner ouverture à une action qu'à la condition qu'il s'agisse d'un intérêt légitime; l'intérêt n'est pas légitime lorsque l'action tend au maintien d'une situation contraire à l'ordre public ou à l'obtention d'un avantage illicite.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Généralités - Demande en justice - Intérêt - Légitimité

- Art. 17 Code judiciaire

C.20.0011.N

4 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.6](#)

AC nr. ...

De beslissing van de curator om de overeenkomst niet uit te voeren staat eraan in de weg dat de medecontractant de uitvoering van de overeenkomst in natura of bij equivalent vordert, wanneer hierdoor het passief toeneemt.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Door de gefailleerde gesloten overeenkomst - Niet verdere uitvoering door de curator - Vordering van de medecontractant

La décision du curateur de ne pas exécuter le contrat fait obstacle à ce que le cocontractant poursuive l'exécution du contrat en nature ou par équivalent lorsqu'il en résulte une augmentation du passif.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Contrat conclu par le failli - Non-poursuite de l'exécution par le curateur - Demande du cocontractant

C.20.0017.N

4 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.7](#)

AC nr. ...

De beslagrechter, aan wie het toekomt in het kader van een uitvoerend beslag als bodemrechter uitspraak te doen over incidentele geschillen met betrekking tot de omvang van het verhaalsrecht van de schuldeiser en die onlosmakelijk verbonden zijn met de tenuitvoerlegging, kan uitspraak doen over het bestaan van simulatie omtrent het eigendomsrecht van de in beslag genomen goederen.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - In beslag genomen goederen - Simulatie omtrent het eigendomsrecht - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 1395, eerste lid, 1514, eerste lid, en 1613, eerste lid
Gerechtelijk Wetboek

Le juge des saisies, à qui il appartient, dans le cadre d'une saisie-exécution, de statuer au fond sur des litiges incidents qui concernent l'étendue du droit de recours du créancier et qui sont indissociablement liés à l'exécution, peut se prononcer sur l'existence d'une simulation concernant le droit de propriété des biens saisis.

SAISIE - Saisie exécution - Biens saisis - Simulation concernant le droit de propriété - Juge des saisies - Compétence

- Art. 1395, al. 1er, 1514, al. 1er, et 1613, al. 1er Code judiciaire

C.20.0025.F

17 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.2](#)

AC nr. ...

Wanneer de afstand van hoger beroep, waarvan de geldigheid weliswaar niet afhankelijk is van de aanneming ervan door de gedaagde in hoger beroep, wordt gedaan nog vóór die partij conclusie heeft genomen over het voorwerp van de vordering waarvan wordt afgezien, kan die afstand haar niet, bij gebrek aan die aanneming, het recht op het instellen van een incidenteel beroep ontzeggen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 787.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van geding - Betekening van het beroepen vonnis door de gedaagde in hoger beroep - Principaal beroep - Geen conclusie van de gedaagde in hoger beroep over het voorwerp van het principaal beroep - Afstand van geding door de hoofdappellant - Geen aanneming van de afstand van geding door de gedaagde in hoger beroep - Incidenteel beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 825, eerste lid, 826, eerste lid, en 1054, eerste lid
Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Betekening van het beroepen vonnis door de gedaagde in hoger beroep - Principaal beroep - Geen conclusie van de gedaagde in hoger beroep over het voorwerp van het principaal beroep - Afstand van geding door de hoofdappellant - Geen aanneming van de afstand van geding door de gedaagde in hoger beroep - Incidenteel beroep - Ontvankelijkheid

Si sa validité n'est pas subordonnée à l'acceptation de la partie intimée, le désistement d'appel qui intervient avant que cette partie ait conclu sur l'objet de la demande à laquelle il est renoncé ne peut, en l'absence de cette acceptation, la priver du droit de former incidemment appel (1). (1) Voir les concl. du MP.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'instance - Signification du jugement entrepris par l'intimé - Appel principal - Pas de conclusions de l'intimé sur l'objet de l'appel principal - Désistement d'instance par l'appelant principal - Pas d'acceptation du désistement d'instance par l'intimé - Appel incident - Recevabilité

- Art. 825, al. 1er, 826, al. 1er, et 1054, al. 1er Code judiciaire

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel incident - Signification du jugement entrepris par l'intimé - Appel principal - Pas de conclusions de l'intimé sur l'objet de l'appel principal - Désistement d'instance par l'appelant principal - Pas d'acceptation du désistement d'instance par l'intimé - Appel incident - Recevabilité

- Artt. 825, eerste lid, 826, eerste lid, en 1054, eerste lid
Gerechtelijk Wetboek

- Art. 825, al. 1er, 826, al. 1er, et 1054, al. 1er Code judiciaire

C.20.0031.F

19 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201119.1F.6](#)

AC nr. ...

De vordering over de zaak zelf is de vordering die door de schuldeiser werd ingesteld ter verkrijging van een uitvoerbare titel tegen zijn schuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Bewarend beslag - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Geldigheidsduur - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Vordering over de zaak zelf

- Artt. 1458, 1490, 1491 en 1493 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

La demande au fond est celle qui est engagée par le créancier en vue d'obtenir un titre exécutoire contre son débiteur (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Saisie conservatoire - Saisie-arrêt conservatoire entre les mains de la Caisse des dépôts et consignations par l'Etat belge - Durée de la validité - Cause de suspension de la durée de validité - Demande au fond

- Art. 1458, 1490, 1491 et 1493 Code judiciaire
- Art. 33, al. 1er A.R. n° 150 du 18 mars 1935

De vordering die de beslagen schuldenaar instelt tot opheffing van het bewarend beslag onder derden of het derdenverzet dat tegen dit beslag wordt aangetekend door diegene die beweert de eigenaar te zijn van het voorwerp van dit beslag, vormt geen vordering over de zaak zelf in de zin van artikel 1493 Gerechtelijk Wetboek; de betekening van die akten van rechtspleging aan de Deposito- en Consignatiekas heeft bijgevolg geen invloed op de schorsing van de geldigheidstermijn van het bewarend beslag (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Bewarend beslag - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Kennisgeving van een door de beslagen schuldenaar ingestelde vordering tot opheffing van het bewarend beslag onder derden of van een tegen dit beslag aangetekend derdenverzet

- Artt. 1458 en 1493 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

INKOMSTENBELASTINGEN - Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Kennisgeving van een door de beslagen schuldenaar ingestelde vordering tot opheffing van het bewarend beslag

La demande de mainlevée de la saisie-arrêt conservatoire par le débiteur saisi ou la tierce opposition formée contre cette saisie par celui qui se prétend propriétaire de l'objet de cette saisie ne constitue pas une demande au fond au sens de l'article 1493 du Code judiciaire; la notification de ces actes de procédure à la Caisse des dépôts et consignations est dès lors sans incidence sur la suspension du délai de validité de la saisie conservatoire (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Saisie conservatoire - Saisie-arrêt conservatoire entre les mains de la Caisse des dépôts et consignations par l'Etat belge - Cause de suspension de la durée de validité - Notification d'une demande de mainlevée de la saisie-arrêt conservatoire par le débiteur saisi ou d'une tierce opposition formée contre cette saisie

- Art. 1458 et 1493 Code judiciaire
- Art. 33, al. 1er A.R. n° 150 du 18 mars 1935

IMPOTS SUR LES REVENUS - Droits, exécution et privilèges du trésor public - Saisie-arrêt conservatoire entre les mains de la Caisse des dépôts et consignations par l'Etat belge - Cause de suspension de la durée de validité - Notification d'une demande de mainlevée de la saisie-arrêt conservatoire par le débiteur saisi ou d'une tierce opposition formée contre cette saisie

onder derden of van een tegen dit beslag aangetekend derdenverzet

- Artt. 1458 en 1493 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

- Art. 1458 et 1493 Code judiciaire
- Art. 33, al. 1er A.R. n° 150 du 18 mars 1935

Wanneer het beslag onder derden werd gedaan in handen van de Deposito- en Consignatiekas, hebben de in het artikel 33, eerste lid, van het koninklijk besluit nr. 150 van 18 maart 1935 bepaalde afwijkingen geen betrekking op de schorsingsgronden van de geldigheidstermijn van het beslag, maar enkel op de duur van die geldigheidstermijn die van drie jaar op vijf jaar wordt gebracht en op de verplichting van de schuldeiser om elke omstandigheid die een invloed op die geldigheidsduur zou kunnen hebben, aan de kas te betekenen (1). (1) Zie concl. OM.

Lorsque la saisie-arrêt conservatoire a lieu en mains de la Caisse des dépôts et consignations, les dérogations apportées par l'article 33, alinéa 1er, de l'arrêté royal n° 150 du 18 mars 1935 à l'article 1458 du Code judiciaire portent, non sur les causes de suspension du délai de validité de la saisie, mais uniquement sur la durée de celle-ci portée de trois à cinq ans et sur l'obligation imposée au créancier de notifier à la caisse toute circonstance de nature à avoir une influence sur cette durée (1). (1) Voir les concl. du MP.

BESLAG - Bewarend beslag - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Geldigheidsduur - Aan de schuldeiser opgelegde verplichting

- Artt. 1458 en 1493 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

SAISIE - Saisie conservatoire - Saisie-arrêt conservatoire entre les mains de la Caisse des dépôts et consignations par l'Etat belge - Durée de la validité - Obligation imposée au créancier

- Art. 1458 et 1493 Code judiciaire
- Art. 33, al. 1er A.R. n° 150 du 18 mars 1935

Wanneer de Belgische Staat de belasting inkohiert op naam van een belastingplichtige en zichzelf aldus een uitvoerbare titel toekent, vormen noch het bezwaarschrift dat de belastingplichtige bij de bevoegde ambtenaar indient tegen het bedrag van de belasting, noch het daaropvolgende beroep in rechte dat hij tegen die administratieve beslissing instelt, een vordering over de zaak zelf in de zin van artikel 1493 Gerechtelijk Wetboek, ondanks dat daar debat wordt gevoerd over de grondslag van de schuldvordering van de Belgische Staat; het bewarend beslag onder derden dat de Belgische Staat tegen een belastingplichtige heeft gelegd in handen van de Deposito- en Consignatiekas, houdt dus op gevolg te hebben bij het verstrijken van een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de datum van dat beslag, tenzij het eerder werd vernieuwd (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Bewarend beslag - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Inkohiering van de belasting op naam van een belastingplichtige - Uitvoerbare titel die de Belgische Staat zichzelf toekent - Bezwaar van de belastingplichtige tegen het bedrag van de belasting - Beroep in rechte tegen de administratieve beslissing

- Artt. 1458, 1490, 1491 en 1493 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

INKOMSTENBELASTINGEN - Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Bewarend beslag onder derden door de Belgische Staat in handen van de Deposito- en Consignatiekas - Schorsingsgrond van de geldigheidsduur - Inkohiering van de belasting op naam van een belastingplichtige - Uitvoerbare titel die de Belgische Staat zichzelf toekent - Bezwaar van de belastingplichtige tegen het bedrag van de belasting - Beroep in rechte tegen de administratieve beslissing

- Artt. 1458, 1490, 1491 en 1493 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 33, eerste lid KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

Lorsque l'État belge procède à l'enrôlement de l'impôt au nom d'un contribuable et se délivre ainsi un titre exécutoire, la réclamation par laquelle le contribuable se pourvoit contre le montant de l'imposition établie devant le fonctionnaire compétent, puis le recours en justice exercé contre la décision administrative, ne constituent pas une demande au fond au sens de l'article 1493 du Code judiciaire, lors même qu'il y est débattu du fondement de la créance de l'État belge; la saisie-arrêt conservatoire pratiquée par l'État belge entre les mains de la Caisse des dépôts et consignations à charge d'un contribuable cesse de produire ses effets à l'expiration d'un délai de cinq ans à compter de sa date, sauf si elle est antérieurement renouvelée (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Saisie conservatoire - Saisie-arrêt conservatoire entre les mains de la Caisse des dépôts et consignations par l'Etat belge - Cause de suspension de la durée de validité - Enrôlement de l'impôt au nom d'un contribuable - Titre exécutoire que se délivre l'Etat belge - Réclamation par le contribuable contre le montant de l'imposition - Recours en justice exercé contre la décision administrative

- Art. 1458, 1490, 1491 et 1493 Code judiciaire
- Art. 33, al. 1er A.R. n° 150 du 18 mars 1935

IMPOTS SUR LES REVENUS - Droits, exécution et privilèges du trésor public - Saisie-arrêt conservatoire entre les mains de la Caisse des dépôts et consignations par l'Etat belge - Cause de suspension de la durée de validité - Enrôlement de l'impôt au nom d'un contribuable - Titre exécutoire que se délivre l'Etat belge - Réclamation par le contribuable contre le montant de l'imposition - Recours en justice exercé contre la décision administrative

- Art. 1458, 1490, 1491 et 1493 Code judiciaire
- Art. 33, al. 1er A.R. n° 150 du 18 mars 1935

Hoewel de vernietiging in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat de grondslag ervan vormt, is de rechter op verwijzing bevoegd om uitspraak te doen over een voor hem gebrachte betwisting, die werd beslecht door een ander dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt, hetzij omdat het voormelde dictum voortvloeit uit het bestreden dictum of daarmee een noodzakelijke band vertoont, hetzij omdat het, vanuit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet van dat dictum te onderscheiden is (1). (1) Cass. 5 januari 2018, AR C.17.0381.F, AC 2018, nr. 10.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Huuroverdracht - Kennisgeving - Kennisname - Datum
- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Si, en règle, la cassation est limitée à la portée du moyen qui en est le fondement, le juge de renvoi a le pouvoir de statuer sur une contestation, élevée devant lui, qui a été tranchée par un dispositif de la décision annulée autre que celui qu'attaquait le pourvoi mais auquel la cassation s'étend, soit parce qu'il constitue une suite du dispositif attaqué ou lui est uni par un lien nécessaire, soit parce qu'il n'est, du point de vue de l'étendue de la cassation, pas distinct de ce dispositif (1). (1) Cass. 5 janvier 2018, RG C.17.0381.F, Pas. 2018, n° 10.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Cession du bail - Notification - Prise de connaissance - Date
- Art. 1110, al. 1er Code judiciaire

C.20.0045.N

4 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 6.1 EVRM staat niet eraan in de weg dat in geval van volstreekte noodzakelijkheid een procedure op eenzijdig verzoekschrift wordt ingeleid, op voorwaarde dat de wet in deze mogelijkheid voorziet en aan de belanghebbende de mogelijkheid wordt geboden om tot vrijwaring van zijn rechten tegenspraak te voeren.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Eenzijdig verzoekschrift - Volstreekte noodzakelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 574, 1°, 584, derde en vierde lid, 1026, en 1033 Gerechtelijk Wetboek

L'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne fait pas obstacle à ce qu'en cas d'absolue nécessité, une procédure soit introduite sur requête unilatérale, à la condition, d'une part, que la loi prévoit une telle procédure et, d'autre part, que l'intéressé ait la possibilité de former une opposition pour la sauvegarde de ses droits.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit au contradictoire - Requête unilatérale - Absolue nécessité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 574, 1°, 584, al. 3 et 4, 1026, et 1033 Code judiciaire

C.20.0053.N

4 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200904.1N.5](#)

AC nr. ...

Betreft de handeling verricht met bedrieglijke benadeling van de rechten van de schuldeisers, achtereenvolgende rechtshandelingen betreffende een vermogensbestanddeel van de boedel en komt de curator op zowel tegen de overdracht door de gefailleerde aan een derde als tegen de door deze derde gedane overdrachten of verleende rechten, dan doen de vorderingen van de curator tegen de derde en tegen diens rechtverkrijgers een onsplitsbaar geschil rijzen.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Bedrieglijke overdracht van een vermogensbestanddeel - Achtereenvolgende rechtshandelingen - Vorderingen van de curator - Aard

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 20 Wet 8 augustus 1997

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Bedrieglijke overdracht van een vermogensbestanddeel - Achtereenvolgende rechtshandelingen - Vorderingen van de curator - Aard

- Artt. 31 en 1053 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 20 Wet 8 augustus 1997

De curator kan de pauliaanse vordering die strekt tot vergoeding van de schade die de bedrieglijke verarming van de boedel berokkent aan de schuldeisers, welke vergoeding in beginsel bestaat in de niet tegenwerpelijke aan de boedel van de bedrieglijke overdracht van een vermogensbestanddeel aan een derde-medeplichtige, ook instellen tegen een derde-onderverkrijger indien zowel ten aanzien van de derde-medeplichtige als ten aanzien van de derde-onderverkrijger aan de voorwaarden van de pauliaanse vordering is voldaan.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Pauliaanse vordering - Curator

- Art. 20 Wet 8 augustus 1997

Si l'acte frauduleux fait en fraude des créanciers concerne des actes juridiques successifs se rapportant à un élément patrimonial de la masse et que le curateur conteste tant la cession opérée par le failli à un tiers que les cessions effectuées ou les droits accordés par ce tiers, les actions formées par le curateur contre le tiers et contre ses ayants droit font naître un litige indivisible.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Cession frauduleuse d'un élément patrimonial - Actes juridiques successifs - Demandes formées par le curateur - Nature

- Art. 31 et 1053 Code judiciaire
- Art. 20 L. du 8 août 1997 sur les faillites

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Cession frauduleuse d'un élément patrimonial - Actes juridiques successifs - Demandes formées par le curateur - Nature

- Art. 31 et 1053 Code judiciaire
- Art. 20 L. du 8 août 1997 sur les faillites

Le curateur peut introduire l'action paulienne tendant à la réparation du dommage que l'appauvrissement frauduleux de la masse cause aux créanciers, laquelle réparation consiste en principe en l'inopposabilité à la masse de la cession frauduleuse d'un élément patrimonial à un tiers complice, également contre un tiers sous-acquéreur, si les conditions de l'action paulienne sont remplies tant à l'égard du tiers complice qu'à l'égard du tiers sous-acquéreur.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Action paulienne - Curateur

- Art. 20 L. du 8 août 1997 sur les faillites

De verjaring van de vordering strekkende tot betaling van de prijs van verkochte goederen, loopt vanaf de levering van deze goederen die, behoudens andersluidende overeenkomst, op die datum betaalbaar zijn en niet vanaf de datum waarop de verkochten goederen werden gefactureerd.

KOOP - Vordering tot betaling van de prijs - Verjaring - Aanvangsdatum

- Artt. 1651, 2257 en 2277 Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Koop - Vordering tot betaling van de prijs - Verjaring - Aanvangsdatum

- Artt. 1651, 2257 en 2277 Burgerlijk Wetboek

La prescription de la demande en paiement du prix de biens vendus court à partir de la livraison de ces biens qui, sauf convention contraire, sont payables à cette date et non à la date à laquelle les biens vendus ont été facturés.

VENTE - Demande en paiement du prix - Prescription - Point de départ

- Art. 1651, 2257 et 2277 Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Vente - Demande en paiement du prix - Prescription - Point de départ

- Art. 1651, 2257 et 2277 Code civil

C.20.0061.N

30 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201030.1N.4](#)

AC nr. ...

Ingeval van een meerpartijenovereenkomst kan een contractspartij op grond van de exceptie van niet-uitvoering de uitvoering van haar verbintenissen ten opzichte van een andere partij opschorten indien deze partij in gebreke is een verbintenis jegens haar uit te voeren of een verbintenis tegen een andere partij in zoverre er verknochtheid bestaat tussen de verbintenissen.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Meerpartijenovereenkomst - Exceptie van niet-uitvoering

Dans le cas d'un contrat multipartite, cette exception permet à une partie au contrat de suspendre l'exécution de ses obligations envers une autre partie si cette partie est en défaut d'exécuter une obligation envers elle ou une obligation envers une autre partie dans la mesure où les obligations sont connexes.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Contrat multipartite - Exception d'inexécution

Op grond van de exceptie van niet-uitvoering kan de schuldenaar de uitvoering van zijn verbintenis opschorten in afwachting van de nakoming van de verbintenis van zijn schuldeiser, indien er verknochtheid tussen de verbintenissen bestaat (1). (1) Cass. 24 oktober 2019, AR C.19.0132.N, AC 2019, nr. 542.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Exceptie van niet-uitvoering

L'exception d'inexécution permet au débiteur de suspendre l'exécution de son obligation dans l'attente de l'exécution de celle de son créancier (1). (1) Cass. 24 octobre 2019, RG C.19.0132.N, AC 2019, n° 542.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Exception d'inexécution

C.20.0104.N

18 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.2](#)

AC nr. ...

De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van de gefailleerde te gelde te maken en het provenu te verdelen. Treedt de curator namens de boedel op, dan oefent hij de gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers uit (1). (1) Cass. 5 september 2013, AR C.12.0445.N, AC 2013, nr. 424; Cass. 24 oktober 2002, AR C.00.0476.N-C.00.0477.N, AC 2002, nr. 564, met concl. van advocaat-generaal G. DUBRULLE.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Algemeen - Curator - Opdracht - Gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers

Degene die gehouden is tot volstorting van het kapitaal van een vennootschap, moet het bewijs leveren dat hij deze verplichting is nagekomen, waarbij de onzekerheid of de twijfel die blijven bestaan na de bewijsvoering tegen hem in aanmerking worden genomen (1). (1) Cass. 20 maart 2006, AR C.04.0441.N, AC 2006, nr. 159.

VENNOOTSCHAPPEN - Allerlei - Blijvende onzekerheid of twijfel - Bewijslast - Volstorting van kapitaal

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek
- Art. 807 Gerechtelijk Wetboek

Ingeval van niet tijdige voorlegging van de jaarrekening aan de algemene vergadering of niet tijdige neerlegging van de jaarrekening bij de Nationale Bank van België, wordt de door de derden geleden schade, behoudens tegenbewijs, vermoed voort te vloeien uit dit verzuim, waarbij de bestuurder of zaakvoerder dit vermoeden kan weerleggen door het bewijs te leveren van de afwezigheid van het oorzakelijk verband tussen de door derden geleden schade en het bedoelde verzuim en de derde aldus wordt bevrijd van de bewijslast van dat oorzakelijk verband.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Allerlei - Niet tijdige voorlegging of neerlegging van de jaarrekening - Verzuim - Schade geleden door derden - Oorzakelijk verband - Bewijslast

- Artt. 92, § 1, eerste, tweede en derde lid, 98, eerste, tweede en derde lid, en 408, tweede lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

La mission générale du curateur consiste à réaliser l'actif du failli et à partager le produit obtenu. Lorsque le curateur agit en justice au nom de la masse, il exerce les droits communs des créanciers (1). (1) Cass. 5 septembre 2013, RG C.12.0445.N, Pas. 2013, n° 424 ; Cass. 24 octobre 2002, RG C.00.0476.N-C.00.0477.N, Pas. 2002, n° 564, avec concl. de M. Dubrulle, avocat général, publiées à leur date dans AC.

FAILLITE ET CONCORDATS - Généralités - Curateur - Mission - Droits communs des créanciers

Celui qui est tenu à la libération du capital d'une société doit rapporter la preuve qu'il a respecté cette obligation, l'incertitude ou le doute subsistant après l'administration de la preuve sont en défaveur de celui qui supporte la charge de la preuve (1). (1) Cass. 20 mars 2006, RG C.04.0441.N, Pas. 2006, n° 159.

SOCIETES - Divers - Incertitude ou doute persistant - Charge de la preuve - Libération de capital

- Art. 1315 Code civil
- Art. 807 Code judiciaire

En cas de soumission tardive des comptes annuels à l'assemblée générale ou de dépôt tardif des comptes annuels auprès de la Banque nationale de Belgique, le dommage subi par les tiers est, sauf preuve contraire, présumé résulter de cette omission, l'administrateur ou le gérant pouvant renverser cette présomption en rapportant la preuve de l'absence de lien de causalité entre le dommage subi par des tiers et cette omission et le tiers est ainsi libéré de la charge de la preuve de ce lien de causalité.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Divers - Soumission ou dépôt tardif des comptes annuels - Omission - Dommage subi par des tiers - Lien de causalité - Charge de la preuve

- Art. 92, § 1er, al. 1er, 2 et 3, 98, al. 1er, 2 et 3, et 408, al. 2 Code des sociétés

Op grond van artikel 409, §2 Wetboek van Vennootschappen kunnen alle op het ogenblik van de uitspraak van het faillissement verschuldigde sociale bijdragen verhaald worden op de bestuurders of gewezen bestuurders alsmede op alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap werkelijke bestuurdersbevoegdheid hadden.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Sociale bijdragen - Bestuurders - Verhaalbaarheid

Sur la base de l'article 409, § 2, du Code des sociétés, toutes les cotisations sociales dues au moment du prononcé de la faillite peuvent être recouvrées auprès des administrateurs, anciens administrateurs, ainsi qu'auprès de toute personne qui a effectivement détenu le pouvoir de gérer la société.

FAILLITE ET CONCORDATS - Créanciers privilégiés et hypothécaires - Cotisations sociales - Administrateurs - Répétibilité

Wanneer de rechter het bestaan aanneemt van een fout en schade, kan hij de vordering van de schadelijder niet afwijzen op de enkele grond dat de schadelijder de omvang van de schade niet bewijst, doch staat het hem de geldwaarde ervan te ramen door begroting van een met die schade overeenstemmend bedrag.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Vordering tot vergoeding van schade - Gebrek aan bewijs van omvang van de schade - Taak van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Lorsque le juge admet l'existence d'une faute et d'un dommage, il ne peut rejeter la demande du préjudicié, au seul motif que ce dernier ne prouve pas l'étendue du dommage, mais il lui appartient d'apprécier la valeur vénale du dommage et de fixer un montant qui lui correspond.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Demande en réparation d'un dommage - Insuffisance de preuves de l'étendue du dommage - Mission du juge

- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.20.0110.F

10 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201210.1F.12](#)

AC nr. ...

Wanneer de echtgenoot of de voormalige echtgenoot, in zijn hoedanigheid van mededader van eenzelfde misdrijf, hoofdelijk met de gefailleerde wordt veroordeeld tot teruggave en schadevergoeding, is hij niet op grond van de huwelijksband tot de schuld van zijn echtgenoot gehouden en derhalve wordt hij niet ten gevolge van de verschoonbaarheid van de gefailleerde van die aansprakelijkheid bevrijd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 767.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Gefailleerde - Verschoonbaarheid - Echtgenoot of gewezen echtgenoot - Strafrechtelijke veroordeling - Schadevergoeding - Hoofdelijke veroordeling met de gefailleerde

- Art. 82, eerste en tweede lid Wet 8 augustus 1997

- Art. 50 Strafwetboek

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -

Lorsque le conjoint ou l'ex-conjoint est condamné, en sa qualité de coauteur d'une même infraction, solidairement avec le failli, aux restitutions et dommages et intérêts, il n'est pas tenu à la dette de son époux en raison des liens du mariage et n'est dès lors pas libéré de cette obligation par l'effet de l'excusabilité du failli (1). (1) Voir les concl. du MP.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Failli - Excusabilité - Conjoint ou ex-conjoint - Condamnation pénale - Dommages et intérêts - Condamnation solidaire avec le failli

- Art. 82, al. 1er et 2 L. du 8 août 1997 sur les faillites

- Art. 50 Code pénal

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) -

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Gefailleerde - Verschoonbaarheid - Echtgenoot of gewezen echtgenoot - Persoonlijke verplichting - Huwelijksband - Bevrijding

- Art. 82, eerste en tweede lid Wet 8 augustus 1997
- Art. 50 Strafwetboek

Failli - Excusabilité - Conjoint ou ex-conjoint - Obligation personnelle - Lien du mariage - Libération

- Art. 82, al. 1er et 2 L. du 8 août 1997 sur les faillites
- Art. 50 Code pénal

C.20.0115.N 18 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200918.1N.3](#) AC nr. ...

Indien de insolventierechtbank of de rechter in hoger beroep krachtens artikel XX.79 WER de schuldenaar kan toelaten om een aangepast reorganisatieplan ter goedkeuring aan de schuldeisers voor te leggen, dan is deze hiertoe niet verplicht en kan een dergelijke weigering verantwoord zijn door de gering geachte slaagkansen van een aangepast reorganisatieplan.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Voorlegging ter goedkeuring aan de schuldeisers - Gerechtelijke reorganisatie - Aangepast reorganisatieplan - Weigering door de rechter - Toepassing

- Artt. XX.59, XX.77, XX.79 en XX.81 Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

Si le tribunal de l'insolvabilité ou le juge d'appel peut, en vertu de l'article XX.79 du Code de droit économique, autoriser le débiteur à proposer aux créanciers un plan de réorganisation adapté, il n'y est cependant pas obligé et pareil refus peut se justifier par les chances de réussite, jugées faibles, d'un plan de réorganisation adapté.

CONTINUE DES ENTREPRISES - Soumission à l'approbation des créanciers - Réorganisation judiciaire - Plan de réorganisation adapté - Refus par le juge - Application

- Art. XX.59, XX.77, XX.79 et XX.81 Code de droit économique

C.20.0117.N 9 oktober 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.8](#) AC nr. ...

De borgsteller blijft ingevolge een borgstellingsovereenkomst aangegaan voor onbepaalde duur en opgezegd met inachtneming van de conventioneel bepaalde opzeggingstermijn, na het verstrijken van de opzeggingstermijn gehouden tot de krachtens de borgstellingsovereenkomst gewaarborgde verbintenissen van de hoofdschuldenaar, ook al worden zij na de opzeggingstermijn opeisbaar, maar hij is daarentegen niet meer gehouden tot waarborg van nieuwe verbintenissen van de hoofdschuldenaar, die niet in de borgstellingsovereenkomst zijn begrepen.

BORGTOCHT - Borgstellingsovereenkomst - Opzegging - Borgsteller - Gehoudenheid tot verbintenissen

- Artt. 1134, eerste en tweede lid, 2015 en 2034 Burgerlijk Wetboek

Dans le cas d'un contrat de cautionnement conclu à durée indéterminée et résilié moyennant le respect du préavis conventionnel, la caution reste tenue, après l'expiration du délai de préavis, des obligations du débiteur principal garanties en vertu du contrat de cautionnement, même si l'exigibilité de ces obligations n'intervient qu'à une date ultérieure; en revanche, elle n'est plus tenue de garantir de nouvelles obligations du débiteur principal qui ne sont pas comprises dans le contrat de cautionnement.

CAUTIONNEMENT - Contrat de cautionnement - Résiliation - Caution - Obligation de respecter les engagements

- Art. 1134, al. 1er et 2, 2015 et 2034 Code civil

C.20.0120.N 9 oktober 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201009.1N.4](#) AC nr. ...

Gezien het bestuur van een vzw aan een collegiale raad van bestuur moet worden opgedragen, doet noch een taakverdeling die de bestuurders eventueel zijn overeengekomen, noch het feit dat een bestuurder niet zelf het bestuursmandaat heeft gesolliciteerd of het feit dat een bestuurder zich het bestuur toe-eigent, afbreuk aan de verplichting dat elke individuele bestuurder verplicht is toezicht te houden op de medebestuurders.

VERENIGING ZONDER WINSTOOGMERK - Collegiale raad van bestuur - Individuele bestuurder - Toezicht

- Art. 3, tweede lid Wet 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen

Dès lors que la gestion d'une association sans but lucratif doit être confiée à un conseil d'administration collégial, ni une répartition des tâches dont les administrateurs auraient éventuellement convenu, ni le fait qu'un administrateur ne se soit pas porté lui-même candidat au poste d'administrateur ou s'attribue la gestion de l'association ne dérogent à l'obligation selon laquelle chaque administrateur est tenu, à titre individuel, de surveiller les autres administrateurs.

ASSOCIATION SANS BUT LUCRATIF - Conseil d'administration collégial - Administrateur individuel - Surveillance

- Art. 3, al. 2 L. du 27 juin 1921

C.20.0153.F

26 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200626.1F.1](#)

AC nr. ...

Gelet op de omvang van het gerechtelijk arrondissement, kan uit de omstandigheid dat de eerste niet-verzoekende partij het ambt van rechter in sociale zaken bij de arbeidsrechtbank heeft uitgeoefend, niet worden afgeleid dat zij banden zou hebben gehad met alle beroepsrechters en lekenrechters van dat arrondissement, en inzonderheid met de magistraten van de ondernemingsrechtbank waarbij het geschil tussen de verzoekster tot onttrekking en de eerste niet-verzoekende partij aanhangig is gemaakt.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Grootte van het gerechtelijk arrondissement

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Grootte van het gerechtelijk arrondissement

Compte tenu de l'importance de l'arrondissement judiciaire, il ne saurait se déduire de la circonstance que la première partie non requérante a exercé les fonctions de juge social au tribunal du travail qu'elle aurait entretenu des liens avec l'ensemble des magistrats professionnels et laïques de cet arrondissement et en particulier avec les magistrats du tribunal de l'entreprise saisi du litige opposant la requérante en dessaisissement à la première partie non requérante.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande de dessaisissement - Suspicion légitime - Taille de l'arrondissement judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande de dessaisissement - Suspicion légitime - Taille de l'arrondissement judiciaire

De conclusie van de verzoekster tot onttrekking dient niet te worden onderzocht, aangezien zij krachtens de artikelen 648 tot 659 Gerechtelijk Wetboek, die de procedure tot onttrekking in burgerlijke zaken regelen, in haar verzoekschrift alle grieven moet uiteenzetten waarop haar verzoek is gegrond en, indien dat verzoek niet kennelijk onontvankelijk is, enkel de niet-verzoekende partijen gerechtigd zijn om conclusies neer te leggen.

Il n'y a pas lieu d'avoir égard aux conclusions de la partie requérante en dessaisissement, dès lors qu'en vertu des articles 648 à 659 du Code judiciaire, qui règlent en matière civile la procédure en dessaisissement, la partie requérante doit exposer dans sa requête tous les griefs qui fondent sa demande et seules les parties non requérantes sont, lorsque cette demande n'est pas manifestement irrecevable, autorisées à déposer des conclusions.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Conclusie van
de verzoekende partij - Ontvankelijkheid

- Artt. 648 tot 659 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 648 tot 659 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Conclusie van
de verzoekende partij - Ontvankelijkheid

- Artt. 648 tot 659 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 648 tot 659 Gerechtelijk Wetboek

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande
de dessaisissement - Conclusions de la partie requérante -
Recevabilité

- Art. 648 à 659 Code judiciaire

- Art. 648 à 659 Code judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande
de dessaisissement - Conclusions de la partie requérante -
Recevabilité

- Art. 648 à 659 Code judiciaire

- Art. 648 à 659 Code judiciaire

C.20.0155.N

11 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.3](#)

AC nr. ...

De in de rechten van de verzekerde gesubrogeerde
verzekeraar kan slechts een rechtsvordering tegen
de aansprakelijke derde instellen wanneer de
verzekerde zelf een rechtmatig belang heeft om
van deze laatste vergoeding te vorderen.

INDEPLAATSSTELLING - Verzekering - Gesubrogeerde
verzekeraar - Vordering tegen de aansprakelijke derde -
Rechtmatig belang - Toepassing

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 41, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de
landverzekeringsovereenkomst

- Thans art. 95, eerste lid Wet 4 april 2014 betreffende de
verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

L'assureur subrogé dans les droits de l'assuré ne
peut agir contre le tiers responsable que lorsque
l'assuré lui-même a un intérêt légitime à lui
demander réparation.

SUBROGATION - Assurance - Assureur subrogé - Action contre la
partie responsable - Intérêt légitime - Application

- Art. 17 Code judiciaire

- Art. 41, al. 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance
terrestre

- Thans art. 95, al. 1er L. du 4 avril 2014 relative aux
assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

C.20.0159.N

30 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201030.1N.1](#)

AC nr. ...

De verkoper onder eigendomsvoorbehoud dient,
zoals ieder revindicerende eigenaar, het bewijs te
leveren van de eigendom van de gerevindiceerde
goederen of van hun tegenwaarde.

KOOP - Verkoper - Eigendomsvoorbehoud - Revindicatie

- Art. 2279 Burgerlijk Wetboek

Le vendeur sous réserve de propriété doit, comme
tout propriétaire revendiquant, apporter la preuve
de la propriété des biens revendiqués ou de leur
contre-valeur.

VENTE - Vendeur - Réserve de propriété - Revendication

- Art. 2279 Code civil

C.20.0175.F

24 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200924.1F.2](#)

AC nr. ...

De exceptie die wordt afgeleid uit het feit dat een arbitrageovereenkomst op het geschil betrekking heeft, moet vóór elke andere exceptie of verweer worden voorgedragen; aan die voorwaarde is voldaan wanneer de exceptie wordt voorgedragen in de eerste schriftelijke akte van rechtspleging van de procespartij die de exceptie voordraagt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 575.

ARBITRAGE - Arbitrageovereenkomst - Exceptie van onbevoegdheid - Tijdstip om die exceptie op de werpen - Vorm

- Art. 1682, § 1 Gerechtelijk Wetboek

L'exception déduite de ce que le différend fait l'objet d'une convention d'arbitrage doit être proposée avant toutes autres exceptions et moyens de défense; il est satisfait à cette condition lorsque l'exception est proposée dans le premier écrit de procédure de la partie qui la soulève (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ARBITRAGE - Convention d'arbitrage - Exception d'incompétence - Moment pour la soulever - Forme

- Art. 1682, § 1er Code judiciaire

C.20.0176.N

30 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201030.1N.6](#)

AC nr. ...

Een derde is aansprakelijk wegens derde-medeplichtigheid aan contractbreuk wanneer hij heeft deelgenomen aan de schuldige niet-nakoming door een partij van haar contractuele verbintenissen, terwijl hij het bestaan van deze verbintenissen, die aan de derde tegenwerpelijk waren, kende of behoorde te kennen (1). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.19.0070.N, AC 2020, 364 met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER; Cass. 29 juni 2012, AR C.11.0522.F, AC 2012, nr. 427 met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 12 oktober 2012, AR C.11.0692.N, AC 2012, nr. 527; Cass. 22 april 1983, AR 3612, AC 1982-83, nr. 462.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Derde-medeplichtigheid aan contractbreuk - Aansprakelijkheid

- Artt. 1121 en 1165 Burgerlijk Wetboek

La responsabilité d'un tiers est engagée pour tierce complicité à la rupture de contrat lorsqu'il a participé à l'inexécution fautive par une partie de ses obligations contractuelles alors qu'il avait ou devait avoir connaissance de l'existence de ces obligations (1). (1) Cass. 4 juin 2020, AR C.19.0070.N, Pas. 2020, n° 364 avec concl. de Mme MORTIER, premier avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 29 juin 2012, RG C.11.0522.F, Pas. 2012, n° 427 avec concl. de WERQUIN, avocat général ; Cass. 12 octobre 2012, RG C.11.0692.N, Pas. 2012, n° 527 ; Cass. 22 avril 1983, RG 3612, Pas. 1983, n° 462.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Tierce complicité de rupture de contrat - Responsabilité

- Art. 1121 et 1165 Code civil

C.20.0183.F

17 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201217.1F.6](#)

AC nr. ...

Enkel een gedaagde in hoger beroep kan overeenkomstig artikel 1054, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek incidenteel beroep instellen; een partij is slechts in de zin van die bepaling een gedaagde in hoger beroep wanneer er tegen haar een hoofdberoep of een incidenteel beroep is ingesteld; de in het geding in hoger beroep gebrachte partij waartegen een appellant voor de appelrechter een nieuw incidenteel beroep instelt, is geen gedaagde in hoger beroep (1). (1) Zie de concl. OM voor Cass. 17 december 2020, AR C.19.0374.F, AC 2020, nr 785.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Gedaagde in hoger beroep - Begrip - Nieuw incidenteel beroep tegen een in het geding in hoger beroep gebrachte partij - Uitwerking op de hoedanigheid van die partij

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Seule une partie intimée peut, conformément à l'article 1054, alinéa 1er, du Code judiciaire, former appel incident; une partie n'est intimée au sens de cette disposition que lorsqu'un appel principal ou incident est dirigé contre elle; la partie mise en cause en degré d'appel contre laquelle une partie appelante forme devant le juge d'appel une demande incidente nouvelle n'est pas une partie intimée (1). (1) Voir les concl. du MP avant Cass.17 décembre 2020, RG C.19.0374.F, Pas. 2020, n° 785.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel incident - Partie intimée - Notion - Demande incidente nouvelle formée contre une partie mise en cause en degré d'appel - Effet sur la qualité de cette partie

- Art. 1054, al. 1er Code judiciaire

C.20.0210.N

11 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.6](#)

AC nr. ...

In geval van een wanprestatie die voldoende ernstig is om de gerechtelijke ontbinding te rechtvaardigen, kan de ontbinding van de overeenkomst door de schuldeiser op eigen risico geen uitwerking krijgen zonder kennisgeving daarvan aan de schuldenaar.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Wederkerige overeenkomst - Voldoende ernstige wanprestatie - Ontbinding - Op eigen risico van de schuldeiser

- Art. 1184, eerste en derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

En cas d'inexécution suffisamment grave pour justifier la résolution judiciaire, la résolution du contrat par le créancier à ses risques et périls ne peut produire effet sans la notification de celle-ci au débiteur.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Contrat synallagmatique - Inexécution suffisamment grave - Résolution - Aux risques et périls du créancier

- Art. 1184, al. 1er et 3 Ancien Code civil

C.20.0213.N

7 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.5](#)

AC nr. ...

Het wettelijk verblijf zoals bedoeld in artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN dat in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van artikel 12bis, § 1, 2°, WBN inzake de nationaliteitsverklaring, moet in die zin worden uitgelegd, conform artikel 25 Burgerschapsrichtlijn, dat de toelating of machtiging van de Unieburger die in het Rijk werknemer is, om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet, rechtstreeks voortvloeit uit artikel 21, eerste lid, VWEU, zodra voldaan is aan de voorwaarden van de artikelen 7, eerste lid, a), of 16, eerste lid, Burgerschapsrichtlijn, zoals omgezet in de artikelen 40, § 4, 1°, en 42quinquies, § 1, Vreemdelingenwet.

Le séjour légal visé à l'article 7bis, § 2, alinéa 1er, 2°, du Code de la nationalité belge, qui est pris en considération pour l'application de l'article 12bis, § 1er, 2°, de ce code en ce qui concerne la déclaration de nationalité, doit être interprété en ce sens, conformément à l'article 25 de la directive n° 2004/38/CE du Parlement européen et du Conseil du 2 avril 2004 relative au droit des citoyens de l'Union et des membres de leurs familles de circuler et de séjourner librement sur le territoire des États membres, que l'admission ou l'autorisation du citoyen de l'Union, qui a le statut de travailleur salarié dans le royaume, à séjourner plus de trois mois dans le royaume ou à s'y établir conformément à la loi sur les étrangers, découle directement de l'article 21, alinéa 1er, du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, dès que les conditions des articles 7, alinéa 1er, sous a), ou 16, alinéa 1er, de ladite directive, transposées aux articles 40, § 4, 1°, et 42quinquies, § 1er, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, sont remplies.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen -
Unieburger - Migrerende werknemer - Verblijfstitel - Grondslag

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Citoyen de
l'Union - Travailleur migrant - Titre de séjour - Fondement

C.20.0222.N

18 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200618.1N.27](#)

AC nr. ...

Hoewel de wet geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen een wraking die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van het debat moet worden voorgedragen, blijkt zowel uit de letter en de geest van de wet als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een dergelijke wraking moet worden voorgedragen zodra de grond van de wraking bekend is aan de partij die zich erop beroept (1). (1) Zie Cass. 21 april 2011, AR C.11.0054.F, AC 2011, nr. 277.

WRAKING - Wettige verdenking
- Artt. 828, 1°, en 833 Gerechtelijk Wetboek

Bien que la loi n'impose aucun délai exprès dans lequel doit être proposée la récusation fondée sur une cause survenue après le début de la plaidoirie, il ressort tant des termes et de l'esprit de la loi que des délais précis qui régissent la procédure en récusation et de la suspension qu'elle entraîne de tous jugements et opérations, que pareille récusation doit être proposée aussitôt que la cause qui la fonde est connue de la partie qui s'en prévaut (1). (1) Voir Cass. 21 avril 2011, RG C.11.0054.F, Pas. 2011, n° 277.

RECUSATION - Suspicion légitime
- Art. 828, 1°, et 833 Code judiciaire

C.20.0224.N

7 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201207.3N.6](#)

AC nr. ...

Het wettelijk verblijf zoals bedoeld in artikel 7bis, § 2, eerste lid, 2°, WBN dat in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van artikel 12bis, § 1, 1°, WBN inzake de nationaliteitsverklaring, moet in die zin worden uitgelegd dat de toelating of machtiging van de Unieburger die familielid is van een burger van de Unie die in het Rijk werknemer is, om meer dan drie maanden in het Rijk te verblijven of om er zich te vestigen overeenkomstig de vreemdelingenwet, rechtstreeks voortvloeit uit het Unierecht, zodra voldaan is aan de voorwaarden van de artikelen 7, eerste lid, d), of 16, eerste lid, Richtlijn 2004/38/EG van 29 april 2004 betreffende het recht van vrij verkeer en verblijf op het grondgebied van de lidstaten voor de burgers van de Unie en hun familieleden, zoals omgezet in de artikelen 40bis, § 2 en § 4, en 42quinquies, § 1, Vreemdelingenwet.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen - Unieburger familielid - Familielid van een migrerende werknemer - Verblijfstitel - Grondslag

Le séjour légal visé à l'article 7bis, § 2, alinéa 1er, 2°, du Code de la nationalité belge qui est pris en considération pour l'application de l'article 12bis, § 1er, 1°, de ce code en ce qui concerne la déclaration de nationalité doit être ainsi entendu que l'admission ou l'autorisation d'un citoyen de l'Union, membre de la famille d'un citoyen de l'Union qui a le statut de travailleur salarié dans le royaume, à séjourner plus de trois mois dans le royaume ou à s'y établir conformément à la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers découle directement du droit de l'Union, dès que les conditions des articles 7, alinéa 1er, sous d), ou 16, alinéa 1er, de la directive n° 2004/38/CE du 29 avril 2004 relative au droit des citoyens de l'Union et des membres de leurs familles de circuler et de séjourner librement sur le territoire des États membres, transposés aux articles 40bis, § 2 et § 4, et 42quinquies, § 1er, de la loi du 15 décembre 1980, sont remplies.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Membre de la famille d'un citoyen de l'Union - Membre de la famille d'un travailleur migrant - Titre de séjour - Fondement

C.20.0285.N

11 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201211.1N.8](#)

AC nr. ...

De rechter kan de duur van de onderhoudsuitkering beperken tot een kortere termijn dan de huwelijksduur, indien en voor zover de uitkeringsgerechtigde kan worden verondersteld na verloop van die kortere termijn over voldoende inkomsten of mogelijkheden te beschikken om zelf in zijn behoeften te kunnen voorzien (1). (1) Zie Cass. 8 juni 2012, AR C.11.0469.F, AC 2012, nr. 374; Cass. 12 oktober 2009, AR C.08.0524.F, AC 2009, nr. 572.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Onderhoudsuitkering na echtscheiding - Kortere termijn dan de huwelijksduur - Art. 301, § 3, eerste en tweede lid, en § 4, eerste en tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

Le juge peut limiter la durée de la pension alimentaire à un délai inférieur à la durée du mariage, si et dans la mesure où le bénéficiaire peut être présumé disposer de revenus suffisants ou de possibilités suffisantes pour être en mesure de subvenir lui-même à ses besoins au terme de ce délai (1). (1) Voir Cass. 8 juin 2012, RG C.11.0469.F, Pas. 2012, n° 374 ; Cass. 12 octobre 2009, RG C.08.0524.F, Pas. 2009, n° 572.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux personnes - Epoux - Pension alimentaire après divorce - Délai inférieur à la durée du mariage

- Art. 301, § 3, al. 1er et 2, et § 4, al. 1er et 2 Ancien Code civil

D.19.0005.N

30 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.9](#)

AC nr. ...

Wanneer één enkele tuchtstraf wordt uitgesproken voor verschillende tuchtrechtelijke inbreuken moet aan de hand van de motieven van de bestreden beslissing worden nagegaan in hoeverre de bewezenverklaring van niet of vergeefs bestreden telastleggingen de door de rechter opgelegde tuchtstraf verantwoordt (1). (1) Zie Cass. 19 april 1979, AC 1978-79, p. 976.

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Algemeen - Orde van architecten - Raad van beroep - Verschillende tuchtrechtelijke inbreuken - Een enkele tuchtstraf - Cassatiemiddel gericht tegen elk van de tuchtrechtelijke inbreuken - Ontvankelijkheid - Wettelijk verantwoorde tuchtstraf

STRAF - Algemeen - Strafen maatregel - Wettigheid - Tuchtzaken - Verschillende tuchtrechtelijke inbreuken - Een enkele tuchtstraf - Motivering

Lorsqu'une seule peine disciplinaire est prononcée pour plusieurs infractions disciplinaires, il y a lieu d'examiner au regard des motifs de la décision attaquée dans quelle mesure la décision déclarant établies des préventions non attaquées ou attaquées en vain justifie la peine disciplinaire infligée par le juge (1). (1) Voir Cass. 19 avril 1979, Pas. 1978-79, p. 973.

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Généralités - Ordre des architectes - Conseil d'appel - Pluralité d'infractions disciplinaires - Une seule peine disciplinaire - Moyen de cassation dirigé contre chacune des infractions disciplinaires - Recevabilité - Peine disciplinaire légalement justifiée

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Matière disciplinaire - Pluralité d'infractions disciplinaires - Une seule peine disciplinaire - Motivation

D.19.0007.N

30 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.6](#)

AC nr. ...

De natuurlijke persoon die de mondelinge proef heeft afgelegd kan bij de Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars beroep instellen tegen de beslissing van de Uitvoerende Kamer dat hij of zij voor die proef niet slaagt.

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Inschrijving op het tableau - Praktische bekwaamheidstest - Mondelinge proef - beslissing van niet slagen van de Uitvoerende Kamer - Hoger beroep bij de Kamer van beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 9, § 6 Kaderwet 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen

- Art. 6, § 1, 3° KB 30 augustus 2013 betreffende de toegang tot het beroep van vastgoedmakelaar

- Artt. 1, eerste lid, 5°, 23, § 2, en 26, tweede lid Stagereglement van het Beroepsinstituut voor vastgoedmakelaars

La personne physique qui a passé l'épreuve orale devant la chambre d'appel peut former un recours contre la décision de la chambre exécutive selon laquelle elle a échoué à cette épreuve.

COURTIER - Agent immobilier - Inscription au tableau - Test d'aptitude pratique - Epreuve orale - Décision d'échec de la chambre exécutive - Appel devant la chambre d'appel - Recevabilité

- Art. 9, § 6 Loi-cadre du 3 août 2007

- Art. 6, § 1er, 3° A.R. du 30 août 2013 relatif à l'accès à la profession d'agent immobilier

- Art. 1er, al. 1er, 5°, 23, § 2, et 26, al. 2 Règlement de stage de l'Institut professionnel des agents immobiliers

D.19.0008.N

30 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200130.1N.5](#)

AC nr. ...

Wanneer de Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van vastgoedmakelaars een beslissing van de eerste rechter vernietigt, dient zij zelf uitspraak te doen over de gevolgen die moeten worden gegeven aan het geschil waarvan zij heeft kennisgenomen.

HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kennisname van het geschil - Vernietiging van de beslissing van de eerste rechter

- Artt. 2 en 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Kamer van beroep van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars - Kennisname van het geschil - Vernietiging van de beslissing van de eerste rechter

- Artt. 2 en 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 60 KB 20 juli 2012 tot bepaling van de regels inzake de organisatie en de werking van het Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

Lorsqu'elle annule une décision du premier juge, la Chambre d'appel de l'Institut professionnel des agents immobiliers doit elle-même statuer sur les suites à donner au litige dont elle a connu.

APPEL - Matière disciplinaire - Agent immobilier - Chambre d'appel de l'Institut professionnel des agents immobiliers - Connaissance du litige - Annulation de la décision du premier juge

- Art. 2 et 1068, al. 1er Code judiciaire
- Art. 60 A.R. du 20 juillet 2012

COURTIER - Agent immobilier - Chambre d'appel de l'Institut professionnel des agents immobiliers - Connaissance du litige - Annulation de la décision du premier juge

- Art. 2 et 1068, al. 1er Code judiciaire
- Art. 60 A.R. du 20 juillet 2012

F.16.0059.N

25 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.1](#)

AC nr. ...

De belasting die wordt geheven op het brutobedrag van de bij spelen en weddenschappen ingezette sommen is verschuldigd door elke persoon die zelfs toevallig, enige inzet of enig inleggeld hetzij voor eigen rekening, hetzij als tussenpersoon aanneemt; de belastingplichtige is de persoon die de inzet of het inleggeld in ontvangst neemt (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OP SPELEN EN WEDDESCHAPPEN - Wetboek van met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen - Artikel 51 - Belastingenschuldige - Aannemen van inzet of inleggeld

- Art. 51 Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

BELASTINGEN (MET DE INKOMSTENBELASTINGEN) GELIJKGES - Wetboek van met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen - Artikel 51 - Belastingenschuldige - Aannemen van inzet of inleggeld - Belasting op de spelen en weddenschappen

- Art. 51 Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

La taxe établie sur le montant brut des sommes engagées dans les jeux et paris est due par toute personne qui, même occasionnellement, accepte des enjeux ou des mises soit pour compte personnel, soit à titre d'intermédiaire; le redevable est la personne qui reçoit la mise ou l'enjeu (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LES JEUX ET PARIS - Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus - Article 51 - Redevable - Acceptation d'une mise ou d'un enjeu

- Art. 51 Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus

TAXES ASSIMILEES AUX IMPOTS SUR LES REVENUS - Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus - Article 51 - Redevable - Acceptation d'une mise ou d'un enjeu - Taxe sur les jeux et paris

- Art. 51 Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus

F.16.0110.N

19 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.3](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat niet de belastingschuldige maar een derde overging tot de betaling van de belastingschuld, maakt niet dat de administratie in een ongunstiger positie kan worden geplaatst dan in geval van een betaling door de belastingschuldige zelf; hieruit vloeit voort dat ingeval de vordering tot terugbetaling wordt ingesteld door een derde-betaler, de administratie die gehouden is tot terugbetaling van onverschuldigde belastingen, gerechtigd is om tot schuldvergelijking over te gaan met door de belastingschuldige nog verschuldigde belastingen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Rechten - Tenuitvoerlegging en voorrechten van de schatkist - Fiscale schuld betaald door een derde - Bezwaar door de belastingplichtige - Teruggave van de belastingen - Rechthebbende van de teruggave - Mogelijkheid tot schuldvergelijking

- Art. 334, § 1 Programmawet 27 december 2004

La circonstance que ce n'est pas le redevable mais un tiers qui a effectué le paiement de la dette fiscale ne saurait placer l'administration dans une situation moins favorable qu'en cas de paiement par le redevable lui-même; lorsque l'action en remboursement a été introduite par un tiers payeur, l'administration tenue au remboursement des taxes indues est en droit de procéder à une compensation avec les taxes restant dues par le redevable.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Droits, exécution et privilèges du trésor public - Dette fiscale payée par un tiers - Réclamation par le redevable - Restitution d'impôts - Ayant droit de la restitution - Possibilité de compensation

- Art. 334, § 1er L.-programme du 27 décembre 2004

F.16.0119.N

19 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.6](#)

AC nr. ...

De gezamenlijke aanslag waarin de verhoging van de belastingvrije som voor de kinderen werd aangerekend op de inkomsten van de echtgenoot die tewerkgesteld is bij een internationale organisatie en die als echtgenoot met de hoogste inkomsten geniet van een vrijstelling met progressievoorbehoud, steunt op de wijze van aanrekening van artikel 134 WIB92 die strijdig is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Eurocontrol - Verdrag - Personeel - Rijksinwoner - Salarissen en lonen - Personenbelasting - Vrijstelling met progressievoorbehoud - Verhoging van de belastingvrije som - Wijze van aanrekening

- Art. 134 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'imposition commune dans laquelle la majoration de quotité exemptée d'impôt pour les enfants était imputée sur les revenus du conjoint qui a été employé par une organisation internationale et qui, en tant que conjoint ayant les revenus les plus élevés, bénéficie d'une exonération avec réserve de progressivité, se fonde sur la méthode d'imputation de l'article 134 du Code des impôts sur les revenus 1992 qui est contraire au principe constitutionnel d'égalité.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Eurocontrol - Convention - Personnel - Habitant du royaume - Traitements et salaires - Impôt des personnes physiques - Exemption avec réserve de progressivité - Majoration de la quotité exemptée d'impôt - Méthode d'imputation

- Art. 134 Cône des impôts sur les revenus 1992

F.16.0140.N

23 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.1](#)

AC nr. ...

Bij een schenking door schulderkenning houdt de door de schenker aangegane schuld geen verband met een tegenprestatie die leidt tot het behoud van de gelden in het actief, maar houdt verband met de bedoeling van de schenker om de begiftigde te bevoordelen; de schulderkenning heeft niet tot gevolg dat de schenker een schuld aangaat die het behoud van een goed als onmiddellijke en rechtstreekse oorzaak heeft (1). (1) Zie concl. OM.

SUCCESSIERECHTEN - Aannemelijk passief van de nalatenschap - Schulden aangenomen bij toepassing van artikel 33, vierde lid, W.Succ. - Schenking door schulderkenning

- Art. 33 Wetboek van Successierechten

Uit de artikelen 27 en 29 W. Succ. volgt dat een schuld slechts in het passief van de nalatenschap wordt aanvaard indien de erfopvolgers het bestaan en het bedrag van die schuld bewijzen en dat, wanneer de administratie op aannemelijk wijze aanvoert dat een schuld reeds voor het overlijden kan zijn terugbetaald, zij tevens aantonen dat die schuld op de dag van het overlijden nog niet was voldaan; aangezien het nog niet terugbetaald zijn van de schuld een negatief feit betreft, volstaat het dat de erfopvolgers de waarschijnlijkheid van dat feit aantonen (1). (1) Zie concl. OM.

SUCCESSIERECHTEN - Aannemelijk passief van de nalatenschap - Bestaande schuld op de dag van het overlijden - Overbedelingschuld - Bewijslast

- Artt. 27 en 29 Wetboek van Successierechten

En cas de donation par reconnaissance de dette, la dette contractée par le donateur est sans lien avec une contrepartie entraînant le maintien des sommes à l'actif, mais est liée à l'intention libérale du donateur envers le donataire; la reconnaissance de dette n'a pas pour effet que le donateur contracte une dette ayant pour cause immédiate et directe la conservation d'un bien (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE SUCCESSION - Passif admissible de la succession - Dettes admises en application de l'article 33, alinéa 4, du Code des droits de succession - Donation par reconnaissance de dette

- Art. 33 Code des droits de succession

Il suit des articles 27 et 29 du Code des droits de succession qu'une dette n'est admise au passif de la succession que si les successeurs prouvent l'existence et le montant de cette dette et que, lorsque l'administration allègue avec vraisemblance qu'une dette peut déjà avoir été remboursée avant le décès, ils démontrent également que cette dette n'était pas encore réglée au jour du décès; dès lors que l'absence de remboursement de la dette concerne un fait négatif, il suffit que les successeurs en démontrent le caractère vraisemblable (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE SUCCESSION - Passif admissible de la succession - Dette existante au moment du décès - Excédent d'attribution - Charge de la preuve

- Art. 27 et 29 Code des droits de succession

F.16.0152.F

21 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200221.1F.8](#)

AC nr. ...

Het arrest dat verwijst naar de redenen van een arrest dat geen verband houdt met de zaak, zelfs al werd het tussen dezelfde partijen geweest, zonder dat het die redenen weergeeft of nauwkeurig opgeeft, stelt het Hof niet in staat zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen en schendt artikel 149 Grondwet.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Motivering door verwijzing - Arrest dat geen verband houdt met de zaak - Voorwaarden - Niet-naleving

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'arrêt qui se réfère sans les reproduire ou les indiquer avec précision aux motifs d'un arrêt étranger à la cause, fût-il rendu entre les mêmes parties, met la Cour dans l'impossibilité d'exercer son contrôle de légalité et viole l'article 149 de la Constitution.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Généralités - Motivation par référence - Arrêt étranger à la cause - Conditions - Non-respect

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

F.17.0011.F

27 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200327.1F.6](#)

AC nr. ...

Ook al volgt de subsidiaire aanslag op de initiële aanslag die door de rechter nietig is verklaard, vervangt ze die initiële aanslag niet.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vernietigde initiële aanslag - Subsidiaire aanslag

- Artt. 356, eerste lid, derde lid en vijfde lid, en 415, § 1
Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De belastingschuld waarvan de subsidiaire aanslag de titel moet vormen, is niet opeisbaar voordat de rechter die aanslag geldig verklaart.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Opeisbaarheid

- Art. 356, vierde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 1186 Burgerlijk Wetboek

La cotisation subsidiaire ne se substitue pas à la cotisation primitive qui a été annulée par le juge même si elle lui succède.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Cotisation primitive annulée - Cotisation subsidiaire

- Art. 356, al. 1er, 3 et 5, et 415, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992

La dette d'impôt dont la cotisation subsidiaire doit constituer le titre n'est pas exigible avant que le juge valide ladite cotisation.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Cotisation subsidiaire - Exigibilité

- Art. 356, al. 4 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 1186 Code civil

F.17.0012.N

25 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.5](#)

AC nr. ...

De in artikel 2, 1°, koninklijk besluit nr. 43 vervatte voorwaarde dat de werkzaamheden van de groepering uitsluitend bestaan in het verrichten van diensten rechtstreeks in het belang van de leden zelf, is strijdig met artikel 13, A, lid 1, onder f), van de Zesde Richtlijn (77/388/EEG) van de Raad van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der lidstaten inzake omzetbelasting - Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uniforme grondslag.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Zelfstandige groepering van personen die een vrijgestelde werkzaamheid uitoefenen of niet belastingplichtig zijn - Vrijstelling artikel 44, § 2, 1°bis WBTW

- Art. 44, § 2, 1° bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 44, § 2, 1° bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 2, 1° KB nr. 43 van 5 juli 1991

- Art. 2, 1° KB nr. 43 van 5 juli 1991

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Zelfstandige groepering van personen die een vrijgestelde werkzaamheid uitoefenen of niet belastingplichtig zijn - Vrijstelling artikel 44, § 2, 1°bis WBTW

- Art. 44, § 2, 1° bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

La condition contenue à l'article 2, 1°, de l'arrêté royal n° 43, selon laquelle les activités du groupement consistent exclusivement à fournir des prestations de services directement au profit de leurs membres mêmes est contraire à l'article 13, A, paragraphe 1er, sous f), de la sixième directive (77/388/CEE) du Conseil, du 17 mai 1977, en matière d'harmonisation des législations des États membres relatives aux taxes sur le chiffre d'affaires – Système commun de taxe sur la valeur ajoutée: assiette uniforme.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Groupement autonome de personnes exerçant une activité exonérée ou n'étant pas assujetties - Exonération prévue à l'article 44, § 2, 1°bis du Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 2, 1° bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 2, 1° bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 2, 1° A.R. n° 43 du 5 juillet 1991

- Art. 2, 1° A.R. n° 43 du 5 juillet 1991

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Groupement autonome de personnes exerçant une activité exonérée ou n'étant pas assujetties - Exonération prévue à l'article 44, § 2, 1°bis du Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 2, 1° bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 44, § 2, 1° bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 2, 1° KB nr. 43 van 5 juli 1991
- Art. 2, 1° KB nr. 43 van 5 juli 1991

- Art. 44, § 2, 1° bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 2, 1° A.R. n° 43 du 5 juillet 1991
- Art. 2, 1° A.R. n° 43 du 5 juillet 1991

F.17.0042.N

14 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.5](#)

AC nr. ...

Wanneer de belastingadministratie uit hoofde van haar gebonden bevoegdheid een geldboete oplegt naar aanleiding van het opmaken van een bijzondere rekening, moet zij niet alleen de belastingplichtige daarvan kennis geven; zij moet ook de feiten meedelen, die de overtreding opleveren, verwijzen naar de toegepaste wet- of verordeningsteksten, en de motieven geven, die gediend hebben om het bedrag van de geldboete vast te stellen; de belastingadministratie is evenwel niet verplicht om de afwezigheid van kwade trouw in hoofde van de belastingplichtige te vermelden als motief voor het opleggen van een verminderde administratieve geldboete.

*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -
Administratieve sancties - Proportionele geldboete -
Motiveringsplicht*

- Artt. 53, § 1, 3°, 70, 72 en 84 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Lorsque, en vertu de sa compétence liée, elle réclame une amende dans le contexte de l'établissement d'un compte spécial, l'administration fiscale ne doit pas se borner à en informer le redevable; elle doit également communiquer les faits constitutifs de l'infraction, renvoyer aux textes légaux ou réglementaires dont il a été fait application et donner les motifs qui ont servi à déterminer le montant de l'amende; l'administration fiscale n'est cependant pas tenue de mentionner l'absence de mauvaise foi du redevable comme motif justifiant l'imposition d'une amende administrative réduite.

*TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Sanctions administratives -
Amende proportionnelle - Obligation de motivation*

- Art. 53, § 1er, 3°, 70, 72 et 84 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.17.0109.F

13 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.6](#)

AC nr. ...

De verwerving van een onverdeeld deel die voortvloeit uit de uitvoering van de wil van de wetgever is geen overeengekomen verwerving, hoewel die verwerving bij minnelijke overdracht tot stand is gekomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 191; Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

*REGISTRATIE (RECHT VAN) - Tarief - Waals Gewest -
Onroerende goederen - Overdracht onder bezwarende titel van
onverdeelde delen - Eén pct - Uitzondering - Twaalf en een
half pct - Voorwaarde - Toetreding tot de onverdeeldheid door
overeengekomen verwerving van een onverdeeld deel*

- Artt. 109, 2° en 113, eerste lid Wetboek registratierechten

L'acquisition d'une part indivise qui résulte de l'exécution de la volonté du législateur n'est pas une acquisition conventionnelle, bien que cette acquisition ait été réalisée par le biais d'une cession amiable (1). (1) Voir les concl. du MP; Cass. 6 décembre 2013, RG C.12.0112.F, Pas. 2013, n° 664.

*ENREGISTREMENT (DROIT D') - Taux - Région wallonne - Biens
immeubles - Cession à titre onéreux de parts indivises - Un pour
cent - Exception - Douze et demi pour cent - Condition - Entrée
dans l'indivision par l'acquisition conventionnelle d'une part
indivise*

- Art. 109, 2° et 113, al. 1er Code des droits d'enregistrement

Wanneer het onderzoek van de gelaakte tegenstrijdigheid de uitlegging veronderstelt van de wettelijke bepalingen die door het arrest worden toegepast, houdt die grief, die niet gelijkstaat met een gebrek aan redenen, geen verband met artikel 149 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 191; Cass. 6 december 2013, AR C.12.0112.F, AC 2013, nr. 664.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Grief die een tegenstrijdigheid in de redenen van de beslissing en tussen de redenen en het dictum ervan aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Grief die een tegenstrijdigheid in de redenen van de beslissing en tussen de redenen en het dictum ervan aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Grief die een tegenstrijdigheid in de redenen van de beslissing en tussen de redenen en het dictum ervan aanvoert - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Lorsque l'examen de la contradiction dénoncée suppose l'interprétation des dispositions légales dont l'arrêt fait application, ce grief, qui n'équivaut pas à une absence de motifs, est étranger à l'article 149 de la Constitution (1). (1) Voir les concl. du MP; Cass. 6 décembre 2013, RG C.12.0112.F, Pas. 2013, n° 664.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Généralités - Grief invoquant une contradiction dans les motifs de la décision et entre ses motifs et son dispositif - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Grief invoquant une contradiction dans les motifs de la décision et entre ses motifs et son dispositif - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Grief invoquant une contradiction dans les motifs de la décision et entre ses motifs et son dispositif - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

F.17.0154.N

13 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.2](#)

AC nr. ...

De vervaltermijn van vijf jaar, die een onvoldoende voortvarende belastingplichtige die heeft nagelaten aanspraak te maken op zijn recht op aftrek van de voorbelasting moet bestraffen met het verval van het recht op aftrek, kan niet worden beschouwd als onverenigbaar met de bij de Zesde richtlijn ingevoerde regeling voor zover deze termijn op dezelfde wijze geldt voor soortgelijke rechten in belastingzaken naar nationaal recht en naar Unierecht (gelijkwaardigheidsbeginsel), en de uitoefening van het recht op aftrek bovendien in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk maakt (doeltreffendheidsbeginsel).

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Recht op aftrek - Vervaltermijn - Verenigbaarheid met de zesde richtlijn

- Art. 4 KB nr. 3 van 10 december 1969

Le délai de forclusion de cinq ans dont l'échéance a pour conséquence de sanctionner le contribuable insuffisamment diligent, qui a omis de réclamer la déduction de la TVA en amont, en lui faisant perdre le droit à déduction, ne saurait être considéré comme incompatible avec le régime établi par la sixième directive, pour autant, d'une part, que ce délai s'applique de la même manière aux droits analogues en matière fiscale fondés sur le droit interne et à ceux fondés sur le droit de l'Union (principe d'équivalence) et, d'autre part, qu'il ne rend pas en pratique impossible ou excessivement difficile l'exercice du droit à déduction (principe d'effectivité).

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Droit à déduction - Délai de forclusion - Comptabilité avec la sixième directive

- Art. 4 A.R. n° 3 du 10 décembre 1969

F.18.0003.N

25 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.1](#)

AC nr. ...

Belastingen zijn van openbare orde; bijgevolg dient de rechter zelf, zowel in feite als in rechte, te beslissen over het bestaan van de belastingschuld wanneer hij daartoe wordt uitgenodigd door de vorderingen die door de partijen worden gesteld; hij is niet gebonden door de juridische gronden waarop het bestuur zich bij het vestigen van de aanslag baseerde en moet bijgevolg uitspraak doen over de gronden die het bestuur voor het eerst voor hem aanvoert ter verantwoording van de heffing; hij kan tevens eigen juridische gronden aanvoeren om de aanslag te wettigen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Bericht van wijziging - Motivering - Gerechtelijke procedure - Nieuwe rechtsgronden aangevoerd door de administratie - Taak van de rechter

OPENBARE ORDE - Fiscale wetgeving - Bericht van wijziging - Motivering - Gerechtelijke procedure - Nieuwe rechtsgronden aangevoerd door de administratie - Taak van de rechter

Les impôts sont d'ordre public; par conséquent, le juge est tenu de se prononcer lui-même, tant en fait qu'en droit, sur l'existence de la dette fiscale lorsqu'il y est invité par les demandes formées par les parties; il n'est pas lié par les fondements juridiques sur lesquels l'administration s'est basée pour établir la cotisation et doit, par conséquent, statuer sur les fondements que l'administration fait valoir pour la première fois devant lui pour justifier la taxe; il peut également relever des fondements juridiques qui lui sont propres pour justifier la cotisation (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Rectification de la déclaration par l'administration - Avis de rectification - Motivation - Procédure judiciaire - Nouveaux fondements juridiques invoqués par l'administration - Mission du juge

ORDRE PUBLIC - Législation fiscale - Avis de rectification - Motivation - Procédure judiciaire - Nouveaux fondements juridiques invoqués par l'administration - Mission du juge

F.18.0022.F

27 maart 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200327.1F.1](#)

AC nr. ...

De fout of de nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder, die overmacht kan vormen waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen verlengd wordt met de tijd waarin de eiser in de volstreekte onmogelijkheid verkeerde om dat rechtsmiddel in te stellen, is die welke werd begaan in het kader van zijn monopolie en niet die welke werd begaan bij het verrichten van een handeling die hij op vraag van een partij kan uitvoeren (1). (1) Het gaat in deze zaak om de neerlegging van het verzoekschrift en van het exploit op de griffie van het Hof. Zie ook Cass. 21 december 2012, AR F.12.0006.N, AC 2012, nr. 709.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Algemeen - Gerechtsdeurwaarder - Fout - Overmacht - Verlenging van de termijn - Voorwaarden - Monopolie - Foutieve handeling die geen verband houdt met het monopolie

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de

La faute ou la négligence de l'huissier de justice, qui peut constituer un cas de force majeure prorogant le délai légal pour introduire le pourvoi du temps durant lequel la partie demanderesse s'est trouvée dans l'impossibilité absolue de former ce recours, est celle qui a été commise dans le cadre de son monopole et non celle commise dans l'accomplissement d'un acte qu'il peut effectuer à la demande d'une partie (1). (1) Il s'agit dans la cause tranchée du dépôt de la requête et de l'exploit au greffe de la Cour. V. aussi Cass. 21 décembre 2012, RG F.12.0006.N, Pas. 2012, n° 709.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Généralités - Huissier de justice - Faute - Force majeure - Prorogation du délai - Conditions - Monopole - Acte fautif étranger au monopole

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de

mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 516, 519, § 1, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid
Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 516, 519, § 1, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid
Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Algemeen - Gerechtsdeurwaarder - Fout - Overmacht - Verlenging van de termijn - Voorwaarden - Monopolie - Foutieve handeling die geen verband houdt met het monopolie

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 516, 519, § 1, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid
Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 516, 519, § 1, 1073, eerste lid, en 1079, eerste lid
Gerechtelijk Wetboek

l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 516, 519, § 1er, 1073, al. 1er, et 1079, al. 1er Code judiciaire

- Art. 516, 519, § 1er, 1073, al. 1er, et 1079, al. 1er Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Généralités - Huissier de justice - Faute - Force majeure - Prorogation du délai - Conditions - Monopole - Acte fautif étranger au monopole

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 516, 519, § 1er, 1073, al. 1er, et 1079, al. 1er Code judiciaire

- Art. 516, 519, § 1er, 1073, al. 1er, et 1079, al. 1er Code judiciaire

F.18.0025.F

31 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200131.1F.5](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de administratie, ondanks haar eigen richtlijnen, verzuimd heeft de raadsman van de eiser in kennis te stellen van een directeursbeslissing over de aanslagen in de personenbelasting, ontslaat de belastingplichtige aan wie die beslissing rechtsgeldig op zijn woonplaats werd betekend en die dus niet in zijn gewettigde verwachtingen kon zijn bedrogen, niet van de verplichting om zijn belangen binnen de wettelijke termijnen in rechte te verdedigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 90.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Beslissing - Kennisgeving aan de raadsman - Geen kennisgeving - Kennisgeving aan de woonplaats van de belastingplichtige - Verdediging van zijn belangen

La circonstance qu'au mépris de ses propres instructions, l'administration ait omis d'informer le conseil du demandeur d'une décision directoriale statuant sur le sort de cotisations à l'impôt des personnes physiques ne dispense pas le contribuable qui s'est vu valablement notifier ladite décision à son domicile et qui n'a donc pas pu être trompé dans ses attentes légitimes, de veiller à la défense de ses intérêts en justice dans le respect des délais légaux (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Décision - Notification au conseil - Défaut - Notification au domicile du contribuable - Défense de ses intérêts

F.18.0028.N

13 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.1](#)

AC nr. ...

De door het Europees Octrooibureau betaalde partiële compensatie, die strekt tot verhoging van het pensioen van het voormalig personeelslid en tot verzorging bij ouderdom, is een pensioen en geen emolument bij het salaris in de zin van artikel 16.1 van het Protocol; uit het voorgaande volgt dat inkomstenbelasting kan geheven worden op pensioenbetalingen, met inbegrip van betaling van de partiële compensatie, aan een voormalige werknemer van het Europees Octrooibureau die zijn woonplaats in België heeft.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Partiële compensatie toegekend aan voormalig personeelslid Europees octrooibureau - Kwalificatie - Belastbaarheid
- Art. 16 Verdrag 5 oktober 1973 inzake de verlening van Europese octrooien (EOV)

La compensation partielle versée par l'Office européen des brevets, qui tend à augmenter la pension de l'ancien membre du personnel et à lui fournir un revenu durant sa vieillesse, est une pension et non un émolument au sens de l'article 16.1 du Protocole ; il suit de ce qui précède qu'un impôt sur les revenus peut être perçu sur les paiements de pension, y compris le paiement de la compensation partielle, versés à un ancien travailleur de l'Office européen des brevets qui a son domicile en Belgique.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Pensions - Compensation partielle allouée à un ancien membre du personnel de l'Office européen des brevets - Qualification - Imposabilité
- Art. 16 Convention du 5 octobre 1973

F.18.0036.N

23 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 182, § 1 en § 2, eerste lid, KB WIB92 die de belastbare winst, die wordt vastgesteld in overeenstemming met de minimumwinst die per in het bijzonder aangeduide sector belastbaar is en die refereert aan de essentiële elementen die door de wetgever zijn vastgesteld, bepalen op minimum 19.000 euro, zijn in overeenstemming met de delegatie die de wetgever aan de Koning heeft gegeven.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Vergelijking met soortgelijke belastingplichtigen - Artikel 182, § 2, KB WIB92 - Bepaling belastbare minimumwinst op 19.000 EUR - Delegatie door de wetgever aan de Koning - Overeenstemming
- Art. 342 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 182 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

L'article 182, § 1er et § 2, alinéa 1er, de l'AR/CIR92, qui établit à un minimum de 19.000 euros le bénéficiaire imposable, lequel est déterminé en fonction du minimum des bénéficiaires imposables pour chaque secteur spécialement mentionné et en tenant compte des éléments essentiels fixés par le législateur, est conforme à la délégation que le législateur a conférée au Roi.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Comparaison avec des redevables similaires - A.R. CIR92, article 182, § 2 - Fixation du minimum des bénéficiaires imposables à 19.000 euros - Délégation conférée au Roi par le législateur - Conformité
- Art. 342 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 182 Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992

F.18.0043.F

15 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.5](#)

AC nr. ...

Onder materiële vaste activa waarvan het gebruik beperkt is in de tijd en waarop de afschrijvingen in beginsel aftrekbaar zijn als beroepskosten worden verstaan de goederen die het bedrijf permanent voor haar exploitatie gebruikt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 640.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Afschrijvingen - Materiële vaste activa

- Artt. 2, § 1, 9°, 52, 6° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Artt. 88 en 95, § 1 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen

Les immobilisations corporelles dont l'utilisation est limitée dans le temps, dont les amortissements sont en principe déductibles à titre de frais professionnels, sont les biens affectés durablement par l'entreprise à son exploitation (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Amortissements - Immobilisations corporelles

- Art. 2, § 1er, 9°, 52, 6° Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 88 et 95, § 1er A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés

F.18.0054.F

31 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200131.1F.3](#)

AC nr. ...

Hoewel de door een belastingverordening ingevoerde vrijstellingen in essentie een ander doel beogen dan het financieel doel eigen aan alle belastingen, zodat de verantwoording van het non-discriminatoire karakter van die vrijstellingen moet worden beoordeeld op basis van dat doel, en hoewel dat doel uit de aard en de gemeenschappelijke kenmerken van de vrijgestelde feiten of handelingen blijkt, is zulks enkel het geval voor zover die vrijstellingen niet in die mate onlosmakelijk met de overige bepalingen van de verordening verbonden zijn dat de nietigverklaring van die vrijstellingen de nietigverklaring van de gehele verordening zou vereisen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 91.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Beginsel van gelijkheid - Vrijstellingen - Verantwoording van het verschil in behandeling - Overige bepalingen van de verordening - Onlosmakelijk karakter

Si, par essence, les exonérations prévues par un règlement-taxé poursuivent un objectif distinct du but financier propre à toute taxe, en sorte que la justification de leur caractère non discriminatoire doit s'apprécier en fonction de cet objectif, et si celui-ci est révélé par la nature et les caractéristiques communes des faits ou actes exonérés, c'est à la condition que ces exonérations ne soient pas à ce point indissociables des autres dispositions du règlement que leur annulation commanderait celle du règlement en son intégralité (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Principe d'égalité - Exonérations - Justification de la différence de traitement - Autres dispositions du règlement - Caractère indissociable

F.18.0074.N

2 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200102.2](#)

AC nr. ...

De inkomstenbelastingen dienen in beginsel, onder voorbehoud van toepassing van de door de wet voorziene anti-misbruikbepalingen, te worden geheven op de door de belastingplichtige werkelijk gehanteerde juridische constructie; hieruit vloeit voort dat slechts abstractie kan worden gemaakt van het bestaan van een vennootschap en van de door deze vennootschap gesloten overeenkomsten wanneer wordt vastgesteld dat er sprake is van simulatie.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleidersbezoldigingen - Abstractie van het bestaan van een vennootschap - Simulatie - Vereiste

INKOMSTENBELASTINGEN - Algemeen - Simulatie

INKOMSTENBELASTINGEN - Algemeen - Simulatie

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Abstractie van het bestaan van een vennootschap - Simulatie - Vereiste

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Abstractie van het bestaan van een vennootschap - Simulatie - Vereiste

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting -

Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen -

Bedrijfsleidersbezoldigingen - Abstractie van het bestaan van een vennootschap - Simulatie - Vereiste

Sous réserve de l'application des dispositions anti-abus prévues par la loi, les impôts sur les revenus doivent, en principe, être établis sur la base de la construction juridique réellement utilisée par le contribuable; il s'ensuit qu'il ne peut être fait abstraction de l'existence d'une société et des conventions conclues par cette société que lorsqu'il est constaté qu'il y a simulation.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Rémunérations - Rémunérations de dirigeant d'entreprise - Abstraction de l'existence d'une société - Simulation - Condition

IMPOTS SUR LES REVENUS - Généralités - Simulation

IMPOTS SUR LES REVENUS - Généralités - Simulation

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Généralités - Abstraction de l'existence d'une société - Simulation - Condition

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Généralités - Abstraction de l'existence d'une société - Simulation - Condition

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Rémunérations - Rémunérations de dirigeant d'entreprise - Abstraction de l'existence d'une société - Simulation - Condition

F.18.0076.F

17 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.10](#)

AC nr. ...

Uitgaven die niet "à fonds perdu" zijn gedaan, maar op de balans een tegenwaarde vinden in de actiefbestanddelen, zijn geen beroepskosten.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Begrip - Vereiste dat een uitgave "à fonds perdu" is gegaan - Uitgave met een tegenwaarde op het actief van de balans - Aard

- Art. 49, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les dépenses qui ne sont pas engagées à fonds perdu mais trouvent une contrepartie au bilan dans les éléments de l'actif ne constituent pas des frais professionnels.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Notion - Exigence d'une dépense à fonds perdu - Dépense avec contrepartie à l'actif du bilan - Nature

- Art. 49, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.18.0079.N

23 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.4](#)

AC nr. ...

Een vaste vertegenwoordiger benoemd krachtens artikel 61, § 2, Wetboek van Vennootschappen oefent een gelijksoortige functie in de zin van artikel 32, eerste lid, 1°, WIB92 uit in de bestuurde vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

Un représentant permanent désigné en vertu de l'article 61, § 2, du Code des sociétés exerce, au sein de la société administrée, une fonction analogue au sens de l'article 32, alinéa 1er, 1°, du code (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleider - Managementvennootschap - Vaste vertegenwoordiger - Een als bedrijfsleider gelijksoortige functie

- Art. 32, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Rémunérations - Dirigeant d'entreprise - Société de management - Représentant permanent - Fonction similaire à celle de dirigeant d'entreprise

- Art. 32, al. 1er, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

F.18.0103.N

23 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.9](#)

AC nr. ...

De belastingelementen bedoeld in artikel 356, eerste lid, WIB92 zijn de positieve en negatieve materiële elementen die tot de vaststelling van de belastbare grondslag bijdragen; een subsidiaire aanslag kan niet worden gevestigd op een hogere belastbare basis dan die van de initiële aanslag (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Nietig verklaarde aanslag - Subsidiaire aanslag - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les éléments d'imposition visés à l'article 356, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 sont les éléments positifs et négatifs qui concourent à la formation de l'assiette imposable; une cotisation subsidiaire ne peut être établie sur une base imposable supérieure à celle de la cotisation primitive (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Cotisation annulée - Cotisation subsidiaire - Conditions d'application

- Art. 356, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.18.0116.N

25 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 66, § 1, WIB92 en de wetsgeschiedenis volgt dat de aftrekbeperking enkel toepasselijk is op de kosten voor het beroepsmatig gebruik van de bedoelde voertuigen, en niet op het deel van de kosten dat niet beroepsmatig, maar wel privé wordt gebruikt; de omstandigheid dat de kosten voor het privégebruik door de werknemer-gebruiker worden terugbetaald aan de belastingplichtige-werkgever, belet niet dat de werkgever deze kosten volledig mag aftrekken (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Bedrijfswagens - Bijdrage door de werknemer voor privégebruik - Aftrekbeperking 75 % - Toepassing

- Art. 66 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il suit de l'article 66, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 et de ses travaux préparatoires que la limitation de la déductibilité ne s'applique qu'aux frais afférents à l'usage professionnel des véhicules visés et pas à la partie des frais liés à leur usage privé; la circonstance que le travailleur-utilisateur rembourse au contribuable-employeur les frais afférents à l'usage privé de la voiture ne s'oppose pas à ce que l'employeur puisse déduire intégralement ces frais (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Voitures de société - Contribution du travailleur à l'usage privé - Limitation de la déductibilité à 75 % - Application

- Art. 66 Code des impôts sur les revenus 1992

F.18.0117.N

23 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.7](#)

AC nr. ...

Het dwangbevel dat wordt uitgevaardigd als de Belgische vervangende titel en dat strekt tot invordering van douanerechten die verschuldigd zijn aan een verzoekende buitenlandse Lidstaat van de Europese Unie, is geen oorspronkelijke taxatietitel waarin de belastingschuld materieel geconcretiseerd wordt en maakt een loutere uitvoeringshandeling uit tot inning van een buitenlandse fiscale schuld; die uitvoeringshandeling is geen bestuurshandeling in de zin van artikel 1 van de wet van 29 juli 1991 die uitdrukkelijk moet worden gemotiveerd.

La contrainte décernée en tant que titre de remplacement belge et tendant au recouvrement de droits de douane dus à un État membre requérant de l'Union européenne n'est pas un titre de taxation originel qui concrétise la dette fiscale et constitue un simple acte exécutoire nécessaire à la perception d'une dette fiscale étrangère; cet acte exécutoire n'est pas un acte administratif au sens de l'article 1er de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs, qui doit faire l'objet d'une motivation formelle.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Europese Unie - Wederzijdse bijstand - Douanerechten - Invordering gevraagd door een lidstaat van de EU - Richtlijn 76/308/EEG van de EG-Raad - Wet 20 juli 1979 - Aangezochte Belgische autoriteit - Dwangbevel - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

- Artt. 13 en 16 Wet 20 juli 1979 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit bepaalde bijdragen, rechten, belastingen en andere maatregelen

- Art. 1 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Douaneschuld - Invordering gevraagd door een lidstaat van de EU - Richtlijn 76/308/EEG van de EG-Raad - Wet 20 juli 1979 - Aangezochte Belgische autoriteit - Dwangbevel - Wet Motivering Bestuurshandelingen - Toepasselijkheid

- Artt. 13 en 16 Wet 20 juli 1979 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit bepaalde bijdragen, rechten, belastingen en andere maatregelen

- Art. 1 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

DOUANES ET ACCISES - Union européenne - Assistance mutuelle - Droits de douane - Demande de recouvrement par un Etat membre de l'Union européenne - Directive 76/308/CEE du Conseil CE - Loi du 20 juillet 1979 - Autorité belge requise - Contrainte - Loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs - Applicabilité

- Art. 13 et 16 L. du 20 juillet 1979 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives à certains cotisations, droits, taxes et autres mesures

- Art. 1er L. du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Dette douanière - Demande de recouvrement par un Etat membre de l'Union européenne - Directive 76/308/CEE du Conseil CE - Loi du 20 juillet 1979 - Autorité belge requise - Contrainte - Loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs - Applicabilité

- Art. 13 et 16 L. du 20 juillet 1979 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives à certains cotisations, droits, taxes et autres mesures

- Art. 1er L. du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon wordt als belastingplichtige beroepsoprichter in de zin van artikel 12, §2, WBTW beschouwd van zodra hij door ondubbelzinnige daden de wil uit geregeld gebouwen onder bezwarende titel te vervreemden, met voldoening van belasting te verkrijgen of er zakelijke rechten op te vestigen, over te dragen of weder over te dragen, uiterlijk op 31 december van het tweede jaar volgend op het jaar van hun eerste ingebruikneming of eerste inbezitneming; het ontstaan van de belastingplicht hangt niet af van de daadwerkelijke uitvoering van een levering of vestiging, overdracht of wederoverdracht van een zakelijk recht.

*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -
Beroepsoprichter*

- Art. 12, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Het toepassingsgebied van de antimisbruikbepaling van artikel 1, § 10, WBTW is algemeen en is derhalve niet beperkt tot artikel 79, § 2, WBTW.

*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE -
Antimisbruikbepaling*

- Art. 1, § 10 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Une personne physique ou morale est considérée comme un assujetti constructeur professionnel au sens de l'article 12, § 2, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée dès qu'elle exprime la volonté, par des actes non équivoques, de céder de manière habituelle des bâtiments à titre onéreux, d'acquérir avec application de la taxe ou de constituer, céder ou rétrocéder des droits réels sur ceux-ci, au plus tard le 31 décembre de la deuxième année qui suit celle au cours de laquelle a lieu leur première occupation ou leur première utilisation; la naissance de l'obligation fiscale ne dépend pas de l'exécution effective d'une livraison ou d'une constitution, cession ou rétrocession d'un droit réel.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Constructeur professionnel

- Art. 12, § 2 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Le champ d'application de la disposition anti-abus visée à l'article 1er, § 10, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée est général et ne se limite pas à l'article 79, § 2, de ce code.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Disposition anti-abus

- Art. 1, § 10 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.18.0134.N

23 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200123.1N.8](#)

AC nr. ...

Het faillissement van een rechtspersoon heeft niet van rechtswege de beëindiging tot gevolg van het mandaat van de bestuurders; de bestuurders die na het faillissement in functie blijven totdat in hun vervanging wordt voorzien, zijn te beschouwen zijn als bestuurders in de zin van de artikel 32 WIB92 en het faillissement verhindert het bestaan van voordelen van alle aard in hun hoofde niet.

*INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting -
Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleiders -
Bestuurders die na faillissement in functie blijven -
Hoedanigheid*

- Art. 32 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

*INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting -
Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Bedrijfsleiders - Voordelen*

7/06/2023

La faillite d'une personne morale n'entraîne pas de plein droit la cessation du mandat des administrateurs; les administrateurs qui, après la faillite, demeurent en fonction jusqu'à ce qu'il soit pourvu à leur remplacement doivent être considérés comme des administrateurs au sens de l'article 32 du Code des impôts sur les revenus 1992 et la faillite ne fait pas obstacle à l'existence d'avantages de toute nature à leur profit.

*IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques -
Revenus professionnels - Rémunérations - Dirigeants d'entreprise -
Asministrateurs restant en fonction après la faillite - Qualité*

- Art. 32 Còde des impôts sur les revenus 1992

*IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques -
Revenus professionnels - Rémunérations - Dirigeants d'entreprise -*

P. 196/937

van alle aard bekomen uit een failliete vennootschap -
Belastbaarheid

- Art. 32 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Avantages de toute nature obtenus d'une société en faillite -
Caractère imposable

- Art. 32 Code des impôts sur les revenus 1992

F.18.0136.N

13 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.3](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 305, 307, 308, §§ 1 en 3 WIB92 volgt dat de belastingplichtige die aan de belasting van de niet-inwoners is onderworpen, in het geval dat hij geen aangifteformulier in de belasting van de niet-inwoners heeft ontvangen, uiterlijk op 1 juni van het betrokken aanslagjaar dit aangifteformulier dient aan te vragen, ongeacht of het aangifteformulier voor het betrokken aanslagjaar door de Koning is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

*INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure -
Belastingaangifte - Belasting van niet-inwoners -
Belastingformulier - geen ontvangst - Verplichting tot aanvraag*

- Artt. 305, 307, 308, §§ 1 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il suit des articles 305, 307, 308, §§ 1er et 3 du Code des impôts sur les revenus 1992 que le contribuable soumis à l'impôt des non-résidents, au cas où il n'aurait pas reçu de formule de déclaration de l'impôt des non-résidents, doit demander cette formule de déclaration au plus tard le 1er juin de l'exercice d'imposition concerné, que la formule de déclaration pour l'exercice d'imposition concerné ait été publié ou non par le Roi au Moniteur belge.

*IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt -
Déclaration - Impôt des non-résidents - formule - non-réception -
Obligation de demande*

- Art. 305, 307, 308, § 1 et 3 Code des impôts sur les revenus 1992

Uit de artikelen 305, 307, 308, §§1 en 3 WIB92 volgt dat de belastingplichtige die aan de belasting van de niet-inwoners is onderworpen, in het geval dat hij geen aangifteformulier in de belasting van de niet-inwoners heeft ontvangen, uiterlijk op 1 juni van het betrokken aanslagjaar dit aangifteformulier dient aan te vragen, ongeacht of het aangifteformulier voor het betrokken aanslagjaar door de Koning is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

INKOMSTENBELASTINGEN - Niet-verblijfhouders - Belasting van niet-inwoners - Belastingformulier - geen ontvangst - Verplichting tot aanvraag

- Artt. 305, 307, 308, §§ 1 en 3 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il suit des articles 305, 307, 308, §§ 1er et 3 du Code des impôts sur les revenus 1992 que le contribuable soumis à l'impôt des non-résidents, au cas où il n'aurait pas reçu de formule de déclaration de l'impôt des non-résidents, doit demander cette formule de déclaration au plus tard le 1er juin de l'exercice d'imposition concerné, que la formule de déclaration pour l'exercice d'imposition concerné ait été publié ou non par le Roi au Moniteur belge.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des nonrésidents - Impôt des non-résidents - formule - non-réception - Obligation de demande

- Art. 305, 307, 308, § 1 et 3 Code des impôts sur les revenus 1992

F.18.0145.F

29 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.4](#)

AC nr. ...

Het ter beschikking stellen van materieel dat bestemd is voor gebruik in de landbouw maakt geen deel uit van de bebouwingswerkzaamheden, oogstwerkzaamheden of teeltwerkzaamheden en geniet dus niet het op die werkzaamheden toepasselijke verminderd tarief (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 339.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Verminderd tarief - Landbouwdiensten - Terbeschikkingstelling van landbouwmaterieel - Geen bebouwingswerkzaamheden, oogstwerkzaamheden of teeltwerkzaamheden

- Art. 96, en bijlage 3, punt 11 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, tabel A, rubriek XXIV KB nr. 20 van 20 juli 1970

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Verminderd tarief - Landbouwdiensten

- Art. 96, en bijlage 3, punt 11 Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde

- Art. 1, tabel A, rubriek XXIV KB nr. 20 van 20 juli 1970

La mise à disposition de matériel destiné à être utilisé dans la production agricole ne constitue pas des travaux de culture, de récolte et d'élevage et ne bénéficie dès lors pas du taux réduit applicable à ces travaux (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Taux réduit - Services agricoles - Mise à disposition de matériel agricole - Pas des travaux de culture, de récolte et d'élevage

- Art. 96, et annexe III, point 11 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, tableau A, rubrique XXIV A.R. n° 20 du 20 juillet 1970

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Taux réduit - Services agricoles

- Art. 96, et annexe III, point 11 Directive 2006/112/CE du Conseil du 28 novembre 2006 relative au Système commun de taxe sur la valeur ajoutée

- Art. 1er, tableau A, rubrique XXIV A.R. n° 20 du 20 juillet 1970

F.18.0148.N

25 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.20](#)

AC nr. ...

De kosten die een vennootschap maakt om aan haar bedrijfsleiders een voordeel van alle aard te verlenen of toe te kennen als bezoldiging voor de uitoefening van hun beroepswerkzaamheid binnen de vennootschap, zijn beroepskosten die aftrekbaar zijn op grond van artikel 49 WIB92; daartoe is vereist dat de toegekende voordelen beantwoorden aan werkelijke prestaties verricht ten behoeve van de vennootschap.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aan bedrijfsleiders toegekende voordelen van alle aard - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 32 en 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Les frais qu'une société fait pour allouer ou attribuer à ses dirigeants d'entreprise un avantage de toute nature en rémunération de l'exercice de leur activité professionnelle au sein de la société sont des frais professionnels déductibles sur la base de l'article 49 du Code des impôts sur les revenus 1992; il est requis à cette fin que les avantages attribués répondent à des prestations réelles effectuées au profit de la société.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Avantages de toute nature accordés aux dirigeants d'entreprise - Conditions de déductibilité

- Art. 32 et 49 Code des impôts sur les revenus 1992

Opdat de in artikel 53, 9°, WIB92 bedoelde kosten voor de belastingplichtige aftrekbaar zijn, moet ook zijn voldaan aan de algemene aftrekbaarheidsvoorwaarden gesteld in artikel 49 WIB92; hieruit volgt dat de belastingplichtige die aanspraak maakt op aftrek van deze kosten op grond dat zij begrepen zijn in de belastbare bezoldigingen van de begunstigde personeelsleden, ook moet aantonen dat de toegekende voordelen beantwoorden aan werkelijk geleverde prestaties ten behoeve van de vennootschap.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Kosten van lusthuizen - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 49 en 53, 9° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Pour que les frais visés à l'article 53, 9°, du Code des impôts sur les revenus 1992 soient déductibles dans le chef du contribuable, les conditions générales de déductibilité énoncées à l'article 49 du code doivent également être remplies; il en résulte que le contribuable qui prétend à la déduction de ces frais au motif qu'ils sont compris dans les rémunérations imposables des membres du personnel au profit desquels ils sont exposés doit également démontrer que les avantages attribués répondent à des prestations réellement fournies au profit de la société.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Frais de résidences de plaisance ou d'agrément - Conditions de déductibilité

- Art. 49 et 53, 9° Côte des impôts sur les revenus 1992

F.18.0151.N

25 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.9](#)

AC nr. ...

Het verzuim van ondertekening van het aan de verweerder betekende afschrift van het verzoekschrift houdende voorziening in cassatie leidt slechts tot nietigheid indien de verweerder aantoont dat hij hierdoor in zijn belangen is geschaad (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Betekend afschrift van de voorziening - Ondertekening door advocaat - Vereiste

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 378 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Betekend afschrift van de voorziening - Ondertekening door advocaat - Vereiste

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 378 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'absence de signature sur la copie de la requête introduisant le pourvoi en cassation signifiée au défendeur n'entraîne la nullité que si le défendeur démontre que cette omission a nui à ses intérêts (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme du pourvoi et indications - Copie du pourvoi signifiée - Signature par un avocat - Condition

- Art. 1080 Code judiciaire

- Art. 378 Côte des impôts sur les revenus 1992

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Formes du pourvoi et indications - Copie du pourvoi signifiée - Signature par un avocat - Condition

- Art. 1080 Code judiciaire

- Art. 378 Côte des impôts sur les revenus 1992

F.18.0162.N

14 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.7](#)

AC nr. ...

Bij het vestigen van een belasting ten laste van de eigenaar of de zakelijk gerechtigde van een onroerend goed is de belastingheffende overheid geen derde in de zin van artikel 1 Hypotheekwet aangezien zij daarbij niet optreedt als houder van een conflicterend zakelijk recht en zij daarbij evenmin verhaalsrechten op het goed uitoefent; hieruit volgt dat deze overheid zich bij het vestigen van de belasting niet kan beroepen op de afwezigheid van overschrijving van de akte houdende overdracht van onroerende zakelijke rechten en zij de belasting dient te vestigen ten laste van de werkelijke eigenaar of zakelijk gerechtigde (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Leegstandsheffing - Koopovereenkomst onroerend goed - Gebrek aan overschrijving op het hypotheekkantoor - Tegenstelbaarheid aan derden - Fiscale administratie - Hoedanigheid

- Art. 1 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Allerlei - Koopovereenkomst onroerend goed - Gebrek aan overschrijving hypotheekkantoor - Tegenstelbaarheid aan derden - Fiscale administratie - Hoedanigheid

- Art. 1 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

Lorsqu'elle établit une taxe à charge du propriétaire ou du bénéficiaire d'un droit réel sur un bien immobilier, l'autorité taxatrice n'est pas un tiers au sens de l'article 1er de la loi hypothécaire, dès lors qu'elle n'agit pas en tant que titulaire d'un droit réel conflit et n'exerce pas davantage de droits de recours sur le bien; il s'ensuit que cette autorité ne peut, lors de l'établissement de la taxe, se prévaloir de l'absence de transcription de l'acte translatif de droits réels immobiliers et est tenue d'établir la taxe à charge du véritable propriétaire ou bénéficiaire du droit réel (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Redevance d'inoccupation - Contrat de vente d'un bien immobilier - Défaut de transcription au bureau des hypothèques - Opposabilité aux tiers - Administration fiscale - Qualité

- Art. 1er Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Divers - Contrat de vente d'un bien immobilier - Défaut de transcription au bureau des hypothèques - Opposabilité aux tiers - Administration fiscale - Qualité

- Art. 1er Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

F.18.0164.N

14 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200514.1N.8](#)

AC nr. ...

Met gronderven en gebouwen, die krachtens artikel 518 B.W. onroerend uit hun aard zijn, moeten worden gelijkgesteld de voorwerpen die duurzaam en gewoonlijk met de gronderven en gebouwen verbonden zijn of erin vastzitten; de gemakkelijke verplaatsbaarheid van een voorwerp dat bestemd is om duurzaam op een bepaalde plaats te blijven en aldaar verbonden is met de grond ontnemt aan dat voorwerp niet zijn aard van onroerend goed (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Leegstandsheffing stad Oostende - Wooncontainers - Onroerend goed

- Art. 518 Burgerlijk Wetboek

ONROEREND EN ROEREND GOED - Onroerend goed

- Art. 518 Burgerlijk Wetboek

Il faut assimiler aux fonds de terre et bâtiments qui, en vertu de l'article 518 du Code civil, sont immeubles par leur nature, les objets qui s'y unissent ou s'y incorporent d'une manière durable et habituelle ; le fait qu'un objet destiné à demeurer de manière durable à un endroit déterminé et qui s'y incorpore au sol puisse être déplacé aisément ne prive pas cet objet de sa nature de bien immobilier (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Redevance d'inoccupation de la ville d'Ostende - Conteneurs d'habitation - Bien immobilier

- Art. 518 Code civil

IMMEUBLE ET MEUBLE - Bien immobilier

- Art. 518 Code civil

F.18.0166.F

31 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200131.1F.4](#)

AC nr. ...

Weddenschappen worden gekenmerkt door de toekenning van een winstkans aan de wedder en de aanvaarding, als tegenprestatie, van het risico van uitbetaling van deze winst en impliceren niet dat de verstrekker van deze dienst als zodanig door de klanten van spelen en weddenschappen moet worden gepercipieerd en dat hij houder moet zijn van de vergunningen die de openbare overheden voor het uitoefenen van die activiteit vereisen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 93.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Vrijstelling - Spelen en weddenschappen

- Art. 44, § 3, 13° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

L'opération de pari se caractérise par l'attribution d'une chance de gain au parieur, par l'acceptation, en contrepartie, du risque de devoir financer ce gain et n'implique pas que l'opérateur de ce service apparaisse comme tel aux yeux des clients des jeux et paris et qu'il soit titulaire des autorisations requises des autorités publiques pour exercer cette activité.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Exemption - Jeux et paris

- Art. 44, § 3, 13° Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.18.0168.F

10 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.1](#)

AC nr. ...

Noch uit het beginsel dat de openbaredomeingoederen van de publiekrechtelijke rechtspersonen en de privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang, uit hun aard, niet aan belasting zijn onderworpen, noch uit enige andere bepaling volgt dat een dergelijk goed zijn bestemming verliest doordat het verlaten is (1). (1) Zie Cass. 3 mei 1968, AC 1968, 1100.

OPENBAAR DOMEIN - Publiekrechtelijke rechtspersonen - Openbaredomeingoederen - Privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Verlating

Il ne suit ni du principe que les biens du domaine public des personnes morales de droit public et ceux de leur domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général ne sont, de leur nature, pas susceptibles d'être soumis à l'impôt ni d'aucune autre disposition qu'un tel bien perd son affectation du fait qu'il est laissé à l'abandon (1). (1) Voir Cass. 3 mai 1968 (Bull. et Pasic.1968, I, 1033).

DOMAINE PUBLIC - Personnes morales de droit public - Biens du domaine public - Biens du domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général - Abandon

De openbaredomeingoederen van de publiekrechtelijke rechtspersonen en de privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang zijn, uit hun aard, niet aan belasting onderworpen (1). (1) Cass. 23 februari 2018, AR F.16.0102.F, AC 2018, nr. 120, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES, op datum in Pas.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Publiekrechtelijke rechtspersonen - Openbaredomeingoederen - Privatedomeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van

Les biens du domaine public des personnes morales de droit public et ceux de leur domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général ne sont, de leur nature, pas susceptibles d'être soumis à l'impôt (1). (1) Cass. 23 février 2018, RG F.16.0102.F, Pas. 2018, n° 120, avec concl. de M. Henkes, premier avocat général.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Personnes morales de droit public - Biens du domaine public - Biens du domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général - Imposition

algemeen belang - Belasting

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Publiekrechtelijke rechtspersonen - Openbare domeingooden - Privatedomeingooden die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Belasting

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Publiekrechtelijke rechtspersonen - Openbare domeingooden - Privatedomeingooden die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Belasting

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 170 et 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 170 - Personnes morales de droit public - Biens du domaine public - Biens du domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général - Imposition

- Art. 170 et 172 La Constitution coordonnée 1994
TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Personnes morales de droit public - Biens du domaine public - Biens du domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général - Imposition

- Art. 170 et 172 La Constitution coordonnée 1994

F.18.0170.N

25 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.2](#)

AC nr. ...

Het begrip "motorvoertuigen en samengestelde voertuigen gebruikt voor het vervoer van goederen over de weg", opgenomen in artikel 5, § 1, 1°, WIGB en daarna hernomen in artikel 2.2.6.0.1, § 1, 1°, VCF dient te worden begrepen als de motorvoertuigen en samengestelde voertuigen die uitsluitend worden gebruikt voor het vervoer van goederen over de weg (1). (1) Zie concl. OM.

*VERKEERSBELASTING OP MOTORRIJTUIGEN
(MOTORRIJTUIGE - Uitzondering op de vrijstelling van artikel 5, § 1, 1° WIGB*

- Art. 5, § 1, 1° Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen

- Art. 2.2.6.0.1, § 1, 1° Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit

La notion de « véhicules à moteur et ensembles de véhicules affectés au transport par route de marchandises » figurant à l'article 5, §1er, 1°, du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus et reprise ensuite à l'article 2.2.6.0.1, § 1er, 1°, du Code flamand de la fiscalité doit également s'entendre comme désignant les véhicules à moteur et ensembles de véhicules exclusivement affectés au transport par route de marchandises (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE DE CIRCULATION SUR LES VEHICULES AUTOMOBILES - Exception à l'exonération prévue à l'article 5, § 1er, 1° du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus

- Art. 5, § 1er, 1° Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus

- Art. 2.2.6.0.1, § 1er, 1° Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

F.19.0003.F

13 maart 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200313.1F.1](#)

AC nr. ...

Om als bewijs van de bekendmaking van een gemeentereglement te kunnen dienen, moet de aantekening in het speciaal door de gemeentesecretaris daartoe gehouden register geschieden op de eerste dag van de bekendmaking door aanplakbrief (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2018, AR F.16.0087.F, AC 2018, nr. 27; Cass. 21 mei 2015, AR F.13.0158.F, AC 2015, nr. 328, met concl. van eerste advocaat-generaal Henkes; artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet, van toepassing in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vóór de wijziging ervan bij de beschikking van 5 maart 2009.

GEMEENTE - Gemeentebelastingen - Reglementen van de gemeenteraad - Bekendmaking - Wijze - Aanplakking - Bewijs van de bekendmaking - Aantekening in een speciaal register waaruit de bekendmaking en de datum van bekendmaking blijkt - Datum van de aantekening

- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Rechtspleging - Gemeentebelastingen - Reglementen van de gemeenteraad - Bekendmaking - Wijze - Aanplakking - Bewijs van de bekendmaking - Aantekening in een speciaal register waaruit de bekendmaking en de datum van bekendmaking blijkt - Datum van de aantekening

- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Reglementen van de gemeenteraad - Bekendmaking - Wijze - Aanplakking - Bewijs van de bekendmaking - Aantekening in een speciaal register waaruit de bekendmaking en de datum van bekendmaking blijkt - Datum van de aantekening

- Artt. 112 en 114 Nieuwe Gemeentewet van 24 juni 1988
- Artt. 1 tot 3 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

Pour valoir preuve de la publication d'un règlement communal, l'annotation dans le registre spécial tenu par le secrétaire communal doit être faite le premier jour de l'affichage (1). (1) Voir Cass. 12 janvier 2018, RG F.16.0087.F, Pas. 2018, n° 27 ; Cass. 21 mai 2015, RG F.13.0158.F, Pas. 2015, n° 328, avec les concl. de M. le premier avocat général Henkes ; Nouvelle L. communale, art. 112 et 114, applicables dans la Région de Bruxelles-Capitale, avant leur modification par l'Ordonnance du 5 mars 2009.

COMMUNE - Taxes communales - Règlements du conseil communal - Publication - Modalités - Affichage - Preuve de la publication - Annotation dans un registre spécial constatant le fait et la date de la publication - Date de l'annotation

- Art. 112 et 114 Nouvelle L. communale du 24 juin 1988
- Art. 1er à 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Procédure - Taxes communales - Règlements du conseil communal - Publication - Modalités - Affichage - Preuve de la publication - Annotation dans un registre spécial constatant le fait et la date de la publication - Date de l'annotation

- Art. 112 et 114 Nouvelle L. communale du 24 juin 1988
- Art. 1er à 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Généralités - Règlements du conseil communal - Publication - Modalités - Affichage - Preuve de la publication - Annotation dans un registre spécial constatant le fait et la date de la publication - Date de l'annotation

- Art. 112 et 114 Nouvelle L. communale du 24 juin 1988
- Art. 1er à 3 A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

Wanneer een actief bestanddeel gedeeltelijk door de vennootschap zelf tot stand wordt gebracht, moet het in die mate worden gewaardeerd aan vervaardigingsprijs; enkel de onrechtstreekse productiekosten kunnen geheel of gedeeltelijk niet in de vervaardigingsprijs worden opgenomen, mits dit wordt vermeld in de toelichting (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Zelf geproduceerde activabestanden - Waardering - Vervaardigingsprijs

- Art. 24 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 35 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen

Lorsqu'un élément de l'actif est produit en partie par la société elle-même, il doit être évalué dans cette mesure au coût de revient; seuls les frais de fabrication indirects ne peuvent être inclus, en tout ou en partie, dans le coût de revient, à condition qu'il en soit fait mention dans l'annexe (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices - Production propre d'éléments de l'actif - Evaluation - Coût de revient

- Art. 24 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 35 A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés

F.19.0013.N

13 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200213.1N.6](#)

AC nr. ...

Opdat een bestuurder aansprakelijk kan worden gesteld, volstaat het dat een fout wordt aangetoond die heeft bijgedragen tot de tekortkoming door de vennootschap aan haar verplichting tot het betalen van de belasting; daartoe is niet vereist dat de vennootschap haar schuld nog volledig kon betalen op het ogenblik dat die bestuurder de hem verweten fout beging (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Niet-betaling - Vennootschap - Bestuurder - Hoofdelijke aansprakelijkheid - vaststelling van de mogelijkheid om de schuld nog volledig te betalen op het ogenblik van de beheersfout - Vereiste

- Art. 93undecies C Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Pour que la responsabilité d'un administrateur soit engagée, il suffit de démontrer l'existence d'une faute ayant contribué au manquement par la société à son obligation de paiement de la taxe; il n'est pas requis, à cette fin, que la société pût encore payer entièrement sa dette au moment où ce dirigeant a commis la faute qui lui est imputée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Non-paiement - Société - Administrateur - Responsabilité solidaire - constatation de la possibilité d'encore payer entièrement la dette au moment de la faute de gestion - Condition

- Art. 93undecies C Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0015.F

15 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.6](#)

AC nr. ...

Krachtens het algemene rechtsbeginsel inzake de primauté van het internationale recht op het nationale recht, heeft het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag voorrang op internrechtelijke bepalingen; hieruit volgt dat aangezien die overeenkomst België verplicht tot het verlenen van een minimum verrekenbaar bedrag aan forfaitaire buitenlandse belasting, geen gevolg kan gegeven worden aan interne Belgische regels die deze vermindering aan bijkomende voorwaarden onderwerpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 641.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Primauteit van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Primauteit van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

Uit artikel 19.A.1, tweede lid, van het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag volgt dat België de verrekening moet verlenen van een forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting waarvan het tarief minstens gelijk is aan 15 procent van het netto bedrag van de roerende inkomsten (1) (2). (1) Cass. 16 juni 2017, AR F.15.0102.N, AC 2017, nr. 393, met concl. van advocaat-generaal VAN INGELGEM. (2) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 641.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Voorkoming van dubbele belasting op dividenden - Stelsel van verrekenbaarheid van het forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting

- Art. 19.A.1, tweede lid Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

En vertu du principe général de droit relatif à la primauté du droit international sur le droit interne, la Convention franco-belge préventive de doubles impositions prime les dispositions du droit interne; il s'ensuit que, dans la mesure où ladite convention oblige la Belgique à accorder l'imputation d'une quotité forfaitaire minimale d'impôt étranger, il ne saurait être donné effet à des règles de droit interne belge qui subordonnent cette réduction à des conditions supplémentaires (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Primauté du droit international sur le droit interne - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Primauté du droit international sur le droit interne - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions

Il suit de l'article 19.A.1, alinéa 2, de la Convention franco-belge préventive de doubles impositions que la Belgique doit accorder l'imputation d'une quotité forfaitaire d'impôt étranger dont le taux est au moins égal à 15 pour cent du montant net des revenus mobiliers (1) (2). (1) Cass. 16 juin 2017, RG F.15.0102.N, Pas. 2017, n° 393, avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général publiées à leur date dans AC. (2) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions - Prévention de la double imposition des dividendes - Régime d'imputation de la quotité forfaitaire d'impôt étranger

- Art. 19.A.1, al. 2 Convention du 10 mars 1964 entre la Belgique et la France tendant à éviter les doubles impositions et à établir des règles d'assistance administrative et juridique réciproque en matière d'impôts sur les revenus

Het middel is niet ontvankelijk wanneer het de schending van een wettelijke bepaling aanvoert zonder rekening te houden met de overgangsregeling die van toepassing is op de inwerkingtreding van die bepaling, terwijl deze een invloed heeft op de beoordeling van de gegrondheid van het middel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 218.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Wettelijke bepaling - Inwerkingtreding - Overgangsregeling - Invloed op de beoordeling van het middel - Geen inachtneming - Ontvankelijkheid van het middel

Est irrecevable le moyen qui indique comme violé une disposition légale sans tenir compte du régime transitoire régissant l'entrée en vigueur de cette disposition, alors qu'il a une incidence sur l'appréciation du fondement du moyen (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Indications requises - Disposition légale - Entrée en vigueur - Régime transitoire - Incidence sur l'appréciation du moyen - Pas tenu compte - Recevabilité du moyen

De subsidiaire aanslag is enkel uitgesloten in de gevallen waarin de rechter de nietigheid van de aanslag uitspreekt om reden van verjaring (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 218.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Ongeoorloofd - Omstandigheid
- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La cotisation subsidiaire n'est exclue que dans les cas où le juge prononce la nullité de l'imposition pour cause de prescription (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Cotisation subsidiaire - Non permise - Circonstance
- Art. 356, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0021.F

17 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 10.3 van het Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 stelt de hierin bepaalde uitzondering niet afhankelijk van de voorwaarde dat de belastingplichtige die de nationaliteit heeft van de Staat waar hij woont, bovendien de nationaliteit moet hebben van de Staat die de bezoldigingen toekent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 552.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag 10 maart 1964 - Artikel 10.3 - Toepassingsvoorwaarden - Dubbele nationaliteit - Geen gevolg
- Art. 10.3 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

L'article 10.3 de la Convention belgo-française préventive de double imposition du 10 mars 1964 ne subordonne pas l'exception qu'il institue à la condition que le contribuable qui possède la nationalité de l'État où il réside ne possède pas aussi la nationalité de l'État qui alloue les rémunérations (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-française préventive de double imposition du 10 mars 1964 - Article 10.3 - Conditions d'application - Double nationalité - Pas de conséquence
- Art. 10.3 Convention du 10 mars 1964 entre la Belgique et la France tendant à éviter les doubles impositions et à établir des règles d'assistance administrative et juridique réciproque en matière d'impôts sur les revenus

De akkoorden tussen de in artikel 24.2 van het Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 aangewezen autoriteiten die van zijn bepalingen afwijken of de toepassing ervan afhankelijk stellen van voorwaarden die niet daarin zijn bepaald, hebben geen verbindende kracht en mogen niet door de rechtbanken worden toegepast (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 552.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Belgisch-Frans dubbelbelastingverdrag 10 maart 1964 - Artikel 24.2 - Overleg tussen administraties - Draagwijdte - Afwijking van het Verdrag - Verbod - Gevolgen - Geen verbindende kracht

- Art. 24.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

Les accords entre les autorités désignées par l'article 24.2 de la Convention belgo-française préventive de double imposition du 10 mars 1964, qui dérogent aux dispositions de cette dernière ou en subordonnent l'application à des conditions qu'elles ne prévoient pas, sont dépourvus de force obligatoire et les tribunaux ne peuvent les appliquer (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-française préventive de double imposition du 10 mars 1964 - Article 24.2 - Concertation entre administrations - Portée - Dérogation à la Convention - Interdiction - Conséquences - Absence de force obligatoire

- Art. 24.2 Convention du 10 mars 1964 entre la Belgique et la France tendant à éviter les doubles impositions et à établir des règles d'assistance administrative et juridique réciproque en matière d'impôts sur les revenus

F.19.0022.N

11 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.2](#)

AC nr. ...

De belastingrechter is niet gebonden door hetgeen door de strafrechter is beslist ter zake de toelaatbaarheid van het overgelegde bewijsmateriaal, maar dient aan de hand van de onder 1° en 2° weergegeven criteria zelfstandig te oordelen over de bruikbaarheid ervan (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Door de strafrechter onrechtmatig bevonden bewijs - Aanwending voor de fiscale rechtbank - Bruikbaarheid - Criteria

Le juge fiscal n'est pas lié par ce que le juge pénal a décidé concernant l'admissibilité des éléments de preuve produits, mais doit évaluer de manière indépendante leur utilité sur la base des critères énoncés aux considérants 1° et 2° (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Preuve jugée illégale par le juge pénal - Utilisation devant la juridiction fiscale - Utilité - Critères

Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces; behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de belastingrechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING - Belastingenschuld - Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

BEWIJS - Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

L'utilisation par l'administration d'une preuve obtenue illégalement doit être appréciée à la lumière des principes de bonne administration et du droit à un procès équitable; sauf lorsque le législateur prévoit des sanctions particulières, l'utilisation d'une preuve obtenue illégalement ne peut être écartée que si les moyens de preuve sont obtenus d'une manière tellement contraire à ce qui est attendu d'une autorité agissant selon le principe de bonne administration que cette utilisation ne peut en aucune circonstance être admise, ou si celle-ci porte atteinte au droit du contribuable à un procès équitable; le juge fiscal peut notamment tenir compte dans son appréciation d'une ou de plusieurs des circonstances suivantes: le caractère purement formel de l'irrégularité, sa répercussion sur le droit ou la liberté protégé par la norme transgressée, le caractère intentionnel ou non de l'illégalité commise par l'autorité et la circonstance que la gravité de l'infraction excède de manière importante l'illégalité commise (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOT - Dette d'impôt - Moyens de preuve - Preuve obtenue illégalement - Conditions d'admissibilité

PREUVE - Matière fiscale - Administration de la preuve - Preuve obtenue illégalement - Conditions d'admissibilité

F.19.0025.N

19 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.2](#)

AC nr. ...

De interest van een lening die door een vennootschap werd aangegaan voor de financiering van een kapitaalvermindering of dividenduitkering kan niet als beroepskost worden aangemerkt op grond van artikel 52, 2° WIB92 zonder dat de belastingplichtige bewijst dat voldaan is aan de toepassingsvoorwaarden van artikel 49, eerste lid WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Intresten ter financiering van een

Les intérêts d'un emprunt contracté par une société pour financer une réduction de capital ou une distribution de dividendes ne peuvent constituer des frais professionnels sur la base de l'article 52, 2° du Code des impôts sur les revenus 1992 sans que le contribuable ne prouve que les conditions d'application de l'article 49, alinéa 1er, dudit code sont remplies (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Intérêts visant à financer une réduction de capital ou une distribution de dividendes - Conditions de déductibilité

*kapitaalvermindering of dividenduitkering -
Aftrekbaarheidsvoorwaarden*

- Artt. 49, 52, 2° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De loutere omstandigheid dat een vennootschap op het ogenblik dat zij betalingen moet uitvoeren, over onvoldoende liquiditeiten beschikt en bijgevolg een lening aangaat om die betalingen uit te voeren, volstaat niet als bewijs dat de aan die lening verbonden interestlasten als beroepskost aftrekbaar zijn; de vennootschap dient immers te bewijzen dat die interestlasten strekken tot het verkrijgen of het behouden van belastbare inkomsten, wat onder meer kan door aan te tonen dat de lening werd aangegaan om het verlies te voorkomen van activa die worden gebruikt om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden (1). (1) Zie concl. OM.

*INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting -
Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen -
Bedrijfslasten - Interesten ter financiering van een
kapitaalvermindering of dividenduitkering - Aftrek - Bewijslast*

- Art. 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 49, 52, 2° Code des impôts sur les revenus 1992

La seule circonstance qu'une société ne dispose pas de liquidités suffisantes au moment où elle doit effectuer des paiements et qu'elle contracte donc un emprunt afin d'effectuer ces paiements ne suffit pas à prouver que les charges d'intérêts liées à cet emprunt sont déductibles comme frais professionnels; la société doit en effet prouver que ces charges d'intérêt tendent à acquérir ou conserver des revenus imposables, ce qui peut se faire en démontrant notamment que l'emprunt a été contracté pour éviter la perte d'actifs utilisés pour acquérir ou conserver des revenus imposables (1). (1) Voir les concl. MP publiées à leur date dans AC.

*IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du
revenu global net imposable - Charges professionnelles - Intérêts
visant à financer une réduction de capital ou une distribution de
dividendes - Déduction - Charge de la preuve*

- Art. 49 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0032.N

11 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.3](#)

AC nr. ...

Een fiscale ambtenaar maakt geen inbreuk op het beroepsgeheim indien hij op grond van artikel 336 WIB92 voor het opsporen van elke krachtens de belastingwetten verschuldigde som, gebruik maakt van een inlichting die, een stuk dat, een proces-verbaal dat of akte die hij in de uitoefening van zijn functie heeft ontdekt of heeft verkregen, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van een der in de artikelen 327 en 328 aangeduide diensten, besturen, vennootschappen, verenigingen, instellingen of organismen; die aldus regelmatig verworven fiscale informatie kan worden aangewend voor de taxatie van een derde.

*INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Allerlei -
Fiscale ambtenaren - Beroepsgeheim*

- Artt. 336 en 337 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Un fonctionnaire fiscal ne viole pas le secret professionnel lorsque, sur la base de l'article 336 du Code des impôts sur les revenus 1992, il fait usage, pour la recherche de toute somme due en vertu des lois fiscales, d'un renseignement, d'une pièce, d'un procès-verbal ou d'un acte découvert ou obtenu dans l'exercice de ses fonctions, soit directement, soit par l'intermédiaire d'un des services, administrations, sociétés, associations, institutions ou organismes visés aux articles 327 et 328; les informations fiscales ainsi obtenues régulièrement peuvent être utilisées pour la taxation d'un tiers.

*IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Divers -
Fonctionnaires fiscaux - Secret professionnel*

- Art. 336 et 337 Code des impôts sur les revenus 1992

Het al dan niet willekeurig karakter van de ambtshalve gevestigde aanslag kan enkel worden getoetst aan de gegevens waarover de aanslagambtenaar op het ogenblik van het opstellen van de aanslag beschikte of kon beschikken.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Willekeurigheid

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Le caractère arbitraire ou non de l'imposition établie d'office ne peut être contrôlé qu'à la lumière des données dont le fonctionnaire taxateur disposait ou pouvait disposer au moment de l'établissement de l'impôt.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Taxation d'office - Caractère arbitraire

- Art. 351 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0036.N

11 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.4](#)

AC nr. ...

Een ambtshalve taxatie in gevallen waarin dit op grond van artikel 351 WIB92 niet is toegestaan, maakt een substantiële inbreuk uit en heeft de nietigheid van de ambtshalve gevestigde aanslag tot gevolg.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag van ambtswege en forfaitaire aanslag - Aanslag van ambtswege - Geval niet voorzien in de wet

- Art. 351 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Dans les cas où elle n'est pas autorisée en vertu de l'article 351 du Code des impôts sur les revenus 1992, une taxation d'office constitue une violation substantielle et entraîne la nullité de la taxation établie d'office.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Taxation d'office ou forfaitaire - Taxation d'office - Cas non prévu dans la loi

- Art. 351 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0042.N

4 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.6](#)

AC nr. ...

De ontvanger kan zijn bevoegdheid om een dwangbevel uit te vaardigen niet delegeren; hij kan wel een door hem uitgevaardigd dwangbevel laten ondertekenen door een ondergeschikte aan wie hij zijn handtekeningsbevoegdheid heeft gedelegeerd; het bewijs van het bestaan van een delegatie van handtekeningsbevoegdheid kan door de administratie worden geleverd aan de hand van feitelijke vermoedens.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Dwangbevel - Bevoegdheid tot uitvaardiging - Delegatie van handtekeningsbevoegdheid - Mogelijkheid - Bewijs

- Art. 85 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Le receveur ne peut pas déléguer son pouvoir de décerner une contrainte; il peut cependant faire signer une contrainte qu'il a décernée par un subordonné à qui il a délégué sa signature; la preuve de l'existence d'une délégation de signature peut être rapportée par l'administration sur la base de présomptions de l'homme.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Contrainte - Pouvoir de décerner - Délégation de signature - Possibilité - Preuve

- Art. 85 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0043.N

4 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.7](#)

AC nr. ...

Voor de waardering van het abnormaal en goedgunstig voordeel in de zin van artikel 26, eerste lid, WIB92 voorziet de wet niet in een wettelijk bewijsmiddel; bijgevolg kan de administratie, om de werkelijke waarde ervan te bepalen, gebruik maken van alle door het gemeen recht toegelaten bewijsmiddelen, gewone vermoedens inbegrepen, met uitzondering van de eed.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Abnormale of goedgunstige voordelen - Raming - Bewijsmiddelen van de administratie

- Art. 26 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La loi ne prévoit pas de moyen de preuve légal pour l'évaluation de l'avantage anormal et bénévole au sens de l'article 26, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992; par conséquent, pour en établir la valeur réelle, l'administration peut avoir recours à tous les moyens de preuve admis par le droit commun, y compris les simples présomptions, sauf le serment.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices - Avantages anormaux ou bénévoles - Evaluation - Moyens de preuve de l'administration

- Art. 26 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0045.N

19 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200319.1N.4](#)

AC nr. ...

Met soortgelijke weldadigheidsinstellingen worden de instellingen bedoeld die op eender welke wijze geestelijke, fysieke dan wel andere zorg verstrekken aan hulpbehoevenden; een sociale werkplaats die tewerkstelling organiseert voor moeilijk bemiddelbare werkzoekenden verstrekt zorg aan hulpbehoevende personen en is bijgevolg te beschouwen als een soortgelijke weldadigheidsinstelling (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Bestemming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling - Begrip - Sociale werkplaats

- Artt. 12, § 1, en 253, 1°, zoals van toepassing in het Vlaams Gewest Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'on entend par œuvres analogues de bienfaisance les institutions dispensant, par quelque moyen que ce soit, des soins psychiques, physiques ou autres aux personnes ayant besoin d'aide; un atelier social qui organise une occupation pour des demandeurs d'emploi difficiles à placer dispense des soins à des personnes ayant besoin d'aide et doit donc être considéré comme une œuvre analogue de bienfaisance (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Exonération - Affectation à une oeuvre de bienfaisance - Oeuvres analogues de bienfaisance - Notion - Atelier social

- Art. 12, § 1er, et 253, 1°, tels qu'applicables en Région flamande Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0049.F

31 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200131.1F.7](#)

AC nr. ...

De bezoldigingen die door een onafhankelijk persagentschap worden betaald, zijn geen bezoldigingen, andere dan pensioenen, die door een overeenkomstsluitende Staat of een staatkundig onderdeel of plaatselijke gemeenschap daarvan worden betaald aan een natuurlijke persoon, ter zake van aan die Staat of aan dat onderdeel of die gemeenschap bewezen diensten, die slechts in die Staat belastbaar zijn.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen -

7/06/2023

Les rémunérations payées par une agence de presse indépendante ne constituent pas des rémunérations, autres que les pensions, payées par un État contractant ou l'une de ses subdivisions politiques ou collectivités locales à une personne physique, au titre de services rendus à cet État ou à cette subdivision ou collectivité, qui ne sont imposables que dans cet État.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales -

P. 211/937

Verdrag van 10 maart 1990 tussen België en Koeweit - Door de Staat betaalde bezoldigingen - Begrip - Onafhankelijk persagentschap - Bezoldigingen - Belasting

- Art. 19, 1, a) Overeenkomst van 10 maart 1990 tussen het Koninkrijk België en de Staat Koeweit

Convention du 10 mars 1990 entre la Belgique et le Koweït - Rémunérations publiques - Notion - Agence de presse indépendante - Rémunération - Imposition

- Art. 19, 1, a) Convention du 10 mars 1990 entre le Royaume de Belgique et l'Etat du Koweït tendant à éviter les doubles impositions, à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôt sur le revenu et sur la fortune et à favoriser les relations économiques

F.19.0050.N

25 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.16](#)

AC nr. ...

De wijziging van het herschatte kadastraal inkomen ingevolge een bezwaar heeft enkel invloed op de aanslagen die werden vastgesteld op grondslag van het herschatte kadastraal inkomen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Kadastraal inkomen - Wijziging ingevolge bezwaar - Uitwerking ten aanzien van reeds ten kohiere gebrachte aanslagen

- Art. 503 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La modification du revenu cadastral réévalué ensuite d'une réclamation n'influence que les impositions basées sur le revenu cadastral réévalué.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Revenu cadastral - Modification ensuite d'une réclamation - Effets à l'égard d'impositions déjà enrôlées

- Art. 503 Code des impôts sur les revenus 1992

Gelden alleen als nieuwe feiten of bescheiden die welke een bewijs kunnen opleveren dat voordien niet is geleverd en dat de belastingplichtige niet kon overleggen of aanvoeren voordat de termijnen van bezwaar of beroep waren verstreken.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Ontheffing - Overbelastingen - Nieuwe feiten of bescheiden

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Peuvent seuls être considérés comme nouveaux les documents ou faits de nature à faire une preuve qui n'a pas été faite antérieurement et que le redevable n'était pas en mesure de produire ou d'invoquer avant l'expiration des délais de réclamation ou de recours.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Dégrèvement - Surtaxes - Faits ou documents nouveaux

- Art. 376, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992

Het uit een herschatting voortspruitende kadastrale inkomen wordt geacht te bestaan vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de voltooiing van de werken aan de gewijzigde gebouwde onroerende goederen, ook al werd de administratie van het kadaster verwittigd na het verstrijken van de termijn van dertig dagen volgend op de voltooiing van de werken.

INKOMSTENBELASTINGEN - Kadastraal inkomen - Herschatting - Nieuw kadastraal inkomen - Bestaan - Aanvangspunt

- Art. 494, § 5 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Le revenu cadastral résultant d'une réévaluation est censé exister à partir du premier jour du mois qui suit l'achèvement des travaux des immeubles bâtis modifiés, même si l'administration du cadastre a été avertie après l'expiration du délai de trente jours suivant l'achèvement des travaux.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Revenu cadastral - Réévaluation - Nouveau revenu cadastral - Existence - Point de départ

- Art. 494, § 5 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0052.N

25 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.13](#)

AC nr. ...

In fiscale zaken is er sprake van veinzing wanneer een belastingplichtige met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden een inbreuk pleegt op de fiscale wet door de veruitwendiging van een juridische akte die niet overeenstemt met een andere, geheim gehouden, overeenkomst. De veinzing blijkt uit de vaststelling dat de veruitwendigde akte in werkelijkheid niet is gesteld of dat de partijen niet alle gevolgen ervan aanvaardeng (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Algemeen - Auteursrechten - Cessieovereenkomst - Veinzing

- Artt. 1134, 1165 en 1321 Burgerlijk Wetboek

En matière fiscale, il y a simulation lorsque le redevable commet, avec une intention frauduleuse ou à dessein de nuire, une infraction à la loi fiscale en présentant un acte juridique qui ne correspond pas à une autre convention, tenue secrète. La simulation ressort de la constatation que l'acte apparent n'a pas été réellement accompli ou que les parties n'en acceptent pas toutes les conséquences (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Généralités - Droits d'auteur - Contrat de cession - Simulation

- Art. 1134, 1165 et 1321 Code civil

F.19.0056.N

25 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 4, eerste lid, van de Moeder-Dochterrichtlijn strekt niet zo ver dat wanneer na aftrek van de andere vrijgestelde winsten het winstsaldo van de moedermaatschappij ontoereikend is om de dividenden die zij van een in een andere lidstaat gevestigde dochteronderneming ontvangen heeft, volledig van de belastbare basis af te trekken, die dividenden onmiddellijk moeten worden afgetrokken van de winst uit een abnormaal of goedgeunstig voordeel in de zin van artikel 207, tweede lid, WIB92; in dat geval wordt het resultaat van artikel 4, eerste lid, Moeder-Dochterrichtlijn bereikt doordat het niet-benutte gedeelte van de aftrek van de dividenden, in overeenstemming met wat het Hof van Justitie heeft geoordeeld in zijn arrest van 12 februari 2009, Belgische Staat / Cobelfret nv, C-138/07, wordt overgedragen naar een volgend belastbaar tijdperk (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Definitief belaste inkomen - Abnormale of goedgeunstige voordelen - Aftrekverbod - Overeenstemming met de Moeder-dochterrichtlijn

- Artt. 202, § 1, 1°, 205, § 5, en 207, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La portée de l'article 4, paragraphe 1er, de la directive 90/435/CEE du Conseil, du 23 juillet 1990, concernant le régime fiscal commun applicable aux sociétés mères et filiales d'États membres différents n'est pas telle que, lorsque, après déduction des autres bénéficiaires exonérés, le solde bénéficiaire de la société mère est insuffisant pour déduire entièrement de la base imposable les dividendes qu'elle a perçus d'une filiale établie dans un autre État membre, ces dividendes doivent immédiatement être déduits des bénéficiaires provenant d'un avantage anormal ou bénévole au sens de l'article 207, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992; dans ce cas, le résultat prévu à l'article 4, paragraphe 1er, de la directive 90/435/CEE est atteint du fait que la partie non utilisée de la déduction des dividendes est, conformément à ce que la Cour de justice a décidé dans son arrêt État belge/Cobelfret SA du 12 février 2009 (C-138/07), reporté sur une période imposable ultérieure (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Revenus définitivement taxés - Avantages anormaux ou bénévoles - Interdiction de déduire - Conformité avec la directive 90/435/CEE

- Art. 202, § 1er, 1°, 205, § 5, et 207, al. 2 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0066.N

4 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.5](#)

AC nr. ...

Artikel 1079 Gerechtelijk Wetboek moet strikt worden geïnterpreteerd; bijgevolg kan in fiscale zaken niet met één cassatievoorziening worden opgekomen tegen verschillende arresten die door het hof van beroep in afzonderlijke zaken zijn geveld; artikel 701 Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing in de procedure voor het Hof (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Verschillende arresten door het hof van beroep geveld in afzonderlijke zaken - Eén cassatievoorziening - Ontvankelijkheid

- Art. 1079 Gerechtelijk Wetboek

L'article 1079 du Code civil est de stricte interprétation; par conséquent, en matière fiscale, un pourvoi unique ne peut être formé contre différents arrêts rendus par la cour d'appel dans des causes distinctes; l'article 701 du Code judiciaire ne s'applique pas dans la procédure devant la Cour (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Généralités - Différents arrêts rendus par la cour d'appel dans des causes distinctes - Pourvoi unique - Recevabilité

- Art. 1079 Code judiciaire

Zelfs indien de onderliggende rechtsvraag gelijklopend is, kunnen cassatieberoepen gericht tegen in afzonderlijke zaken gewezen arresten niet worden beschouwd als samenhangende vorderingen in de zin van de artikelen 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek wanneer deze zaken betrekking hebben op verschillende aanslagjaren en verschillende belastbare feiten (1). (1) Zie concl. OM.

SAMENHANG - Belastingzaken - Inkomstenbelastingen - Verschillende aanslagjaren en belastbare feiten

- Artt. 30 en 701 Gerechtelijk Wetboek

Même si le point de droit soulevé est similaire, des pourvois en cassation dirigés contre des arrêts rendus dans des causes distinctes ne sauraient être considérés comme des demandes connexes au sens des articles 30 et 701 du Code judiciaire, lorsque ces causes concernent des exercices d'imposition différents et des faits imposables distincts (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONNEXITE - Matière fiscale - Impôts sur les revenus - Exercice d'imposition différents et faits imposables distincts

- Art. 30 et 701 Code judiciaire

F.19.0069.N

25 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200625.1N.11](#)

AC nr. ...

Er is sprake van nieuwbouw, waarop een btw-tarief van 21 pct. van toepassing is, indien de uitgevoerde werken niet steunen op de wezenlijke elementen van de structuur van het gebouw en het gebouw heropgebouwd wordt na afbraak, zelfs indien bepaalde delen, zoals de funderingen, de kelders of alleen de voorgevel worden behouden; er is sprake van verbouwing, wat ook de benaming is die eraan wordt gegeven, waarop een btw-tarief van 6 pct. van toepassing is, wanneer de werken op relevante wijze steunen op de reeds bestaande dragende muren, in het bijzonder de buitenmuren, en, meer algemeen, op de wezenlijke elementen van de structuur van het te renoveren gebouw.

Il est question de nouvelle construction, à laquelle s'applique un taux de 21 % de la taxe sur la valeur ajoutée, lorsque les travaux exécutés ne s'appuient pas sur les éléments essentiels de la structure du bâtiment et que le bâtiment est reconstruit après démolition, même si certaines parties, comme les fondations, les caves ou seule la façade avant, sont conservées; il est question de transformation, quelle qu'en soit l'appellation, lorsque les travaux s'appuient de manière significative sur les murs porteurs existants, en particulier les murs extérieurs et, plus généralement, sur les éléments essentiels de la structure du bâtiment à rénover.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Tarief van 6% - Onderscheid verbouwing en nieuwbouw - Criteria
- Art. 1 KB nr. 20 van 20 juli 1970

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Taux de 6% - Distinction entre transformation et nouvelle construction - Critères
- Art. 1er A.R. n° 20 du 20 juillet 1970

F.19.0073.F

22 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 85, § 1, eerste lid, Btw-wetboek, die een delegatie van bevoegdheid aan welbepaalde categorieën van ambtenaren toestaat, heeft betrekking op het ambt en niet op de persoon; behoudens andersluidende vermeldingen sluit het dus niet uit dat dit ambt ad interim kan worden uitgeoefen (1). (1) Zie Cass. 12 februari 2009, AR F.07.006.F, AC 2009, nr. 120; Cass. 20 maart 2014, AR F.12.0158.F, AC 2014, nr. 221.

L'article 85, § 1er, alinéa 1er, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée qui autorise une délégation de pouvoirs à certaines catégories déterminées de fonctionnaires, vise la fonction et non la personne; sauf mention contraire, elle n'exclut dès lors pas que cette fonction soit exercée à titre intérimaire (1). (1) Voir Cass. 12 février 2009, RG F.07.0063.F, Pas. 2009, n°120 ; Cass. 20 mars 2014, RG F.12.0158.F, Pas. 2014, n° 221.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Vestiging van de belasting - Dwangbevel - Bevoegdheid om het dwangbevel te viseren en uitvoerbaar te verklaren - Gewestelijk directeur of door hem aangewezen ambtenaar - Delegatie van bevoegdheid - Categoriegebonden - Duur

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Etablissement de l'impôt - Contrainte - Compétence pour la viser et la rendre exécutoire - Directeur régional ou fonctionnaire désigné par lui - Délégation de pouvoirs - Categorielle - Durée

- Art. 85, § 1, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 85, § 1er, al. 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.19.0076.F

29 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.5](#)

AC nr. ...

Het middel dat uitgaat van de opvatting dat de mogelijkheid om de leveringen van verbouwde gebouwen aan de belasting te onderwerpen enkel bij wet en niet door een administratieve circulaire kan worden ingevoerd, zonder kritiek uit te oefenen op de beslissing van het arrest dat een dergelijke invoering geenszins is vereist om de verbouwde gebouwen aan de belasting over de toegevoegde waarde te kunnen onderwerpen, kan niet tot cassatie leiden en is, derhalve, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 340.

Ne saurait entraîner la cassation, partant, est irrecevable, le moyen qui repose sur l'affirmation que la faculté de soumettre les livraisons d'immeubles transformés à la taxe ne peut être mise en oeuvre que par une loi et non par une circulaire administrative, sans critiquer la décision de l'arrêt qu'une mise en oeuvre n'est en toute hypothèse pas nécessaire pour soumettre les immeubles transformés à la taxe sur la valeur ajoutée (1). (1) Voir. les concl. du MP.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Toepassingsgebied - Levering van goederen - Vrijstelling - Onroerende goederen - Uitzondering - Nieuwe gebouwen - Verbouwd gebouw

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Champ d'application - Livraison de biens - Exonération - Biens immeubles - Exception - Bâtiments neufs - Bâtiment transformé

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Belang - Middel dat niet tot cassatie kan leiden - Niet-ontvankelijk middel

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Intérêt - Moyen ne pouvant entraîner la cassation - Moyen irrecevable

F.19.0079.F

10 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200910.1F.2](#)

AC nr. ...

Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep moeten vóór ieder ander middel door een van de partijen of ambtshalve vóór de opening van het debat worden aangevoerd en door de kamer of de raadsheer ter beoordeling worden voorgelegd aan de eerste voorzitter, wiens beschikking de kamer of de raadsheer waarnaar de vordering wordt verwezen bindt, behoudens in geval van voorziening van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie (1). (1) Cass. 15 januari 2016, AR F.15.0024.F, AC 2016, nr. 32.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Belastingzaken - Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep - Tijdstip waarop het incident moet worden aangevoerd

- Artt. 88, § 2, en 109, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep kunnen niet voor het eerst voor het Hof worden aangevoerd.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Nieuw middel - Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep - Ontvankelijkheid

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Belastingzaken - Moeilijkheden in verband met de verdeling van de zaken onder de kamers van een zelfde hof van beroep - Tijdstip waarop het incident moet worden aangevoerd

De retributie is de vergoeding die de overheid van bepaalde belastingplichtigen vordert als tegenprestatie voor een bijzondere dienst die ze in hun persoonlijk belang heeft geleverd of voor een rechtstreeks en bijzonder voordeel dat zij hen heeft toegestaan; het bedrag van de retributie moet in een redelijke verhouding staan tot het belang van de verleende dienst, zo niet verliest ze haar karakter van retributie en moet ze als een belasting worden beschouwd (1). (1) Cass. 10 mei 2002, AR C.01.0034.F, AC 2002, nr. 285.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Retributie - Begrip

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 173 - Retributie - Begrip

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

Des difficultés sur la distribution des affaires entre les chambres d'une même cour d'appel doivent être soulevés avant tout autre moyen par l'une des parties ou d'office à l'ouverture des débats et soumis par la chambre ou le conseiller à la décision du premier président, dont l'ordonnance lie la chambre ou le conseiller auquel la demande est renvoyée, sauf recours du procureur général devant la Cour de cassation (1). (1) Cass. 15 janvier 2016, RG F.15.0024.F, Pas. 2016, n° 32.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière fiscale - Difficultés sur la distribution des affaires entre les chambres d'une même cour d'appel - Moment auquel l'incident doit être soulevé

- Art. 88, § 2, et 109, al. 2 Code judiciaire

Des difficultés sur la distribution des affaires entre les chambres d'une même cour d'appel ne peuvent être soulevés pour la première fois devant la Cour.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Moyen nouveau - Difficultés sur la distribution des affaires entre les chambres d'une même cour d'appel - Recevabilité

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière fiscale - Difficultés sur la distribution des affaires entre les chambres d'une même cour d'appel - Moment auquel l'incident doit être soulevé

La redevance est la rémunération que l'autorité réclame à certains redevables en contrepartie d'une prestation spéciale qu'elle a effectuée à leur profit personnel ou d'un avantage direct et particulier qu'elle leur a accordé; le montant d'une redevance doit présenter un rapport raisonnable avec l'intérêt du service fourni, faute de quoi elle perd son caractère de rétribution et doit être considérée comme un impôt (1). (1) Cass. 10 mai 2002, RG C.01.0034.F, Pas. 2002, n° 285.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Redevance - Notion

- Art. 173 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 173 - Redevance - Notion

- Art. 173 La Constitution coordonnée 1994

RETRIBUTIE - Begrip

- Art. 173 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter naar wie een zaak na een verdelingsincident definitief is verwezen, is niet door de gronden van de beschikking van de voorzitter gebonden wanneer hij uitspraak doet over de grond van de zaak (1). (1) Cass. 22 januari 2016, AR C.15.0259.F, AC 2016, nr. 50.

RECHTBANKEN - Belastingzaken - Toewijzing door de voorzitter van een zaak aan een rechter ten gevolge van een verdelingsincident - Beslissing van de rechter over de grond van de zaak - Gronden van de beschikking van de voorzitter - Ambt van de rechter

- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Belastingzaken - Toewijzing door de voorzitter van een zaak aan een rechter ten gevolge van een verdelingsincident - Beslissing van de rechter over de grond van de zaak - Gronden van de beschikking van de voorzitter - Ambt van de rechter

- Art. 88, § 2 Gerechtelijk Wetboek

REDEVANCE - Notion

- Art. 173 La Constitution coordonnée 1994

Le juge auquel une cause est définitivement attribuée à la suite d'un incident de répartition n'est pas lié par les motifs de la décision du président lorsqu'il statue au fond (1). (1) Voir Cass. 22 janvier 2016, RG C.15.0259.F, Pas. 2016, n° 50.

TRIBUNAUX - Force de chose jugée - Attribution par le président d'une cause à un juge à la suite d'un incident de répartition - Décision du juge sur le fond - Motifs de la décision du président - Office du juge

- Art. 88, § 2 Code judiciaire

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière fiscale - Attribution par le président d'une cause à un juge à la suite d'un incident de répartition - Décision du juge sur le fond - Motifs de la décision du président - Office du juge

- Art. 88, § 2 Code judiciaire

F.19.0081.N

11 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200611.1N.10](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 35, 39, eerste lid, en 41, § 1, eerste lid, KB van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen volgt dat wanneer de inbreng van een schuldvordering in hoofde van een inbrenggenietende vennootschap wordt gewaardeerd aan de nominale waarde van de schuldvordering, de in ruil ontvangen aandelen in hoofde van de inbrengende vennootschap eveneens aan de nominale waarde van de schuldvordering moeten worden gewaardeerd (1). (1) Zie concl. OM.

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Kapitaalsverhoging door inbreng schuldvordering - Waardering van de schuldvordering bij de inbrenggenieter - Waardering van de in ruil verkregen aandelen bij de inbrenger - Symmetrie - Vereiste

- Artt. 35, 39 en 41 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen

Il suit des articles 35, 39, alinéa 1er, et 41, § 1er, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 30 janvier 2001 portant exécution du Code des sociétés que, lorsque l'apport d'une créance à la société bénéficiaire est évalué à la valeur nominale de la créance, les actions reçues en échange par la société effectuant l'apport doivent également être évaluées à la valeur nominale de la créance (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SOCIETES - Généralités. règles communes - Augmentation de capital par apport d'une créance - Évaluation de la créance au niveau du bénéficiaire de l'apport - Évaluation des actions obtenues en échange au niveau de la société effectuant l'apport - Symétrie - Condition

- Art. 35, 39 et 41 A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés

F.19.0086.N

4 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.10](#)

AC nr. ...

Teruggaaf van accijns is niet mogelijk voor het geval waarin de accijns betrekking heeft op een accijnsproduct dat bij vergissing werd uitgeslagen tot verbruik hier te lande; het loutere feit van een vergissing in de aangifte ten verbruik doet immers geen afbreuk aan de omstandigheid dat door die aangifte het accijnsproduct in België kan en mag worden verbruikt en er een accijnsschuld is ontstaan, ongeacht de doorverkoop en verzending van het accijnsproduct naar een buitenlandse afnemer (1). (1) Het Hof formuleerde in een arrest van dezelfde datum een identieke rechtsregel in de zaak F.19.0018.N.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Accijnzen - Vergissing in de aangifte ten verbruik - Teruggaaf - Mogelijkheid

- Art. 236 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

La restitution de l'accise n'est pas possible dans le cas où elle concerne un produit soumis à accise mis à la consommation en Belgique par erreur; le simple fait qu'une erreur ait été commise dans la déclaration de mise à la consommation est, en effet, sans incidence sur la circonstance qu'à la suite de cette déclaration, la consommation du produit soumis à accise est autorisée et possible dans le pays et qu'il y a naissance d'une dette d'accise, indépendamment de la revente et de l'expédition du produit soumis à accise à un client étranger (1). (1) Dans un arrêt rendu à la même date, la Cour a formulé une règle de droit identique dans la cause F.19.0018.N.

DOUANES ET ACCISES - Accises - Erreur dans la déclaration de mise à la consommation - Restitution - Possibilité

- Art. 236 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

F.19.0090.F

29 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.6](#)

AC nr. ...

Het verrichten van onderzoeken binnen de in artikel 333, derde lid, WIB92 bepaalde termijn, zonder voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van fraude, vormt geen miskening van een verjaringsregel in de zin van artikel 356 van datzelfde wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 341.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Voorwaarden - Onderzoeken - Termijn - Geen voorafgaande kennisgeving van de aanwijzingen van fraude - Regel die geen verband houdt met de verjaring

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La réalisation d'investigations dans le délai prévu à l'article 333, alinéa 3, du Code des impôts sur les revenus 1992 sans notification préalable des indices de fraude ne constitue pas une violation d'une règle relative à la prescription au sens de l'article 356 du même Code (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Cotisation subsidiaire - Conditions - Investigations - Délai - Absence de notification préalable des indices de fraude - Règle étrangère à la prescription

- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992

De nietigverklaring van de initiële aanslag wegens het onrechtmatig bewijs van de belastingelementen op grond waarvan die aanslag werd gevestigd, ontzegt de administratie het recht niet om een subsidiaire aanslag aan de beoordeling van de rechter voor te leggen op grond van alle of van een deel van die elementen waarvan ze het bestaan op een andere wijze aantoot (1). (1) Cass. 11 april 1973, AC 1973, p. 801; Cass. 3 mei 1973, AC 1973, p. 840.

L'annulation de la cotisation primitive pour illicéité de la preuve des éléments d'imposition en raison desquels elle a été établie ne prive pas l'administration du droit de soumettre au juge une cotisation subsidiaire en raison de tout ou partie de ces éléments dont elle prouverait l'existence autrement (1). (1) Cass. 3 mai 1973, Bull. et Pas. 1973, I, 813 ; Cass. 11 avril 1973, Bull. et Pas. 1973, I, 776.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Subsidiaire aanslag - Voorwaarden - Onrechtmatigheid van het oorspronkelijke bewijs - Bewijs door andere middelen - Toelaatbaarheid

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Hoewel de administratie de rechter krachtens artikel 356 WIB92 een subsidiaire aanslag moet voorleggen binnen een termijn van zes maanden te rekenen van de beslissing van de rechter die de nietigheid van de initiële aanslag uitspreekt, volgt hieruit niet dat de subsidiaire aanslag binnen die termijn moet worden gevestigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 341.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Voorwaarden - Termijn van zes maanden - Termijn die geen verband houdt met de vestiging van de aanslag

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Cotisation subsidiaire - Conditions - Illicéité de la preuve originale - Preuve par d'autres moyens - Admissibilité

- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992

Si, en vertu de l'article 356 du Code des impôts sur les revenus 1992, l'administration doit soumettre au juge une cotisation subsidiaire dans le délai de six mois à dater de la décision du juge qui a prononcé la nullité de la cotisation primitive, il ne s'ensuit pas que la cotisation subsidiaire doive être établie dans ce délai (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Conditions - Délai de six mois - Délai étranger à l'établissement de la cotisation

- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0099.F

22 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200522.1F.6](#)

AC nr. ...

Van verboden simulatie ten aanzien van de fiscus en dus belastingfraude is geen sprake als de partijen, met het oog op de meest voordelige belastingregeling, gebruikmaken van de vrijheid van overeenkomst, zonder evenwel enige wettelijke verplichting te miskennen, en handelingen verrichten waarvan zij alle gevolgen aanvaarden, ook al worden die handelingen enkel en alleen verricht om de belastingen te verminderen (1). (1) Cass. 4 december 2015, AR F.13.0165.F, AC 2015, nr. 731, met concl. OM op datum in Pas.

REGISTRATIE (RECHT VAN) - Veinzing - Begrip - Schenking van een geldsom - Aankoop van onroerende goederen van de schenker door de begiftigde - Schenking van de verkoper aan de koper van een geldsom die met de aankoopprijs overeenstemt - Overlijden van de schenker

- Artt. 1134, 1165, 1321 en 1353 Burgerlijk Wetboek

Il n'y a ni simulation prohibée à l'égard du fisc ni, partant, fraude fiscale lorsque, en vue de bénéficier d'un régime fiscal plus favorable, les parties, usant de la liberté des conventions, sans toutefois violer aucune obligation légale, établissent des actes dont elles acceptent toutes les conséquences, même si ces actes sont accomplis à la seule fin de réduire la charge fiscale (1). (1) Cass. 4 décembre 2015, RG F.13.0165.F, Pas. 2015, n° 731, avec les concl. de M. Henkes, alors premier avocat général.

ENREGISTREMENT (DROIT D') - Simulation - Notion - Donation d'une somme d'argent - Achat d'immeubles du donateur par le donataire - Donation par le vendeur à l'acheteur d'une somme d'argent correspondant au prix d'achat - Décès du donateur

- Art. 1134, 1165, 1321 et 1353 Code civil

F.19.0100.F

21 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200221.1F.6](#)

AC nr. ...

Inzake inkomstenbelastingen worden de cassatieberoepen tegen de arresten die gewezen zijn op de voorzieningen die vóór 1 maart 1999 zijn ingesteld bij het hof van beroep, volledig geregeld volgens de artikelen 386 en 391 WIB92, zoals ze van toepassing waren vóór de opheffing ervan bij artikel 34 van de wet van 15 maart 1999, en worden het tot het Hof van Cassatie gerichte verzoekschrift, dat vooraf aan de verweerder werd betekend, en het exploit van betekening, op straffe van verval, ingediend ter griffie van het hof van beroep (1). (1) Cass. 14 juni 2007, AR F.06.0050.F, AC 2007, nr. 329; Cass. 10 april 2000, AR F.99.0052.F, AC 2000, nr. 241; Cass. 22 november 1999, AR F.99.0048.F, AC 1999, nr. 618.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Algemeen - Inkomstenbelastingen - Wetboek van de Inkomstenbelastingen (1992) - Werking in de tijd - Verzoekschrift - Bevoegde griffie

- Art. 97, negende lid Wet 15 maart 1999 betreffende de beslechting in fiscale geschillen
- Art. 11, eerste lid Wet 23 maart 1999 betreffende de rechterlijke inrichting in fiscale geschillen
- Art. 388, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De regel van rechterlijke inrichting, vervat in artikel 388, tweede lid, WIB92, vormt geen belemmering voor het recht van toegang tot de rechter, gewaarborgd bij artikel 6 EVRM.

CASSATIEBEROEP - Algemeen - Cassatieberoep in het belang van de wet - Verzoekschrift en exploit van betekening - Indienen ter griffie - EVRM - Artikel 6 - Recht op toegang tot de rechter

- Art. 388, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

En matière d'impôt sur les revenus les pourvois en cassation dirigés contre les arrêts rendus sur des recours introduits devant la cour d'appel avant le 1er mars 1999 sont intégralement régis par les articles 386 et 391 du Code des impôts sur les revenus 1992, applicables avant leur abrogation par l'article 34 de la loi du 15 mars 1999, et la requête à la Cour de cassation préalablement signifiée au défendeur et l'exploit de signification sont remis au greffe de la cour d'appel sous peine de déchéance (1). (1) Cass. 14 juin 2007, RG F.06.0050.F, Pas. 2007, n° 329; Cass. 10 avril 2000, RG F.99.0052.F, Pas. 2000, n° 241; Cass. 22 novembre 1999, RG F.99.0048.F, Pas. 1999, n° 618.

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Généralités - Impôts sur les revenus - Code des impôts sur les revenus (1992) - Application dans le temps - Requête - Greffe compétent

- Art. 97, al. 9 L. du 15 mars 1999
- Art. 11, al. 1er L. du 23 mars 1999
- Art. 388, al. 2 Code des impôts sur les revenus 1992

La règle d'organisation judiciaire contenue dans l'article 388, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992 ne constitue pas une entrave au droit d'accès au juge garanti par l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

POURVOI EN CASSATION - Généralités - Requête et exploit de signification - Remise au greffe - CEDH - Article 6 - Droit d'accès au juge

- Art. 388, al. 2 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De indiening, op straffe van verval, van het verzoekschrift dat vooraf aan de verweerder werd betekend en van het exploit van betekening ter griffie van het hof van beroep, die de aanhangigmaking van de zaak bij het Hof bepaalt, is een regel van rechterlijke inrichting waarop de artikelen 860 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zijn.

CASSATIEBEROEP - Algemeen - Cassatieberoep in het belang van de wet - Verzoekschrift en exploit van betekening - Indienen ter griffie - Regel van rechterlijke organisatie

- Art. 388, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La remise à peine de déchéance au greffe de la cour d'appel de la requête préalablement signifiée au défendeur et de l'exploit de signification, qui détermine la saisine de la Cour, est une règle d'organisation judiciaire à laquelle les articles 860 et suivants du Code judiciaire ne sont pas applicables.

POURVOI EN CASSATION - Généralités - Requête et exploit de signification - Remise au greffe - Règle d'organisation judiciaire

- Art. 388, al. 2 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0112.F

29 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200529.1F.7](#)

AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij afleidt dat de definitieve stopzetting van de werkzaamheid niet het gevolg is van een gelijkaardige gebeurtenis als een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Afzonderlijke aanslagen - Meerwaarden - Gedwongen definitieve stopzetting - Gelijkaardige gebeurtenis als een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom - Feitenrechter - Feitelijke beoordeling

- Art. 171 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Afzonderlijke aanslagen - Meerwaarden - Gedwongen definitieve stopzetting - Gelijkaardige gebeurtenis als een schadegeval, een onteigening of een opeising in eigendom - Feitenrechter - Feitelijke beoordeling

- Art. 171 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Le juge du fond apprécie souverainement les faits dont il déduit que la cessation définitive d'activité ne constitue pas la conséquence d'un événement analogue à un sinistre, une expropriation ou une réquisition en propriété.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Appréciation souveraine par le juge du fond - Impôt des personnes physiques - Calcul de l'impôt - Impositions distinctes - Plus-values - Cessation définitive forcée - Événement analogue à un sinistre, une expropriation ou une réquisition en propriété - Juge du fond - Appréciation en fait

- Art. 171 Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Calcul de l'impôt - Impositions distinctes - Plus-values - Cessation définitive forcée - Événement analogue à un sinistre, une expropriation ou une réquisition en propriété - Juge du fond - Appréciation en fait

- Art. 171 Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0124.F

15 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.7](#)

AC nr. ...

Het incidenteel hoger beroep is bij de rechter naar wie de zaak is verwezen aanhangig gemaakt nadat de beslissing over het hoofdberoep werd vernietigd, aangezien de vernietiging, wanneer ze wordt uitgesproken en in de mate waarin ze wordt uitgesproken, de partijen voor de rechter op verwijzing in de toestand plaatst waarin ze zich zouden hebben bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd en, in burgerlijke zaken, strekt de vernietiging zich niet uit tot aan de vernietigde beslissing voorafgaande beslissingen of handelingen, maar laat de proceshandelingen voortbestaan die de partijen vóór deze beslissing hebben gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 642.

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Beslissing over het hoofdberoep - Vernietiging - Rechter op verwijzing - Aanhangigmaking - Omvang - Incidenteel hoger beroep - Gevolg

Le juge de renvoi est saisi de l'appel incident après que la décision sur l'appel principal ait été cassée, dès lors que lorsqu'elle est prononcée, et dans la mesure où elle l'est, la cassation a pour effet de remettre les parties devant le juge de renvoi dans la situation où elles se trouvaient devant le juge dont la décision a été cassée et que, en matière civile, elle ne s'étend pas à des décisions ou des actes antérieurs à la décision cassée, mais laisse subsister les actes de procédure accomplis par les parties avant cette décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

RENOI APRES CASSATION - Matière civile - Décision sur l'appel principal - Cassation - Juge de renvoi - Saisine - Etendue - Appel incident - Suite

F.19.0126.N

4 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201204.1N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 1080 Gerechtelijk Wetboek vereist niet dat in het verzoekschrift tot cassatie, naast de schending van rechtstreeks werkende internationale verdragsbepalingen, ook de Belgische wet tot goedkeuring van dit verdrag wordt vermeld (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wettelijke bepalingen - Rechtstreeks werkende internationale verdragsbepalingen - Belgische goedkeuringswet - Noodzaak tot vermelding
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

L'article 1080 du Code judiciaire ne requiert pas que la requête en cassation mentionne, outre les dispositions conventionnelles internationales à effet direct dont la violation est invoquée, la loi belge d'assentiment à cette convention (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Dispositions légales - Dispositions conventionnelles internationales à effet direct - Loi d'assentiment belge - Mention nécessaire
- Art. 1080 Code judiciaire

Het beginsel van de Unietrouw, vervat in artikel 10 EG-Verdrag, vereist dat de nationale rechter artikel 53, 6°, WIB 1992 in die zin uitlegt dat het aftrekverbod ook van toepassing is op de door de Europese Commissie krachtens artikel 23, lid 2, a), Verordening 1/2003 opgelegde geldboeten wegens een inbreuk op artikel 81 of 82 EG-Verdrag, opdat de verwezenlijking van de doelstellingen van de Unierechtelijke verbods- en sanctiebepalingen inzake het mededingingsrecht niet in gevaar wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen - Beginsel van de Unietrouw - Nationale rechter - Uitlegging nationale bepalingen in overeenstemming met het Unierecht - Vereiste

- Art. 53, 6° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Door Europese Commissie opgelegde geldboete wegens inbreuk op artikel 81 of 82 EG-Verdrag - Kartelboeten - Aftrekbaarheid

- Art. 53, 6° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Le principe de coopération loyale consacré à l'article 10 du traité instituant la Communauté européenne requiert que le juge national interprète l'article 53, 6°, du Code des impôts sur les revenus 1992 en ce sens que l'interdiction de déduction s'applique également aux amendes infligées par la Commission européenne en vertu de l'article 23, alinéa 2, sous a), du règlement n° 1/2003 pour violation de l'article 81 ou 82 du traité précité, afin de ne pas compromettre la réalisation des objectifs des interdictions et sanctions en matière de droit de la concurrence de l'Union européenne (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Principe de coopération loyale - Juge national - Interprétation de dispositions nationales conformément au droit de l'Union - Condition

- Art. 53, 6° Code des impôts sur les revenus 1992
IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Amende infligée par la Commission européenne pour violation de l'article 81 ou 82 du traité instituant la communauté européenne - Amendes de cartel - Déductibilité

- Art. 53, 6° Code des impôts sur les revenus 1992

F.19.0134.F

4 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.10](#)

AC nr. ...

Luidens artikel 377, eerste lid, WIB92, zoals het op het geschil van toepassing is, kan men tegen de beslissingen van de directeurs der belastingen en van de gedelegeerde ambtenaren, getroffen krachtens de artikelen 366, 367 en 376, een voorziening indienen bij het hof van beroep van het gebied waarin het kantoor gelegen is waar de belasting is of moet worden geïnd; het hof van beroep neemt aldus enkel kennis van de betwistingen omtrent de vestiging van de belasting.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening voor het hof van beroep - Vestiging van de aanslag

Aux termes de l'article 377, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, applicable au litige, les décisions des directeurs des contributions et des fonctionnaires délégués prises en vertu des articles 366, 367 et 376 peuvent être l'objet d'un recours devant la cour d'appel dans le ressort de laquelle est situé le bureau où la perception a été ou doit être faite; la cour d'appel ne connaît ainsi que des contestations portant sur l'établissement de l'impôt.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Recours devant la cour d'appel - Etablissement de l'impôt

F.19.0166.F

15 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201015.1F.3](#)

AC nr. ...

Overmacht, in de zin van artikel 257, 4°, WIB92, zoals gewijzigd door het decreet van het Waals Gewest van 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiefhuizen, waardoor de belastingplichtige verhinderd wordt om zijn zakelijke rechten op het onroerend goed uit te oefenen, veronderstelt een omstandigheid die onafhankelijk is van de menselijke wil en die laatstgenoemde niet kon voorzien of voorkomen (1). (1) Cass. 8 september 2017, AR F.16.0098.F, AC 2017, nr. 45; zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 643.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Bebouwd, niet-ingericht, onbezet en improductief onroerend goed - Kwijtschelding of vermindering van de onroerende voorheffing - Leegstand die de wettelijke termijn overschrijdt - Geen kwijtschelding of vermindering - Uitzondering - Overmacht

- Art. 257, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 2, 2° Decreet Waalse Overheidsdienst 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiefhuizen

La force majeure, au sens de l'article 257, 4°, du Code des impôts sur les revenus 1992, tel que modifié par l'article 2, 2°, du décret de la Région wallonne du 10 décembre 2009 d'équité fiscale et d'efficacité environnementale pour le parc automobile et les maisons passives, empêchant l'exercice par le contribuable de ses droits réels sur l'immeuble, suppose une circonstance indépendante de la volonté humaine que celle-ci n'a pu ni prévoir ni conjurer (1). (1) Cass. 8 septembre 2017, RG F.16.0098.F, Pas. 2017, n° 457 ; Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Bien immobilier bâti, non meublé, inoccupé et improductif - Remise ou modération du précompte immobilier - Inoccupation dépassant la période légale - Pas de remise ou modération - Exception - Force majeure

- Art. 257, 4° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 2, 2° Décr. du Service public de wallonie du 10 décembre 2009 d'équité fiscale et d'efficacité environnementale pour le parc automobile et les maisons passives

F.20.0003.F

17 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200917.1F.5](#)

AC nr. ...

De voorwaarde dat het door of krachtens de wet georganiseerde administratief beroep voorafgaandelijk moet worden uitgeput is enkel van toepassing op het geschil dat voor de rechtbank van eerste aanleg is gebracht door de belastingplichtige, maar niet op het derdenverzet dat wordt gedaan door een persoon die, ook al was hij de belasting verschuldigd, niet naar behoren is opgeroepen en niet in dat geschil is tussengekomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 553.

DERDENVERZET - Belastingzaken - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Uitputting van het administratief beroep - Draagwijdte - Tot betaling van de belasting gehouden derde - Toepassing

- Artt. 1122, 1125, eerste en derde lid, 1385undecies, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Beroep bij de rechterlijke macht - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Uitputting van het administratief beroep - Draagwijdte - Tot betaling van de belasting gehouden derde - Toepassing

L'exigence d'épuisement préalable des recours administratifs organisés par ou en vertu de la loi ne s'applique qu'à la contestation portée devant le tribunal de première instance par le redevable de l'impôt mais non à la tierce opposition formée par une personne qui, fût-elle redevable de l'impôt, n'a pas été dûment appelée et n'est pas intervenue à cette contestation (1). (1) Voir les concl. du MP.

TIERCE OPPOSITION - Matière fiscale - Recevabilité - Condition - Epuisement des recours administratifs - Portée - Tiers tenu au paiement de l'impôt - Application

- Art. 1122, 1125, al. 1er et 3, 1385undecies, al. 1er Code judiciaire

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Recours judiciaire - Recevabilité - Condition - Epuisement des recours administratifs - Portée - Tiers tenu au paiement de l'impôt - Application

- Artt. 1122, 1125, eerste en derde lid, 1385undecies, eerste lid
Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1122, 1125, al. 1er et 3, 1385undecies, al. 1er Code
judiciaire

F.20.0004.N25 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200925.1N.8](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 2.2.1.0.1 VCF en 3 WIGB volgt dat de belasting verschuldigd is voor alle voertuigen die dienen tot het vervoer van personen of goederen en dat het daartoe volstaat het dat het voertuig geschikt is voor zulk vervoer en als zodanig wordt gebruikt; niet vereist is dat het vervoer van personen of goederen de hoofdbestemming van het voertuig uitmaakt en evenmin is vereist dat er een uitsluitend gebruik is van het voertuig voor zulk vervoer (1). (1) Zie ook het gelijklopend arrest van dezelfde datum inzake F.20.0012.N

*VERKEERSBELASTING OP MOTORRIJTUIGEN
(MOTORRIJTUIGE - Belastbaar voorwerp - Voertuigen die dienen tot het vervoer van een persoon of goederen*

- Art. 3 Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen
Gelijkgestelde Belastingen

- Art. 2.2.1.0.1 Decreet 13 december 2013 houdende de
Vlaamse Codes Fiscaliteit

Il suit des articles 2.2.1.0.1 du Code flamand de la fiscalité et 3 du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus que l'impôt est dû pour tous les véhicules servant au transport de personnes ou de marchandises et qu'il suffit à cet effet que le véhicule se prête à un tel transport et soit utilisé comme tel; il n'est pas requis que le transport de personnes ou de marchandises constitue la destination principale du véhicule ni que le véhicule soit exclusivement utilisé pour un tel transport (1). (1) Voir également l'arrêt concordant rendu à la même date dans la cause F.20.0012.N.

TAXE DE CIRCULATION SUR LES VEHICULES AUTOMOBILES - Objet imposable - Véhicules servant au transport d'une personne ou de marchandises

- Art. 3 Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus

- Art. 2.2.1.0.1 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

G.20.0184.F24 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200924.PPEV.4](#)

AC nr. ...

Het arrest dat een partij met toepassing van artikel 758, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek een partij het recht ontzegt zelf haar conclusies en verweermiddelen voor te dragen en haar gelast zich door een advocaat te laten bijstaan, is een beslissing waarvan de gevolgen door het hof van beroep op elk ogenblik kunnen worden beëindigd en waarmee het zijn rechtsmacht over een geschilpunt niet geheel heeft uitgeoefend, en vormt dus geen eindvonnis; het voorgenomen cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing is dus kennelijk niet ontvankelijk; het daartoe ingediende verzoek om rechtsbijstand kan bijgevolg worden verworpen.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Voorbarig cassatieberoep - Aan de partijen opgelegd verbod om zelf hun conclusies en verweermiddelen voor te dragen - Geen eindbeslissing - Invloed op het verzoek om rechtsbijstand

- Artt. 19, 682, tweede lid, 758, tweede lid, en 1077

7/06/2023

Ne constitue pas un jugement définitif, au sens de l'article 19 du Code judiciaire, l'arrêt qui, en application de l'article 758, alinéa 2, de ce code, interdit à une partie d'exercer son droit de présenter elle-même ses conclusions et défenses et lui enjoint de se faire assister d'un avocat, décision aux effets de laquelle la cour d'appel peut mettre fin à tout moment et par laquelle elle n'a pas épuisé sa juridiction sur un point litigieux; le pourvoi envisagé contre une telle décision est donc manifestement irrecevable; la demande d'assistance judiciaire à cette fin peut dès lors être rejetée.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Pourvoi prématuré - Interdiction faite aux parties d'exercer le droit de présenter elles-mêmes leurs conclusions et défenses - Décision non définitive - Incidence sur la requête d'assistance judiciaire

- Art. 19, 682, al. 2, 758, al. 2, et 1077 Code judiciaire

P. 225/937

Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Voorbarig cassatieberoep - Aan de partijen opgelegd verbod om zelf hun conclusies en verweermiddelen voor te dragen - Geen eindbeslissing - Invloed op het verzoek om rechtsbijstand

- Artt. 19, 682, tweede lid, 758, tweede lid, en 1077

Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBIJSTAND - Hof van Cassatie - Aan de partijen opgelegd verbod om zelf hun conclusies en verweermiddelen voor te dragen - Geen eindbeslissing - Cassatieberoep - Onontvankelijkheid - Invloed

- Artt. 19, 682, tweede lid, 758, tweede lid, en 1077

Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBIJSTAND - Hof van Cassatie - Aan de partijen opgelegd verbod om zelf hun conclusies en verweermiddelen voor te dragen - Geen eindbeslissing - Cassatieberoep - Onontvankelijkheid - Invloed

- Artt. 19, 682, tweede lid, 758, tweede lid, en 1077

Gerechtelijk Wetboek

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Pourvoi prématuré - Interdiction faite aux parties d'exercer le droit de présenter elles-mêmes leurs conclusions et défenses - Décision non définitive - Incidence sur la requête d'assistance judiciaire

- Art. 19, 682, al. 2, 758, al. 2, et 1077 Code judiciaire

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Cour de cassation - Interdiction faite aux parties d'exercer le droit de présenter elles-mêmes leurs conclusions et défenses - Décision non définitive - Pourvoi - Irrecevabilité - Incidence

- Art. 19, 682, al. 2, 758, al. 2, et 1077 Code judiciaire

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Cour de cassation - Interdiction faite aux parties d'exercer le droit de présenter elles-mêmes leurs conclusions et défenses - Décision non définitive - Pourvoi - Irrecevabilité - Incidence

- Art. 19, 682, al. 2, 758, al. 2, et 1077 Code judiciaire

P.18.0978.N

5 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.6](#)

AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM vereist dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie indien hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, wat onder meer het geval is wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd; het is daarbij zonder belang of die vrijheidsberoving een gevolg is van de feiten waarover hij wordt verhoord dan wel van andere feiten aangezien het de vrijheidsberoving als dusdanig is die een bijzonder kwetsbare positie impliceert, zodat de omstandigheid dat een raadsman bijstand heeft verleend betreffende feiten waarvoor een verdachte van zijn vrijheid was beroofd, niet tot gevolg heeft dat hij ook bijstand heeft verleend voor de feiten waarvoor de betrokkene niet van zijn vrijheid was beroofd (1). (1) Cass. 30 april 2013, AR P.12.1133.N, AC 2013, nr. 269; Cass. 26 maart 2013, AR P.12.0145.N, AC 2013, nr. 210; C. VAN DE HEYNING, "Het verhoor van kwetsbare personen na de Salduz-Bis-Wet: context, controverse en uitsluiting van het bewijs", T. Strafr.2018/2, 71-91; Y. LIÉGEOIS, "De 'Salduz+' wet van 21 november 2016: een nieuw hoogtepunt in het recht van toegang tot een advocaat onder dictaat van Europa", NC 2017/2, 105-129; B. DE SMET, "De Salduz bis-wet. Een nieuwe waaier van procedurele rechten", RW 2016-17, 722; M. COLETTE, "Legitieme horizontale strafvordering en het verhoor als dwangcommunicatie. Over het strafprocesrechtelijke vrijheidsbegrip en participatie in het licht van de Salduzrechtspraak", NC 2019/3, 211-233; P. TERSAGO, "Beuze's unfortunale legacy? De nieuwe wending in de Salduz-rechtspraak kritisch besproken vanuit juridisch en empirisch perspectief", NC 2020/2, 103-132.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Bijstand van een advocaat - Verhoor door de politie - Verdachte die van zijn vrijheid is beroofd - Verhoor over andere feiten dan die waarvoor hij van zijn vrijheid is beroofd - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bijstand van een advocaat - Verhoor door de politie - Verdachte die van zijn

Le droit à un procès équitable, tel qu'il est garanti par l'article 6, §§ 1er et 3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales requiert que le suspect soit assisté d'un avocat lorsqu'il est entendu par la police s'il se trouve dans une position particulièrement vulnérable, ce qui est notamment le cas lorsqu'il est privé de liberté; le fait que cette privation de liberté résulte des faits à propos desquels il est entendu ou d'autres faits est sans incidence à cet égard, dès lors que c'est la privation de liberté en tant que telle qui implique une position particulièrement vulnérable, de sorte que la circonstance qu'un conseil ait assisté un suspect concernant des faits qui ont motivé une privation de liberté n'implique pas qu'il l'ait également assisté pour les faits du chef desquels l'intéressé n'a pas été privé de liberté (1). (1) Cass. 30 avril 2013, RG P.12.1133.N, Pas. 2013, n° 269 ; Cass. 26 mars 2013, RG P.12.0145.N, Pas. 2013, n° 210 ; C. VAN DE HEYNING, « Het verhoor van kwetsbare personen na de Salduz-Bis-Wet: context, controverse en uitsluiting van het bewijs », T. Strafr.2018/2, 71-91 ; Y. LIÉGEOIS, « De 'Salduz+' wet van 21 november 2016: een nieuw hoogtepunt in het recht van toegang tot een advocaat onder dictaat van Europa », N.C. 2017/2, 105-129 ; B. DE SMET, « De Salduz bis-wet. Een nieuwe waaier van procedurele rechten », RW 2016-17, 722 ; M. COLETTE, « Legitieme horizontale strafvordering en het verhoor als dwangcommunicatie. Over het strafprocesrechtelijke vrijheidsbegrip en participatie in het licht van de Salduzrechtspraak », N.C. 2019/3, 211-233 ; P. TERSAGO, « Beuze's unfortunale legacy? De nieuwe wending in de Salduz-rechtspraak kritisch besproken vanuit juridisch en empirisch perspectief », N.C. 2020/2, 103-132.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Droit à un procès équitable - Assistance d'un avocat - Audition par la police - Suspect privé de liberté - Audition portant sur des faits autres que ceux du chef desquels le suspect a été privé de liberté - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Assistance d'un avocat - Audition par la police - Suspect privé de liberté - Audition portant sur des faits

vrijheid is beroofd - Verhoor over andere feiten dan die waarvoor hij van zijn vrijheid is beroofd - Draagwijdte

autres que ceux du chef desquels le suspect a été privé de liberté - Portée

P.18.1070.F

22 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.3](#)

AC nr. ...

Het slachtoffer van een misdrijf kan zich voor de strafrechter burgerlijke partij stellen door op de rechtszitting een schriftelijke conclusie neer te leggen of deze op de griffie in te dienen; artikel 152 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de conclusies ambtshalve uit de debatten worden geweerd wanneer ze buiten de vastgestelde termijn zijn neergelegd en niet aan alle betrokken partijen werden medegedeeld; uit de omstandigheid dat de politierechtbank geen conclusietermijnen heeft vastgesteld, volgt niet dat de conclusie die op de griffie van die rechtbank werd neergelegd en aan de betrokken partijen werd medegedeeld, voor niet-bestaande moet worden gehouden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 64. Art. 189 Wetboek van Strafvordering bepaalt met name dat de bepalingen van art. 152 van dat wetboek ook gelden voor de correctionele rechtbanken.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijkepartijstelling voor de strafrechter - Vormen - Indiening op de griffie

- Artt. 66, 67, 152 en 189 Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partij moet zich voor het vonnisgerecht burgerlijke partij stellen vóór het sluiten van het debat voor de eerste rechter en kan dat niet voor het eerst in hoger beroep doen (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 64.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijkepartijstelling voor de strafrechter voor het eerst in hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 67 Wetboek van Strafvordering

Devant la juridiction répressive, la victime d'une infraction peut se constituer partie civile par le dépôt de conclusions écrites à l'audience ou par la remise de celles-ci au greffe; l'article 152 du Code d'instruction criminelle prévoit l'écartement d'office des conclusions lorsqu'elles ont été déposées hors délai et qu'elles n'ont pas été communiquées à toutes les parties concernées; de la circonstance que le tribunal de police n'a pas déterminé les délais pour conclure, il ne résulte pas que les conclusions déposées au greffe de ce tribunal et communiquées aux parties concernées doivent être tenues pour inexistantes (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP. L'art. 189 C.I.cr. dispose notamment que les dispositions de l'art. 152 de ce code sont communes aux tribunaux correctionnels.

ACTION CIVILE - Constitution de partie civile devant une juridiction répressive - Formes - Remise au greffe

- Art. 66, 67, 152 et 189 Code d'Instruction criminelle

Pour se constituer partie civile devant une juridiction de jugement, la partie civile doit se constituer avant la clôture des débats devant le premier juge, et ne peut se constituer pour la première fois en degré d'appel (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ACTION CIVILE - Constitution de partie civile devant une juridiction répressive pour la première fois en degré d'appel - Recevabilité

- Art. 67 Code d'Instruction criminelle

P.18.1171.N

28 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.7](#)

AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel houdende de eerbiediging van het recht van verdediging vereist dat de beklaagde een afschrift krijgt van het volledige strafdossier, met inbegrip van alle overtuigingsstukken; de rechter kan de afgifte van een kopie beperken tot die stukken waarvan de beklaagde de relevantie voor zijn verdediging heeft aannemelijk gemaakt, het gegeven dat de overtuigingsstukken informaticabestanden op gegevensdragers omvatten, doet niet anders te besluiten.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Beklaagde - Verkrijgen van afschrift van volledig strafdossier

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Voldoende tijd en faciliteiten om zijn verweer voor te bereiden - Inzage in dossier en overtuigingsstukken

Ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense ne requièrent que le prévenu reçoive copie de l'intégralité du dossier répressif, en ce compris toutes les pièces à conviction; le juge peut limiter la remise d'une copie aux pièces dont le prévenu a rendu plausible la pertinence pour sa défense; la circonstance que les pièces à conviction comprennent des fichiers informatiques contenus sur des supports de données ne conduit pas à une autre conclusion.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Prévenu - Obtention d'une copie de l'intégralité du dossier répressif

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, b - Temps et facilités suffisants à la préparation de la défense - Consultation du dossier et des pièces à conviction

P.18.1287.F

11 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.3](#)

AC nr. ...

Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen wettig heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet dat gevolg is blijven hebben (1). (1) Zie Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644; Cass. 28 september 2016, AR P.16.0491.F, AC 2016, nr. 530; Cass. 23 maart 2016, AR P.16.0074.F, AC 2016, nr. 211 (gebruik van valse stukken in informatica); Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2011, nr. 130 (fiscale valsheden); Cass. 18 november 2009, AR P.09.0958.F, AC 2009, nr. 675, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 13 mei 2008, RG P.08.0167.N, AC 2008, nr. 287.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gebruik van valse stukken - Begrip - Toezicht van het Hof

- Art. 197 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Gebruik van

La loi n'ayant pas défini l'usage de faux, il appartient au juge d'apprécier en fait ce qui constitue cet usage et notamment d'examiner si celui-ci continue à tromper autrui ou à lui nuire, et à produire ainsi l'effet voulu par le faussaire; la Cour vérifie uniquement si, de ses constatations, le juge a pu déduire légalement que ce faux a ou non cessé de produire cet effet (1). (1) Voir Cass. 4 décembre 2019, RG P.19.0824.F, Pas. 2019, n° 644; Cass. 28 septembre 2016, RG P.16.0491.F, Pas. 2016, n° 530 ; Cass. 23 mars 2016, RG P.16.0074.F, Pas. 2016, n° 211 (usage de faux en informatique) ; Cass. 26 février 2013, RG P.11.1665.N, Pas. 2011, n° 130 (faux fiscal) ; Cass. 18 novembre 2009, RG P.09.0958.F, Pas. 2009, n° 675, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 13 mai 2008, RG P.08.0167.N, Pas. 2008, n° 287.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Usage de faux - Notion - Contrôle par la Cour

- Art. 197 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Usage de faux - Notion - Appréciation

valse stukken - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 197 Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - *Gebruik van valse stukken - Begrip - Toezicht van het Hof*

- Art. 197 Strafwetboek

Wanneer de tijdspanne tussen verschillende feiten van gebruik van valse stukken, die met elkaar zijn verbonden door hetzelfde misdadig opzet, niet hoger is dan de verjaringstermijn van de strafvordering, begint laatstgenoemde termijn ten aanzien van het geheel van de misdrijven pas vanaf het laatste gebruik te lopen (1). (1) Zie (inzake het collectief misdrijf) Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - *Gebruik door de vervalser - Aard van het misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn*

- Art. 197 Strafwetboek

VERJARING - *Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken door de vervalser - Aanvang van de verjaringstermijn*

- Art. 197 Strafwetboek

souveraine par le juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 197 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - *Usage de faux - Notion - Contrôle par la Cour*

- Art. 197 Code pénal

Lorsque le temps qui sépare plusieurs faits d'usage de faux réunis par la même intention délictueuse n'est pas supérieur au délai de la prescription de l'action publique, cette dernière ne commence à courir à l'égard de l'ensemble des infractions qu'à dater du dernier fait d'usage (1). (1) Voir (pour le délit collectif) Cass. 12 juin 2019, RG P.18.1001.F, Pas. 2019, n° 363.

FAUX ET USAGE DE FAUX - *Usage par le faussaire - Nature de l'infraction - Point de départ du délai de prescription*

- Art. 197 Code pénal

PRESCRIPTION - *Matière répressive - Action publique - Délais - Usage de faux par le faussaire - Point de départ du délai de prescription*

- Art. 197 Code pénal

Wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf; de valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf (1) en de verjaring van de strafvordering begint jegens hem pas te lopen vanaf het laatste gebruik van het valse stuk (2). (1) Zie Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363; Cass. 29 maart 2017, AR P.16.1242.F, AC 2017, nr. 226, en de noot. Andere arresten kwalificeren het gebruik van valse stukken als voortgezet misdrijf (vb. Cass. 25 september 2019, AR P.19.0481.F, AC 2019, nr. 479, en de noot). (2) Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N, AC 2013, nr. 130; zie Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les Infractions, Vol. 4 - Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 237-244, inz. p. 238 en de noot 571.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Gebruik door de vervalsers - Aard van het misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Gebruik van valse stukken door de vervalsers - Aard van het misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

Lorsque l'usage du faux a été commis par l'auteur de la pièce fautive et avec la même intention frauduleuse, l'usage du faux n'est que la continuation du faux lui-même; le faux et l'usage du faux ne constituent, dans ce cas, qu'une seule infraction continuée (1), et la prescription de l'action publique à son égard ne commence à courir qu'à partir du dernier fait d'usage (2). (1) Voir Cass. 12 juin 2019, RG P.18.1001.F, Pas. 2019, n° 363 ; Cass. 29 mars 2017, RG P.16.1242.F, Pas. 2017, n° 226, et note. D'autres arrêts qualifient l'usage de faux d'infraction continue (p.ex. Cass. 25 septembre 2019, RG P.19.0481.F, Pas. 2019, n° 479, et note). (2) Cass. 26 février 2013, RG P.11.1665.N, Pas. 2013, n° 130 ; voir Fr. LUGENTZ, « Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux », in Les Infractions, Vol. 4 - Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, pp. 237-244, spéc. p. 238 et note 571.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Usage par le faussaire - Nature de l'infraction - Point de départ du délai de prescription

- Art. 193, 196 et 197 Code pénal

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Généralités - Usage de faux par le faussaire - Nature de l'infraction - Point de départ du délai de prescription

- Art. 193, 196 et 197 Code pénal

Wanneer een valsheid is geschreven ertoe strekt meerdere personen te misleiden, heeft de omstandigheid dat het doel dat de steller met het gebruik ervan beoogde ten aanzien van een van hen is bereikt, niet tot gevolg dat die valsheid ten aanzien van de andere personen geen nuttig gevolg meer kan hebben (1); dat is het geval wanneer de valsheden aan die andere personen worden tegengeworpen in burgerlijke procedures, nadat het strafbare geschrift ten aanzien van één van die personen het nuttige gevolg heeft gehad dat de vervalsers hiervan verwachtte. (1) Zie Fr. LUGENTZ, o.c., p. 238 e.v.; Cass. 4 december 2019, AR P.19.0824.F, AC 2019, nr. 644: "Het gebruik van valse stukken duurt voort zolang dat gebruik de door de dader aanvankelijk beoogde bedrieglijke of schadelijke uitwerking blijft hebben, zonder dat hij zich daartegen verzet"; Cass. 23 december 2015, AR P.15.0615.F, AC 2015, nr. 775: "Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet volledig is bereikt en zolang de hem verweten aanvankelijke handeling, zonder dat hij zich daartegen verzet, het nuttig gevolg blijft hebben dat hij ervan verwachtte". De verjaring begint daarentegen te lopen wanneer het uiteindelijke doel van de gebruiker van de valsheid is bereikt (zie vb. Cass. 26 november 2008, AR P.08.0798.F, AC 2008, nr. 670; Cass. 16 mei 1978, AC 1978, p. 1075). (M.N.B.)

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Gebruik van valse stukken met de bedoeling meerdere personen te misleiden - Nuttig gevolg

- Artt. 193, 196 en 197 Strafwetboek

Lorsqu'un faux en écritures est susceptible de tromper plusieurs personnes, la circonstance que le but que visait l'auteur de son usage est atteint à l'égard de l'une d'elles n'a pas pour résultat d'épuiser l'effet utile de ce faux envers les autres (1); tel est le cas lorsque les faux sont opposés à ces autres personnes à l'occasion de procédures civiles après que l'écrit incriminé a atteint, à l'égard de l'une d'elles, l'effet utile qu'en escomptait le faussaire. (1) Voir Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238 et s. ; Cass. 4 décembre 2019, RG P.19.0824.F, Pas. 2019, n° 644: « l'usage d'un faux en écritures perdure tant que le faux continue à produire, sans que son auteur s'y oppose, l'effet frauduleux ou nuisible initialement voulu par lui » ; Cass. 23 décembre 2015, RG P.15.0615.F, Pas. 2015, n° 775 : « L'usage de faux persiste, même sans fait nouveau de l'auteur du faux et sans intervention renouvelée de sa part, tant que le but qu'il visait n'est pas entièrement atteint et tant que l'acte initial qui lui est reproché ne cesse pas d'engendrer, sans qu'il s'y oppose, l'effet utile qu'il en attendait ». En revanche, la prescription commence à courir lorsque le but ultime de l'usager du faux est atteint (voir p.ex. Cass. 26 novembre 2008, RG P.08.0798.F, Pas. 2008, n° 670 ; Cass. 16 mai 1978, Pas. 1978, I, 1045).(M.N.B.)

FAUX ET USAGE DE FAUX - Usage de faux susceptible de tromper plusieurs personnes - Effet utile

- Art. 193, 196 et 197 Code pénal

Uit de omstandigheid dat voertuigen beantwoorden aan de voorwaarden van artikel 80, eerste lid, besluit Waalse regering van 23 september 2010 tot invoering van een terugnameplicht voor bepaalde afvalstoffen, en uit de vaststelling van de toestand van "karkas" van bepaalde voertuigen en van het jaar van schrapping van de inschrijving van andere voertuigen, kan de rechter afleiden dat de administratieve toestand met betrekking tot de inschrijving en de technische keuring van de voormelde voertuigen niet kon worden geregulariseerd, zodat het om afgedankte voertuigen ging waarvan de eigenaar of de houder zich moest ontdoen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 83.

MILIEURECHT - Waals Gewest - Misdrijf inzake afvalstoffen - Afvalstof - Begrip - Afgedankt voertuig - Voorwaarde - Verplichting om zich ervan te ontdoen

- Art. 2, 1° Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

- Artt. 80, eerste lid, en 82, § 1 Besluit van de Waalse Regering van 23 september 2009 tot invoering van een terugnameplicht voor bepaalde afvalstoffen

Noch de artikelen 80 en 82 besluit Waalse regering van 23 september 2010, noch enige andere wettelijke bepaling verplichten de sanctionerend ambtenaar om, met het oog op het bewijs van de schending van artikel 7, §§ 1 tot 3, Decreet Waals Gewest 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, de overtreder te verzoeken het bewijs van het opstarten van een rehabilitatieprocedure te leveren of een geldig inschrijvingsbewijs of een geldige technische keuring te overleggen.

MILIEURECHT - Waals Gewest - Misdrijf inzake afvalstoffen - Vaststelling - Afgedankt voertuig - Verplichting van de sanctionerend ambtenaar

- Art. 7, §§ 1 tot 3 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

- Artt. 80 en 82 Besluit van de Waalse Regering van 23 september 2009 tot invoering van een terugnameplicht voor bepaalde afvalstoffen

De la circonstance que des véhicules répondent aux conditions visées à l'article 80, alinéa 1er, de l'arrêté du gouvernement wallon du 23 septembre 2010 instaurant une obligation de reprise de certains déchets et du constat de l'état de « carcasse » de certains véhicules et de l'année de la radiation de l'immatriculation d'autres véhicules, le juge peut déduire que la situation administrative relative à l'immatriculation et au contrôle technique desdits véhicules ne pouvait faire l'objet d'une régularisation en telle sorte qu'il s'agissait de véhicules hors d'usage dont le propriétaire ou le détenteur était tenu de se défaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Région wallonne - Infraction en matière de déchets - Déchet - Notion - Véhicule hors d'usage - Condition - Obligation de s'en défaire

- Art. 2, 1° Décr. de la Région wallonne du 27 juin 1996 relatif aux déchets

- Art. 80, al. 1er, et 82, § 1er Arrêté du Gouvernement wallon du 23 septembre 2009 instaurant une obligation de reprise de certains déchets

Ni les articles 80 et 82 de l'arrêté du gouvernement wallon du 23 septembre 2010, ni aucune autre disposition légale n'imposent au fonctionnaire sanctionneur, en vue de la preuve de l'infraction à l'article 7, §§ 1er à 3, du décret du Conseil régional wallon du 27 juin 1996 relatif aux déchets, d'adresser au contrevenant une demande relative à l'engagement d'une procédure de réhabilitation ou à la production d'un certificat d'immatriculation ou de contrôle valable.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Région wallonne - Infraction en matière de déchets - Constat - Véhicule hors d'usage - Obligation du fonctionnaire sanctionneur

- Art. 7, § 1er à 3 Décr. de la Région wallonne du 27 juin 1996 relatif aux déchets

- Art. 80 et 82 Arrêté du Gouvernement wallon du 23 septembre 2009 instaurant une obligation de reprise de certains déchets

De rechter die uitspraak doet over een geschilpunt dat bij hem niet meer aanhangig is omdat hij hierover in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen een eindbeslissing heeft gewezen, overschrijdt zijn rechtsmacht(1); wanneer, aldus, de rechter bij tussenvonnissen beslist dat de stukken die door de burgerlijke partijen zijn overgelegd geen enkel tegensprekelijk stuk bevatten dat in staat is de gegrondheid van hun gehele vordering te staven, is dit een beslissende reden in zoverre de rechtbank aldus heeft ontkend dat de stukken in staat waren de schade ten belope van het gevorderde bedrag te staven(2). (1) Zie Cass. 26 oktober 2015, AR C.15.0028.N, AC 2015, nr. 626; Cass. 18 juni 2015, AR C.14.0491.F, AC 2015, nr. 415, met concl. van advocaat-generaal LECLERCQ in Pas; Cass. 18 november 1997, AR P.96.0477.N, AC 1997, nr. 484; Cass. 26 juni 1992, AR 7861, AC 1992, nr. 571; Cass. 23 november 1987, AR 7688, AC 1987-88, nr. 176 (onderscheid met het gezag van gewijsde). (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, n° 159.

MACHTSOVERSCHRIJDING - Geschilpunt - Beslissing die de rechtsmacht van de rechter uitput - Nieuwe beslissing van dezelfde rechter - Zelfde zaak en partijen - Tussenvonnissen - Beslissende reden - Toepassing

- Art. 19, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Geschilpunt - Beslissing die de rechtsmacht van de rechter uitput - Nieuwe beslissing van dezelfde rechter - Zelfde zaak en partijen - Tussenvonnissen - Beslissende reden - Toepassing

- Art. 19, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Commet un excès de pouvoir le juge qui statue sur une question litigieuse dont il n'est plus saisi dès lors qu'il l'a définitivement jugée dans la même cause et entre les mêmes parties (1); ainsi, lorsque par jugement interlocutoire, le juge dit que, parmi les pièces produites par les parties civiles, il n'existe pas de pièce contradictoire de nature à établir le bien-fondé de l'intégralité de leur prétention, il y va d'un motif décisif dès lors que le tribunal a, de la sorte, dénié aux pièces déposées toute aptitude à prouver le dommage à concurrence du montant réclamé (2). (1) Voir Cass. 26 octobre 2015, RG C.15.0028.N, Pas. 2015, n° 626; Cass. 18 juin 2015, RG C.14.0491.F, Pas. 2015, n° 415, et concl. de M. LECLERCQ, alors avocat général; Cass. 18 novembre 1997, RG P.96.0477.N, Pas. 1997, n° 484; Cass. 26 juin 1992, RG 7861, Pas. 1992, n° 571; Cass. 23 novembre 1987, RG 7688, Pas. 1988, n° 176 (distinction avec l'autorité de chose jugée). (2) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP.

EXCES DE POUVOIR - Question litigieuse - Décision épuisant la juridiction du juge - Nouvelle décision du même juge - Cause et parties identiques - Jugement interlocutoire - Motif décisif - Application

- Art. 19, al. 2 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action civile - Question litigieuse - Décision épuisant la juridiction du juge - Nouvelle décision du même juge - Cause et parties identiques - Jugement interlocutoire - Motif décisif - Application

- Art. 19, al. 2 Code judiciaire

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie vooraf- gaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

Les dispositions des articles 34.2 du traité sur l'Union européenne, dans la version antérieure au traité de Lisbonne du 13 décembre 2007 modifiant le traité sur l'Union européenne et le traité instituant la Communauté européenne, 9 du Protocole sur les dispositions transitoires annexé au traité de Lisbonne du 13 décembre 2007 modifiant le traité sur l'Union européenne et le traité instituant la Communauté européenne, 2.1 et 2.2, a) et b), de la décision-cadre 2002/475/JAI du Conseil du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme et 139, 140 et 141bis du Code pénal ou la règle selon laquelle les considérants d'une décision-cadre n'ont pas force obligatoire mais ne sont à considérer que comme un instrument d'interprétation, n'empêchent pas les États membres de limiter la mise en œuvre, dans le droit national, des dispositions d'une décision-cadre au champ d'application de celle-ci tel qu'il ressort de ses considérants; elles n'empêchent pas davantage le juge national d'interpréter les dispositions de la décision-cadre transposées dans le droit national à l'aune de son champ d'application tel qu'il ressort de ses considérants (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag van Lissabon - Protocol betreffende de overgangsbepalingen - Artikel 9 - Handelingen van de instellingen, organen en instanties van de Unie die vastgesteld zijn op basis van het Verdrag betreffende de Europese Unie - Kaderbesluiten - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Rechtsgevolgen - Draagwijdte

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Traité de Lisbonne - Protocole sur les dispositions transitoires - Article 9 - Actes des institutions, organes et organismes de l'Union européenne adoptés sur la base du traité sur l'Union européenne - Décisions-cadres - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme - Effets juridiques - Portée

De bepalingen van artikel 34.2 VEU, in de versie voorafgaand aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 9 van het Protocol betreffende de overgangsbepalingen gehecht aan het Verdrag van Lissabon van 13 december 2007 tot wijziging van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, artikel 2.1 en 2.2, a) en b), Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding en de artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek of de regel dat overwegingen van een kaderbesluit geen bindende kracht hebben, maar slechts kunnen worden aanzien als een interpretatief instrument, beletten de lidstaten niet om de uitvoering die in het nationale recht moet worden gegeven aan de bepalingen van een kaderbesluit te beperken tot het toepassingsgebied van dit kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen bij het kaderbesluit; zij beletten de nationale rechter evenmin om de in het nationale recht omgezette bepalingen van de bepalingen van het kaderbesluit te interpreteren in het licht van het toepassingsgebied van het kaderbesluit zoals dit blijkt uit de overwegingen (1). (1) Zie concl. OM.

Les dispositions des articles 34.2 du traité sur l'Union européenne, dans la version antérieure au traité de Lisbonne du 13 décembre 2007 modifiant le traité sur l'Union européenne et le traité instituant la Communauté européenne, 9 du Protocole sur les dispositions transitoires annexé au traité de Lisbonne du 13 décembre 2007 modifiant le traité sur l'Union européenne et le traité instituant la Communauté européenne, 2.1 et 2.2, a) et b), de la décision-cadre 2002/475/JAI du Conseil du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme et 139, 140 et 141bis du Code pénal ou la règle selon laquelle les considérants d'une décision-cadre n'ont pas force obligatoire mais ne sont à considérer que comme un instrument d'interprétation, n'empêchent pas les États membres de limiter la mise en œuvre, dans le droit national, des dispositions d'une décision-cadre au champ d'application de celle-ci tel qu'il ressort de ses considérants; elles n'empêchent pas davantage le juge national d'interpréter les dispositions de la décision-cadre transposées dans le droit national à l'aune de son champ d'application tel qu'il ressort de ses considérants (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag betreffende de Europese Unie - Artikel 34.2 b) VEU - Kaderbesluiten - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Bindende werking - Draagwijdte

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Traité sur l'Union européenne - Traité sur l'Union européenne, article 34.2 b) - Décisions-cadres - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme - Effet obligatoire - Portée

EUROPESE UNIE - Allerlei - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Artikel 2.1 en 2.2, a) en b) - Terroristische groep en leiding ervan - Strafbare feiten - Draagwijdte

UNION EUROPEENNE - Divers - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme - Article 2.1 et 2.2, a) et b) - Groupe terroriste et sa direction - Frais infractionnels - Portée

EUROPESE UNIE - Allerlei - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding - Overweging (11) - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

UNION EUROPEENNE - Divers - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 relative à la lutte contre le terrorisme - Considérant (11) - Champ d'application - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Portée

MISDRIJF - Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel I ter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

INFRACTION - Divers - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre I ter - Code pénal, articles 139, 140 et 141bis - Groupe terroriste - Direction d'un groupe terroriste ou participation aux activités d'un tel groupe - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Portée

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel I ter Strafwetboek - Artikel 139, Strafwetboek - Terroristische groep - Begrip - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel I ter Strafwetboek - Artikel 140 Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel I ter Strafwetboek - Artikel 141bis, Strafwetboek - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Draagwijdte

TERRORISME - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre I ter - Code pénal, article 139 - Groupe terroriste - Notion - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Portée

TERRORISME - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre I ter - Code pénal, article 140 - Groupe terroriste - Direction d'un groupe terroriste ou participation aux activités d'un tel groupe - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Portée

TERRORISME - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre I ter - Code pénal, article 141bis - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Portée

De toepasselijkheid van artikel 141bis Strafwetboek wordt bepaald door het antwoord op de vraag of de terroristische groep in de zin van artikel 139 Strafwetboek een strijdkracht is in een gewapend conflict en niet door het antwoord op de vraag of de personen die worden vervolgd als leider van een terroristische groep in de zin van artikel 140, § 1, Strafwetboek dan wel als deelnemer aan de activiteiten van een terroristische groep in de zin van artikel 140, §2, Strafwetboek, zelf te beschouwen zijn als een strijdkracht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek, dan wel of die personen misdrijven hebben gepleegd buiten het geografisch gebied van het gewapend conflict in de zin van artikel 141bis Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel I ter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Toepasselijkheid van de uitsluitingsgrond - Criteria - Draagwijdte

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel I ter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Toepasselijkheid van de uitsluitingsgrond - Criteria - Draagwijdte

L'applicabilité de l'article 141bis du Code pénal est déterminée par la question de savoir si le groupe terroriste au sens de l'article 139 de ce code est une force armée engagée dans un conflit armé et non par la réponse à la question de savoir si les personnes qui font l'objet de poursuites en tant que dirigeant d'un groupe terroriste au sens de l'article 140, § 1er, ou en tant que participant à un groupe terroriste au sens de l'article 140, § 2, dussent-elles être considérées comme une force armée au sens de l'article 141bis ou si ces personnes ont perpétré des infractions en dehors de la zone géographique du conflit armé au sens de l'article 141bis du Code pénal (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre I ter - Code pénal, articles 139, 140 et 141bis - Groupe terroriste - Direction d'un groupe terroriste ou participation aux activités d'un tel groupe - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Applicabilité de la cause d'excuse - Critères - Portée

TERRORISME - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre I ter - Code pénal, articles 139, 140 et 141bis - Groupe terroriste - Direction d'un groupe terroriste ou participation aux activités d'un tel groupe - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Applicabilité de la cause d'excuse - Critères - Portée

Een door artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek bedoelde antwoordnoot laat uitsluitend toe te antwoorden op de door het openbaar ministerie genomen conclusie en deze noot mag geen nieuw middel of een toelichting, aanvulling of uitbreiding van een in een regelmatig ingediende memorie aangevoerd middel bevatten; evenmin kan de eiser in een dergelijke noot het Hof verzoeken aan het Hof van Justitie van de Europese Unie een prejudiciële vraag te stellen indien hij dit had kunnen doen in zijn regelmatig ingediende memorie en anders oordelen zou een omzeiling toelaten van de dwingend opgelegde termijn om een memorie in te dienen (1). (1) Eisers I en III hebben, na het aanhoren van de mondelinge conclusie van het OM, in toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een antwoordnota neergelegd. In zijn nota vroeg eiser I om een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie, maar het Hof oordeelde dat de eiser dit had dienen te doen in het kader van zijn memorie en stelde dus de prejudiciële vraag niet; zie R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie, 2014, p. 1621, nrs. 4134-4135.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Middelen - Grenzen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Nieuw middel - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Middelen - Grenzen - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Strafzaken - Hof van Justitie - Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

OPENBAAR MINISTERIE - Openbaar ministerie bij het Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie - Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

La note en réponse visée à l'article 1107, alinéa 3, du Code judiciaire permet exclusivement de répondre aux conclusions du ministère public et cette note ne peut soulever de nouveau moyen ni comporter une explication, un complément ou un prolongement d'un moyen invoqué dans un mémoire régulièrement introduit; le demandeur ne peut davantage y inviter la Cour à poser à la Cour de justice de l'Union européenne une question préjudicielle s'il avait déjà eu l'opportunité de le faire dans son mémoire régulièrement introduit et se prononcer autrement permettrait d'obvier au délai fixé pour introduire un mémoire (1). (1) Après avoir entendu les conclusions orales du MP, les demandeurs I et III ont déposé une note en réponse en application de l'article 1107, alinéa 3, du Code judiciaire. Dans sa note, le demandeur I demandait de poser une question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne mais la Cour a considéré que le demandeur aurait dû formuler cette demande dans le cadre de ce mémoire et n'a donc pas posé cette question ; voir R. DECLERCQ, « *Beginselen van Strafrechtspleging* », Kluwer, 6e éd., 2014, p. 1621, n° 4134-4135.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Conclusions orales du ministère public - Note en réponse - Moyens - Limites - Code judiciaire, article 1107, alinéa 3 - Portée - Demande de poser une question préjudicielle - Admissibilité

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Code judiciaire, article 1107, alinéa 3 - Portée - Demande de poser une question préjudicielle - Admissibilité

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen nouveau - Conclusions orales du ministère public - Note en réponse - Moyens - Limites - Code judiciaire, article 1107, alinéa 3 - Portée - Demande de poser une question préjudicielle - Admissibilité

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Matière répressive - Cour de justice - Cour de cassation - Conclusions orales du ministère public - Note en réponse - Code judiciaire, article 1107, alinéa 3 - Portée - Demande de poser une question préjudicielle - Admissibilité

MINISTERE PUBLIC - Ministère public près la Cour de cassation - Conclusions orales - Note en réponse - Code judiciaire, article 1107, alinéa 3 - Portée - Demande de poser une question préjudicielle - Admissibilité

PREJUDICIEEL GESCHIL - Strafzaken - Europese Unie - Hof van Justitie - Hof van Cassatie - Mondelinge conclusie van het openbaar ministerie - Antwoordnoot - Artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag - Toelaatbaarheid

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Matière répressive - Union européenne - Cour de justice - Cour de cassation - Conclusions orales du ministère public - Note en réponse - Code judiciaire, article 1107, alinéa 3 - Portée - Demande de poser une question préjudicielle - Admissibilité

Er is een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht wanneer er sprake is van gewapend geweld tussen staten of aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling binnen een staat en of er sprake is van aanhoudend gewapend geweld waarbij georganiseerde gewapende groepen zijn betrokken, wordt in hoofdzaak beoordeeld aan de hand van de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen; bij die beoordeling kan de rechter de in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren betrekken maar deze zijn enkel richtinggevend en deze beoordeling vereist niet dat de rechter toetst aan alle in de rechtspraak ontwikkelde feitelijke indicatoren zodat het oordeel dat er, gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen, sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep niet afhankelijk is van de vaststelling dat aan alle of een meerderheid van deze feitelijke indicatoren in substantie is voldaan; de rechter oordeelt onaantastbaar of er gelet op de intensiteit van het conflict en de mate van organisatie van de betrokken partijen sprake is van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en een georganiseerde gewapende groep (1). (1) Zie concl. OM.

Il y a conflit armé au sens du droit international humanitaire lorsqu'il est question de violences armées entre États ou de violences armées persistantes entre des instances gouvernementales et des groupes armés organisés ou entre de tels groupes entre eux au sein d'un État et l'existence de violences armées persistantes auxquelles des groupes armés organisés sont parties s'apprécie essentiellement au regard de l'intensité du conflit et du degré d'organisation des parties impliquées; le juge peut tenir compte dans cette appréciation des indicateurs développés par la jurisprudence mais ceux-ci ne constituent qu'un fil directeur et cette appréciation ne requiert pas que le juge réalise un contrôle au regard de tous les indicateurs développés par la jurisprudence, de sorte que la considération selon laquelle, compte tenu de l'intensité du conflit et du degré d'organisation des parties impliquées, des violences armées persistantes ont cours entre des instances gouvernementales et un groupe armé organisé ne dépend pas de la constatation que l'ensemble ou une grande partie de ces indicateurs sont présents; le juge apprécie souverainement si, compte tenu de l'intensité du conflit et du degré d'organisation des parties impliquées, il est question de violences armées persistantes entre des instances gouvernementales et un groupe armé organisé (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MISDRIJF - Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Criteria - Intensiteit van het conflict - Organisatie van de betrokken partijen - Beoordeling door de rechter

INFRACTION - Divers - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre Iter - Champ d'application - Exclusion - Code pénal, article 141bis - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Notion - Critères - Intensité du conflit - Organisation des parties concernées - Appréciation par le juge

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre Iter - Champ d'application - Exclusion - Code pénal, article 141bis - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Notion - Critères - Intensité du

*recht - Begrip - Criteria - Intensiteit van het conflict -
Organisatie van de betrokken partijen*

*TERRORISME - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter
Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis,
Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een
gewapend conflict volgens het internationaal humanitair
recht - Begrip - Criteria - Intensiteit van het conflict -
Organisatie van de betrokken partijen - Beoordeling door de
rechter*

conflict - Organisation des parties concernées

*TERRORISME - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre
Iter - Champ d'application - Exclusion - Code pénal, article 141bis -
Activités menées par des forces armées en période de conflit armé
selon le droit international humanitaire - Notion - Critères -
Intensité du conflit - Organisation des parties concernées -
Appréciation par le juge*

Er kan sprake zijn van aanhoudend gewapend geweld tussen overheidsinstanties en georganiseerde gewapende groepen of tussen dergelijke groepen onderling op het territorium van een staat die niet is betrokken in de confrontatie tussen de partijen, door occasionele grensoverschrijdende gewapende incidenten of doordat een partij doelgericht doelwitten van de andere partij bij het conflict viseert die gelegen zijn op het territorium van een aangrenzende staat en de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of door voornoemde extraterritoriale elementen er nog steeds sprake is van een gewapend conflict onderworpen aan het internationaal humanitair recht in de zin van artikel 141bis Strafwetboek; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter die van oordeel is dat incidenten op het grondgebied van een aangrenzende staat geen afbreuk doen aan de vaststelling dat er sprake is van een gewapend conflict in de zin van het internationaal humanitair recht, niet vast te stellen op welk gedeelte van het grondgebied van de aangrenzende staat zijn oordeel betrekking heeft (1). (1) Zie concl. OM.

Il peut être question de violences armées persistantes entre des instances gouvernementales et des groupes armés organisés ou entre de tels groupes entre eux sur le territoire d'un État qui n'est pas impliqué dans la confrontation entre les parties, en raison d'incidents armés transfrontaliers occasionnels ou du fait qu'une partie vise spécifiquement des cibles de l'autre partie au conflit, qui se situent sur le territoire d'un État limitrophe et le juge apprécie souverainement en fait si, eu égard aux éléments extraterritoriaux précités, il s'agit toujours d'un conflit armé régi par le droit international humanitaire au sens de l'article 141bis du Code pénal; à défaut de conclusions en ce sens, le juge, qui considère que des incidents survenus sur le territoire d'un État limitrophe ne dérogent pas à la constatation qu'il est question d'un conflit armé au sens du droit international humanitaire, n'est pas tenu de déterminer la portion du territoire de l'État limitrophe sur laquelle porte sa considération (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

*MISDRIJF - Allerlei - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter
Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis,
Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een
gewapend conflict volgens het internationaal humanitair
recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de
confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling
door de rechter - Draagwijdte*

*INFRACTION - Divers - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II,
Titre Iter - Champ d'application - Exclusion - Code pénal, article
141bis - Activités menées par des forces armées en période de
conflit armé selon le droit international humanitaire - Notion -
Territoire d'un Etat non impliqué dans la confrontation - Incidents
transfrontaliers - Appréciation par le juge - Portée*

*ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE
FEITENRECHTER - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter
Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis,
Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een
gewapend conflict volgens het internationaal humanitair
recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de
confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling
door de rechter - Draagwijdte*

*APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -
Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre Iter - Champ
d'application - Exclusion - Code pénal, article 141bis - Activités
menées par des forces armées en période de conflit armé selon le
droit international humanitaire - Notion - Territoire d'un Etat non
impliqué dans la confrontation - Incidents transfrontaliers -
Appréciation par le juge - Portée*

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Begrip - Territorium van een staat niet betrokken in de confrontatie - Grensoverschrijdende incidenten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

TERRORISME - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre Iter - Champ d'application - Exclusion - Code pénal, article 141bis - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Notion - Territoire d'un Etat non impliqué dans la confrontation - Incidents transfrontaliers - Appréciation par le juge - Portée

Noch uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek in zijn geheel gelezen noch uit de ontstaansgeschiedenis van deze bepaling volgt dat de toepassing van de in deze bepaling voorziene uitsluiting vereist dat de rechter voor elke concrete handeling van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict vaststelt dat die handeling in concreto, objectief en effectief onder de toepassing van het internationaal humanitair recht valt, met telkens opgave van de specifieke bepaling van internationaal humanitair recht die erop van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

Il ne suit ni du texte de l'article 141bis du Code pénal lu dans son intégralité, ni des travaux préparatoires de cette disposition que l'application de l'exclusion qui y est prévue requiert que le juge constate pour chaque acte concret commis par une force armée en période de conflit armé que ledit acte tombe in concreto, objectivement et effectivement dans le champ d'application du droit international humanitaire, en indiquant systématiquement la disposition spécifique applicable du droit international humanitaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Beoordeling door de rechter - Concrete handelingen van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict - Concrete toepassing van het humanitair recht - Draagwijdte

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre Iter - Code pénal, articles 139, 140 et 141bis - Groupe terroriste - Direction d'un groupe terroriste ou participation aux activités d'un tel groupe - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Appréciation par le juge - Actes concrets commis par une force armée en période de conflit armé - Application concrète du droit humanitaire - Portée

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel Iter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Beoordeling door de rechter - Concrete handelingen van een strijdkracht tijdens een gewapend conflict - Concrete toepassing van het humanitair recht - Draagwijdte

TERRORISME - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre Iter - Code pénal, articles 139, 140 et 141bis - Groupe terroriste - Direction d'un groupe terroriste ou participation aux activités d'un tel groupe - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Appréciation par le juge - Actes concrets commis par une force armée en période de conflit armé - Application concrète du droit humanitaire - Portée

Uit de tekst van artikel 141bis Strafwetboek volgt dat de daarin bepaalde uitsluiting voor handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict als gedefinieerd in en onderworpen aan het internationaal humanitair recht en handelingen van de strijdkrachten van een staat in het kader van de uitoefening van hun officiële taken, voor zover die handelingen onderworpen zijn aan deze bepalingen van internationaal recht, geldt voor alle in deze titel opgenomen misdrijven; deze uitsluiting, die niet louter een strafuitsluitende verschoningsgrond inhoudt, verhindert niet enkel de strafwaardigheid, maar slaat ook op het bestaan van alle misdrijven opgenomen in titel I ter van boek II van het Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel I ter Strafwetboek - Artikelen 139, 140 en 141bis Strafwetboek - Terroristische groep - Deelname aan of leiding van een terroristische groep - Uitsluiting - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Aard van de uitsluiting - Draagwijdte

TERRORISME - Terroristische misdrijven - Boek II, Titel I ter Strafwetboek - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Artikel 141bis, Strafwetboek - Handelingen van strijdkrachten tijdens een gewapend conflict volgens het internationaal humanitair recht - Aard van de uitsluiting - Draagwijdte

Il résulte des termes de l'article 141bis du Code pénal que l'exclusion qui y est prévue pour les activités des forces armées en période de conflit armé, tel que défini et régi par le droit international humanitaire, et les activités menées par les forces armées d'un État dans l'exercice de leurs fonctions officielles, pour autant qu'elles soient régies par ces règles de droit international, concerne toutes les infractions mentionnées sous ce titre; cette exclusion, qui n'implique pas une simple cause d'excuse absolutoire, fait obstacle non seulement au caractère pénal de l'infraction, mais également à l'existence de toutes les infractions énoncées au titre I ter du livre II du Code pénal (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre I ter - Code pénal, articles 139, 140 et 141bis - Groupe terroriste - Direction d'un groupe terroriste ou participation aux activités d'un tel groupe - Exclusion - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Nature de l'exclusion - Portée

TERRORISME - Infractions terroristes - Code pénal, Livre II, Titre I ter - Champ d'application - Exclusion - Code pénal, article 141bis - Activités menées par des forces armées en période de conflit armé selon le droit international humanitaire - Nature de l'exclusion - Portée

P.19.0347.F

16 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.6](#)

AC nr. ...

Een versteklatende burgerlijke partij kan tegen de beslissing die in laatste aanleg ten aanzien van haar bij verstek is gewezen onmiddellijk cassatieberoep instellen, maar dat cassatieberoep is alleen ontvankelijk indien het werd ingesteld binnen de wettelijke termijn na het verstrijken van de gewone verzetstermijn (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 542.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Versteklatende burgerlijke partij - Cassatieberoep tegen de verstekbeslissing - Termijn van cassatieberoep

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij -

Une partie civile défaillante peut se pourvoir immédiatement contre la décision rendue par défaut à son égard en dernier ressort mais son pourvoi n'est recevable que s'il est introduit dans le délai légal après l'expiration du délai ordinaire d'opposition (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Durée, point de départ et fin - Partie civile défaillante - Pourvoi dirigé contre la décision rendue par défaut - Délai pour introduire le pourvoi

- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action civile - Partie civile - Décision rendue par défaut à son égard - Pourvoi immédiat -

Ten aanzien van haar bij verstek gewezen beslissing -
Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid
- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

Recevabilité

- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

P.19.0435.F

29 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200129.2F.3](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 8, § 1, zevende lid, en 18bis Probatiwet volgt dat wanneer de aan een rechtspersoon opgelegde geldboete niet meer dan twaalfduizend euro bedraagt, de duur van het uitstel drie jaar niet te boven mag gaan (1). (1) F. Kuty, Principes généraux du droit pénal belge, dl. IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 1035, en Peter Hoet, Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen, Opschorting, uitstel, probatie, werkstraf en elektronisch toezicht, Brussel, Larcier, 2014, nr. 136.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Veroordeling van rechtspersoon - Geldboete die niet meer dan twaalfduizend euro bedraagt - Duur van het uitstel

- Artt. 8, § 1, zevende lid, en 18bis Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Il résulte des articles 8, § 1er, alinéa 7, et 18bis de la loi du 29 juin 1964 sur la suspension, le sursis et la probation que lorsque la peine d'amende infligée à une personne morale ne dépasse pas douze mille euros, la durée du sursis ne peut excéder trois années (1). (1) F. Kuty, Principes généraux du droit pénal belge, Tome IV: la peine, Bruxelles, Larcier, 2017, p. 1035 et Peter Hoet, Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen, Opschorting, uitstel, probatie, werkstraf en elektronisch toezicht, Bruxelles, Larcier, 2014, n° 136.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Condamnation d'une personne morale - Amende ne dépassant pas douze mille euros - Durée du délai d'épreuve du sursis

- Art. 8, § 1er, al. 7, et 18bis L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.19.0528.N

21 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.11](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 2§1, KB Technische Eisen Voertuigen zijn de bepalingen van dit reglement van toepassing op de auto's die rijden onder dekking van een Belgische inschrijvingsplaat en op de erdoor getrokken Belgische aanhangwagens; dat reglement is aldus niet van toepassing op een voertuig dat zich op de openbare weg bevindt onder dekking van een buitenlandse inschrijvingsplaat; het enkele feit dat een voertuig gewoonlijk gestald is in België en ook gewoonlijk wordt gebruikt in België heeft niet tot gevolg dat dit voertuig in België is geregistreerd of ingeschreven.

WEGVERKEER - Inschrijving van voertuigen - Grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald

- Artt. 2, §§ 1 en 4, en 24, § 1 KB 15 maart 1968 houdende

En vertu de l'article 2, § 1er, de l'arrêté royal du 15 mars 1968 portant règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles et leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité, sont soumis aux prescriptions dudit règlement général, les véhicules automobiles circulant sous couvert d'une plaque d'immatriculation belge, ainsi que les remorques belges tirées par eux; ainsi, ledit règlement ne s'applique pas à un véhicule qui se trouve sur la voie publique sous couvert d'une plaque d'immatriculation étrangère; le simple fait qu'un véhicule ait un stationnement habituel en Belgique et soit habituellement utilisé en Belgique n'a pas pour conséquence que ledit véhicule soit enregistré ou immatriculé en Belgique.

ROULAGE - Immatriculation des véhicules - Territoire où le véhicule a son stationnement habituel

- Art. 2, § 1 et 4, et 24, § 1 A.R. du 15 mars 1968 portant

algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

WEGVERKEER - Inschrijving van voertuigen - Grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald

- Artt. 2, §§ 1 en 4, en 24, § 1 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

Onder grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald moet worden verstaan het grondgebied van de staat waarvan het voertuig een kenteken plaat draagt, ongeacht of het een permanente of een tijdelijke kentekenplaat betreft.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald

- Art. 2, in de versie van toepassing in 2017 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 2 KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 1.4 Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering

VERZEKERING - WAM- verzekering - Grondgebied waar het voertuig gewoonlijk is gestald

- Art. 2, in de versie van toepassing in 2017 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 2 KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 1.4 Richtlijn 2009/103/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 betreffende de verzekering tegen de wettelijke aansprakelijkheid waartoe de deelneming aan het verkeer van motorrijtuigen aanleiding kan geven en de controle op de verzekering

règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles, leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité

ROULAGE - Immatriculation des véhicules - Territoire où le véhicule a son stationnement habituel

- Art. 2, § 1 et 4, et 24, § 1 A.R. du 15 mars 1968 portant règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles, leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité

Il faut entendre par territoire où le véhicule a son stationnement habituel, le territoire de l'État dont le véhicule porte une plaque d'immatriculation, que celle-ci soit permanente ou temporaire.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Territoire où le véhicule a son stationnement habituel

- Art. 2, dans la version d'application en 2017 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 2 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

- Art. 1.4 Directive 2009/103/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 septembre 2009

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Territoire où le véhicule a son stationnement habituel

- Art. 2, dans la version d'application en 2017 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 2 A.R. du 13 février 1991 portant mise en vigueur et exécution de la loi du 21 novembre 1989

- Art. 1.4 Directive 2009/103/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 septembre 2009

Alle procespartijen hebben het recht voor de onderzoeksgerechten conclusies te nemen en uit de artikelen 127, 135 en 233 Wetboek van Strafvordering volgt dat de onderzoeksgerechten die de rechtspleging regelen, verplicht zijn daarop te antwoorden.; in strafzaken kan een conclusie ook mondeling worden genomen voor zover de vordering, exceptie of verweer een schriftelijke neerslag vindt in het proces-verbaal van de rechtszitting of in de rechterlijke beslissing (1). (1) Cass. 16 januari 1990, AR nr. 3322, AC 1989-90, nr. 304.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Conclusie - Mondelinge conclusie - Draagwijdte
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Conclusie van partijen - Mondelinge conclusie - Draagwijdte

Toutes les parties au procès ont le droit de prendre des conclusions devant les juridictions d'instruction et il résulte des articles 127, 135 et 233 du Code d'instruction criminelle que les juridictions d'instruction qui règlent la procédure sont tenues d'y répondre; en matière répressive, des conclusions peuvent être également prises oralement pour autant que la demande, l'exception ou la défense soit consignée par écrit dans le procès-verbal de l'audience ou dans la décision de justice (1). (1) Cass. 16 janvier 1990, RG 3322, Pas. 1990, n° 304.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Règlement de la procédure - Conclusions - Conclusions orales - Portée

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Conclusions des parties - Conclusions orales - Portée

De toelichting in een memorie in strafzaken vormt een geheel met het middel en kan de reeds geformuleerde grief preciseren (1). (1) Cass. 10 januari 1990, AR nr. 7774, AC 1989-90, nr. 287. R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 6de editie, nr. 4014.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Algemeen - Middel - Begrip - Toelichting in de memorie

En matière répressive, les développements d'un mémoire constituent un ensemble avec le moyen et peuvent préciser le grief déjà formulé (1). (1) Cass. 10 janvier 1990, RG 7774, Pas. 1990, n° 287. R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 6ème éd., n° 4014.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Généralités - Moyen - Notion - Développements d'un mémoire

P.19.0571.N

24 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.1N.1](#)

AC nr. ...

Artikel 43quater, § 4, Strafwetboek, dat een bijzondere toepassing is van de verplichte verbeurdverklaring op grond van artikel 42, 1°, Strafwetboek, bepaalt dat het vermogen dat ter beschikking staat van een criminele organisatie moet worden verbeurdverklaard onder voorbehoud van de rechten van derden ter goeder trouw; die bepaling omvat elk goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie voor de uitoefening van haar activiteiten; daartoe kunnen ook uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen behoren (1). (1) Zie concl. OM.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Criminele organisatie - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie -

L'article 43quater, § 4, du Code pénal, qui est une application particulière de la confiscation obligatoire fondée sur l'article 42, 1°, du Code pénal, énonce que le patrimoine dont dispose une organisation criminelle doit être confisqué, sous réserve des droits de tiers de bonne foi; cette disposition recouvre tout bien dont une organisation criminelle dispose pour l'exercice de ses activités (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Organisation criminelle - Bien dont dispose une organisation criminelle - Avantages patrimoniaux illégaux - Confiscation obligatoire

Illegale vermogensvoordelen - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek
MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Criminele organisatie - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek
STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Activa van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek
STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Activa van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Verplichte verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1°, en 43quater, § 4 Strafwetboek

Artikel 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering, in werking getreden op 27 november 2016, is niet van toepassing op verhoren die daarvoor zijn afgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat - Verbod op zelfincriminatie - Draagwijdte

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat - Verbod op zelfincriminatie - Draagwijdte

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Artikel 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering, in werking getreden op 27 november 2016, is niet van toepassing op verhoren die daarvoor zijn afgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Algemeen - Verklaring van de verdachte - Geen recht op bijstand van een advocaat - Toelaatbaarheid van het bewijs - Verklaringen afgelegd voor 27 november 2016.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Algemeen - Verklaring van de verdachte - Geen recht op bijstand van een advocaat - Toelaatbaarheid van het bewijs - Verklaringen afgelegd voor

- Art. 42, 1°, et 43quater, § 4 Code pénal
INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Organisation criminelle - Bien dont dispose une organisation criminelle - Avantages patrimoniaux illégaux - Confiscation obligatoire

- Art. 42, 1°, et 43quater, § 4 Code pénal
PEINE - Autres Peines - Confiscation - Elements d'actifs d'une organisation criminelle - Avantages patrimoniaux illégaux - Confiscation obligatoire

- Art. 42, 1°, et 43quater, § 4 Code pénal
PEINE - Autres Peines - Confiscation - Elements d'actifs d'une organisation criminelle - Avantages patrimoniaux illégaux - Confiscation obligatoire

- Art. 42, 1°, et 43quater, § 4 Code pénal

L'article 47bis, § 6, 9) du Code d'instruction criminelle, entré en vigueur le 27 novembre 2016, ne s'applique pas aux auditions réalisées avant cette date (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Droit à un procès équitable - Droit au silence - Droit à l'assistance d'un avocat - Interdiction de l'auto-incrimination - Portée

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Droit à un procès équitable - Droit au silence - Droit à l'assistance d'un avocat - Interdiction de l'auto-incrimination - Portée

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

L'article 47bis, § 6, 9) du Code d'instruction criminelle, entré en vigueur le 27 novembre 2016, ne s'applique pas aux auditions réalisées avant cette date (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Généralités - Déclaration du suspect - Absence de droit à l'assistance d'un avocat - Admissibilité de la preuve - Déclarations faites avant le 27 novembre 2016.

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

PREUVE - Matière répressive - Généralités - Déclaration du suspect - Absence de droit à l'assistance d'un avocat - Admissibilité de la preuve - Déclarations faites avant le 27

27 november 2016.

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Artikel 87 Wet 8 augustus 1980 betreffende de budgettaire voorstellen 1979-1980 verleent aan de ambtenaren van de bijzondere belastinginspectie (BBI) de machten van ambtenaren van alle fiscale administraties, en bijgevolg ook de machten van de ambtenaren van douane en accijnzen; wanneer de ambtenaren van de bijzondere belastinginspectie optreden inzake douane en accijnzen, geldt het verbod om anders dan als getuige op te treden derhalve niet; Het feit dat verschillende fiscale administraties door de wet zijn bekleed met verschillende bevoegdheden, zodat de rechten die de belastingplichtige kan laten gelden tegen de ene administratie niet van toepassing zijn op de andere administratie, houdt geen schending in van enige verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling noch miskenning van enig rechtsbeginsel (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Bijzondere belastinginspectie - Onderzoeksbevoegdheden - Douane en accijnzen

- Artt. 265 tot 286 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 87 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980
- Artt. 63 en 72 Wet 4 aug. 1986

DOUANE EN ACCIJNZEN - Bijzondere belastinginspectie - Onderzoeksbevoegdheden - Douane en accijnzen

- Artt. 265 tot 286 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 87 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980
- Artt. 63 en 72 Wet 4 aug. 1986

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bijzondere belastinginspectie - Onderzoeksbevoegdheden - Douane en accijnzen

- Artt. 265 tot 286 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 87 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980
- Artt. 63 en 72 Wet 4 aug. 1986

novembre 2016.

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

L'article 87 de la loi du 8 août 1980 relative aux propositions budgétaires 1979-1980 confère aux fonctionnaires de l'inspection spéciale des impôts (ISI) les pouvoirs dont disposent tous les fonctionnaires de toutes les administrations fiscales et, par conséquent, également ceux attribués aux agents des douanes et accises; lorsque les fonctionnaires de l'inspection spéciale des impôts interviennent en matière de douanes et accises, l'interdiction qui leur est faite de prêter leur concours autrement qu'en qualité de témoin ne s'applique donc pas; le fait que la loi revête différentes administrations fiscales de pouvoirs distincts, de sorte que les droits que le contribuable peut faire valoir à l'encontre d'une administration ne peuvent être opposés à une autre, n'emporte pas violation d'une quelconque disposition légale ou conventionnelle ni méconnaissance de quelque principe général du droit que ce soit (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Inspection spéciale des impôts - Pouvoirs d'investigation - Douanes et accises

- Art. 265 à 286 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises
- Art. 87 Loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles
- Art. 63 et 72 L. du 4 août 1986

DOUANES ET ACCISES - Inspection spéciale des impôts - Pouvoirs d'investigation - Douanes et accises

- Art. 265 à 286 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises
- Art. 87 Loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles
- Art. 63 et 72 L. du 4 août 1986

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Inspection spéciale des impôts - Pouvoirs d'investigation - Douanes et accises

- Art. 265 à 286 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises
- Art. 87 Loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles
- Art. 63 et 72 L. du 4 août 1986

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Bijzondere belastingsinspectie - Onderzoeksbevoegdheden - Douane en accijnzen

- Artt. 265 tot 286 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Art. 87 Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980

- Artt. 63 en 72 Wet 4 aug. 1986

De enkele omstandigheid dat een beklaagde in het gerechtelijk onderzoek dat voortduurt na zijn verwijzing, verdacht wordt van feiten die verwant zijn of lijken te zijn met deze waarvoor hij is verwezen, impliceert niet dat het om dezelfde feiten gaat, de zaak voor het vonnisgerecht niet in staat van wijzen is, dat de beklaagde voor dat gerecht zijn recht van verdediging niet te volle kan uitoefenen of dat hij nog voorwerp zal uitmaken van een tweede vervolging (1). (1) Zie concl. OM.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling der rechtspleging - Verwijzing van een deel van de feiten - Voorzetting van het onderzoek voor andere feiten - Recht op tegenspraak van de beklaagde - Beoordeling van de feitenrechter

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127, 130, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling der rechtspleging - Verwijzing van een deel van de feiten - Voorzetting van het onderzoek voor andere feiten - Recht op tegenspraak van de beklaagde - Beoordeling van de feitenrechter

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127, 130, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Informatie over feiten die nog het voorwerp blijven van een lopend gerechtelijk onderzoek - Beoordeling door vonnisrechter

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127, 130, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Informatie over feiten die nog het voorwerp blijven van een lopend gerechtelijk onderzoek - Beoordeling door vonnisrechter

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Inspection spéciale des impôts - Pouvoirs d'investigation - Douanes et accises

- Art. 265 à 286 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

- Art. 87 Loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles

- Art. 63 et 72 L. du 4 août 1986

La seule circonstance qu'un prévenu soit suspecté, dans le cadre d'une instruction qui se poursuit après son renvoi, de faits qui sont ou semblent connexes à ceux pour lesquels il a été déféré devant la juridiction de jugement n'implique pas qu'il s'agisse des mêmes faits, que la cause ne soit pas en état d'être portée devant la juridiction de jugement, que le prévenu ne puisse pas exercer pleinement ses droits de défense devant cette juridiction ou qu'il fasse l'objet d'une seconde poursuite (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Renvoi d'une partie des faits devant la juridiction de jugement - Poursuite de l'instruction pour d'autres faits - Droit du prévenu au contradictoire - Appréciation par le juge du fond

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127, 130, 182 et 190 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Renvoi d'une partie des faits devant la juridiction de jugement - Poursuite de l'instruction pour d'autres faits - Droit du prévenu au contradictoire - Appréciation par le juge du fond

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127, 130, 182 et 190 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit au contradictoire - Informations sur des faits qui font encore l'objet d'une instruction judiciaire en cours. - Appréciation par la juridiction de jugement

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127, 130, 182 et 190 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit au contradictoire - Informations sur des faits qui font encore l'objet d'une instruction judiciaire en cours. - Appréciation par la juridiction de jugement

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et

en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127, 130, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

De onrechtmatigheid van het bewijs omwille van het afleggen door een verdachte van verklaringen zonder bijstand van een advocaat en met miskenning van de cautieplicht, leidt niet tot onontvankelijkheid van de strafvordering, maar enkel tot gebeurlijke uitsluiting van dit bewijs (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verklaring van de verdachte - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Sanctionering - Ontvankelijkheid van de strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verklaring van de verdachte - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Sanctionering - Ontvankelijkheid van de strafvordering

STRAFVORDERING - Bewijs - Verklaring van de verdachte - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Sanctionering - Ontvankelijkheid van de strafvordering

STRAFVORDERING - Bewijs - Verklaring van de verdachte - Gebrek aan bijstand van een advocaat - Sanctionering - Ontvankelijkheid van de strafvordering

De rechter bepaalt onaantastbaar in feite wanneer het gebruik van valse stukken ophoudt te bestaan; aldus kan de rechter oordelen dat het einde van dat gebruik samenvalt met de ontdekking van de valsheid, die op haar beurt samenvalt met de formele inverdenkingstelling van een beklagde door de onderzoeksrechter; behoudens daartoe strekkende conclusie verplicht geen enkele bepaling de rechter dat oordeel uitdrukkelijk toe te lichten.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Inverdenkingstelling van de verdachte - Beoordeling door de strafrechter

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Inverdenkingstelling van de verdachte - Beoordeling door de strafrechter

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Laatste

7/06/2023

des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127, 130, 182 et 190 Code d'Instruction criminelle

L'illégalité de la preuve en raison de déclarations faites par un suspect sans l'assistance d'un avocat et en violation de l'obligation d'information n'entraîne pas l'irrecevabilité de l'action publique mais uniquement l'exclusion éventuelle de cette preuve (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Déclaration du suspect - Défaut d'assistance d'un avocat - Sanction - Recevabilité de l'action publique

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Déclaration du suspect - Défaut d'assistance d'un avocat - Sanction - Recevabilité de l'action publique

ACTION PUBLIQUE - Preuve - Déclaration du suspect - Défaut d'assistance d'un avocat - Sanction - Recevabilité de l'action publique

ACTION PUBLIQUE - Preuve - Déclaration du suspect - Défaut d'assistance d'un avocat - Sanction - Recevabilité de l'action publique

Le juge apprécie souverainement en fait le moment où l'usage de faux cesse d'exister; ainsi, le juge peut considérer que la fin de cet usage coïncide avec la découverte du faux, qui coïncide à son tour avec l'inculpation formelle d'un prévenu par le juge d'instruction; sauf conclusions en ce sens, aucune disposition n'oblige le juge à se justifier expressément à cet égard.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Usage de faux - Effet utile que l'auteur attendait de l'usage - Inculpation du suspect - Appréciation par le juge pénal

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

- Art. 61bis Code d'Instruction criminelle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Usage de faux - Effet utile que l'auteur attendait de l'usage - Inculpation du suspect - Appréciation par le juge pénal

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

- Art. 61bis Code d'Instruction criminelle

FAUX ET USAGE DE FAUX - Dernier usage - Effet utile que l'auteur

P. 249/937

gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Inverdenkingstelling van de verdachte - Beoordeling door de strafrechter

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek
- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Inverdenkingstelling van de verdachte - Beoordeling door de strafrechter

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek
- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

De rechter oordeelt onaantastbaar of een bewezen verklaard misdrijf voor de beklagde vermogensvoordelen heeft opgeleverd en welk daarvan het bedrag is; in voorkomend geval kan de rechter de geldwaarde ervan ramen overeenkomstig artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Raming illegaal vermogensvoordeel - Controle van het Hof

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

attendait de l'usage - Inculpation du suspect - Appréciation par le juge pénal

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal
- Art. 61bis Code d'Instruction criminelle

FAUX ET USAGE DE FAUX - Dernier usage - Effet utile que l'auteur attendait de l'usage - Inculpation du suspect - Appréciation par le juge pénal

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal
- Art. 61bis Code d'Instruction criminelle

Le juge apprécie souverainement si une infraction déclarée établie a procuré des avantages patrimoniaux au prévenu et pour quel montant; le cas échéant, le juge peut en évaluer la valeur monétaire conformément à l'article 43bis, alinéa 2, du Code pénal; la Cour se borne à vérifier si le juge ne tire pas des faits qu'il constate des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Confiscation - Evaluation de l'avantage patrimonial illégal - Contrôle de la Cour

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Confiscation - Evaluation de l'avantage patrimonial illégal - Contrôle de la Cour

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Confiscation - Evaluation de l'avantage patrimonial illégal - Contrôle de la Cour

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Confiscation - Evaluation de l'avantage patrimonial illégal - Contrôle de la Cour

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Evaluation de l'avantage patrimonial illégal - Contrôle de la Cour

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Evaluation de l'avantage patrimonial illégal - Contrôle de la Cour

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

De strafrechter oordeelt onaantastbaar in feite of, naargelang het al dan niet verwezenlijkt zijn van het door de dader van het misdrijf nagestreefde doel en het nuttige gevolg dat hij van het valse stuk verwachtte, aan het gebruik van dat stuk een einde is gekomen, waardoor de verjaringstermijn van de strafvordering een aanvang neemt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen naar recht heeft kunnen afleiden dat die valsheid al dan niet heeft opgehouden de door de vervalser gewenste uitwerking te hebben (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gebruik van valse stukken - Verjaring strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Artt. 193, 194, 196, 213 en 214 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Gebruik van valse stukken - Verjaring strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Artt. 193, 194, 196, 213 en 214 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Gebruik van valse stukken - Verjaring van de strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Artt. 193, 196, 213, en 214 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Gebruik van valse stukken - Verjaring van de strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Artt. 193, 196, 213, en 214 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Verjaring strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Verjaring strafvordering - Beginpunt - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

Le juge pénal apprécie souverainement en fait si, selon la réalisation ou non de l'objectif poursuivi par l'auteur de l'infraction et de l'effet utile qu'il attendait de la fausse pièce, l'usage de ce faux a cessé, entraînant ainsi la prise de cours du délai de prescription de l'action publique; la Cour se borne à vérifier si le juge a pu légalement déduire de ses constatations que le faux a cessé ou non d'avoir l'effet souhaité par le faussaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Usage de faux - Prescription de l'action publique - Point de départ - Appréciation par le juge pénal - Contrôle de la Cour

- Art. 193, 194, 196, 213 en 214 Code pénal
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Usage de faux - Prescription de l'action publique - Point de départ - Appréciation par le juge pénal - Contrôle de la Cour

- Art. 193, 194, 196, 213 en 214 Code pénal
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Usage de faux - Prescription de l'action publique - Point de départ - Appréciation du juge répressif - Contrôle de la Cour

- Art. 193, 196, 213, et 214 Code pénal
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Usage de faux - Prescription de l'action publique - Point de départ - Appréciation du juge répressif - Contrôle de la Cour

- Art. 193, 196, 213, et 214 Code pénal
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

FAUX ET USAGE DE FAUX - Dernier usage - Effet utile que l'auteur attendait de l'usage - Prescription de l'action publique - Point de départ - Appréciation par le juge pénal - Contrôle de la Cour

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

FAUX ET USAGE DE FAUX - Dernier usage - Effet utile que l'auteur attendait de l'usage - Prescription de l'action publique - Point de départ - Appréciation par le juge pénal - Contrôle de la Cour

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Beginpunt van de verjaringstermijn - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Beginpunt van de verjaringstermijn - Beoordeling door de strafrechter - Controle van het Hof

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De verjaring van de strafvordering met betrekking tot fiscale valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken, wegens het voortdurende gebruik van die stukken, begint niet te lopen zolang de verschuldigde belasting nog niet geheel en onvoorwaardelijk is betaald of zolang de fiscale administratie nog de mogelijkheid heeft, eventueel binnen een bijzondere of aanvullende termijn, de belastingen te vestigen (1). (1) Zie concl. OM.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Fiscale valsheid - Beginpunt van de verjaringstermijn - Betaling belastingen of vestiging van belasting - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 450 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Fiscale valsheid - Beginpunt van de verjaringstermijn - Betaling belastingen of vestiging van belasting - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 450 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Fiscale valsheid - Beginpunt van de verjaringstermijn - Betaling belastingen of vestiging van belasting - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 450 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Fiscale valsheid - Beginpunt van de verjaringstermijn - Betaling belastingen of vestiging van

- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Usage de faux - Point de départ du délai de prescription - Appréciation par le juge pénal - Contrôle de la Cour

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Usage de faux - Point de départ du délai de prescription - Appréciation par le juge pénal - Contrôle de la Cour

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

La prescription de l'action publique à l'égard du faux fiscal en écritures et de l'usage de faux ne commence pas à courir aussi longtemps que l'impôt dû n'a pas été payé entièrement et sans condition ou aussi longtemps que l'administration fiscale a la possibilité, éventuellement dans un délai spécial ou complémentaire, d'établir les impôts (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Action publique - Délais - Usage de faux - Faux fiscal - Point de départ du délai de prescription - Paiement d'impôts ou établissement de l'impôt - Appréciation par le juge pénal

- Art. 450 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
FAUX ET USAGE DE FAUX - Action publique - Délais - Usage de faux - Faux fiscal - Point de départ du délai de prescription - Paiement d'impôts ou établissement de l'impôt - Appréciation par le juge pénal

- Art. 450 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Usage de faux - Faux fiscal - Point de départ du délai de prescription - Paiement d'impôts ou établissement de l'impôt - Appréciation du juge répressif

- Art. 450 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Usage de faux - Faux fiscal - Point de départ du délai de prescription - Paiement d'impôts ou établissement de l'impôt - Appréciation du juge répressif

belasting - Beoordeling door de strafrechter

- Art. 450 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Een criminele organisatie is niet te vereenzelvigen met de misdrijven die binnen het kader van die organisatie worden gepleegd; een dergelijke organisatie kan, naast illegale activiteiten, ook legale activiteiten uitoefenen; dat laatste belet als dusdanig niet dat het ganse vermogen dat ter beschikking staat van die organisatie wordt verbeurd verklaard.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Criminele organisatie - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Ganse vermogen van de criminele organisatie - Verplichte verbeurdverklaring

- Art. 324bis Strafwetboek
 - Art. 43quater, § 4 Wetboek van Strafvordering
- MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Criminele organisatie - Goed dat ter beschikking staat van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Ganse vermogen van de criminele organisatie - Verplichte verbeurdverklaring*

- Art. 324bis Strafwetboek
 - Art. 43quater, § 4 Wetboek van Strafvordering
- STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Activa van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Ganse vermogen van de criminele organisatie - Verplichte verbeurdverklaring*
- Art. 324bis Strafwetboek
 - Art. 43quater, § 4 Wetboek van Strafvordering
- STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Activa van een criminele organisatie - Illegale vermogensvoordelen - Ganse vermogen van de criminele organisatie - Verplichte verbeurdverklaring*

- Art. 324bis Strafwetboek
- Art. 43quater, § 4 Wetboek van Strafvordering

Een vermogensvoordeel is uit het misdrijf verkregen indien er een causaal verband bestaat tussen dit misdrijf en het vermogensvoordeel; het is noodzakelijk maar voldoende dat wordt vastgesteld dat de in aanmerking genomen vermogensvoordelen voortkwamen uit de wederrechtelijke activiteit (1). (1) Zie concl. OM.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per

7/06/2023

- Art. 450 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Une organisation criminelle ne peut se confondre avec les infractions commises dans le cadre de cette organisation; pareille organisation peut exercer des activités légales parallèlement à des activités illégales; cette dernière circonstance ne fait pas obstacle, en tant que telle, à la confiscation de l'ensemble du patrimoine dont dispose cette organisation .

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Organisation criminelle - Bien dont dispose une organisation criminelle - Avantages patrimoniaux illégaux - Totalité du patrimoine de l'organisation criminelle - Confiscation obligatoire

- Art. 324bis Code pénal
 - Art. 43quater, § 4 Code d'Instruction criminelle
- INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Organisation criminelle - Bien dont dispose une organisation criminelle - Avantages patrimoniaux illégaux - Totalité du patrimoine de l'organisation criminelle - Confiscation obligatoire*

- Art. 324bis Code pénal
 - Art. 43quater, § 4 Code d'Instruction criminelle
- PEINE - Autres Peines - Confiscation - Elements d'actifs d'une organisation criminelle - Avantages patrimoniaux illégaux - Totalité du patrimoine de l'organisation criminelle - Confiscation obligatoire*

- Art. 324bis Code pénal
 - Art. 43quater, § 4 Code d'Instruction criminelle
- PEINE - Autres Peines - Confiscation - Elements d'actifs d'une organisation criminelle - Avantages patrimoniaux illégaux - Totalité du patrimoine de l'organisation criminelle - Confiscation obligatoire*

- Art. 324bis Code pénal
- Art. 43quater, § 4 Code d'Instruction criminelle

Un avantage patrimonial est tiré de l'infraction s'il existe un lien de causalité entre cette infraction et l'avantage patrimonial; il est nécessaire mais suffisant de constater que les avantages patrimoniaux pris en considération provenaient de l'activité illicite (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Confiscation - Confiscation par équivalent

P. 253/937

equivalent

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent - Onaantasbare beoordeling strafrechter

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring per equivalent - Onaantasbare beoordeling strafrechter

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Confiscation - Confiscation par équivalent

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation par équivalent - Appréciation souveraine par le juge répressif

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation par équivalent - Appréciation souveraine par le juge répressif

Er bestaat geen algemene regel die bepaalt dat alle fiscale ambtenaren, wanneer ze zelf geen eigen douaneonderzoek als ambtenaar uitvoeren, op straffe van nietigheid van de akte van de rechtspleging, slechts als getuige mogen worden gehoord (1). (1) Zie concl. OM.

Il n'existe pas de règle générale selon laquelle tous les fonctionnaires fiscaux, lorsqu'ils n'effectuent pas eux-mêmes une enquête douanière en qualité de fonctionnaires, peuvent être entendus uniquement en tant que témoins sous peine de nullité de l'acte de procédure (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Fiscale ambtenaren - Medewerking aan het onderzoek - Verhoor als getuige

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Fiscale ambtenaren - Medewerking aan het onderzoek - Verhoor als getuige

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Fonctionnaires fiscaux - Collaboration à l'enquête - Audition en tant que témoin

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Fonctionnaires fiscaux - Collaboration à l'enquête - Audition en tant que témoin

Het feit dat bewijselementen werden verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven of met het recht op bescherming van persoonsgegevens, heeft niet steeds een miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg ; krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering worden onregelmatigheden waardoor geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde wordt overtreden en die evenmin voldoen aan de erin vermelde voorwaarden, niet nietig verklaard of uit het debat geweerd; deze regel geldt voor alle onregelmatigheden, ongeacht of zij een inbreuk inhouden op een verdragsrechtelijk of grondwettelijk gewaarborgd recht (1). (1) Zie concl. OM.

L'obtention d'éléments probants au mépris du droit au respect de la vie privée ou du droit à la protection des données à caractère personnel n'entraîne pas toujours la méconnaissance du droit à un procès équitable (1); en vertu de l'article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, les irrégularités par lesquelles aucune condition formelle prescrite à peine de nullité n'est enfreinte et qui ne satisfont pas davantage aux conditions qui y sont énoncées ne sont pas déclarées nulles ni écartées des débats; cette règle s'applique à toutes les irrégularités, et ce, qu'elles impliquent ou non une violation d'un droit garanti par la Constitution ou par une convention (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

BEWIJS - Strafzaken - Algemeen - Gegevens verstrekt door telecom-operatoren - Gebrek aan regels over de bewaring van data - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

PREUVE - Matière répressive - Généralités - Informations fournies par des opérateurs de télécommunications - Absence de règles sur la conservation des données - Admissibilité de la preuve

- Art. 6 et 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

BEWIJS - Strafzaken - Algemeen - Gegevens verstrekt door telecom-operatoren - Gebrek aan regels over de bewaring van data - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Gegevens verstrekt door telecom-operatoren - Gebrek aan regels over de bewaring van data - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Gegevens verstrekt door telecom-operatoren - Gebrek aan regels over de bewaring van data - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 126 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

PREUVE - Matière répressive - Généralités - Informations fournies par des opérateurs de télécommunications - Absence de règles sur la conservation des données - Admissibilité de la preuve

- Art. 6 et 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 126 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Informations fournies par des opérateurs de télécommunications - Absence de règles sur la conservation des données - Admissibilité de la preuve

- Art. 6 et 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 126 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Informations fournies par des opérateurs de télécommunications - Absence de règles sur la conservation des données - Admissibilité de la preuve

- Art. 6 et 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 126 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Preuve obtenue au mépris du droit à la protection des données à caractère personnel - Admissibilité de la preuve

- Art. 6 et 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 126 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

6 - Art. 6.1 - *Recht op een eerlijk proces - Bewijs verkregen in strijd met het recht op bescherming van persoonsgegevens - Toelaatbaarheid van het bewijs*

- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs verkregen in strijd met het recht op eerbiediging van het privéleven - Toelaatbaarheid van het bewijs

- Artt. 6 en 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 88bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 126 Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

Het recht op bijstand van een advocaat is verbonden met de cautieplicht, het zwijgrecht en het feit dat niemand kan verplicht worden zich te incrimineren.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de verdachte zonder verwittiging van het zwijgrecht - Cautieplicht

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de verdachte zonder verwittiging van het zwijgrecht - Cautieplicht

7/06/2023

l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Preuve obtenue au mépris du droit à la protection des données à caractère personnel - Admissibilité de la preuve

- Art. 6 et 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 126 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Preuve obtenue au mépris du droit au respect de la vie privée - Admissibilité de la preuve

- Art. 6 et 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 126 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Preuve obtenue au mépris du droit au respect de la vie privée - Admissibilité de la preuve

- Art. 6 et 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 88bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 126 L. du 13 juin 2005 relative aux communications électroniques

Le droit à l'assistance d'un avocat est lié à l'obligation d'information, au droit au silence et au fait que personne ne peut être contraint à s'auto-incriminer.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Exclusion de la preuve - Droit à un procès équitable - Déclaration du suspect sans qu'il ait été informé de son droit au silence - Obligation d'information

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Exclusion de la preuve - Droit à un procès équitable - Déclaration du suspect sans qu'il ait été informé de son droit au silence -

P. 256/937

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de verdachte zonder verwittiging van het zwijgrecht - Cautieplicht - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verklaring van de verdachte zonder verwittiging van het zwijgrecht - Cautieplicht - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat - Verbod op zelfincriminatie - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Recht op bijstand van een advocaat - Verbod op zelfincriminatie - Draagwijdte

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

Obligation d'information

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Déclaration du suspect sans qu'il ait été informé de son droit au silence - Obligation d'information - Exclusion de la preuve - Droit à un procès équitable

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Déclaration du suspect sans qu'il ait été informé de son droit au silence - Obligation d'information - Exclusion de la preuve - Droit à un procès équitable

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit au silence - Droit à l'assistance d'un avocat - Interdiction de l'auto-incrimination - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit au silence - Droit à l'assistance d'un avocat - Interdiction de l'auto-incrimination - Portée

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

Het recht op een eerlijk proces vereist slechts dat aan een verdachte bijstand van een advocaat wordt verleend tijdens zijn verhoor door de politie, in zoverre hij zich in een kwetsbare positie bevindt; het staat aan de rechter om aan de hand van concrete gegevens van de zaak na te gaan of de beklaagde zich tijdens zijn verhoren in een bijzonder kwetsbare positie bevond en, zo dit het geval is, of het niet-uitsluiten van bepaalde verhoren die tijdens het strafonderzoek werden afgelegd zonder bijstand van een advocaat of miskening van de cautieplicht, tot gevolg heeft dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel is miskend (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verklaring van de verdachte zonder bijstand van een advocaat - Kwetsbare positie - Beoordeling door vonnisrechter - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Verklaring van de verdachte zonder bijstand van een advocaat - Kwetsbare positie - Beoordeling door vonnisrechter - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat tijdens een verhoor verdachte - Begrip verdachte in een kwetsbare positie - Beoordeling door vonnisrechter - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat tijdens een verhoor verdachte - Begrip verdachte in een kwetsbare positie - Beoordeling door vonnisrechter - Uitsluiting van bewijs - Recht op een eerlijk proces

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van de verdachte - Bewijs

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van de verdachte - Bewijs

Le droit à un procès équitable requiert uniquement que l'assistance d'un avocat soit offerte au prévenu durant son audition par la police, dans la mesure où il se trouve dans une situation de vulnérabilité; il appartient au juge de vérifier, en s'appuyant sur des éléments concrets, si le prévenu se trouvait dans une situation particulièrement vulnérable durant ses auditions et, si tel est le cas, si le fait de ne pas exclure certaines auditions réalisées au cours de l'enquête pénale sans l'assistance d'un avocat ou en violation de l'obligation d'information entraîne une violation du droit à un procès équitable considéré dans son ensemble (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Déclaration du suspect sans l'assistance d'un avocat - Situation vulnérable - Appréciation par la juridiction de jugement - Exclusion de la preuve - Droit à un procès équitable

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Déclaration du suspect sans l'assistance d'un avocat - Situation vulnérable - Appréciation par la juridiction de jugement - Exclusion de la preuve - Droit à un procès équitable

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à l'assistance d'un avocat durant l'audition du suspect - Notion de suspect se trouvant en situation de vulnérabilité - Appréciation par la juridiction de jugement - Exclusion de la preuve - Droit à un procès équitable

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à l'assistance d'un avocat durant l'audition du suspect - Notion de suspect se trouvant en situation de vulnérabilité - Appréciation par la juridiction de jugement - Exclusion de la preuve - Droit à un procès équitable

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à l'assistance d'un avocat - Audition du suspect - Preuve

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à l'assistance d'un avocat - Audition du suspect - Preuve

Noch artikel 6 EVRM, noch het recht van verdediging, verzetten zich ertegen dat het vonnisgerecht zich baseert op de beschikbare gegevens van het strafdossier; daartoe komen alle gegevens in aanmerking, waaronder de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht waaruit blijkt welke feiten wel en niet worden verwezen en de aan tegenspraak onderworpen informatie verstrekt door het openbaar ministerie; niet vereist is dat de vonnisrechter het nog bij de onderzoeksrechter aanhangige dossier inkijkt.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Verwijzingsbeschikking - Inzage dossier door vonnisrechter.

- Artt. 55, 127, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering
BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Verwijzingsbeschikking - Inzage dossier door vonnisrechter.

- Artt. 55, 127, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Bewijs - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Verwijzingsbeschikking - Inzage dossier door vonnisrechter.

- Artt. 55, 127, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Bewijs - Beschikbare gegevens in het strafdossier - Verwijzingsbeschikking - Inzage dossier door vonnisrechter.

- Artt. 55, 127, 182 en 190 Wetboek van Strafvordering

Uit de bepalingen van de AWDA volgt dat het opsporen, vaststellen en vervolgen van inbreuken op de AWDA is toevertrouwd aan douaneambtenaren, die daartoe over ruime onderzoeksbevoegdheden beschikken, zoals woningen visiteren en zaken in beslag nemen; douaneambtenaren zijn functioneel te beschouwen als agenten van gerechtelijke politie en kunnen in die hoedanigheid bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie; dat deze ambtenaren, vanuit statutair oogpunt, geen politieambtenaren zijn en hun ambt niet uitoefenen onder het gezag van de minister van Justitie, doet hieraan geen afbreuk.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Gerechtelijk onderzoek -

7/06/2023

Ni l'article 6 de la Convention ni les droits de la défense ne s'opposent à ce que la juridiction de jugement se base sur les éléments disponibles du dossier répressif; dans ce cadre, elle prend en considération tous les éléments, parmi lesquels la décision de renvoi de la juridiction d'instruction révélant les faits qui lui sont déférés et ceux qui ne le sont pas ainsi que les informations soumises à contradiction fournies par le ministère public; il n'est pas requis que la juridiction de jugement consulte le dossier répressif dont le juge d'instruction est encore saisi.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Elements disponibles dans le dossier répressif - Ordonnance de renvoi - Consultation du dossier par la juridiction de jugement.

- Art. 55, 127, 182 et 190 Code d'Instruction criminelle
PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Elements disponibles dans le dossier répressif - Ordonnance de renvoi - Consultation du dossier par la juridiction de jugement.

- Art. 55, 127, 182 et 190 Code d'Instruction criminelle
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Preuve - Elements disponibles dans le dossier répressif - Ordonnance de renvoi - Consultation du dossier par la juridiction de jugement.

- Art. 55, 127, 182 et 190 Code d'Instruction criminelle
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Preuve - Elements disponibles dans le dossier répressif - Ordonnance de renvoi - Consultation du dossier par la juridiction de jugement.

- Art. 55, 127, 182 et 190 Code d'Instruction criminelle

Il résulte des dispositions de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises que la recherche, la constatation et la poursuite d'infractions à cette loi sont confiées aux agents des douanes, qui disposent à cet effet de larges pouvoirs d'investigation et peuvent notamment visiter des habitations et procéder à des saisies; les agents des douanes doivent être considérés, sur le plan fonctionnel, comme des agents de police judiciaire et peuvent, en cette qualité, prêter assistance à la police judiciaire; le fait que, d'un point de vue statutaire, ces agents ne soient pas des fonctionnaires de police et n'exercent pas leur fonction sous l'autorité du ministre de la Justice est sans incidence à cet égard.

DOUANES ET ACCISES - Instruction - Agents des douanes -

P. 259/937

Douaneambtenaren - Onderzoeksbevoegdheden - Bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie

- Artt. 175, 182, 189, 201, 267, 273 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 3,4 en 5 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

DOUANE EN ACCIJNZEN - Gerechtelijk onderzoek - Douaneambtenaren - Onderzoeksbevoegdheden - Bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie

- Artt. 175, 182, 189, 201, 267, 273 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 3,4 en 5 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Douane en accijnzen - Douaneambtenaren - Onderzoeksbevoegdheden - Bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie

- Artt. 175, 182, 189, 201, 267, 273 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 3,4 en 5 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Douane en accijnzen - Douaneambtenaren - Onderzoeksbevoegdheden - Bijstand verlenen aan de gerechtelijke politie

- Artt. 175, 182, 189, 201, 267, 273 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 3,4 en 5 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Uit de bepalingen van de EU-Richtlijn 2010/64/EU, om te zetten naar Belgisch recht voor 27 oktober 2013, volgt dat elke beklaagde in de regel recht heeft op een schriftelijke vertaling voor de voor hem relevante stukken, die essentieel zijn voor zijn verweer; als essentiële stukken zijn aangemerkt: de beslissingen tot vrijheidsbeneming, de tenlastelegging in de dagvaarding en de vonnissen; voor wat de andere processtukken betreft, oordeelt de rechter onaantastbaar of ze essentieel zijn voor de effectieve uitoefening van het recht van verdediging; hij kan daarbij alle relevante omstandigheden ter vrijwaring van dat recht in aanmerking nemen (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Richtlijn 2010/64 betreffende het recht op vertolking en vertaling - Recht op vertaling - Essentiële stukken voor de verdediging

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

Pouvoirs d'investigation - Assistance apportée à la police fédérale

- Art. 175, 182, 189, 201, 267, 273 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

- Art. 3, 4 et 5 L. du 5 août 1992

DOUANES ET ACCISES - Instruction - Agents des douanes - Pouvoirs d'investigation - Assistance apportée à la police fédérale

- Art. 175, 182, 189, 201, 267, 273 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

- Art. 3, 4 et 5 L. du 5 août 1992

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Douanes et accises - Agents des douanes - Pouvoirs d'investigation - Assistance apportée à la police fédérale

- Art. 175, 182, 189, 201, 267, 273 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

- Art. 3, 4 et 5 L. du 5 août 1992

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Douanes et accises - Agents des douanes - Pouvoirs d'investigation - Assistance apportée à la police fédérale

- Art. 175, 182, 189, 201, 267, 273 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

- Art. 3, 4 et 5 L. du 5 août 1992

Il résulte des dispositions de la directive 2010/64/UE du Parlement européen et du Conseil du 20 octobre 2010 relative au droit à l'interprétation et à la traduction dans le cadre des procédures pénales, qui devait être transposée en droit belge pour le 27 octobre 2013, que tout prévenu a, en règle, droit à une traduction écrite des pièces qui sont pertinentes à son égard, qui sont essentielles à sa défense; sont considérés comme pièces essentielles: les décisions privatives de liberté, les préventions dans la citation et les jugements; s'agissant des autres pièces de procédure, le juge apprécie souverainement si elles sont essentielles à l'exercice effectif des droits de la défense; dans ce cadre, il peut prendre en considération toutes les circonstances pertinentes pour la sauvegarde de ce droit (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Divers - Directive 2010/64/UE relative au droit à l'interprétation et à la traduction dans le cadre des procédures pénales, - Droit à la traduction - Pièces essentielles pour la défense

- Art. 6, § 3, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

november 1950, te Rome

- Artt. 3.2 en 3.3 Wet 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parle

EUROPESE UNIE - Allerlei - Richtlijn 2010/64 betreffende het recht op vertolking en vertaling - Recht op vertaling - Essentiële stukken voor de verdediging

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 3.2 en 3.3 Wet 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parle

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op vertaling - Essentiële stukken voor de verdediging

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 3.2 en 3.3 Wet 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parle

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op vertaling - Essentiële stukken voor de verdediging

- Art. 6.3.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 3.2 en 3.3 Wet 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parle

Uit de Wet van 22 april 2003 volgt niet dat douaneambtenaren bij het verlenen van bijstand aan de gerechtelijke politie bekleed dienen te zijn met de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie - Hulpofficier van de procureur des Konings

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douaneambtenaren - Bijstand aan
7/06/2023

novembre 1950

- Art. 3.2 et 3.3 L. du 28 octobre 2016

UNION EUROPEENNE - Divers - Directive 2010/64/UE relative au droit à l'interprétation et à la traduction dans le cadre des procédures pénales, - Droit à la traduction - Pièces essentielles pour la défense

- Art. 6, § 3, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 3.2 et 3.3 L. du 28 octobre 2016

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à la traduction - Pièces essentielles pour la défense

- Art. 6, § 3, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 3.2 et 3.3 L. du 28 octobre 2016

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à la traduction - Pièces essentielles pour la défense

- Art. 6, § 3, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 3.2 et 3.3 L. du 28 octobre 2016

Il ne résulte pas de la loi du 22 avril 2003 octroyant la qualité d'officier de police judiciaire à certains agents de l'administration des douanes et accises que, lorsqu'ils prêtent assistance à la police judiciaire, les agents des douanes doivent être revêtus de la qualité d'officier de police judiciaire auxiliaire du procureur du Roi (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Agents des douanes - Assistance portée à la police judiciaire - Auxiliaire du procureur du Roi

- Art. 9 Code d'Instruction criminelle

DOUANES ET ACCISES - Agents des douanes - Assistance portée à

gerechtelijke politie - Hulpofficier van de procureur des Konings

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie - Hulpofficier van de procureur des Konings

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie - Hulpofficier van de procureur des Konings

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

POLITIE - Officier van gerechtelijke politie - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

POLITIE - Officier van gerechtelijke politie - Douaneambtenaren - Bijstand aan gerechtelijke politie

- Art. 9 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beklaagde wordt vervolgd wegens valsheid en het gebruik van valse stukken, begint de verjaring van de strafvordering ten aanzien van beide misdrijven eerst te lopen vanaf het laatste gebruik; het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, het nuttig gevolg heeft dat hij ervan verwachtte (1). (1) Zie concl. OM.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Verjaring strafvordering - Beginpunt

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Laatste gebruik - Nuttig gevolg dat de dader van het gebruik verwachtte - Verjaring strafvordering - Beginpunt

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik van valse stukken - Beginpunt van de verjaringstermijn

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Gebruik

la police judiciaire - Auxiliaire du procureur du Roi

- Art. 9 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Agents des douanes - Assistance portée à la police judiciaire - Auxiliaire du procureur du Roi

- Art. 9 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Agents des douanes - Assistance portée à la police judiciaire - Auxiliaire du procureur du Roi

- Art. 9 Code d'Instruction criminelle

POLICE - Officier de police judiciaire - Agents des douanes - Assistance portée à la police judiciaire

- Art. 9 Code d'Instruction criminelle

POLICE - Officier de police judiciaire - Agents des douanes - Assistance portée à la police judiciaire

- Art. 9 Code d'Instruction criminelle

Lorsqu'un prévenu est poursuivi du chef de faux et d'usage de faux, la prescription de l'action publique à l'encontre des deux infractions commence à courir à partir du dernier usage; l'usage de faux se continue, même sans fait nouveau de l'auteur et sans intervention itérative de sa part, tant que le but qu'il visait n'est pas entièrement atteint et tant que l'acte initial qui lui est reproché ne cesse pas d'engendrer, sans qu'il s'y oppose, l'effet utile qu'il en attendait (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Dernier usage - Effet utile que l'auteur attendait de l'usage - Prescription de l'action publique - Point de départ

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

FAUX ET USAGE DE FAUX - Dernier usage - Effet utile que l'auteur attendait de l'usage - Prescription de l'action publique - Point de départ

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Usage de faux - Point de départ du délai de prescription

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Usage de faux - Point de départ du délai de prescription

van valse stukken - *Beginpunt van de verjaringstermijn*

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

- Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.19.0583.N

28 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.3](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht in een vonnis uitdrukkelijk aan te geven dat een gerechtelijk stagiair die mee van de zaak heeft kennis genomen, erover heeft beraadslaagd en aanwezig is bij de uitspraak, een gerechtelijk stagiair is die bij wijze van overgangsmaatregel tijdens de verlenging van zijn stage een rechter mag vervangen; indien een gerechtelijk stagiair mee van een zaak kennis neemt, erover heeft beraadslaagd en aanwezig is bij de uitspraak moet hij, behoudens tegenbewijs, worden geacht daartoe te zijn gemachtigd.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Gerechtelijk stagiair - Plaatsvervanging in de zetel - Machtiging

Aucune disposition n'oblige à indiquer expressément dans un jugement qu'un stagiaire judiciaire, qui connaît de l'affaire, participe au délibéré et est présent lors de la prononciation, est un stagiaire judiciaire habilité, à titre transitoire, à remplacer un juge à l'occasion de la prolongation de son stage; lorsqu'un stagiaire judiciaire connaît d'une affaire, participe au délibéré et est présent lors de la prononciation du jugement, il doit, sauf preuve contraire, être considéré comme étant habilité à cet effet.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Stagiaire judiciaire - Suppléance dans le siège - Habilitation

Wanneer een afdeling van een politierechtbank zich territoriaal onbevoegd verklaart, is daardoor enkel de rechtsmacht uitgeput van deze afdeling over haar grondgebied; deze beslissing verhindert niet dat een andere afdeling van de politierechtbank met rechtsmacht over andere kantons, zich territoriaal bevoegd verklaart voor de in haar kanton gepleegde overtredingen.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Afdelingen van een zelfde politierechtbank - Beslissing van onbevoegdheid van één afdeling

- Art. 186, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 25 KB 14 maart 2014 betreffende de verdeling van de arbeidshoven, de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken, de ondernemingsrechtbanken en de politierechtbanken in afdelingen

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Bevoegdheid - Politierechtbank met meerdere afdelingen - Beslissing van onbevoegdheid van één afdeling

- Art. 186, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 25 KB 14 maart 2014 betreffende de verdeling van de arbeidshoven, de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken, de ondernemingsrechtbanken en de politierechtbanken in afdelingen

Lorsqu'une division d'un tribunal de police se déclare territorialement incompétente, seule la juridiction que cette division exerce sur son territoire est épuisée; cette décision ne s'oppose pas à ce qu'une autre division du tribunal de police dont la juridiction couvre d'autres cantons, se déclare territorialement compétente pour les contraventions commises dans les limites de son canton.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Divisions d'un même tribunal de police - Décision d'incompétence d'une division

- Art. 186, § 1 Code judiciaire

- Art. 25 A.R. du 14 mars 2014

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Compétence - Tribunal de police comprenant plusieurs divisions - Décision d'incompétence d'une division

- Art. 186, § 1 Code judiciaire

- Art. 25 A.R. du 14 mars 2014

Wanneer een gerechtelijk stagiair als bedoeld bij artikel 259octies §6 Gerechtelijk Wetboek een plaatsvervangende zetel vervult, wordt de rechter die hij vervangt geacht te zijn verhinderd; geen enkele wetsbepaling vereist dat die verhindering uitdrukkelijk wordt vastgelegd.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Gerechtelijk stagiair - Plaatsvervangende in de zetel
- Art. 259octies, § 6 Gerechtelijk Wetboek

Lorsqu'un stagiaire judiciaire visé à l'article 259octies, § 6, du Code judiciaire exerce une suppléance et complète ainsi le siège, le juge qu'il remplace est présumé empêché; aucune disposition légale ne requiert que cet empêchement soit consigné de manière expresse.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Stagiaire judiciaire - Suppléance dans le siège
- Art. 259octies, § 6 Code judiciaire

P.19.0584.N

7 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.2](#)

AC nr. ...

De rechter dient de schade te bepalen op het tijdstip dat dit van het effectieve herstel ervan zo dicht mogelijk benadert, dit is op het tijdstip van zijn uitspraak.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Tijdstip van beoordeling
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Le juge est tenu d'évaluer le dommage au moment le plus proche de celui de la réparation effective, c'est-à-dire au moment du prononcé.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Moment de l'appréciation
- Art. 1382 et 1383 Code civil

Het oorzakelijk verband tussen fout en schade veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan zoals ze zich heeft voorgedaan (1); de rechter kan degene die een fout heeft begaan, niet veroordelen tot vergoeding van de schade indien uit die beslissing onzekerheid blijkt te bestaan over het oorzakelijk verband tussen de fout en die schade. (1) Cass. 4 januari 2018, AR C.17.0103.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 18 november 2014, AR P.13.0250.N, AC 2014, nr. 701; Cass. 14 november 2012, AR P.11.1611.F, AC 2012, nr. 612.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Gerechtelijk stagiair - Plaatsvervangende in de zetel
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Le lien causal entre la faute et le dommage requiert que, sans cette faute, le dommage n'aurait pas pu se produire tel qu'il s'est réalisé (1) ; le juge ne peut condamner l'auteur de la faute à réparer le dommage s'il décide qu'une incertitude subsiste quant au lien causal entre la faute et ce dommage. (1) Cass. 4 janvier 2018, RG C.17.0103.N, inédit ; Cass. 18 novembre 2014, RG P.13.0250.N, Pas. 2014, n° 701 ; Cass. 14 novembre 2012, RG P.11.1611.F, Pas. 2012, n° 612.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par le juge - Stagiaire judiciaire - Suppléance dans le siège
- Art. 1382 et 1383 Code civil

P.19.0623.F

5 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.1](#)

AC nr. ...

In beginsel worden het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces aangetast wanneer een verdachte die zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, met name wanneer hij van zijn vrijheid is beroofd, tijdens zijn verhoor door de politie belastende verklaringen aflegt zonder dat hij door een advocaat werd bijgestaan; toch komt het voor dat er, zelfs bij ontstentenis van dwingende redenen voor het beperken van dat recht op bijstand van een advocaat, geen sprake is van een schending van artikel 6 EVRM; immers, in de uitlegging die het Europees Hof voor de rechten van de mens aan die bepaling geeft, kan de rechter op basis van andere factoren aannemen dat het proces, in zijn geheel genomen, toch eerlijk is verlopen; het feit dat het gebrek aan bijstand door een advocaat niet gegrond is op een dwingende reden staat hieraan niet in de weg, maar heeft enkel tot gevolg dat de rechter des te strenger erop moet toezien dat het proces, in zijn geheel genomen, eerlijk is verlopen; in dit opzicht moeten de door het Europees Hof voor de rechten van de mens vastgelegde factoren enkel in aanmerking worden genomen voor zover ze, gelet op de omstandigheden van de zaak, relevant zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 103.

En principe, il est porté atteinte aux droits de la défense et au droit à un procès équitable lorsqu'un suspect qui se trouve en position particulièrement vulnérable, par exemple ensuite de sa privation de liberté, fait des déclarations incriminantes durant son audition par la police sans avoir la possibilité d'être assisté d'un avocat; toutefois, même en l'absence de raisons impérieuses de restreindre ce droit à l'assistance d'un conseil, il peut ne pas y avoir de violation de l'article 6 de la Convention; en effet, dans l'interprétation de cette disposition par la Cour européenne des droits de l'homme, le juge peut considérer sur la base d'autres facteurs que, dans son ensemble, le procès s'est néanmoins déroulé de manière équitable; le fait que le défaut d'assistance par un avocat ne se fonde pas sur un motif impérieux n'y fait pas obstacle, mais a pour seule conséquence que le juge doit examiner avec d'autant plus de rigueur si, dans son ensemble, le procès s'est déroulé de manière équitable; dans ce cadre, les facteurs dégagés par la Cour européenne des droits de l'homme ne doivent être pris en considération que s'ils sont pertinents, au regard des circonstances de la cause (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ADVOCAAT - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Verdachte in een bijzonder kwetsbare positie - Belastende verklaringen afgelegd ten overstaan van de politie - Geen mogelijkheid tot bijstand van een advocaat, zonder dwingende reden - Gevolg - Relevante criteria in het licht van de omstandigheden van de zaak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering
RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Verdachte in een bijzonder kwetsbare positie - Belastende verklaringen afgelegd ten overstaan van de politie - Geen mogelijkheid tot bijstand van een advocaat, zonder dwingende reden - Gevolg - Relevante criteria in het licht van de omstandigheden van de zaak

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.

AVOCAT - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Suspect en position particulièrement vulnérable - Déclarations incriminantes faites à la police - Défaut de possibilité d'être assisté par un avocat, sans motif impérieux - Conséquence - Critères pertinents au regard des circonstances de la cause

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis, § 6, 9) Code d'Instruction criminelle
DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Suspect en position particulièrement vulnérable - Déclarations incriminantes faites à la police - Défaut de possibilité d'être assisté par un avocat, sans motif impérieux - Conséquence - Critères pertinents au regard des circonstances de la cause

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis, § 6, 9) Code d'Instruction criminelle
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

6 - Art. 6.1 - *Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Verdachte in een bijzonder kwetsbare positie - Belastende verklaringen afgelegd ten overstaan van de politie - Geen mogelijkheid tot bijstand van een advocaat, zonder dwingende reden - Gevolg - Relevante criteria in het licht van de omstandigheden van de zaak*

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 47bis, § 6, 9) Wetboek van Strafvordering

l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Suspect en position particulièrement vulnérable - Déclarations incriminantes faites à la police - Défaut de possibilité d'être assisté par un avocat, sans motif impérieux - Conséquence - Critères pertinents au regard des circonstances de la cause

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis, § 6, 9) Code d'Instruction criminelle

P.19.0631.N

21 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.1](#)

AC nr. ...

Voor het bepalen van het misdrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, wordt de hoogte van de maximum gevangenisstraf vergeleken, bij gelijkheid van de maximum gevangenisstraf de maximum geldboete en dit ongeacht de hoogte van de minimum gevangenisstraf en bij gelijkheid van de maximum geldboete de minimum gevangenisstraf (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf"; Cass. 29 september 1993, AR P.93.0293.F, AC 1993, nr. 383, RW 1993-94, 1301 met noot B. SPRIET, "Vergelijking van de zwaarte van straffen".

STRAF - Zwaarste straf - Beoordeling - Criteria

Pour déterminer l'infraction pour laquelle est prévue la peine la plus forte, il est procédé à une comparaison portant sur la durée de la peine maximale d'emprisonnement; si elle est identique, la comparaison porte sur le montant de l'amende maximale, sans avoir égard à la durée de la peine minimale d'emprisonnement et, en cas d'identité de l'amende maximale, sur la durée de la peine minimale d'emprisonnement (1). (1) Cass. 11 septembre 2018, R.A.B.G. 2019/8, 593, note B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf"; Cass. 29 septembre 1993, RG P.93.0293.F, Pas. 1993, n° 383, R.W. 1993-94, 1301, note B. SPRIET, "Vergelijking van de zwaarte van straffen".

PEINE - Peine la plus forte - Appréciation - Critères

P.19.0644.F

7 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 150 Grondwet stelt de bevoegdheid van de jury voor de persmisdrijven niet afhankelijk van de relevantie of het maatschappelijk belang van de gepubliceerde gedachte of opinie, evenmin als van het min of meer beargumenteerde of uitgewerkte karakter van het strafbare geschrift of van de bekendheid van de auteur van dat geschrift (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 613.

DRUKPERS (POLITIE OVER DE) - Drukpersmisdrijf - Bevoegdheid van de jury - Vaststelling - Relevantie of maatschappelijk belang van de gepubliceerde gedachte of opinie - Beargumenteerd of uitgewerkt karakter van het strafbare geschrift - Bekendheid van de auteur

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'article 150 de la Constitution ne fait dépendre la compétence du jury pour les délits de presse ni de la pertinence ou de l'importance sociale de la pensée ou de l'opinion publiée, ni du caractère plus ou moins argumenté ou développé de l'écrit incriminé, ni de la notoriété de son auteur (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESSE - Délit de presse - Compétence du jury - Détermination - Pertinence ou importance sociale de la pensée ou de l'opinion publiée - Caractère argumenté ou développé de l'écrit incriminé - Notoriété de l'auteur

- Art. 150 La Constitution coordonnée 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Drukpers - Drukpersmisdrijf - Bevoegdheid van de jury - Vaststelling - Relevantie of maatschappelijk belang van de gepubliceerde gedachte of opinie - Beargumenteerd of uitgewerkt karakter van het strafbare geschrift - Bekendheid van de auteur

- Art. 435, derde lid Wetboek van Strafvordering

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 150 - Presse - Délit de presse - Compétence du jury - Détermination - Pertinence ou importance sociale de la pensée ou de l'opinion publiée - Caractère argumenté ou développé de l'écrit incriminé - Notoriété de l'auteur

- Art. 435, al. 3 Code d'Instruction criminelle

Indien de beslissing wordt vernietigd op grond van onbevoegdheid, verwijst het Hof van Cassatie de zaak naar de rechters die ervan moeten kennisnemen.

VERWIJZING NA CASSATIE - Strafzaken - Bestreden beslissing - Vernietiging - Grond van onbevoegdheid - Verwijzing

- Art. 150 De gecoördineerde Grondwet 1994

Lorsque la décision attaquée est cassée pour cause d'incompétence, la Cour renvoie la cause devant les juges qui doivent en connaître.

RENOI APRES CASSATION - Matière répressive - Décision attaquée - Cassation - Cause d'incompétence - Renvoi

- Art. 150 La Constitution coordonnée 1994

P.19.0667.F

24 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200624.2F.2](#)

AC nr. ...

Artikel 152 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat elke schriftelijke conclusie die niet vóór het verstrijken van de vastgestelde termijn werd neergelegd en meegedeeld ambtshalve uit het debat moet worden geweerd, maar die bepaling ontzegt de partij die verzuimt binnen de in het proces-verbaal van de rechtszitting vastgestelde eerste termijn een conclusie neer te leggen niet noodzakelijk het recht om er één neer te leggen binnen de in dat proces-verbaal vastgestelde latere termijn; wanneer een conclusie ten aanzien van de eerste termijn laattijdig maar ten aanzien van de tweede termijn regelmatig is neergelegd, dient de rechter in voorkomend geval, op verzoek van een partij, die conclusie te weren indien de datum van neerlegging ervan het gevolg is van een deloyale handeling die het recht van verdediging of de goede rechtsbedeling aantast (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 445.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vaststelling van conclusietermijnen door de rechter - Conclusie die niet vóór het verstrijken van de eerste vastgestelde termijn werd neergelegd of meegedeeld - Weren van de conclusie

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vaststelling van

L'article 152 du Code d'instruction criminelle prévoit l'écartement d'office de tout écrit de conclusions qui n'a pas été déposé et communiqué avant l'expiration du délai prescrit, mais cette disposition ne prive pas nécessairement la partie qui omet de déposer des conclusions dans le premier délai fixé par le procès-verbal d'audience, d'en déposer dans le délai ultérieur que ce procès-verbal prévoit; en cas de conclusions tardives par rapport au premier délai mais régulières en ce qui concerne le second, il appartient le cas échéant au juge, à la demande d'une partie, d'écartier ces conclusions si la date de leur dépôt traduit une déloyauté portant atteinte aux droits de la défense ou à la bonne administration de la justice (1). (1) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Fixation par le juge de délais pour conclure - Conclusions non déposées et communiquées avant l'expiration du premier délai prescrit - Écartement

- Art. 152 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Fixation par le juge

conclusietermijnen door de rechter - Conclusie die niet vóór het verstrijken van de eerste vastgestelde termijn werd neergelegd of meegegeeld - Weren van de conclusie

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

de délais pour conclure - Conclusions non déposées et communiquées avant l'expiration du premier délai prescrit - Écartement

- Art. 152 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.19.0671.N

7 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.3](#)

AC nr. ...

Artikel 14 Wet Politieambt, dat bepaalt dat de politiediensten bij het vervullen van hun opdrachten van bestuurlijke politie toezien op de handhaving van de openbare orde, ter voorkoming van misdrijven en ter bescherming van personen en goederen, laat de politiediensten toe algemeen toezicht uit te oefenen en controles te verrichten op de plaatsen waartoe zij wettelijk toegang hebben.

POLITIE - Opdrachten van bestuurlijke politie - Controle op plaatsen

- Art. 14 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

L'article 14 de loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, qui prévoit que, dans l'exercice de leurs missions de police administrative, les services de police veillent au maintien de l'ordre public en vue de la prévention des infractions et de la protection des personnes et des biens, permet aux services de police d'assurer, entre autres, une surveillance générale et des contrôles dans les lieux qui leur sont légalement accessibles.

POLICE - Missions de police administrative - Contrôles réalisés dans certains lieux

- Art. 14 L. du 5 août 1992

Het verbod een huiszoeking te verrichten in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats voor vijf uur 's morgens en na negen uur 's avonds, zoals bepaald in artikel 1, eerste lid, Huiszoekingswet en de uitzondering op in geval van verzoek of toestemming van de persoon die het werkelijke genot heeft van de plaats, zoals bepaald in artikel 1, tweede lid, 3° Huiszoekingswet, bevatten een wettelijke basis voor het uitvoeren van een zoeking in een voor het publiek niet-toegankelijke plaats; de bijzondere vereiste van artikel 3 Huiszoekingswet dat het verzoek of de toestemming van de bewoner voorafgaand aan de opsporing of huiszoeking moet worden gegeven is niet van toepassing op bedrijfsruimten, die, ook al zijn ze niet publiek toegankelijk, door hun aard of de erin uitgeoefende bedrijvigheden niet te aanzien zijn als een woning of een aanhorigheid ervan; noch het feit dat bedrijfsruimten kunnen vallen onder de bescherming van artikel 8 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van Mens, noch het feit dat artikel 3 Huiszoekingswet is bedoeld om bewijsproblemen te vermijden, doet daaraan afbreuk.

L'interdiction de pratiquer une perquisition dans un lieu non ouvert au public avant cinq heures du matin et après neuf heures du soir, prévue à l'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 7 juin 1969 fixant le temps pendant lequel il ne peut être procédé à des perquisitions, visites domiciliaires ou arrestations, ainsi que l'exception à cette règle en cas de réquisition ou de consentement de la personne qui a la jouissance effective du lieu, prévue à l'article 1er, alinéa 2, 3°, de la loi du 7 juin 1969, confèrent une base légale à la pratique d'une perquisition dans un lieu non ouvert au public; la condition particulière prévue à l'article 3 de la loi du 7 juin 1969, selon lequel la réquisition ou le consentement doit être donné préalablement à la perquisition ou à la visite domiciliaire, ne s'applique pas aux sites d'activité économique qui, même s'ils ne sont pas ouverts au public, ne peuvent, en raison de leur nature ou des activités qui y sont exercées, être considérés comme un domicile ou une annexe à celui-ci; le fait que des sites d'activité économique puissent relever de la protection consacrée à l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tel qu'interprété par la Cour européenne des droits de l'Homme, et la circonstance que l'article 3 de la loi du 7 juin 1969 vise à éviter les problèmes de preuve, sont sans incidence à cet égard.

GRONDWET - Art. 15 - Onschendbaarheid van de woning - Bedrijfsruimten

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 1 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Huiszoeking met toestemming - Begrip woning - Bedrijfsruimten

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 1 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 15 - Inviolabilité du domicile - Sites d'activité économique

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 1 et 3 L. du 7 juin 1969

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Perquisition pour laquelle un consentement a été donné - Notion de domicile - Sites d'activité économique

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 1 et 3 L. du 7 juin 1969

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op privacy - Huiszoeking - Huiszoeking met toestemming - Begrip woning - Bedrijfsruimten

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 1 en 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier vermeldt het hoger beroep van de beklaagde te volgen, geeft het te kennen dat het tegen het beroepen vonnis dezelfde grieven aanvoert als de beklaagde; hieruit volgt dat, wanneer een beklaagde hoger beroep instelt en een grief aankruist die gericht is tegen de beslissing over de procedure, het hoger beroep van het openbaar ministerie dat dezelfde grief als voorwerp heeft, de appelrechter rechtsmacht verleent om de beslissing waarbij de eerste rechter heeft geoordeeld dat een bewijselement nietig is en uit het debat moet worden geweerd, te hervormen en te oordelen dat dit bewijs nietig is en aanwezig dient te blijven in het debat.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Volgappel openbaar ministerie - Beoordeling in beroep van de regelmatigheid van het bewijs

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect de la vie privée - Perquisition - Perquisition pour laquelle un consentement a été donné - Notion de domicile - Sites d'activité économique

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 1 et 3 L. du 7 juin 1969

Lorsque le ministère public mentionne dans son formulaire de griefs qu'il suit l'appel du prévenu, il indique qu'il invoque contre le jugement dont appel les mêmes griefs que le prévenu; il en résulte que, lorsqu'un prévenu interjette appel et coche un grief dirigé contre la décision rendue sur la procédure, l'appel du ministère public qui a le même grief pour objet confère au juge d'appel le pouvoir juridictionnel de réformer la décision par laquelle le premier juge a considéré qu'un élément de preuve est nul et doit être écarté des débats, et de considérer que ledit élément n'est pas nul et doit être maintenu dans les débats.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel suivi par le ministère public - Appréciation en appel de la régularité de la preuve

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Artikel 22, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de verjaring van de strafvordering slechts wordt gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen de in artikel 21 bepaalde termijn; de beslissing om de zaak op de inleidende rechtszitting uit te stellen om het openbaar ministerie toe te laten camerabeelden op te vragen, is een daad die de verjaring van de strafvordering stuit (1). (1) K. BEIRNAERT, "Commentaar bij artikel 22 VTSV", in Duiding Strafprocesrecht, Larcier, 2017, 72 en de verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Artikel 22, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Stuitingsdaad

Artikel 50 Wegverkeersreglement bepaalt dat alle snelheids- en sportwedstrijden op de openbare weg zijn verboden, behoudens speciale toelating van de wettelijk gemachtigde overheid; uit deze bepaling volgt dat weliswaar enkel wedstrijden met een competitie-element onder deze bepaling vallen, maar niet dat er een geldelijk competitie-element moet zijn.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 50 - Snelheids- en sportwedstrijden - Competitie-element - Aard van het competitie-element - Draagwijde

L'article 22, alinéa 1er, du titre préliminaire du Code de procédure pénale dispose que la prescription de l'action publique ne sera interrompue que par les actes d'instruction ou de poursuite faits dans le délai déterminé par l'article 21; la décision prise à l'audience d'introduction de remettre la cause afin de permettre au ministère public de demander des images de vidéosurveillance est un acte qui interrompt l'action publique (1). (1) K. BEIRNAERT, « Commentaar bij artikel 22 VTSV », dans Duiding Strafprocesrecht, Larcier, 2017, 72 et les références à la jurisprudence et à la doctrine.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 22, alinéa 1er - Acte interruptif

L'article 50 du code de la route prévoit qu'il est interdit, sauf autorisation spéciale de l'autorité légalement habilitée, de se livrer sur la voie publique à des luttes de vitesse, ainsi qu'à des épreuves sportives; il résulte certes de cette disposition que seuls sont visés les concours présentant un caractère de compétition, mais pas que ce caractère de compétition doit être de nature pécuniaire.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 50 - Luttes de vitesse et épreuves sportives - Caractère de compétition - Nature du caractère de compétition - Portée

Artikel 68, eerste zin, Wegverkeerswet, zoals gewijzigd bij wet van 6 maart 2018, bepaalt dat de strafvordering die het gevolg is van een overtreding van deze wet alsmede van de ter uitvoering ervan vastgestelde besluiten, verjaart door verloop van twee jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is begaan en in de mate dat zij de termijn van de verjaring van de strafvordering verlengt is de wet van 6 maart 2018 in beginsel onmiddellijk van toepassing op hangende strafvorderingen, tenzij de strafvordering op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze wijzigingswet reeds definitief was verjaard op grond van de oude wet; dit betekent dat de verjaring van de strafvordering voor zover nog niet bereikt op de datum van de inwerkingtreding van de wijzigingswet opnieuw moet worden berekend in functie van de nieuwe verjaringstermijn en aldus moet worden nagegaan welke laatste stuitingsdaad binnen de eerste verlengde termijn van twee jaar werd gesteld (1). (1) In het arrest nr. 54/2019 van 4 april 2019 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat artikel 26, eerste lid, van de wet van 6 maart 2018, in samenhang gelezen met artikel 25, 1°, van die wet, de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de verlenging van de verjaringstermijn van de strafvordering van één naar twee jaar doet ingaan met terugwerkende kracht op 15 februari 2018; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Antwerpen, Maklu, 2012, 137-138; K. BEIRNAERT, "Commentaar bij artikel 22 VTSV", in Duiding Strafprocesrecht, Larcier, 2017, 72 en de verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Wegverkeerswet - Artikel 68 - Wet die de verjaringstermijn van de strafvordering verlengt - Toepassing op hangende strafvorderingen - Draagwijdte

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 68 - Verjaring - Verjaring van de strafvordering - Wet die de verjaringstermijn van de strafvordering verlengt - Toepassing op hangende strafvorderingen - Draagwijdte

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking

L'article 68, première phrase, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, tel qu'il a été modifié par la loi du 6 mars 2018, dispose que l'action publique résultant d'une infraction à la cette loi ainsi qu'aux arrêtés pris en exécution de celle-ci est prescrite après deux ans révolus à compter du jour où l'infraction a été commise et, dans la mesure où elle prolonge le délai de prescription de l'action publique, la loi du 6 mars 2018 relative à l'amélioration de la sécurité routière s'applique, en principe, immédiatement aux actions publiques en cours, sauf si, au moment de l'entrée en vigueur de cette loi modificative, l'action publique était déjà définitivement prescrite sous l'empire de l'ancienne loi; cela signifie que la prescription de l'action publique, pour autant qu'elle n'ait pas encore été atteinte à la date d'entrée en vigueur de cette loi modificative, doit être réappréciée selon le nouveau délai de prescription et qu'il faut donc vérifier la date à laquelle le dernier acte interruptif a été fait durant le premier délai prolongé de deux ans (1). (1) Dans l'arrêt n° 54/2019 du 4 avril 2019, la Cour constitutionnelle a considéré que l'article 26, alinéa 1er, de la loi du 6 mars 2018 relative à l'amélioration de la sécurité routière, lu en combinaison avec l'article 25, 1°, de la même loi, viole les articles 10 et 11 de la Constitution en ce qu'il fait débiter rétroactivement au 15 février 2018 la prolongation du délai de prescription de l'action publique d'un an à deux ans ; R. VERSTRAETEN, Handboek Strafvordering, Anvers, Maklu, 2012, 137-138 ; K. BEIRNAERT, « Commentaar bij artikel 22 VTSV », dans Duiding Strafprocesrecht, Larcier, 2017, 72 et les références à la jurisprudence et à la doctrine.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Article 68 - Loi prolongeant le délai de prescription de l'action publique - Application aux actions publiques en cours - Portée

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 68 - Prescription - Prescription de l'action publique - Loi prolongeant le délai de prescription de l'action publique - Application aux actions publiques en cours - Portée

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans les temps et dans l'espace - Application dans le temps - Loi du 16

in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wegverkeerswet - Artikel 68 - Verjaring van de strafvordering - Wet die de verjaringstermijn van de strafvordering verlengt - Toepassing op hangende strafvorderingen - Draagwijdte

mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Article 68 - Prescription de l'action publique - Loi prolongeant le délai de prescription de l'action publique - Application aux actions publiques en cours - Portée

Artikel 8 EVRM verhindert de rechter niet om een straf op te leggen die hij rekening houdend met de aard en de ernst van de bewezen verklaarde feiten en de persoon van de beklaagde passend acht, ook wanneer deze straf een impact heeft op het verdienvermogen van de beklaagde en diens economische perspectieven mogelijkerwijze hypothekeert.

L'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'empêche pas le juge d'infliger une peine qu'il estime appropriée compte tenu de la nature et de la gravité des faits déclarés établis et de la personne du prévenu, même lorsque cette peine a une incidence sur la capacité de gain du prévenu et risque d'hypothéquer ses perspectives économiques.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Rijverbod - Impact van de straf op de beklaagde - Draagwijdte - Recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven - Opleggen van een straf

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Déchéance du droit de conduire - Incidence de la peine sur le prévenu - Portée - Droit au respect de la vie privée et familiale - Imposition d'une peine

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Opleggen van een rijverbod - Impact van de straf op de beklaagde - Draagwijdte

PEINE - Divers - Imposition d'une déchéance du droit de conduire - Incidence de la peine sur le prévenu - Portée

P.19.0682.N

14 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.5](#)

AC nr. ...

Wanneer een partij slechts één rechtsplegingsvergoeding vordert van alle in het ongelijk gestelde partijen, dient de strafrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering ambtshalve elke in het ongelijk gestelde partij te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijkgestelde partij; de omstandigheid dat deze in het gelijk gestelde partij slechts de solidaire veroordeling vordert van alle in het ongelijk gestelde partijen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 8 mei 2018, AR. P.17.1274.N, AC 2018, nr. 294.

Lorsqu'une partie ne réclame qu'une seule indemnité de procédure à l'ensemble des parties succombantes, le juge répressif qui statue sur l'action civile doit condamner d'office chaque partie succombante au paiement d'une indemnité de procédure à la partie ayant obtenu gain de cause ; la circonstance que la partie ayant obtenu gain de cause ne poursuit que la condamnation solidaire de l'ensemble des parties succombantes à payer une seule indemnité de procédure est sans incidence à cet égard (1). (1) Cass. 8 mai 2018, AR. P.17.1274.N, Pas. 2018, n° 294.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Rechtsplegingsvergoeding - Beschikkingsbeginsel

- Artt. 1138, 2°, en 1021 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke rechtsvordering - Ambtshalve veroordeling

- Artt. 1138, 2°, en 1021 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Burgerlijke rechtsvordering - Ambtshalve veroordeling

ACTION CIVILE - Indemnité de procédure - Principe dispositif

- Art. 1138, 2°, et 1021 Code judiciaire

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Action civile - Condamnation d'office

- Art. 1138, 2°, et 1021 Code judiciaire

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

INDEMNITE DE PROCEDURE - Action civile - Condamnation d'office

- Artt. 1138, 2°, en 1021 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 1138, 2°, et 1021 Code judiciaire
- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

P.19.0692.F

12 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.2](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 2 Strafwetboek kan geen misdrijf worden gestraft met straffen die bij de wet niet waren gesteld voordat het misdrijf werd gepleegd, en wordt de minst zware straf toegepast indien de ten tijde van het vonnis bepaalde straf verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald; onder vigeur van artikel 57bis, § 1, eerste lid, Jeugdbeschermingswet kon de jeugdrechtbank beslissen om de zaak uit handen te geven indien ze een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding niet geschikt achtte of indien de minderjarige ervan werd verdacht een wanbedrijf of een correctionaliseerbare misdaad te hebben gepleegd en dat, tenzij het ging om een in de tweede streep van die bepaling bedoeld misdrijf, terwijl de betrokkene reeds eerder het voorwerp was geweest van een of meerdere van de in artikel 37, § 2, § 2bis of § 2ter Jeugdbeschermingswet bedoelde maatregelen of van een herstelrechtelijk aanbod als bedoeld in de artikelen 37bis tot 37quinquies; overeenkomstig artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018, is de uithandengeving thans enkel nog toegestaan wanneer het aan de jongere ten laste gelegde misdrijf bestaat in een als aanranding van de lichamelijke of psychische integriteit omschreven feit dat, ingeval het zou zijn gepleegd door een meerderjarige, in de zin van het Strafwetboek of van de bijzondere wetten een correctionele hoofdgevangenisstraf van vijf jaar of een zwaardere straf tot gevolg zou kunnen hebben; aangezien artikel 125 decreet 18 januari 2018 op de uithandengeving van de zaak door de jeugdgerechten striktere voorwaarden stelt dan de Jeugdbeschermingswet, is dat artikel een minder strenge bepaling.

Conformément à l'article 2 du Code pénal, nulle infraction ne peut être punie de peines qui n'étaient pas portées par la loi avant que l'infraction fût commise et, si la peine établie au temps du jugement diffère de celle qui était portée au temps de l'infraction, la peine la moins forte sera appliquée; sous l'empire de l'article 57bis, § 1er, alinéa 1er, de la loi relative à la protection de la jeunesse, le tribunal de la jeunesse pouvait se dessaisir si, outre l'inadéquation des mesures de garde, de préservation ou d'éducation, le mineur était soupçonné d'avoir commis un délit ou un crime correctionnalisable, et, à moins qu'il s'agisse d'une infraction visée au second tiret de cette disposition, alors qu'il avait déjà fait l'objet d'une ou de plusieurs mesures visées à l'article 37, § 2, § 2bis ou § 2ter de ladite loi ou d'une offre restauratrice telle que visée à ses articles 37bis à 37quinquies; désormais, conformément à l'article 125, § 1er, alinéa 2, 2°, du décret du 18 janvier 2018, le dessaisissement n'est plus permis que dans l'hypothèse où l'infraction imputée au jeune est un fait consistant en une atteinte à l'intégrité physique ou psychique d'autrui, qui, s'il avait été commis par une personne majeure, aurait été de nature à entraîner, au sens du Code pénal ou des lois particulières, une peine d'emprisonnement correctionnel principal de cinq ans ou une peine plus lourde; ainsi, subordonnant le dessaisissement des juridictions de la jeunesse à des conditions plus strictes que sous l'empire de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, l'article 125 du décret du 18 janvier 2018 constitue une disposition moins sévère.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Franse Gemeenschap - Artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Artikel

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Communauté française - Loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, article 57bis - Décret du 18 janvier 2018, article 125, §

125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018 - Minder strenge bepaling

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd -

Uithandengeving door de jeugdgerechten - Franse Gemeenschap - Artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018 - Minder strenge bepaling

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

JEUGDBESCHERMING - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Franse Gemeenschap - Artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018 - Werking in de tijd - Minder strenge bepaling

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

JEUGDBESCHERMING - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Franse Gemeenschap - Artikel 57bis Jeugdbeschermingswet - Artikel 125, § 1, tweede lid, 2°, decreet 18 januari 2018 - Werking in de tijd - Minder strenge bepaling

- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

1er, alinéa 2, 2° - Disposition moins sévère

- Art. 2 Code pénal

- Art. 2 Code pénal

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Communauté française - Loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, article 57bis - Décret du 18 janvier 2018, article 125, § 1er, alinéa 2, 2° - Disposition moins sévère

- Art. 2 Code pénal

- Art. 2 Code pénal

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Communauté française - Loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, article 57bis - Décret du 18 janvier 2018, article 125, § 1er, alinéa 2, 2° - Application dans le temps - Disposition moins sévère

- Art. 2 Code pénal

- Art. 2 Code pénal

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Communauté française - Loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, article 57bis - Décret du 18 janvier 2018, article 125, § 1er, alinéa 2, 2° - Application dans le temps - Disposition moins sévère

- Art. 2 Code pénal

- Art. 2 Code pénal

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

Noch de artikelen 40 Kinderrechtenverdrag en 14 IVBPR noch enige andere bepaling verbieden de bij de voormelde verdragen aangesloten Staten te bepalen dat de jeugdrechtbanken vanaf een minimumleeftijd, waaronder minderjarigen niet onder de bevoegdheid van de gemeenschappelijke rechtbanken kunnen vallen, onder de bij wet gestelde voorwaarden, en met name wanneer ze een beschermingsmaatregel niet geschikt achten, de zaak uit handen kunnen geven en de zaak naar het openbaar ministerie kunnen verwijzen met het oog op vervolging voor de bevoegde strafgerichten.

Ni les articles 40 de la Convention du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant et 14 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques ni aucune autre disposition n'interdisent aux États parties aux traités précités de prévoir qu'à partir d'un âge minimum, au-dessous duquel les mineurs ne peuvent relever des tribunaux de droit commun, les juridictions de la jeunesse, dans les conditions établies par la loi et, en particulier, lorsqu'elles estiment inadéquate une mesure de protection, peuvent se dessaisir et renvoyer la cause au ministère public aux fins de poursuite devant les juridictions répressives compétentes.

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 40 - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Verenigbaarheid

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 40 - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Compatibilité

- Artt. 37 en 40 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Artt. 37 en 40 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

- Art. 37 et 40 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 37 et 40 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966
- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 40 - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Verenigbaarheid

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 40 - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Compatibilité

- Artt. 37 en 40 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Artt. 37 en 40 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 37 et 40 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 37 et 40 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989
- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
JEUGDBESCHERMING - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Verenigbaarheid met andere bepalingen - Artikelen 40 Kinderrechtenverdrag en 14 IVBPR
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
JEUGDBESCHERMING - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Verenigbaarheid met andere bepalingen - Artikelen 40 Kinderrechtenverdrag en 14 IVBPR
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 2 Strafwetboek
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
PROTECTION DE LA JEUNESSE - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Compatibilité avec d'autres dispositions - Convention du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant, article 40 et P.I.D.C.P., article 14
- Art. 2 Code pénal
- Art. 2 Code pénal
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
PROTECTION DE LA JEUNESSE - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Compatibilité avec d'autres dispositions - Convention du 20 novembre 1989 relative aux droits de l'enfant, article 40 et P.I.D.C.P., article 14
- Art. 2 Code pénal
- Art. 2 Code pénal
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

Het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr. 161/2019 van 24 oktober 2019 voor recht gezegd: "Artikel 420 van het Wetboek van strafvordering, zoals vervangen bij artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, schendt de artikelen 10 en 11 Grondwet in zoverre het niet in de mogelijkheid voorziet om onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing tot uithandengeving"; in datzelfde arrest beslist het Grondwettelijk Hof dat de vaststelling van die lacune is uitgedrukt in voldoende nauwkeurige en volledige bewoordingen om, in afwachting van een optreden van de wetgever, de in het geding zijnde bepaling te kunnen toepassen met inachtneming van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie; hieruit volgt dat artikel 420 Wetboek van Strafvordering geen belemmering meer vormt voor het onmiddellijk cassatieberoep tegen een beslissing tot uithandengeving op grond van artikel 57bis Jeugdbeschermingswet of van artikel 125 decreet (Franse Gemeenschap) van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 122.

Par l'arrêt numéro 161/2019 du 24 octobre 2019, la Cour constitutionnelle a dit pour droit: « L'article 420 du Code d'instruction criminelle, tel qu'il a été remplacé par l'article 20 de la loi du 14 février 2014 relative à la procédure devant la Cour de cassation en matière pénale, viole les articles 10 et 11 de la Constitution en ce qu'il ne prévoit pas la possibilité d'introduire un pourvoi en cassation immédiat contre une décision de dessaisissement »; par le même arrêt, elle a considéré que le constat de cette lacune est exprimé en des termes suffisamment précis et complets pour permettre, dans l'attente d'une intervention du législateur, l'application de la disposition en cause dans le respect du principe d'égalité et de non-discrimination; il s'ensuit que l'art. 420 C.I.cr. ne constitue plus un empêchement au pourvoi immédiat contre une décision de dessaisissement sur pied de l'article 57bis de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse ou de l'article 125 du décret (de la Communauté française) du 18 janvier 2018 portant le code de la prévention, de l'aide à la jeunesse et de la protection de la jeunesse (solution implicite) (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

JEUGDBESCHERMING - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

JEUGDBESCHERMING - Uithandengeving door de jeugdgerechten - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 420 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
 - Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
 - Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
 - Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
-
- PROTECTION DE LA JEUNESSE - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse - Pourvoi immédiat - Recevabilité*

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Uithandengeving door de jeugdgerechten
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Uithandengeving door de jeugdgerechten
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 420 Wetboek van Strafvordering
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming
- Art. 125 Decreet houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse
- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Dessaisissement des juridictions de la jeunesse
- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 420 Code d'Instruction criminelle
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse
- Art. 125 Décret portant le code de la prévention, de l'Aide à la jeunesse et de la protection de la Jeunesse

Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat wanneer verschillende misdrijven die de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet gelijktijdig aan eenzelfde feitenrechter worden voorgelegd, alleen de zwaarste straf wordt uitgesproken en de rechter kan in dat geval voor het geheel van de bestrafte feiten slechts die hoofd- en bijkomende straffen opleggen waarin de strafwet die de zwaarste straf bepaalt, voorziet; artikel 1, f), Wet Beroepsuitoefeningsverbod bepaalt dat ingeval van een veroordeling wegens misbruik van vertrouwen of oplichting of poging daartoe, de rechter die veroordeling kan gepaard doen gaan met een verbod om persoonlijk of door een tussenpersoon de in artikel 1 vermelde functies uit te oefenen voor een duur van minstens drie en maximum tien jaar, maar een veroordeling wegens artikel 504quater Strafwetboek laat het opleggen van dit beroepsverbod niet toe (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf"; zie Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N, AC 2015, nr. 714. N waar het Hof heeft geoordeeld dat spijs de afwezigheid van de vermelding van valsheid in informatica in het KB nr. 22 dit misdrijf toch aanleiding kan geven tot een beroepsverbod; Wetsontwerp inzake informaticacriminaliteit, Parl. St., Kamer, 1999-2000, 0213/001-0214/001, pp. 5-6, 10 en 13; J. COPPENS, Wet & Duiding strafrecht, Commentaar onder artikel 210bis Sw.; P. DE HERT, "De wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit en het materieel strafrecht. Een wet die te laat komt of een wet die er nooit had moeten komen?", T. Strafr. 2001, pp. 317-320.

Selon l'article 65, alinéa 1er, du Code pénal, lorsque différentes infractions soumises simultanément au même juge du fond constituent la manifestation successive et continue de la même intention délictueuse, la peine la plus forte sera seule prononcée et, en pareille occurrence, le juge ne peut infliger, pour l'ensemble des faits sanctionnés, que les peines principales et accessoires prévues par la loi pénale portant la peine la plus forte; conformément à l'article 1er, f), de l'arrêté royal n° 22 du 24 octobre 1934 relatif à l'interdiction judiciaire faite à certains condamnés et aux faillis d'exercer certaines fonctions, professions ou activités, le juge qui condamne une personne du chef d'abus de confiance, escroquerie ou tentative d'escroquerie, peut assortir cette condamnation de l'interdiction d'exercer, personnellement ou par interposition de personne, les fonctions mentionnées à l'article 1er, pour une durée qui ne peut être inférieure à trois ans, ni supérieure à dix ans; en revanche, une condamnation fondée sur l'article 504quater du Code pénal ne permet pas de prononcer une telle interdiction professionnelle (1). (1) Cass. 11 septembre 2018, R.A.B.G. 2019/8, 593, note B. SPRIET, « Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf » ; voir Cass. 13 décembre 2016, RG P.15.1117.N, Pas. 2015, n° 714, arrêt dans lequel la Cour a considéré que le faux informatique peut donner lieu à une interdiction professionnelle même si l'A.R. n° 22 ne mentionne pas cette infraction ; Projet de loi relatif à la criminalité informatique, Doc. parl., Chambre, 1999-2000, 0213/001-0214/001, pp. 5-6, 10 et 13 ; J. COPPENS, Wet & Duiding strafrecht, Commentaire concernant l'article 210bis du Code pénal ; P. DE HERT, « De wet van 28 november 2000 inzake informaticacriminaliteit en het materieel strafrecht. Een wet die te laat komt of een wet die er nooit had moeten komen ? », T. Strafr. 2001, pp. 317-320.

INFORMATICA - Informaticabedrog - Artikel 504quater
Strafwetboek - Eéndaadse samenloop - Voortgezet of collectief
misdrijf - Zwaarste straf - Bijkomende straf - Beroepsverbod -
Draagwijdte

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Beroepsverbod - Eéndaadse

7/06/2023

INFORMATIQUE - Fraude informatique - Article 504quater du Code
pénal - Concours idéal - Infraction continue ou collective - Peine la
plus forte - Peine accessoire - Interdiction professionnelle - Portée

PEINE - Divers - Interdiction professionnelle - Concours idéal -

P. 280/937

samenloop - Voortgezet of collectief misdrijf - Zwaarste straf - Bijkomende straffen - Draagwijdte

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Voortgezet of collectief misdrijf - Zwaarste straf - Bijkomende straffen - Beroepsverbod - Draagwijdte

STRAF - Zwaarste straf - Eendaadse samenloop - Voortgezet of collectief misdrijf - Bijkomende straffen - Beroepsverbod - Draagwijdte

Infraction continue ou collective - Peine la plus forte - Peines accessoires - Portée

PEINE - Concours - Concours idéal - Infraction continue ou collective - Peine la plus forte - Peines accessoires - Interdiction professionnelle - Portée

PEINE - Peine la plus forte - Concours idéal - Infraction continue ou collective - Peines accessoires - Interdiction professionnelle - Portée

Oplichting bestaat in het zich doen afgeven of leveren van een door artikel 496 Strafwetboek bedoelde zaak die een ander toebehoort hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen, met het oogmerk zich die zaak toe te eigenen; listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op de afgifte of de levering van de zaak en louter leugenachtige beweringen, zelfs bij herhaling, leveren geen listige kunstgreep op indien ze niet gepaard gaan met uitwendige handelingen die er enige geloofwaardigheid aan verlenen en bovendien moeten listige kunstgrepen determinerend zijn voor de afgifte of de levering van de zaak, dit wil zeggen dat er een oorzakelijk verband moet bestaan tussen de listige kunstgrepen en de afgifte of de levering (1). (1) Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123, RW 2016-17, afl. 18, 708, 708 en noot; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660, T.Strafr. 2013, afl. 3, 189, noot G. SCHOORENS, "De invulling en draagwijdte van de constitutieve bestanddelen van het misdrijf van oplichting".

OPLICHTING - Bestanddelen

OPLICHTING - Bestanddelen - Listige kunstgrepen - Leugenachtige beweringen - Draagwijdte

L'escroquerie consiste à se faire remettre ou délivrer une chose appartenant à autrui visée à l'article 496 du Code pénal, soit en faisant usage de faux noms ou de fausses qualités, soit en employant des manœuvres frauduleuses, dans le but de se l'approprier; les manœuvres frauduleuses sont des moyens trompeurs consistant en des agissements extrinsèques ou accompagnés de tels agissements, en vue de la remise ou de la livraison de la chose, et de simples allégations mensongères, même répétées, ne constituent des manœuvres frauduleuses que si elles sont accompagnées d'agissements extrinsèques qui leur confèrent une certaine crédibilité; en outre, les manœuvres frauduleuses doivent avoir joué un rôle déterminant dans la remise ou la livraison de la chose, ce qui signifie qu'il doit y avoir un lien de causalité entre ces manœuvres et la remise ou la livraison (1). (1) Cass. 17 février 2015, RG P.14.1526.N, Pas. 2015, n° 123, RW 2016-17, liv. 18, 708 et note ; Cass. 21 janvier 2014, RG P.12.1840.N, Pas. 2014, n° 47 ; Cass. 4 décembre 2012, RG P.12.0781.N, Pas. 2012, n° 660, T.Strafr. 2013, liv. 3, 189, note G. SCHOORENS, « De invulling en draagwijdte van de constitutieve bestanddelen van het misdrijf van oplichting ».

ESCROQUERIE - Eléments constitutifs

ESCROQUERIE - Eléments constitutifs - Manœuvres frauduleuses - Allégations mensongères - Portée

Voor het bepalen van het misdrijf waarop de zwaarste straf is gesteld, wordt de hoogte van de maximum gevangenisstraf vergeleken en bij gelijkheid van de maximum gevangenisstraf de maximum geldboete en dit ongeacht de hoogte van de minimum gevangenisstraf (1). (1) Cass. 11 september 2018, RABG 2019/8, 593 en noot B. SPRIET, "Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf".

STRAF - Zwaarste straf - Beoordeling - Criteria

Pour déterminer l'infraction pour laquelle est prévue la peine la plus forte, il est procédé à une comparaison portant sur la durée de la peine maximale d'emprisonnement et, si elle est identique, sur le montant de l'amende maximale, sans avoir égard à la durée de la peine minimale d'emprisonnement (1). (1) Cass. 11 septembre 2018, R.A.B.G. 2019/8, 593, note B. SPRIET, « Penaal beroepsverbod ex KB nr. 22 van 24 oktober 1934, mede bij een voortgezet misdrijf ».

PEINE - Peine la plus forte - Appréciation - Critères

P.19.0705.N

7 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.4](#)

AC nr. ...

De artikelen 42, 1° en 3° en 43bis, tweede en zevende lid, Strafwetboek, die de strafrechter toelaten om geen onredelijk zware straf op te leggen, het bedrag of de geldwaarde te verminderen van de zaken die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf en van zaken die het uit het misdrijf verkregen vermogensvoordeel uitmaken, hebben alleen op strafsancities; in zijn arrest 16/2019 van 31 januari 2019 heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat de matigingsbevoegdheid van de strafrechter niet geldt voor de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen, omdat die veroordeling geen strafsancie uitmaakt, maar een verplichting inhoudt tot het betalen van schadevergoeding die overeenkomt met de door het slachtoffer geleden schade; hieruit volgt dat de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde zaken niet te kwalificeren is als een verbeurdverklaring per equivalent en dat de rechter behoudens de hier niet toepasselijke gevallen niet beschikt over een matigingsbevoegdheid om schadevergoeding te verminderen wegens de financiële toestand van de veroordeelde op grond van andere omstandigheden die hij vaststelt.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Veroordeling tot de tegenwaarde van verbeurdverklaarde zaken - Geen verbeurdverklaring per equivalent - Schadevergoeding - Geen matigingsbevoegdheid van de strafrechter

7/06/2023

Les articles 42, 1°, et 3°, et 43bis, alinéas 2 et 7, du Code pénal, selon lesquels le juge répressif peut, afin de ne pas soumettre le condamné à une peine déraisonnablement lourde, diminuer le montant ou la valeur monétaire des choses qui ont servi ou qui ont été destinées à commettre l'infraction et des choses qui constituent l'avantage patrimonial tiré de l'infraction, ont uniquement trait à des sanctions pénales; dans son arrêt n° 16/2019 du 31 janvier 2019, la Cour constitutionnelle a considéré que le juge répressif ne dispose pas du pouvoir de modérer la condamnation au paiement de la contre-valeur de biens confisqués parce que cette condamnation ne constitue pas une sanction pénale mais implique une obligation de payer des dommages-intérêts qui correspondent au dommage subi par la victime; il s'ensuit que la condamnation au paiement de la contre-valeur des choses confisquées ne peut être qualifiée de confiscation par équivalent et que, sauf dans des cas qui ne s'appliquent pas au litige en cause, le juge n'a pas le pouvoir de réduire le montant de dommages-intérêts sur la base de la situation financière du condamné ou d'autres circonstances qu'il constate.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Condamnation au paiement de la contre-valeur des choses confisquées - Pas de confiscation par équivalent - Dommages-intérêts - Pas de pouvoir de modération du juge répressif

P. 282/937

- Artt. 42, 43bis, 44 en 50 Strafwetboek
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Art. 42, 43bis, 44 et 50 Code pénal
- Art. 1382 et 1383 Code civil

De bepalingen van een dadingsovereenkomst tussen een medebeklaagde en de Administratie van Douane en Accijnzen zijn vertrouwelijk gelet op artikel 320 AWDA, krachtens hetwelk elke ambtenaar van deze administratie verplicht is tot de meest volstreekte geheimhouding aangaande alle zaken waarvan hij wegens de uitoefening van zijn opdracht kennis heeft, behoudens indien hij optreedt binnen de uitoefening van zijn ambt; bovendien wordt de Administratie van de Douane en Accijnzen, zowel in haar hoedanigheid van vervolgende partij als in haar hoedanigheid van bestuur belast met de inning van belastingen als opdracht van algemeen belang, vermoed loyaal op te treden, behoudens indien het tegendeel aannemelijk wordt gemaakt; hieruit volgt dat een beklagde bij de beoordeling van de gegrondheid van een tegen hem gerichte rechtsvordering tot betaling van douanerechten of accijnzen, niet steeds het recht heeft voorlegging te eisen van de dadingsovereenkomst, afgesloten met een medebeklaagde; de rechter oordeelt onaantastbaar of voorlegging van deze overeenkomst is vereist voor de vrijwaring van het recht op een eerlijk proces van de beklagde, dan wel of de door de administratie voorgelegde afrekening en uitleg op basis van die overeenkomst volstaan.

Les dispositions d'une convention de transaction conclue entre un coprévenu et l'administration des douanes et accises sont confidentielles compte tenu de l'article 320 de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises, suivant lequel tout fonctionnaire de cette administration est tenu de garder le secret le plus absolu au sujet de tout ce dont il a eu connaissance par suite de l'exécution de sa mission, sauf lorsqu'il agit dans l'exercice de sa fonction; en outre, l'administration des douanes et accises est présumée agir de manière loyale tant en sa qualité de partie poursuivante qu'en celle d'administration en charge de cette mission d'intérêt général qu'est la perception d'impôts, sauf lorsqu'il est rendu plausible que cela n'a pas été le cas; il s'ensuit que, dans le cadre de l'appréciation du bien-fondé d'une demande en paiement de droits de douane ou d'accises dirigée contre un prévenu, celui-ci n'est pas nécessairement en droit d'exiger la production de la convention de transaction conclue avec un coprévenu; le juge apprécie souverainement si la production de cette convention est nécessaire pour garantir le droit du prévenu à un procès équitable, ou si le décompte et les explications fournis par l'administration sur la base de cette convention sont suffisants.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Transactie - Vertrouwelijkheid van de overeenkomst - Recht op tegenspraak van een medebeklaagde

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 263 en 320 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op tegenspraak - Dading van een medebeklaagde met de douaneadministratie - Recht op inzage van de beklagde in de overeenkomst van transactie - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

DOUANES ET ACCISES - Transaction - Caractère confidentiel de la convention - Droit d'un coprévenu au contradictoire

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 263 et 320 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit au contradictoire - Transaction conclue entre un coprévenu et l'administration des douanes et accises - Droit du prévenu de consulter la convention de transaction - Appréciation par le juge du fond

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.19.0720.N

4 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.1](#)

AC nr. ...

Noch uit de bepalingen van de artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering, noch uit het arrest nr. 131/2016 van het Grondwettelijk Hof volgt dat het Hof van Cassatie kennis zou moeten nemen van een hoger beroep tegen een beschikking van een raadsheer-onderzoeksrechter belast met een gerechtelijk onderzoek op grond van de artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering over een op grond van de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering ingediend verzoek (1). (1) Gwh 20 oktober 2016, nr. 131/2016; A. WINANTS, Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht, in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer, 2020.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorrecht van rechtsmacht - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorrecht van rechtsmacht - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorrecht van rechtsmacht - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

Il ne résulte ni des dispositions des articles 481 et 482 du Code d'instruction criminelle, ni de l'arrêt de la Cour constitutionnelle n° 131/2016, que la Cour de cassation devrait connaître de l'appel de l'ordonnance par laquelle un conseiller chargé d'une instruction conformément aux articles 479 et 480 du Code d'instruction criminelle, statue sur une demande introduite en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle (1). (1) Cour const. 20 octobre 2016, n° 131/2016 ; A. WINANTS, Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht, in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer, 2020

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Privilège de juridiction - Crimes et délits commis par des juges hors de leurs fonctions - Magistrat d'une cour d'appel - Code d'instruction criminelle, articles 479 et 480 - Demande tendant à l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle - Refus du conseiller instructeur - Déclaration d'appel déposée au greffe de la Cour - Recevabilité

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Privilège de juridiction - Crimes et délits commis par des juges hors de leurs fonctions - Magistrat d'une cour d'appel - Code d'instruction criminelle, articles 479 et 480 - Demande tendant à l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle - Refus du conseiller instructeur - Déclaration d'appel déposée au greffe de la Cour - Recevabilité

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Privilège de juridiction - Crimes et délits commis par des juges hors de leurs fonctions - Magistrat d'une cour d'appel - Code d'instruction criminelle, articles 479 et 480 - Demande tendant à l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle - Refus du conseiller instructeur - Déclaration d'appel déposée au greffe de la Cour - Recevabilité

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Voorrecht van rechtsmacht - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Gerechtelijk onderzoek - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Gerechtelijk onderzoek - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Gerechtelijk onderzoek - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Misdaden en wanbedrijven gepleegd door rechters buiten hun ambt - Magistraat van een hof van beroep - Gerechtelijk onderzoek - Artikelen 479 en 480 Wetboek van Strafvordering - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling overeenkomstig de artikelen 61quinquies en 127, § 3, Wetboek van Strafvordering - Weigering van de raadsheer-onderzoeksrechter - Verklaring van hoger beroep bij de griffie van het Hof - Ontvankelijkheid

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Privilège de juridiction - Crimes et délits commis par des juges hors de leurs fonctions - Magistrat d'une cour d'appel - Code d'instruction criminelle, articles 479 et 480 - Demande tendant à l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle - Refus du conseiller instructeur - Déclaration d'appel déposée au greffe de la Cour - Recevabilité

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Crimes et délits commis par des juges hors de leurs fonctions - Magistrat d'une cour d'appel - Instruction judiciaire - Code d'instruction criminelle, articles 479 et 480 - Demande tendant à l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle - Refus du conseiller instructeur - Déclaration d'appel déposée au greffe de la Cour - Recevabilité

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Crimes et délits commis par des juges hors de leurs fonctions - Magistrat d'une cour d'appel - Instruction judiciaire - Code d'instruction criminelle, articles 479 et 480 - Demande tendant à l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle - Refus du conseiller instructeur - Déclaration d'appel déposée au greffe de la Cour - Recevabilité

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Crimes et délits commis par des juges hors de leurs fonctions - Magistrat d'une cour d'appel - Instruction judiciaire - Code d'instruction criminelle, articles 479 et 480 - Demande tendant à l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle - Refus du conseiller instructeur - Déclaration d'appel déposée au greffe de la Cour - Recevabilité

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Crimes et délits commis par des juges hors de leurs fonctions - Magistrat d'une cour d'appel - Instruction judiciaire - Code d'instruction criminelle, articles 479 et 480 - Demande tendant à l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire en application des articles 61quinquies et 127, § 3, du Code d'instruction criminelle - Refus du conseiller instructeur - Déclaration d'appel déposée au greffe de la Cour - Recevabilité

Wanneer het Hof een arrest vernietigt dat de opdecimes onwettig heeft toegepast, is de cassatie beperkt tot dat dictum en wordt ze uitgesproken zonder verwijzing indien de toepasselijke opdecimes met zekerheid kunnen worden bepaald op grond van de vaststellingen van het vernietigde arrest (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; zie Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1942.N, AC 2016, nr. 40; Cass. 19 juni 2001, AR P.99.1715.N, AC 2001, nr. 376.

*STRAF - Geldboete en opdecimen - Opdecimen -
Onwettigheid - Cassatie zonder verwijzing
VERWIJZING NA CASSATIE - Strafzaken - Geldboete -
Opdecimen - Onwettigheid - Cassatie zonder verwijzing*

Lorsque la Cour casse un arrêt qui a illégalement appliqué des décimes additionnels la cassation est limitée à ce dispositif et a lieu sans renvoi si les décimes additionnels applicables peuvent être déterminés avec certitude sur la base des constatations de l'arrêt cassé (1). (Solution implicite). (1) Cass. 21 mars 2001, RG P.00.1626.F, Pas. 2001, n° 150; voir Cass. 19 janvier 2016, RG P.14.1942.N, Pas. 2016, n° 40; Cass. 19 juin 2001, RG P.99.1715.N, Pas. 2001, n° 376.

*PEINE - Amende et décimes additionnels - Décimes additionnels -
Illégalité - Cassation sans renvoi
RENOI APRES CASSATION - Matière répressive - Amende -
Décimes additionnels - Illégalité - Cassation sans renvoi*

Wanneer de beslissing van de rechter twijfel laat bestaan over het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd tussen de twee in de telastlegging bedoelde datums, en de straf tussen die twee datums werd verzwaaard, is de wet die van toepassing is op de straf die aan de beklaagde wordt opgelegd, de wet die hem het gunstigst is (1); dit is het geval voor de verhoging van de geldboeten met toepassing van de Opdecimenwet (2). (1) Zie Cass. 26 september 1913, Pas. 1913, I, p. 410-411, waarnaar verwezen wordt in FR. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. 1: La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, p. 381. (2) Het Hof heeft reeds beslist dat "het arrest, dat de geldboete met 1.990 deciemen verhoogt die aan een beklaagde worden opgelegd wegens een misdrijf dat gepleegd is vóór 1 januari 1995, datum van inwerkingtreding van de wet van 24 december 1993, niet naar recht is verantwoord" (Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; Cass. 17 september 1997, AR P.97.0360.F, AC 1997, nr. 355). Indien, daarentegen, "de feiten waaraan een beklaagde schuldig wordt verklaard, werden gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop een verhoging van de deciemen in werking is getreden en de rechter voor alle feiten samen één geldboete oplegt, dan moet die geldboete worden verhoogd met de nieuwe deciemen; dit houdt geen retroactieve werking in van de nieuwe bepaling, aangezien de toepassing ervan hoe dan ook gerechtvaardigd is door de feiten gepleegd na de inwerkingtreding ervan" (Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0731.N, AC 2018, nr. 580, en de verwijzingen in voetnoot). (M.N.B.)

Lorsque la décision du juge laisse incertain le moment auquel a été commise l'infraction, entre les deux dates visées à la prévention, et que la peine a été aggravée entre ces dernières, la loi applicable à la peine encourue par le prévenu est celle qui lui est la plus favorable(1); il en est ainsi quant à la majoration des amendes en application de la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales(2). (1) Voir Cass. 26 septembre 1913, Pas. 1913, I, pp. 410-411, auquel se réfère FR. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, t. 1: La loi pénale, 3ème éd., Larcier, 2018, p. 381. (2) La Cour a déjà jugé que « n'est pas légalement justifié l'arrêt qui, pour une infraction commise avant le 1er janvier 1995, date d'entrée en vigueur de la loi du 24 décembre 1993, majore de 1.990 décimes l'amende à laquelle il condamne le prévenu » (Cass. 21 mars 2001, RG P.00.1626.F, Pas. 2001, n° 150; Cass., 17 septembre 1997, RG P.97.0360.F, Pas. 1997, n° 355). En revanche, « Lorsque les faits du chef desquels un prévenu est déclaré coupable ont été commis en partie avant et en partie après la date de l'entrée en vigueur d'une augmentation des décimes et que le juge inflige une amende unique du chef de l'ensemble des faits, cette amende doit être majorée des nouveaux décimes; ceci n'implique pas que la nouvelle disposition a un effet rétroactif, dès lors que son application se justifie en tout état de cause par les faits commis après son entrée en vigueur » (Cass. 23 octobre 2018, RG P.18.0731.N, Pas. 2018, n° 580 et réf. en notes). (M.N.B.)

STRAF - Geldboete en opdecimen - Opdecimen - Verhoging - Niet-terugwerkende kracht van de meest ongunstige strafwet - Toepassing - Beslissing van de rechter die twijfel laat bestaan over het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd

- Art. 1 Wet 5 maart 1952, betreffende de opdécimes op de strafrechtelijke geldboeten, gewijzigd bij de Wet 24 december 1993

- Art. 2 Strafwetboek

PEINE - Amende et décimes additionnels - Décimes additionnels - Majoration - Non-rétroactivité de la loi pénale plus défavorable - Application - Décision du juge laissant incertain le moment auquel a été commise l'infraction

- Art. 1er L. du 5 mars 1952, modifiée par la L. du 24 décembre 1993

- Art. 2 Code pénal

Wanneer de beslissing van de rechter twijfel laat bestaan over het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd tussen de twee in de telastlegging bedoelde datums, en de straf tussen die twee datums werd verzwaaard, is de wet die van toepassing is op de straf die aan de beklaagde wordt opgelegd, de wet die hem het gunstigst is (1); dit is het geval voor de verhoging van de geldboeten met toepassing van de Opdecienwet (2). (1) Zie Cass. 26 september 1913, Pas. 1913, I, p. 410-411, waarnaar verwezen wordt in FR. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. 1: La loi pénale, 3de uitg., Larcier, 2018, p. 381. (2) Het Hof heeft reeds beslist dat "het arrest, dat de geldboete met 1.990 deciem verhoogt die aan een beklaagde worden opgelegd wegens een misdrijf dat gepleegd is vóór 1 januari 1995, datum van inwerkingtreding van de wet van 24 december 1993, niet naar recht is verantwoord" (Cass. 21 maart 2001, AR P.00.1626.F, AC 2001, nr. 150; Cass. 17 september 1997, AR P.97.0360.F, AC 1997, nr. 355). Indien, daarentegen, "de feiten waaraan een beklaagde schuldig wordt verklaard, werden gepleegd deels vóór en deels na de datum waarop een verhoging van de deciem in werking is getreden en de rechter voor alle feiten samen één geldboete oplegt, dan moet die geldboete worden verhoogd met de nieuwe deciem; dit houdt geen retroactieve werking in van de nieuwe bepaling, aangezien de toepassing ervan hoe dan ook gerechtvaardigd is door de feiten gepleegd na de inwerkingtreding ervan" (Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0731.N, AC 2018, nr. 580, en de verwijzingen in voetnoot). (M.N.B.)

Lorsque la décision du juge laisse incertain le moment auquel a été commise l'infraction, entre les deux dates visées à la prévention, et que la peine a été aggravée entre ces dernières, la loi applicable à la peine encourue par le prévenu est celle qui lui est la plus favorable (1); il en est ainsi quant à la majoration des amendes en application de la loi du 5 mars 1952 relative aux décimes additionnels sur les amendes pénales (2). (1) Voir Cass. 26 septembre 1913, Pas. 1913, I, pp. 410-411, auquel se réfère FR. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, t. 1: La loi pénale, 3ème éd., Larcier, 2018, p. 381. (2) La Cour a déjà jugé que « n'est pas légalement justifié l'arrêt qui, pour une infraction commise avant le 1er janvier 1995, date d'entrée en vigueur de la loi du 24 décembre 1993, majore de 1.990 décimes l'amende à laquelle il condamne le prévenu » (Cass. 21 mars 2001, RG P.00.1626.F, Pas. 2001, n° 150; Cass., 17 septembre 1997, RG P.97.0360.F, n° 355). En revanche, « Lorsque les faits du chef desquels un prévenu est déclaré coupable ont été commis en partie avant et en partie après la date de l'entrée en vigueur d'une augmentation des décimes et que le juge inflige une amende unique du chef de l'ensemble des faits, cette amende doit être majorée des nouveaux décimes; ceci n'implique pas que la nouvelle disposition a un effet rétroactif, dès lors que son application se justifie en tout état de cause par les faits commis après son entrée en vigueur » (Cass. 23 octobre 2018, RG P.18.0731.N, Pas. 2018, n° 580 et réf. en notes). (M.N.B.)

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Niet-terugwerkende kracht van de meest ongunstige strafwet - Toepassing - Opdecimen - Verhoging - Beslissing van de rechter die twijfel laat bestaan over het tijdstip waarop het misdrijf werd gepleegd

- Art. 1 Wet 5 maart 1952 betreffende de opdecimen op de strafrechtelijke geldboeten
- Art. 2 Strafwetboek

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Non-rétroactivité de la loi pénale plus défavorable - Application - Décimes additionnels - Majoration - Décision du juge laissant incertain le moment auquel a été commise l'infraction

- Art. 1er L. du 5 mars 1952
- Art. 2 Code pénal

Het appelgerecht mag zijn beslissing met redenen omkleden onder meer door overname van de redenen van het beroepen vonnis en de redenen opgenomen in voor de partijen beschikbare stukken, voor zover ondubbelzinnig blijkt welke precies de redenen zijn die worden overgenomen en daarenboven moet het geheel van de overgenomen redenen samengelezen met de eigen redenen van het appelgerecht dermate coherent zijn dat het Hof in staat is te achterhalen op welke precieze gronden het appelgerecht tot zijn beslissing is gekomen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6de editie, 2014, 717-788; M.-A. BEERNAERT, H.- D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 8ste editie, 2017, 1354-1376.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van beroep - Overname van redenen van het beroepen vonnis en van redenen opgenomen in de voor partijen beschikbare stukken - Eigen redenen van het appelgerecht - Samengelezen redenen - Wettigheidstoezicht van het Hof - Draagwijdte

La juridiction d'appel peut, entre autres, motiver sa décision par adoption des motifs du jugement entrepris et des motifs énoncés dans les pièces qui sont à la disposition des parties, pour autant que les motifs adoptés soient indiqués avec précision et sans équivoque possible, l'ensemble constitué par les motifs adoptés par la juridiction d'appel et par les motifs propres devant, en outre, être suffisamment cohérent pour permettre à la Cour de connaître les fondements précis de la décision de cette juridiction (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 6e édition, 2014, 717-788 ; M.-A. BEERNAERT, H.- D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 8e édition, 2017, 1354-1376.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Cour d'appel - Adoption de motifs du jugement entrepris et de motifs énoncés dans les pièces qui sont à la disposition des parties - Motifs propres de la juridiction d'appel - Lecture conjointe des motifs - Contrôle de la légalité de la Cour - Portée

P.19.0798.N

11 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.2](#)

AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier onder meer als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het een nieuwe beoordeling wenst van de beslissing over de straf en dus betreffende de aan de beklaagde op te leggen straffen en maatregelen en hun maat, met inbegrip van de door artikel 50, § 2, Wegverkeerswet bedoelde verbeurdverklaring en dit ongeacht de door de eerste rechter al dan niet opgelegde straffen en maatregelen en hun maat (1). (1) Cass. 12 september 2018, AR P.18.0350.F, AC 2018, nr. 465; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0695.N, AC 2018, nr. 177; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

Lorsque le ministère public mentionne dans son formulaire de griefs que son appel vise notamment le taux de la peine, il s'ensuit qu'il souhaite une nouvelle appréciation de la décision rendue sur la peine et donc des sanctions et mesures à infliger au prévenu, ainsi que sur leur taux, y compris la confiscation visée par l'article 50, § 2, de la loi du 16 mars 1968 et ce, sans égard aux sanctions et mesures et leur taux, qui ont éventuellement été ordonnés par le premier juge (1). (1) Cass. 12 septembre 2018, RG P.18.0350.F, Pas. 2018, n° 465 ; Cass. 13 mars 2018, RG P.17.0695.N, Pas. 2018, n° 177 ; Cass. 10 octobre 2017, RG. P.17.0848.N, Pas. 2017, n° 543 ; T. Strafr. 2017/6, 377 et note B. MEGANCK.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel formé par le ministère public - Formulaire de griefs - Rubrique "taux de la peine" cochée - Portée

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 50 - Artikel 50, § 2 - Verbeurdverklaring voertuig - Hoger beroep - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Aankruising rubriek 'strafmaat' - Draagwijdte

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel formé par le ministère public - Formulaire de griefs - Rubrique "taux de la peine" cochée - Portée

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Appel - Appel formé par le ministère public - Formulaire de griefs - Rubrique "taux de la peine" cochée - Portée

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 50 - Article 50, § 2 - Confiscation du véhicule - Appel - Appel formé par le ministère public - Formulaire de griefs - Rubrique "taux de la peine" cochée - Portée

P.19.0804.N

7 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.1](#)

AC nr. ...

Het vereiste opzet van kwaadwillige belemmering van het verkeer bestaat in het opzettelijk belemmeren van het verkeer als dusdanig; de gevaarstoestand voor het verkeer die daardoor kan worden veroorzaakt, maakt geen deel uit van dat opzet, maar is slechts het door de wet vereiste gevolg dat uit het handelen van de dader moet voortvloeien; het enkele feit dat een misdrijf wordt gepleegd in het kader van een staking of betoging neemt het moreel bestanddeel voor het misdrijf kwaadwillige belemmering niet weg, ongeacht de beweegredenen voor die actie (1). (1) Zie concl. OM.

VERKEERSBELEMMERING - Moreel bestanddeel - Kwaadwillig opzet

- Art. 406, eerste lid Strafwetboek

L'intention requise pour l'entrave méchante à la circulation consiste en l'entrave intentionnelle de la circulation en tant que telle; le danger pour la circulation pouvant en résulter est à dissocier de cette intention et n'est que la conséquence qui, selon la loi, doit découler du comportement de l'auteur de l'infraction; le simple fait qu'une infraction soit commise dans le cadre d'une grève ou d'une manifestation ne supprime pas l'élément moral de l'infraction d'entrave méchante à la circulation, quels que soient les motifs de cette action (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ENTRAVE A LA CIRCULATION - Élément moral - Intention méchante

- Art. 406, al. 1er Code pénal

Uit de artikelen 10 en 11 EVRM volgt dat het recht te staken of te betogen geen absolute rechten zijn, maar dat de uitoefening van die rechten onderhevig kan zijn aan beperkingen, mits die beperkingen daadwerkelijk beantwoorden aan doeleinden van algemeen belang en niet te beschouwen zijn als een onevenredige en onduldbare ingreep waardoor de beschermende rechten in hun kern zouden worden aangetast; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van feiten die hij vaststelt (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Allerlei - Herzien Europees Sociaal Handvest - Recht op collectief onderhandelen - Beperkingen

Il résulte des articles 10 et 11 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que le droit de grève et le droit de manifester ne sont pas des droits absolus et que leur exercice peut être soumis à des restrictions, pour autant que celles-ci répondent effectivement à des objectifs d'intérêt général et ne puissent être considérées comme une intervention démesurée et intolérable portant atteinte à la substance de ces droits protecteurs; le juge statue souverainement à cet égard, sur la base des faits qu'il constate (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Divers - Charte sociale européenne révisée - Droit de négociation collective - Restrictions

- Artt. 10 en 11 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 11 - Vrijheid van vergaderen - Vakbondsactie - Wettelijke beperkingen

- Artt. 10 en 11 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Vakbondsactie - Wettelijke beperkingen

- Artt. 10 en 11 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 10 et 11 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 11 - Liberté de réunion - Action syndicale - Restrictions légales

- Art. 10 et 11 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 10 - Liberté de pensée - Action syndicale - Restrictions légales

- Art. 10 et 11 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.19.0806.N

7 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6](#)

AC nr. ...

De in artikel 37, §1 en §2, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel vermelde uitzondering op het verbod tot vervolging, veroordeling of vrijheidsberoving van een overgeleverde persoon voor andere feiten dan die waarop de overlevering betrekking heeft, betreft een situatie waarin de strafvervolging niet leidt tot de toepassing van een maatregel die de persoonlijke vrijheid van de betrokkene beperkt, zodat in het kader van die uitzondering een persoon kan worden vervolgd voor "enig ander feit" dan dat welk de reden tot zijn overlevering is geweest, dat strafbaar is gesteld met een vrijheidsstraf of een tot vrijheidsbeneming strekkende maatregel, zonder dat de toestemmingsprocedure hoeft te worden gevolgd, op voorwaarde dat tijdens de strafvervolging geen vrijheidsbeperkende maatregel wordt opgelegd; indien die persoon wordt veroordeeld tot een vrijheidsbeperkende straf of maatregel, kan die straf pas worden uitgevoerd indien toestemming is verleend zodat hieruit volgt dat de enkele veroordeling tot een gevangenisstraf nog geen maatregel is die de individuele vrijheid beperkt als bedoeld in artikel 37, §2, 3°, Wet Europees Aanhoudingsbevel maar dat de onmiddellijke aanhouding dat wel is (1). (1) HvJ 1 december 2008, arrest C-388/08/PPU, Strafzaken tegen Artur Leymann en Aleksei Pustovarov; S. DEWULF, Handboek Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, pp. 200-206.

L'exception à l'interdiction de poursuivre, condamner ou priver de liberté une personne qui a été remise pour des faits autres que ceux qui ont motivé sa remise, prévue à l'article 37, § 1er, et § 2, 3°, de la loi du 19 décembre 2013 relative au mandat d'arrêt européen, est relative à une situation dans laquelle la procédure pénale ne donne pas lieu à l'application d'une mesure restreignant la liberté individuelle de la personne concernée, de sorte que, dans le cadre de cette exception, une personne peut être poursuivie pour une « infraction autre » que celle qui a motivé sa remise, donnant lieu à une peine ou mesure privative de liberté, sans qu'il soit nécessaire d'avoir recours à la procédure de consentement, pour autant qu'aucune mesure restrictive de liberté n'est appliquée pendant la procédure pénale; si ladite personne est condamnée à une peine ou mesure restrictive de liberté, le consentement est exigé pour que cette peine puisse être exécutée, et il en résulte donc que la seule condamnation à une peine d'emprisonnement ne constitue pas pour autant une mesure restreignant la liberté individuelle visée à l'article 37, § 2, de la loi du 19 décembre 2013 relative au mandat d'arrêt européen, au contraire de l'arrestation immédiate (1). (1) CJUE 1er décembre 2008, arrêt C-388/08/PPU, Strafzaken c. Artur Leymann et Aleksei Pustovarov ; S. DEWULF, Handboek Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, pp. 200-206.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 37 § 1 en § 2, 3° - Specialiteit - Draagwijdte

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Article 37 § 1er et 2, 3° - Principe de spécialité - Portée

De rechter die uitspraak doet over bij hem aanhangige feiten waaraan slechts één misdrijfomschrijving is gegeven, kan aan die ene misdrijfomschrijving desgevallend één of meerdere misdrijfomschrijvingen toevoegen maar aangezien een dergelijke toevoeging tot een bijkomende schuldigverklaring aan een misdrijf kan leiden, vereist dit een aanvullende aanhangigmaking hetgeen is uitgesloten in hoger beroep, zodat het appelgerecht voor de bij haar aanhangige feiten geen misdrijfomschrijving kan toevoegen en dus niet tot een ontdebelling van de misdrijfomschrijving kan overgaan; de voormelde bepalingen verzetten zich er nochtans niet tegen dat de rechter en dus ook het appelgerecht de misdrijfomschrijving van de aanhangig gemaakte feiten opsplijst in onderdelen en vervolgens overgaat tot een heromschrijving van een onderdeel van een voltrokken misdrijf naar een strafbare poging aangezien daardoor aan de initiële misdrijfomschrijving geen misdrijfomschrijving toegevoegd wordt en de toestand van de beklaagde evenmin wordt verzwaaard.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Saisine - Kwalificatie - Herkwalificatie - Draagwijdte

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Saisine - Kwalificatie - Herkwalificatie - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter - Draagwijdte

Le juge qui statue sur des faits dont il est saisi et auxquels une qualification unique a été donnée peut, le cas échéant, ajouter une ou plusieurs qualifications à cette qualification unique mais, dès lors qu'un tel ajout est susceptible d'entraîner une déclaration de culpabilité supplémentaire du chef d'une infraction, il nécessite une saisine complémentaire, toutefois exclue en degré d'appel, de sorte que la juridiction d'appel ne peut ajouter de qualification aux faits dont elle est saisie et ne peut donc procéder au dédoublement de la qualification; en revanche, les dispositions précitées n'empêchent pas le juge ni, par conséquent, la juridiction d'appel, de procéder à la disjonction de la qualification des faits dont elle est saisie puis de requalifier une partie d'une infraction consommée en tentative punissable dès lors que, ce faisant, la juridiction d'appel n'ajoute pas de qualification à la qualification initiale et n'aggrave pas la situation du prévenu.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Saisine - Qualification - Requalification - Portée

TRIBUNAUDX - Matière répressive - Action publique - Saisine - Qualification - Requalification - Appel - Compétence du juge - Portée

Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen maar deze artikelen kennen aan een beklaagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen en het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding; het staat aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij er dient over te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht en waarbij de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à décharge - Beoordeling van de noodzaak op basis van concrete omstandigheden - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen à décharge - Beoordeling van de noodzaak op basis van concrete omstandigheden - Draagwijdte

Selon l'article 6, § 3, d, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, qui comporte des modalités d'application particulières du droit à un procès équitable consacré par l'article 6, § 1er, de la Convention, toute personne poursuivie du chef d'un fait punissable a le droit d'interroger ou de faire interroger des témoins à décharge, mais ces articles ne confèrent pas au prévenu le droit absolu ou illimité de faire interroger des témoins à décharge par la police ou de faire entendre leur témoignage à l'audience, et il revient au prévenu de démontrer et de motiver la nécessité d'entendre un témoin à décharge en vue de la manifestation de la vérité; il appartient au juge de se prononcer à cet égard, tout en veillant à ce que le droit du prévenu à un procès équitable, pris dans son ensemble, ne soit pas mis en péril, et le juge est tenu de fonder sa décision d'entendre ou non des témoins à décharge sur des circonstances concrètes qu'il indique (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de R. MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit à un procès équitable - Audition de témoins à décharge - Appréciation de la nécessité sur la base de circonstances concrètes - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Audition de témoins à décharge - Appréciation de la nécessité sur la base de circonstances concrètes - Portée

Wanneer de raadkamer een verwijzing naar de correctionele rechtbank heeft uitgesproken voor feiten omschreven als deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie, zoals bepaald in artikel 324ter, §2, Strafwetboek, zijnde een wanbedrijf en het arrest de feiten heromschrijft als deelname aan een criminele organisatie door een leidend persoon, zoals bepaald in artikel 324ter, §4, Strafwetboek, zijnde een misdaad, kan het hof van beroep van die misdaad enkel kennis nemen door krachtens artikel 3, derde lid Wet Verzachtende omstandigheden verzachtende omstandigheden aan te nemen (1). (1) M. DE SWAEF en M. TRAEST, *Bendevorming en criminele organisaties*, Comm. Straf.; I. ONSEA, "Wet betreffende de criminele organisaties: een eerste effectieve stap in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit", *Panopticon* 1999, 278-286; F. ROGGEN, "La loi du 10 janvier 1999 relative aux organisations criminelles", *RDP*, 1999, 1135-1160.

Lorsque la chambre du conseil a prononcé le renvoi devant le tribunal correctionnel du chef de faits qualifiés de participation à la préparation ou à la réalisation de toute activité licite d'une organisation criminelle, à savoir un délit prévu à l'article 324ter, § 2, du Code pénal, et que l'arrêt requalifie les faits en participation à une organisation criminelle en qualité de dirigeant, à savoir un crime prévu à l'article 324ter, § 4, du Code pénal, la cour d'appel ne peut connaître de ce crime qu'en admettant des circonstances atténuantes en vertu de l'article 3, alinéa 3, de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes (1). (1) M. DE SWAEF et M. TRAEST, *Bendevorming en criminele organisaties*, Comm. Straf. ; I. ONSEA, « Wet betreffende de criminele organisaties: een eerste effectieve stap in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit », *Panopticon* 1999, 278-286 ; F. ROGGEN, « La loi du 10 janvier 1999 relative aux organisations criminelles », *R.D.P.*, 1999, 1135-1160.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Verwijzing door onderzoeksgerecht van een wanbedrijf naar de correctionele rechtbank - Heromschrijving door het hof van beroep als een misdaad - Draagwijdte

ONDERZOEKSGERECHTEN - Raadkamer - Verwijzing van een wanbedrijf naar de correctionele rechtbank - Heromschrijving door het hof van beroep als een misdaad - Draagwijdte

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verwijzing van een wanbedrijf naar de correctionele rechtbank - Heromschrijving door het hof van beroep als een misdaad - Draagwijdte

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Criminele organisatie - Artikel 324ter, § 2, Strafwetboek - Deelname aan de voorbereiding of de uitvoering van enige geoorloofde activiteit van een criminele organisatie - Aard van het misdrijf - Wanbedrijf

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Criminele organisatie - Artikel 324ter, § 4, Strafwetboek - Deelname aan een criminele organisatie door een leidend persoon - Aard van het misdrijf - Misdaad

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Renvoi par la juridiction d'instruction devant le tribunal correctionnel du chef d'un délit - Requalification en crime par la cour d'appel - Portée

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre du conseil - Renvoi devant le tribunal correctionnel du chef d'un délit - Requalification en crime par la cour d'appel - Portée

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Renvoi devant le tribunal correctionnel du chef d'un délit - Requalification en crime par la cour d'appel - Portée

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation criminelle - Article 324ter, § 2, du Code pénal - Participation à la préparation ou à la réalisation de toute activité licite d'une organisation criminelle - Nature de l'infraction - Délit

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation criminelle - Article 324ter, § 4, du Code pénal - Participation à une organisation criminelle en qualité de dirigeant - Nature de l'infraction - Crime

Het appelgerecht dat een door de eerste rechter opgelegde straf vermindert, maar het voor deze straf geheel of gedeeltelijk verleende uitstel intrekt, verzwart de straf niet en moet bijgevolg die beslissing niet eenstemmig nemen (1). (1) Cass. 16 september 2003, AR P.03.0389.N, AC 2003, nr. 437; Cass. 10 februari 1998, AR P.96.0785.N, AC 1998, nr. 79, R.W. 1998-99, 405 noot A. VANDEPLAS; Cass. 19 mei 1981, AC 1980-81, nr. 538; Cass. 25 oktober 1976, AC 1977, 236; Cass. 4 oktober 1971, AC 1972-72, 133. Zie R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 1402.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vermindering van de straf - Ontnemen van het in eerste aanleg verleende uitstel - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

La juridiction d'appel qui réduit la peine infligée par le premier juge mais retire le sursis qui avait été accordé entièrement ou partiellement pour cette peine n'aggrave pas la peine et, par conséquent, cette décision ne doit pas être prise à l'unanimité (1). (1) Cass. 16 septembre 2003, RG P.03.0389.N, Pas. 2003, n° 437 ; Cass. 10 février 1998, RG P.96.0785.N, Pas. 1998, n° 79, R.W. 1998-99, 405, note A. VANDEPLAS ; Cass. 19 mai 1981, Pas. 1980-81, n° 538 ; Cass. 25 octobre 1976, Bull. et Pas. 1977, I, 236 ; Cass. 4 octobre 1971, Bull. et Pas. 1972, 133. Voir R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 1402.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Réduction de la peine - Retrait du sursis accordé en première instance - Unanimité

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

P.19.0838.F

28 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201028.2F.4](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling belet de rechter gevat met het verzet tegen een bij verstek gewezen beslissing, over dat rechtsmiddel uitspraak te doen wanneer tegen die beslissing cassatieberoep is ingesteld (1). (1) Wanneer tegen eenzelfde beslissing cassatieberoep is ingesteld en verzet werd gedaan, moet het onderzoek van het laatstgenoemde rechtsmiddel bij voorrang plaatsvinden (behoudens indien het verzet kennelijk niet ontvankelijk is). Dit vloeit met name voort uit de uitdovende werking van het ontvankelijk en gedaan verklaard verzet dat tot gevolg heeft dat het verstekvonnis ongedaan wordt gemaakt; in dat geval wordt het cassatieberoep zonder voorwerp. De in artikel 424 Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn volgens welke de termijn om cassatieberoep in te stellen aanvangt bij het verstrijken van de gewone termijn voor verzet sterkt in die oplossing. (D.V.).

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Bij verstek gewezen beslissing - Samenloop tussen verzet en cassatieberoep

- Artt. 187 en 424 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet

Aucune disposition légale n'empêche le juge saisi de l'opposition formée contre une décision rendue par défaut de statuer sur ce recours, lorsque cette décision fait l'objet d'un pourvoi en cassation (1). (1) Lorsqu'une même décision fait l'objet d'un recours en cassation et d'une opposition, l'examen de cette dernière voie de recours doit être privilégié (sauf si l'opposition est manifestement irrecevable). Ceci résulte notamment de l'effet extinctif de l'opposition déclarée recevable et avenue qui a pour effet d'anéantir le jugement par défaut ; dans ce cas, le pourvoi devient sans objet. Cette solution est également confortée par les délais fixés par l'article 424 du Code d'instruction criminelle qui prévoit l'ouverture du délai en cassation après l'expiration du délai ordinaire d'opposition (D.V.).

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Décision rendue par défaut - Concours entre l'opposition et le pourvoi en cassation

- Art. 187 et 424 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Décision rendue par défaut - Opposition et pourvoi en cassation - Concours entre les recours

en cassatieberoep - Samenloop tussen de rechtsmiddelen

- Artt. 187 en 424 Wetboek van Strafvordering

- Art. 187 et 424 Code d'Instruction criminelle

P.19.0843.F

5 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.3](#)

AC nr. ...

Artikel 2.46 Wegverkeersreglement bepaalt dat een voetganger een persoon is die zich te voet verplaatst; een voetganger op de openbare weg verliest die hoedanigheid niet, enkel omdat hij blijft staan of gaat zitten; de inzittende van een voertuig die uitstapt om zich te voet naar de voorkant van dat voertuig te begeven, verliest die hoedanigheid en wordt derhalve voetganger.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 2 - Art. 2.46 - Voetganger

- Artt. 2, § 46, en 42 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Wanneer alleen de verzekeraar hoger beroep instelt, heeft de beslissing waarbij hij samen met de verzekerde ten aanzien van de burgerlijke partij is veroordeeld, jegens hem geen gezag van gewijsde, zodat die beslissing hem niet meer tegenstelbaar is; het feit dat die beslissing hem niet tegenstelbaar is, geldt zowel ten aanzien van de verzekerde als van de benadeelde (1). (1) Cass. 29 september 1999, AR P.99.0624.F, AC 1999, nr. 493; Cass. 4 december 1996, AR P.96.0007.F, AC 1996, nr. 482; Cass. 19 januari 1994, AR P.93.1101.F, AC 1994, nr. 31; Cass. 19 maart 1973, AC 1973, I, p. 707; zie Cass. 26 oktober 2016, AR P.15.1587.F, AC 2016, nr. 605, met concl. OM in Pas. 2016; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1511..

VERZEKERING - Algemeen - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - WAM-verzekering - Veroordeling van de verzekerde, beklaagde, en van de verzekeraar - Hoger beroep van de verzekeraar alleen

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Gezag van gewijsde - WAM-verzekering - Veroordeling van de

L'article 2.46 du code de la route dispose qu'un piéton est une personne qui se déplace à pied; un piéton sur la voie publique ne perd pas cette qualité du seul fait qu'il s'arrête ou s'assoit; le passager d'un véhicule qu'il quitte pour rejoindre à pied l'avant de ce véhicule perd cette qualité et devient, partant, piéton.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 2 - Article 2, # 46 - Piéton

- Art. 2, § 46, et 42 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

Lorsque l'assureur interjette seul appel, la décision qui l'a condamné, avec l'assuré, à l'égard de la partie civile n'a pas autorité de la chose jugée à son égard, en manière telle qu'elle ne lui est plus opposable, ce défaut d'opposabilité valant tant à l'égard de l'assuré qu'à celui de la personne lésée (1). (1) Cass. 29 septembre 1999, RG P.99.0624.F, Pas. 1999, n° 493; Cass. 4 décembre 1996, RG P.96.0007.F, Pas. 1996, n° 482; Cass. 19 janvier 1994, RG P.93.1101.F, Pas. 1994, I, n° 31; Cass., 19 mars 1973, Pas. 1973, I, p. 674; voir Cass. 26 octobre 2016, RG P.15.1587.F, Pas. 2016, n° 605, et concl. MP; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. II, p. 1511.

ASSURANCES - Généralités - Autorité de la chose jugée - Matière répressive - Action civile - Assurance automobile obligatoire - Condamnation de l'assuré, prévenu, et de l'assureur - Appel de l'assureur seul

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

- Art. 23 Code judiciaire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Autorité de la chose jugée - Assurance automobile obligatoire - Condamnation de l'assuré, prévenu, et de l'assureur - Appel de l'assureur seul

verzekerde, beklagde, en van de verzekeraar - Hoger beroep van de verzekeraar alleen

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - WAM-verzekering - Veroordeling van de verzekerde, beklagde, en van de verzekeraar - Hoger beroep van de verzekeraar alleen

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

- Art. 23 Code judiciaire

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Action civile - Assurance automobile obligatoire - Condamnation de l'assuré, prévenu, et de l'assureur - Appel de l'assureur seul

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

- Art. 23 Code judiciaire

P.19.0931.N

14 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.8](#)

AC nr. ...

Het plots optreden van een ernstige medische aandoening die een bestuurder ertoe noodzaakt abnormaal traag te rijden of plots te remmen, maakt een reden uit bedoeld in artikel 10.2, eerste lid, Wegverkeersreglement, ook al weet die bestuurder dat hij wegens zijn vooraf bestaande medische toestand niet beschikt over de vereiste lichaamsgesteldheid om een voertuig te besturen en ook al is zijn aandoening een voorzienbaar gevolg van zijn vooraf bestaande toestand; die bepaling heeft immers enkel betrekking op de concrete verkeerssituatie waarin de bestuurder zich bevindt.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.2 - Plots remmen zonder veiligheidsredenen - Veiligheidsredenen

- Art. 10.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

La manifestation soudaine d'une affection médicale grave qui contraint un conducteur à circuler à une vitesse anormalement réduite ou à exercer un freinage soudain constitue une raison visée à l'article 10.2, alinéa 1er, du code de la route, même si ce conducteur sait qu'en raison d'un état médical préexistant, il ne dispose pas des qualités physiques requises pour conduire un véhicule et même si l'affection dont il souffre est une conséquence prévisible de cet état préexistant; cette disposition ne concerne, en effet, que la situation de circulation concrète dans laquelle le conducteur se trouve.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 10 - Article 10, § 2 - Freinage soudain non exigé par des raisons de sécurité - Raisons de sécurité

- Art. 10.2 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

P.19.0963.N

7 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.9](#)

AC nr. ...

De rechter is weliswaar er principieel toe gehouden een alcoholslot op te leggen aan de overtreder die voldoet aan de voorwaarde van alcoholintoxicatie bepaald in artikel 37/1 Wegverkeerswet, zijnde een alcoholconcentratie van minstens 0.78 milligram per liter uitgeademde alveolaire lucht of van minstens 1,8 gram per liter bloed, maar in uitzonderlijke gevallen kan hij verkiezen dat niet te doen op grond van de redenen die hij uitdrukkelijk moet vermelden; deze redenen zijn door de wetgever niet gespecificeerd of beperkt tot welbepaalde gevallen zoals alcoholverslaving; aldus bepaalt de rechter vrij de redenen op grond waarvan hij de veiligheidsmaatregel van het alcoholslot niet oplegt.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1 - Alcoholslot - Motivering

- Art. 37/1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Le juge est, en principe, tenu d'imposer l'utilisation d'un éthylotest antidémarrage au contrevenant qui répond à la condition d'intoxication alcoolique énoncée à l'article 37/1 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, à savoir une concentration d'alcool d'au moins 0.78 milligrammes par litre d'air alvéolaire expiré ou d'au moins 1,8 gramme par litre de sang mais, dans des cas exceptionnels, il peut décider de s'en abstenir pour des raisons qu'il doit expressément indiquer; ces raisons ne sont pas précisées par le législateur ni limitées à des cas spécifiques tels la dépendance à l'alcool; ainsi, le juge détermine librement les raisons pour lesquelles il n'impose pas l'utilisation de l'éthylotest antidémarrage en tant que mesure de sûreté.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 37 - Article 37/1 - Ethylotest antidémarrage - Motivation

- Art. 37/1 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.19.0967.F

22 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.2](#)

AC nr. ...

Artikel 136, § 2, ZIV-wet verbiedt samenloop wanneer de bij de voormelde wet bepaalde prestaties en die welke krachtens een andere wetgeving of volgens het gemeen recht verschuldigd zijn, dezelfde schade vergoeden (1); krachtens het vierde lid van voormeld artikel treedt de verzekeringsinstelling rechtens in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de geldsommen die krachtens de andere wetgeving of het gemeen recht verschuldigd zijn en die de schade voortvloeiend uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden geheel of gedeeltelijk vergoeden (2). (1) Cass. 21 januari 2009, AR P.07.1816.F, AC 2009, nr. 52. (2) Cass. 20 oktober 2016, AR C.16.0014.F, AC 2016, nr. 591; Cass. 2 maart 2011, AR P.10.1652.F, AC 2011, nr. 156.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Schade uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden - Naar gemeen recht vergoedbare schade -

7/06/2023

L'article 136, § 2, de la loi du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités commine une interdiction de cumul si les prestations servies en vertu de ladite loi et celles dues en vertu d'une autre législation ou par le droit commun, réparent un même dommage (1); en son quatrième alinéa, il institue, en faveur de l'organisme assureur, une subrogation de plein droit au bénéficiaire à concurrence des prestations octroyées et pour la totalité des sommes dues en application de l'autre législation ou du droit commun et qui réparent partiellement ou totalement le dommage découlant d'une maladie, de lésions, de troubles fonctionnels ou de décès (2). (1) Cass. 21 janvier 2009, RG P.07.1816.F, Pas. 2009, n° 52. (2) Cass. 20 octobre 2016, RG C.16.0014.F, Pas. 2016, n° 591 ; Cass. 2 mars 2011, RG P.10.1652.F, Pas. 2011, n° 156.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Dommage découlant d'une maladie, de lésions, de troubles fonctionnels ou de décès - Dommage réparable en droit commun -

P. 299/937

Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Cumulatieverbod - Indeplaatsstelling van rechtswege van de verzekeringsinstelling

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Schade uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden - Naar gemeen recht vergoedbare schade - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Cumulatieverbod - Indeplaatsstelling van rechtswege van de verzekeringsinstelling

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Schade uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden - Naar gemeen recht vergoedbare schade - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Cumulatieverbod - Indeplaatsstelling van rechtswege van de verzekeringsinstelling

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

INDEPLAATSSTELLING - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Schade uit ziekte, letsels, functionele stoornissen of overlijden - Naar gemeen recht vergoedbare schade - Toekenning van sociale uitkeringen aan het slachtoffer - Cumulatieverbod - Indeplaatsstelling van rechtswege van de verzekeringsinstelling

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

Octroi de prestations sociales à la victime - Assurance maladie-invalidité - Interdiction de cumul - Subrogation de plein droit de l'organisme assureur

- Art. 136, § 2 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 1249 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Conventions. recours - Assurances. subrogation - Dommage découlant d'une maladie, de lésions, de troubles fonctionnels ou de décès - Dommage réparable en droit commun - Octroi de prestations sociales à la victime - Assurance maladie-invalidité - Interdiction de cumul - Subrogation de plein droit de l'organisme assureur

- Art. 136, § 2 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 1249 Code civil

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Dommage découlant d'une maladie, de lésions, de troubles fonctionnels ou de décès - Dommage réparable en droit commun - Octroi de prestations sociales à la victime - Interdiction de cumul - Subrogation de plein droit de l'organisme assureur

- Art. 136, § 2 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 1249 Code civil

SUBROGATION - Assurance maladie-invalidité - Dommage découlant d'une maladie, de lésions, de troubles fonctionnels ou de décès - Dommage réparable en droit commun - Octroi de prestations sociales à la victime - Interdiction de cumul - Subrogation de plein droit de l'organisme assureur

- Art. 136, § 2 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 1249 Code civil

P.19.0978.N

18 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.1](#)

AC nr. ...

Artikel 36 Wegverkeerswet bestraft de misdrijven bepaald in de artikelen 34 § 2, 35 en 37bis § 1 in geval van herhaling en voert aldus geen onderscheiden en autonoom misdrijf in; alles wat verband houdt met het verval van het recht tot sturen ingevolge recidive is gebundeld in artikel 38 Wegverkeerswet.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het

L'article 36 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière punit les infractions visées aux articles 34, § 2, 35 et 37bis, § 1er, de la même loi lorsqu'elles ont été commises en état de récidive et n'introduit donc pas d'infraction autonome et distincte; tout ce qui a trait à la déchéance du droit de conduire consécutive à la récidive se trouve concentré à l'article 38 de ladite loi.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière -

recht tot sturen - Toestand van herhaling van alcoholintoxicatie en dronkenschap achter het stuur of rijden onder invloed van verdovende middelen

- Artt. 34, § 2, 35, 37bis, § 1, en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 36 - Herhaling bij alcoholintoxicatie en dronkenschap achter het stuur of rijden onder invloed van verdovende middelen - Geen autonoom misdrijf - Verval van het recht tot sturen

- Artt. 34, § 2, 35, 37bis, § 1, en 38 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Dispositions légales - Article 38 - Déchéance du droit de conduire - Ivresse et imprégnation alcoolique au volant ou conduite sous l'influence de stupéfiants commises en état de récidive

- Art. 34, § 2, 35, 37bis, § 1er, et 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 36 - Ivresse et imprégnation alcoolique au volant ou conduite sous l'influence de stupéfiants commises en état de récidive - Pas d'infraction autonome - Déchéance du droit de conduire

- Art. 34, § 2, 35, 37bis, § 1er, et 38 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.19.0981.N

21 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.4](#)

AC nr. ...

Alhoewel de bepaling van artikel 47, eerste lid, Wegverkeerswet, wat haar toepassingsgebied betreft in algemene bewoordingen is uitgedrukt, volgt uit de doelstelling van de proeven, namelijk de samenleving te beveiligen, alsook het verband tussen die proeven en de regeling van de voorwaarden voor het verkrijgen van een rijbewijs, dat het in de artikelen 47 en 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet vervatte strafrechtelijk gesanctioneerde verbod om na het verstrijken van een tijdelijke vervallenverklaring een motorvoertuig te besturen zonder eerst met goed gevolg de opgelegde proeven te hebben ondergaan, niet van toepassing is op die motovoertuigen waarvoor de bestuurder ontslagen is van de verplichting houder te zijn van een rijbewijs (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, 2° - Verval van het recht tot sturen - Afleggen van de opgelegde proeven - Motorvoertuigen waarvoor geen rijbewijs nodig is - Draagwijdte

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 47 - Artikel 47, eerste lid - Verval van het recht tot sturen - Afleggen van de opgelegde proeven - Motorvoertuigen waarvoor geen rijbewijs nodig is - Draagwijdte

Bien qu'en ce qui concerne son champ d'application, la disposition de l'article 47, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière soit libellée en termes généraux, il résulte de la finalité des examens, à savoir la sécurité de la société, ainsi que du lien entre ces examens et le régime des conditions d'obtention d'un permis de conduire que l'interdiction sanctionnée pénalement aux articles 47 et 48, alinéa 1er, 2°, de la loi du 16 mars 1968, de conduire un véhicule à moteur après l'expiration d'une déchéance temporaire du droit de conduire sans avoir d'abord réussi les examens imposés, n'est pas applicable à ces véhicules à moteur pour lesquels le conducteur est dispensé de l'obligation d'être titulaire d'un permis de conduire (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 48 - Article 48, 2° - Déchéance du droit de conduire - Réussite d'examens imposés - Véhicules à moteur pour lesquels aucun permis n'est nécessaire - Portée

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 47 - Article 47, alinéa 1er - Déchéance du droit de conduire - Réussite d'examens imposés - Véhicules à moteur pour lesquels aucun permis n'est nécessaire - Portée

P.19.0985.N

2 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.2](#)

AC nr. ...

Artikel 205 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het openbaar ministerie bij het appelgerecht op straffe van verval binnen veertig dagen te rekenen vanaf de uitspraak van het vonnis zijn beroep moet betekenen aan de beklaagde; die bepaling bevat enkel een verval termijn voorgeschreven op straffe van niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep voor het instellen van het hoger beroep, maar geen voorschriften voor de betekening van de akte van hoger beroep.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening aan de beklaagde - Termijn

- Art. 205 Wetboek van Strafvordering
- Art. 205 Wetboek van Strafvordering
- Art. 205 Wetboek van Strafvordering

Selon l'article 205 du Code d'instruction criminelle, le ministère public près la juridiction d'appel doit, à peine de déchéance, notifier son recours au prévenu dans les quarante jours à compter du prononcé du jugement; cette disposition se borne à assortir l'introduction de l'appel d'un délai de déchéance, prescrit à peine d'irrecevabilité de cet appel, sans comporter de prescriptions en matière de signification de l'acte d'appel.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel du ministère public près la juridiction d'appel - Signification au prévenu - Délai

- Art. 205 Code d'Instruction criminelle
- Art. 205 Code d'Instruction criminelle
- Art. 205 Code d'Instruction criminelle

De betekening van een dagvaarding in strafzaken in strijd met de bepalingen van artikel 40 Gerechtelijk Wetboek leidt tot de nietigheid van de betekening indien deze onregelmatigheid het recht van verdediging van de beklaagde miskent; of er een miskenning is van het recht van verdediging moet worden beoordeeld op basis van het strafproces in zijn geheel en een eventuele miskenning van dit recht tijdens de procedure bij verstek kan worden geredimeerd door de behandeling van de zaak op verzet waarbij de beklaagde alle processuele grieven kan laten gelden (1). (1) In deze zaak zijn het de regels inzake de wijze van betekening die niet werden gerespecteerd, aangezien de beklaagde tot tweemaal toe verkeerdelijk werd gedagvaard, éénmaal op een vroeger adres en de tweede keer door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie, terwijl uit de stukken bleek dat hij een adres had in de Verenigde Staten. Artikel 40 Gerechtelijk Wetboek bepaalt de verschillende wijzen van betekening en artikel 47bis Gerechtelijk Wetboek stelt dat de bepalingen inzake betekeningen en kennisgevingen zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid. Artikel 47bis werd ingevoerd door de wet van 25 mei 2018, BS 30 mei 2018 (Potpourri VI), die ook een tweede lid toevoegde aan het artikel 861 Gerechtelijk Wetboek en de vraag die hier dus rees was of de nietigheidsregels van art. 861 Gerechtelijk Wetboek hierop van toepassing zijn. De rechtspraak inzake de sanctionering van de betekening van een dagvaarding in strafzaken vertoont een gevarieerd beeld (zie overzicht in het Jaarverslag Hof van Cassatie 2005, 230-236; ook B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEEST en A. DE NAUW (eds.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Mys & Breesch, Gent, 1998, 127; P. TRAEEST en T. GOMBEER, "Raakvlakken tussen het strafproces en de burgerlijke rechtspleging" in X., *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Kluwer, 2015, 164-167. Hierbij dient vastgesteld te worden dat het merendeel van de uitspraken die artikel 861 toepasselijk verklaren op de betekening in strafzaken betrekking hebben op de vormvereisten voor het betekeningsexploot en niet op de wijze van betekening (Cass. 15 februari 1977,

La signification d'une citation en matière répressive qui contrevient aux dispositions de l'article 40 du Code judiciaire est nulle si une violation des droits de défense du prévenu découle de cette irrégularité; l'existence d'une violation des droits de la défense doit être appréciée au regard de la procédure pénale prise dans son ensemble et l'examen de l'affaire sur opposition lors duquel le prévenu a la possibilité de faire valoir tous griefs procéduraux éventuels permet, le cas échéant, de remédier à la violation des droits de la défense affectant la procédure par défaut (1). (1) En l'espèce, ce sont les règles relatives au mode de signification qui n'ont pas été respectées car le prévenu n'a pas été cité correctement et ce, à deux reprises : une citation délivrée à une ancienne adresse a été suivie d'une signification par le ministère public au ministère public, alors que les pièces indiquaient qu'il avait une adresse aux États-Unis. L'article 40 du Code judiciaire précise les différents modes de signification et l'article 47bis du même code indique que les dispositions relatives aux significations et aux notifications sont prescrites à peine de nullité. L'article 47bis a été introduit par la loi du 25 mai 2018, M.B. 30 mai 2018 (Pot-pourri VI), qui a également ajouté un second alinéa à l'article 861 du Code judiciaire, et la question qui se posait en l'espèce avait donc trait à l'applicabilité des règles de nullité prévues à l'article 861. La jurisprudence concernant la sanction frappant les significations de citations en matière répressive est assez hétéroclite (voir l'aperçu figurant dans le Rapport annuel de la Cour de cassation 2005, 216-221 ; voir également B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEEST et A. DE NAUW (eds.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Mys Breesch, Gand, 1998, 127 ; P. TRAEEST et T. GOMBEER, "Raakvlakken tussen het strafproces en de burgerlijke rechtspleging" in X., *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Kluwer, 2015, 164-167). Il convient d'observer à cet égard que la plupart des décisions déclarant l'article 861 applicable aux significations en matière répressive portent sur les conditions de forme valant pour l'exploit de signification et non sur le mode de signification (Cass. 15 février 1977, Pas. 1977, 661, R.W. 1976 -77, 2466 avec concl. de H.

AC 1977, p. 661, RW 1976-77, 2466 met concl. van advocaat-generaal H. LENAERTS; Cass. 29 maart 1995, AR P.94.1400.F, AC 1995, nr. 175; RW 1996-97, 915 met noot L. VAN OVERBEKE, "Onregelmatigheid van de dagvaarding in strafzaken". In deze beide arresten werd beslist dat de niet- vermelding van de hoedanigheid van de persoon aan wie het exploit is afgegeven, enkel leidt tot nietigverklaring indien belangenschade wordt ingeroepen. Wat de sanctionering van een schending van artikel 40 Gerechtelijk Wetboek betreft oordeelde het Hof in een arrest van 11 mei 1993 (Cass. 11 mei 1993, AR nr. 6899, AC 1993, nr. 230) dat door de betekening van het hoger beroep van het OM aan de woonplaats waar de beklaagde niet meer was ingeschreven, er geen rechtsgeldig hoger beroep was ingesteld. Het verwierp hierbij de stelling van advocaat-generaal D'HOORE (zie noot onder het arrest) die oordeelde dat het bestreden vonnis terecht de principes van de belangenschade had toegepast (zie ook Cass. 15 september 1993, AR P.93.0234.F, AC 1993, nr. 349). Evenwel werd in een arrest van 7 juni 1994 (Cass. 7 juni 1994, AR nr. 7267, AC 1994, nr. 291) geoordeeld dat de betekening aan OM bij een gekende woonplaats niet verhindert dat de strafrechter is geadieerd. Dat arrest oordeelde tevens dat wanneer de beklaagde zijn recht van verdediging heeft uitgeoefend door verzet aan te tekenen tegen het bij verstek gewezen vonnis de toepassing van artikel 40, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (oud) wordt opzij gezet. Dit arrest werd in een noot door A. DE NAUW (R. Cass. 1994, 345-34, "De gevolgen van een foutieve wijze van betekenen in strafzaken") bekritiseerd. De auteur is van oordeel dat de nietigheid bij een schending van de betekeningwijzen bepaald in artikel 40 Gerechtelijk Wetboek "radicaal" is en er in deze hypothese geen herstel mogelijk is dan door een nieuwe regelmatig betekende dagvaarding of vrijwillige verschijning, vermits het recht van verdediging is miskend. In een arrest van 12 september 2000 (Cass. 12 september 2000, AR P.98.0944.N, AC 2000, nr. 461) werd evenwel op deze rechtspraak teruggekomen en werd geoordeeld dat een betekening aan OM terwijl de woonplaats is gekend, ongedaan is en de zaak aldus niet regelmatig is aanhangig gemaakt. De

LENAERTS, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 29 mars 1995, RG P.94.1400.F, Pas. 1995, n° 175, R.W. 1996-97, 915, note L. VAN OVERBEKE, "Onregelmatigheid van de dagvaarding in strafzaken" : dans ces deux arrêts, il a été décidé que l'absence de mention concernant la qualité de la personne à qui l'exploit a été délivré ne donne lieu à nullité que si un préjudice porté à des intérêts est invoqué). S'agissant de la sanction en cas de violation de l'article 40 du Code judiciaire, la Cour a considéré, dans un arrêt du 11 mai 1993 (Cass. 11 mai 1993, RG n° 6899, Pas. 1993, n° 230), que la signification de l'appel du MP à l'adresse où le prévenu n'était plus inscrit a pour conséquence qu'aucun appel valable n'a été introduit. Elle a rejeté la thèse de l'avocat général D'HOORE (voir note sous l'arrêt) selon laquelle le jugement attaqué avait appliqué à juste titre les principes de l'atteinte portée à des intérêts (voir aussi Cass. 15 septembre 1993, RG P.93.0234.F, Pas. 1993, n° 349). Toutefois, dans un arrêt du 7 juin 1994 (Cass. 7 juin 1994, RG n° 7267, Pas. 1994, n° 291), la Cour a considéré que la signification au MP lorsque le domicile est connu, ne fait pas obstacle à la saisine de la juridiction pénale. Cet arrêt considère par ailleurs que, lorsque le prévenu a exercé ses droits de défense en faisant opposition au jugement par défaut, l'application de l'article 40, dernier alinéa, du Code judiciaire (ancien) doit être écartée. Une note de A. DE NAUW a critiqué cet arrêt (R.Cass., 1994, 345-34, "De gevolgen van een foutieve wijze van betekenen in strafzaken"). Cet auteur estime que la nullité en cas de violation des modes de signification prévus à l'article 40 du Code judiciaire est « radicale » et qu'une nouvelle citation régulièrement signifiée ou une comparution volontaire sont nécessaires pour y remédier, puisque les droits de la défense ont été violés. Par un arrêt du 12 septembre 2000 (Cass. 12 septembre 2000, RG P.98.0944.N, Pas. 2000, n° 461), la Cour a opéré un revirement de jurisprudence en considérant que la signification au MP lorsque le domicile est connu est nulle et que la cause n'a, dès lors, pas été régulièrement portée devant le tribunal. La doctrine semble largement réticente à l'application de l'article 861 du Code judiciaire aux irrégularités affectant la signification en matière répressive, sans toujours opérer une

rechtsleer lijkt overwegend negatief te staan tegen een toepassing van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek op onregelmatigheden die zich bij de betekening in strafzaken voordoen, zonder hierbij evenwel altijd een duidelijk onderscheid te maken tussen de vorm en de wijze van betekening (R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 6de editie, 935, die stelt dat de regels van art. 861 e.v. Gerechtelijk Wetboek nooit van toepassing zijn). Geargumenteed wordt dat het begrip "belangschade" eigen is aan de rechtspleging in burgerlijke zaken en niet geschikt is om te worden aangewend in het strafprocesrecht, dat een eigen structuur heeft en berust op een eigen waardepatroon (B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEST en A. DE NAUW (eds.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Mys & Breesch, Gent, 1998, 109, 144-145; P. TRAEST en T. GOMBEER, "De toepassing van het Gerechtelijk Wetboek in strafzaken", in CBR Jaarboek 2009-2009, Antwerpen, Intersentia, 2009, nr. 73; R. VERSTRAETEN, *Handboek strafvordering*, Maklu, Antwerpen, 2012, nr. 2054 met verwijzing naar A. DE NAUW, "De hantering van de begrippen belang en normdoel bij de toepassing van de nietigheidssanctie wegens niet-naleving van de regels uit het strafprocesrecht", *Liber amicorum Marcel Storme*, 1995, 102-119). Volgens R. VERSTRAETEN is het aangewezen het tweevoudig toetsingscriterium (nietigheid is er alleen wanneer een wezenlijk deel van de akte ontbreekt of wanneer door de onregelmatigheid het recht van verdediging werd miskend) dat wordt gebruikt voor de sanctionering van de niet-naleving van de inhoudelijke vereisten van de dagvaarding ook te gebruiken voor de beoordeling van alle onregelmatigheden bij de betekening en artikel 861 Gerechtelijk Wetboek aldus buiten toepassing te laten. AW

distinction claire entre forme et mode de signification (R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 6e édition, 935, selon lequel les règles des art. 861 et suivants du Code judiciaire ne s'appliquent en aucun cas). Lesdits auteurs font valoir que la notion de « nuit aux intérêts » est propre à la procédure en matière civile et n'est pas adaptée au droit de la procédure pénale, qui possède une structure spécifique et repose sur son propre modèle de valeurs (B. DE SMET, « De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften », in P. TRAEST et A. DE NAUW (eds.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Mys Breesch, Gand, 1998, 109, 144-145 ; P. TRAEST et T. GOMBEER, "De toepassing van het Gerechtelijk Wetboek in strafzaken ", in CBR Jaarboek 2009-2009, Anvers, Intersentia, 2009, n° 73 ; R. VERSTRAETEN, *Handboek strafvordering*, Maklu, Anvers, 2012, n° 2054, qui fait référence à A. DE NAUW, « De hantering van de begrippen "belang" en "normdoel" bij de toepassing van de nulliteitsanctie wegens niet-nuimigheid van de regels uit het strafprocesrecht », *Liber amicorum Marcel Storme*, 1995, 102-119). Selon R. VERSTRAETEN, le double critère utilisé au moment de statuer sur le non-respect des conditions de fond applicables à la citation (la nullité doit uniquement être prononcée lorsqu'une partie essentielle de l'acte est manquante ou lorsque l'irrégularité a entraîné une violation des droits de la défense), doit également être appliqué à l'ensemble des irrégularités affectant les significations, et il convient donc d'écarter l'application de l'article 861 du Code judiciaire.

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Hoger beroep door het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening aan de beklaagde - Nietige betekening - Artikelen 40 en 47bis Gerechtelijk Wetboek - Beoordeling

- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 40 Gerechtelijk Wetboek

De in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet, bepaalde herhaling betreft een persoonlijke omstandigheid die eigen is aan de dader van het verkeersmisdrijf en die een invloed heeft op de straf; bijgevolg is deze herhaling begrepen in de grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, die betrekking heeft op de strafmaat, ook al leidt het aannemen ervan tot het bevelen van een beveiligingsmaatregel.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door openbaar ministerie - Grief met betrekking op de strafmaat - Wegverkeerswet - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen - Herhaling - Draagwijdte

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Verval van het recht tot sturen - Herhaling - Aard - Hoger beroep door het openbaar ministerie over de strafmaat - Draagwijdte*
- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Code judiciaire
- Art. 40 Code judiciaire
- Art. 40 Code judiciaire

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Appel introduit par le ministère public devant la juridiction d'appel - Signification au prévenu - Nullité de la signification - Code judiciaire, articles 40 et 47bis - Appréciation

- Art. 40 Code judiciaire
- Art. 40 Code judiciaire
- Art. 40 Code judiciaire

La récidive visée à l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière a trait à une circonstance personnelle propre à l'auteur de l'infraction de roulage et ayant une influence sur la peine; dès lors, cette récidive est comprise dans le grief visé à l'article 204 du Code d'instruction criminelle qui concerne le taux de la peine, même lorsque l'admettre conduit à ordonner une mesure de sûreté.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel interjeté par le ministère public - Grief concernant le taux de la peine - Loi relative à la police de la circulation routière - Article 38, § 6 - Déchéance du droit de conduire - Récidive - Portée

- Art. 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 6 - Déchéance du droit de conduire - Récidive - Nature - Appel interjeté par le ministère public concernant le taux de la peine - Portée*
- Art. 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

In strafzaken wordt de betekening van de dagvaarding geregeld door de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek, in zoverre de toepassing ervan verenigbaar is met de wetsbepalingen en de rechtsbeginselen van de strafvordering; de toepassing van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek op de wijze van betekening van een dagvaarding in strafzaken is onverenigbaar met de rechtsbeginselen van de strafvordering (1). (1) In deze zaak zijn het de regels inzake de wijze van betekening die niet werden gerespecteerd, aangezien de beklaagde tot tweemaal toe verkeerdelijk werd gedagvaard, éénmaal op een vroeger adres en de tweede keer door het openbaar ministerie aan het openbaar ministerie, terwijl uit de stukken bleek dat hij een adres had in de Verenigde Staten. Artikel 40 Gerechtelijk Wetboek bepaalt de verschillende wijzen van betekening en artikel 47bis Gerechtelijk Wetboek stelt dat de bepalingen inzake betekeningen en kennisgevingen zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid. Artikel 47bis werd ingevoerd door de wet van 25 mei 2018, BS 30 mei 2018 (Potpourri VI), die ook een tweede lid toevoegde aan het artikel 861 Gerechtelijk Wetboek en de vraag die hier dus rees was of de nietigheidsregels van art. 861 Gerechtelijk Wetboek hierop van toepassing zijn. De rechtspraak inzake de sanctionering van de betekening van een dagvaarding in strafzaken vertoont een gevarieerd beeld (zie overzicht in het Jaarverslag Hof van Cassatie 2005, 230-236; ook B. DE SMET, De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften, in P. TRAEEST en A. DE NAUW (eds.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Mys Breesch, Gent, 1998, 127; P. TRAEEST en T. GOMBEER, "Raakvlakken tussen het strafproces en de burgerlijke rechtspleging" in X., *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Kluwer, 2015, 164-167. Hierbij dient vastgesteld te worden dat het merendeel van de uitspraken die artikel 861 toepasselijk verklaren op de betekening in strafzaken betrekking hebben op de vormvereisten voor het betekeningsexploot en niet op de wijze van betekening (Cass. 15 februari 1977, AC 1977, p. 661, RW 1976-77, 2466 met concl. van advocaat-generaal H. LENAERTS; Cass. 29 maart 1995, AR P.94.1400.F, AC 1995, nr. 175; RW 1996-97, 915 met noot L. VAN OVERBEKE,

En matière répressive, la signification de la citation est régie par les dispositions du Code judiciaire, dans la mesure où leur application est compatible avec les dispositions légales et les principes de droit régissant l'action publique; l'application de l'article 861 du Code judiciaire au mode de signification d'une citation en matière répressive est incompatible avec les principes de droit régissant l'action publique (1). (1) En l'espèce, ce sont les règles relatives au mode de signification qui n'ont pas été respectées car le prévenu n'a pas été cité correctement et ce, à deux reprises : une citation délivrée à une ancienne adresse a été suivie d'une signification par le ministère public au ministère public, alors que les pièces indiquaient qu'il avait une adresse aux États-Unis. L'article 40 du Code judiciaire précise les différents modes de signification et l'article 47bis du même code indique que les dispositions relatives aux significations et aux notifications sont prescrites à peine de nullité. L'article 47bis a été introduit par la loi du 25 mai 2018, M.B. 30 mai 2018 (Pot-pourri VI), qui a également ajouté un second alinéa à l'article 861 du Code judiciaire, et la question qui se posait en l'espèce avait donc trait à l'applicabilité des règles de nullité prévues à l'article 861. La jurisprudence concernant la sanction frappant les significations de citations en matière répressive est assez hétéroclite (voir l'aperçu figurant dans le Rapport annuel de la Cour de cassation 2005, 216-221 ; voir également B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEEST et A. DE NAUW (eds.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Mys Breesch, Gand, 1998, 127 ; P. TRAEEST et T. GOMBEER, "Raakvlakken tussen het strafproces en de burgerlijke rechtspleging" in X., *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Kluwer, 2015, 164-167). Il convient d'observer à cet égard que la plupart des décisions déclarant l'article 861 applicable aux significations en matière répressive portent sur les conditions de forme valant pour l'exploit de signification et non sur le mode de signification (Cass. 15 février 1977, Pas. 1977, 661, R.W. 1976 -77, 2466 avec concl. de H. LENAERTS, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 29 mars 1995, RG P.94.1400.F, Pas. 1995, n° 175, R.W. 1996-97, 915, note L. VAN

"Onregelmatigheid van de dagvaarding in strafzaken". In deze beide arresten werd beslist dat de niet-vermelding van de hoedanigheid van de persoon aan wie het exploit is afgegeven, enkel leidt tot nietigverklaring indien belangenschade wordt ingeroepen. Wat de sanctionering van een schending van artikel 40 Gerechtelijk Wetboek betreft oordeelde het Hof in een arrest van 11 mei 1993 (Cass. 11 mei 1993, AR nr. 6899, AC 1993, nr. 230) dat door de betekening van het hoger beroep van het OM aan de woonplaats waar de beklaagde niet meer was ingeschreven, er geen rechtsgeldig hoger beroep was ingesteld. Het verwierp hierbij de stelling van advocaat-generaal D'HOORE (zie noot onder het arrest) die oordeelde dat het bestreden vonnis terecht de principes van de belangenschade had toegepast (zie ook Cass. 15 september 1993, ARP.93.0234.F, AC 1993, nr. 349). Evenwel werd in een arrest van 7 juni 1994 (Cass. 7 juni 1994, AR nr. 7267, AC 1994, nr. 291) geoordeeld dat de betekening aan OM bij een gekende woonplaats niet verhindert dat de strafrechter is geadieerd. Dat arrest oordeelde tevens dat wanneer de beklaagde zijn recht van verdediging heeft uitgeoefend door verzet aan te tekenen tegen het bij verstek gewezen vonnis de toepassing van artikel 40, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (oud) wordt opzij gezet. Dit arrest werd in een noot door A. DE NAUW (R. Cass. 1994, 345-34, "De gevolgen van een foutieve wijze van betekenen in strafzaken") bekritiseerd. De auteur is van oordeel dat de nietigheid bij een schending van de betekeningwijzen bepaald in artikel 40 Gerechtelijk Wetboek "radicaal" is en er in deze hypothese geen herstel mogelijk is dan door een nieuwe regelmatig betekende dagvaarding of vrijwillige verschijning, vermits het recht van verdediging is miskend. In een arrest van 12 september 2000 (Cass. 12 september 2000, AR P.98.0944.N, AC 2000, nr. 461) werd evenwel op deze rechtspraak teruggekomen en werd geoordeeld dat een betekening aan OM terwijl de woonplaats is gekend, ongedaan is en de zaak aldus niet regelmatig is aanhangig gemaakt. De rechtsleer lijkt overwegend negatief te staan tegen een toepassing van artikel 861 Gerechtelijk Wetboek op onregelmatigheden die zich bij de betekening in strafzaken voordoen, zonder hierbij

OVERBEKE, "Onregelmatigheid van de dagvaarding in strafzaken" : dans ces deux arrêts, il a été décidé que l'absence de mention concernant la qualité de la personne à qui l'exploit a été délivré ne donne lieu à nullité que si un préjudice porté à des intérêts est invoqué). S'agissant de la sanction en cas de violation de l'article 40 du Code judiciaire, la Cour a considéré, dans un arrêt du 11 mai 1993 (Cass. 11 mai 1993, RG n° 6899, Pas. 1993, n° 230), que la signification de l'appel du MP à l'adresse où le prévenu n'était plus inscrit a pour conséquence qu'aucun appel valable n'a été introduit. Elle a rejeté la thèse de l'avocat général D'HOORE (voir note sous l'arrêt) selon laquelle le jugement attaqué avait appliqué à juste titre les principes de l'atteinte portée à des intérêts (voir aussi Cass. 15 septembre 1993, RG P.93.0234.F, Pas. 1993, n° 349). Toutefois, dans un arrêt du 7 juin 1994 (Cass. 7 juin 1994, RG n° 7267, Pas. 1994, n° 291), la Cour a considéré que la signification au MP lorsque le domicile est connu, ne fait pas obstacle à la saisine de la juridiction pénale. Cet arrêt considère par ailleurs que, lorsque le prévenu a exercé ses droits de défense en faisant opposition au jugement par défaut, l'application de l'article 40, dernier alinéa, du Code judiciaire (ancien) doit être écartée. Une note de A. DE NAUW a critiqué cet arrêt (R.Cass., 1994, 345-34, "De gevolgen van een foutieve wijze van betekenen in strafzaken"). Cet auteur estime que la nullité en cas de violation des modes de signification prévus à l'article 40 du Code judiciaire est « radicale » et qu'une nouvelle citation régulièrement signifiée ou une comparution volontaire sont nécessaires pour y remédier, puisque les droits de la défense ont été violés. Par un arrêt du 12 septembre 2000 (Cass. 12 septembre 2000, RG P.98.0944.N, Pas. 2000, n° 461), la Cour a opéré un revirement de jurisprudence en considérant que la signification au MP lorsque le domicile est connu est nulle et que la cause n'a, dès lors, pas été régulièrement portée devant le tribunal. La doctrine semble largement réticente à l'application de l'article 861 du Code judiciaire aux irrégularités affectant la signification en matière répressive, sans toujours opérer une distinction claire entre forme et mode de signification (R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 6e édition, 935,

evenwel altijd een duidelijk onderscheid te maken tussen de vorm en de wijze van betekening (R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, 2014, 6de editie, 935, die stelt dat de regels van art. 861 e.v. *Gerechtelijk Wetboek* nooit van toepassing zijn). Geargumenteed wordt dat het begrip "belangschade" eigen is aan de rechtspleging in burgerlijke zaken en niet geschikt is om te worden aangewend in het strafprocesrecht, dat een eigen structuur heeft en berust op een eigen waardepatroon (B. DE SMET, "De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften", in P. TRAEEST en A. DE NAUW (eds.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Mys Breesch, Gent, 1998, 109, 144-145; P. TRAEEST en T. GOMBEER, "De toepassing van het *Gerechtelijk Wetboek* in strafzaken", in *CBR Jaarboek 2009-2009*, Antwerpen, Intersentia, 2009, nr. 73; R. VERSTRAETEN, *Handboek strafvordering*, Maklu, Antwerpen, 2012, nr. 2054 met verwijzing naar A. DE NAUW, "De hantering van de begrippen 'belang' en 'normdoel' bij de toepassing van de nietigheidssanctie wegens niet-naleving van de regels uit het strafprocesrecht", *Liber amicorum Marcel Storme*, 1995, 102-119). Volgens R. VERSTRAETEN is het aangewezen het tweevoudig toetsingscriterium (nietigheid is er alleen wanneer een wezenlijk deel van de akte ontbreekt of wanneer door de onregelmatigheid het recht van verdediging werd miskend) dat wordt gebruikt voor de sanctionering van de niet-naleving van de inhoudelijke vereisten van de dagvaarding ook te gebruiken voor de beoordeling van alle onregelmatigheden bij de betekening en artikel 861 *Gerechtelijk Wetboek* aldus buiten toepassing te laten. AW

selon lequel les règles des art. 861 et suivants du Code judiciaire ne s'appliquent en aucun cas). Lesdits auteurs font valoir que la notion de « nuit aux intérêts » est propre à la procédure en matière civile et n'est pas adaptée au droit de la procédure pénale, qui possède une structure spécifique et repose sur son propre modèle de valeurs (B. DE SMET, « De handhaving en relativering van strafvorderlijke voorschriften », in P. TRAEEST et A. DE NAUW (eds.), *Wie is er bang van het strafrecht*, Mys Breesch, Gand, 1998, 109, 144-145 ; P. TRAEEST et T. GOMBEER, "De toepassing van het *Gerechtelijk Wetboek* in strafzaken ", in *CBR Jaarboek 2009-2009*, Anvers, Intersentia, 2009, n° 73 ; R. VERSTRAETEN, *Handboek strafvordering*, Maklu, Anvers, 2012, n° 2054, qui fait référence à A. DE NAUW, « De hantering van de begrippen "belang" en "normdoel" bij de toepassing van de nulliteitsanctie wegens niet-nuimigheid van de regels uit het strafprocesrecht », *Liber amicorum Marcel Storme*, 1995, 102-119). Selon R. VERSTRAETEN, le double critère utilisé au moment de statuer sur le non-respect des conditions de fond applicables à la citation (la nullité doit uniquement être prononcée lorsqu'une partie essentielle de l'acte est manquante ou lorsque l'irrégularité a entraîné une violation des droits de la défense), doit également être appliqué à l'ensemble des irrégularités affectant les significations, et il convient donc d'écarter l'application de l'article 861 du Code judiciaire.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Strafzaken - Hoger beroep door het openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening aan de beklagde - Nietige betekening - Artikel 861 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid in strafzaken

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Matière répressive - Appel introduit par le ministère public devant la juridiction d'appel - Signification au prévenu - Nullité de la signification - Code judiciaire, article 861 - Applicabilité en matière répressive

- Art. 861 Code judiciaire
- Art. 861 Code judiciaire
- Art. 861 Code judiciaire

Uit de bepaling van artikel 187, § 10, Wetboek van Strafvordering, volgt dat de rechter de door het verzet veroorzaakte kosten, met inbegrip van de kosten van uitgifte en van betekening van het vonnis, niet ten laste van de verzet doende partij kan laten, tenzij hij vaststelt dat het verstek aan hem te wijten is.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Algemeen - Kosten veroorzaakt door het verzet - Artikel 187, § 10, Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 10 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 10 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 10 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Kosten veroorzaakt door het verzet - Artikel 187, § 10, Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 10 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 10 Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 10 Wetboek van Strafvordering

Il résulte de la disposition de l'article 187, § 10, du Code d'instruction criminelle que le juge ne peut laisser à la charge de l'opposant les frais causés par l'opposition, y compris le coût de l'expédition et de la signification du jugement, que s'il constate que le défaut est imputable à ce dernier.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Généralités - Frais causés par l'opposition - Code d'instruction criminelle, article 187, § 10

- Art. 187, § 10 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 10 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 10 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Frais causés par l'opposition - Code d'instruction criminelle, article 187, § 10

- Art. 187, § 10 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 10 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 10 Code d'Instruction criminelle

P.19.1003.F

29 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200129.3](#)

AC nr. ...

Wanneer inzake jeugdbescherming de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de feitenrechter in feite de bewijswaarde van de gegevens waarop hij zijn beslissing grondt en waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Jeugdbescherming - Beginsel van de beoordelingsvrijheid van de rechter

JEUGDBESCHERMING - Bewijs - Bewijswaardering - Beginsel van de beoordelingsvrijheid van de rechter

En matière protectionnelle, lorsque la loi n'établit pas un mode spécial de preuve, le juge du fond apprécie en fait la valeur probante des éléments sur lesquels il fonde sa décision et que les parties ont pu librement contredire.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Protection de la jeunesse - Principe de la liberté d'appréciation du juge

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Preuve - Appréciation de la preuve - Principe de la liberté d'appréciation du juge

De in artikel 8 EVRM bepaalde bescherming van het privéleven strekt zich uit tot de privécommunicatie; elk gebruik van een zonder medeweten van de andere deelnemers opgenomen privé-communicatie waaraan men zelf deelneemt, kan een inbreuk op de voormelde bepaling zijn; het staat aan de rechter te beoordelen of dit gebruik is toegestaan en hierover te beslissen op grond van de feitelijke gegevens van de zaak, rekening houdend met de redelijke privacyverwachting die de deelnemers daarvan konden hebben en die onder meer betrekking heeft op de inhoud en de omstandigheden waarin het gesprek plaatsvond; de rechter kan daartoe ook acht slaan op het doel dat met het gebruik van de opname wordt beoogd, alsook op de hoedanigheid van de deelnemers en van de bestemming van de opname (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Privé-communicaties - Opname door een deelnemer zonder medeweten van de andere deelnemer - Gebruik in rechte - Recht op bescherming van het privéleven

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE - Privé-communicaties - Opname door een deelnemer zonder medeweten van de andere deelnemer - Gebruik in rechte - Recht op bescherming van het privéleven

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Privé-communicaties - Opname door een deelnemer zonder medeweten van de andere deelnemer - Gebruik in rechte - Recht op bescherming van het privéleven

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De maatregelen inzake hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming hebben voorrang op de burgerrechtelijke beschikkingen wanneer de ene niet verenigbaar zijn met de andere (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

JEUGDBESCHERMING - Beschermingsmaatregelen - Burgerlijke maatregelen - Voorrang

La protection de la vie privée prévue par l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales s'étend aux communications privées en telle sorte que l'usage d'une communication privée enregistrée à l'insu des autres intervenants à laquelle on intervient soi-même peut constituer une violation de la disposition précitée; il appartient au juge d'apprécier si l'usage est autorisé et d'en décider sur la base des éléments de fait de la cause, compte tenu des attentes raisonnables, quant au respect de la vie privée, qu'ont pu avoir les intervenants, eu égard notamment au contenu et aux circonstances dans lesquelles la conversation a eu lieu; à cette fin, le juge peut prendre également en compte l'objectif poursuivi par l'utilisation de l'enregistrement ainsi que la qualité des participants et celle du destinataire de l'enregistrement (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Communications privées - Enregistrement par un participant à l'insu de l'autre - Utilisation en justice - Droit à la protection de la vie privée

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COMMUNICATION TELECOMMUNICATION - Communications privées - Enregistrement par un participant à l'insu de l'autre - Utilisation en justice - Droit à la protection de la vie privée

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Divers - Communications privées - Enregistrement par un participant à l'insu de l'autre - Utilisation en justice - Droit à la protection de la vie privée

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Les mesures prises dans le cadre de l'aide à la jeunesse et de la protection de la jeunesse priment sur les dispositions civiles lorsque les unes sont incompatibles avec les autres (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mesures protectionnelles - Mesures civiles - Primauté

Wanneer de eerste beslissing betreffende de huisvesting van een kind wordt uitgesproken in een procedure tussen de moeder en de vader van het kind, die als gevolg van de echtscheiding de uitoefening van het ouderlijk gezag en de huisvesting van het kind tussen hen regelt, en de tweede beslissing tot doel heeft de toestand van gevaar waarin het kind verkeert te verhelpen, hebben die twee beslissingen niet hetzelfde voorwerp (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

JEUGDBESCHERMING - Minderjarige in gevaar - Huisvestingsmaatregel buiten het familiaal leefmilieu - Internationale bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak aanhangig is - Brussel IIbis-verordening - Bevoegdheidsconflict - Procedures met hetzelfde voorwerp

- Art. 19 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

Volgens het Hof van Justitie van de Europese Unie moet artikel 1, lid 1, verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003, de zogenaamde verordening Brussel IIbis, aldus worden uitgelegd dat een beslissing waarbij de onmiddellijke ondertoezichtstelling en de plaatsing van een kind buiten zijn eigen gezin worden gelast, onder het begrip "burgerlijke zaken" in de zin van die bepaling valt wanneer deze beslissing is genomen op grond van de regels inzake kindbescherming; hoewel die verordening dus geen onderscheid tussen die twee materies maakt wanneer het toepassingsgebied van die verordening moet worden vastgesteld en, bijgevolg, de internationale bevoegdheid moet worden bepaald van het gerecht waarbij de zaak aanhangig is, kan hieruit evenwel niet worden afgeleid dat, volgens het recht van de Europese Unie, twee procedures die in die materies gelijktijdig worden gevoerd onvermijdelijk hetzelfde voorwerp en dezelfde oorzaak hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 85.

JEUGDBESCHERMING - Minderjarige in gevaar - Huisvestingsmaatregel buiten het familiaal leefmilieu - Internationale bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak aanhangig is - Brussel IIbis-verordening - Toepassingsgebied

Lorsque la première décision relative à l'hébergement d'un enfant est prononcée dans une procédure opposant ses parents et réglant entre eux l'exercice de l'autorité parentale et l'hébergement de l'enfant à la suite du divorce et que la seconde décision a pour but de porter remède à la situation de danger dans laquelle se trouve l'enfant, ces deux décisions n'ont pas le même objet (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mineur en danger - Mesure d'hébergement en dehors du milieu familial - Compétence internationale de la juridiction saisie - Règlement Bruxelles IIbis - Conflit de compétence - Procédures ayant le même objet

- Art. 19 Règlement CE n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale

Selon la Cour de justice de l'Union européenne, l'article 1er, paragraphe 1er, du règlement (CE) n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003, dit règlement Bruxelles IIbis, doit être interprété en ce sens que relève de la notion de « matières civiles », au sens de cette disposition, une décision qui ordonne la prise en charge immédiate et le placement d'un enfant en dehors de son foyer d'origine, lorsque cette décision a été adoptée dans le cadre des règles relatives à la protection de l'enfance; si, ce règlement ne fait donc pas de distinction entre ces deux matières lorsqu'il s'agit de définir son champ d'application et, partant, de déterminer la compétence internationale de la juridiction saisie, il ne s'en déduit toutefois pas que, selon le droit de l'Union européenne, deux procédures menées parallèlement dans ces matières aient nécessairement le même objet et la même cause (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mineur en danger - Mesure d'hébergement en dehors du milieu familial - Compétence internationale de la juridiction saisie - Règlement Bruxelles IIbis - Champ d'application

- Artt. 1 en 19 EG-Verordening nr. 2201/2003 van de Raad van 27 november 2003 betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid

- Art. 1er et 19 Règlement CE n° 2201/2003 du Conseil du 27 novembre 2003 relatif à la compétence, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière matrimoniale et en matière de responsabilité parentale

P.19.1010.N

28 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.4](#)

AC nr. ...

De rechter kan de schuld van een beklaagde aan een misdrijf niet uitsluitend steunen op het gegeven dat die beklaagde reeds voor gelijkaardige feiten werd veroordeeld; hij kan dat gegeven bij de schuldbeoordeling nochtans wel in aanmerking nemen ter ondersteuning van andere bewijsgegevens.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Schuldbeoordeling - Strafrechtelijke voorgaanden - Invloed

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering schuld - Eerdere veroordelingen wegens gelijkaardige feiten

Le juge ne peut fonder la culpabilité d'un prévenu du chef d'une infraction sur la seule circonstance que ce prévenu a déjà été condamné pour des faits similaires; il peut néanmoins prendre cette circonstance en considération à l'appui d'autres éléments probants pour apprécier la culpabilité.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Appréciation de la culpabilité - Antécédents judiciaires - Incidence

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation de la culpabilité - Condamnations antérieures pour des faits similaires

P.19.1018.F

5 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.2](#)

AC nr. ...

Een bedrieglijk opgemaakte schijnakte kan slechts een valsheid in geschriften vormen in zoverre deze bewijs kan opleveren en aldus derden kan schaden, omdat het voor hen gevolgen heeft; een ontwerpvereenkomst die werd opgemaakt met de bedoeling om aan een geschil een einde te maken en die door de auteur werd toegezonden aan de advocaat van een bij dat geschil betrokken partij, kan niet als een strafbare valsheid worden beschouwd wanneer de bestemming de juistheid van de daarin besloten vermeldingen kan nagaan (1). (1) Zie FR. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques", in Les Infractions - Volume 4: les Infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 55, en de verwijzingen in noot 21; Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0034.F, AC 2018, nr. 343 (aangifte bij de bijzondere belastinginspectie), met concl. OM en de daarin vermelde verwijzingen in Pas. 2018; Cass. 23 mei 2017, AR P.16.0719.N, AC 2017, nr. 345 (processen-verbaal waarin de verklaringen van het slachtoffer of van de verdachte van het misdrijf zijn vervat); Cass. 18 april 2006, AR P.06.0010.N, AC 2006, nr. 216 (bewijsstukken die volgens artikel 9 van de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk, aan de regularisatiecommissie moeten worden overgelegd); Cass. 5 mei 2004, AR P.04.0063.F, AC 2004, nr. 235 (factuur voor fictieve prestaties). Hieruit volgt niet dat een valse verklaring nooit een valsheid in geschriften kan uitmaken: zie, in die zin, Cass. 25 oktober 2017, AR P.17.0277.F, AC 2017, nr. 589 (aanvraag tot inschrijving op een woonplaats); Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142 (valse aangifte van diefstal aan de politie met het oog op verzekeringsfraude); Cass. 27 januari 2010, AR P.09.0770.F, AC 2010, nr. 62 (verzekeringsvoorstel). (M.N.B.)

Un acte simulé, dressé frauduleusement, ne peut constituer un faux en écritures que dans la mesure où il est susceptible de faire preuve et ainsi de porter préjudice aux tiers en produisant effet contre eux; un projet de convention en vue de mettre fin à un litige, adressé par son auteur à l'avocat d'une partie à ce contentieux, ne peut pas être considéré comme un faux punissable lorsque son destinataire a la possibilité de vérifier l'exactitude des mentions qu'il comporte (1). (1) Voir FR. LUGENTZ, «Faux en écritures authentiques et publiques», in Les Infractions - Volume 4: les Infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, p. 55, et réf. en note 21; Cass. 30 mai 2018, RG P.18.0034.F, Pas. 2018, n° 343 (dénonciation à l'Inspection spéciale des impôts), avec concl. MP, et réf. y citées; Cass. 23 mai 2017, RG P.16.0719.N, Pas. 2017, n° 345 (procès-verbaux comportant les déclarations de la victime ou du suspect d'une infraction); Cass. 18 avril 2006, RG P.06.0010.N, Pas. 2006, n° 216 (pièces justificatives qui doivent être transmises à la commission de régularisation selon l'article 9 de la loi relative à la régularisation de séjour de certaines catégories d'étrangers séjournant sur le territoire du Royaume); Cass. 5 mai 2004, RG P.04.0063.F, Pas. 2004, n° 235 (facture relative à des prestations fictives). Il n'en résulte pas qu'une fausse déclaration ne pourrait jamais constituer un faux en écritures: ainsi, voir Cass. 25 octobre 2017, RG P.17.0277.F, Pas. 2017, n° 589 (demande d'inscription domiciliaire); Cass. 25 février 2015, RG P.14.1764.F, Pas. 2015, n° 142 (fausse déclaration de vol à la police en vue d'une fraude à l'assurance); Cass. 27 janvier 2010, RG P.09.0770.F, Pas. 2010, n° 62 (proposition d'assurance). (M.N.B.)

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Ontwerpvereenkomst met het oog op de beëindiging van een geschil, die door de auteur werd toegezonden aan de advocaat van een bij dat geschil betrokken partij

- Artt. 193 en 196 Strafwetboek

7/06/2023

FAUX ET USAGE DE FAUX - Écrit protégé par la loi - Notion - Projet de convention en vue de mettre fin à un litige, adressé par son auteur à l'avocat d'une partie à ce contentieux

- Art. 193 et 196 Code pénal

P. 315/937

ADVOCAAT - Valsheid in geschriften - Door de wet beschermd geschrift - Begrip - Ontwerpvereenkomst met het oog op de beëindiging van een geschil, die door de auteur werd toegezonden aan de advocaat van een bij dat geschil betrokken partij

- Artt. 193 en 196 Strafwetboek

AVOCAT - Faux en écritures - Écrit protégé par la loi - Notion - Projet de convention en vue de mettre fin à un litige, adressé par son auteur à l'avocat d'une partie à ce contentieux

- Art. 193 et 196 Code pénal

P.19.1021.N

3 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.2](#)

AC nr. ...

Het misdrijf oplichting vereist bij de dader het oogmerk zich bedrieglijk andermans zaak toe te eigenen om erover te beschikken, de aanwending van bedrieglijke middelen hiertoe en de daarop volgende afgifte of levering van de zaak, waardoor het slachtoffer wordt benadeeld en het misdrijf is voltrokken zodra de dader erin is geslaagd de zaak te doen afgeven of leveren (1). (1) Zie concl. OM.

OPLICHTING - Constitutieve bestanddelen

- Art. 496 Strafwetboek

Oplichting die de afgifte van geld tot voorwerp heeft, vereist geen eigendomsoverdracht van dat geld maar het is wel vereist dat de dader, ongeacht de formele aard van zijn titel, in feite en overeenkomstig zijn bedrieglijk opzet op het moment van de afgifte, de vrije en onbeperkte beschikking over het geld verkrijgt; aldus kan de dader door het aanwenden van listige kunstgrepen het slachtoffer ervan overtuigen geld af te geven in de veronderstelling daarmee enkel het precaire bezit ervan over te dragen met het oog op het uitvoeren van een overeenkomst zoals een lastgeving, terwijl die dader van meet af aan het opzet heeft om zonder beperking over dat geld te beschikken en de omstandigheid dat de dader het geld aanvankelijk gebruikt voor de uitvoering van de overeenkomst of zich niet al dat geld toe-eigent, is niet determinerend aangezien dit het opzet noch de toe-eigening uitsluit (1). (1) Zie concl. OM.

OPLICHTING - Afgifte van de zaak - Afgifte van geld - Eigendomsoverdracht - Draagwijzde

L'infraction d'escroquerie requiert l'intention, dans le chef de son auteur, de s'approprier de manière frauduleuse la chose d'autrui afin d'en disposer, l'utilisation de moyens frauduleux pour y parvenir et la remise ou la livraison consécutive du bien, dont découle un préjudice pour la victime, et l'infraction est consommée dès que l'auteur est parvenu à se faire remettre ou livrer le bien (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ESCROQUERIE - Eléments constitutifs

- Art. 496 Code pénal

L'escroquerie ayant pour objet la remise de sommes d'argent ne requiert pas le transfert de la propriété de celles-ci mais nécessite que son auteur, quelle que soit la nature formelle de son titre, voie son intention frauduleuse se concrétiser dans les faits en obtenant un accès libre et illimité auxdites sommes au moment de leur remise; ainsi, l'auteur peut convaincre la victime de lui remettre des sommes d'argent par le recours à des manœuvres frauduleuses, la victime pensant réaliser un simple transfert de la possession précaire de celles-ci en vue de l'exécution d'une convention telle un mandat alors que l'auteur a l'intention, dès le départ, d'en disposer sans limitation, et le fait que l'auteur ait initialement consacré les montants à l'exécution de la convention ou qu'il ne se soit pas approprié la totalité de ceux-ci n'est pas déterminant, cette circonstance n'excluant ni l'intention de l'auteur ni l'appropriation par celui-ci (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ESCROQUERIE - Remise du bien - Remise de sommes d'argent - Transfert de propriété - Portée

De omstandigheid dat een appellant in zijn verklaring van hoger beroep aangeeft dit rechtsmiddel te richten tegen alle beschikkingen van het beroepen vonnis, maar in het grievenformulier slechts grieven aanvoert tegen bepaalde beslissingsonderdelen, heeft niet tot gevolg dat de saisine van het appelgerecht zich uitstrekt tot alle beschikkingen van het beroepen vonnis; zij is beperkt tot die beslissingsonderdelen waartegen de appellant grieven aanvoert, alsook tot de beslissingsonderdelen die daarmee onafscheidelijk zijn verbonden (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van de beklaagde - Onbeperkt hoger beroep - Grievenformulier - Grieven beperkt tot bepaalde beslissingsonderdelen

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Indien een beklaagde in zijn verzoekschrift of grievenformulier aangeeft te zijn gegriefd door de uitspraak over de schuld betreffende een of meerdere telastleggingen, zonder aan te geven dat hij is gegriefd door de beslissing over de tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering, dan is de saisine van het appelgerecht beperkt tot de beslissing over de schuld van de beklaagde op strafgebied en de daarmee onafscheidelijk verbonden beslissingen; het beslissingsonderdeel betreffende de schuld van een beklaagde op strafgebied en dat betreffende de burgerlijke rechtsvordering, zelfs al hebben ze betrekking op dezelfde feiten, zijn geen onafscheidelijk verbonden beslissingen voor de toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafzaken - Hoger beroep van de beklaagde - Onbeperkt hoger beroep - Verzoekschrift met grieven of grievenformulier - Aankruisen van enkel de grief schuld - Rechtsmacht van het rechtscollege in hoger beroep

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van de beklaagde - Onbeperkt hoger beroep - Verzoekschrift met grieven of grievenformulier - Aankruisen van enkel de grief schuld - Effect op de beslissing van de

Le fait que, dans sa déclaration d'appeler, l'appelant indique diriger son recours contre toutes les dispositions du jugement entrepris mais que, dans le formulaire de griefs, il élève uniquement des griefs contre certains éléments de la décision n'a pas pour conséquence que la saisine de la juridiction d'appel s'étende à toutes les dispositions du jugement entrepris; elle se limite aux éléments de décision contre lesquels l'appelant élève des griefs, ainsi qu'aux éléments de décision qui y sont indissociablement liés (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel interjeté par le prévenu - Appel sans limitation - Formulaire de griefs - Griefs limités à certains éléments de la décision

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

Si un prévenu indique, dans sa requête ou dans son formulaire de griefs, avoir été lésé par la décision relative à la culpabilité du chef d'une ou plusieurs préventions, mais n'indique pas avoir été lésé par la décision relative à l'action civile exercée contre lui, la saisine de la juridiction d'appel se limite à la décision rendue sur la culpabilité du prévenu au pénal et aux décisions qui y sont indissociablement liées; l'élément de décision relatif à la culpabilité d'un prévenu au pénal et celui relatif à l'action civile, même s'ils se rapportent aux mêmes faits, ne constituent pas des décisions indissociablement liées pour l'application de l'article 204 du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ACTION CIVILE - Matière répressive - Appel interjeté par le prévenu - Appel sans limitation - Requête contenant les griefs ou formulaire de griefs - Un seul grief coché, relatif à la culpabilité - Saisine de la juridiction d'appel

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel interjeté par le prévenu - Appel sans limitation - Requête contenant les griefs ou formulaire de griefs - Un seul grief coché, relatif à la culpabilité - Effet sur la décision relative à l'action civile

P.19.1026.N

14 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.12](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de rechter vaststelt dat er geen duidelijkheid bestaat over het motief voor een opzettelijke gewelddaad of dat er geen getuige is van de feiten voorafgaand aan die opzettelijke gewelddaad, belet hem niet te oordelen dat de dader zich niet kan beroepen op wettige verdediging.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Wettige verdediging - Opzettelijke slagen en verwondingen - Omstandigheden van de feiten - Beoordeling

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijke slagen en verwondingen - Rechtvaardigingsgrond - Wettige verdediging - Omstandigheden van de feiten - Beoordeling

Ingevolge de wijziging van artikel 400, eerste lid, Strafwetboek door artikel 20 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II-wet), werden zonder aanpassing van de toepasselijke straffen de voorwaarden voor strafbaarheid versoepeld, waardoor artikel 400, eerste lid, Strafwetboek in de thans geldende versie een strengere strafwet is; de omstandigheid dat een veroordeelde dit anders zou aanvoelen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) J. DE HERDT, "Bijzonder strafrecht en straftoemeting na de Potpourri II-wet", NC 189-192; J. DECOKER, "Van blijvende ongeschiktheid naar ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden", in J. DECOKER, L. GYSELAERS, P. HOET, J. COPPENS, F. VROMAN, M. VANDERMEERSCH, T. DECAIGNY, T. BAUWENS, G. VAN DE HEYNING, B. DE SMET, G. SCHOORENS, B. MEGANCK, H. VAN BAVEL, E. BAEYENS, I. MENNES, J. MILLEN, "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T.Strafr. 2016, afl. 1, (2-158), nr. 14-18 p. 8-10.

La circonstance que le juge constate que le motif d'un acte de violence volontaire ou que les faits qui ont précédé cet acte de violence volontaire n'ont pas eu de témoins ne l'empêche pas de considérer que l'auteur ne peut se prévaloir de la légitime défense.

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Légitime défense - Coups et blessures volontaires - Circonstances des faits - Appréciation

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Coups et blessures volontaires - Cause de justification - Légitime défense - Circonstances des faits - Appréciation

À la suite de la modification de l'article 400, alinéa 1er, du Code pénal par l'article 20 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice (« pot-pourri II »), les conditions du caractère punissable des faits ont été assouplies sans que les peines applicables aient été adaptées, faisant ainsi de l'article 400, alinéa 1er, du Code pénal une loi pénale plus sévère dans sa version actuelle; la circonstance qu'une personne condamnée aurait un autre ressenti à cet égard n'y change rien (1). (1) J. DE HERDT, « Bijzonder strafrecht en straftoemeting na de Potpourri II-wet », N.C. 189-192 ; J. DECOKER, « Van blijvende ongeschiktheid naar ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden », dans J. DECOKER, L. GYSELAERS, P. HOET, J. COPPENS, F. VROMAN, M. VANDERMEERSCH, T. DECAIGNY, T. BAUWENS, G. VAN DE HEYNING, B. DE SMET, G. SCHOORENS, B. MEGANCK, H. VAN BAVEL, E. BAEYENS, I. MENNES, J. MILLEN, « De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen », T.Strafr. 2016/1, (2-158), n° 14-18, pp. 8 à 10.

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid - Wijziging door de wet van 5 februari 2016 - Versoepeling van de voorwaarden van strafbaarheid - Strengere strafwet - Draagwijdte

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Artikel 400, eerste lid, Strafwetboek - Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid - Wijziging door de wet van 5 februari 2016 - Versoepeling van de voorwaarden van strafbaarheid - Strengere strafwet - Draagwijdte

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Coups et blessures volontaires - Incapacité d'effectuer un travail personnel - Modification par la loi du 5 février 2016 - Assouplissement des conditions du caractère punissable - Loi pénale plus sévère - Portée

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Code pénal, article 400, alinéa 1er - Coups et blessures volontaires - Incapacité d'effectuer un travail personnel - Modification par la loi du 5 février 2016 - Assouplissement des conditions du caractère punissable - Loi pénale plus sévère - Portée

P.19.1028.N

11 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.1](#)

AC nr. ...

Artikel 90ter, § 1, Wetboek van Strafvordering vereist dat de onderzoeksrechter, voor het plaatsen van afluisterapparatuur in een woning of een private plaats, niet enkel een afluistermaatregel beveelt, maar ook een bevel verleent om in die woning of plaats binnen te dringen met het oog op het plaatsen van die apparatuur (1). (1) Cass. 24 september 2014, AR P. 14.0915.F, AC 2014, nr. 551; Cass. 4 december 2012, AR P. 12.1561.N, AC 2012, nr. 663 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Woning of private plaats - Afzonderlijke beschikkingen - Draagwijdte

ONDERZOEKSRECHTER - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Woning of private plaats - Afzonderlijke beschikkingen - Draagwijdte

L'article 90ter, § 1er, du Code d'instruction criminelle requiert que, pour l'installation du matériel d'écoute dans un domicile ou un lieu privé, le juge d'instruction ordonne non seulement une mesure d'écoute mais délivre également un mandat permettant de pénétrer dans ce domicile ou lieu en vue d'y installer ce matériel (1). (1) Cass. 24 septembre 2014, RG P.14.0915.F, Pas. 2014, n° 551 ; Cass. 4 décembre 2012, RG P.12.1561.N, Pas. 2012, n 663, avec concl. de M. DUINSLAEGER, avocat général, publiées à leur date dans AC.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Ecoute de communications privées - Domicile ou lieu privé - Ordonnances distinctes - Portée

JUGE D'INSTRUCTION - Actes d'instruction - Ecoute de communications privées - Domicile ou lieu privé - Ordonnances distinctes - Portée

De inhoud van de verklaring van hoger beroep van de appelland bepaalt weliswaar de perken waarbinnen hij ontvankelijk grieven kan aanvoeren, maar het feit dat die verklaring betrekking heeft op meer beslissingen van het beroepen vonnis dan deze waartegen hij grieven formuleert, heeft geen impact op de beoordeling van zijn grieven door het appelgerecht; het is weliswaar niet vereist dat de appelland in het grievenformulier de redenen voor zijn grieven vermeldt, maar hij kan daarin wel, door een bijschrift naast een algemene rubriek, specificeren dat zijn grief slechts betrekking heeft op bepaalde aspecten van die rubriek en zo kan de appelland in zijn grievenformulier, bij de aangeduide rubriek 'schuld', specificeren dat hij enkel zijn schuld aan een bepaalde telastlegging betwist, zodat hij enkel de betwisting van zijn schuldigverklaring aan die telastlegging bij het appelgerecht aanhangig maakt.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door de beklaagde - Grievenformulier - Aankruising rubriek "schuld" - Bepaalde telastlegging - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door de beklaagde - Grievenformulier - Aankruising rubriek "schuld" - Bepaalde telastlegging - Draagwijdte

Le contenu de la déclaration d'appel de l'appelland fixe certes les limites dans lesquelles il est recevable à élever des griefs mais le fait que cette déclaration concerne un plus grand nombre de décisions du jugement entrepris que celles contre lesquelles il formule des griefs n'a aucune incidence sur l'appréciation de ses griefs par la juridiction d'appel; en outre, même s'il n'est pas requis que l'appelland énonce les raisons de ses griefs dans son formulaire de griefs, il peut néanmoins y préciser, par une annotation portée en regard d'une rubrique générale, que son grief ne concerne que certains aspects de cette rubrique et, ainsi, dans son formulaire de griefs, l'appelland peut préciser, sous la rubrique « Culpabilité » qu'il a cochée, qu'il conteste uniquement sa culpabilité du chef d'une prévention précise, de sorte à ne saisir la juridiction d'appel que de la contestation de sa déclaration de culpabilité du chef de cette prévention.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel interjeté par le prévenu - Formulaire de griefs - Rubrique "culpabilité" cochée - Prévention précise - Portée

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel interjeté par le prévenu - Formulaire de griefs - Rubrique "culpabilité" cochée - Prévention précise - Portée

In de regel mag het appelgerecht de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vermelde middelen enkel opwerpen binnen zijn saisine, zoals die in eerste orde voortvloeit uit de verklaring van hoger beroep van de appelland en in tweede orde door de grieven die de appelland heeft opgeworpen overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering, maar indien een beklagde of het openbaar ministerie de schuld aan een bepaalde telastlegging niet als grief heeft aangeduid, maar wel een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel, heeft het appelgerecht wat die beklagde betreft ambtshalve de mogelijkheid om die feiten te heromschrijven en te oordelen of ze al dan niet vaststaan; wanneer de beklagde of het openbaar ministerie gelet op de afwezigheid van een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering ter zake de beslissing over de schuld niet door het appelgerecht wensen beoordeeld te zien, kan de appelland het appelgerecht niet verplichten om een ambtshalve middel aan te voeren in de zin van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering en hoeft het appelgerecht een verweer dat daarmee verband houdt niet te beantwoorden (1). (1) Zie GwH 20 november 2019, nr. 189/2019.

En règle, la juridiction d'appel ne peut soulever les moyens mentionnés à l'article 210, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, que dans le cadre de sa saisine, telle qu'elle découle, en première part, de la déclaration d'appel de l'appelland et, en seconde part, des griefs élevés par l'appelland conformément à l'article 204 de ce code, mais si un prévenu ou le ministère public n'a pas indiqué comme grief la culpabilité du chef d'une prévention précise, mais une disposition pénale de la décision entreprise, liée aux faits qui fondent cette prévention, par exemple la peine ou une mesure, la juridiction d'appel a d'office la possibilité, en ce qui concerne ce prévenu, de requalifier ces faits et de décider s'ils sont établis; lorsque, eu égard à l'absence de grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, le prévenu ou le ministère public ne souhaite pas soumettre la décision rendue sur la culpabilité à l'appréciation de la juridiction d'appel, l'appelland ne peut la contraindre à soulever un moyen d'office au sens de l'article 210, alinéa 2, troisième tiret, du Code d'instruction criminelle et la juridiction d'appel ne doit pas répondre à une défense y afférente (1). (1) Voir Cour. const, 20 novembre 2019, n° 189/2019.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door de beklagde of het openbaar ministerie - Grievensformulier - Geen grief betreffende een bepaalde telastlegging - Aanduiding van een beschikking van de beroepen beslissing die verband houdt met die telastlegging - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door de beklagde of het openbaar ministerie - Grievensformulier - Geen grief betreffende een bepaalde telastlegging - Aanduiding van een beschikking van de beroepen beslissing die verband houdt met die telastlegging - Draagwijdte

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel interjeté par le prévenu ou par le ministère public - Formulaire de griefs - Absence de grief concernant une prévention précise - Indication d'une disposition de la décision entreprise, liée à cette prévention - Portée

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel interjeté par le prévenu ou par le ministère public - Formulaire de griefs - Absence de grief concernant une prévention précise - Indication d'une disposition de la décision entreprise, liée à cette prévention - Portée

Noch het feit dat de gesloten passagiersruimte van een personenvoertuig geen openbare plaats is, onder meer omdat daarin de redelijke privacy-verwachting hoger is dan in een openbare plaats, noch het feit dat de doorzoeking van een voertuig krachtens de wet is beperkt tot welbepaalde gevallen, impliceert dat die ruimte een private plaats is zoals bedoeld in artikel 90ter, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en het plaatsen van af luisterapparatuur in een voertuig kan evenmin vergeleken worden met het doorzoeken ervan, aangezien het handelingen betreft met een verschillende finaliteit; uit de in artikel 90ter, § 1, Wetboek van Strafvordering gebruikte bewoordingen en de wetsgeschiedenis ervan blijkt dat de wetgever onder een private plaats zoals hier bedoeld, geen passagiersruimte van een personenvoertuig heeft verstaan (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282 (doorzoeking voertuig); L. ARNOU, 'Afluisteren tijdens het gerechtelijk onderzoek', Comm. Strafr., 33.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluisteren van privé-communicatie - Passagiersruimte van een personen-voertuig - Private plaats - Draagwijdte

Ni le fait que l'habitacle d'une voiture particulière ne soit pas un lieu public, notamment parce que les attentes raisonnables en matière de respect de la vie privée y sont plus élevées que dans un lieu public, ni le fait que la loi limite la fouille d'un véhicule à des cas bien précis n'impliquent que cet espace est un lieu privé tel que visé à l'article 90ter, § 1er, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle et l'installation de matériel d'écoute dans un véhicule ne saurait davantage se comparer à la fouille de celui-ci, dès lors qu'il s'agit d'actes dont la finalité est différente; il ressort des termes employés à l'article 90ter, § 1er, du Code d'instruction criminelle et de ses travaux préparatoires que le législateur n'a pas retenu l'habitacle d'une voiture particulière comme un lieu privé au sens de cette disposition (1). (1) Cass. 8 mai 2012, AR P.11.1908.N, Pas. 2012, n° 282 (fouille d'un véhicule) ; L. ARNOU, « Afluisteren tijdens het gerechtelijk onderzoek », Comm. Strafr., 33.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Ecoute de communications privées - Habitacle d'une voiture particulière - Lieu privé - Portée

P.19.1032.N

18 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.5](#)

AC nr. ...

Het moreel bestanddeel bij het misdrijf opzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen heeft alleen betrekking op het toebrengen van de slag of de verwonding en niet op de gevolgen van die slag of verwondingen; het is dus niet vereist dat de dader zich ervan bewust moest zijn dat die slag een letsel of verwonding kon veroorzaken (1). (1) Cass. 13 november 2012, AR P.12.1398.N, AC 2012, nr. 611; Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.0807.F, AC 2011, nr. 557. Zie J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Antwerpen, Intersentia, 2014, 97. Zie ook A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Mechelen, Kluwer, 2005, p. 175-176.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Opzettelijke slagen en

L'élément moral de l'infraction de coups ou blessures volontaires concerne uniquement le fait de porter des coups ou de causer des blessures, et non les conséquences de ces coups ou de ces blessures; il n'est, dès lors, pas requis que l'auteur ait eu conscience de la possibilité qu'une lésion ou blessure résulte du coup qu'il a donné (1). (1) Cass. 13 novembre 2012, RG P.12.1398.N, Pas. 2012, n° 611; Cass. 19 octobre 2011, RG P.11.0807.F, Pas. 2011, n° 557. Voir J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Anvers, Intersentia, 2014, 97. Voir également A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Malines, Kluwer, 2005, p. 175-176.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unite d'intention - Coups et blessures volontaires - Élément

verwondingen - Moreel bestanddeel - Opzet - Alleen gericht op toebrengen van slag of verwonding

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Moreel bestanddeel - Opzet - Alleen gericht op toebrengen van slag of verwonding

- Artt. 392 en 398 Strafwetboek

Uit artikel 392 Strafwetboek volgt dat hij die beoogt een welbepaald persoon te doden of letsel toe te brengen, maar door een externe oorzaak ook een ander doodt of letsel toebrengt, opzettelijk handelt; de omstandigheid dat hij naast het beoogde slachtoffer ook een ander heeft getroffen, belet niet dat de dader opzettelijk heeft gehandeld in de zin van artikel 392 Strafwetboek ten aanzien van die andere persoon (1). (1) Cass. 22 april 2014, AR P.13.1999.N, AC 2014, nr. 295, N.C. 2014, 313 noot J. DE HERDT, "De benadering van de aberratio ictus: een misslag?"

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Opzettelijke slagen en verwondingen - Moreel bestanddeel - Opzet - Doden of toebrengen van letsel aan een ander dan de beoogde persoon

- Artt. 392, 398 en 401 Strafwetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Moreel bestanddeel - Opzet - Doden of toebrengen van letsel aan een ander dan de beoogde persoon

- Artt. 392, 398 en 401 Strafwetboek

moral - Intention - Concerne uniquement le fait de porter des coups ou de causer des blessures

- Art. 392 et 398 Code pénal

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Elément moral - Intention - Concerne uniquement le fait de porter des coups ou de causer des blessures

- Art. 392 et 398 Code pénal

Il ressort de l'article 392 du Code pénal que celui qui a l'intention de tuer une personne déterminée ou de lui occasionner des lésions mais qui, en raison d'une cause externe, tue également une autre personne ou lui cause également des lésions, agit de manière volontaire; la circonstance que l'auteur a également attenté à la personne d'un individu autre que la victime visée, est sans incidence sur le caractère volontaire, au sens de l'article 392 du Code pénal, de son comportement envers cet individu (1). (1) Cass. 22 avril 2014, RG P.13.1999.N, Pas. 2014, n° 295, N.C. 2014, 313 note J. DE HERDT, "De benadering van de aberratio ictus: een misslag?"

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Coups et blessures volontaires - Elément moral - Intention - Tuer ou causer des lésions à une autre personne que celle visée

- Art. 392, 398 et 401 Code pénal

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Elément moral - Intention - Tuer ou causer des lésions à une autre personne que celle visée

- Art. 392, 398 et 401 Code pénal

P.19.1041.N

28 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.5](#)

AC nr. ...

Uit artikel 29, §2, eerste lid, Wegverkeerswet en artikel 41bis, §1 Strafwetboek volgt dat voor overtredingen als bedoeld in voornoemd artikel 29, §2, eerste lid, Wegverkeerswet, de maximumgeldboete die aan een rechtspersoon kan worden opgelegd, 250,00 euro bedraagt.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 29 - Uitzonderlijke voertuigen - Rechtspersoon - Geldboete

- Art. 41bis, § 1 Strafwetboek

- Art. 29, § 2, eerste lid KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer

7/06/2023

Il résulte des articles 29, § 2, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière et 41bis, § 1er, du Code pénal que, pour les infractions visées par l'article 29, § 2, alinéa 1er, précité, le maximum de l'amende susceptible d'être imposée à une personne morale est de 250 euros.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 29 - Véhicules exceptionnels - Personne morale - Amende

- Art. 41bis, § 1 Code pénal

- Art. 29, § 2, al. 1er Arrêté royal portant coordination des lois relatives à la police de la circulation routière

P. 323/937

- Art. 10 KB 2 juni 2010 betreffende het wegverkeer van
uitzonderlijke voertuigen

- Art. 10 A.R. du 2 juin 2010

P.19.1043.N

10 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2N.2](#)

AC nr. ...

Bij afwezigheid van een door de wetgever bepaald criterium oordeelt de rechter onaantastbaar over de facultatieve veroordeling tot een rechtsplegingsvergoeding aan een burgerlijke partij die bij ontstentenis van enig hoger beroep van het openbaar ministerie, de beklaagde of de burgerrechtelijk aansprakelijke persoon hoger beroep heeft ingesteld en in het ongelijk wordt gesteld; de rechter kan bij die beoordeling de wijze betrekken waarop de burgerlijke partij haar vordering heeft uitgeoefend en de impact die dat heeft gehad op de wijze waarop de tegenpartijen zich dienden te verdedigen.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procédure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Hoger beroep - Burgerlijke partij - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE

FEITENRECHTER - Strafzaken - Rechtsplegingsvergoeding - Hoger beroep - Burgerlijke partij - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Strafzaken - Hoger beroep - Burgerlijke partij - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

En l'absence de critère défini par le législateur, le juge se prononce souverainement sur la condamnation facultative à une indemnité de procédure prononcée à l'encontre d'une partie civile qui, en l'absence de tout recours du ministère public, du prévenu ou de la personne civilement responsable, a interjeté appel et a succombé; dans cette appréciation, le juge peut tenir compte de la manière dont la partie civile a exercé son action et de l'impact de celle-ci sur la manière dont les parties adverses ont dû opposer leur défense.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Indemnité de procédure - Appel - Partie civile - Appréciation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Indemnité de procédure - Appel - Partie civile - Appréciation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Appel - Partie civile - Appréciation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

Krachtens artikel 1 KB Tarief Rechtsplegingsvergoeding worden de bedragen van de rechtsplegingsvergoeding vastgesteld per gerechtelijke band en ten aanzien van elke partij die door een advocaat wordt bijgestaan en wordt de rechtsplegingsvergoeding verdeeld onder verscheidene partijen in eenzelfde gerechtelijke band die zijn bijgestaan door eenzelfde advocaat; de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij kan bij vrijspraak van meerdere beklaagden bijgestaan door een zelfde advocaat aldus niet tot een rechtsplegingsvergoeding worden veroordeeld aan elke beklaagde (1). (1) F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding en de strafrechter, een ietwat moeilijk huwelijk", N.C. 2008, 379-425; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 134-141; B. VAN DEN BERGH en S. SOBRIE, De rechtsplegingsvergoeding in al zijn facetten, Kluwer, 2016, 81-109; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2017, 1289-1295; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1342-1343.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procédure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Vaststelling - Verscheidene partijen - Gerechtelijke band - Bijstand van een zelfde advocaat

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Strafzaken - Vaststelling - Verscheidene partijen - Gerechtelijke band - Bijstand van een zelfde advocaat

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

En vertu de l'article 1er de l'arrêté royal du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure, les montants sont fixés par lien d'instance et à l'égard de chaque partie assistée par un avocat et l'indemnité de procédure se partage entre plusieurs parties dans un même lien d'instance qui sont assistées par un même avocat; la partie civile succombante ne peut ainsi, en cas d'acquiescement prononcé à l'égard de plusieurs prévenus assistés par un même avocat, être condamnée à une indemnité de procédure à verser à chaque prévenu (1). (1) F. VAN VOLSEM, « De rechtsplegingsvergoeding en de strafrechter, een ietwat moeilijk huwelijk », N.C. 2008, 379-425 ; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 134-141; B. VAN DEN BERGH et S. SOBRIE, De rechtsplegingsvergoeding in al zijn facetten, Kluwer, 2016, 81-109 ; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2017, 1289-1295 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME et Ph. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1342-1343.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Indemnité de procédure - Fixation - Pluralité de parties - Lien d'instance - Assistance par un même avocat

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 1er A.R. du 26 octobre 2007

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Fixation - Plusieurs parties - Lien d'instance - Assistance par un même avocat

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 1er A.R. du 26 octobre 2007

Uit artikel 162bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, volgt dat een burgerlijke partij enkel kan worden veroordeeld tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding voor de procedure gevoerd voor de correctionele rechtbank indien zij rechtstreeks heeft gedagvaard of zich heeft aangesloten bij de rechtstreekse dagvaarding van een andere burgerlijke partij en vervolgens in het ongelijk is gesteld (1). (1) Cass. 11 maart 2009, AR P.07.1778.F, A.C. 2009, nr. 192; GwH 18 december 2008, arrest 182/2008, GwH 18 februari 2010, arrest 11/2010, www.const-court.be

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Veroordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

RECHTSPLEGGINGSVERGOEDING - Strafzaken - Burgerlijke partij - Veroordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

Il résulte de l'article 162bis, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle qu'une partie civile ne peut être condamnée au paiement d'une indemnité de procédure pour la procédure menée devant le tribunal correctionnel que lorsqu'elle a cité directement ou a greffé une action sur une citation directe d'une autre partie civile et qu'ensuite elle succombe (1). (1) Cass. 11 mars 2009, RG P.08.1778.F, Pas. 2009, n° 192 ; C. const. 18 décembre 2008, 182/2008 et C. const. 18 février 2010, 11/2010, www.const-court.be.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Indemnité de procédure - Condamnation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Partie civile - Condamnation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

P.19.1044.N

4 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.10](https://www.ecli.be/ECLI/BE/CASS:2020:ARR.20200204.2N.10)

AC nr. ...

Het overlijden van de beklaagde voor zijn veroordeling kracht van gewijsde krijgt, leidt tot het verval van de strafvordering, zodat de veroordeling van de burgerrechtelijk aansprakelijke partij tot het betalen van de tegen die beklaagde uitgesproken geldboete eveneens zonder uitwerking blijft.

STRAF - Geldboete en opdecimen - Overlijden van de beklaagde - Veroordeling burgerrechtelijk aansprakelijke partij

STRAFVORDERING - Overlijden van de beklaagde - Veroordeling burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Geldboete

Le décès du prévenu, lorsqu'il survient avant que sa condamnation passe en force de chose jugée, entraîne l'extinction de l'action publique, de sorte que la condamnation de la partie civilement responsable au paiement de l'amende prononcée à l'encontre de ce prévenu demeure également sans effet.

PEINE - Amende et décimes additionnels - Décès du prévenu - Condamnation de la partie civilement responsable

ACTION PUBLIQUE - Décès du prévenu - Condamnation de la partie civilement responsable - Amende

P.19.1045.N

3 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.3](https://www.ecli.be/ECLI/BE/CASS:2020:ARR.20200303.2N.3)

AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 5, § 1, eerste en tweede lid, Wet Arbeidsvoorwaarden Detachering, artikel 52, eerste lid, CAO-wet en artikel 162, eerste lid, 1°, Sociaal Strafwetboek, volgt dat de werkgever die in België een ter beschikking gestelde werknemer tewerkstelt ertoe is gehouden voor de verrichte arbeidsprestaties met toepassing van de loonbarena's die zijn vastgelegd in collectieve arbeidsovereenkomsten, het eventueel achterstallig loon uit te betalen dat invorderbaar is op grond van een algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomst en dat het niet-betalen van dit achterstallig loon strafbaar is.

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST - CAO-wet - Artikel 52 - Strafbepalingen - Ter beschikking gestelde werknemer - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Niet-betaling - Draagwijdte

- Art. 5 Wet 5 maart 2002 Wet betreffende de arbeids-, loon- en tewerkstellingsvoorwaarden in geval van detachering van werknemers in België en de naleving ervan

- Art. 162, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

LOON - Bescherming - Ter beschikking gestelde werknemer - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Niet-betaling - Draagwijdte

- Art. 5 Wet 5 maart 2002 Wet betreffende de arbeids-, loon- en tewerkstellingsvoorwaarden in geval van detachering van werknemers in België en de naleving ervan

- Art. 162, eerste lid, 1° Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Il résulte des dispositions des articles 5, § 1er, alinéas 1 et 2, de la loi du 5 mars 2002 concernant les conditions de travail, de rémunération et d'emploi en cas de détachement de travailleurs en Belgique et le respect de celles-ci, 52, alinéa 1er, de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires, 162, alinéa 1er, 1° du Code pénal social, que l'employeur qui occupe en Belgique un travailleur détaché est tenu de payer, pour les prestations de travail rémunérées en application de barèmes fixés par convention collective de travail, les éventuels arriérés de rémunération exigibles en vertu d'une convention collective de travail rendue obligatoire, et que le non-paiement de ces arriérés est punissable.

CONVENTION COLLECTIVE DE TRAVAIL - Loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires - Article 52 - Dispositions pénales - Travailleur détaché - Arriérés de rémunération - Exigibilité - Non-paiement - Portée

- Art. 5 L. du 5 mars 2002

- Art. 162, al. 1er, 1° L. du 6 juin 2010

REMUNERATION - Protection - Travailleur détaché - Arriérés de rémunération - Exigibilité - Non-paiement - Portée

- Art. 5 L. du 5 mars 2002

- Art. 162, al. 1er, 1° L. du 6 juin 2010

Uit de bepalingen van de artikelen 28, 31 en 32 CAO-wet volgt eensdeels dat de werkgever, na de algemeenverbindendverklaring van een collectieve arbeidsovereenkomst, gehouden is de loonbarema's die zijn vastgelegd in die collectieve arbeidsovereenkomst na te leven vanaf de datum waarop de overeenkomst in werking treedt zonder meer dan één jaar vóór de bekendmaking van het koninklijk besluit terug te werken en anderdeels dat een eventueel achterstal aan loon invorderbaar is zodra het koninklijk besluit tot algemeenverbindendverklaring van kracht is.

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST - CAO-wet - Artikelen 28, 31 en 32 - Algemeen verbindend verklaring - Achterstallig loon - Invorderbaarheid - Tijdstip - Draagwijdte

- Artt. 28, 31 en 32 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

COLLECTIEVE ARBEIDSOVEREENKOMST - Artikelen 28, 31 en 32 - Algemeen verbindend verklaring - Gevolg - Loonbarema's - Naleving - Tijdstip - Draagwijdte - CAO-wet

- Artt. 28, 31 en 32 Wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités

Il résulte des dispositions des articles 28, 31 et 32 de la loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires que, d'une part, à partir du moment où une convention collective de travail est rendue obligatoire par arrêté royal, l'employeur est tenu de respecter les barèmes fixés par celle-ci à dater de l'entrée en vigueur de cette convention collective, sans que la période de rétroactivité de cette obligation puisse excéder un an à compter de la publication dudit arrêté royal, et que, d'autre part, les arriérés de rémunération éventuels sont exigibles dès l'entrée en vigueur de cet arrêté royal.

CONVENTION COLLECTIVE DE TRAVAIL - Loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires - Articles 28, 31 et 32 - Force obligatoire - Arriérés de rémunération - Exigibilité - Moment - Portée

- Art. 28, 31 et 32 L. du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires

CONVENTION COLLECTIVE DE TRAVAIL - Articles 28, 31 et 32 - Force obligatoire - Conséquence - Barèmes salariaux - Respect - Moment - Portée - Loi du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires

- Art. 28, 31 et 32 L. du 5 décembre 1968 sur les conventions collectives de travail et les commissions paritaires

P.19.1046.N

14 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.10](#)

AC nr. ...

Het begrip 'gebruik maken van een draagbare telefoon die in de hand wordt gehouden' moet in zijn normale betekenis worden uitgelegd, die inhoudt dat het gebruik niet wordt beperkt tot een welomschreven handeling zoals bellen of sms'en en dat het in de hand houden door de bestuurder van een draagbaar telefoontoestel tijdens het rijden impliceert dat dit toestel wordt gebruikt.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 8 - Artikel 8.4 - Draagbare telefoon - Gebruik

- Art. 8.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

La notion d'« usage d'un téléphone portable en le tenant en main » doit être entendue dans son sens usuel, dont il découle que l'usage en question ne se limite pas à une action bien définie comme téléphoner ou envoyer des messages écrits, mais que la tenue en main d'un téléphone par le conducteur pendant qu'il conduit implique l'usage de ce téléphone.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 8 - Article 8, § 4 - Téléphone portable - Usage

- Art. 8.4 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet uitdrukkelijk vermelden dat de verbeurdverklaring die hij beveelt op grond van artikel 505, zesde lid, Strafwetboek, geen miskenning inhoudt van de rechten die derden op de verbeurdverklaarde goederen kunnen doen gelden.

HELING - Witwassen - Vermogensvoordelen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Heling - Witwassen - Vermogensvoordelen - Rechten van derden - Motivering - Draagwijdte

Daden van onderzoek zijn alle daden die door een bevoegd persoon worden gesteld en die ertoe strekken bewijzen te verzamelen of het dossier in staat van wijzen te brengen; een beslissing die uitspraak doet over een verzoek tot opheffing van een onderzoekshandeling met betrekking tot een goed, ongeacht door wie dat verzoek is ingediend, is een proceshandeling die verbonden is met het in staat stellen van de zaak vermits die beslissing een beoordeling in inhoudt van de noodzaak tot het handhaven van die onderzoekshandeling ten aanzien van dat goed met het oog op de waarheidsvinding of een mogelijke verbeurdverklaring door het vonnisgerecht, hetgeen verder reikt dan enkel het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces van een inverdenkinggestelde, zodatt een dergelijke beslissing de verjaring van de strafvordering tegenover alle betrokken inverdenkinggestelden stuit (1). (1) Cass. 24 juni 2015, AR P. 15.0284.F, AC 2015, nr. 435; Cass. 22 april 2008, AR P. 07.1866.N, AC 2004, nr. 241; F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht, die Keure, 2017, 2de editie, 51-52; J. MEESE, De verjaring van de strafvordering uitgeklaard, Intersentia, 2017, 45-54.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Strafvordering -

En l'absence de conclusions en ce sens, le juge ne doit pas expressément mentionner que la confiscation qu'il ordonne sur pied de l'article 505, alinéa 6, du Code pénal n'implique pas la méconnaissance des droits que des tiers peuvent faire valoir sur les biens confisqués.

RECEL - Blanchiment - Avantages patrimoniaux - Droits des tiers - Motivation - Portée

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Confiscation - Recel - Blanchiment - Droits des tiers - Motivation - Portée

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Recel - Blanchiment - Avantages patrimoniaux - Droits des tiers - Motivation - Portée

Les actes d'instruction sont tous les actes accomplis par une personne habilitée en vue de réunir des preuves ou de mettre le dossier en état; une décision qui statue sur une demande de levée d'une mesure d'instruction relative à un bien est un acte de procédure lié à la mise en état de la cause et ce, quel que soit l'auteur de de cette demande, puisque cette décision implique une appréciation de la nécessité de maintenir la mesure d'instruction à l'égard de ce bien en vue de la manifestation de la vérité ou d'une éventuelle confiscation ordonnée par la juridiction de jugement, ce qui va au-delà des seuls droits de la défense ou du droit à un procès équitable d'un inculpé, si bien qu'une telle décision interrompt la prescription de l'action publique exercée contre l'ensemble des inculpés concernés (1). (1) Cass. 24 juin 2015, RG P.15.0284.F, Pas. 2015, n° 435 ; Cass. 22 avril 2008, RG P.07.1866.N, Pas. 2004, n° 241 ; F. DERUYCK, « Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht », die Keure, 2017, 2e éd., 51-52 ; J. MEESE, « De verjaring van de strafvordering uitgeklaard », Intersentia, 2017, 45-54.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Action publique -

Verjaring - Stuiting van de verjaring - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Verjaring - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting van de verjaring - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daden van onderzoek - Begrip - Werking van de stuitingsgrond - Draagwijdte

De enkele omstandigheid dat een onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken bewoordingen heeft gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand werden voorgesteld en hij zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte heeft miskend, heeft niet steeds tot gevolg dat de vonnisrechter die rechtshulpverzoeken en de eruit verkregen resultaten uit het debat moet weren; bij afwezigheid van een uitdrukkelijke nietigheidssanctie kan de vonnisrechter die gegevens, of een deel ervan, slechts uit het debat weren indien hij vaststelt dat de vermelde gedraging van de onderzoeksrechter op onherstelbare wijze het recht op een eerlijk proces in zijn geheel in het gedrang heeft gebracht hetgeen het geval is wanneer geen eerlijk proces meer mogelijk is gelet op de doorslaggevende impact van die gedraging op de kwaliteit van de bewijsgeving in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit de rechtshulpverzoeken verkregen resultaten en de mogelijkheden die de inverdenkinggestelde nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van de rechtshulpverzoeken en hierover oordeelt de rechter onaantastbaar en gaat het Hof enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2019, AR P.19.0635.N, AC 2019, nr. 567; Cass. 30 oktober 2013, AR P.13.1403.F, AC 2013, nr. 566.

Prescription - Interruption de la prescription - Actes d'instruction - Notion - Effet de la cause d'interruption - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Prescription - Matière répressive - Action publique - Interruption de la prescription - Actes d'instruction - Notion - Effet de la cause d'interruption - Portée

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Actes d'instruction - Notion - Effet de la cause d'interruption - Portée

La seule circonstance qu'un juge d'instruction ait employé, dans des demandes d'entraide judiciaire, des termes présentant les faits à instruire comme déjà certains et constants, en méconnaissant de la sorte la présomption d'innocence d'un suspect, n'amène pas toujours la juridiction de jugement à devoir écarter des débats ces demandes d'entraide judiciaire et leurs résultats; à défaut de sanction de nullité expresse, la juridiction de jugement ne peut écarter des débats ces éléments, ou une partie d'entre eux, que si elle constate que le comportement du juge d'instruction, dont il est fait état, a irrémédiablement mis en péril le droit à un procès équitable pris dans son ensemble, ce qui est le cas lorsque la tenue d'un procès équitable est devenue impossible, compte tenu de l'impact déterminant de ce comportement sur la qualité du recueil de preuves tout au long de l'instruction, de la fiabilité des résultats des demandes d'entraide judiciaire, des possibilités dont l'inculpé dispose encore pour contredire effectivement, en présence d'un juge impartial, les préventions retenues à sa charge, y compris les résultats des demandes d'entraide judiciaire, ce que le juge apprécie souverainement, et la Cour vérifie si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 5 novembre 2019, RG P.19.0635.N, Pas. 2019, n° 399 ; Cass. 30 octobre 2013, RG P.13.1403.F, Pas. 2013, n° 566.

Onderzoeksverrichtingen - Rechtshulpverzoeken - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Draagwijdte - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Rechtshulpverzoeken - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

ONDERZOEKSRECHTER - Bewoordingen gebruikt in rechtshulpverzoeken - Onpartijdigheid - Vermoeden van onschuld - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Onpartijdigheid van de rechter - Onderzoeksrechter - Bewoordingen gebruikt door de onderzoeksrechter in rechtshulpverzoeken - Wering van de stukken en resultaten - Draagwijdte

De naleving van de bepaling van artikel 3.3 Europees Rechtshulpverdrag is niet voorgeschreven op straffe van een sanctie en de niet-naleving ervan belet de rechter niet te oordelen dat de niet voor eensluidend gewaarmerkte afschriften of fotokopieën toch betrouwbaar zijn.

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Europees rechtshulpverdrag - Artikel 3.3 - Toezending van de stukken door de aangezochte partij - Eensluidend gewaarmerkte stukken of fotokopieën - Sanctie - Draagwijdte

d'instruction - Demandes d'entraide judiciaire - Termes employés par le juge d'instruction dans des demandes d'entraide judiciaire - Impartialité - Présomption d'innocence - Ecartement des pièces et résultats - Portée

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Portée - Juge d'instruction - Termes employés par le juge d'instruction dans des demandes d'entraide judiciaire - Impartialité - Présomption d'innocence - Ecartement des pièces et résultats

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Demandes d'entraide judiciaire - Termes employés par le juge d'instruction dans des demandes d'entraide judiciaire - Impartialité - Présomption d'innocence - Ecartement des pièces et résultats - Portée

JUGE D'INSTRUCTION - Termes employés dans des demandes d'entraide judiciaire - Impartialité - Présomption d'innocence - Ecartement des pièces et résultats - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Droit à un procès équitable - Présomption d'innocence - Juge d'instruction - Termes employés par le juge d'instruction dans des demandes d'entraide judiciaire - Ecartement des pièces et résultats - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Impartialité du juge - Juge d'instruction - Termes employés par le juge d'instruction dans des demandes d'entraide judiciaire - Ecartement des pièces et résultats - Portée

Le respect de la disposition de l'article 3.3 de la Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale du 10 avril 1959 n'est pas prescrit à peine de sanction et son inobservation n'empêche pas le juge de considérer que les copies ou photocopies non certifiées conformes sont néanmoins fiables.

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale - Article 3, § 3 - Communication des pièces par la partie requise - Pièces ou photocopies certifiées conformes - Sanction - Portée

De schorsingsgrond voor de verjaring van de strafvordering geldt in de regel voor alle samen behandelde of berechte misdrijven die nauw met elkaar zijn verbonden door intrinsieke samenhang, ongeacht wie ze heeft gepleegd en het is de vonnisrechter die definitief beslist over het bestaan van die samenhang; hierbij speelt het geen rol of de feiten bij hem aanhangig werden gemaakt met dezelfde akte of met verschillende akten zodat de schorsing van de verjaring van de strafvordering ook kan gelden tegenover de beklaagden die het voorwerp uitmaken van een andere verwijzingsbeslissing dan de inverdenkinggestelde wiens verzoek tot het stellen van bijkomende onderzoekshandelingen tijdens de regeling van de rechtspleging in zijn zaak voor het onderzoeksgerecht, aanleiding heeft gegeven tot de schorsing van de verjaring en die beklaagden dienen dan ook niet te zijn vermeld in dezelfde vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging (1). (1) Het is belangrijk aan te geven dat de feiten in deze zaak dateerden van vóór het arrest 83/2015 van het GwH van 11 juni 2015, NC 2016, 491 en noot M. DE SWAEF, 'Beroepseer'; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.0978.F, AC 2016, nr. 118 (schorsing); Cass. 27 september 2011, AR P.11.0350.N, AC 2011, nr. 501 (schorsing); Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0231.F, AC 1999, nr. 340 (samenhang); Cass. 12 februari 1996, AR P.94.0002.F, AC 1996, nr. 75 (samenhang); F. DERUYCK, *Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht*, die Keure, 2017, 2de editie, 52-58; J. MEESE, *De verjaring van de strafvordering uitgeklaard*, Intersentia, 2017, 54-68.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verjaring - Strafvordering - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

SAMENHANG - Strafzaken - Beoordeling door de rechter - Strafvordering - Verjaring - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

La cause de suspension de la prescription de l'action publique étend, en règle, ses effets à toutes les infractions instruites ou jugées ensemble qui se rattachent intimement les unes aux autres par les liens d'une connexité intrinsèque, quels qu'en soient les auteurs et c'est la juridiction de jugement qui statue à titre définitif sur l'existence de cette connexité et ce, qu'elle ait été saisie des faits par le même acte ou par des actes distincts, de sorte que la suspension de la prescription de l'action publique peut donc également s'appliquer à l'égard des prévenus faisant l'objet d'une autre décision de renvoi que l'inculpé dont la requête en accomplissement d'actes d'instruction complémentaires, présentée à l'occasion du règlement de la procédure de sa cause devant la juridiction d'instruction, a entraîné la suspension de la prescription et ces prévenus ne doivent donc pas être mentionnés dans les mêmes réquisitions du ministère public tendant au règlement de la procédure (1). (1) Il importe de souligner que les faits contenus dans ce dossier sont antérieurs à l'arrêt n° 83/2015 de la Cour constitutionnelle du 11 juin 2015, NC 2016, 491 et note de M. DE SWAEF, « Beroepseer »; Cass. 17 février 2016, RG P.15.0978.F, Pas. 2016, n° 118 (suspension) ; Cass. 27 septembre 2011, RG P.11.0350.N, Pas. 2011, n° 501 (suspension) ; Cass. 9 juin 1999, RG P.99.0231.F, Pas. 1999, n° 340 (connexité) ; Cass. 12 février 1996, RG P.94.0002.F, Pas. 1996, n° 75 (connexité) ; F. DERUYCK, « *Overzicht van het Belgisch Strafprocesrecht* », die Keure, 2017, 2e éd., 52-58 ; J. MEESE, « *De verjaring van de strafvordering uitgeklaard* », Intersentia, 2017, 54-68.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Prescription - Action publique - Suspension - Règlement de la procédure - Infractions instruites ou jugées ensemble - Demande en vue de l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires - Effet de la cause de suspension - Portée

CONNEXITE - Matière répressive - Appréciation par le juge - Action publique - Prescription - Suspension - Règlement de la procédure - Infractions instruites ou jugées ensemble - Demande en vue de l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires - Effet de la cause de suspension - Portée

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Regeling van de rechtspleging - Samenhang - Samen berechte of behandelde misdrijven - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandelingen - Werking van de schorsingsgrond - Draagwijdte

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Règlement de la procédure - Connexité - Infractions instruites ou jugées ensemble - Demande en vue de l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires - Effet de la cause de suspension - Portée

P.19.1067.F

22 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200122.2F.4](#)

AC nr. ...

De afwijzing van een verzoek van de beklagde om opschorting, zonder eigen of specifieke redenen, is regelmatig met redenen omkleed en naar recht verantwoord door de uitspraak van een straf waarvan de rechtvaardiging toestaat te begrijpen waarom die uitspraak niet werd opgeschort (1). (1) Zie Cass. 2 maart 2011, AR P.10.0586.F, AC 2011, nr. 175; Cass. 27 mei 2009, AR P.09.0016.F, AC 2009, nr. 350, met andersluidende concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 26 februari 2002, AR P.01.1650.N, AC 2002, nr. 133 en de noot, en Rev. dr. pén. crim., 2003, p. 890, en de noot « La motivation de la décision refusant la suspension » ; Cass. 20 juni 2000, AR P.98.1043.N, AC 2000, nr. 383; Cass. 30 april 1985, AR 9447, AC 1984-85, nr. 525; Cass. 8 november 2016, AR P.15.0724.N, AC 2016, nr. 628 (wanneer het verzoek met redenen is omkleed); Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639 (wat betreft de verwerping van een uitstel).

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Algemeen - Verzoek zonder eigen of specifieke redenen, om opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Afwijzing - Motivering door de uitspraak van een straf

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 3, vierde lid Wet 10 februari 1994 tot wijziging van de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Le rejet d'une demande de suspension formulée par le prévenu sans motif propre ou spécifique est régulièrement motivé et légalement justifié par la prononciation d'une peine dont la justification permet de comprendre pourquoi cette prononciation n'a pas été suspendue (1). (1) Voir Cass. 2 mars 2011, RG P.10.0586.F, Pas. 2011, n° 175 ; Cass., 27 mai 2009, RG P.09.0016.F, Pas. 2009, n° 350, et concl. contraires de M. Vandermeersch, avocat général ; Cass. 26 février 2002, RG P.01.1650.N, Pas. 2002, n° 133 et note, et Rev. dr. pén. crim., 2003, p. 890, avec note « La motivation de la décision refusant la suspension » ; Cass. 20 juin 2000, RG P.98.1043.N, Pas. 2000, n° 383 ; Cass. 30 avril 1985, RG 9447, Pas. 1985, n° 525 ; Cass. 8 novembre 2016, RG P.15.0724.N, Pas. 2016, n° 628 (si la demande est motivée) ; Cass. 14 novembre 2017, RG P.16.1250.N, Pas. 2017, n° 639 (quant au rejet d'un sursis).

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Généralités - Demande sans motif propre ou spécifique d'une suspension du prononcé - Rejet - Motivation par la prononciation d'une peine

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 3, al. 4 L. du 29 juin 1964 modifiée par la L. du 10 février 1994

P.19.1086.N

4 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.6](#)

AC nr. ...

Geen enkele verdragsbepaling noch enig daarop gesteund algemeen rechtsbeginsel belet de bestraffing van een verdachte die weigert de toegangscode tot zijn GSM mee te delen, ondanks een dwangbevel tot ontsleuteling van de onderzoeksrechter; daarbij is onder mee rekening te houden met het feit dat het recht niet aan zijn eigen veroordeling mee te werken en het vermoeden van onschuld geen absolute waarborgen zijn, de toegangscode tot een informaticasysteem bestaat onafhankelijk van de wil van de persoon die kennis heeft van die code en gedwongen medewerking dus geen risico inhoudt van onbetrouwbaar bewijsmateriaal en de huidige stand van de technologie het zeer moeilijk tot zelfs onmogelijk maakt om toegang te krijgen tot een informaticasysteem dat beschermd is door een versleutelingsapplicatie (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Zwijgrecht - Recht niet mee te werken aan zijn eigen veroordeling - Dwangbevel van de onderzoeksrechter tot het meedelen van de toegangscode van een GSM

- Artt. 6.1 en 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966
- Art. 7 Richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn

Aucune disposition conventionnelle, ni aucun principe général de droit reposant sur une telle disposition, n'empêche l'incrimination et la sanction d'un suspect qui refuse de communiquer le code d'accès à son téléphone portable malgré l'ordre émis en ce sens par le juge d'instruction; à cet égard, il convient notamment de prendre en compte que le droit de ne pas s'auto-incriminer et la présomption d'innocence ne sont pas absolus, que le code d'accès à un système informatique existe indépendamment de la volonté de la personne qui a connaissance de ce code, que cette collaboration forcée n'implique donc aucun risque pour la fiabilité des éléments de preuve et que l'état actuel de la technologie rend très difficile voire impossible d'accéder à un système informatique protégé par une application de cryptage (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit au silence - Droit de ne pas contribuer à sa propre condamnation - Ordre du juge d'instruction tendant à voir communiquer le code d'accès à un téléphone portable

- Art. 6, § 1er et 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966
- Art. 7 Directive 2016/343/UE du Parlement Européenne et du Conseil du 9 mars 2016

Op grond van artikel 88quater, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering is onder meer een verdachte strafbaar die, hoewel hij de toegangscode van een te doorzoeken informaticasysteem zoals een GSM-toestel kent, weigert ze mee te delen ondanks een daartoe strekkend bevel van de onderzoeksrechter; vereist is dat de opsporings- of onderzoeksinstantie op het moment van de gevraagde informatie het toestel reeds heeft opgespoord zonder het gebruik van dwang op de persoon en dat de vervolgende instantie aantoont dat de bedoelde persoon zonder redelijke twijfel de toegangscode kent (1). (1) Zie concl. OM.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Beslag van een informaticasysteem - Versleuteling van berichten - Dwangbevel onderzoeksrechter tot ontsleuteling - Zwijgrecht

- Artt. 88quater, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering

Op grond van artikel 88quater, §§1 en 3 Wetboek van Strafvordering is onder meer een verdachte strafbaar die, hoewel hij de toegangscode van een te doorzoeken informaticasysteem zoals een GSM-toestel kent, weigert ze mee te delen ondanks een daartoe strekkend bevel van de onderzoeksrechter; vereist is dat de opsporings- of onderzoeksinstantie op het moment van de gevraagde informatie het toestel reeds heeft opgespoord zonder het gebruik van dwang op de persoon en dat de vervolgende instantie aantoont dat de bedoelde persoon zonder redelijke twijfel de toegangscode kent (1). (1) Zie concl. OM.

INFORMATICA - Onderzoek in strafzaken - Beslag van een informaticasysteem - Versleuteling van berichten - Dwangbevel onderzoeksrechter tot ontsleuteling

- Artt. 88quater, §§ 1 en 3 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 88quater, §§ 1er et 3, du Code d'instruction criminelle, est entre autres punissable un suspect qui, bien qu'il connaisse le code d'accès à un système informatique à explorer, tel un téléphone portable, refuse de le communiquer malgré l'ordre émis en ce sens par le juge d'instruction; il est requis qu'au moment où l'information est demandée, l'autorité de recherche ou d'instruction ait déjà découvert l'appareil sans recours à la contrainte sur la personne et que l'instance poursuivante démontre, sans doute raisonnable, que la personne visée connaît le code d'accès (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Saisie d'un système informatique - Cryptage de messages - Ordre du juge d'instruction tendant au décryptage - Droit au silence

- Art. 88quater, § 1er et 3 Code d'Instruction criminelle

En vertu de l'article 88quater, §§ 1er et 3, du Code d'instruction criminelle, est entre autres punissable un suspect qui, bien qu'il connaisse le code d'accès à un système informatique à explorer, tel un téléphone portable, refuse de le communiquer malgré l'ordre émis en ce sens par le juge d'instruction; il est requis qu'au moment où l'information est demandée, l'autorité de recherche ou d'instruction ait déjà découvert l'appareil sans recours à la contrainte sur la personne et que l'instance poursuivante démontre, sans doute raisonnable, que la personne visée connaît le code d'accès (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFORMATIQUE - Instruction en matière répressive - Saisie d'un système informatique - Cryptage de messages - Ordre du juge d'instruction tendant au décryptage

- Art. 88quater, § 1er et 3 Code d'Instruction criminelle

De bodemrechter beoordeelt in feite het bestaan van de door een onrechtmatige daad veroorzaakte schade alsook het bedrag dat nodig is om die schade volledig te herstellen; hij mag de schade ex aequo et bono ramen, mits hij de reden opgeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde berekeningswijze niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de door hem omschreven schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1); zo kan hij beslissen dat de schade enkel naar billijkheid kan worden geraamd omdat de forfaitaire basis ervan varieert in de tijd (2). (1) Zie Cass. 25 april 2019, AR C.18.0569.F, AC 2019, nr. 247, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal Werquin in Pas. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 161.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Ramingswijze - Blijvende persoonlijke ongeschiktheid - Verzoek om de schade door kapitalisatie te ramen - Verwerping - Raming naar billijkheid (of "ex aequo et bono")

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Le juge du fond apprécie en fait l'existence d'un dommage causé par un acte illicite et le montant destiné à le réparer intégralement; il peut recourir à une évaluation ex aequo et bono s'il indique la raison pour laquelle le mode de calcul proposé par la victime ne peut être admis et constate en outre l'impossibilité de déterminer autrement le dommage tel qu'il l'a caractérisé (1); ainsi, il peut considérer que l'évaluation dudit dommage ne peut se faire qu'en équité en raison de la variation dans le temps de sa base forfaitaire (2). (1) Voir Cass. 25 avril 2019, RG C.18.0569.F, Pas. 2019, n° 247, avec concl. « dit en substance » de M. WERQUIN, avocat général. (2) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Mode d'évaluation - Incapacité personnelle permanente - Demande de déterminer le dommage par capitalisation - Rejet - Evaluation en équité (ou "ex aequo et bono")

- Art. 1382 et 1383 Code civil

P.19.1095.N

18 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.7](#)

AC nr. ...

De appelrechters die een straf met uitstel bevestigen, doch de duur van de proeftijd optrekken van één tot drie jaar, verzwaren de straf opgelegd in het beroepen vonnis; uit hun arrest moet blijken dat die verzwaring van de straf met eenparige stemmen is uitgesproken.

HOGER BEROEP - Straffzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzwaring van de straf opgelegd door de eerste rechter - Eenparigheid van stemmen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

STRAF - Algemeen - Strafen maatregel - Wettigheid - Straf met uitstel - Verlenging van de proefperiode door de appelrechters - Eenparigheid van stemmen

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Verzwaring van de straf opgelegd door de eerste rechter - Eenparigheid van stemmen

Les juges d'appel qui ont confirmé une peine assortie d'un sursis tout en portant la durée du délai d'épreuve à trois ans au lieu d'un, ont aggravé la peine infligée au demandeur par le jugement entrepris; il doit ressortir de leur arrêt que cette aggravation de la peine a été prononcée à l'unanimité.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Aggravation de la peine infligée par le premier juge - Unanimité

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Peine assortie d'un sursis - Prolongation du délai d'épreuve par les juges d'appel - Unanimité

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Aggravation de la peine infligée par le premier juge - Unanimité

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 8 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 8 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.19.1100.N

10 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.3](#)

AC nr. ...

Als uit de bestreden beslissing niet blijkt dat ingevolge dading de gehele schade van de burgerlijke partij is vergoed, hebben de appelrechters niet vastgesteld dat het bedrag dat ingevolge de dading is betaald aan de burgerlijke partij overeenstemt met het vermogensoordeel dat het arrest lastens de beklagde verbeurdverklaart (1). (1) J. RAEYMAEKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", N.C. 2017, 446-470.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Teruggave - Dading - Niet-overeenstemming van het bedrag van de dading en het wederrechtelijk vermogensoordeel - Vergoeding van de gehele schade

- Artt. 42, 3°, 43bis en 44 Strafwetboek
- Art. 2044 Burgerlijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Teruggave - Dading - Niet-overeenstemming van het bedrag van de dading en het wederrechtelijk vermogensoordeel - Motivering

- Artt. 42, 3°, 43bis en 44 Strafwetboek
- Art. 2044 Burgerlijk Wetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensoordeel - Bedrag vermeld in een dading

- Artt. 42, 3°, 43bis en 44 Strafwetboek
- Art. 2044 Burgerlijk Wetboek

Lorsque la décision attaquée ne laisse pas apparaître si la transaction a permis que la partie civile soit indemnisée de l'ensemble de son préjudice, les juges d'appel n'ont pas constaté que le montant versé à la partie civile en application de la transaction correspond à l'avantage patrimonial dont l'arrêt prononce la confiscation à charge du prévenu (1). (1) J. RAEYMAEKERS, "De rechtsfiguren van teruggave en toewijzing ten gunste van een benadeelde, onder meer als bijzondere modaliteiten van de verbeurdverklaring als bijkomende strafsanctie", N.C. 2017, 446-470.

ACTION CIVILE - Restitution - Transaction - Divergence entre le montant de la transaction et l'avantage patrimonial illégal - Indemnisation de l'ensemble du préjudice

- Art. 42, 3°, 43bis et 44 Code pénal
- Art. 2044 Code civil

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Confiscation - Restitution - Transaction - Divergence entre le montant de la transaction et l'avantage patrimonial illégal - Motivation

- Art. 42, 3°, 43bis et 44 Code pénal
- Art. 2044 Code civil

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantage patrimonial - Montant indiqué dans la transaction

- Art. 42, 3°, 43bis et 44 Code pénal
- Art. 2044 Code civil

P.19.1109.N

15 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.10](#)

AC nr. ...

De rechter dient het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding in beginsel te berekenen op basis van het gevorderde bedrag en niet op basis van het aan het in het gelijk gestelde partij toegekende bedrag; hij kan de rechtsplegingsvergoeding niettemin berekenen op basis van het toegekende bedrag wanneer het gevorderde bedrag volgt ofwel uit een klaarblijkelijke overwaardering die de normaal bedachtzame en zorgvuldige rechtszoekende niet zou hebben begaan; ofwel uit een te kwader trouw verrichte verhoging die als enig doel had op kunstmatige wijze het bedrag van de vordering op te trekken tot een hogere schijf van de rechtsplegingsvergoeding, zonder hiertoe verplicht te zijn (1). (1) Cass. 17 november 2010, AR P.10.0863.F, AC 2010, nr. 681.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Eis van de burgerlijke partij - Maatstaf - Gevorderd bedrag - Overwaardering

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Strafzaken - Veroordeling - Eis van de burgerlijke partij - Maatstaf - Gevorderd bedrag - Overwaardering

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022, tweede lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

Le juge est, en principe, tenu de calculer le montant de l'indemnité de procédure sur la base du montant réclamé et non du montant octroyé à la partie ayant obtenu gain de cause ; il peut néanmoins calculer l'indemnité de procédure sur la base du montant alloué lorsque le montant demandé résulte soit d'une surévaluation manifeste que n'aurait pas commise le justiciable normalement prudent et diligent, soit d'une majoration de mauvaise foi dans le seul but d'intégrer artificiellement le montant de la demande à la tranche supérieure de l'indemnité de procédure, sans que ce soit une obligation (1). (1) Cass. 17 novembre 2010, RG P.10.0863.F, Pas. 2010, n° 681.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Condamnation à l'indemnité de procédure - Demande de la partie civile - Base - Montant réclamé - Surévaluation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022, al. 2 Code judiciaire
- Art. 1er A.R. du 26 octobre 2007

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Condamnation - Demande de la partie civile - Base - Montant réclamé - Surévaluation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022, al. 2 Code judiciaire
- Art. 1er A.R. du 26 octobre 2007

De strafrechter kan een beklagde slechts veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de burgerlijke partij indien hij de beklagde schuldig verklaart aan de misdrijven waarop de burgerlijke partij haar rechtsvordering steunt; bij vrijspraak voor een of meerdere telastleggingen kan de strafrechter bij het bepalen van de rechtsplegingsvergoeding geen rekening houden met het bedrag gevorderd door de burgerlijke partij voor de telastleggingen waarvoor hij vrijspreekt.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Meerdere telastleggingen - Eis van de burgerlijke partij - Gedeeltelijke vrijspraak van de beklagde - Berekening van het bedrag rechtsplegingsvergoeding - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Strafzaken - Meerdere telastleggingen - Eis van de burgerlijke partij - Gedeeltelijke vrijspraak van de beklagde - Berekening van het bedrag rechtsplegingsvergoeding - Beoordeling

- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering

Le juge pénal peut uniquement condamner un prévenu au versement d'une indemnité de procédure à la partie civile lorsqu'il déclare ce prévenu coupable des infractions sur lesquelles la partie civile fonde son action ; si le juge pénal acquitte le prévenu du chef d'une ou plusieurs préventions, il ne peut fixer le montant de l'indemnité de procédure en prenant en compte le montant réclamé par la partie civile en réparation des faits de ces préventions.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Pluralité de préventions - Demande de la partie civile - Acquiescement partiel du prévenu - Calcul du montant de l'indemnité de procédure - Appréciation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Pluralité de préventions - Demande de la partie civile - Acquiescement partiel du prévenu - Calcul du montant de l'indemnité de procédure - Appréciation

- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle

P.19.1114.F

4 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.1](#)

AC nr. ...

Het gebruik van het btw-mechanisme om de aan de Staat verschuldigde belasting niet aan hem door te storten of om een schuldvordering op de belastingadministratie te verkrijgen, is een misdrijf waarvan de opbrengst, net als bij verduistering of oplichting, de schade vormt die het misdrijf rechtstreeks aan de Schatkist heeft berokkend, waarbij de belastingschuld in dergelijke gevallen het onmiddellijke resultaat is van het bedrog; hieruit volgt dat het strafgerecht, door de burgerlijke rechtsvordering ontvankelijk te verklaren die de Belgische Staat op grond van dat misdrijf heeft ingesteld, niet de bevoegdheden overschrijdt die hem door de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering zijn toegekend (1). (1) Cass. 21 maart 2017, AR P.16.1031.N, AC 2017, nr. 198.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - BTW-fraude - Belastingontduiking - Schade - Belgische Staat - Burgerlijkepartijstelling - Bevoegdheid van het strafgerecht

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

7/06/2023

L'utilisation du mécanisme de la TVA afin de ne pas reverser l'impôt dû à l'Etat ou de bénéficier d'une créance sur l'administration fiscale est une infraction dont le produit, à l'instar d'un détournement ou d'une escroquerie, constitue le dommage que le délit a causé directement au Trésor, la dette d'impôt étant, en pareil cas, le fruit immédiat de la fraude; il en résulte qu'en recevant l'action civile fondée par l'Etat belge sur cette infraction, la juridiction répressive n'a pas excédé la compétence lui attribuée par les articles 3 et 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale (1). (1) Cass. 21 mars 2017, RG P.16.1031.N, Pas. 2017, n° 198.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Fraude à la TVA - Détournement de la taxe - Dommage - Etat belge - Constitution de partie civile - Compétence de la juridiction répressive

- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P. 339/937

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Belgische Staat - Btw - BTW-fraude - Belastingontduiking - Schade - Burgerlijkepartijstelling - Bevoegdheid van het strafgerecht

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

- Art. 73 et 73bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Etat belge - Taxe sur la valeur ajoutée - Fraude à la TVA - Détournement de la taxe - Dommage - Constitution de partie civile - Compétence de la juridiction répressive

- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 73 et 73bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée

P.19.1117.N

18 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.3](#)

AC nr. ...

Alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of ermee samengaat kan deelneming, dit is als mededader of medeplichtige, aan een misdaad of wanbedrijf opleveren.

MISDRIJF - Deelneming - Positieve daad van deelneming

- Artt. 66 en 67 Strafwetboek

Seul un acte positif préalable ou concomitant à l'exécution d'un crime ou d'un délit peut être constitutif de participation à celui-ci, en qualité de coauteur ou complice.

INFRACTION - Participation - Acte positif de participation

- Art. 66 et 67 Code pénal

Het verzuim om te handelen kan een positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op één van de wijzen bepaald in de artikelen 66 en 67 Strafwetboek; dat is het geval wanneer het passief bijwonen van de uitvoering van een misdaad of wanbedrijf de uiting is van het opzet om aan de uitvoering ervan rechtstreeks mee te werken door bij te dragen tot het mogelijk maken of vergemakkelijken van dat misdrijf (1); de enkele al dan niet toevallige aanwezigheid van een persoon in de omgeving van of de plaats van het delict betekent niet dat hij daardoor een positieve daad van deelneming stelt. (1) In die zin Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513 met concl. van advocaat-generaal A. WINANTS; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F; AC 2009, nr. 467.

MISDRIJF - Deelneming - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Passief bijwonen van de uitvoering van het misdrijf

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

WEERSPANNIGHEID - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Enkele

L'omission d'agir peut constituer un acte positif de participation lorsque, en raison des circonstances qui l'accompagnent, cette omission consciente et intentionnelle implique indiscutablement une incitation à perpétrer l'infraction de l'une des manières prévues aux article 66 et 67 du Code pénal; tel est le cas lorsque l'abstention de toute réaction, comme le fait d'assister passivement à l'exécution d'un crime ou d'un délit, traduit l'intention de collaborer directement à cette exécution en contribuant à la rendre possible ou à la faciliter (1); la présence, fortuite ou non, d'une personne sur le lieu de commission du délit ou aux abords de celui-ci ne signifie pas pour autant qu'elle a commis un acte positif de participation. (1) Voir en ce sens Cass. 15 septembre 2015, RG P.14.1189.N, Pas. 2015, n° 513, avec concl. de M. WINANTS, avocat général, publiées à leur date dans AC; Cass. 2 septembre 2009, RG P.09.0391.F, Pas. 2009, n° 467.

INFRACTION - Participation - Rébellion en bande sans concert préalable - Assistance passive à l'exécution de l'infraction

- Art. 66, 67, 269 et 272 Code pénal

REBELLION - Rébellion en bande sans concert préalable - Acte de participation - Simple présence du suspect aux abords du lieu de l'infraction

aanwezigheid van verdachte in de omgeving plaats delict

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

- Art. 66, 67, 269 et 272 Code pénal

Weerspannigheid veronderstelt een aanval of verzet met geweld of bedreiging tegen de in artikel 269 Strafwetboek bedoelde beschermde personen, die handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen; wanneer de weerspannigheid wordt gepleegd door meerdere personen, moeten elk van die constitatieve bestanddelen ten aanzien van elk van hen worden aangetoond voor iedere daad van weerspannigheid, indien het groepsoptreden geen gevolg is van een voorafgaande afspraak (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Mechelen, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN, « La rébellion », in Droit pénal et de procédure pénale, Mechelen, Kluwer, 2015, 18.

La rébellion suppose une attaque ou une résistance avec violences ou menaces envers les personnes protégées, visées à l'article 269 du Code pénal, qui agissent pour l'exécution des lois, des ordres ou ordonnances de l'autorité publique, des mandats de justice ou des jugements; lorsque la rébellion est le fait de plusieurs personnes sans que l'action menée en groupe résulte d'un concert préalable, il doit être démontré, pour chaque acte de rébellion, que chacune d'elles réunit dans son chef ces différents éléments constitutifs (1). (1) A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Malines, Kluwer, 2014, 147; J.P. COLLIN, « La rébellion », in Droit pénal et de procédure pénale, Malines, Kluwer, 2015, 18.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

WEERSPANNIGHEID - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Rébellion en bande sans concert préalable - Acte de participation - Preuve à apporter concernant chacun des prévenus

- Art. 269 et 272 Code pénal

REBELLION - Rébellion en bande sans concert préalable - Acte de participation - Preuve à apporter concernant chacun des prévenus

- Art. 269 et 272 Code pénal

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof volgt dat wanneer de schuldvraag niet in het verzoekschrift of in het grievenformulier werd aangeduid en een nieuwe element opduikt, de appelrechter enkel ambtshalve een middel van openbare orde kan opwerpen met betrekking tot het gegeven dat de bij hem aanhangig gemaakte feiten geen misdrijf zijn, als dat element voldoet aan de volgende cumulatieve voorwaarden: - het gegeven is opgedoken na het verstrijken van de beroepstermijn; - enkel de appelrechter heeft van dat element kennis kunnen nemen, met uitsluiting van de eerste rechter; - het opduiken van het element kon niet worden voorzien, zodat de appelland et niet in eerste aanleg heeft kunnen aanvoeren en daarmee evenmin rekening heeft kunnen houden in het verzoekschrift in hoger beroep of in het grievenformulier; - het element blijkt voldoende waarschijnlijk of doorslaggevend te zijn om als grondslag voor een nieuw middel te kunnen dienen dat kan aantonen dat de feiten geen misdrijf zijn; de appelrechter beoordeelt onaantastbaar of dat element aan die voorwaarden voldoet (1). (1) GwH, 16 mei 2019, nr. 67/2019; Cass. 29 mei 2019, AR P.18.0636.F, AC 2019, nr. 334.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Grieven - Nieuw element - Ambtshalve opwerpen

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 13 De gecoördineerde Grondwet 1994

Il résulte de l'arrêt de la Cour constitutionnelle que, en cas de survenance d'un élément nouveau, lorsque la question de la culpabilité n'a pas été visée dans la requête ou dans le formulaire de griefs, le juge d'appel ne peut soulever d'office un moyen d'ordre public portant sur l'absence d'infraction que présenteraient les faits dont il est saisi, que si cet élément répond aux conditions cumulatives suivantes: - l'élément est survenu après l'expiration du délai d'appel; - seul le juge d'appel a pu prendre connaissance de cet élément, à l'exclusion du premier juge; - la survenance de l'élément était imprévisible, de sorte que l'appelant n'a pu le faire valoir en première instance et n'a pu davantage le prendre en considération dans la requête d'appel ou dans le formulaire de griefs; - l'élément apparaît suffisamment vraisemblable ou déterminant pour fonder un moyen nouveau susceptible d'établir l'absence d'infraction; Le juge apprécie souverainement si l'élément répond à ces conditions (1). (1) C. const. 16 mai 2019, n° 67/2019; Cass. 29 mai 2019, RG P.18.0636.F, Pas. 2019, n° 334.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Griefs - Élément nouveau - Moyen soulevé d'office

- Art. 210 Code d'Instruction criminelle
- Art. 13 La Constitution coordonnée 1994

Aan het moreel bestanddeel van het misdrijf bepaald in artikel 177, eerste lid, Strafwetboek, is voldaan wanneer twee voorwaarden zijn vervuld, namelijk dat degene die de valse biljetten uitgeeft, op het moment dat hij in het bezit ervan komt, kennis moet hebben van de valsheid en dat het uitgeven of pogen uit te geven van de valse biljetten krachtens artikel 213 Strafwetboek, dat toepasselijk is op alle gevallen van gebruik van valse stukken, moet gebeuren met bedrieglijk opzet of het oogmerk om te schaden; aldus is het niet vereist dat de dader voorafgaand aan zijn bezit de intentie had zich valse biljetten aan te schaffen, maar volstaat het dat de dader op de hoogte was van de valsheid op het moment dat hij die biljetten verkreeg (1). (1) Cass. 11 mei 1999, AR P.99.0277.N, AC 1999, nr. 276; M. BOCKSTAELE, 'Namaken van bankbiljetten of effecten - Uitgave, invoer en bezit', Comm. Straf., 9-10.

MUNTEN EN BANKBIJETTEN - Aanschaf en uitgifte of poging tot uitgifte van nagemaakte of vervalste bankbiljetten - Moreel bestanddeel van het misdrijf - Voorwaarden - Draagwijdte

L'élément moral de l'infraction visée à l'article 177, alinéa 1er, du Code pénal est présent lorsque deux conditions sont réunies, à savoir que quiconque émet les faux billets doit avoir connaissance de la fausseté au moment où il entre en leur possession et que l'émission ou la tentative d'émission des faux billets doit avoir lieu, en vertu de l'article 213 du Code pénal, qui s'applique à tous les cas d'usage de faux, dans une intention frauduleuse ou à dessein de nuire; ainsi, il n'est pas requis que l'auteur ait eu l'intention de se procurer de faux billets avant d'entrer en leur possession mais il suffit que l'auteur ait été au courant de la fausseté au moment où il les a obtenus (1). (1) Cass. 11 mai 1999, RG P.99.0277.N, Pas. 1999, n° 276 ; M. BOCKSTAELE, « Namaken van bankbiljetten of effecten – Uitgave, invoer en bezit », Comm. Straf., 9-10.

MONNAIE ET BILLETS DE BANQUE - Acquisition et émission ou tentative d'émission de billets de banque contrefaits ou falsifiés - Élément moral de l'infraction - Conditions - Portée

P.19.1121.N

25 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.8](#)

AC nr. ...

Uit artikel 78, §1, Wet Landverzekeringsovereenkomst volgt dat de verzekeraar tot dekking gehouden is wanneer de schade zich tijdens de duur van de verzekeringsovereenkomst heeft voorgedaan; wanneer de verzekerde door zijn fout het overlijden van het slachtoffer heeft veroorzaakt, doet de schade van de rechtsopvolgers en degenen die door het overlijden schade bij terugslag lijden, zich voor op het ogenblik van dat overlijden en is de verzekeraar tot dekking gehouden indien dit tijdstip binnen de duur van de verzekeringsovereenkomst valt (1). (1) Artikel 78, § 1, Wet Landverzekeringsovereenkomst, thans artikel 142, §1 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen.

OVEREENKOMST - Einde - Landverzekeringsovereenkomst - Einde - Duur - Schade - Dekking - Overlijden

VERZEKERING - Landverzekering -

Il résulte de l'article 78, § 1er, de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre que l'assureur est tenu de fournir sa couverture lorsque le dommage survient pendant la durée du contrat d'assurance; lorsque la faute de l'assuré a entraîné le décès de la victime, le dommage des ayants droit et des personnes auxquelles ce décès porte préjudice par répercussion survient au moment du décès, et l'assureur est tenu de le couvrir si ledit moment est compris dans la durée du contrat d'assurance (1). (1) L. du 25 juin 1992, art. 78, § 1er, actuellement L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, art. 142, § 1er.

CONVENTION - Fin - Contrat d'assurance terrestre - Fin - Durée - Dommage - Couverture - Décès

ASSURANCES - Assurances terrestres - Contrat d'assurance - Fin -

P.19.1123.N

7 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.5](#)

AC nr. ...

De verplichting voor de rechtspersoon of de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt om de identiteit mee te delen van de bestuurder van of van de persoon die verantwoordelijk is voor het voertuig ingeschreven op naam van die rechtspersoon waarmee een overtreding is begaan, vloeit voort uit de wet, en dus niet uit een bericht in het antwoordformulier toegezonden aan de rechtspersoon, ook al heeft het ontvangen van dit formulier voor gevolg dat daaraan gevolg moet worden gegeven; de vraag om inlichtingen via dat formulier, als bedoeld in artikel 67ter, tweede lid, Wegverkeerswet, is bovendien niet onderworpen aan bepaalde vormvereisten; hieruit volgt dat voor vrijspraak van de beklagde aan overtreding van artikel 67ter Wegverkeerswet niet volstaat dat de vraag om inlichtingen onvolkomenheden bevat, maar dat de beklagde zich moet bevinden in omstandigheden waarin het voor elke normale, voorzichtige en redelijke persoon onmogelijk zou zijn geweest om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Toegezonden antwoordformulier aan overtreder - Omvang informatie

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 11 KB 19 april 2014 betreffende de inning en de consignatie van een som bij de vaststelling van overtredingen inzake het wegverkeer

Indien het cassatieberoep uitgaat van het openbaar ministerie kan dit zijn memorie in cassatie, met de bewijzen van verzending aan de tegenpartijen, via de griffie aan het dossier laten toevoegen; de memorie zal ontvankelijk zijn indien het dossier tijdig, binnen de in artikel 429 Wetboek van Strafvordering bedoelde termijnen, wordt ontvangen ter griffie van het Hof van Cassatie.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn

7/06/2023

L'obligation pour la personne morale ou la personne physique qui représente la personne morale de communiquer l'identité du conducteur ou du responsable du véhicule immatriculé au nom de cette personne morale avec lequel une infraction a été commise, découle de la loi et non d'une mention à cet effet sur le formulaire de réponse envoyé à ladite personne morale, même si la réception de ce formulaire entraîne l'obligation d'y donner suite; en outre, la demande de renseignements au moyen de ce formulaire, visée à l'article 67ter, alinéa 2, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, n'est soumise à aucune formalité particulière; il s'ensuit que l'acquiescement du prévenu du chef de violation de l'article 67ter de la loi du 16 mars 1968 requiert non seulement que la demande de renseignements présente des lacunes, mais aussi que ledit prévenu se trouve dans des circonstances entraînant l'impossibilité pour toute personne normalement prudente et raisonnable de satisfaire aux obligations légales.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Formulaire de réponse envoyé au contrevenant - Etendue des informations

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 11 A.R. du 19 avril 2014

Si le pourvoi est introduit par le ministère public, celui-ci peut, par l'entremise du greffe, faire joindre son mémoire en cassation au dossier, accompagné des preuves de l'envoi aux autres parties; ce mémoire sera recevable si le dossier est reçu au greffe de la Cour en temps utile, c'est-à-dire dans les délais prévus à l'article 429, alinéas 1er et 2, du Code d'instruction criminelle.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et

P. 344/937

voor memories en stukken - Openbaar ministerie en
vervolgende partij - Memorie - Indiening ter griffie

délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Ministère
public et partie poursuivante - Mémoire - Dépôt au greffe

- Artt. 429, 430 en 431 Wetboek van Strafvordering

- Art. 429, 430 et 431 Code d'Instruction criminelle

P.19.1126.F

15 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200115.2F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de feiten waarvoor Marokko aan België de uitlevering vraagt, een eendaadse samenloop van misdrijven vormen in de zin van artikel 65 Strafwetboek, dient de uitleveringsrechter de verjaring te onderzoeken ten aanzien van het zwaarste misdrijf; indien één enkel feit voor verschillende kwalificaties vatbaar is (1), kan die rechter vaststellen dat de verjaring, op het ogenblik waarop hij uitspraak doet, volgens de wetgeving van de verzoekende Staat of van de aangezochte Staat niet is ingetreden voor de feiten zoals ze respectievelijk, volgens die beide wetgevingen, zijn gekwalificeerd. (1) Dit wil zeggen dat dezelfde materiële handeling een eendaadse samenloop van misdrijven vormt door eenheid van verwezenlijking, namelijk het eerste geval bedoeld in art. 65, eerste lid, Strafwetboek, dat vervolgens de eendaadse samenloop vermeldt door eenheid van opzet, namelijk het geval waarin "verschillende misdrijven die tegelijkertijd aan dezelfde rechter worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet" (zie TH. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, La Charte, 2019, p. 351-356). De eiser voerde aan dat in dergelijk geval, gelet op artikel 8.1 van de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - luidens hetwelk "geen uitlevering wordt toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende of van de aangezochte Partij, verjaring van de vordering of van de straf is ingetreden" -, de verjaring beoordeeld moet worden ten aanzien van dezelfde kwalificatie van de feiten voor de twee betrokken landen. Het OM concludeerde dat het middel faalde naar recht, aangezien die oplossing in werkelijkheid deze is die wordt toegepast op de materiële samenloop van misdrijven (bedoeld in de artt. 58 tot 64 en 82 Strafwetboek), namelijk het geval - dat geen eendaadse samenloop vormt - waarin iemand vervolgd wordt voor verschillende feiten die elk een misdrijf vormen en waarin, inderdaad, "de verjaring voor elk misdrijf apart moet worden beoordeeld" (D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal et de procédure pénale*, La Charte, 2015, p. 492). (M.N.B.)

Lorsque les faits pour lesquels l'extradition est demandée par le Maroc à la Belgique constituent un concours idéal d'infractions au sens de l'article 65 du Code pénal, il appartient au juge de l'extradition d'examiner la prescription au regard de l'infraction la plus grave ; si un seul fait est susceptible de qualifications différentes (1), ce juge peut constater qu'au moment où il statue, la prescription n'est pas acquise, d'après la législation de la Partie requérante ou celle de la Partie requise, pour les faits tels que qualifiés respectivement selon chacune de ces législations. (1) C'est-à-dire que le même acte matériel présente un concours idéal d'infractions par unité de réalisation, soit le premier cas visé à l'art. 65, al. 1er, C. pén., qui vise ensuite le concours idéal d'infractions par unité d'intention, soit le cas où « différentes infractions soumises simultanément au même juge du fond constituent la manifestation successive et continue de la même intention délictueuse » (voir TH. MOREAU et D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, La Charte, 2019, pp. 351-356). Le demandeur soutenait que dans un tel cas, au regard de l'article 8.1 de la Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'extradition - qui dispose que « l'extradition ne sera pas accordée si la prescription de l'action ou de la peine est acquise d'après la législation soit de la Partie requérante, soit de la Partie requise » -, la prescription doit s'apprécier au regard de la même qualification des faits pour les deux pays concernés. Le MP a conclu que le moyen manquait en droit en ce que cette solution est en réalité celle applicable au concours matériel d'infractions (visés aux art. 58 à 64 et 82 C. pén.), soit le cas, ne constituant pas un concours idéal, où une personne est poursuivie pour plusieurs faits constitutifs chacun d'une infraction et où, en effet, « la prescription s'apprécie séparément pour chacune des infractions » (D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal et de procédure pénale*, La Charte, 2015, p. 492). (M.N.B.)

MISDRIJF - Soorten - Allerlei - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - In aanmerking te nemen kwalificaties

- Art. 65 Strafwetboek
- Art. 8. Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - In aanmerking te nemen kwalificaties

- Art. 65 Strafwetboek
- Art. 8. Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

UITLEVERING - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - Onderzoek van de mogelijke verjaring van de feiten - In aanmerking te nemen kwalificaties

- Art. 65 Strafwetboek
- Art. 8. Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Allerlei - Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van verwezenlijking - In aanmerking te nemen kwalificaties

- Art. 65 Strafwetboek
- Art. 8. Overeenkomst van 7 juli 1997 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko betreffende uitlevering

INFRACTION - Espèces - Divers - Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'extradition - Concours idéal d'infractions par unité de réalisation - Qualifications à prendre en compte

- Art. 65 Code pénal
- Art. 8.1 Convention du 7 juillet 1997 entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'extradition

PEINE - Concours - Concours idéal - Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'extradition - Concours idéal d'infractions par unité de réalisation - Qualifications à prendre en compte

- Art. 65 Code pénal
- Art. 8.1 Convention du 7 juillet 1997 entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'extradition

EXTRADITION - Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc - Concours idéal d'infractions par unité de réalisation - Examen de l'éventuelle prescription des faits - Qualifications à prendre en compte

- Art. 65 Code pénal
- Art. 8.1 Convention du 7 juillet 1997 entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'extradition

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Divers - Convention entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'extradition - Concours idéal d'infractions par unité de réalisation - Qualifications à prendre en compte

- Art. 65 Code pénal
- Art. 8.1 Convention du 7 juillet 1997 entre le Royaume de Belgique et le Royaume du Maroc sur l'extradition

P.19.1129.N

25 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.4](#)

AC nr. ...

De rechter die op een vordering tot toekenning van een provisionele schadevergoeding, waarvan de beklaagde de afwijzing vraagt, een definitieve schadevergoeding toekent voor een lager bedrag, wijzigt niet het voorwerp van de vordering, maar kent deze slechts gedeeltelijk toe; de omzetting van een provisionele schadevergoeding naar een definitieve vergoeding ligt dan ook in het debat.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Voorwerp van de vordering - Begrip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade -

Le juge qui, statuant sur une demande d'octroi d'une indemnité provisionnelle dont le prévenu sollicite le rejet, alloue une indemnité définitive d'un montant inférieur, ne modifie pas l'objet de la demande mais n'y fait droit que partiellement; dès lors, la conversion d'une indemnité provisionnelle en indemnité définitive fait partie des débats.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Objet de la demande - Notion

- Art. 1382 et 1383 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Objet de la demande - Indemnité provisionnelle - Contestation - Indemnité

Begrip - Vormen - Voorwerp van de vordering - Provisionele schadevergoeding - Betwisting - Definitieve schadevergoeding

définitive

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 et 1383 Code civil

P.19.1131.F

30 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.6](#)

AC nr. ...

De schorsingsgronden van de verjaring van de strafvordering hebben een reële uitwerking; wanneer de wet bepaalt dat, in bepaalde omstandigheden, de verjaring van de strafvordering ten aanzien van een beklaagde wordt geschorst of wanneer er een wettelijk beletsel voor de inleiding of de uitoefening van de strafvordering bestaat, geldt de schorsing ten aanzien van de andere beklaagden, voor zover zij terechtstaan voor hetzelfde feit of voor dezelfde feiten die nauw met elkaar verbonden zijn door een intrinsieke samenhang (1). (1) Cass. 13 september 1995, AR P.95.0171.F, AC 1995, nr. 380.

Les causes de suspension de la prescription de l'action publique ont un effet réel; lorsque la loi prévoit que dans certaines circonstances, la prescription de l'action publique à l'égard d'un prévenu est suspendue ou lorsqu'il existe un obstacle légal à son introduction ou à son exercice, la suspension vaut à l'égard des autres prévenus, dans la mesure où ils ont à répondre d'un même fait ou de faits se rattachant intimement les uns aux autres par les liens d'une connexité intrinsèque (1). (1) Cass. 13 septembre 1995, RG P.95.0171.F, Pas. 1995, n° 380.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond - Reële uitwerking

- Art. 24, eerste en derde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond - Reële uitwerking

- Art. 24, eerste en derde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Cause de suspension - Effet réel

- Art. 24, al. 1er et 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Suspension - Cause de suspension - Effet réel

- Art. 24, al. 1er et 3 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.19.1136.N

17 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.2](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak een lokale overheid door in een toegangsverbod te voorzien in de binnenstad voor bepaalde voertuigen een gehandicapte inwoner die in de binnenstad woont en nabij zijn woning wil parkeren, discrimineert.

Le juge apprécie souverainement si, au regard des circonstances concrètes de la cause, l'autorité locale qui instaure une interdiction d'accès au centre-ville pour certains véhicules, exerce une discrimination à l'encontre d'un résident handicapé qui vit dans le centre-ville et souhaite se garer à proximité de son domicile.

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Artikel 20 - Wegverkeersreglement - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen - Gehandicapte inwoner - Parkeren - Artikel 19 - Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap - Artikel 4.1 - Artikel 9

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

MINDERJARIGHEID - Wegverkeersreglement - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen - Gehandicapte inwoner - Parkeren

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de 7/06/2023

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Article 20 - Code de la route - Interdiction d'accès à certains véhicules - Résident handicapé - Stationnement - Article 19 - Convention des Nations unies relative aux droits des personnes handicapées - Article 4.1 - Article 9

- Art. 4.1, 9, 19 et 20 Convention du 13 décembre 2006

HANDICAPES - Code de la route - Interdiction d'accès à certains véhicules - Résident handicapé - Stationnement

- Art. 4.1, 9, 19 et 20 Convention du 13 décembre 2006

rechten van personen met een handicap

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Algemeen - Toegangsverbod Reglementsbevestigingen - Artikel 68 - Toegangsverbod voor bepaalde voertuigen - Gehandicapte inwoners - Parkeren

- Artt. 4.1, 9, 19 en 20 Verdrag 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Généralités - Dispositions réglementaires - Article 68 - Interdiction d'accès à certains véhicules - Résidents handicapés - Stationnement

- Art. 4.1, 9, 19 et 20 Convention du 13 décembre 2006

P.19.1151.F

5 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200205.2F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie enkel tegen de straf hoger beroep heeft ingesteld, de eiser in zijn grievenformulier in hoger beroep zijn hoger beroep heeft beperkt tot zijn schuldigverklaring aan één enkele telastlegging en tot de straf, en de appelrechters die telastlegging enkel herkwalficeren, de schuldigverklaring aan de overige telastleggingen bevestigen, waarbij ze zich ertoe beperken één daarvan te verbeteren, en de beslissing van de eerste rechter over de kosten van de strafvordering, de bijdrage tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en de bijdrage tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand bevestigen, is het middel volgens hetwelk de appelrechters aldus de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden, niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, aangezien die bevestigingen hem op geen enkele manier benadelen.

Lorsque le ministère public n'a fait appel que sur la peine, que, dans le formulaire de griefs d'appels, le demandeur a limité son appel à la culpabilité relative à une seule prévention et à la peine, et que les juges d'appel requalifient cette prévention, confirment la culpabilité du chef des autres préventions, en se bornant à rectifier l'une d'elles, et confirment la décision du premier juge quant aux frais de l'action publique, à la contribution au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes de violence et à la contribution au Fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne, le moyen du prévenu qui soutient que les juges d'appel ont ainsi excédé leur saisine est irrecevable à défaut d'intérêt, ces confirmations ne lui infligeant aucun grief.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Vonnis over de zaak zelf - Hogere beroepen - Hoger beroep van het openbaar ministerie beperkt tot de straf - Grieven van de beklaagde beperkt tot de schuldigverklaring aan een telastlegging en tot de straf - Bevestiging van de schuldigverklaring aan de overige telastleggingen, waarvan één verbeterd wordt - Bevestiging wat betreft de kosten van de strafvordering en de bijdragen tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Cassatieberoep van de beklaagde - Middelen volgens hetwelk de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden - Belang

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Hogere beroepen - Hoger beroep van het openbaar ministerie beperkt tot de straf - Grieven van de beklaagde beperkt tot de schuldigverklaring aan een telastlegging en tot de straf - Bevestiging wat betreft de kosten

7/06/2023

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Jugement au fond - Appels - Appel du ministère public limité à la peine - Griefs du prévenu limités à la culpabilité relative à une prévention et à la peine - Confirmation de la culpabilité du chef d'autres préventions, dont une rectifiée - Confirmation quant aux frais, de l'action publique et aux contributions au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes de violence et au Fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne - Pourvoi du prévenu - Moyen soutenant que les juges d'appel ont excédé leur saisine - Intérêt

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Appels - Appel du ministère public limité à la peine - Griefs du prévenu limités à la culpabilité relative à une prévention et à la peine - Confirmation quant aux frais, de l'action publique et aux contributions au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes

P. 349/937

van de strafvordering en de bijdragen tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Cassatieberoep van de beklaagde - Middel volgens hetwelk de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden - Belang

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie beperkt tot de straf - Grieven van de beklaagde beperkt tot de schuldigverklaring aan een telastlegging en tot de straf - Bevestiging van de schuldigverklaring aan de overige telastleggingen, waarvan één verbeterd wordt - Bevestiging wat betreft de kosten van de strafvordering en de bijdragen tot het Bijzonder fonds voor hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en tot het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Cassatieberoep van de beklaagde - Middel volgens hetwelk de appelrechters de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak hebben overschreden - Belang

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

de violence et au Fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne - Pourvoi du prévenu - Moyen soutenant que les juges d'appel ont excédé leur saisine - Intérêt

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel du ministère public limité à la peine - Grievs du prévenu limités à la culpabilité relative à une prévention et à la peine - Confirmation de la culpabilité du chef d'autres préventions, dont une rectifiée - Confirmation quant aux frais, de l'action publique et aux contributions au Fonds spécial pour l'aide aux victimes d'actes de violence et au Fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne - Pourvoi du prévenu - Moyen soutenant que les juges d'appel ont excédé leur saisine - Intérêt

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.19.1152.F

12 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200212.2F.3](#)

AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereisen dat, met uitzondering van de bij wet bepaalde gevallen, alle bewijselementen die in de loop van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen aan het vonnisgerecht worden voorgelegd (1). (1) M.-A. Beernaert, H.D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2017, dl. II, p. 1176.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Elementen die aan het vonnisgerecht moeten worden voorgelegd - Bewijselementen die tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Elementen die aan het vonnisgerecht moeten worden voorgelegd - Bewijselementen die tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - 7/06/2023

Le droit à un procès équitable et le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense requièrent que, sauf les exceptions prévues par la loi, tous les éléments de preuve recueillis au cours de l'information ou de l'instruction soient soumis à la juridiction de jugement (1). (1) M.-A. Beernaert, H.D. Bosly et D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Charte, 2017, tome II, p. 1176.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Eléments devant être soumis à la juridiction de jugement - Eléments de preuve recueillis au cours de l'information ou de l'instruction

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Eléments devant être soumis à la juridiction de jugement - Eléments de preuve recueillis au cours de l'information ou de l'instruction

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique -

Recht van verdediging - Elementen die aan het vonnisgerecht moeten worden voorgelegd - Bewijselementen die tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek zijn verkregen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Droits de la défense - Éléments devant être soumis à la juridiction de jugement - Éléments de preuve recueillis au cours de l'information ou de l'instruction

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.19.1161.N

17 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 128, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het gebrek aan een daartoe strekkende vordering het onderzoeksgerecht niet verhindert om ingeval van een buitenvervolginstelling na een gerechtelijk onderzoek opgestart op initiatief van een burgerlijke partij, de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij ambtshalve te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding aan de in het gelijk gestelde inverdenkinggestelde.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Buitenvervolginstelling - Burgerlijke partij - Rechtsplegingsvergoeding - Ambtshalve veroordeling

- Art. 128, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSPLEGINSGVERGOEDING - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Burgerlijke partij - Ambtshalve veroordeling

- Art. 128, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

Il résulte de l'article 128, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle que l'absence de demande en ce sens n'empêche pas la juridiction d'instruction, en cas de non-lieu prononcé à l'issue d'une instruction ouverte à l'initiative d'une partie civile, de condamner d'office la partie civile succombante à payer une indemnité de procédure à l'inculpé ayant obtenu gain de cause.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Non-lieu - Partie civile - Indemnité de procédure - Condamnation d'office

- Art. 128, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022 Code judiciaire

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Partie civile - Condamnation d'office

- Art. 128, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022 Code judiciaire

P.19.1162.N

4 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.17](#)

AC nr. ...

De rechter kan, indien om een werkstraf, een autonome probatiestraf of (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging wordt verzocht en de beklagde voldoet aan de wettelijk bepaalde voorwaarden, zijn afwijzende beslissing motiveren, hetzij door daartoe specifieke redenen op te geven, hetzij door tegen de beklagde een of meerdere andere straffen uit te spreken en de keuze voor die straf of straffen en hun maat te motiveren overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; artikel 149 Grondwet, de artikelen 37quiquies, § 3, en 37octies, § 3, Strafwetboek en artikel 8, vierde lid, Probatiwet verplichten de rechter niet om de weigering een werkstraf of een autonome probatiestraf uit te spreken of de modaliteit van het (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, steeds autonoom met een op zichzelf staande redengeving, te motiveren en dit maakt de motiveringsverplichting niet inhoudsloos aangezien het noodzakelijk maar voldoende is dat de beklagde weet waarom hij tot een of meerdere straffen is veroordeeld en bijgevolg ook weet waarom hij niet werd veroordeeld tot een werkstraf of een autonome probatiestraf of hem geen (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging werd verleend (1). (1) R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie, 2014, 752-768; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, 8ste editie, 2017, 1366-1376.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motivering van vonnissen - Strafzaken - Correctionele rechtbank - Straf - Verzoek van de beklagde voor een werkstraf, een autonome probatiestraf of (probatie)-uitsel van tenuitvoerlegging - Artikelen 37quiquies, § 3, en 37octies, § 3, Strafwetboek en artikel 8, vierde lid, Probatiwet - Voorwaarden voor de toekenning - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Weigering - Motivering - Draagwijdte

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Correctionele rechtbank - Straf - Verzoek van de beklagde voor een werkstraf, een autonome probatiestraf of (probatie)-uitsel van tenuitvoerlegging - Artikelen 37quiquies, § 3, en 37octies, § 3, Strafwetboek en artikel 8, vierde lid, Probatiwet - Voorwaarden voor de toekenning - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Weigering - Motivering - Draagwijdte

Le juge qui refuse de prononcer une peine de travail ou de probation autonome ou d'accorder un sursis (probatoire) à l'exécution demandés par un prévenu qui remplit les conditions prévues par la loi, peut motiver sa décision soit en énonçant les motifs spécifiques ayant présidé à celle-ci, soit en infligeant une ou plusieurs autres peines au prévenu tout en motivant le choix qu'il fait de cette (ces) peine(s) et du taux de celle(s)-ci conformément à l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle; les articles 149 de la Constitution, 37quiquies, § 3, 37octies, § 3, du Code pénal et 8, alinéa 4, de la loi du 29 juin 1964 n'imposent pas au juge d'assortir d'une motivation autonome, donc de motifs se suffisant à eux-mêmes, son refus de prononcer une peine de travail ou de probation autonome ou d'octroyer un sursis (probatoire) à l'exécution, et l'obligation de motivation ne s'en trouve pas pour autant vidée de sa substance dès lors qu'il est nécessaire, mais suffisant, que le prévenu connaisse les raisons de sa condamnation à une ou plusieurs peine(s) et, ce faisant, celles pour lesquelles il n'a pas été condamné à une peine de travail ou de probation autonome ou ne s'est pas vu accorder un sursis (probatoire) à l'exécution (1). (1) R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, Kluwer, 6e édition, 2014, 752-768 ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, 8e édition, 2017, 1366-1376.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Motivation des jugements - Matière répressive - Tribunal correctionnel - Peine - Demande de peine de travail, de peine de probation autonome ou de sursis (probatoire) à l'exécution formulée par le prévenu - Code pénal, articles 37quiquies, § 3, et 37octies, § 3, et loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 8, alinéa 4 - Conditions de l'octroi - Prévenu remplissant les conditions - Refus - Motivation - Portée

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Tribunal correctionnel - Peine - Demande de peine de travail, de peine de probation autonome ou de sursis (probatoire) à l'exécution formulée par le prévenu - Code pénal, articles 37quiquies, § 3, et 37octies, § 3, et loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 8, alinéa 4 - Conditions de l'octroi - Prévenu remplissant les conditions - Refus - Motivation - Portée

Uit de bepalingen van artikel 37quinquies, § 1 en § 3, tweede lid, 37octies, § 1 en § 3, tweede lid, Strafwetboek en artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiwet volgt niet dat een beklaagde, ook al laten de in deze artikelen bepaalde voorwaarden toe om lastens hem een werkstraf of een autonome probatiestraf uit te spreken of (probatie) uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen, een recht heeft op een dergelijke straf of modaliteit; het staat immers aan de rechter om, zelfs al voldoet een beklaagde aan de aldus bepaalde wettelijke voorwaarden, te oordelen of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting en de concrete gegevens van de zaak, het uitspreken van een werkstraf of een autonome probatiestraf of het verlenen van een (probatie)uitstel van tenuitvoerlegging opportuun is.

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Autonome probatiestraf - Voorwaarden voor de toekenning - Artikel 37octies, § 1, Strafwetboek - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Voorwaarden voor de toekenning - Artikel 37quinquies, § 1, Strafwetboek - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatiëuitstel - Voorwaarden voor de toekenning - Artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiëwet - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Voorwaarden voor de toekenning - Artikel 8, eerste tot en met derde lid, Probatiëwet - Beklaagde die voldoet aan de voorwaarden - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

Même si les conditions énoncées aux articles 37quinquies, § 1er et 3, alinéa 2, 37octies, § 1er et 3, alinéa 2, du Code pénal et 8, alinéas 1er à 3, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation permettent de prononcer une peine de travail ou de probation autonome à charge du prévenu ou de lui accorder un sursis (probatoire) à l'exécution, l'existence d'un droit du prévenu à une telle peine ou modalité ne se déduit pas des dispositions précitées; en effet, même lorsque le prévenu remplit les conditions fixées par la loi, il appartient au juge d'apprécier, au regard des éléments concrets de la cause et des objectifs propres au taux de la peine, l'opportunité de prononcer une peine de travail ou de probation autonome ou d'octroyer un sursis (probatoire) à l'exécution.

PEINE - Divers - Peine de probation autonome - Conditions de l'octroi - Code pénal, article 37octies, § 1er - Prévenu remplissant les conditions - Appréciation par le juge - Portée

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Conditions de l'octroi - Code pénal, article 37quinquies, § 1er - Prévenu remplissant les conditions - Appréciation par le juge - Portée

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Conditions de l'octroi - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 8, alinéas 1er à 3 - Prévenu remplissant les conditions - Appréciation par le juge - Portée

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Conditions de l'octroi - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, article 8, alinéas 1er à 3 - Prévenu remplissant les conditions - Appréciation par le juge - Portée

P.19.1164.N

10 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.7](#)

AC nr. ...

De rechter kan een begrip opgenomen in een wetkrachtige akte uitleggen aan de hand van de definitie van een daarmee verband houdend begrip in een bepaling opgenomen in een andere wetkrachtige akte die eenzelfde doelstelling nastreeft; dat de beklaagde niet wordt vervolgd voor de overtreding van die andere wetkrachtige akte, doet daaraan geen afbreuk.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN -

7/06/2023

Le juge peut interpréter une notion contenue dans un acte législatif à la lumière de la définition d'une notion connexe donnée par une disposition d'un autre acte législatif qui poursuit le même objectif; le fait que le prévenu ne soit pas poursuivi du chef de la violation de cet autre acte législatif est sans incidence à cet égard.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Interprétation -

P. 533/937

*Uitlegging - Interpretatie van een wetskrachtige akte -
Bepaling opgenomen in een andere wetskrachtige akte met
dezelfde doelstelling*

*Interprétation d'un acte législatif - Disposition d'un autre acte
législatif qui poursuit le même objectif*

De Verordeningen (EEG) nr. 470/2009, (EU) nr. 2015/262 en (EG) nr. 504/2008 houden allemaal, hetzij rechtstreeks, hetzij gedeeltelijk, verband met de volksgezondheid en hebben als dusdanig dan ook geen onderscheiden voorwerp; hieruit volgt dat de appelrechters het begrip 'voedselproducerend dier' in artikel 2 Verordening (EEG) nr. 470/2009 kunnen uitleggen aan de hand van de definitie van paardachtigen in de Verordeningen (EU) nr. 2015/62 en (EG) nr. 504/2008 en dat zij op die grond kunnen oordelen dat paardachtigen in principe voedselproducerende dieren zijn.

Les règlements (CE) n° 470/2009 du Parlement européen et du Conseil du 6 mai 2009 établissant des procédures communautaires pour la fixation des limites de résidus des substances pharmacologiquement actives dans les aliments d'origine animale, (UE) n° 2015/262 de la Commission du 17 février 2015 établissant des règles conformément aux directives du Conseil 90/427/CEE et 2009/156/CE en ce qui concerne les méthodes d'identification des équidés, et (CE) n° 504/2008 de la Commission du 6 juin 2008 portant application des directives 90/426/CEE et 90/427/CEE du Conseil en ce qui concerne les méthodes d'identification des équidés, sont tous en lien avec la santé publique, soit directement, soit partiellement, et n'ont donc pas, en soi, un objet distinct; il en résulte que les juges d'appel pouvaient interpréter la notion d'« animaux producteurs d'aliments » contenue à l'article 2 du règlement (CEE) n° 470/2009 à la lumière de la définition que les règlements n° 2015/262 et n° 504/2008 donnent des équidés et qu'ils pouvaient considérer, sur cette base, que les équidés sont, en principe, des animaux producteurs d'aliments.

*DIEREN - Voedselveiligheid - Voedingsmiddelen -
Farmacologisch werkzame stoffen - Voedselproducerend dier -
Paarden en paardachtigen*

- Art. 2 Verordening (EG) nr. 470/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsp

- Art. 37 Uitvoeringsverordening (EU) 2015/262 van de Commissie van 17 februari 2015 tot vaststelling van voorschriften overeenkomstig de Richtlijnen 90/427/EEG en 2009/156/EG van de Raad met betrekking tot de methoden voor de identificatie van paardachtigen

- Art. 20.1 Verordening (EG) nr. 504/2008 van de Commissie van 6 juni 2008 ter uitvoering van de Richtlijnen 90/426/EEG en 90/427/EEG van de Raad wat betreft methoden voor de identificatie van paardachtigen

*EUROPESE UNIE - Allerlei - Voedselveiligheid -
Voedingsmiddelen - Farmacologisch werkzame stoffen -
Voedselproducerend dier - Paarden en paardachtigen*

- Art. 2 Verordening (EG) nr. 470/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van

*ANIMAUX - Sécurité alimentaire - Denrées alimentaires -
Substances pharmacologiquement actives - Animaux producteurs
d'aliments - Chevaux et équidés*

- Art. 2 Règlement (CE) n° 470/2009 du Parlement européen et du Conseil du 6 mai 2009

- Art. 37 Règlement d'exécution (UE) 2015/262 de la Commission du 17 février 2015 établissant des règles conformément aux directives du Conseil 90/427/CEE et 2009/156/CE en ce qui concerne les méthodes d'identification des équidés

- Art. 20.1 Régl. Comm. CE n° 504/2008 du 6 juin 2008

*UNION EUROPEENNE - Divers - Sécurité alimentaire - Denrées
alimentaires - Substances pharmacologiquement actives -
Animaux producteurs d'aliments - Chevaux et équidés*

- Art. 2 Règlement (CE) n° 470/2009 du Parlement européen et du Conseil du 6 mai 2009

communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsp

- Art. 37 Uitvoeringsverordening (EU) 2015/262 van de Commissie van 17 februari 2015 tot vaststelling van voorschriften overeenkomstig de Richtlijnen 90/427/EEG en 2009/156/EG van de Raad met betrekking tot de methoden voor de identificatie van paardachtigen

- Art. 20.1 Verordening (EG) nr. 504/2008 van de Commissie van 6 juni 2008 ter uitvoering van de Richtlijnen 90/426/EEG en 90/427/EEG van de Raad wat betreft methoden voor de identificatie van paardachtigen

VOEDINGSMIDDELEN - Farmacologisch werkzame stoffen - Voedselproducerend dier - Paarden en paardachtigen

- Art. 2 Verordening (EG) nr. 470/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot vaststelling van communautaire procedures voor het vaststellen van grenswaarden voor residuen van farmacologisch werkzame stoffen in levensmiddelen van dierlijke oorsp

- Art. 37 Uitvoeringsverordening (EU) 2015/262 van de Commissie van 17 februari 2015 tot vaststelling van voorschriften overeenkomstig de Richtlijnen 90/427/EEG en 2009/156/EG van de Raad met betrekking tot de methoden voor de identificatie van paardachtigen

- Art. 20.1 Verordening (EG) nr. 504/2008 van de Commissie van 6 juni 2008 ter uitvoering van de Richtlijnen 90/426/EEG en 90/427/EEG van de Raad wat betreft methoden voor de identificatie van paardachtigen

De verplichtingen van de dierenarts bij het coderen van gegevens van het paspoort van de paardachtige in verband met uitsluiting uit de voedselketen en het leveren van een toedienings- en verschaffingsdocument zijn van toepassing op de behandelende dierenarts, de hoedanigheid van officiële dierenarts is niet vereist.

DIEREN - Identificatie en encoding van paardachtigen - Centrale gegevensbank - Bijwerken van gegevens door een dierenarts - Behandelende dierenarts

- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

- Artt. 46 en 47 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encoding van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

DIERENARTS - Identificatie en encoding van paardachtigen - Centrale gegevensbank - Bijwerken van gegevens door een dierenarts - Behandelende dierenarts

- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

- Artt. 46 en 47 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encoding van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

*VOEDINGSMIDDELEN - Identificatie en encoding van
7/06/2023*

- Art. 37 Règlement d'exécution (UE) 2015/262 de la Commission du 17 février 2015 établissant des règles conformément aux directives du Conseil 90/427/CEE et 2009/156/CE en ce qui concerne les méthodes d'identification des équidés

- Art. 20.1 Règl. Comm. CE n° 504/2008 du 6 juin 2008

DENREES ALIMENTAIRES - Substances pharmacologiquement actives - Animaux producteurs d'aliments - Chevaux et équidés

- Art. 2 Règlement (CE) n° 470/2009 du Parlement européen et du Conseil du 6 mai 2009

- Art. 37 Règlement d'exécution (UE) 2015/262 de la Commission du 17 février 2015 établissant des règles conformément aux directives du Conseil 90/427/CEE et 2009/156/CE en ce qui concerne les méthodes d'identification des équidés

- Art. 20.1 Règl. Comm. CE n° 504/2008 du 6 juin 2008

Les obligations du vétérinaire en matière d'encodage des données du passeport de l'équidé qui concernent l'exclusion de la chaîne alimentaire et de délivrance d'un document d'administration et de fourniture s'appliquent au vétérinaire traitant, la qualité de vétérinaire officiel n'étant pas requise.

ANIMAUX - Identification et encodage des équidés - Banque de données centrale - Actualisation des données par un vétérinaire - Vétérinaire traitant

- Art. 23, § 1er, 2°, et 26 L. du 24 mars 1987 relative à la santé des animaux

- Art. 46 et 47 A.R. du 16 février 2016

VETERINAIRE - Identification et encodage des équidés - Banque de données centrale - Actualisation des données par un vétérinaire - Vétérinaire traitant

- Art. 23, § 1er, 2°, et 26 L. du 24 mars 1987 relative à la santé des animaux

- Art. 46 et 47 A.R. du 16 février 2016

DENREES ALIMENTAIRES - Identification et encodage des équidés -

paardachtigen - Centrale gegevensbank - Bijwerken van gegevens door een dierenarts - Behandelende dierenarts
- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987
- Artt. 46 en 47 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

Banque de données centrale - Actualisation des données par un vétérinaire - Vétérinaire traitant
- Art. 23, § 1er, 2°, et 26 L. du 24 mars 1987 relative à la santé des animaux
- Art. 46 et 47 A.R. du 16 février 2016

Indien de vonnisrechter de telastlegging heromschrijft zonder wijziging van de incriminatieperiode en de beklaagde schuldig verklaart onder gelding van een koninklijk besluit dat een ander koninklijk besluit opheft, is het niet vereist dat hij uitdrukkelijk het bewijs vaststelt van de strafbare feiten gepleegd onder gelding van elk koninklijk besluit.

Lorsque le juge du fond requalifie la prévention sans modifier la période d'incrimination et déclare le prévenu coupable du chef de cette prévention sous l'empire d'un arrêté royal qui en abroge un autre, il n'est pas requis que ce juge constate expressément l'existence d'une preuve des infractions commises sous l'empire de chaque arrêté royal.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Heromschrijving van de telastlegging - Behoud van de incriminatieperiode - Wijziging van de uitvoeringsbesluiten van de strafbaarstelling in de incriminatieperiode - Motivering
- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987
- Art. 145, § 2 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik - Deel 2 : Geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (art. 141 tot en met 285) en bijlagen

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Requalification de la prévention - Maintien de la période d'incrimination - Incrimination modifiée par des arrêtés d'exécution au cours de la période d'incrimination - Motivation

- Art. 23, § 1er, 2°, et 26 L. du 24 mars 1987 relative à la santé des animaux
- Art. 145, § 2 A.R. du 14 décembre 2006

- Artt. 46, 47 en 58 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank
- Artt. 35 en 38, voorheen het KB 26 september 2013 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

- Art. 46, 47 et 58 A.R. du 16 février 2016

- Art. 35 et 38, anciennement l' A.R. du 26 septembre 2013

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Heromschrijving van de telastlegging - Behoud van de incriminatieperiode - Wijziging van de uitvoeringsbesluiten van de strafbaarstelling in de incriminatieperiode - Motivering

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Requalification de la prévention - Maintien de la période d'incrimination - Incrimination modifiée par des arrêtés d'exécution au cours de la période d'incrimination - Motivation

- Artt. 23, § 1, 2°, en 26 Dierengezondheidswet van 24 maart 1987
- Art. 145, § 2 betreffende geneesmiddelen voor menselijk en diergeneeskundig gebruik - Deel 2 : Geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik (art. 141 tot en met 285) en bijlagen

- Art. 23, § 1er, 2°, et 26 L. du 24 mars 1987 relative à la santé des animaux
- Art. 145, § 2 A.R. du 14 décembre 2006

- Artt. 46, 47 en 58 KB 16 februari 2016 betreffende de identificatie en de encodering van de paardachtigen in een centrale gegevensbank

- Art. 46, 47 et 58 A.R. du 16 février 2016

Het recht op een eerlijke behandeling van de zaak vereist dat de beslissing die ter gelegenheid van de regeling der rechtspleging een einde stelt aan de strafvordering de voornaamste redenen vermeldt tot staving van die beslissing, ongeacht of er een conclusie is ingediend; de burgerlijke partij moet in staat zijn die beslissing te begrijpen (1). (1) Zie Cass. 14 januari 2014, AR P.13.1213.N, AC 2014, nr. 26; Cass. 10 december 2013, AR P.13.1348.N, AC 2013, nr. 670; Cass. 16 april 2013, AR P.12.0858.N, AC 2013, nr. 238; Cass. 12 september 2012, AR P.12.0544.F, AC 2012, nr. 458, T. Strafr. 2013, 304 noot B. MAES en E. WELLEKENS.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Burgerlijke partij - Buitenvervolginstelling - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Burgerlijke partij - Buitenvervolginstelling - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijke behandeling van de zaak - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Burgerlijke partij - Buitenvervolginstelling - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolginstelling - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 128 en 229 Wetboek van Strafvordering

Le droit à un examen équitable de la cause requiert que la décision mettant un terme à l'action publique dans le cadre du règlement de la procédure indique les principales raisons qui soutiennent cette décision, et ce, que des conclusions aient été déposées ou non; la partie civile doit être en mesure de comprendre ladite décision (1). (1) Voir Cass. 14 janvier 2014, RG P.13.1213.N, Pas. 2014, n° 26 ; Cass. 10 décembre 2013, RG P.13.1348.N, Pas. 2013, n° 670 ; Cass. 16 avril 2013, RG P.12.0858.N, Pas. 2013, n° 238 ; Cass. 12 septembre 2012, RG P.12.0544.F, Pas. 2012, n° 458, T. Strafr. 2013, 304, note B. MAES et E. WELLEKENS.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Partie civile - Non-lieu - Motivation - Principales raisons soutenant la décision

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 128 et 229 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Partie civile - Non-lieu - Motivation - Principales raisons soutenant la décision

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 128 et 229 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un examen équitable de la cause - Juridictions d'instruction - Chambre des mises en accusation - Règlement de la procédure - Partie civile - Non-lieu - Motivation - Principales raisons soutenant la décision

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 128 et 229 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Juridictions d'instruction - Chambre des mises en accusation - Règlement de la procédure - Non-lieu - Motivation - Principales raisons soutenant la décision

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 128 et 229 Code d'Instruction criminelle

P.19.1171.N

3 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200303.2N.4](#)

AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, zoals verduidelijkt in het arrest nr. 189/2019 van het Grondwettelijk Hof van 20 november 2019, volgt dat het appelgerecht de mogelijkheid heeft om ambtshalve te oordelen of de feiten van een bepaalde telastlegging vaststaan, ook wanneer een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan die telastlegging niet als grief heeft aangeduid; deze mogelijkheid vereist evenwel dat een grievenformulier is neergelegd waarin een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing is aangeduid, die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel en bij afwezigheid van een verzoekschrift of grievenformulier kan het appelgerecht dan ook geen ambtshalve middel in de zin van artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering aanvoeren (1). (1) Cass. 11 februari 2020 , AR P.19.1028.N, AC 2020, nr. 118; GwH 20 november 2019, nr. 189/2019.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Ambtshalve op te werpen grieven - Voorwaarde - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier - Ambtshalve op te werpen grieven - Voorwaarde - Draagwijdte

Il résulte de la disposition de l'article 210, alinéa 2, troisième tiret, du Code d'instruction criminelle, telle que clarifiée par l'arrêt de la Cour constitutionnelle n° 189/2019 du 20 novembre 2019, que la juridiction d'appel a la possibilité d'apprécier d'office si les faits d'une prévention déterminée sont établis, même lorsque la culpabilité du chef de cette prévention n'a pas été visée par les griefs du prévenu ou du ministère public; la mise en œuvre de cette possibilité requiert toutefois qu'ait été déposé un formulaire de griefs visant une disposition rendue au pénal par la décision entreprise, ladite disposition devant être en lien avec les faits servant de base à cette prévention, comme le sont par exemple la peine ou une mesure et, en l'absence de requête ou de formulaire de griefs, la juridiction d'appel ne peut, dès lors, soulever d'office un moyen au sens de l'article 210, alinéa 2, troisième tiret, du Code d'instruction criminelle (1). (1) Cass. 11 février 2020 , RG P.19.1028.N., Pas. 2020, n° 118 ; Cour const. 20 novembre 2019, n° 189/2019.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Griefs à soulever d'office - Condition - Portée

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Formulaire de griefs - Griefs à soulever d'office - Condition - Portée

P.19.1173.N

18 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.4](#)

AC nr. ...

De strafrechter is verplicht om in zijn veroordelende beslissing de wetsbepalingen te vermelden die het feit strafbaar stellen en die de toegepaste straffen bepalen; hij kan die wetsbepalingen ook vermelden door verwijzing naar een voor de partijen beschikbaar stuk van de rechtspleging en zelfs door verwijzing naar een dergelijk beschikbaar stuk dat op zijn beurt verwijst naar een ander stuk van de rechtspleging.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen

Le juge répressif est tenu de mentionner, dans la décision de condamnation, les dispositions légales prévoyant les peines prononcées du chef d'un fait déterminé et incriminant ce fait; la mention par le juge de ces dispositions légales peut également résulter de la référence à une pièce de la procédure se trouvant à la disposition des parties, voire même de la référence à une telle pièce qui fait elle-même référence à une autre pièce de la procédure.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions -

conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wetsbepalingen misdrijf en strafmaat - Verwijzing naar een stuk in het strafdossier

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Wetsbepalingen misdrijf en strafmaat - Verwijzing naar een stuk in het strafdossier

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Dispositions légales incriminant un fait et prévoyant le taux de la peine - Référence à une pièce du dossier répressif

- Art. 163, al. 1er, 195, al. 1er, en 211 Code d'Instruction criminelle

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Dispositions légales incriminant un fait et prévoyant le taux de la peine - Référence à une pièce du dossier répressif

- Art. 163, al. 1er, 195, al. 1er, en 211 Code d'Instruction criminelle

P.19.1183.F

11 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.2](#)

AC nr. ...

De beslissing van de rechter om geen rekening te houden met een stuk dat na het sluiten van het debat werd neergelegd, kan een impliciete beslissing zijn (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2017, AR P.17.0271.F, AC 2017, nr. 349; Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.1112.F, arrest niet gepubliceerd.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Stuk neergelegd na het sluiten van het debat - Niet-inaanmerkingneming - Impliciete beslissing

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Stuk neergelegd na het sluiten van het debat - Niet-inaanmerkingneming - Impliciete beslissing

La décision du juge de ne pas prendre en considération une pièce déposée après la clôture des débats peut être implicite (1). (Solution implicite). (1) Voir Cass. 24 mai 2017, RG P.17.0271.F, Pas. 2017, n° 349; Cass. 6 octobre 2010, RG P.10.1112.F, inédit.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Pièce déposée après la clôture des débats - Non-prise en considération - Décision implicite

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Pièce déposée après la clôture des débats - Non-prise en considération - Décision implicite

De artikelen 772 en 774 Gerechtelijk Wetboek betreffende de heropening van het debat zijn niet als zodanig van toepassing in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 14 november 2018, AR P.18.1066.F, AC 2018, nr. 633; Cass. 13 januari 2015, AR P.13.1644.N, AC 2015, nr. 30; Cass. 14 februari 2001, AR P.00.1350.F-P.00.1353.F-P.00.1363.F, AC 2001, nr. 91.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Sluiting van het debat - Verzoek tot heropening van de debatten - Artikelen 772 en 774 Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

Les articles 772 et 774 du Code judiciaire concernant la réouverture des débats ne sont pas, comme tels, applicables en matière répressive (1). (1) Voir Cass. 14 novembre 2018, RG P.18.1066.F, Pas. 2018, n°633; Cass. 13 janvier 2015, RG P.13.1644.N, Pas. 2015, n° 30; Cass. 14 février 2001, RG P.00.1350.F-P.00.1353.F-P.00.1363.F, Pas. 2001, n° 91.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Clôture des débats - Demande de réouverture des débats - Articles 772 et 774 du Code judiciaire - Applicabilité

P.19.1188.F

8 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de vreemdeling, in zijn ter rechtszitting neergelegde conclusie, uit een door hem neergelegd medisch attest de miskenning afleidt van artikel 74/13 Vreemdelingenwet, een bepaling volgens welke de minister of zijn gemachtigde, bij het nemen van een beslissing tot verwijdering van de onderdaan van een derde land, met zijn gezondheidstoestand rekening moet houden, moet de kamer van inbeschuldigingstelling op dat verweer antwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 16.

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht op de titel van administratieve hechtenis - Verweermiddel dat de gezondheidstoestand van de vreemdeling aanvoert - Gezondheidstoestand niet verenigbaar met enige maatregel tot uitzetting of vasthouding - Verplichting om op dat verweermiddel te antwoorden

- Art. 74/13 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Wettigheidstoezicht op de titel van administratieve hechtenis - Verweermiddel dat de gezondheidstoestand van de vreemdeling aanvoert - Gezondheidstoestand niet verenigbaar met enige maatregel tot uitzetting of vasthouding - Verplichting om op dat verweermiddel te antwoorden

- Art. 74/13 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Lorsque, dans ses conclusions déposées à l'audience, l'étranger déduit d'un certificat médical qu'il dépose une méconnaissance de l'article 74/13 de la loi du 15 décembre 1980, disposition suivant laquelle l'état de santé du ressortissant d'un pays tiers doit être pris en compte par le ministre ou son délégué au moment de prendre la décision d'éloignement, la chambre des mises en accusation est tenue de répondre à cette défense (1). (1) Voir les concl. du MP.

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Contrôle de la légalité du titre de détention administrative - Défense invoquant l'état de santé de l'étranger - État de santé incompatible avec toute mesure d'expulsion ou de rétention - Obligation de répondre à cette défense

- Art. 74/13 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Contrôle de la légalité du titre de détention administrative - Défense invoquant l'état de santé de l'étranger - État de santé incompatible avec toute mesure d'expulsion ou de rétention - Obligation de répondre à cette défense

- Art. 74/13 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Onttrekking aan het douanetoezicht in de zin van art. 203.1 CDW is elk handelen of nalaten dat tot gevolg heeft dat de bevoegde douaneautoriteiten, al is het maar tijdelijk, de toegang tot de onder douanetoezicht staande goederen wordt belemmerd en de door de douanewetgeving voorgeschreven controles niet kunnen verrichten; de rechter kan het begrip bestemmingswijziging en zodoende de strafbaarstelling vervat in artikel 257 §3 AWDA bepalen aan de hand van het toepassingsgebied van artikel 203.1 CDW.

Doit être considéré comme une soustraction à la surveillance douanière, au sens de l'article 203.1 du règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992 établissant le code des douanes communautaire, tout acte ou omission qui a pour résultat d'empêcher, ne serait-ce que momentanément, l'autorité douanière compétente d'accéder à une marchandise sous surveillance douanière et d'effectuer les contrôles prévus par la réglementation douanière; le juge peut déterminer la portée de la notion de modification de la destination et, partant, de l'incrimination prévue à l'article 257, § 3, de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises, en se basant sur le champ d'application de l'article 203.1 du Code des douanes communautaires.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douanedocumenten - Wijziging bestemming goederen zonder toelating douaneadministratie - Strafbaarstelling

- Art. 257, § 3 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 203.1 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

DOUANE EN ACCIJNZEN - Invoer - Douaneschuld - Onttrekking aan het douanetoezicht

- Art. 257, § 3 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Art. 203.1 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

DOUANES ET ACCISES - Documents de douane - Modification de la destination des marchandises sans autorisation de l'administration douanière - Incrimination

- Art. 257, § 3 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises
- Art. 203.1 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

DOUANES ET ACCISES - Importation - Dette douanière - Soustraction à la surveillance douanière

- Art. 257, § 3 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises
- Art. 203.1 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

De rechtsplegingsvergoeding is een forfaitaire tegemoetkoming in de kosten en erelonen van de advocaat van de in het gelijk gestelde partij die krachtens artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek ten laste valt van de partij die in het ongelijk is gesteld; artikel 153, § 5, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen bepaalt dat, wanneer het geding tegen de verzekerde is ingesteld voor het strafrecht, de verzekeraar door de benadeelde of door de verzekerde in de zaak kan worden betrokken en vrijwillig kan tussenkomen, onder dezelfde voorwaarden als zou de vordering voor het burgerlijk gerecht zijn gebracht, zodat daaruit volgt dat een verzekeringsmaatschappij die vrijwillig tussenkomt in de procedure voor de burgerlijke rechter en in het ongelijk wordt gesteld tot betaling van deze vergoeding kan worden veroordeeld; aangezien de verzekeraar onder dezelfde voorwaarden voor het strafrecht in het geding kan worden betrokken, maakt het voormelde artikel 153, § 5, het mogelijk dat de strafrechter de verzekeraar van de beklagde, die vrijwillig is tussengekomen en die in het ongelijk is gesteld, tot een rechtsplegingsvergoeding veroordeelt (1). (1) Cass. 7 mei 2013, AR P.12.0753.N, AC 2013, nr. 284, RABG,1005 en noot. G. VERSTREPEN en L. DELBROUCK, "Hoe ook gelijk krijgen aanleiding kan geven tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding".

RECHTSPLEGINSGVERGOEDING - Procedure voor het strafrecht - Vrijwillig tussenkomende partij - Verzekeringsmaatschappij - Partij die in het ongelijk wordt gesteld - Draagwijdte

- Art. 153, § 5 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Art. 162bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

L'indemnité de procédure est une intervention forfaitaire dans les frais et honoraires d'avocat de la partie ayant obtenu gain de cause et qui, selon l'article 1022 du Code judiciaire, est à charge de la partie succombante; aux termes de l'article 153, § 5, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, lorsque le procès contre l'assuré est porté devant la juridiction répressive, l'assureur peut être mis en cause par la personne lésée ou par l'assuré et peut intervenir volontairement, dans les mêmes conditions que si le procès était porté devant la juridiction civile, ce dont il résulte qu'une compagnie d'assurance qui intervient volontairement à la procédure devant le juge civil et qui succombe, peut être condamnée au paiement de cette indemnité; dès lors que l'assureur peut être appelé à la cause aux mêmes conditions devant la juridiction répressive, l'article 153, § 5, de la loi du 4 avril 2014 permet au juge répressif de condamner au paiement d'une indemnité de procédure l'assureur du prévenu qui est intervenu volontairement et qui succombe (1). (1) Cass. 7 mai 2013, RG P.12.0753.N, Pas. 2013, n° 284, R.A.B.G., 1005, note G. VERSTREPEN et L. DELBROUCK, "Hoe ook gelijk krijgen aanleiding kan geven tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding".

INDEMNITE DE PROCEDURE - Procédure devant la juridiction répressive - Partie intervenant volontairement - Compagnie d'assurances - Partie succombante - Portée

- Art. 153, § 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014
- Art. 162bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022 Code judiciaire

Artikel 136, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kent aan de kamer van inbeschuldigingstelling het recht toe om ambtshalve van een lopend gerechtelijk onderzoek kennis te nemen teneinde het goede verloop ervan te verifiëren; de in dat artikel bepaalde ambtshalve kennisneming is geen verplichting maar een prerogatief waarover de kamer van inbeschuldigingstelling discretionair kan beslissen.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht op het goede verloop van het onderzoek - Ambtshalve toezicht - Draagwijdte - Discretionaire bevoegdheid van het hof van beroep

- Art. 136, eerste lid Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht op het goede verloop van het onderzoek - Ambtshalve toezicht - Draagwijdte - Discretionaire bevoegdheid van het hof van beroep

- Art. 136, eerste lid Wetboek van Strafvordering

L'article 136, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle confère à la chambre des mises en accusation le droit de se saisir d'office d'une instruction en cours pour en contrôler le bon déroulement; l'évocation prévue par cet article n'est pas une obligation mais une prérogative laissée au pouvoir discrétionnaire de la chambre des mises en accusation.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Chambre des mises en accusation - Contrôle du bon déroulement de l'instruction - Contrôle d'office - Portée - Pouvoir discrétionnaire de la cour d'appel

- Art. 136, al. 1er Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Contrôle du bon déroulement de l'instruction - Contrôle d'office - Portée - Pouvoir discrétionnaire de la cour d'appel

- Art. 136, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.19.1219.N

17 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.1](#)

AC nr. ...

De rechter is niet gebonden door de kwalificatie die aan het vervolgd feit wordt gegeven in de akte van aanhangigmaking, maar hij moet aan de feiten hun juiste omschrijving geven, die, mits eerbiediging van het recht van verdediging van partijen, hetzelfde feit tot voorwerp heeft als de materiële gebeurtenis die het voorwerp van de vervolging uitmaakt; de rechter oordeelt onaantastbaar welke de materiële gebeurtenis is die het voorwerp van de vervolging uitmaakt en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag ligt, alsook of een heromschrijving het aanhangig gemaakte feite ongewijzigd laat; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen niet te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Cass. 21 januari 2020, AR P.19.0631.N. AC 2020, nr. 58.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Te laste gelegde feiten - Heromschrijving

Le juge n'est pas lié par la qualification que l'acte de saisine donne au fait poursuivi mais est tenu de donner aux faits leur juste qualification qui, moyennant le respect des droits de défense des parties, a pour objet le même fait que l'événement matériel constituant l'objet des poursuites; le juge apprécie souverainement quel événement matériel est à l'origine des poursuites et fonde l'acte de saisine et si une requalification laisse inchangé le fait faisant l'objet de la saisine; la Cour vérifie cependant si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 21 janvier 2020, RG P.19.0631.N. Pas. 2020, n° 58.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Faits mis à charge - Requalification

P.19.1223.N

17 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.3](#)

AC nr. ...

Aan de voorwaarde van het vinden van de verdachte in België voor de vervolging van een Belg of persoon met hoofdverblijfplaats in het Rijk voor een feit gepleegd in het buitenland moet voldaan zijn op het moment van het instellen van de strafvordering; het volstaat dat de verdachte zich na het plegen van het misdrijf en voor of ten laatste op het moment van het instellen van de strafvordering, enige tijd in België heeft opgehouden en er is ontmoet of gevonden (1). (1) Zie concl. OM.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Feit gepleegd in het buitenland - Aantreffen van de beklaagde in België - Moment van het instellen van de strafvordering

- Artt. 7, § 1 en 12, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

MISDRIJF - Gepleegd in het buitenland - Aantreffen van de beklaagde in België - Moment van het instellen van de strafvordering

- Artt. 7, § 1 en 12, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De artikelen 848 tot 850 Gerechtelijk Wetboek die de ontkentenis van proceshandelingen regelen, zijn niet van toepassing op zaken die worden behandeld volgens de rechtspleging georganiseerd door het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie andersluidende concl. OM en Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0302.F, AC 2020, nr. 354; GwH 22 februari 2018, arrest 21/2018, www.const-court.be.

ADVOCAAT - Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Vertegenwoordiging - Mandaat - Ontkentenis van proceshandelingen

- Artt. 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Strafzaken - Ontkentenis van proceshandelingen - Advocaat - Vertegenwoordiging - Mandaat

- Artt. 848, 849 en 850 Gerechtelijk Wetboek

La condition d'avoir trouvé le suspect en Belgique pour poursuivre tout Belge ou toute personne ayant sa résidence principale sur le territoire du Royaume du chef d'un fait commis à l'étranger doit être remplie au moment de la mise en mouvement de l'action publique; il suffit que le suspect ait passé un certain temps en Belgique et qu'il y ait été rencontré ou trouvé après la commission de l'infraction et avant la mise en mouvement de l'action publique ou, au plus tard, au moment de celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Fait commis à l'étranger - Prévenu trouvé en Belgique - Moment de la mise en mouvement de l'action publique

- Art. 7, § 1er, et 12, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INFRACTION - Infraction commise à l'étranger - Prévenu trouvé en Belgique - Moment de la mise en mouvement de l'action publique

- Art. 7, § 1er, et 12, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Les articles 848 à 850 du Code judiciaire, qui régissent le désaveu d'actes de procédure, ne sont pas applicables aux causes examinées selon la procédure organisée par le Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC et Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0302.N, Pas. 2020, n° 354; Cour const. 22 février 2018, n° 21/2018, www.const-court.be.

AVOCAT - Matière répressive - Instruction d'audience - Représentation - Mandat - Désaveu d'actes de procédure

- Art. 848, 849 et 850 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Matière répressive - Désaveu d'actes de procédure - Avocat - Représentation - Mandat

- Art. 848, 849 et 850 Code judiciaire

De rechter kan het verzet ongedaan verklaren van een partij die tijdens de behandeling van haar zaak de rechtszitting heeft verlaten en dus heeft geweigerd haar verdediging te voeren wegens de verwerping van haar verzoek tot uitstel; daaraan wordt geen afbreuk gedaan door het enkele feit dat dit verzoek bedoeld was om die partij in staat te stellen een wrakingsverzoek in te dienen, ook al strekt een dergelijk verzoek in principe tot de vrijwaring van het recht op een eerlijk proces en het recht op de behandeling van de zaak door een onafhankelijke en onpartijdige rechter (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Verlaten van de rechtszitting - Verzet - Ongedaan verzet

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Verlaten van de rechtszitting

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

WRAKING - Strafzaken - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Verlaten van de rechtszitting - Verzet - Ongedaan verzet

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

De verzaking aan het recht van de beklaagde om te verschijnen en zich te verdedigen, als reden die volstaat voor het ongedaan verklaren van het verzet, vereist niet de vaststelling dat de beklaagde zich onvindbaar heeft willen maken voor de rechterlijke autoriteiten door te vluchten of zijn werkelijke verblijfplaats te verhullen (1). (1) Zie concl. OM.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van proceshandeling - Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Recht te verschijnen - Recht zich te verdedigen - Verzet - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Verzet - Ongedaan verzet - Recht te verschijnen - Recht zich te verdedigen - Afstand - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Recht te verschijnen - Recht zich te verdedigen - Afstand - Beoordeling

Le juge peut déclarer non avenue l'opposition formée par une partie qui a quitté l'audience durant l'examen de sa cause, et a donc refusé de mener sa défense, en raison du rejet de sa demande d'ajournement ; n'y fait pas obstacle le simple fait que cette demande visait à permettre à cette partie d'introduire une demande en récusation, même si une telle demande tend, en principe, à garantir le droit à un procès équitable et le droit à l'examen de la cause par un juge indépendant et impartial (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Demande de récusation - Demande d'ajournement - Fait de quitter l'audience - Opposition - Opposition déclarée non avenue

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Connaissance de la citation - Motif légitime d'excuse - Demande de récusation - Demande d'ajournement - Fait de quitter l'audience

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

RECUSATION - Matière répressive - Demande de récusation - Demande d'ajournement - Fait de quitter l'audience - Opposition - Opposition déclarée non avenue

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

Le désistement du prévenu de son droit de comparaître et de se défendre, comme raison qui suffit à déclarer l'opposition non avenue, ne requiert pas la constatation que le prévenu a voulu se dérober aux autorités judiciaires en prenant la fuite ou en dissimulant son véritable lieu de résidence (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'un acte de procédure - Matière répressive - Instruction d'audience - Droit de comparaître - Droit de se défendre - Opposition - Opposition déclarée non avenue - Connaissance de la citation - Motif légitime d'excuse

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Opposition - Opposition déclarée non avenue - Droit de comparaître - Droit de se défendre - Désistement - Opposition déclarée non avenue - Connaissance de la citation - Motif légitime d'excuse

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Connaissance de la citation - Motif légitime d'excuse - Droit de comparaître - Droit de se défendre - Désistement - Appréciation

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

Het begrip 'wettige reden van verschoning' bevat die gevallen die geen overmacht uitmaken en waarin de verzetdoende partij kennis had van de dagvaarding, maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat haar afwezigheid niet was ingegeven door de wens afstand te doen van haar recht om te verschijnen en zich te verdedigen, dan wel om zich te onttrekken aan het gerecht; die afstand of die wil kan niet alleen blijken uit een expliciete beslissing van de verzetdoende partij, maar ook worden afgeleid uit het feit dat die partij zonder redelijke verantwoording niet opdaagt of niet aanwezig blijft op de rechtszitting waarop zij behoorlijk is opgeroepen, terwijl zij voldoende de gevolgen van die beslissing kon inschatten (1). (1) Zie concl. OM.

La notion d' « excuse légitime » s'étend aux cas non constitutifs de force majeure dans lesquels l'opposant a eu connaissance de la citation mais a invoqué un motif révélant que son absence n'était pas dictée par la volonté soit de se désister de son droit de comparaître et de se défendre, soit de se soustraire à la justice ; ce désistement ou cette volonté peut non seulement ressortir d'une décision explicite de l'opposant, mais peut également être déduit du fait que, sans justification raisonnable, la partie ne se présente pas ou ne reste pas présente à l'audience à laquelle elle a été dûment convoquée, alors qu'elle était suffisamment en mesure d'évaluer les conséquences de cette décision (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van proceshandeling - Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Recht te verschijnen - Recht zich te verdedigen - Verzet - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Afwezigheid op de terechtzitting - Behoorlijke oproeping

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'un acte de procédure - Matière répressive - Instruction d'audience - Droit de comparaître - Droit de se défendre - Opposition - Opposition déclarée non avenue - Connaissance de la citation - Motif légitime d'excuse - Absence à l'audience - Convocation régulière

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Verzet - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Recht zich te verdedigen - Recht te verschijnen - Afstand - Onttrekking aan het gerecht - Afwezigheid op de terechtzitting - Behoorlijke oproeping

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Opposition - Opposition déclarée non avenue - Connaissance de la citation - Motif légitime d'excuse - Droit de se défendre - Droit de comparaître - Désistement - Soustraction à la justice - Absence à l'audience - Convocation régulière

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Kennis van de dagvaarding - Wettige reden van verschoning - Recht zich te verdedigen - Recht te verschijnen - Afstand - Onttrekking aan het gerecht - Afwezigheid op de terechtzitting - Behoorlijke oproeping

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Connaissance de la citation - Motif légitime d'excuse - Droit de se défendre - Droit de comparaître - Désistement - Soustraction à la justice - Absence à l'audience - Convocation régulière

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

Het feit dat een wrakingsverzoek ertoe strekt de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechter te betwisten, heeft niet tot gevolg dat de rechter verplicht is aan een partij een uitstel toe te staan met het oog op het indienen van een wrakingsverzoek dat die rechter kennelijk niet ontvankelijk of niet gegrond acht (1). (1) Zie concl. OM.

Le fait qu'une demande en récusation vise à contester l'indépendance et l'impartialité du juge n'a pas pour effet de contraindre le juge à accorder à une partie un ajournement devant lui permettre d'introduire une demande en récusation que ce juge considère comme manifestement irrecevable ou non fondée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting - Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Beoordeling

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Instruction d'audience - Demande de récusation - Demande d'ajournement - Appréciation

- Artt. 2 en 828 Gerechtelijk Wetboek
*WRAKING - Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting -
 Wrakingsverzoek - Verzoek tot uitstel - Beoordeling*

- Artt. 2 en 828 Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat een advocaat voor alle proceshandelingen die hij stelt in een zaak waarin hij zijn cliënt voor de strafrechter vertegenwoordigt, wordt geacht op te treden binnen de perken van het mandaat dat die cliënt hem heeft verleend; dat vermoeden kan niet worden weerlegd (1). (1) Zie andersluidende concl. OM en Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0302.F, AC 2020, nr. 354.

*ADVOCAAT - Strafzaken - Onderzoek ter terechtzitting -
 Vertegenwoordiging - Proceshandelingen - Mandaat*

- Art. 440, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2 et 828 Code judiciaire
*RECUSATION - Matière répressive - Instruction d'audience -
 Demande de récusation - Demande d'ajournement - Appréciation*

- Art. 2 et 828 Code judiciaire

Il résulte de l'article 440, alinéa 2, du Code judiciaire que, pour l'ensemble des actes de procédure qu'un avocat pose dans une cause en laquelle il représente son client devant le juge répressif, il est réputé intervenir dans les limites du mandat que ce client lui a donné; cette présomption ne peut être renversée (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC et Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0302.N, Pas. 2020, n° 354.

*AVOCAT - Matière répressive - Instruction d'audience -
 Représentation - Actes de procédure - Mandat*

- Art. 440, al. 2 Code judiciaire

P.19.1229.F

18 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.3](#)

AC nr. ...

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel *fraus omnia corrumpit* blijft onderworpen aan de regels van het gemene recht wanneer de voorwaarden daartoe vervuld zijn, wat, in geval van een fout die in een oorzakelijk verband staat tot de schade, kan leiden tot de toekenning van een vergoeding overeenkomstig artikel 1382 Burgerlijk Wetboek; hieruit volgt dat de rechter die uitspraak doet over de schadelijke gevolgen van een strafbare fout van een derde, met toepassing van die bepaling moet nagaan of en in welke mate de schade zich zonder de fout op dezelfde wijze zou hebben voorgedaan.

*AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade -
 Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Schade uit
 een misdrijf - Algemeen rechtsbeginsel "fraus omnia
 corrumpit" - Invloed op de regels die van toepassing zijn op de
 raming van de schade - Schade uit een strafbare fout*

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

*BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke
 rechtsvordering voor de strafrechter - Algemeen rechtsbeginsel
 "fraus omnia corrumpit" - Invloed op de regels die van
 toepassing zijn op de raming van de schade - Schade uit een
 strafbare fout*

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

*RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - "Fraus omnia
 corrumpit" - Invloed op de regels die van toepassing zijn op de*

L'application du principe général du droit *fraus omnia corrumpit* demeure soumis aux règles du droit commun lorsque les conditions de celui-ci sont réunies, ce qui peut se traduire, en cas de faute en lien causal avec un dommage, par l'allocation d'une indemnité conformément à l'article 1382 du Code civil; il s'ensuit que le juge qui statue sur les conséquences dommageables d'une faute infractionnelle d'un tiers doit, en application de cette disposition, vérifier si, et dans quelle mesure, le dommage se serait produit de la même manière sans la faute.

*RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir
 d'appréciation. evaluation. date à considérer - Dommage
 résultant d'une infraction - Principe général du droit "fraus omnia
 corrumpit" - Incidence sur les règles applicables à l'évaluation du
 dommage - Dommage résultant d'une faute infractionnelle*

- Art. 1382 Code civil

*ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Principe
 général du droit "fraus omnia corrumpit" - Incidence sur les règles
 applicables à l'évaluation du dommage - Dommage résultant
 d'une faute infractionnelle*

- Art. 1382 Code civil

*PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière
 répressive - "Fraus omnia corrumpit" - Incidence sur les règles*

raming van de schade - Schade uit een strafbare fout

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

applicables à l'évaluation du dommage - Dommage résultant d'une faute infractionnelle

- Art. 1382 Code civil

Het algemeen rechtsbeginsel *fraus omnia corrumpit* strekt ertoe een bedrieglijke gedraging elk juridisch gevolg te ontzeggen; die functie beperkt zich tot datgene wat nodig is om te voorkomen dat het door het bedrog beoogde doel zou worden bereikt.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - "Fraus omnia corrumpit" - Functie

Le principe général du droit *fraus omnia corrumpit* tend à écarter tout effet juridique résultant d'un comportement frauduleux; cette fonction ne va pas au-delà de ce qui est nécessaire pour éviter que l'objectif visé par la fraude soit atteint.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière répressive - "Fraus omnia corrumpit" - Fonction

P.19.1236.N

19 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.5](#)

AC nr. ...

Het arrest van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat een administratieve akte vernietigt, heeft tot gevolg dat die akte geacht wordt niet te hebben bestaan (1); in geval de Raad van State de in hoger beroep gewezen ministeriële beslissing tot intrekking van een wapenvergunning vernietigt ontbreekt een voor strafbaarheid vereist misdrijfbestanddeel. (1) Cass. 2 februari 2017, AR C.14.0421.F, AC 2017 nr. 79; Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.N, AC 2013, nr. 534; Cass. 6 februari 2009, AR C.08.0296.N, AC 2009, nr. 99.

RAAD VAN STATE - Arrest - Administratieve handeling - Intrekking van wapenvergunning - Vernietiging van de beslissing tot intrekking - Strafbaarheid

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Wapens - Vuurwapens - Vergunning - Intrekking van de vergunning - Raad van State - Vernietiging van de beslissing tot intrekking - Strafbaarheid

WAPENS - Vuurwapens - Vergunning - Intrekking van de vergunning - Raad van State - Vernietiging van de beslissing tot intrekking - Strafbaarheid

L'arrêt de la section du contentieux administratif du Conseil d'État qui annule un acte administratif a pour effet que cet acte est censé n'avoir jamais existé (1); en cas d'annulation par le Conseil d'État de la décision ministérielle de retrait d'une autorisation de détention d'arme rendue en degré d'appel, il manque un élément constitutif de l'infraction visée aux articles 18 et 23 de la loi sur les armes du 8 juin 2006 requis pour pouvoir la punir. (1) Cass. 2 février 2017, RG C.14.0421.F, Pas. 2017 n° 79; Cass. 18 octobre 2013, RG C.12.0011.N, Pas. 2013, n° 534; Cass. 6 février 2009, RG C.08.0296.N, Pas. 2009, n° 99.

CONSEIL D'ETAT - Arrêt - Acte administratif - Retrait de l'autorisation de détention d'arme - Annulation de la décision de retrait - Caractère répréhensible

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Élément matériel - Armes - Armes à feu - Autorisation - Retrait de l'autorisation - Conseil d'Etat - Annulation de la décision de retrait - Caractère répréhensible

ARMES - Armes à feu - Autorisation - Retrait de l'autorisation - Conseil d'Etat - Annulation de la décision de retrait - Caractère répréhensible

Strafbaarheid wegens het niet opslagen van een wapen bij een erkend persoon of het niet overdragen van een wapen aan een erkend persoon of een persoon die is gemachtigd het wapen voorhanden te hebben vereist een wettige intrekkingbeslissing van de gouverneur dan wel in hoger beroep van de minister van Justitie of zijn gemachtigde.

Le caractère punissable d'agissements fondé sur les articles 18 et 23 de la loi sur les armes du 8 juin 2006 requiert une décision de retrait légale du gouverneur ou, en degré d'appel, du ministre de la Justice ou de son délégué.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Wapens - Vuurwapens - Vergunning - Intrekking van de vergunning - Beslissing tot intrekking

- Artt. 18 en 23 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

WAPENS - Vuurwapens - Vergunning - Intrekking van de vergunning - Beslissing tot intrekking

- Artt. 18 en 23 Wet 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Élément matériel - Armes - Armes à feu - Autorisation - Retrait de l'autorisation - Décision de retrait

- Art. 18 et 23 L. du 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes

ARMES - Armes à feu - Autorisation - Retrait de l'autorisation - Décision de retrait

- Art. 18 et 23 L. du 8 juin 2006 réglant des activités économiques et individuelles avec des armes

P.19.1245.N

10 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.4](#)

AC nr. ...

De tekst van artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek of de wetsgeschiedenis ervan verzetten zich er niet tegen dat de rechter zijn afwijzende beslissing voor een werkstraf motiveert door tegen de beklagde één of meerdere andere straffen uit te spreken en de keuze voor die straf of straffen en hun maat te motiveren overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Afwijzing van de werkstraf - Opleggen van andere straffen - Motiveringsplicht

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Afwijzing van de werkstraf - Opleggen van andere straffen - Motiveringsplicht

- Art. 37quinquies, § 3, tweede lid Strafwetboek

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Ni le libellé de l'article 37quinquies, § 3, alinéa 2, du Code pénal, ni ses travaux préparatoires, ne s'opposent à ce que le juge motive sa décision de refuser une peine de travail en infligeant une ou plusieurs autres peines au prévenu tout en motivant le choix qu'il fait de cette ou ces peine(s) et du taux de celle(s)-ci conformément à l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine de travail - Refus de la peine de travail - Prononciation d'autres peines - Obligation de motivation

- Art. 37quinquies, § 3, al. 2 Code pénal

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Refus de la peine de travail - Prononciation d'autres peines - Obligation de motivation

- Art. 37quinquies, § 3, al. 2 Code pénal

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

De verplichting van artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet om de weigering probatie-uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen met redenen te omkleden overeenkomstig artikel 195 Wetboek van Strafvordering geldt enkel indien de beklagde om probatie-uitstel van tenuitvoerlegging heeft verzocht; een verzoek om uitstel impliceert geen verzoek om probatie-uitstel.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Uitstel van tenuitvoerlegging - Afwijzing van het uitstel van tenuitvoerlegging - Motiveringsplicht

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

L'obligation, prévue à l'article 8, § 1er, alinéa 4, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, de motiver le refus d'accorder un sursis probatoire à l'exécution conformément à l'article 195 du Code d'instruction criminelle est uniquement applicable si le prévenu a sollicité l'octroi d'un sursis probatoire à l'exécution; une demande de sursis n'implique pas une demande de sursis probatoire.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Sursis à l'exécution - Refus du sursis à l'exécution - Obligation de motivation

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Afwijzing van het uitstel van tenuitvoerlegging - Motiveringsplicht

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Afwijzing van het uitstel van tenuitvoerlegging - Motiveringsplicht

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Het aannemen van verzachtende omstandigheden overeenkomstig artikel 29, § 4 Wegverkeerswet heeft enkel betrekking op veroordelingen wegens overtreding van de reglementen uitgevaardigd op grond van de Wegverkeerswet en niet op inbreuken op de bepalingen van de Wegverkeerswet zelf, zoals artikel 48, eerste lid, 1° Wegverkeerswet (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2016, AR P.15.0703.N, AC 2016, nr. 198, N.C. 2016, 358.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29, § 4 - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Verzachtende omstandigheden - Inbreuk op de Wegverkeerswet zelf

- Artt. 29, § 4, eerste lid, en 48, eerste lid, 1° KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 48 - Artikel 48, eerste lid - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Verzachtende omstandigheden - Toepasselijke wetsbepaling

- Artt. 29, § 4, eerste lid, en 48, eerste lid, 1° KB 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid en 211 Wetboek van Strafvordering blijkt niet dat de wetgever een bijzondere motiveringsverplichting in het leven heeft willen roepen wat betreft het bepalen van de geldboete (1). (1) Zie Cass. 12 december 2017, AR P.16.1104.N, AC 2017, nr. 705; N.C. 20108, 394 noot L. CLAES.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Refus du sursis à l'exécution - Obligation de motivation

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Refus du sursis à l'exécution - Obligation de motivation

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

L'admission de circonstances atténuantes fondée sur l'article 29, § 4, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière concerne uniquement les condamnations du chef d'infractions aux règlements pris en exécution de cette loi et non du chef d'infractions aux dispositions de celle-ci, parmi lesquelles son article 48, alinéa 1er, 1° (1). (1) Voir Cass. 22 mars 2016, RG P.15.0703.N, Pas. 2016, n° 198, N.C. 2016, 358.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 29 - Article 29, § 4 - Amende - Fixation du montant - Circonstances atténuantes - Infraction à la loi relative à la police de la circulation routière en tant que telle

- Art. 29, § 4, al. 1er, et 48, al. 1er, 1° Arrêté royal portant coordination des lois relatives à la police de la circulation routière

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 48 - Article 48, alinéa 1er - Amende - Fixation du montant - Circonstances atténuantes - Disposition légale applicable

- Art. 29, § 4, al. 1er, et 48, al. 1er, 1° Arrêté royal portant coordination des lois relatives à la police de la circulation routière

Il ne ressort pas des travaux préparatoires des articles 163, alinéas 3 et 4, 195, alinéas 2 et 6, et 211 du Code d'instruction criminelle que, le législateur a entendu introduire une obligation de motivation spéciale s'agissant de la détermination du montant de l'amende (1). (1) Voir Cass. 12 décembre 2017, RG P.16.1104.N, Pas. 2017, n° 705; N.C. 20108, 394, note L. CLAES.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Amende - Fixation du

accijnzen inbegrepen) - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Verzachtende omstandigheden - Precaire financiële toestand beklaagde - Motiveringsplicht

- Artt. 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Geldboete en opdecimen - Vaststelling van het bedrag - Verzachtende omstandigheden - Precaire financiële toestand beklaagde - Motiveringsplicht

- Artt. 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Precaire financiële toestand beklaagde - Toepasselijke wetsbepaling - Motiveringsplicht

- Artt. 163, derde en vierde lid, 195, tweede en zesde lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

montant - Circonstances atténuantes - Situation financière précaire du prévenu - Obligation de motivation

- Art. 163, al. 3 et 4, 195, al. 2 et 6, et 211 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Amende et décimes additionnels - Fixation du montant - Circonstances atténuantes - Situation financière précaire du prévenu - Obligation de motivation

- Art. 163, al. 3 et 4, 195, al. 2 et 6, et 211 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Circonstances atténuantes - Amende - Fixation du montant - Situation financière précaire du prévenu - Disposition légale applicable - Obligation de motivation

- Art. 163, al. 3 et 4, 195, al. 2 et 6, et 211 Code d'Instruction criminelle

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een bij verstek gewezen vonnis, kan de appelrechter, op het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, de door het verstekvonnis uitgesproken straf niet verzwaren (1); wanneer, in dergelijke gevallen, de bij verstek gewezen beslissing en de in hoger beroep gewezen beslissing elk een hoofdgevangenisstraf en een geldboete opleggen, en bovendien de verbeurdverklaring van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen bevelen, moet men, om te weten of de in hoger beroep uitgesproken veroordeling werd verzwaaard, eerst de hoofdgevangenisstraffen vergelijken; indien de duur van de door de appelrechter uitgesproken hoofdgevangenisstraf niet dezelfde is als die welke door de eerste rechter bij verstek werd uitgesproken, is het overbodig om ook het bedrag van de door die rechters uitgesproken geldboeten of het bedrag van de door hen verbeurdverklaarde vermogensvoordelen te vergelijken; indien de duur van de in hoger beroep uitgesproken hoofdgevangenisstraf lager is dan die welke de eerste rechter bij verstek heeft uitgesproken, wordt de veroordeling van de beklaagde niet verzwaaard, ook al heeft het gerecht in hoger beroep het bedrag van de geldboete of van de uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen verhoogd (2). (1) Cass. 5 maart 2008, AR P.07.1769.F, AC 2008, nr. 156, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq in Pas.; zie Cass. 14 januari 2015, AR P.14.1426.F, AC 2015, nr. 38 met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal Leclercq in Pas.; Cass. 6 oktober 1993, AR P.93.0437.F, AC 1993, nr. 397, en de noot ondertekend door B.J.B., aangehaald door M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1509, noot 196*. Het gaat hier om de toepassing van de devolutieve (en relatieve) werking van het hoger beroep en van het verzet (zie FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, *Manuel de procédure pénale, Larcier, 3de uitg., 2009, p. 935*). (2) Zie Cass. 4 december 2007, AR P.07.0592.N, AC 2007, nr. 607, aangehaald in BEERNAERT e.a., o.c., p. 1528, noot 365; Cass. 13 maart 2001, AR P.00.1760.N, AC 2001, nr. 291;

Lorsque le ministère public n'a pas interjeté appel d'un jugement rendu par défaut, le juge d'appel ne peut, sur l'appel dirigé par le ministère public contre le jugement rendu sur l'opposition du prévenu, aggraver la peine prononcée par le jugement rendu par défaut (1); lorsque, dans un tel cas, la décision rendue par défaut et celle prononcée en degré d'appel comportent chacune une peine d'emprisonnement principale et une amende, et qu'elles ordonnent en outre la confiscation des avantages patrimoniaux tirés de l'infraction, il faut, pour savoir si la condamnation prononcée en appel a été aggravée, d'abord comparer les peines d'emprisonnement principales; si la durée de la peine d'emprisonnement principale prononcée par le juge d'appel est différente de celle que le premier juge a prononcée par défaut, il ne faut pas, en outre, comparer le taux des amendes prononcées par ces juges ou le montant des avantages patrimoniaux qu'ils ont confisqués; si la durée de la peine d'emprisonnement principale en degré d'appel est inférieure à celle que le premier juge a prononcée par défaut, la condamnation du prévenu n'est pas aggravée, même si la juridiction d'appel a augmenté le taux de la peine d'amende ou le montant des avantages patrimoniaux tirés de l'infraction (2). (1) Cass. 5 mars 2008, RG P.07.1769.F, Pas. 2008, n° 156, avec concl. « dit en substance » de M. LECLERCQ, procureur général; voir Cass. 14 janvier 2015, RG P.14.1426.F, Pas. 2015, n° 38, avec concl. « dit en substance » de M. LECLERCQ, procureur général; Cass. 6 octobre 1993, RG P.93.0437.F, Pas. 1993, n° 397 et note signée B.J.B., cité par M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. II, p. 1509, note 196*. Il s'agit d'une application de l'effet dévolutif (et relatif) de l'appel et de l'opposition (voir FRANCHIMONT, A. JACOBS et A. MASSET, *Manuel de procédure pénale, Larcier, 3ème éd., 2009, p. 935*). (2) Voir Cass. 4 décembre 2007, RG P.07.0592.N, Pas. 2007, n° 607, cité in BEERNAERT e.a., o.c., p. 1528, note 365; Cass. 13 mars 2001, RG P.00.1760.N, Pas. 2001, n° 291; Cass. 9 juillet 2002, RG P.02.0784.N, Pas. 2002, n° 396 (confiscation infligée pour la première fois en degré d'appel mais réduction de l'emprisonnement

Cass. 9 juli 2002, AR P.02.0784.N, nr. 396 (verbeurdverklaring voor de eerste maal uitgesproken in hoger beroep maar vermindering van de hoofdgevangenisstraf).

STRAF - Zwaarste straf - Verstekvonniss waartegen het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld - Vonniss op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Uitwerking - Vermindering van de hoofdgevangenisstraf ten aanzien van de bij verstek uitgesproken hoofdgevangenisstraf - Verzwaring van de geldboeten en/of van de bijzondere verbeurdverklaring - Wettigheid

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekvonniss waartegen het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld - Vonniss op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking - Vermindering van de hoofdgevangenisstraf ten aanzien van de bij verstek uitgesproken hoofdgevangenisstraf - Verzwaring van de geldboeten en/of van de bijzondere verbeurdverklaring - Wettigheid

VERZET - Strafzaken - Verstekvonniss waartegen het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld - Vonniss op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Relatieve werking - Vermindering van de hoofdgevangenisstraf ten aanzien van de bij verstek uitgesproken hoofdgevangenisstraf - Verzwaring van de bijzondere verbeurdverklaring - Wettigheid

principal).

PEINE - Peine la plus forte - Jugement par défaut non frappé d'appel par le ministère public - Jugement rendu sur opposition - Appel du ministère public - Effet - Diminution de la peine principale d'emprisonnement par rapport à celle prononcée par défaut - Aggravation des peines d'amende et/ou de confiscation spéciale - Légalité

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Jugement par défaut non frappé d'appel par le ministère public - Jugement rendu sur opposition - Appel du ministère public - Effet relatif - Diminution de la peine principale d'emprisonnement par rapport à celle prononcée par défaut - Aggravation des peines d'amende et/ou de confiscation spéciale - Légalité

OPPOSITION - Matière répressive - Jugement par défaut non frappé d'appel par le ministère public - Jugement rendu sur opposition - Appel du ministère public - Effet relatif - Diminution de la peine principale d'emprisonnement par rapport à celle prononcée par défaut - Aggravation de la peine de confiscation spéciale - Légalité

P.19.1251.F

4 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.7](#)

AC nr. ...

Bij een collectief misdrijf door eenheid van opzet begint de verjaring niet te lopen vanaf het laatste feit dat aan de beklaagde ten laste is gelegd, maar vanaf het laatste feit dat lastens hem bewezen is verklaard; indien het tweede feit ouder is dan het eerste, moet de verjaring opnieuw worden onderzocht door de rechter op het ogenblik waarop hij over de zaak zelf uitspraak doet (1). (1) Cass. 23 december 1980, AR 6238, AC 1980-81, nr. 248.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Aanvang - Collectief misdrijf door eenheid van opzet - Art. 65 Strafwetboek - Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Verjaring - Termijn - Aanvang - Collectief misdrijf door eenheid van opzet - Art. 65 Strafwetboek - Art. 21 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

En cas de délit collectif par unité d'intention, la prescription ne court pas à partir du dernier fait reproché au prévenu mais à partir du dernier fait déclaré établi à sa charge; si le second est plus ancien que le premier, la prescription doit être révérifiée par le juge au moment où il statue au fond (1). (1) Cass. 23 décembre 1980, RG 6238, Pas. 1981, I, p. 460.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Point de départ - Infraction collective par unité d'intention

- Art. 65 Code pénal - Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale - INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Prescription - Délai - Point de départ - Infraction collective par unité d'intention - Art. 65 Code pénal - Art. 21 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De artikelen 322 en volgende Strafwetboek bestraffen de vereniging als zodanig en niet de misdrijven die de groep wil plegen; de deelname aan een dergelijke vereniging is strafbaar, ook al werden de misdrijven met het oog waarop de groep zich heeft verenigd niet daadwerkelijk of slechts gedeeltelijk gepleegd (1). (1) M.-L. CESONI, "L'association de malfaiteurs", in Les infractions – Vol. 5. Les infractions contre l'ordre public, Brussel, Larcier, 2013, p. 555.

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Begrip - Vereniging met het oogmerk misdrijven te plegen - Voorwaarde om die misdrijven daadwerkelijk te hebben gepleegd
- Artt. 322 tot 324 Strafwetboek

Les articles 322 et suivants du Code pénal répriment l'association comme telle et non les infractions que le groupe a l'intention de commettre; l'appartenance à une telle association est punissable même si les infractions en vue desquelles le groupe s'est constitué n'ont pas été commises effectivement ou ne l'ont été qu'en partie (1). (1) M.-L. Cesoni, « L'association de malfaiteurs », in Les infractions. - Vol. 5. Les infractions contre l'ordre public, Bruxelles, Larcier, 2013, p. 555.

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Notion - Association en vue de commettre des infractions - Exigence de la commission effective de ces infractions
- Art. 322 à 324 Code pénal

P.19.1253.N

17 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.3](#)

AC nr. ...

Een feit van algemene bekendheid maakt uit zijn aard deel uit van het debat en is dus steeds onderworpen aan tegenspraak; geen enkele wettelijke bepaling noch enig ander algemeen rechtsbeginsel vereist dat een door de rechter aangenomen feit wetenschappelijk, forensisch of technisch is onderbouwd.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Feit van algemene bekendheid - Toepassing
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Un fait de notoriété publique relève, par sa nature, des débats et est donc toujours soumis à contradiction; aucune disposition ni quelque principe général du droit que ce soit ne requièrent qu'un fait admis par le juge soit étayé sur le plan scientifique, médico-légal ou technique.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Fait de notoriété publique - Application
- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; hij mag hierbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard, die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; wanneer de rechter op die grond oordeelt dat de feiten van een telastlegging bewezen zijn, miskent hij het vermoeden van onschuld niet.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Vermoedens van feitelijke aard
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Lorsque la loi n'établit pas de mode spécial de preuve, le juge pénal apprécie souverainement la valeur probante des éléments qui lui sont régulièrement soumis et que les parties ont pu contredire; dans ce cadre, il peut tenir compte de toutes les présomptions de fait qui suscitent dans son chef l'intime conviction de la culpabilité du prévenu; lorsque le juge considère sur ce fondement que les faits d'une prévention sont établis, il ne méconnaît pas la présomption d'innocence.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Présomptions de fait
- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering
BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Vermoedens van feitelijke aard - Gevolg - Motiveringsplicht

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Bewijs - Strafzaken - Algemeen - Motiveringsplicht - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Vermoeden van onschuld

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Artt. 154, 189 en 211 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14, § 2 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 154, 189 et 211 Code d'Instruction criminelle
PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Présomptions de fait - Conséquence - Obligation de motivation

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 2 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 154, 189 et 211 Code d'Instruction criminelle
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Preuve - Matière répressive - Généralités - Obligation de motivation - Droit à un procès équitable - Droit au contradictoire - Présomption d'innocence

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 2 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 154, 189 et 211 Code d'Instruction criminelle

Indien niet blijkt dat de beklaagde door de directeur van de gevangenis of zijn afgevaardigde of op enige andere wijze was ingelicht over de verplichting tijdig een grievenschrift in te dienen dan wel dat de beklaagde tijdens de procedure die heeft geleid tot de verstekbeslissing waartegen hij hoger beroep wil instellen of bij het instellen van dit rechtsmiddel werd bijgestaan door een raadsman en er dus redelijkerwijze kan aangenomen worden dat die raadsman hem ter zake heeft voorgelicht, kan het appelgerecht het hoger beroep van die beklaagde niet vervallen verklaren wegens het niet tijdig indienen van een grievenschrift (1). (1) Cass. 30 mei 2018, AR P.18.0232.F, AC 2018, nr. 344 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 18 april 2018, AR P.18.0125.F, AC 2018, nr. 247, R.D.P. 2018, 893. Zie ook M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2017, 1450.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Geen bijstand van een advocaat voor of tijdens het hoger beroep - Geen informatie over het tijdig indienen van een grievenschrift - Verval van het recht op hoger beroep

Uit het recht van toegang tot de rechter, gewaarborgd door art. 6 EVRM, met inbegrip van het daaruit afgeleide recht van de toegankelijkheid en de daadwerkelijkheid van een rechtsmiddel volgt dat het appelgerecht het verval van het hoger beroep wegens het niet tijdig indienen van een grievenschrift alleen mag toepassen als het redelijkerwijze kan aannemen dat een gedetineerde beklaagde, die zelf hoger beroep heeft ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde, op de hoogte was of kon zijn van de verplichting inzake het grievenschrift.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Recht van toegankelijkheid en daadwerkelijkheid van een rechtsmiddel - Hoger beroep van de beklaagde - Verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde - Niet tijdig indienen van een grievenschrift

7/06/2023

Lorsqu'il n'apparaît pas que le prévenu a été informé par le directeur de la prison ou son délégué ou de toute autre manière, de l'obligation d'introduire un formulaire de griefs en temps utile ou que le prévenu a été assisté par un conseil pendant la procédure qui a mené à la décision rendue par défaut contre laquelle il veut interjeter appel ou à l'occasion de l'introduction de ce recours et qu'il peut donc être raisonnablement admis que ce conseil l'a informé en la matière, le juge d'appel ne peut déclarer le prévenu déchu de son appel en raison de l'introduction tardive d'un formulaire de griefs (1). (1) Cass. 30 mai 2018, RG P.18.0232.F, Pas. 2018, n° 344, avec concl. de M. NOLET DE BRAUWERE, avocat général ; Cass. 18 avril 2018, AR P.18.0125.F, Pas. 2018, n° 247, R.D.P. 2018, 893. Voir également M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La charte, 2017, 1450.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel formé en prison - Pas d'assistance d'un avocat à l'occasion de l'introduction du recours ou pendant la procédure d'appel - Absence d'information sur l'introduction en temps utile d'un formulaire de griefs - Déchéance du droit d'appel

Il suit du droit d'accès à la justice garanti par de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits l'homme et des libertés fondamentales, y compris le droit qui en est dérivé de l'accessibilité et de l'effectivité d'un recours, que la juridiction d'appel ne peut appliquer la déchéance du droit d'appel en raison de la tardivité du dépôt d'un formulaire de griefs que s'il peut être raisonnablement admis qu'un prévenu en détention qui a lui-même formé un appel au moyen d'une déclaration faite auprès du directeur de la prison ou de son délégué, était au courant - ou pouvait l'être - de l'obligation relative au formulaire de griefs.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès à la justice - Droit de l'accessibilité et de l'effectivité d'un recours - Appel du prévenu - Déclaration auprès du directeur de la prison ou de son délégué - Introduction tardive d'un formulaire de griefs

P. 376/937

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle
- Art. 1er L. du 25 juillet 1893

P.19.1263.N

16 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.7](#)

AC nr. ...

De in artikel 247, § 4, Strafwetboek bedoelde omkoping die het gebruik tot doel heeft door de persoon die een openbaar ambt uitoefent van de echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen, vereist niet dat het uitgeoefend openbaar ambt objectief gezien van die aard is dat het de overheid die de handeling moet verrichten, effectief kan beïnvloeden; het volstaat dat de persoon die het voorstel doet in de overtuiging verkeert dat de persoon tot wie hij zich richt over de noodzakelijke invloed beschikt of dat deze laatste zich voordoet alsof hij over een dergelijke invloed zou beschikken.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Omkoping - Aanwenden van invloed

OMKOPING - Aanwenden van invloed

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of, rekening houdend met de concrete gegevens en omstandigheden van de zaak, het corruptiepact het gebruik tot doel heeft door een persoon die een openbaar ambt uitoefent, van de echte of vermeende invloed waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt om een handeling van een openbare overheid of een openbaar bestuur of het nalaten van die handeling te verkrijgen, alsook, in voorkomend geval, of die invloed ook effectief werd aangewend zoals bedoeld in artikel 247, § 4, derde lid, Strafwetboek; het Hof gaat slechts na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet naar recht kunnen worden verantwoord.

La corruption visée à l'article 247, § 4, du Code pénal qui a pour objet l'usage par la personne qui exerce une fonction publique de l'influence réelle ou supposée dont elle dispose du fait de sa fonction, afin d'obtenir un acte d'une autorité ou d'une administration publiques ou l'abstention d'un tel acte, ne requiert pas que la fonction publique exercée soit, d'un point de vue objectif, de nature à ce qu'elle puisse effectivement influencer l'autorité appelée à exécuter l'acte ; il suffit que la personne qui formule la proposition persuade la personne à laquelle elle s'adresse qu'elle dispose de l'influence nécessaire ou que cette dernière se présente comme si elle disposait d'une telle influence.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Corruption - Usage d'influence

CORRUPTION - Usage d'influence

Il appartient au juge de décider souverainement si, tenant compte des éléments et circonstances concrètes de la cause, le pacte de corruption a pour objet l'usage par une personne qui exerce une fonction publique de l'influence réelle ou supposée dont elle dispose du fait de sa fonction, afin d'obtenir un acte d'une autorité ou d'une administration publiques ou l'abstention d'un tel acte, ainsi que, en l'occurrence, s'il a été effectivement fait usage de cette influence, comme le prévoit l'article 247, § 4, alinéa 3, du Code pénal ; la Cour se borne à vérifier si le juge ne déduit pas, de ses constatations, des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Omkoping - Constitutieve elementen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

OMKOPING - Misdrijf - Constitutieve elementen - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Misdrijf - Omkoping - Constitutieve elementen

Wanneer bewijzen die voor de bodemrechter worden aangevoerd afkomstig zijn van een telefoontap in een dossier dat hem niet is overgelegd, oefent het vonnisgerecht toezicht uit op de wettigheid van die maatregel op grond van de op die telefoontap betrekking hebbende beschikkingen en stukken die hem regelmatig in afschrift tijdens het debat worden overgelegd; niet vereist is dat het vonnisgerecht hierbij noodzakelijk de overlegging beveelt van het volledige strafdossier waarin die telefoontap werd bevolen (1). (1) Cass. 25 februari 2009, AR P.08.1818.F, AC 2009, nr. 157.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Telefoontap - Bodemrechter - Bewijzen afkomstig van een telefoontap aangewend in een dossier dat niet is voorgelegd - Toezicht op de wettigheid van de maatregel

- Artt. 90ter en 90quater, § 1, 1° Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Telefoontap - Bodemrechter - Bewijzen afkomstig van een telefoontap aangewend in een dossier dat niet is voorgelegd - Toezicht op de wettigheid van de maatregel

- Artt. 90ter en 90quater, § 1, 1° Wetboek van Strafvordering

Wanneer de strafrechter een getuigenverklaring als niet doorslaggevend voor de schuldigverklaring beschouwt, mag hij die verklaring als steunbewijs in aanmerking nemen, althans in zoverre niet blijkt dat die verklaring dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat ze het resultaat van de zaak heeft bepaald.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Niet-horen ter terechtzitting - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

*RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Niet-
7/06/2023*

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Corruption - Eléments constitutifs - Appréciation souveraine par le juge du fond

CORRUPTION - Infraction - Eléments constitutifs - Appréciation souveraine par le juge du fond

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Infraction - Corruption - Eléments constitutifs

Lorsque les preuves invoquées devant le juge du fond proviennent d'écoutes téléphoniques réalisées dans le cadre d'un dossier qui ne lui est pas soumis, la juridiction de jugement contrôle la légalité de cette mesure sur la base des ordonnances relatives à cette écoute téléphonique et des pièces qui lui ont été régulièrement soumises en copie au cours des débats; il n'est pas requis qu'à cet égard, la juridiction de jugement ordonne nécessairement la production de l'intégralité du dossier répressif dans lequel cette écoute téléphonique a été ordonnée (1). (1) Cass. 25 février 2009, RG P.08.1818.F, Pas. 2009, n° 157.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Ecoute téléphonique - Juge du fond - Preuves provenant d'écoutes téléphoniques réalisées dans un dossier non soumis - Contrôle de la légalité de la mesure

- Art. 90ter et 90quater, § 1er, 1° Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Ecoute téléphonique - Juge du fond - Preuves provenant d'écoutes téléphoniques réalisées dans un dossier non soumis - Contrôle de la légalité de la mesure

- Art. 90ter et 90quater, § 1er, 1° Code d'Instruction criminelle

Lorsque le juge pénal considère les déclarations d'un témoin comme n'étant pas déterminantes pour la déclaration de culpabilité, il peut tenir compte de ces déclarations comme élément de preuve à l'appui, pour autant qu'il ne s'avère pas que ces déclarations revêtent une importance telle qu'il soit probable qu'elles aient déterminé le résultat de la cause.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Pas d'audition à l'audience - Conditions - Mission du juge

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve

horen ter terechtzitting - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Niet-horen ter terechtzitting - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Getuigen - Niet-horen ter terechtzitting - Voorwaarden - Taak van de rechter

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

testimoniale - Pas d'audition à l'audience - Conditions - Mission du juge

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Pas d'audition à l'audience - Conditions - Mission du juge

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Preuve testimoniale - Pas d'audition à l'audience - Conditions - Mission du juge

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.19.1272.N

5 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.1](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is onregelmatig verkregen bewijs slechts nietig en dient het bijgevolg te worden uitgesloten indien de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces en de rechter oordeelt onaantastbaar op grond van de gegevens van de zaak of ingevolge de begane onregelmatigheid het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; hij kan bij zijn oordeel, onder meer, één of meer van volgende omstandigheden in aanmerking nemen: - de onregelmatigheid werd al dan niet opzettelijk of ingevolge een niet te verontschuldigen onachtzaamheid begaan; - de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; - de onregelmatigheid betreft alleen een materieel element van het bestaan van het misdrijf; - de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm wordt beschermd; weliswaar moet de rechter niet noodzakelijk één of meerdere van die omstandigheden betrekken bij zijn beoordeling over het eerlijke karakter van het proces, maar de enkele omstandigheid dat de onregelmatigheid de beklagde niet belet tegenspraak te voeren over het bewijs of de verkrijging ervan, volstaat niet om te oordelen dat het gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs niet in strijd is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N, AC 2013, nr. 327 met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW 2013-14, 1616 en noot B. DE SMET, "Criteria en subcriteria voor de beoordeling van onregelmatigheden inzake de bewijsverkrijging".

En vertu de l'article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, un élément de preuve obtenu irrégulièrement est nul, et doit par conséquent être exclu, seulement si le respect des conditions formelles concernées est prescrit à peine de nullité, l'irrégularité commise a entaché la fiabilité de la preuve ou l'usage de la preuve est contraire au droit à un procès équitable et le juge apprécie souverainement sur la base des éléments de la cause si, en raison de l'irrégularité commise, l'usage de la preuve est contraire au droit à un procès équitable; il peut notamment tenir compte dans son appréciation d'une ou de plusieurs des circonstances suivantes: - l'irrégularité a été commise de manière intentionnelle ou non ou en raison d'une négligence inexcusable; - la gravité de l'infraction dépasse de manière importante la gravité de l'irrégularité; - l'irrégularité concerne uniquement un élément matériel de l'infraction; - l'irrégularité a un caractère purement formel; - l'irrégularité est sans incidence sur le droit ou la liberté protégés par la norme transgressée; si le juge ne doit pas nécessairement tenir compte d'une ou de plusieurs de ces circonstances lorsqu'il apprécie le caractère équitable du procès, la seule circonstance que l'irrégularité n'empêche pas le prévenu de contredire la preuve ou son obtention ne suffit pas pour considérer que l'usage de la preuve obtenue irrégulièrement n'est pas contraire au droit à un procès équitable (1). (1) Cass. 28 mai 2013, RG P.13.0066.N, Pas. 2013, n° 327, avec concl. de M. P. DUINSLAEGER, alors premier avocat général, publiées à leur date dans AC, R.W. 2013-2014, 1616 et note signée B. DE SMET, « Criteria en subcriteria voor de beoordeling van onregelmatigheden inzake de bewijsverkrijging ».

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Fouillering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid - Voorwaarden - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Fouille - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage de la preuve obtenue irrégulièrement - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 32 - Nullité - Conditions - Atteinte au droit à un procès équitable - Portée

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE
FEITENRECHTER - Strafzaken - Bewijs - Bewijsvoering -
Fouillering - Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik van het
onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32 Voorafgaande Titel
Wetboek van Strafvordering - Nietigheid - Voorwaarden -
Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten
en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een
eerlijk proces - Bewijs - Bewijsvoering - Fouillering -
Onregelmatig verkregen bewijs - Gebruik van het
onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32 Voorafgaande Titel
Wetboek van Strafvordering - Nietigheid - Voorwaarden -
Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.
6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijs -
Bewijsvoering - Fouillering - Onregelmatig verkregen bewijs -
Gebruik van het onregelmatig verkregen bewijs - Artikel 32
Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Nietigheid -
Voorwaarden - Aantasting van het recht op een eerlijk proces -
Draagwijdte

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -
Matière répressive - Preuve - Administration de la preuve -
Fouille - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage de la preuve
obtenue irrégulièrement - Titre préliminaire du Code de procédure
pénale, article 32 - Nullité - Conditions - Atteinte au droit à un
procès équitable - Portée

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils
et politiques - Article 14 - Article 14, § 1er - Droit à un procès
équitable - Preuve - Administration de la preuve - Fouille - Preuve
obtenue irrégulièrement - Usage de la preuve obtenue
irrégulièrement - Titre préliminaire du Code de procédure pénale,
article 32 - Nullité - Conditions - Atteinte au droit à un procès
équitable - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -
Droit à un procès équitable - Preuve - Administration de la
preuve - Fouille - Preuve obtenue irrégulièrement - Usage de la
preuve obtenue irrégulièrement - Titre préliminaire du Code de
procédure pénale, article 32 - Nullité - Conditions - Atteinte au
droit à un procès équitable - Portée

P.19.1274.N

21 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.1](#)

AC nr. ...

Hij die beweert door een misdaad of een wanbedrijf benadeeld te zijn, kan zich op grond van artikel 63, Wetboek van Strafvordering, voor de bevoegde onderzoeksrechter burgerlijke partij stellen, zonder dat hij in die stand van de rechtspleging het bewijs hoeft te leveren van de schade, haar omvang en het oorzakelijk verband ervan met het desbetreffende misdrijf, maar de beweerde benadeelde moet, wil zijn burgerlijke partijstelling ontvankelijk zijn, zijn bewering over de schade die hij door het misdrijf zou hebben geleden, aannemelijk maken; bij die beoordeling dient het onderzoeksgerecht dat over de ontvankelijkheid van de burgerlijke partijstelling oordeelt, rekening te houden met de concrete feiten voorwerp van de klacht met burgerlijke partijstelling en niet met de abstracte misdrijfomschrijvingen; het onderzoeksgerecht oordeelt in beginsel op een onaantastbare wijze in feite of de schade die de benadeelde beweert te hebben geleden aannemelijk is, wat het kan afleiden uit zijn vaststelling dat de beweerde benadeelde geen schade heeft geleden of heeft kunnen lijden omdat de aangevoerde schade niet reëel noch persoonlijk is en het Hof gaat enkel na of het onderzoeksgerecht uit de door hem vastgestelde feitelijke gegevens geen gevolgen trekt die er geen verband mee houden of met het begrip schade onverenigbaar zijn (1). (1) Cass. 26 mei 2015, AR P.15.0089.N, AC 2015, nr. 344; Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1814.N, AC 2012, nr. 285.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beoordeling

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Kamer van inbeschuldigingstelling - Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beoordeling

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Burgerlijke partij - Burgerlijke partijstelling - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Aannemelijke schade - Beoordeling

Toute personne qui se prétend lésée par un crime ou un délit peut se constituer partie civile, sur la base de l'article 63 du Code d'instruction criminelle, devant le juge d'instruction compétent sans devoir, à ce stade de la procédure, apporter la preuve du dommage, de son étendue et du lien de causalité entre ce dommage et l'infraction commise mais, pour que la constitution de partie civile de la personne qui se prétend lésée soit recevable, celle-ci doit rendre plausible son allégation relative au dommage qu'elle aurait subi en conséquence de l'infraction; pour procéder à cette appréciation, la juridiction d'instruction qui statue sur la recevabilité de la constitution de partie civile doit tenir compte des faits concrets qui font l'objet de la plainte avec constitution de partie civile, et non des qualifications abstraites; en principe, la juridiction d'instruction apprécie souverainement en fait si le dommage prétendument subi par la personne lésée est plausible, cette condition pouvant être considérée comme remplie sur la base de sa constatation que la personne prétendument lésée n'a pas subi ou n'a pas pu subir de dommage parce que le dommage allégué n'est ni réel ni personnel, la Cour se bornant à vérifier si la juridiction d'instruction ne tire pas des éléments factuels qu'elle a constatés des conséquences qui y sont étrangères ou qui sont inconciliables avec la notion de dommage (1). (1) Cass. 26 mai 2015, RG P.15.0089.N, Pas. 2015, n° 344 ; Cass. 8 mai 2012, RG P.11.1814.N, Pas. 2012, n° 285.

ACTION CIVILE - Partie civile - Constitution de partie civile - Recevabilité - Condition - Dommage plausible - Appréciation

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Chambre des mises en accusation - Partie civile - Constitution de partie civile - Recevabilité - Condition - Dommage plausible - Appréciation

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Partie civile - Constitution de partie civile - Recevabilité - Condition - Dommage plausible - Appréciation

P.19.1276.N

7 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.2N.12](#)

AC nr. ...

Het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, een multidisciplinair en gespecialiseerd rechtscollege, erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt; de redelijkheid van die termijn, die niet in absolute termen is uit te drukken, hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelingswijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de beschikbaarheid van de voorzieningen die gericht zijn op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met de voorgestelde behandelingen.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geïnterneerde - Overbrenging naar een aangepaste instelling - Redelijke termijn - Criteria

- Artt. 3 en 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
GEESTESZIEKE - Internering - Overbrenging naar een aangepaste instelling - Redelijke termijn - Criteria

- Artt. 3 en 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Overbrenging geesteszieke naar aangepaste instelling - Redelijke termijn - Criteria

- Artt. 3 en 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Il revient à la chambre de protection sociale, en tant que juridiction pluridisciplinaire et spécialisée, de veiller au placement de l'interné, dans un délai raisonnable, au sein d'un établissement adéquat où il recevra les soins les plus appropriés; le caractère raisonnable de ce délai, qui ne peut s'exprimer en termes absolus, dépend notamment de la nature de la maladie mentale, des méthodes de traitement possibles et de celles ayant, le cas échéant, déjà été prodiguées à l'interné par le passé, de la disponibilité des équipements adaptés aux besoins spécifiques de l'interné et de la disposition de l'interné à coopérer aux traitements proposés.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Interné - Transfert au sein d'un établissement adéquat - Délai raisonnable - Critères

- Art. 3 et 5, § 1, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
MALADE MENTAL - Internement - Transfert au sein d'un établissement adéquat - Délai raisonnable - Critères

- Art. 3 et 5, § 1, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, e - Transfert du malade mental au sein d'un établissement adéquat - Délai raisonnable - Critères

- Art. 3 et 5, § 1, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.19.1287.F

18 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.5](#)

AC nr. ...

Aangezien de buitenvervolginstelling niet enkel een einde maakt aan de strafvordering maar ook aan de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering, kan niet worden volgehouden dat het arrest geen enkele beslissing over laatstgenoemde rechtsvordering bevat noch, bijgevolg, dat de beperking van het hoger beroep tot de burgerlijke beschikkingen leidt tot de niet-ontvankelijkheid van dat hoger beroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Beschikking tot buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Hoger beroep beperkt tot de burgerlijke beschikkingen

- Artt. 128 en 135 Wetboek van Strafvordering

Door de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter worden de strafvordering en de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Algemeen - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling via rechtsvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Dès lors que le non-lieu met fin non seulement à l'action publique mais également à l'action civile qui en est l'accessoire, il ne peut être affirmé que la décision de non-lieu ne contient aucune décision quant à cette dernière ni, partant, que la limitation du recours aux dispositions civiles le rend irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Chambre du conseil - Ordonnance de non-lieu - Appel de la partie civile - Appel limité aux dispositions civiles

- Art. 128 et 135 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Chambre du conseil - Ordonnance de non-lieu - Appel de la partie civile - Appel limité aux dispositions civiles

- Art. 128 et 135 Code d'Instruction criminelle

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction - Règlement de la procédure - Chambre du conseil - Ordonnance de non-lieu - Appel de la partie civile - Appel limité aux dispositions civiles

- Art. 128 et 135 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Chambre du conseil - Ordonnance de non-lieu - Appel de la partie civile - Appel limité aux dispositions civiles

- Art. 128 et 135 Code d'Instruction criminelle

La constitution de partie civile devant le juge d'instruction met en mouvement l'action publique et l'action civile concomitante (1). (1) Voir les concl. du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Généralités - Constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction - Constitution par action

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Door de burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter worden de strafvordering en de hiermee gepaard gaande burgerlijke rechtsvordering ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Burgerlijke partijstelling via rechtsvordering

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

La constitution de partie civile devant le juge d'instruction met en mouvement l'action publique et l'action civile concomitante (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction - Constitution par action

- Art. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Wanneer het onderzoeksgerecht de buitenvervolginstelling uitspreekt, maakt het door een ondeelbare beslissing aan de beide vorderingen, zowel aan de burgerlijke vordering als aan de strafvordering, een einde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolginstelling

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'elle prononce un non-lieu, c'est aux deux actions, tant publique que civile, que, par une décision indivisible, la juridiction d'instruction met un terme (1). (1) Voir les concl. du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Non-lieu

- Art. 128 Code d'Instruction criminelle

Wanneer het onderzoeksgerecht de buitenvervolginstelling uitspreekt, maakt het door een ondeelbare beslissing aan de beide vorderingen, zowel aan de burgerlijke vordering als aan de strafvordering, een einde (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 201.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de onderzoeksrechter - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolginstelling

- Art. 128 Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'elle prononce un non-lieu, c'est aux deux actions, tant publique que civile, que, par une décision indivisible, la juridiction d'instruction met un terme (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction - Règlement de la procédure - Non-lieu

- Art. 128 Code d'Instruction criminelle

De strafuitvoeringsrechtbank kan beslissen naast de veroordeelde en zijn raadsman, het openbaar ministerie, de directeur en het slachtoffer andere personen te horen, zoals een medewerker van de psycho-sociale dienst van de gevangenis of de gevangenisgeneesheer; deze personen zijn geen eigenlijke getuigen in die zin dat zij in het belang van de waarheidsvinding betreffende vervolgende feiten verklaringen afleggen over wat ze hebben gezien of gehoord; het gaat om personen die omwille van hun professionele of persoonlijke relatie met de veroordeelde aan de strafuitvoeringsrechtbank informatie kunnen verschaffen die bij de beslissing over een gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit relevant kan zijn, deze personen zijn geen getuigen en moeten dan ook niet onder eed worden verhoord.

STRAFUITVOERING - Strafwetboek - Horen van personen - Geen getuigen onder eed

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 155 en 407 Wetboek van Strafvordering

Le tribunal de l'application des peines peut décider d'entendre d'autres personnes en dehors du condamné et de son conseil, du ministère public, du directeur et de la victime, telles qu'un collaborateur du service psychosocial ou le médecin de l'établissement pénitentiaire; ces personnes ne sont pas des témoins au sens propre, c'est-à-dire des personnes faisant des déclarations sur ce qu'elles ont vu ou entendu dans l'intérêt de la manifestation de la vérité concernant des faits qui font l'objet de poursuites; ce sont des personnes qui, en raison de leur relation professionnelle ou personnelle avec le condamné, sont en mesure de fournir au tribunal de l'application des peines des informations susceptibles de se révéler pertinentes pour la décision à prononcer sur une demande de modalité d'exécution de la peine; ces personnes ne sont pas des témoins et ne doivent pas être entendues sous serment.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Audition de personnes - Pas de témoins sous serment

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 155 et 407 Code d'Instruction criminelle

P.19.1299.F

18 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.1](#)

AC nr. ...

Het door artikel 492bis Strafwetboek bestrafte misdrijf misbruik van vennootschapsgoederen houdt in dat de dader het bedrieglijk oogmerk heeft zich een onrechtmatig voordeel toe te eigenen, m.a.w. dat hij van de goederen van de vennootschap voor persoonlijke doeleinden gebruik wil maken, wetende dat hij door dat gebruik de vermogensbelangen van de vennootschap, van de schuldeisers en van de vennoten van die vennootschap aanzienlijk benadeelt; het misdrijf vereist niet dat de dader gehandeld heeft met het opzet de rechtspersoon te schaden (1). (1) Zie concl "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 202.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Misbruik van vennootschapsgoederen - Bestanddelen - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk oogmerk - Begrip

- Art. 492bis Strafwetboek

Le délit d'abus de biens sociaux, puni par l'article 492bis du Code pénal, suppose l'intention frauduleuse de se procurer un avantage illicite, en d'autres termes la volonté d'utiliser, à des fins personnelles, les biens de la personne morale, en sachant que cet emploi inflige un préjudice significatif aux intérêts patrimoniaux de la société, de ses créanciers et de ses associés; le délit ne requiert pas que l'auteur ait agi dans le but de porter préjudice à la personne morale (1). (1) Voir les concl. "dit en substance" du MP.

ABUS DE CONFIANCE - Abus de biens sociaux - Éléments constitutifs - Élément moral - Intention frauduleuse - Notion

- Art. 492bis Code pénal

P.19.1302.F

8 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.8](#)

AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die beslist dat de beslissing tot vrijheidsberoving steunt op de vaststelling van de administratieve overheid dat de eiser zich niet naar de tegen hem genomen verwijderingsmaatregelen voegt, verantwoordt aldus naar recht zijn beslissing dat het vluchtgevaar blijft bestaan.

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Wettigheid - Vluchtgevaar - Vaststelling - Niet-naleving van de eerder genomen verwijderingsmaatregelen

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het minder dwingende karakter van de alternatieve maatregel die boven de vasthouding moet worden verkozen, impliceert niet dat dit alternatief minder doeltreffend zou zijn dan de vrijheidsberoving die ze vervangt; wanneer, bijgevolg, het vluchtgevaar of het risico op onderduiken zodanig groot is dat het illusoir is te denken dat de verwijdering zal kunnen plaatsvinden, verbiedt artikel 15.1 Terugkeerrichtlijn niet om, naast het bestaan van dat gevaar, vast te stellen dat er geen andere maatregel dan de vasthouding kan worden genomen om dat gevaar tegen te gaan.

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Wettigheid - Ontstentenis van een minder dwingende maatregel - Vaststelling - Inaanmerkingneming van het vluchtgevaar

- Art. 15.1 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Art. 7, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

En considérant que la décision de privation de liberté est fondée sur le constat, fait par l'autorité administrative, que l'étranger ne se conforme pas aux mesures d'éloignement prises à son égard, la chambre des mises en accusation justifie légalement sa décision qu'un risque de fuite demeure.

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Légalité - Risque de fuite - Constatation - Non-respect de mesures d'éloignement antérieures

- Art. 7, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Le caractère moins coercitif de la mesure alternative qui doit être préférée à la rétention n'implique pas que cette alternative soit moins efficace que la privation de liberté qu'elle remplace; partant, lorsque le risque de fuite ou de clandestinité est tel que l'exécution de l'éloignement s'avère illusoire, l'article 15.1 de la directive retour n'interdit pas d'associer, à l'existence de ce risque, la constatation qu'il n'existe pas d'autre mesure que la rétention pour y remédier.

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Légalité - Absence de mesure moins coercitive - Constatation - Prise en compte du risque de fuite

- Art. 15.1 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 7, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Noch een miskenning van het recht op een eerlijk proces noch een schending van een verdragsbepaling of van een wettelijke bepaling kan worden afgeleid uit de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht, bij het motiveren van zijn beslissing die het hoger beroep gegrond verklaart dat de Belgische Staat heeft ingesteld tegen een beschikking die het verzoek van de vreemdeling tot invrijheidstelling heeft toegewezen, de redenen van het advies van het openbaar ministerie verklaart over te nemen (1). (1) Cass. 3 juli 2019, AR P.19.0645.F, onuitgegeven; Cass. 23 oktober 2013, AR P.13.1601.F, AC 2013, nr. 544.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie - Recht op een eerlijk proces

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie - Recht op een eerlijk proces

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Ni une méconnaissance du droit à un procès équitable ni une violation d'aucune disposition conventionnelle ou légale ne saurait se déduire de la seule circonstance que, pour motiver sa décision déclarant fondé l'appel de l'État belge contre une ordonnance qui a fait droit à la requête de mise en liberté de l'étranger, la juridiction d'instruction déclare adopter les motifs de l'avis du ministère public (1). (1) Cass. 3 juillet 2019, RG P.19.0645.F ; Cass. 23 octobre 2013, RG P.13.1601.F, Pas. 2013, n° 544.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Motivation - Adoption des motifs du réquisitoire du ministère public - Droit à un procès équitable

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Motivation - Adoption des motifs du réquisitoire du ministère public - Droit à un procès équitable

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De redelijkheid van de termijn van plaatsing van een geïnterneerde in een aangepaste instelling waar hem de aangepaste zorg wordt verstrekt is niet in absolute termen uit te drukken, maar hangt onder meer af van de aard van de geestesziekte, de mogelijke behandelingswijzen, de wijze waarop de geïnterneerde desgevallend in het verleden reeds werd behandeld, de beschikbaarheid van de voorzieningen die gericht zijn op de specifieke noden van de geïnterneerde en de bereidheid van de geïnterneerde om mee te werken met de voorgestelde behandelingen; het aanvangspunt voor de beoordeling van die redelijke termijn is het tijdstip waarop de geïnterneerde wegens de niet-naleving van de voorwaarden opnieuw is opgesloten in een inrichting waar hij niet de gepaste zorg ontvangt, zonder dat moet worden rekening gehouden met periodes van opsluiting zonder gepaste zorg voor deze wederopsluiting (1). (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.1276.N, AC 2020, nr. 13.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Geesteszieke - Redelijke termijn - Criteria

- Artt. 3 en 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De vrijheidsberoving van een geesteszieke die strafbare feiten heeft gepleegd en die op die grond is geïnterneerd, is rechtmatig indien hij binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hem aangepaste zorg wordt verstrekt; het staat aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als multidisciplinair en gespecialiseerd college, erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt en die regel geldt ook voor geïnterneerden waarvan de invrijheidstelling op proef wordt herroepen wegens niet-naleving van de voorwaarden.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Geesteszieke - Aangepaste instelling - Criteria

Le caractère raisonnable du délai de placement d'une personne internée au sein d'un établissement adapté où les soins appropriés lui seront dispensés ne peut s'exprimer en termes absolus, mais dépend notamment de la nature de la maladie mentale, des méthodes de traitement possibles et de celles ayant, le cas échéant, déjà été prodiguées à l'interné par le passé, de la disponibilité des équipements adaptés aux besoins spécifiques de l'interné et de la disposition de l'interné à coopérer aux traitements proposés; le point départ de l'appréciation de ce délai raisonnable est le moment où l'interné est à nouveau détenu, pour non-respect des conditions imposées, dans un établissement au sein duquel il ne reçoit pas les soins appropriés, sans qu'il faille tenir compte de périodes de détention dépourvues de soins appropriés antérieures à cette nouvelle mise en détention (1). (1) Cass. 7 janvier 2020, RG P.19.1276.N, Pas. 2020, n° 13.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Aliéné - Délai raisonnable - Critères

- Art. 3 et 5, § 1, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Lorsqu'un malade mental a commis des faits punissables ayant conduit à son internement, sa privation de liberté est régulière s'il est placé dans un délai raisonnable au sein d'un établissement adéquat où des soins adaptés lui sont prodigués; il revient à la chambre de protection sociale, en tant que juridiction pluridisciplinaire et spécialisée, de veiller au placement de l'interné, dans un délai raisonnable, au sein d'un établissement adéquat où il recevra les soins les plus appropriés et cette règle s'applique également aux personnes internées dont la libération à l'essai est révoquée pour non-respect des conditions imposées.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, e - Aliéné - Etablissement adapté - Critères

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Het verzuim van het niet ondertekenen van een vonnis van de kamer voor de bescherming van de maatschappij door één van de drie rechters en evenmin door de griffier, waarbij geen melding is gemaakt van de onmogelijkheid om te ondertekenen, kan worden hersteld op schriftelijke conclusie van het openbaar ministerie overeenkomstig art. 788 Gerechtelijk Wetboek, dat toepasselijk is in strafzaken; dergelijk herstel heeft retroactieve werking, ook al vond het herstel plaats na het tegen het vonnis ingestelde cassatieberoep (1). (1) Cass. 16 oktober 2002, AR P.02.0683.F, AC 2002, nr. 543; Cass. 15 oktober 1976, AC 1977, 199, RW 1976-77, 940.

L'omission de signature d'un jugement de la chambre de protection sociale par un des trois juges et par le greffier, alors qu'il n'est pas fait mention de leur impossibilité de signer, peut être réparée sur les conclusions écrites du ministère public conformément à l'article 788 du Code judiciaire, applicable en matière répressive; pareille réparation opère rétroactivement, même si elle est postérieure à un pourvoi en cassation exercé contre le jugement (1). (1) Cass. 16 octobre 2002, RG P.02.0683.F, Pas. 2002, n° 543 ; Cass. 15 octobre 1976, Pas. 1977, 199, R.W. 1976-1977, 940.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Allerlei - Internering - Ondertekening van het vonnis - Verzuim - Herstel van het verzuim
- Artt. 782, 785 en 788 Gerechtelijk Wetboek

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Divers - Internement - Signature du jugement - Omission - Réparation de l'omission
- Art. 782, 785 et 788 Code judiciaire

Noch de artikelen 9, §2, 59, 3°, en 60, §1 Interneringswet noch enige verdragsrechtelijke of andere wettelijke bepaling vereisen dat een geïnterneerde wiens invrijheidstelling op proef wordt herroepen wegens het niet-naleven van de hem opgelegde bijzondere voorwaarden, slechts kan worden opgenomen in een hiervoor bedoelde inrichting nadat zijn geestestoestand is beoordeeld door een medisch deskundige, aangezien de betrokkene immers werd geïnterneerd op basis van een psychiatrisch deskundigenonderzoek en zijn geestestoestand gedurende het verder beheer van de internering werd opgevolgd; de toestand van herroeping van de invrijheidstelling op proef van een geïnterneerde wegens niet-naleving van de voorwaarden valt dan ook niet te vergelijken met die van een andere geesteszieke die van zijn vrijheid wordt beroofd.

Ni les articles 9, § 2, 59, 3°, et 60, § 1er, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement ni une quelconque disposition conventionnelle ou autre disposition légale ne requièrent qu'une personne internée, dont la libération à l'essai est révoquée pour non-respect des conditions particulières qui lui ont été imposées, ne puisse être admise que dans un établissement visé à l'article 3, 4°, b), c) et d) de ladite loi, après évaluation de son état mental par un expert médical, dès lors que l'intéressé a été interné sur la base d'une expertise psychiatrique et que son état mental a fait l'objet d'un suivi au cours de l'organisation ultérieure de l'internement; la situation de révocation de la libération à l'essai d'une personne internée pour non-respect des conditions n'est donc pas comparable à celle d'un autre aliéné qui est privé de sa liberté.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Uitvoeringsmodaliteiten internering - Wederopsluiting - Ontbreken van medisch verslag
- Artt. 9, § 2, 59, 3°, en 60, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de

DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement - Remise en détention - Absence de rapport médical
- Art. 9, § 2, 59, 3°, et 60, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à

internering

GEESTESZIEKE - Internering - Wederopsluiting - Ontbreken van medisch verslag

- Artt. 9, § 2, 59, 3°, en 60, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

l'internement

MALADE MENTAL - Internement - Remise en détention - Absence de rapport médical

- Art. 9, § 2, 59, 3°, et 60, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.19.1306.F

25 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.1](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de rechter die tot nietigheid of uitsluiting van een bewijselement besluit, om artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering te vermelden (1). (1) Zie Cass. 25 mei 2004, AR P.03.0622.N, AC 2004, nr. 280; Cass. 25 oktober 1988, AR 2124, AC 1988-89, nr. 111.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering in rechte - Beslissing over de strafvordering - Nietigheid of uitsluiting van een bewijselement - Te vermelden wettelijke bepalingen - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 195 en 211 Wetboek van Strafvordering

Aucune disposition légale n'impose au juge qui décide la nullité ou l'écartement d'un élément de preuve de mentionner l'article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale (1). (1) Voir Cass. 25 mai 2004, RG P.03.0622.N, Pas. 2004, n° 280; Cass. 25 octobre 1988, RG 2124, Pas. 1989, p. 203.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation en droit - Décision sur l'action publique - Nullité ou écartement d'un élément de preuve - Dispositions légales à indiquer - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 32

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 195 et 211 Code d'Instruction criminelle

Uit de omstandigheid dat de processen-verbaal waarin melding wordt gemaakt van bewijselementen die in de door de rechter omschreven omstandigheden zijn vergaard, "onherroepelijk ongeldig en aangetast" waren, kan worden afgeleid dat de rechter in concreto heeft nagegaan of de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van die bewijselementen hebben aangetast en dat hij heeft vastgesteld dat dit wel degelijk het geval was. (Art. 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering)

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Uitsluiting - Verantwoording - "Onherroepelijk ongeldige en aangetaste" processen-verbaal - Impliciete vaststelling van een onregelmatigheid die de betrouwbaarheid van het bewijs aantast

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De la considération que les procès-verbaux relatant des éléments de preuve recueillis dans les conditions qu'il a décrites sont « viciés et pollués de manière irrémédiable », il peut se déduire que le juge a vérifié concrètement si les irrégularités commises ont entaché leur fiabilité et a constaté que tel était le cas.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve irrégulière - Ecartement - Justification - Procès-verbaux "viciés et pollués de manière irrémédiable" - Constatation implicite d'une irrégularité entachant la fiabilité de la preuve

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De vaststelling dat een onderzoeker tijdens het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek is tekortgeschoten in zijn plicht om de bewijzen op een eerlijke manier te vergaren, impliceert daarom nog niet dat er geen eerlijk proces meer kan worden gevoerd en dat de vervolging onontvankelijk moet worden verklaard (1); de rechter kan de vervolging pas onontvankelijk verklaren wanneer hij in concreto vaststelt dat die tekortkoming, gelet op de omstandigheden van de procedure die in haar geheel moet worden beoordeeld, tot gevolg heeft dat een eerlijk proces definitief onmogelijk is geworden (2). (1) Niettegenstaande dat het Hof eerder heeft geoordeeld dat « het recht op een eerlijke behandeling van de zaak de eerbiediging inhoudt van het loyaliteitsbeginsel door de politiediensten » (Cass. 5 november 2014, AR P.14.1170.F, AC 2014, nr. 668). (2) Zie Parl. St. Kamer 53 0041/2 en 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juni 2019, AR P.18.1001.F, AC 2019, nr. 363 (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat, en miskenning van het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht); Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0169.F, AC 2019, nr. 289 (geen verhoor van de inverdenkinggestelde tijdens het voorbereidend onderzoek); Cass. 22 mei 2018, AR P.17.0994.N, AC 2018, nr. 318 (heimelijke geluidsopname van huiselijke gesprekken); Cass. 18 januari 2017, AR P.16.0626.F, AC 2017, nr. 39, met concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas. en noot M.N.B. (miskenning van het recht op het voorafgaand overleg en de bijstand van een advocaat); Cass. 6 september 2016, AR P.15.1105.N, AC 2016, nr. 459 (niet-naleving van een niet op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvoorwaarde, namelijk de wettelijk bepaalde wachttijd bij het afnemen van de ademtest).

POLITIE - Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren - Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Algemeen - Opsporingshandelingen - Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de

Le constat qu'au cours de l'information ou de l'instruction un enquêteur a manqué à son devoir de rassembler les preuves loyalement n'implique pas nécessairement qu'un procès équitable ne peut plus avoir lieu et que les poursuites doivent être déclarées irrecevables (1); le juge ne peut déclarer les poursuites irrecevables que s'il constate concrètement, au regard des circonstances de la procédure considérée dans son ensemble, que ce manquement a eu pour effet d'empêcher définitivement la tenue d'un procès équitable (2). (1) Et ce, même si la Cour a par ailleurs énoncé que « le droit à un procès équitable implique le respect du principe de loyauté par les service de police » (Cass. 5 novembre 2014, RG P.14.1170.F, Pas. 2014, n° 668). (2) Voir Doc. parl., Ch., 53 0041/2 et 53 0041/3, p. 10; Cass. 12 juin 2019, RG P.18.1001.F, Pas. 2019, n° 363 (violation du droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat, et méconnaissance du droit à être jugé dans un délai raisonnable); Cass. 15 mai 2019, RG P.19.0169.F, Pas. 2019, n° 289 (absence d'audition de l'inculpé durant l'instruction préparatoire); Cass. 22 mai 2018, RG P.17.0994.N, Pas. 2018, n° 318 (enregistrement sonore secret de conservations tenues dans la sphère familiale); Cass. 18 janvier 2017, RG P.16.0626.F, Pas. 2017, n° 39, avec concl. « dit en substance » du MP et note signée M.N.B. (méconnaissance du droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat); Cass. 6 septembre 2016, RG P.15.1105.N, Pas. 2016, n° 459 (inobservation d'une condition de forme non prescrite à peine de nullité, en l'espèce du temps d'attente légalement prévu lors du test de l'haleine).

POLICE - Constat du défaut de loyauté d'un enquêteur - Incidence sur la possibilité de tenir un procès équitable - Recevabilité des poursuites - Conditions

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Généralités - Actes d'information - Constat du défaut de loyauté d'un enquêteur - Incidence sur la possibilité de tenir un procès

*mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren -
Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden*
*ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek -
Algemeen - Opsporingshandelingen - Vaststelling van gebrek
aan loyaliteit van een onderzoeker - Invloed op de
mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren -
Ontvankelijkheid van de vervolging - Voorwaarden*
*BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Voorwaarden -
Vaststelling van gebrek aan loyaliteit van een onderzoeker -
Invloed op de mogelijkheid om een eerlijk proces te voeren -
Ontvankelijkheid van de vervolging*

équitable - Recevabilité des poursuites - Conditions

*INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction -
Généralités - Actes d'information - Constat du défaut de loyauté
d'un enquêteur - Incidence sur la possibilité de tenir un procès
équitable - Recevabilité des poursuites - Conditions*

*PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve -
Conditions - Constat du défaut de loyauté d'un enquêteur -
Incidence sur la possibilité de tenir un procès équitable -
Recevabilité des poursuites*

De politieambtenaar die, in die hoedanigheid, in het kader van een onderzoek vaststellingen doet en analyses verricht, is geen gerechtsdeskundige, ook al is voor de uitvoering van die taken een zekere technische of wetenschappelijke kennis vereist; anders dan de gerechtsdeskundige verstrekt die ambtenaar geen advies aan de rechter, maar is hij krachtens artikel 8 Wetboek van Strafvordering belast met het opsporen van de misdrijven en het verzamelen van de bewijzen ervan; met toepassing van de artikelen 28ter, § 3, en 56, § 2, Wetboek van Strafvordering, en de artikelen 8/2 en 8/6 Wet Politieambt ontvangt hij en voert hij de vorderingen uit die de procureur des Konings of de onderzoeksrechter hem opdragen; het proces-verbaal waarin een politieman zijn vaststellingen en analyses optekent met betrekking tot de vergelijking van de foto van het gelaat van een bekende persoon met die van een persoon wiens identiteit wordt opgespoord, is geen deskundigenverslag (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2006, AR P.05.1583.F, AC 2006, nr. 95 (begrip gerechtsdeskundige, wat de onderzoeker die een verhoor afneemt met de polygraaf, niet is).

Le fonctionnaire de police qui, en cette qualité, procède à des constatations et analyses dans le cadre d'une enquête n'est pas un expert judiciaire, même si leur mise en oeuvre requiert des connaissances techniques ou scientifiques; contrairement à l'expert judiciaire, ce fonctionnaire ne donne pas un avis au juge mais, en vertu de l'article 8 du Code d'instruction criminelle, est chargé de rechercher les infractions et d'en rassembler les preuves; en application des articles 28ter, § 3, et 56, § 2, du Code d'instruction criminelle, et 8/2 et 8/6 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, il reçoit et exécute les réquisitions que le procureur du Roi ou le juge d'instruction lui adresse; ainsi, le procès-verbal dans lequel un policier acte ses constatations et analyses quant à la comparaison de la photographie du visage d'une personne connue à celle d'une personne dont l'identité est recherchée, n'est pas un rapport d'expertise (1). (1) Voir Cass. 15 février 2006, RG P.05.1583.F, Pas. 2006, n° 95 (notion d'expert judiciaire, ce que n'est pas l'enquêteur qui procède à une audition en utilisant le test du polygraphe).

*DESKUNDIGENONDERZOEK - Politieambtenaar - Wettelijke
opdracht - Vaststellingen en analyses in het kader van een
onderzoek - Verschillen t.a.v. de deskundige -
Gelaatsvergelijking*

- Artt. 8, 28ter, § 3, en 56, § 2 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 8/2 en 8/6 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

*POLITIE - Politieambtenaar - Wettelijke opdracht -
Vaststellingen en analyses in het kader van een onderzoek -
Verschillen t.a.v. de deskundige - Gelaatsvergelijking*

- Artt. 8, 28ter, § 3, en 56, § 2 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 8/2 en 8/6 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

*EXPERTISE - Fonctionnaire de police - Mission légale -
Constatations et analyses dans le cadre d'une enquête -
Différences par rapport à l'expert - Comparaison faciale*

- Art. 8, 28ter, § 3, et 56, § 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 8/2 et 8/6 L. du 5 août 1992

*POLICE - Fonctionnaire de police - Mission légale - Constatations
et analyses dans le cadre d'une enquête - Différences par rapport
à l'expert - Comparaison faciale*

- Art. 8, 28ter, § 3, et 56, § 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 8/2 et 8/6 L. du 5 août 1992

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een oneerlijke handeling die in de voorbereidende fase van het strafproces werd verricht het eerlijk karakter van het proces al dan niet onherroepelijk heeft aangetast; het Hof gaat na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Algemeen - Opsporingshandelingen - Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Toezicht door het Hof van Cassatie

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Oneerlijke handeling verricht in de loop van de voorbereidende fase van het strafproces - Onherroepelijke aantasting van het eerlijk karakter van het proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof van Cassatie

Le juge apprécie souverainement en fait si un acte déloyal commis au cours de la phase préliminaire du procès pénal a ou n'a pas irrémédiablement compromis l'équité du procès; la Cour vérifie si, des faits qu'il a constatés, le juge n'a pas déduit des conséquences qui seraient sans lien avec eux ou qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Généralités - Actes d'information - Acte déloyal commis au cours de la phase préliminaire du procès pénal - Compromission irrémédiable de l'équité du procès - Appréciation souveraine par le juge du fond - Vérification par la Cour de Cassation

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Acte déloyal commis au cours de la phase préliminaire du procès pénal - Compromission irrémédiable de l'équité du procès - Vérification par la Cour de Cassation

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Acte déloyal commis au cours de la phase préliminaire du procès pénal - Compromission irrémédiable de l'équité du procès - Appréciation souveraine par le juge du fond - Vérification par la Cour de Cassation

Wanneer de appelrechters hebben geoordeeld dat de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van de in de door hen omschreven omstandigheden vergaarde bewijselementen hebben aangetast, hoeven zij, om hun beslissing naar recht te verantwoorden in het licht van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, niet meer na te gaan of het gebruik van die bewijselementen in strijd was met het recht op een eerlijk proces door, met name, met het belang van de maatschappij bij de bestraffing van het misdrijf rekening te houden (1). (1) De eiser verweet de appelrechters de processen-verbaal te hebben uitgesloten waarvan zij oordeelden dat de betrouwbaarheid ervan was aangetast door het gebrek aan loyauté van de onderzoekers, zonder het onderzoek (de zgn. "Antigoon-test") te hebben verricht zoals vereist door artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering. Luidens die bepaling "wordt enkel tot nietigheid van onregelmatig verkregen bewijselement besloten indien : - de naleving van de betrokken vormvoorwaarden wordt voorgeschreven op straffe van nietigheid, of; - de begane onregelmatigheid de betrouwbaarheid van het bewijs heeft aangetast, of; - het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces". Dit zijn geen cumulatieve voorwaarden. De appelrechters hebben geoordeeld dat die processen-verbaal "onherroepelijk ongeldig en aangetast" waren, waaruit kan worden afgeleid dat zij hebben vastgesteld dat de begane onregelmatigheden de betrouwbaarheid van die processen-verbaal hebben aangetast (tweede criterium van art. 32 – cfr. supra). Om die stukken te kunnen uitsluiten, hoefden zij dus niet daarenboven vast te stellen dat het gebruik van die stukken in strijd was met het recht op een eerlijk proces (derde criterium van art. 32 – zie Fr. LUGENTZ, La preuve en matière pénale - Sanction des irrégularités, Anthemis, 2017, p. 102-103, §7). Aldus, schrijft Fr. LUGENTZ, « c'est sous réserve de l'hypothèse (...) relative à la fiabilité des preuves (...) [qu'] une méconnaissance par les enquêteurs de la présomption d'innocence ne devrait généralement pas entraîner l'irrégularité de la preuve éventuellement affectée ou de la procédure dans son ensemble ». (Fr. LUGENTZ, o.c., p. 85). (M.N.B.)

Lorsque les juges d'appel ont considéré que les irrégularités commises ont entaché la fiabilité des éléments de preuve recueillis dans les conditions qu'ils ont décrites, ils ne doivent plus, pour justifier légalement leur décision à la lumière de l'article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, vérifier si l'usage de ces éléments était contraire au droit à un procès équitable, notamment en prenant en compte l'intérêt de la société à la répression de l'infraction (1). (1) Le demandeur reprochait aux juges d'appel d'avoir écarté les procès-verbaux dont ils considéraient que la fiabilité était entachée par le manque de loyauté des enquêteurs sans avoir procédé aux vérifications, dites « test Antigoon », qu'impose l'article 32 T.Prél.C.P.P. Aux termes de cette disposition, « la nullité d'un élément de preuve obtenu irrégulièrement n'est décidée que si: - le respect des conditions formelles concernées est prescrit à peine de nullité, ou; - l'irrégularité commise a entaché la fiabilité de la preuve, ou; - l'usage de la preuve est contraire au droit à un procès équitable ». Ces conditions ne sont pas cumulatives. Les juges d'appel ont considéré que lesdits procès-verbaux étaient « viciés et pollués de manière irrémédiable », ce dont il peut se déduire qu'ils ont constaté que les irrégularités commises ont entaché leur fiabilité (2ème critère de l'art. 32 - cf. supra). Pour écarter ces pièces, ils n'étaient dès lors pas tenus de déterminer en outre si leur usage serait contraire au droit à un procès équitable (3ème critère de l'art. 32 - voir Fr. LUGENTZ, La preuve en matière pénale - Sanction des irrégularités, Anthemis, 2017, pp. 102-103, §7). Ainsi, c'est « sous réserve de l'hypothèse (...) relative à la fiabilité des preuves (...) [qu'] une méconnaissance par les enquêteurs de la présomption d'innocence ne devrait généralement pas entraîner l'irrégularité de la preuve éventuellement affectée ou de la procédure dans son ensemble ». (Fr. LUGENTZ, o.c., p. 85). (M.N.B.)

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid die de betrouwbaarheid van het bewijs aantast - Noodzaak om na te gaan of het gebruik van de onbetrouwbare bewijzen in strijd is met het recht op een eerlijk proces - Onregelmatig bewijs - Uitsluiting - Verantwoording

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Irrégularité entachant la fiabilité de la preuve - Nécessité de vérifier si l'usage des preuves non fiables serait contraire au droit à un procès équitable - Preuve irrégulière - Ecartement - Justification

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.19.1307.F

15 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200115.2F.7](#)

AC nr. ...

Een memorie die is ingediend ter griffie van het hof van beroep en niet ter griffie van het Hof van Cassatie, is niet ontvankelijk (1), zelfs als die memorie nog vóór de inschrijving van het dossier op de griffie van het Hof van Cassatie bij dat dossier wordt gevoegd binnen de termijnen bepaald in artikel 429 Wetboek van Strafvordering. (Impliciete oplossing). (1) Cass. 2 juni 2015, AR P.15.0667.N, Pas. 2015, nr. 365; zie Cass. 24 november 2015, AR P.15.0890.N, Pas. 2015, nr. 696, §§ 3 en 4; Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509, §§ 7 en 8; Cass. (besch.) 30 augustus en 4 september 2018, AR P.18.0705 tot 708.N, arrest niet gepubliceerd. Hetzelfde geldt, sinds de inwerkingtreding van de wet van 14 februari 2014, voor het verzoekschrift met de middelen tot staving van het cassatieberoep dat is neergelegd op de griffie van het rechtscollege dat de bestreden beslissing heeft gewezen (Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, Pas. 2015, nr. 293 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH). Immers, "artikel 24 Wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken heeft artikel 422 Wetboek van Strafvordering vervangen. De wet van 14 februari 2014 voorziet vanaf haar inwerkingtreding op 1 februari 2015 niet meer in de mogelijkheid tot het indienen van een verzoekschrift houdende de middelen tot cassatie op de griffie van het hof of van de rechtbank die het bestreden arrest of vonnis gewezen heeft, bij het doen van de verklaring van beroep in cassatie, hetzij binnen de vijftien volgende dagen". (Cass. 24 november 2015, voormeld). Het Hof had nog vóór die inwerkingtreding erop gewezen dat "het als "memorie in cassatie" benoemde verzoekschrift niet ontvankelijk is wanneer het door beklagde tot staving van zijn voorziening op de griffie van het gerecht dat de bestreden beslissing gewezen heeft wordt neergelegd na het verstrijken van de bij artikel 422 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven termijn van vijftien dagen; van alle belang ontbloomt is de omstandigheid dat de akte op de griffie van het Hof van Cassatie is ingekomen binnen de bij art. 420bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering vastgestelde termijn van twee maanden" (Cass. (volt. zitting) 19 december 1989, AR 3488, AC 1989-90, nr. 253; zie R. DECLERCQ,

Est irrecevable le mémoire déposé au greffe de la cour d'appel et non au greffe de la Cour de cassation (1), et ce, même s'il est joint au dossier avant l'inscription de celui-ci, dans les délais prévus à l'article 429 du Code d'instruction criminelle, au greffe de la Cour de cassation. (Solution implicite). (1) Cass. 2 juin 2015, RG P.15.0667.N, Pas. 2015, n° 365 ; voir Cass. 24 novembre 2015, RG P.15.0890.N, Pas. 2015, n° 696, § 3 et 4 ; Cass. 20 septembre 2016, RG P.16.0231.N, Pas. 2016, n° 509, § 7 et 8 ; Cass. (ord.) 30 août et 4 septembre 2018, RG P.18.0705 à 708.N, inédit. Il en est de même, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 14 février 2014, pour la requête contenant des moyens à l'appui du pourvoi déposée au greffe de la juridiction qui a rendu la décision attaquée (Cass. 6 mai 2015, RG P.15.0379.F, Pas. 2015, n° 293 et concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général). En effet, « l'article 24 de la loi du 14 février 2014 relative à la procédure devant la Cour de cassation en matière pénale a remplacé l'article 422 du Code d'instruction criminelle. À compter de son entrée en vigueur le 1er février 2015, la loi (...) ne prévoit plus la possibilité de déposer, au greffe de la cour ou du tribunal qui aura rendu l'arrêt ou le jugement cassé, une requête contenant les moyens de cassation, soit en faisant sa déclaration de pourvoi en cassation, soit dans les quinze jours suivants » (Cass. 24 novembre 2015, précité). Dès avant cette entrée en vigueur, la Cour avait énoncé qu'« est irrecevable la requête intitulée "mémoire en cassation" et déposée à l'appui de son pourvoi par le prévenu au greffe de la juridiction qui a rendu la décision attaquée, après l'expiration du délai de quinze jours fixé par l'article 422 du Code d'instruction criminelle ; est sans importance la circonstance que l'acte ait été reçu au greffe de la Cour de cassation avant l'expiration du délai de deux mois fixé par l'article 420bis, alinéa 2, du même Code » (Cass. (aud. plén.) 19 décembre 1989, RG 3488, Pas. 1990, n° 253 ; voir R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 539). De même, il ressort implicitement de l'arrêt commenté que la réception du dossier de la procédure au greffe de la Cour dans les délais prévus à l'article 429, al. 1er et 2, C.I.cr. ne permet pas de régulariser un écrit intitulé « mémoire » préalablement joint au

« Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 539). Evenzo volgt impliciet uit het besproken arrest dat de ontvangst van het dossier van de rechtspleging op de griffie van het Hof binnen de termijnen bepaald in artikel 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering niet toelaat een als "memorie" benoemd geschrift te regulariseren dat vooraf bij het dossier werd gevoegd. De ontvankelijkheid van de memorie - of van een in art. 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoeld stuk - kan dus niet afhangen van de snelheid waarmee het dossier aan de griffie van het Hof werd toegestuurd. Hoe kan men anders de ontvankelijkheid onderzoeken van een memorie die wel in het dossier voorkomt maar daarin niet werd gebundeld of geïnventariseerd? Enkel de datum van indiening van het dossier op de griffie van het Hof van Cassatie, die door de griffier is vastgesteld overeenkomstig art. 429, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering - wat in de praktijk neerkomt op een nota in de marge van dat document - moet dus in aanmerking worden genomen. (M.N.B.)

dossier. La recevabilité du mémoire - ou d'une pièce visée à l'art. 429, al. 2, C.I.cr. - ne peut donc être tributaire de la célérité de la transmission du dossier au greffe de la Cour. Et comment sinon apprécier la recevabilité d'un mémoire figurant dans le dossier sans être enliassé et inventorié ? Seule doit donc être prise en compte la date de la remise au greffe de la Cour de cassation qui est constatée par le greffier conformément à l'art. 429, al. 5, C.I.cr., soit, en pratique, par une note marginale apposée sur ce document. (M.N.B.)

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie ingediend ter griffie van het hof van beroep - Niet-ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire déposé au greffe de la cour d'appel - Irrecevabilité

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

P.19.1308.F

9 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.3](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 94, § 1, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen, blijven de bepalingen van de wet van 30 april 1999, waaronder ook de artikelen 4 en 4/1 alsook artikel 175 Sociaal Strafwetboek, van toepassing zolang de gewesten de bepalingen van de wet van 30 april 1999, waaronder ook de artikelen 4 en 4/1 en artikel 175 Sociaal Strafwetboek, elk voor wat hen betreft niet hebben gewijzigd of opgeheven (1); bijgevolg is artikel 175 Sociaal Strafwetboek, hoewel opgeheven door artikel 3 van de wet van 9 mei 2018 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden (2), die een artikel 175/1 in het Sociaal Strafwetboek heeft ingevoegd, voor het Waalse Gewest ononderbroken van toepassing gebleven tot de opheffing ervan, op 1 juli 2019 (3), door artikel 150, § 2, van het Waalse decreet van 28 februari 2019 (4) en zijn de misdrijven die door dat artikel 175 werden bestraft vanaf die datum bij toepassing van dat decreet strafbaar geworden (5). (1) Art. 6, § 1, IX, 3°, eerste lid, Bijzondere Wet Hervorming Instellingen bepaalt dat "de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet zijn: (...) IX. (Wat het tewerkstellingsbeleid betreft: (...) 3° de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten, met uitzondering van de normen betreffende de arbeidskaart afgeleverd in het kader van de specifieke verblijfssituatie van de betrokken personen en de vrijstellingen van beroepskaarten verbonden aan de specifieke verblijfssituatie van de betrokken personen." (2) Art. 5 van de wet van 9 mei 2018, dat een artikel 175/1 invoegt in het Sociaal Strafwetboek, verwijst naar de inwerkingtreding van de wet van diezelfde datum betreffende de tewerkstelling van buitenlandse onderdanen die zich in een specifieke verblijfssituatie bevinden, waarvan artikel 12 bepaalt: "deze wet treedt in werking op de datum van inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord van 2 februari 2018 tussen de Federale Staat, het Waalse Gewest, het Vlaamse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de coördinatie tussen het beleid inzake de toelatingen tot arbeid en het beleid inzake de verblijfsvergunningen en inzake de normen

Conformément à l'article 94, § 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, aussi longtemps que les régions n'ont pas modifié ou abrogé, chacune pour ce qui la concerne, les dispositions de la loi du 30 avril 1999, parmi lesquelles figurent les articles 4 et 4/1 et l'article 175 du Code pénal social, ceux-ci demeurent d'application (1) ; en conséquence, bien qu'abrogé par l'article 3 de la loi du 9 mai 2018 relative à l'occupation de ressortissants étrangers se trouvant dans une situation particulière de séjour (2), insérant un article 175/1 dans le Code pénal social, l'article 175 du Code pénal social est resté en vigueur sans discontinuité pour la Région wallonne jusqu'à son abrogation, le 1er juillet 2019 (3), par l'article 150, § 2, du décret wallon du 28 février 2019 (4) et, à partir de cette date, les infractions que cet article 175 sanctionnait sont devenues punissables en application dudit décret (5). (1) L'art. 6, § 1er, IX, 3°, al. 1er, de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles dispose que « les matières visées à l'article 39 de la Constitution sont (...) IX. (En ce qui concerne la politique de l'emploi : (...) 3° l'occupation des travailleurs étrangers, à l'exception des normes relatives au permis de travail délivré en fonction de la situation particulière de séjour des personnes concernées et aux dispenses de cartes professionnelles liées à la situation particulière de séjour des personnes concernées. » (2) L'art. 5 de la loi du 9 mai 2018 insérant un article 175/1 dans le Code pénal social renvoie à l'entrée en vigueur de la loi du même jour relative à l'occupation de ressortissants étrangers se trouvant dans une situation particulière de séjour, dont l'art. 12 dispose : « La présente loi entre en vigueur à la date de l'entrée en vigueur de l'accord de coopération du 2 février 2018, entre l'État fédéral, la Région wallonne, la Région flamande, la Région de Bruxelles-Capitale et la Communauté germanophone portant sur la coordination des politiques d'octroi d'autorisations de travail et d'octroi du permis de séjour, ainsi que les normes relatives à l'emploi et au séjour des travailleurs étrangers ». Aux termes de son art. 45, cet accord est entré en vigueur le jour de la publication au Moniteur belge du dernier des actes d'assentiment des parties, soit le 24 décembre 2018, date de

betreffende de tewerkstelling en het verblijf van buitenlandse arbeidskrachten". Luidens artikel 45 van voornoemd akkoord wordt het afgesloten voor onbepaalde duur en treedt het in werking op de dag van bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van de laatste goedkeurende akte uitgaande van de partijen, namelijk op 24 december 2018, d.i. de datum van bekendmaking van de wet van 12 november 2018 houdende instemming met dat akkoord. (3) Namelijk, bij toepassing van art. 40 van het besluit van de Waalse Regering tot uitvoering van het decreet van 28 februari 2019 betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze wetgevingen en reglementeringen, de tiende dag volgend op de dag van bekendmaking van dat besluit, BS 21 juni 2019. (4) Decreet van 28 februari 2019 betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze wetgevingen en reglementeringen, BS 3 mei 2019, van kracht op 1 juli 2019. (5) Waarvan de artt. 113 en 114 respectievelijk de artt. 12 en 12/1 van de wet van 30 april 1999 herstellen en invoegen; zie Cass. 17 december 2019, AR P.19.1138.N, AC 2019, nr. 678.

publication de la loi du 12 novembre 2018 portant assentiment audit accord. (3) Soit, en application de l'art. 40 de cet arrêté, le dixième jour qui suit la publication de l'arrêté du gouvernement wallon du 4 avril 2019 portant exécution du décret du 28 février 2019 relatif au contrôle des législations et réglementations relatives à la politique économique, à la politique de l'emploi et à la recherche scientifique ainsi qu'à l'instauration d'amendes administratives applicables en cas d'infraction à ces législations et réglementations, M.B. 21 juin 2019. (4) Décret du 28 février 2019 relatif au contrôle des législations et réglementations relatives à la politique économique, à la politique de l'emploi et à la recherche scientifique ainsi qu'à l'instauration d'amendes administratives applicables en cas d'infraction à ces législations et réglementations, M.B. 3 mai 2019, en vig. le 1er juillet 2019. (5) Dont les art. 113 et 114 rétablissent et insèrent respectivement les art. 12 et 12/1 de la loi du 30 avril 1999 ; voir Cass. 17 décembre 2019, RG P.19.1138.N, Pas. 2019, n° 678.

ARBEID - Allerlei - Tewerkstelling van buitenlandse werknemers - Reglementering - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Artikel 175 Sociaal Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

- Art. 175 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 150 Decreet betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze

VREEMDELINGEN - Tewerkstelling van buitenlandse werknemers - Reglementering - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Artikel 175 Sociaal

TRAVAIL - Divers - Occupation des travailleurs étrangers - Réglementation - Transfert de compétences de l'Etat fédéral aux régions - Code pénal social, article 175 - Abrogation par la loi du 9 mai 2018

- Art. 175 L. du 6 juin 2010

- Art. 150 Décret Région wallonne du 28 février 2019 relatif au contrôle des législations et réglementations relatives à la politique économique, à la politique de l'emploi et à la recherche scientifique ainsi qu'à l'instauration d'amendes administratives applicabl

ETRANGERS - Occupation des travailleurs étrangers - Réglementation - Transfert de compétences de l'Etat fédéral aux régions - Code pénal social, article 175 - Abrogation par la loi du 9 mai 2018

Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

- Art. 175 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 150 Decreet betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Tewerkstelling van buitenlandse werknemers - Reglementering - Bevoegdheidsoverdracht van de federale staat aan de gewesten - Artikel 175 Sociaal Strafwetboek - Opheffing door de wet van 9 mei 2018

- Art. 175 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Art. 150 Decreet betreffende de controle van de wetgevingen en reglementeringen inzake het economisch beleid, het tewerkstellingsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek alsook de invoering van administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op deze

De termijn van veertien dagen, bedoeld in artikel 66, tweede lid, Sociaal Strafwetboek, gaat pas in op het ogenblik waarop de onderzoekers met zekerheid kennis konden hebben van alle bestanddelen van de inbreuk en er geen enkele twijfel over de identiteit van de dader meer bestond; de vraag of alle bestanddelen van de inbreuk met zekerheid zijn gekend en er geen enkele twijfel over de identiteit van de dader bestaat, wordt door de rechter op onaantastbare wijze beoordeeld.

ARBEID - Allerlei - Sociaal Strafwetboek - Misdrijf - Bewijskracht van de processen-verbaal

- Art. 66, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Sociaal Strafwetboek - Misdrijf - Bewijskracht van de processen-verbaal

- Art. 66, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Sociaal Strafwetboek - Misdrijf -

7/06/2023

- Art. 175 L. du 6 juin 2010

- Art. 150 Décret Région wallonne du 28 février 2019 relatif au contrôle des législations et réglementations relatives à la politique économique, à la politique de l'emploi et à la recherche scientifique ainsi qu'à l'instauration d'amendes administratives applicabl

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Occupation des travailleurs étrangers - Réglementation - Transfert de compétences de l'Etat fédéral aux régions - Code pénal social, article 175 - Abrogation par la loi du 9 mai 2018

- Art. 175 L. du 6 juin 2010

- Art. 150 Décret Région wallonne du 28 février 2019 relatif au contrôle des législations et réglementations relatives à la politique économique, à la politique de l'emploi et à la recherche scientifique ainsi qu'à l'instauration d'amendes administratives applicabl

Le délai de quatorze jours visé à l'article 66, alinéa 2, du Code pénal social ne commence à courir qu'au moment où les enquêteurs sont en mesure de connaître avec certitude tous les éléments de l'infraction et qu'il ne subsiste plus de doute quant à l'identité de l'auteur; le fait de savoir si tous les éléments de l'infraction sont connus avec certitude et qu'aucun doute ne subsiste concernant l'identité de l'auteur, relève de l'appréciation souveraine du juge (1). (1) Voir Cass.18 septembre 1973, Pas. 1974, 50 (loi du 6 avril 1960, art. 6, al. 2) ; Cass. 10 décembre 1986, RG 5089, Pas. 1987, n° 219, RDPC, 1987, p. 250 (article 33 de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, abrogé par la loi-programme du 22 décembre 1989).

TRAVAIL - Divers - Code pénal social - Infraction - Force probante des procès-verbaux

- Art. 66, al. 2 L. du 6 juin 2010

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Code pénal social - Infraction - Force probante des procès-verbaux

- Art. 66, al. 2 L. du 6 juin 2010

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Code pénal social - Infraction - Force probante des procès-verbaux

P. 401/937

Bewijskracht van de processen-verbaal

- Art. 66, tweede lid Wet 6 juni 2010 tot invoering van het
Sociaal Strafwetboek

- Art. 66, al. 2 L. du 6 juin 2010

P.19.1310.F

21 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201021.1](#)

AC nr. ...

Noch enige wettelijke bepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verbiedt de rechter om uitspraak te doen op grond van een dossier waarvan bepaalde stukken ontbreken, mits hij met die verdwijning rekening houdt indien deze de vrije en volledige uitoefening van het recht van verdediging in feite blijkt te belemmeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 651.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verdwenen of niet toegankelijk stuk - Gevolgen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Verdwenen of niet toegankelijk stuk - Gevolgen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Aangezien het verzoek tot wraking de behandeling schorst van de zaak die bij de rechter aanhangig is, vormt dat verzoek een wettelijk beletsel voor de uitoefening van de strafvordering; bijgevolg schorst het de verjaring van deze vordering; de omstandigheid dat de wrakingsprocedure nauw verbonden is met het recht om door een onafhankelijke en onpartijdige rechtbank te worden berecht, is in dit verband irrelevant (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 651.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Verzoek tot wraking

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 837, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Verzoek tot wraking - Uitwerking - Schorsing van de verjaring van de strafvordering

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 837, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Aucune disposition légale ni aucun principe général du droit n'interdisent au juge de statuer sur la base d'un dossier dont certaines pièces sont manquantes, pour autant qu'il tienne compte de cette disparition si elle paraît en fait susceptible d'entraver le libre et complet exercice des droits de la défense (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Pièces disparue ou non accessible - Conséquences

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Pièces disparue ou non accessible - Conséquences

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Dès lors qu'elle emporte la suspension de l'examen de la cause dont le juge est saisi, la demande en récusation a pour effet de constituer un obstacle légal à l'exercice de l'action publique; partant, elle suspend la prescription de cette action; la circonstance que la procédure en récusation est intimement liée au droit d'être jugé par un tribunal indépendant et impartial est sans incidence à cet égard (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Demande en récusation

- Art. 24, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 837, al. 1er Code judiciaire

RECUSATION - Demande en récusation - Effet - Suspension de la prescription de l'action publique

- Art. 24, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 837, al. 1er Code judiciaire

In strafzaken valt de berekeningswijze van de verjaringstermijnen en, in voorkomend geval, van de termijnen van schorsing of stuiting van die verjaringstermijnen, onder de bepalingen van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en niet onder artikel 52 Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 651.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Berekening van de termijnen - Bepalingen van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Artt. 22, 23 en 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 52 Gerechtelijk Wetboek

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Berekening van de termijnen - Bepalingen van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Artt. 22, 23 en 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 52 Gerechtelijk Wetboek

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Berekening van de termijnen - Bepalingen van de Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Artt. 22, 23 en 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 52 Gerechtelijk Wetboek

En matière répressive, le mode de computation des délais de prescription ainsi que, le cas échéant, de suspension ou d'interruption de celle-ci, relève des dispositions du titre préliminaire du Code de procédure pénale et non de l'article 52 du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Computation des délais - Dispositions du titre préliminaire du Code de procédure pénale

- Art. 22, 23 et 24 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 52 Code judiciaire

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Computation des délais - Dispositions du titre préliminaire du Code de procédure pénale

- Art. 22, 23 et 24 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 52 Code judiciaire

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Computation des délais - Dispositions du titre préliminaire du Code de procédure pénale

- Art. 22, 23 et 24 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 52 Code judiciaire

P.19.1313.F

2 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.1](#)

AC nr. ...

Het middel is van belang ontbloot wanneer het de beslissing in hoger beroep verwijt de eenheid van opzet tussen de aan de eiser ten laste gelegde misdrijven in aanmerking te hebben genomen en te hebben geweigerd onderscheiden straffen voor die misdrijven te hebben willen uitspreken, terwijl de toepassing van onderscheiden straffen, bij gebrek aan door de rechtbank in aanmerking genomen verzachtende omstandigheden, niet kon leiden tot de veroordeling van de eiser tot straffen waarvan het totaal lager was dan de door de appelrechters uitgesproken enkele straf.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Samenloop van misdrijven - Eenheid van opzet - Uitspraak van een enkele straf - Middel dat de appelrechters verwijt geen onderscheiden straffen te hebben uitgesproken - Belang

- Artt. 60 en 65 Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Meeraadse - Middel dat de eenheid van opzet in aanmerking neemt - Uitspraak van een enkele straf - Cassatiemiddel - Middel dat de appelrechters verwijt geen

Est dénué d'intérêt le moyen qui reproche à la décision d'appel d'avoir retenu l'unité d'intention entre les infractions qui étaient reprochées au demandeur et d'avoir refusé d'envisager de prononcer des peines distinctes pour ces infractions lorsque l'application de peines distinctes ne pouvait donner lieu, en l'absence de circonstances atténuantes admises par le tribunal, à la condamnation du demandeur à des peines dont le total était inférieur à la peine unique prononcée par les juges d'appel.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Concours d'infractions - Unité d'intention - Peine unique prononcée - Moyen reprochant aux juges d'appel de ne pas avoir prononcé des peines distinctes - Intérêt

- Art. 60 et 65 Code pénal

PEINE - Concours - Concours matériel - Décision retenant l'unité d'intention - Peine unique prononcée - Moyen de cassation - Moyen reprochant aux juges d'appel de ne pas avoir prononcé des peines distinctes - Intérêt

onderscheiden straffen te hebben uitgesproken - Belang

- Artt. 60 en 65 Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Middel dat de eenheid van opzet in aanmerking neemt - Uitspraak van een enkele straf - Cassatiemiddel - Middel dat de appelrechters verwijt geen onderscheiden straffen te hebben uitgesproken - Belang

- Artt. 60 en 65 Strafwetboek

- Art. 60 et 65 Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Décision retenant l'unité d'intention - Peine unique prononcée - Moyen de cassation - Moyen reprochant aux juges d'appel de ne pas avoir prononcé des peines distinctes - Intérêt

- Art. 60 et 65 Code pénal

P.19.1315.F

28 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201028.2F.1](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter het levenslang rijverbod als straf oplegt, kan hij het herstel in het recht tot sturen niet afhankelijk stellen van het slagen voor de theoretische, praktische, medische en psychologische proeven bepaald in artikel 38, § 3, 1°, 2°, 3° en 4°, Wegverkeerswet.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Levenslang verval van het recht tot sturen opgelegd als straf - Gevolg - Voorwaarde voor herstel in het recht tot sturen - Verplichting om te slagen voor de in artikel 38, § 3, 1°, 2°, 3° en 4°, Wegverkeerswet bepaalde theoretische, praktische, medische en psychologische proeven

- Art. 38, § 8, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Lorsqu'il a prononcé à l'encontre du prévenu la déchéance du droit de conduire à vie à titre de peine, le juge ne peut pas subordonner la réintégration dans le droit de conduire à la condition de satisfaire aux examens théorique, pratique, médical et psychologique prévus à l'article 38, § 3, 1°, 2°, 3° et 4°, de la loi relative à la police de la circulation routière.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Déchéance du droit de conduire prononcé à vie à titre de peine - Conséquence - Condition pour la réintégration dans le droit de conduire - Obligation de satisfaire aux examens prévus à l'article 38, § 3, 1°, 2°, 3° et 4°, de la loi relative à la police de circulation routière

- Art. 38, § 8, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.19.1316.F

18 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.1](#)

AC nr. ...

Voor de beoordeling van de beroepsschade van het slachtoffer van een verkeersongeval aan wie bedragen worden gestort ingevolge een verzekeringsovereenkomst voor verlies ten gevolge van arbeidsongeschiktheid, moet worden nagegaan of die stortingen een andere rechtsgrond hebben dan het misdrijf onopzettelijke slagen en verwondingen en of ze niet bedoeld zijn als vergoeding voor schade die het slachtoffer van het misdrijf heeft geleden (1). (1) Cass. 29 november 2006, AR P.06.0068.F, AC 2006, nr. 609.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Beroepsschade - Verzekeringsovereenkomst voor verlies ten gevolge van arbeidsongeschiktheid - Uit de verzekeringsovereenkomst voortvloeiende stortingen - Invloed op de raming van de schade

Afin d'évaluer le dommage professionnel subi par la victime d'un accident de la circulation qui bénéficie de versements faits en vertu d'un contrat d'assurance pour la perte résultant d'une incapacité professionnelle, il y a lieu d'examiner si ces versements ont une cause juridique distincte de l'infraction de coups ou blessures involontaires et s'ils n'ont pas pour objet de réparer le dommage causé à la victime de l'infraction (1). (1) Cass. 29 novembre 2006, RG P.06.0068.F, Pas. 2006, n° 609.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Conventions. recours - Assurances. subrogation - Dommage professionnel - Contrat d'assurance pour la perte résultant d'une incapacité professionnelle - Versements faits en vertu du contrat d'assurance - Incidence sur l'évaluation du dommage

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Beroepsschade - Verzekeringsovereenkomst voor verlies ten gevolge van arbeidsongeschiktheid - Uit de verzekeringsovereenkomst voortvloeiende stortingen - Invloed op de raming van de schade

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Dommage professionnel - Contrat d'assurance pour la perte résultant d'une incapacité professionnelle - Versements faits en vertu du contrat d'assurance - Incidence sur l'évaluation du dommage

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

P.19.1322.N

21 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.10](#)

AC nr. ...

De artikelen 43, 47 tot en met 56 Interneringswet die de plaatsing en het verder beheer van de internering regelen onderwerpen die aan een periodiek onderzoek waarbij artikel 54 Interneringswet evenwel op dit systeem van periodiek onderzoek een uitzondering bepaalt in geval van hoogdringendheid, waarbij naast het openbaar ministerie en de directeur of de verantwoordelijke van de zorg van de inrichting ook de geïnterneerde of zijn advocaat de kamer voor de bescherming van de maatschappij kan verzoeken een beslissing te treffen over bepaalde uitvoeringsmodaliteiten van de internering; met voormelde bepalingen wordt het recht op toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn geëerbiedigd en worden de artikelen 5.4 en 13 EVRM niet geschonden (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, "Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering" Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, "De nieuwe interneringswetgeving", in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Verder beheer van de internering - Periodiek onderzoek - Toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn - Draagwijzde

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verder beheer van de internering - Periodiek onderzoek - Toegang tot de rechter

7/06/2023

Les articles 43 et 47 à 56 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement, qui régissent le placement et l'organisation ultérieure de l'internement, soumettent celui-ci à un système d'examen périodique que l'article 54 de la même loi assortit d'une exception par laquelle, en cas d'urgence, non seulement le ministère public et le directeur ou le responsable des soins de l'établissement, mais aussi la personne internée ou son avocat, peuvent introduire auprès de la chambre de protection sociale une demande visant à la prise d'une décision concernant certaines modalités d'exécution de l'internement; ces dispositions permettent d'assurer le respect du droit d'accès aux tribunaux dans un délai raisonnable et de prévenir la violation des articles 5, § 4, et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, « Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase », R.W. 2014-2015, 1043-1064, « Deel II: De uitvoeringsfase », R.W. 2015-2016, 42-62, « Deel III: De reparatie », R.W. 2016-2017, 603-619 ; T. VANDER BEKEN, « De nieuwe interneringswetgeving », in P. TRAEST, A. VERHAGE et G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Malines, Wolters Kluwer, 2017.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Internement - Organisation ultérieure de l'internement - Examen périodique - Accès aux tribunaux dans un délai raisonnable - Portée

DEFENSE SOCIALE - Internement - Chambre de protection sociale - Organisation ultérieure de l'internement - Examen périodique - Accès aux tribunaux dans un délai raisonnable - Portée

P. 405/937

binnen een redelijke termijn - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Internering - Verder beheer van de internering - Periodiek onderzoek - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Recht op vrijheid en veiligheid - Internering - Verder beheer van de internering - Periodiek onderzoek - Toegang tot de rechter binnen een redelijke termijn - Draagwijdte

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Internement - Organisation ultérieure de l'internement - Examen périodique - Droit à un recours effectif - Accès aux tribunaux dans un délai raisonnable - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Droit à la liberté et à la sûreté - Internement - Organisation ultérieure de l'internement - Examen périodique - Accès aux tribunaux dans un délai raisonnable - Portée

P.19.1327.F

8 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.10](#)

AC nr. ...

Het openbaar ministerie, eiser in cassatie, dient zijn memorie, op straffe van niet-ontvankelijkheid, ter kennis te brengen aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 18.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie in cassatie - Ontvankelijkheid - Verplichting om de memorie aan de inverdenkinggestelde ter kennis te brengen

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Memorie in cassatie - Ontvankelijkheid - Verplichting om de memorie aan de inverdenkinggestelde ter kennis te brengen

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

A peine d'irrecevabilité du mémoire, le ministère public, demandeur en cassation, est tenu de communiquer son mémoire à la partie contre laquelle le pourvoi est dirigé (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Détention préventive - Pourvoi du ministère public - Mémoire en cassation - Recevabilité - Obligation de communiquer le mémoire à l'inculpé

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Pourvoi du ministère public - Mémoire en cassation - Recevabilité - Obligation de communiquer le mémoire à l'inculpé

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Het cassatieberoep van het openbaar ministerie is ontvankelijk wanneer het is ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart dat het openbaar ministerie heeft ingesteld tegen de beschikking van de raadkamer die, bij de regeling van de rechtspleging, de voorlopige hechtenis heeft gehandhaafd en heeft beslist dat deze voortaan zou worden uitgevoerd onder elektronisch toezicht (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 18.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Beslissing die het hoger beroep

Est recevable le pourvoi formé par le ministère public contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation déclarant irrecevable son appel dirigé contre l'ordonnance de la chambre du conseil qui, lors du règlement de la procédure, maintient la détention préventive tout en prévoyant qu'elle s'exécutera dorénavant sous la forme d'une surveillance électronique (solution implicite) (1). (1) Voir les concl. du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Règlement de la procédure - Ordonnance de la chambre du conseil ordonnant le maintien de la détention sous surveillance électronique - Appel du ministère public - Décision déclarant l'appel irrecevable - Pourvoi du ministère public - Recevabilité

niet-ontvankelijk verklaart - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Beslissing die het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Regeling van de rechtspleging - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht - Hoger beroep van het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaard - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Reglement de la procédure - Ordonnance de la chambre du conseil ordonnant le maintien de la détention sous surveillance électronique - Appel du ministère public - Décision déclarant l'appel irrecevable - Pourvoi du ministère public - Recevabilité

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Détention préventive - Règlement de la procédure - Ordonnance de la chambre du conseil ordonnant le maintien de la détention sous surveillance électronique - Appel du ministère public déclaré irrecevable - Pourvoi du ministère public - Recevabilité

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.19.1329.F

8 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200108.2F.11](#)

AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat, na een cassatiearrest met verwijzing, de voorlopige hechtenis handhaaft, vormt een geldige titel van hechtenis voor een maand te rekenen van de beslissing.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Nieuwe beslissing tot handhaving - Duur

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Nieuwe beslissing tot handhaving - Duur van de handhaving

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

L'arrêt de la chambre des mises en accusation qui, après un arrêt de cassation avec renvoi, maintient la détention préventive, constitue un titre de détention valable pour un mois à compter de la décision.

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Cassation de l'arrêt de maintien - Chambre des mises en accusation statuant comme juridiction de renvoi - Nouvelle décision de maintien - Durée

- Art. 31, § 4, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Cassation de l'arrêt de maintien - Chambre des mises en accusation statuant comme juridiction de renvoi - Nouvelle décision de maintien - Durée du maintien

- Art. 31, § 4, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde met schending van artikel 31, § 4, derde lid, Wet Voorlopige Hechtenis handhaaft voor een duur van twee maanden, terwijl de geldigheid van die titel van vrijheidsberoving niet meer dan een maand mocht bedragen, vernietigt het Hof het arrest zonder verwijzing, in zoverre het de voorlopige hechtenis handhaaft voor een duur van meer dan een maand (1). (1) Cass. 7 maart 2018, AR P.18.0227.F, AC 2018, nr. 159.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Nieuwe beslissing tot handhaving - Handhaving voor een duur van twee maanden i.p.v. een maand - Vernietiging - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Beslissing tot handhaving - Handhaving voor een duur van twee maanden i.p.v. een maand - Vernietiging - Vernietiging zonder verwijzing

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Vernietiging van het arrest tot handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet als gerecht op verwijzing - Nieuwe beslissing tot handhaving - Handhaving voor een duur van twee maanden i.p.v. een maand - Vernietiging - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 31, § 4, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Lorsqu'en violation de l'article 31, § 4, alinéa 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, la chambre des mises en accusation maintient la détention préventive d'un inculpé pour une durée de deux mois alors que la validité de ce titre de privation de liberté ne pouvait excéder un mois, la Cour casse sans renvoi l'arrêt en tant qu'il maintient la détention préventive pour une durée supérieure à un mois (1). (1) Cass. 7 mars 2018, RG P.18.0227.F, Pas. 2018, n° 159.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Cassation de l'arrêt de maintien - Chambre des mises en accusation statuant comme juridiction de renvoi - Nouvelle décision de maintien - Maintien pour une durée de deux mois au lieu d'un mois - Cassation - Cassation sans renvoi

- Art. 31, § 4, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Cassation de l'arrêt de maintien - Chambre des mises en accusation statuant comme juridiction de renvoi - Décision de maintien - Maintien pour une durée de deux mois au lieu d'un mois - Cassation - Cassation sans renvoi

- Art. 31, § 4, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Détention préventive - Maintien - Cassation de l'arrêt de maintien - Chambre des mises en accusation statuant comme juridiction de renvoi - Nouvelle décision de maintien - Maintien pour une durée de deux mois au lieu d'un mois - Cassation - Cassation sans renvoi

- Art. 31, § 4, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Noch artikel 6 EVRM noch het recht van verdediging vereisen dat het uitvoeren van een botscan om de leeftijd van een in verdenking gestelde te bepalen, slechts mag gebeuren met de bijstand van een raadsman; het betreft immers een deskundigenonderzoek van materiële lichaamsgegevens, die bestaan onafhankelijk van de wil van de in verdenking gestelde; het feit dat zijn raadsman daardoor geen eigen vaststellingen kan doen of vragen kan stellen aan de deskundige, doet daaraan geen afbreuk.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Allerlei - Leeftijdsoepaling verdachte - Botscan - Bijstand van een advocaat

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op bijstand van een advocaat - Leeftijdsoepaling verdachte - Botscan

Ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni les droits de la défense ne requièrent l'assistance d'un conseil pour la réalisation d'une radiographie osseuse visant à déterminer l'âge d'un inculpé; il s'agit en effet d'une expertise portant sur des caractéristiques biométriques matérielles, dont l'existence ne dépend pas de la volonté de l'inculpé; l'impossibilité qui en résulte pour ledit conseil d'opérer ses propres constatations, ou de poser des questions à l'expert, est sans incidence à cet égard.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Divers - Détermination de l'âge d'un inculpé - Radiographie osseuse - Assistance d'un avocat

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à l'assistance d'un avocat - Détermination de l'âge d'un inculpé - Radiographie osseuse

P.19.1338.N

26 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.13](#)

AC nr. ...

Het verzoek om taalwijziging kan niet voor het eerst in hoger beroep worden geformuleerd, maar indien de eerste rechter het verzoek om taalwijziging afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan tegen de afwijzende beslissing hoger beroep worden ingesteld en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Verzoek om taalwijziging - Hoger beroep tegen afwijzende beslissing - Uitspraak appelgerecht

- Artt. 202 en 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek om taalwijziging - Hoger beroep tegen afwijzende beslissing - Uitspraak appelgerecht

- Artt. 202 en 210 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

La demande de changement de langue ne peut être formulée pour la première fois en degré d'appel mais, lorsque le premier juge a rejeté la demande de changement de langue et a statué au fond, la décision de rejet est susceptible d'appel et la juridiction d'appel doit se prononcer à cet égard.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Demande de changement de langue - Appel contre la décision de rejet - Décision de la juridiction d'appel

- Art. 202 et 210 Code d'Instruction criminelle
- Art. 23 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Demande de changement de langue - Appel contre la décision de rejet - Décision de la juridiction d'appel

- Art. 202 et 210 Code d'Instruction criminelle
- Art. 23 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

Indien voor het appelgerecht een beklagde die om taalwijziging heeft verzocht, afstand doet van zijn grief betreffende de schuldbeoordeling door de eerste rechter en zich dus verenigt met die beoordeling, houdt dit noodzakelijkerwijze een verzaking in van zijn verzoek tot taalwijziging.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van rechtsvordering - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoek om taalwijziging - Afstand van grief betreffende schuldbeoordeling

- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grieven - Afstand van grief betreffende schuldbeoordeling - Verzoek om taalwijziging

- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek om taalwijziging - Hoger beroep - Afstand van grief betreffende schuldbeoordeling

- Artt. 204 en 206 Wetboek van Strafvordering
- Art. 23 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Lorsqu'un prévenu avait demandé un changement de langue puis s'est désisté, devant la juridiction d'appel, de son grief concernant l'appréciation de la culpabilité par le premier juge et s'est donc conformé à cette appréciation, il a nécessairement renoncé à sa demande de changement de langue.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'action - Matière répressive - Appel - Demande de changement de langue - Désistement du grief concernant l'appréciation de la culpabilité

- Art. 204 et 206 Code d'Instruction criminelle
- Art. 23 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Grievs - Désistement du grief concernant l'appréciation de la culpabilité - Demande de changement de langue

- Art. 204 et 206 Code d'Instruction criminelle
- Art. 23 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Demande de changement de langue - Appel - Désistement du grief concernant l'appréciation de la culpabilité

- Art. 204 et 206 Code d'Instruction criminelle
- Art. 23 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

P.19.1343.N

2 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.10](#)

AC nr. ...

Artikel 42 Wegverkeerswet of enig uitvoeringsbesluit sluiten een haarstaalanalyse niet uit als bewijs van de lichamelijke en geestelijke ongeschiktheid tot besturen van een motorvoertuig (1). (1) Cass. 28 mei 2019, AR P.19.0121.N, arrest niet gepubliceerd.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Wegverkeerswet - Artikel 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Haaranalyse - Toelaatbaarheid

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig -

7/06/2023

Ni l'article 42 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière ni aucun arrêté d'exécution n'excluent l'analyse d'un échantillon de cheveux en tant qu'élément de preuve de l'incapacité physique et psychique de conduire un véhicule à moteur (1). (1) Cass. 28 mai 2019, RG P.19.0121.N, inédit.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Loi relative à la police de la circulation routière - Article 42 - Déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur en raison d'une incapacité physique ou psychique - Analyse de cheveux - Admissibilité

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur en raison d'une incapacité physique ou

P. 410/937

Bewijs - Haaranalyse - Toelaatbaarheid

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De in artikel 42 Wegverkeerswet bedoelde beveiligingsmaatregel moet worden uitgesproken wanneer, naar aanleiding van een veroordeling of opschorting van straf of internering wegens overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijk toedoen van de dader, de schuldige lichamelijk of geestelijk ongeschikt wordt bevonden tot het besturen van een motorvoertuig; de omstandigheid dat de overtreding van de politie over het wegverkeer of het persoonlijk toedoen van de dader waaraan het verkeersongeval te wijten is geen verband houdt met de geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig, doet hieraan geen afbreuk.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Toepassingsvoorwaarden

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

psychique - Preuve - Analyse de cheveux - Admissibilité

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

La mesure de sûreté visée à l'article 42 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière doit être prononcée si, à l'occasion d'une condamnation, d'une suspension de peine ou d'un internement pour infraction à la police de la circulation routière ou pour accident de roulage imputable au fait personnel de son auteur, le coupable est reconnu physiquement ou psychiquement incapable de conduire un véhicule à moteur; est sans incidence à cet égard la circonstance que l'infraction à la police de la circulation routière ou le fait personnel de l'auteur, auquel l'accident de roulage est imputable, soient étrangers à la capacité de conduire un véhicule à moteur.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur en raison d'une incapacité physique ou psychique - Conditions d'application

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De rechter die in hoger beroep uitspraak heeft gedaan over de strafvordering en die, alvorens te beslissen over een eventueel uit te spreken verval van het recht een motorvoertuig te besturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid, een deskundige heeft aangesteld, dient zijn beslissing over dit verval niet op te schorten totdat er zal zijn beslist over het cassatieberoep dat tegen de beslissing over de schuld en de straf is ingesteld; hierdoor wordt geen afbreuk gedaan aan het recht van de beklaagde op toegang tot een rechter met volle rechtsmacht (1). (1) Zie Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0578.N, met concl. van advocaat-generaal M. TIMPERMAN, AC 2018, nr. 518.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Uitspraak in hoger beroep over de strafvordering - Aanstelling van een deskundige met het oog op een eventueel verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Cassatieberoep tegen de beslissing over de schuld en de straf - Draagwijdte

Le juge qui a statué sur l'action publique en degré d'appel et qui a désigné un expert avant de décider d'infliger, le cas échéant, une déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur en raison d'une incapacité physique ou psychique, n'est pas tenu de suspendre sa décision d'infliger ou non cette déchéance jusqu'à ce qu'il soit statué sur le pourvoi introduit contre la décision rendue sur la culpabilité et sur la peine; il n'est pas pour autant porté atteinte à l'accès du prévenu à un juge disposant d'un pouvoir de pleine juridiction (1). (1) Voir Cass. 2 octobre 2018, RG P.18.0578.N, Pas. 2018, n° 518, avec concl. de M. TIMPERMAN, avocat général, publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Décision rendue en degré d'appel sur l'action publique - Désignation d'un expert en vue d'éventuellement infliger une déchéance du droit de conduire en raison d'une incapacité physique ou psychique - Pourvoi contre la décision rendue sur la culpabilité et la peine - Portée

P.19.1344.N

16 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.3](#)

AC nr. ...

Door het strafbaar stellen van het zich op de openbare weg laten bevinden van een voertuig dat niet voorzien is van de door artikel 24, § 1, KB Technische Eisen Voertuigen vereiste documenten, wenste de regelgever diegene te treffen die heeft nagelaten, alhoewel daartoe gehouden, de nodige maatregelen te nemen teneinde de naleving van dit wettelijk voorschrift te verzekeren; het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de omstandigheden van de zaak de eigenaar van een voertuig zich schuldig heeft gemaakt aan het zich op de openbare weg laten bevinden van het voertuig zonder dat het voorzien was van de vereiste documenten; ook zij die niet de economische gebruiker zijn van het voertuig of niet de feitelijke macht over en het nut van het voertuig hebben, kunnen zich aan dit misdrijf schuldig maken.

En punissant le fait de laisser se trouver sur la voie publique un véhicule qui n'est pas pourvu des documents requis par l'article 24, § 1er, de l'arrêté royal du 15 mars 1968 portant règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles et leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité, le législateur a voulu viser la personne ayant omis, alors qu'elle y était tenue, de prendre les mesures nécessaires afin de veiller à l'observation de cette prescription légale ; il incombe au juge de décider, à la lumière des circonstances de la cause, si le propriétaire d'un véhicule s'est rendu coupable d'avoir laissé le véhicule se trouver sur la voie publique sans qu'il soit pourvu des documents requis ; même ceux qui ne sont pas les utilisateurs économiques du véhicule ou qui n'exercent pas effectivement l'autorité sur le véhicule ou ne l'utilisent pas peuvent se rendre coupables de cette infraction.

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Algemeen - Reglement op de technische eisen voor voertuigen - Voertuig - Bevinden op de openbare weg - Keuringsdocumenten - Verplichting

WEGVERKEER - Allerlei - Reglement op de technische eisen voor voertuigen - Voertuig - Bevinden op de openbare weg - Keuringsdocumenten - Verplichting - Toerekenbaarheid

INFRACTION - Imputabilité - Généralités - Règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles - Véhicule - Véhicule se trouvant sur la voie publique - Documents de contrôle - Obligation

ROULAGE - Divers - Règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles - Véhicule - Véhicule se trouvant sur la voie publique - Documents de contrôle - Obligation - Imputabilité

P.20.0007.F

23 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.4](#)

AC nr. ...

Artikel 19 Gerechtelijk Wetboek verbiedt dat de rechter zich een geschilpunt opnieuw toe-eigent om er een ander gevolg aan te geven, hoewel dat door hem al werd beslecht (1); een rechtscollège dat niet terugkomt op wat het zelf heeft beslist, maar wel de onwettigheid aanhaalt van een door een andere rechtbank in een andere zaak opgelegde straf, begaat geen dergelijke machtsoverschrijding. (1) Zie Cass. 19 april 2001, AR C.00.0161.F, AC 2001, nr. 215.

MACHTSOVERSCHRIJDING - Begrip - Eindbeslissing - Draagwijdte - Strafzaken - Beslissing die de onwettigheid van de straf die door een andere rechtbank werd opgelegd in een andere zaak aanhaalt - Bestaanbaarheid met artikel 19 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Eindbeslissing - Draagwijdte - Beslissing die de onwettigheid van de straf die door een andere rechtbank werd opgelegd in een andere zaak aanhaalt - Bestaanbaarheid met artikel 19 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 19 Gerechtelijk Wetboek

In artikel 20 Gerechtelijk Wetboek wordt het beginsel bepaald volgens hetwelk rechterlijke beslissingen slechts kunnen worden aangevochten door het aanwenden van rechtsmiddelen; het vonnis dat de onwettigheid van de straf die door een andere rechtbank werd opgelegd in een andere zaak aanhaalt, wendt niet een door die bepaling verboden middel van nietigheid aan tegen dat vonnis.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Middelen van nietigheid - Niet-toepasselijkheid op vonnissen - Beslissing die de onwettigheid van de straf die door een andere rechtbank werd opgelegd in een andere zaak aanhaalt - Bestaanbaarheid met artikel 20 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 20 Gerechtelijk Wetboek

L'article 19 du Code judiciaire interdit la réappropriation par le juge, à l'effet de lui donner un sort différent, de la question litigieuse qu'il avait pourtant déjà tranchée (1) ; n'est pas constitutif d'un tel excès de pouvoir le fait, pour une juridiction, non pas de revenir sur ce qu'elle a elle-même décidé, mais de relever l'illégalité d'une peine prononcée par un autre tribunal dans une autre cause. (1) Voir Cass. 19 avril 2001, RG C.00.0161.F, Pas. 2001, n° 215.

EXCES DE POUVOIR - Notion - Décision définitive - Portée - Matière répressive - Décision relevant l'illégalité d'une peine prononcée par un autre tribunal dans une autre cause - Conformité à l'article 19 du Code judiciaire

- Art. 19 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Décision définitive - Portée - Décision relevant l'illégalité d'une peine prononcée par un autre tribunal dans une autre cause - Conformité à l'article 19 du Code judiciaire

- Art. 19 Code judiciaire

L'article 20 du Code judiciaire consacre le principe suivant lequel les décisions judiciaires ne peuvent être attaquées que par l'utilisation des voies de recours; le jugement qui relève l'illégalité d'une peine prononcée par un autre tribunal dans une autre cause n'assujettit pas cette décision à une des voies de nullité que la disposition invoquée prohibe.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Voies de nullité - Inapplicabilité aux jugements - Décision relevant l'illégalité d'une peine prononcée par un autre tribunal dans une autre cause - Conformité à l'article 20 du Code judiciaire

- Art. 20 Code judiciaire

De burgerlijke rechtsvordering die tezelfdertijd en voor dezelfde rechters kan worden ingesteld als de strafvordering wordt voor de strafrechter gebracht door eenieder die kan beweren persoonlijk te zijn benadeeld door het misdrijf waarop de strafvordering betrekking heeft, of door eenieder die kan bewijzen het slachtoffer van dat misdrijf te zijn geweest (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 710.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Misdrijf - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Voorwerp - Herstel van schade veroorzaakt door een misdrijf - Titularis van de vordering

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering ingesteld voor de strafrechter - Voorwerp - Herstel van schade veroorzaakt door een misdrijf - Titularis van de vordering

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

L'action civile qui peut être poursuivie en même temps et devant les mêmes juges que l'action publique est exercée devant la juridiction répressive par toute personne qui peut se prétendre personnellement lésée par l'infraction, objet de l'action publique, soit par quiconque justifie avoir pu être victime de cette infraction (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Infraction - Action civile portée devant le juge pénal - Objet - Réparation du dommage causé par une infraction - Titulaire de l'action

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Objet - Réparation du dommage causé par une infraction - Titulaire de l'action

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het arrest dat oordeelt dat het bedrag van de onterecht betaalde uitvoerrestituties op landbouwproducten als zodanig geen schade vormt waarvan de Commissie de vergoeding zou kunnen vorderen door middel van een voor de strafrechter ingestelde burgerlijke rechtsvordering, aangezien zij op grond van de Europese reglementering over een eigen herstelmogelijkheid beschikt en dat de Commissie niet aantoonde dat de toekenning van de onterecht betaalde restituties, dankzij concurrentievervalsende misdrijven, op zich specifieke kosten voor de gemeenschapsbegroting heeft veroorzaakt, waarvoor zij over geen enkele eigen vergoedingswijze beschikt, sluit het bestaan van een oorzakelijk verband tussen de door de Commissie van de Europese Gemeenschappen ten voordele van de beklagde vennootschappen verrichte stortingen en de misdrijven actieve omkoping en schending van het beroepsgeheim, waaraan zij schuldig zijn verklaard, niet wettig uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 710.

N'exclut pas légalement l'existence d'un lien de causalité entre les décaissements effectués par la Commission des Communautés européennes au profit des sociétés prévenues et l'infraction de corruption active et de violation du secret professionnel dont elles ont été reconnues coupables, l'arrêt qui considère que le montant des restitutions aux exportations agricoles indûment versées ne constitue pas, en tant que tel, un dommage dont la Commission pourrait solliciter le remboursement par la voie d'une action civile exercée devant le juge répressif dès lors qu'elle dispose d'une possibilité propre de réparation issue de la réglementation européenne et que la Commission n'établit pas que l'octroi des restitutions indûment versées, à la faveur d'infractions ayant faussé la concurrence, ait, en soi, entraîné un coût spécifique pour le budget communautaire, pour lequel elle ne bénéficie d'aucun mode de réparation propre (1). (1) Voir les concl. du MP.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Schade geleden ten gevolge van een misdrijf - Europese Unie - Uitvoerrestituties op landbouwproducten - Rechtspersonen die schuldig zijn verklaard aan actieve omkoping en schending van het beroepsgeheim - Schade geleden door de Commissie van de Europese Gemeenschappen - Onterecht betaalde restituties - Oorzakelijk verband met de misdrijven

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Landbouwbeleid - Uitvoerrestituties op landbouwproducten - Rechtspersonen die schuldig zijn verklaard aan actieve omkoping en schending van het beroepsgeheim - Schade geleden door de Commissie van de Europese Gemeenschappen - Onterecht betaalde restituties - Oorzakelijk verband met de misdrijven*
- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Cause (directe ou indirecte) - Dommage subi à la suite de l'infraction - Union européenne - Restitutions aux exportations agricoles - Personnes morales reconnues coupables du chef de corruption active et de violation du secret professionnel - Dommage subi par la Commission des Communautés européennes - Restitutions indûment versées - Lien de causalité avec les infractions

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Politique agricole - Restitutions aux exportations agricoles - Personnes morales reconnues coupables du chef de corruption active et de violation du secret professionnel - Dommage subi par la Commission des Communautés européennes - Restitutions indûment versées - Lien de causalité avec les infractions*
- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil
- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het zich ten aanzien van bepaalde patiënten voorstellen als dokter, plastisch chirurg of gynaecoloog, het uitvoeren van consultaties, het preoperatief onderzoeken van patiënten, het stellen van diagnoses, het formuleren van behandelvoorstellen, het interpreteren van verslagen van een radioloog en het daaraan verbinden van behandelconsequenties, het uitvoeren van medische onderzoeken zoals het nemen van echografieën, het uitleggen van het verloop van een operatieve ingreep, het verschaffen van info over protheses en het plaatselijk verdoven van patiënten alvorens littekens of tatoeages met een lasertoestel te behandelen, zijn handelingen die enkel door een arts kunnen worden uitgevoerd en die niet vallen onder het toepassingsgebied van het Koninklijk besluit van 18 juni 1990 houdende vaststelling van de lijst van de technische verpleegkundige verstrekkingen en de lijst van de handelingen die door een arts of een tandarts aan beoefenaars van de verpleegkunde kunnen worden toevertrouwd, alsmede de wijze van uitvoering van die verstrekkingen en handelingen en de kwalificatievereisten waaraan de beoefenaars van de verpleegkunde moeten voldoen.

GENEESKUNDE - Uitoefening van de geneeskunde - Handelingen die enkel door een arts kunnen worden uitgevoerd - Technische verpleegkundige verstrekkingen en handelingen die door een arts aan de beoefenaars van de verpleegkunde kunnen worden toevertrouwd - Draagwijdte

Le fait de se présenter à certains patients comme un médecin, un chirurgien plastique ou un gynécologue, d'effectuer des consultations et des examens préopératoires pour des patients, de poser des diagnostics, de proposer des traitements, d'interpréter les rapports d'un radiologue et d'en tirer des conclusions concernant le traitement, d'effectuer des examens médicaux tels que des échographies, d'expliquer le déroulement d'une opération, de donner des informations sur les prothèses utilisées et d'anesthésier localement des patients avant de traiter des cicatrices ou des tatouages avec un appareil laser, constituent des actes pouvant uniquement être accomplis par un médecin et qui ne relèvent pas du champ d'application de l'arrêté royal du 18 juin 1990 portant fixation de la liste des prestations techniques de l'art infirmier et de la liste des actes pouvant être confiés par un médecin ou un dentiste à des praticiens de l'art infirmier ainsi que des modalités d'exécution relatives à ces prestations et à ces actes et des conditions de qualification auxquelles les praticiens de l'art infirmier doivent répondre.

ART DE GUERIR - Exercice de l'art de guérir - Actes pouvant uniquement être accomplis par un médecin - Prestations techniques de l'art infirmier et actes pouvant être confiés par un médecin aux praticiens de l'art infirmier - Portée

P.20.0020.N

23 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.2](#)

AC nr. ...

De bepaling van artikel 267 AWDA houdt weliswaar geen vervaltermijn voor het opstellen van een proces-verbaal in, maar het laattijdig opstellen van een proces-verbaal kan niettemin ertoe leiden dat het niet als bewijs kan worden aangewend indien daardoor het recht van verdediging van de geverbaliseerde wordt miskend.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 267 - Opstellen van processen-verbaal - Termijn - Laattijdige opstelling - Redelijke termijn - Recht van verdediging - Draagwijdte

7/06/2023

Bien que la disposition de l'article 267 de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises n'impose pas de délai de déchéance pour l'établissement d'un procès-verbal, l'établissement tardif d'un procès-verbal peut rendre impossible son utilisation comme moyen de preuve lorsque celle-ci entraînerait une violation des droits de défense du contrevenant.

DOUANES ET ACCISES - Loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises - Article 267 - Établissement d'un procès-verbal - Délai - Établissement tardif - Délai raisonnable - Droits de la défense - Portée

P. 416/937

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht van verdediging - Draagwijdte - Douane en accijnzen - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 267 - Opstellen van processen-verbaal - Termijn - Laattijdigheid - Redelijke termijn

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Douane en accijnzen - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 267 - Opstellen van processen-verbaal - Termijn - Laattijdigheid - Recht van verdediging - Draagwijdte

Aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn bepaald in artikel 6.1 EVRM is het tijdstip waarop een persoon het voorwerp uitmaakt van "een beschuldiging", dit is vanaf het ogenblik dat hij in verdenking is gesteld of door kennisname van enige andere daad van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolgung leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen die beschuldiging (1). (1) Cass. 23 mei 2017, AR P.17.0186.N, AC 2017, nr. 347.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Aanvang

De krachtens de artikelen 220, §1, 221, §1, en 257, § 3, AWDA uit te spreken verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurd te verklaren goederen en evenmin dat de ontduiker bekend is (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring - Aard
STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Aard

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droits de la défense - Portée - Douanes et accises - Loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises - Article 267 - Établissement d'un procès-verbal - Délai - Tardiveté - Délai raisonnable

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable - Douanes et accises - Loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises - Article 267 - Établissement d'un procès-verbal - Délai - Tardiveté - Droits de la défense - Portée

Le point de départ retenu pour le calcul du délai raisonnable prévu à l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales est le moment auquel une personne fait l'objet d'une « accusation », c'est-à-dire le moment où elle est inculpée ou sous la menace de poursuites pénales après avoir pris connaissance de tout autre acte d'information ou d'instruction et se trouve ainsi obligée de prendre certaines mesures pour se défendre contre cette accusation (1). (1) Cass. 23 mai 2017, RG P.17.0186.N, Pas. 2017, n° 347.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable - Point de départ

La confiscation à prononcer en vertu des articles 220, § 1er, 221, § 1er, et 257, § 3, de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises revêt un caractère réel parce que son prononcé ne requiert pas que le condamné soit propriétaire des marchandises à confisquer ni que le fraudeur soit connu (1). (1) Cass. 19 janvier 2016, RG P.14.1519.N, Pas. 2016, n° 39 avec concl. de M. DE SWAEF, avocat général suppléant, publiée à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Soustraction de marchandises à la surveillance douanière - Confiscation - Nature

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Soustraction de marchandises à la surveillance douanière - Nature

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging houdt geen verbeurdverklaring in van de niet-aangehaalde goederen en is evenmin preventief of repressief van aard, maar houdt enkel verband met de vaststelling van de door het misdrijf veroorzaakte schade en vormt aldus een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren, zodat de rechter alle beklagden ten laste van wie hij de verbeurdverklaring uitspreekt, hoofdelijk moet veroordelen tot de betaling van die tegenwaarde bij de niet-overlegging; de veroordeling inzake douane en accijnzen tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen bij niet-overlegging ervan is geen straf, noch naar Belgisch recht noch in de autonome interpretatie ervan in artikel 7 EVRM, artikel 15 IVBPR en artikel 49 Handvest Grondrechten Europese Unie, maar een civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring; dat de veroordeling wordt uitgesproken ten gevolge van een veroordeling voor een strafbaar feit en tijdens een procedure die van strafprocesrechtelijke aard is, verleent aan die veroordeling niet het karakter van straf (1). (1) Cass. 4 oktober 2016, AR P.14.1881.N, AC 2016, nr. 540; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0124.N, AC 2016, nr. 479; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1132.N, AC 2016, nr. 423; Cass. 28 juni 2016, AR P.14.1588.N, AC 2016, nr. 424; Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 29 april 2014, NC 2014, 318 en noot P. WAETERICNK, "Juridische 'creativiteit' ten dienste van de 'kaalpluk' bij accijns- en douanefraude"; Cass. 15 februari 2011, AR P.09.1566.N, AC 2011, nr. 130 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

La condamnation au paiement de la contre-valeur de marchandises non représentées n'implique pas en soi une confiscation de ces marchandises et n'est pas davantage de nature préventive ou répressive, mais est simplement liée à la constatation du préjudice causé par l'infraction et constitue ainsi une application de la règle déduite des articles 1382 et 1383 du Code civil selon laquelle tout débiteur d'une chose doit en payer la contre-valeur à titre de dommages-intérêts s'il l'a soustraite à son créancier ou lorsqu'il manque, par sa faute, à l'obligation de livrer la chose, de sorte que le juge est tenu de condamner solidairement tous les prévenus à charge desquels il prononce la confiscation au paiement de cette contre-valeur en cas de non-représentation; la condamnation prononcée en matière de douanes et accises au paiement de la contre-valeur des marchandises confisquées en cas de non-représentation de celles-ci ne constitue pas une peine, que ce soit en droit belge ou selon l'interprétation autonome de cette notion figurant aux articles 7 de la Convention, 15 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques et 49 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, mais une conséquence civile de la condamnation pénale à la confiscation; la circonstance que la condamnation est prononcée en conséquence d'une condamnation du chef d'un fait punissable et dans le cadre d'une procédure qui relève du droit de la procédure pénale, ne confère pas à cette condamnation le caractère d'une peine (1). (1) Cass. 4 octobre 2016, RG P.14.1881.N, Pas. 2016, n° 540; Cass. 13 septembre 2016, RG P.15.0124.N, Pas. 2016, n° 479; Cass. 28 juin 2016, RG P.14.1132.N, Pas. 2016, n° 423; Cass. 28 juin 2016, RG P.14.1588.N, Pas. 2016, n° 424; Cass. 19 janvier 2016, RG P.14.1519.N, Pas. 2016, n° 39 avec concl. de M. DE SWAEF, avocat général suppléant, publiée à leur date dans AC; Cass. 29 avril 2014, N.C. 2014, 318 et note P. WAETERICNK, « Juridische 'creativiteit' ten dienste van de 'kaalpluk' bij accijns- en douanefraude »; Cass. 15 février 2011, RG P.09.1566.N, Pas. 2011, n° 130 avec concl. de P. DUINSLAEGER, avocat général, publiée à leur date dans AC.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard - Draagwijdte

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Legaliteitsbeginsel - Artikel 49 Handvest Grondrechten Europese unie - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Internationaal verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Legaliteitsbeginsel - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Legaliteitsbeginsel - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard - Draagwijdte

Geen enkele bepaling verplicht de rechter om bij de motivering van de door hem uitgesproken gevangenisstraf de hoegrootheid te specificeren van het voordeel dat de beklaagde door het plegen van een misdrijf heeft beoogd.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Gevangenisstraf - Motivering - Beoogde voordeel

STRAF - Vrijheidsstraffen - Gevangenisstraf - Motivering - Beoogde voordeel

DOUANES ET ACCISES - Soustraction de marchandises à la surveillance douanière - Confiscation des marchandises - Condamnation au paiement de la contre-valeur en cas de non-représentation de ces marchandises - Nature - Portée

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Principe de légalité - Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, article 49 - Douanes et accises - Soustraction de marchandises à la surveillance douanière - Confiscation des marchandises - Condamnation au paiement de la contre-valeur en cas de non-représentation de ces marchandises - Nature - Portée

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 15 - Principe de légalité - Douanes et accises - Soustraction de marchandises à la surveillance douanière - Confiscation des marchandises - Condamnation au paiement de la contre-valeur en cas de non-représentation de ces marchandises - Nature - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Principe de légalité - Douanes et accises - Soustraction de marchandises à la surveillance douanière - Confiscation des marchandises - Condamnation au paiement de la contre-valeur en cas de non-représentation de ces marchandises - Nature - Portée

Aucune disposition n'impose au juge, lorsqu'il motive la peine d'emprisonnement qu'il a prononcée, de préciser l'étendue de l'avantage poursuivi par le prévenu au moment de commettre l'infraction.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière répressive - Peine d'emprisonnement - Motivation - Avantage poursuivi

PEINE - Peines privatives de liberté - Peine d'emprisonnement - Motivation - Avantage poursuivi

Met artikel 227, §1, AWDA viseert de wetgever alle vormen van deelneming, ook deze die niet binnen het toepassingsgebied van de artikelen 66 en 67 Strafwetboek vallen en een belanghebbende in de zin van die bepaling is de derde die, wetende dat hij zijn medewerking verleent aan het misdrijf, zich verstaat met de dader of daders van de fraude hetzij om een voordeel uit de fraude te verkrijgen, hetzij om de fraude te vergemakkelijken of toe te laten dat ze blijft voortbestaan, en die ook het opzet heeft om dit te doen; artikel 227, §1, AWDA vereist niet noodzakelijk dat de belanghebbende zich reeds vóór de voltrekking van het misdrijf waarin hij een belang heeft, met de daders ervan heeft verstaan, waaruit volgt dat het, in het geval bedoeld in artikel 8, §4, Accijnswet 2009, geen belang heeft of de afspraak tussen de belanghebbende en de daders is gemaakt vóór of na het wegbrengen van de goederen uit het belastingentrepot (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.14.1519.N, AC 2016, nr. 39 met concl. van plvv. advocaat-generaal M. DE SWAEF.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Algemene Wet Douane en Accijnzen - Artikel 227, § 1 - Deelneming aan het misdrijf - Accijnswet 2009 - Artikel 8, § 4 - Onttrekking aan de schorsingsregeling inzake accijnzen - Draagwijdte

DOUANE EN ACCIJNZEN - Accijnswet 2009 - Artikel 8, § 4 - Onttrekking aan de schorsingsregeling inzake accijnzen - Deelneming aan het misdrijf - Artikel 227, § 1, AWDA - Draagwijdte

MISDRIJF - Deelneming - Accijnswet 2009 - Artikel 8, § 4 - Onttrekking aan de schorsingsregeling inzake accijnzen - Artikel 227, § 1, AWDA - Draagwijdte

Par l'article 227, § 1er, de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises, le législateur vise toutes les formes de participation, même celles qui ne tombent pas dans le champ d'application des articles 66 et 67 du Code pénal, et l'intéressé au sens de cette disposition est le tiers qui, conscient de sa participation à l'infraction, s'accorde avec le ou les auteurs de la fraude soit pour tirer avantage de la fraude, soit pour faciliter la fraude ou permettre qu'elle perdure, et qui agit également intentionnellement; l'article 227, § 1er précité ne requiert pas nécessairement que l'intéressé se soit déjà accordé, avant la consommation de l'infraction à laquelle il est intéressé, avec les auteurs de celle-ci de sorte que, dans l'hypothèse visée à l'article 8, § 4, de la loi du 22 décembre 2009 relative au régime général d'accise, il est sans incidence que l'accord entre l'intéressé et les auteurs soit intervenu avant ou après la sortie des marchandises de l'entrepôt fiscal (1). (1) Cass. 19 janvier 2016, RG P.14.1519.N, Pas. 2016, n° 39 avec concl. de M. DE SWAEF, avocat général suppléant, publiée à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises - Article 227, § 1er - Participation à l'infraction - Loi du 22 décembre 2009 relative au régime général d'accise - Article 8, § 4 - Soustraction au régime de suspension en matière d'accises - Portée

DOUANES ET ACCISES - Loi du 22 décembre 2009 relative au régime général d'accise - Article 8, § 4 - Soustraction au régime de suspension en matière d'accises - Participation à l'infraction - Loi générale sur les douanes et accises, article 227, § 1er - Portée

INFRACTION - Participation - Loi du 22 décembre 2009 relative au régime général d'accise - Article 8, § 4 - Soustraction au régime de suspension en matière d'accises - Loi générale sur les douanes et accises, article 227, § 1er - Portée

Wanneer er redelijkerwijze geen twijfel kan bestaan over het feit dat de veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklarde goederen bij niet-overlegging ervan geen straf is die valt onder artikel 49, eerste lid, Handvest Grondrechten Europese Unie, is er geen grond om het Hof van Justitie van de Europese Unie te bevragen (1). (1) Cass. 19 mei 2016, AR C.13.0256.N, AC 2016, nr. 330 met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Legaliteitsbeginsel - Artikel 49 Handvest Grondrechten Europese unie - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde bij niet-overlegging - Aard van de veroordeling

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Justitie - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Artikel 49 Handvest Grondrechten Europese unie - Legaliteitsbeginsel - Douane en accijnzen - Onttrekking van goederen aan het douanetoezicht - Verbeurdverklaring van de goederen - Veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde bij niet-voortbrenging - Aard van de veroordeling

Dès lors qu'il ne peut exister de doute raisonnable quant au fait que la condamnation au paiement de la contre-valeur des marchandises confisquées en cas de non-représentation de celles-ci n'est pas une peine au sens de l'article 49, § 1er, de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, il n'y a pas lieu d'interroger la Cour de justice de l'Union européenne (1). (1) Cass. 19 mai 2016, RG C.13.0256.N, Pas. 2016, n° 330 avec concl. de A. VAN INGELGEM, avocat général, publiée à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de justice - Principe de légalité - Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, article 49 - Douanes et accises - Soustraction de marchandises à la surveillance douanière - Confiscation des marchandises - Condamnation au paiement de la contre-valeur en cas de non-représentation de ces marchandises - Nature de la condamnation

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de justice - Question préjudicielle - Cour de cassation - Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, article 49 - Principe de légalité - Douanes et accises - Soustraction de marchandises à la surveillance douanière - Confiscation des marchandises - Condamnation au paiement de la contre-valeur en cas de non-reproduction - Nature de la condamnation

De omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt, houdt geen verband met de uitoefening van zijn recht van verdediging voor een gerecht in het licht van zijn verweer tegen een tegen hem uitgebrachte beschuldiging (1); de verwerping van de vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel van tenuitvoerlegging van die straf op grond van die omstandigheid houdt dus geen bestraffing van zijn vrije keuze van verweer in. (Art. 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering; art. 8, § 1, vierde lid, Probatielwet; art. 6.3 EVRM). (1) "Binnen de perken van de wet en de verdragsbepalingen die in België rechtstreekse werking hebben, bepaalt de rechter in feite en derhalve onaantastbaar de sanctie die hij in verhouding acht met de zwaarte van de bewezen verklaarde inbreuk en de persoonlijkheid van de dader; het Hof vermag evenwel na te gaan of uit de vaststellingen en overwegingen van de bestreden beslissing niet blijkt dat er werd geoordeeld met schending van die verdragsbepalingen" (Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N, AC 2016, nr. 342, § 51 ; zie Cass. 4 mei 2010, AR P.10.0156.N, AC 2010, nr. 311 ; Cass. 4 juni 2008, AR P.08.0489.F, AC 2008, nr. 345 ; Cass. 21 september 1994, AR P.94.0495.F, AC 1994, nr. 391 ; Cass. 13 augustus 1986, AR 674, AC 1985-86, nr. 695).

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafvordering - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt - Recht van verdediging

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

La circonstance que le prévenu prend la fuite et se soustrait aux poursuites est étrangère à l'exercice des droits de la défense devant une juridiction en vue de combattre une accusation portée contre lui (1); le rejet de la demande de diminution de peine et d'octroi d'un sursis à l'exécution de celle-ci en se fondant sur cette circonstance ne sanctionne dès lors pas le libre choix de sa défense. (1) «Dans les limites de la loi et des dispositions conventionnelles qui ont un effet direct en Belgique, le juge fixe en fait et, dès lors, souverainement la sanction qu'il estime en lien avec la gravité de l'infraction déclarée établie et avec la personnalité de l'auteur; la Cour peut toutefois vérifier s'il ne ressort pas des constatations et des considérations de la décision attaquée qu'elle a été rendue en violation de ces dispositions conventionnelles.» (Cass. 24 mai 2016, RG P.15.1604.N, Pas. 2016, n° 342, § 51; voir Cass. 4 mai 2010, RG P.10.0156.N, Pas. 2010, n° 311; Cass. 4 juin 2008, RG P.08.0489.F, Pas. 2008, n° 345; Cass. 21 septembre 1994, RG P.94.0495.F Pas. 1994, n° 391; Cass. 13 août 1986, RG 674, Pas. 1986, I, n° 695).

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Demande de diminution de peine et d'octroi d'un sursis - Rejet - Motivation - Circonstance que le prévenu prend la fuite et se soustrait aux poursuites

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Demande de diminution de peine et d'octroi d'un sursis - Rejet - Motivation - Circonstance que le prévenu prend la fuite et se soustrait aux poursuites - Droits de la défense

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt - Recht van verdediging

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

STRAF - Allerlei - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt - Recht van verdediging

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Vordering tot strafvermindering en tot toekenning van een uitstel - Verwerping - Motivering - Omstandigheid dat de beklaagde op de vlucht slaat en zich aan de vervolging onttrekt - Recht van verdediging

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Demande de diminution de peine et d'octroi d'un sursis - Rejet - Motivation - Circonstance que le prévenu prend la fuite et se soustrait aux poursuites - Droits de la défense

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PEINE - Divers - Demande de diminution de peine et d'octroi d'un sursis - Rejet - Motivation - Circonstance que le prévenu prend la fuite et se soustrait aux poursuites - Droits de la défense

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Demande de diminution de peine et d'octroi d'un sursis - Rejet - Motivation - Circonstance que le prévenu prend la fuite et se soustrait aux poursuites - Droits de la défense

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de door de titularis van de nummerplaat voorgelegde bewijzen die van aard zijn het in artikel 67bis Wegverkeerswet bepaalde vermoeden te weerleggen zonder dat hij ertoe gehouden is om bijkomende bewijsgegevens te verzoeken wanneer hij oordeelt dat de voorgelegde gegevens onvoldoende zijn; dit levert geen niet-toegelaten omkering van de bewijslast noch miskenning van het recht van verdediging op, zelfs niet als de zaak eerst in hoger beroep op tegenspraak werd behandeld (1). (1) Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Overtreding - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Wegverkeer - Overtreding - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde - Beoordeling - Opdracht van de rechter

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Toepassing - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Le juge apprécie souverainement la valeur probante des preuves apportées par le titulaire de la plaque d'immatriculation qui sont susceptibles de renverser la présomption prévue à l'article 67bis de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, sans être tenu de demander des éléments de preuve complémentaires lorsqu'il considère que les éléments présentés sont insuffisants; cela ne constitue pas un renversement interdit de la charge de la preuve ni une violation des droits de la défense, même si la cause a été examinée une première fois contradictoirement en degré d'appel (1). (1) Cass. 22 octobre 2013, RG P.13.0040.N, Pas. 2013, n° 539.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Roulage - Infraction - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption de culpabilité - Présentation de preuves - Valeur probante - Appréciation souveraine par le juge

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Roulage - Infraction - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption de culpabilité - Présentation de preuves - Valeur probante - Appréciation - Mission du juge

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Roulage - Loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Article 67bis - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption de culpabilité - Présentation de preuves - Valeur probante

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Application - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption de culpabilité - Présentation de preuves - Valeur probante - Appréciation souveraine par le juge

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet, bedoeld in artikel 65 Strafwetboek, is de samenloop van meerdere misdrijven die geacht worden één enkel strafbaar feit te vormen omdat ze de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van een zelfde misdadig opzet.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet

- Art. 65 Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet

- Art. 65 Strafwetboek

Wanneer de beklaagde verzoekt om toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, en de rechter dat verzoek bij ontstentenis van andersluidende conclusie van het openbaar ministerie toewijst, mag hij zijn beslissing bondig met redenen omkleden door een onaantastbare beoordeling in feite van het bestaan van een eenheid van opzet tussen de feiten die bij hem aanhangig zijn gemaakt en die welke het voorwerp hebben uitgemaakt van een eerdere, in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke beslissing.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Onderscheiden vonnis - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Motivering

- Art. 65 Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Motivering

- Art. 65 Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Onderscheiden vonnis - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Motivering

- Art. 65 Strafwetboek

Le concours idéal d'infractions par unité d'intention visé à l'article 65 du Code pénal est le concours de plusieurs infractions considérées comme formant un fait pénal unique parce qu'elles constituent la manifestation successive et continue d'une même intention délictueuse.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Concours idéal d'infractions par unité d'intention

- Art. 65 Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Concours idéal d'infractions par unité d'intention

- Art. 65 Code pénal

Lorsque l'application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal est sollicitée par le prévenu et qu'en l'absence de conclusions contraires du ministère public, le juge fait droit à cette demande, il peut motiver sa décision de façon succincte, par l'appréciation souveraine en fait de l'existence d'une unité d'intention entre les faits dont il est saisi et ceux ayant fait l'objet d'une décision pénale antérieure passée en force de chose jugée.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Concours idéal d'infractions par unité d'intention - Jugement distinct - Application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal - Motivation

- Art. 65 Code pénal

PEINE - Concours - Jugement distinct - Concours idéal d'infractions par unité d'intention - Application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal - Motivation

- Art. 65 Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Concours idéal d'infractions par unité d'intention - Jugement distinct - Application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal - Motivation

- Art. 65 Code pénal

Voor de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek beoordeelt de rechter op onaantastbare wijze in feite of er eenheid van opzet is tussen de bij hem aanhangig gemaakte feiten en de reeds berechte feiten; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter uit de feiten die hij heeft vastgesteld het bestaan of het ontbreken van die eenheid van opzet wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 17 juni 2014, AR P.14.0472.N, AC 2014, nr. 438; Cass. 8 februari 2012, AR P.11.1918.F, AC 2012, nr. 92.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Eendaadse samenloop van misdrijven door eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht van het Hof

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Pour l'application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal, le juge apprécie souverainement en fait s'il y a une unité d'intention entre les faits dont il est saisi et ceux déjà jugés; il incombe cependant à la Cour de vérifier si, des faits qu'il a constatés, le juge a pu légalement déduire l'existence ou l'absence de cette unité d'intention (1). (1) Cass. 17 juin 2014, RG P.14.472.N, Pas. 2014, n° 438 ; Cass. 8 février 2012, RG P.11.1918.F, Pas. 2012, n° 92.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Concours idéal d'infractions par unité d'intention - Appréciation souveraine par le juge du fond - Contrôle de la Cour

- Art. 65, al. 2 Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Concours idéal d'infractions par unité d'intention - Unité d'intention - Appréciation souveraine du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 65, al. 2 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Concours idéal d'infractions par unité d'intention - Unité d'intention - Appréciation du juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 65, al. 2 Code pénal

P.20.0034.N

10 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.11](#)

AC nr. ...

Uit artikel 202, 2°, Wetboek van Strafvordering volgt dat het aankruisen door de burgerlijke partij van de rubriek "schuld" op het grievenformulier er niet toe leidt dat de beoordeling op strafgebied van de schuld van de beklaagde aan het appelgerecht wordt voorgelegd.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vrijspraak - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Aanduiding van de rubriek 'schuld' op het grievenformulier - Invloed op de strafvordering

- Artt. 202, 2° en 204 Wetboek van Strafvordering

Il résulte de l'article 202, 2°, du Code d'instruction criminelle qu'en cochant la rubrique « culpabilité » du formulaire de griefs, la partie civile ne soumet pas pour autant à la juridiction d'appel l'appréciation sur le plan pénal de la culpabilité du prévenu.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Acquiescement - Appel de la partie civile - Fait de cocher la rubrique "culpabilité" du formulaire de griefs - Incidence sur l'action publique

- Art. 202, 2° et 204 Code d'Instruction criminelle

Uit artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, zoals verduidelijkt in het arrest 189/2019 van het Grondwettelijk Hof van 20 november 2019, volgt dat het appelgerecht de mogelijkheid heeft om ambtshalve te oordelen of de feiten van een bepaalde telastlegging vaststaan, ook wanneer een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan die telastlegging niet als grief heeft aangeduid, op voorwaarde dat een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing die verband houdt met de aan die tenlastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel, is aangeduid; de omstandigheid dat het openbaar ministerie in het grievenformulier enkel de rubriek strafmaat heeft aangekruist en niet de schuld, terwijl het beroepen vonnis de beklaagde had vrijgesproken en als grief dus een beslissing werd vermeld die het beroepen vonnis niet bevat, heeft niet tot gevolg dat het appelgerecht de mogelijkheid zou hebben om ambtshalve middelen aan te voeren.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Vrijpraak - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enkel vermelding strafmaat als grief - Ambtshalve aanvoeren van grieven

- Art. 210, tweede lid, derde streepje Wetboek van Strafvordering

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier als grief de strafmaat vermeldt, dan volgt daaruit niet dat de beslissing over de schuld van de beklaagde aan de beoordeling van het appelgerecht wordt voorgelegd; het gegeven dat de verklaring van hoger beroep is gericht tegen een beslissing waarbij de beklaagde wordt vrijgesproken of als grief een beslissing is aangeduid die het beroepen vonnis niet bevat, doet niet anders te besluiten.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vrijpraak - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enkel vermelding strafmaat als grief - Beoordelingsmarge rechtscollege in hoger beroep

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Il résulte de l'article 210, alinéa 2, troisième tiret, du Code d'instruction criminelle, tel que précisé par l'arrêt de la Cour constitutionnelle n° 189/2019 du 20 novembre 2019, que la juridiction d'appel a la possibilité d'apprécier d'office si les faits d'une prévention déterminée sont établis, même lorsque la culpabilité du chef de cette prévention n'a pas été visée par les griefs du prévenu ou du ministère public, mais à la condition qu'ait été visée une disposition pénale de la décision entreprise, ladite disposition devant être en lien avec les faits servant de base à cette prévention, comme le sont par exemple la peine ou une mesure; la circonstance que le ministère public ait uniquement coché, dans le formulaire de griefs, la rubrique « taux de la peine » et non la rubrique « culpabilité » alors que le jugement entrepris avait acquitté le prévenu et que, par conséquent, il a visé comme grief une décision non contenue dans le jugement entrepris, n'a pas pour effet de permettre à la juridiction d'appel de soulever d'office des moyens.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Acquittement - Appel du ministère public - Indication du seul taux de la peine en tant que grief - Griefs soulevés d'office

- Art. 210, al. 2, 3e tiret Code d'Instruction criminelle

La circonstance que le formulaire de griefs du ministère public vise le taux de la peine n'a pas pour effet que la décision rendue sur la culpabilité du prévenu soit soumise à l'appréciation de la juridiction d'appel; le fait que la déclaration d'appeler soit dirigée contre une décision d'acquittement du prévenu ou qu'une décision non contenue dans le jugement entrepris ait été désignée comme grief, ne conduit pas à une autre conclusion.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Acquittement - Appel du ministère public - Indication du seul taux de la peine en tant que grief - Marge d'appréciation de la juridiction d'appel

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Bij afwezigheid van daartoe strekkend verweer moet de rechter die een beklagde schuldig verklaart aan het misdrijf bedoeld in artikel 489bis, 1°, Strafwetboek, bestaande uit de niet-betaling van schulden, niet preciseren op welk moment die schulden betaalbaar zijn; uit het niet-preciseren van dat moment noch uit het bewezen verklaren van het bedoelde misdrijf gedurende een periode die loopt van een bepaalde datum tot een bepaalde datum, kan worden afgeleid dat de rechter het misdrijf beschouwt als een voortdurend misdrijf (1). (1) Zie Cass. 25 november 2003, AR P. 03.0482.N, AC 2003, nr. 594 waaruit volgt dat het misdrijf bestraft door art. 489bis, 1°, Strafwetboek, een aflopend misdrijf is - zie A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de herwerkte uitgave, 334-336.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS AKOORD EN GERECHTELIJ - Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Artikel 489bis, 1°, Strafwetboek - Niet-betaling van schulden - Moment waarop de schulden betaalbaar zijn - Precisering - Draagwijdte

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489bis, 1°, Strafwetboek - Niet-betaling van schulden - Moment waarop de schulden betaalbaar zijn - Precisering - Draagwijdte

En l'absence d'une défense présentée en ce sens, le juge qui déclare un prévenu coupable de l'infraction visée à l'article 489bis, 1°, du Code pénal, laquelle consiste en un défaut de paiement de dettes, ne doit pas préciser le moment auquel ces dettes sont payables; il ne peut se déduire de l'imprécision de ce moment ni du fait que l'infraction visée est déclarée établie durant une période comprise entre deux dates que le juge considère l'infraction comme une infraction continue (1). (1) Voir Cass. 25 novembre 2003, RG P. 03.0482.N, Pas. 2003, n° 594, d'où il suit que l'infraction sanctionnée par l'article 489bis, 1°, du Code pénal est une infraction instantanée - voir A. DE NAUW, « Inleiding tot het bijzonder strafrecht », Kluwer, 2010, 6e édition revue, 334-336.

FAILLITE ET CONCORDATS - Infractions en relation avec la faillite. insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489bis, 1° - Défaut de paiement de dettes - Moment auquel les dettes sont payables - Précision - Portée

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée. infraction continuée. infraction continue - Infractions en relation avec la faillite et insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489bis, 1° - Défaut de paiement de dettes - Moment auquel les dettes sont payables - Précision - Portée

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en hij mag daarbij rekening houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem de innerlijke overtuiging van de schuld van de beklaagde geven; zodoende kan de rechter die op grond van de laatst beschikbare boekhouding van een gefailleerde vennootschap vaststelt dat bepaalde activa haar toebehoorden vóór het faillissement, aan de zaakvoerder die instond voor het beheer van die vennootschap vragen om een aannemelijke verantwoording te verstrekken voor het feit dat die activa na het faillissement niet konden worden aangetroffen en bij gebrek daaraan kan de rechter op grond van feitelijke vermoedens oordelen dat die zaakvoerder deze activa met het vereiste opzet heeft verduisterd in de zin van artikel 489ter, 1°, Strafwetboek, zonder dat hij enige feitelijke gedraging van de zaakvoerder met betrekking tot die activa moet vaststellen en zonder dat hij aldus het vermoeden van onschuld noch enige bewijslastregel in strafzaken miskent (1). (1) A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2010, 6de herwerkte uitgave, 336-338.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Draagwijdte

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Boekhouding - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Bewijs - Vermoedens - Draagwijdte

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE

Lorsque la loi n'établit pas de mode spécial de preuve, le juge pénal apprécie souverainement la valeur probante des éléments qui lui sont régulièrement soumis et que les parties ont pu contredire et il peut tenir compte à cet égard de toutes les présomptions de fait qui suscitent dans son chef l'intime conviction de la culpabilité du prévenu; ce faisant, le juge, qui constate au regard de la dernière comptabilité disponible d'une société en faillite que certains éléments d'actif lui appartenaient avant la faillite, peut demander au gérant chargé de la gestion de cette société de fournir une justification plausible de la disparition de ces éléments d'actif après la faillite et à défaut, le juge peut considérer sur la base de présomptions de fait que ce gérant a détourné ces éléments d'actif avec l'intention requise au sens de l'article 489ter, 1°, du Code pénal, sans devoir constater un quelconque agissement de la part du gérant concernant ces éléments d'actif et sans méconnaître ainsi la présomption d'innocence ni une quelconque règle relative à la charge de la preuve en matière pénale (1). (1) A. DE NAUW, « Inleiding tot het bijzonder strafrecht », Kluwer, 2010, 6e édition revue, 336-338.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Infractions en relation avec la faillite et insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489ter, 1° - Détournement d'actifs - Portée

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Infractions en relation avec la faillite et insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489ter, 1° - Détournement d'actifs - Présomptions - Portée

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Comptabilité - Infractions en relation avec la faillite et insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489ter, 1° - Détournement d'actifs - Présomptions - Portée

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Infractions en relation avec la faillite et insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489ter, 1° - Détournement d'actifs - Présomptions - Portée

FAILLITE ET CONCORDATS - Infractions en relation avec la faillite. insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489ter, 1° - Détournement d'actifs - Preuve - Présomptions - Portée

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -

FEITENRECHTER - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

Infractions en relation avec la faillite et insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489ter, 1° - Détournement d'actifs - Présomptions - Portée

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermoeden van onschuld - Misdrijven in verband met faillissement en bedrieglijk onvermogen - Artikel 489ter, 1°, Strafwetboek - Verduistering van activa - Vermoedens - Draagwijdte

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Présomption d'innocence - Infractions en relation avec la faillite et insolvabilité frauduleuse - Code pénal, article 489ter, 1° - Détournement d'actifs - Présomptions - Portée

P.20.0037.N

14 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200114.2N.20](#)

AC nr. ...

De wetgever heeft niet nader bepaald hoe de ondervraging voorafgaand aan het bevel tot aanhouding moet verlopen; noch uit artikel 16, §2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet noch uit de wetsgeschiedenis volgt dat dit verhoor het karakter moet aannemen van een geleide ondervraging (1); niet is vereist dat de onderzoeksrechter betreffende alle tenlasteleggingen aan de inverdenkinggestelde specifieke vragen stelt; het volstaat dat de inverdenkinggestelde de gelegenheid krijgt om zijn opmerkingen te formuleren betreffende de hem verweten feiten, zodat zijn recht van verdediging is gewaarborgd. (1) Cass. 26 maart 2019, AR P.19.0265.N, AC 2019, nr. 185.

Le législateur n'a pas précisé la manière dont doit se dérouler l'interrogatoire préalable à la délivrance d'un mandat d'arrêt; il ne résulte ni de l'article 16, § 2, alinéa 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive ni de ses travaux préparatoires que cette audition doit revêtir le caractère d'un interrogatoire guidé (1) ; il n'est pas requis que le juge d'instruction pose à l'inculpé des questions spécifiques sur l'ensemble des préventions; il suffit que l'inculpé ait la possibilité de formuler ses observations concernant les faits qui lui sont reprochés, de manière à garantir le respect de ses droits de défense. (1) Cass. 26 mars 2019, RG P.19.0265.N, Pas. 2019, n° 185.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Verhoor door de onderzoeksrechter
- Art. 16, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Audition par le juge d'instruction
- Art. 16, § 2, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0038.N

21 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.12](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 31, § 1 en § 2, Voorlopige Hechteniswet kan een cassatieberoep enkel worden ingesteld tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat beslist tot handhaving van de voorlopige hechtenis; wanneer de raadkamer de hechtenis handhaaft en de tenuitvoerlegging hiervan onder elektronisch toezicht beveelt, het openbaar ministerie hiertegen hoger beroep aantekent en de onderzoeksrechter nadien bij toepassing van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet, beslist tot uitvoering van de hechtenis onder de modaliteit van elektronisch toezicht, is het arrest dat het hoger beroep van het openbaar ministerie ontvankelijk maar, gelet op deze beschikking, zonder voorwerp verklaart zonder hierbij uitspraak te doen over de handhaving van de hechtenis van de beklaagde, geen arrest is in de zin van artikel 31, § 1, Voorlopige Hechteniswet en is derhalve het cassatieberoep niet ontvankelijk.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Artikel 31, §§ 1 en 2, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis - Begrip - Ontvankelijkheid

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Artikel 31, §§ 1 en 2, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis - Begrip - Ontvankelijkheid

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Artikel 31, §§ 1 en 2, Voorlopige Hechteniswet - Beslissing tot handhaving van de voorlopige hechtenis - Begrip - Ontvankelijkheid

Selon l'article 31, § 1er et 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, seul un arrêt de la chambre des mises en accusation par lequel la détention préventive est maintenue peut faire l'objet d'un pourvoi en cassation; lorsque la chambre du conseil a maintenu la détention et ordonné son exécution sous surveillance électronique, que le ministère public a interjeté appel de cette décision et que le juge d'instruction a ensuite décidé de l'exécution de la détention sous le régime de la surveillance électronique en application de l'article 24bis, § 2, de la loi du 20 juillet 1990, l'arrêt qui déclare l'appel du ministère public recevable mais sans objet compte tenu de cette ordonnance, sans statuer sur le maintien de la détention du prévenu, n'est pas un arrêt au sens de l'article 31, § 1er, de la loi du 20 juillet 1990 et le pourvoi est, dès lors, irrecevable.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Détention préventive - Article 31, § 1er et 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive - Décision de maintien de la détention préventive - Notion - Recevabilité

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Article 31, § 1er et 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive - Décision de maintien de la détention préventive - Notion - Recevabilité

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Article 31, § 1er et 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive - Décision de maintien de la détention préventive - Notion - Recevabilité

De rechter oordeelt onaantastbaar of een niet-openbaar gemaakt geschrift dat aan verscheidende personen werd toegestuurd of meegedeeld in de openbaarheid werd gebracht (1). (1) Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0714.N, AC 2007, nr. 517; Cass. 29 mei 1990, AR 3441, AC 1990, nr. 566. Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Die Keure, 2018, 595-596.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Laster - Geschrift dat niet openbaar werd gemaakt - Toezending of mededeling aan verscheidene personen - Openbaarheid van het geschrift
- Art. 444, zesde lid Strafwetboek

Het misdrijf van laster, gepleegd door geschriften die niet openbaar werden gemaakt, vereist dat er een geschrift met een lasterlijke inhoud werd toegestuurd of meegedeeld aan verscheidene personen, waardoor de laster in het openbaar wordt gebracht; die openbaarheid hoeft niet noodzakelijk het rechtstreekse gevolg te zijn van het optreden van de dader, maar kan ook onrechtstreeks voortvloeien uit zijn handelswijze als het noodzakelijke gevolg ervan, waardoor blijkt dat hij dit gevolg heeft gewild.

LASTER EN EERROOF - Laster - Geschrift dat niet openbaar werd gemaakt - Toezending of mededeling aan verscheidene personen - Openbaarheid van het geschrift - Handelswijze van de dader - Beoordeling
- Art. 444, zesde lid Strafwetboek

Le juge apprécie souverainement si une publicité a été donnée à un écrit, au sens de l'article 444, alinéa 6, du Code pénal, lorsque cet écrit n'a pas été rendu public mais a été adressé ou communiqué à plusieurs personnes (1). (1) Cass. 30 octobre 2007, RG P.07.0714.N, Pas. 2007, n° 517 ; Cass. 29 mai 1990, RG 3441, Pas. 1990, n° 566. Voir A. DE NAUW et F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, La charte, 2018, 595-596.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Calomnie - Écrit qui n'a pas été rendu public - Envoi ou communication à plusieurs personnes - Publicité donnée à l'écrit
- Art. 444, al. 6 Code pénal

L'infraction de calomnie, lorsqu'elle a été commise au moyen d'écrits qui n'ont pas été rendus publics, requiert qu'un écrit au contenu diffamatoire ait été adressé ou communiqué à plusieurs personnes et qu'une publicité ait ainsi été donnée aux imputations calomnieuses ; cette publicité ne doit pas nécessairement être la conséquence directe de l'intervention de l'auteur, mais peut aussi constituer la conséquence nécessaire de son comportement lorsqu'elle découle indirectement de celui-ci et qu'il apparaît que l'auteur a voulu cette conséquence.

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Calomnie - Écrit qui n'a pas été rendu public - Envoi ou communication à plusieurs personnes - Publicité donnée à l'écrit - Comportement de l'auteur - Appréciation
- Art. 444, al. 6 Code pénal

De rechtsvordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte materiële schade heeft betrekking op een in geld waardeerbare vordering; bijgevolg moet de basisrechtsplegingsvergoeding die door de beklagde is verschuldigd aan een burgerlijke partij die een definitief bedrag van een euro verkrijgt, worden berekend op grond van de artikelen 2 en 8 Tarief Rechtsplegingsvergoeding en niet op grond van het bedrag dat van toepassing is op de rechtsvorderingen die betrekking hebben op niet in geld waardeerbare zaken.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Allerlei - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Vaststelling van het bedrag - Criterium - Rechtsvordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte materiële schade - In geld waardeerbare rechtsvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 2 en 8 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot de rechtsplegingsvergoeding - Vaststelling van het bedrag - Criterium - Rechtsvordering tot vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte materiële schade - In geld waardeerbare rechtsvordering

- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 2 en 8 KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

L'action en réparation du dommage matériel causé par une infraction porte sur une demande évaluable en argent; partant, l'indemnité de procédure de base due par le prévenu à une partie civile qui obtient un montant d'un euro à titre définitif, doit être calculée sur le fondement des articles 2 et 8 de l'arrêté royal du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et non sur le montant applicable aux actions portant sur des affaires non évaluables en argent.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Divers - Condamnation à l'indemnité de procédure - Détermination du montant - Critère - Action en réparation du dommage matériel causé par une infraction - Action évaluable en argent

- Art. 1022 Code judiciaire
- Art. 2 et 8 A.R. du 26 octobre 2007

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Condamnation à l'indemnité de procédure - Détermination du montant - Critère - Action en réparation du dommage matériel causé par une infraction - Action évaluable en argent

- Art. 1022 Code judiciaire
- Art. 2 et 8 A.R. du 26 octobre 2007

P.20.0047.N

5 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering noch een andere wetsbepaling verzetten zich ertegen dat het openbaar ministerie voor zijn grievenopgave gebruik maakt van het modelformulier dat door de Koning is bepaald.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grieven - Gebruik van het modelformulier bepaald door de Koning.

Ni l'article 204, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle ni aucune autre disposition légale ne s'opposent à ce que le ministère public utilise le formulaire type établi par le Roi pour communiquer ses griefs.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Divers - Appel formé par le ministère public - Grievs - Utilisation du formulaire type établi par le Roi

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; wanneer het openbaar ministerie in het grievenformulier als grief vermeldt dat zijn hoger beroep betrekking heeft op de strafmaat, dan volgt daaruit dat het openbaar ministerie aangeeft de wijziging na te streven van de beslissingen van het beroepen vonnis met betrekking tot de voor een beklaagde bepaalde strafmaat, wat alle beslissingen omtrent het opleggen of niet-opleggen van hoofd-, bijkomende en vervangende straffen of modaliteiten van die straffen inhoudt en wanneer het openbaar ministerie daaraan toevoegt dat het beroepen vonnis de misdrijven waaraan het de beklaagde schuldig verklaart, onvoldoende beteugelt, geeft het zonder twijfel te kennen een strafverzwaring na te streven (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.19.0798.N, AC 2020, nr. 117; Cass. 10 oktober 2017, AR P.17.0848.N, AC 2017, nr. 543, T. Strafr. 2017/6, 377 en noot B. MEGANCK.

Un grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement entrepris, dont il demande la réformation par le juge d'appel; lorsque, sur le formulaire de griefs, le ministère public signale que son appel porte sur le taux de la peine, il s'ensuit qu'il indique poursuivre la réformation des décisions du jugement entrepris qui concernent le taux de la peine fixé pour un prévenu, soit toutes les décisions prononçant ou non des peines principales, accessoires et subsidiaires ou des modalités de ces peines et lorsque le ministère public ajoute que le jugement entrepris ne sanctionne pas suffisamment les infractions dont il déclare le prévenu coupable, il donne indéniablement à connaître qu'il poursuit une aggravation de la peine (1). (1) Cass. 11 février 2020, RG P.19.0798.N, Pas. 2020, n° 117 ; Cass. 10 octobre 2017, RG P.17.0848.N, Pas. 2017, n° 543, T. Strafr. 2017/6, 377 et note signée B. MEGANCK.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grief met betrekking tot de strafmaat - Strafverzwaring - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grief met betrekking tot de strafmaat - Strafverzwaring - Draagwijdte

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel formé par le ministère public - Formulaire de griefs - Grief relatif au taux de la peine - Aggravation de la peine - Portée

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel formé par le ministère public - Formulaire de griefs - Grief relatif au taux de la peine - Aggravation de la peine - Portée

P.20.0050.N

4 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200204.2N.13](#)

AC nr. ...

De rechter dient zelfs ambtshalve de ontvankelijkheid van een door een partij ingesteld verzet te onderzoeken en uit het enkele feit dat de rechter het debat heropent teneinde de partijen toe te laten tegenspraak te voeren over een door hem opgeworpen ambtshalve middel van niet-ontvankelijkheid van een verzet, kan geen bevoordeling van enige partij noch partijdigheid van deze rechter worden afgeleid.

Le juge est tenu d'examiner, même d'office, la recevabilité de l'opposition formée par une partie, et le simple fait que le juge ordonne la réouverture des débats afin de permettre aux parties de s'exprimer sur la fin de non-recevoir d'une opposition soulevée d'office par lui, n'implique pas qu'il ait favorisé une partie ou fait preuve de partialité.

6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechter - Strafzaken - Verzet - Ontvankelijkheid - Ambtshalve opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Heropening der debatten - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechter - Strafzaken - Verzet - Ontvankelijkheid - Ambtshalve opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Heropening der debatten - Draagwijdte

VERZET - Strafzaken - Ontvankelijkheid - Ambtshalve opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid - Heropening der debatten - Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechter - Draagwijdte

Uit de ontstaansgeschiedenis van artikel 187, tweede en derde lid, Wetboek van Strafvordering blijkt dat de wetgever bij de vaststelling van het aanvangspunt van de termijn van verzet voor een veroordeelde die kennis krijgt van een tegen hem bij verstek gewezen beslissing door de betekening van een Europees aanhoudingsbevel, rekening heeft willen houden met de vrijwaring van zijn grondrecht om persoonlijk aanwezig te zijn tijdens de procedure op verzet; hieruit volgt dat de verzetstermijn voor de veroordeelde die het voorwerp uitmaakt van een eindbeslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel en kennis heeft van de betekening van het verstekvonnis door de betekening van het Europees aanhoudingsbevel alsook kennis heeft van de datum van de overlevering maar zich hieraan onttrekt, begint te lopen vanaf de datum van de voorziene overlevering (1). (1) Cass. 14 april 2015, AR P.14.0337.N, AC 2014, nr. 248 met concl. in substantie van advocaat-generaal M. TIMPERMAN, RW 2016-17, 623-626 en noot B. DE SMET, "Het verzet van de beklaagde die in het buitenland is aangehouden", T.Strafr. 2016, afl. 6, 393, noot J. VAN GAEVER.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Aanhoudingsbevel gesteund op een veroordeling bij verstek - Betekening van een verstekvonnis niet aan persoon - Kennisname van de betekening door de betekening van het Europees aanhoudingsbevel - Verzet - Aanvangstermijn van het verzet - Onttrekking aan de overlevering - Draagwijdte
VERZET - Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel gesteund op een veroordeling bij verstek -

L'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit à un juge indépendant et impartial - Matière répressive - Opposition - Recevabilité - Fin de non-recevoir soulevée d'office - Réouverture des débats - Portée

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14 - Article 14, § 1er - Droit à un procès équitable - Droit à un juge indépendant et impartial - Matière répressive - Opposition - Recevabilité - Fin de non-recevoir soulevée d'office - Réouverture des débats - Portée

OPPOSITION - Matière répressive - Recevabilité - Fin de non-recevoir soulevée d'office - Réouverture des débats - Droit à un juge indépendant et impartial - Portée

Il ressort de la genèse de l'article 187, alinéas 2 et 3, du Code d'instruction criminelle qu'en déterminant le point de départ du délai d'opposition impartit au condamné qui a eu connaissance de la décision rendue par défaut à sa charge par le biais de la signification du mandat d'arrêt européen, le législateur a entendu garantir son droit fondamental à être présent physiquement au cours de la procédure d'opposition; il en résulte que le délai d'opposition impartit au condamné qui fait l'objet d'une décision définitive sur l'exécution du mandat d'arrêt européen et a eu connaissance de la signification du jugement par défaut par le biais de la signification de ce mandat d'arrêt tout en ayant également eu connaissance de la date de la remise, mais qui s'est soustrait à celle-ci, prend cours à compter de la date qui était prévue pour ladite remise (1). (1) Cass. 14 avril 2015, RG P.14.0337.N, Pas. 2014, n° 248, avec concl. dit en substance de M. TIMPERMAN, avocat général, publiées à leur date dans AC, R.W. 2016-17, 623-626, note B. DE SMET, "Het verzet van de beklaagde die in het buitenland is aangehouden", T.Strafr. 2016, liv. 6, 393, note J. VAN GAEVER.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Mandat d'arrêt fondé sur une condamnation prononcée par défaut - Signification du jugement par défaut non faite à la personne - Prise de connaissance de la signification par le biais de la signification du mandat d'arrêt européen - Opposition - Point de départ du délai d'opposition - Soustraction à la remise - Portée

OPPOSITION - Matière répressive - Mandat d'arrêt européen - Mandat d'arrêt fondé sur une condamnation prononcée par

Betekening van verstekvonnis niet aan persoon - Kennisname van de betekening door de betekening van het Europees aanhoudingsbevel - Verzet - Aanvangstermijn van het verzet - Onttrekking aan de overlevering - Draagwijdte

défaut - Jugement rendu par défaut non signifié à personne - Prise de connaissance de la signification par le biais de la signification du mandat d'arrêt européen - Opposition - Point de départ du délai d'opposition - Soustraction à la remise - Portée

P.20.0051.N

21 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.2](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering volgt voor de strafrechter de verplichting in een veroordelende beslissing de wettelijke bepalingen te vermelden die de bestanddelen van het ten laste gelegde misdrijf vaststellen, alsook die waarbij de straf wordt bepaald; die bepalingen verplichten de strafrechter evenwel niet om indien hij veroordeelt wegens een misdrijf waarbij de minderjarigheid van het slachtoffer een bestanddeel is van het misdrijf of een verzwarende omstandigheid, artikel 100ter Strafwetboek te vermelden, dat omschrijft wie minderjarig is (1). (1) Cass. 26 april 2011, AR P.10.1972.N, AC 2011, nr. 278.

MINDER-VALIDEN - Minderjarigheid van het slachtoffer van een misdrijf - Bestanddeel of verzwarende omstandigheid van het misdrijf - Motivering in rechte - Strafvordering - Veroordeling - Vermelding van de wettelijke bepalingen

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Minderjarigheid van het slachtoffer van een misdrijf - Bestanddeel van het misdrijf - Motivering in rechte - Strafvordering - Veroordeling - Vermelding van de wettelijke bepalingen

MISDRIJF - Verzwarende omstandigheden - Minderjarigheid van het slachtoffer van een misdrijf - Motivering in rechte - Strafvordering - Veroordeling - Vermelding van de wettelijke bepalingen

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering in rechte - Strafvordering - Veroordeling - Misdrijf waarbij de minderjarigheid van het slachtoffer een bestanddeel of verzwarende omstandigheid is - Vermelding van de wettelijke bepalingen

Il résulte des articles 163, alinéa 1er, 195, alinéa 1er, et 211 du Code d'instruction criminelle que le juge répressif est tenu d'indiquer, dans une décision de condamnation, les dispositions légales qui déterminent les éléments constitutifs de l'infraction mise à charge et celles qui édictent la peine; toutefois, lorsque le juge répressif condamne le prévenu du chef d'une infraction ayant l'état de minorité de la victime pour élément constitutif ou circonstance aggravante, lesdites dispositions ne l'obligent pas à faire mention de l'article 100ter du Code pénal, qui définit la notion de mineur (1). (1) Cass. 26 avril 2011, RG P.10.1972.N, Pas. 2011, n° 278.

MINORITE - Etat de minorité de la victime d'une infraction - Élément constitutif ou circonstance aggravante de l'infraction - Motivation en droit - Action publique - Condamnation - Indication des dispositions légales

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Etat de minorité de la victime d'une infraction - Élément constitutif de l'infraction - Motivation en droit - Action publique - Condamnation - Indication des dispositions légales

INFRACTION - Circonstances aggravantes - Etat de minorité de la victime d'une infraction - Motivation en droit - Action publique - Condamnation - Indication des dispositions légales

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation en droit - Action publique - Condamnation - Infraction ayant l'état de minorité de la victime pour élément constitutif ou circonstance aggravante - Indication des dispositions légales

P.20.0053.F

22 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200422.2F.3](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de beklaagde in hoger beroep zelf geen hoger beroep heeft kunnen instellen tegen het vonnis dat hem veroordeelt, impliceert niet dat het openbaar ministerie, dat hoger beroep heeft ingesteld, niet het recht heeft om afstand te doen van zijn eigen beroep overeenkomstig artikel 206 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 243.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Afstand van proceshandeling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Afstand

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Afstand

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de termijn om hoger beroep in te stellen eindigt op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, wordt de vervaldag, die in de termijn is inbegrepen, verplaatst op de eerstvolgende werkdag (1). (1) Cass. 23 oktober 1973, AC 1974, 220.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Principaal beroep - Termijn van dertig dagen - Berekening

- Artt. 203, § 1, eerste lid, en 644 Wetboek van Strafvordering

- Art. 53 Gerechtelijk Wetboek

La circonstance que le prévenu intimé n'aurait pas pu relever lui-même appel du jugement qui le condamne, ne prive pas le ministère public appelant du droit de se désister de son propre recours conformément à l'article 206 du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Désistement d'un acte de procédure - Appel du ministère public - Désistement

- Art. 206 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Généralités - Appel du ministère public - Désistement

- Art. 206 Code d'Instruction criminelle

Lorsque le délai de trente jours pour former appel arrive à son terme un samedi, un dimanche ou un jour férié légal, le jour de l'échéance, qui est compris dans le délai, est reporté au plus prochain jour ouvrable (1). (1) Cass. 23 octobre 1973, Pas. 1974, I, p. 202.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel principal - Délai de trente jours - Calcul

- Art. 203, § 1er, al. 1er, et 644 Code d'Instruction criminelle

- Art. 53 Code judiciaire

P.20.0054.F

1 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.5](#)

AC nr. ...

De verschoning wegens uitlokking geldt enkel voor diegene die zich schuldig maakt aan doodslag en opzettelijke slagen en verwondingen als het een onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden van de uitlokker betreft (1); er kan bijgevolg geen sprake zijn van uitlokking door het slachtoffer wanneer deze in staat van wettige verdediging handelt. (1) Cass. 25 september 2019, AR P.19.0544.F, AC 2019, nr. 480.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Verschoning van uitlokking - Voorwaarde - Onmiddellijke reactie op onrechtmatige en ernstige gewelddaden - Slachtoffer in staat van wettige verdediging

- Art. 411 Strafwetboek

STRAF - Verzachtende omstandigheden,

La cause d'excuse de provocation n'est admise dans le chef de celui qui se rend coupable d'homicide ou de coups ou blessures volontaires que pour autant qu'il s'agisse d'une réaction immédiate à des violences illicites et graves commises par le provocateur(1); il en résulte qu'il ne saurait y avoir provocation dans le chef de la victime si celle-ci se trouve en état de légitime défense. (1) Cass. 25 septembre 2019, RG P.19.0544.F, Pas. 2019, n° 480.

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Excuse de provocation - Condition - Réaction immédiate à des violences illicites et graves - Victime en état de légitime défense

- Art. 411 Code pénal

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi:

*verschoningsgronden - Verschoning van uitlokking -
Voorwaarde - Onmiddellijke reactie op onrechtmatige en
ernstige gewelddaden - Slachtoffer in staat van wettige
verdediging*

- Art. 411 Strafwetboek

*276/05 infraction - Excuse de provocation - Condition - Réaction
immédiate à des violences illicites et graves - Victime en état de
légitime défense*

- Art. 411 Code pénal

P.20.0060.F

8 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.1](#)

AC nr. ...

Wanneer het openbaar ministerie zijn hoger beroep enkel heeft gemotiveerd door de ontoereikendheid van de strafmaat, volgt hieruit niet dat de bepaling van die strafmaat wordt beperkt door de omschrijving die de eerste rechter in aanmerking heeft genomen en die in hoger beroep niet werd overgenomen; een wijziging van de wettelijke omschrijving van het misdrijf vormt, op zichzelf beschouwd, geen verzwaring van de toestand van de beklaagde, zelfs al kan de aldus in aanmerking genomen omschrijving een zwaardere straf tot gevolg hebben (1); die wijziging kan worden doorgevoerd op het enkele hoger beroep van de beklaagde, voor zover er geen zwaardere straf wordt uitgesproken; het is dus enkel wanneer de beklaagde als enige hoger beroep instelt of wanneer er, in geval van hoger beroep van het openbaar ministerie, geen eenparigheid van stemmen is (2), dat het gerecht in hoger beroep zich ertoe moet beperken aan de feiten van de telastlegging hun werkelijke omschrijving terug te geven en de strafrechtelijke gevolgen ervan te begrenzen in de bewoordingen van het in eerste aanleg gewezen vonnis. (1) "Elke rechter heeft de plicht aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven, onder de dubbele voorwaarde dat de kwalificatiewijziging niet tot gevolg mag hebben dat hij zich inlaat met andere feiten dan die welke bij hem aanhangig waren en dat het recht van verdediging wordt gerespecteerd" (Cass. 6 oktober 2015, AR P.15.0558.N, AC 2015, nr. 581); zie P. MORLET, « Changement de qualification – Droits et devoirs du juge », R.D.P.C., 1990, p. 561 e.v., inz. p. 580-581. (2) "Wanneer artikel 211bis Wetboek van Strafvordering van toepassing is op het vonnisgerecht, heeft het alleen betrekking op de gevallen waarin de appelrechter veroordeelt wegens feiten waarvoor de beklaagde in eerste aanleg werd vrijgesproken of waarin hij de straf verzwart die door de eerste rechter is opgelegd; het gerecht in hoger beroep moet dus niet met eenparige stemmen van zijn leden uitspraak doen wanneer het, zonder de beklaagde te veroordelen wegens een feit waarvoor hij was vrijgesproken of zonder zijn straf te verzwaren, zich ertoe beperkt de wettelijke omschrijving van het hem ten laste gelegde feit te wijzigen, ook als het een zwaarder

Lorsque le ministère public n'a motivé son appel que par l'insuffisance de la peine, il n'en résulte pas que la détermination de son taux soit enfermée dans les limites de la qualification retenue par le premier juge et abandonnée en degré d'appel; modifier la qualification légale de l'infraction ne constitue pas, en soi, une aggravation de la situation du prévenu, même si la prévention ainsi retenue est passible d'une peine plus grave (1); cette modification peut être opérée sur le seul appel du prévenu dans la mesure où une peine plus forte n'est pas prononcée; ce n'est donc qu'en cas d'appel du prévenu seul ou, s'il y a appel du ministère public, à défaut d'unanimité¹, que la juridiction d'appel doit se borner à restituer aux faits de la prévention leur véritable qualification et à en circonscrire les conséquences pénales dans les termes du jugement de premier ressort. (1) « Chaque juge a le devoir de donner aux faits dont il est saisi la qualification correcte, à la double condition que la modification de la qualification n'a pas pour conséquence qu'il se penche sur des faits autres que ceux dont il est saisi et que les droits de la défense sont respectés » (Cass. 6 octobre 2015, RG P.15.0558.N, Pas. 2015, n° 581); voir P. MORLET, « Changement de qualification - Droits et devoirs du juge », R.D.P.C., 1990, p. 561 e. s., spéc. pp. 580-581. 1 « Lorsqu'il s'applique à la juridiction de jugement, l'article 211bis du Code d'instruction criminelle concerne uniquement les cas où le juge d'appel condamne du chef de faits pour lesquels le prévenu a été acquitté en première instance ou augmente la peine infligée par le premier juge ; la juridiction d'appel ne doit donc pas statuer à l'unanimité de ses membres lorsque, sans condamner le prévenu du chef d'un fait dont il avait été acquitté ni aggraver une peine, elle se borne à modifier la qualification légale du fait, fût-il plus grave, mis à sa charge » (Cass. 2 décembre 2015, RG P.15.1215.F, Pas. 2015, n° 722; voir Cass. 30 novembre 2005, RG P.05.1143.F, Pas. 2005, n° 636). 1 « Lorsqu'il s'applique à la juridiction de jugement, l'article 211bis du Code d'instruction criminelle concerne uniquement les cas où le juge d'appel condamne du chef de faits pour lesquels le prévenu a été acquitté en première instance ou augmente la peine infligée par le premier juge ; la juridiction d'appel ne doit donc pas statuer à

feit betreft" (Cass. 2 december 2015, AR P.15.1215.F, AC 2015, nr. 722; zie Cass. 30 november 2005, AR P.05.1143.F, AC 2005, nr. 636).

l'unanimité de ses membres lorsque, sans condamner le prévenu du chef d'un fait dont il avait été acquitté ni aggraver une peine, elle se borne à modifier la qualification légale du fait, fût-il plus grave, mis à sa charge » (Cass. 2 décembre 2015, RG P.15.1215.F, Pas. 2015, n° 722; voir Cass. 30 novembre 2005, RG P.05.1143.F, Pas. 2005, n° 636).

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enige grief betreffende de strafmaat - Heromschrijving van de feiten door de rechter in hoger beroep - Invloed op de mogelijkheid om de straf te verzwaren

- Artt. 204, 210, tweede lid, en 211bis Wetboek van Strafvordering

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel du ministère public - Grief unique relatif à la peine - Requalification des faits par le juge d'appel - Incidence sur la faculté d'aggraver la peine

- Art. 204, 210, al. 2, et 211bis Code d'Instruction criminelle

P.20.0061.N

12 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.1](#)

AC nr. ...

Artikel 13 EVRM houdt in dat hij die klaagt over een schending van artikel 6.1 EVRM omdat zijn recht op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn is miskend, zich moet kunnen richten tot zijn nationale rechter teneinde dit te laten vaststellen en een adequaat rechtsherstel te krijgen; indien de redelijke termijn voor de berechting is overschreden, moet de rechter in de regel een straf uitspreken die daadwerkelijk en op een meetbare wijze verminderd is ten opzichte van de straf die hij had kunnen opleggen indien de redelijke termijn niet was overschreden (1). (1) Zie concl. OM.

L'article 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales implique que celui qui dénonce une violation de l'article 6, § 1er, de la Convention, au motif que son droit à l'examen de sa cause dans un délai raisonnable a été méconnu, doit pouvoir s'adresser à son juge national afin de le faire constater et d'obtenir une réparation adéquate; en cas de dépassement du délai raisonnable pour juger l'affaire, le juge est tenu, en règle, de prononcer une peine réduite de manière réelle et mesurable par rapport à la peine qu'il aurait pu infliger en l'absence d'un tel dépassement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Redelijke termijn - Miskening - Adequaat rechtsherstel - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Miskening - Adequaat rechtsherstel - Draagwijdte

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Délai raisonnable - Méconnaissance - Délai raisonnable - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable - Méconnaissance - Délai raisonnable - Portée

Uit de tekst van artikel 152 § 1, en § 2, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat het enkele feit dat de zaak niet wordt behandeld op de rechtsdag die door de rechter bij toepassing van artikel 152, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is bepaald, maar ze wordt uitgesteld naar een latere rechtszitting, niet inhoudt dat de partijen opnieuw op grond van die bepaling om conclusietermijnen kunnen verzoeken of dat de partijen het recht verkrijgen om tot de sluiting van het debat te concluderen; de rechter dient ook in een dergelijk geval conclusies die niet binnen de in het proces-verbaal van de rechtszitting van de inleidingszitting bepaalde data werden neergelegd of meegedeeld ambtshalve uit het debat te weren, tenzij toepassing wordt gemaakt van paragraaf 2 van artikel 152 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vaststelling van conclusietermijnen - Bepaling van de rechtsdag - Tijdige neerlegging van de conclusies - Uitstel van de zaak op de vastgestelde rechtsdag - Neerlegging van nieuwe aanvullende conclusies - Wering - Draagwijdte

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vaststelling van conclusietermijnen - Bepaling van de rechtsdag - Tijdige neerlegging van de conclusies - Uitstel van de zaak op de vastgestelde rechtsdag - Neerlegging van nieuwe aanvullende conclusies - Wering - Draagwijdte

Il résulte des termes de l'article 152 § 1er et § 2, du Code d'instruction criminelle et de ses travaux préparatoires que le seul fait que la cause n'ait pas été examinée à la date d'audience fixée par le juge en application de l'article 152, § 1er, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, mais remise à une audience ultérieure n'implique pas que les parties puissent solliciter de nouveaux délais pour conclure sur la base de cette disposition ou qu'elles obtiennent le droit de déposer des conclusions jusqu'à la clôture des débats; en pareil cas, le juge est donc tenu d'écarter d'office des débats les conclusions qui n'ont pas été déposées ou communiquées dans les délais fixés dans le procès-verbal de l'audience d'introduction, sauf s'il est fait application du paragraphe 2 de l'article 152 du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Fixation des délais pour conclure - Fixation de l'audience - Conclusions déposées dans les délais - Remise de la cause à la date d'audience fixée - Dépôt de nouvelles conclusions additionnelles - Ecartement - Portée

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Fixation des délais pour conclure - Fixation de l'audience - Conclusions déposées dans les délais - Remise de la cause à la date d'audience fixée - Dépôt de nouvelles conclusions additionnelles - Ecartement - Portée

Artikel 3 EVRM houdt geen verbod in op het uitvaardigen van een bevel tot aanhouding of de handhaving ervan lastens een inverdenkinggestelde die voorhoudt een significante verslavingsproblematiek te hebben en psychisch kwetsbaar te zijn en het houdt evenmin een verplichting in de inverdenkinggestelde dadelijk over te brengen naar een psychiatrische instelling en hem vervolgens residentieel te behandelen; het gerechtelijk onderzoek en de in het kader daarvan bevolen vrijheidsberoving van een inverdenkinggestelde hebben immers ook tot doel zijn geestestoestand te onderzoeken en vast te stellen, alsook de impact van die toestand op het plegen van de feiten, zodat voor zover aan de inverdenkinggestelde in de gevangenis passende zorg wordt verstrekt, een voorlopige hechtenis die wordt uitgevoerd in een gevangenis geen schending inhoudt van artikel 3 EVRM.

L'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'implique aucune interdiction de délivrance ou de maintien d'un mandat d'arrêt à l'encontre d'un inculpé qui prétend souffrir d'importants problèmes d'assuétude et de fragilité mentale, et n'implique pas davantage l'obligation de transférer immédiatement l'inculpé dans un établissement psychiatrique et de lui prodiguer ensuite un traitement résidentiel; en effet, l'instruction et la privation de liberté de l'inculpé ordonnée dans ce contexte ont également pour objectif d'examiner et de constater son état mental ainsi que son impact quant à la commission d'infractions, de sorte que l'exécution de la détention préventive en prison n'emporte pas violation de l'article 3 de la Convention si des soins adéquats y sont prodigués à l'inculpé.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Voorlopige hechtenis - Uitvaardiging van een aanhoudingsbevel of handhaving van de voorlopige hechtenis - Uitvoering in de gevangenis - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering - Geestestoestand van de inverdenkinggestelde - Draagwijdte

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Détention préventive - Délivrance d'un mandat d'arrêt ou maintien de la détention préventive - Exécution en prison - Conv. D.H., article 3 - Interdiction de la torture - Etat mental de l'inculpé - Portée

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Uitvaardiging van een aanhoudingsbevel of handhaving van de voorlopige hechtenis - Uitvoering in de gevangenis - Geestestoestand van de inverdenkinggestelde - Draagwijdte

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Interdiction de la torture - Délivrance d'un mandat d'arrêt ou maintien de la détention préventive - Exécution en prison - Etat mental de l'inculpé - Portée

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Uitvoering in de gevangenis - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering - Geestestoestand van de inverdenkinggestelde - Draagwijdte

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Exécution en prison - Conv. D.H., article 3 - Interdiction de la torture - Etat mental de l'inculpé - Portée

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Uitvoering in de gevangenis - Artikel 3 EVRM - Verbod van foltering - Geestestoestand van de inverdenkinggestelde - Draagwijdte

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Exécution en prison - Conv. D.H., article 3 - Interdiction de la torture - Etat mental de l'inculpé - Portée

De kamer van inbeschuldigingstelling die net als de raadkamer beslist tot de handhaving van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde uit te voeren in de gevangenis, wijzigt geen voor de inverdenkinggestelde gunstigere beschikking, ook niet als zij die handhavingsbeslissing neemt op grond van andere redenen dan de raadkamer (1). (1) Cass. 6 november 2012, AR P.12.1704.N, AC 2012, nr. 598.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving van de hechtenis - Strafverzwaring

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bevoegdheid van de rechter - Handhaving van de hechtenis - Strafverzwaring

Uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting te antwoorden op een conclusie van een inverdenkinggestelde betreffende de volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en het recidive- en collusiegevaar als bedoeld in artikel 16, § 1, eerste en vierde lid, Voorlopige Hechteniswet op het ogenblik van de beslissing; die verplichting houdt niet in dat de kamer van inbeschuldigingstelling, gelet op de korte duur waarbinnen zij moet beslissen, moet antwoorden op elk argument dat een inverdenkinggestelde aanvoert ter betwisting van die volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en het bestaan van recidive- en collusiegevaar, voor zover de kamer zich over die volstreekte noodzakelijkheid en die gevaren uitspreekt.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en recidive-en collusiegevaar - Draagwijdte

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid en recidive-en collusiegevaar - Draagwijdte

La chambre des mises en accusation qui, à l'instar de la chambre du conseil, décide de maintenir la détention préventive d'un inculpé à exécuter en prison, ne modifie pas une ordonnance plus favorable à l'inculpé, même si elle prend cette décision de maintien pour des motifs différents de ceux de la chambre du conseil (1). (1) Cass. 6 novembre 2012, RG P.12.1704.N, Pas. 2012, n° 598.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Chambre des mises en accusation - Maintien de la détention - Aggravation de la peine

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Chambre des mises en accusation - Compétence du juge - Maintien de la détention - Aggravation de la peine

Il résulte des articles 23, 4°, et 30, § 3, alinéa 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive que la chambre des mises en accusation est dans l'obligation de répondre aux conclusions d'un inculpé concernant l'absolue nécessité pour la sécurité publique et le risque de récidive et de collusion au moment de la décision, visés à l'article 16, § 1er, alinéas 1 et 4, de la même loi; compte tenu de la brièveté du délai dans lequel la chambre des mises en accusation doit rendre sa décision, cette obligation n'implique pas celle de répondre à chacun des arguments par lesquels un inculpé conteste l'existence d'une absolue nécessité pour la sécurité publique et d'un risque de récidive et de collusion, pour autant que la chambre se prononce sur l'existence d'une telle absolue nécessité et de tels dangers.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation - Absolue nécessité pour la sécurité publique et risque de récidive et de collusion - Portée

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation - Absolue nécessité pour la sécurité publique et risque de récidive et de collusion - Portée

Uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting te antwoorden op een conclusie van een inverdenkinggestelde betreffende het bestaan van recidive- en collusiegevaar als bedoeld in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet op het ogenblik van de beslissing, maar die verplichting houdt niet in dat de kamer van inbeschuldigingstelling, gelet op de korte duur waarbinnen zij moet beslissen, voor elke door een inverdenkinggestelde voorgestelde voorwaarde moet preciseren waarom die niet van aard is het gevaar voor recidive- en collusiegevaar te neutraliseren; die motiveringsverplichting heeft niet tot doel een inverdenkinggestelde in te lichten over de voorwaarden die bij een volgende beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis wel van aard zouden zijn om het gevaar voor recidive en collusie te neutraliseren.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Recidive-en collusiegevaar - Draagwijdte
VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Recidive-en collusiegevaar - Draagwijdte

Il résulte des articles 23, 4°, et 30, § 3, alinéa 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive que la chambre des mises en accusation est dans l'obligation de répondre aux conclusions d'un inculpé concernant l'existence d'un risque de récidive et de collusion visé à l'article 16, § 1er, alinéa 4, de la même loi mais, compte tenu de la brièveté du délai dans lequel la chambre des mises en accusation doit rendre sa décision, cette obligation n'implique pas celle de préciser, pour chacune des conditions proposées par l'inculpé, les raisons pour lesquelles elle n'est pas susceptible de neutraliser ledit risque; ladite obligation de motivation n'a pas pour objectif d'informer un inculpé quant aux conditions pouvant être considérées, lors d'une prochaine décision sur le maintien de sa détention préventive, comme susceptibles de neutraliser le risque de récidive et de collusion.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation - Risque de récidive et de collusion - Portée
DETENTION PREVENTIVE - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation - Risque de récidive et de collusion - Portée

Artikel 33, § 1, 1°, Wegverkeerswet, bestraft elke bestuurder van een voertuig of van een dier die, wetende dat dit voertuig of dit dier oorzaak van, dan wel aanleiding tot een ongeval op een openbare is geweest, de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld is te wijten; het door dit artikel bedoelde wanbedrijf vereist een ongeval, dit is een plotse abnormale gebeurtenis met schadelijke gevolgen en dit ongeacht de aard en de ernst van de schade die bovendien moet bestaan bij een derde, dit is elk ander persoon dan hij aan wie het vluchtmisdrijf wordt verweten (1). (1) De feiten dateren van vóór de wijziging van artikel 33, Wegverkeerswet, bij wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid, BS 15 maart 2018, waarbij het verschil tussen een ongeval en een verkeersongeval is weggefallen; M. STERKENS, Vluchtmisdrijf, OSS, nr. 12-13, p. 9-11; M. STERKENS, "Vluchtmisdrijf" in X, Bestendig handboek verkeersrecht, Deel III, Hoofdstuk 5, § 1, 4; P. ARNOU en M. DE BUSSCHERE, Misdrijven en sancties in de Wegverkeerswet, Kluwer, 1999,, nr. 473-474, p. 152.

L'article 33, § 1er, 1°, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière punit tout conducteur de véhicule ou d'animal qui, sachant que ce véhicule ou cet animal vient de causer ou occasionner un accident dans un lieu public, prend la fuite pour échapper aux constatations utiles, même si l'accident n'est pas imputable à sa faute; le délit visé par cet article requiert un accident, c'est-à-dire un événement anormal et soudain ayant des conséquences dommageables et ce, quelles que soient la nature et la gravité du dommage qui, en outre, doit exister dans le chef d'un tiers, c'est-à-dire toute autre personne que celle à qui le délit de fuite est reproché (1). (1) Les faits sont antérieurs à la modification de l'article 33 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière par la loi du 6 mars 2018 relative à l'amélioration de la sécurité routière, M.B. 15 mars 2018, qui a supprimé la distinction entre un accident et un accident de roulage ; M. STERKENS, « Vluchtmisdrijf », OSS, n° 12-13, p. 9-11 ; M. STERKENS, « Vluchtmisdrijf » dans X, « Bestendig handboek verkeersrecht », Partie III, Chapitre 5, § 1er, 4 ; P. ARNOU et M. DE BUSSCHERE, « Misdrijven en sancties in de Wegverkeerswet », Kluwer, 1999, n° 473-474, 152.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 -
Vluchtmisdrijf - Bestanddelen

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière -
Dispositions légales - Article 33 - Article 33, # 1er - Délit de fuite -
Éléments constitutifs

P.20.0071.N

28 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200128.2N.12](#)

AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling van een beschuldigde die naar het hof van assisen is verwezen met een beschikking tot gevangenneming met onmiddellijke tenuitvoerlegging, kan beslissen tot handhaving van de voorlopige hechtenis onder de modaliteit van elektronisch toezicht (1). (1) In die zin zie Cass. 17 oktober 2018, AR P.18.1011.F, AC 2018, nr. 565; Zie M.-A. BEERNAERT, "De la détention préventive sous surveillance électronique dans la phase de jugement", JT 2018, 821; K. LAMMENS, "Bevel tot gevangenneming onder elektronisch toezicht", NC 2019, 166-167; F. VROMAN, "Hechtenis onder elektronisch toezicht in het kader van de procedure voorlopige invrijheidstelling", T.Strafr. 2019, 130-131.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Beschikking tot gevangenneming - Modaliteit van elektronisch toezicht

- Artt. 26, § 3, tweede lid, en 27, § 1, 3°, a) Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Gevangenneming - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Modaliteit van elektronisch toezicht

- Artt. 26, § 3, tweede lid, en 27, § 1, 3°, a) Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

La chambre des mises en accusation qui statue sur une requête de mise en liberté provisoire d'un inculpé renvoyé devant la cour des assises par une ordonnance de prise de corps avec exécution immédiate peut décider de maintenir la détention préventive sous la modalité de la surveillance électronique (1). (1) Voir en ce sens Cass. 17 octobre 2018, RG P.18.1011.F, Pas. 2018, n° 565 ; voir M.-A. BEERNAERT, « De la détention préventive sous surveillance électronique dans la phase de jugement », J.T. 2018, p. 821 ; K. LAMMENS, « Bevel tot gevangenneming onder elektronisch toezicht », N.C. 2019, pp. 166-167 ; F. VROMAN, « Hechtenis onder elektronisch toezicht in het kader van de procedure voorlopige invrijheidstelling », T.Strafr. 2019, pp. 130-131.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Ordonnance de prise de corps - Modalité de la surveillance électronique

- Art. 26, § 3, al. 2, et 27, § 1er, 3°, a) L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Prise de corps - Requête de mise en liberté provisoire - Modalité de la surveillance électronique

- Art. 26, § 3, al. 2, et 27, § 1er, 3°, a) L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Artikel 67bis Wegverkeerswet voert ten laste van de houder van de kentekenplaat van het voertuig waarmee de overtreding is begaan een weerlegbaar vermoeden van daderschap in; de rechter moet aannemen dat de houder van de kentekenplaat de dader is, tenzij die slaagt in de weerlegging van het op hem rustende vermoeden; noch uit deze bepaling van de Wegverkeerswet noch uit artikel 6 EVRM noch uit de algemene rechtsbeginselen houdende eerbiediging van het recht van verdediging en het vermoeden van onschuld volgt dat indien de houder van de kentekenplaat schriftelijk mededeelt dat hij niet de bestuurder is van het voertuig op het ogenblik van de overtreding en die bewering desgevallend staft met stukken, de rechter verplicht is het openbaar ministerie te verzoeken alsnog te laten overgaan tot het verhoor van de betrokkene of gelet op de ontkenning verder onderzoek te laten uitvoeren of de persoonlijke verschijning te bevelen overeenkomstig artikel 185 Wetboek van Strafvordering; noch aan te nemen dat het vermoeden is weerlegd.

L'article 67bis de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière instaure dans le chef du titulaire de la plaque d'immatriculation du véhicule avec lequel l'infraction a été commise la présomption, qui peut être renversée, qu'il en est l'auteur ; le juge est tenu d'admettre que le titulaire de la plaque d'immatriculation est l'auteur, à moins que ce dernier parvienne à renverser la présomption qui pèse sur lui ; il ne résulte ni de cette disposition de la loi du 16 mars 1968, ni de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni des principes généraux du droit relatifs au respect des droits de la défense et à la présomption d'innocence que, lorsque le titulaire de la plaque d'immatriculation communique par écrit ne pas être le conducteur du véhicule au moment de l'infraction et que cette allégation est, le cas échéant, étayée par des pièces, le juge est tenu soit de requérir le ministère public afin qu'il veille à procéder à l'audition de la personne concernée ou, compte tenu de la dénégation, à instruire plus avant ou à ordonner la comparution en personne, conformément à l'article 185 du Code d'instruction criminelle, soit d'admettre que la présomption est renversée.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Vermoeden van onschuld - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Droit à un procès équitable - Présomption d'innocence - Roulage - Article 67bis - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption d'innocence - Caractère réfragable - Portée

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Présomption d'innocence - Loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Article 67bis - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption d'innocence - Caractère réfragable - Portée

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption d'innocence - Caractère réfragable - Portée

De rechter oordeelt onaantastbaar of de houder van de kentekenplaat van het motorvoertuig waarmee de overtreding werd begaan, erin slaagt het op hem op grond van artikel 67bis Wegverkeerswet rustende vermoeden te weerleggen; hij kan daartoe alle feitelijke gegevens in aanmerking nemen waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 22 november 2016, AR P.14.1909.N, AC 2016, nr. 662; Cass. 22 oktober 2013, AR P.13.0040.N, AC 2013, nr. 539.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Wegverkeer - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Bewijswaarde - Weerlegbaarheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Bewijswaarde - Weerlegbaarheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Weerlegbaarheid - Draagwijdte

Het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM of het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging zijn niet miskend door het enkele feit dat een beklaagde wordt veroordeeld voor een strafbaar feit zonder dat hij persoonlijk erover werd verhoord; het volstaat dat de beklaagde de gelegenheid heeft gehad tegenspraak te voeren over wat hem wordt ten laste gelegd en over de aan de rechter overgelegde gegevens.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Beklaagde - Persoonlijk verhoor - Verplichting - Mogelijkheid tot tegenspraak

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Beklaagde - Persoonlijk verhoor - Verplichting - Mogelijkheid tot tegenspraak

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging - Beklaagde - Persoonlijk verhoor - Verplichting - Mogelijkheid tot tegenspraak

Le juge décide souverainement si le titulaire de la plaque d'immatriculation du véhicule à moteur avec lequel l'infraction a été commise parvient à renverser la présomption qui pèse sur lui sur le fondement de l'article 67bis de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière ; pour ce faire, il peut prendre en considération tous les éléments factuels dont il apprécie souverainement la valeur probante ; la Cour vérifie toutefois si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 22 novembre 2016, RG P.14.1909.N, Pas. 2016, n° 662 ; Cass. 22 octobre 2013, RG P.13.0040.N, Pas. 2013, n° 539.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Roulage - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption d'innocence - Valeur probante - Caractère réfragable - Appréciation souveraine par le juge

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Roulage - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption d'innocence - Valeur probante - Caractère réfragable - Appréciation souveraine par le juge

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Roulage - Loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Article 67bis - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption d'innocence - Caractère réfragable - Portée

Le droit à un procès équitable tel que garanti par l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ou le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense ne sont pas méconnus par le simple fait qu'un prévenu est condamné du chef d'un fait punissable sans avoir été personnellement entendu à ce propos ; il suffit que le prévenu ait eu l'opportunité de contredire ce qui lui était reproché, ainsi que les éléments présentés au juge.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Prévenu - Audition en personne - Obligation - Possibilité de contradiction

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Droit à un procès équitable - Prévenu - Audition en personne - Obligation - Possibilité de contradiction

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits de la défense - Prévenu - Audition en personne - Obligation - Possibilité de contradiction

P.20.0077.N

7 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.1](#)

AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een inverdenkinggestelde niet regelmatig werd opgeroepen overeenkomstig artikel 127, §2 Wetboek van Strafvordering, om voor het onderzoeksgerecht te worden gehoord over de vordering tot regeling van de rechtspleging en de daaruit voortvloeiende miskennen van het recht van verdediging van die inverdenkinggestelde houdt niet altijd en automatisch in dat dit verzuim dermate substantieel is dat de verwijzingsbeschikking daardoor voor onbestaande moet worden gehouden (1); het staat in dat geval aan het vonnisgerecht te onderzoeken of dit verzuim ertoe heeft geleid dat het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde daadwerkelijk en onherstelbaar werd miskend zodat de verwijzingsbeschikking voor onbestaande moet worden gehouden; bij die beoordeling dient het vonnisgerecht meer bepaald na te gaan of het verzuim niet kon worden en werd geredimeerd door de rechten die de inverdenkinggestelde voor het vonnisgerecht kan laten gelden. (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 30 september 2015, AR P.15.0802.F, AC 2015, nr. 572.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Miskennen van het recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling der rechtspleging - Niet regelmatige oproeping inverdenkinggestelde - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Regeling van de

La seule circonstance qu'un inculpé n'ait pas été régulièrement convoqué, conformément à l'article 127, § 2, du Code d'instruction criminelle, pour être entendu devant la juridiction d'instruction sur les réquisitions en vue du règlement de la procédure, et que les droits de défense de cet inculpé aient dès lors été violés, n'implique pas toujours ni automatiquement que cette omission soit substantielle au point que l'ordonnance de renvoi doive être considérée comme inexistante (1) ; il appartient à la juridiction de jugement d'examiner, en pareille occurrence, si ladite omission a entraîné une violation effective et irréparable des droits de défense de l'inculpé, impliquant que l'ordonnance de renvoi doit être considérée comme inexistante; lors de cette appréciation, la juridiction de jugement doit plus précisément examiner si le respect des droits que l'inculpé peut faire valoir devant la juridiction de jugement a permis ou aurait pu permettre de réparer ladite omission. (1) Cass. 2 mars 2016, RG P.15.1448.F, Pas. 2016, n° 152 ; Cass. 30 septembre 2015, RG P.15.0802.F, Pas. 2015, n° 572.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Violation des droits de la défense - Renvoi à la juridiction de jugement - Saisine - Omission substantielle - Réparation - Droit de la défense dans le cadre de la phase de fond - Appréciation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127 et 182 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Irrégularité de la convocation de l'inculpé - Renvoi à la juridiction de jugement - Saisine - Omission substantielle - Réparation - Droit de la défense dans le cadre de la phase de fond - Appréciation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127 et 182 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Règlement de la procédure - Irrégularité de la convocation de l'inculpé - Renvoi à la

*rechtspleging - Niet regelmatige oproeping
inverdenkinggestelde - Verwijzing naar het vonnisgerecht -
Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim -
Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde -
Beoordeling*

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Regeling der rechtspleging - Miskenning van het recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Gerechtig onderzoek - Regeling der rechtspleging - Miskenning van het recht van verdediging - Verwijzing naar het vonnisgerecht - Aanhangigmaking van de zaak - Substantieel verzuim - Herstel - Rechten van verdediging in de fase ten gronde - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 127 en 182 Wetboek van Strafvordering

Geen enkele bepaling verleent aan het vonnisgerecht de bevoegdheid om uitspraak te doen over de wettigheid van een verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht (1). (1) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 20 maart 2012, AR P.11.1774.N, AC 2012, nr. 183; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0566.F, AC 2010, nr. 559; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0322.F, AC 2006, nr. 205. Zie ook R. VERSTRAETEN en Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2014, 1211-1212; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p.946-947; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST en S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 1264.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Allerlei - Regeling van de rechtspleging - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

7/06/2023

juridiction de jugement - Saisine - Omission substantielle - Réparation - Droit de la défense dans le cadre de la phase de fond - Appréciation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127 et 182 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Règlement de la procédure - Violation des droits de la défense - Renvoi à la juridiction de jugement - Saisine - Omission substantielle - Réparation - Droit de la défense dans le cadre de la phase de fond - Appréciation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127 et 182 Code d'Instruction criminelle

ACTION PUBLIQUE - Instruction - Règlement de la procédure - Violation des droits de la défense - Renvoi à la juridiction de jugement - Saisine - Omission substantielle - Réparation - Droit de la défense dans le cadre de la phase de fond - Appréciation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 127 et 182 Code d'Instruction criminelle

Aucune disposition n'octroie à la juridiction de jugement le pouvoir de statuer sur la légalité d'une ordonnance de renvoi rendue par la juridiction d'instruction (1). (1) Cass. 2 mars 2016, RG P.15.1448.F, Pas. 2016, n° 152; Cass. 20 mars 2012, RG P.11.1774.N, Pas. 2012, n° 183; Cass. 29 septembre 2010, RG P.10.0556.F, Pas. 2010, n° 559; Cass. 5 avril 2006, RG P.06.0322.F, Pas. 2006, n° 205. Voir également R. VERSTRAETEN et Ph. TRAEST, "Het recht van verdediging in de onderzoeksfase", N.C. 2008, 100; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2014, 1211. – 1212; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p. 946. – 947; C. VAN DEN WYNGAERT, Ph. TRAEST et S. VANDROMME, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Maklu, 2017, 1264.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Divers - Règlement de la procédure - Légalité de l'ordonnance de renvoi - Appréciation de la juridiction de jugement

P. 450/937

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling der rechtspleging - Verzuim - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

STRAFVORDERING - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Oproeping van de in verdenking gestelde - Verzuim - Wettigheid verwijzingsbeschikking - Beoordeling vonnisrechter

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Légalité de l'ordonnance de renvoi - Appréciation de la juridiction de jugement

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Omission - Légalité de l'ordonnance de renvoi - Appréciation de la juridiction de jugement

ACTION PUBLIQUE - Instruction - Règlement de la procédure - Convocation de l'inculpé - Omission - Légalité de l'ordonnance de renvoi - Appréciation de la juridiction de jugement

P.20.0078.N

17 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200317.2N.8](#)

AC nr. ...

Een verzoek tot onttrekking kan slechts gegrond worden verklaard als alle rechters van de rechtbank niet in staat zijn op een onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen over de vermelde zaak of indien bij partijen, derden of zelfs de publieke opinie daarover redelijkerwijze twijfel zou kunnen bestaan (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0813.N, AC 2015, nr. 432; Cass. 20 februari 2014, AR C.12.0053.N en C.12.0054.N, AC 2014, nr. 191.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Algemeen - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Gegrondheid

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Algemeen - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Gegrondheid

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

- Art. 542 Wetboek van Strafvordering

Une requête en dessaisissement ne peut être déclarée fondée que lorsque tous les juges du tribunal ne sont pas en mesure de se prononcer de manière indépendante et impartiale sur l'affaire ou s'il devait exister un doute raisonnable à cet égard dans le chef des parties, de tiers, ou même dans l'opinion publique (1). (1) Cass. 21 juin 2015, RG P.15.0813.N, Pas. 2015, n° 432; Cass. 20 février 2014, RG C.12.0053.N et C.12.0054.N, Pas. 2014, n° 191.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Généralités - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Fondement

- Art. 542 Code d'Instruction criminelle

- Art. 542 Code d'Instruction criminelle

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Généralités - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Fondement

- Art. 542 Code d'Instruction criminelle

- Art. 542 Code d'Instruction criminelle

P.20.0092.N

18 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.11](#)

AC nr. ...

Het cassatieberoep tegen de beslissing van de kamer voor de bescherming van de maatschappij van niet-ontvankelijkheid van het verzet van een geïnterneerde tegen de afwijzende beslissing over zijn op grond van art. 53 Interneringswet ingediend verzoek tot het verkrijgen van uitgaansvergunningen, is niet-ontvankelijk, aangezien deze beslissing niet is vermeld in artikel 78 Interneringswet over de toelaatbaarheid van het cassatieberoep.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek tot het bekomen

Le pourvoi contre la décision de la chambre de protection sociale déclarant irrecevable l'opposition formée par une personne internée contre la décision rejetant la demande de permission de sortie qu'elle a introduite sur la base de l'article 53 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement, est irrecevable dès lors qu'il n'est pas fait mention d'une telle décision à l'article 78 de ladite loi.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Demande de permission de sortie - Décision de rejet - Irrecevabilité de l'opposition formée contre cette décision - Pourvoi en cassation -

van een uitgaansvergunning - Afwijzende beslissing - Niet-ontvankelijkheid van het verzet tegen deze beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering CASSATIEBEROEP - Strafvakken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Geïnterneerde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Niet-ontvankelijk verzet tegen een beslissing inzake uitgaansvergunningen - Niet-ontvankelijk cassatieberoep

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering GEESTESZIEKE - Geïnterneerde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verzoek tot het bekomen van een uitgaansvergunning - Afwijzende beslissing - Niet-ontvankelijkheid van het verzet tegen deze beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 53 en 78 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Recevabilité

- Art. 53 et 78 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Interné - Chambre de protection sociale - Irrecevabilité de l'opposition formée contre une décision rendue en matière de permissions de sortie - Pourvoi irrecevable

- Art. 53 et 78 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement MALADE MENTAL - Interné - Chambre de protection sociale - Demande de permission de sortie - Décision de rejet - Irrecevabilité de l'opposition formée contre cette décision - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 53 et 78 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.20.0093.N

31 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200331.2N.6](#)

AC nr. ...

De betekening aan de procureur des Konings moet als onbestaande worden beschouwd wanneer de partij op wiens verzoek zij werd verricht, de woon- of verblijfplaats kende of diende te kennen van degene aan wie wordt betekend; de rechter oordeelt onaantastbaar en in het licht van de feitelijke gegevens die eigen zijn aan de zaak of het openbaar ministerie de werkelijke woon- of verblijfplaats van de eiser kende of had moeten kennen op het ogenblik van de betekening van het verstekvonnis, het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 4 november 2009, AR P.09.0972.F, AC 2009, nr. 640, RABG 2010, 425; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0107.F, AC 2009, nr. 285, RW 2010-11, 1053; Cass. 13 december 2000, AR P.001100.F, AC 2000, nr. 686; Cass. 14 februari 1995, AR P.93.1431.N, AC 1995, nr. 89. Zie ook F. VAN VOLSEM, "Over de wijzen van betekening in strafzaken in het algemeen en aan een in een buitenlandse gevangenis opgesloten beklagde in het bijzonder", RABG, 2010, 427-436; T. TOREMANS, "De nietigheid van de betekening aan de procureur des Konings wegens kennis van de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde", RW 2013-14, 163-169; A. BAILLEUX, Afstand van recht in de strafprocedure, Intersentia, 2019, p. 341-343.

La signification au procureur du Roi doit être considérée comme non avenue lorsque la partie à la requête de laquelle elle a été accomplie connaissait ou devait connaître le lieu du domicile ou de la résidence du signifié; le juge apprécie souverainement, à la lumière des éléments de fait propres à l'espèce, si le ministère public connaissait ou aurait dû connaître le lieu du domicile ou de la résidence du demandeur au moment de la signification du jugement par défaut, et la Cour se borne à vérifier si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 4 novembre 2009, RG P.09.0972.F, Pas. 2009, n° 640, RABG 2010, 425 ; Cass. 29 avril 2009, RG P.09.0107.F, Pas. 2009, n° 285 ; R.W. 2010-11, 1053 ; Cass. 13 décembre 2000, RG P.001100.F, Pas. 2000, n° 686 ; Cass. 14 février 1995, RG P.93.1431.N, Pas. 1995, n° 89. Voir également F. VAN VOLSEM, "Over de wijzen van betekening in strafzaken in het algemeen en aan een in een buitenlandse gevangenis opgesloten beklagde in het bijzonder", R.A.B.G., 2010, 427-436 ; T. TOREMANS, "De nietigheid van de betekening aan de procureur des Konings wegens kennis van de woon- of verblijfplaats van de geadresseerde", R.W. 2013-14, 163-169 ; A. BAILLEUX, Afstand van recht in de strafprocedure, Intersentia, 2019, p. 341-343.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - In het buitenland - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Beoordeling van de regelmatigheid van de betekening

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Beoordeling van de regelmatigheid van de betekening

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Laattijdigheid van het hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Beoordeling van de regelmatigheid van de betekening

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Etranger - Recevabilité de l'appel - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Appréciation de la régularité de la signification

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle
- Art. 32 et 40 Code judiciaire

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Recevabilité de l'appel - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Appréciation de la régularité de la signification

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle
- Art. 32 et 40 Code judiciaire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Caractère tardif de l'appel - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Appréciation de la régularité de la signification

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Ontvankelijkheid van het hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Beoordeling van de regelmatigheid van de betekening

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

Geen enkele bepaling verplicht het appelgerecht dan van oordeel is dat niet blijkt dat de betekening van het verstekvonnis onregelmatig is, de beklaagde en het openbaar ministerie de gelegenheid moet geven om alsnog daarvan het bewijs te leveren; de vraag naar de regelmatigheid van de betekening van het verstekvonnis en de tijdigheid van het hoger beroep behoren immers noodzakelijkerwijze tot het debat voor het appelgerecht en de partijen dienen er bij hun verweer mee rekening te houden.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Betekening van het verstekvonnis aan het openbaar ministerie - Laattijdigheid van het hoger beroep - Beoordeling door de feitenrechter - Bewijs - Debat voor de appelrechter - Voorafgaande verwittiging van de partijen

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Rechtspleging in hoger beroep - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Laattijdigheid van het hoger beroep - Beoordeling door de feitenrechter - Bewijs - Debat voor de appelrechter - Voorafgaande verwittiging van de partijen

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Laattijdigheid van het hoger beroep - Beoordeling door de feitenrechter - Bewijs - Debat voor de appelrechter - Voorafgaande verwittiging van de partijen

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Laattijdigheid van het hoger beroep - Beoordeling door de feitenrechter - Bewijs - Debat voor de appelrechter - Voorafgaande verwittiging van de partijen

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Recevabilité de l'appel - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Appréciation de la régularité de la signification

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

Aucune disposition n'oblige la juridiction d'appel selon laquelle il n'apparaît pas que la signification ait été irrégulière à donner au prévenu et au ministère public l'occasion d'en apporter la preuve; en effet, la question de la régularité de la signification du jugement par défaut et du caractère tardif ou non de l'appel fait nécessairement partie des débats devant la juridiction d'appel et doit être prise en compte par les parties dans leur défense.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Signification du jugement par défaut au ministère public - Caractère tardif de l'appel - Appréciation par le juge du fond - Preuve - Débats devant le juge d'appel - Information préalable des parties

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Procédure en appel - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Caractère tardif de l'appel - Appréciation par le juge du fond - Preuve - Débats devant le juge d'appel - Information préalable des parties

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Caractère tardif de l'appel - Appréciation par le juge du fond - Preuve - Débats devant le juge d'appel - Information préalable des parties

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Caractère tardif de l'appel - Appréciation par le juge du fond - Preuve - Débats devant le juge d'appel - Information préalable des parties

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

Uit geen enkele bepaling volgt dat het appelgerecht dat moet oordelen over de tijdigheid van een hoger beroep tegen een verstekvonnis, gebonden is door het standpunt van het openbaar ministerie bij het appelgerecht dat de betekening van het verstekvonnis onregelmatig is; het staat immers aan het appelgerecht in het licht van alle feitelijke gegevens van de zaak zich daarover uit te spreken.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Verblijf van appellant in een buitenlandse gevangenis - Regelmatigheid van de betekening - Hoger beroep - Termijn - Ontvankelijkheid - Regelmatigheid van de betekening - Standpunt van het openbaar ministerie - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Hoger beroep - Termijn - Ontvankelijkheid - Regelmatigheid van de betekening - Standpunt van het openbaar ministerie - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verstekvonnis - Betekening aan het openbaar ministerie - Regelmatigheid van de betekening - Hoger beroep - Termijn - Ontvankelijkheid - Regelmatigheid van de betekening - Standpunt van het openbaar ministerie - Beoordelingsvrijheid van de rechter

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 32 en 40 Gerechtelijk Wetboek

Il ne résulte d'aucune disposition que la juridiction d'appel qui doit se prononcer sur le caractère tardif ou non de l'appel d'un jugement par défaut, soit liée par le point de vue du ministère public près cette juridiction d'appel selon lequel la signification de ce jugement par défaut est irrégulière; il appartient en effet à la juridiction d'appel de prendre une décision sur ce point, à la lumière de tous les éléments de fait de la cause.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Séjour de l'appellant en prison à l'étranger - Régularité de la signification - Appel - Délai - Recevabilité - Régularité de la signification - Point de vue du ministère public - Liberté d'appréciation du juge

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Appel - Délai - Recevabilité - Régularité de la signification - Point de vue du ministère public - Liberté d'appréciation du juge

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Jugement par défaut - Signification au ministère public - Régularité de la signification - Appel - Délai - Recevabilité - Régularité de la signification - Point de vue du ministère public - Liberté d'appréciation du juge

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 32 et 40 Code judiciaire

P.20.0098.F

14 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.1](#)

AC nr. ...

Wanneer de schade het gevolg is van onderscheiden misdrijven en elke beklaagde de volledige schade heeft veroorzaakt, is het niet in het stadium van de verplichting tot de te betalen schuld maar in het stadium van de bijdrage tot die schuld dat het aandeel van elke schuldenaar zal worden bepaald op grond van de respectievelijke ernst van de strafrechtelijke fouten of van het belang ervan in het ontstaan van de schade.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Schade

7/06/2023

Lorsque le dommage est le fruit d'infractions distinctes et que chacun des prévenus a causé l'entière du préjudice, ce n'est pas au stade de l'obligation à la dette mais au stade de la contribution à celle-ci, que la détermination de la part de chacun des débiteurs s'évaluera en fonction de la gravité des fautes pénales respectives ou de l'importance de celles-ci dans la production du dommage.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Pluralité d'auteurs. solidarité - Dommage causé par des

P. 455/937

die werd veroorzaakt door onderscheiden misdrijven - Elke beklagde heeft de volledige schade veroorzaakt - Bepaling van het aandeel van elke schuldenaar - Beoordeling in het stadium van de bijdrage tot de schuld

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

infractions distinctes - Chacun des prévenus ayant causé l'entière du préjudice - Détermination de la part de chacun des débiteurs - Appréciation au stade de la contribution à la dette

- Art. 1382 Code civil

Wanneer de schade het gevolg is van onderscheiden misdrijven, kan dit tot een gevolg van hoofdelijkheid leiden: als in feite is aangetoond dat elke beklagde de volledige schade heeft veroorzaakt, zonder dat de omvang van hun respectievelijke verantwoordelijkheden kan worden vastgesteld, kunnen allen in solidum worden veroordeeld, dus elk voor het geheel; de rechter mag vervolgens het verweten feit als één enkel feit aanmerken om allen die hieraan hebben deelgenomen te veroordelen tot de volledige vergoeding van de veroorzaakte schade, en dit niet meer krachtens artikel 50 Strafwetboek, maar bij toepassing van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek (1). (1) J. DE CODT, "L'appréciation de la causalité dans le jugement des actions publique et civile", in P. MANDOUX en O. KLEES (s.l.d.), Actualités de droit pénal et de procédure pénale, uitg. van de jonge balie Brussel, 2001, p. 66.

Lorsque le dommage est le fruit d'infractions distinctes, un des effets de la solidarité peut jouer: s'il est établi, en fait, que chacun des prévenus a causé l'entière du préjudice, sans qu'il soit possible de mesurer l'ampleur de leurs responsabilités respectives, tous peuvent être condamnés in solidum, soit chacun pour le tout; il est alors au pouvoir du juge de considérer le fait culpeux comme unique et de condamner tous ceux qui y ont participé à la réparation intégrale du préjudice causé, et ceci non plus en vertu de l'article 50 du Code pénal mais par application de l'article 1382 du Code civil (1). (1) J. de Codt, « L'appréciation de la causalité dans le jugement des actions publique et civile », in P. Mandoux et O. Klees (s.l.d.), Actualités de droit pénal et de procédure pénale, éd. du jeune barreau de Bruxelles, 2001, p. 66.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Schade die werd veroorzaakt door onderscheiden misdrijven - Elke beklagde heeft de volledige schade veroorzaakt - Gevolg - Eén enkel verweten feit - Veroordeling in solidum

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Pluralité d'auteurs. solidarité - Dommage causé par des infractions distinctes - Chacun des prévenus ayant causé l'entière du préjudice - Conséquence - Fait culpeux unique - Condamnation in solidum

- Art. 1382 Code civil

P.20.0101.F

4 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.2](#)

AC nr. ...

Het bewijs van het feit dat een persoon die een voertuig op de openbare weg bestuurt in staat van dronkenschap verkeerde, is aan geen bijzondere regels onderworpen, zodat dit met name door vermoedens kan worden bewezen (1). (1) Cass. 11 december 1984, AR 8950, AC 1984-85, nr. 226.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Dronkenschap aan het stuur - Gemeen recht

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

DRONKENSCHAP - Dronkenschap aan het stuur - Bewijs - Gemeen recht - Vermoedens

7/06/2023

La preuve qu'une personne conduisant un véhicule sur la voie publique était en état d'ivresse n'est soumise à aucune règle particulière, de sorte qu'elle peut notamment être apportée par des présomptions (1). (1) Cass. 11 décembre 1984, RG 8950, Pas. 1985, n° 226.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Ivresse au volant - Droit commun

- Art. 35 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

IVRESSE - Ivresse au volant - Preuve - Droit commun - Présomptions

P. 456/937

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 35 - Dronkenschap aan het stuur - Bewijs - Gemeen recht - Vermoedens

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 35 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 35 - Ivresse au volant - Preuve - Droit commun - Présomptions

- Art. 35 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.20.0102.N29 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.4](#)

AC nr. ...

De verplichting om in een veroordelende beslissing de toegepaste wetsbepalingen te vermelden houdt niet in dat de wetsbepalingen in het overwegend gedeelte of in het dictum van het vonnis moeten worden vermeld; het volstaat dat de rechter in de veroordelende beslissing melding maakt van die toegepaste wetsbepalingen, ongeacht de plaats in die beslissing (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.18.0407.N, AC 2019, nr. 341; Cass. 17 april 2018, AR P.17.0823.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 12 september 2000, AR P.98.0911.N, AC 2000, nr. 460; Zie F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie- en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", N.C. 2020, 279-285; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken: over de verplichting de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", in *Amicus Curiae. Liber amicorum Marc De Swaef*, Intersentia, 2013, 441-464; R. VERSTRAETEN, *Handboek strafvordering*, Maklu, 2012, 1181-1182.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Toegepaste wetsbepalingen - Plaats in de rechterlijke beslissing

- Artt. 163, eerste lid, 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

L'obligation d'énoncer dans une décision de condamnation les dispositions de la loi dont il est fait application n'implique pas qu'il faille énoncer les dispositions légales dans les motifs ou dans le dispositif du jugement; il suffit que le juge énonce dans la décision de condamnation les dispositions de la loi dont il est fait application, où que ce soit dans la décision (1). (1) Cass. 4 juin 2019, RG P.18.0407.N, Pas. 2019, n° 341; Cass. 17 avril 2018, RG P.17.0823.N, inédit; Cass. 12 septembre 2000, RG P.98.0911.N, Pas. 2000, n° 460; Voir F. VAN VOLSEM, "De verplichting om in politie- en correctionele zaken de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", N.C. 2020, 279-285; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken: over de verplichting de toegepaste wetsbepalingen te vermelden", dans *Amicus Curiae. Liber amicorum Marc De Swaef*, Intersentia, 2013, 441-464 ; R. VERSTRAETEN, *Handboek strafvordering*, Maklu, 2012, 1191-1182.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Dispositions légales dont il est fait application - Endroit dans la décision judiciaire

- Art. 163, al. 1er, 195, al. 1er, en 211 Code d'Instruction criminelle

Door het strafbaar stellen van het op de openbare weg te hebben laten bevinden van een voertuig dat niet voorzien is van de door artikel 24, §1, KB Technische Eisen Voertuigen vereiste documenten, wenste de regelgever diegene te treffen die heeft nagelaten, alhoewel daartoe gehouden, de nodige maatregelen te treffen teneinde de naleving van dit wettelijk voorschrift te verzekeren; ook zij die op het ogenblik van de overtreding het voertuig niet economisch gebruiken op de openbare weg of het niet besturen kunnen zich aan dit misdrijf schuldig maken.

WEGVERKEER - Allerlei - Technische keuring voertuigen - Vereiste documenten van technische keuring - Het zich op de openbare weg laten bevinden van een voertuig - Verhuur van het voertuig - Economisch gebruik van het voertuig - Strafbaarheid

- Art. 24, § 1 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

Het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de omstandigheden van de zaak de eigenaar van een voertuig zich schuldig heeft gemaakt aan het op de openbare weg te hebben laten bevinden van het voertuig zonder dat het voorzien was van de vereiste documenten (1). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.19.1344.N, AC 2020, nr. 400; Cass. 29 maart 2006, AR P.05.0055.F, AC 2006, nr. 179, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in AC.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Technische keuring voertuigen - Vereiste documenten van technische keuring - Het zich op de openbare weg laten bevinden van een voertuig - Verhuur van het voertuig - Economisch gebruik van het voertuig

En punissant le fait de laisser se trouver sur la voie publique un véhicule qui n'est pas pourvu des documents requis par l'article 24, § 1er, de l'arrêté royal du 15 mars 1968 portant règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles et leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité, l'auteur de cette disposition a voulu viser la personne ayant omis, alors qu'elle y était tenue, de prendre les mesures nécessaires afin de veiller à l'observation de cette prescription légale; même ceux qui, au moment de l'infraction, ne sont pas les utilisateurs économiques du véhicule sur la voie publique ou qui ne le conduisent pas peuvent se rendre coupables de cette infraction.

ROULAGE - Divers - Contrôle technique des véhicules - Documents requis du contrôle technique - Laisser un véhicule se trouver sur la voie publique - Mise en location du véhicule - Usage économique du véhicule - Caractère punissable

- Art. 24, § 1er A.R. du 15 mars 1968 portant règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles, leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité

Il incombe au juge de décider, à la lumière des circonstances de la cause, si le propriétaire d'un véhicule s'est rendu coupable d'avoir laissé le véhicule se trouver sur la voie publique sans qu'il soit pourvu des documents requis (1). (1) Cass. 16 juin 2020, RG P.19.1344.N, Pas. 2020, n° 400; Cass. 29 mars 2006, RG P.05.0055.F, Pas. 2006, n° 179, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Contrôle technique des véhicules - Documents requis du contrôle technique - Laisser un véhicule se trouver sur la voie publique - Mise en location du véhicule - Usage économique du véhicule

Een vonnis of arrest kan vaststellingen bevatten betreffende het verloop van de rechtszitting; die vaststellingen, ook als ze niet zijn vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting, hebben authentieke bewijswaarde behoudens inschrijving wegens valsheid.

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Terechtzitting - Mededeling van het openbaar ministerie - Authentieke bewijswaarde

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Vaststellingen betreffende het verloop van de rechtszitting - Mededeling van het openbaar ministerie - Authentieke bewijswaarde

Un jugement ou un arrêt peut comporter des constatations concernant le déroulement de l'audience; ces constatations, même si elles ne sont pas consignées au procès-verbal de l'audience, ont une valeur probante authentique jusqu'à inscription en faux.

PREUVE - Matière répressive - Divers - Audience - Communication du ministère public - Valeur probante authentique

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Constatations concernant le déroulement de l'audience - Communication du ministère public - Valeur probante authentique

P.20.0104.N

12 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.4](#)

AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber verbinden de lastgever wanneer zij binnen de perken van de lastgeving zijn begaan en kunnen op zichzelf voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht opleveren; het recht op toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan de gerechtsdeurwaarders toekent, alsook de beperkingen die, wat de keuze van de instrumenterende deurwaarder betreft, voortvloeien uit de regels inzake territoriale bevoegdheid die in artikel 516 van datzelfde wetboek zijn bepaald, houden in dat de fout of de nalatigheid van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd waardoor de wettelijke termijn om cassatieberoep in te stellen kan worden verlengd met de tijdsduur waarin het voor de eiser volstrekt onmogelijk was om dit beroep in te stellen maar dit is niet het geval wanneer de gerechtsdeurwaarder de hem toerekenbare fout niet heeft begaan in het kader van het monopolie dat artikel 519, § 1, Gerechtelijk Wetboek aan deze ministeriële ambtenaar toekent, maar in de uitvoering van een handeling die hij overeenkomstig artikel 519, § 2, Gerechtelijk Wetboek op verzoek van een partij kan verrichten (1). (1) In deze zaak werd het cassatieberoep van de burgerlijke partij tijdig ingesteld en ook tijdig betekend aan de partijen tegen wie het gericht was, maar werden de betekeningsexploten neergelegd buiten de in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, bepaalde termijn. Deze verplichting wordt gesanctioneerd met de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep (F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Potpourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (eds.), *Procederen voor het Hof van Cassatie*, p. 260, nr. 266). De burgerlijke partij beriep zich op overmacht. Overmacht wordt restrictief ingevuld door het Hof en kan slechts voortvloeien uit "een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen en waardoor het hem onmogelijk was tijdig zijn rechtsmiddel aan te wenden" (Cass. 31 oktober 2017, AR P.17.0255.N, AC 2017, nr. 606). Zo werd met name geoordeeld dat het verweer dat niet tijdig een advocaat kon worden geraadpleegd

Les fautes ou négligences du mandataire engagent le mandant lorsqu'elles sont commises dans les limites du mandat et ne peuvent constituer en soi pour le mandant une cause étrangère, un cas fortuit ou de force majeure; le droit d'accès au juge, garanti par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, et le monopole que l'article 519, § 1er, du Code judiciaire réserve aux huissiers de justice, de même que les limites résultant, quant au choix de l'huissier instrumentant, des règles de compétence territoriale prévues à l'article 516 du même code, impliquent que la faute ou la négligence de cet officier ministériel peut être considérée comme un cas de force majeure permettant de proroger le délai légal de pourvoi en cassation du temps durant lequel le demandeur s'est trouvé dans l'impossibilité absolue de former ce recours, mais tel n'est pas le cas lorsque la faute imputable à l'huissier de justice n'a pas été commise dans le cadre du monopole que l'article 519, § 1er, du Code judiciaire réserve à cet officier ministériel, mais dans l'accomplissement d'un acte qu'il peut, conformément à l'article 519, § 2, de ce code, effectuer à la demande d'une partie (1). (1) Dans cette cause, le pourvoi en cassation avait été introduit en temps utile par la partie civile et également signifié dans le délai prescrit aux parties contre lequel il était dirigé, mais les exploits de signification déposés en dehors du délai fixé à l'article 429, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle. Cette obligation est sanctionnée par l'irrecevabilité du pourvoi (F. VAN VOLSEM, « Het cassatieberoep in strafzaken na 'Potpourri II' », dans B. MAES et P. WOUTERS (éd.), « *Procederen voor het Hof van Cassatie* », p. 260, n° 266). La partie civile s'est prévaluée de la force majeure. La Cour fait une interprétation restrictive de la force majeure qui ne peut résulter que d'une circonstance indépendante de la volonté du demandeur, circonstance qui n'a pu ni être prévue, ni conjurée et qui a privé le demandeur de la possibilité d'introduire son recours en temps utile.» (Cass. 31 octobre 2017, RG P.17.0255.N, Pas. 2017, n 606). Elle a ainsi décidé que la défense selon laquelle il a été impossible de consulter un avocat en temps utile (Cass., 10 juillet 2019, RG P.19.0694.F, Pas. 2019, n° 417) ou de trouver en

(Cass. 10 juli 2019, AR P.19.0694.F, AC 2019, nr. 417) of niet tijdig een advocaat-attesthouder kon worden gevonden (Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584 en noot AW) of niet tijdig de nodige handelingen werden gesteld ingevolge een wisseling van raadslieden (Cass. 12 maart 2019, AR P.18.0298.N, AC 2019, nr. 156 en Cass. 29 oktober 2019, AR P.19.0697.N, AC 2019, nr. 554) geen overmacht uitmaakt. In de thans voorliggende casus werd door de burgerlijke partij een fout van de gerechtsdeurwaarder ingeroepen bij de neerlegging van de betekeningsexploten en de hier voorliggende vraag is derhalve of deze fout kan worden beschouwd als overmacht. De Nederlandstalige afdeling van de eerste kamer had in een arrest van 8 februari 2019 geoordeeld dat gelet op het monopolie toegekend aan de gerechtsdeurwaarder door artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, alsmede op de beperkingen in de keuze van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder voortvloeiend uit de regels inzake territoriale bevoegdheid bepaald in artikel 516 van datzelfde wetboek, de fout van die ministeriële ambtenaar als overmacht kan worden beschouwd (Cass. 8 februari 2019, AR C.18.0048.N, AC 2019, nr. 83 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER), maar in een arrest van 11 april 2019 van de eerste kamer, Franstalige afdeling, oordeelde het Hof dat fouten of nalatigheden van de lasthebber, zelfs van een gerechtsdeurwaarder, de lastgever binden wanneer ze binnen de grenzen van de lastgeving worden begaan en voor de lastgever geen overmacht kunnen vormen (Cass. 11 april 2019, AR F.17.0143.F, AC 2019, nr. 229) - zie over deze beide arresten TBBR 2019/8, 492 e.v. en noot van S. DE REY en B. TILLEMANN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: zet lastgeving nog steeds de toon?" en JLMB 2019/29 en noot van J.-L. FAGNART, "La faute de l'huissier de justice et la force majeure". Gelet op deze tegenspraak volgde op 18 november 2019 een arrest gewezen in voltallige zitting (C.18.0510.F met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT op datum in Pas. - zie TBBR 2020/2, 102 e.v. en noot S. DE REY en B. TILLEMANN, "De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te

temps utile un avocat titulaire de l'attestation requise (Cass. 24 octobre 2017, RG P.16.1198.N, Pas. 2017, n° 584 et note signée A.W.) ou d'accomplir en temps opportun les actes nécessaires à la suite d'un changement de conseils (Cass. 12 mars 2019, RG P.18.0298.N, Pas. n° 156, et Cass. 29 octobre 2019, RG P.19.0697.N, Pas. 2019, n 554) ne constitue pas un cas de force majeure. Dans la présente cause, la partie civile a invoqué une faute de l'huissier de justice lors du dépôt des exploits de signification et la question qui se pose en l'espèce est de savoir si cette faute peut être considérée comme un cas de force majeure. Dans un arrêt du 8 février 2019, la section néerlandaise de la première chambre avait décidé que, eu égard au monopole que l'article 519, § 1er, du Code judiciaire réserve aux huissiers de justice, de même que les limites résultant, quant au choix de l'huissier instrumentant, des règles de compétence territoriale prévues à l'article 516 du même code, impliquent que la faute ou la négligence de cet officier ministériel peut être considérée comme un cas de force majeure (Cass. 8 février 2019, RG C.18.0048.N, Pas. 2019, n 83, avec concl. de Mme R. MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC), mais dans un arrêt du 11 avril 2019 rendu par la première chambre, section française, la Cour a décidé que les erreurs ou négligences du mandataire, fût-il un huissier de justice, engagent le mandant lorsqu'elles sont commises dans les limites du mandat et ne peuvent constituer pour le mandant un cas de force majeure (Cass. 11 avril 2019, RG F.17.0143.F, Pas. 219, n 219 – voir, au sujet de ces deux arrêts, T.B.B.R. 2019/8, 492 s. et note signée S. DE REY et B. TILLEMANN, « De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te ontsnappen: zet lastgeving nog steeds de toon? » et J.L.M.B. 2019/29 et note signée J.-L. FAGNART, « La faute de l'huissier de justice et la force majeure ». Vu cette contradiction, un arrêt a été rendu le 18 novembre 2019 en séance plénière (RG C.18.0510.F, Pas. 2019, n° 601 avec concl. de M. J.-M. GENICOT, avocat général – voir T.B.B.R. 2020/2, 102 s. et note signée S. DE REY et B. TILLEMANN, « De fout van de gerechtsdeurwaarder als overmacht om aan de onontvankelijkheid van een rechtsmiddel te

ontsnappen: in voltallige zitting beslecht" en PB 2019/5-6, 213 e.v. en noot P. DEPUYDT, "De fout van de gerechtsdeurwaarder: overmacht voor de rechtzoekende. Of toch niet?") waarin de regel bepaald in het arrest van 8 februari 2019 wordt overgenomen en derhalve het principe van overmacht bij een fout van de gerechtsdeurwaarder wordt aanvaard, maar in casu deze overmacht niet werd aangenomen omdat uit de neergelegde stukken niet kon worden afgeleid op welke datum de opdracht aan de deurwaarder om tot betekening over te gaan, werd gegeven. Tenslotte is het in het kader van deze problematiek ook van belang na te gaan wat precies onder het wettelijk monopolie van de gerechtsdeurwaarder wordt begrepen. Overeenkomstig artikel 519, §1, Gerechtelijk Wetboek, valt de betekening hier uiteraard wel onder, maar dit is niet het geval met de residuaire bevoegdheden bepaald in §2 van datzelfde artikel. Derhalve valt de neerlegging ter griffie van de betekeningstukken binnen de wettelijk vereiste termijn niet onder dit monopolie. Gelet op de tijdige betekening was het mogelijk deze neerlegging binnen de wettelijk bepaalde termijn te doen, temeer dat dit een handeling is die ook de eiser zelf kan en mag doen, zodat deze fout van de lasthebber -in casu de gerechtsdeurwaarder- geen overmacht uitmaakt (zie ook Cass. 27 maart 2020, AR F.18.0022.F, AC 2020, nr. 217; Cass. 21 december 2012, AR F.12.0006.N, AC 2012, nr. 709). AW.

ontsnappen: in voltallige zitting beslecht » et P&B 2019/5-6, 213 s. et note signée P. DEPUYDT, « De fout van de gerechtsdeurwaarder: overmacht voor de rechtzoekende. Of toch niet? », qui adopte la règle fixée dans l'arrêt du 8 février 2019 et accepte dès lors le principe de force majeure en cas de faute de l'huissier de justice, mais, dans le cas d'espèce, cette force majeure n'a pas été admise au motif qu'il ne pouvait se déduire des pièces déposées la date à laquelle l'huissier avait été mandaté pour procéder à la signification. Enfin, dans le cadre de cette problématique, il importe également de vérifier ce que recouvre précisément la notion de monopole légal de l'huissier de justice. Conformément à l'article 519, § 1er, du Code judiciaire, la signification en fait bien évidemment partie, mais tel n'est pas le cas des compétences résiduelles définies au paragraphe 2 du même article. Par conséquent, le dépôt des pièces de signification au greffe dans le délai légalement prescrit ne relève pas de ce monopole. Eu égard au fait que la signification a eu lieu en temps opportun, il était possible de procéder à ce dépôt dans le délai légalement prescrit, d'autant plus qu'il s'agit d'un acte que le demandeur peut également accomplir lui-même, de sorte que la faute du mandataire, en l'espèce l'huissier de justice, ne constitue pas un cas de force majeure (voir également Cass. 27 mars 2020, RG F.18.0022.F, Pas. 2020, n 217 ; Cass. 21 décembre 2012, RG F.12.0006.N, Pas. 2012, n 709). A.W.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van de betekeningsexploten - Overschrijding van de termijn bepaald in artikel 429, Wetboek van Strafvordering - Fout of nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder - Overmacht - Draagwijdte

GERECHTSDEURWAARDER - Fout of nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder - Cassatieberoep in strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van de betekeningsexploten - Overschrijding van de termijn bepaald in artikel 429, Wetboek van Strafvordering - Overmacht - Draagwijdte

LASTGEVING - Fouten of nalatigheden van de lasthebber - Gerechtsdeurwaarder - Cassatieberoep in strafzaken -

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Signification du pourvoi en cassation - Dépôt des exploits de signification - Dépassement du délai fixé à l'article 429, du Code d'instruction criminelle - Faute ou négligence de l'huissier de justice - Force majeure - Portée

HUISSIER DE JUSTICE - Faute ou négligence de l'huissier de justice - Pourvoi en cassation en matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Signification du pourvoi en cassation - Dépôt des exploits de signification - Dépassement du délai fixé à l'article 429, du Code d'instruction criminelle - Force majeure - Portée

MANDAT - Fautes ou négligences du mandataire - Huissier de justice - Pourvoi en cassation en matière répressive - Délais dans

Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van de betekeningsexploten - Overschrijding van de termijn bepaald in artikel 429, Wetboek van Strafvordering - Overmacht - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Cassatieberoep in strafzaken - Termijnen voor cassatieberoep en betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Betekening van het cassatieberoep - Neerlegging van de betekeningsexploten - Overschrijding van de termijn bepaald in artikel 429, Wetboek van Strafvordering - Fout of nalatigheid van de gerechtsdeurwaarder - Overmacht - Draagwijdte

lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Signification du pourvoi en cassation - Dépôt des exploits de signification - Dépassement du délai fixé à l'article 429, du Code d'instruction criminelle - Force majeure - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Accès au juge - Pourvoi en cassation en matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Signification du pourvoi en cassation - Dépôt des exploits de signification - Dépassement du délai fixé à l'article 429, du Code d'instruction criminelle - Faute ou négligence de l'huissier de justice - Force majeure - Portée

P.20.0106.N

17 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2N.2](#)

AC nr. ...

Uit de wetgeschiedenis van de wet van 7 februari 2003, die alleen in de Nederlandse tekst van artikel 38, § 3 Wegverkeerswet het woord "onderzoeken" heeft vervangen door "examens en onderzoeken" blijkt niet dat het de bedoeling was van de wetgever om het theoretisch en praktisch examen uit te sluiten van het toepassingsveld van artikel 48, eerste lid, 2° Wegverkeerswet; daaruit volgt dat met het begrip 'voorgescreven onderzoek' van het misdrijf rijden spijts verval rijbewijs niet alleen het medisch en het psychologisch onderzoek wordt bedoeld, maar ook het theoretisch en het praktisch examen.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Recht tot sturen - Verval uitgesproken als straf - Herstel in het recht tot sturen - Examens en onderzoeken

- Artt. 38, § 3, 47, eerste lid en 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 47 - Verval van het recht tot sturen - Einde van het verval - Ondergaan van opgelegde onderzoeken

- Artt. 38, § 3, 47, eerste lid en 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 48 - Verval van het recht tot sturen - Einde van het verval - Ondergaan van opgelegde onderzoeken

Des travaux préparatoires de la loi du 7 février 2003 portant diverses dispositions en matière de sécurité routière, qui a remplacé, uniquement dans le texte néerlandais de l'article 38, § 3, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, le terme « examens » par « épreuves et examens », il ne résulte pas que le législateur ait eu l'intention d'exclure les épreuves théorique et pratique du champ d'application de l'article 48, alinéa 1er, 2°, de ladite loi; il s'ensuit que la notion d'« examen imposé » spécifique à l'infraction consistant à conduire un véhicule à moteur en dépit d'une déchéance du droit de conduire, vise non seulement l'examen médical et l'examen psychologique mais aussi l'épreuve théorique et l'épreuve pratique.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Droit de conduire - Déchéance prononcée en tant que peine - Réintégration dans le droit de conduire - Examens et épreuves

- Art. 38, § 3, 47, al. 1er en 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 47 - Déchéance du droit de conduire - Fin de la déchéance - Réussite des épreuves imposées

- Art. 38, § 3, 47, al. 1er en 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 48 - Déchéance du droit de conduire - Fin de la déchéance - Réussite des épreuves imposées

- Artt. 38, § 3, 47, eerste lid en 48, eerste lid, 2° Wet
betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij
Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 38, § 3, 47, al. 1er en 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police
de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16
mars 1968

P.20.0114.F

23 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.8](#)

AC nr. ...

De arbeidsongevallenverzekeraar is gehouden tot de betaling van de vergoedingen bepaald in de Arbeidsongevallenwet; de getroffen en van een dergelijk ongeval of hun rechthebbenden kunnen zich op de aansprakelijke derde slechts verhalen voor de schade of het gedeelte van de schade dat niet is gedekt door de wettelijke arbeidsongevallenvergoeding; de vergoedingen die worden berekend volgens het gemeen recht mogen niet worden gecumuleerd met de in de arbeidsongevallenwetgeving voorziene vergoedingen, in zoverre beide vergoedingen dezelfde schade dekken; hieruit volgt dat de getroffen of diens rechthebbenden slechts een vergoeding voor lichamelijke schade kunnen vorderen volgens het gemeen recht voor zover de gemeenrechtelijke vergoeding hoger is dan de wettelijke vergoedingen die aan de getroffen werden uitgekeerd in toepassing van de Arbeidsongevallenwet, en slechts ten belope van dit saldo; in toepassing van dit beginsel moet de rechter de gemeenrechtelijke vergoeding berekenen en aan de getroffen slechts het verschil toekennen tussen die vergoeding en de vergoeding uitgekeerd door de arbeidsongevallenverzekeraar; het bedrag dat in aanmerking moet worden genomen voor de berekening van de tweede term van de vergelijking, stemt overeen met de uitgekeerde bruto arbeidsongevallenvergoedingen, dus de sociale bijdragen inbegrepen (1); wat de eerste term van de vergelijking betreft, heeft de getroffen, om het herstel van zijn schade te verkrijgen, recht op het equivalent van de nettolonen die hij zou hebben ontvangen mocht het ongeval niet hebben plaatsgehad (2); het bruto bedrag wordt slechts in aanmerking genomen indien wordt aangetoond dat het bedrag van op de vergoeding verschuldigde lasten overeenstemt met de lasten waarmee het loon van de benadeelde was bezwaard (3); pas na de berekening van het schadebedrag naar gemeen recht en van het bedrag van de door de arbeidsongevallenverzekeraar uitgekeerde bruto-vergoedingen, wordt de vergelijking gemaakt tussen beide om te bepalen of een bijkomende vergoeding aan de getroffen is verschuldigd, bovenop de sommen die door de

L'assureur-loi est tenu au paiement des indemnités fixées par la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail (5); les victimes d'un tel accident ou leurs ayants droit n'ont un recours contre le tiers responsable que pour les seuls dommages ou parties de dommage qui ne seraient pas indemnisés en loi; les indemnités calculées selon le droit commun ne peuvent pas se cumuler avec les indemnités prévues par la législation sur les accidents du travail dans la mesure où les unes et les autres couvrent le même dommage; il s'ensuit que la victime ou ses ayants droit ne peuvent exiger une indemnisation des dommages corporels suivant le droit commun que dans la mesure où l'indemnité calculée en droit commun est supérieure aux indemnités légales versées à la victime en application de la loi sur les accidents du travail, et à concurrence de cet excédent seulement; en application de ce principe, le juge doit calculer l'indemnité en droit commun et n'allouer à la victime que la différence entre cette indemnité et celle payée par l'assureur-loi; le montant à prendre en considération pour le calcul du deuxième terme de la comparaison, correspond aux allocations brutes versées en loi, les cotisations sociales étant dès lors incluses (1); quant au premier terme de la comparaison, la victime a droit, pour obtenir la réparation de son dommage, à l'équivalent des rémunérations nettes qu'elle aurait reçues si l'accident n'avait pas eu lieu (2); le montant brut n'est retenu que s'il est démontré que le montant des charges à supporter sur l'indemnité est équivalent au montant de celles qui grevaient la rémunération du préjudicié (3); c'est après avoir chiffré le montant du dommage en droit commun et des décaissements bruts effectués par l'assureur-loi, que la comparaison s'effectue entre les deux termes pour déterminer si un surplus reste dû à la victime, au-delà des sommes versées par l'assureur-loi (4). (1) Voir Cass. 28 avril 2015, RG P.13.1010.N, Pas. 2015, n° 278; Cass. 1er décembre 1997, RG S.96.0333.N, Pas. 1997, n° 520. (2) Voir concl. « dit en substance » de M. PIRET, alors avocat général, accompagnant Cass. 12 juin 1996, RG P.95.0079.F, Pas. 1996, I, n° 230 (et réf. en notes): « (...) la victime [d'un accident de travail], pour obtenir réparation intégrale de son dommage, (...) a droit à l'équivalent des

arbeidsongevallenverzekeraar werden uitgekeerd (4). (1) Zie Cass. 28 april 2015, AR P.13.1010.N, AC 2015, nr. 278; Cass. 1 december 1997, AR S.96.0333.N, AC 1997, nr. 520. (2) Zie concl. "in essentie" van M. PIRET, toen advocaat-generaal, bij Cass. 12 juni 1996, AR P.95.0079.F, AC 1996, nr. 230, op datum in Pas. (en de verwijzingen in noten): "(...) la victime [d'un accident de travail], pour obtenir réparation intégrale de son dommage, (...) a droit à l'équivalent des rémunérations nettes qu'elle aurait reçues si l'accident n'avait pas eu lieu. Les tribunaux doivent lui allouer cet équivalent ou le surplus qui lui reste dû au-delà de la somme que lui a payée l'assureur-loi. Les tribunaux doivent en outre allouer à la victime le montant nécessaire pour compenser les impôts et cotisations sociales éventuellement dus par elle sur l'indemnité qu'ils lui accordent. (...) L'indemnité de droit commun et l'indemnité-loi sont totalement distinctes l'une de l'autre, même si elles ouvrent le même dommage. En aucun cas il ne faut tenir compte, pour le calcul de l'indemnité de droit commun, de la cotisation de sécurité sociale dont la victime est redevable sur l'indemnité-loi. Cette dernière n'a rien à voir avec la détermination de la perte de salaire pour le calcul de l'indemnité de droit commun. (...) Sans doute est-il difficile d'évaluer les charges qui grèveront l'indemnité allouée en droit commun, mais (...) à défaut de bases d'évaluation, des réserves peuvent être actées à cet égard". (3) Zie Cass. 28 april 2015, AR P.13.1010.N, AC 2015, nr. 278; Cass. 24 april 2002, AR P.01.1623.F, AC 2002, nr. 248; Cass. 19 februari 2001, AR C.98.0119.N, AC 2001, nr. 96; Cass. 5 december 1990, AR 8184-8374, AC 1991, nr. 178; Cass. 28 april 1992, AC 1981-82, III, nr. 503. (4) Het OM concludeerde tot de verwerping van het cassatieberoep omdat het middel dat niet verduidelijkt hoe de bekritiseerde gronden de eiseres zouden grieven, naar zijn mening, niet-ontvankelijk leek. (5) Artt. 31 en 32 van het koninklijk besluit van 21 december 1971 houdende uitvoering van sommige bepalingen van de Arbeidsongevallenwet, zoals van toepassing vóór de wijziging bij koninklijk besluit van 27 september 2015.

rémunérations nettes qu'elle aurait reçues si l'accident n'avait pas eu lieu. Les tribunaux doivent lui allouer cet équivalent ou le surplus qui lui reste dû au-delà de la somme que lui a payée l'assureur-loi. Les tribunaux doivent en outre allouer à la victime le montant nécessaire pour compenser les impôts et cotisations sociales éventuellement dus par elle sur l'indemnité qu'ils lui accordent. (...) L'indemnité de droit commun et l'indemnité-loi sont totalement distinctes l'une de l'autre, même si elles ouvrent le même dommage. En aucun cas il ne faut tenir compte, pour le calcul de l'indemnité de droit commun, de la cotisation de sécurité sociale dont la victime est redevable sur l'indemnité-loi. Cette dernière n'a rien à voir avec la détermination de la perte de salaire pour le calcul de l'indemnité de droit commun. (...) Sans doute est-il difficile d'évaluer les charges qui grèveront l'indemnité allouée en droit commun, mais (...) à défaut de bases d'évaluation, des réserves peuvent être actées à cet égard ». (3) Voir Cass. 28 avril 2015, RG P.13.1010.N, Pas. 2015, n° 278; Cass. 24 avril 2002, RG P.01.1623.F, Pas. 2002, n° 248; Cass. 19 février 2001, RG C.98.0119.N, Pas. 2001, n° 96; Cass. 5 décembre 1990, RG 8184-8374, Pas. 1991, n° 178; Cass. 28 avril 1982, Pas. 1982, I, p. 950. (4) Le MP avait conclu au rejet au motif que le moyen lui paraissait irrecevable à défaut de préciser le grief que les motifs critiqués causeraient à la demanderesse. (5) Art. 31 et 32 de l'arrêté royal du 21 décembre 1971 portant exécution de certaines dispositions de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, avant leur modification par l'arrêté royal du 27 septembre 2015.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Arbeidsongeval - Vergoeding betaald door arbeidsongevallenverzekeraar - Saldo verschuldigd door de aansprakelijke derde - Netto- of brutoloon - Fiscale en sociale lasten

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 43, eerste lid, 46, § 2, en 47, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 31 en 32 KB 21 dec. 1971

ARBEIDSONGEVAL - Verzekering - Vergoeding betaald door arbeidsongevallenverzekeraar - Saldo verschuldigd door de aansprakelijke derde - Netto- of brutoloon - Fiscale en sociale lasten

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 43, eerste lid, 46, § 2, en 47, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 31 en 32 KB 21 dec. 1971

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Cumulatie en verbod - Vergoeding betaald door arbeidsongevallenverzekeraar - Saldo verschuldigd door de aansprakelijke derde - Netto- of brutoloon - Fiscale en sociale lasten

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 43, eerste lid, 46, § 2, en 47, eerste lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971
- Artt. 31 en 32 KB 21 dec. 1971

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Accident du travail - Indemnités payées par l'assureur-loi - Solde dû par le tiers responsable - Rémunération nette ou brute - Charges fiscales et sociales

- Art. 1382 et 1383 Code civil
- Art. 43, al. 1er, 46, § 2, et 47, al. 1er L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail
- Art. 31 et 32 A.R. du 21 décembre 1971

ACCIDENT DU TRAVAIL - Assurance - Indemnités payées par l'assureur-loi - Solde dû par le tiers responsable - Rémunération nette ou brute - Charges fiscales et sociales

- Art. 1382 et 1383 Code civil
- Art. 43, al. 1er, 46, § 2, et 47, al. 1er L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail
- Art. 31 et 32 A.R. du 21 décembre 1971

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Cumul et interdiction - Indemnités payées par l'assureur-loi - Solde dû par le tiers responsable - Rémunération nette ou brute - Charges fiscales et sociales

- Art. 1382 et 1383 Code civil
- Art. 43, al. 1er, 46, § 2, et 47, al. 1er L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail
- Art. 31 et 32 A.R. du 21 décembre 1971

Uit de samenhang van de artikelen 10, negende lid, en 14, §2, tweede lid, Probatielwet en de algemene economie van het probatietoezicht en van de herroepingsregeling volgt dat het onmogelijk de bedoeling van de wetgever kan geweest zijn dat het louter vestigen door een veroordeelde tijdens de proeftijd van zijn verblijfplaats buiten het Rijk tot gevolg heeft dat geen enkele Belgische rechter nog bevoegd is om kennis te nemen van een herroepingsvordering; er moet integendeel worden aangenomen dat in een dergelijk geval de rechtbank van eerste aanleg van de verblijfplaats van de veroordeelde op het ogenblik van het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis of arrest dat het probatie-uitstel heeft verleend, bevoegd is om kennis te nemen van de herroepingsvordering (1). (1) Zie ook P. HOET, *Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen*, Larcier, 2014, 155 en 212-213; L. DELBROUCK, "De bijzondere regels inzake territoriale bevoegdheid bij de herroeping van probatiemaatregelen", noot onder Antwerpen 8 februari 2011, *Limb. Rechtsl.* 2012, 33-36 en B. GROOTAERT, "De territoriale bevoegdheid met betrekking tot het toezicht en de herroeping van de bestraffingsmodaliteiten van de opschorting en het uitstel", noot onder Antwerpen 18 september 2013, *N.C.* 2013, 476-480.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Probatieluitstel - Nieuwe verblijfplaats van de veroordeelde buiten België - Herroeping van het probatieluitstel

- Artt. 10, negende lid, en 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieluitstel - Toezicht op het probatieluitstel - Verblijfplaats van de veroordeelde in het buitenland - Herroeping van het probatieluitstel - Bevoegd rechtscollege

- Artt. 10, negende lid, en 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Il résulte de la combinaison des articles 10, alinéa 9, et 14, § 2, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation et de l'économie générale de la surveillance probatoire et du régime de la révocation que le législateur n'a en aucun cas pu souhaiter que le simple fait qu'un condamné établisse son lieu de résidence en dehors du Royaume durant le délai d'épreuve entraîne l'incompétence de l'ensemble des juridictions belges pour connaître d'une demande de révocation; par contre, il y a lieu d'admettre en pareille occurrence que le tribunal de première instance du lieu de résidence du condamné au moment où le jugement ou l'arrêt ayant accordé le sursis probatoire passe en force de chose jugée, est compétent pour connaître de la demande de révocation (1). (1) Voir également P. HOET, *Gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen*, Larcier, 2014, 155 et 212-213; L. DELBROUCK, "De bijzondere regels inzake territoriale bevoegdheid bij de herroeping van probatiemaatregelen", note sous Anvers 8 février 2011, *Limb. Rechtsl.* 2012, 33-36 et B. GROOTAERT, "De territoriale bevoegdheid met betrekking tot het toezicht en de herroeping van de bestraffingsmodaliteiten van de opschorting en het uitstel", note sous Anvers 18 septembre 2013, *N.C.* 2013, 476-480.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Sursis probatoire - Nouveau lieu de résidence du condamné en dehors de la Belgique - Révocation du sursis probatoire

- Art. 10, al. 9, et 14, § 2, al. 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Surveillance du sursis probatoire - Lieu de résidence du condamné à l'étranger - Révocation du sursis probatoire - Jurisdiction compétente

- Art. 10, al. 9, et 14, § 2, al. 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Artikel 243 Strafwetboek bestraft als knevelarij iedere persoon die een openbaar ambt uitoefent en die bevel geeft om rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten of interesten, lonen of wedden te innen, of die te vorderen of te ontvangen, wetende dat zij niet verschuldigd zijn of het verschuldigde te boven gaat; het staat aan de rechter te oordelen of de betrokkene wist of de rechten, taksen, belastingen, gelden, inkomsten, interesten, lonen of wedden verschuldigd waren of het verschuldigde te boven gingen (1). (1) Zie alg. V. DAUGINET, "Knevelarij", A.F.T. 1992, 3-16; F. VAN VOLSEM en D. VAN HEUVEN, "Knevelarij", in Comm. Sr., 2004, 40p.; I. DELBROUCK, "Knevelarij", in Postal Memorialis. Lexicon Strafrecht, strafvordering en bijzondere wetten, 2010, 6p.; J. COLLIN, "La concussion", in Droit pénal et procédure pénale, 2016, 20p.

KNEVELARIJ - Moreel bestanddeel - Weten dat taksen of gelden niet verschuldigd zijn - Beoordeling

- Art. 243 Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Knevelarij - Weten dat taksen of gelden niet verschuldigd zijn - Beoordeling

- Art. 243 Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE

FEITENRECHTER - Knevelarij - Weten dat taksen of gelden niet verschuldigd zijn - Beoordeling

- Art. 243 Strafwetboek

L'article 243 du Code pénal punit comme coupable de concussion toute personne exerçant une fonction publique et ordonnant de percevoir ce qu'elle savait n'être pas dû ou excéder ce qui était dû pour droits, taxes, contributions, deniers, revenus ou intérêts, salaires ou traitements, ou de les exiger ou de les recevoir; il appartient au juge d'apprécier si les droits, taxes, contributions, deniers, revenus ou intérêts, salaires ou traitements n'étaient pas dus ou excédaient ce qui était dû (1). (1) Voir en général V. DAUGINET, "Knevelarij", A.F.T. 1992, 3-16; F. VAN VOLSEM et D. VAN HEUVEN, "Knevelarij", in Comm. Sr., 2004, 40p.; I. DELBROUCK, "Knevelarij", in Postal Memorialis. Lexicon Strafrecht, strafvordering en bijzondere wetten, 2010, 6p.; J. COLLIN, "La concussion", in Droit pénal et procédure pénale, 2016, 20p.

CONCUSSION - Élément moral - Savoir que des taxes ou deniers ne sont pas dus - Appréciation

- Art. 243 Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Concussion - Savoir que des taxes ou deniers ne sont pas dus - Appréciation

- Art. 243 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Concussion - Savoir que des taxes ou deniers ne sont pas dus - Appréciation

- Art. 243 Code pénal

Krachtens artikel 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering kan de burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf niet verjaren vóór de strafvordering; uit dat artikel volgt dat wanneer het slachtoffer zijn vordering vóór de verjaring van de strafvordering instelt voor de strafrechter, de verjaring van de burgerlijke rechtsvordering ophoudt te lopen zolang het geding niet is beëindigd; hieruit kan dus niet worden afgeleid dat wanneer de rechter, die kennisgenomen heeft van de strafvordering en van de burgerlijke rechtsvordering, vaststelt dat de eerstgenoemde vordering verjaard is, hij moet beslissen dat de laatstgenoemde vordering ook is verjaard wanneer ze van geen enkele verjaringsstuitende daad het voorwerp heeft uitgemaakt voordat de specifieke desbetreffende verjaring is ingetreden (1). (1) Bij toepassing, in dit geval, van art. 198 Wetboek van Vennootschappen, opgeheven door de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen. De eiser voerde aan dat het Hof inzake stedenbouw oordeelt dat "wanneer de vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat voor de strafrechter tijdig is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd" (Cass., 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549, aangehaald door Raoul DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, 2010, p. 1222, eerste lid). Dat arrest wijst er echter ook op dat "de vordering van de stedenbouwkundige inspecteur tot herstel in de vorige staat een burgerlijke rechtsvordering is volgend uit een misdrijf, zodat deze vordering, overeenkomstig artikel 26 Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, niet verjaart vóór de strafvordering". Hieruit volgt dat de vordering luidens dat arrest "tijdig" is ingesteld wanneer dit vóór de verjaring ervan is gebeurd, ongeacht of dat is geschied volgens de regels van het burgerlijk recht (zie Fr. KUTY, *Les principes généraux de droit pénal belge*, T. I - La loi pénale, 3e éd., Larcier, 2018, no 146, tweede lid) dan wel volgens de regels van de strafvordering. Zo heeft het Hof in zijn arrest van 16 maart 2010 beslist dat de burgerlijke rechtsvordering "tijdig" voor de

En vertu de l'article 26 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, l'action civile résultant d'une infraction ne peut se prescrire avant l'action publique; il suit de cet article que, lorsque devant le juge pénal, la victime introduit son action avant la prescription de l'action publique, la prescription de l'action civile cesse de courir jusqu'à la clôture de l'instance; il ne peut donc s'en déduire que lorsque le juge, saisi des actions publique et civile, constate que la première est prescrite, il doit décider que la seconde l'est aussi lorsqu'elle n'a fait l'objet d'aucun acte interruptif avant la prescription spécifique qui la régit (1). (1) En l'espèce, en application de l'art. 198 du Code des sociétés, code abrogé par la loi du 23 mars 2019 introduisant le Code des sociétés et des associations et portant des dispositions diverses. Le demandeur a fait valoir que la Cour considère en matière d'urbanisme que « lorsque la demande de remise en état des lieux est introduite en temps utile devant le juge pénal, la prescription de cette action ne court plus jusqu'à ce qu'une décision passée en force de chose jugée mette fin à l'instance » (Cass. 13 novembre 2007, RG P.07.0961.N, Pas. 2007, n° 549, cité par Raoul DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, 2010, p. 1222, al. 1er). Mais cet arrêt énonce aussi que « la demande de remise en état des lieux émanant de l'inspecteur urbaniste est une action civile résultant d'une infraction, qui, conformément à l'article 26 du Titre préliminaire au Code de procédure pénale, ne se prescrit pas avant l'action publique ». Il s'en déduit que la demande civile est introduite « en temps utile », aux termes de cet arrêt, si elle l'est avant sa prescription, que ce soit selon les règles civiles (voir Fr. KUTY, *Les principes généraux de droit pénal belge*, T. I - La loi pénale, 3e éd., Larcier, 2018, no 146, al. 2) ou selon celles de l'action publique. Ainsi, dans un arrêt du 16 mars 2010, la Cour a déduit que l'action civile a été introduite « en temps utile » devant le juge pénal de la seule constatation qu'elle l'a été avant la prescription de l'action publique, sans se référer aux règles de la prescription en droit civil, ajoutant : « il résulte [des art. 4 et 26 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et 2244 du Code civil] que l'introduction de l'action civile devant le juge pénal en temps utile interrompt la

strafrechter was ingesteld, enkel en alleen omdat ze vóór de verjaring van de strafvordering was ingesteld, zonder daarbij te verwijzen naar de burgerrechtelijke verjaringsregels. Het Hof voegt hieraan toe dat “[uit de artikelen 4 en 26 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 2244 Burgerlijk Wetboek] volgt dat wanneer de burgerlijke rechtsvordering tijdig voor de strafrechter is ingesteld, de verjaring ervan niet meer loopt totdat een in kracht van gewijsde gegane beslissing het geding heeft beëindigd. Ongeacht de verjaring van de strafvordering blijft de strafrechter bevoegd om de burgerlijke rechtsvordering te beoordelen” (Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1519.N, AC 2009, nr. 185 ; zie Cass. 13 mei 2003, AR P.02.1261.N, AC 2003, nr. 291, en de noten ; Cass. 13 november 2007, AR P.07.0961.N, AC 2007, nr. 549 ; Cass. 12 maart 2008, AR P.07.1523.F, AC 2008, nr. 171). (M.N.B.)

prescription jusqu'à ce qu'une décision définitive mette un terme à l'instance. Nonobstant la prescription de l'action publique, le juge pénal reste compétent pour apprécier l'action civile » (Cass. 16 mars 2010, RG P.09.1519.N, Pas. 2009, n° 185 ; voir Cass. 13 mai 2003, RG P.02.1261.N, Pas. 2003, n° 291, et notes ; Cass. 13 novembre 2007, RG P.07.0961.N, Pas. 2007, n° 549 ; Cass. 12 mars 2008, RG P.07.1523.F, Pas. 2008, n° 171). (M.N.B.)

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de strafvordering - Verjaring

- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

VENNOOTSCHAPPEN - Algemeen - gemeenschappelijke regels - Burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de strafvordering - Verjaring

- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Burgerlijke rechtsvordering volgend uit een misdrijf en ingesteld voor de strafrechter vóór de verjaring van de strafvordering

- Art. 26 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 198, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

ACTION CIVILE - Action civile résultant d'une infraction et intentée devant le juge répressif avant la prescription de l'action publique - Prescription

- Art. 26 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 198, § 1er Code des sociétés
- Art. 2244 Code civil

SOCIETES - Généralités. règles communes - Action civile résultant d'une infraction, visée au Code des sociétés et intentée devant le juge répressif avant la prescription de l'action publique - Prescription

- Art. 26 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 198, § 1er Code des sociétés
- Art. 2244 Code civil

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Action civile intentée devant le juge répressif - Action civile résultant d'une infraction et intentée devant le juge répressif avant la prescription de l'action publique

- Art. 26 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 198, § 1er Code des sociétés
- Art. 2244 Code civil

Wanneer als gevolg van een verschrijving van de griffie het rechtsdagbericht van de zaak aan de advocaat van de eiser werd gestuurd op een onjuist adres en die raadsman hierdoor het in artikel 1107 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde recht werd ontzegd om op die rechtszitting te verschijnen, aldaar de mondelinge conclusie van het openbaar ministerie te horen en, in voorkomend geval, het Hof te vragen een termijn vast te stellen om een antwoordnota neer te leggen, moet het tegensprekelijk karakter van de rechtspleging worden hersteld dat door de gelaakte verschrijving is teloorgegaan en moet derhalve het arrest worden ingetrokken dat het cassatieberoep heeft verworpen (1). (1) Het Hof heeft niet alleen arresten ingetrokken omdat ze enkel berustten op een verschrijving die de eiser niet kon worden aangerekend en waartegen hij zich niet heeft kunnen verdedigen (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1225), maar ook en met name wanneer het arrest van verwerping werd uitgesproken op een eerdere datum dan die welke per vergissing aan de eiser werd medegedeeld, zodat hij ervan kon uitgaan dat de termijn van het oude artikel 420bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering nog niet was verstreken (Cass. 19 juni 1972, AC 1972, p. 982 ; Cass. 29 september 1992, AR 7060, AC 1991-92, nr. 636, aangehaald door R. DECLERCQ, o.c., nr. 1223. noot 4796); zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 21 september 2016, AR P.16.0925.F, Pas. 2016, nr. 515. Het verstekarrest van 15 januari 2020 lijkt tevens vatbaar voor verzet. Weliswaar "doet het Hof naar luid van de artikelen 1108 en 1113 Gerechtelijk Wetboek recht, ongeacht of de advocaten en de partijen tegenwoordig zijn of niet en worden alle arresten geacht op tegenspraak te zijn geweest. Artikel 1106, tweede lid, van hetzelfde wetboek bepaalt [evenwel] dat de griffier een rechtsdagbericht van de zaak verstuurt ten minste vijftien dagen vóór de zitting. Het verzuim van dat vormvereiste ontnemt het arrest het tegensprekelijk karakter dat het geacht werd te bezitten." (Cass. 23 februari 2011, AR P.11.0297.F, AC 2011, nr. 163). Bovendien heeft het Hof met name het verzet ontvankelijk verklaard, « formée contre un arrêt rendu à la suite d'une

Lorsque par suite d'une erreur matérielle du greffe, l'avis de fixation de la cause adressé à l'avocat du demandeur l'a été à une adresse erronée, et que de ce fait, ce conseil a été privé du droit consacré par l'article 1107 du Code judiciaire, de comparaître à cette audience, d'y entendre les conclusions verbales du ministère public et de solliciter le cas échéant un délai aux fins de déposer une note en réponse, il y a lieu de restituer à la procédure le caractère contradictoire qu'elle a perdu du fait de l'erreur matérielle dénoncée et, à cette fin, de rétracter l'arrêt qui a rejeté le pourvoi (1). (1) La Cour a rétracté (ou « rapporté ») des arrêts non seulement au motif qu'ils reposaient uniquement sur une erreur matérielle de l'arrêt qui n'est pas imputable au demandeur et contre laquelle celui-ci n'a pas pu se défendre (voir R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 1225) mais aussi notamment lorsque l'arrêt de rejet avait été prononcé à une date antérieure à celle indiquée par erreur au demandeur, celui-ci ayant pu considérer que le délai de l'ancien article 420bis, al. 1er, du Code d'instruction criminelle n'était pas encore expiré (Cass. 19 juin 1972, Pas. 1972, I, p. 963 ; Cass. 29 septembre 1992, RG 7060, Pas. 1992, I, n° 636, cités par R. DECLERCQ, o.c., n° 1223. note 4796) ; voir concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, Cass. 21 septembre 2016, RG P.16.0925.F, Pas. 2016, n° 515. L'arrêt rendu par défaut le 15 janvier 2020 paraît tout aussi bien susceptible d'opposition. Certes, « aux termes des articles 1108 et 1113 du Code judiciaire, la Cour juge tant en l'absence qu'en présence des avocats et des parties, et tous ses arrêts sont réputés contradictoires. [Mais] l'article 1106, alinéa 2, du même code prévoit l'envoi d'un avertissement de fixation de la cause, par les soins du greffier, quinze jours au moins avant l'audience. L'omission de cette formalité enlève à l'arrêt le caractère contradictoire dont il était réputé revêtu. » (Cass. 23 février 2011, RG P.11.0297.F, Pas. 2011, n° 163). Et la Cour a notamment admis « la recevabilité de l'opposition formée contre un arrêt rendu à la suite d'une procédure pour laquelle les formalités prévues par l'ancien article 420ter du Code d'instruction criminelle n'avaient pas été observées, c'est-à-dire que la fixation n'a pas été

procédure pour laquelle les formalités prévues par l'ancien article 420ter du Code d'instruction criminelle n'avaient pas été observées, c'est-à-dire que la fixation n'a pas été portée, au moins 15 jours avant le jour de l'audience, au tableau des causes pendantes devant la Cour, affiché au greffe et dans la salle des audiences et contenant le nom des parties, des avocats et du magistrat du ministère public chargé de donner ses conclusions » (R. DECLERCQ, o.c., nr. 1221, en de verwijzingen in de noot 4766). (M.N.B.)

CASSATIE - Arresten - vorm - Rechtspleging - Voeging - Rechtspleging - Strafzaken - Tegensprekelijk karakter - Cassatieberoep - Rechtsdagbericht - Onjuist adres - Verschrijving die de eiser niet kan worden aangerekend - Bij verstek gewezen arrest van verwerping - Intrekking op vordering van de procureur-generaal - Nieuwe beschikkingen

- Artt. 1106, 1107 en 1113 Gerechtelijk Wetboek

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vernietiging - Rechtspleging - Tegensprekelijk karakter - Cassatieberoep - Rechtsdagbericht - Onjuist adres - Verschrijving die de eiser niet kan worden aangerekend - Bij verstek gewezen arrest van verwerping - Intrekking op vordering van de procureur-generaal - Nieuwe beschikkingen

- Artt. 1106, 1107 en 1113 Gerechtelijk Wetboek

portée, au moins 15 jours avant le jour de l'audience, au tableau des causes pendantes devant la Cour, affiché au greffe et dans la salle des audiences et contenant le nom des parties, des avocats et du magistrat du ministère public chargé de donner ses conclusions » (R. DECLERCQ, o.c., n° 1221 et réf. en note 4766). (M.N.B.)

CASSATION - Arrêts. forme - Procédure. jonction - Procédure - Matière répressive - Caractère contradictoire - Pourvoi - Avis de fixation - Adresse erronée - Erreur matérielle non imputable au demandeur - Arrêt de rejet rendu par défaut - Rétractation sur réquisitoire du procureur général - Dispositions nouvelles

- Art. 1106, 1107 et 1113 Code judiciaire

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Cassation - Procédure - Caractère contradictoire - Pourvoi - Avis de fixation - Adresse erronée - Erreur matérielle non imputable au demandeur - Arrêt de rejet rendu par défaut - Rétractation sur réquisitoire du procureur général - Dispositions nouvelles

- Art. 1106, 1107 et 1113 Code judiciaire

Artikel 91, eerste lid, Tarief in Strafzaken bepaalde dat in criminele en correctionele zaken die kosten van brief- en pakketpost hebben veroorzaakt, door de rechter aan de Staat als correspondentiekosten een som werd toe geschat, die niet meer mocht bedragen dan 10 procent van de gezamenlijke kosten; die bepaling is opgeheven bij artikel 43 van het koninklijk besluit van 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd; geen enkele bepaling van de wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoeging van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering of van het koninklijk besluit van 15 december 2019 biedt een rechtsgrond voor dergelijke veroordeling en dit geldt ook voor de omzendbrief nr. 131/7 over de indexering van de bedragen die mogen worden aangerekend door de personen die door de gerechtelijke overheden worden gevorderd voor het uitvoeren van een opdracht in een dienstverlenende rol die gerechtskosten in strafzaken genereert (1). (1) Wet van 23 maart 2019 betreffende de gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten en tot invoeging van een artikel 648 in het Wetboek van Strafvordering, BS 19 april 2019; KB van 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementele bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd, BS 27 december 2019; Omzendbrief 131/7 over de indexering van de bedragen die mogen worden aangerekend door de personen die door de gerechtelijke overheden worden gevorderd voor het uitvoeren van een opdracht in een dienstverlenende rol die gerechtskosten in strafzaken genereert.

Aux termes de l'article 91, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 28 décembre 1950 portant règlement général sur les frais de justice en matière répressive, dans les affaires criminelles et correctionnelles qui ont donné lieu à des frais de port de lettres et paquets, il sera alloué par le juge à l'État, à titre de frais de correspondance, une somme qui ne pourra dépasser 10 p. c. de la totalité des frais; cette disposition a été abrogée par l'article 43 de l'arrêté royal du 15 décembre 2019 fixant l'organisation des bureaux des frais de justice de l'arrondissement, ainsi que la procédure d'attribution, de vérification, de paiement et de recouvrement des frais de justice en matière pénale et des frais assimilés; aucune disposition de la loi du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle, ou de l'arrêté royal du 15 décembre 2019, ne constitue la base légale d'une telle condamnation, et ce constat vaut également s'agissant de la circulaire n° 131/7 relative à l'indexation des montants pouvant être imputés par les personnes requises par les autorités judiciaires afin de prester un service générant des frais de justice en matière pénale (1). (1) Loi du 23 mars 2019 concernant les frais de justice en matière pénale et les frais assimilés et insérant un article 648 dans le Code d'instruction criminelle, M.B. 19 avril 2019 ; A.R. du 15 décembre 2019 fixant l'organisation des bureaux des frais de justice de l'arrondissement, ainsi que la procédure d'attribution, de vérification, de paiement et de recouvrement des frais de justice en matière pénale et des frais assimilés, M.B. 27 décembre 2019 ; Circulaire n° 131/7 relative à l'indexation des montants pouvant être imputés par les personnes requises par les autorités judiciaires afin de prester un service générant des frais de justice en matière pénale.

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Algemeen - Wet 23 maart 2019 - Draagwijdte

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Algemeen - KB 15 december 2019 - Opheffing van artikel 91 Tarief Strafzaken - Draagwijdte

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Généralités - Loi du 23 mars 2019 - Portée

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Généralités - Arrêté royal du 15 décembre 2019 - Abrogation de l'article 91 de l'arrêté royal du 28 décembre 1950 - Portée

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken

- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950

- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

P.20.0126.N

11 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200211.2N.13](#)

AC nr. ...

Artikel 5.3 EVRM waarborgt het recht van de van zijn vrijheid beroofde beklaagde om binnen een redelijke termijn te worden berecht of hangende het proces in vrijheid te worden gesteld en het bepaalt dat de invrijheidstelling afhankelijk kan worden gesteld van een waarborg voor de verschijning van de betrokkene op de rechtszitting; daaruit volgt evenwel geen absoluut recht op invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom en het staat aan de rechter te oordelen of de doelstellingen van de voorlopige hechtenis zo kunnen worden bereikt (1). (1) Cass. 7 mei 2003, AR P.03.0620.F, AC 2003,, nr. 280.

BORGTOCHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Redelijke termijn - Borgsom - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Redelijke termijn - Invrijheidstelling - Borgsom - Draagwijdte

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Redelijke termijn - Borgsom - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

L'article 5, § 3, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales garantit le droit du prévenu privé de sa liberté à être jugé dans un délai raisonnable ou libéré pendant la procédure et dispose que la mise en liberté peut être subordonnée à une garantie assurant la comparution de l'intéressé à l'audience; il n'en résulte pas, cependant, de droit absolu à une mise en liberté contre paiement d'un cautionnement et il appartient au juge d'apprécier si les objectifs de la détention préventive peuvent être atteints par ce biais (1). (1) Cass. 7 mai 2003, RG P.03.0620.F, Pas. 2003, n° 280.

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Délai raisonnable - Cautionnement - Appréciation par le juge - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Délai raisonnable - Mise en liberté - Cautionnement - Portée

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Délai raisonnable - Cautionnement - Appréciation par le juge - Portée

Het onderzoeksgerecht oordeelt onaantastbaar over de vraag of een invrijheidstelling tegen betaling van een borgsom, welke tot doel heeft de betrokkene ertoe aan te zetten na zijn invrijheidstelling te verschijnen bij de proceshandelingen of om zich aan te bieden ter tenuitvoerlegging van de beslissing, een voldoende alternatief is voor de verdere vrijheidsbeneming; het oordeelt eveneens in het licht van die doelstellingen onaantastbaar over het bedrag van de borgsom en kan bij het bepalen van dat bedrag de financiële draagkracht van de betrokkene betrekken, maar hoeft dit niet te doen.

BORGTOCHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Alternatief voor de vrijheidsbeneming - Bedrag - Criteria - Financiële draagkracht - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

La juridiction d'instruction apprécie souverainement la question de savoir si une mise en liberté contre paiement d'un cautionnement, qui a pour objectif d'inciter l'intéressé à comparaître, après sa mise en liberté, à tous les stades de la procédure ou à se présenter en vue de l'exécution de la décision constitue une alternative adéquate au maintien de la privation de liberté; de même, elle a égard à ces objectifs afin d'apprécier souverainement le montant du cautionnement et, pour fixer ce montant, elle peut tenir compte de la capacité financière de l'intéressé, mais n'y est pas obligée.

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Cautionnement - Alternative à la privation de liberté - Montant - Critères - Capacité financière - Appréciation par la juridiction d'instruction - Portée

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Cautionnement - Alternative à la privation de liberté - Montant - Critères - Capacité financière - Appréciation par la juridiction d'instruction - Portée

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Cautionnement - Alternative à la privation de liberté - Montant - Critères - Capacité financière - Appréciation par la juridiction d'instruction - Portée

P.20.0136.F

1 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.3](#)

AC nr. ...

Luidens artikel 14, § 1bis, Probatiwewet kan het uitstel worden herroepen indien er gedurende de proeftijd een nieuw misdrijf is gepleegd dat de veroordeling tot een effectieve hoofdgevangenisstraf van ten minste één maand en ten hoogste zes maanden tot gevolg heeft gehad; in het tweede lid bepaalt voornoemd artikel dat, in dat geval, de procedure bepaald in § 2, tweede en derde lid, van dat artikel 14 van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 223.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatiueitstel - Facultatieve herroeping - Nieuwe veroordeling - Vordering tot herroeping - Toepasselijke procedure

- Art. 14, § 1bis Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Aux termes de l'article 14, § 1erbis, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, le sursis peut être révoqué si une nouvelle infraction commise pendant le délai d'épreuve a entraîné une condamnation à un emprisonnement principal effectif d'un mois au moins et de six mois au plus; en son alinéa 2, cette disposition prévoit que, dans ce cas, la procédure prévue au § 2, alinéas 2 et 3, dudit article 14 est d'application (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Révocation facultative - Nouvelle condamnation - Action en révocation - Procédure applicable

- Art. 14, § 1erbis L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Krachtens artikel 14, § 2, tweede lid, Probatielwet dient bij het dossier een verslag van de probatiecommissie tot herroeping van het probatieuitstel te worden gevoegd wanneer het openbaar ministerie de vordering tot herroeping van die maatregel wegens het plegen van een nieuw misdrijf instelt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 223.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieluitstel - Facultatieve herroeping - Voorwaarde - Nieuwe veroordeling - Verslag van de probatiecommissie tot herroeping

- Art. 14, § 2, tweede lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

En vertu de l'article 14, § 2, alinéa 2, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation, la jonction au dossier d'un rapport de la commission de probation tendant à la révocation du sursis probatoire est requise lorsque le ministère public intente l'action en révocation de cette mesure en raison d'une nouvelle infraction (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Révocation facultative - Condition - Nouvelle condamnation - Rapport de la commission de probation tendant à la révocation

- Art. 14, § 2, al. 2 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.20.0143.F

16 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.11](#)

AC nr. ...

De veroordeling van de beklaagde tot voorlegging van verbeurdverklarde maar niet inbeslaggenomen goederen of tot het betalen van de tegenwaarde ervan indien hij deze verplichting niet nakomt, valt niet onder artikel 211bis Wetboek van Strafvordering dat de regel van eenparigheid afkondigt die geldt in alle gevallen waar de strafrechtelijke veroordeling in hoger beroep wordt verzaamd; een dergelijke veroordeling, alsook de daaruit voortvloeiende bijdrage in de schuld, is geen straf, maar het civielrechtelijk gevolg van de strafrechtelijke veroordeling tot verbeurdverklaring.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Burgerrechtelijk gevolg van de verbeurdverklaring - Veroordeling tot voorlegging van verbeurdverklarde maar niet inbeslaggenomen goederen of tot betaling van de tegenwaarde ervan

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Regel van éénparigheid - Verzwaring van de strafrechtelijke veroordeling - Begrip - Veroordeling tot voorlegging van verbeurdverklarde maar niet inbeslaggenomen goederen of tot betaling van de tegenwaarde ervan

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

La condamnation du prévenu à reproduire les biens confisqués non saisis et à en payer la contrevaletur s'il manque à cette obligation ne rentre pas dans les prévisions de l'article 211bis du Code d'instruction criminelle qui édicte la règle de l'unanimité applicable dans tous les cas où la condamnation pénale est aggravée en degré d'appel; pareille condamnation, et la contribution à la dette qui en résulte, ne constituent pas une peine mais la conséquence civile de la condamnation pénale à la confiscation.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Conséquence civile de la confiscation - Condamnation à reproduire les biens confisqués non saisis ou à en payer la contrevaletur

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Règle de l'unanimité - Aggravation de la condamnation pénale - Notion - Condamnation à reproduire les biens confisqués non saisis ou à en payer la contrevaletur

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

De deelneming aan een collectief misdrijf kan worden afgeleid uit de welbewuste medewerking die aan de hoofddader werd verleend bij de feiten die de strafbare handeling uitmaken, zelfs indien de mededader niet rechtstreeks aan elk van deze feiten heeft meegewerkt; wanneer de strafbare handelingen een geheel vormen, kan de deelneming aan een gedeelte ervan worden beschouwd als deelneming aan de gehele onderneming in hoofde van diegene die de doelstellingen ervan heeft onderschreven.

MISDRIJF - Deelneming - Strafbare deelneming aan een collectief misdrijf - Begrip - Voorwaarden - Deelneming aan een gedeelte van de feiten die de strafbare handeling uitmaken

- Art. 66 Strafwetboek

Artikel 311, § 1, AWDA staat de strafrechter niet toe om, wanneer hij vaststelt dat de vervolging vertraging heeft opgelopen, de accijnsschuld om die reden vrij te stellen van de wettelijke interest.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Vervolging voor de strafrechter - Veroordeling tot betaling van ontdoken rechten - Moratoire interesten - Vetraging bij de uitoefening van de strafvordering - Vrijstelling van de moratoire interesten - Wettigheid

- Art. 311, § 1 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

La participation à un délit collectif peut se déduire du concours prêté, en connaissance de cause, à l'auteur principal dans les faits qui consomment l'action, même si le coauteur n'a pas coopéré directement à chacun de ces faits; lorsque les actes culpeux forment un tout, la participation à une partie d'entre eux peut être considérée comme une participation à l'ensemble de l'entreprise dans le chef de celui qui a souscrit à ses objectifs.

INFRACTION - Participation - Participation punissable à un délit collectif - Notion - Conditions - Participation à une partie des faits constituant le délit collectif

- Art. 66 Code pénal

L'article 311, § 1er, de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises, n'autorise pas le juge répressif, qui constate un retard dans l'exercice de l'action publique, à exonérer, pour ce motif, la dette accisienne de l'intérêt dont elle est grevée par la loi.

DOUANES ET ACCISES - Poursuites exercées devant le juge pénal - Condamnation au paiement des droits éludés - Intérêts moratoires - Retard dans l'exercice de l'action publique - Exonération des intérêts moratoires - Légalité

- Art. 311, § 1er L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

Wanneer de voorzitter van het hof van assisen een verzoek tot het verhoren van getuigen afwijst dat overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering is ingediend, kan het hof (1) achteraf, tijdens de debatten, niet opnieuw over hetzelfde verzoek uitspraak doen, aangezien de met toepassing van de voormelde bepaling gewezen beslissing niet voor hoger beroep vatbaar is en enkel de voorzitter, in de bij artikel 281 Wetboek van Strafvordering bepaalde omstandigheden, bevoegd is om de maatregelen en verhoren te bevelen die hij voor de waarheidsvinding nuttig acht. (1) In de zin van art. 216octies Wetboek van Strafvordering, namelijk "de voorzitter en de twee assessoren".

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat -

Après que le président de la cour d'assises a rejeté une demande d'interrogatoire formulée conformément à l'article 278 du Code d'instruction criminelle, la cour (1) ne saurait, lors des débats, statuer à nouveau sur la même demande, la décision rendue en application de la disposition précitée n'étant pas susceptible de recours et seul le président, dans les conditions prévues à l'article 281 de ce code, étant investi du pouvoir d'ordonner les devoirs et auditions qui lui semblent utiles à la manifestation de la vérité. (1) Au sens de l'art. 216octies C.I.cr., soit « le président et les deux assesseurs ».

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Liste des témoins à entendre - Demande rejetée par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Compétence

- Art. 278, 281 et 306 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Liste des témoins à entendre - Demande rejetée par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Compétence

- Art. 278, 281 et 306 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Liste des témoins à entendre - Demande rejetée par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Compétence

- Art. 278, 281 et 306 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Liste des témoins à entendre - Demande rejetée par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Compétence

- Art. 278, 281 et 306 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Liste des témoins à entendre - Demande rejetée par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Compétence

Bevoegdheid

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Lijst van de te verhoren getuigen - Verzoek verworpen door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Bevoegdheid

- Artt. 278, 281 en 306 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 278, 281 et 306 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Liste des témoins à entendre - Demande rejetée par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Compétence

- Art. 278, 281 et 306 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Artikel 278bis Wetboek van Strafvordering (1) vertrouwt de beoordeling van de in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bedoelde middelen, die de partijen aan de feitenrechter kunnen voorleggen, toe aan de voorzitter van het hof en niet meer aan het hof (2) zelf, terwijl voor de gemeenrechtelijke gerechten de rechtbank en niet de voorzitter over die middelen uitspraak doet; dat onderscheid wordt niet gemaakt tussen beschuldigden die zich in dezelfde toestand bevinden en waarop verschillende regels van toepassing zouden zijn, maar tussen justitiabelen die zich in verschillende juridische toestanden bevinden die zonder onderscheid gelden voor alle personen die tot de betrokken categorieën behoren; er bestaat dus geen grond om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof (3). (1) Ingevoegd door art. 46 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensden, en tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie en van het Sociaal Strafwetboek, BS 24 mei 2019, in werking getreden op 3 juni 2019. (2) In de zin van art. 216octies Wetboek van Strafvordering, namelijk "de voorzitter en de twee assessoren". (3) Voor andere toepassingen van dit beginsel, zie Cass. 5 juni 2019, AR P.19.0346.F, AC 2019, nr. 351, met noot M.N.B. (betreffende de veralgemeende correctionaliseerbaarheid van de misdaden) ; Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546 (wat betreft art. 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering "Antigoon"); Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van advocaat-generaal Duinslaeger (betreffende de mogelijkheid van een onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet overeenkomstig art. 235ter Wetboek van Strafvordering, maar niet tegen een arrest dat uitspraak doet overeenkomstig art. 235quater van datzelfde wetboek).

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Verplichting - Grenzen - Personen in een verschillende rechtstoestand - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Hof van assisen en gemeenrechtelijke gerechten

- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

7/06/2023

L'article 278bis du Code d'instruction criminelle (1) attribuée au président de la cour d'assises, et non plus à la cour (2) elle-même, le jugement des moyens visés à l'article 235bis du même code, que les parties peuvent soumettre au juge du fond, alors que devant les juridictions de droit commun, c'est le tribunal et non le président qui statue sur ces moyens; cette distinction n'est pas faite entre des accusés se trouvant dans la même situation et auxquels s'appliqueraient des règles différentes, mais entre des justiciables se trouvant dans des situations juridiques différentes sans distinction pour chacune des personnes relevant des catégories concernées; il n'y a dès lors pas lieu de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle (3). (1) Inséré par l'art. 46 de la loi du 5 mai 2019 portant des dispositions diverses en matière pénale et en matière de cultes, et modifiant la loi du 28 mai 2002 relative à l'euthanasie et le Code pénal social, MB, 24 mai 2019, vig. 3 juin. (2) Au sens de l'art. 216octies C.I.cr., soit « le président et les deux assesseurs ». (3) Pour d'autres applications de ce principe, voir Cass. 5 juin 2019, RG P.19.0346.F, Pas. 2019, n° 351, et note signée M.N.B. (quant à la correctionnalisabilité généralisée des crimes); Cass. 23 septembre 2015, RG P.14.0238.F, Pas. 2015, n° 546 (quant à l'art. 32 T.P.C.P.P. « Antigoon »); Cass. 15 février 2011, RG P.10.1665.N, Pas. 2011, n° 134 et concl. de M. DUINSLAEGER, alors avocat général (quant à l'ouverture d'un pourvoi en cassation immédiat contre un arrêt statuant conformément à l'article 235ter C.I.cr., mais non contre un arrêt statuant conformément à l'article 235quater du même code).

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Obligation - Limites - Personnes dans une situation juridique différente - Moyens visés à l'article 235bis C.I.cr. - Cour d'assises et juridictions de droit commun

- Art. 235bis et 278bis Code d'Instruction criminelle

P. 482/937

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Verplichting - Grenzen - Personen in een verschillende rechtstoestand - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Hof van assisen en gemeenrechtelijke gerechten

- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Regelmatigheid van de rechtspleging - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Bevoegdheid van de voorzitter van het hof van assisen - Onderscheid met de gemeenrechtelijke gerechten - Personen in een verschillende rechtstoestand - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Regelmatigheid van de rechtspleging - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Bevoegdheid van de voorzitter van het hof van assisen - Onderscheid met de gemeenrechtelijke gerechten - Personen in een verschillende rechtstoestand - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Verplichting - Grenzen - Personen in een verschillende rechtstoestand - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Hof van assisen en gemeenrechtelijke gerechten

- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Verplichting - Grenzen - Personen in een verschillende rechtstoestand - Middelen bedoeld in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering - Hof van assisen en gemeenrechtelijke gerechten

- Artt. 235bis en 278bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Obligation - Limites - Personnes dans une situation juridique différente - Moyens visés à l'article 235bis C.I.cr. - Cour d'assises et juridictions de droit commun

- Art. 235bis et 278bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Régularité de la procédure - Moyens visés à l'article 235bis C.I.cr. - Compétence du président de la cour d'assises - Distinction avec les juridictions de droit commun - Personnes dans une situation juridique différente - Incidence sur l'obligation de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

- Art. 235bis et 278bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Régularité de la procédure - Moyens visés à l'article 235bis C.I.cr. - Compétence du président de la cour d'assises - Distinction avec les juridictions de droit commun - Personnes dans une situation juridique différente - Incidence sur l'obligation de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

- Art. 235bis et 278bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Obligation - Limites - Personnes dans une situation juridique différente - Moyens visés à l'article 235bis C.I.cr. - Cour d'assises et juridictions de droit commun

- Art. 235bis et 278bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Obligation - Limites - Personnes dans une situation juridique différente - Moyens visés à l'article 235bis C.I.cr. - Cour d'assises et juridictions de droit commun

- Art. 235bis et 278bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

De bestanddelen van de misdaad van genocide worden omschreven in artikel 136bis Strafwetboek, een bepaling die de draagwijdte van artikel 6 van het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof niet beperkt en dus niet miskent; het bijzonder moreel bestanddeel dat ten aanzien van de dader van de genocide is vereist, bestaat in het voornemen om, door de vermelde daden te plegen en in een mate die het enkele moreel bestanddeel van die daden te boven gaat, een nationale, etnische of godsdienstige groep of rassengroep als zodanig geheel of gedeeltelijk uit te roeien (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat het bestreden arrest de schuldigverklaring van de eiser aan de misdaad van genocide naar recht verantwoordt, inzonderheid voor wat betreft "het opzet om, geheel of gedeeltelijk, een nationale, etnische of godsdienstige groep of rassengroep uit te roeien", d.i. het bijzonder opzet bepaald in art. 136bis, alsook voor wat betreft de omstandigheid dat de feiten deel uitmaakten van de genocide op de Tutsi-bevolking, die in Rwanda heeft plaatsgevonden vanaf 6 april 1994, in de veronderstelling dat die laatste vaststelling vereist is. Immers, de vraag of de misdaad van genocide, bepaald in art. 136bis Strafwetboek, inhoudt dat deze deel moet uitmaken van een systematisch plan of beleid ("contextueel bestanddeel"), zoals de eiser aanvoert, blijft een omstreden kwestie (zie S. VERELST, noot in M. DE BUSSCHER e.a., *Duiding Strafrecht*, Larcier, 2018, p. 219-220). Art. 136bis Strafwetboek verwijst niet naar het Statuut van Rome, in tegenstelling tot art. 136quater van hetzelfde wetboek, dat betrekking heeft op de oorlogsmisdrijven. Luidens art. II van het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide, opgenomen in art. 136bis Strafwetboek, dat uitdrukkelijk verwijst naar voormeld verdrag, alsook naar art. 6 van het Statuut van Rome, wordt onder die misdaad verstaan "één van de [in de bepaling opgesomde] handelingen, gepleegd met de bedoeling om, geheel of gedeeltelijk, een nationale, etnologische, godsdienstige of rassengroep uit te roeien". De eiser verweet het arrest niet daarenboven vast te stellen dat hij zich ervan bewust was geweest dat zijn handelingen deel uitmaakten van een systematisch plan of genocidair beleid, dat "het gedrag deel uitmaakte

Les éléments constitutifs du crime de génocide sont définis par l'article 136bis du Code pénal, disposition qui ne restreint pas et donc ne méconnaît pas la portée de l'article 6 du Statut de Rome de la Cour pénale internationale; l'élément moral particulier requis dans le chef de l'auteur du génocide consiste dans l'intention, par la perpétration des actes énumérés et au-delà de l'élément moral qui leur est propre, de détruire, en tout ou en partie, un groupe national, ethnique, racial ou religieux comme tel (1). (1) Le ministère public a relevé que l'arrêt attaqué justifie légalement la déclaration de culpabilité du demandeur du chef du crime de génocide notamment quant à « l'intention de détruire, en tout ou en partie, un groupe national, ethnique, racial ou religieux comme tel », soit le dol spécial prévu à l'art. 136bis, ainsi que quant à l'inscription des faits dans le génocide des Tutsis qui s'est déroulé au Rwanda à partir du 6 avril 1994, à supposer que cette dernière constatation soit requise. En effet, la question de savoir si le crime de génocide visé à l'art. 136bis C. pén. suppose qu'il s'inscrive dans un plan ou une politique systématique (« élément constitutif contextuel »), comme le soutient le demandeur, reste controversée (voir S. VERELST, note in M. DE BUSSCHER e.a., *Duiding Strafrecht*, Larcier, 2018, pp. 219-220). L'art. 136bis C. pén. ne se réfère pas au Statut de Rome, contrairement à l'art. 136quater du même code, qui vise les crimes de guerre. Aux termes de l'art. II de la Convention pour la prévention et la répression du crime de génocide du 9 décembre 1948, repris dans l'art. 136bis du Code pénal, qui se réfère explicitement à cette convention, et à l'art. 6 du Statut de Rome, ce crime s'entend de « l'un des actes [énumérés dans la disposition] commis dans l'intention de détruire, en tout ou en partie, un groupe national, ethnique, racial ou religieux comme tel ». Le demandeur reprochait à l'arrêt de ne pas constater en outre qu'il avait eu connaissance que ses actes faisaient partie d'un plan ou une politique génocidaire systématique, que « le comportement s'est inscrit dans le cadre d'une série manifeste de comportements analogues dirigés contre ce groupe [des Tutsis], ou pouvait en lui-même produire une telle destruction », « élément

van een kennelijke reeks soortgelijke gedragingen die gericht waren tegen die [Tutsi-] bevolkingsgroep, of op zichzelf beschouwd een dergelijke uitroeiing tot gevolg kon hebben”, “contextueel bestanddeel”, “specifieke voorbedachtheid” die niet worden vereist door art. 136bis Strafwetboek maar, voor wat betreft de “génocide par meurtre” (“genocide door doden”), wel door art. 6.a.4 van de “Bestanddelen van misdaden” van het Statuut van Rome, zoals bedoeld in art. 9 van dat Statuut. Luidens art. 2 van de wet van 25 mei 2000 houdende instemming met het Statuut van Rome van het Internationaal Strafgerechtshof, gedaan te Rome, op 17 juli 1998, zal dat Statuut weliswaar “volkomen gevolg hebben”. Dit belet een bij dat Statuut aangesloten Staat echter geenszins om in zijn nationaal recht de misdaad van genocide ruimer te omschrijven dan de definitie die daarvan wordt gegeven in de voormelde “Bestanddelen van misdaden”; aldus kunnen die bestanddelen geenszins de toepassing van art. 136bis van het Belgisch Strafwetboek inperken; aangezien de misdaad van genocide dat “contextueel” bestanddeel niet vereist, hoefde het arrest zijn beslissing om die misdaad jegens de eiser bewezen te verklaren in dat opzicht dus niet te verantwoorden. (M.N.B.)

constitutif contextuel », « préméditation spécifique » que ne requiert pas l'art. 136bis Code pénal mais bien, quant au « génocide par meurtre », l'art. 6.a.4 des « Éléments des crimes » du Statut de Rome visés à l'art. 9 de ce Statut. Certes, aux termes de l'art. 2 de la loi du 25 mai 2000 portant assentiment au Statut de Rome de la Cour pénale internationale, fait à Rome le 17 juillet 1998, ce Statut « sortira son plein et entier effet ». Mais ceci n'empêche nullement un État lié par ce Statut de donner dans son droit national une définition du crime de génocide plus large que celle qui est énoncée dans lesdits « Éléments des crimes »; ainsi, ceux-ci ne peuvent avoir pour effet de restreindre le champ d'application de l'art. 136bis du Code pénal belge. Dès lors, celui-ci ne requérant pas l'élément constitutif « contextuel » susvisé, l'arrêt n'était pas tenu, pour déclarer ce crime établi dans le chef du demandeur, de justifier sa décision à cet égard. (M.N.B.)

INTERNATIONAAL HUMANITAIR RECHT - Genocide - Moreel bestanddeel - Bijzonder opzet

- Art. 136bis Strafwetboek
- Art. 6 Statuut van Rome inzake het Internationale Strafgeregister

INTERNATIONAAL HUMANITAIR RECHT - Genocide - Moreel bestanddeel - Bijzonder opzet

- Art. 136bis Strafwetboek
- Art. 6 Statuut van Rome inzake het Internationale Strafgeregister

DROIT INTERNATIONAL HUMANITAIRE - Génocide - Élément moral - Dol spécial

- Art. 136bis Code pénal
- Art. 6 Statut de Rome de la Cour pénale internationale

DROIT INTERNATIONAL HUMANITAIRE - Génocide - Élément moral - Dol spécial

- Art. 136bis Code pénal
- Art. 6 Statut de Rome de la Cour pénale internationale

Een vraag is geen prejudiciële vraag in de zin van artikel 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof en dient dus niet aan dat hof te worden gesteld wanneer de aangevoerde discriminatie niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen van de wijziging of de opheffing van die wet, en met name wanneer de daarin geuite kritiek niet berust op de in de prejudiciële vraag vermelde wettelijke bepalingen maar op de in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek vastgelegde regel inzake de onmiddellijke toepassing van de procedurewetten op de hangende rechtsgedingen (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2019, AR P.19.0346.F, AC 2019, nr. 351 (betreffende een voorgestelde prejudiciële vraag die voortvloeit uit de werking in de tijd van de gevolgen van een vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof).

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een

N'étant pas préjudicielle au sens de l'article 26 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, une question ne doit pas être posée à celle-ci lorsque la discrimination invoquée résulte non pas de la loi, mais de l'application dans le temps des effets de sa modification ou de son abrogation, notamment lorsque la critique qu'elle contient ne trouve pas son siège dans les dispositions légales visées par la question préjudicielle mais dans la règle consacrée par l'article 3 du Code judiciaire et relative à l'application immédiate des lois de procédure aux procès en cours (1). (1) Voir Cass. 5 juin 2019, RG P.19.0346.F, Pas. 2019, n° 351 (quant à une question préjudicielle suggérée procédant de l'application dans le temps des effets d'un arrêt d'annulation rendu par la Cour constitutionnelle).

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Lois de procédure - Application immédiate aux procès en cours - Différence de traitement alléguée - Distinction résultant non pas de la loi mais de l'application dans le temps de ses effets - Incidence sur l'obligation de poser une question préjudicielle

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Lois de procédure - Application immédiate aux procès en cours - Différence de traitement alléguée - Distinction résultant non pas de la loi mais de l'application dans le temps de ses effets - Incidence sur l'obligation de poser une question préjudicielle

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Lois de procédure - Application immédiate aux procès en cours - Différence de traitement alléguée - Distinction résultant non pas de la loi mais de l'application dans le temps de ses effets - Incidence sur l'obligation de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Lois de procédure - Application immédiate aux procès en cours - Différence de traitement alléguée - Distinction résultant non pas de la loi mais de l'application dans le temps de ses effets - Incidence sur l'obligation de poser une question préjudicielle à la

prejudiciële vraag te stellen

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Procedurewetten - Onmiddellijke toepassing op de hangende rechtsgedingen - Aangevoerd verschil in behandeling - Onderscheid dat niet voortvloeit uit de wet maar uit de werking in de tijd van de gevolgen ervan - Invloed op de verplichting om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen

- Art. 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Noch de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, noch enige andere bepaling vereisen dat de beslissing die de voorzitter overeenkomstig artikel 278 Wetboek van Strafvordering heeft genomen, door een ander rechtcollege opnieuw kan worden onderzocht of dat de beschuldigde gedurende het debat voor het hof van assisen een verzoek moet kunnen indienen met het oog op het verrichten van onderzoekshandelingen die verband houden met die welke reeds door de voorzitter zijn geweigerd (1). (1) Zie Cass. 27 april 2011, AR P.11.0019.F, AC 2011, nr. 281 (7de middel), met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1421, noot 50.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

Cour constitutionnelle

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Lois de procédure - Application immédiate aux procès en cours - Différence de traitement alléguée - Distinction résultant non pas de la loi mais de l'application dans le temps de ses effets - Incidence sur l'obligation de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Lois de procédure - Application immédiate aux procès en cours - Différence de traitement alléguée - Distinction résultant non pas de la loi mais de l'application dans le temps de ses effets - Incidence sur l'obligation de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

- Art. 3 Code judiciaire
- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Ni les articles 6.1 et 6.3, d, de la Convention ni aucune autre disposition n'exigent que la décision du président de la cour d'assises prise conformément à l'article 278 du Code d'instruction criminelle puisse être réexaminée par une autre formation de jugement ou que l'accusé soit autorisé à introduire, lors des débats devant la cour d'assises, une demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction qui se rattachent à ceux qui ont déjà été refusés par le président (1). (1) Voir Cass. 27 avril 2011, RG P.11.0019.F, Pas. 2011, n° 281 (7è M.), et concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. II, p. 1421, note 50.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Cour d'assises - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Cour d'assises - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Cour d'assises - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Cour d'assises - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Hof van assisen - Verzoek tot het verrichten van onderzoekshandelingen - Verwerping door de voorzitter - Nieuw verzoek gedurende het debat - Ontvankelijkheid

- Artt. 278 en 281 Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Cour d'assises - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Cour d'assises - Demande en vue de l'exécution d'actes d'instruction - Rejet par le président - Nouvelle demande au cours des débats - Recevabilité

- Art. 278 et 281 Code d'Instruction criminelle
- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.0147.N

23 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.4](#)

AC nr. ...

Het feit dat het openbaar ministerie, dat hoger beroep heeft ingesteld tegen de beslissing over de strafmaat, ter rechtszitting in hoger beroep geen strafverzwaring vraagt, belet de appelrechter niet om ingevolge dat hoger beroep aan de beklagde een zwaardere straf op te leggen dan het beroepen vonnis (1). (1) Cass. 20 november 2018, AR P.18.0818.N, AC 2018, nr. 650.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Strafverzwaring

La circonstance que le ministère public ait fait appel de la décision relative au taux de la peine sans solliciter une aggravation de la peine lors de l'audience d'appel, n'empêche pas le juge d'appel d'infliger au prévenu une peine plus lourde que celle prononcée par le jugement entrepris (1). (1) Cass. 20 novembre 2018, RG P.18.0818.N, Pas. 2018, n° 650.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel interjeté par le ministère public - Aggravation de la peine

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier aangeeft dat het hoger beroep instelt tegen de aan een beklagde opgelegde straf, stelt het een zelfstandig hoger beroep in met betrekking tot de strafmaat, ook wanneer dit onder de rubriek 'volgberoep' wordt vermeld.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grievenformulier - Grief over de strafmaat - Vermelding 'volgberoep'

7/06/2023

Lorsque le ministère public mentionne dans son formulaire de griefs qu'il fait appel de la peine infligée au prévenu, il interjette appel de manière autonome contre le taux de la peine, même s'il l'indique dans la rubrique « appel subséquent ».

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel interjeté par le ministère public - Formulaire de griefs - Grief relatif au taux de la peine - Mention « appel subséquent »

P. 489/937

P.20.0148.N

19 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.4](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of en wanneer de bij verstek veroordeelde persoon kennis heeft gekregen van de betekening van de verstekbeslissing; die kennisgeving hangt niet af van enig vormvereiste en kan inzake wegverkeer zodoende voortvloeien uit de kennisgeving van het rijverbod bepaald in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet; bijgevolg kan de rechter de datum van zulke kennisgeving in aanmerking nemen voor het bepalen van de aanvangsdatum van de buitengewone termijn van verzet, mits deze kennisgeving de veroordeelde informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Rijverbod - Kennisgeving van de verstekbeslissing - Ontbreken van informatie over de termijn en vormvereisten van het verzet - Buitengewone termijn van verzet - Beginpunt van de termijn van verzet

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Rijverbod - Kennisgeving van de verstekbeslissing - Ontbreken van informatie over de termijn en vormvereisten van het verzet - Buitengewone termijn van verzet - Beginpunt van de termijn van verzet

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
VERZET - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Rijverbod - Kennisgeving van de verstekbeslissing - Ontbreken van informatie over de termijn en vormvereisten van het verzet - Buitengewone termijn van verzet - Beginpunt van de termijn van verzet

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 40 - Veroordeling bij verstek - Rijverbod - Kennisgeving van de verstekbeslissing - Ontbreken van informatie over de termijn en vormvereisten van het verzet - Buitengewone termijn van verzet - Beginpunt van de termijn van verzet

Le juge apprécie souverainement si et à quelle date la personne condamnée par défaut a eu connaissance de la signification de la décision rendue par défaut; cette connaissance ne nécessite l'accomplissement d'aucune formalité et, en matière de roulage, elle peut donc résulter de l'avertissement visé à l'article 40, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière; par conséquent, le juge peut prendre en considération la date dudit avertissement pour déterminer le point de départ du délai extraordinaire d'opposition, pour autant que ledit avertissement informe le condamné de son droit de former opposition à cette décision et du délai qui lui est imparti pour ce faire (1). (1) Cour const., 11 octobre 2018, n° 134/2018, www.const-court.be.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Matière répressive - Condamnation par défaut - Déchéance du droit de conduire - Signification de la décision par défaut - Absence d'informations concernant le délai et les formalités de l'opposition - Délai extraordinaire d'opposition - Point de départ du délai d'opposition

- Art. 187, § 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 40 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Condamnation par défaut - Déchéance du droit de conduire - Signification de la décision par défaut - Absence d'informations concernant le délai et les formalités de l'opposition - Délai extraordinaire d'opposition - Point de départ du délai d'opposition

- Art. 187, § 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 40 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
OPPOSITION - Matière répressive - Condamnation par défaut - Déchéance du droit de conduire - Signification de la décision par défaut - Absence d'informations concernant le délai et les formalités de l'opposition - Délai extraordinaire d'opposition - Point de départ du délai d'opposition

- Art. 187, § 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 40 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 40 - Condamnation par défaut - Déchéance du droit de conduire - Signification de la décision par défaut - Absence d'informations concernant le délai et les formalités de l'opposition - Délai extraordinaire d'opposition -

- Art. 187, § 1 Wetboek van Strafvordering
- Art. 40 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Point de départ du délai d'opposition

- Art. 187, § 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 40 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Het recht op een eerlijk proces vereist dat het exploit waarbij de verstekbeslissing aan de beklagde wordt betekend, hem informeert over het recht om tegen die beslissing verzet aan te tekenen en de termijn om dat te doen (1). (1) Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2011, nr. 161, T. Strafr. 2011, 207 noot C. VAN DEUREN, RW 2012-13, 216 noot B. DE SMET; Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2016, nr. 168; T. Strafr. 2016, 236 noot T. DECAIGNY; Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0556.N, AC 2019, nr. 624. Zie ook EHRM 24 mei 2007, Da Luz Dominguez Ferreira t/België, EHRM 29 juni 2010, Hakimi t/België, §34-37; EHRM 1 maart 2011, Faniel t/België, www.echr.coe.int, §30 en GwH 11 oktober 2018, arrest 134-2018, www.const-court.be.

Le droit à un procès équitable requiert que l'exploit de signification au prévenu de la décision rendue par défaut informe ce dernier de son droit de former opposition à cette décision et du délai qui lui est imparti pour ce faire (1). (1) Cass. 23 février 2011, RG P.10.2047.F, Pas. 2011, n° 161, T. Strafr. 2011, 207, note C. VAN DEUREN, R.W. 2012-13, 216, note B. DE SMET; Cass. 9 mars 2016, RG P.15.1679.F, Pas. 2016, n° 168, concl. D. VANDERMEERSCH, avocat général; T. Strafr. 2016, 236, note T. DECAIGNY; Cass. 28 juin 2017, RG P.17.0490.F, Pas. 2017, n° 428; Cass. 26 novembre 2019, RG P.19.0556.N, Pas. 2019, n° 624. Voir également C.E.D.H. 24 mai 2007, Da Luz Dominguez Ferreira c. Belgique; C.E.D.H. 29 juin 2010, Hakimi c. Belgique, §§ 34-37; C.E.D.H. 1er mars 2011, Faniel c. Belgique, www.echr.coe.int, § 30; Cour const., 11 octobre 2018, n° 134/2018, www.const-court.be.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Strafzaken - Betekening van de verstekbeslissing - Informatie over de termijn en vormvereisten van verzet

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Veroordeling bij verstek - Betekening van de verstekbeslissing - Informatie over de termijn en vormvereisten van verzet

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VERZET - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Betekening van de verstekbeslissing - Informatie over de termijn en vormvereisten van verzet

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Matière répressive - Signification de la décision par défaut - Information sur le délai et les formalités de l'opposition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Condamnation par défaut - Signification de la décision par défaut - Information sur le délai et les formalités de l'opposition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

OPPOSITION - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Signification de la décision par défaut - Information sur le délai et les formalités de l'opposition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De strafuitsluitende verschoningsgrond die artikel 5, tweede lid, Strafwetboek, zoals van toepassing voor de inwerkingtreding van de wet van 11 juli 2018 invoert ten gunste van degene die de minst zware fout heeft begaan, is niet aan de orde bij vervolging van alleen de natuurlijke persoon die wetens en willens een misdrijf heeft gepleegd dat hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van het doel of de waarneming van de belangen van de rechtspersoon of dat voor zijn rekening werd gepleegd (1). (1) Art. 5, tweede lid Strafwetboek, zoals van toepassing voor de wijziging bij Wet 11 juli 2018.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Natuurlijke persoon - Misdrijf gepleegd in het kader van activiteiten of voor rekening van een rechtspersoon - Minst zware fout-vervolging van alleen de natuurlijke persoon

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

De vrijstelling van de periodieke keuring voor landbouw- en bosbouwtrekkers die behoren tot de voertuigen voor traag vervoer waarvan de maximaal toegelaten massa meer dan 7.500kg bedraagt en die uitsluitend voor professioneel of privaat gebruik in de land-, tuin-, bosbouw of in de visteelt zijn bestemd, strekt zich niet uit tot de landbouw- en bosbouwtrekkers die activiteiten uitvoeren met betrekking tot de realisatie van sportinfrastructuur, parken en tuinen, die vreemd zijn aan de land-, tuin- en bosbouw of aan de visteelt.

WEGVERKEER - Allerlei - Technische eisen voertuigen - Voertuigen voor traag vervoer - Landbouw en bosbouwtrekkers met een maximaal toegelaten massa van meer dan 7.500kg - Vrijstelling van periodieke keuring - Trekkers uitsluitend bestemd voor gebruik in de land-, tuin- of bosbouw of in de visteelt

- Art. 23ter, § 2, 6° KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

La cause d'excuse absolutoire que l'article 5, alinéa 2, du Code pénal, dans sa version applicable avant l'entrée en vigueur de la loi du 11 juillet 2018 modifiant le Code pénal et le titre préliminaire du Code de procédure pénale en ce qui concerne la responsabilité pénale des personnes morales, instaure en faveur de l'auteur de la faute la moins grave, ne saurait s'appliquer lorsque les poursuites visent uniquement la personne physique ayant commis sciemment et volontairement une infraction qui, soit est intrinsèquement liées à la réalisation de l'objet ou à la défense des intérêts de la personne morale, soit a été commise pour son compte (1). (1) C. pén., art. 5, al. 2, dans sa version applicable avant sa modification par la L. du 11 juillet 2018.

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Personne physique - Infraction commise dans le cadre des activités de la personne morale ou pour le compte de celle-ci - Poursuites visant uniquement la personne physique

- Art. 5, al. 2 Code pénal

L'exonération du contrôle périodique dont bénéficient les tracteurs agricoles et forestiers qui fait partie des véhicules lents dont la masse maximale autorisée est supérieure à 7.500 kg et qui sont exclusivement destinés à un usage professionnel ou privé en exploitation agricole, horticole, sylvicole ou piscicole ne s'étend pas aux tracteurs agricoles et forestiers qui effectuent des activités en rapport avec l'aménagement d'infrastructures sportives, de parcs et de jardins, lesquelles sont étrangères à l'exploitation agricole, horticole, sylvicole ou piscicole.

ROULAGE - Divers - Conditions techniques applicables aux véhicules automobiles - Véhicules lents - Tracteurs agricoles et forestiers dont la masse maximale autorisée est supérieure à 7.500 kg - Exonération du contrôle périodique - Tracteurs exclusivement destinés à l'emploi dans l'exploitation agricole, horticole, sylvicole ou piscicole

- Art. 23ter, § 2, 6° A.R. du 15 mars 1968 portant règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles, leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité

Dwaling kan slechts schulditsluitend zijn als ze onoverkomelijk is, wat betekent dat uit de omstandigheden kan worden afgeleid dat de persoon die zich op de dwaling beroept, heeft gehandeld zoals ieder redelijk en voorzichtig persoon in dezelfde situatie zou hebben gehandeld (1); de rechter beoordeelt in feite of de beklaagde zich in een toestand van onoverkomelijke dwaling bevond, waarbij het Hof nagaat of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten onoverkomelijke dwaling mocht afleiden (2); de omstandigheid dat de beklaagde voorhoudt dat de draagwijdte van de strafwet niet duidelijk is, levert als dusdanig geen onoverkomelijke dwaling op. (1) Cass. 2 oktober 2018, AR P.17.0854.N, AC 2018, nr. 514; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612, met concl. van advocaat generaal J.M. GENICOT, op datum in Pas.; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 12 februari 1985, AR 8946 AC 1984-85, 802; Zie S. BRAHY, "De l'effet justificatif de l'erreur en droit pénal", RDP 1976-77, 339-359; M. FAURE, "De onoverkomelijke rechtsdwaling in milieustrafzaken", RW 1991-92, 937-950; B. DE SMET, "De onoverkomelijke rechtsdwaling als wapen tegen overregulering en artificiële incriminaties", RW 1992-93, 1288-1295; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Vol. 2, L'infraction pénale, Brussel, Larcier, 2012, 505-522; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 100-103; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 346-354. (2) Cass. 6 september 2017, AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449, RDP 2018, 187; Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC 2016, nr. 580; Zie T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit penal, Die Keure, 2019, 179-182.

L'erreur peut uniquement être élisive de culpabilité si elle est invincible, ceci signifiant qu'il doit pouvoir se déduire des circonstances que la personne qui s'en prévaut a agi comme l'aurait fait toute personne raisonnable et prudente placée dans la même situation (1); le juge apprécie en fait si le prévenu se trouvait dans un état d'erreur invincible et la Cour vérifie si le juge pouvait inférer l'existence d'une erreur invincible des faits qu'il a constatés (2); l'existence d'une erreur invincible ne saurait en soi se déduire de l'allégation du prévenu selon laquelle la portée de la loi pénale manque de clarté. (1) Cass. 2 octobre 2018, RG P.17.0854.N, Pas. 2018, n° 514; Cass. 18 novembre 2013, RG S.12.0076.F, Pas. 2013, n° 612, avec concl. de M. GENICOT, avocat général; Cass. 28 mars 2012, RG P.11.2083.F, Pas. 2012, n° 202; Cass. 12 février 1985, RG 8946, Bull. et Pas. 1984-85, 718. Voir S. BRAHY, "De l'effet justificatif de l'erreur en droit pénal", RDP 1976-77, 339-359; M. FAURE, "De onoverkomelijke rechtsdwaling in milieustrafzaken", RW 1991-92, 937-950; B. DE SMET, "De onoverkomelijke rechtsdwaling als wapen tegen overregulering en artificiële incriminaties", RW 1992-93, 1288-1295; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Vol. 2, L'infraction pénale, Bruxelles, Larcier, 2012, 505-522; A. DE NAUW et F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 100-103; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME et Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 346-354. (2) Cass. 6 septembre 2017, RG P.17.0489.F, Pas. 2017, n° 449, RDP 2018, 187; Cass. 18 octobre 2016, RG P.14.1969.N, Pas. 2016, n° 580. Voir T. MOREAU et D. VANDERMEERSCH, Eléments de droit pénal, La Charte, 2019, 179-182.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Misdrijf - Schulditsluitingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Toezicht door het Hof

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Rechtsdwaling - Onoverkomelijke dwaling
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE
FEITENRECHTER - Strafzaken - Rechtvaardiging -

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Infraction - Circonstance élisive de culpabilité - Erreur de droit invincible - Contrôle de la Cour

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Erreur de droit - Erreur invincible
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -
Matière répressive - Justification - Erreur de droit - Erreur

Uit artikel 5 Strafwetboek volgt dat het voor de gelijktijdige schuldigverklaring van de rechtspersoon en de natuurlijke persoon aan eenzelfde strafbaar feit niet volstaat dat de rechter vaststelt dat de natuurlijke persoon een fout wetens en willens heeft gepleegd; maar dat hij ook bij de rechtspersoon de fout moet vaststellen (1); die bepaling belet echter niet dat, bij afwezigheid van een strafrechtelijke veroordeling van de rechtspersoon, een natuurlijke persoon wordt veroordeeld voor een wetens en willens gepleegd misdrijf dat hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van het doel of de waarneming van de belangen van de rechtspersoon of dat voor zijn rekening werd gepleegd, in zoverre het misdrijf toerekenbaar is aan de natuurlijke persoon en de constitatieve bestanddelen van het misdrijf in zijn hoofd bewezen zijn (2). (1) Cass. 4 februari 2014, AR P.12.1757.N, AC 2014, nr. 91; Cass. 25 oktober 2005, AR P.05.0712.N, AC 2005, nr. 536; Cass. 4 maart 2003, AR P.02.1249.N, AC 2003, nr. 149 met concl. van advocaat generaal M. DE SWAEF, NJW 2003, 563. (2) Cass. 22 juni 2011, AR P.10.1289.F, AC 2011, nr. 417, N.C. 2011, 381 noot V. FRANSEN en S. VANDYCK; Cass. 9 november 2004, AR P.04.0489.N, AC 2004, nr. 539, RDP 2005, 789 noot M. RIGAUX. Zie S. ROMANELLO, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen-Artikel 5 Strafwetboek, ingevoegd door de wet van 4 mei 1999", in Strafrecht in de onderneming, Intersentia, 2002, 40-42; A. DE NAUW en F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, Die Keure, 2017, 85-87.

Il résulte de l'article 5 du Code pénal que, pour qu'une personne morale et une personne physique puissent être simultanément déclarées coupables d'une même infraction pénale, il ne suffit pas que le juge constate que la personne physique a commis une faute sciemment et volontairement, mais qu'il doit également constater l'existence d'une faute dans le chef de la personne morale (1); toutefois, cette disposition ne s'oppose pas à ce que, en l'absence de condamnation pénale prononcée à charge de la personne morale, une personne physique soit condamnée du chef d'une infraction commise sciemment et volontairement qui, soit est intrinsèquement liée à la réalisation de l'objet ou à la défense des intérêts de la personne morale, soit a été commise pour son compte, dans la mesure où l'infraction est imputable à la personne physique et où la réunion des éléments constitutifs de l'infraction est démontrée dans son chef (2). (1) Cass. 4 février 2014, RG P.12.1757.N, Pas. 2014, n° 91; Cass. 25 octobre 2005, RG P.05.0712.N, Pas. 2005, n° 536; Cass. 4 mars 2003, RG P.02.1249.N, Pas. 2003, n° 149, avec concl. de M. DE SWAEF, avocat général, publiées à leur date dans AC, NJW 2003, 563. (2) Cass. 22 juin 2011, RG P.10.1289.F, Pas. 2011, n° 417, NC 2011, 381, note V. FRANSEN et S. VANDYCK; Cass. 9 novembre 2004, RG P.04.0489.N, Pas. 2004, n° 539, RDP 2005, 789, note M. RIGAUX. Voir S. ROMANELLO, "De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen-Artikel 5 Strafwetboek, ingevoegd door de wet van 4 mei 1999", in Strafrecht in de onderneming, Intersentia, 2002, 40-42; A. DE NAUW et F. DERUYCK, Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht, La Chartre, 2017, 85-87. (3) C. pén., art. 5, al. 2, dans sa version applicable avant sa modification par la L. du 11 juillet 2018.

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Misdrijf gepleegd in het kader van activiteiten of voor rekening van een rechtspersoon - Afwezigheid van veroordeling van de rechtspersoon - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke persoon die optreedt voor de rechtspersoon -

INFRACTION - Imputabilité - Personnes physiques - Infraction commise dans le cadre des activités de la personne morale ou pour le compte de celle-ci - Absence de condamnation de la personne morale - Responsabilité pénale de la personne physique qui agit pour la personne morale - Application

Toepassing

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

- Art. 5, al. 2 Code pénal

Wanneer de overtreder een som in consignatie geeft bij toepassing van artikel 4bis, §3, Wet Technische Eisen Voertuigen, is het openbaar ministerie dat de strafvordering wenst in te stellen niet verplicht om binnen de maand na de betaling van de consignatiesom de eiser kennis te geven van zijn voornemen om de strafvordering in te stellen; tijdige betaling van de onmiddellijke inning door de verbalisanten op basis van artikel 4bis, §1 Wet Technische Eisen Voertuigen doet daarentegen de strafvordering wel vervallen, behoudens kennisgeving per aangetekende brief van het openbaar ministerie binnen de maand na de dag van betaling dat het de strafvordering wil instellen.

Lorsque l'auteur d'une infraction consigne une somme en application de l'article 4bis, § 3, de la loi du 21 juin 1985 relative aux conditions techniques auxquelles doivent répondre tout véhicule de transport par terre, ses éléments ainsi que les accessoires de sécurité, le ministère public qui entend exercer l'action publique n'est pas tenu de notifier cette intention au demandeur dans le mois du versement de la somme à consigner; en revanche, le paiement en temps utile de la somme faisant l'objet de la perception immédiate par les verbalisateurs sur la base de l'article 4bis, § 3, de la loi du 21 juin 1985 éteint l'action publique, sauf si le ministère public notifie à l'intéressé par pli recommandé, dans le mois à compter du jour du paiement, qu'il entend exercer cette action.

WEGVERKEER - Allerlei - Technische eisen voertuigen - Overtreding - Consignatie van een geldsom op vraag van de verbalisanten - Instelling van de strafvordering - Informatie aan de overtreder

- Art. 4bis, §§ 1 en 3 KB 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

ROULAGE - Divers - Conditions techniques applicables aux véhicules automobiles - Infraction - Consignation d'une somme d'argent à la demande des verbalisateurs - Exercice de l'action publique - Notification de l'auteur de l'infraction

- Art. 4bis, § 1 et 3 A.R. du 15 mars 1968 portant règlement général sur les conditions techniques auxquelles doivent répondre les véhicules automobiles, leurs remorques, leurs éléments ainsi que les accessoires de sécurité

P.20.0159.N

19 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.6](#)

AC nr. ...

Niet naar recht verantwoord is de veroordeling vanaf 1 januari 2020 van de beklaagde tot betaling van een vergoeding op grond van artikel 91, tweede lid, Tarief Strafzaken, bepaling die op die datum is opgeheven door artikel 43 KB 15 december 2019.

N'est pas légalement justifiée, depuis le 1er janvier 2020, la condamnation du prévenu au versement d'une indemnité sur la base de l'article 91, alinéa 2, du règlement général sur les frais de justice en matière répressive du 28 décembre 1950, cette disposition ayant été abrogée à compter de cette date par l'article 43 de l'arrêté royal du 15 décembre 2019 fixant l'organisation des bureaux des frais de justice de l'arrondissement, ainsi que la procédure d'attribution, de vérification, de paiement et de recouvrement des frais de justice en matière pénale et des frais assimilés.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Veroordeling tot betaling van een vergoeding wegens gerechtskosten - Toepasselijke bepaling

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Des moyens d'office; voir aussi: 810 moyen de cassation - Condamnation au versement d'une indemnité pour frais de justice - Disposition applicable

- Art. 91, tweede lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling tot betaling van een vergoeding wegens gerechtskosten - Toepasselijke bepaling

- Art. 91, tweede lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

- Art. 91, al. 2 Règlement général du 28 décembre 1950
- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Condamnation au versement d'une indemnité pour frais de justice - Disposition applicable

- Art. 91, al. 2 Règlement général du 28 décembre 1950
- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

P.20.0169.N

26 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.4](#)

AC nr. ...

In geval van samenloop van fouten oordeelt de rechter onaantastbaar in welke mate ieders fout heeft bijgedragen tot het veroorzaken van de schade en bepaalt hij op grond daarvan ieders aandeel in de schadeloosstelling in hun onderlinge verhouding; vreemd aan dat oorzakelijk verband zijn de zwaarte van de respectieve fouten en, in geval van opzettelijke slagen, de wil van de dader om al dan niet bepaalde schade te veroorzaken (1). (1) Cass. 10 maart 2015, AR P.13.1170.N, AC 2015, nr. 176; Cass. 9 oktober 2009, AR C.07.0080.F-C.07.0370.F, AC 2009, nr. 567; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0561.N, AC 2008, nr. 567; Cass. 4 februari 2008, AR C.06.036.F, AC 2008, nr. 81; Cass. 29 januari 1988, AR 5630, AC 1987-88, nr. 327.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Samenlopende fouten - Respectievelijke bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepalen van het respectievelijke aandeel in de schadeloosstelling - Opdracht van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Samenlopende fouten - Respectievelijke bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepalen van het respectievelijke aandeel in de schadeloosstelling - Onaantastbare beoordeling

S'il y a concours de fautes, le juge apprécie souverainement dans quelle mesure la faute de chacun a contribué à causer le dommage et il détermine, sur ce fondement, la part de dommages et intérêts due par chacun, dans leurs rapports respectifs ; la gravité des fautes respectives et, en cas de coups volontaires, l'intention éventuelle de l'auteur de causer certains dommages, sont étrangères à ce lien de causalité (1). (1) Cass. 10 mars 2015, RG P.13.1170.N, Pas. 2015, n° 176 ; Cass. 9 octobre 2009, RG C.07.0080.F – C.07.370.F, Pas. 2009, n° 567 ; Cass. 21 octobre 2008, RG P.08.0561.N, Pas. 2008, n° 567 ; Cass. 4 février 2008, RG C.06.036.F, Pas. 2008, n° 81 ; Cass. 29 janvier 1988, RG 5630, Pas. 1987-88, n° 327.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Evaluation - Concours de fautes - Fait de contribuer respectivement à causer le dommage - Détermination de la part de dommages et intérêts due par chacun - Mission du juge

- Art. 1382 et 1383 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Evaluation - Concours de fautes - Fait de contribuer respectivement à causer le dommage - Détermination de la part de dommages et intérêts due par chacun - Appréciation souveraine

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Schade - Samenlopende fouten - Respectievelijke bijdrage in het veroorzaken van de schade - Bepalen van het respectievelijke aandeel in de schadeloosstelling

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer schade werd veroorzaakt door de samenlopende fouten van verschillende personen, moet ieder van hen in de regel de volledige schade vergoeden van de slachtoffers die geen fout hebben begaan; evenwel is de fout van het rechtstreekse slachtoffer die een oorzakelijk verband vertoont met zijn eigen schade wel tegenstelbaar aan de personen die schade door weerkaatsing lijden wegens hun affectieve of familiale banden met dat slachtoffer; het recht van deze personen op vergoeding van die schade, met inbegrip van de door hen persoonlijk geleden schade, wordt dan immers aangetast door de persoonlijke aansprakelijkheid van het slachtoffer; bijgevolg zal de medeaansprakelijke derde in dat geval slechts ertoe gehouden zijn het slachtoffer door weerkaatsing te vergoeden ten belope van zijn eigen aandeel in de aansprakelijkheid voor de oorspronkelijke schade (1). (1) Cass. 16 februari 2011, AR P.10.1232.F, AC 2011, nr. 137.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Schade geleden door de familie van het slachtoffer - Weerslagschade - Recht op vergoeding - Grens

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Slachtoffer dat geen fout heeft begaan - Volledige vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Medeaansprakelijkheid van getroffene - Schade geleden door de familie van het slachtoffer - Weerslagschade - Volledige vergoeding - Wettigheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1382 et 1383 Code civil

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Dommage - Concours de fautes - Fait de contribuer respectivement à causer le dommage - Détermination de la part de dommages et intérêts due par chacun

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Lorsqu'un dommage a été causé par les fautes concurrentes de plusieurs personnes, chacune de celles-ci est, en règle, tenue à la réparation intégrale du dommage subi par les victimes qui n'ont pas commis de faute ; toutefois, la faute commise par la victime directe, qui présente un lien de causalité avec le dommage propre de celle-ci, est opposable aux personnes qui subissent un dommage par répercussion en raison de leurs liens affectifs ou familiaux avec cette victime ; en effet, le droit de ces personnes à la réparation de ce dommage, y compris celui qu'elles ont subi personnellement, est alors atténué par la responsabilité personnelle de la victime ; dès lors, le tiers coresponsable ne sera, en pareil cas, tenu d'indemniser la victime du dommage par répercussion qu'à hauteur de sa propre part de responsabilité dans le dommage initial (1). (1) Cass. 16 février 2011, RG P.10.1232.F, Pas. 2011, n° 137.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Victime coresponsable - Dommage subi par la famille de la victime - Dommage subi par répercussion - Droit à réparation - Limite

- Art. 1382 et 1383 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Pluralité d'auteurs. solidarité - Victime n'ayant commis aucune faute - Réparation intégrale

- Art. 1382 et 1383 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Victime coresponsable - Dommage subi par la famille de la victime - Dommage subi par répercussion - Réparation intégrale - Légalité

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Het appelgerecht moet een regelmatig en tijdig ingesteld hoger beroep, gevolgd door een regelmatig en tijdig ingediend grievenschrift, niet onontvankelijk of vervallen verklaren om de enkele reden dat dezelfde appelland tegen hetzelfde vonnis nog een ander hoger beroep instelt dat niet-ontvankelijk of vervallen is; wanneer het openbaar ministerie optreedt als appelland, heeft het geen belang dat dit het ene hoger beroep instelt bij een gerechtsdeurwaardersexploot overeenkomstig artikel 205 Wetboek van Strafvordering en het andere met een verklaring ter griffie overeenkomstig artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering; evenmin heeft het in dat geval belang dat het bevel tot dagvaarding en derhalve de opgave van de datum van de rechtszitting in hoger beroep dateert van vóór het hoger beroep dat het openbaar ministerie instelt met een verklaring ter griffie; behoudens indien hierdoor zijn recht van verdediging wordt miskend, moet de gedaagde in hoger beroep die ingevolge het hem betekende exploit kennis heeft van het hoger beroep van het openbaar ministerie en van de datum van de rechtszitting in hoger beroep, niet eveneens in kennis worden gesteld van een ander hoger beroep met dezelfde draagwijdte dat het openbaar ministerie tegen hetzelfde vonnis instelt met een verklaring ter griffie; evenmin moet de betrokkene in dat geval tweemaal worden opgeroepen om te verschijnen op dezelfde rechtszitting van het appelgerecht; het enkele feit dat het openbaar ministerie meerdere hogere beroepen instelt tegen hetzelfde vonnis, impliceert niet dat er voor de appelrechters onderscheiden strafvorderingen aanhangig worden gemaakt; bijgevolg moeten de appelrechters niet beslissen over de samenvoeging van die hogere beroepen.

Lorsqu'un appel est régulièrement introduit dans le délai imparti puis suivi du dépôt régulier et en temps utile d'un formulaire de griefs, la juridiction d'appel n'est pas tenue de déclarer cet appel irrecevable ou l'appelant déchu de celui-ci au seul motif que ledit appelant a interjeté contre le même jugement un autre appel irrecevable ou dont il a été déclaré déchu ; lorsque le ministère public agit en qualité d'appelant, il est sans intérêt qu'il interjette l'un des appels par exploit d'huissier en application de l'article 205 du Code d'instruction criminelle et l'autre appel par déclaration faite au greffe du tribunal conformément à l'article 203, § 1er, du même code ; en pareille occurrence, il est également sans intérêt que l'ordre de citer et, par conséquent, la communication de la date de l'audience d'appel, soient antérieurs à l'appel interjeté par le ministère public par voie de déclaration au greffe ; sauf lorsqu'une atteinte à ses droits de défense en résulte, le défendeur en appel qui, en conséquence de l'exploit qui lui a été signifié, a connaissance de l'appel du ministère public et de la date de l'audience d'appel, ne doit pas être également informé d'un autre appel de même portée que le ministère public a interjeté contre le même jugement par une déclaration au greffe ; l'intéressé ne doit pas davantage être cité deux fois à comparaître à la même audience de la juridiction d'appel ; le simple fait que le ministère public interjette plusieurs appels d'un même jugement n'implique pas que les juges d'appel soient saisis d'actions publiques distinctes ; par conséquent, les juges d'appel ne sont pas tenus de décider de la jonction de ces appels.

HOGER BEROEP - Strafvonden (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

HOGER BEROEP - Strafvonden (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

HOGER BEROEP - Strafvonden (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Ministère public - Plusieurs appels

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Ministère public - Plusieurs appels

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Ministère public - Plusieurs appels

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

OPENBAAR MINISTERIE - Hoger beroep - Strafzaken - Meerdere hogere beroepen

STRAFVORDERING - Rechtspleging in hoger beroep - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Rechtspleging in hoger beroep - Openbaar ministerie - Meerdere hogere beroepen

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Ministère public - Plusieurs appels

MINISTERE PUBLIC - Appel - Matière répressive - Plusieurs appels

ACTION PUBLIQUE - Procédure en degré d'appel - Ministère public - Plusieurs appels

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Procédure en degré d'appel - Ministère public - Plusieurs appels

P.20.0171.N

29 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.2](#)

AC nr. ...

Als het proces-verbaal van de rechtszitting en het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke vordering, beiden niet bericht van valsheid, vermelden dat de raadsman van de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen een schadenota heeft neergelegd, volgt daaruit dat deze partijen de bijstand van een raadsman hebben genoten en bijgevolg aanspraak maken op een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Het openbaar ministerie adviseerde het Hof het middel van eiser I (beschuldigde) tegen het arrest van het hof van assisen over de burgerlijke belangen (arrest III) gegrond te verklaren, en verwerping van zijn cassatieberoep voor het overige, om reden dat uit de voorliggende stukken bleek dat de in het gelijk gestelde burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) 3 en 4 hun eis tot schadevergoeding zelf hebben uiteengezet en alleen zij de neergelegde schadenota hebben ondertekend; het louter overhandigen van deze schadenota door de advocaat die de zaak wel heeft uiteengezet van burgerlijke partijen 1 en 2. leek volgens het openbaar ministerie niet te voldoen aan de term 'bijstand van een advocaat' die een rechtsplegingsvergoeding rechtvaardigt ten gunste van burgerlijke partijen 3 en 4.

ADVOCAAT - Strafzaken - Hof van assisen - Afhandeling van burgerlijke belangen - Bijstand van een burgerlijke partij - Neerleggen van een schadenota

- Art. 351 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke partij - Hof van assisen - Rechtsplegingsvergoeding - Bijstand van een advocaat - Neerleggen van een schadenota

- Art. 351 Wetboek van Strafvordering

Lorsque le procès-verbal de l'audience et l'arrêt rendu par la cour d'assises sur l'action civile, lesquels ne sont pas argués de faux, mentionnent que le conseil des parties civiles ayant obtenu gain de cause a déposé une note relative au dommage, il en résulte que ces parties ont bénéficié de l'assistance d'un conseil et qu'elles peuvent, par conséquent, prétendre à une indemnité de procédure (1). (1) Le ministère public a suggéré à la Cour de déclarer fondé le moyen du demandeur I (accusé) dirigé contre l'arrêt rendu par la cour d'assises sur les intérêts civils (arrêt III), et de rejeter son pourvoi pour le surplus, au motif qu'il ressortait des pièces du dossier que les parties civiles ayant obtenu gain de cause (défendeurs en cassation 3 et 4) ont formulé elles-mêmes leur demande d'indemnisation et ont signé seules la note relative au dommage qui a été déposée ; la simple remise de cette note relative au dommage par l'avocat qui a exposé la cause des parties civiles 1 et 2 ne semblait pas suffire, selon le ministère public, pour répondre à la notion d' "assistance d'un avocat" justifiant d'attribuer une indemnité de procédure aux parties civiles 3 et 4.

AVOCAT - Matière répressive - Cour d'assises - Traitement des intérêts civils - Assistance à une partie civile - Dépôt d'une note relative au dommage

- Art. 351 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1022, al. 1er Code judiciaire

ACTION CIVILE - Partie civile - Cour d'assises - Indemnité de procédure - Assistance d'un avocat - Dépôt d'une note relative au dommage

- Art. 351 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Hof van assisen - Afhandeling van burgerlijke belangen - Burgerlijke partij - Bijstand van een advocaat - Neerleggen van een schadenota

- Art. 351 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
HOF VAN ASSISEN - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtsplegingsvergoeding - Burgerlijke partij - Bijstand van een advocaat - Neerleggen van een schadenota

- Art. 351 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Strafzaken - Hof van assisen - Afhandeling van burgerlijke belangen - Burgerlijke partij - Bijstand van een advocaat - Neerleggen van een schadenota

- Art. 351 Wetboek van Strafvordering
 - Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1022, al. 1er Code judiciaire
FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Cour d'assises - Traitement des intérêts civils - Partie civile - Assistance d'un avocat - Dépôt d'une note relative au dommage

- Art. 351 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 1022, al. 1er Code judiciaire
COUR D'ASSISES - Action civile - Indemnité de procédure - Partie civile - Assistance d'un avocat - Dépôt d'une note relative au dommage

- Art. 351 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 1022, al. 1er Code judiciaire
INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Cour d'assises - Traitement des intérêts civils - Partie civile - Assistance d'un avocat - Dépôt d'une note relative au dommage

- Art. 351 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 1022, al. 1er Code judiciaire

P.20.0178.F

23 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.25](#)

AC nr. ...

Wanneer een zaak in beraad werd genomen door een zetel samengesteld uit verschillende rechters, tijdens het beraad blijkt dat één van hen zich moet terugtrekken, en de beraadslaging, na heropening van het debat, wordt hernomen door een anders samengestelde zetel die weliswaar ook die rechters uit de eerste zetel bevat die zich niet moesten onthouden, dan kan uit de loutere omstandigheid dat die rechters hebben beraadslaagd met diegene die zich vervolgens heeft teruggetrokken, niet worden afgeleid dat zij niet over de vereiste onpartijdigheid beschikten om met de nieuw samengestelde zetel uitspraak te doen (1). (1) Zie P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 104 e.v.; Fr. KUTY, P. MARTENS en M. PREUMONT, L'impartialité du juge en procédure pénale. De la confiance décrétée à la confiance justifiée, Larcier, Collection de thèses, 2005.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdigheid van de rechter - Reden tot onthouding van een rechter tijdens het beraad - Heropening van het debat voor een anders samengestelde zetel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.

7/06/2023

Lorsqu'une cause a été prise en délibéré par un siège composé de plusieurs juges, qu'au cours du délibéré, il apparaît que l'un d'eux doit se retirer, et que la délibération est reprise après réouverture des débats par un autre siège comprenant toutefois les juges du premier siège autres que celui tenu de s'abstenir, il ne saurait se déduire, de la seule circonstance que ces juges ont délibéré avec celui qui s'est ensuite retiré, qu'ils n'ont pas disposé de l'impartialité requise pour se prononcer au sein du nouveau siège (1). (1) Voir P. MARCHAL, « Principes généraux du droit », R.P.D.B., Bruylant, 2014, nos 104 et s. ; Fr. KUTY, P. MARTENS et M. PREUMONT, L'impartialité du juge en procédure pénale. De la confiance décrétée à la confiance justifiée, Larcier, Collection de thèses, 2005.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Impartialité du juge - Cause de déport d'un juge au cours du délibéré - Réouverture des débats avec un autre siège comprenant les autres juges

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

P. 500/937

6 - Art. 6.1 - *Onpartijdigheid van de rechter - Reden tot onthouding van een rechter tijdens het beraad - Heropening van het debat voor een anders samengestelde zetel*

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTBANKEN - Algemeen - Onpartijdigheid - Reden tot onthouding van een rechter tijdens het beraad - Heropening van het debat voor een anders samengestelde zetel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTBANKEN - Algemeen - Onpartijdigheid - Reden tot onthouding van een rechter tijdens het beraad - Heropening van het debat voor een anders samengestelde zetel

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Impartialité du juge - Cause de déport d'un juge au cours du délibéré - Réouverture des débats avec un autre siège comprenant les autres juges

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

TRIBUNAUX - Généralités - Impartialité - Cause de déport d'un juge au cours du délibéré - Réouverture des débats avec un autre siège comprenant les autres juges

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

TRIBUNAUX - Généralités - Impartialité - Cause de déport d'un juge au cours du délibéré - Réouverture des débats avec un autre siège comprenant les autres juges

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.0180.N

18 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200218.2N.18](#)

AC nr. ...

De kamer van inbeschuldigingstelling kan in elk stadium van de rechtspleging, de kwalificatie wijzigen van de feiten vermeld in het bevel tot aanhouding als zij deze kwalificatie niet passend acht, na de partijen de gelegenheid te hebben geboden hun standpunt daarover toe te lichten.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Aanvulling van de kwalificatie vermeld in het aanhoudingsbevel - Mogelijkheid tot tegenspraak

- Artt. 23, 3°, en 30, § 3, laatste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Aanvulling van de kwalificatie vermeld in het aanhoudingsbevel - Mogelijkheid tot tegenspraak

- Artt. 23, 3°, en 30, § 3, laatste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

À tous les stades de la procédure, la chambre des mises en accusation peut, si la qualification des faits visés au mandat d'arrêt lui paraît inadéquate, la modifier après avoir donné aux parties l'occasion de s'en expliquer.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Maintien - Compléter la qualification figurant au mandat d'arrêt - Possibilité de contradiction

- Art. 23, 3°, et 30, § 3, dernier al. L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Compléter la qualification figurant au mandat d'arrêt - Possibilité de contradiction

- Art. 23, 3°, et 30, § 3, dernier al. L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0181.F

23 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.7](#)

AC nr. ...

Enkel de vergissing die door de rechter in zijn beslissing werd begaan, is voor rechtzetting vatbaar (1), niet de fout vermeld in een door een partij neergelegd geschrift. (1) In dezelfde zin beslist het Hof dat het verzoek dat ertoe strekt een arrest van het Hof te verbeteren wordt verworpen wanneer uit geen enkel gegeven blijkt dat het Hof een feitelijke vergissing zou hebben begaan (Cass. 30 april 1999, AR C.99.0118.N, AC 1999, nr. 253, geciteerd in R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 1241).

VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Vergissing - Rechtzetting

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

L'erreur passible de rectification est celle commise par le juge dans sa décision (1) et non celle qui figure dans un écrit déposé par une partie. (1) En ce sens, la Cour considère que la demande tendant à la rectification d'un de ses arrêts est rejetée s'il n'apparaît d'aucun élément que la Cour aurait commis une erreur matérielle (Cass. 30 avril 1999, RG C.99.0118.N, Pas. 1999, n° 253, cité in R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 1241).

JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Erreur - Rectification

- Art. 794 Code judiciaire

P.20.0186.N

28 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200428.2N.2](#)

AC nr. ...

Het bestreden vonnis dat de eiseres veroordeelt tot de betaling aan de verweerder van een provisie te vermeerderen met de interesten, een voorbehoud verleent en met uitzondering van de beslissing over de kosten niets aanhoudt om nog over te beslissen, is een eindbeslissing in de zin van artikel 420 Sv., zodat de afstand van het cassatieberoep niet wordt verleend (1). (1) Anders dan het Hof oordeelde, had het openbaar ministerie geconcludeerd tot het verlenen van akte van de afstand zonder berusting van een voorbarig cassatieberoep.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Tussenkommende partij - Betaling van een provisie aan de burgerlijke partij onder voorbehoud - Aanhouding van de beslissing over de kosten - Akte van afstand - Eindbeslissing

- Artt. 420 en 429 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Tussenkommende partij - Betaling van een provisie aan de burgerlijke partij onder voorbehoud - Aanhouding van de beslissing over de kosten - Akte van afstand - Eindbeslissing

- Artt. 420 en 429 Wetboek van Strafvordering

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Burgerlijke rechtsvordering - Tussenkommende partij - Betaling van een provisie aan de burgerlijke partij onder voorbehoud - Aanhouding van de beslissing over de kosten - Akte van afstand - Eindbeslissing

7/06/2023

Le jugement attaqué qui condamne la demanderesse à payer au défendeur une provision à majorer des intérêts, octroie une réserve et, à l'exception de la décision sur les frais, ne réserve pas à statuer, est une décision définitive au sens de l'article 420 C.I.cr., de sorte que le désistement du pourvoi en cassation n'est pas décrété (1). (1) Contrairement à la décision de la Cour, le ministère public avait conclu à donner acte du désistement d'un pourvoi prématuré sans acquiescement.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action civile - Partie intervenante - Paiement d'une provision à la partie civile sous réserve - Décision réservée sur les frais - Acte de désistement - Décision définitive

- Art. 420 et 429 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action civile - Partie intervenante - Paiement d'une provision à la partie civile sous réserve - Décision réservée sur les frais - Acte de désistement - Décision définitive

- Art. 420 et 429 Code d'Instruction criminelle

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Action civile - Partie intervenante - Paiement d'une provision à la partie civile sous réserve - Décision réservée sur les frais - Acte de désistement - Décision définitive

P. 502/937

P.20.0189.F

25 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.2F.6](#)

AC nr. ...

Krachtens de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet onderzoekt de raadkamer en, in hoger beroep, de kamer van inbeschuldigingstelling of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en bevelen ze, indien dat niet het geval is, de invrijheidstelling van de vreemdeling jegens wie die maatregelen zijn genomen; die gerechten zijn niet bevoegd om zich enkel uit te spreken over de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke een vreemdeling niet meer wordt vastgehouden, wanneer hetzij de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge een nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving die losstaat van die waartegen het bij die gerechten aanhangig gemaakte beroep gericht is (1), hetzij de vreemdeling in vrijheid is gesteld (2), gerepatrieerd (3) of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming (4). (1) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. (2) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. (3) Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. (4) Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013).

VREEMDELINGEN - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de

7/06/2023

En vertu des articles 71 à 74 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, la chambre du conseil et, en degré d'appel, la chambre des mises en accusation, sont chargées de vérifier si la mesure privative de liberté et d'éloignement du territoire est conforme à la loi et, si tel n'est pas le cas, d'ordonner la remise en liberté de l'étranger qui en fait l'objet; ces juridictions ne sont pas compétentes pour se prononcer uniquement sur la légalité d'une mesure privative de liberté en vertu de laquelle l'étranger n'est plus détenu, lorsque soit l'étranger est détenu en vertu d'un nouveau titre autonome de privation de liberté qui est distinct de celui visé par le recours dont ces juridictions ont été saisies (1), soit a été remis en liberté (2), rapatrié (3), ou transféré vers l'État membre responsable de l'examen de sa demande de protection internationale (4). (1) Voir Cass. 25 mars 2020, RG P.20.0229.F, Pas. 2020, n° 215; Cass. 22 mai 2019, RG P.19.0490.F, Pas. 2019, n° 312, § 4 à 7; Cass. 27 mars 2019, RG P.19.0259.F, Pas. 2019, n° 188, § 4, avec concl. MP; Cass. 23 janvier 2018, RG P.17.1282.N, Pas. 2018, n° 49. (2) Voir Cass. 1er avril 2020, RG 20.0267.F, Pas. 2020, n° 226; Cass. 7 décembre 2016, RG P.16.1183.F, Pas. 2016, n° 702. (3) Voir Cass. 28 novembre 2018, RG P.18.1154.F, Pas. 2018, n° 674. (4) Comme dans la présente espèce (voir le règlement du Parlement européen et du Conseil européen n° 604-2013 du 26 juin 2013, dit « Règlement Dublin III »).

ETRANGERS - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Contrôle de la légalité d'une mesure privative de liberté en vertu de laquelle l'étranger n'est plus détenu - Compétence - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P. 503/937

verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Bevoegdheden van de onderzoeksgerechten - Toezicht op de wettigheid van een maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Bevoegdheid

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ETRANGERS - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Contrôle de la légalité d'une mesure privative de liberté en vertu de laquelle l'étranger n'est plus détenu - Compétence - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Contrôle de la légalité d'une mesure privative de liberté en vertu de laquelle l'étranger n'est plus détenu - Compétence

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Contrôle de la légalité d'une mesure privative de liberté en vertu de laquelle l'étranger n'est plus détenu - Compétence

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Contrôle de la légalité d'une mesure privative de liberté en vertu de laquelle l'étranger n'est plus détenu - Compétence

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Pouvoirs des juridictions d'instruction - Contrôle de la légalité d'une mesure privative de liberté en vertu de laquelle l'étranger n'est plus détenu - Compétence

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Op grond van artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis kan de vreemdeling jegens wie een maatregel van vrijheidsberoving werd genomen in omstandigheden die strijdig zijn met de bepalingen van artikel 5 EVRM, de onwettigheid van zijn vasthouding doen vaststellen en de vergoeding verkrijgen van alle schade die hij heeft geleden, met inbegrip van de morele schade; het in die bepaling vermelde begrip "vrijheidsberoving" dekt immers niet enkel elke maatregel van voorlopige hechtenis die genomen wordt jegens een persoon die ervan verdacht wordt een misdaad of een wanbedrijf te hebben gepleegd, maar ook alle andere vormen van gerechtelijke of administratieve opsluiting, waaronder met name de maatregelen van vasthouding die genomen worden krachtens de toepasselijke bepalingen van de Vreemdelingenwet; in dat opzicht vereist artikel 27 niet dat, om de rechtsvordering tot vergoeding te kunnen instellen, de onwettigheid van de vasthouding moet zijn vastgesteld in een eerdere rechterlijke beslissing (1). (1) Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen
- Art. 27 Wet 13 maart 1973

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'article 27 de la loi du 13 mars 1973 permet à l'étranger qui a fait l'objet d'une mesure privative de liberté dans des conditions incompatibles avec les dispositions de l'article 5 de la Convention de faire constater l'illégalité de sa détention et d'obtenir la réparation de l'entièreté du dommage qu'il a subi, en ce compris le dommage moral; la notion de « privation de liberté » visée à cette disposition couvre, en effet, non seulement toute mesure de détention préventive prise à l'égard d'une personne soupçonnée d'avoir commis un crime ou un délit, mais également toutes les autres formes de détention judiciaire ou administrative, dont notamment les mesures de rétention prises en vertu des dispositions applicables de la loi du 15 décembre 1980; à cet égard, l'article 27 ne requiert pas que, préalablement à l'exercice de l'action en réparation, l'illégalité de la détention soit constatée par une décision judiciaire antérieure (1). (1) Voir Cass. 1er avril 2020, RG P.20.0267.F, Pas. 2020, n° 226, avec concl. du MP; Cass. 22 mai 2019, RG P.19.0490.F, Pas. 2019, n° 312; Cass. 27 mars 2019, RG P.19.0259.F, Pas 2019, n° 188, § 4, avec concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Conditions contraires à l'article 5 de la convention - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Champ d'application

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Conditions contraires à l'article 5 de la convention - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Champ d'application

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM -

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Conditions contraires à l'article 5 de la convention - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Champ d'application

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.5 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Conditions contraires à l'article 5 de la convention - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Champ d'application

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.5 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Conditions contraires à l'article 5 de la convention - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Champ d'application

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Conditions contraires à l'article 5 de la convention - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Champ d'application

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Conditions contraires à l'article 5 de la convention -

Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Voorwaarden strijdig met artikel 5 EVRM - Schadeloosstelling - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Toepassingsgebied

- Artt. 5.4 en 5.5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Champ d'application

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Conditions contraires à l'article 5 de la convention - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Champ d'application

- Art. 5, § 4, et 5, § 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Noch artikel 5.4 EVRM (1) noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces, waaronder het beginsel van de wapengelijkheid, staan eraan in de weg dat de wetgever het passender acht dat, zolang de vreemdeling wordt vastgehouden ingevolge de maatregel van vrijheidsberoving waartegen zijn beroep is gericht, het wettigheidstoezicht op de vasthouding wordt verricht door de raadkamer en door de kamer van inbeschuldigingstelling die spoedig uitspraak moeten doen overeenkomstig, in de regel, de wettelijke bepalingen inzake de voorlopige hechtenis, terwijl, wanneer de vreemdeling in vrijheid is gesteld of niet langer ingevolge die titel wordt vastgehouden, de vaststelling van de mogelijke onwettigheid van de ondergane vasthouding en de vraag betreffende de vergoeding van de door die vasthouding veroorzaakte schade, krachtens artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis, aan de gewone gerechten toebehoren; aangezien de eiser het recht heeft om de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, die werd bevolen door de eerder tegen hem uitgevaardigde titel, en de vergoeding te verkrijgen van de door die vasthouding geleden schade, is de beslissing volgens welke het tegen die maatregel voor de onderzoeksgerechten ingestelde beroep geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de voormelde verdragsbepalingen en het voormelde beginsel (2). (1) Art. 5.4 EVRM bepaalt dat "eenieder wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, het recht heeft voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is"; art. 5.5 EVRM bepaalt dat "eenieder die het slachtoffer is geweest van een arrestatie of een detentie in strijd met de bepalingen van dit artikel, recht heeft op schadeloosstelling". (2) Zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0229.F, AC 2020, nr. 215; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 312, §§ 4 tot 7; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, § 4, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 23 januari 2018, AR P.17.1282.N, AC 2018, nr. 49. Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 7 december

Ni l'article 5.4 de la Convention (1), ni le principe général du droit à un procès équitable, en ce compris le principe de l'égalité des armes, ni le droit à un recours effectif, ne font obstacle à ce que le législateur juge plus approprié, tant que l'étranger est détenu en vertu de la mesure privative de liberté visée par son recours, que le contrôle de légalité de la détention soit confié à la chambre du conseil et à la chambre des mises en accusation statuant à bref délai conformément, en règle, aux dispositions légales relatives à la détention préventive, tandis que lorsque l'étranger a été libéré ou n'est plus détenu en vertu de ce titre, le constat de l'illégalité éventuelle de la détention subie et la question de la réparation du dommage causé par cette détention ressortissent aux juridictions ordinaires en vertu de l'article 27 de la loi du 13 mars 1973; dès lors que le demandeur dispose du droit de faire constater l'illégalité alléguée de sa privation de liberté fondée sur le titre dont il a précédemment fait l'objet et d'obtenir la réparation du dommage subi en raison de cette détention, la décision constatant que le recours introduit contre cette mesure devant les juridictions d'instruction est devenu sans objet n'est pas contraire aux dispositions conventionnelles et aux principes précités (2). (1) L'art. 5.4 de la Conv. D.H. garantit « le droit d'introduire un recours devant un tribunal, afin qu'il statue à bref délai sur la légalité de sa détention et ordonne sa libération si la détention est illégale » ; son art. 5.5 dispose que « toute personne victime d'une arrestation ou d'une détention dans des conditions contraires aux dispositions de cet article a droit à réparation ». (2) Voir Cass. 25 mars 2020, RG P.20.0229.F, Pas. 2020, n° 215; Cass. 22 mai 2019, RG P.19.0490.F, Pas. 2019, n° 312, § 4 à 7; Cass. 27 mars 2019, RG P.19.0259.F, Pas. 2019, n° 188, § 4, avec concl. MP; Cass. 23 janvier 2018, RG P.17.1282.N, Pas. 2018, n° 49. Voir Cass. 1er avril 2020, RG P.20.0267.F, Pas. 2020, n° 226, avec concl. MP; Cass. 7 décembre 2016, RG P.16.1183.F, Pas. 2016, n° 702. Voir Cass. 28 novembre 2018, RG P.18.1154.F, Pas. 2018, n° 674. Comme dans la présente espèce (voir le règlement du Parlement européen et du Conseil européen n° 604-2013 du 26 juin 2013, dit « Règlement Dublin III »). Voir Cass. 1er avril 2020,

2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. Zie Cass. 28 november 2018, AR P.18.1154.F, AC 2018, nr. 674. Zoals dat hier het geval is (zie de zgn. "Dublin III"-verordening nr. 604-2013 van het Europees Parlement en de Europese Raad van 26 juni 2013). Zie Cass. 1 april 2020, AR P.20.0267.F, AC 2020, nr. 226, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 22 mei 2019, AR P.19.0490.F, AC 2019, nr. 213; Cass. 27 maart 2019, AR P.19.0259.F, AC 2019, nr. 188, §4, met concl. OM op datum in Pas.

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerecht - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerecht - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen -

RG P.20.0267.F, Pas. 2020, n° 226, avec concl. MP; Cass. 22 mai 2019, RG P.19.0490.F, Pas. 2019, n° 312; Cass. 27 mars 2019, RG P.19.0259.F, Pas. 2019, n° 188, § 4, avec concl. MP.

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Contrôle - Juridiction d'instruction - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Contrôle - Juridiction d'instruction - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Loi du 15 décembre

Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

1980 - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Contrôle - Juridictions d'instruction - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Contrôle - Juridictions d'instruction - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.5 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Contrôle - Juridictions d'instruction - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Toezicht - Onderzoeksgerechten - Maatregel van vrijheidsberoving krachtens welke de vreemdeling niet meer wordt vastgehouden - Toezicht - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Beroep voor de onderzoeksrechter dat geen bestaansreden meer heeft - Verenigbaarheid met EVRM

- Artt. 5.4, 5.5 en 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Contrôle - Juridictions d'instruction - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Contrôle - Juridictions d'instruction - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.5 - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Contrôle - Juridictions d'instruction - Mesure privative de liberté en vertu laquelle l'étranger n'est plus détenu - Contrôle - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Recours devant les juridictions d'instruction devenu sans objet - Compatibilité avec la Convention

- Art. 5, § 4, 5, § 5, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

De enkele omstandigheid dat een politierechter in een afzonderlijke procedure iemands rijgeschiktheid heeft beoordeeld, volstaat als dusdanig niet om diens onpartijdigheid in twijfel te trekken in een latere procedure waarin de rijgeschiktheid van deze persoon opnieuw ter beoordeling voorligt; wanneer daartoe de voorwaarden zijn vervuld, kan de rechter immers in elke zaak op basis van de hem op dat ogenblik voorgelegde feitelijke gegevens besluiten om de in artikel 42 Wegverkeerswet bepaalde beveiligingsmaatregel op te leggen.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot een onpartijdige rechter - Wettige verdenking - Veiligheidsmaatregel - Rijgeschiktheid - Beoordeling in een eerdere procedure - Nieuwe procedure voor hetzelfde rechtscollege - Beoordeling - Feitelijke gegevens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Veiligheidsmaatregel - Rijgeschiktheid - Beoordeling in een eerdere procedure - Nieuwe procedure voor hetzelfde rechtscollege - Beoordeling - Feitelijke gegevens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WRAKING - Strafzaken - Veiligheidsmaatregel - Rijgeschiktheid - Beoordeling in een eerdere procedure - Nieuwe procedure voor hetzelfde rechtscollege - Beoordeling - Feitelijke gegevens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

La seule circonstance qu'un juge de police ait apprécié l'aptitude à la conduite d'une personne dans le cadre d'une procédure donnée ne suffit pas à mettre en cause son impartialité à l'occasion d'une procédure distincte, dans laquelle l'aptitude à la conduite de cette personne est à nouveau examinée; en effet, si les conditions pour ce faire sont réunies, le juge peut décider dans chaque cause d'imposer, sur la base des faits dont il est saisi à ce moment, la mesure de sûreté prévue à l'article 42 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès à un juge impartial - Suspicion légitime - Mesure de sûreté - Aptitude à la conduite - Appréciation dans le cadre d'une procédure antérieure - Nouvelle procédure devant la même juridiction - Appréciation - Éléments factuels

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 828, 1° Code judiciaire

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Mesure de sûreté - Aptitude à la conduite - Appréciation dans le cadre d'une procédure antérieure - Nouvelle procédure devant la même juridiction - Appréciation - Éléments factuels

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 828, 1° Code judiciaire

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

RECUSATION - Matière répressive - Mesure de sûreté - Aptitude à la conduite - Appréciation dans le cadre d'une procédure antérieure - Nouvelle procédure devant la même juridiction - Appréciation - Éléments factuels

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 828, 1° Code judiciaire

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Er is wettige verdenking in de zin van artikel 828, 1° Gerechtelijk Wetboek indien de aangevoerde feiten bij de partijen of derden de indruk kunnen wekken dat de gewraakte rechter zijn ambt niet kan uitoefenen met de nodige onafhankelijkheid of onpartijdigheid en die indruk als objectief gerechtvaardigd kan worden aangenomen (1). (1) Zie Cass. 9 december 2014, AR P.14.1809.N, AC 2014, nr. 771; Cass. 20 juni 2013, AR P.13.1085.N, AC 2013, nr. 384.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op toegang tot een onpartijdige rechter - Wettige verdenking - Schijn van partijdigheid - Objectieve gegevens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Strafzaken - Wettige verdenking - Schijn van partijdigheid - Objectieve gegevens

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Il y a suspicion légitime au sens de l'article 828, 1°, du Code judiciaire lorsque les faits allégués peuvent susciter l'impression, dans le chef des parties ou de tiers, que le juge dont la récusation est demandée n'est pas en mesure d'exercer ses fonctions avec l'indépendance ou l'impartialité nécessaires et que cette impression peut passer pour objectivement justifiée (1). (1) Voir Cass. 9 décembre 2014, RG P.14.1809.N, Pas. 2014, n° 771 ; Cass. 20 juin 2013, RG P.13.1085.N, Pas. 2013, n° 384.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès à un juge impartial - Suspicion légitime - Apparence de partialité - Eléments objectifs

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 828, 1° Code judiciaire

RECUSATION - Matière répressive - Suspicion légitime - Apparence de partialité - Eléments objectifs

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 828, 1° Code judiciaire

P.20.0195.N

25 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200225.2N.12](#)

AC nr. ...

De eventuele onregelmatigheid van de rechtspleging voor de raadkamer leidt niet tot de onwettigheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis wanneer het volledige dossier ter beschikking werd gehouden van de inverdenkinggestelde en van zijn raadsman vóór diens verschijning voor de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer is aanhangig gemaakt (1). (1) Cass. 3 januari 2006, AR P.05.1662.N, AC 2006, nr. 5; Cass. 10 november 1999, AR P.99.1514.F, AC 1999, nr. 601; Cass. 27 juli 1999, AR P.99.1084.F, AC 1999, nr. 423.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Herstel van vormverzuim bij de rechtspleging in hoger beroep

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Herstel van vormverzuim door de kamer van inbeschuldigingstelling

L'irrégularité éventuelle de la procédure devant la chambre du conseil n'entraîne pas l'illégalité du maintien de la détention préventive lorsque le dossier complet a été tenu à la disposition de l'inculpé et de son conseil avant sa comparution devant la chambre des mises en accusation saisie de l'appel de l'ordonnance de la chambre du conseil (1). (1) Cass. 3 janvier 2006, RG P.05.1662.N, Pas. 2006, n° 5 ; Cass. 10 novembre 1999, RG P.99.1514.F, Pas. 1999, n° 601 ; Cass. 27 juillet 1999, RG P.99.1084.F, Pas. 1999, n° 423.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Réparation d'un vice de forme entachant la procédure en degré d'appel

- Art. 21 et 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Réparation du vice de forme par la chambre des mises en accusation

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Herstel van vormverzuim bij de rechtspleging in hoger beroep

- Artt. 21 en 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 21 et 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Chambre des mises en accusation - Réparation d'un vice de forme entachant la procédure en degré d'appel

- Art. 21 et 22 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0207.N

10 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.17](#)

AC nr. ...

Het cassatieberoep dat is gericht tegen de beslissing van de strafuitvoeringsrechter tot afwijzing van een verzoek tot opheffing van de door de SUO-magistraat bevolen vervreemding van in beslag genomen goederen is niet-ontvankelijk.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek - Beslissing tot vervreemding van een in beslag genomen goed - Verzet bij de strafuitvoeringsrechter - Afwijzende beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/38, § 4, eerste lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Vermogensonderzoek - Strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek - Beslissing tot vervreemding van een in beslag genomen goed - Verzet bij de strafuitvoeringsrechter - Afwijzende beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/38, § 4, eerste lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

STRAFUITVOERING - Strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek - Beslissing tot vervreemding van een in beslag genomen goed - Verzet bij de strafuitvoeringsrechter - Afwijzende beslissing - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/38, § 4, eerste lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

Le pourvoi qui est dirigé contre la décision du juge de l'application des peines rejetant la demande de levée de l'aliénation des biens saisis, ordonnée par le magistrat E.P.E., est irrecevable.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Enquête pénale d'exécution - Décision d'aliénation d'un bien saisi - Opposition auprès du juge de l'application des peines - Rejet - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 464/38, § 4, al 1er, 1ère phrase Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Enquête particulière sur les avantages patrimoniaux - Enquête pénale d'exécution - Décision d'aliénation d'un bien saisi - Opposition auprès du juge de l'application des peines - Rejet - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 464/38, § 4, al 1er, 1ère phrase Code d'Instruction criminelle

APPLICATION DES PEINES - Enquête pénale d'exécution - Décision d'aliénation d'un bien saisi - Opposition auprès du juge de l'application des peines - Rejet - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 464/38, § 4, al 1er, 1ère phrase Code d'Instruction criminelle

P.20.0211.F

11 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.7](#)

AC nr. ...

Het verzet kan niet ongedaan worden verklaard indien de afwezigheid van de verzetdoende partij tijdens de verzetprocedure wordt verantwoord door overmacht (1); de erkenning van de aangevoerde overmacht blijft afhankelijk van de onaantastbare beoordeling van de rechter (2); zo kan de rechter beslissen dat de omstandigheid dat de advocaat van de verzetdoende partij haar niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop het eerste verzet zou worden onderzocht, geen overmacht uitmaakt die zijn afwezigheid kan verantwoorden (3). (1) In dat geval kan het tweede verzet – aangetekend tegen het vonnis dat vaststelt dat, aangezien de verzetdoende partij opnieuw verstek heeft laten gaan op zijn verzet, dat verzet als niet-bestaande moet worden beschouwd op grond van artikel 187, §6, 2°, Wetboek van Strafvordering – dus niet onontvankelijk worden verklaard op grond van artikel 187, §8, Wetboek van Strafvordering, luidens hetwelk “de partij in verzet die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek, geen nieuw verzet meer mag aantekenen”. Zie GWH 21 december 2017, nr. 148/2017, inz. B.39.3; Parl. St. Kamer, 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, en DOC 54-1418/005, p. 110-111. Zie, inzake de mogelijkheid om verzet aan te tekenen tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank, Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; GWH 4 maart 2009, nr. 37/2009. (M.N.B.) (2) Zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286, met concl. van advocaat-generaal MORTIER; Cass. 29 april 2015, AR P.15.0158.F, AC 2015, nr. 284. (3) Zie, aangaande de fout van de lasthebber (moet de lastgever de gevolgen dragen van zijn verkeerde keuze van lasthebber, van zijn culpa in eligendo?), Cass. 18 november 2019, AR C.18.0510.F, AC 2019, nr. 601, met concl. van advocaat-generaal GENICOT. Dat arrest zet de ommekeer in de rechtspraak voort die was ingezet door Cass. 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas., wegens het monopolie waarover de gerechtsdeurwaarders

L'opposition ne peut être déclarée non avenue si une cause de force majeure justifie l'absence de l'opposant au cours de la procédure d'opposition (1); la reconnaissance de la force majeure invoquée reste soumise à l'appréciation souveraine du juge (2); ainsi, le juge peut décider que la circonstance que l'avocat de l'opposant n'a pas avisé celui-ci de la date de l'audience à laquelle le premier recours serait examiné ne constitue pas un cas de force majeure de nature à justifier son absence (3). (1) Dès lors, dans ce cas, la seconde opposition - formée contre le jugement qui constate que, l'opposant faisant à nouveau défaut sur son opposition, celle-ci est non avenue sur pied de l'art. 187, § 6, 2°, C.I.cr. - ne peut être déclarée irrecevable sur pied de l'art. 187, § 8, C.I.cr., qui dispose que « la partie opposante qui se laisse juger une seconde fois par défaut n'est plus admise à former une nouvelle opposition ». Voir C. const. 21 décembre 2017, n° 148/2017, spéc. § B.39.3 ; Doc. parl., Ch., 2015-2016, DOC 54-1418/001, p. 81, et DOC 54-1418/005, pp. 110-111. Quant à la faculté de former opposition contre une décision du tribunal de l'application des peines, voir Cass., 14 décembre 2016, RG P.16.1155.F, Pas. 2016, n° 727, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; C. const. 4 mars 2009, n° 37/2009. (M.N.B.). (2) Voir Cass. 21 mars 2018, RG P.17.1062.F, Pas. 2018, n° 196, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; Cass. 25 avril 2017, RG P.17.0066.N, Pas. 2017, n° 286, avec concl. de Mme MORTIER, alors avocat général publiées à leur date dans AC ; Cass. 29 avril 2015, RG P.15.0158.F, Pas. 2015, n° 284. (3) Quant à la faute du mandataire (le mandant doit-il subir les conséquences du mauvais choix de son mandataire, de sa culpa in eligendo ?), voir Cass. 18 novembre 2019, RG C.18.0510.F, Pas. 2019, n° 601, avec concl. de M. GENICOT, avocat général. Cet arrêt poursuit le revirement jurisprudentiel amorcé par Cass. 9 novembre 2011, RG P.11.1027.F, Pas. 2011, n° 607, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, en raison du monopole dont bénéficient les huissiers de justice pour dresser l'exploit d'opposition à une condamnation civile et le signifier aux parties contre lesquelles le recours est dirigé, ainsi que des limites quant au choix de l'huissier instrumentant ; Cour eur. D.H. 11 janvier

beschikken bij het opmaken van het exploit van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en het betekenen van dat exploit aan de partijen waartegen het beroep is gericht, en wegens de beperkte keuze van instrumenterend notaris; EHRM, 11 januari 2001, Platakou t. Griekenland, nr. 38460/97. In de voormelde conclusie meent advocaat-generaal GENICOT dat het behoud van het desbetreffende verschil in behandeling tussen de gerechtsdeurwaarder en de advocaat "peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l'intervention de l'huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu". (M.N.B.)

ADVOCAAT - Strafvorderingsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering
LASTGEVING - Advocaat - Strafvorderingsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafvorderingsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering
STRAFUITVOERING - Strafvorderingsrechtbank - Verstek op verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering
VERZET - Strafzaken - Strafvorderingsrechtbank - Verstek op

2001, Platakou c. Grèce, n° 38460/97. Dans les conclusions précitées, M. GENICOT considère que le maintien d'une différence de traitement à cet égard entre l'huissier de justice et l'avocat « peut en revenir (...) à la loi qui, imposant [l'intervention de l'huissier de justice,] ce tiers intercesseur au justiciable, prive ce dernier du libre choix de son représentant, avec lequel il peut difficilement être confondu ». (M.N.B.)

AVOCAT - Tribunal de l'application des peines - Défaut sur opposition - Jugement déclarant l'opposition non avenue - Opposition contre ce jugement - Invocation de la force majeure - Appréciation souveraine du juge - Circonstance que l'avocat n'a pas avisé l'opposant de la date de l'audience à laquelle sa première opposition serait examinée

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Code d'Instruction criminelle
MANDAT - Avocat - Tribunal de l'application des peines - Défaut sur opposition - Jugement déclarant l'opposition non avenue - Opposition contre ce jugement - Invocation de la force majeure - Appréciation souveraine du juge - Circonstance que l'avocat n'a pas avisé l'opposant de la date de l'audience à laquelle sa première opposition serait examinée

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Code d'Instruction criminelle
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Tribunal de l'application des peines - Défaut sur opposition - Jugement déclarant l'opposition non avenue - Opposition contre ce jugement - Invocation de la force majeure - Circonstance que l'avocat n'a pas avisé l'opposant de la date de l'audience à laquelle sa première opposition serait examinée

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Code d'Instruction criminelle
APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Défaut sur opposition - Jugement déclarant l'opposition non avenue - Opposition contre ce jugement - Invocation de la force majeure - Appréciation souveraine du juge - Circonstance que l'avocat n'a pas avisé l'opposant de la date de l'audience à laquelle sa première opposition serait examinée

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Code d'Instruction criminelle
OPPOSITION - Matière répressive - Tribunal de l'application des peines - Défaut sur opposition - Jugement déclarant l'opposition

verzet - Vonnis dat het verzet ongedaan verklaart - Verzet tegen dat vonnis - Aanvoering van overmacht - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Omstandigheid dat de advocaat de verzetdoende partij niet op de hoogte heeft gebracht van de datum van de rechtszitting waarop haar eerste verzet zou worden onderzocht

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Wetboek van Strafvordering

non avenue - Opposition contre ce jugement - Invocation de la force majeure - Appréciation souveraine du juge - Circonstance que l'avocat n'a pas avisé l'opposant de la date de l'audience à laquelle sa première opposition serait examinée

- Art. 187, § 6, 2°, et § 8 Code d'Instruction criminelle

P.20.0217.N

9 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.2](#)

AC nr. ...

Voor het toepassingsgebied van de regeling over de installatie en het gebruik van een controleapparaat in een trekker bestemd voor het wegvervoer van goederen, behoudens vrijstelling, is de bestemming van het voertuig voor het vervoer van goederen bepalend en dus niet het gegeven of op het ogenblik van de verplaatsing van dit voertuig op voor openbaar gebruik toegankelijke wegen dit voertuig ook daadwerkelijk werd gebruikt voor het vervoer van goederen; de omstandigheid dat gelet op het gebruik van handelaarskentekenplaten het voertuig niet had mogen worden gebruikt voor het wegvervoer van goederen is niet relevant (1). (1) Zie Concl. OM.

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Voertuig bestemd voor het vervoer van goederen - Controleapparaat - Gebruik van handelaarskentekenplaten

- Art. 3.1 EEG-Verordening nr. 3821/85 van de Raad van 20 december 1985 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer

- Artt. 4, a), en 4, b) Verordening 561/2006/EEG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

L'affectation du véhicule au transport de marchandises est déterminante pour l'application de la réglementation concernant l'installation et l'usage d'un appareil de contrôle dans un tracteur destiné au transport par route de marchandises et non le fait qu'au moment du déplacement du véhicule sur le réseau routier ouvert au public, il était effectivement utilisé pour le transport de marchandises; la circonstance que le véhicule n'aurait pas pu être utilisé pour le transport de marchandises par route en raison de l'utilisation de plaques d'immatriculation « marchand » est sans incidence à cet égard (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Véhicule affecté au transport de marchandises - Appareil de contrôle - utilisation de plaques d'immatriculation "Marchand"

- Art. 3.1 Règlement C.E.E. n° 3821/85 du Conseil du 20 décembre 1985 concernant l'appareil de contrôle dans le domaine des transports par route

- Art. 4, a), et 4, b) Règlement 561/2006/CEE du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2006

P.20.0219.F

20 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.3](#)

AC nr. ...

Wanneer het Hof niet kennisneemt van een cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering die de eiser, als burgerlijke partij, heeft ingesteld tegen de verweerder in zijn hoedanigheid van beklaagde, miskent het middel dat kritiek uitoefent op de beslissing die, op het hoger beroep van de eiser, de aan de verweerder ten laste gelegde feiten niet-bewezen verklaart, de devolutive kracht van het cassatieberoep en is het derhalve niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Middel dat kritiek uitoefent op een beslissing waartegen het cassatieberoep niet opkomt - Ontvankelijkheid

Lorsque la Cour n'est pas saisie d'un pourvoi dirigé contre la décision statuant sur l'action civile exercée par le demandeur, partie civile, contre le défendeur en sa qualité de prévenu, le moyen qui critique la décision qui, rendue sur l'appel du demandeur, déclare non établis les faits imputés au défendeur, méconnaît l'effet dévolutif du pourvoi et est, partant, irrecevable.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Moyen critiquant une décision non visée par le pourvoi - Recevabilité

Wanneer, volgens de verklaring van cassatieberoep, de eiser zijn cassatieberoep enkel heeft ingesteld in de hoedanigheid van beklaagde, neemt het Hof niet kennis van een cassatieberoep dat gericht is tegen de beslissing over de burgerlijke rechtsvordering die de eiser, als burgerlijke partij, heeft ingesteld tegen de verweerder in zijn hoedanigheid van beklaagde.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Cassatieberoep enkel ingesteld in de hoedanigheid van beklaagde

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

Lorsque selon la déclaration de pourvoi, le demandeur n'a formé son recours en cassation qu'en qualité de prévenu, la Cour n'est pas saisie d'un pourvoi dirigé contre la décision statuant sur l'action civile exercée par le demandeur, partie civile, contre le défendeur en sa qualité de prévenu.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Action civile - Prévenu - Pourvoi formé uniquement en qualité de prévenu

- Art. 416 Code d'Instruction criminelle

P.20.0221.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.24](#)

AC nr. ...

Uit de bepaling van artikel 20bis, § 8, eerste lid, Vlaamse Wooncode, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat indien de rechter veroordeelt wegens één van de misdrijven, bepaald in artikel 20, § 1, Vlaamse Wooncode, of daarvoor de opschorting van de uitspraak van de veroordeling gelast, hij verplicht is de wooninspecteur en het college van burgemeester en schepenen te machtigen om de herhuisvestingskosten, vermeld in artikel 17bis, § 2, Vlaamse Wooncode, te verhalen op de overtreder.

STEDENBOUW - Allerlei - Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis, §

7/06/2023

Il résulte de l'article 20bis, § 8, alinéa 1er, du Code flamand du Logement du 15 juillet 1997, de ses travaux préparatoires et de l'économie générale de la réglementation que, lorsque le juge prononce une condamnation du chef de l'une des infractions visées à l'article 20, § 1er, dudit code, ou ordonne la suspension du prononcé de cette condamnation, il est tenu d'habiliter l'inspecteur du logement et le collège des bourgmestre et échevins à récupérer à charge du contrevenant les frais de relogement visés à l'article 17bis, § 2, du même code.

URBANISME - Divers - Code flamand du Logement - Article 20bis, §

P. 518/937

8 - *Veroordeling voor één van de misdrijven bepaald in artikel 20, § 1 - Verhalen van de kosten op de overtreder - Draagwijdte*

8 - *Condamnation du chef de l'une des infractions visées à l'article 20, § 1er, du Code flamand du Logement - Récupération des frais à charge du contrevenant - Portée*

Uit de bepalingen van artikel 20bis, §§ 1 en 7 Vlaamse Wooncode, volgt dat, indien de rechter een herstelmaatregel beveelt in de zin van artikel 20bis, § 1, eerste lid, Vlaamse Wooncode, hij verplicht is om een termijn te bepalen voor de uitvoering ervan welke niet meer dan twee jaar mag bedragen en om de wooninspecteur en het college van burgemeester en schepenen te machtigen tot ambtshalve uitvoering voor het geval dat de herstelmaatregel door de overtreder niet binnen de door de rechtbank bepaalde termijn wordt uitgevoerd.

Il résulte des dispositions de l'article 20bis, § 1er et 7, du Code flamand du Logement du 15 juillet 1997 que, lorsque le juge prononce une mesure de réparation au sens de l'article 20bis, § 1er, alinéa 1er, dudit code, il est tenu d'imposer un délai dans lequel cette mesure doit être exécutée, qui ne peut excéder deux ans, et d'habiliter l'inspecteur du logement et le collège des bourgmestre et échevins à pourvoir d'office à l'exécution de cette mesure de réparation dans l'hypothèse où elle n'est pas exécutée par le contrevenant dans le délai fixé par le tribunal.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Wooncode - Artikel 20bis, §§ 1 en 7 - Termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregel

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Code flamand du Logement - Article 20bis, § 1er et 7 - Délai dans lequel la mesure de réparation doit être exécutée

P.20.0222.N

22 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.1](#)

AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat overeenkomstig artikel 211 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de hoven van beroep, volgt niet dat de strafrechter die tot een correctionele gevangenisstraf van vijf jaar of minder veroordeelt wegens een gecorrectionaliseerde poging tot misdaad en melding maakt van de wetsbepalingen die dit feit omschrijven als een misdaad, van de wetsbepalingen betreffende de strafbare poging en van artikel 80 Strafwetboek betreffende de bij correctionalisering toepasselijke straffen, bovendien melding moet maken van artikel 25 Strafwetboek.

Il ne résulte pas des dispositions de l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, applicable aux cours d'appel conformément à l'article 211 du même code, que lorsqu'il prononce une peine d'emprisonnement correctionnel d'une durée inférieure ou égale à cinq ans du chef de tentative de crime correctionnalisée et fait mention des dispositions légales qui qualifient ledit fait de crime, des dispositions légales relatives à la tentative punissable et de l'article 80 du Code pénal qui concerne les peines applicables en cas de correctionnalisation, le juge pénal soit également tenu de mentionner l'article 25 du Code pénal.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Motiveringsplicht - Vermelding toepasselijke wetsbepalingen

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Obligation de motivation - Mention des dispositions légales applicables

P.20.0225.F

4 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200304.2F.8](#)

AC nr. ...

Het verhoor van de verdachte, dat vóór het verlenen van het bevel tot aanhouding plaatsvindt, vormt een substantiële vormvereiste die verband houdt met de eerbiediging van het recht van verdediging en het recht op de persoonlijke vrijheid, dat de verdachte de garantie biedt dat hij de onderzoeksrechter zijn opmerkingen kan voorleggen met betrekking tot de hem verweten feiten en zijn persoonlijke toestand (1); hieruit volgt dat de onderzoeksrechter het recht van verdediging miskent wanneer hij, zonder bijkomend onderzoek, aan de feiten waarvoor hij ingevolge de telastlegging het bevel tot aanhouding verleent, een andere kwalificatie geeft dan die welke hij aan de feiten heeft gegeven waarvoor hij de aangehouden persoon in verdenking heeft gesteld. (1) M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, La Charte, 8ste uitg., 2017, p. 988.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Verhoor over de verweten feiten - Substantiële vormvereiste - Inverdenkingstelling tijdens het verhoor - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding - Voorwaarde - Recht van verdediging

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor - Verhoor over de verweten feiten - Substantiële vormvereiste - Inverdenkingstelling tijdens het verhoor - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de inverdenkinggestelde - Inverdenkingstelling - Verlenen van bevel tot aanhouding - Wijziging van de kwalificatie in het bevel tot aanhouding - Voorwaarde - Recht van verdediging

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 61bis Wetboek van Strafvordering

L'interrogatoire de l'inculpé, préalable à la délivrance du mandat d'arrêt, constitue une formalité substantielle, liée au respect des droits de la défense et au droit à la liberté individuelle, qui assure à l'inculpé la possibilité de faire valoir au juge d'instruction ses observations relatives aux faits qui lui sont reprochés et à sa situation personnelle (1); il en résulte qu'à peine de violer les droits de la défense, le juge d'instruction ne peut, sans complément d'audition, donner aux faits pour lesquels il décerne le mandat d'arrêt à la suite de l'inculpation une qualification autre que celle qu'il a donnée aux faits pour lesquels il a décidé d'inculper la personne arrêtée. (1) M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly et D. Vandermeersch, *Droit de la procédure pénale*, Bruxelles, La Charte, 8ième éd., 2017, p. 988.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Interrogatoire préalable - Audition sur les faits reprochés - Formalité substantielle - Inculpation lors de l'interrogatoire - Modification de la qualification dans le mandat d'arrêt - Condition - Droits de la défense

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 61bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Mandat d'arrêt - Interrogatoire préalable - Audition sur les faits reprochés - Formalité substantielle - Inculpation lors de l'interrogatoire - Modification de la qualification dans le mandat d'arrêt

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 61bis Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Interrogatoire de l'inculpé - Inculpation - Délivrance d'un mandat d'arrêt - Modification de la qualification dans le mandat d'arrêt - Condition - Droits de la défense

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 61bis Code d'Instruction criminelle

Wanneer de veroordeelde is opgesloten op grond van een jegens hem bij verstek gewezen vonnis, dat het hem verleende probatieuitstel herroept, en de veroordeelde, in het kader van de verzetprocedure, om zijn voorlopige invrijheidsstelling verzoekt, maakt die hechtenis deel uit van de strafuitvoering; ze valt niet onder de hypothese bedoeld in artikel 27, § 2, Wet Voorlopige Hechtenis, en het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling is niet ontvankelijk aangezien het op geen enkele wettelijke bepaling is gestoeld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 164.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Vonnisgerecht - Verzoek tot invrijheidstelling - Artikel 27, § 2, Voorlopige Hechteniswet - Toepassingsgebied - Veroordeelde wiens probatieuitstel bij verstek is herroepen - Verzet - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 27, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Herroeping - Bij verstek bevolen herroeping - Verzet - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Ontvankelijkheid

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 27, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Lorsqu'un condamné est détenu sur la base d'un jugement rendu par défaut à son égard, qui révoque le sursis probatoire qui lui avait été accordé et que dans le cadre de la procédure d'opposition, il sollicite sa libération provisoire, cette détention ressortit à l'exécution de la peine; elle ne rentre pas dans l'hypothèse visée à l'article 27, § 2, de la loi du 20 juillet 1990, et une demande de libération provisoire est irrecevable dès lors qu'elle ne trouve appui sur aucune disposition légale (1). (1) Voir les concl. du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Jurisdiction de jugement - Requête de mise en liberté - Loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, article 27, § 2 - Champ d'application - Condamné dont le sursis probatoire est révoqué par défaut - Opposition - Demande de libération provisoire - Recevabilité

- Art. 14 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 27, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Révocation - Révocation ordonnée par défaut - Opposition - Demande de libération provisoire - Recevabilité

- Art. 14 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 27, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0227.N

26 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.5](#)

AC nr. ...

Er is slechts sprake van een beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid als bedoeld door artikel 420, tweede lid, 2°, Wetboek van Strafvordering indien de rechter niet enkel het bestaan van een fout vaststelt, maar ook het bestaan van de schade en het causaal verband tussen beide.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geen eindbeslissing, wel onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Burgerlijke rechtsvordering - Algemeen - Geen eindbeslissing, toch onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip

Il ne peut y avoir de décision sur le principe d'une responsabilité, au sens de l'article 420, alinéa 2, 2°, du Code d'instruction criminelle, que si le juge constate non seulement l'existence d'une faute, mais aussi d'un dommage et d'un lien de causalité entre ces deux éléments.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Décision rendue sur le principe de la responsabilité - Notion

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action civile - Généralités - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Décision rendue sur le principe de la responsabilité - Notion

P.20.0229.F

25 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200325.3](#)AC nr. ...

Uit artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn kan niet worden afgeleid dat die bepaling niet verenigbaar is met een nieuwe vasthoudingsmaatregel die genomen wordt jegens de vreemdeling die aan zijn verwijdering weigert mee te werken en die, hoewel ze krachtens de nationale wetgeving ten aanzien van de voorgaande beslissing een afzonderlijke titel uitmaakt, de verlenging van de vasthoudingstermijn tot gevolg heeft in de zin van de Terugkeerrichtlijn.

VREEMDELINGEN - Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn - Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Opsluiting op grond van artikel 27, § 3, Vreemdelingenwet - Autonome titel

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Il ne se déduit pas de l'article 15.6 de la directive 2008/115/CE du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier (directive retour) que cette disposition est incompatible avec une nouvelle mesure de rétention prise à l'égard de l'étranger qui refuse de coopérer à son éloignement, laquelle, bien qu'elle constitue un titre distinct de la décision antérieure en vertu de la loi nationale, a pour effet de prolonger la période de rétention au sens de la directive retour.

ETRANGERS - Directive 2008/115/CE "retour", article 15.6 - Décision de maintien sur pied de l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980 - Refus de coopérer à l'éloignement - Erou sur pied de l'article 27, § 3, de la loi du 15 décembre 1980 - Titre autonome

- Art. 15.6 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 7 et 27, § 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De op grond van artikel 27, § 3, Vreemdelingenwet gewezen beslissing tot opsluiting van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsmaatregel is genomen en die niet binnen de vastgestelde termijn hieraan gehoor heeft gegeven, verlengt de oorspronkelijke, op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet genomen maatregel niet maar maakt een autonome titel van vrijheidsberoving uit die losstaat van de voorgaande beslissing; wanneer de oorspronkelijke maatregel het voorwerp uitmaakt van het beroep waarover de appelrechters uitspraak hebben gedaan, heeft het cassatieberoep tegen hun beslissing bijgevolg geen bestaansreden meer (1). (1) Zie (ook wat betreft § 2 van het arrest), gewezen op dezelfde dag, Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214, met voetnoten. De eiser beroept zich in zijn antwoord op de mondelinge conclusie van het OM dus ten onrechte op het arrest van het EHRM, 18 februari 2020, Makdoudi t. België, nr. 12848/15, dat betrekking heeft op de termijn om uitspraak te doen over de wettigheid van de hechtenistitel van een vreemdeling, wiens beroep nog wel een bestaansreden had.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet - Beroep - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van artikel 27, § 3, vreemdelingenwet - Autonome titel - Cassatieberoep dat geen bestaansreden meer heeft

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Beslissing tot handhaving op grond van artikel 7 Vreemdelingenwet - Weigering om aan de verwijdering mee te werken - Nieuwe vasthoudingsmaatregel op grond van artikel 27, § 3, vreemdelingenwet - Autonome titel - Cassatieberoep dat geen bestaansreden meer heeft

- Artt. 7 en 27, § 3 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

La décision d'écrouer un étranger qui fait l'objet d'une mesure d'éloignement et qui n'a pas obtempéré dans le délai imparti, prise sur la base de l'article 27, § 3, de la loi du 15 décembre 1980, ne prolonge pas la mesure initiale prise sur pied de l'article 7 de cette loi mais constitue un titre autonome de privation de liberté, distinct du précédent; lorsque c'est la mesure initiale qui est visée par le recours sur lequel les juges d'appel ont statué, le pourvoi dirigé contre leur décision est dès lors devenu sans objet (1). (1) Voir (y compris quant au § 2 de l'arrêt), rendu le même jour, Cass. 25 mars 2020, RG P.20.0189.F, Pas. 2020, n° 214 et notes. C'est donc en vain que, dans sa note en réponse aux conclusions orales du MP, le demandeur a invoqué l'arrêt de la Cour eur. D.H., 18 février 2020, Makdoudi c. Belgique, n° 12848/15, qui porte sur le délai pour statuer sur la légalité du titre de détention d'un étranger, dont le recours n'était pas devenu sans objet.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Décision de maintien sur pied de l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980 - Recours - Refus de coopérer à l'éloignement - Nouvelle mesure de rétention sur pied de l'article 27, § 3, de cette loi - Titre autonome - Recours devenu sans objet

- Art. 7 et 27, § 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Décision de maintien sur pied de l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980 - Refus de coopérer à l'éloignement - Nouvelle mesure de rétention sur pied de l'article 27, § 3, de cette loi - Titre autonome - Pourvoi devenu sans objet

- Art. 7 et 27, § 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De vernietiging van de weigering van de vonnisrechter om de behandeling van de zaak op verzoek van de beklaagde uit te stellen, leidt tot de vernietiging van de overige beslissingen betreffende de tegen de beklaagde ingestelde vorderingen, die eruit voortvloeien.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vernietiging van de weigering tot een verzoek van uitstel van behandeling - Overige beslissingen van de vonnisrechter

Het enkele feit dat een beklaagde van wie op grond van een Europees aanhoudingsbevel de overlevering door België wordt gevraagd en die in afwachting van een beslissing door de uitvoerende staat over zijn overlevering aan België tegen betaling van een borgsom en onder voorwaarden is vrijgelaten en die naar moet worden aangenomen ter plaatse moet blijven, zich voor de gerechtelijke overheden van de uitvoerende staat verzet tegen die overlevering, houdt niet in dat deze beklaagde zijn recht om persoonlijk aanwezig te zijn bij de beoordeling van de tegen hem ingestelde strafvordering voor de Belgische vonnisgerechten en daar verweer te voeren onmogelijk maakt en berooft hem niet van deze rechten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Europees aanhoudingsbevel - Vrijheid onder voorwaarden van beklaagde in het buitenland - Geen instemming met overlevering naar België - Verzoek om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Afwijzing van het verzoek

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Europees aanhoudingsbevel - Vrijheid onder voorwaarden van beklaagde in het buitenland - Geen instemming met overlevering naar België - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Verzoek om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Afwijzing van het verzoek

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op

La cassation du refus du juge du fond de reporter l'examen de la cause à la demande du prévenu entraîne la cassation des autres décisions consécutives aux demandes introduites contre le défendeur, qui en découlent.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Cassation du rejet de la demande de report de l'examen - Autres décisions du juge du fond

Le simple fait qu'un prévenu dont la Belgique a demandé la remise en vertu d'un mandat d'arrêt européen et qui a été libéré moyennant le paiement d'un cautionnement et sous conditions dans l'attente d'une décision de l'État d'exécution sur sa remise à la Belgique, et dont il y a lieu de supposer qu'il est tenu de rester sur place, s'oppose à cette remise devant les autorités judiciaires de l'État d'exécution, n'implique pas que ce prévenu rende impossible l'exercice de son droit d'être présent physiquement au moment de l'appréciation par les juridictions de jugement belges de l'action publique dirigée contre lui et de présenter sa défense devant celles-ci, et ne le prive pas de ces droits (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Droit de prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Mandat d'arrêt européen - Liberté sous condition du prévenu à l'étranger - Pas de consentement à la remise à la Belgique - Demande de prendre part en personne au procès - Rejet de la demande

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit de prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Mandat d'arrêt européen - Liberté sous condition du prévenu à l'étranger - Pas de consentement à la remise à la Belgique - Demande du prévenu de prendre part en personne au procès - Demande de prendre part en personne au procès - Rejet de la demande

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Europees aanhoudingsbevel - Vrijheid onder voorwaarden van beklaagde in het buitenland - Geen instemming met overlevering naar België - Verzoek om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Afwijzing van het verzoek

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Europees aanhoudingsbevel - Vrijheid onder voorwaarden van beklaagde in het buitenland - Geen instemming met overlevering naar België - Verzoek om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Afwijzing van het verzoek

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Het recht van de beklaagde op persoonlijke deelname aan het strafproces en het recht overleg te plegen met zijn raadsman zijn niet absoluut; indien een beklaagde de uitoefening van die rechten zelf onmogelijk maakt of indien de rechter van oordeel is dat rekening houdend met de concrete elementen van de zaak, zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt, kan hij het verzoek van een beklaagde om persoonlijk aanwezig te zijn bij de behandeling van de zaak en zelf of samen met zijn raadsman verweer te voeren, afwijzen; de rechter moet bij afwijzing er wel op toezien dat het recht op een eerlijk proces van die beklaagde rekening houdend met de gehele rechtspleging voldoende is gewaarborgd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. -

7/06/2023

novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Droit à un procès équitable - Droit de prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Mandat d'arrêt européen - Liberté sous condition du prévenu à l'étranger - Pas de consentement à la remise à la Belgique - Demande de prendre part en personne au procès - Rejet de la demande

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14.3, d) - Droit à un procès équitable - Droit de prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Mandat d'arrêt européen - Liberté sous condition du prévenu à l'étranger - Pas de consentement à la remise à la Belgique - Demande de prendre part en personne au procès - Rejet de la demande

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

Le droit du prévenu de prendre part en personne au procès pénal et le droit de se concerter avec son conseil ne sont pas absolus; lorsqu'un prévenu rend lui-même impossible l'exercice de ces droits, ou lorsque le juge estime que l'examen de l'action publique ne peut faire l'objet d'un report supplémentaire au vu des éléments concrets de la cause tels, entre autres, la nécessité de respecter le délai raisonnable et les répercussions de la lenteur de l'examen de la cause sur la fiabilité de la preuve, il peut refuser la demande d'un prévenu d'être présent physiquement au moment de l'examen de la cause et de présenter sa défense lui-même ou avec l'assistance de son conseil; toutefois, le juge doit, en cas de refus, s'assurer que, à la lumière de l'ensemble de la procédure, le droit à un procès équitable de ce prévenu a été suffisamment garanti(1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Demande du prévenu de prendre part en personne au procès - Impossibilité de comparaître - Rejet de la demande - Appréciation

P. 525/937

Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid om te verschijnen - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek - Beoordeling van de vonnisrechter

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

STRAFVORDERING - Onderzoek ter terechtzitting - Verzoek van beklaagde om persoonlijk aan het proces deel te nemen - Onmogelijkheid te verschijnen. - Afwijzing van het verzoek -

par le juge de fond

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit de prendre prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Demande du prévenu de prendre part en personne au procès - Impossibilité de comparaître - Rejet de la demande - Appréciation par le juge de fond

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit de prendre prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Demande du prévenu de prendre part en personne au procès - Impossibilité de comparaître - Rejet de la demande - Appréciation par le juge de fond

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Droit à un procès équitable - Droit de prendre prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Demande du prévenu de prendre part en personne au procès - Impossibilité de comparaître - Rejet de la demande - Appréciation par le juge de fond

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14.3, d) - Droit de prendre prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Demande du prévenu de prendre part en personne au procès - Impossibilité de comparaître - Rejet de la demande - Appréciation par le juge de fond

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

ACTION PUBLIQUE - Instruction d'audience - Demande du prévenu de prendre part en personne au procès - Impossibilité de comparaître - Rejet de la demande - Appréciation par le juge de

Beoordeling van de vonnisrechter

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

Het staat aan de vonnisgerechten om indien de beklagde die zich verzet tegen een overlevering naar België verzoekt om persoonlijk aanwezig te kunnen zijn en verweer te voeren, de behandeling van de zaak tijdelijk uit te stellen, desgevallend na afsplitsing van de vervolging van deze beklagde van de vervolging van andere bij de zaak betrokken beklagden, tenzij het vonnisgerecht oordeelt dat rekening houdend met de concrete elementen van de gehele rechtspleging zoals onder meer de redelijke termijn-vereiste en de gevolgen van het aanslepen van de zaak voor de betrouwbaarheid van het bewijs de behandeling van de strafvordering geen verder uitstel duldt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Beklaagde - Onmogelijkheid om persoonlijk aanwezig te zijn - Verzoek om uitstel - Afsplitsing van de zaak - Beoordeling van de vonnisrechter - Vereiste van redelijke termijn - Betrouwbaarheid van het bewijs

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, c) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

STRAFVORDERING - Onderzoek ter terechtzitting - Beklaagde - Onmogelijkheid om persoonlijk aanwezig te zijn - Verzoek om uitstel - Afsplitsing van de zaak - Beoordeling van de vonnisrechter - Vereiste van redelijke termijn - Betrouwbaarheid van het bewijs

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

fond

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

Il appartient aux juridictions de jugement, si le prévenu s'oppose à sa remise à la Belgique et demande à être présent physiquement et à présenter sa défense, de décider d'un report temporaire de l'examen de la cause, le cas échéant après disjonction entre les poursuites à charge de ce prévenu et celles à charge des autres prévenus en la cause, sauf si la juridiction de jugement estime que, compte tenu des éléments concrets de l'ensemble de la procédure tels, entre autres, la nécessité de respecter le délai raisonnable et les répercussions de la lenteur du traitement de la cause sur la fiabilité de la preuve, l'examen de l'action publique ne peut faire l'objet d'un report supplémentaire (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Prévenu - Impossibilité d'être présent physiquement - Demande de report - Disjonction de la cause - Appréciation par le juge de fond - Nécessité de respecter le délai raisonnable - Fiabilité de la preuve

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, c) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

ACTION PUBLIQUE - Instruction d'audience - Prévenu - Impossibilité d'être présent physiquement - Demande de report - Disjonction de la cause - Appréciation par le juge de fond - Nécessité de respecter le délai raisonnable - Fiabilité de la preuve

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

Uit de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d) IVBPR en het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklaagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen; de beklaagde moet zijn strafproces daadwerkelijk kunnen volgen en eraan deelnemen, als hij dat wenst; hij moet overleg kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; de loutere omstandigheid dat de beklaagde zich kan laten vertegenwoordigen door een raadsman of effectief door een raadsman wordt vertegenwoordigd, volstaat niet om hem voormelde rechten van persoonlijke deelname aan het strafproces en overleg te plegen met zijn raadsman te ontzeggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Vertegenwoordiging door advocaat

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Beklaagde - Recht op een eerlijk proces - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Vertegenwoordiging door advocaat

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Beklaagde - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Vertegenwoordiging door advocaat

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.

Il résulte des articles 6, § 1er, et 6, § 3, c de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 14, § 3, d, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques ainsi que du principe général du droit relatif au droit à un procès équitable qu'un prévenu a le droit d'être présent lors du procès pénal mené contre lui et de décider s'il se défendra lui-même; le prévenu doit pouvoir suivre son procès et y participer de manière effective s'il le souhaite; il doit pouvoir se concerter avec son conseil, lui donner des instructions, faire des déclarations et contredire les éléments de preuve; la seule circonstance que le prévenu ait la possibilité de se faire représenter par un conseil, ou qu'il soit effectivement représenté par ce conseil, ne permet pas pour autant de le priver des droits susmentionnés de prendre part en personne au procès pénal et de se concerter avec son conseil (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Prévenu - Droit à un procès équitable - Droit de prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Représentation par avocat

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Prévenu - Droit à un procès équitable - Droit de prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Représentation par avocat

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14.3, d) - Prévenu - Droit de prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Représentation par avocat

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Beklaagde - Recht op persoonlijke deelname aan het strafproces - Recht op overleg met een advocaat - Vertegenwoordiging door advocaat

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

L'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Prévenu - Droit de prendre part en personne au procès pénal - Droit à la concertation avec un avocat - Représentation par avocat

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

P.20.0236.N

26 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.7](#)

AC nr. ...

Artikel 449 WIB92 stelt degene strafbaar die met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden de bepalingen van dit wetboek of van de ter uitvoering ervan genomen besluiten overtreedt; de in het WIB92 bepaalde termijnen voor het vestigen, wijzigen of aanvullen van aanslagen houden voor het openbaar ministerie geen beperking in om de strafvordering in te stellen tegen degene die het schuldig acht aan dat misdrijf.

MISDRIJF - Allerlei - Openbaar ministerie - Fiscale misdrijven - Strafvordering - Termijnen voor vestiging aanslag

OPENBAAR MINISTERIE - Fiscale misdrijven - Strafvordering - Termijnen voor vestiging aanslag

STRAFVORDERING - Openbaar ministerie - Fiscale misdrijven - Strafvordering - Termijnen voor vestiging aanslag

L'article 449 du Code des impôts sur les revenus 1992 punit celui qui, dans une intention frauduleuse ou à dessein de nuire, contrevient aux dispositions de ce code ou des arrêtés pris pour son exécution ; les délais prévus par ledit code pour établir, modifier ou compléter des impositions n'ont pas pour effet de limiter le pouvoir du ministère public de mettre en mouvement l'action publique à charge de celui qu'il estime coupable de ladite infraction.

INFRACTION - Divers - Ministère public - Infractions fiscales - Poursuites répressives - Délais pour établir une imposition

MINISTERE PUBLIC - Infractions fiscales - Poursuites répressives - Délais pour établir une imposition

ACTION PUBLIQUE - Ministère public - Infractions fiscales - Poursuites répressives - Délais pour établir une imposition

Artikel 56, § 1, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering bevat geen op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste; hieruit volgt dat, wanneer een officier van gerechtelijke politie bij de uitvoering van een door de onderzoeksrechter bevolen huiszoeking strafbare feiten vaststelt die geen verband houden met het gerechtelijk onderzoek en hij ambtshalve een aanvankelijk proces-verbaal opstelt waarmee hij de procureur des Konings van die feiten inlicht, het opsporingsonderzoek naar en de vervolging van die feiten niet nietig zijn wegens een gebrek aan kennisgeving door de onderzoeksrechter als bedoeld in artikel 56, § 1, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven -

L'article 56, § 1er, alinéa 5, du Code d'instruction criminelle ne comporte pas de formalité prescrite à peine de nullité ; il s'ensuit que, lorsqu'un officier de police judiciaire mène une perquisition ordonnée par le juge d'instruction et constate, dans ce cadre, l'existence de faits punissables ne présentant pas de lien avec l'instruction, puis dresse d'office un procès-verbal initial par lequel il informe le procureur du Roi de ces faits, l'information du chef de ces faits et la poursuite de ceux-ci ne sont pas frappées de nullité du chef de défaut d'information par le juge d'instruction, visé à l'article 56, § 1er, alinéa 5, du Code d'instruction criminelle.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Services de police - Missions spécifiques - Pouvoir d'initiative - Constatation de l'existence d'autres faits punissables

Vaststellen van andere strafbare feiten

POLITIE - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten

POLICE - Missions spécifiques - Pouvoir d'initiative - Instruction - Actes d'instruction - Services de police

De officier van gerechtelijke politie die bij de uitvoering van een door een onderzoeksrechter bevolen huiszoeking stukken ontdekt die geen verband houden met de feiten die het voorwerp van het gerechtelijk onderzoek uitmaken en die daarvan ambtshalve kennis geeft aan de procureur des Konings, miskent zijn beroepsgeheim niet, evenmin als de onschendbaarheid van de woning of het recht op privéleven van degene bij wie hij de huiszoeking uitvoert.

Lorsqu'un officier de police judiciaire mène une perquisition ordonnée par le juge d'instruction et découvre, dans ce cadre, l'existence de pièces ne présentant pas de lien avec les faits qui font l'objet de l'instruction, puis en informe d'office le procureur du Roi, il ne viole pas le secret professionnel dont il est détenteur, ne méconnaît pas le principe de l'inviolabilité du domicile et ne viole pas le droit à la vie privée de la personne auprès de laquelle la perquisition est pratiquée. (Conv. D.H., art. 8 ; Const., art. 15 et 22 ; C. pén., art. 458).

BEROEPSGEHEIM - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven

SECRET PROFESSIONNEL - Instruction - Actes d'instruction - Perquisition - Services de police - Missions spécifiques - Pouvoir d'initiative

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15 et 22 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 458 Code pénal

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven - Beroepsgeheim

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Services de police - Missions spécifiques - Pouvoir d'initiative - Secret professionnel

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15 et 22 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 458 Code pénal

POLITIE - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten - Huiszoeking - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven - Beroepsgeheim

POLICE - Instruction - Actes d'instruction - Services de police - Perquisition - Missions spécifiques - Pouvoir d'initiative - Secret professionnel

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15 et 22 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 458 Code pénal

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Instruction - Actes d'instruction - Services de police - Missions spécifiques - Pouvoir d'initiative

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 15 en 22 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 15 et 22 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 458 Code pénal

De politiediensten zijn bevoegd om initiatieven te nemen bij het uitoefenen van hun algemene opsporingsbevoegdheid, waartoe de in artikel 15, 1°, Wet Politieambt bepaalde taken behoren; het gegeven dat zij een ambtsverrichting van een magistraat ten uitvoer leggen, beperkt noch die bevoegdheid noch hun plicht om aan een andere magistraat rekenschap te geven van alle gegevens waarvan zij kennis nemen en die nuttig kunnen zijn voor een apart opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek (1) (2). (1) Cass. 7 september 2011, AR P.11.0591.F, AC 2011, nr. 456; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0578.F, AC 2009, nr. 287. (2) Art. 40 Wet Politieambt voor de wijziging door de wet van 25 mei 2018 tot vermindering en herverdeling van de werklast binnen de rechterlijke orde.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Algemeen - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven

- Art. 28ter, § 2 Wetboek van Strafvordering
 - Artt. 15 en 40 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt
- POLITIE - Onderzoek in strafzaken - Politiediensten - Bijzondere opdrachten - Bevoegdheid tot het nemen van initiatieven*
- Art. 28ter, § 2 Wetboek van Strafvordering
 - Artt. 15 en 40 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Les services de police disposent d'un pouvoir d'initiative dans l'exercice de leur compétence générale d'information, dont relèvent les tâches définies à l'article 15, 1°, de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police ; la circonstance qu'ils exécutent un devoir prescrit par un magistrat ne limite ni cette compétence générale d'information ni leur devoir de rendre compte, à un autre magistrat, de tout élément dont ils prennent connaissance et qui pourrait s'avérer utile à une information ou une instruction distincte (1) (2). (1) Cass. 7 septembre 2011, RG P.11.0591.F, Pas. 2011, n° 456 ; Cass. 29 avril 2009, RG P.09.0578.F, Pas. 2009, n° 287. (2) L. du 5 août 1992 sur la fonction de police, art. 40, avant sa modification par la L. du 25 mai 2018 visant à réduire et redistribuer la charge de travail au sein de l'ordre judiciaire.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Généralités - Services de police - Missions spécifiques - Pouvoir d'initiative

- Art. 28ter, § 2 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 15 et 40 L. du 5 août 1992
- POLICE - Expertise en matière répressive - Services de police - Missions spécifiques - Pouvoir d'initiative*
- Art. 28ter, § 2 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 15 et 40 L. du 5 août 1992

De stafhouder die aanwezig is bij een huiszoeking in het kantoor van een advocaat, moet erop toezien dat het onderzoek en de mogelijke inbeslagname geen betrekking heeft op stukken waarvoor het beroepsgeheim geldt; hij kijkt de stukken in die de onderzoeksrechter wenst te onderzoeken of in beslag te nemen en geeft zijn advies over hetgeen al dan niet onder het beroepsgeheim valt; de onderzoeksrechter is niet gebonden door dat advies; wanneer de stafhouder zodoende heeft geadviseerd dat stukken regelmatig in beslag zijn genomen, dient zijn advies niet opnieuw te worden ingewonnen wanneer die stukken aanleiding geven tot een opsporingsonderzoek of een eigen gerechtelijk onderzoek met betrekking tot feiten waarmee de onderzoeksrechter op het moment van de huiszoeking niet was belast (1). (1) Cass. 23 oktober 2018, AR P.18.0052.N, AC 2018, nr. 576.

ADVOCAAT - Strafzaken - Huiszoeking - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

BEROEPSGEHEIM - Gerechtelijk onderzoek - Huiszoeking bij advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

ONDERZOEKSRECHTER - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Advocaat - Aanwezigheid van de stafhouder - Doel

Wanneer een huiszoeking op regelmatige wijze is bevolen en uitgevoerd voor een welbepaald misdrijf, zijn de bij die gelegenheid gedane vaststellingen en inbeslagnemingen niet in strijd met enige bepaling of met enig algemeen rechtsbeginsel omdat zij betrekking hebben op andere feiten dan deze die op dat moment het voorwerp van het gerechtelijk onderzoek uitmaakten; het gegeven dat de huiszoeking wordt uitgevoerd bij de houder van een door artikel 458 Strafwetboek beschermd beroepsgeheim, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 7 september 2011, AR P.11.0591.F, AC 2011, nr. 456; Cass. 29 april 2009, AR P.09.0578.F, AC 2009, nr. 287.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking - Regelmatige uitvoering - Vaststellingen en

Le bâtonnier présent lors de la perquisition visant le cabinet d'un avocat doit veiller à ce que l'instruction et la saisie éventuelle ne portent pas sur des pièces auxquelles s'applique le secret professionnel ; il prend connaissance des pièces que le juge d'instruction souhaite examiner ou saisir et donne son avis quant à ce qui relève ou non du secret professionnel ; cet avis ne lie pas le juge d'instruction ; ainsi, lorsque l'avis du bâtonnier indique que la saisie des pièces est régulière, son avis ne doit pas être à nouveau recueilli lorsque ces pièces donnent lieu à une information judiciaire ou à une instruction distincte du chef de faits dont le juge d'instruction n'était pas saisi au moment de la perquisition (3). (3) Cass. 23 octobre 2018, RG P.18.0052.N, Pas. 2018, n° 576.

AVOCAT - Matière répressive - Perquisition - Présence du bâtonnier - Objectif

SECRET PROFESSIONNEL - Instruction - Perquisition chez un avocat - Présence du bâtonnier - Objectif

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Perquisition - Avocat - Présence du bâtonnier - Objectif

JUGE D'INSTRUCTION - Actes d'instruction - Perquisition - Avocat - Présence du bâtonnier - Objectif

Lorsqu'une perquisition a été régulièrement ordonnée et menée du chef d'une infraction déterminée, les constatations et les saisies effectuées à cette occasion ne contreviennent à aucune disposition ni aucun principe général du droit lorsqu'elles portent sur des faits distincts de ceux qui faisaient l'objet de l'instruction à ce moment ; la circonstance que la perquisition ait été effectuée auprès du détenteur d'un secret professionnel protégé par l'article 458 du Code pénal, est sans incidence à cet égard (1). (1) Cass. 7 septembre 2011, RG P.11.0591.F, Pas. 2011, n° 456 ; Cass. 29 avril 2009, RG P.09.0578.F, Pas. 2009, n° 287.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Perquisition - Mandat de perquisition - Exécution régulière - Constatations et saisies relatives à une autre infraction - Régularité

*inbeslagnemingen met betrekking tot een ander misdrijf -
Regelmatigheid*

*ONDERZOEKSRECHTER - Huiszoeking - Bevel tot huiszoeking -
Regelmatische uitvoering - Vaststellingen en inbeslagnemingen
betreffende een ander misdrijf - Regelmatigheid*

*JUGE D'INSTRUCTION - Perquisition - Mandat de perquisition -
Exécution régulière - Constatations et saisies relatives à une autre
infraction - Régularité*

P.20.0237.F

11 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200311.2F.10](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling en geen enkel algemeen rechtsbeginsel verplichten de rechter om partijen te waarschuwen dat de conclusie die zij beweren te hebben verstuurd, volgens een niet bij wet bepaalde wijze, hem niet of wellicht niet regelmatig ter kennis is gebracht.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Conclusie die de rechter niet regelmatig ter kennis is gebracht - Verplichting van de rechter

Wanneer de eiser voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft aangevoerd dat hij een conclusie per fax heeft verstuurd en uit het arrest blijkt dat de eiser en zijn raadsman op de rechtszitting van het hof van beroep aanwezig waren en dat zij werden gehoord, maar niet dat er daadwerkelijk een conclusie aan de appelrechters ter kennis zou zijn gebracht, kan hen niet worden verweten dat zij die conclusie niet hebben beantwoord (1). (1) Hoewel het Hof geen acht slaat op een memorie die hem per fax wordt overgelegd, ook al werd het vervolgens door een advocaat op de rechtszitting ondertekend (Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, met concl. van advocaat-generaal LOOP op datum in Pas.; contra (impliciete oplossing) Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0743.N, arrest niet gepubliceerd), oordeelt het dat de conclusie, met toepassing van artikel 747, §2, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek, per fax ter griffie mag worden neergelegd binnen de vastgestelde conclusietermijn (Cass. 12 februari 2016, AR C.15.0301.F, AC 2016, nr. 102, met concl. van eerste advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.).

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen

7/06/2023

Aucune disposition et aucun principe général du droit n'imposent au juge d'avertir une partie de la circonstance que les conclusions qu'elle aurait prétendu avoir envoyées, selon un procédé que la loi ne prévoit pas, ne sont pas parvenues à sa connaissance ou qu'elles pourraient ne pas l'avoir été de manière régulière.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Affirmation que des conclusions ont été déposées par télécopie (fax) - Conclusions non parvenues régulièrement au juge - Obligation du juge

Lorsque le demandeur a soutenu devant la chambre des mises en accusation avoir envoyé des conclusions par télécopie et qu'il ressort de l'arrêt qu'à l'audience de la cour d'appel, le demandeur et son conseil étaient présents et qu'ils ont été entendus, mais non que des conclusions auraient été effectivement portées à la connaissance des juges d'appel, il ne saurait être fait grief à ces derniers de ne pas y avoir répondu (1). (1) Si la Cour n'a pas égard à un mémoire produit en télécopie, fût-il signé ensuite à l'audience (Cass. 25 septembre 2013, RG P.13.1528.F, Pas. 2013, n° 479, avec concl. de M. LOOP, avocat général ; contra (solution implicite) Cass. 24 juillet 2019, RG P.19.0743.N, inédit), elle considère que les conclusions peuvent être remises au greffe, en application de l'art. 747, § 2, al. 6, C. jud., par télécopie dans le délai fixé pour conclure (Cass. 12 février 2016, RG C.15.0301.F, Pas. 2016, n° 102 avec concl. de M. HENKES, alors premier avocat général).

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Pas de conclusions -

P. 533/937

conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Bewering volgens welke er een conclusie werd neergelegd per fax - Invloed op de verplichting van de rechters om hierop te antwoorden

Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Affirmation que des conclusions ont été déposées par télécopie (fax) - Incidence quant à l'obligation des juges d'y répondre

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Affirmation que des conclusions ont été déposées par télécopie (fax) - Incidence quant à l'obligation des juges d'y répondre

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Affirmation que des conclusions ont été déposées par télécopie (fax) - Incidence quant à l'obligation des juges d'y répondre

P.20.0240.N

15 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2](#)

AC nr. ...

Bij vernietiging van het arrest van het hof van assisen dat uitspraak doet over de burgerlijke vordering wordt de zaak verwezen naar de rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Hof van assisen - Vrijspraak - Geen cassatieberoep ingesteld door het openbaar ministerie - Arrest inzake de burgerlijke rechtsvordering - Cassatieberoep ingesteld door de burgerlijke partij - Vernietiging - Verwijzing naar de rechtbank van eerste aanleg - Toepassing

- Art. 435, tweede lid Wetboek van Strafvordering

VERWIJZING NA CASSATIE - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Burgerlijke partij - Hof van assisen - Vrijspraak - Geen cassatieberoep ingesteld door het openbaar ministerie - Arrest inzake de burgerlijke rechtsvordering - Cassatieberoep ingesteld door de burgerlijke partij - Vernietiging - Verwijzing naar de rechtbank van eerste aanleg - Toepassing

- Art. 435, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De burgerlijke partij kan geen cassatieberoep instellen tegen de beslissing van het hof van assisen over de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Allerlei - Burgerlijke partij - Hof van assisen - Vrijspraak - Cassatieberoep door burgerlijke partij - Ontvankelijkheid

- Artt. 359, derde lid, en 412 Wetboek van Strafvordering

HOF VAN ASSISEN - Eindarrest - Vrijspraak - Cassatieberoep door burgerlijke partij - Ontvankelijkheid

- Artt. 359, derde lid, en 412 Wetboek van Strafvordering

Lorsque la cassation de l'arrêt de la cour d'assises qui statue sur la demande civile est prononcée, la cause est renvoyée au tribunal de première instance (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action civile - Partie civile - Cour d'assises - Acquiescement - Absence de pourvoi formé par le ministère public - Arrêt statuant sur l'action civile - Pourvoi introduit par la partie civile - Cassation - Renvoi devant le tribunal de première instance - Application

- Art. 435, al. 2 Code d'Instruction criminelle

RENVOI APRES CASSATION - Matière répressive - Action civile - Partie civile - Cour d'assises - Acquiescement - Absence de pourvoi formé par le ministère public - Arrêt statuant sur l'action civile - Pourvoi introduit par la partie civile - Cassation - Renvoi devant le tribunal de première instance - Application

- Art. 435, al. 2 Code d'Instruction criminelle

La partie civile ne peut se pourvoir contre la décision rendue par la cour d'assises sur l'action publique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Divers - Partie civile - Cour d'assises - Acquiescement - Pourvoi introduit par la partie civile - Recevabilité

- Art. 359, al. 3, et 412 Code d'Instruction criminelle

COUR D'ASSISES - Arrêt définitif - Acquiescement - Pourvoi introduit par la partie civile - Recevabilité

- Art. 359, al. 3, et 412 Code d'Instruction criminelle

Een eerlijk proces vereist dat zowel de burgerlijke partij als de publieke opinie in staat worden gesteld om de beslissing van de jury van het hof van assisen te begrijpen, wat betekent dat de beslissing moet worden gemotiveerd (1). (1) Zie concl. OM.

HOF VAN ASSISEN - Eindarrest - Beslissing van de jury - Motivering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hof van assisen - Beslissing van de jury - Motivering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 6.1. EVRM en 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het arrest van het hof van assisen de voornaamste redenen en overwegingen moet bevatten die de jury van de schuld of onschuld van de beschuldigde hebben overtuigd, zonder dat het college op alle neergelegde conclusies moet antwoorden, met vermelding van de redenen waarom op elk van de aan de juryleden gestelde vragen positief of negatief is geantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

HOF VAN ASSISEN - Burgerlijke rechtsvordering - Vrijspraak - Onbevoegdheid te oordelen over de burgerlijke vordering - Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 334, eerste lid Wetboek van Strafvordering
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van assisen - Vrijspraak - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 334, eerste lid Wetboek van Strafvordering
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hof van assisen - Vrijspraak - Onbevoegdheid te oordelen over de burgerlijke vordering -

7/06/2023

Le respect du caractère équitable du procès requiert que tant la partie civile que l'opinion publique soient en mesure de comprendre la décision du jury de la cour d'assises, ce qui signifie que cette décision doit être motivée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COUR D'ASSISES - Arrêt définitif - Décision du jury - Motivation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Cour d'assises - Décision du jury - Motivation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Il suit des articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 334, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle que l'arrêt de la cour d'assises doit mettre en avant les principales raisons et considérations ayant convaincu le jury de la culpabilité ou de l'innocence du prévenu, sans que le collège doive répondre à l'ensemble des conclusions déposées, et que les raisons pour lesquelles une réponse positive ou négative a été apportée à chacune des questions posées aux membres du jury doivent y figurer (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COUR D'ASSISES - Action civile - Acquittement - Incompétence pour statuer sur l'action civile - Motivation - Principaux motifs étayant la décision

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 334, al. 1er Code d'Instruction criminelle
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Cour d'assises - Acquittement - Principaux motifs étayant la décision

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 334, al. 1er Code d'Instruction criminelle
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action civile - Cour d'assises - Acquittement - Incompétence pour statuer sur l'action civile - Motivation - Principaux motifs étayant la décision

Motivering - Voornaamste redenen tot staving van de beslissing

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 334, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 334, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.20.0242.N

10 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200310.2N.21](#)

AC nr. ...

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel blijkt dat de regeling inzake het Europees aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten; deze hoge mate van vertrouwen houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5° Wet Europees Aanhoudingsbevel; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het voormelde vermoeden te weerleggen; het Hof van Cassatie gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgtrekkingen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Verweer met betrekking tot het kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten - Weerleggen van het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende staat - Beoordeling - Bevoegdheid van het Hof - Marginale toetsing

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Weigeringsgrond - Verweer met betrekking tot het kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten - Weerleggen van het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende staat - Beoordeling - Bevoegdheid van het Hof - Marginale toetsing

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Regeling berustend op een hoge mate van vertrouwen tussen de Lidstaten - Vermoeden

Il ressort du considérant (10) du préambule de la Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre États membres, que le mécanisme du mandat d'arrêt européen repose sur un degré de confiance élevé entre les États membres; ce degré de confiance élevé implique une présomption de respect par l'État d'émission des droits fondamentaux visés à l'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen; le juge apprécie souverainement si les éléments circonstanciés invoqués indiquant un danger manifeste pour les droits fondamentaux de la personne concernée suffisent à renverser la présomption précitée; la Cour de cassation se borne à vérifier si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Mandat d'arrêt européen - Motif de refus - Défense invoquant l'existence d'un danger manifeste pour les droits fondamentaux - Renversement de la présomption de respect des droits fondamentaux dans l'État d'émission - Appréciation - Compétence de la Cour de cassation - Appréciation marginale

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Motif de refus - Défense invoquant l'existence d'un danger manifeste pour les droits fondamentaux - Renversement de la présomption de respect des droits fondamentaux dans l'État d'émission - Appréciation - Compétence de la Cour de cassation - Appréciation marginale

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Mécanisme reposant sur un degré de confiance élevé entre les États membres - Présomption de

van eerbiediging van fundamentele rechten door de uitvaardigende staat - Beoordeling door de rechter van de uitvoerende staat

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Verweer met betrekking tot het kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten - Weerleggen van het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende staat - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Verweer met betrekking tot het kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten - Weerleggen van het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende staat - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

respect des droits fondamentaux par l'État d'émission -
Appréciation par le juge de l'État d'exécution

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Mandat d'arrêt européen - Motif de refus - Défense invoquant l'existence d'un danger manifeste pour les droits fondamentaux - Renversement de la présomption de respect des droits fondamentaux dans l'État d'émission - Appréciation

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt européen - Motif de refus - Défense invoquant l'existence d'un danger manifeste pour les droits fondamentaux - Renversement de la présomption de respect des droits fondamentaux dans l'État d'émission - Appréciation

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

P.20.0244.F

18 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.13](#)

AC nr. ...

Uit het arrest nr. 37/2009 van het Grondwettelijk Hof van 4 maart 2009 volgt niet dat het verzet ook ontvankelijk is wanneer het gericht is tegen het jegens de veroordeelde bij verstek gewezen vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank dat over een verzoek om elektronisch toezicht uitspraak doet (1). (1) Cass. 22 december 2015, AR P.15.1541.N, AC 2015, nr. 774.

STRAFUITVOERING - Strafvtoeringsrechtbank - Strafvtoeringsmodaliteit - Verzoek om elektronisch toezicht - Weigering tot toekenning uitgesproken bij verstek - Verzet - Ontvankelijkheid

- Art. 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Il ne résulte pas de l'arrêt n° 37/2009 de la Cour constitutionnelle du 4 mars 2009 que l'opposition doit également être admise contre le jugement du tribunal de l'application des peines, rendu par défaut à l'égard du condamné, qui statue sur une demande de surveillance électronique (1). (1) Cass. 22 décembre 2015, RG P.15.1541.N, Pas. 2015, n° 774.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Demande de surveillance électronique - Décision de refus d'octroi prononcée par défaut - Opposition - Recevabilité

- Art. 96 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Artikel 96 Wet Strafvordering bepaalt dat het cassatieberoep het enige rechtsmiddel is dat tegen een vonnis van de strafuitvoeringsrechtbank kan worden aangewend; het arrest nr. 37/2009 van het Grondwettelijk Hof van 4 maart 2009 beslist evenwel dat voormeld artikel 96 de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt in zoverre het de veroordeelde die niet is verschenen, niet toestaat verzet aan te tekenen tegen een vonnis dat een strafuitvoeringsmodaliteit herroept.

STRAFUITVOERING - Strafvorderingsrechtbank - Strafvorderingsmodaliteit - Herroeping uitgesproken bij verstek - Rechtsmiddel - Verzet - Ontvankelijkheid
- Art. 96 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

L'article 96 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté prévoit le pourvoi en cassation comme seul recours contre un jugement du tribunal de l'application des peines; toutefois, l'arrêt n° 37/2009 de la Cour constitutionnelle du 4 mars 2009 décide que l'article 96 précité viole les articles 10 et 11 de la Constitution dans la mesure où cette disposition ne permet pas au condamné qui n'a pas comparu de former opposition contre un jugement qui révoque une modalité d'exécution de la peine.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Révocation prononcée par défaut - Recours - Opposition - Recevabilité

- Art. 96 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.0246.F

3 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.3](#)

AC nr. ...

De wet vraagt de eiser in hoger beroep enkel om de beschikking aan te wijzen waartegen zijn rechtsmiddel is gericht maar niet om te verduidelijken waarom hij die beschikking aanvecht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

HOGER BEROEP - Strafvorderingen (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Jeugdbescherming - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Voorwerp - Aanwijzing van de beschikking waartegen het rechtsmiddel is gericht

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

La loi ne demande à l'appelant que d'identifier le dispositif visé par son recours et non les raisons pour lesquelles il l'attaque (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Protection de la jeunesse - Mesures protectionnelles - Appel du père de l'enfant mineur - Requête contenant les griefs - Objet - Identification du dispositif visé par le recours

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

De wet vraagt de eiser in hoger beroep enkel om de beschikking aan te wijzen waartegen zijn rechtsmiddel is gericht maar niet om te verduidelijken waarom hij die beschikking aanvecht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

JEUGDBESCHERMING - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Voorwerp - Aanwijzing van de beschikking waartegen het rechtsmiddel is gericht

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

La loi ne demande à l'appelant que d'identifier le dispositif visé par son recours et non les raisons pour lesquelles il l'attaque (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mesures protectionnelles - Appel du père de l'enfant mineur - Requête contenant les griefs - Objet - Identification du dispositif visé par le recours

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontzegt de partij in hoger beroep het recht niet om hoger beroep in te stellen tegen de gehele beschikking die op haar van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Jeugdbescherming - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

JEUGDBESCHERMING - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het in artikel 204 Wetboek van Strafvordering vastgelegde beginsel van het hoger beroep op grieven heeft niet tot doel de eiser in hoger beroep te verplichten de middelen te verduidelijken die hij voor de appelrechters wenst uiteen te zetten maar strekt ertoe de omvang van hun saisine te bepalen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 352.

JEUGDBESCHERMING - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Doel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Jeugdbescherming - Beschermingsmaatregelen - Hoger beroep van de vader van het minderjarige kind - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Doel

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

L'article 204 du Code d'instruction criminelle ne prive pas la partie appelante du droit d'entreprendre l'ensemble du dispositif qui la concerne (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Protection de la jeunesse - Mesures protectionnelles - Appel du père de l'enfant mineur - Requête contenant les griefs

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mesures protectionnelles - Appel du père de l'enfant mineur - Requête contenant les griefs

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Le principe de l'appel sur griefs consacré par l'article 204 du Code d'instruction criminelle, n'a pas pour objectif d'obliger l'appelant à préciser les moyens qu'il entend développer devant les juges d'appel mais à déterminer leur saisine (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Mesures protectionnelles - Appel du père de l'enfant mineur - Requête contenant les griefs - Objectif

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Protection de la jeunesse - Mesures protectionnelles - Appel du père de l'enfant mineur - Requête contenant les griefs - Objectif

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.20.0247.N

28 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200428.2N.3](#)

AC nr. ...

Uit artikel 202, 2°, Wetboek van Strafvordering volgt dat het aankruisen door de burgerlijke partij van de rubriek "schuld" op het grievenformulier er niet toe leidt dat de beoordeling op strafgebied van de schuld van de beklaagde aan het appelgerecht wordt voorgelegd: evenmin heeft dat een impact op de grieven die het openbaar ministerie aanvoert in het kader van zijn hoger beroep, ingesteld na dat van de burgerlijke partij, tegen hetzelfde vonnis.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen

7/06/2023

Il suit de l'article 202, 2°, du Code d'instruction criminelle que le fait pour une partie civile de cocher sur le formulaire de griefs la rubrique "culpabilité" n'entraîne pas que l'appréciation au pénal de la culpabilité de la prévenue soit soumise à la cour d'appel: cela n'a pas davantage d'incidence sur les griefs formulés par le ministère public dans le cadre de l'appel qu'il a formé, après celui de la partie civile, contre le même jugement.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets.

P. 539/937

*inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter -
Vrijspraak - Hoger beroep van de burgerlijke partij -
Aanduiding van de rubriek 'schuld' op het grievenformulier -
Invloed op de strafvordering*
- Artt. 202, 2° en 204 Wetboek van Strafvordering

*compétence du juge - Acquittement - Appel de la partie civile -
Désignation de la rubrique 'culpabilité' sur le formulaire de grief -
Incidence sur l'action publique*

- Art. 202, 2° et 204 Code d'Instruction criminelle

Uit artikel 210, tweede lid, derde streepje, Wetboek van Strafvordering, zoals verduidelijkt in het arrest 189/2019 van het Grondwettelijk Hof van 20 november 2019, volgt dat het appelgerecht de mogelijkheid heeft om ambtshalve te oordelen of de feiten van een bepaalde telastlegging vaststaan, ook wanneer een beklaagde of het openbaar ministerie de schuld aan die telastlegging niet als grief heeft aangeduid, op voorwaarde dat een beschikking op strafgebied van de beroepen beslissing die verband houdt met de aan die telastlegging ten grondslag liggende feiten, zoals bijvoorbeeld de straf of een maatregel, is aangeduid; de omstandigheid dat het openbaar ministerie in het grievenformulier enkel de rubriek strafmaat heeft aangekruist en niet de schuld, terwijl het beroepen vonnis de beklaagde had vrijgesproken en als grief dus een beslissing werd vermeld die het beroepen vonnis niet bevat, heeft niet tot gevolg dat het appelgerecht de mogelijkheid zou hebben om ambtshalve middelen aan te voeren (1). (1) Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0034.N, AC 2020, nr. 177 met concl. "in hoofdzaak "OM; Cass. 18 oktober 2017, AR P.17.0656.F, AC 2017, nr. 574..

Il résulte de l'article 210, alinéa 2, troisième alinéa, du Code d'instruction criminelle, ainsi que le précise l'arrêt n° 189/2019 rendu le 20 novembre 2019 par la Cour constitutionnelle, que la juridiction d'appel a la possibilité de décider, d'office, si les faits d'une prévention déterminée sont établis, même lorsqu'un prévenu ou le ministère public n'a pas indiqué comme grief la culpabilité du chef de cette prévention, à condition que soit indiquée une disposition pénale de la décision dont appel en rapport avec les faits à l'origine de cette prévention, comme par exemple la peine ou une mesure; la circonstance que le ministère public n'a coché dans le formulaire de griefs que la rubrique relative au taux de la peine et non celle relative à la culpabilité, alors que le jugement dont appel avait acquitté le prévenu, de sorte qu'a été mentionnée comme grief une décision que le jugement dont appel ne contient pas, n'a pas pour conséquence que la juridiction d'appel aurait la possibilité de soulever des moyens d'office, comme le prévoit l'article 210, alinéa 2, troisième tiret, du Code d'instruction criminelle (1). (1) Cass. 10 mars 2020, RG P.20.0034.N, Pas. 2020, n° 177 avec concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC ; Cass. 18 octobre 2017, RG P.17.0656.F, Pas. 2017, n° 574.

*HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen
inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter -
Vrijspraak - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Enkel
vermelding strafmaat als grief - Ambtshalve aanvoeren van
grievens*
- Art. 210, tweede lid, derde streepje Wetboek van
Strafvordering

*APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets.
compétence du juge - Acquittement - Appel du ministère public -
Seule mention du taux de la peine comme grief - Invocation
d'office de griefs*

- Art. 210, al. 2, 3e tiret Code d'Instruction criminelle

Uit de tekst van artikel 204 Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever door het invoeren van de verplichting om de tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis geformuleerde grieven nauwkeurig te bepalen, een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep beoogt en in het bijzonder nutteloze werklast en kosten wil vermijden door niet-langer niet-betwiste beslissingen aan de appelrechter voor te leggen; door de verplichting de grieven nauwkeurig te bepalen wordt de appellant gedwongen na te denken over de wenselijkheid en de gevolgen van het instellen van het hoger beroep en kan de geïntimeerde dadelijk uitmaken welke beslissingen van het eerste vonnis worden betwist en waarover hij in hoger beroep verweer zal moeten voeren" (1). (1) Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0034.N, AC 2020, nr. 177 met concl. "in hoofdzaak" OM; Cass. 24 januari 2018, AR P.17.1070.F, AC 2018, nr. 53; Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Aanvoeren van grieven - Nauwkeurigheid van de grief
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het openbaar ministerie in zijn grievenformulier als grief de strafmaat vermeldt, volgt daaruit niet dat de beslissing over de schuld van de beklaagde aan de beoordeling van het appelgerecht wordt voorgelegd (1). (1) Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0034.N, AC 2020, nr. 177 met concl. "in hoofdzaak OM; Cass. 24 januari 2018, AR P.17.1070.F, AC 2018, nr. 53; Cass. 7 november 2017, AR P.17.0727.N, AC 2017, nr. 619.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Enkel vermelding strafmaat als grief - Beoordelingsmarge rechtscollege in hoger beroep - Vrijpraak - Hoger beroep van het openbaar ministerie
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Il résulte du texte de l'article 204 du Code d'instruction criminelle et des travaux préparatoires que, en instaurant l'obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre le jugement rendu en première instance, le législateur a pour but de voir traiter plus efficacement les affaires pénales en degré d'appel et veut particulièrement éviter une charge de travail et des frais inutiles en ne soumettant plus à la juridiction d'appel des décisions non contestées; par l'obligation d'indiquer précisément les griefs, l'appelant est forcé de réfléchir à l'opportunité d'interjeter appel et à ses conséquences, et l'intimé peut immédiatement discerner quelles décisions du jugement rendu en première instance sont contestées et sur quoi devra porter sa défense en appel(1). (1) Cass. 10 mars 2020, RG P.20.0034.N, Pas. 2020, n° 177 avec concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC ; Cass. 24 janvier 2018, RG P.17.1070.F, Pas. 2018, n° 53 ; Cass. 4 avril 2017, RG P.17.0023.N, Pas. 2017, n° 245.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Invocation de griefs - Précision du grief
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Lorsque le ministère public mentionne le taux de la peine comme grief dans son formulaire de griefs, il ne s'ensuit pas que la décision sur la culpabilité du prévenu soit soumise à l'appréciation de la juridiction d'appel (1). (1) Cass. 10 mars 2020, RG P.20.0034.N, Pas. 2020, n° 177 avec concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC ; Cass. 24 janvier 2018, RG P.17.1070.F, Pas. 2018, n° 53 ; Cass. 7 novembre 2017, RG P.17.0727.N, Pas. 2017, n° 619.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Seule mention du taux de la peine comme grief - Marge d'appréciation de la juridiction d'appel - Acquiescement - Appel du ministère public
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Volgens artikel 11, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken worden in de gemeenten van de Brusselse agglomeratie de processen-verbaal betreffende de opsporing en de vaststellingen van misdrijven opgesteld in het Frans of in het Nederlands, naargelang diegene er het voorwerp van is, de ene of de andere taal voor zijn verklaringen gebruikt en bij afwezigheid van een dergelijke verklaring volgens de noodwendigheden van de zaak; de rechter oordeelt onaantastbaar wat de noodwendigheden van de zaak zijn en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 30 juni 1993, AR P.93.0262.F, AC 1993, nr. 314; L. LINDEMANS, Taalgebruik in gerechtszaken, APR, Stroy Scientia, Gent, 1955, p.100, nr. 175.

Selon l'article 11, alinéa 2, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, dans les communes de l'agglomération bruxelloise, les procès-verbaux relatifs à la recherche et à la constatation d'infractions sont rédigés en français ou en néerlandais, selon que celui qui en est l'objet fait usage de l'une ou l'autre de ces langues pour ses déclarations et, à défaut de déclaration, selon les besoins de la cause; le juge apprécie souverainement quels sont les besoins de la cause et la Cour se borne à vérifier s'il ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 30 juin 1993, RG P.93.0262.F, Pas. 1993, n° 314 ; L. LINDEMANS, Taalgebruik in gerechtszaken, APR, Stroy Scientia, Gand, 1955, p.100, n° 175.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Taalgebruik in gerechtszaken - Vonnissen en arresten - Nietigheden - Strafzaken - Artikel 11 Taalwet Gerechtszaken - Gebruik der talen in het vooronderzoek - Taal van de processen-verbaal - Brusselse agglomeratie - Noodwendigheden van de zaak

- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Artikel 11 Taalwet Gerechtszaken - Gebruik der talen in het vooronderzoek - Taal van de processen-verbaal - Brusselse agglomeratie - Noodwendigheden van de zaak - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 11, tweede lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Emploi des langues en matière judiciaire - Jugements et arrêts - Nullités - Matière répressive - Loi du 15 juin 1935, article 11 - Emploi des langues au stade de l'information - Langue dans laquelle les procès-verbaux sont rédigés - Agglomération bruxelloise - Besoins de la cause

- Art. 11, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 11, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 11, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - Jugements et arrêts. nullités - Matière répressive - Loi du 15 juin 1935, article 11 - Emploi des langues au stade de l'information - Langue dans laquelle les procès-verbaux sont rédigés - Agglomération bruxelloise - Besoins de la cause - Appréciation par le juge du fond

- Art. 11, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 11, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 11, al. 2 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

Krachtens artikel D167, § 1, (Waals) Milieuwetboek-Boek 1 zijn de gemeenteraden bevoegd om, via een gemeentelijk reglement, geheel of gedeeltelijk feiten strafbaar te stellen die met name aan de basis liggen van het volgende misdrijf: de verbranding van huisafval in open lucht of in installaties die niet voldoen aan de bepalingen van het decreet van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, met uitzondering van de verbranding van droog natuurlijk afval afkomstig van bossen, velden en tuinen, zoals geregeld in het Veldwetboek en het Boswetboek; de in dat artikel bedoelde uitzondering heeft tot gevolg dat, in de daarin omschreven aangelegenheid, elk mogelijk samenlopend optreden vanwege een gemeente wordt uitgesloten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 614.

BOSSEN - Boswetboek - Verbranding van kapafval - Bevoegdheid van de gemeenten om op te treden

- Art. D167, § 1 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. 2, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

GEMEENTE - Boswetboek - Verbranding van kapafval - Bevoegdheid van de gemeenten om op te treden

- Art. D167, § 1 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. 2, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

MILIEURECHT - Boswetboek - Verbranding van kapafval - Bevoegdheid van de gemeenten om op te treden

- Art. D167, § 1 Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (vertaling)

- Artt. 3 en 44 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

- Art. 2, § 1 Wet 24 juni 2013 betreffende de gemeentelijke administratieve sancties

En vertu de l'article D167, § 1er, du livre I du Code (wallon) de l'environnement, les conseils communaux sont habilités à incriminer, en tout ou en partie, par voie de règlement communal, les faits constitutifs, notamment, de l'infraction suivante: l'incinération de déchets ménagers en plein air ou dans des installations non conformes aux dispositions du décret du 27 juin 1996 relatif aux déchets, à l'exception de l'incinération des déchets secs naturels provenant des forêts, des champs et des jardins, telle que réglementée par le Code rural et le Code forestier ; l'exception visée par cet article a pour effet d'exclure, dans la matière qu'elle définit, tout pouvoir d'intervention concurrente des communes (1). (1) Voir les concl. du MP.

BOIS ET FORETS - Code forestier - Brûlage de rémanents - Pouvoir d'intervention des communes

- Art. D167, § 1er Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. 3 et 44 Décret wallon du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier

- Art. 2, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

COMMUNE - Code forestier - Brûlage de rémanents - Pouvoir d'intervention des communes

- Art. D167, § 1er Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. 3 et 44 Décret wallon du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier

- Art. 2, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Code forestier - Brûlage de rémanents - Pouvoir d'intervention des communes

- Art. D167, § 1er Code de l'environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

- Art. 3 et 44 Décret wallon du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier

- Art. 2, § 1er L. du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales

Wanneer de akte van voorziening vermeldt dat het cassatieberoep werd ingesteld door mr. X "voor en in naam van de vennootschap Y, beklaagde, met als lasthebber ad hoc, mr. Z" en niet "in naam van mr. Z. in zijn hoedanigheid van lasthebber ad hoc van de vennootschap Y, beklaagde", leidt dit niet tot de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep wegens schending van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering (1)(Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 681.

CASSATIEBEROEP - Strafvonden - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Rechtspersoon - Lasthebber ad hoc - Cassatieberoep ingesteld "voor en in naam van de (rechtspersoon), met als lasthebber ad hoc (...)" en niet "in naam van lasthebber ad hoc" in die hoedanigheid - Ontvankelijkheid

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer het proces-verbaal van de rechtszitting vermeldt dat de zitting heeft plaatsgevonden met gesloten deuren, terwijl ze volgens het arrest van 31 mei 2018 openbaar werd gehouden, laat deze tegenstrijdigheid het Hof niet toe na te gaan of de appelrechters het voorschrift van de artikelen 148 Grondwet en 190 Wetboek van Strafvordering hebben nageleefd; in dit geval dient de vernietiging van het besteden arrest te worden uitgebreid tot het onderzoek van de zaak vanaf die rechtszitting (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 681.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafvonden - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Onderzoek en behandeling ter terechtzitting - Openbaarheid - Onderzoek en behandeling met gesloten deuren volgens het proces-verbaal van de rechtszitting maar openbaar volgens het daaropvolgend arrest - Tegenstrijdigheid - Gevolg - Vernietiging - Uitbreiding tot de oudste nietige akte

- Art. 148, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 190, eerste lid, en 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Onderzoek en behandeling ter terechtzitting - Openbaarheid - Onderzoek en behandeling met gesloten deuren volgens het proces-verbaal van de rechtszitting maar openbaar volgens het daaropvolgend arrest - Tegenstrijdigheid - Gevolg - Vernietiging - Uitbreiding tot de

Lorsque l'acte de pourvoi indique que ce pourvoi a été formé par Me X « pour et au nom de la société Y, prévenue, ayant pour mandataire ad hoc Me Z », et non « au nom de Me Z en sa qualité de mandataire ad hoc de la société Y, prévenue », il ne s'en déduit pas que le pourvoi est irrecevable pour avoir méconnu l'art. 2bis du titre préliminaire du Code de procédure pénale (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme du pourvoi en cassation et indications - Personne morale - Mandataire ad hoc - Pourvoi formé « pour et au nom de (la personne morale), ayant pour mandataire ad hoc (...) » et non « au nom du mandataire ad hoc » en cette qualité - Recevabilité

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Lorsque le procès-verbal d'une audience énonce que celle-ci s'est tenue à huis clos, alors que l'arrêt qui vise cette audience indique qu'elle a eu lieu publiquement, cette contradiction ne permet pas à la Cour de vérifier si les juges d'appel ont respecté le prescrit des articles 148 de la Constitution et 190 du Code d'instruction criminelle; il y a dans ce cas lieu d'étendre l'annulation de l'arrêt attaqué à l'examen de la cause à partir de ladite audience (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Instruction et examen à l'audience - Publicité - Instruction et examen à huis clos selon le procès-verbal de l'audience mais publics selon l'arrêt subséquent - Contradiction - Conséquence - Cassation - Extension jusqu'au plus ancien acte nul

- Art. 148, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 190, al. 1er, et 434, al. 2 Code d'Instruction criminelle

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 148 - Instruction et examen à l'audience - Publicité - Instruction et examen à huis clos selon le procès-verbal de l'audience mais publics selon l'arrêt subséquent - Contradiction - Conséquence - Cassation - Extension jusqu'au plus ancien acte nul

oudste nietige akte

- Art. 148, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 190, eerste lid, en 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Onderzoek en behandeling ter terechtzitting - Openbaarheid - Onderzoek en behandeling met gesloten deuren volgens het proces-verbaal van de rechtszitting maar openbaar volgens het daaropvolgend arrest - Tegenstrijdigheid - Gevolg - Vernietiging - Uitbreiding tot de oudste nietige akte

- Art. 148, eerste lid De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 190, eerste lid, en 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Het feit dat een beslissing alvorens recht te doen onherroepelijk is, bij ontstentenis van cassatieberoep of wegens verwerping van het cassatieberoep, doet niets af aan de eventuele onwettigheid van de eindbeslissing die daarop is gegrond; aangezien die onwettigheid een dergelijke beslissing betreft, kunnen de eisers middelen aanvoeren die daarop betrekking hebben (1) (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas.; zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB, 2015, nrs. 721 tot 723 en verwijzingen en noten 2512 en 2515.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Cassatieberoep tegen het eindarrest - Middelen die kritiek uitoefenen op arresten alvorens recht te doen, voorbereidende arresten of tussenarresten - Ontvankelijkheid

- Art. 148, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 190, al. 1er, et 434, al. 2 Code d'Instruction criminelle

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Instruction et examen à l'audience - Publicité - Instruction et examen à huis clos selon le procès-verbal de l'audience mais publics selon l'arrêt subséquent - Contradiction - Conséquence - Cassation - Extension jusqu'au plus ancien acte nul

- Art. 148, al. 1er La Constitution coordonnée 1994
- Art. 190, al. 1er, et 434, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Qu'une décision avant dire droit soit irrévocable, par l'absence de pourvoi ou par le rejet du pourvoi, n'enlève rien à l'illégalité éventuelle de la décision définitive fondée sur elle; dès lors que cette illégalité concerne une telle décision, les moyens la concernant peuvent être invoqués par les demandeurs (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP ; voir R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nos 721 à 723 et réf. en notes 2512 et 2515.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Pourvoi contre l'arrêt définitif - Moyens critiquant des arrêts avant dire droit, préparatoires ou interlocutoires - Recevabilité

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel

7/06/2023

Il appartient au juge d'apprécier souverainement si le fait de ne pas entendre à l'audience un témoin ayant fait, au stade de l'information, une déclaration à charge du prévenu, viole le droit de ce dernier à un procès équitable, pris dans son ensemble; le juge est tenu de fonder sa décision sur des circonstances concrètes qu'il indique; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.0486.N, Pas. 2020, n° 508 ; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cour eur. D.H., 14 juin 2016, Riahi c/ Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond -

P. 546/937

6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde -

Conv. D.H., article 6, § 3, d - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation

Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

En règle, le juge appréciera l'impact sur le procès équitable de l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait des déclarations à charge au stade de l'information à la lumière de trois critères auxquels la Cour européenne des droits de l'homme a recours, et dans cet ordre précis: (i) s'il existe des motifs graves de ne pas entendre le témoin (ii) si la déclaration à charge constitue l'élément unique ou déterminant sur lequel se fonde la déclaration de culpabilité (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des facteurs compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, à moins qu'un seul de ces critères soit à ce point décisif qu'il suffit à établir si la procédure pénale, prise dans son ensemble, s'est déroulée ou non de manière équitable (1). (1) Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.0486.N, Pas. 2020, n° 508 ; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cour eur. D.H., 14 juin 2016, Riahi c/ Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op

La question de savoir si le juge appelé à statuer sur le bien-fondé de l'action publique est tenu d'entendre, en qualité de témoin, une personne qui a fait une déclaration à charge du prévenu au stade de l'information, lorsque ce prévenu le demande, doit s'apprécier à la lumière du droit à un procès équitable, consacré par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, et du droit d'interroger ou de faire interroger des témoins à charge, consacré par l'article 6, § 3, d, de cette même convention: il est essentiel, à cet égard, que les poursuites pénales exercées à charge du prévenu, prises dans leur ensemble, se déroulent de manière équitable, ce qui n'exclut pas que le juge tienne compte non seulement des droits de défense de ce prévenu, mais aussi des intérêts de la société, des victimes et des témoins eux-mêmes (1). (1) Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.0486.N, Pas. 2020, n° 508 ; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cour eur. D.H., 14 juin 2016, Riahi c/ Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het staat aan het onderzoeksgerecht dat moet beslissen over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en meer bepaald de vraag of de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten, onaantastbaar te oordelen of de betrokkene een persoon is met zijn hoofdverblijfplaats in het Rijk als bedoeld door artikel 7, § 1, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering; uit het enkel feit dat de betrokkene voorlopig is ingeschreven in het wachtregister als bedoeld in artikel 1, § 1, eerste lid, 2°, van de Wet van 19 juli 1991 volgt niet dat hij zijn hoofdverblijfplaats heeft in België.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Europees aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Vreemdeling - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister - Beoordeling

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Weigeringsgrond - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Vreemdeling - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister - Beoordeling

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Europees aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de

Il appartient à la juridiction d'instruction appelée à statuer sur le motif obligatoire de refus prévu à l'article 4, 4°, de la loi du 19 décembre 2013 relative au mandat d'arrêt européen et, plus précisément, sur la question de la compétence des juridictions belges pour connaître des faits, d'apprécier souverainement si l'intéressé est une personne ayant sa résidence principale dans le Royaume au sens de l'article 7, § 1er, du titre préliminaire du Code de procédure pénale; il ne résulte pas de la simple inscription provisoire de l'intéressé au registre d'attente visé à l'article 1er, § 1er, alinéa 1er, 2°, de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population, aux cartes d'identité, aux cartes des étrangers et aux documents de séjour, qu'il a sa résidence principale en Belgique.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Mandat d'arrêt européen - Compétence du juge belge pour connaître des faits - Etranger - Résidence principale de l'intéressé en Belgique - Inscription provisoire au registre d'attente - Appréciation

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 7, § 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 1, § 1er, al. 1er L. du 19 juillet 1991

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Motif de refus - Compétence du juge belge pour connaître des faits - Etranger - Résidence principale de l'intéressé en Belgique - Inscription provisoire au registre d'attente - Appréciation

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 7, § 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 1, § 1er, al. 1er L. du 19 juillet 1991

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Mandat d'arrêt européen - Compétence du juge belge pour connaître des faits - Etranger - Résidence principale de l'intéressé en Belgique - Inscription provisoire au registre d'attente

feiten - Vreemdeling - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen
- ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Vreemdeling - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister - Beoordeling*
- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- VREEMDELINGEN - Europees aanhoudingsbevel - Weigeringsgrond - Bevoegdheid van de Belgische rechter om zelf kennis te nemen van de feiten - Hoofdverblijfplaats van de betrokkene in België - Voorlopige inschrijving in wachtregister - Beoordeling*
- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 7, § 1 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 7, § 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 1, § 1er, al. 1er L. du 19 juillet 1991

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt européen - Compétence du juge belge pour connaître des faits - Etranger - Résidence principale de l'intéressé en Belgique - Inscription provisoire au registre d'attente - Appréciation

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 7, § 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- ETRANGERS - Mandat d'arrêt européen - Motif de refus - Compétence du juge belge pour connaître des faits - Résidence principale de l'intéressé en Belgique - Inscription provisoire au registre d'attente - Appréciation*
- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 7, § 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
- Art. 1, § 1er, al. 1er L. du 19 juillet 1991

P.20.0262.F

18 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200318.2F.15](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt het onderzoeksgerecht dat op de voorlopige hechtenis toezicht moet houden en dat vaststelt dat een ingeplande onderzoeksopdracht niet kon worden uitgevoerd, te oordelen dat de duur van de hechtenis niet onredelijk is, aangezien niets erop wijst dat die opdracht niet binnen afzienbare tijd zal kunnen worden uitgevoerd.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - Ingeplande maar niet-uitgevoerde onderzoeksopdracht - Invloed

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de

Aucune disposition légale n'empêche la juridiction d'instruction chargée du contrôle de la détention préventive, lorsqu'elle relève qu'un devoir programmé n'a pu être accompli, de considérer que la durée de la détention n'est pas déraisonnable dès lors que rien ne permet d'affirmer que ce devoir ne pourra pas être effectué à bref délai.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Maintien de la détention préventive - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Appréciation - Devoir programmé non accompli - Incidence

- Art. 5.3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et

mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - Ingeplande maar niet-uitgevoerde onderzoeksopdracht - Invloed

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet over de handhaving van de voorlopige hechtenis, oordeelt onaantastbaar in feite of de redelijke termijn al dan niet is overschreden; het Hof gaat na of dat gerecht uit de feiten die het vaststelt geen gevolgtrekkingen heeft gemaakt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 5 november 2013, AR P.13.1701.N, AC 2013, nr. 582.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Onaantastbare beoordeling in feite - Toezicht door het Hof

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Onaantastbare beoordeling in feite - Toetsing door het Hof

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Contrôle bimestriel - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Appréciation - Devoir programmé non accompli - Incidence

- Art. 5.3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

La juridiction d'instruction qui se prononce sur le maintien de la détention préventive décide souverainement en fait si le délai raisonnable est ou non dépassé; la Cour vérifie si cette juridiction n'a pas déduit, des faits qu'elle a constatés, des conséquences qui seraient sans lien avec eux ou qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification (1). (1) Cass. 5 novembre 2013, RG P.13.1701.N, Pas. 2013, n° 582.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Contrôle bimestriel - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Appréciation souveraine en fait - Contrôle de la Cour

- Art. 5.3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Maintien de la détention préventive - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Appréciation souveraine en fait - Contrôle par la Cour

- Art. 5.3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De beoordeling van de duur van de voorlopige hechtenis is niet beperkt tot de tijdvakken waarin het onderzoek minder vooruitgang heeft geboekt of tot de onderzoeksdaden die niet zijn verricht; de rechter die belast is met het toezicht op de voorlopige hechtenis, mag niet enkel de feitelijke omstandigheden van de zaak en de omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid van de in verdenking gestelde in aanmerking nemen, maar moet ook rekening houden met de rechtspleging in haar geheel, vanaf de uitvaardiging van het bevel tot aanhouding tot het ogenblik waarop hij nagaat of de hechtenis verenigbaar is met artikel 5.3 EVRM (1). (1) Cass. 14 december 2011, AR P.11.2021.F, AC 2011, nr. 686.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - In aanmerking te nemen tijdvakken

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tweemaandelijks toezicht - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordeling - In aanmerking te nemen tijdvakken

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'appréciation de la durée de la détention préventive n'est pas limitée aux périodes pendant lesquelles la progression de l'instruction a été ralentie, ni aux actes d'instruction qui n'ont pas été exécutés; outre les circonstances de fait de la cause et celles liées à la personnalité de l'inculpé, le juge chargé du contrôle de la détention préventive doit prendre en considération la procédure dans son ensemble, depuis la délivrance du mandat d'arrêt jusqu'au moment où il vérifie la compatibilité de la détention avec l'article 5.3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Cass. 14 décembre 2011, RG P.11.2021.F, Pas. 2011, n° 686.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Maintien de la détention préventive - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Appréciation - Périodes à prendre en considération

- Art. 5.3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Contrôle bimestriel - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Appréciation - Périodes à prendre en considération

- Art. 5.3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.0267.F

1 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.10](#)

AC nr. ...

De beslissing van de rechter om geen rekening te houden met een stuk dat na het sluiten van het debat werd neergelegd, kan een impliciete beslissing zijn (1). (1) Zie Cass. 24 mei 2017, AR P.17.0271.F, AC 2017, nr. 349; Cass. 6 oktober 2010, AR P.10.1112.F, arrest niet gepubliceerd.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

La décision du juge de ne pas prendre en considération une pièce déposée après la clôture des débats peut être implicite (1). (Solution implicite). (1) Voir Cass. 24 mai 2017, RG P.17.0271.F, Pas. 2017, n° 349; Cass. 6 octobre 2010, RG P.10.1112.F, inédit.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Etranger - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

Het cassatieberoep tegen de beslissing van een onderzoeksgerecht dat op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doet, heeft geen bestaansreden meer wanneer aan de maatregel van vrijheidsberoving waartegen het beroep van de eiser is gericht een einde is gemaakt door zijn invrijheidstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214; zie Cass. 7 december 2016, AR P.16.1183.F, AC 2016, nr. 702. De conclusie van het OM, die werd neergelegd voordat het OM in kennis was gesteld van de invrijheidstelling van de eiser, waaruit volgt dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft, heeft betrekking op de invloed, op de wettigheid van de vrijheidsberoving van de vreemdeling, van de omstandigheid dat hij tijdens een huiszoeking werd aangehouden zonder voorafgaande en schriftelijke toestemming.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet -

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Etranger - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

Le pourvoi formé contre la décision d'une juridiction d'instruction statuant sur pied des articles 71 à 74 de la loi du 15 décembre 1980 devient sans objet lorsque la mesure privative de liberté visée par le recours de l'étranger a pris fin en raison de sa remise en liberté (1). (1) Voir Cass. 25 mars 2020, RG P.20.0189.F, Pas. 2020, n° 214; voir Cass. 7 décembre 2016, RG P.16.1183.F, Pas. 2016, n° 702. Déposées avant qu'il soit informé de la libération du demandeur, dont il résulte que le pourvoi est devenu sans objet, les conclusions du ministère public ont trait à l'incidence, quant à la légalité de la privation de liberté de l'étranger, de la circonstance qu'il a été arrêté lors d'une visite domiciliaire sans accord préalable et écrit.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Défaut d'intérêt. défaut d'objet - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Recours devant les juridictions d'instruction - Libération - Pourvoi devenu sans objet

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Défaut d'intérêt. défaut d'objet - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté - Recours devant les juridictions d'instruction -

Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep door de onderzoeksgerechten - Invrijheidstelling - Beroep heeft geen bestaansreden meer

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De beslissingen van de onderzoeksgerechten die op grond van de artikelen 71 tot 74 Vreemdelingenwet uitspraak doen, zijn niet bindend voor de rechter die kennisneemt van een beroep gegrond op artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis; aangezien de vreemdeling het recht heeft de aangevoerde onwettigheid te doen vaststellen van zijn vrijheidsberoving, welke gegrond is op de eerder jegens hem uitgevaardigde titel, en het herstel te verkrijgen van de schade die hij door die vasthouding heeft geleden, is de beslissing die vaststelt dat het beroep dat tegen die maatregel werd ingesteld voor de onderzoeksgerechten geen bestaansreden meer heeft, niet in strijd met de artikelen 5 en 13 EVRM of met het recht op een eerlijk proces en het beginsel van de wapengelijkheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 226; zie Cass. 25 maart 2020, AR P.20.0189.F, AC 2020, nr. 214.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Libération - Pourvoi devenu sans objet

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure de privation de liberté - Recours devant les juridictions d'instruction - Libération - Pourvoi devenu sans objet

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure de privation de liberté - Recours devant les juridictions d'instruction - Libération - Pourvoi devenu sans objet

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Les décisions des juridictions d'instruction statuant sur pied des articles 71 à 74 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers ne lient pas le juge saisi d'un recours fondé sur l'article 27 de la loi du 13 mars 1973 relative à l'indemnité en cas de détention préventive inopérante; dès lors que l'étranger dispose du droit de faire constater l'illégalité alléguée de sa privation de liberté fondée sur le titre dont il a précédemment fait l'objet et d'obtenir la réparation du dommage subi en raison de cette rétention, la décision constatant que le recours introduit contre cette mesure devant les juridictions d'instruction est devenu sans objet n'est pas contraire aux articles 5 et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et au droit à un procès équitable et au principe de l'égalité des armes (1). (1) Voir Cass. 25 mars 2020, RG P.20.0189.F, Pas. 2020, n° 214.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Etranger - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.5 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Etranger - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Etranger - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.5 - Etranger - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.5 - Etranger - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Vreemdeling - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel van vrijheidsberoving ten gevolge van een huiszoeking - Beroep door de onderzoeksgerechten - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Onwettigheid van de maatregel - Herstel van de schade - Artikel 27 Wet Onwerkzame Voorhechtenis - Invloed

- Artt. 5.5, 6.1 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 tot 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 27 Wet 13 maart 1973

novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Etranger - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure privative de liberté à la suite d'une visite domiciliaire - Recours devant les juridictions d'instruction - Recours devenu sans objet - Illégalité de la mesure - Réparation du dommage - Loi du 13 mars 1973, article 27 - Incidence

- Art. 5.5, 6.1 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 à 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 27 L. du 13 mars 1973

Krachtens artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering moet de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep laten betekenen aan de partij tegen wie het gericht is, met uitzondering van de vervolgte persoon die daartoe evenwel enkel is verplicht in zoverre zijn cassatieberoep gericht is tegen de beslissing over de tegen hem ingestelde burgerlijke rechtsvordering; het exploit van betekening moet, in origineel of in afschrift, binnen de in artikel 429 Wetboek van Strafvordering voor de neerlegging van de memories en de overige stukken bepaalde termijnen worden neergelegd bij de griffie van het Hof (1) (Impliciete oplossing). (1) In haar memorie van antwoord had de verweerster een middel van niet-ontvankelijkheid opgeworpen tegen het tweede cassatieberoep en tegen de memorie omdat de stukken betreffende de betekening van het cassatieberoep en het bewijs van de mededeling van de memorie slechts in afschrift in het dossier werden opgenomen. Tot voor kort oordeelde het Hof dat het betekeningsexploot zelf binnen de voorgeschreven termijnen moest worden neergelegd en dat een afschrift van de akte van cassatieberoep samen met de mededeling dat de akte van betekening werd toegestuurd daartoe niet volstond (Cass. 6 juni 2017, AR P.15.1296.N (arrest niet gepubliceerd); Cass. 5 april 2016, AR P.16.0368.N, AC 2016, nr. 234; F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Pot Pourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (uitg.), Procéder devant la Cour de cassation – Procederen voor het Hof van Cassatie, Antwerpen, Knops Publishing, 2016, p. 258). Het Hof heeft evenwel meermaals op impliciete wijze toegelaten dat het tegen een burgerlijke partij gericht cassatieberoep van de beklagde ontvankelijk was wanneer het exploit van betekening van het cassatieberoep in afschrift (en niet in origineel) binnen de voorgeschreven termijn in het dossier van de rechtspleging werd neergelegd en de verweerster niet aanvoerde dat het cassatieberoep haar niet werd betekend (Cass. 28 oktober 2020, AR P.20.0272.F, AC 2020, nr. 668; Cass. 29 juni 2016, AR P.16.0329.F, AC 2016, nr. 430 (impliciete oplossing)). Het openbaar ministerie heeft geoordeeld dat een afschrift van het exploit van betekening van het cassatieberoep of van het

Aux termes de l'article 427, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, la partie qui se pourvoit en cassation doit faire signifier son pourvoi à la partie contre laquelle il est dirigé, à l'exception la personne poursuivie qui n'y est tenue qu'en tant qu'elle se pourvoit contre la décision rendue sur l'action civile exercée contre elle; l'exploit de signification doit être déposé, en original ou en copie, au greffe de la Cour dans les délais fixés par l'article 429 du Code d'instruction criminelle pour le dépôt des mémoires et des autres pièces (Solution implicite) (1). (1) Dans son mémoire en réponse, la défenderesse avait invoqué une fin de non-recevoir du second pourvoi et du mémoire du fait que les pièces de signification du pourvoi et la preuve de la communication du mémoire n'avaient été versées au dossier qu'en copie. Jusqu'il y a peu, la Cour considérait que c'était l'exploit de signification lui-même qui devait être déposé dans les délais et non pas seulement une copie de l'acte de pourvoi avec l'avis que l'acte de signification a été envoyé (Cass. 6 juin 2017, RG P.15.1296.N, inédit ; Cass. 5 avril 2016, RG P.16.0368.N, Pas. 2016, n° 234 ; F. VAN VOLSEM, « Het cassatieberoep in strafzaken na 'Pot Pourri II' », in B. Maes et P. Wouter (éd.), Procéder devant la Cour de cassation - Procederen voor het Hof van Cassatie, Anvers, Knops Publishing, 2016, p. 258). Mais de façon implicite, la Cour a toutefois admis à plusieurs occasions que le pourvoi du prévenu dirigé contre une partie civile était recevable lorsque l'exploit de signification du pourvoi avait été déposé, dans les délais, en copie (et non en original) au dossier de la procédure et que la défenderesse ne soutenait pas que le pourvoi ne lui avait pas été signifié (Cass. 28 octobre 2020, RG P.20.0272.F, Pas. 2020, n° 668 ; Cass. 29 juin 2016, RG P.16.0329.F, Pas. 2016, n° 430 (solution implicite)). Le ministère public a considéré que ce serait faire preuve d'un formalisme excessif, incompatible avec l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que de considérer qu'une copie de l'exploit de signification du pourvoi ou de la preuve de la communication du mémoire est insuffisante pour établir la signification ou la communication alors que la défenderesse ne soutient pas que le pourvoi ne lui a pas été signifié ou que le mémoire

bewijs van de mededeling van de memorie als onvoldoende beschouwen om de betekening of de mededeling te bewijzen, terwijl de verweerster niet aanvoert dat het cassatieberoep haar niet werd betekend of dat de memorie haar niet werd medegedeeld, zou getuigen van overdreven formalisme, onverenigbaar met artikel 6.1 EVRM (D.V.).

ne lui a pas été communiqué (D.V.).

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Vorm - Betekening van cassatieberoep - Neerlegging van het exploit van betekening - In afschrift neergelegde stukken - Inaanmerkingneming

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Forme - Signification du pourvoi - Dépôt de l'exploit de signification - Pièces déposées en copie - Prise en considération

- Art. 427, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 427, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

Artikel 429 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de eiser in cassatie zijn middelen uiterlijk twee maanden na de verklaring van cassatieberoep moet aanvoeren in een door een advocaat ondertekende memorie die hij ter griffie indient en bij aangetekend schrijven mededeelt aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht; wanneer het bewijs van die verzending niet, in origineel of in afschrift, binnen dezelfde termijn wordt neergelegd ter griffie (1), is de memorie niet ontvankelijk (2). (1) In haar memorie van antwoord had de verweerster een middel van niet-ontvankelijkheid opgeworpen tegen het tweede cassatieberoep en tegen de memorie omdat de stukken betreffende de betekening van het cassatieberoep en het bewijs van de mededeling van de memorie slechts in afschrift in het dossier werden opgenomen. Tot voor kort oordeelde het Hof dat het betekeningsexploot zelf binnen de voorgeschreven termijnen moest worden neergelegd en dat een afschrift van de akte van cassatieberoep samen met de mededeling dat de akte van betekening werd toegestuurd daartoe niet volstond (Cass. 6 juni 2017, AR P.15.1296.N (arrest niet gepubliceerd); Cass. 5 april 2016, AR P.16.0368.N, AC 2016, nr. 234; F. VAN VOLSEM, "Het cassatieberoep in strafzaken na 'Pot Pourri II'", in B. MAES en P. WOUTERS (uitg.), *Procéder devant la Cour de cassation – Procederen voor het Hof van Cassatie*, Antwerpen, Knops Publishing, 2016, p. 258). Het Hof heeft evenwel meermaals op impliciete wijze toegelaten dat het tegen een burgerlijke partij gericht cassatieberoep van de beklagde ontvankelijk was wanneer het exploit van betekening van het cassatieberoep in afschrift (en niet in origineel) binnen de voorgeschreven termijn in het dossier van de rechtspleging werd neergelegd en de verweerster niet aanvoerde dat het cassatieberoep haar niet werd betekend (Cass. 28 oktober 2020, AR P.20.0272.F, AC 2020, nr. 668; Cass. 29 juni 2016, AR P.16.0329.F, AC 2016, nr. 430 (impliciete oplossing)). Het openbaar ministerie heeft geoordeeld dat een afschrift van het exploit van betekening van het cassatieberoep of van het bewijs van de mededeling van de memorie als onvoldoende beschouwen om de betekening of de mededeling te bewijzen, terwijl de verweerster niet aanvoert dat het cassatieberoep haar niet werd

L'article 429 du Code d'instruction criminelle prévoit que le demandeur en cassation doit indiquer ses moyens dans un mémoire signé par un avocat, remis au greffe et communiqué par courrier recommandé à la partie contre laquelle le pourvoi est dirigé, au plus tard deux mois après la déclaration de pourvoi; lorsque la preuve de cet envoi n'est pas déposée, en original ou en copie (1), au greffe dans le même délai, le mémoire est irrecevable (2). (1) Dans son mémoire en réponse, la défenderesse avait invoqué une fin de non-recevoir du second pourvoi et du mémoire du fait que les pièces de signification du pourvoi et la preuve de la communication du mémoire n'avaient été versées au dossier qu'en copie. Jusqu'il y a peu, la Cour considérait que c'était l'exploit de signification lui-même qui devait être déposé dans les délais et non pas seulement une copie de l'acte de pourvoi avec l'avis que l'acte de signification a été envoyé (Cass. 6 juin 2017, RG P.15.1296.N, inédit ; Cass. 5 avril 2016, RG P.16.0368.N, Pas. 2016, n° 234 ; F. VAN VOLSEM, « Het cassatieberoep in strafzaken na 'Pot Pourri II' », in B. Maes et P. Wouter (éd.), *Procéder devant la Cour de cassation - Procederen voor het Hof van Cassatie*, Anvers, Knops Publishing, 2016, p. 258). Mais de façon implicite, la Cour a toutefois admis à plusieurs occasions que le pourvoi du prévenu dirigé contre une partie civile était recevable lorsque l'exploit de signification du pourvoi avait été déposé, dans les délais, en copie (et non en original) au dossier de la procédure et que la défenderesse ne soutenait pas que le pourvoi ne lui avait pas été signifié (Cass. 28 octobre 2020, RG P.20.0272.F, Pas. 2020, n° 668 ; Cass. 29 juin 2016, RG P.16.0329.F, Pas. 2016, n° 430 (solution implicite)). Le ministère public a considéré que ce serait faire preuve d'un formalisme excessif, incompatible avec l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que de considérer qu'une copie de l'exploit de signification du pourvoi ou de la preuve de la communication du mémoire est insuffisante pour établir la signification ou la communication alors que la défenderesse ne soutient pas que le pourvoi ne lui a pas été signifié ou que le mémoire ne lui a pas été communiqué (D.V.). (2) Cass. 2 mars 2016, RG P.15.1448.F, Pas. 2016, n° 152 : Cass.

betekend of dat de memorie haar niet werd medegedeeld, zou getuigen van overdreven formalisme, onverenigbaar met artikel 6.1 EVRM (D.V.). (2) Cass. 2 maart 2016, AR P.15.1448.F, AC 2016, nr. 152; Cass. 2 september 2015, AR P.15.0547.F, AC 2015, nr. 472.

2 septembre 2015, RG P.15.0547.F, Pas. 2015, n° 472.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Vorm - Mededeling van de memorie aan de partij waartegen het cassatieberoep is gericht - Neerlegging van het bewijs van de verzending - Afwezigheid - Sanctie

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Forme - Communication du mémoire à la partie contre laquelle le pourvoi est dirigé - Dépôt de la preuve de l'envoi - Absence - Sanction

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

P.20.0273.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.16](#)

AC nr. ...

De constitutieve bestanddelen van het misdrijf afpersing zijn, naast het gebruik van dwang of bedreiging, het zich toe-eigenen van andermans goed of van een onrechtmatig voordeel ten nadele van een ander; het geldbedrag waarvoor een schuldeiser een schuldvordering op zijn schuldenaar heeft, is geen goed dat de schuldeiser toebehoort aangezien dat bedrag enkel het voorwerp kan uitmaken van een vorderingsrecht van de schuldeiser op het vermogen van de schuldenaar, zodat het feit dat de dader zich vanwege het slachtoffer een geldbedrag toe-eigent omdat dit bedrag hem verschuldigd is en hem dus "toekomst", het bestaan van het materiële constitutieve bestanddeel van het misdrijf afpersing niet uitsluit, evenmin als van een ander vermogensmisdrijf zoals diefstal of oplichting (1). (1) Cass. 22 juni 2016, AR P.16.0010.F, AC 2016, nr. 416; Cass. 17 februari 2016, AR P.15.1593.F, AC 2016, nr. 120; D. MERCKX EN Th. LOQUET, 'Afpersing', Comm. Straf., 2014, nrs. 3-5 en 9 e.v.

DIEFSTAL EN AFPERSING - Afpersing - Constitutieve bestanddelen - Toe-eigenen van andermans zaak - Draagwijdte

- Art. 470 Strafwetboek

Les éléments constitutifs de l'infraction d'extorsion sont, outre le recours à la contrainte ou à des menaces, l'appropriation du bien d'autrui ou d'un avantage illégitime au préjudice d'autrui; la somme d'argent due par un débiteur à son créancier n'est pas un bien appartenant au créancier dès lors que ladite somme peut seulement faire l'objet d'un droit d'action exercé par le créancier sur le patrimoine du débiteur et, en conséquence, le fait que l'auteur s'approprie une somme d'argent de la victime pour la raison que cette somme lui est due et, par conséquent, qu'elle « lui revient », n'exclut pas l'existence de l'élément matériel constitutif de l'infraction d'extorsion, ni d'une autre infraction contre les biens comme le vol ou l'escroquerie (1). (1) Cass. 22 juin 2016, RG P.16.0010.F, Pas. 2016, n° 416 ; Cass. 17 février 2016, RG P.15.1593.F, Pas. 2016, n° 120 ; D. MERCKX et Th. LOQUET, « Afpersing », Comm. Straf., 2014, n° 3-5 et 9 et s.

VOL ET EXTORSION - Extorsion - Eléments constitutifs - Appropriation du bien d'autrui - Portée

- Art. 470 Code pénal

P.20.0278.F

3 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.4](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1382 Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde wordt teruggeplaatst in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij klaagt, niet was gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 353.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Algemeen - Volledige vergoeding van de schade

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de werkgever geen prestaties van zijn werknemer ontvangt omdat laatstgenoemde een wanbedrijf in zijn nadeel heeft gepleegd waardoor de arbeidsverhouding niet kon worden voortgezet en hij die werknemer, wegens zijn statuut van beschermd werknemer, gedurende de ontslagprocedure de bij wet bepaalde vergoedingen moet storten, kan de werkgever hierdoor schade lijden, aangezien hij uitgaven moet verrichten zonder arbeidsprestaties te ontvangen; dat zou enkel anders zijn indien uit de wet, het reglement of de overeenkomst zou blijken dat die uitgaven voor rekening moeten blijven van degene die ze heeft verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 353.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende in het nadeel van zijn werkgever - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Beschermd werknemer - Vergoedingen gestort gedurende de ontslagprocedure om dringende redenen - Uitgaven zonder ontvangst van arbeidsprestaties - Vergoeding van de werkgever

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

- Art. 9 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

En vertu de l'article 1382 du Code civil, celui qui, par sa faute, cause un dommage à autrui est tenu de le réparer intégralement, ce qui implique le rétablissement du préjudicié dans l'état où il serait demeuré si l'acte dont il se plaint n'avait pas été commis (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Généralités - Réparation intégrale du dommage

- Art. 1382 Code civil

L'employeur qui est privé des prestations de son employé parce que celui-ci a commis à son détriment un délit rendant impossible la poursuite de la relation de travail, et qui est tenu de verser à cet employé, en vertu de son statut de travailleur protégé, pendant la durée de la procédure de licenciement, les indemnités prescrites par la loi, peut subir de ce fait un dommage consistant dans le fait de devoir consentir à des décaissements sans obtenir de prestation de travail; il n'en irait autrement que s'il résultait de la loi, du règlement ou de la convention que lesdites dépenses doivent rester à charge de celui qui les a exposées (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Employeur - Délit commis par un employé au préjudice de son employeur - Dépense due en vertu d'une obligation légale, réglementaire ou contractuelle - Travailleur protégé - Indemnités versées durant la procédure de licenciement pour motifs graves - Décaissements sans obtenir de prestation de travail - Indemnisation de l'employeur

- Art. 1382 Code civil

- Art. 9 L. du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que pour les candidats délégués du personnel

Het bestaan van een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting kan beletten dat schade in de zin van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek ontstaat, met name wanneer blijkens de inhoud of de strekking van de wet, het reglement of de overeenkomst de te verrichten uitgave definitief voor rekening moet blijven van diegene die ze moet verrichten; het bestaan van een dergelijke verplichting sluit op zich niet noodzakelijk uit dat die betaling schade kan uitmaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 353.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Vergoeding - Uitgave die de schade uitmaakt

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

L'existence d'une obligation légale, réglementaire ou contractuelle peut empêcher qu'un dommage survienne au sens de l'article 1382 du Code civil, particulièrement lorsqu'il ressort du contenu ou de l'économie de la loi, du règlement ou de la convention, que la dépense à intervenir doit rester définitivement à charge de celui à qui il incombe de l'exposer; la seule existence d'une telle obligation n'empêche pas nécessairement que ce paiement puisse constituer un dommage (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Employeur - Délit commis par un employé - Dépense due en vertu d'une obligation légale, réglementaire ou contractuelle - Indemnisation - Dépense constitutive du dommage

- Art. 1382 Code civil

P.20.0283.F

9 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.12](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 149 Grondwet en 6.1 EVRM blijkt dat indien de appellant in zijn verzoekschrift in hoger beroep of in het in de plaats daarvan gestelde formulier tegen het vonnis niet enkel de grieven in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering inbrengt maar bovendien een middel aanvoert, het gerecht in hoger beroep hierop dient te antwoorden (1). (1) Zie Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643; Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Verzoekschrift in hoger beroep of grievenformulier - Aanvoering van een middel - Verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift in hoger beroep of grievenformulier - Aanvoering van een middel - Verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Il résulte des articles 149 de la Constitution et 6.1 de la Convention que, si dans sa requête d'appel ou dans le formulaire qui en tient lieu, outre les griefs élevés contre le jugement au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, la partie appelante invoque un moyen, la juridiction d'appel doit y répondre (1). (1) Voir Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0040.N, Pas. 2017, n° 660 ; Cass. 14 novembre 2017, RG P.17.0171.N, Pas. 2017, n° 643 ; Cass. 14 novembre 2017, RG P.16.1250.N, Pas. 2017, n° 639.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Requête d'appel ou formulaire de griefs - Formulation d'un moyen - Obligation du juge d'appel d'y répondre

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête d'appel ou formulaire de griefs - Formulation d'un moyen - Obligation du juge d'appel d'y répondre

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verzoekschrift in hoger beroep of grievenformulier - Aanvoering van een middel - Verplichting voor de rechter om hierop te antwoorden

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Requête d'appel ou formulaire de griefs - Formulation d'un moyen - Obligation du juge d'appel d'y répondre

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Een middel is de aanvoering, door een partij, van een feit, handeling of tekst waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, verweer of uitzondering meent te kunnen afleiden (1); aangezien de vermelding "toekenning van de verschoningsgrond uitlokking" op het grievenformulier in hoger beroep geen middel vormt, dienen de appelrechters in hun beslissing niet de reden op te geven waarom zij die verschoningsgrond niet in aanmerking hebben genomen (2). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (A, vierde middel). Immers "volgt uit artikel 149 Grondwet dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden, maar dit artikel houdt niet in dat de rechter moet antwoorden op een aanvoering waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt" (Cass. 21 november 2017, AR P.17.0040.N, AC 2017, nr. 660; N.C., 2018, p. 214; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643; Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639). (2) In dezelfde zin heeft het Hof in zijn voormeld arrest van 21 november 2017, AR P.17.0040.N, vastgesteld dat «de [appellanten] met de voormelde aanvoering ["schending EVRM: geen beschikking over raadsheer verhoor politie"] in hun grievenformulier weliswaar hebben aangeduid waarin volgens hen de schending van het EVRM bestaat, maar daaruit geen rechtsgevolg hebben afgeleid voor de door de appelrechters te nemen beslissing. Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt evenmin dat de [appellanten] over dat rechtsgevolg verweer hebben gevoerd in een voor de appelrechters genomen conclusie. Aldus bevat die aanvoering geen verweer dat het arrest dient te beantwoorden ».

Un moyen est l'énonciation d'un fait, d'un acte ou d'un texte d'où, par un raisonnement juridique, la partie qui l'invoque prétend déduire le bien-fondé d'une demande, d'une défense ou d'une exception (1) ; dès lors que la mention « octroi de l'excuse de provocation » sur le formulaire de griefs d'appel ne constitue pas un moyen, les juges d'appel ne sont pas tenus d'indiquer dans leur décision pour quel motif ils n'ont pas admis cette excuse (2). (1) Cass. 8 mai 2019, RG P.19.0441.F, Pas. 2019, n° 273 ; Cass. 31 mai 2011, RG P.10.2037.F, Pas. 2011, n° 370 (A, 4ème moyen). En effet, « il résulte de l'article 149 de la Constitution que, dans la mesure où une partie appelante non seulement indique ses griefs sur le formulaire de griefs mais y formule également une demande, une défense ou une exception précise, la juridiction d'appel est tenue d'y répondre, mais cet article n'implique pas que le juge soit tenu de répondre à une allégation dont la partie appelante ne déduit aucune conséquence juridique pour la décision à prendre » (Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0040.N, Pas. 2017, n° 660, N.C., 2018, p. 214 ; Cass. 14 novembre 2017, RG P.17.0171.N, Pas. 2017, no 643 ; Cass. 14 novembre 2017, RG P.16.1250.N, Pas. 2017, n° 639.) (2) De même, la Cour a constaté, dans son arrêt précité du 21 novembre 2017, P.17.0040.N, que « par l'allégation [« violation CEDH : pas de motif concernant conseil audition police »], les [appelants] ont certes indiqué dans leur formulaire de griefs la nature, selon eux, de la violation de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, mais n'en ont tiré aucune conséquence juridique pour la décision à prendre par les juges d'appel. Il n'appert pas non plus des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard que les [appelants] ont formulé une défense quant à une telle conséquence juridique dans des conclusions prises devant les juges d'appel. Ainsi, cette allégation ne constitue pas une défense à laquelle l'arrêt est tenu de répondre ».

verschoningsgrond uitlokking" op het grievenformulier in hoger beroep - Invloed op de verplichting van de rechter om zijn beslissing met redenen te omkleden

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Middel - Begrip - Grievenformulier in hoger beroep - Vermelding "toekenning van de verschoningsgrond uitlokking" - Invloed op de verplichting van de rechter om zijn beslissing met redenen te omkleden

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

juge de motiver sa décision

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Moyen - Notion - Formulaire de griefs d'appel - Mention « octroi de l'excuse de provocation » - Incidence sur l'obligation du juge de motiver sa décision

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.20.0296.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.23](#)

AC nr. ...

Het staat aan het appelgerecht om op basis van de inhoud van de verklaring van hoger beroep bepaald in artikel 203 Wetboek van Strafvordering en vervolgens de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering geformuleerde grieven de draagwijdte van het hoger beroep en dus de saisine van het appelgerecht te bepalen, waarbij het appelgerecht rekening kan houden met de door de appelland op het grievenformulier vermelde specificering die de grief beperkt tot een welbepaalde beslissing binnen de aangekruiste rubriek, ook al is de opgave van redenen niet verplicht; het Hof gaat wel na of het appelgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Grievenformulier

Il appartient à la juridiction d'appel de déterminer la portée de l'appel et donc sa saisine, sur la base du contenu de la déclaration d'appeler visée à l'article 203 du Code d'instruction criminelle puis des griefs formulés conformément à l'article 204 du Code d'instruction criminelle et, à cet égard, la juridiction d'appel peut tenir compte du fait que l'appelant a ajouté, concernant la rubrique qu'il a cochée dans son formulaire de griefs, une mention par laquelle son grief se trouve limité à une décision bien précise, malgré que l'indication de raisons ne soit pas obligatoire; la Cour vérifie toutefois si la juridiction d'appel ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Formulaire de griefs

P.20.0301.F

17 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2F.6](#)

AC nr. ...

Wanneer, in strafzaken, een middel een gebrek aan antwoord op een conclusie aanvoert waarvan het proces-verbaal van de rechtszitting van de appelrechters de neerlegging heeft vastgesteld, maar die conclusie niet in het dossier van de rechtspleging aanwezig is en de bewoordingen ervan niet zijn opgenomen in het bestreden vonnis of in de overige stukken van de rechtspleging waarop het Hof vermag acht te slaan, kan het Hof onmogelijk nagaan of de beslissing regelmatig met redenen is omkleed (1). (1) Cass. 16 oktober 2002, AR P.02.0922.F, AC 2002, nr. 545.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Middel dat een gebrek aan antwoord op de neergelegde conclusie aanvoert - Geen conclusie in het dossier

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Lorsqu'en matière répressive, un moyen est pris du défaut de réponse à des conclusions dont le procès-verbal de l'audience des juges d'appel a constaté le dépôt mais que dossier de la procédure ne contient pas ces conclusions dont les termes ne sont reproduits ni dans le jugement attaqué ni dans d'autres pièces auxquelles la Cour peut avoir égard, cette dernière se trouve ainsi dans l'impossibilité de contrôler si la décision est régulièrement motivée (1). (1) Cass. 16 octobre 2002, RG P.02.0922.F, Pas. 2002, n° 545.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Moyen invoquant le défaut de réponse aux conclusions déposées - Absence de conclusions au dossier

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

P.20.0302.F

3 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.5](#)

AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een advocaat, zowel in strafzaken als in burgerlijke zaken, desgevallend proceshandelingen moet stellen die zijn lastgeving te boven gaan, kan niet worden afgeleid dat hij hiervan rekenschap moet afleggen voor het strafgerecht waarvoor hij pleit of heeft gepleit (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2020, nr. 354.

ADVOCAAT - Strafzaken - Vertegenwoordigingsbevoegdheid - Proceshandelingen die de lastgeving van de advocaat te boven gaan - Onderzoek door het strafgerecht

De la circonstance qu'au pénal comme au civil, un avocat peut être amené à accomplir des actes de procédure excédant son mandat, il ne se déduit pas qu'il doive en rendre compte à la juridiction pénale devant laquelle il plaide ou a plaidé (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

AVOCAT - Matière répressive - Pouvoir de représentation - Actes de procédure excédant le mandat de l'avocat - Examen par la juridiction pénale

Krachtens artikel 440, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek geldt de verklaring van de advocaat op zich reeds als vermoeden van zijn volmacht om een partij in een procedure te vertegenwoordigen; dat vermoeden kan voor de strafgerechten niet worden omgekeerd, aangezien de artikelen 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zijn (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2020, nr. 354.

ADVOCAAT - Strafzaken - Vertegenwoordigingsbevoegdheid - Vermoeden - Aard

- Artt. 440, tweede lid, 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

ADVOCAAT - Strafzaken - Ontkenten - Bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

En vertu de l'article 440, alinéa 2, du Code judiciaire, la simple affirmation de l'avocat vaut présomption de son pouvoir de représenter une partie dans le cadre d'une procédure; devant les juridictions répressives, cette présomption ne peut être renversée, les articles 848 et 849 du Code judiciaire n'étant pas applicables (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

AVOCAT - Matière répressive - Pouvoir de représentation - Présomption - Caractère

- Art. 440, al. 2, 848 et 849 Code judiciaire

AVOCAT - Matière répressive - Désaveu - Dispositions du Code judiciaire - Application

- Artt. 440, tweede lid, 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 440, al. 2, 848 et 849 Code judiciaire

Het recht op een eerlijk proces impliceert niet het recht, voor de beklaagde die een tegen hem in hoger beroep uitgesproken veroordeling betwist, om zijn zaak opnieuw door het strafgerecht te doen onderzoeken via een burgerrechtelijke procedure tot ontkenning van de advocaat die hem heeft vertegenwoordigd in het debat dat met de veroordeling werd afgesloten (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2020, nr. 354.

Le droit à un procès équitable n'implique pas le droit, pour un prévenu qui conteste une condamnation prononcée à sa charge en degré d'appel, d'obtenir un nouvel examen de la cause par la juridiction répressive, à la faveur d'une procédure civile en désaveu de l'avocat qui l'a représenté lors des débats clôturés par la condamnation (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ADVOCAAT - Strafzaken - Vertegenwoordiging door het strafgerecht - Vertegenwoordiging in hoger beroep - Proceshandelingen die de lastgeving van de advocaat te boven gaan - Betwisting van de veroordeling via een burgerrechtelijke procedure tot ontkenning van de advocaat - Recht op een nieuw onderzoek van zijn zaak - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Arrest gewezen op tegenspraak - Vertegenwoordiging van de beklaagde door de advocaat voor het gerecht in hoger beroep - Proceshandelingen die zijn lastgeving te boven gaan - Betwisting van de veroordeling via een burgerrechtelijke procedure tot ontkenning van de advocaat - Recht op een nieuw onderzoek van zijn zaak

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 187 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafzaken - Vertegenwoordiging van de beklaagde door de advocaat voor het gerecht in hoger beroep - Proceshandelingen die zijn lastgeving te boven gaan - Betwisting van de veroordeling via een burgerrechtelijke procedure tot ontkenning van de advocaat - Recht op een nieuw onderzoek van zijn zaak

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 848 en 849 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

AVOCAT - Matière répressive - Représentation devant la juridiction pénale - Représentation en degré d'appel - Actes de procédure excédant le mandat de l'avocat - Contestation de la condamnation à la faveur d'une procédure civile en désaveu de l'avocat - Droit à un nouvel examen de sa cause - Droit à un procès équitable

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 848 et 849 Code judiciaire

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Arrêt rendu de façon contradictoire - Représentation du prévenu par l'avocat devant la juridiction d'appel - Actes de procédure excédant son mandat - Contestation de la condamnation à la faveur d'une procédure civile en désaveu de l'avocat - Droit à un nouvel examen de sa cause

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 848 et 849 Code judiciaire

- Art. 187 Code des Impôts sur les Revenus 1964

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Matière répressive - Représentation du prévenu par l'avocat devant la juridiction d'appel - Actes de procédure excédant son mandat - Contestation de la condamnation à la faveur d'une procédure civile en désaveu de l'avocat - Droit à un nouvel examen de sa cause

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 848 et 849 Code judiciaire

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

Behalve in geval van procesmisbruik en onverminderd de toepassing van artikel 152, §2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, heeft de loutere omstandigheid dat een procespartij aan wie bij toepassing van artikel 152, §1, Wetboek van Strafvordering meerdere conclusietermijnen werden toegekend, geen gebruik maakt van de eerste conclusietermijn of conclusietermijnen, niet tot gevolg dat die procespartij geen gebruik meer kan maken van de hem toegekende navolgende of laatste conclusietermijn (1). (1) I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, p. 54, nr. 145; P. THIRIAR, "Conclusies en conclusietermijnen in strafzaken na potpourri II en recente cassatierechtspraak", N.C. 2018, 119.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Onderzoek ter terechtzitting - Conclusies - Meerdere conclusietermijnen - Verstrijken van een conclusietermijn

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat een hoger beroep van het openbaar ministerie niet ontvankelijk is in zoverre het de grieven van een burgerlijke partij volgt en betrekking heeft op de beschikkingen op burgerlijk gebied, heeft niet tot gevolg dat het hoger beroep van het openbaar ministerie op strafgebied niet ontvankelijk is, voor zover uit het grievenschrift van het openbaar ministerie blijkt dat er ook grieven worden aangevoerd op strafrechtelijk gebied.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Volgen van grieven op burgerlijk gebied - Eigen grieven op strafrechtelijk gebied

- Artt. 203, 204 en 210 Wetboek van Strafvordering

Sauf en cas d'abus de procédure et sans préjudice de l'application de l'article 152, § 2, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, la simple circonstance qu'une partie au procès à laquelle plusieurs délais pour conclure ont été accordés en application de l'article 152, § 1er, du Code d'instruction criminelle n'utilise pas le(s) premier(s) délai(s) pour conclure n'a pas pour effet que cette partie au procès ne puisse pas utiliser les délais pour conclure subséquents ou ultimes qui lui ont été accordés.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Examen à l'audience - Conclusions - Plusieurs délais pour conclure - Expiration d'un délai pour conclure

- Art. 152 Code d'Instruction criminelle

° La circonstance qu'un appel du ministère public est irrecevable dans la mesure où il suit les griefs d'une partie civile et concerne les dispositions civiles du jugement n'a pas pour effet que l'appel au plan pénal formé par le ministère public soit irrecevable, pour autant qu'il ressorte du formulaire de griefs introduit par celui-ci qu'il a également élevé des griefs au pénal.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Litige indivisible - Appel formé par le ministère public - Griefs suivis au civil - Propres griefs au pénal

- Art. 203, 204 et 210 Code d'Instruction criminelle

Het niet-aankruisen van een rubriek in het grievenformulier heeft niet tot gevolg dat er met betrekking tot de desbetreffende rubriek geen grief voorligt, wanneer uit de overige vermeldingen in het grievenformulier blijkt dat dit laatste wel degelijk een nauwkeurig bepaalde grief bevat met betrekking tot het onderdeel van de beroepen beslissing dat in de niet-aangekruiste rubriek wordt bedoeld (1). (1) KB 18 februari 2016, gewijzigd door het KB 23 november 2017.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Grievenformulier - Niet aankruisen van een rubriek - Overige vermeldingen in grievenformulier - Beoordeling van de rechter - Omvang
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Uit de loutere omstandigheid dat bij de reactie van het vonnis of arrest de beslissing over de schuld van de beklaagde wordt weergegeven voor de weergave van de redenen die deze beslissing schragen, kan geen miskenning van het vermoeden van onschuld worden afgeleid.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redactie van vonnissen en arresten - Weergave schuld beklaagde voor de motieven over schuld

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Redactie van vonnissen en arresten - Weergave schuld beklaagde voor de motieven over schuld

Wanneer de uitgesproken straf dezelfde is als die welke bepaald is door de op het misdrijf toepasselijke wet, kan bij toepassing van artikel 422 Wetboek van Strafvordering niemand de vernietiging van het arrest of vonnis vragen op grond van het enige middel dat bij de vermelding van de tekst van de wet een vergissing is begaan.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Vermelding van toegepaste wetsbepalingen - Ontbreken van een wetsbepaling over een verzwarende omstandigheid
- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

MISDRIJF - Verzwarende omstandigheden - Uitgesproken straf - Vermelding van toegepaste wetsbepalingen - Ontbreken van een wetsbepaling over een verzwarende omstandigheid - Cassatieberoep

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op

7/06/2023

Si une rubrique n'a pas été cochée sur le formulaire de griefs, cela ne signifie pas qu'aucun grief n'est élevé dans la rubrique en question lorsqu'il ressort des autres mentions apportées sur le formulaire de griefs que celui-ci comporte effectivement un grief précis concernant l'élément de la décision entreprise visé dans la rubrique non cochée (1). (1) A.R. du 18 février 2016, modifié par l'A.R. du 23 novembre 2017.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Litige indivisible - Formulaire de griefs - Rubrique non cochée - Autres mentions apportées au formulaire de griefs - Appréciation du juge - Etendue

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Il ne peut se déduire de la simple circonstance que le texte du jugement ou de l'arrêt présente la décision portant sur la culpabilité du prévenu avant les motifs étayant cette décision qu'il y a eu méconnaissance de la présomption d'innocence.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Rédaction des jugements et arrêts - Enoncé de la culpabilité du prévenu avant les motifs relatifs à la culpabilité

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Rédaction des jugements et arrêts - Enoncé de la culpabilité du prévenu avant les motifs relatifs à la culpabilité

Lorsque la peine prononcée est la même que celle portée par la loi qui s'applique à l'infraction, nul ne peut, en application de l'article 422 du Code d'instruction criminelle, demander la cassation du jugement ou de l'arrêt, au seul motif qu'il y a eu erreur dans la citation du texte de la loi.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Mention des dispositions légales appliquées - Absence d'une disposition légale relative à une circonstance aggravante

- Art. 422 Code d'Instruction criminelle

INFRACTION - Circonstances aggravantes - Peine prononcée - Mention des dispositions légales appliquées - Absence d'une disposition légale relative à une circonstance aggravante - Pourvoi en cassation

- Art. 422 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de

conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Uitgesproken straf - Vermelding van toegepaste wetsbepalingen - Ontbreken van een wetsbepaling over een verzwarende omstandigheid - Cassatieberoep

- Art. 422 Wetboek van Strafvordering

conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine prononcée - Mention des dispositions légales appliquées - Absence d'une disposition légale relative à une circonstance aggravante - Pourvoi en cassation

- Art. 422 Code d'Instruction criminelle

P.20.0306.F

8 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200408.2F.10](#)

AC nr. ...

Uit artikel 3, eerste en vierde lid, Uitleveringswet 1874 volgt dat de uitvoerende macht als enige bevoegd is om, op het advies van de kamer van inbeschuldigingstelling, over de uitlevering te beslissen (1); het hof van beroep mag bijgevolg niet kennisnemen van het hoger beroep tegen het ministerieel besluit; hieruit volgt dat het cassatieberoep tegen het arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart, eveneens onontvankelijk is (2). (1) Cass. 31 maart 2009, AR P.09.0162.N, AC 2009, nr. 224, § 10, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. « Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1799). (2) Zie Cass. 4 maart 2020, AR P.20.0226.F, AC 2020, nr. 164.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Arrest van het hof van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart om kennis te nemen van het hoger beroep tegen een ministerieel besluit van uitlevering

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Bevoegdheid van het hof van beroep

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
MACHTEN - Scheiding der machten - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Bevoegdheid van het hof van beroep

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen
UITLEVERING - Advies Kamer van inbeschuldigingstelling - Ministerieel besluit van uitlevering - Exclusieve bevoegdheid van de uitvoerende macht - Hoger beroep - Arrest van het hof

Il résulte des articles 3, alinéas 1er et 4, de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions que le pouvoir exécutif est seul compétent, sur l'avis de la chambre des mises en accusation, pour statuer sur l'extradition (1); partant, la cour d'appel est sans compétence pour connaître du recours introduit contre l'arrêté ministériel; il s'ensuit que le pourvoi formé contre l'arrêt de la cour d'appel constatant son incompétence est également irrecevable(2). (1) Cass. 31 mars 2009, RG P.09.0162.N, Pas. 2009, n° 224, § 10, avec concl. de M. DUINSLAEGER, alors avocat général. « Comme tout acte administratif, la décision du gouvernement doit être motivée et un recours tant en suspension qu'en annulation devant le Conseil d'État est ouvert à son encontre » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. II, p. 1799). (2) Voir Cass. 4 mars 2020, RG P.20.0226.F, Pas. 2020, n° 164.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Arrêt de la cour d'appel constatant son incompétence pour connaître du recours introduit contre un arrêté ministériel d'extradition

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions
APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Arrêté ministériel d'extradition - Compétence exclusive du pouvoir exécutif - Recours - Compétence de la cour d'appel

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions
POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Arrêté ministériel d'extradition - Compétence exclusive du pouvoir exécutif - Recours - Compétence de la cour d'appel

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions
EXTRADITION - Avis de la chambre des mises en accusation - Arrêté ministériel d'extradition - Compétence exclusive du pouvoir exécutif - Recours - Arrêt de la cour d'appel constatant son incompétence - Pourvoi contre la décision de la cour d'appel -

van beroep dat zichzelf onbevoegd verklaart - Cassatieberoep tegen de beslissing van het hof van beroep - Ontvankelijkheid

Recevabilité

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

P.20.0314.F

3 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200603.2F.7](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 4, § 4, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie kunnen de materiële gronden die hebben geleid tot de uitspraak van de aan België overgezonden buitenlandse beslissing tot bevrozing van de tegoeden niet voor een Belgische rechtbank worden betwist.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevrozen - Strafrechtelijk kort geding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Omvang van het toezicht - Materiële gronden die hebben geleid tot de beslissing om de tegoeden te bevrozen

- Art. 4, § 4 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Europese Unie - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevrozen - Strafrechtelijk kort geding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Omvang van het toezicht - Materiële gronden die hebben geleid tot de beslissing om de tegoeden te bevrozen

- Art. 4, § 4 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

Conformément à l'article 4, § 4, de la loi du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les États membres de l'Union européenne, les raisons substantielles qui ont conduit au prononcé de la décision étrangère de gel des avoirs transmise à la Belgique ne peuvent être contestées devant un tribunal belge.

UNION EUROPEENNE - Divers - Entraide judiciaire internationale - Matière répressive - Saisie d'un immeuble en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Chambre des mises en accusation - Etendue du contrôle - Raisons substantielles qui ont conduit à la décision de gel des avoirs

- Art. 4, § 4 L. du 5 août 2006

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive - Union européenne - Saisie d'un immeuble en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Chambre des mises en accusation - Etendue du contrôle - Raisons substantielles qui ont conduit à la décision de gel des avoirs

- Art. 4, § 4 L. du 5 août 2006

Het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat met toepassing van de artikelen 61quater, § 5, Wetboek van Strafvordering, en 15, § 1, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, uitspraak doet over het beroep dat een eigenaar heeft ingesteld tegen de inbeslagneming van zijn pand, die door het Belgische onderzoeksgerecht werd bevolen ter uitvoering van de beslissing die de Franse rechterlijke overheden overeenkomstig artikel 12 van de voormelde wet hebben genomen om de tegoeden te bevriezen, is een beslissing waartegen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld (1). (1) Het OM had geoordeeld dat akte van de afstand moest worden verleend omdat de bestreden beslissing niet als een eindbeslissing kon worden aangemerkt in de zin van art. 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering. De inbeslagneming, in België, van een pand vormt immers de uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen, d.i. een bewarende maatregel die noodzakelijkerwijs leidt tot een latere maatregel, zoals de vervreemding of de verbeurdverklaring van het goed, of nog de opheffing van het beslag.

Constitue une décision passible d'un pourvoi immédiat l'arrêt de la cour d'appel, chambre des mises en accusation, qui, en application des articles 61quater, § 5, du Code d'instruction criminelle et 15, § 1er, de la loi du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les États membres de l'Union européenne, statue sur le recours introduit par un propriétaire contre la saisie de son immeuble ordonnée par le juge d'instruction belge, en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par les autorités judiciaires françaises, conformément à l'article 12 de ladite loi (1). (1) Le ministère public avait considéré qu'il y avait lieu de décréter le désistement en raison du fait que la décision attaquée ne pouvait être considérée comme définitive au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle dès lors que la saisie en Belgique d'un immeuble en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère est une mesure conservatoire qui appelle nécessairement une mesure ultérieure, telle que l'aliénation du bien, sa confiscation ou encore la mainlevée de la saisie.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering
- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Internationale rechtshulp - Europese Unie - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

UNION EUROPEENNE - Divers - Entraide judiciaire internationale - Matière répressive - Saisie d'un immeuble en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 61quater, § 5 Code d'Instruction criminelle
- Art. 15, § 1er L. du 5 août 2006

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Entraide judiciaire internationale - Union européenne - Saisie d'un immeuble en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 61quater, § 5 Code d'Instruction criminelle

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Europese Unie - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 61quater, § 5 Wetboek van Strafvordering

- Art. 15, § 1 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

Artikel 15, § 2, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie bepaalt dat de redenen van de inbeslagneming enkel kunnen worden aangevochten door een vordering voor een rechtbank van de beslissingsstaat die de beslissing heeft gewezen waarvan de tenuitvoerlegging in België wordt gevorderd; het behoort dus niet aan de rechterlijke overheid van de tenuitvoerleggingstaat om de beoordeling, door de buitenlandse autoriteiten, van het bedrag van het vermogensvoordeel dat het misdrijf heeft opgeleverd of het ernstige en concrete karakter van de aanwijzingen die het beslag verantwoord te censureren.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Internationale rechtshulp - Strafzaken - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Omvang van het toezicht - Redenen van de inbeslagneming - Beoordeling van het bedrag van het vermogensvoordeel dat het misdrijf heeft opgeleverd - Ernstig en concreet karakter van de aanwijzingen die het beslag verantwoord

- Art. 15, § 2 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Strafzaken - Europese Unie - Inbeslagneming van een pand ter uitvoering van een beslissing van de buitenlandse overheid om de tegoeden te bevriezen - Strafrechtelijk kort geding - Kamer van inbeschuldigingstelling - Omvang van het toezicht - Redenen van de inbeslagneming - Beoordeling van het bedrag van het vermogensvoordeel dat het misdrijf heeft opgeleverd - Ernstig en concreet karakter van de aanwijzingen die het beslag

- Art. 15, § 1er L. du 5 août 2006

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive - Union européenne - Saisie d'un immeuble en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 61quater, § 5 Code d'Instruction criminelle

- Art. 15, § 1er L. du 5 août 2006

L'article 15, § 2, de la loi du 5 août 2006 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les États membres de l'Union européenne prévoit que les motifs de la saisie ne peuvent être contestés que par une action devant un tribunal de l'Etat d'émission de la décision dont la reconnaissance a été sollicitée en Belgique; il n'appartient dès lors pas à l'autorité judiciaire de l'Etat d'exécution de censurer l'appréciation des autorités étrangères quant au montant de l'avantage patrimonial tiré de l'infraction ou quant au caractère sérieux et concret des indices justifiant la saisie.

UNION EUROPEENNE - Divers - Entraide judiciaire internationale - Matière répressive - Saisie d'un immeuble en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Chambre des mises en accusation - Etendue du contrôle - Motifs de la saisie - Appréciation du montant de l'avantage patrimonial tiré de l'infraction - Caractère sérieux et concret des indices justifiant la saisie

- Art. 15, § 2 L. du 5 août 2006

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Matière répressive - Union européenne - Saisie d'un immeuble en exécution d'une décision de gel des avoirs prise par l'autorité étrangère - Référé pénal - Chambre des mises en accusation - Etendue du contrôle - Motifs de la saisie - Appréciation du montant de l'avantage patrimonial tiré de l'infraction - Caractère sérieux et concret des indices justifiant la saisie

verantwoorden

- Art. 15, § 2 Wet 5 augustus 2006 de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie

- Art. 15, § 2 L. du 5 août 2006

P.20.0320.N

24 maart 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200324.2N.20](#)

AC nr. ...

Artikel 2, §4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat het Europees aanhoudingsbevel melding maakt van het tijdstip van het misdrijf waarvoor het Europees aanhoudingsbevel wordt uitgevaardigd; de gegevens die in het Europees aanhoudingsbevel moeten worden opgenomen zijn niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en het volstaat dat het bevel zo is opgesteld dat dit het onderzoeksgerecht in staat stelt te oordelen of de wettelijk bepaalde voorwaarden voor tenuitvoerlegging zijn vervuld (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, 2017, 8ste ed., T. II, 1818-1819; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Kluwer, 2013, 41-44.

L'article 2, § 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat européen dispose que le mandat d'arrêt européen mentionne le moment de la commission de l'infraction du chef de laquelle il est décerné ; les informations que le mandat d'arrêt européen doit contenir ne sont pas prescrites à peine de nullité et il suffit que le mandat d'arrêt soit rédigé de telle manière qu'il soit possible à la juridiction d'instruction d'apprécier si les conditions légalement prévues pour son exécution sont respectées (1). (1) Cass. 1er mars 2006, RG P.06.0280.F, Pas. 2006, n° 116 ; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, « Droit de la procédure pénale », 2017, 8e éd., T. II, 1818-1819 ; J. VAN GAEVER, « Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk », Kluwer, 2013, 41-44.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 2, § 4, 5° - Gegevens van het Europees aanhoudingsbevel - Tijdstip waarop het misdrijf is gepleegd - Draagwijdte

- Art. 2, § 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 2, § 4, 5° - Gegevens van het Europees aanhoudingsbevel - Tijdstip waarop het misdrijf is gepleegd - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Art. 2, § 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution en Belgique - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Article 2, § 4, 5° - Informations contenues dans le mandat d'arrêt européen - Moment de la commission de l'infraction - Portée

- Art. 2, § 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Mandat d'arrêt européen - Exécution en Belgique - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Article 2, § 4, 5° - Informations contenues dans le mandat d'arrêt européen - Moment de la commission de l'infraction - Appréciation par la juridiction d'instruction - Portée

- Art. 2, § 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd ingeval er ernstige redenen bestaan te denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees bevel afbreuk zou doen aan de fundamentele rechten van de betrokken persoon, zoals die worden bevestigd door artikel 6 VEU en het onderzoeksgerecht beoordeelt in feite of er een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten bestaat in de zin van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en of de gegevens het vermoeden van eerbiediging van die rechten door de uitvaardigende staat weerleggen; het onderzoeksgerecht beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en wanneer het van oordeel is dat de persoon wiens overlevering wordt gevraagd, niet aannemelijk maakt dat er een kennelijk gevaar bestaat voor een aantasting van zijn fundamentele rechten, is het niet verplicht de betrokkene te verzoeken om daarover nadere gegevens te verstrekken (1). (1) Cass. 1 maart 2006, AR P.06.0280.F, AC 2006, nr. 116; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. Van Gaever, *Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk*, Kluwer, 2013, 86-104.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Artikel 6 VEU - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen - Verdrag betreffende de Europese Unie - Artikel 6 - Fundamentele rechten - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

L'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat européen dispose que l'exécution d'un mandat d'arrêt européen est refusée s'il y a des raisons sérieuses de croire que l'exécution du mandat d'arrêt européen aurait pour effet de porter atteinte aux droits fondamentaux de la personne concernée, tels qu'ils sont consacrés par l'article 6 du traité sur l'Union européenne et la juridiction d'instruction apprécie en fait s'il existe un danger manifeste pour les droits fondamentaux au sens de l'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 et si les éléments renversent la présomption de respect de ces droits dont l'État d'émission bénéficie ; la juridiction d'instruction apprécie souverainement la valeur probante des éléments de fait régulièrement produits que les parties ont pu contredire et, lorsqu'elle considère que la personne dont la remise est demandée ne rend pas plausible l'existence d'un risque manifeste d'atteinte à ses droits fondamentaux, elle n'est pas tenue d'inviter la personne concernée à fournir de plus amples informations à ce sujet (1). (1) Cass. 1er mars 2006, RG P.06.0280.F, Pas. 2006, n° 116 ; M.-A. Beernaert, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, « Droit de la procédure pénale », 2017, 8e éd., T. II, 1806-1810 ; J. VAN GAEVER, « Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk », Kluwer, 2013, 86-104.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution en Belgique - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Article 4, 5° - Cause de refus - Droits fondamentaux - Traité sur l'Union européenne, article 6 - Appréciation par la juridiction d'instruction - Portée

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 6 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Traité sur l'Union européenne - Article 6 - Droits fondamentaux - Mandat d'arrêt européen - Exécution en Belgique - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Article 4, 5° - Cause de refus - Droits fondamentaux - Appréciation par la juridiction d'instruction

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Europees aanhoudingsbevel - Uitvoering in België - Wet Europees Aanhoudingsbevel - Artikel 4, 5° - Weigeringsgrond - Fundamentele rechten - Artikel 6 VEU - Beoordeling door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 6 Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

Het bestaan van de coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheden in Italië en in België op dat vlak nemen en de impact daarvan op de samenleving, zijn gegevens van algemene bekendheid en deze worden geacht tot het debat te behoren zodat de rechter die bij zijn beoordeling mag betrekken zonder de partijen de gelegenheid te moeten geven daarover verweer te voeren (1). (1) Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484, NC 2018 (4), 384 en noot A.WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Motivering van de vonnissen en arresten - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Coronavirusepidemie - Draagwijdte

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Motivering - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Recht van verdediging - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Coronavirusepidemie - Draagwijdte

- Art. 6 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Mandat d'arrêt européen - Exécution en Belgique - Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Article 4, 5° - Cause de refus - Droits fondamentaux - Traité sur l'Union européenne, article 6 - Appréciation par la juridiction d'instruction - Portée

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 6 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

L'existence de l'épidémie de coronavirus, les mesures adoptées en la matière par les autorités italiennes et belges, ainsi que leur impact sur la société sont des éléments de notoriété publique et ils sont réputés relever des débats, de sorte que le juge peut en tenir compte dans son appréciation, sans devoir donner la possibilité aux parties de se défendre sur ce point (1). (1) Cass. 13 septembre 2016, RG P.16.0396.N, Pas. 2016, n° 484, N.C. 2018 (4), 384 et note signée A. WINANTS, « De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen ».

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Motivation des jugements et arrêts - Eléments fondant la décision du juge - Contradictoire - Eléments de notoriété publique - Epidémie de coronavirus - Portée

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Généralités - Motivation - Eléments fondant la décision du juge - Droits de la défense - Contradictoire - Eléments de notoriété publique - Epidémie de coronavirus - Portée

De in artikel 447, derde lid, Strafwetboek, bepaalde schorsing van de vordering wegens laster neemt slechts een einde op het ogenblik dat de strafrechter definitief heeft beslist over de strafvervolgning betreffende de aangetijgde feiten; die bepaling belet het onderzoeksgerecht niet de buitenvervolginstelling te bevelen voor het wanbedrijf van laster als er voor het voor laster vereiste kwaadwillig opzet geen bezwaren voorhanden zijn, aangezien het oordeel betreffende de waarachtigheid van de aangetijgde feiten die beslissing niet kan beïnvloeden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

LASTEN EN EERROOF - Laster - Schorsing van de vordering - Onderzoek naar de waarachtigheid van de beweerdde feiten - Onderzoeksgerecht - Buitenvervolginstelling

- Art. 447, derde lid Strafwetboek

ONDERZOEKSGERECHTEN - Buitenvervolginstelling - Laster - Onderzoek naar de waarachtigheid van de beweerdde feiten - Kwaadwillig opzet - Beoordeling

- Art. 447, derde lid Strafwetboek

PREJUDICIEEL GESCHIL - Beoordeling - Laster - Onderzoek naar de waarachtigheid van de beweerdde feiten - Schorsing van de vordering - Onderzoeksgerechten - Kwaadwillig opzet

- Art. 447, derde lid Strafwetboek

STRAFVORDERING - Laster - Schorsing - Onderzoek naar de waarachtigheid van de beweerdde feiten - Onderzoeksgerecht - Buitenvervolginstelling

- Art. 447, derde lid Strafwetboek

La suspension de l'action en calomnie prévue à l'article 447, alinéa 3, du Code pénal ne prend fin qu'au moment où une décision définitive est rendue par le juge pénal sur l'action publique exercée du chef des faits dénoncés; cette disposition n'empêche pas la juridiction d'instruction de prononcer le non-lieu dans le cadre de la procédure menée à propos du délit de calomnie, lorsqu'il n'existe pas de charges quant à l'imputation méchante requise pour ce délit, dès lors que l'appréciation de la véracité des faits dénoncés ne peut influencer cette décision (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Calomnie - Suspension de l'action - Examen de la véracité des faits dénoncés - Juridiction d'instruction - Non-lieu

- Art. 447, al. 3 Code pénal

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Non-lieu - Calomnie - Examen de la véracité des faits dénoncés - Imputation méchante - Appréciation

- Art. 447, al. 3 Code pénal

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Appréciation - Calomnie - Examen de la véracité des faits dénoncés - Suspension de l'action - Juridictions d'instruction - Imputation méchante

- Art. 447, al. 3 Code pénal

ACTION PUBLIQUE - Calomnie - Suspension - Examen de la véracité des faits dénoncés - Juridiction d'instruction - Non-lieu

- Art. 447, al. 3 Code pénal

De personen die een in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding hebben gepleegd in de periode waarin de tweede versie van toepassing was, konden, gelet op de bewoordingen van die versie, ervan uitgaan dat de erin bedoelde strafverzwaring niet op hen zou kunnen worden toegepast wanneer de veroordeling voor die overtreding plaatsvindt na het verstrijken van de periode van drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van een vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan; hieruit volgt dat artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet in de tweede versie, om grondwetsconform te zijn zoals bepaald in het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 63/2020 van 7 mei 2020, moet worden uitgelegd in die zin dat een persoon die, in de periode waarin die versie van toepassing was, één van de in die bepaling opgesomde artikelen overtreedt nadat hij reeds eerder voor het overtreden van één van die artikelen was veroordeeld, slechts aan de in die bepaling bedoelde strafverzwaring kan worden onderworpen wanneer hij voor de nieuwe overtreding wordt veroordeeld binnen de periode van drie jaar te rekenen van de dag van de uitspraak van het vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan (1). (1) Zie Cass 9 april 2019, AR 18.1208.N, AC 2019, nr. 220; Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid 'een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van 'een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Les personnes qui ont commis une infraction visée à l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière dans la période durant laquelle la deuxième version de cet article était applicable pouvaient supposer, compte tenu du libellé de cette version, que l'aggravation de peine qui y était visée ne pourrait leur être appliquée en cas de condamnation, du chef de cette infraction, postérieure à l'expiration d'un délai de trois ans prenant cours le jour du prononcé d'un précédent jugement de condamnation, coulé en force de chose jugée ; il s'ensuit que la deuxième version de l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968, pour être compatible avec la Constitution au sens de l'arrêt de la Cour constitutionnelle n° 63/2020, du 7 mai 2020, doit être interprétée en ce sens qu'une personne qui, dans la période durant laquelle cette version était applicable, viole l'un des articles énumérés par cette disposition après avoir déjà été condamnée du chef de la violation de l'un de ces articles, ne peut être soumise à l'aggravation de la peine visée par cette disposition que si la condamnation du chef de la nouvelle infraction intervient dans la période de trois ans à compter du jour du prononcé du précédent jugement de condamnation coulé en force de chose jugée (1). (1) Voir Cass 9 avril 2019, RG 18.1208.N, Pas. 2019, n° 220 ; Cass. 30 janvier 2019, RG P.18.0879.F, Pas. 2019, n° 60, avec concl. de M. NOLET DE BRAUWERE, avocat général. Dans cet arrêt, dans l'arrêt RG P.18.0880.F rendu à la même date, dans les arrêts RG P.18.0894.F et RG P.18.0637.F du 20 mars 2019 ainsi que dans l'arrêt RG P.18.1224.F du 3 avril 2019, la Cour a considéré que la loi du 6 mars 2018 relative à l'amélioration de la sécurité routière contenait une « erreur de formulation », ensuite rectifiée par la loi du 2 septembre 2018, alors qu'en l'espèce, la Cour invoque « l'absence de changement dans la conception que se fait le législateur » pour en arriver à la même conclusion ; Cass. 8 novembre 2005, RG P.05.0915.N, Pas. 2005, n° 572, avec concl. de P. DUINSLAEGER, avocat général publiées à leur date dans AC.

HERHALING - Specifieke herhaling - Wegverkeer - Artikel 38, § 6, eerste lid Wegverkeerswet - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6, eerste lid - Herhaling - Specifieke herhaling - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

RECIDIVE - Récidive spécifique - Roulage - Loi sur la circulation routière, article 38, § 6, alinéa 1er - Succession dans le temps de trois lois pénales - Application de la loi pénale la moins sévère - Conditions - Portée

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 6, alinéa 1er - Récidive - Récidive spécifique - Succession dans le temps de trois lois pénales - Application de la loi pénale la moins sévère - Conditions - Portée

Krachtens artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en artikel 2, tweede lid, Strafwetboek mag geen zwaardere straf worden opgelegd dan deze die ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was; indien bijgevolg de voorwaarden voor strafverzwaring op het ogenblik van het plegen van het misdrijf minder streng zijn dan deze op het ogenblik van de berechting, moeten in beginsel de eerst vermelde voorwaarden worden toegepast; dit vereist wel dat uit de gewijzigde regelgeving blijkt dat zij het resultaat is van een gewijzigd inzicht van de wetgever over de voorwaarden voor strafverzwaring; ook het legaliteitsbeginsel in strafzaken, zoals dat voortvloeit uit artikel 7.1 EVRM, artikel 15.1 IVBPR en de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet, verbiedt de retroactieve toepassing van de strafwet in het nadeel van de beklaagde; degene die een gedrag aanneemt, moet immers in staat zijn om vooraf op afdoende wijze te kunnen inschatten wat het strafrechtelijke gevolg van dat gedrag zal zijn; bijgevolg kan een beklaagde niet worden onderworpen aan een strengere strafwet dan degene die hij kende of diende te kennen op het moment waarop hij de hem verweten handeling stelde (1). (1) Zie Cass 9 april 2019, AR 18.1208.N, AC 2019, nr. 220; Cass. 30 januari 2019, AR P.18.0879.F, AC 2019, nr. 60 en concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.. In dit arrest, in het arrest AR P18.0880.F van dezelfde datum en in de arresten AR P.18.0894.F en AR P.18.0637.F van 20 maart 2019 en AR P.18.1224.F van 3 april 2019, oordeelde het Hof dat de wet van 6 maart 2018 ter verbetering van de verkeersveiligheid 'een foutieve formulering' bevatte die werd rechtgezet bij wet van 2 september 2018, terwijl het Hof thans gewag maakt van 'een niet gewijzigd inzicht' van de wetgever om tot dezelfde conclusie te komen; Cass. 8 november 2005, AR P.05.0915.N, AC 2005, nr. 572 en concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

Conformément aux articles 7, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 15, § 1er, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques et 2, alinéa 2, du Code pénal, il ne peut être infligé aucune peine plus forte que celle qui était applicable au moment où l'infraction a été commise ; par conséquent, lorsque les conditions de l'aggravation de la peine au moment de la commission de l'infraction sont moins strictes que celles en vigueur au moment du jugement, ce sont les premières qui doivent, en principe, être appliquées ; toutefois, il est nécessaire à cet effet que la réglementation modifiée apparaisse comme résultant d'un changement dans la conception que se fait le législateur des conditions de l'aggravation de la peine ; le principe de légalité en matière répressive, tel qu'il découle des articles 7, § 1er, de la Convention, 15, § 1er, du Pacte, 12, alinéa 2, et 14 de la Constitution, interdit également l'application rétroactive de la loi pénale au détriment du prévenu ; en effet, celui qui adopte un comportement doit être en mesure d'évaluer préalablement, de manière satisfaisante, quelle sera la conséquence pénale de ce comportement ; dès lors, un prévenu ne peut être soumis à une loi pénale plus sévère que celle qu'il connaissait ou aurait dû connaître au moment où il a commis l'acte qui lui est reproché (1). (1) Voir Cass 9 avril 2019, RG 18.1208.N, Pas. 2019, n° 220 ; Cass. 30 janvier 2019, RG P.18.0879.F, Pas. 2019, n° 60, avec concl. de M. NOLET DE BRAUWERE, avocat général. Dans cet arrêt, dans l'arrêt RG P.18.0880.F rendu à la même date, dans les arrêts RG P.18.0894.F et RG P.18.0637.F du 20 mars 2019 ainsi que dans l'arrêt RG P.18.1224.F du 3 avril 2019, la Cour a considéré que la loi du 6 mars 2018 relative à l'amélioration de la sécurité routière contenait une « erreur de formulation », ensuite rectifiée par la loi du 2 septembre 2018, alors qu'en l'espèce, la Cour invoque « l'absence de changement dans la conception que se fait le législateur » pour en arriver à la même conclusion ; Cass. 8 novembre 2005, RG P.05.0915.N, Pas. 2005, n° 572, avec concl. de P. DUINSLAEGER, avocat général publiées à leur date dans AC.

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

STRAF - Algemeen - Strafen maatregel - Wettigheid - Artikel 2, Strafwetboek - Legaliteitsbeginsel - Niet-retroactiviteit van de strafwet - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Legaliteitsbeginsel - Opeenvolging van drie strafwetten in de tijd - Toepassing van de mildere strafwet - Voorwaarden - Draagwijdte

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 15 - Article 15, § 1er - Principe de légalité - Succession dans le temps de trois lois pénales - Application de la loi pénale la moins sévère - Conditions - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Principe de légalité - Succession dans le temps de trois lois pénales - Application de la loi pénale la moins sévère - Conditions - Portée

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Code pénal, article 2 - Principe de légalité - Non-retroactivité de la loi pénale - Application de la loi pénale la moins sévère - Conditions - Portée

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Principe de légalité - Succession dans le temps de trois lois pénales - Application de la loi pénale la moins sévère - Conditions - Portée

P.20.0324.N

23 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.6](#)

AC nr. ...

Uit de bewoordingen en de wetsgeschiedenis van artikel 24 van de wet van 11 februari 2013 houdende organisatie van het beroep van vastgoedmakelaar volgt dat enkel de processen-verbaal opgesteld door de ambtenaren en agenten die door de Koning zijn aangewezen, bewijswaarde hebben tot het tegendeel wordt bewezen en dat enkel met betrekking tot die processen-verbaal, op straffe van nietigheid, moet worden voldaan aan de in het tweede lid bepaalde vereisten; daarentegen doet dat artikel geen afbreuk aan de algemene opsporingsbevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie, noch aan hun plicht om van de ontvangen klachten en aangiften en de vastgestelde misdaden en wanbedrijven proces-verbaal op te stellen en daarvan kennis te geven aan de bevoegde gerechtelijke overheid, zoals dat onder meer is bepaald in de artikelen 15 en 40 Wet Politieambt en die processen-verbaal, ook al betreffen zij overtredingen van de wet van 11 februari 2013, hebben niet de bijzondere bewijswaarde bepaald in artikel 24, tweede lid, van die wet, moeten niet voldoen aan de in dat lid bepaalde vereisten en zijn niet onderworpen aan de erin bepaalde nietigheidssanctie en zij gelden als inlichtingen waarop de rechter vrij zijn overtuiging kan steunen (1). (1) D. HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 en 1433-1458.

Il résulte du libellé et des travaux préparatoires de l'article 24 de la loi du 11 février 2013 organisant la profession d'agent immobilier que seuls les procès-verbaux établis par les fonctionnaires et agents désignés par le Roi font foi jusqu'à preuve du contraire et que les conditions prescrites par le second alinéa doivent être respectées, à peine de nullité, pour ces seuls procès-verbaux; en revanche, cet article ne porte pas préjudice à la compétence générale d'information des officiers de police judiciaire, ni à leur obligation de dresser des procès-verbaux des plaintes et dénonciations qui leur sont faites ainsi que des crimes et délits qu'ils constatent et d'en donner connaissance aux autorités judiciaires compétentes, comme prévu, entre autres, aux articles 15 et 40 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, et ces procès-verbaux, même s'ils se rapportent à des infractions à la loi du 11 février 2013, ne sont pas revêtus de la force probante particulière prévue à l'article 24, alinéa 2, de cette loi, ne doivent pas satisfaire aux conditions visées par ce même alinéa et ne peuvent se voir appliquer la sanction de nullité prévue audit alinéa; ils ont valeur de renseignements, sur lesquels le juge peut souverainement asseoir sa conviction (1). (1) D. HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", R.W. 1980-81, 1353-1394 et 1433-1458.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wet 11 februari 2013 - Artikel 24 - Ambtenaren en agenten aangewezen door de Koning voor de opsporing en vaststelling van inbreuken - Processen-verbaal - Draagwijdte

MAKELAAR - Vastgoedmakelaar - Wet 11 februari 2013 - Artikel 24 - Ambtenaren en agenten aangewezen door de Koning voor de opsporing en vaststelling van inbreuken - Processen-verbaal - Bewijswaarde - Draagwijdte

POLITIE - Algemene opsporingsbevoegdheid - Wet 11 februari 2013 - Artikel 24 - Ambtenaren en agenten aangewezen door de Koning voor de opsporing en vaststelling van inbreuken - Processen-verbaal - Bewijswaarde - Draagwijdte

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Loi du 11 février 2013 - Article 24 - Fonctionnaires et agents désignés par le Roi en vue de la recherche et de la constatation d'infractions - Procès-verbaux - Portée

COURTIER - Agent immobilier - Loi du 11 février 2013 - Article 24 - Fonctionnaires et agents désignés par le Roi en vue de la recherche et de la constatation d'infractions - Procès-verbaux - Valeur probante - Portée

POLICE - Compétence générale d'information - Loi du 11 février 2013 - Article 24 - Fonctionnaires et agents désignés par le Roi en vue de la recherche et de la constatation d'infractions - Procès-verbaux - Valeur probante - Portée

Artikel 14, § 3, tweede zin, Probatiwewet bepaalt dat de vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de opgelegde voorwaarden verjaart een vol jaar na de dag waarop zij bij het bevoegde gerecht is aangebracht; deze termijn kan worden geschorst of gestuit; een periode van schorsing van de verjaring mag niet worden gevoegd bij de ingevolge de stuiting bepaalde einddatum (1). (1) Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatiëuitstel - Herroeping - Vordering tot herroeping wegens niet-naleving van de voorwaarden - Verjaringstermijn van één jaar - Termijn vatbaar voor stuiting en schorsing

L'article 14, § 3, deuxième phrase, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation prévoit que l'action en révocation pour inobservation des conditions imposées est prescrite après une année révolue à compter du jour où la juridiction compétente en a été saisie ; ce délai peut être suspendu ou interrompu ; la prescription ne peut être assortie d'une période de suspension à la date butoir fixée consécutivement à l'interruption (1). (1) Cass. 11 juin 2014, RG P.14.0774.F, Pas. 2014, n° 419.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Révocation - Action en révocation pour inobservation des conditions - Délai de prescription d'un an - Délai susceptible de suspension ou d'interruption

P.20.0332.F

1 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.7](#)

AC nr. ...

Wanneer uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat de onderzoeksrechter met toepassing van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet de opheffing onder voorwaarden heeft bevolen van het tegen de inverdenkinggestelde uitgevaardigde aanhoudingsbevel, is die vrijheidsbeperkende maatregel een autonome beslissing die in de plaats komt van het arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft, zodat het cassatieberoep tegen laatstgenoemde beslissing geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Cass. 21 december 2005, AR P.05.1621.F, AC 2005, nr. 687.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Arrest dat de voorlopige hechtenis handhaaft - Opheffing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksrechter - Opheffing onder voorwaarden

- Artt. 25, § 2 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Opheffing - Opheffing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksrechter - Opheffing onder voorwaarden

- Artt. 25, § 2 en 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Lorsqu'il ressort des pièces de la procédure qu'en application de l'article 25, § 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, le juge d'instruction a ordonné la mainlevée sous conditions du mandat d'arrêt délivré à charge de l'inculpé, cette mesure restrictive de liberté constitue une décision autonome qui se substitue à l'arrêt maintenant la détention en telle sorte que le pourvoi dirigé contre cette dernière décision est devenu sans objet (1). (1) Cass. 21 décembre 2005, RG P.05.1621.F, Pas. 2005, n° 687.

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Arrêt maintenant la détention préventive - Mainlevée du mandat d'arrêt par le juge d'instruction - Mainlevée sous conditions

- Art. 25, § 2, et 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mainlevée - Mainlevée du mandat d'arrêt par le juge d'instruction - Mainlevée sous conditions

- Art. 25, § 2, et 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0337.F

1 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200401.2F.9](#)

AC nr. ...

Wanneer de eiser in zijn conclusie voor het hof van beroep eensdeels aanvoert dat hij in de gevangenis een verhoogd risico op blootstelling aan het Covid-19-coronavirus loopt en de kritieke gezondheidstoestand in de Belgische strafinrichtingen bekritiseert als gevolg van een verslag van het Europees Comité voor de preventie van foltering van juli 2017, en anderdeels aanvoert dat er ten gevolge van de verdaging van zijn zaak beperkingen zijn opgelegd aan het bezoek van zijn kinderen in de gevangenis, antwoorden de appelrechters op regelmatige wijze op die conclusie wanneer zij stellen dat "uit de aan het hof ter kennis gebrachte elementen niet blijkt dat die opsluiting, gelet op de sanitaire toestand, de beklagde het genot van de minimale gezondheids- en hygiënische omstandigheden zou ontzeggen", en verantwoorden zij aldus naar recht hun beslissing dat de detentievoorwaarden van de eiser op het ogenblik van hun uitspraak noch aan foltering noch aan een onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing gelijkstonden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 225.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Volstreekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Beoordeling - Verweer dat een verhoogd risico op blootstelling aan het coronavirus en de aan het bezoek opgelegde beperkingen aanvoert - Handhaving van de hechtenis - Motivering

- Art. 16, § 1er, en 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Lorsque, dans ses conclusions devant la cour d'appel, le demandeur a fait valoir, d'une part, un risque d'exposition accru au coronavirus Covid-19 en prison et a dénoncé la situation sanitaire critique des établissements pénitentiaires belges au terme d'un rapport de juillet 2017 du Comité européen pour la prévention de la torture et, d'autre part, des restrictions de visites de ses enfants en milieu carcéral suite à la remise de sa cause, les juges d'appel répondent régulièrement à ces conclusions en énonçant qu' « il n'apparaît pas des éléments portés à la connaissance de la cour que cette détention ne permettrait pas au prévenu, vu la situation sanitaire, de bénéficier des conditions minimales de santé et d'hygiène » et justifient ainsi légalement leur décision qu'au moment où ils ont statué, les conditions de détention du demandeur ne s'apparentaient ni à la torture, ni à des peines ou traitements inhumains ou dégradants (1). (1) Voir les concl. du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Requête de mise en liberté - Absolue nécessité pour la sécurité publique - Appréciation - Défense invoquant le risque d'exposition accru au coronavirus et les restrictions apportées aux visites - Maintien de la détention - Motivation

- Art. 16, § 1er, et 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0342.N

12 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.3](#)

AC nr. ...

Het onmiddellijk cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling in het kader van de procedure bepaald in artikel 22, § 2, Wet Europees onderzoeksbevel juncto artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering, is ontvankelijk (1). (impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Algemeen - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in

7/06/2023

Est recevable le pourvoi immédiat contre un arrêt de la chambre des mises en accusation rendu dans le cadre de la procédure prévue à l'article 22, § 2, de la loi du 22 mai 2017 relative à la décision d'enquête européenne en matière pénale, combiné avec l'article 61quater, du Code d'instruction criminelle (solution implicite) (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Généralités - Loi du 22 mai 2017 relative à la décision d'enquête européenne en

P. 589/937

België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

EUROPESE UNIE - Allerlei - Richtlijn 2014/41/EU van 3 april 2014 - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

INTERNATIONALE RECHTSHULP - Richtlijn 2014/41/EU van 3 april 2014 - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

matière pénale - Exécution en Belgique d'une décision d'enquête européenne - Perquisition et saisie - Article 22, § 2 - Procédure de référé pénal prévue à l'article 61quater, du Code d'instruction criminelle - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Recevabilité du pourvoi immédiat

UNION EUROPEENNE - Divers - Directive 2014/41/UE du 3 avril 2014 - Loi du 22 mai 2017 relative à la décision d'enquête européenne en matière pénale - Exécution en Belgique d'une décision d'enquête européenne - Perquisition et saisie - Article 22, § 2 - Procédure de référé pénal prévue à l'article 61quater, du Code d'instruction criminelle - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Recevabilité du pourvoi immédiat

ENTRAIDE JUDICIAIRE INTERNATIONALE - Directive 2014/41/UE du 3 avril 2014 - Loi du 22 mai 2017 relative à la décision d'enquête européenne en matière pénale - Exécution en Belgique d'une décision d'enquête européenne - Perquisition et saisie - Article 22, § 2 - Procédure de référé pénal prévue à l'article 61quater, du Code d'instruction criminelle - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Recevabilité du pourvoi immédiat

Uit het tegensprekelijk karakter van de door artikel 22, § 2, Wet Europees Onderzoeksbevel en artikel 61quater, Wetboek van Strafvordering, geregelde procedure volgt voor de kamer van inbeschuldigingstelling de verplichting om, wanneer voor haar binnen de haar op grond van die bepalingen toegekende beoordelingsbevoegdheid door de betrokken partij een verweer wordt gevoerd nopens de strijdigheid van het verhoor ter gelegenheid van de huiszoeking en het beslag zonder bijstand van een raadsman met artikel 6.3 EVRM, de verplichting om dit verweer te beantwoorden; het arrest dat bij de beoordeling van de uit artikel 61quater, §1, Wetboek van Strafvordering voortvloeiende ontvankelijkheidsvoorwaarde dat de verzoeker moet aantonen dat hij door het beslag wordt geschaad, verwijst naar dat verhoor, beantwoordt het bedoelde verweer niet (1). (1) Zie concl. OM.

Résulte du caractère contradictoire de la procédure régie par les articles 22, § 2, de la loi du 22 mai 2017 relative à la décision d'enquête européenne en matière pénale et 61quater, du Code d'instruction criminelle l'obligation pour la chambre des mises en accusation de répondre, dans les limites du pouvoir d'appréciation que lui confèrent ces dispositions, au moyen de défense que soulève devant elle la partie concernée quant à l'inconciliabilité de l'audition menée à l'occasion de la perquisition et de la saisie, sans l'assistance d'un conseil, avec l'article 6, § 3, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales; l'arrêt, qui se réfère à cette audition pour apprécier la condition de recevabilité découlant de l'article 61quater, § 1er, du Code d'instruction criminelle, selon lequel le demandeur doit démontrer qu'il est lésé par la saisie, ne répond pas au moyen de défense visé (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een advocaat - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tegensprekelijke procedure - Draagwijzde

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à un procès équitable - Droit à l'assistance d'un avocat - Loi du 22 mai 2017 relative à la décision d'enquête européenne en matière pénale - Exécution en Belgique d'une décision d'enquête européenne - Perquisition et saisie - Article 22, § 2 - Procédure de référé pénal prévue à l'article 61quater, du Code d'instruction criminelle - Chambre des mises en accusation - Procédure contradictoire - Portée

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Wet 22 mei 2017 betreffende het Europees Onderzoeksbevel - Uitvoering in België van een buitenlands EOB - Huiszoeking en beslag - Artikel 22, § 2 - Procedure van het strafrechtelijk kort geding ex artikel 61quater Wetboek van Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Tegensprekelijke procedure - Verweer met betrekking tot artikel 6.3. EVRM - Draagwijdte

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Loi du 22 mai 2017 relative à la décision d'enquête européenne en matière pénale - Exécution en Belgique d'une décision d'enquête européenne - Perquisition et saisie - Article 22, § 2 - Procédure de référé pénal prévue à l'article 61quater, du Code d'instruction criminelle - Chambre des mises en accusation - Procédure contradictoire - Défense relative à l'article 6, §3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Portée

P.20.0344.N

22 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.9](#)

AC nr. ...

De rechter die bij toepassing van artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering wegens overschrijding van de redelijke termijn een beklaagde veroordeelt bij eenvoudige schuldigverklaring beantwoordt en verwerpt aldus ook het verzoek van die beklaagde om een werkstraf.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Werkstraf - Eenvoudige schuldigverklaring - Bijzondere motiveringsplicht

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Eenvoudige schuldigverklaring - Bijzondere motiveringsplicht

De strafrechtelijk gesanctioneerde geheimhoudingsplicht die overeenkomstig artikel 30 KB nr. 79 rust op de leden van de provinciale raden, van de raden van beroep en van de nationale raad, en alle personen die, in welke hoedanigheid ook, deelnemen aan de werking van de Orde, heeft tot doel te waarborgen dat zij die aan deze organen vertrouwelijke mededelingen doen, mogen aannemen dat die mededelingen vertrouwelijk blijven; deze geheimhoudingsplicht is evenwel niet absoluut en ze belet niet dat indien uit de mededelingen aanwijzingen blijken dat door een arts een inbreuk werd gepleegd op de regelgeving inzake de ziekte en invaliditeitsuitkering deze informatie door de voormelde organen wordt bezorgd aan een arts-inspecteur van de dienst voor de geneeskundige evaluatie en controle van het RIZIV.

BEROEPSGEHEIM - Medisch beroepsgeheim - Orde der geneesheren - Verplichting tot geheimhouding - Artikel 30 KB

7/06/2023

Le juge qui, en application de l'article 21ter de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, a prononcé à charge d'un prévenu une simple déclaration de culpabilité en conséquence du dépassement du délai raisonnable, a répondu à la demande de peine de travail formulée par ce prévenu et l'a rejetée.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine de travail - Simple déclaration de culpabilité - Obligation spéciale de motivation

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Simple déclaration de culpabilité - Obligation spéciale de motivation

L'obligation de garder le secret, dont la violation est sanctionnée pénalement et qui, conformément à l'article 30 de l'arrêté royal n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins, s'applique aux membres des conseils provinciaux, des conseils d'appel et du conseil national ainsi qu'à toute personne qui, à un titre quelconque, participe au fonctionnement de l'Ordre, vise à offrir aux personnes qui communiquent des informations confidentielles auxdits organes la garantie que ce caractère confidentiel sera préservé ; toutefois, cette obligation n'est pas absolue et, lorsqu'il ressort des informations communiquées des indices qu'un médecin a enfreint la réglementation relative à l'assurance maladie-invalidité, elle ne fait pas obstacle à la transmission desdites informations, par les organes précités, à un médecin-inspecteur du Service d'évaluation et de contrôle médicaux de l'INAMI.

SECRET PROFESSIONNEL - Secret professionnel médical - Ordre des médecins - Obligation de garder le secret - Arrêté royal n° 79 du

P. 591/937

nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de orde der geneesheren

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Orde der geneesheren - Beroepsgeheim - Verplichting tot geheimhouding - Artikel 30
KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de orde der geneesheren

10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins, article 30

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Ordre des médecins - Secret professionnel - Obligation de garder le secret - Arrêté royal n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins, article 30

De vernietiging door het Hof van een arrest, alsmede van de gehele rechtspleging die eraan voorafgaat tot en met de dagvaarding om te verschijnen voor de correctionele rechtbank, belet niet dat een partij lichteing vraagt van stukken die zij heeft neergelegd in de loop van de vernietigde procedure teneinde deze opnieuw neer te leggen in de procedure na verwijzing; dit heeft evenmin tot gevolg dat daardoor het strafdossier onwettig wordt samengesteld.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Vernietiging rechtspleging - Lichting van stukken - Gebruik van stukken in procedure na verwijzing

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke partij - Lichting van stukken - Gebruik van stukken in procedure na verwijzing

La cassation d'un arrêt et l'annulation par la Cour de toute la procédure préalable jusqu'à et en ce compris la citation à comparaître devant le tribunal correctionnel, n'empêche pas une partie de solliciter la remise de pièces qu'elle a déposées dans le courant de la procédure annulée en vue de les déposer à nouveau dans le cadre de la procédure sur renvoi ; il n'en résulte pas davantage que le dossier répressif ait été constitué de manière illégale.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Annulation de la procédure - Remise de pièces - Utilisation de pièces dans le cadre de la procédure sur renvoi

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Partie civile - Remise de pièces - Utilisation de pièces dans le cadre de la procédure sur renvoi

P.20.0345.N

2 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.12](#)

AC nr. ...

De afstand zonder berusting van een cassatieberoep houdt in dat er niet in de bestreden beslissing wordt berust en er op een later tijdstip alsnog cassatieberoep kan worden ingesteld; een arrest dat het hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer waarbij de opschorting van de uitspraak van veroordeling wordt gelast onontvankelijk wordt verklaard wegens laattijdigheid is een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, zodat de afstand op een dwaling berust en niet wordt verleend (1). (1) Cass. 7 september 1994, AR P.94.0381.F, AC 1994, nr. 361; R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie 2014, 1530-1531, nr. 3948.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep tegen een beslissing van de raadkamer wegens laattijdigheid onontvankelijk verklaart - Aard van de beslissing - Dwaling

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Le désistement sans acquiescement d'un pourvoi implique l'absence d'acquiescement à la décision attaquée et la possibilité qu'un autre pourvoi puisse être introduit ultérieurement; l'arrêt qui déclare irrecevable, pour cause de tardiveté, l'appel interjeté contre la décision de la chambre du conseil ordonnant la suspension du prononcé de la condamnation est une décision définitive au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, de sorte que le désistement repose sur une erreur et n'est pas décrété (1). (1) Cass. 7 septembre 1994, RG P.94.0381.F, Pas. 1994, n° 361 ; R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6e édition 2014, 1530-1531, n° 3948.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action publique - Arrêt de la chambre des mises en accusation déclarant irrecevable du chef de tardiveté l'appel interjeté contre une décision de la chambre du conseil - Nature de la décision - Erreur

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
*ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van
inbeschuldigingstelling - Arrest dat het hoger beroep tegen een
beslissing van de raadkamer wegens laattijdigheid
onontvankelijk verklaart - Cassatieberoep - Afstand - Aard van
de beslissing - Dwaling*
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
*JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en
accusation - Arrêt déclarant irrecevable du chef de tardiveté
l'appel interjeté contre une décision de la chambre du conseil -
Pourvoi en cassation - Désistement - Nature de la décision - Erreur*
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.20.0346.N

23 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.1](#)

AC nr. ...

Artikel 211 Wetboek van Strafvordering geldt voor vonnissen gewezen in hoger beroep en is bijgevolg niet van toepassing op het hof van beroep dat in eerste en laatste aanleg oordeelt over feiten die ten laste worden gelegd aan een beklagde met voorrecht van rechtsmacht.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de straf - Voorrecht van rechtsmacht - Artikel 211 Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Motivering van de straf - Artikel 211 Wetboek van Strafvordering - Toepasselijkheid

L'article 211 du Code d'instruction criminelle s'applique aux jugements rendus en degré d'appel et ne s'applique donc pas aux décisions par lesquelles la cour d'appel statue en premier et dernier ressort sur les faits mis à charge d'un prévenu bénéficiant du privilège de juridiction.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation de la peine - Privilège de juridiction - Code d'instruction criminelle, article 211 - Applicabilité

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Motivation de la peine - Code d'instruction criminelle, article 211 - Applicabilité

Het feit dat de overheid met talrijke sensibiliseringscampagnes de bevolking reeds meermaals heeft gewezen op het gevaar van overdreven snelheid, met speciale acties betreffende wegenwerken, is een feit van algemene bekendheid dat uit zijn aard tot het debat behoort en dat dus steeds is onderworpen aan tegenspraak; de appelrechters dienen de beklaagde dan ook niet uitdrukkelijk te verwittigen om hem toe te laten daarover tegenspraak te voeren en een dergelijke verwittiging is evenmin vereist om te oordelen dat de beklaagde uit die sensibilisering geen lering heeft getrokken aangezien dit alleen een gevolgtrekking is afgeleid uit het voormelde algemeen bekende feit en het bewezen verklaarde feit (1). (1) Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320, AC 2020, nr. 212 (i.v.m. coronapandemie); Cass. 13 september 2016, AR P. 16.0396.N, AC 2016, nr. 484, NC 2018 (4), 384 en noot A. WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Motivering van de vonnissen en arresten - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Draagwijdte - Sensibiliseringscampagnes in verband met overdreven snelheid

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Motivering - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Recht van verdediging - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Sensibiliseringscampagnes in verband met overdreven snelheid - Draagwijdte

Le fait que les pouvoirs publics aient attiré l'attention de la population, à plusieurs reprises, sur le danger inhérent aux excès de vitesse, par le biais de nombreuses campagnes de sensibilisation et d'actions spécifiques concernant les travaux routiers, est un fait de notoriété publique qui relève par nature des débats et est donc toujours soumis à contradiction; les juges d'appel n'étaient donc pas tenus d'inviter expressément le demandeur à contredire ce fait et une telle invitation n'était pas davantage requise pour constater que le prévenu n'a tiré aucun enseignement de ces campagnes de sensibilisation, dès lors qu'il ne s'agit que d'une déduction tirée du fait de notoriété publique et du fait déclaré établi susmentionnés (1). (1) Cass. 24 mars 2020, RG P.20.0320, Pas. 2020, n° 212 (concernant l'épidémie de coronavirus); Cass. 13 septembre 2016, RG P.16.0396.N, Pas. 2016, n° 484, N.C. 2018 (4), 384 et note A. WINANTS, « De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen ».

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Motivation des jugements et arrêts - Éléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Portée - Campagnes de sensibilisation concernant les excès de vitesse

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Motivation - Éléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Droits de la défense - Contradiction - Éléments de notoriété publique - Campagnes de sensibilisation concernant les excès de vitesse - Portée

Uit de bepalingen van artikel 3, vierde lid, laatste zin, Probatiwewet en artikel 195, Wetboek van Strafvordering, volgt, eensdeels, dat de rechter die een gevraagde opschorting weigert, die beslissing nauwkeurig moet motiveren, zij het dat die motivering beknopt mag zijn, en, anderdeels, dat de rechter door het opleggen van een straf en het met redenen omkleden van die straf overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bovendien de redenen opgeeft waarom niet kan worden ingegaan op de vraag tot opschorting (1). (1) Cass. 14 februari 1990, AR 7908, AC 1990, nr. 363.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vraag tot probatieopshorting - Weigering - Motivering

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatiopshorting - Vraag tot probatiopshorting - Weigering - Motivering

Il résulte des dispositions des articles 3, alinéa 4, dernière phrase, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation et 195 du Code d'instruction criminelle, d'une part, que le juge qui rejette une demande de suspension doit motiver cette décision d'une manière qui peut être succincte mais doit être précise et, d'autre part, qu'en prononçant une peine et en la motivant conformément à l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, le juge doit également indiquer les raisons pour lesquelles il ne peut être fait droit à la demande de suspension (1). (1) Cass. 14 février 1990, RG 7908, Pas. 1990, n° 363.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Demande de suspension probatoire - Refus - Motivation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension probatoire - Demande de suspension probatoire - Refus - Motivation

Uit het arrest C-66 van 17 juli 2008 (Szymon Kozlowski) van het Hof van Justitie (1) van de Europese Unie volgt dat zelfs als aan de voorwaarden is voldaan van de facultatieve weigeringsgrond voor de uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of veiligheidsmaatregel, namelijk dat 1° de betrokkene Belg of ingezetene is of in België verblijft en 2° de bevoegde Belgische autoriteiten zich ertoe verbinden die straf of veiligheidsmaatregel ten uitvoer te leggen overeenkomstig de Belgische wetgeving, het onderzoeksgerecht niet verplicht is om de bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te weigeren; het onderzoeksgerecht kan oordelen dat de tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig belang wordt gerechtvaardigd (2). (1) HvJ 17 juli 2008, Szymon Koslowski, C-66/108, www.curia.europa.eu. (2) Cass. 1 december 2015, AR P.15.1501.N, AC 2015, nr. 719. Zie ook Zie H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, nr. 216-217, p. 115-116 en S. DEWULF, Overlevering, in APR, Mechelen Kluwer 2020, nr. 132, p. 117-120.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Facultatieve weigeringsgrond - Betrokkene is ingezetene in België of verblijft in België - Rechtmatig belang - Onderzoeksgerechten - Beoordeling - Redenen

- Art. 4.6 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Facultatieve weigeringsgrond - Betrokkene is ingezetene in België of verblijft in België - Rechtmatig belang - Beoordeling - Redenen

- Art. 4.6 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Il résulte de l'arrêt C-66/08 du 17 juillet 2008 (Szymon Kozlowski) de la Cour de justice de l'Union européenne (1) que, même lorsqu'il est satisfait aux conditions du motif de refus facultatif en matière d'exécution du mandat d'arrêt européen aux fins d'exécution d'une peine ou d'une mesure de sûreté privatives de liberté, à savoir que 1° la personne concernée demeure ou réside en Belgique et 2° les autorités belges compétentes s'engagent à exécuter cette peine ou mesure de sûreté conformément à la loi belge, la juridiction d'instruction n'est pas tenue d'appliquer le motif de refus concerné et de refuser l'exécution du mandat d'arrêt européen; la juridiction d'instruction peut considérer qu'il n'existe aucun intérêt légitime justifiant que la peine infligée dans l'État membre d'émission soit exécutée sur le territoire de l'État membre d'exécution (2). (1) C.J.U.E. 17 juillet 2008, Szymon Koslowski, C-66/108, www.curia.europa.eu. (2) Cass. 1er décembre 2015, RG P.15.1501.N, Pas. 2015, n° 719. Voir H. SANDERS, Handboek Overleveringsrecht, Intersentia, 2011, 196 ; J. VAN GAEVER, Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk, Mechelen, 2013, n° 216-217, p. 115-116 et S. DEWULF, Overlevering, in APR, Malines, Kluwer 2020, n° 132, p. 117-120.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Motif de refus facultatif - Personne concernée demeurant ou résidant en Belgique - Intérêt légitime - Juridictions d'instruction - Appréciation - Motifs

- Art. 4.6 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt européen - Exécution - Motif de refus facultatif - Personne concernée demeurant ou résidant en Belgique - Intérêt légitime - Appréciation - Motifs

- Art. 4.6 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen verbiedt dat men zich, behalve in de wettelijk bepaalde gevallen, op de openbare weg begeeft met een door een explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig, zonder na te gaan of de daarvoor gebruikte brandstof denaturanten of merkstoffen bevat; dergelijk misdrijf maakt geen handelingsmisdrijf uit, maar een verzuimsmisdrijf (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.0825.N, AC 2018, nr. 680; H. BERCKMOES en F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", noot onder Cass. 16 september 2014, RW 2015-16, 785-789; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", NC 2016, 223-236.

DOUANE EN ACCIJNZEN - KB 19 mei 2014 - Artikel 3, § 1 - Rijden op de openbare weg met een door explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig - Brandstof die denaturanten of merkstoffen bevat - Misdrijf - Aard

- Art. 3, § 1 KB 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen

Behoudens overmacht of onoverwinnelijke dwaling, houdt de loutere overtreding van het voorschrift van artikel 3, §1, van het koninklijk besluit van 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen in dat de dader daaraan schuldig moet worden geacht omdat de kennis van het feit van de overtreding volgt uit de kennis van de wettelijke verplichting zelf (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.0825.N, AC 2018, nr. 680; H. BERCKMOES en F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", noot onder Cass. 16 september 2014, RW 2015-16, 785-789; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", NC 2016, 223-236.

DOUANE EN ACCIJNZEN - KB 19 mei 2014 - Artikel 3, § 1 - Rijden op de openbare weg met een door explosie- of verbrandingsmotor aangedreven voertuig - Brandstof die denaturanten of merkstoffen bevat - Misdrijf - Moreel

L'article 3, § 1er, de l'arrêté royal du 19 mai 2014 en matière d'accise relatif à des mesures de contrôle des carburants interdit, hormis dans les cas légalement prévus, de circuler sur la voie publique avec un véhicule équipé d'un moteur à explosion ou d'un moteur à combustion sans contrôler si le combustible qui l'alimente contient des dénaturants ou des colorants; une telle infraction ne constitue pas une infraction par commission, mais une infraction commise par omission (1). (1) Cass. 4 décembre 2018, RG P.18.0825.N, Pas. 2018, n° 680 ; H. BERCKMOES et F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", note sous Cass. 16 septembre 2014, R.W. 2015-16, 785-789 ; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", N.C. 2016, 223-236.

DOUANES ET ACCISES - A.R. du 19 mai 2014 - Article 3, § 1er - Fait de circuler sur la voie publique avec un véhicule équipé d'un moteur à explosion ou d'un moteur à combustion - Carburant contenant des dénaturants ou des marqueurs - Infraction - Nature

- Art. 3, § 1er A.R. du 19 mai 2014 en matière d'accise relatif à des mesures de contrôle des carburants

Sauf en cas de force majeure ou d'erreur invincible, la simple infraction au prescrit de l'article 3, § 1er, de l'arrêté royal du 19 mai 2014 en matière d'accise relatif à des mesures de contrôle des carburants implique que l'auteur doit être tenu coupable de celle-ci parce que la connaissance du fait de l'infraction résulte de la connaissance de l'obligation légale en tant que telle (1). (1) Cass. 4 décembre 2018, RG P.18.0825.N, Pas. 2018, n° 680; H. BERCKMOES et F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", note sous Cass. 16 septembre 2014, R.W. 2015-16, 785-789; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", N.C. 2016, 223-236.

DOUANES ET ACCISES - A.R. du 19 mai 2014 - Article 3, § 1er - Fait de circuler sur la voie publique avec un véhicule équipé d'un moteur à explosion ou d'un moteur à combustion - Carburant contenant des dénaturants ou des marqueurs - Infraction -

bestanddeel

- Art. 3, § 1 KB 19 mei 2014 inzake accijnzen betreffende controlemaatregelen voor brandstoffen

Ook al houdt inzake douane en accijnzen het feit van de overtreding zelf in dat de dader daaraan schuldig moet worden geacht, behoudens overmacht of onoverwinnelijke dwaling, en de overtreder dus het wettelijke vermoeden van schuld kan doen omkeren, toch neemt dit wettelijk omkeerbare schuldvermoeden niet weg dat de dader weet moet hebben gehad van het feit van de overtreding; bij het misdrijf dat bestaat in het verzuim aan een wettelijke verplichting te voldoen, volgt die kennis uit de kennis van de wettelijke verplichting zelf en bij een ander misdrijf moet die kennis bij de dader worden aangetoond (1). (1) Cass. 4 december 2018, AR P.18.0825.N, AC 2018, nr. 680; H. BERCKMOES en F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", noot onder Cass. 16 september 2014, RW 2015-16, 785-789; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", NC 2016, 223-236.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Misdrijf - Verzuimsmisdrijf - Handelingsmisdrijf - Moreel bestanddeel

Elément moral

- Art. 3, § 1er A.R. du 19 mai 2014 en matière d'accise relatif à des mesures de contrôle des carburants

Bien qu'en matière de douanes et accises, le fait de l'infraction même implique que l'auteur doit être considéré comme coupable de celle-ci, sauf les cas de force majeure ou d'erreur invincible, et que le contrevenant puisse, dès lors, inverser la présomption de culpabilité, cette présomption légale réfragable de culpabilité n'empêche pas que l'auteur doit avoir eu connaissance du fait de l'infraction; pour une infraction consistant en l'omission de satisfaire à une obligation légale, cette connaissance résulte de la connaissance de l'obligation légale en tant que telle et, pour une autre infraction, il y a lieu de démontrer cette connaissance dans le chef de l'auteur (1). (1) Cass. 4 décembre 2018, RG P.18.0825.N, Pas. 2018, n° 680; H. BERCKMOES et F. GOOSSEN, "Overmacht in strafzaken", note sous Cass. 16 septembre 2014, R.W. 2015-16, 785-789; J. ROZIE, "In abstracto of in concreto? Over de subjectivering van de bonus pater familias-standaard bij de toetsing van de schuldontheffingsgronden van overmacht en dwaling", N.C. 2016, 223-236.

DOUANES ET ACCISES - Infraction - Infraction commise par omission - Infraction par commission - Elément moral

P.20.0355.N

30 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.16](#)

AC nr. ...

De rechter kan een beklagde slechts schuldig verklaren aan een misdrijf en daarvoor bestraffen als er een wettelijke bepaling voorhanden is die op het ogenblik van de gedraging die gedraging strafbaar stelde.

GRONDWET - Art. 12 - Recht op persoonlijke vrijheid - Legaliteitsbeginsel - Strafbare gedraging - Toepassing van de strafwet in de tijd

- Artt. 12, tweede lid, en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

GRONDWET - Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Strafbare gedraging - Toepassing van de strafwet in de tijd

- Artt. 12, tweede lid, en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

Le juge ne peut déclarer un prévenu coupable du chef d'une infraction et le sanctionner de ce chef que lorsqu'une disposition légale punissait son comportement au moment de sa commission.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Droit à la liberté personnelle - Principe de légalité - Comportement punissable - Application de la loi pénale dans le temps

- Art. 12, al. 2, et 14 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2, al. 1er Code pénal

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 14 - Principe de légalité - Comportement punissable - Application de la loi pénale dans le temps

- Art. 12, al. 2, et 14 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Legaliteitsbeginsel - Strafbare gedraging - Toepassing van de strafwet in de tijd

- Artt. 12, tweede lid, en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Legaliteitsbeginsel - Strafbare gedraging - Toepassing van de strafwet in de tijd

- Artt. 12, tweede lid, en 14 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

Uit artikel 3, § 1, KB Technische Controle Bedrijfsvoertuigen, zoals van toepassing voor de wijziging bij Besluit van de Vlaamse Regering van 2 maart 2018, kan niet worden afgeleid dat een bedrijfsvoertuig dat aan technische keuring onderworpen is steeds moet voorzien zijn van het vereiste recente rapport van de technische controle langs de weg of van de vereiste documenten waaruit overeenstemming blijkt met de technische voorschriften welke op het voertuig van toepassing zijn (1). (1) Art. 3, § 1, KB Technische Controle Bedrijfsvoertuigen, zoals van toepassing voor de wijziging bij art. 9, § 1, 1° B.VI.Reg. 2 maart 2018.

WEGVERKEER - Inschrijving van voertuigen - Bedrijfsvoertuig - Technische controle langs de weg - Keuringsbewijs

- Art. 4, § 1 Wet 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen

- Art. 3, § 1 KB houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland

- Art. 9, § 1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 2 maart 2018 betreffende de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen

WEGVERKEER - Allerlei - Technische eisen voertuigen - Bedrijfsvoertuig - Keuringsbewijs - Controle langs de weg - Bewaarplicht

- Art. 4, § 1 Wet 21 juni 1985 betreffende de technische eisen waaraan elk voertuig voor vervoer te land, de onderdelen ervan, evenals het veiligheidstoebehoren moeten voldoen

- Art. 2, al. 1er Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Principe de légalité - Agissement punissable - Application de la loi pénale dans le temps

- Art. 12, al. 2, et 14 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2, al. 1er Code pénal

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe de légalité - Matière répressive - Agissement punissable - Application de la loi pénale dans le temps

- Art. 12, al. 2, et 14 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 2, al. 1er Code pénal

Il ne saurait être déduit de l'article 3, § 1er, de l'arrêté royal du 1er septembre 2006 instituant le contrôle technique routier des véhicules utilitaires immatriculés en Belgique ou à l'étranger, tel qu'applicable avant sa modification par l'arrêté du Gouvernement flamand du 2 mars 2018 relatif au contrôle technique routier des véhicules utilitaires, qu'un véhicule utilitaire soumis au contrôle technique doit toujours être pourvu du récent rapport requis du contrôle technique en cours de validité ou des documents requis sur lesquels apparaît la correspondance avec les prescriptions techniques qui sont d'application pour le véhicule (1). (1) A.R. du 1er septembre 2006, art. 3, § 1er, tel qu'applicable avant sa modification par l'art. 9, § 1er, 1° de l'A. Gouv. Fl. du 2 mars 2018.

ROULAGE - Immatriculation des véhicules - Véhicule utilitaire - Contrôle technique en cours de validité - Certification de visite

- Art. 4, § 1er L. du 21 juin 1985

- Art. 3, § 1er A.R. du 1er septembre 2006

- Art. 9, § 1er, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 2 mars 2018 relatif au contrôle technique routier des véhicules utilitaires

ROULAGE - Divers - Conditions techniques des véhicules - Véhicule utilitaire - Certificat de visite - Contrôle en cours de validité - Obligation de détention

- Art. 4, § 1er L. du 21 juin 1985

- Art. 3, § 1 KB houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland
- Art. 9, § 1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 2 maart 2018 betreffende de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen

- Art. 3, § 1er A.R. du 1er septembre 2006

- Art. 9, § 1er, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 2 mars 2018 relatif au contrôle technique routier des véhicules utilitaires

P.20.0356.N

7 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.2](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 21, §4, 22, eerste en zesde lid, en 30, §4, Voorlopige Hechteniswet volgt dat ongeacht de aangevoerde nietigheid de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding enkel kan worden betwist wanneer over de handhaving van de voorlopige hechtenis uitspraak wordt gedaan binnen de termijn van vijf dagen te rekenen vanaf de tenuitvoerlegging van het bevel tot aanhouding en niet wanneer het onderzoeksgerecht maandelijks of tweemaandelijks uitspraak doet over de handhaving van de hechtenis (1). (1) Cass. 2 januari 2002, AR P.01.1740.F, AC 2002, nr. 1, R.D.P. 2002, 779. Zie D. DE WOLF, Voorlopige hechtenis. Commentaar, Heule, INNI, 2014,161, nr. 11; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p. 518; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel& Svacina, 2019, 1214.

Il résulte des articles 21, § 4, 22, alinéas 1er et 6, et 30, § 4, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive que, quelle que soit la nullité invoquée, la régularité du mandat d'arrêt ne peut être contestée qu'au moment où il est statué sur le maintien en détention préventive dans le délai de cinq jours à compter de l'exécution du mandat d'arrêt, et non lorsque la juridiction d'instruction statue sur le maintien de la détention préventive de mois en mois ou tous les deux mois (1). (1) Cass. 2 janvier 2002, RG P.01.1740.F, Pas. 2002, n° 1, R.D.P. 2002, 779. Voir D. DE WOLF, Voorlopige hechtenis. Commentaar, Heule, INNI, 2014,161, n° 11 ; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, p. 518 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME et Ph. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 1214.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Maandelijks of tweemaandelijks verlenging - Legaliteit van het aanhoudingsbevel - Rechterlijke Controle

- Artt. 21, 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Prolongation de mois en mois ou tous les deux mois - Légalité du mandat d'arrêt - Contrôle judiciaire

- Art. 21, 22 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0358.F

9 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200909.2F.13](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 216bis, § 2, elfde lid, Wetboek van Strafvordering, vervalt de tegen de dader uitgeoefende strafvordering indien hij de door het openbaar ministerie voorgestelde minnelijke schikking, na de bekrachtiging ervan door de bevoegde rechter, heeft aanvaard en nageleefd; hieruit volgt dat de betaling, verricht onder de ontbindende voorwaarde van terugbetaling in geval van niet-bekrachtiging, geen grond van verval van de strafvordering vormt.

En vertu de l'article 216bis, § 2, alinéa 11, du Code d'instruction criminelle, l'action publique s'éteint dans le chef de l'auteur qui aura accepté et observé, après homologation par le juge compétent, la transaction proposée par le ministère public; il en résulte qu'un paiement effectué sous la condition résolutoire de son remboursement en cas de refus d'homologation n'est pas une cause d'extinction de l'action publique.

MINNELIJKE SCHIKKING - Verruimde minnelijke schikking - Betaling verricht onder de ontbindende voorwaarde van terugbetaling in geval van niet-bekrachtiging - Weerslag op het verval van de strafvordering

- Art. 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

Krachtens artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering kan tegen de beslissingen inzake bevoegdheid onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld; zijn met name beslissingen inzake bevoegdheid, de arresten en vonnissen die uitspraak doen over een door de partijen opgeworpen geschil betreffende de bevoegdheid van de rechter om kennis te nemen van een voor hem gebrachte vordering (1); wanneer er voor de kamer van inbeschuldigingstelling een debat plaatsvindt over de bevoegdheid van die kamer om uitspraak te doen over een door het openbaar ministerie ingediend verzoek tot bekrachtiging van een verruimde minnelijke schikking, is het arrest dat beslist dat de appelrechters daartoe niet bevoegd zijn, een beslissing inzake bevoegdheid en kan hiertegen dus onmiddellijk cassatieberoep worden ingesteld in de zin van voormeld artikel 420, tweede lid, 1° (2). (1) Zie Cass. 13 september 2017, AR P.17.0307.F, AC 2017, nr. 466; Cass. 19 januari 2005, AR P.04.1515.F, AC 2005, nr. 39; Cass. 7 juni 1994, AR P.94.0628.N, AC 1994, nr. 293; concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. vóór Cass. 31 oktober 2018, AR P.18.0897.F, Pas. 2018, nr. 598; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. I, p. 950. (2) In tegenstelling tot, met name, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling waarmee ze, na aanneming van verzachtende omstandigheden, de verwijzing van de in verdenking gestelde naar de correctionele rechtbank beveelt (Cass. 8 juni 2016, RG P.16.0562.F, AC 2016, nr. 385, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.).

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Algemeen - Verruimde minnelijke schikking in strafzaken - Verzoek tot bekrachtiging ingediend door het openbaar ministerie - Beslissing van de

7/06/2023

TRANSACTION PENALE - Transaction élargie - Paiement effectué sous la condition résolutoire de son remboursement en cas de refus d'homologation - Incidence quant à l'extinction de l'action publique

- Art. 216bis, § 2 Code d'Instruction criminelle

En vertu de l'article 420, alinéa 2, 1°, du Code d'instruction criminelle, un pourvoi en cassation immédiat peut être formé contre les décisions rendues sur la compétence; sont notamment rendus sur la compétence, les arrêts et jugements qui statuent sur une contestation soulevée par les parties, portant sur le pouvoir du juge de connaître d'une demande portée devant lui (1) ; lorsqu'un débat a eu lieu devant la chambre des mises en accusation quant à son pouvoir de statuer sur la demande d'homologation d'une transaction élargie formulée par le ministère public, l'arrêt qui décide que les juges d'appel n'ont pas ce pouvoir est une décision rendue sur la compétence et est passible, dès lors, du pourvoi immédiat visé à l'article 420, alinéa 2, 1°, précité (2). (1) Voir Cass. 13 septembre 2017, RG P.17.0307.F, Pas. 2017, n° 466 ; Cass. 19 janvier 2005, RG P.04.1515.F, Pas. 2005, n° 39 ; Cass. 7 juin 1994, RG P.94.0628.N, Pas. 1994, n° 293 ; concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général précédant Cass. 31 octobre 2018, RG P.18.0897.F, Pas. 2018, n° 598 ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, p. 950. (2) Contrairement p. ex. à l'arrêt de la chambre des mises en accusation par lequel celle-ci ordonne le renvoi de l'inculpé au tribunal correctionnel après avoir admis des circonstances atténuantes (Cass. 8 juin 2016, RG P.16.0562.F, Pas. 2016, n° 385, et concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général).

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Généralités - Transaction pénale élargie - Demande d'homologation formulée par le ministère public - Décision de la chambre des mises en

P. 601/937

kamer van inbeschuldigingstelling dat ze daartoe niet bevoegd is - Beslissing inzake bevoegdheid - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 216bis, § 2, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 8 Gerechtelijk Wetboek

MINNELIJKE SCHIKKING - Verruimde minnelijke schikking - Verzoek tot bekrachtiging ingediend door het openbaar ministerie - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat ze daartoe niet bevoegd is - Beslissing inzake bevoegdheid - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 216bis, § 2, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 8 Gerechtelijk Wetboek

ONDERZOEKSGERECHTEN - Verruimde minnelijke schikking in strafzaken - Verzoek tot bekrachtiging ingediend door het openbaar ministerie - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat ze daartoe niet bevoegd is - Beslissing inzake bevoegdheid - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 216bis, § 2, en 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

- Art. 8 Gerechtelijk Wetboek

accusation qu'elle n'a pas ce pouvoir - Décision rendue sur la compétence - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 216bis, § 2, et 420, al. 2, 1° Code d'Instruction criminelle

- Art. 8 Code judiciaire

TRANSACTION PENALE - Transaction élargie - Demande d'homologation formulée par le ministère public - Décision de la chambre des mises en accusation qu'elle n'a pas ce pouvoir - Décision rendue sur la compétence - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 216bis, § 2, et 420, al. 2, 1° Code d'Instruction criminelle

- Art. 8 Code judiciaire

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Transaction pénale élargie - Demande d'homologation formulée par le ministère public - Décision de la chambre des mises en accusation qu'elle n'a pas ce pouvoir - Décision rendue sur la compétence - Pourvoi immédiat - Recevabilité

- Art. 216bis, § 2, et 420, al. 2, 1° Code d'Instruction criminelle

- Art. 8 Code judiciaire

Uit artikel 216bis, § 2, achtste lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling niet bevoegd is om het proportionaliteitsonderzoek van de voorgestelde minnelijke schikking in strafzaken te verrichten indien het hoger beroep waarvan ze kennisneemt hem dat niet opdraagt; het hoger beroep waarmee de inverdenkinggestelde noch een nietigheid van het vooronderzoek, noch een onregelmatigheid in de beschikking tot verwijzing, noch een grond van niet-ontvankelijkheid of van verval van de strafvordering aanvoert, en bijgevolg niet ontvankelijk is, verleent de kamer van inbeschuldigingstelling niet de bevoegdheid om de bezwaren te beoordelen en derhalve evenmin om het daaraan verbonden proportionaliteitsonderzoek te verrichten; de toekenning van die bevoegdheden kan niet voortvloeien uit de enkele omstandigheid dat een partij, ook al is die partij het openbaar ministerie, de uitoefening ervan heeft gevorderd (1). (1) Wanneer, met andere woorden, een hoger beroep niet ontvankelijk is in het licht van artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering, wordt het dat evenmin wanneer, na het hoger beroep van de beklaagde tegen de verwijzingsbeschikking, een verruimde minnelijke schikking wordt getroffen. Bovendien, en in tegenstelling tot wat de eiser aanvoerde, volgt hier niet uit dat het openbaar ministerie niet bevoegd zou zijn om op eigen initiatief een dergelijke minnelijke schikking te treffen, maar wel dat het bodemgerecht waarbij de beschikking tot verwijzing rechtsgeldig aanhangig is gemaakt, in dergelijk geval de instantie is die bevoegd is om uitspraak te doen over de wettigheid van die schikking en om deze in voorkomend geval te bekrachtigen, nadat de kamer van inbeschuldigingstelling de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep tegen die beschikking heeft vastgesteld.(M.N.B.)

Il résulte de l'article 216bis, § 2, alinéa 8, du Code d'instruction criminelle que, si l'appel dont elle est saisie ne lui défère pas cette appréciation, la chambre des mises en accusation est sans pouvoir pour vérifier la proportionnalité de la transaction pénale proposée ; l'appel par lequel l'inculpé ne dénonce ni une nullité de l'instruction préparatoire, ni une irrégularité relative à l'ordonnance de renvoi, ni une cause d'irrecevabilité ou d'extinction de l'action publique, et qui est dès lors irrecevable, n'attribue pas, à la chambre des mises en accusation, le pouvoir d'apprécier les charges ni, partant, le contrôle de proportionnalité qui lui est associé; l'attribution de ces prérogatives ne saurait résulter de la seule circonstance qu'une partie, fût-elle le ministère public, en ait requis l'exercice (1). (1) En d'autres termes, la conclusion d'une transaction pénale élargie après l'appel du prévenu contre l'ordonnance de renvoi ne rend pas recevable un appel qui ne l'est pas au regard de l'art. 135, § 2, C.I.cr. Et contrairement à ce que soutenait le demandeur, il n'en résulte pas que le ministère public serait privé de tout pouvoir d'initiative pour conclure une telle transaction, mais bien que c'est la juridiction du fond valablement saisie par l'ordonnance de renvoi qui est dans un tel cas le juge compétent pour statuer sur la légalité de cette transaction et l'homologuer le cas échéant, après que la chambre des mises en accusation a constaté l'irrecevabilité de l'appel formé contre ladite ordonnance. (M.N.B.)

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling die kennisneemt van een niet-ontvankelijke hoger beroep - Verzoek tot bekrachtiging van een verruimde minnelijke schikking in strafzaken - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling om het proportionaliteitsonderzoek van de voorgestelde minnelijke schikking te verrichten

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation saisie par un appel irrecevable - Demande d'homologation d'une transaction pénale élargie - Pouvoir de la chambre des mises en accusation de vérifier la proportionnalité de la transaction proposée

- Artt. 135, § 2, en 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering
MINNELIJKE SCHIKKING - Kamer van inbeschuldigingstelling die kennisneemt van een niet-ontvankelijke hoger beroep - Verzoek tot bekrachtiging van een verruimde minnelijke schikking in strafzaken - Bevoegdheid van de kamer van inbeschuldigingstelling om het proportionaliteitsonderzoek van de voorgestelde minnelijke schikking te verrichten

- Art. 135, § 2, et 216bis, § 2 Code d'Instruction criminelle
TRANSACTION PENALE - Chambre des mises en accusation saisie par un appel irrecevable - Demande d'homologation d'une transaction pénale élargie - Pouvoir de la chambre des mises en accusation de vérifier la proportionnalité de la transaction proposée

- Artt. 135, § 2, en 216bis, § 2 Wetboek van Strafvordering

- Art. 135, § 2, et 216bis, § 2 Code d'Instruction criminelle

P.20.0368.F

24 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200624.2F.6](#)

AC nr. ...

Wanneer er voor meerdere misdrijven één enkele straf is uitgesproken, is het middel dat wordt aangevoerd tot staving van het cassatieberoep tegen de beslissing op de strafvordering niet ontvankelijk indien het op slechts één van de bewezen verklaarde misdrijven betrekking heeft en de uitgesproken straf naar recht verantwoord blijft door één of meerdere andere, eveneens bewezen verklaarde telastleggingen (1); dit kan echter onmogelijk het geval zijn wanneer aangevoerd wordt dat de beslissing tot vrijspraak van een telastlegging onwettig is. (1) "En matière répressive la Cour déclare non recevable, à défaut d'intérêt, le moyen de cassation pris de l'illégalité de la déclaration de culpabilité, chaque fois que, l'illégalité dénoncée fût-elle établie, la peine - ou la mesure - prononcée par le juge du fond resterait légalement justifiée. C'est ce qu'on appelle la 'théorie de la peine justifiée'" (J. KIRKPATRICK en S. NUDELHOLE, "La théorie de la peine justifiée et la recevabilité des moyens de cassation en matière répressive et disciplinaire", Mélanges offerts à R. Legros, Bruxelles, Bruylant, 1985, p. 289-314, nr. 1). "La Cour de cassation admet un tempérament à [cette] théorie : la fin de non-recevoir ne peut être opposée s'il ressort de manière certaine des motifs de la décision entreprise que l'illégalité invoquée par le moyen a influencé la détermination de la peine" (ibid., nr. 6). Die grond van niet-ontvankelijkheid veronderstelt bovendien dat "une peine unique a été prononcée pour plusieurs infractions - conformément aux règles du concours idéal, du concours matériel ou, plus fréquemment, de l'unité d'intention qui forme une infraction continuée -" en dat het tot staving van het cassatieberoep aangevoerde middel slechts één van die misdrijven betreft (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, nr. 792 e.v.; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. II, p. 1582-1585), en niet een misdrijf dat niet bewezen werd verklaard. Aldus kan er geen op die theorie gebaseerde grond van niet-ontvankelijkheid worden opgeworpen tegen het middel dat betrekking heeft op de vrijspraak van een gecorrectionaliseerde moord, waarbij wel een gevangenisstraf van drie jaar met uitstel werd

Lorsqu'une peine unique a été prononcée pour plusieurs infractions, le moyen qui est invoqué à l'appui du pourvoi contre la décision rendue sur l'action publique est irrecevable s'il ne concerne qu'une des infractions déclarées établies et si la peine prononcée demeure légalement justifiée par une ou plusieurs autres préventions également déclarées établies (1); mais tel ne saurait être le cas lorsqu'il est soutenu que la décision d'acquiescement relative à une prévention est illégale. (1) « En matière répressive la Cour déclare non recevable, à défaut d'intérêt, le moyen de cassation pris de l'illégalité de la déclaration de culpabilité, chaque fois que, l'illégalité dénoncée fût-elle établie, la peine - ou la mesure - prononcée par le juge du fond resterait légalement justifiée. C'est ce qu'on appelle la 'théorie de la peine justifiée' » (J. KIRKPATRICK et S. NUDELHOLE, « La théorie de la peine justifiée et la recevabilité des moyens de cassation en matière répressive et disciplinaire », Mélanges offerts à R. Legros, Bruxelles, Bruylant, 1985, pp. 289-314, n° 1). « La Cour de cassation admet un tempérament à [cette] théorie : la fin de non-recevoir ne peut être opposée s'il ressort de manière certaine des motifs de la décision entreprise que l'illégalité invoquée par le moyen a influencé la détermination de la peine » (ibid., n° 6). Et cette fin de non-recevoir suppose qu'« une peine unique a été prononcée pour plusieurs infractions - conformément aux règles du concours idéal, du concours matériel ou, plus fréquemment, de l'unité d'intention qui forme une infraction continuée - » et que le moyen invoqué à l'appui du pourvoi ne concerne qu'une de ces infractions (voir R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 792 e.s. ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. II, pp. 1582-1585), et non une infraction qui n'a pas été déclarée établie. Ainsi, une fin de non-recevoir fondée sur cette théorie ne peut être opposée au moyen relatif à l'acquiescement du chef d'un assassinat correctionnalisé alors qu'une peine d'emprisonnement de trois ans avec sursis a été infligée du chef d'un délit de port illégal d'arme de défense déclaré établi. On connaît les critiques à l'égard de la vieille théorie de la peine justifiée, qui

opgelegd wegens het bewezen verklaarde wanbedrijf van illegale wapendracht. We zijn intussen vertrouwd met de kritiek op de oude theorie van de verantwoorde straf, die is ontstaan in het kader van een strafrecht dat gekenmerkt wordt door de onveranderlijkheid van de straffen (J. KIRKPATRICK e.a., o.c., nr. 16, p. 304). Ze biedt het praktische voordeel geen beslissingen te moeten vernietigen wegens een onwettigheid waardoor enkel minieme feiten maar niet meerdere of ernstigere feiten zijn aangetast. Wanneer de motivering van de gedeeltelijke vrijspraak aanvechtbaar is, staat het in strafzaken aan het openbaar ministerie om te oordelen of er tegen die beslissing een middel moet worden aangevoerd. De beklagde, daarentegen, heeft geen belang bij het aanvechten van die beslissing. (M.N.B.)

s'est élaborée dans le cadre d'un droit pénal caractérisé par la fixité des peines (J. KIRKPATRICK e.a., o.c., n° 16, p. 304). Elle offre l'avantage pratique de ne pas devoir casser des décisions pour une illégalité portant sur des faits minimes parmi des faits multiples ou autrement graves. Lorsque c'est la motivation de l'acquiescement partiel qui est critiquable, c'est, au pénal, le ministère public qui juge de l'opportunité d'un moyen visant cette décision, le prévenu étant sans intérêt pour critiquer cette décision. (M.N.B.)

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Geen belang - Naar recht verantwoorde straf - Begrip - Middel dat betrekking heeft op de beslissing tot vrijspraak van een telastlegging

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Défaut d'intérêt - Peine légalement justifiée - Notion - Moyen visant la décision d'acquiescement relative à une prévention

P.20.0370.N

15 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.14](#)

AC nr. ...

De beslissing die het hoger beroep tegen het vonnis tot aanstelling van een deskundige onontvankelijk verklaart en de zaak voor verdere afhandeling terug naar de eerste rechter verzendt is geen beslissing die vatbaar is voor onmiddellijk cassatieberoep (1). (1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.0282.N, AC 2013, nr. 381; Cass. 7 mei 1997, AR P.96.1351.F, AC 1997, nr. 220. Zie H. VAN BAVEL, "Ontvankelijkheid van de voorziening in cassatie", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 18.

La décision qui déclare irrecevable l'appel du jugement de désignation d'un expert et renvoie la cause en prosécution devant le premier juge n'est pas une décision susceptible d'un pourvoi immédiat (1). (1) Cass. 19 juin 2013, RG P.12.0282.N, Pas. 2013, n° 381; Cass. 7 mai 1997, RG P.96.1351.F, Pas. 1997, n° 220. Voir H. VAN BAVEL, "Ontvankelijkheid van de voorziening in cassatie", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 18.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Tussenvonnissen - Aanstelling deskundige - Verzending van de zaak naar de eerste rechter - Ontvankelijkheid van het hoger beroep tegen het tussenvonnissen - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Jugement interlocutoire - Désignation d'un expert - Renvoi de la cause devant le premier juge - Irrecevabilité de l'appel du jugement interlocutoire - Recevabilité du pourvoi

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle

P.20.0377.F

13 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200513.2F.5](#)

AC nr. ...

De vaststelling door de kamer van inbeschuldigingstelling, in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, van de regelmatigheid van de in het opsporingsonderzoek en in het gerechtelijk onderzoek toegepaste bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie, is een voorbereidende beslissing of een beslissing van onderzoek in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, en houdt geen verband met de in het tweede lid van die bepaling vermelde gevallen; hieruit volgt dat het cassatieberoep dat tegen een dergelijke beslissing is ingesteld vóór de eindbeslissing over de lastens de beklagde ingestelde strafvordering, niet ontvankelijk is (1). (1) Zie Cass. (beschikking) 14 juli 2016, AR P.16.0787.F, arrest niet gepubliceerd, dat eraan herinnert dat "het onmiddellijk cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing werd opgeheven door de artikelen 100 en 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie" (zogenaamde "Potpourri II"-wet); Cass. 4 april 2017, AR P.16.0351.N (§3), AC 2017, nr. 243; het Grondwettelijk Hof heeft bij arrest nr.148/2017 van 21 december 2017 (§B.47 tot B.56), een middel van ongrondwettigheid verworpen dat met name tegen die bepalingen was gericht.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Opsporingsonderzoek of gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering

- Artt. 235ter en 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie en infiltratie - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 235ter en 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie en infiltratie - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht in toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

La constatation par la chambre des mises en accusation, en application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle, que les méthodes particulières de recherche d'observation et d'infiltration appliquées dans le cadre de l'information et de l'instruction sont régulières est une décision préparatoire ou d'instruction au sens de l'article 420, alinéa 1er, du même code, et est étrangère aux cas visés au second alinéa de cette disposition; il en résulte que le pourvoi formé contre une telle décision avant la décision définitive sur l'action publique exercée à charge du prévenu est irrecevable (1). (1) Voir Cass. (ordonnance) 14 juillet 2016, RG P.16.0787.F, non publié, qui rappelle que « le pourvoi immédiat contre une telle décision a été abrogé par les articles 100 et 115 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice » (dite « Pot-pourri II ») ; Cass. 4 avril 2017, RG P.16.0351.N (§ 3), Pas. 2017, n° 243 ; par son arrêt n°148/2017 du 21 décembre 2017 (§§ B.47 à B.56), la Cour constitutionnelle a rejeté un moyen d'inconstitutionnalité dirigé notamment contre ces dispositions.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Information ou instruction - Méthodes particulières de recherche d'observation et d'infiltration - Chambre des mises en accusation - Contrôle en application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle

- Art. 235ter et 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Observation et infiltration - Chambre des mises en accusation - Contrôle en application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 235ter et 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Méthode particulières de recherche - Observation et infiltration - Chambre des mises en accusation - Contrôle en application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle - Pourvoi - Recevabilité

P.20.0378.F

29 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.5](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 62, § 2, en 74/5, § 1, 1°, Vreemdelingenwet blijkt dat de vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats niet enkel onderworpen is aan de voorwaarden van voormeld artikel 74/5, § 1, 1°, maar bovendien het voorwerp moet hebben uitgemaakt van een geïndividualiseerd onderzoek van de toestand van die persoon, waarvan vervolgens in de motivering van de akte melding wordt gemaakt; de beslissing tot vasthouding mag zich niet beperken tot de vaststelling dat de vreemdeling in kennis werd gesteld van een beslissing tot terugdrijving aan de grens (1). (1) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 256.

VREEMDELINGEN - Vreemdeling vatbaar voor terugdrijving - Vrijheidsberoving - Vasthouding in een welbepaalde plaats aan de grens - Voorwaarden - Motivering - Geïndividualiseerd onderzoek

- Artt. 62, § 2, en 74/5, § 1, 1° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Il ressort de la lecture combinée des articles 62, § 2, et 74/5, § 1er, 1°, de la loi du 15 décembre 1980 que le maintien d'un étranger dans un lieu déterminé est non seulement soumis aux conditions prévues à l'article 74/5, § 1er, 1°, précité, mais doit aussi avoir donné lieu à un examen individualisé de la situation de cette personne, examen dont la motivation de l'acte rend ensuite compte; la décision de maintien ne peut se borner à constater que l'étranger s'est vu notifier une décision de refoulement aux frontières (1). (1) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP.

ETRANGERS - Étranger susceptible d'être refoulé - Privation de liberté - Maintien dans un lieu déterminé situé aux frontières - Conditions - Motivation - Examen individualisé

- Art. 62, § 2, et 74/5, § 1er, 1° L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.20.0383.N

30 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.8](#)

AC nr. ...

De rechter die beslist dat een burgerlijke partij die slechts een provisionele schadevergoeding vordert, terwijl zij in staat had moeten zijn om een definitieve schade-eis te formuleren en die op grond daarvan een definitieve schadevergoeding toekent, miskent niet het recht van die burgerlijke partij van toegang tot de rechter en pleegt evenmin rechtsweigeren.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Toekenning van een definitief bedrag bij provisionele vordering - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Burgerlijke rechtsvordering - Toekenning van een definitief bedrag bij provisionele vordering

RECHTSWEIGERING - Burgerlijke rechtsvordering - Toekenning van een definitief bedrag bij provisionele vordering - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter

Le juge qui décide qu'une partie civile qui sollicite uniquement une indemnisation provisionnelle alors qu'elle aurait dû être en mesure de formuler une demande d'indemnisation définitive et qui, par ce motif, octroie une indemnisation définitive, ne méconnaît pas le droit de cette partie civile à avoir accès au juge et ne commet pas davantage un déni de justice.

ACTION CIVILE - Octroi d'un montant définitif dans le cadre d'une demande d'indemnisation provisionnelle - Droit à un procès équitable - Accès au juge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Généralités - Droit à un procès équitable - Accès au juge - Action civile - Octroi d'un montant définitif dans le cadre d'une demande d'indemnisation provisionnelle

DENI DE JUSTICE - Action civile - Octroi d'un montant définitif dans le cadre d'une demande d'indemnisation provisionnelle - Droit à un procès équitable - Accès au juge

P.20.0388.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.17](#)

AC nr. ...

Bij de beoordeling of het niet-horen op de rechtszitting onder eed van een getuige die een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, het recht van die beklaagde op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM, in zijn geheel beschouwd, heeft miskend, is het voorhanden zijn van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen een belangrijk beoordelingscriterium; dergelijke compenserende factoren kunnen onder meer bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N, AC 2019, nr. 117.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen - Verantwoording voor het niet-horen van een getuige - Compenserende factoren - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen - Verantwoording voor het niet-horen van een getuige - Compenserende factoren - Draagwijdte

Pour apprécier si l'absence d'audition sous serment, à l'audience, d'un témoin qui a fait une déclaration à charge du prévenu est constitutive de violation du droit de ce prévenu à un procès équitable consacré par l'article 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, pris dans son ensemble, l'existence de facteurs compensateurs suffisants, en ce compris de solides garanties procédurales, constitue un critère important; de tels facteurs compensateurs peuvent consister notamment dans le fait d'accorder une valeur probante réduite à de telles déclarations, dans l'existence d'un enregistrement vidéo de l'audition réalisée au stade de l'information, lequel permet d'apprécier la fiabilité des déclarations, dans l'existence d'éléments de preuve étayant ou corroborant le contenu des déclarations faites au stade de l'information, dans la possibilité de poser au témoin des questions écrites, dans la possibilité qui fut offerte au prévenu d'interroger ou de faire interroger le témoin au stade de l'information et dans la possibilité offerte au prévenu de donner son point de vue quant à la fiabilité du témoin ou de souligner les contradictions internes dans ses déclarations ou avec les déclarations d'autres témoins (1). (1) Cass. 26 février 2019, RG P.18.1028.N, Pas. 2019, n° 117.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit à un procès équitable - Audition de témoins - Justification de l'absence d'audition d'un témoin - Facteurs compensateurs - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Audition de témoins - Justification de l'absence d'audition d'un témoin - Facteurs compensateurs - Portée

Uit artikel 6.1 EVRM en het daarin vervatte recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat het ontbreken van een goede reden voor het niet-horen van een getuige die een voor de beklagde belastende verklaring heeft afgelegd als dusdanig niet volstaat om te besluiten tot een schending van deze verdragsbepaling, maar dat dit wel een belangrijk gegeven is bij die besluitvorming; het staat aan de rechter te onderzoeken of er een goede reden voorhanden is die het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die een voor de beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, kan verantwoorden en de vrees die een dergelijke getuige zegt te hebben voor zijn fysieke integriteit kan een goede reden zijn om hem niet te horen; een louter subjectief aanvoelen in dat verband door de getuige volstaat evenwel niet en de rechter moet onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn welke die vrees rechtvaardigen en of er geen haalbare alternatieven zijn (1). (1) EHRM (Grote Kamer) 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t. Verenigd Koninkrijk, T. Strafr. 2012/1, 48, RW 2013-2014,/21, 835.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen - Verantwoording voor het niet-horen van een getuige - Vrees voor de fysieke integriteit - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Horen van getuigen - Verantwoording voor het niet-horen van een getuige - Vrees voor de fysieke integriteit - Draagwijdte

Il résulte de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et du droit à un procès équitable qui s'y trouve consacré, tel qu'interprété par la Cour européenne des droits de l'homme, que l'absence d'une raison valable de ne pas entendre un témoin ayant fait une déclaration incriminant le prévenu est en soi insuffisante pour conclure à la violation de cette disposition conventionnelle, mais qu'elle constitue un élément important pour parvenir à une telle conclusion; il appartient au juge d'examiner s'il existe une raison valable pouvant justifier qu'un témoin ayant fait une déclaration incriminant le prévenu ne soit pas entendu à l'audience et la crainte qu'un tel témoin prétend éprouver pour son intégrité physique peut constituer une telle raison de ne pas l'auditionner; toutefois, il ne suffit pas que le témoin soit habité par un sentiment tout à fait subjectif à cet égard et le juge doit examiner s'il existe des éléments objectifs, donc étayés par des éléments de preuve, expliquant cette crainte et s'il n'existe pas d'alternatives réalistes (1). (1) CEDH (Grande Chambre) 15 décembre 2011, Al-Khawaja et Tahery c. Royaume-Uni, T. Strafr. 2012, liv. 1, 48, R.W. 2013-2014, liv. 21, 835.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit à un procès équitable - Audition de témoins - Justification de l'absence d'audition d'un témoin - Crainte que le témoin éprouve pour son intégrité physique - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Audition de témoins - Justification de l'absence d'audition d'un témoin - Crainte que le témoin éprouve pour son intégrité physique - Portée

P.20.0389.F

15 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200415.2F.1](#)

AC nr. ...

De in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde toepasselijke maximumstraf heeft betrekking op de bij wet bepaalde maximumstraf en niet op de maximumstraf die de rechter kan uitspreken na correctionalisering van de feiten wegens aanneming van verzachtende omstandigheden.

Le maximum de la peine applicable énoncé dans l'article 16, § 1er, alinéa 4, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive vise le maximum de la peine prévue par la loi et non le maximum de la peine qui pourrait être prononcée par le juge après la correctionnalisation des faits en raison de l'admission de circonstances atténuantes.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling - Toepasselijke maximumstraf

- Art. 16, § 1, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer voor de rechter die kennisneemt van een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, niet wordt aangevoerd dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de grondrechten van de gedetineerde, zoals gewaarborgd door het EVRM, verplichten noch artikel 3 EVRM, noch artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet de rechter om ambtshalve inlichtingen in te winnen over de sanitaire omstandigheden waarin de fysieke en morele integriteit van de gedetineerde kan worden gewaarborgd, zodat hem een betere, uitzonderlijke en onmiddellijke bescherming kan worden geboden.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Voorlopige hechtenis - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Geen middel dat aanvoert dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de door het EVRM gewaarborgde grondrechten van de gedetineerde - Verplichting van de rechter

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling - Geen middel dat aanvoert dat de handhaving van de opsluitingsmaatregel in strijd zou zijn met de door het EVRM gewaarborgde grondrechten van de gedetineerde - Verplichting van de rechter

- Art. 3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 27, § 3, vierde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Maximum de la peine applicable

- Art. 16, § 1er, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Lorsqu'il n'est pas soutenu devant le juge saisi d'une requête de mise en liberté provisoire que le maintien de la mesure de détention contreviendrait aux droits fondamentaux du détenu tels que garantis par la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni l'article 3 de cette convention, ni l'article 27, § 3, alinéa 4, de la loi relative à la détention préventive n'obligent le juge à s'enquérir d'office des conditions sanitaires dans lesquelles l'intégrité physique et morale du détenu est sauvegardée afin de lui offrir une protection renforcée, exceptionnelle et immédiate.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Détention préventive - Requête de mise en liberté provisoire - Pas de moyen invoquant que le maintien de la mesure de détention contreviendrait aux droits fondamentaux du détenu garantis par la Conv. D.H. - Obligation du juge

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Pas de moyen invoquant que le maintien de la mesure de détention contreviendrait aux droits fondamentaux du détenu garantis par la Conv. D.H. - Obligation du juge

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 27, § 3, al. 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Krachtens de artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 30, §§ 1 en 4, Voorlopige Hechteniswet moet de rechter nagaan of er ernstige aanwijzingen van schuld tegen de inverdenkinggestelde blijven bestaan; hij moet melding maken van de feitelijke omstandigheden van de zaak en van die eigen aan de persoonlijkheid van de verdachte die, op het ogenblik van zijn beslissing, de voorlopige hechtenis nog steeds absoluut noodzakelijk maken; of het algemeen belang gebaat is bij de voortzetting van de voorlopige hechtenis, kan dus alleen worden beoordeeld na een geactualiseerd, nauwkeurig en gepersonaliseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, aangezien de vrijheidsberoving de uitzondering is, de redenen die haar verantwoord mettertijd hun relevantie kunnen verliezen en de verlenging van de detentie vóór de berechting een motivering vereist die in verhouding staat met de mate waarin de detentie ten koste gaat van het vermoeden van onschuld (1). (1) Zie Cass. 6 februari 2013, AR P.13.0153.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.N, AC 2004, nr. 114; Cass. 27 november 2002, AR P.02.1507.F, AC 2002, nr. 638; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 1063 en noot 684 e.v.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Motivering - Geactualiseerd, nauwkeurig en gepersonaliseerd onderzoek van de gegevens van de zaak

- Artt. 16, § 5, en 30, § 1 en 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

En vertu des articles 16, § 5, alinéas 1er et 2, et 30, §§ 1er et 4, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, le juge doit vérifier s'il subsiste des indices sérieux de culpabilité à charge de l'inculpé; il doit mentionner les circonstances de fait de la cause et celles liées à la personnalité du suspect qui, au moment de sa décision, rendent encore la détention absolument nécessaire; l'existence d'un intérêt public à la prolongation de la détention ne peut donc s'apprécier qu'à l'issue d'un examen actualisé, précis et personnalisé des éléments de la cause, puisque la privation de liberté est l'exception, que les raisons l'ayant justifiée peuvent perdre leur pertinence au fil du temps, et que l'allongement de la détention avant jugement impose une motivation qui soit à la mesure du sacrifice ainsi imposé à la présomption d'innocence (1). (1) Voir Cass. 6 février 2013, RG P.13.0153.F, inédit; Cass. 12 août 2008, RG P.08.1265.F, Pas. 2008, n° 434; Cass. 2 mars 2004, RG P.04.0286.N, Pas. 2004, n° 114; Cass. 27 novembre 2002, RG P.02.1507.F, Pas. 2002, n° 638; voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, p. 1063 et note 684 et s.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Motivation - Examen actualisé, précis et personnalisé des éléments de la cause

- Art. 16, § 5, et 30, §§ 1er et 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De opmerking die een partij overeenkomstig artikel 278, § 2, eerste lid, Wetboek van Strafvordering formuleert tegen de opname van een persoon op de lijst van getuigen, ook al voert deze partij daarbij aan dat het horen van die getuige leidt tot een onregelmatigheid, maakt geen conclusie uit in de zin van artikel 278bis Wetboek van Strafvordering die de voorzitter moet beantwoorden in een afzonderlijk arrest bedoeld in artikel 278bis van dat wetboek.

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Getuigenlijst - Opmerkingen

L'observation formulée par une partie, en application de l'article 278, § 2, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, quant à l'inscription d'une personne sur la liste des témoins, même lorsque cette partie fait valoir que l'audition de ce témoin entraînerait une irrégularité, n'a pas le caractère de conclusions auxquelles le président doit répondre dans un arrêt séparé au sens de l'article 278bis du même code.

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Code d'instruction criminelle, article 278 - Liste des témoins - Observations

De opname van een persoon op de lijst van getuigen verplicht niet tot het effectief horen van die getuige op de rechtszitting van het hof van assisen; niets belet dat een partij tijdens die rechtszitting aanvoert dat het horen van die getuige een onregelmatigheid inhoudt en dat het hof van assisen daarover beslist.

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Getuigenlijst - Horen van een getuige

L'inscription d'une personne sur la liste des témoins ne rend pas pour autant obligatoire l'audition effective de ce témoin à l'audience de la cour d'assises ; rien ne s'oppose à ce qu'une partie fasse valoir à cette audience que l'audition de ce témoin donnerait lieu à une irrégularité, ni à ce que la cour d'assises statue sur cette question.

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Liste des témoins - Audition d'un témoin

Het arrest van de preliminaire zitting bedoeld in artikel 278, § 3 Wetboek van Strafvordering is geen verwijzingsbeschikking bedoeld in artikel 235bis, § 5 van dat wetboek.

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Arrest van de preliminaire zitting

L'arrêt de l'audience préliminaire visé à l'article 278, § 3, du Code d'instruction criminelle n'est pas une décision de renvoi visée à l'article 235bis, § 5, du même code.

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Arrêt de l'audience préliminaire

Het vermoeden van onschuld zoals onder meer vervat in artikel 6.2 EVRM verbiedt het hof van assisen uitspraak te doen over de schuld van de beschuldigde aan een misdrijf waarvoor hij voor dat hof niet wordt vervolgd, voordat die schuld is vastgesteld bij een in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissing; noch dat vermoeden noch het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces beletten echter dat zulk misdrijf in de loop van het debat voor het hof van assisen ter sprake wordt gebracht, voor zover dit niet gebeurt in bewoordingen die ernstig doen twijfelen aan de onschuld van de beschuldigde aan dat misdrijf.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Horen van getuigen - Andere feiten - Vermoeden van onschuld
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Hof van assisen - Horen van getuigen - Andere feiten

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 278 en 278bis Wetboek van Strafvordering blijkt dat het in artikel 278bis bedoelde verweer moet worden behandeld op de preliminaire rechtszitting, zodat de in dat artikel bedoelde conclusie op straffe van verval uiterlijk op die rechtszitting moet worden neergelegd.

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Artikel 278 Wetboek van Strafvordering - Onregelmatigheden - Verval

La présomption d'innocence, consacrée, notamment, par l'article 6, § 2, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, interdit à la cour d'assises de se prononcer sur la culpabilité de l'accusé du chef d'une infraction pour laquelle il n'est pas poursuivi devant elle, avant que cette culpabilité ait été établie par une décision judiciaire coulée en force de chose jugée ; toutefois, ni cette présomption ni le principe général du droit relatif au droit à un procès équitable ne s'opposent à ce qu'une telle infraction soit évoquée au cours des débats devant la cour d'assises, pour autant qu'elle ne le soit pas en des termes mettant sérieusement en doute l'innocence de l'accusé concernant cette infraction.

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Audition de témoins - Autres faits - Présomption d'innocence
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Cour d'assises - Audition de témoins - Autres faits

Il ressort des travaux préparatoires des articles 278 et 278bis du Code d'instruction criminelle que la défense visée à l'article 278bis doit être examinée à l'audience préliminaire, de sorte que les conclusions visées à cet article doivent être déposées à cette audience au plus tard, à peine de déchéance.

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Code d'instruction criminelle, article 278 - Irrégularités - Déchéance

Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in strafzaken nietigheden uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van tolken zijn gedekt wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, dat geen maatregel van inwendige aard inhoudt, is geweest zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken (1). (1) Cass 30 mei 2017, AR P.16.0783.N, AC 2017, nr. 358; Cass. 20 maart 2002, AR P.02.0144.N, AC 2002, nr. 191; Cass. 17 maart 1999, AR P.98.1339.F, AC 1999, nr. 162.

STRAFVORDERING - Nietigheden - Artikel 31 en 40 Taalwet Gerechtszaken - Bijstand van een beëdigde tolk - Verzuim van vermelding van deze bijstand - Draagwijdte

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Artikel 31 en 40 Taalwet Gerechtszaken - Bijstand van een tolk - Verzuim van vermelding van deze bijstand - Nietigheid - Draagwijdte

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Nietigheden - Artikel 31 en 40 Taalwet Gerechtszaken - Bijstand van een beëdigde tolk - Verzuim van vermelding van deze bijstand - Draagwijdte

- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
- Art. 407 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 31 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

L'article 407 du Code d'instruction criminelle prévoit qu'en matière pénale, les nullités résultant d'une irrégularité touchant le serment des interprètes sont couvertes lorsqu'un jugement ou arrêt contradictoire, autre que celui prescrivant une mesure d'ordre intérieur, a été rendu sans qu'elles aient été proposées par une des parties ou prononcées d'office par le juge (1). (1) Cass 30 mai 2017, RG P.16.0783.N, Pas. 2017, n° 358 ; Cass. 20 mars 2002, RG P.02.0144.N, Pas. 2002, n° 191 ; Cass. 17 mars 1999, RG P.98.1339.F, Pas. 1999, n° 162.

ACTION PUBLIQUE - Nullités - Loi du 15 juin 1935, articles 31 et 40 - Assistance d'un interprète juré - Absence de mention concernant cette assistance - Portée

- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - Jugements et arrêts. nullités - Matière répressive - Loi du 15 juin 1935, articles 31 et 40 - Assistance d'un interprète - Absence de mention concernant cette assistance - Nullité - Portée

- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire
- Art. 407 Code d'Instruction criminelle
- Art. 31 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

P.20.0402.F

23 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.10](#)

AC nr. ...

Uit artikel 6 EVRM volgt niet dat de rechter moet besluiten tot de onontvankelijkheid van de vervolging, enkel op grond dat de beklaagde, die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest was, op de datum van zijn berechting niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen; zelfs als de beklaagde zijn geestelijke vermogens volledig is kwijtgeraakt, kan die omstandigheid op zich geen afbreuk doen aan de essentie van het proces, dat ook een belangrijke rol vervult voor de slachtoffers en de maatschappij, voor zover de procedureregels de bescherming van de vervolgte persoon waarborgen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

GEESTESZIEKE - Strafzaken - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Il ne résulte pas de l'article 6 de la Convention D.H. que le juge soit tenu de conclure à l'irrecevabilité de la poursuite au seul motif qu'au jour du jugement, le prévenu, sain d'esprit au moment de l'infraction, ne dispose plus des capacités cognitives lui permettant de comprendre le procès qui lui est fait; ainsi, à supposer que la capacité mentale du prévenu soit réduite à néant, cette circonstance ne saurait porter en elle-même atteinte à l'essence du procès, qui peut constituer également un enjeu important pour les victimes et pour la société, pour autant que les règles de procédure garantissent la protection de la personne poursuivie (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Auteur sain d'esprit au moment de l'infraction mais ne disposant plus, au jour du jugement, des capacités cognitives lui permettant de comprendre le procès qui lui est fait - Incidence sur la recevabilité des poursuites

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

MALADE MENTAL - Matière répressive - Auteur sain d'esprit au moment de l'infraction mais ne disposant plus, au jour du jugement, des capacités cognitives lui permettant de comprendre le procès qui lui est fait - Incidence sur la recevabilité des poursuites

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DEFENSE SOCIALE - Internement - Auteur sain d'esprit au moment de l'infraction mais ne disposant plus, au jour du jugement, des capacités cognitives lui permettant de comprendre le procès qui lui est fait - Incidence sur la recevabilité des poursuites

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

STRAFVORDERING - Ontvankelijkheid van de vervolgingen - Dader die op het ogenblik van het misdrijf gezond van geest is maar op de datum van de uitspraak van het vonnis niet meer over de cognitieve vaardigheden beschikt om het tegen hem gevoerde proces te begrijpen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Uit de artikelen 9 en 81 Interneringswet en 1386bis Burgerlijk Wetboek volgt dat de vaststelling dat het misdrijf werd gepleegd door een persoon die op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, niet tot de onontvankelijkheid van de vervolging leidt maar enerzijds, wanneer is bewezen dat de beklaagde de feiten heeft gepleegd, tot het verbod, in de regel, om hem een straf op te leggen en, anderzijds, wanneer de burgerlijke rechtsvordering wordt uitgeoefend, tot de onderwerping van zijn veroordeling tot vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade aan de in artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek bepaalde regeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 571.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Krankzinnigen - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die

- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Auteur sain d'esprit au moment de l'infraction mais ne disposant plus, au jour du jugement, des capacités cognitives lui permettant de comprendre le procès qui lui est fait - Incidence sur la recevabilité des poursuites

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

ACTION PUBLIQUE - Recevabilité des poursuites - Auteur sain d'esprit au moment de l'infraction mais ne disposant plus, au jour du jugement, des capacités cognitives lui permettant de comprendre le procès qui lui est fait

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Il résulte des articles 9 et 81 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement et 1386bis du Code civil que la conséquence du constat qu'une infraction a été commise par une personne atteinte d'un trouble mental qui abolit ou altère gravement sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes n'est pas l'irrecevabilité de la poursuite, mais, lorsqu'il est établi que le prévenu a commis les faits, d'une part, l'interdiction, en règle, de le soumettre à une peine et, d'autre part, lorsque l'action civile est exercée, la subordination de sa condamnation à la réparation du préjudice causé par l'infraction au régime prévu par l'article 1386bis du Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Malades mentaux - Infraction commise par une personne atteinte d'un trouble mental qui abolit ou altère gravement sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes - Incidence sur la recevabilité des poursuites et l'obligation de réparer le préjudice

- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 1386bis Code civil

DEFENSE SOCIALE - Internement - Infraction commise par une personne atteinte d'un trouble mental qui abolit ou altère

zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

STRAFVORDERING - Ontvankelijkheid van de vervolgingen - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

GEESTESZIEKE - Misdrijf gepleegd door een persoon die aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast - Invloed op de ontvankelijkheid van de vervolging en op de herstelplicht

- Artt. 2, 9 en 81 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 1386bis Burgerlijk Wetboek

gravement sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes - Incidence sur la recevabilité des poursuites et l'obligation de réparer le préjudice

- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 1386bis Code civil

ACTION PUBLIQUE - Recevabilité des poursuites - Infraction commise par une personne atteinte d'un trouble mental qui abolit ou altère gravement sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes - Incidence sur la recevabilité des poursuites et l'obligation de réparer le préjudice

- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 1386bis Code civil

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Infraction commise par une personne atteinte d'un trouble mental qui abolit ou altère gravement sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes - Incidence sur la recevabilité des poursuites et l'obligation de réparer le préjudice

- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 1386bis Code civil

MALADE MENTAL - Infraction commise par une personne atteinte d'un trouble mental qui abolit ou altère gravement sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes - Incidence sur la recevabilité des poursuites et l'obligation de réparer le préjudice

- Art. 2, 9 et 81 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 1386bis Code civil

P.20.0404.N

21 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.6](#)

AC nr. ...

Het staat niet aan de rechter die moet oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis, op vraag van een verzoeker tot voorlopige invrijheidstelling, opgave te doen van de concrete praktische en preventieve maatregelen die werden genomen ter bescherming van zijn lichamelijke integriteit in de instelling waar hij is opgesloten; het staat wel aan de rechter om in het licht van de door verzoeker tot invrijheidstelling aangevoerde concrete gegevens te onderzoeken of diens vrijheidsberoving in overeenstemming is met artikel 3 EVRM (1). (1) EHRM, Pantea t. Roemenië, 3 juni 2003, n° 33343/96.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Maatregelen ter bescherming van de lichamelijke integriteit en gezondheid - Coronacrisis -

7/06/2023

Il n'appartient pas au juge appelé à se prononcer sur le maintien de la détention préventive d'indiquer, à la demande du demandeur d'une mise en liberté provisoire, les mesures pratiques et préventives qui ont été concrètement adoptées en vue de protéger son intégrité physique dans l'établissement où il est écroué; il appartient néanmoins au juge d'examiner, à la lumière des éléments concrets invoqués par le demandeur d'une mise en liberté provisoire, si sa privation de liberté est conforme à l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Cour eur. D.H., Pantea c/ Roumanie, 3 juin 2003, n° 33343/96.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Interdiction de la torture - Mesures de protection de l'intégrité physique et de la

P. 618/937

Beoordeling door de rechter - Draagwijdte
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op
conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en
accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Voorlopige
invrijheidstelling - Weigering - Schending van artikel 3 EVRM -
Verbod van foltering - Maatregelen ter bescherming van de
lichamelijke integriteit en gezondheid - Coronacrisis -
Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling -
Weigering - Schending van artikel 3 EVRM - Verbod van
foltering - Maatregelen ter bescherming van de lichamelijke
integriteit en gezondheid - Coronacrisis - Beoordeling door de
rechter - Draagwijdte

santé - Crise du coronavirus - Appréciation par le juge - Portée
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de
conclusions - Matière répressive (y compris les boissons
spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive -
Mise en liberté provisoire - Refus - Violation de l'article 3 de la
Conv. D.H. - Interdiction de la torture - Mesures de protection de
l'intégrité physique et de la santé - Crise du coronavirus -
Appréciation par le juge - Portée

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Refus -
Violation de l'article 3 de la Conv. D.H. - Interdiction de la torture -
Mesures de protection de l'intégrité physique et de la santé - Crise
du coronavirus - Appréciation par le juge - Portée

P.20.0405.N

21 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200421.2N.7](#)

AC nr. ...

Wanneer het hof van beroep, correctionele kamer,
in hoger beroep beslist over een verzoek tot
invrijheidstelling overeenkomstig de artikelen 27, §
1, 1°, en 30 Voorlopige Hechteniswet wordt die
beslissing niet uitgesproken, zodat op een
dergelijk arrest artikel 782bis Gerechtelijk Wetboek
niet van toepassing is; geen enkele wetsbepaling
vereist dat het hof van beroep, correctionele
kamer, een dergelijk arrest wijst in
tegenwoordigheid van het openbaar ministerie (1).
(1) Cass. 15 maart 1995, AR P.95.0293.F, AC 1995,
nr. 151.

OPENBAAR MINISTERIE - Voorlopige hechtenis - Voorlopige
invrijheidstelling - Hof van beroep - Uitspraak - Aanwezigheid
van het openbaar ministerie

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Strafvordering -
Voorlopige hechtenis - Voorlopige invrijheidstelling - Hof van
beroep - Uitspraak - Toepassing van artikel 782bis Gerechtelijk
Wetboek

VOORLOPIGE HECHTENIS - Voorlopige invrijheidstelling - Hof
van beroep - Uitspraak - Toepassing van artikel 782bis
Gerechtelijk Wetboek

Lorsque la cour d'appel, chambre correctionnelle,
statue en degré d'appel sur une requête de mise
en liberté conformément aux articles 27, § 1er, 1°,
et 30 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la
détention préventive, cette décision ne fait pas
l'objet d'un prononcé, de sorte que l'article 782bis
du Code judiciaire ne s'applique pas à un tel arrêt;
aucune disposition légale ne requiert que la cour
d'appel, chambre correctionnelle, rende un tel arrêt
en présence du ministère public (1). (1) Cass. 15
mars 1995, RG P.95.0293.F, Pas. 1995, n° 151.

MINISTERE PUBLIC - Détention préventive - Mise en liberté
provisoire - Cour d'appel - Prononcé - Présence du ministère public

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Action
publique - Détention préventive - Mise en liberté provisoire - Cour
d'appel - Prononcé - Application de l'article 782bis du Code
judiciaire

DETENTION PREVENTIVE - Mise en liberté provisoire - Cour
d'appel - Prononcé - Application de l'article 782bis du Code
judiciaire

P.20.0412.N

5 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.7](#)

AC nr. ...

Artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het vonnis wordt uitgesproken door de voorzitter van de kamer, zelfs in afwezigheid van de andere rechters en, behalve voor straf- en in voorkomend geval voor tuchtzaken, van het openbaar ministerie; uit de tekst van deze bepaling en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat in strafzaken en dus ook voor wat betreft de strafuitvoeringsrechtbank het vonnis kan worden uitgesproken door de voorzitter in aanwezigheid van het openbaar ministerie en dus zonder dat de aanwezigheid van de assessoren is vereist (1). (1) Cass. 14 januari 2009, AR P.08.1346.F, AC 2009, nr. 27. Vóór de wijziging van artikel 782bis, eerste lid, Ger. W. door artikel 84 van de wet van 8 juni 2008 was ook de aanwezigheid van de assessoren vereist bij de uitspraak - zie Cass. 28 november 2007, AR P.07.1558.F, AC 2007, nr. 590 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas. Zie ook F. VAN VOLSEM, "De ondertekening en de uitspraak van vonnissen en arresten in politie- en correctionele zaken door een collegiale kamer", RABG 2019/8, 646-648, nr. 5.3-5.5.

OPENBAAR MINISTERIE - Strafwitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van de assessoren - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafwzaken - Strafwitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van de assessoren - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

STRAFUITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Vonnis - Uitspraak - Aanwezigheid van de assessoren - Aanwezigheid van het openbaar ministerie

L'article 782bis, alinéa 1er, du Code judiciaire dispose que le jugement est prononcé par le président de la chambre qui l'a rendu, même en l'absence des autres juges et, sauf en matière répressive et le cas échéant en matière disciplinaire, du ministère public; il résulte des termes de cette disposition et de ses travaux préparatoires qu'en matière répressive et donc également en ce qui concerne le tribunal de l'application des peines, le jugement peut être prononcé par le président en présence du ministère public, sans que la présence des assesseurs soit requise (1). (1) Cass. 14 janvier 2009, RG P.08.1346.F, Pas. 2009, n° 27. Avant la modification de l'article 782bis, alinéa 1er, du Code judiciaire par l'article 84 de la loi du 8 juin 2008, la présence des assesseurs était également requise lors du prononcé. - Voir Cass. 28 novembre 2007, RG P.07.1558.F, Pas. 2007, n° 590, avec les concl. de D.. VANDERMEERSCH, avocat général, publiées à leur date dans Pas. Voir également F. VAN VOLSEM, « De ondertekening en de uitspraak van vonnissen en arresten in politie- en correctionele zaken door een collegiale kamer », R.A.B.G. 2019/8, 646-648, n° 5.3-5.5.

MINISTERE PUBLIC - Tribunal de l'application des peines - Jugement - Prononciation - Présence des assesseurs - Présence du ministère public

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Tribunal de l'application des peines - Jugement - Prononciation - Présence des assesseurs - Présence du ministère public

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Jugement - Prononciation - Présence des assesseurs - Présence du ministère public

Krachtens artikel 65, tweede lid, Strafwetboek houdt de rechter wanneer hij vaststelt dat misdrijven die reeds het voorwerp waren van een in kracht van gewijsde gegane beslissing en andere feiten die bij hem aanhangig zijn en die, in de veronderstelling dat zij bewezen zouden zijn, aan die beslissing voorafgaan en samen met de eerste misdrijven de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, bij de straftoemeting rekening met de reeds uitgesproken straffen; deze bepaling noch artikel 6 EVRM verplichten de rechter de zaak uit te stellen in afwachting van de uitspraak over de straf in een hangende zaak, waarin de beklagde schuldig werd verklaard aan feiten, die de opeenvolgende en vooruitgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet kunnen zijn met de te beoordelen feiten.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Schuldigverklaring van een beklagde aan de feiten - Uitspraak over de straf hangend - Draagwijdte

STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Schuldigverklaring van een beklagde aan de feiten - Uitspraak over de straf hangend - Draagwijdte

Wanneer een eiser afstand doet van zijn cassatieberoep nopens de schuld op strafgebied en burgerlijk gebied kan die afstand worden verleend (1). (1) Zie over de afstand van het cassatieberoep R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, Kluwer, Mechelen, 2014, 6de editie, pp. 1526-1532, nrs. 3942-3951; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, la Charte, 2017, 8ste editie, pp. 1602-1603.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Strafvordering - Afstand met betrekking tot de schuld op strafgebied

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Afstand met betrekking tot de schuld op burgerlijk gebied.

Selon l'article 65, alinéa 2, du Code pénal, lorsque le juge constate que des infractions ayant antérieurement fait l'objet d'une décision définitive constituent la manifestation successive et continue de la même intention délictueuse avec d'autres faits dont il est saisi et qui, à les supposer établis, sont antérieurs à ladite décision, il tient compte, pour la fixation de la peine, des peines déjà prononcées; ni cette disposition ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'obligent le juge à différer l'examen de la cause de manière à attendre que la décision sur la peine intervienne dans une cause pendante en laquelle le prévenu a été reconnu coupable de faits pouvant constituer, avec les faits sur lesquels ledit juge doit statuer, la manifestation successive et continue de la même intention délictueuse.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Prévenu reconnu coupable des faits - Décision sur la peine dans une cause pendante - Portée

PEINE - Concours - Jugement distinct - Prévenu reconnu coupable des faits - Décision sur la peine dans une cause pendante - Portée

Lorsque le demandeur se désiste de son pourvoi pour ce qui concerne la culpabilité pénale et la faute civile, ce désistement peut être décrété (1). (1) Voir au sujet du désistement du pourvoi : R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, Kluwer, Malines, 2014, 6e édition, pp. 1526-1532, n° 3942-3951 ; M.-A. BEERNAERT, H. D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, la Charte, 2017, 8e édition, pp. 1602-1603.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action publique - Désistement pour ce qui concerne la culpabilité pénale

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action civile - Désistement pour ce qui concerne la faute civile

Het verval van het recht tot sturen, bepaald in artikel 42 Wegverkeerswet is een veiligheidsmaatregel die naast de straf moeten worden uitgesproken; uit de bijlage 6 aan het K.B. van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs dat de minimumnormen en attesten inzake lichamelijke en geestelijke geschiktheid voor het besturen van een voertuig bepaalt, volgt niet dat de rechter enkel kan besluiten tot lichamelijke ongeschiktheid wanneer een persoon niet voldoet aan de minimumnormen bedoeld in voormelde bijlage 6 (1). (1) Zie Cass. 30 november 2010, AR P.10.0619.N, AC 2010, nr. 702, met concl. van eerste advocaat-generaal M. De Swaef.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen - Lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid - Beoordeling door de rechter - Minimumnormen van bijlage 6 bij KB 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Bijlage 6 KB 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs

La déchéance du droit de conduire prévue à l'article 42 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière est une mesure de sûreté qui doit être prononcée en complément de la peine infligée; il ne résulte pas de l'annexe 6 à l'arrêté royal du 23 mars 1998 relatif au permis de conduire, qui définit les normes minimales et les attestations concernant l'aptitude physique et psychique à la conduite d'un véhicule à moteur, que le juge puisse uniquement conclure à l'incapacité physique lorsqu'une personne ne satisfait pas aux normes minimales visées à l'annexe 6 précitée (1). (1) Voir Cass. 30 novembre 2010, RG P.10.0619.N, Pas. 2010, n° 702, avec les concl. de M. De Swaef, alors premier avocat général, publiées à leur date dans AC.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Déchéance du droit de conduire - Inaptitude physique ou psychique - Appréciation par le juge - Normes minimales de l'annexe 6 de l'arrêté royal du 23 mars 1998 relatif au permis de conduire

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Annexe 6 A.R. du 23 mars 1998

Krachtens artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering (1) wordt de bij verstek uitgesproken veroordeling nietig verklaard ten gevolge van het ontvankelijk en gedaan verklaard verzet; hieruit volgt dat het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen die veroordeling zijn bestaansreden verliest ten gevolge van het vonnis dat het verzet ontvankelijk verklaart (2) en dat het latere arrest van het hof van beroep dat dit hoger beroep ontvankelijk verklaart en het verstekvonnis bevestigt, onwettig is (3). (1) Zoals vervangen door art. 83 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (zgn. "Potpourri II-wet"). (2) Zie Cass. 17 mei 1977, AC 1977, 954; noot (en verw.) onder Cass. 22 maart 1965, Pas. 1965, I, 771: « l'appel du ministère public pourra toutefois conserver un effet, en ce sens que si le ministère public interjette ultérieurement appel du jugement rendu sur l'opposition, le prévenu pourra être condamné par le juge d'appel à une peine plus grave que la peine infligée par le jugement rendu par défaut ». (3) Zie Cass. 16 maart 2010, AR P.09.1837.N, AC 2010, nr. 187; Cass. 11 december 2002, AR P.02.0818.F, AC 2002, nr. 665; Cass. 9 november 1976, AC 1977, 284-286. Wanneer daarentegen "het openbaar ministerie in hoger beroep is gekomen van een bij verstek gewezen beslissing tot veroordeling van de beklaagde en deze tijdens de buitengewone termijn tegen deze beslissing in verzet is gekomen, mag de rechter in hoger beroep de zaak beslechten zolang het verzet van de beklaagde niet ontvankelijk is verklaard" (Cass. 19 december 1972, AC 1973, 411 e.v., inz. 416, noot 1, en 439, aangehaald in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Chartre, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. II, p. 1532).

VERZET - Strafzaken - Veroordeling bij verstek - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijk en gedaan verklaard verzet - Hoger beroep zonder bestaansreden - Arrest dat het hoger beroep ontvankelijk verklaart en het verstekvonnis bevestigt - Onwettigheid

- Art. 187, § 4 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen)

7/06/2023

En vertu de l'article 187, § 4, du Code d'instruction criminelle (1), la condamnation prononcée par défaut est mise à néant par suite de l'opposition déclarée recevable et avenue; il en résulte que l'appel du ministère public formé contre cette condamnation devient sans objet à la suite du jugement recevant l'opposition (2) et qu'est illégal l'arrêt ultérieur de la cour d'appel qui, recevant ledit appel, confirme le jugement par défaut (3). (1) Tel que remplacé par l'article 83 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite « pot-pourri II ». (2) Voir Cass. 17 mai 1977, Pas. 1977, I, 952; note (et réf.) sous Cass. 22 mars 1965, Pas. 1965, I, 771: « l'appel du ministère public pourra toutefois conserver un effet, en ce sens que si le ministère public interjette ultérieurement appel du jugement rendu sur l'opposition, le prévenu pourra être condamné par le juge d'appel à une peine plus grave que la peine infligée par le jugement rendu par défaut ». (3) Voir Cass. 16 mars 2010, RG P.09.1837.N, Pas. 2010, n° 187; Cass. 11 décembre 2002, RG P.02.0818.F, Pas. 2002, n° 665; Cass. 9 novembre 1976, Pas. 1977, I, 282-283. En revanche, « lorsque le ministère public a interjeté appel d'une décision de condamnation du prévenu, rendue par défaut, et que ce dernier a, pendant le délai extraordinaire, fait opposition à cette décision, le juge d'appel peut procéder au jugement de la cause tant que l'opposition du prévenu n'a pas été reçue » (Cass. 19 décembre 1972, Pas. 1973, I, 396 et s., spéc. 400, note 1, et 421, cité in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Chartre, Bruges, 8ème éd., 2017, t. II, p. 1532).

OPPOSITION - Matière répressive - Condamnation par défaut - Appel du ministère public - Opposition déclarée recevable et avenue - Appel devenu sans objet - Arrêt recevant l'appel et confirmant le jugement par défaut - Illégalité

- Art. 187, § 4 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) -

P. 623/937

inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Veroordeling bij verstek - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Ontvankelijk en gedaan verklaard verzet - Hoger beroep zonder bestaansreden - Arrest dat het hoger beroep ontvankelijk verklaart en het verstekvonnis bevestigt - Onwettigheid

- Art. 187, § 4 Wetboek van Strafvordering

Décisions et parties - Condamnation par défaut - Appel du ministère public - Opposition déclarée recevable et avenue - Appel devenu sans objet - Arrêt recevant l'appel et confirmant le jugement par défaut - Illégalité

- Art. 187, § 4 Code d'Instruction criminelle

P.20.0424.N

22 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.7](#)

AC nr. ...

Artikel 23 Taalwet Gerechtszaken kent aan een beklaagde die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, in beginsel het recht toe om de verwijzing te vragen naar een gerecht waar de rechtspleging in het Frans geschiedt; indien de eerste rechter een dergelijk verzoek afwijst en ten gronde uitspraak doet, kan de beklaagde tegen de afwijzende beslissing hoger beroep instellen en dient het appelgerecht daarover uitspraak te doen; het staat aan de beklaagde die de voormelde taalwijziging vraagt, aan te voeren dat hij alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, zonder dat hij dat moet bewijzen of geloofwaardig maken.

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging - Afwijzing door de rechtbank - Hoger beroep

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging - Aanvoering

De appelrechters die bij de behandeling van de zaak vaststellen dat de eiser met geen woord heeft gerept over de taalwijziging, kunnen op die grond zijn niet-gepreciseerd verzoek om taalwijziging verwerpen zonder die verwerping verder te moeten motiveren.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Niet-gepreciseerd verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging - Beoordeling door de appelrechters

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Grievenformulier - Behandeling ter rechtszitting - Niet-gepreciseerd verzoek tot wijziging van de taal van de rechtspleging

En principe, l'article 23 de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire octroie, au prévenu qui ne connaît que le français ou s'exprime plus facilement dans cette langue, le droit de demander le renvoi de la cause à une juridiction où la procédure est faite en français ; lorsque le premier juge rejette une telle demande et statue au fond, le prévenu peut faire appel de la décision de rejet et la juridiction d'appel est tenue de statuer sur cette question ; il appartient au prévenu qui sollicite le changement de langue précité de faire valoir qu'il ne connaît que le français ou qu'il s'exprime plus facilement dans cette langue, sans avoir à prouver ou à rendre crédible cette allégation.

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En première instance - Matière répressive - Demande de modification de la langue de la procédure - Rejet par le tribunal - Appel

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Demande de modification de la langue de la procédure - Allégation

Les juges d'appel qui constatent que le demandeur n'a aucunement fait référence au changement de langue lors de l'examen de sa cause peuvent rejeter sur cette base sa demande non précisée de changement de langue sans avoir à motiver plus avant ce rejet.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Demande non précisée de changement de la langue de la procédure - Appréciation par les juges d'appel

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appel - Formulaire de griefs - Examen à l'audience - Demande non précisée de changement de la langue de la procédure

P.20.0430.F

30 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.8](#)

AC nr. ...

Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat ieder veroordelend vonnis de feiten vermeldt waaraan de gedaagden schuldig of waarvoor zij aansprakelijk geoordeeld worden, de straf, de burgerlijke veroordelingen en de toegepaste wetsbepaling, is ook van toepassing op de jeugdgerichten die een als misdrijf omschreven feit jegens een minderjarige bewezen verklaren (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 594.

JEUGDBESCHERMING - Jeugdgerichten - Beschermingsmaatregel - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Motivering van de beslissing - Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Toepassing - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de veroordelende beslissing - Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Jeugdbescherming - Vermelding van de toegepaste wettelijke bepalingen

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

Het arrest schendt artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wanneer het de strafbepalingen niet vermeldt die van toepassing zijn op de bestanddelen van het hierin bewezen verklaarde misdrijf en evenmin verwijst naar die waarvan de eerste rechter opgave heeft gedaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 594.

JEUGDBESCHERMING - Jeugdgerichten - Beschermingsmaatregel - Minderjarige die een als misdrijf omschreven feit heeft gepleegd - Motivering van de beslissing - Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vermelding van de wettelijke bepalingen die het feit strafbaar stellen - Geen vermelding

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de veroordelende beslissing - Artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vermelding van de wettelijke bepalingen die het feit strafbaar stellen - Geen vermelding

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

L'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, qui dispose que tout jugement de condamnation énonce les faits dont les personnes citées sont jugées coupables ou responsables, la peine, les condamnations civiles et la disposition de la loi dont il est fait application, s'applique également aux juridictions de la jeunesse qui déclarent établi un fait qualifié infraction à charge d'un mineur d'âge (1). (Solution implicite). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Juridictions de la jeunesse - Mesure protectionnelle - Mineur ayant commis un fait qualifié infraction - Motivation de la décision - Article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle - Application - Indication des dispositions légales appliquées

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation de la décision de condamnation - Article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle - Champ d'application - Protection de la jeunesse - Indication des dispositions légales appliquées

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle

Viole l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle l'arrêt qui n'a pas mentionné les dispositions pénales applicables aux faits constitutifs de l'infraction qu'il a déclaré établie et qui n'a pas davantage renvoyé à celles visées par le premier juge (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Juridictions de la jeunesse - Mesure protectionnelle - Mineur ayant commis un fait qualifié infraction - Motivation de la décision - Article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle - Indication des dispositions légales érigeant le fait en infraction - Absence

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation de la décision de condamnation - Article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle - Indication des dispositions légales érigeant le fait en infraction - Absence

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle

P.20.0435.N29 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.8](#)

AC nr. ...

Strafbaar is de bestuurder die wetens een motorvoertuig bestuurt op de openbare weg en op terreinen die toegankelijk zijn voor het publiek of slechts voor een zeker aantal personen die het recht hebben om er te komen zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid is gedekt door een verzekeringsovereenkomst die voldoet aan de bepalingen van de WAM en waarvan de werking niet is geschorst; die strafbaarheid verdwijnt niet indien na een dergelijk feit alsnog een verzekeringsovereenkomst wordt gesloten en de verzekeraar een bewijs als bedoeld door artikel 7 WAM uitreikt met een geldigheidsdatum die ingaat op de datum van dit feit (1). (1) Het openbaar ministerie adviseerde cassatie met verwijzing om reden dat 1° artikelen 2 en 22 WAM-Wet van 22 november 1989 geen duidelijke verplichting opleggen aan de bestuurder van een motorvoertuig om tijdens een controle op de openbare weg een geldig verzekeringsdocument voor te leggen, als bewijs dat op dat moment de burgerlijke aansprakelijkheid is gedekt en 2° de veroordeling niet naar recht verantwoord leek omdat de appelrechters aannamen dat het verzekeringsbewijs voorgelegd door eisers, gedateerd de dag na de controle op de openbare weg, 'weliswaar dekking verleent' vanaf de dag van de controle.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Besturen van een motorvoertuig op de openbare weg - Ontbreken van een verzekeringsdocument op de dag van de controle - Voorleggen van een verzekeringsbewijs opgesteld de dag na de controle met vermelding van dekking vanaf de dag van controle - Strafbaarheid - Toepassing

- Artt. 2, § 1, eerste lid, en 22, § 1, eerste en tweede lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Est punissable le conducteur qui conduit sciemment sur la voie publique un véhicule automoteur sur des terrains ouverts au public ou à un certain nombre de personnes ayant le droit de les fréquenter, sans que la responsabilité civile soit couverte par un contrat d'assurance répondant aux dispositions de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs et dont les effets ne sont pas suspendus; ce caractère punissable ne s'efface pas lorsqu'un contrat d'assurance est conclu après un tel fait et que l'assureur délivre un certificat tel que visé à l'article 7 de la loi du 21 novembre 1989 présentant une date de validité prenant cours à la date dudit fait (1). (1) Le ministère public a conclu à la cassation avec renvoi, pour les motifs (1°) que les articles 2 et 22 de la loi du 21 novembre 1989 n'imposent pas clairement au conducteur d'un véhicule automoteur l'obligation de présenter, dans le cadre d'un contrôle sur la voie publique, un document d'assurance en cours de validité démontrant que la responsabilité civile est couverte au moment même, et (2°) que la condamnation ne semblait pas légalement justifiée parce que les juges d'appel ont admis que le certificat d'assurance présenté par les demandeurs, daté du lendemain du contrôle sur la voie publique, 'confère certes une couverture' à compter de la date du contrôle.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Conduite d'un véhicule automoteur sur la voie publique - Absence d'un document d'assurance le jour du contrôle - Présentation d'un certificat d'assurance délivré le lendemain du contrôle avec indication de la couverture à compter de la date du contrôle - Caractère punissable - Application

- Art. 2, § 1er, al. 1er, et 22, § 1er, al. 1er et 2 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

P.20.0439.F

29 april 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200429.2F.9](#)

AC nr. ...

Wanneer een persoon is aangehouden ingevolge een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel, zijn overlevering aan de gerechtelijke autoriteit van de uitvaardigende Staat werd uitgesteld in toepassing van artikel 24 Wet Europees Aanhoudingsbevel en hij een verzoekschrift tot invrijheidstelling heeft neergelegd waarin hij vraagt om zijn hechtenis onder elektronisch toezicht te mogen voortzetten, dienen de onderzoeksgerechten die van een dergelijk verzoekschrift kennisnemen, hierover uitspraak te doen (1) met inachtneming van de bepalingen betreffende de voorlopige hechtenis, met inbegrip van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering, dat hierop de regel toepast dat het gerecht in hoger beroep met eenparigheid van stemmen uitspraak moet doen wanneer het een voor de vervolgte persoon gunstige beslissing wenst te hervormen; een arrest dat de vrijheidsberoving in de gevangenis handhaaft door een beschikking te hervormen die het elektronisch toezicht toestaat, verzwaart de toestand van de in verdenking gestelde en moet derhalve met eenparigheid van stemmen gewezen worden (2). (1) Zie GwH 28 mei 2019, nr. 90/201; Cass. 26 juni 2019, AR P.18.1095.F, arrest niet gepubliceerd. (2) Het Hof oordeelt daarentegen dat "het voorschrift van artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering niet van toepassing is op de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling die in toepassing van artikel 17, §4, Wet Europees Aanhoudingsbevel uitspraak moet doen in hoger beroep over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel en daarbij alleen het toezicht bepaald bij artikel 16, §1, tweede lid, van voormelde wet dient uit te oefenen", welk artikel geen equivalent heeft in de Voorlopige Hechteniswet" (Cass. 4 november 2008, AR P.08.1548.N, AC 2008, nr. 610).

Lorsqu'une personne est détenue en vertu d'un mandat d'arrêt européen rendu exécutoire, que sa remise à l'autorité judiciaire de l'État d'émission a été différée par application de l'article 24 de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen et qu'il a déposé une requête de mise en liberté tendant à obtenir que sa détention se poursuive sous surveillance électronique, il appartient aux juridictions d'instruction saisies d'une telle requête de statuer sur celle-ci (1) en se conformant aux dispositions régissant la détention préventive, en ce compris l'article 211bis du Code d'instruction criminelle qui rend applicable à cette matière la règle suivant laquelle la juridiction d'appel doit statuer à l'unanimité de ses membres lorsqu'elle entend réformer une décision favorable à la personne poursuivie; un arrêt qui, pour maintenir la privation de liberté en prison, réforme une ordonnance accordant la surveillance électronique, aggrave la situation de l'inculpé et doit dès lors être rendu à l'unanimité (2). (1) Voir C. const. 28 mai 2019, n° 90/201; Cass. 26 juin 2019, RG P.18.1095.F, inédit. (2) En revanche, « le prescrit de l'article 211bis Cl.cr. n'est pas applicable à la décision de la chambre des mises en accusation qui doit statuer, conformément à l'article 17, § 4, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen, en degré d'appel, sur l'exécution du mandat d'arrêt européen et qui ne doit exercer que le contrôle prescrit par l'article 16, § 1, al. 2, de ladite loi », qui n'a pas d'équivalent dans la loi relative à la détention préventive (Cass. 4 novembre 2008, RG P.08.1548.N, Pas. 2008, n° 610).

HOGER BEROEP - Strafvonden (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Uitgestelde overlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Toekenning van de modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Hervorming - Eenparigheid

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Ordonnance de la chambre du conseil - Octroi de la modalité de surveillance électronique - Appel - Décision de la chambre des mises en accusation - Réformation - Unanimité

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Uitvoerbaarverklaring - Uitgestelde overlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Toekenning van de modaliteit van elektronisch toezicht - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Hervorming - Eenparigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Cassatieberoep kan worden ingesteld tegen een arrest dat uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling van een persoon die is aangehouden ingevolge een uitvoerbaar Europees aanhoudingsbevel, wanneer zijn overlevering aan de gerechtelijke autoriteit van de uitvaardigende Staat werd uitgesteld in toepassing van artikel 24 Wet Europees Aanhoudingsbevel (1). (Impliciete oplossing). (1) Zie Cass. 26 juni 2019, AR P.18.1095.F, arrest niet gepubliceerd (impliciete oplossing), gewezen na GwH 28 mei 2019, nr. 90/2019; Cass. 15 mei 2019, AR P.19.0469.F, AC 2019, nr. 290 (impliciete oplossing).

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Allerlei - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Uitgestelde overlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling

- Art. 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Uitvoerbaarverklaring - Uitgestelde overlevering - Verzoek tot invrijheidstelling - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exequatur - Remise différée - Requête de mise en liberté - Ordonnance de la chambre du conseil - Octroi de la modalité de surveillance électronique - Appel - Décision de la chambre des mises en accusation - Réformation - Unanimité

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Un pourvoi peut être formé contre un arrêt statuant sur l'appel formé contre une ordonnance de la chambre du conseil statuant sur une requête de mise en liberté déposée par une personne détenue en vertu d'un mandat d'arrêt européen rendu exécutoire, lorsque sa remise à l'autorité judiciaire de l'État d'émission a été différée par application de l'article 24 de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen (1). (Solution implicite). (1) Voir Cass. 26 juin 2019, RG P.18.1095.F, inédit (solution implicite), rendu après C. const. 28 mai 2019, n° 90/2019; Cass. 15 mai 2019, RG P.19.0469.F, Pas. 2019, n° 290 (solution implicite).

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Divers - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Ordonnance de la chambre du conseil - Appel - Décision de la chambre des mises en accusation

- Art. 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exequatur - Remise différée - Requête de mise en liberté - Ordonnance de la chambre du conseil - Appel - Décision de la chambre des mises en accusation - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

De adviserende beoordeling door de deskundige of er mogelijk een oorzakelijk verband bestaat tussen de geestesstoornis en de feiten is een hulpmiddel bij de globale inschatting van die geestestoestand, alsook van het risicogevaar, de behandelbaarheid en de behandelingsmogelijkheden van de betrokkene.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten - Deskundigenonderzoek

- Art. 5, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

DESKUNDIGENONDERZOEK - Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten

- Art. 5, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

GEESTESZIEKE - Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten - Deskundigenonderzoek

- Art. 5, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Niet vereist voor het kunnen bevelen van de internering is een zeker oorzakelijk verband tussen de geestesstoornis en de feiten waarvoor de in verdenking gestelde of beklagde wordt geïnterneerd; de rechter die de internering beveelt, moet enkel vaststellen dat de in verdenking gestelde of de beklagde op het ogenblik van de beslissing aan een geestesstoornis lijdt die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast, naast de overige voorwaarden in artikel 9, §1, eerste lid, Interneringswet.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten - Beoordeling door de rechter

- Artt. 5, § 1, en 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

GEESTESZIEKE - Internering - Geestesstoornis - Oorzakelijk verband met de feiten - Beoordeling door de rechter

- Artt. 5, § 1, en 9, § 1 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

L'évaluation, de nature consultative, réalisée par l'expert, quant à l'existence éventuelle d'un lien causal entre le trouble mental et les faits est un outil servant à l'appréciation globale de l'état mental de l'intéressé, ainsi que du risque qu'il présente, de la possibilité de le soigner et des thérapies envisageables.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Trouble mental - Lien causal avec les faits - Expertise

- Art. 5, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

EXPERTISE - Internement - Trouble mental - Lien causal avec les faits

- Art. 5, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

MALADE MENTAL - Internement - Trouble mental - Lien causal avec les faits - Expertise

- Art. 5, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Un lien causal certain entre le trouble mental et les faits pour lesquels l'inculpé ou le prévenu est interné n'est pas requis pour pouvoir ordonner l'internement; le juge ordonnant l'internement doit seulement constater qu'au moment de la décision, l'inculpé ou le prévenu est atteint d'un trouble mental qui abolit ou altère gravement sa capacité de discernement ou de contrôle de ses actes, et que les autres conditions prévues à l'article 9, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement sont réunies.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Trouble mental - Lien causal avec les faits - Appréciation par le juge

- Art. 5, § 1er, et 9, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

MALADE MENTAL - Internement - Trouble mental - Lien causal avec les faits - Evaluation par le juge

- Art. 5, § 1er, et 9, § 1er L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

De vermeerdering van de kosten ten aanzien van de vervolgende partij met tien pct. was bepaald in artikel 91, eerste lid, Tarief Strafzaken, maar die bepaling werd opgeheven door artikel 43 van het koninklijk besluit van 15 december 2019, dat in werking is getreden op 1 januari 2020; die vermeerdering kan sinds die datum dus niet meer worden toegepast op de kosten die aan de veroordeelde ten laste worden gelegd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 447.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Tarief Strafzaken - Kosten ten aanzien van de vervolgende partij - Vermeerdering met 10 pct - Opheffing - Inwerkingtreding

- Art. 91, eerste lid Algemeen reglement van 28 december 1950 op de gerechtskosten in strafzaken
- Art. 43 KB 15 december 2019 tot vaststelling van de organisatie van de arrondissementale bureaus gerechtskosten en de procedure volgens dewelke gerechtskosten in strafzaken en gelijkgestelde kosten worden toegekend, geverifieerd, betaald en teruggevorderd

La majoration de dix pour cent des frais envers la partie publique était prévue par l'article 91, alinéa 1er, du Tarif criminel mais cette disposition a été abrogée par l'article 43 de l'arrêté royal du 15 décembre 2019 entré en vigueur le 1er janvier 2020; cette majoration ne peut dès lors plus être appliquée depuis cette date au montant des frais mis à charge du condamné (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Tarif criminel - Frais envers la partie publique - Majoration de 10% - Abrogation - Entrée en vigueur

- Art. 91, al. 1er Règlement général du 28 décembre 1950
- Art. 43 A.R. du 15 décembre 2019

P.20.0445.F

6 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling verplicht de onderzoeksgerechten die van een verzoekschrift kennisnemen met toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet, om in hun beslissing melding te maken van de door hun toegepaste bepalingen van de procedurewetten.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de hechtenis - Motivering - Vermelding van de bepalingen van de procedurewetten

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de hechtenis - Motivering - Vermelding van de bepalingen van de procedurewetten

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de

Aucune disposition légale n'impose aux juridictions d'instruction saisies d'une requête en application de l'article 71 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, d'indiquer dans leur décision les dispositions des lois de procédure dont elles ont fait application.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt statuant sur la légalité de la détention - Motivation - Indication des dispositions des lois de procédure

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Arrêt statuant sur la légalité de la détention - Motivation - Indication des dispositions des lois de procédure

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire,

toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de hechtenis - Motivering - Vermelding van de bepalingen van de procedurewetten

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Uit de bewoordingen van artikel 44septies Vreemdelingenwet volgt dat het toezicht van de administratieve overheid niet tot doel heeft te onderzoeken of er als zodanig andere, minder dwingende maatregelen genomen kunnen worden, maar na te gaan of er dergelijke maatregelen bestaan die het door de administratieve overheid wettelijk nagestreefde doel met dezelfde doeltreffendheid kunnen verzekeren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 273.

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 44septies Vreemdelingenwet - Bestaan van minder dwingende maatregelen - Toezicht van de administratieve overheid - Voorwerp

- Art. 44septies Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 72 Vreemdelingenwet, waarvan het vijfde lid bepaalt dat, in geval van beroep bij de rechterlijke macht, de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank kan raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de rechtszitting voorafgaan, voorziet bij gebrek aan inzage van de stukken vóór de verschijning van de vreemdeling niet in een sanctie, aangezien een dergelijke onregelmatigheid slechts wordt gesanctioneerd wanneer ze een aantasting van het recht van verdediging inhoudt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 273.

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inzage van het dossier - Geen mededeling van de stukken vóór

7/06/2023

le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Arrêt statuant sur la légalité de la détention - Motivation - Indication des dispositions des lois de procédure

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Il résulte des termes de l'article 44septies de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers que l'objet du contrôle de l'autorité administrative n'est pas la recherche de mesures moins contraignantes comme telles, mais la vérification que de telles mesures existent qui puissent, avec la même efficacité, assurer le but légalement poursuivi par l'autorité administrative (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Loi du 15 décembre 1980, article 44septies - Existence de mesures moins contraignantes - Contrôle de l'autorité administrative - Objet

- Art. 44septies L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

L'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers dont l'alinéa 5 dispose qu'en cas de recours auprès du pouvoir judiciaire, le conseil de l'étranger peut consulter le dossier au greffe du tribunal compétent pendant les deux jours ouvrables qui précèdent l'audience, ne prévoit pas de sanction à l'absence de communication des pièces préalablement à la comparution de l'étranger, une telle irrégularité n'étant sanctionnée que si elle a préjudicié les droits de la défense (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Accès au dossier - Absence de communication des pièces préalablement à la comparution de

P. 631/937

de verschijning van de vreemdeling - Sanctie

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

l'étranger - Sanction

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.20.0446.F

13 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200513.2F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering stelt de ontvankelijkheid van de memorie afhankelijk van de voorwaarde dat deze uiterlijk vijftien vrije dagen vóór de rechtszitting op de griffie van het Hof moet toekomen (1) ; het cassatieberoep tegen een arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet, wordt door het Hof bij hoogdringendheid onderzocht; op het ogenblik dat de eiser cassatieberoep instelt, weet hij dus dat het Hof de rechtsdag, met het oog op het onderzoek van dat cassatieberoep, uiterlijk in de week vóór het verval van de titel zal vaststellen; de raadsman van de eiser hoeft bijgevolg niet op de inlichtingen van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld (2); wanneer, aldus, de eiser geen ander nieuw element aanvoert dat de overmacht, waardoor de memorie laattijdig zou zijn neergelegd, aannemelijk maakt, de wettelijke termijn voor de afgifte van de memorie niet heeft kunnen naleven omdat hij drie dagen vóór de laatste nuttige dag telefonisch op de hoogte is gebracht van de vaststelling van de rechtsdag, de oproeping hem nog niet ter kennis is gebracht en hij aantoonde met de vereiste spoed te hebben gehandeld, aangezien de memorie werd ingediend binnen de werkdag volgend op de mededeling van de datum van de rechtszitting, is de aangevoerde overmacht niet verantwoord, is de afgifte van de memorie op de griffie twee dagen na de laatste nuttige dag laattijdig (3) en is de memorie niet ontvankelijk. (1) Zie Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0375.F, AC 2019, nr. 271, en noot M.N.B.; Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326, en noot A.W. (2) Cass. 7 februari 2018, AR P.18.0116.F, AC 2018, nr. 83; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410. (3) Zie Cass. 24 juni 2020, AR P.20.0595.F, arrest niet gepubliceerd: soortgelijke beslissing voor een memorie die werd neergelegd op dinsdag 9 juni 2020, dus op de dag na de laatste nuttige dag, terwijl die memorie, zoals het openbaar ministerie erop gewezen heeft, werd ondertekend op vrijdag 5 juni; in dit geval heeft de eiser niet aangevoerd dat de laattijdige neerlegging van de memorie zou zijn verantwoord door overmacht. (M.N.B.).

L'article 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle subordonne la recevabilité du mémoire à la condition qu'il soit remis au greffe de la Cour quinze jours francs au plus tard avant l'audience (1) ; le pourvoi dirigé contre un arrêt statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers est examiné par la Cour sous le bénéfice de l'urgence; au moment où il forme son pourvoi, le demandeur sait donc que la Cour en fixera l'examen au plus tard dans la semaine précédant l'échéance du titre; le conseil du demandeur n'a, partant, pas à attendre la réception de l'information du greffe pour savoir que la cause serait fixée avec célérité (2) ; ainsi, lorsque le demandeur n'invoque aucun autre élément, de nature à accréditer la force majeure justifiant la tardiveté du dépôt du mémoire, que les circonstances qu'il ne lui a pas été possible de respecter le délai légal pour la remise du mémoire dès lors qu'il a été averti de la fixation, par téléphone, trois jours avant le dernier jour utile, que la convocation ne lui a pas encore été notifiée et qu'il a fait preuve de diligence dès lors que le mémoire a été introduit le jour ouvrable suivant la communication de la date d'audience, la force majeure invoquée n'est pas justifiée, la remise du mémoire au greffe le surlendemain du dernier jour utile est tardive (3), et le mémoire est irrecevable. (1) Voir Cass. 8 mai 2019, RG P.19.0375.F, Pas. 2019, n° 271 et note signée M.N.B. ; Cass. 19 mai 2015, P.15.0559.N, Pas. 2015, n° 326 et note signée A.W. (2) Cass. 7 février 2018, RG P.18.0116.F, Pas. 2018, n° 83 ; Cass. 21 juin 2017, RG P.17.0617.F, Pas. 2017, n° 410. (3) Voir Cass. 24 juin 2020, RG P.20.0595.F, inédit : décision similaire pour un mémoire déposé le mardi 9 juin 2020, soit le lendemain du dernier jour utile, alors que, comme l'a relevé le ministère public, il a été signé le vendredi 5 juin ; dans cette espèce, le demandeur n'a pas soutenu que le retard du dépôt du mémoire serait justifié par une force majeure. (M.N.B.)

VREEMDELINGEN - Overmacht - Bestreden arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Gevolg - Laattijdige neerlegging

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Bestreden arrest dat uitspraak doet op grond van de artikelen 72 en volgende Vreemdelingenwet - Dringende zaak - Gevolg - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

ETRANGERS - Force majeure - Arrêt attaqué statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 - Pourvoi - Délai pour le dépôt du mémoire - Cause urgente - Conséquence - Dépôt tardif

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Délai pour le dépôt du mémoire - Arrêt attaqué statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 - Cause urgente - Conséquence - Dépôt tardif - Force majeure

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.20.0452.N

22 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.4](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat een cassatieberoep deels niet ontvankelijk zou zijn omdat de beslissing de vordering van een eiser deels inwilligt, kan geen afstand zonder berusting van het cassatieberoep verantwoorden; dergelijke afstand beoogt immers het veiligstellen van de mogelijkheid voor de eiser om tegen die beslissing alsnog cassatieberoep in te stellen.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Afstand zonder berusting

L'irrecevabilité partielle d'un pourvoi qui découlerait de l'accueil partiel, par la décision attaquée, de la demande formulée par le demandeur ne saurait justifier un désistement sans acquiescement dudit pourvoi ; en effet, un tel désistement vise à préserver la possibilité pour le demandeur de se pourvoir en cassation contre ladite décision.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action civile - Désistement sans acquiescement

Een burgerlijke partij die cassatieberoep wil aantekenen tegen een ten aanzien van een beklaagde bij verstek en ten aanzien van een tussengekomen verzekeraar op tegenspraak gewezen beslissing dient overeenkomstig artikel 424 Wetboek van Strafvordering het verstrijken van de gewone termijn van verzet af te wachten; het lot van de tussengekomen verzekeraar is immers wat betreft de burgerlijke rechtsvordering van de burgerlijke partij ondeelbaar verbonden met dat van de beklaagde.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Uitspraak bij verstek ten aanzien van beklaagde en op tegenspraak ten aanzien van een tussengekomen partij

La partie civile qui entend se pourvoir contre une décision rendue par défaut à l'égard d'un prévenu et rendue contradictoirement à l'égard d'un assureur intervenu à la cause est tenue d'attendre pour ce faire l'expiration du délai ordinaire d'opposition, conformément à l'article 424 du Code d'instruction criminelle ; en effet, en ce qui concerne l'action civile intentée par la partie civile, le sort de l'assureur intervenu à la cause est indissociablement lié à celui du prévenu.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Durée, point de départ et fin - Décision rendue par défaut à l'égard d'un prévenu et rendue contradictoirement à l'égard d'une partie intervenue à la cause

P.20.0458.F

9 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201209.2F.3](#)

AC nr. ...

Bij toepassing van artikel 235ter Wetboek van Strafvordering is enkel de kamer van inbeschuldigingstelling belast met de controle op de regelmatigheid en op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie; wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling de controle op de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden van observatie en infiltratie heeft uitgevoerd, bindt haar beslissing het vonnisgerecht; hieruit volgt dat het vonnisgerecht niet bevoegd is om de regelmatigheid van de beslissingen van het onderzoeksgerecht rechtstreeks of onrechtstreeks te onderzoeken of te beoordelen (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2009, AR P.09.0079.N, AC 2009, nr. 169, §§ 7 tot 9; Rev. dr. pén. crim. 2009, p. 1040, noot A. MASSET, "Les méthodes particulières de recherche: chasse gardée pour le gardien"; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 864, al. 2.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie en infiltratie - Controle op de regelmatigheid van de toepassing ervan - Kamer van inbeschuldigingstelling - Exclusieve bevoegdheid - Bevoegdheden van het vonnisgerecht

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie en infiltratie - Controle op de regelmatigheid van de toepassing ervan - Kamer van inbeschuldigingstelling - Exclusieve bevoegdheid - Bevoegdheden van het vonnisgerecht

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Exclusieve bevoegdheid - Bevoegdheden van het vonnisgerecht - Bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Controle op de regelmatigheid van de toepassing ervan

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie - Controle op de regelmatigheid van de toepassing ervan - Kamer van inbeschuldigingstelling - Exclusieve bevoegdheid - Bevoegdheden van het vonnisgerecht

- Art. 235ter Wetboek van Strafvordering

En application de l'article 235ter du Code d'instruction criminelle, seule la chambre des mises en accusation est chargée de contrôler la régularité de la mise en oeuvre des méthodes particulières de recherche d'observation et d'infiltration; lorsque la chambre des mises en accusation a contrôlé la mise en oeuvre des méthodes particulières de recherche d'observation et d'infiltration, sa décision lie la juridiction de jugement; il s'ensuit que la juridiction de jugement n'a pas le pouvoir d'examiner ni d'apprécier directement ou indirectement la régularité des décisions de la juridiction d'instruction (1). (1) Voir Cass. 3 mars 2009, RG P.09.0079.N, Pas. 2009, n° 169, §§ 7 à 9, Rev. dr. pén. crim. 2009, p. 1040, note A. MASSET, « Les méthodes particulières de recherche : chasse gardée pour le gardien » ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, p. 864, al. 2.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Méthode particulières de recherche - Observation et infiltration - Contrôle de la régularité de leur mise en oeuvre - Chambre des mises en accusation - Compétence exclusive - Pouvoirs de la juridiction de jugement

- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Observation et infiltration - Contrôle de la régularité de leur mise en oeuvre - Chambre des mises en accusation - Compétence exclusive - Pouvoirs de la juridiction de jugement

- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Compétence exclusive - Pouvoirs de la juridiction de jugement - Méthodes particulières de recherche d'observation et d'infiltration - Contrôle de la régularité de leur mise en oeuvre

- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Méthodes particulières de recherche d'observation et d'infiltration - Contrôle de la régularité de leur mise en oeuvre - Chambre des mises en accusation - Compétence exclusive - Pouvoirs de la juridiction de jugement

- Art. 235ter Code d'Instruction criminelle

Het bezit en het toedienen aan vee van verschillende geneesmiddelen en substanties (anesthetica, hormonen en stoffen met productiestimulerende werking), zonder toelating en zonder voorschrift (1), evenals het uitvoeren van keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts (2) zijn reglementaire misdrijven en dus kan het schuldbestanddeel worden afgeleid uit het feit dat de beklaagde de bij wet verboden materiële gedraging heeft gesteld, zonder dat hij hiervoor een aannemelijke rechtvaardigingsgrond kan aanvoeren (3). (1) Inbreuk op artikel 11, § 1, eerste lid, 1, van de wet van 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde diervoeders. (2) Inbreuk op artikelen 20 en 21 van de wet van 28 augustus 1991 op de uitoefening van de diergeneeskunde. (3) Zie Cass. 21 februari 2018, AR P.16.1199.F, AC 2018, nr. 111 (wat betreft het in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Strafwetboek bedoelde misdrijf) met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, (die meer bepaald vermeldt dat: "sauf lorsque le texte légal en dispose autrement, les infractions instituées par les lois particulières appartiennent à la catégorie des infractions dites réglementaires. Dans le cas d'une infraction réglementaire, l'élément moral ou fautif se déduit du non-respect par le prévenu du prescrit légal, découlant de l'adoption du comportement matériel prohibé ou de l'omission de celui que la loi impose sans que ce prévenu puisse invoquer une cause de justification d'exclusion de culpabilité ou de non-imputabilité, telle que l'état de nécessité ou l'ignorance et l'erreur invincibles"); Cass. 27 septembre 2017, AR P.17.0482.F, AC 2017, nr. 504 (inbreuk op artikel 67ter Wegverkeerswet); Cass. 6 mei 2015, AR P.15.0379.F, AC 2015, nr. 293 (art. 5, tweede lid Strafwetboek), met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum in Pas.; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, II: l'infraction pénale, 2e uitg., Larcier, 2020, nrs. 1171 tot 1176 ("la notion de faute infractionnelle"), in het bijzonder nr. 1173.

La détention et l'administration sans autorisation et sans prescription de médicaments et substances (anesthésiques, hormones et produits stimulateurs de reproduction) à du bétail (1) et la pratique de césariennes sans la présence d'un vétérinaire (2) étant des infractions réglementaires, l'élément fautif de celles-ci se déduit de l'adoption par le prévenu du comportement matériel légalement prohibé sans qu'il puisse invoquer de manière vraisemblable une cause de justification (3). (1) Infraction à l'art. 11, § 1er, alinéa 1er, 1, de la loi du 21 juin 1983 relative aux aliments médicamenteux pour animaux. (2) Infraction aux art. 20 et 21 de la loi du 28 août 1991 sur l'exercice de la médecine vétérinaire. (3) Voir Cass. 21 février 2018, RG P.16.1199.F, Pas. 2018, n° 111 (quant à l'infraction visée à l'article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social) avec concl. « dit en substance » de D. VANDERMEERSCH, avocat général (qui énonce notamment que « sauf lorsque le texte légal en dispose autrement, les infractions instituées par les lois particulières appartiennent à la catégorie des infractions dites réglementaires. Dans le cas d'une infraction réglementaire, l'élément moral ou fautif se déduit du non-respect par le prévenu du prescrit légal, découlant de l'adoption du comportement matériel prohibé ou de l'omission de celui que la loi impose sans que ce prévenu puisse invoquer une cause de justification d'exclusion de culpabilité ou de non-imputabilité, telle que l'état de nécessité ou l'ignorance et l'erreur invincibles »); Cass. 27 septembre 2017, RG P.17.0482.F, Pas. 2017, n° 504 (infraction à l'art. 67ter de la loi sur la circulation routière); Cass. 6 mai 2015, RG P.15.0379.F, Pas. 2015, n° 293 (art. 5, al. 2, C. pén.), avec concl. de D. VANDERMEERSCH, avocat général; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, T. II : l'infraction pénale, 2ème éd., Larcier, 2020, nos 1171 à 1176 (« la notion de faute infractionnelle »), spéc. n° 1173.

*keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts -
Reglementaire misdrijven - Schuldbestanddeel*

- Art. 11 Wet 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde
diervoeders

- Artt. 20 en 21 Wet 28 augustus 1991 op de uitoefening van
de diergeneeskunde

*DIEREN - Bezit en toedienen aan vee van geneesmiddelen etc.
zonder toelating en zonder voorschrift en uitvoeren van
keizersneden zonder aanwezigheid van een dierenarts -
Reglementaire misdrijven - Schuldbestanddeel*

- Art. 11 Wet 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde
diervoeders

- Artt. 20 en 21 Wet 28 augustus 1991 op de uitoefening van
de diergeneeskunde

*MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel
bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Bezit
en toedienen aan vee van geneesmiddelen etc. zonder
toelating en zonder voorschrift en uitvoeren van keizersneden
zonder aanwezigheid van een dierenarts - Reglementaire
misdrijven - Schuldbestanddeel*

- Art. 11 Wet 21 juni 1983 betreffende gemedicineerde
diervoeders

- Artt. 20 en 21 Wet 28 augustus 1991 op de uitoefening van
de diergeneeskunde

- Art. 11 L. du 21 juin 1983

- Art. 20 et 21 L. du 28 août 1991

*ANIMAUX - Détention et administration sans autorisation ni
prescription de médicaments etc. à du bétail et césariennes sans
vétérinaire - Infractions réglementaires - Élément fautif*

- Art. 11 L. du 21 juin 1983

- Art. 20 et 21 L. du 28 août 1991

*INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément
moral. unité d'intention - Élément moral - Détention et
administration sans autorisation ni prescription de médicaments
etc. à du bétail et césariennes sans vétérinaire - Infractions
réglementaires - Élément fautif*

- Art. 11 L. du 21 juin 1983

- Art. 20 et 21 L. du 28 août 1991

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, vereist enkel dat een verdachte tijdens zijn verhoor door de politie de bijstand van een advocaat kan genieten wanneer hij zich in een bijzonder kwetsbare positie bevindt (1); de rechter beoordeelt onaantastbaar of het verhoor van de beklaagde door de onderzoekers, dat tijdens het gerechtelijk onderzoek heeft plaatsgehad zonder de bijstand van een advocaat, de miskenning van het recht op een eerlijk proces tot gevolg heeft gehad (2) en het Hof beperkt zich ertoe na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die hiermee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (3). (1) Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0083.N, AC 2018, nr. 176, §§ 80-81 en verwijzingen in noten; zie Cass. 21 mei 2019, AR P.19.0045.N, AC 2019, nr. 304. (2) Zie *ibid.* (3) In deze zaak vonden de betwiste verhoren plaats vóór de inwerkingtreding van de zogeheten “Salduzwet” van 13 augustus 2011 tot wijziging van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; zie Cass. 5 februari 2020, AR P.19.0623.F, AC 2020, nr. 103, en *concl.* “in hoofdzaak” OM op datum in *Pas.*; Guide sur l’article 6 de la Convention européenne des droits de l’homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2020, §§ 422-441, in het bijzonder § 437 en § 440-441: volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, “l’absence de raisons impérieuses n’emporte pas à elle seule violation de l’article 6 de la Convention. Il faut statuer sur l’existence ou non d’une violation du droit à un procès équitable en tenant compte de la procédure dans son ensemble et en considérant que les droits énoncés à l’article 6, § 3, sont non pas des fins en soi mais des aspects particuliers du droit général à un procès équitable” (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 262; Simeonovi t. Bulgarije [GC], § 118), en “l’équité globale du procès doit être examinée en tenant compte, le cas échéant, des facteurs non limitatifs énumérés [par la Cour]” (EHRM Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk [GC], 13 september 2016, nrs. 50541/08 etc., § 274; Beuze t. België [GC], 9 november 2018, nr. 71409/10, § 150; Sitnevskiy en

Le droit à un procès équitable garanti par l'article 6.1 de la Convention D.H., tel qu'il est interprété par la Cour européenne des droits de l'homme, requiert uniquement qu'un suspect bénéficie de l'assistance d'un avocat lors de son audition par la police lorsqu'il se trouve dans une situation particulièrement vulnérable (1) ; il appartient au juge d'apprécier souverainement si l'audition du prévenu par les enquêteurs, qui s'est déroulée au cours de l'instruction sans que celui-ci bénéficie de l'assistance d'un avocat, a pour effet de méconnaître le droit à un procès équitable (2), la Cour se bornant à vérifier si ce juge n'a pas déduit, des faits constatés par lui, des conséquences qui seraient sans aucun lien avec ceux-ci ou qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification (3). (1) Cass. 13 mars 2018, RG P.17.0083.N, *Pas.* 2018, n° 176, §§ 80-81, et *réf.* en notes ; voir Cass. 21 mai 2019, RG P.19.0045.N, *Pas.* 2019, n° 304. (2) Voir *ibid.* (3) Dans la présente espèce, les auditions litigieuses ont été effectuées avant l'entrée en vigueur de la loi du 13 août 2011 modifiant l'article 47bis C.I.cr., dite « loi Salduz » ; voir Cass. 5 février 2020, RG P.19.0623.F, *Pas.* 2020, n° 103, et *concl.* « dit en substance » du MP ; Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), mis à jour au 31 août 2020, §§ 422-441, spéc. §§ 437 et 440-441 : selon la Cour européenne des Droits de l'Homme, « l'absence de raisons impérieuses n'emporte pas à elle seule violation de l'article 6 de la Convention. Il faut statuer sur l'existence ou non d'une violation du droit à un procès équitable en tenant compte de la procédure dans son ensemble et en considérant que les droits énoncés à l'article 6, § 3, sont non pas des fins en soi mais des aspects particuliers du droit général à un procès équitable » (Cour eur. D.H. Ibrahim et autres c. Royaume-Uni [GC], 13 septembre 2016, nos 50541/08 etc., § 262 ; Simeonovi c. Bulgarie [GC], § 118), et « l'équité globale du procès doit être examinée en tenant compte, le cas échéant, des facteurs non limitatifs énumérés [par la Cour] » (Cour eur. D.H. Ibrahim et autres c. Royaume-Uni [GC], 13 septembre 2016, nos 50541/08 etc., § 274 ; Beuze c. Belgique [GC], 9 novembre 2018, n° 71409/10, § 150 ; Sitnevskiy et Chaykovskiy c. Ukraine, §§ 78-80).

Chaykovskiy t. Oekraïne, §§ 78-80).

ADVOCAAT - Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Artikel 6.1, EVRM - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Artikel 6.1, EVRM - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Artikel 6.1, EVRM - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Interpretatie Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

AVOCAT - Matière répressive - Droit à l'assistance d'un avocat - Conv. D.H., article 6, § 1er - Interprétation de la Cour européenne des Droits de l'Homme - Portée - Droit à un procès équitable - Appréciation souveraine par le juge du fond

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Droit à l'assistance d'un avocat - Conv. D.H., article 6, § 1er - Interprétation de la Cour européenne des Droits de l'Homme - Portée - Droit à un procès équitable

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à l'assistance d'un avocat - Conv. D.H., article 6, § 1er - Interprétation de la Cour européenne des Droits de l'Homme - Portée - Droit à un procès équitable - Appréciation souveraine par le juge du fond

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Droit à l'assistance d'un avocat - Interprétation de la Cour européenne des Droits de l'Homme - Portée - Droit à un procès équitable - Appréciation souveraine par le juge du fond

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

De rechter moet enkel de middelen beantwoorden, dit wil zeggen de vermelding door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij met een juridische redenering de gegrondheid meent te kunnen afleiden van een verzoek, een verweer of een exceptie (1); bovendien moet de beklaagde die zich op een rechtvaardigingsgrond beroept, bij de rechter alle elementen aanbrengen die zijn bewering aannemelijk maken (2). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F, AC 2019, nr. 273; Cass. 31 mei 2011, AR P.10.2037.F, AC 2011, nr. 370 (A, vierde middel). Daarentegen, volgens J. DE CODT, "ce fait ou cet acte ne doit pas être invoqué de façon vague ou imprécise mais se justifier par des éléments de preuve appropriés. À défaut, il ne s'agit que de simples allégations", waarop de rechter niet moet antwoorden (J. DE CODT, Des Nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 209). (2) Cass. 24 februari 2010, AR P.09.1614.F, AC 2010, nr. 120; zie Cass. 24 maart 1999, AR P.98.1127.F, AC 1999, nr. 175. Uit het huidige arrest volgt dat indien de beklaagde geen dergelijke elementen aanbrengt, de rechter niet verplicht is op dat verweer te antwoorden, wat aansluit bij de opvatting van J. DE CODT supra. Ook wanneer de beklaagde zich op een onoverwinnelijke rechtsdwaling beroept, geldt: "De loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een onderlegd persoon, is wat dat betreft onvoldoende." (Cass. 6 september 2017 AR P.17.0489.F, AC 2017, nr. 449); en "Aangezien de vermelding 'toekenning van de verschoningsgrond van uitlokking' in het grievenformulier geen middel vormde, dienden de appelrechters in hun beslissing niet de reden op te geven waarom zij die verschoningsgrond niet in aanmerking hadden genomen." (Cass. 9 september 2020, AR P.20.0283.F, AC 2020, nr. 515).

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Middel - Begrip - Aanvoering van een onoverkomelijke dwaling zonder gegevens aan te brengen die deze aannemelijk maken - Invloed op de verplichting voor de rechter om zijn beslissing te motiveren

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 71 Strafwetboek

Le juge n'est tenu de répondre qu'aux moyens, c'est-à-dire à l'énonciation par une partie d'un fait, d'un acte ou d'un texte d'où, par un raisonnement juridique, cette partie prétend déduire le bien-fondé d'une demande, d'une défense ou d'une exception (1) ; par ailleurs, lorsque le prévenu invoque une cause de justification, il lui appartient de fournir au juge les éléments de nature à rendre son allégation crédible (2). (1) Cass. 8 mai 2019, RG P.19.0441.F, Pas. 2019, n° 273 ; Cass. 31 mai 2011, RG P.10.2037.F, Pas. 2011, n° 370 (A, 4ème moyen). Cependant, selon J. DE CODT, « ce fait ou cet acte ne doit pas être invoqué de façon vague ou imprécise mais se justifier par des éléments de preuve appropriés. À défaut, il ne s'agit que de simples allégations », auxquelles le juge ne doit pas répondre (J. DE CODT, Des Nullités de l'instruction et du jugement, Larcier, 2006, p. 209). (2) Cass. 24 février 2010, RG P.09.1614.F, Pas. 2010, n° 120 ; voir Cass. 24 mars 1999, RG P.98.1127.F, Pas. 1999, n° 175. Il résulte du présent arrêt que si le prévenu ne fournit pas de tels éléments, le juge n'est pas tenu de répondre à cette défense, ce qui rejoint l'opinion de J. DE CODT supra. De même, si le prévenu invoque une erreur de droit invincible, « la simple constatation que le prévenu a été mal conseillé, même par une personne qualifiée, ne saurait suffire » (Cass. 6 septembre 2017 RG P.17.0489.F, Pas. 2017, n° 449) ; et « dès lors que la mention 'octroi de l'excuse de provocation' sur le formulaire de griefs d'appel ne constitue pas un moyen, les juges d'appel ne sont pas tenus d'indiquer dans leur décision pour quel motif ils n'ont pas admis cette excuse » (Cass. 9 septembre 2020, RG P.20.0283.F, Pas. 2020, n° 515).

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Moyen - Notion - Allégation d'une erreur invincible sans invoquer d'éléments susceptibles de lui donner crédit - Incidence sur l'obligation du juge de motiver sa décision

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 71 Code pénal

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Middel - Begrip - Aanvoering van een onoverkomelijke dwaling zonder gegevens aan te brengen die deze aannemelijk maken - Invloed op de verplichting voor de rechter om zijn beslissing te motiveren

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 71 Strafwetboek

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Middel - Begrip - Aanvoering van een onoverkomelijke dwaling zonder gegevens aan te brengen die deze aannemelijk maken - Invloed op de verplichting voor de rechter om zijn beslissing te motiveren

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 71 Strafwetboek

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Moyen - Notion - Allégation d'une erreur invincible sans invoquer d'éléments susceptibles de lui donner crédit - Incidence sur l'obligation du juge de motiver sa décision

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 71 Code pénal

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Moyen - Notion - Allégation d'une erreur invincible sans invoquer d'éléments susceptibles de lui donner crédit - Incidence sur l'obligation du juge de motiver sa décision

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 71 Code pénal

P.20.0459.N

5 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.11](#)

AC nr. ...

Indien voor het onderzoeksgerecht wordt aangevoerd dat inzake voorlopige hechtenis de ernstige aanwijzingen van schuld zijn afgeleid uit een huiszoeking waarvan de regelmatigheid niet blijkt, dan kan het onderzoeksgerecht de regelmatigheid van de huiszoeking beoordelen op basis van een gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel, voor zover de inverdenkinggestelde niet heeft betwist dat de inhoud van die kopie, die fax of dat e-mailbericht overeenstemt met het origineel.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Huiszoeking - Voorlopige hechtenis - Aanwijzingen van schuld - Regelmatigheid van de huiszoeking - Beoordeling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel - Draagwijdte

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Huiszoeking - Beoordeling van de regelmatigheid van de huiszoeking - Gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel - Draagwijdte

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Ernstige aanwijzingen van schuld - Huiszoeking - Beoordeling van de regelmatigheid van de huiszoeking - Gekopieerd, gefaxt of per e-mail toegevoegd huiszoekingsbevel - Draagwijdte

Lorsqu'il est soutenu devant elle que les indices sérieux de culpabilité justifient la détention préventive sont déduits d'une perquisition dont la régularité n'est pas établie, la juridiction d'instruction peut en apprécier la régularité en s'appuyant sur un mandat de perquisition photocopié, envoyé par télécopieur ou joint à un courrier électronique, pour autant que l'inculpé n'ait pas contesté que le contenu de cette photocopie, de cette télécopie ou de ce courrier électronique corresponde à l'original.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Perquisition - Détention préventive - Indices de culpabilité - Régularité de la perquisition - Appréciation par la chambre des mises en accusation - Mandat de perquisition photocopié, envoyé par télécopieur ou joint à un courrier électronique - Portée

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Maintien - Indices sérieux de culpabilité - Perquisition - Appréciation de la régularité de la perquisition - Mandat de perquisition photocopié, envoyé par télécopieur ou joint à un courrier électronique - Portée

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Indices sérieux de culpabilité - Perquisition - Appréciation de la régularité de la perquisition - Mandat de perquisition photocopié, envoyé par télécopieur ou joint à un courrier électronique - Portée

Op grond van artikel 29 Wet Politieambt kunnen politieambtenaren overgaan tot het doorzoeken van een voertuig op de openbare weg, onder meer indien zij op grond van de gedragingen van de bestuurder of de passagiers, van materiële aanwijzingen of van omstandigheden van tijd of plaats, redelijke gronden hebben om te denken dat het voertuig wordt gebruikt of zou kunnen worden gebruikt om een misdrijf te plegen of om overtuigingsstukken of bewijsmateriaal in verband met een misdrijf te vervoeren; het doorzoeken van een voertuig mag nooit langer duren dan de tijd vereist door de omstandigheden die het rechtvaardigen maar zulke doorzoeking kan, volgens de noodwendigheden, gebeuren in meerdere fasen die plaatsvinden op niet-aansluitende tijdstippen, zodat een voertuig het voorwerp kan uitmaken van meerdere doorzoekingen die in dat geval elk moeten voldoen aan de vereisten van artikel 29 Wet Politieambt (1). (1) Cass. 8 mei 2012, AR P.11.1908.N, AC 2012, nr. 282; L. ARNOU, Zoeking in voertuigen, Comm. Straf., nr. 20 e.v.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Wet Politieambt - Artikel 29 - Doorzoeking van een voertuig - Voorwaarden - Duur van de doorzoeking - Niet-aansluitende tijdstippen

POLITIE - Bewijsvoering - Wet Politieambt - Artikel 29 - Doorzoeking van een voertuig - Voorwaarden - Duur van de doorzoeking - Niet-aansluitende tijdstippen

L'article 29 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police autorise les fonctionnaires de police à procéder à la fouille d'un véhicule sur la voie publique, notamment lorsqu'ils ont des motifs raisonnables de croire, en fonction du comportement du conducteur ou des passagers, d'indices matériels ou des circonstances de temps et de lieu, que le véhicule sert ou pourrait servir à commettre une infraction ou à transporter des pièces à conviction ou des éléments de preuve d'une infraction; la fouille exécutée dans un véhicule ne peut durer plus longtemps que le temps exigé par les circonstances qui la justifient mais, selon les nécessités, il est possible d'exécuter pareille fouille en plusieurs phases, à des moments discontinus, de sorte qu'un véhicule peut faire l'objet de plusieurs fouilles et, dans ce cas, chacune d'elle doit satisfaire aux conditions fixées à l'article 29 de la loi du 5 août 1992 (1). (1) Cass. 8 mai 2012, RG P.11.1908.N, Pas. 2012, n° 282 ; L. ARNOU, « Zoeking in voertuigen », Comm.Straf., n° 20 s.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Loi du 5 août 1992 sur la fonction de police - Article 29 - Fouille d'un véhicule - Conditions - Durée de la fouille - Moments discontinus

POLICE - Administration de la preuve - Loi du 5 août 1992 sur la fonction de police - Article 29 - Fouille d'un véhicule - Conditions - Durée de la fouille - Moments discontinus

Krachtens artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet kan de Minister of zijn gemachtigde de opsluiting van een vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten telkens met een periode van twee maanden verlengen wanneer de nodige stappen om de vreemdeling te verwijderen werden genomen binnen zeven werkdagen na zijn opsluiting, wanneer zij worden voortgezet met de vereiste zorgvuldigheid en wanneer de effectieve verwijdering van deze laatste binnen een redelijke termijn nog steeds mogelijk is; de omstandigheid dat het tijdelijk niet mogelijk is om een vreemdeling, aan wie bevel is gegeven het grondgebied te verlaten, te verwijderen naar zijn land van herkomst gelet op de met betrekking tot de corona-epidemie genomen maatregelen, houdt niet in dat een effectieve verwijdering van de vreemdeling binnen een redelijke termijn niet mogelijk is en dat de vasthoudingsmaatregel moet worden beëindigd.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Recht op vrijheid en veiligheid - Vreemdelingenwet - Artikelen 7, 71 en 72 - Vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten - Opsluiting - Verlenging van de maatregel - Voorwaarden voor de verlenging - Tijdelijke onmogelijkheid tot verwijdering van de vreemdeling - Corona-epidemie - Draagwijdte

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikelen 7, 71 en 72 - Vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten - Opsluiting - Verlenging van de maatregel - Voorwaarden voor de verlenging - Tijdelijke onmogelijkheid tot verwijdering van de vreemdeling - Corona-epidemie - Draagwijdte

En vertu de l'article 7, alinéa 5, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers le ministre ou son délégué peut prolonger, par période de deux mois, le maintien de l'étranger faisant l'objet d'un ordre de quitter le territoire, lorsque les démarches nécessaires en vue de son éloignement ont été entreprises dans les sept jours ouvrables de sa mise en détention, qu'elles sont poursuivies avec toute la diligence requise et qu'il subsiste toujours une possibilité de l'éloigner effectivement dans un délai raisonnable; la circonstance qu'il est temporairement impossible de rapatrier dans son pays d'origine un étranger qui a reçu l'ordre de quitter le territoire, eu égard aux mesures adoptées dans le contexte de l'épidémie de coronavirus, n'implique pas que l'éloignement effectif de l'étranger ne puisse avoir lieu dans un délai raisonnable ni qu'il faille mettre fin à la mesure de maintien.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, f - Droit à la liberté et à la sécurité - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Articles 7, 71 et 72 - Étranger faisant l'objet d'un ordre de quitter le territoire - Mise en détention - Prolongation de la mesure - Conditions de prolongation - Impossibilité temporaire de procéder à l'éloignement de l'étranger - Épidémie de coronavirus - Portée

ETRANGERS - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Articles 7, 71 et 72 - Étranger faisant l'objet d'un ordre de quitter le territoire - Mise en détention - Prolongation de la mesure - Conditions de prolongation - Impossibilité temporaire de procéder à l'éloignement de l'étranger - Épidémie de coronavirus - Portée

P.20.0466.F

20 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.2](#)

AC nr. ...

Wanneer een prejudiciële vraag niet wordt aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie, hoeft de rechter niet op het verzoek tot het stellen van die vraag te antwoorden (1). (1) Jaarverslag van het Hof van Cassatie 1999, Brussel, uitg. Belgisch Staatsblad, 2000, p. 105.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Vraag niet aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een

Lorsqu'une question préjudicielle n'est pas soulevée à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception, le juge ne doit pas répondre à la demande de poser cette question (1). (1) Rapport annuel de la Cour de cassation 1999, Bruxelles, Ed. Moniteur belge, 2000, p. 104.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Question non soulevée à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception - Obligation de répondre à la demande de poser la

exceptie - Verplichting om te antwoorden op het verzoek tot het stellen van de vraag

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Vraag niet aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie - Verplichting om te antwoorden op het verzoek tot het stellen van de vraag

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Vraag niet aangevoerd tot staving van een vordering, een verweer of een exceptie - Verplichting om te antwoorden op het verzoek

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

question

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Question non soulevée à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception - Obligation de répondre à la demande de poser la question

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Demande de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Question non soulevée à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception - Obligation de répondre à la demande

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

P.20.0471.N

12 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200512.2N.13](#)

AC nr. ...

Volgens artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet kan de vreemdeling die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving genomen met toepassing van artikel 7 Vreemdelingenwet tegen die maatregel beroep instellen door een verzoekschrift in te dienen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen; onder verblijfplaats in de zin van artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet wordt verstaan de plaats waar de vreemdeling effectief woont op het ogenblik waarop de bestuurlijke maatregel van vrijheidsberoving wordt genomen en niet de plaats van de instelling waar hij als gevolg van die beslissing wordt vastgehouden terwijl onder plaats waar de vreemdeling werd aangetroffen in de zin van artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet, moet worden begrepen de plaats waar de vreemdeling tegen wie een maatregel van bestuurlijke vrijheidsberoving wordt genomen is onderschept maar dat is niet de plaats waar de vreemdeling na een oproeping door de dienst Vreemdelingenzaken is naar toe gegaan, of de plaats waar hij zich bevindt op het ogenblik van de beslissing van bestuurlijke vrijheidsberoving, of de plaats van de instelling waar de vreemdeling als gevolg van de beslissing tot bestuurlijke vrijheidsberoving wordt vastgehouden; indien evenwel een vreemdeling op het ogenblik waarop de beslissing tot bestuurlijke vrijheidsberoving wordt genomen, is opgesloten in een gevangenis krachtens een voorlopige hechtenis-beslissing of ter uitvoering van een straf, dan is die gevangenis een plaats waar hij wordt aangetroffen en desgevallend zijn verblijfplaats (1). (1) Over het begrip verblijfplaats zie Cass. 12 september 2012, AR P.12.1502.F, AC 2012, nr. 460; Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1165.N, AC 2010, nr. 484; Cass. 26 november 2008, AR P.08.1616.F, AC 2008, nr. 674-over het begrip plaats van aantreffen zie Cass. 30 november 2016, AR P.16.1140.F, AC 2016, nr. 689 en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in de Pas.; Cass. 21 september 2010, AR P.10.1490.N, AC 2010, nr. 536.

Selon l'article 71, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, l'étranger qui fait l'objet d'une mesure privative de liberté prise en application de l'article 7 de cette loi peut introduire un recours contre cette mesure en déposant une requête auprès de la chambre du conseil du tribunal correctionnel du lieu de sa résidence dans le Royaume ou du lieu où il a été trouvé; le lieu de résidence, au sens de l'article 71, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980, s'entend du lieu de l'habitation effective de l'étranger au moment où est prise la mesure administrative de privation de liberté et non du lieu où est situé l'établissement dans lequel l'étranger est maintenu à la suite de cette décision, alors que le lieu où l'étranger a été trouvé, au sens de l'article 71, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980 doit s'entendre comme le lieu où l'étranger faisant l'objet d'une mesure administrative de privation de liberté a été intercepté mais il ne s'agit pas du lieu où l'étranger s'est déplacé après avoir été convoqué par l'Office des étrangers, ni du lieu où il se trouve au moment de la décision administrative de privation de liberté, ni du lieu de l'établissement dans lequel l'étranger est maintenu en exécution de la décision administrative de privation de liberté; toutefois, si au moment de la décision administrative de privation de liberté, l'étranger est incarcéré dans un établissement pénitentiaire en vertu d'une décision de mise en détention préventive ou en exécution d'une peine, cet établissement constitue le lieu où il a été trouvé et, le cas échéant, son lieu de résidence (1). (1) Sur la notion de « lieu de résidence », voir Cass. 12 septembre 2012, RG P.12.1502.F, Pas. 2012, n 460 ; Cass. 27 juillet 2010, RG P.10.1165.N, Pas. 2010, n° 484 ; Cass. 26 novembre 2008, RG P.08.1616.F, Pas. 2008, n° 674 – Sur la notion de « lieu où l'étranger a été trouvé », voir Cass. 30 novembre 2016, RG P.16.1140.F, Pas. 2016, n° 689 avec les concl. De D. VANDERMEERSCH, avocat général ; Cass. 21 septembre 2010, RG P.10.1490.N, Pas. 2010, n° 536.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Plaats waar de vreemdeling wordt aangetroffen

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Verblijfplaats

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Plaats waar de vreemdeling wordt aangetroffen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Verblijfplaats

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Verblijfplaats

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Raadkamer - Territoriale bevoegdheid - Plaats waar de vreemdeling wordt aangetroffen

Wanneer er tegenstrijdigheid bestaat met betrekking tot de territoriale bevoegdheid tussen een beschikking van een raadkamer waartegen geen rechtsmiddel is aangewend en een arrest van een kamer van inbeschuldigingstelling dat door de verwerping van het cassatieberoep definitief wordt, volgt daaruit dat er een geschil van rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert; het Hof dat een cassatieberoep verwerpt heeft alsdan de stand van de rechtspleging in overweging kunnen nemen en is bevoegd om het rechtsgebied te regelen (1). (1) R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie 2014, p. 1725, nr. 4435.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Raadkamer - Verblijfplaats van de vreemdeling of plaats waar hij wordt aangetroffen - Tegenstrijdige beslissingen van onderzoeksgerechten - Geschil van rechtsmacht - Regeling van rechtsgebied

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Etrangers - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 71 - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre du conseil - Lieu où l'étranger a été trouvé

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Etrangers - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 71 - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre du conseil - Lieu de résidence

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 71 - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre du conseil - Compétence territoriale - Lieu où l'étranger a été trouvé

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 71 - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre du conseil - Compétence territoriale - Lieu de résidence

ETRANGERS - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 71 - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Chambre du conseil - Compétence territoriale - Lieu de résidence

ETRANGERS - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 71 - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Chambre du conseil - Compétence territoriale - Lieu où l'étranger a été trouvé

Lorsque, en matière de compétence territoriale, il y a contrariété entre une ordonnance d'une chambre du conseil contre laquelle aucune voie de recours n'a été exercée et un arrêt d'une chambre des mises en accusation devenu définitif par le rejet du pourvoi en cassation, il s'ensuit un conflit de juridiction qui entrave le cours de la justice; lorsqu'elle rejette un pourvoi, la Cour a alors pu prendre en considération l'état de la procédure et est compétente pour régler de juges (1). (1) R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6e éd. 2014, 1725, 4435.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Compétence territoriale - Etrangers - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 71 - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre du conseil - Lieu de résidence de l'étranger ou lieu où il a été trouvé - Décisions contradictoires de juridictions d'instruction - Conflit de juridiction - Règlement de juges

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juge

onderzoekrechters of onderzoeksgerechten - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Artikel 71 - Beroep bij de rechterlijke macht - Territoriale bevoegdheid - Verblijfplaats van de vreemdeling of plaats waar hij wordt aangetroffen - Tegenstrijdige beslissingen van onderzoeksgerechten - Geschil van rechtsmacht

d'instruction et juridiction d'instruction - Etrangers - Loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 71 - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Compétence territoriale - Lieu de résidence de l'étranger ou lieu où il a été trouvé - Décisions contradictoires de juridictions d'instruction - Conflit de juridiction

P.20.0472.F

20 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.4](#)

AC nr. ...

De in de artikelen 37 en 52, § 1, eerste lid, Wet Strafvordering bedoelde termijnen zijn ordeterminen die niet zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid (1). (1) Cass. 31 januari 2012, AR P.12.0069.N, AC 2012, nr. 77; Cass. 22 juli 2008, AR P.08.1040.F, AC 2008, nr. 426.

Les délais prévus par les articles 37 et 52, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté sont des délais d'ordre, qui ne sont pas prescrits à peine de nullité (1). (1) Cass. 31 janvier 2012, RG P.12.0069.N, Pas. 2012, n° 77 ; Cass. 22 juillet 2008, RG P.08.1040.F, Pas. 2008, n° 426.

STRAFUITVOERING - Strafvorderingsrechtbank - Aanvraag tot toekenning van elektronisch toezicht - Uitspraaktermijnen - Niet-naleving - Sanctie

- Artt. 37, 52, § 1, eerste lid, en 53, vijfde lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Demande de surveillance électronique - Délais pour statuer - Non-respect - Sanction

- Art. 37, 52, § 1er, al. 1er, et 53, al. 5 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.0477.N

6 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.11](#)

AC nr. ...

Beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling en veroordelingen tot correctionele straffen komen bij toepassing van artikel 619, eerste lid, Wetboek van Strafvordering niet in aanmerking voor uitwissing, zodat de rechter hiermee rekening mag houden zonder dat hierdoor sprake is van een oneerlijke behandeling van de zaak; hieraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat beslissing tot opschorting van de uitspraak en bepaalde veroordelingen tot correctionele straffen niet worden vermeld op het bij toepassing van artikel 595 Wetboek van Strafvordering opgevraagde uittreksel uit het strafregister.

En application de l'article 619, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, les décisions de suspension du prononcé de la condamnation et les condamnations à des peines correctionnelles n'entrent pas en ligne de compte pour l'effacement, de sorte que le juge peut en tenir compte sans qu'il soit question d'un traitement inéquitable de la cause; il n'y est pas dérogé par la circonstance que la décision de suspension du prononcé et certaines condamnations à des peines correctionnelles ne soient pas mentionnées dans l'extrait du casier judiciaire demandé en application de l'article 595 du Code d'instruction criminelle.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Algemeen - Strafregister - Uittreksel

- Artt. 595 en 619, eerste lid Wetboek van Strafvordering
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Allerlei - Strafzaken - Strafregister

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Généralités - Casier judiciaire - Extrait

- Art. 595 et 619, al. 1er Code d'Instruction criminelle
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Divers - Matière répressive - Casier judiciaire

- Artt. 595 en 619, eerste lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 595 et 619, al. 1er Code d'Instruction criminelle

De rechter oordeelt in feite of een bepaalde vermelding in een proces-verbaal van de politie, ongeacht of dit bijzondere bewijswaarde heeft, een verschrijving inhoudt; aldus kan de rechter een materiële vergissing in een proces-verbaal verbeteren met betrekking tot de vermelding van de taal die een bestuurder van een voertuig al dan niet machtig is, zonder dat hierdoor enige bepaling van de Taalwet Gerechtszaken wordt geschonden of het recht op een eerlijk proces wordt miskend.

Le juge apprécie en fait si une indication déterminée dans un procès-verbal dressé par la police, quand bien même elle présenterait une valeur probante particulière, comporte une erreur de plume; ainsi, le juge peut corriger dans un procès-verbal une erreur matérielle portant sur la mention de la langue que le conducteur d'un véhicule maîtrise ou non, sans entraîner la violation d'aucune disposition de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire ou la méconnaissance du droit à un procès équitable.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Algemeen - Proces-verbaal van politie - Verschrijving - Materiële vergissing met betrekking tot de taal die men al dan niet machtig is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Généralités - Procès-verbal dressé par la police - Erreur de plume - Erreur matérielle portant sur la mention de la langue maîtrisée ou non - Appréciation souveraine par le juge du fond

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Proces-verbaal van politie - Verschrijving - Materiële vergissing met betrekking tot de taal die men al dan niet machtig is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Procès-verbal dressé par la police - Erreur de plume - Erreur matérielle portant sur la mention de la langue maîtrisée ou non - Appréciation souveraine par le juge du fond

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Proces-verbaal van politie - Materiële vergissing met betrekking tot de taal die men al dan niet machtig is

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Procès-verbal dressé par la police - Erreur matérielle portant sur la mention de la langue maîtrisée ou non

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Proces-verbaal van politie - Materiële vergissing met betrekking tot de taal die men al dan niet machtig is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En première instance - Matière répressive - Procès-verbal dressé par la police - Erreur matérielle portant sur la mention de la langue maîtrisée ou non - Appréciation souveraine par le juge du fond

Een bij toepassing van artikel 195bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, regelmatig vastgestelde onmogelijkheid van een of meerdere rechters om het vonnis te ondertekenen waaronder in voorkomend geval de kamervoorzitter zelf, belet niet dat toepassing kan worden gemaakt van artikel 782bis, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

Une impossibilité régulièrement constatée en application de l'article 195bis, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle pour l'un ou plusieurs juges de signer le jugement, dont le cas échéant le président de la chambre lui-même, n'empêche pas qu'il soit fait application de l'article 782bis, alinéa 2, du Code judiciaire.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Onmogelijkheid voor de rechter tot ondertekening - Kamervoorzitter - Toepassing

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Impossibilité pour le juge de signer - Président de la chambre - Application

- Art. 195bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 195bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 782bis, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 782bis, al. 2 Code judiciaire

Noch artikel 195bis, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel staan eraan in de weg dat een vonnis dat werd gewezen door een collegiale kamer, wettig is indien het op een regelmatige wijze wordt ondertekend door slechts één van de rechters die de zaak hebben behandeld en in beraad hebben genomen, in zoverre blijkt dat de overige rechters die aan het beraad hebben deelgenomen en het vonnis hebben gewezen maar wordt vastgesteld dat zij zich in de onmogelijkheid bevinden om het vonnis te ondertekenen.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Collegiale kamer - Onmogelijkheid tot ondertekening
- Art. 195bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Ni l'article 195bis, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, ni aucun autre principe général du droit ou disposition n'empêchent qu'un jugement qui a été rendu par une chambre collégiale soit légal s'il est régulièrement signé par un seul des juges qui ont examiné la cause et qui l'ont prise en délibéré, pour autant qu'il s'avère que les autres juges ont participé au délibéré et rendu le jugement, mais qu'il est constaté qu'ils se sont trouvés dans l'impossibilité de signer le jugement.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Chambre collégiale - Impossibilité de signer
- Art. 195bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Uit de enkele omstandigheid dat de politie naar aanleiding van het opleggen van een ademtest of een ademanalyse een gesprek voert met de bestuurder van een voertuig en deze laatste in het kader van de hierbij noodzakelijke dialoog antwoordt op summiere vragen die hem door de verbalisanten worden gesteld, kan niet worden afgeleid dat die bestuurder aan een verhoor werd onderworpen zoals bedoeld in artikel 47bis Wetboek van Strafvordering; het gegeven dat dit geen kortstondig gesprek was maar enige tijd heeft geduurd, doet hieraan geen afbreuk.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor - Artikel 47bis Wetboek van Strafvordering - Gesprek tijdens verkeerscontrole - Duurtijd

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

De la seule circonstance que la police s'est entretenu verbalement avec le conducteur d'un véhicule dans le cadre d'un contrôle visant à le soumettre à un test de l'haleine ou à une analyse de l'haleine, et que, dans le contexte de ce dialogue nécessaire, ce dernier a répondu aux questions succinctes qui lui sont posées par les verbalisateurs, il ne peut être déduit que ce conducteur a été soumis à une audition telle que visée à l'article 47bis du Code d'instruction criminelle; le fait que cet entretien n'ait pas été bref mais ait duré un certain temps, n'y fait pas obstacle.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Audition - Code d'instruction criminelle, article 47bis - Conversation dans le cadre d'un contrôle de roulage - Durée

- Art. 47bis Code d'Instruction criminelle

Wanneer een rechter zich in de onmogelijkheid bevindt om te ondertekenen dient de beslissing overeenkomstig artikel 195bis, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering, die omstandigheid enkel te vermelden; een dergelijke authentieke vermelding in het vonnis volstaat als bewijs van de onmogelijkheid zonder dat enige bepaling de rechters of de griffier bovendien verplicht om in de beslissing te vermelden op grond van welke reden de desbetreffende magistraat in de onmogelijkheid verkeerde om te beslissing te ondertekenen.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Onmogelijkheid voor de rechter tot ondertekening - Vermelding

- Art. 195bis, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'un juge se trouve dans l'impossibilité de signer, la décision doit simplement faire mention de cette circonstance, conformément à l'article 195bis, alinéas 1er et 2, du Code d'instruction criminelle; une telle mention authentique dans le jugement suffit en guise de preuve de l'impossibilité, sans qu'aucune disposition n'oblige en outre les juges ou le greffier à faire mention dans la décision de la raison pour laquelle le magistrat concerné s'est trouvé dans l'impossibilité de signer la décision.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Impossibilité pour le juge de signer - Mention

- Art. 195bis, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

P.20.0481.F

20 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.5](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling belet de bevoegde overheid om, na op grond van artikel 74/5 Vreemdelingenwet een beslissing te hebben genomen, op grond van nieuwe redenen en van artikel 74/6 Vreemdelingenwet een nieuwe autonome beslissing tot vasthouding van de vreemdeling in een welbepaalde plaats te nemen.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Verzoeker om internationale bescherming - Vasthouding in een welbepaalde plaats - Beslissing op grond van artikel 74/5 Vreemdelingenwet - Latere beslissing op grond van artikel 74/6 Vreemdelingenwet - Wettigheid

- Artt. 74/5 en 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Aucune disposition ne fait obstacle à ce que l'autorité compétente, après avoir pris une décision sur la base de l'article 74/5 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, prenne une nouvelle décision autonome de maintien de l'étranger dans un lieu déterminé, fondée sur de nouveaux motifs, sur la base de l'article 74/6 de la même loi.

ETRANGERS - Mesure de rétention - Demandeur de protection internationale - Maintien dans un lieu déterminé - Décision prise sur la base de l'article 74/5 de la loi du 15 décembre 1980 - Décision ultérieure prise sur la base de l'article 74/6 de la même loi - Légalité

- Art. 74/5 et 74/6 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Artikel 14 EVRM bepaalt dat het daarin toegekende genot van de rechten en vrijheden moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status; het verschil in de termijnen van vasthouding van een verzoeker om internationale bescherming bij zijn aankomst aan de grens van het Rijk, al naargelang de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen al dan niet binnen de vier weken na het indienen van dat verzoek een beslissing heeft genomen, kan geen discriminatie uitmaken in de zin van die bepaling.

L'article 14 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales prévoit que la jouissance des droits et libertés qu'elle reconnaît doit être assurée, sans distinction aucune, fondée notamment sur le sexe, la race, la couleur, la langue, la religion, les opinions politiques ou toutes autres opinions, l'origine nationale ou sociale, l'appartenance à une minorité nationale, la fortune, la naissance ou toute autre situation; la différence des délais de rétention d'un demandeur de protection internationale lors de son arrivée à la frontière du Royaume selon que le commissaire général aux réfugiés et aux apatrides a pris ou non une décision dans les quatre semaines de l'introduction de cette demande, ne saurait constituer une discrimination au sens de cette disposition.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 14 - Discriminatie - Begrip - Vasthoudingsmaatregelen t.a.v. een verzoeker om internationale bescherming - Verschil in de vasthoudingstermijnen

- Art. 14 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 74/5 en 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Verzoeker om internationale bescherming - Artikel 14, EVRM - Discriminatie - Begrip - Verschil in de vasthoudingstermijnen

- Art. 14 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 74/5 en 74/6 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 14 - Discrimination - Notion - Mesures de rétention prises à l'égard d'un demandeur de protection internationale - Différence de délais de rétention

- Art. 14 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 74/5 et 74/6 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Demandeur de protection internationale - Conv. D.H., article 14 - Discrimination - Notion - Différence de délais de rétention

- Art. 14 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 74/5 et 74/6 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Indien een tussenarrest een hoger beroep ontvankelijk verklaart en een partij enkel cassatieberoep instelt tegen het eindarrest, dan kan zij in het kader van het cassatieberoep tegen dat eindarrest niet meer op ontvankelijke wijze een middel aanvoeren dat de wettigheid bekritiseert van de in het tussenarrest vervatte beslissing van ontvankelijkverklaring van het hoger beroep, waartegen zij een cassatieberoep had kunnen instellen en de omstandigheid dat de in het tussenarrest vervatte beslissing de verdere rechtsmacht bepaalt van de appelrechter, doet daaraan niets af (1). (1) Contra Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1592.N, AC 2010, nr. 229 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Cassatieberoep enkel gericht tegen eindarrest - Tussenarrest dat een hoger beroep ontvankelijk verklaart - Bevoegdheid en opdracht van het Hof - Draagwijdte

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Cassatieberoep enkel gericht tegen eindarrest - Tussenarrest dat een hoger beroep ontvankelijk verklaart - Bevoegdheid en opdracht van het Hof - Draagwijdte

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Cassatieberoep enkel gericht tegen eindarrest - Tussenarrest dat een hoger beroep ontvankelijk verklaart - Ontvankelijkheid - Draagwijdte

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Cassatieberoep enkel gericht tegen eindarrest - Tussenarrest dat een hoger beroep ontvankelijk verklaart - Ontvankelijkheid - Draagwijdte

Lorsqu'un jugement interlocutoire déclare un appel recevable et qu'une partie ne se pourvoit en cassation que contre l'arrêt définitif, cette partie ne peut plus, dans le cadre du pourvoi en cassation contre cet arrêt, être recevable à invoquer un moyen critiquant la légalité de la décision déclarant l'appel recevable contenue dans l'arrêt interlocutoire, contre laquelle elle aurait pu se pourvoir en cassation, le fait que la décision contenue dans l'arrêt interlocutoire détermine la compétence ultérieure du juge d'appel étant sans incidence à cet égard (1). (1) Contra Cass. 30 mars 2010, RG P.09.1592.N, Pas. 2010, n° 229 avec concl. de M. DUINSLAEGER, avocat général, publiées à leur date dans AC.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Pourvoi uniquement dirigé contre l'arrêt définitif - Arrêt interlocutoire déclarant un appel recevable - Compétence et mission de la Cour - Portée

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Pourvoi uniquement dirigé contre l'arrêt définitif - Arrêt interlocutoire déclarant un appel recevable - Compétence et mission de la Cour - Portée

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Pourvoi uniquement dirigé contre l'arrêt définitif - Arrêt interlocutoire déclarant un appel recevable - Recevabilité - Portée

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Pourvoi uniquement dirigé contre l'arrêt définitif - Arrêt interlocutoire déclarant un appel recevable - Recevabilité - Portée

Rechtstreekse vermogensvoordelen als bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek omvatten zowel goederen en waarden als elk economisch voordeel uit een misdrijf, zij het een belastingmisdrijf, ook als ze niet in een vermogen kunnen worden geïdentificeerd en opdat de rechter de verbeurdverklaring van die vermogensvoordelen kan bevelen, is vereist dat er een causaal verband bestaat tussen het misdrijf en de vermogensvoordelen; wanneer een btw-plichtige persoon door het plegen van misdrijven van btw-valsheid en btw-fraude zoals bepaald in de artikelen 73 en 73bis Btw-wetboek minder dan de wettelijk verschuldigde btw ontvangt en doorstort aan de Staat omdat hij die btw niet aanrekent aan zijn particuliere klant, leveren die misdrijven hem geen btw-voordeel op in de zin van artikel 42, 3°, Strafwetboek (1). (1) Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1041.N, AC 2019, nr.118.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Witwassen - Vermogensvoordelen - Btw-wetboek - BTW-valsheid en BTW-fraude - Misbruik van de margeregeling bepaald in artikel 58, § 4, BTW-wetboek - Draagwijdte

- Art. 42, 3° Strafwetboek

- Artt. 73 en 73bis Wet 3 juli 1969 tot invoering van de belasting over de toegevoegde waarde

Les avantages patrimoniaux directs visés à l'article 42, 3°, du Code pénal comprennent tant les biens et valeurs que tout avantage économique tiré d'une infraction, y compris fiscale, même s'ils ne peuvent être identifiés dans un patrimoine et, pour que le juge puisse ordonner la confiscation de ces avantages patrimoniaux, un lien de causalité entre l'infraction et les avantages patrimoniaux est nécessaire; lorsqu'un assujetti à la TVA, en commettant des infractions de faux et de fraude à la TVA visées aux articles 73 et 73bis du Code de la TVA, reçoit et reverse à l'État moins que la TVA légalement due parce qu'il ne porte pas cette TVA en compte à son client privé, ces infractions ne lui procurent pas un avantage en matière de TVA au sens de l'article 42, 3°, du Code pénal (1). (1) Cass. 26 février 2019, RG P.18.1041.N, Pas. 2019, n° 118.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Blanchiment - Avantages patrimoniaux - Code de la T.V.A - Faux et fraude à la T.V.A. - Recours abusif au régime de la marge prévu à l'article 58, § 4, du Code de la T.V.A. - Portée

- Art. 42, 3° Code pénal

- Art. 73 et 73bis L. du 3 juillet 1969 créant le Code de la taxe sur la valeur ajoutée

P.20.0485.N

2 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.7](#)

AC nr. ...

De vrijheidsberoving van een vreemdelinge die niet over een geldig verblijfsdocument noch over een geldige arbeidskaart beschikt en bij een administratieve controle door de politie en de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid op heterdaad wordt betrapt bij illegale tewerkstelling, waarbij zij van haar vrijheid wordt beroofd, waarna haar een bevel om het grondgebied te verlaten met vasthouding met het oog op verwijdering wordt betekend bij toepassing van artikel 7, eerste lid, 8°, tweede en derde lid, en artikel 74/14, § 3, 1°, Vreemdelingenwet, vereist niet dat er een huiszoekingsbevel wordt uitgevaardigd.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Verwijdering van het grondgebied - Administratieve controle door politie en RSZ - Betrapping op heterdaad bij illegale tewerkstelling - Wettigheid

- Artt. 7, eerste lid, 8°, tweede en derde lid, en 74/14, § 3, 1°
7/06/2023

La privation de liberté d'un étranger qui n'avait ni document de séjour ni permis de travail valable et qui a été pris en flagrant délit de travail illégal lors d'un contrôle administratif mené par la police et l'Office national de sécurité sociale, qui a été privée de liberté et auquel un ordre de quitter le territoire avec maintien en vue d'éloignement a été signifié en application des articles 7, alinéa 1er, 8°, alinéas 2 et 3, et 74/14, § 3, 1°, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, ne requiert pas la délivrance d'un mandat de perquisition.

ETRANGERS - Privation de liberté - Eloignement du territoire - Contrôle administratif mené par la police et l'Office national de sécurité sociale - Prise en flagrant délit de travail illégal - Légalité

- Art. 7, al. 1er, 8°, al. 2 et 3, et 74/14, § 3, 1° L. du 15 décembre

P. 653/937

Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 7, eerste lid, 8°, tweede en derde lid, en 74/14, § 3, 1°

Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Artt. 7, eerste lid, 8°, tweede en derde lid, en 74/14, § 3, 1°

Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 1er, 8°, al. 2 et 3, et 74/14, § 3, 1° L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 1er, 8°, al. 2 et 3, et 74/14, § 3, 1° L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Hoewel het wettigheidstoezicht van de administratieve beslissing het toezicht op de juistheid van de feitelijke gegevens omvat waarop die beslissing berust, kan daaruit niet worden afgeleid dat het onderzoeksgerecht moet nagaan of de politie een proces-verbaal heeft opgesteld met betrekking tot de feiten die aan de beslissing tot verwijdering en vasthouding van de vreemdeling ten grondslag liggen; uit de enkele omstandigheid dat uit het administratief dossier niet blijkt dat er een dergelijk proces-verbaal werd opgesteld, volgt niet dat de dienst Vreemdelingenzaken zijn beslissing niet heeft gemotiveerd of dat het onderzoeksgerecht moet besluiten dat het onmogelijk was de wettigheid daarvan na te gaan (1). (1) Cass. 9 december 2015, AR P.15.1497.F, AC 2015, nr. 735.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Illegaal verblijf - Motivering van de beslissing - Administratief dossier - Draagwijdte

Si le contrôle de légalité de la décision administrative englobe celui de l'exactitude des motifs de fait sur lesquels elle repose, il ne s'en déduit pas que la juridiction d'instruction doit vérifier si la police a dressé un procès-verbal constatant les faits à l'origine de la décision d'éloignement et de maintien de l'étranger; de la seule circonstance qu'il n'apparaît pas du dossier administratif qu'un tel procès-verbal a été établi, il ne résulte pas que l'Office des étrangers n'a pas motivé sa décision, ni que la juridiction d'instruction devait conclure à l'impossibilité d'en vérifier la légalité (1). (1) Cass. 9 décembre 2015, RG P.15.1497.F, Pas. 2015, n° 735.

ETRANGERS - Privation de liberté - Séjour illégal - Motivation de la décision - Dossier administratif - Portée

Uit de bepalingen van artikel 7, derde en vijfde lid, Vreemdelingenwet, volgt dat de vreemdeling aan wie het bevel werd gegeven om het grondgebied te verlaten met het oog op zijn terug leiding naar de grens, vastgehouden kan worden voor de tijd die strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van de maatregel, zonder dat de duur van de vasthouding twee maanden te boven mag gaan en dat de minister of zijn gemachtigde deze opsluiting telkens met een periode van twee maanden kan verlengen wanneer de nodige stappen om de vreemdeling te verwijderen werden genomen binnen zeven werkdagen na zijn opsluiting, wanneer zij worden voortgezet met de vereiste zorgvuldigheid en wanneer de effectieve verwijdering van deze laatste binnen een redelijke termijn nog steeds mogelijk is; uit die bepalingen volgt dat een vreemdeling niet mag worden vastgehouden en zijn opsluiting niet mag worden verlengd wanneer blijkt dat zijn effectieve verwijdering binnen een redelijke termijn niet mogelijk is maar de omstandigheid dat het tijdelijk niet mogelijk is om een vreemdeling, aan wie bevel is gegeven het grondgebied te verlaten, te verwijderen naar zijn land van herkomst gelet op de met betrekking tot de corona-epidemie genomen maatregelen, houdt niet in dat een effectieve verwijdering van de vreemdeling binnen een redelijke termijn niet mogelijk is en dat de vasthoudingsmaatregel moet worden beëindigd en het onderzoeksgerecht is daarbij niet gehouden de concrete termijn te bepalen binnen welke de verwijdering zal plaatsvinden (1). (1) Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0464.N, AC 2020, nr. 289.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f) - Recht op vrijheid en veiligheid - Vreemdelingenwet - Artikel 7, derde en vijfde lid - Vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten - Opsluiting - Verlenging van de maatregel - Voorwaarden voor de verlenging - Tijdelijke onmogelijkheid tot verwijdering van de vreemdeling - Corona-epidemie - Draagwijdte

- Art. 7, derde en vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Il résulte des dispositions de l'article 7, alinéas 3 et 5, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, que l'étranger faisant l'objet d'un ordre de quitter le territoire en vue d'être reconduit à la frontière peut être maintenu pendant le temps strictement nécessaire à l'exécution de la mesure, sans que la durée de maintien ne puisse dépasser deux mois, et que le ministre ou son délégué peut prolonger cette détention par période de deux mois lorsque les démarches nécessaires en vue de son éloignement ont été entreprises dans les sept jours ouvrables de sa mise en détention, qu'elles sont poursuivies avec toute la diligence requise et qu'il subsiste toujours une possibilité de l'éloigner effectivement dans un délai raisonnable; il résulte de ces dispositions qu'un étranger ne peut être maintenu et que sa détention ne peut être prolongée en cas d'impossibilité avérée de l'éloigner effectivement dans un délai raisonnable, mais la circonstance qu'il est temporairement impossible de rapatrier dans son pays d'origine un étranger qui a reçu un ordre de quitter le territoire, compte tenu des mesures adoptées dans le contexte de l'épidémie de coronavirus, n'implique pas que l'éloignement effectif de l'étranger ne puisse avoir lieu dans un délai raisonnable ni qu'il faille mettre fin à la mesure de maintien et la juridiction n'est, à cet égard, pas tenue de préciser le délai concret dans lequel l'éloignement se déroulera (1). (1) Cass. 12 mai 2020, RG P.20.0464.N, Pas. 2020, n° 289.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, f) - Droit à la liberté et à la sûreté - Loi du 15 décembre 1980 - Article 7, alinéas 3 et 5 - Étranger faisant l'objet d'un ordre de quitter le territoire - Détention - Prolongation de la mesure - Conditions de prolongation - Impossibilité temporaire de procéder à l'éloignement de l'étranger - Épidémie de coronavirus - Portée

- Art. 7, al. 3 et 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, derde en vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, derde en vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikel 7, derde en vijfde lid - Vreemdeling die het voorwerp uitmaakt van een bevel om het grondgebied te verlaten - Opsluiting - Verlenging van de maatregel - Voorwaarden voor de verlenging - Tijdelijke onmogelijkheid tot verwijdering van de vreemdeling - Corona-epidemie - Draagwijdte

- Art. 7, derde en vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, derde en vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, derde en vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, al. 3 et 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 3 et 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Article 7, alinéas 3 et 5 - Étranger faisant l'objet d'un ordre de quitter le territoire - Détention - Prolongation de la mesure - Conditions de prolongation - Impossibilité temporaire d'éloigner l'étranger - Épidémie de coronavirus - Portée

- Art. 7, al. 3 et 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 3 et 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 7, al. 3 et 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.20.0486.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25](#)

AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent; de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting -

Il appartient au juge d'apprécier souverainement si le fait de ne pas entendre à l'audience un témoin ayant fait, au stade de l'information, une déclaration à charge du prévenu, viole le droit de ce dernier à un procès équitable, pris dans son ensemble; le juge est tenu de fonder sa décision sur des circonstances concrètes qu'il indique; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur le procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Absence d'audition d'un témoin à

Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte
- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

l'audience - Impact sur le procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur le procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur le procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur le procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur le procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur le procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur le procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

En règle, le juge appréciera l'impact sur le procès équitable de l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait des déclarations à charge au stade de l'information à la lumière de trois critères auxquels la Cour européenne des droits de l'homme a recours, et dans cet ordre précis: (i) s'il existe des motifs graves de ne pas entendre le témoin (ii) si la déclaration à charge constitue l'élément unique ou déterminant sur lequel se fonde la déclaration de culpabilité (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des facteurs compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, à moins qu'un seul de ces critères soit à ce point décisif qu'il suffit à établir si la procédure pénale, prise dans son ensemble, s'est déroulée ou non de manière équitable (1). (1) Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur le procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur le procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur le procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur le procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

La question de savoir si le juge appelé à statuer sur le bien-fondé de l'action publique est tenu d'entendre, en qualité de témoin, une personne qui a fait une déclaration à charge du prévenu au stade de l'information, lorsque ce prévenu le demande, doit s'apprécier à la lumière du droit à un procès équitable, consacré par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, et du droit d'interroger ou de faire interroger des témoins à charge, consacré par l'article 6, § 3, d, de cette même convention: il est essentiel, à cet égard, que les poursuites pénales exercées à charge du prévenu, prises dans leur ensemble, se déroulent de manière équitable, ce qui n'exclut pas que le juge tienne compte non seulement des droits de défense de ce prévenu, mais aussi des intérêts de la société, des victimes et des témoins eux-mêmes (1). (1) Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.0487.N

26 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200526.2N.11](#)

AC nr. ...

Uit artikel 81 Interneringswet en artikel 17 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 volgt dat de advocaat die de geïnterneerde bijstaat of vertegenwoordigt het recht heeft deel te nemen aan het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij, tenzij hijzelf oordeelt dat dit niet noodzakelijk is en daarvan afziet.

Des articles 81 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement et 17 de l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 portant des dispositions diverses relatives à la procédure pénale et à l'exécution des peines et des mesures prévues dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19, il résulte que l'avocat qui assiste ou représente l'interné a le droit de prendre part aux débats devant la chambre de protection sociale, à moins qu'il l'estime lui-même inutile et y renonce.

ADVOCAAT - Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat

AVOCAT - Défense sociale - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Assistance obligatoire d'un avocat

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Assistance obligatoire d'un avocat

P.20.0489.N

19 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.11](#)

AC nr. ...

De door de rechter bij invrijheidstelling te bepalen voorwaarden kunnen een beperking inhouden op grondrechten, zoals het recht op vrije meningsuiting, mits de rechter de absolute noodzaak daartoe vaststelt (1). (1) Cass. 18 maart 2003, AR P.03.0352.N, AC 2003, nr. 178, R.A.B.G. 2003, 785 noot J. ROZIE, T. Strafr. 2004, 68 noot K. BEIRNAERT; Cass. 30 juni 2015, AR P.15.0882.N, AC 2015, nr. 456; Cass. 1 oktober 2019, AR P.19.0958.N, AC 2019, nr., T. Strafr. 2020, 135 noot E. BAEYENS; Cass. 24 december 2019, AR P.19.1281.N, AC 2019, nr. 687. Zie C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, *Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen*, Gompel&Svacina, 2019, 1234-1235; E. BAEYENS, "Vrijheidsbeperkende voorwaarden bij een invrijheidstelling onder voorwaarden?", T. Strafr. 2020, 136-138.

Les conditions dont le juge est appelé à assortir la mise en liberté de l'inculpé peuvent restreindre des droits fondamentaux, tel le droit à la liberté d'expression, pour autant que le juge constate que de telles restrictions sont absolument nécessaires (1). (1) Cass. 18 mars 2003, RG P.03.0352.N, Pas. 2003, n° 178, R.A.B.G. 2003, 785, note J. ROZIE, T. Strafr. 2004, 68, note K. BEIRNAERT; Cass. 30 juin 2015, RG P.15.0882.N, Pas. 2015, n° 456; Cass. 1er octobre 2019, P.19.0958.N, Pas. 2019, n° 489, T. Strafr. 2020, 135, note E. BAEYENS; Cass. 24 décembre 2019, RG P.19.1281.N, Pas. 2019, n° 687. Voir C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME et Ph. TRAEST, *Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen*, Gompel & Svacina, 2019, 1234-1235; E. BAEYENS, "Vrijheidsbeperkende voorwaarden bij een invrijheidstelling onder voorwaarden?", T. Strafr. 2020, 136-138.

GRONDWET - Art. 19 - Vrijheid van meningsuiting - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Bepalen van voorwaarden - Motiveringsplicht - Absolute noodzaak

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 10 - Vrijheid van meningsuiting - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Bepalen van voorwaarden - Motiveringsplicht - Absolute noodzaak

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Bepalen van voorwaarden - Vrijheid van meningsuiting - Motiveringsplicht - Absolute noodzaak

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 19 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 19 - Liberté d'expression - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Détermination de conditions - Obligation de motivation - Nécessité absolue

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 19 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 10 - Liberté d'expression - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Détermination de conditions - Obligation de motivation - Nécessité absolue

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 19 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Détermination de conditions - Liberté d'expression - Obligation de motivation - Nécessité absolue

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 19 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Beperking van grondrechten - Bepalen van voorwaarden - Vrijheid van meningsuiting - Motiveringsplicht - Absolute noodzaak

- Art. 10 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 19 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 35 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit de artikelen 35,§1 35,§3 en 36 Voorlopige Hechteniswet en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever geen limitatieve categorie heeft omschreven van voorwaarden verbonden aan de invrijheidstelling van de in verdenking gestelde, maar het aan de rechter heeft overgelaten de voorwaarden te bepalen die betrekking hebben op en aangepast zijn aan de redenen genoemd in artikel 16, §1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet van onder meer het recidivegevaar.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Keuze van voorwaarden - Recidivegevaar

- Artt. 16, § 1, 35, §§ 1 en 3, en 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Restrictions apportées à des droits fondamentaux - Détermination de conditions - Liberté d'expression - Obligation de motivation - Nécessité absolue

- Art. 10 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 19 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 35 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Il résulte des articles 35, §§ 1er et 3, et 36 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive et de ses travaux préparatoires que le législateur n'a pas défini de catégorie exhaustive de conditions assortissant la mise en liberté de l'inculpé, mais qu'il a laissé au juge le soin de déterminer les conditions visant les raisons mentionnées à l'article 16, § 1er, alinéa 4, de la loi du 20 juillet 1990 et adaptées à celles-ci, parmi lesquelles le risque de récidive.

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Choix des conditions - Risque de récidive

- Art. 16, § 1er, 35, § 1er et 3, et 36 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0491.N

19 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200519.2N.12](#)

AC nr. ...

Het staat aan het onderzoeksgerecht bij zijn beslissing over de uitvoering van een Europees Aanhoudingsbevel te oordelen of onder meer in het licht van het onttrekkingsgevaar de modaliteiten van de voorwaardelijke invrijheidstelling, de invrijheidstelling tegen borgstelling of de hechtenis onder de modaliteit van het elektronisch toezicht kunnen worden toegekend; daarbij kan het onderzoeksgerecht het al dan niet beschikken over een officiële woonplaats of verblijfplaats in aanmerking nemen.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Voorlopige hechtenis - Modaliteit van elektronisch toezicht - Beoordeling

- Art. 20, § 4 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Il appartient à la juridiction d'instruction qui statue sur l'exécution d'un mandat d'arrêt européen d'apprécier, à l'aune, entre autres, du risque de soustraction, si les modalités de la mise en liberté sous conditions, de la mise en liberté sous caution ou de la détention sous la modalité d'une surveillance électronique peuvent être accordées; ce faisant, la juridiction d'instruction peut prendre en considération la circonstance que l'intéressé dispose ou non d'un domicile ou d'un lieu de résidence officiel.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Détention préventive - Modalité de la surveillance électronique - Appréciation

- Art. 20, § 4 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

P.20.0495.F

20 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200520.2F.6](#)

AC nr. ...

Tegen de beslissing van de raadkamer die uitspraak doet over het beroep van de vreemdeling bij toepassing van artikel 71 Vreemdelingenwet, kan de minister of zijn gemachtigde hoger beroep instellen; de termijn van hoger beroep van vierentwintig uur loopt jegens de minister of zijn gemachtigde te rekenen van de datum van de betekening van de beschikking. (Impliciete oplossing).

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep van de minister of van zijn gemachtigde - Termijn - Aanvang

- Art. 72, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 30, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep van de minister of van zijn gemachtigde - Termijn - Aanvang

- Art. 72, derde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 30, § 2, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

La décision de la chambre du conseil statuant sur le recours de l'étranger en application de l'article 71 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers est susceptible d'appel de la part du ministre ou de son délégué; le délai d'appel de vingt-quatre heures court, pour le ministre ou son délégué, à compter du jour de la signification de l'ordonnance (solution implicite).

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Ordonnance de la chambre du conseil - Appel du ministre ou de son délégué - Délai - Prise de cours

- Art. 72, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 30, § 2, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Ordonnance de la chambre du conseil - Appel du ministre ou de son délégué - Délai - Prise de cours

- Art. 72, al. 3 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 30, § 2, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer de vreemdeling cassatieberoep instelt tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een vrijheidsberovende maatregel die twee maanden later verstrijkt, weet hij dat het Hof de behandeling ervan uiterlijk op die datum of in de week vóór die vervaldatum zal vaststellen, zodat de omstandigheid dat hij pas laattijdig op de hoogte werd gebracht van de datum van de rechtszitting, niet aantoonbaar dat hij zijn memorie onmogelijk binnen de termijn van vijftien dagen of, althans, uiterlijk een week vóór het instellen van zijn cassatieberoep heeft kunnen neerleggen (1). (1) Rekening houdend met de omstandigheid dat de eiser pas op 12 mei 2020 op de hoogte was gebracht van de vaststelling van de zaak op de rechtszitting van 20 mei 2020, besloot het OM tot de ontvankelijkheid van de memorie die werd neergelegd op 14 mei 2020, na het instellen van een cassatieberoep op 4 mei 2020.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting - Niet-naleving - Overmacht - Beoordeling

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Termijn van vijftien dagen vóór de rechtszitting - Niet-naleving - Overmacht - Beoordeling

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'il forme un pourvoi contre un arrêt de la chambre des mises en accusation statuant sur la légalité d'une mesure privative de liberté expirant deux mois plus tard, l'étranger sait que la Cour en fixera l'examen au plus tard à cette date ou dans la semaine précédant cette échéance en telle sorte que la circonstance qu'il n'a été informé que tardivement de la date de l'audience n'établit pas qu'il aurait été dans l'impossibilité de déposer son mémoire, sinon dans le respect du délai de quinze jours avant l'audience, à tout le moins au plus tard une semaine après l'introduction de son pourvoi (1). (1) Prenant en compte la circonstance que le demandeur n'avait été informé que le 12 mai 2020 de la fixation de la cause à l'audience du 20 mai 2020, le ministère public a conclu à la recevabilité du mémoire déposé le 14 mai 2020 à la suite d'un pourvoi formé le 4 mai 2020.

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Pourvoi en cassation - Délai pour le dépôt du mémoire - Délai de quinze jours avant l'audience - Non-respect - Force majeure - Appréciation

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle
POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Délai pour le dépôt du mémoire - Délai de quinze jours avant l'audience - Non-respect - Force majeure - Appréciation

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.20.0496.N

2 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.8](#)

AC nr. ...

De termijnen bepaald in de artikelen 95/4 en 95/5, § 1, Wet Strafvordering, zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid en zijn evenmin vervaltermijnen; de niet-naleving van die termijnen belet de strafuitvoeringsrechtbank niet zich uit te spreken over de terbeschikkingstelling van de veroordeelde (1). (1) Cass 31 mei 2016, AR P.16.0578.N, AC 2016, nr. 362.

Les délais prévus aux articles 95/4 et 95/5 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine ne sont prescrits ni à peine de nullité, ni à peine de déchéance; le non-respect de ces délais n'empêche pas le tribunal de l'application des peines de statuer sur la mise à disposition du condamné (1). (1) Cass 31 mai 2016, RG P.16.0578.N, Pas. 2016, n° 362.

STRAFUITVOERING - Strafvueroeringsrechtbank - Wet Strafvueroering - Artikelen 95/4 en 95/5 - Terbeschikkingstelling - Uivoeringsprocedure - Advies van het openbaar ministerie - Termijnen - Niet-naleving van de termijnen

- Artt. 95/4 en 95/5, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueroeringsmodaliteiten

- Artt. 95/4 en 95/5, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueroeringsmodaliteiten

- Artt. 95/4 en 95/5, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueroeringsmodaliteiten

Uit artikel 95/3, § 1, Wet Strafvueroering volgt dat de strafvueroeringsrechtbank die oordeelt in de uivoeringsprocedure van de terbeschikkingstelling, kennis moet kunnen nemen van een advies van de directeur dat uiterlijk vier maanden vóór het verstrijken van de hoofdstraf moet zijn uitgebracht, maar dit geldt enkel wanneer de veroordeelde gedetineerd is (1). (1) Cass. 24 juli 2012, AR P.12.1185.N, AC 2012, nr. 433.

STRAFUITVOERING - Strafvueroeringsrechtbank - Wet Strafvueroering - Artikel 95/3, §1 - Terbeschikkingstelling - Uivoeringsprocedure - Advies van de directeur

- Art. 95/3, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueroeringsmodaliteiten

- Art. 95/3, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueroeringsmodaliteiten

- Art. 95/3, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueroeringsmodaliteiten

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Loi du 17 mai 2006 - Articles 95/4 et 95/5 - Mise à disposition - Procédure d'exécution - Avis du ministère public - Délais - Non-respect des délais

- Art. 95/4 et 95/5, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/4 et 95/5, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/4 et 95/5, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Il résulte de l'article 95/3, § 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine que le tribunal de l'application des peines qui statue dans le cadre de la procédure d'exécution de la mise à disposition doit pouvoir prendre connaissance d'un avis du directeur, lequel doit être émis au plus tard quatre mois avant l'expiration de la peine principale, étant toutefois entendu que cette règle est uniquement applicable lorsque le condamné est en détention (1). (1) Cass. 24 juillet 2012, RG P. 12.1185.N, Pas. 2012, n° 433.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Loi du 17 mai 2006 - Article 95/3, § 1er - Mise à disposition - Procédure d'exécution - Avis du directeur

- Art. 95/3, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/3, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 95/3, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3, c, EVRM, 14.3, d, IVBPR, en 41 Handvest Grondrechten EU, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de eiser in cassatie onmogelijk kon worden uitgehaald om zich in persoon voor hem te verdedigen, maar aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een handeling van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of van duidelijkheid biedt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 41 - Onderzoek van de zaak door een rechter - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

La chambre des mises en accusation méconnaît les articles 6.3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 14.3, d, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, et 41 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, ainsi que par le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense lorsque, n'ayant pas constaté qu'il avait été impossible d'extraire le demandeur en cassation en vue de lui permettre de se défendre personnellement devant elle, elle a admis que le droit de comparution personnelle, garanti par l'article 6 de la Convention, puisse être suspendu par un acte qui, émanant d'une autorité judiciaire, ne constitue pas une loi ou une norme de droit interne présentant les mêmes qualités d'accessibilité et de précision (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Charte des droits fondamentaux - Article 41 - Examen de la cause par un juge - Etrangers faisant l'objet d'une mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Droit de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légalité

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Examen de la cause par un juge - Etrangers faisant l'objet d'une mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Droit de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légalité

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoek van de zaak door een rechter - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 3, d) - Examen de la cause par un juge - Etrangers faisant l'objet d'une mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Droit de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légalité

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Examen de la cause par un juge - Etrangers faisant l'objet d'une mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Chambre des mises en accusation - Droit de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légalité

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Examen de la cause par un juge - Chambre des mises en accusation - Droit de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légalité

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat de verdragsluitende Staten de aan het eerlijk proces inherente waarborgen kunnen inperken, maar artikel 15.1 voorziet in het recht om van de in het Verdrag bepaalde verplichtingen tijdelijk af te wijken, met name in geval van een noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, voor zover de ernst van de situatie die maatregel strikt vereist en op voorwaarde dat de secretaris-generaal van de Raad van Europa hiervan in kennis wordt gesteld; krachtens het legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel van de strafprocedure en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging moet dit recht om van de waarborgen van het eerlijk proces tijdelijk af te wijken, worden goedgekeurd door een interne rechtsregel die voor de betrokkenen toegankelijk en duidelijk is geformuleerd (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 15 - Artikel 15.1 - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Artikelen 6 en 15.1 EVRM - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Artikelen 6 en 15.1 EVRM - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op

L'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne prévoit pas que les Etats parties à celle-ci puissent restreindre les garanties inhérentes au procès équitable mais l'article 15.1 institue un droit de dérogation temporaire aux obligations prévues par la Convention, notamment en cas de danger vital pour la nation, dans la stricte mesure où la situation l'exige et à condition d'en informer le secrétaire général du Conseil de l'Europe; le principe de légalité et de prévisibilité de la procédure pénale et le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense commandent de subordonner ce droit de dérogation temporaire aux garanties du procès équitable, à l'adoption d'une norme de droit interne accessible aux personnes concernées et énoncée de manière précise (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 15 - Article 15, § 1er - Garanties inhérentes au procès équitable - Dérogation

- Art. 6 et 15, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Garanties inhérentes au procès équitable - Dérogation

- Art. 6 et 15, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Examen de la cause par un juge - Articles 6 et 15, § 1er Conv. D.H. - Garanties inhérentes au procès équitable - Dérogation

- Art. 6 et 15, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Articles 6 et 15, § 1er Conv. D.H. - Garanties inhérentes au procès équitable - Dérogation

- Art. 6 et 15, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

4 november 1950, te Rome

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het recht om in persoon te verschijnen, vastgelegd in de artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook in het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging, is van toepassing op de vreemdelingen die, vastgehouden met het oog op hun verwijdering, aan de rechterlijke macht het in de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet ingevoerde wettigheidsstoezicht willen voorleggen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 356.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 41 - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassingsgebied - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassingsgebied - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

novembre 1950

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Le droit de comparution personnelle consacré par les articles 6.3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 14.3, d, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, et 41 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, ainsi que par le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense est applicable aux étrangers qui, privés de liberté en vue d'éloignement, entendent soumettre au pouvoir judiciaire le contrôle de légalité institué par les articles 71 et 72 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Charte des droits fondamentaux - Article 41 - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit de comparaître en personne à l'audience - Champ d'application - Etrangers faisant l'objet d'une mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Examen de la cause par un juge - Droit de comparaître en personne à l'audience - Champ d'application - Etrangers faisant l'objet d'une mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassingsgebied - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassingsgebied - Vreemdelingen tegen wie een vasthoudingsmaatregel werd genomen - Beroep bij de rechterlijke macht

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Toepassing

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit de comparaître en personne à l'audience - Champ d'application - Etrangers faisant l'objet d'une mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 3, d) - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit de comparaître en personne à l'audience - Champ d'application - Etrangers faisant l'objet d'une mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Droit de comparaître en personne à l'audience - Application

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De artikelen 6.3.c, EVRM, 14.3, d), IVBPR en 41 Handvest Grondrechten EU, alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en er zich voor hem te kunnen verdedigen.

Les articles 6.3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 14.3, d, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, et 41 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, ainsi que le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense, consacrent le droit, pour toute personne dont la cause doit être examinée par un juge, de comparaître à l'audience, d'être entendue et de se défendre en personne devant lui (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Recht om gehoord te worden en zich te verdedigen

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit de comparaître en personne à l'audience - Droit d'être entendu et de se défendre

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

EUROPESE UNIE - Algemeen - Handvest van de grondrechten - Artikel 41 - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Recht om gehoord te worden en zich te verdedigen

UNION EUROPEENNE - Généralités - Charte des droits fondamentaux - Article 41 - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit de comparaître en personne à l'audience - Droit d'être entendu et de se défendre

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Recht om gehoord te worden en zich te verdedigen

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 3, d) - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit de comparaître en personne à l'audience - Droit d'être entendu et de se défendre

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting - Recht om gehoord te worden en zich te verdedigen

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit de comparaître en personne à l'audience - Droit d'être entendu et de se défendre

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 41 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 41 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

P.20.0500.N

16 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200616.2N.5](#)

AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat bij toepassing van artikel 21bis, § 7, Wetboek van Strafvordering het hoger beroep van de eiseres ongegrond verklaart tegen de afwijzende beschikking van de procureur des Konings, om inzage in en afschrift van een strafdossier betreffende een opsporingsonderzoek te verkrijgen is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en die beslissing valt evenmin onder een van de uitzonderingsgevallen van het tweede lid van dit artikel; het cassatieberoep is niet ontvankelijk.

L'arrêt de la chambre des mises en accusation qui, en application de l'article 21bis, § 7, du Code d'instruction criminelle, déclare non fondé l'appel formé par la demanderesse contre l'ordonnance rendue par le procureur du Roi rejetant la demande visant à consulter et à obtenir copie d'un dossier répressif relatif à une information, ne constitue pas une décision définitive au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle et cette décision ne relève pas davantage d'une des exceptions visées à l'alinéa 2 dudit article ; le pourvoi est irrecevable.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opsporingsonderzoek - Beslissing over inzage en afschrift van een strafdossier

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Chambre des mises en accusation - Information - Décision rendue sur la demande visant à consulter et à obtenir copie d'un dossier répressif

P.20.0505.N

6 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.12](#)

AC nr. ...

De eigenaar die een aanhangwagen waarvoor een verzekeringsplicht geldt, in het verkeer brengt zonder het voorafgaandelijk sluiten van een WAM-verzekering is strafbaar; het al dan niet gekoppeld zijn van de aanhangwagen aan een trekker doet aan deze strafbaarheid niet af (1). (1) Zie concl. OM.

Le propriétaire qui met en circulation une remorque pour laquelle l'obligation d'assurance est de rigueur, sans avoir préalablement conclu une assurance en matière de responsabilité civile, est punissable; que la remorque soit ou non attelée à un véhicule tracteur ne change rien à ce caractère répréhensible (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Met een motorrijtuig gelijkgestelde aanhangwagen - Koppeling - Verzekeringsplicht

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Remorque assimilée à un véhicule automoteur - Attelage - Obligation d'assurance

- Artt. 1, 2, § 1, eerste en tweede lid, en 22, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 1, 2, § 1er, al. 1er et 2, et 22, § 1er, al. 1er L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

P.20.0510.N

3 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.2](#)

AC nr. ...

De appelrechters die goederen verbeurdverklaren niet op grond van de artikelen 42, 1°, en 43, eerste lid, Strafwetboek, maar louter op grond van artikel 4, § 6, Drugswet, dienen de redenen aan te geven waarom die facultatieve straf wordt opgelegd (1). (1) A. DE NAUW, Drugs, in APR, 2012, 2de editie, p. 67, nr. 100.

Les juges d'appel qui n'ont pas ordonné la confiscation des marchandises sur le fondement des articles 42, 1°, et 43, alinéa 1er, du Code pénal, mais uniquement sur la base de l'article 4, § 6, de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes, sont tenus d'énoncer les raisons pour lesquelles cette peine facultative est infligée. (1). (1) A. DE NAUW, Drugs, dans APR, 2012, 2ème éd., p. 67, n° 100.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hof van beroep - Verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Motivering

- Artt. 42, 1°, en 43, eerste lid Strafwetboek
- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 4, § 6, Drugswet - Motivering

- Artt. 42, 1°, en 43, eerste lid Strafwetboek
- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Artikel 4, § 6, Drugswet - Verbeurdverklaring - Motivering

- Artt. 42, 1°, en 43, eerste lid Strafwetboek
- Art. 4, § 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Cour d'appel - Confiscation - Loi du 24 février 1921, art. 4, § 6 - Motivation

- Art. 42, 1°, et 43, al. 1er Code pénal
- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Loi du 24 février 1921, art. 4, § 6 - Motivation

- Art. 42, 1°, et 43, al. 1er Code pénal
- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Loi du 24 février 1921, art. 4, § 6 - Confiscation - Motivation

- Art. 42, 1°, et 43, al. 1er Code pénal
- Art. 4, § 6 L. du 24 février 1921

Bij gebrek aan conclusie van de persoon tegen wie het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en die zich beroept op de toepassing van artikel 4, 4° en 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, waarbij hij respectievelijk wijst op de feitelijke omstandigheden die volgens hem verantwoord zijn waarom zijn overlevering aan de uitvaardigende lidstaat een gevaar voor zijn gezondheid zou vormen, en op de bevoegdheid van de Belgische gerechten om van de in die staat berechte feiten kennis te nemen, dienen de onderzoeksgerechten niet ambtshalve de redenen op te geven waarom die gronden van verplichte weigering tot tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel volgens hen niet van toepassing zijn (1). (1) Het Hof, dat aldus vaststelt dat het middel "nieuw" en niet ontvankelijk is, hoefde niet eraan te herinneren: - met betrekking tot het eerste middel, dat, "gelet op het beginsel van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten waarop het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten berust, de weigering tot overlevering moet worden verantwoord met omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de rechten van betrokkene, die het vermoeden van eerbiediging van die rechten, dat de uitvaardigende lidstaat geniet, kunnen weerleggen; het risico op schending van fundamentele rechten kan niet worden aangetoond op grond van loutere vermoedens of speculaties" (Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443), noch, - met betrekking tot het tweede middel, dat "voor de toepassing van de weigeringsgrond vervat in artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel niet alleen is vereist dat de strafvordering of de straf volgens de Belgische wet is verjaard, maar ook dat de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten; de tweede voorwaarde heeft betrekking op de vervolgbaarheid in België van de feiten die aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag liggen" (ibid.).

En l'absence de conclusions de la personne faisant l'objet du mandat d'arrêt européen, invoquant l'application de l'article 4, 4° et 5°, de la loi du 19 décembre 2003 et indiquant, respectivement, les circonstances de fait qui justifient, à son estime, le risque auquel sa remise à l'État d'émission exposerait sa santé, et la compétence des juridictions belges pour connaître des faits jugés dans l'État précité, les juridictions d'instruction ne sont pas tenues de mentionner d'office les raisons pour lesquelles elles considèrent que ces causes de refus obligatoire de l'exécution du mandat d'arrêt européen ne sont pas applicables (1). (1) Constatant ainsi que le moyen, « nouveau », est irrecevable, la Cour ne devait pas rappeler: - quant au premier moyen, que « compte tenu du principe de confiance mutuelle entre les États membres sur lequel repose le mandat d'arrêt européen et les procédures de remise entre les États membres, le refus de remise doit être justifié par des éléments circonstanciés indiquant un danger manifeste pour les droits de l'intéressé et aptes à renverser la présomption de respect de ces droits dont l'État d'émission bénéficie; le risque d'une violation de droits fondamentaux ne peut être établi par de simples présomptions ou spéculations » (Cass. 10 août 2016, RG P.16.0889.N, Pas. 2016, n° 443), ni, - quant au second moyen, que « pour que s'applique le motif de refus consacré à l'article 4, 4°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen, il n'est pas seulement requis qu'il y ait prescription de l'action publique ou de la peine selon la loi belge, mais également que les juridictions belges soient compétentes pour connaître des faits; la seconde condition concerne la possibilité de poursuivre en Belgique les faits à la base du mandat d'arrêt européen » (ibid.).

Geen conclusie die zich beroept op een gevaar voor de gezondheid, gelet op de Covid-19-pandemie, of op de bevoegdheid van de Belgische gerechten om van de in de uitvaardigende staat berechte feiten kennis te nemen - Motiveringsplicht

- Art. 4, 4° et 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

19, ou la compétence des juridictions belges pour connaître des faits jugés dans l'Etat précité - Obligation de motivation

- Art. 4, 4° et 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Artikel 267 VWEU verplicht een nationaal rechtscollege niet om een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen wanneer de interpretatie van de akte duidelijk is, wanneer de vraag niet relevant is voor de zaak waarvan het kennisneemt, wanneer de in het geding zijnde gemeenschapsbepaling reeds door het Hof van Justitie werd geïnterpreteerd of wanneer de correcte toepassing van het recht van de Europese Unie zo voor de hand ligt dat zij geen ruimte laat voor redelijke twijfel (1). (1) Cass. 11 maart 2015, AR P.14.1677.F, AC 2015, nr. 183, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. ; HvJ 6 oktober 1982, Cilfit e.a. t. Ministero della Sanità, nr. C-283/81, Rec. C.J.U.E, 1982, p. 3415.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om de vraag te stellen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Nationaal rechtscollege - Verplichting om de vraag te stellen

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

L'article 267 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne n'impose pas à une juridiction nationale de poser une question préjudicielle à la Cour de justice de l'Union européenne lorsque l'interprétation de l'acte est claire, si la question n'est pas pertinente au regard de l'affaire dont elle est saisie, si la disposition communautaire en cause a déjà fait l'objet d'une interprétation de la part de la Cour de justice ou encore lorsque l'application correcte du droit de l'Union européenne s'impose avec une telle évidence qu'elle ne laisse place à aucun doute raisonnable (1). (1) Cass. 11 mars 2015, RG P.14.1677.F, Pas. 2015, n° 183, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; C.J.U.E. 6 octobre 1982, Cilfit e.a. c. Ministero della Sanità, n° C-283/81, Rec. C.J.U.E, 1982, p. 3415.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de Justice de l'Union européenne - Juridiction nationale - Obligation de poser la question

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Cour de Justice de l'Union européenne - Juridiction nationale - Obligation de poser la question

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

De gewettigde verdenking veronderstelt dat de ingeroepen omstandigheden van die aard zijn dat er twijfel kan ontstaan omtrent de onpartijdigheid en objectiviteit van de betrokken rechtbank in zijn geheel, en niet van een afdeling ervan; het verzoek tot onttrekking waarin niet wordt aangevoerd dat alle leden van de betrokken rechtbank bestaande uit meerdere afdelingen geen kennis kunnen nemen van de zaak, is derhalve onontvankelijk (1). (1) Cass. 9 januari 2015, AR C.14.0586.N, AC 2015, nr. 9 met concl. van advocaat-generaal D. Thijs.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking -
Meerdere afdelingen van de rechtbank - Ontvankelijkheid

La suspicion légitime suppose que les circonstances invoquées sont de nature à faire naître un doute quant à l'impartialité et l'objectivité de l'ensemble du tribunal saisi et non d'une chambre ou d'une division de celui-ci; la demande de dessaisissement qui n'invoque pas que l'ensemble des membres du tribunal saisi, qui comprend plusieurs divisions, ne peut prendre connaissance de la cause, est, dès lors, irrecevable (1). (1) Cass. 9 janvier 2015, RG C.14.0586.N, Pas. 2015, n° 9, avec concl. de M. Thijs, avocat général, publiées à leur date dans AC

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive -
Demande de dessaisissement - Suspicion légitime - Plusieurs
divisions du tribunal - Recevabilité

Het door artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde verzoek tot verwijzing van de ene naar de andere rechtbank moet bewijskrachtige en nauwkeurige feiten aandragen die, indien ze juist blijken, gewettigde verdenking kunnen meebrengen over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid, die wordt vermoed, van alle magistraten waaruit het rechtscollege is samengesteld (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0813.N, AC 2015, nr. 432; Cass. 8 oktober 2013, AR P.13.1534.N, AC 2013, nr. 507; Cass. 30 juni 2010, AR P.10.1072.F, AC 2010, nr. 474; Zie alg. M. DE SWAEF, "Cassatie en het openbaar ministerie", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 133-138; R. DECLERCQ, "Verwijzing van de ene rechtbank naar de andere", Comm. Sr. 2014, 46p.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Strafzaken - Verzoek tot onttrekking - Gewettigde verdenking -
Gegrontheid
- Art. 542, tweede lid Wetboek van Strafvordering

La requête en renvoi d'un tribunal à un autre visée à l'article 542, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle doit présenter des faits probants et précis qui, s'ils s'avèrent exacts, peuvent révéler une suspicion légitime quant à l'indépendance et à l'impartialité présumées de tous les MAGISTRATS qui composent la juridiction (1). (1) CCass. 23 juin 2015, RG P.15.0813.N, Pas. 2015, n° 432 ; Cass. 8 octobre 2013, RG P.13.1534.N, Pas. 2013, n° 507 ; Cass. 30 juin 2010, RG P.10.1072.F, Pas. 2010, n° 474. Voir gén. M. DE SWAEF, "Cassatie en het openbaar ministerie", dans Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 133-138 ; R. DECLERCQ, "Verwijzing van de ene rechtbank naar de andere", Comm. Str. 2014, 46.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive -
Demande de dessaisissement - Suspicion légitime - Bien-fondé
- Art. 542, al. 2 Code d'Instruction criminelle

De gegevens opgeleverd door het onderzoek kunnen dienen om de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking zo nodig uit te leggen en dit belet niet dat deze uitlegging de aanpassing van de incriminatieperiode of de datum van de in die akte vermelde telastlegging kan vereisen; bijgevolg kan de rechter niet weigeren rekening te houden met de bijkomende gegevens die de partijen hem voorleggen om de feiten precies in tijd te situeren omdat die gegevens niet overeenstemmen met de in de akte van aanhangigmaking opgegeven incriminatieperiode of enkel blijken uit andere stukken dan deze waarnaar de akte van aanhangigmaking uitdrukkelijk verwijst.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Akte van aanhangigmaking - Gegevens van het onderzoek - Bepaling door de rechter

STRAFVORDERING - Adiëren van de strafrechter - Akte van aanhangigmaking - Gegevens van het onderzoek - Bepaling door de rechter

Het vonnisgerecht bepaalt aan de hand van de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking welke feiten het voorwerp uitmaken van die akte en bij de beoordeling van de draagwijdte van de akte van aanhangigmaking moet dat gerecht bovendien de stukken betrekken waarnaar de in deze akte opgenomen telastlegging uitdrukkelijk verwijst (1); dit houdt echter niet in dat de rechter steeds door deze stukken gebonden is. (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Akte van aanhangigmaking - Bepaling door de rechter

Les éléments découlant de l'instruction peuvent, au besoin, servir à interpréter la teneur de l'acte de saisine, ce qui n'empêche pas que cette interprétation puisse requérir l'adaptation de la période d'incrimination ou de la date de la prévention figurant dans cet acte; dès lors, le juge ne peut refuser de prendre en considération les éléments complémentaires qui lui sont soumis par les parties pour situer ces faits dans le temps avec précision, au motif que ces éléments ne correspondent pas à la période d'incrimination indiquée dans l'acte de saisine ou découlent uniquement de pièces autres que celles auxquelles cet acte renvoie expressément.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Acte de saisine - Éléments de l'instruction - Détermination par le juge

ACTION PUBLIQUE - Saisine du juge pénal - Acte de saisine - Éléments de l'instruction - Détermination par le juge

En se basant sur les termes de l'acte de saisine, la juridiction de jugement détermine quels faits font l'objet de cet acte et, pour apprécier la portée de celui-ci, cette juridiction doit également tenir compte des pièces auxquelles la prévention mentionnée dans cet acte fait expressément référence (1); cela n'implique toutefois pas que le juge soit toujours tenu par ces pièces. (1) Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0180.N, Pas. 2017, n° 666.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Acte de saisine - Détermination par le juge

In correctionele en politiezaken maakt de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding om te verschijnen voor het vonnisgerecht niet de daarin vervatte kwalificatie bij het vonnisgerecht aanhangig, maar wel de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag liggen; die kwalificatie is voorlopig en het vonnisgerecht heeft de plicht om aan de feiten hun juiste omschrijving te geven en daartoe behoort ook het zo nauwkeurig mogelijk bepalen van de datum waarop of de periode waarin die feiten zouden hebben plaatsgevonden (1). (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Adiëren van de strafrechter - Akte van aanhangigmaking - Kwalificatie van de feiten - Datum van de feiten - Verplichting van de rechter

STRAFVORDERING - Adiëren van de strafrechter - Akte van aanhangigmaking - Incriminatieperiode - Voorwerp

Wanneer verscheidene misdrijven die de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, zich in de tijd situeren binnen een bepaalde periode zonder nadere precisering, houdt dit in dat de feiten die daarvan het voorwerp zijn, werden gepleegd op elk ogenblik binnen die periode, in welk geval de rechter om de aanvangsdatum van de verjaring te bepalen, het laatst gepleegde feit zo nauwkeurig mogelijk in de tijd dient te situeren; slechts indien de rechter vaststelt dat zulks onmogelijk is en dat geen precieze aanvangsdatum van de verjaringstermijn kan worden bepaald, kan hij de voor de beklaagde meest gunstige datum in aanmerking nemen (1). (1) Cass. 20 december 2016, AR P.16.0382.N, AC 2016, nr. 739.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Misdrijven - Eenheid van opzet - Periode zonder nadere precisering - Aanvangsdatum van de verjaring

En matière correctionnelle et de police, la décision de renvoi de la juridiction d'instruction ou la citation à comparaître devant la juridiction de jugement ne saisit pas la juridiction de jugement de la qualification qui y figure, mais des faits tels qu'ils ressortent des pièces de l'instruction et qui fondent l'acte de saisine; cette qualification est provisoire et il incombe à la juridiction de jugement de donner aux faits leur qualification exacte, et il s'agit notamment aussi de déterminer le plus précisément possible la date ou la période à laquelle ces faits auraient eu lieu (1). (1) Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0180.N, Pas. 2017, n° 666.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Saisine du juge pénal - Acte de saisine - Qualification des faits - Date des faits - Devoir du juge

ACTION PUBLIQUE - Saisine du juge pénal - Acte de saisine - Période d'incrimination - Objet

Lorsque l'intention délictueuse identique dont procèdent plusieurs infractions se situe dans le temps dans une période déterminée, sans que des dates aient été précisées, cela implique que les faits qui en sont l'objet ont été commis à tout moment durant cette période, auquel cas, pour déterminer le point de départ de la prescription de l'action publique, le juge doit situer le plus précisément possible dans le temps le dernier fait commis; ce n'est que s'il constate que c'est impossible et qu'un point de départ précis de la prescription ne peut être établi, que le juge peut prendre en considération la date la plus favorable au prévenu (1). (1) Cass. 20 décembre 2016, RG P.16.0382.N, Pas. 2016, n° 739.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Généralités - Infractions - Unité d'intention - Période sans autre précision - Point de départ de la prescription

Uit de samenhang tussen artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, en de artikelen 16, § 6, 21, § 4, en 30 Voorlopige Hechteniswet volgt dat de identiteit van een partij die in het aanhoudingsbevel per vergissing werd vermeld, mag worden verbeterd; artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is van algemene toepassing, zonder uitzondering van het geval waarin de vergissing werd begaan naar aanleiding van de toetsing van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten. (wat betreft een vergissing in de beslissing van de raadkamer over de handhaving van de voorlopige hechtenis); Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0335.N, AC 2014, nr. 175; Cass. 7 juni 2011, AR P.11.0999.N, AC 2011, nr. 387; Cass. 12 oktober 2010, AR P.10.1575.F, AC 2010, nr. 594; Cass. 13 december 2005, AR P.05.1567.N, AC 2005, nr. 670; Cass. 15 december 2004, AR P.04.1590.F, AC 2004, nr. 613; Cass. 26 maart 1996, AR P.96.0359.N, AC 1996, nr. 104; JEAN DE CODT, « L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive », noot onder Bruxelles, mis.acc., 17 september 2002, Rev.dr.pén.crim., 2003, p. 313 e.v.

Il résulte de la combinaison des articles 794, alinéa 1er, du Code judiciaire et 16, § 6, 21, § 4, et 30 de la loi du 20 juillet 1990 que la rectification de l'identité d'une partie erronément indiquée dans le mandat d'arrêt est permise; l'article 794, alinéa 1er, du Code judiciaire est d'application générale, sans excepter l'hypothèse où c'est à l'occasion du contrôle de la détention préventive que l'erreur a été commise (1). (1) Voir ibid. (quant à une erreur dans la décision de la chambre du conseil statuant sur le maintien de la détention préventive); Cass. 4 mars 2014, RG P.14.0335.N, Pas. 2014, n° 175; Cass. 7 juin 2011, RG P.11.0999.N, Pas. 2011, n° 387; Cass. 12 octobre 2010, RG P.10.1575.F, Pas. 2010, n° 594; Cass. 13 décembre 2005, RG P.05.1567.N, Pas. 2005, n° 670; Cass. 15 décembre 2004, RG P.04.1590.F, Pas. 2004, n° 613; Cass. 26 mars 1996, RG P.96.0359.N, Pas. 1996, n° 104; Jean DE CODT, « L'erreur matérielle et sa rectification devant la juridiction répressive », note sous Bruxelles, mis.acc., 17 septembre 2002, Rev.dr.pén.crim., 2003, pp. 313 et s.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Verschrijving - Identiteit van de inverdenkinggestelde - Verbetering

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 16, § 6, 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verschrijving - Identiteit van de inverdenkinggestelde en inverdenkingstelling - Hoger beroep - Verbetering

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 16, § 6, 21, § 4, en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Erreur matérielle - Identité de l'inculpé - Rectification

- Art. 794, al. 1er Code judiciaire
- Art. 16, § 6, 21, § 4, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Détention préventive - Maintien - Erreur matérielle - Identité de l'inculpé et inculpation - Appel - Rectification

- Art. 794, al. 1er Code judiciaire
- Art. 16, § 6, 21, § 4, et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze in feite of een onjuiste vermelding in een beslissing een verschrijving is die hij mag verbeteren; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of die onverenigbaar zijn met het begrip verschrijving (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Onjuiste vermelding in een akte - Verschrijving - Verbetering door de rechter - Marginale toetsing

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Onjuiste vermelding in een akte - Verschrijving - Bevoegdheid van het Hof van Cassatie

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Onjuiste vermelding in een akte - Verschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof van Cassatie

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

De verschrijving die de rechter mag verbeteren, is een schrijffout, namelijk een onachtzaamheid die de wettigheid of de regelmatigheid van de beslissing niet aantast en waarvan de rechtzetting de in de verbeterde beslissing vastgelegde rechten of de door haar bevolen maatregelen ongewijzigd laat (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0439.F, AC 2019, nr. 272, en de verwijzingen in de voetnoten.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Verschrijving

- Art. 794 Gerechtelijk Wetboek

Le juge apprécie souverainement, en fait, si une mention inexacte dans une décision découle d'une erreur matérielle qu'il est autorisé à rectifier; la Cour vérifie si, de ses constatations, le juge ne déduit pas des conséquences sans lien avec elles ou qui sont inconciliables avec la notion d'erreur matérielle (1). (1) Cass. 8 mai 2019, RG P.19.0439.F, Pas. 2019, n° 272, et réf. en note.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Matière répressive - Mention inexacte dans un acte - Erreur matérielle - Rectification par le juge - Contrôle marginal

- Art. 794 Code judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Mention inexacte dans un acte - Erreur matérielle - Pouvoir de la Cour de cassation

- Art. 794 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Mention inexacte dans un acte - Erreur matérielle - Appréciation souveraine par le juge du fond - Pouvoir de la Cour de cassation

- Art. 794 Code judiciaire

L'erreur matérielle, que le juge peut rectifier, est une erreur de plume, autrement dit une inadvertance qui ne porte pas atteinte à la légalité ou à la régularité de la décision et dont le redressement laisse intacts les droits que la décision rectifiée a consacrés ou les mesures qu'elle a ordonnées (1). (1) Cass. 8 mai 2019, RG P.19.0439.F, Pas. 2019, n° 272, et réf. en note.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Erreur matérielle

- Art. 794 Code judiciaire

De gemeenschappelijke delen van een flatgebouw maken geen deel uit van de woning, in de zin van artikel 15 Grondwet, van de personen die in dat gebouw een flat bewonen (1). (1) Cass. 14 januari 1987, AR 5516, AC 1986-87, nr. 283, R.W., 1986-87, p. 2784-2785, met noot A. VANDEPLAS, "Huiszoeking in een flatgebouw", en geciteerd in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 467 en 473, en noot 414, en in Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, Larcier, 2018, p. 521, noot 1249: « les 'communs' d'un immeuble à appartements multiples ne font pas partie du domicile, au sens de l'article 10 de la Constitution, des personnes qui occupent un appartement dans cet immeuble » (de auteur onderstreept evenwel dat de politieagenten de gemeenschappelijke delen niet door braak enz. kunnen betreden indien de toegang tot die delen is uitgerust met apparatuur die de vrije toegang belemmert).

Les parties communes d'un immeuble à appartements multiples ne font pas partie du domicile, au sens de l'article 15 de la Constitution, des personnes qui occupent un appartement dans cet immeuble (1). (1) Cass. 14 janvier 1987, RG 5516, Pas. 1987, n° 283, R.W., 1986-87, p. 2784-2785, avec note d'A. VANDEPLAS, « Huiszoeking in een flatgebouw », et cité in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, pp. 467 et 473, et note 414, et in Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, Larcier, 2018, p. 521, note 1249: « les ? communs' d'un immeuble à appartements multiples ne font pas partie du domicile, au sens de l'article 10 de la Constitution, des personnes qui occupent un appartement dans cet immeuble » (l'auteur souligne cependant que les policiers ne peuvent pénétrer par effraction etc. aux communs si l'accès de ceux-ci est muni d'un dispositif empêchant le libre accès).

GRONDWET - Art. 15 - Woonplaats

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 1 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Woonplaats

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 1 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Woonplaats

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 1 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

WOONPLAATS - Verschrijving - Identiteit van de

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 15 - Domicile

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 1er L. du 7 juin 1969

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Domicile

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 1er L. du 7 juin 1969

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Domicile

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 1er L. du 7 juin 1969

DOMICILE - Erreur matérielle - Identité de l'inculpé - Rectification

inverdenkinggestelde - Verbetering

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 1 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 1er L. du 7 juin 1969

P.20.0526.F

30 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.10](#)

AC nr. ...

Artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat indien de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen niet in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden gevonden, de rechter de geldwaarde ervan raamt en dat de verbeurdverklaring betrekking heeft op een daarmee overeenstemmend bedrag; de feitenrechter gaat in feite over tot die raming van de rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen die niet in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden gevonden, voor zover ze voortkomen uit de telastleggingen die vermeld worden in de schriftelijke vordering van de procureur des Konings die door de rechter bewezen werden verklaard.

Conformément à l'article 43bis, alinéa 2, du Code pénal, si les avantages patrimoniaux tirés directement de l'infraction ne peuvent être trouvés dans le patrimoine du condamné, le juge procédera à leur évaluation monétaire et la confiscation portera sur une somme d'argent qui leur sera équivalente: le juge du fond procède en fait à cette évaluation des avantages patrimoniaux directement tirés de l'infraction qui ne peuvent être trouvés dans le patrimoine du condamné, pour autant qu'ils proviennent des préventions énoncées dans la réquisition écrite du procureur du Roi que le juge a déclarées établies.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Raming van de voordelen - Verbeurdverklaring bij equivalent - Feitelijke raming

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantages patrimoniaux tirés directement de l'infraction - Evaluation des avantages - Confiscation par équivalent - Evaluation en fait

- Art. 43bis, al. 2 Code pénal

Het arrest motiveert de straf van verbeurdverklaring niet regelmatig wanneer het de redenen niet vermeldt waarom de appelrechters hetzij geoordeeld hebben dat dit bedrag overeenstemde met de raming van de vermogensvoordelen die rechtstreeks, geheel of gedeeltelijk, uit de bewezen verklaarde feiten waren verkregen, terwijl sommige van die tegoeden ten laste van medebeklaagden in beslag waren genomen en verbeurd waren verklaard, hetzij geoordeeld hebben dat, bij gebrek aan gegevens voor een nauwkeurigere raming, de door de eiser uit de misdrijven verkregen voordelen ex aequo et bono moesten worden geraamd (1). (1) Zie Cass. 3 februari 2015, AR P.14.1344.N, AC 2015, nr. 82.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Motivering van de straf - Straf van verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring bij equivalent - Motiveringsplicht

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen - Raming van de voordelen - Verbeurdverklaring bij equivalent - Motiveringsplicht

- Art. 43bis, tweede lid Strafwetboek

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Ne motive pas régulièrement la peine de confiscation l'arrêt qui ne précise pas les motifs pour lesquels les juges d'appel ont, ou bien considéré que le montant de la confiscation correspondait à l'évaluation des avantages patrimoniaux directement tirés de tout ou partie des faits déclarés établis, alors que certains de ces avoirs ont par ailleurs été saisis et confisqués à charge de coprévenus, ou bien estimé qu'à défaut d'éléments de nature à permettre une évaluation plus précise, les profits tirés des infractions par le prévenus devaient être évalués ex aequo et bono (1). (1) Voir Cass. 3 février 2015, RG P.14.1344.N, Pas. 2015, n° 82.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Motivation de la peine - Peine de confiscation - Confiscation par équivalent - Obligation de motivation

- Art. 43bis, al. 2 Code pénal

- Art. 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantages patrimoniaux tirés directement de l'infraction - Evaluation des avantages - Confiscation par équivalent - Obligation de motivation

- Art. 43bis, al. 2 Code pénal

- Art. 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.20.0527.N

29 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.6](#)

AC nr. ...

De regel van artikel 4, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dat de aanwezigheid van het openbaar ministerie niet is verplicht wanneer bij de strafrechter alleen de burgerlijke belangen aanhangig zijn belet niet dat het openbaar ministerie aanwezig is op de rechtszitting waarop de strafrechter de burgerlijke rechtsvordering behandelt en zijn advies over de beoordeling van die vordering kenbaar maakt; aangezien de partijen over dat advies tegenspraak kunnen voeren, kan hun recht op een eerlijk proces en hun recht van verdediging niet zijn miskend.

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtszitting - Advies van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de

La règle de l'article 4, dernier alinéa, de la loi du 17 avril 1878 contenant le Titre préliminaire du Code de procédure pénale, selon laquelle la présence du ministère public n'est pas obligatoire lorsque le juge pénal est saisi uniquement des intérêts civils, n'empêche pas le ministère public d'être présent et de communiquer son avis sur l'appréciation de l'action civile à l'audience à laquelle le juge pénal examine cette action; dès lors que les parties peuvent contredire ledit avis, leur droit à un procès équitable et leurs droits de défense ne sont pas méconnus.

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Action civile - Audience - Avis du ministère public - Droits de la défense - Influence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de

mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtszitting - Advies van het openbaar ministerie - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTBANKEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtszitting - Advies van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Rechtszitting - Advies van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, laatste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Geen enkele wetsbepaling verbiedt dat het openbaar ministerie, dat overeenkomstig artikel 140 Gerechtelijk Wetboek waakt over de regelmatigheid van de dienst van de hoven en rechtbanken, aanwezig is bij een uitspraak die uitsluitend betrekking heeft op de burgerlijke rechtsvordering.

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 140 Gerechtelijk Wetboek

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Invloed

- Art. 140 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Uitspraak - Aanwezigheid van het openbaar ministerie - Recht van verdediging - Invloed

- Art. 140 Gerechtelijk Wetboek

l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, dernier al. L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Action civile - Audience - Avis du ministère public - Influence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, dernier al. L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action civile - Audience - Avis du ministère public - Droits de la défense - Influence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, dernier al. L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Action civile - Audience - Avis du ministère public - Droits de la défense - Influence

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, dernier al. L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Aucune disposition légale n'interdit au ministère public, lequel veille à la régularité du service des cours et tribunaux conformément à l'article 140 du Code judiciaire, d'être présent lors de la prononciation qui porte exclusivement sur l'action civile.

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Action civile - Prononciation - Présence du ministère public - Droits de la défense - Influence

- Art. 140 Code judiciaire

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Action civile - Prononciation - Présence du ministère public - Influence

- Art. 140 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action civile - Prononciation - Présence du ministère public - Droits de la défense - Influence

- Art. 140 Code judiciaire

De afronding zoals bepaald in punt 4.3.4. van bijlage 2 bij het KB Ademtest- en analyse, houdt in dat een meting die op een duizendste nauwkeurig is, moet worden afgerond op een honderdste, namelijk op een hoger cijfer indien het duizendste dit hoger cijfer het dichtst benadert of op een lager cijfer indien het duizendste dit lager cijfer benadert; de afronding geschiedt niet op drie cijfers na de komma.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 59 - Ademanalyse - Nauwkeurighedsvoorschriften - Foutmarge - Afronding

- Bijlage 2, punt 4.3.4 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

Uit de samenhang van artikel 59, § 3, Wegverkeerswet, artikel 26 KB Ademtest- en analysetoestellen en punten 3.6 en 4.3.3 van de bijlage 2 KB Ademtest- en analysetoestellen volgt dat wanneer een tweede ademanalyse wordt uitgevoerd, een derde ademanalyse moet worden uitgevoerd indien het tweede resultaat hoger of lager is dan de door de nauwkeurighedsvoorschriften bepaalde maximaal toegelaten afwijzing op het resultaat van de eerste analyse en niet op het resultaat van de tweede analyse.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 59 - Ademanalyse - Nauwkeurighedsvoorschriften - Foutmarge - Berekening

- Art. 59, § 3 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 26 en bijlage 2, punten 3.6 en 4.3.3 KB 21 april 2007 betreffende de ademtesttoestellen en de ademanalysetoestellen

L'arrondissement tel que prévu au point 4.3.4 de l'annexe 2 à l'arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine signifie qu'une mesure au millième près doit être arrondie au centième, à savoir au chiffre supérieur si le millième est plus proche de ce chiffre supérieur, ou au chiffre inférieur si le millième est plus proche de ce chiffre inférieur; l'arrondissement ne s'effectue pas sur les trois chiffres après la virgule.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 59 - Analyse de l'haleine - Prescriptions de précision - Marge d'erreur - Arrondissement

- Annexe 2, point 4.3.4 A.R. du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de haleine

Il résulte de la combinaison des articles 59, § 3, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière et 26 de l'arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine et des points 3.6 et 4.3.3 de l'annexe 2 à l'arrêté royal du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de l'haleine que s'il est procédé à une deuxième analyse de l'haleine, une troisième analyse de l'haleine doit être effectuée si le second résultat est supérieur ou inférieur à l'erreur maximale autorisée définie par les prescriptions de précision sur le résultat de la première analyse et non sur le résultat de la seconde analyse.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 59 - Analyse de l'haleine - Prescriptions de précision - Marge d'erreur - Calcul

- Art. 59, § 3 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

- Art. 26 et annexe 2, points 3.6 et 4.3.3 A.R. du 21 avril 2007 relatif aux appareils de test et aux appareils d'analyse de haleine

Het bestaan van een coronavirusepidemie, de maatregelen die de overheid in België op dat vlak neemt en de impact daarvan op de samenleving zijn gegevens van algemene bekendheid; gegevens van algemene bekendheid worden uit hun aard geacht tot het debat te behoren en het voorwerp van tegenspraak te kunnen zijn; bijgevolg mag de rechter deze bij zijn beoordeling betrekken zonder de partijen de gelegenheid te geven daarover verweer te voeren.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Beoordelingsvrijheid - Algemeen bekende feiten - Publieke bronnen - Feiten niet aan tegenspraak onderworpen

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Beoordelingsvrijheid - Algemeen bekende feiten - Publieke bronnen - Feiten niet aan tegenspraak onderworpen

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Algemeen bekende feiten - Publieke bronnen - Feiten niet aan tegenspraak onderworpen

L'existence de l'épidémie de coronavirus, les mesures adoptées en la matière par les autorités belges ainsi que leur impact sur la société, sont des éléments de notoriété publique ; par leur nature même, les éléments de notoriété publique sont considérés comme faisant partie des débats et comme pouvant être contredits ; par conséquent, le juge peut les prendre en compte dans son appréciation sans donner l'occasion aux parties d'exposer leur défense à ce sujet.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Liberté d'appréciation - Faits de notoriété publique - Sources officielles - Faits non soumis à la contradiction

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Liberté d'appréciation - Faits de notoriété publique - Sources officielles - Faits non soumis à la contradiction

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Faits de notoriété publique - Sources officielles - Faits non soumis à la contradiction

P.20.0535.N

15 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.15](#)

AC nr. ...

Wanneer een beslissing bij verstek is geweest en vatbaar is voor verzet, neemt de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang bij het verstrijken van de termijn van verzet of, wanneer de beslissing bij verstek is geweest ten aanzien van de beklaagde of beschuldigde, na het verstrijken van de gewone termijn van verzet, waarbij het cassatieberoep moet worden ingesteld binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijn, zelfs als het verzet ongedaan wordt verklaard en het verzet in de buitengewone termijn is ingesteld omdat het arrest bij verstek niet aan de persoon van de beklaagde is betekend (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Uitspraak bij verstek in hoger beroep die vatbaar is voor verzet - Verzet in de buitengewone termijn - Ongedaan verzet - Cassatieberoep ingesteld tegen de uitspraak bij verstek en het ongedaan verzet - Ontvankelijkheid

- Artt. 187, § 1 en 6, 359 en 424 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Uitspraak bij verstek in hoger beroep die vatbaar is voor verzet - Verzet in de buitengewone

Lorsqu'une décision a été rendue par défaut et est susceptible d'opposition, le délai pour se pourvoir en cassation commence à courir à l'expiration du délai d'opposition ou, lorsque la décision a été rendue par défaut à l'égard du prévenu ou de l'accusé, après l'expiration du délai ordinaire d'opposition, le pourvoi devant être formé dans les quinze jours suivant l'expiration dudit délai, même lorsque l'opposition a été déclarée non avenue et a été formée dans le délai extraordinaire au motif que l'arrêt par défaut n'a pas été signifié à la personne du prévenu (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Décision rendue par défaut en degré d'appel et susceptible d'opposition - Opposition formée par le délai extraordinaire - Opposition non avenue - Pourvoi introduit contre la décision par défaut et la décision disant l'opposition non avenue - Recevabilité

- Art. 187, § 1 et 6, 359 et 424 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Décision rendue par défaut en degré d'appel et susceptible d'opposition - Opposition formée par le délai extraordinaire -

termijn - Ongedaan verzet - Cassatieberoep ingesteld tegen de uitspraak bij verstek en het ongedaan verzet - Ontvankelijkheid

- Artt. 187, §§ 1 en 6, 359 en 424 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Uitspraak bij verstek in hoger beroep die vatbaar is voor verzet - Verzet in de buitengewone termijn - Ongedaan verzet - Cassatieberoep ingesteld tegen de uitspraak bij verstek en het ongedaan verzet - Ontvankelijkheid

- Artt. 187, §§ 1 en 6, 359 en 424 Wetboek van Strafvordering

Opposition non avenue - Pourvoi introduit contre la décision par défaut et la décision disant l'opposition non avenue - Recevabilité

- Art. 187, § 1 et 6, 359 et 424 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Décision rendue par défaut en degré d'appel et susceptible d'opposition - Opposition formée par le délai extraordinaire - Opposition non avenue - Pourvoi introduit contre la décision par défaut et la décision disant l'opposition non avenue - Recevabilité

- Art. 187, § 1 et 6, 359 et 424 Code d'Instruction criminelle

P.20.0537.N

22 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.12](#)

AC nr. ...

Volgens artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, moet de rechter voor de keuze en de maat van de straffen die de wet aan zijn vrije beoordeling overlaat, daartoe nauwkeurig de redenen vermelden, zij het dat dit beknopt mag zijn; het is niet noodzakelijk dat de rechter voor de keuze van elke straf en de strafmaat ervan telkens afzonderlijk de redenen opgeeft welke hem tot die keuze hebben gebracht en hij kan opteren voor een globale motivering voor de aan een beklagde opgelegde straffen en hun maat, voor zover blijkt dat de opgegeven redenen de keuze voor alle straffen en de maat ervan verantwoorden (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.1915, AC 2014, nr. 603; Cass. 5 juni 2007, AR P.06.1655, AC 2007, nr. 306.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Keuze van de straf of de maatregel - Motiveringsplicht

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Keuze van de straf of de maatregel - Motiveringsplicht

Selon l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, également applicable aux cours d'appel en vertu de l'article 211 du Code d'instruction criminelle, le juge doit indiquer, d'une manière qui peut être succincte mais doit être précise, les raisons du choix qu'il fait de certaines peines parmi celles que la loi lui permet de prononcer et du taux de celles-ci ; il n'est pas nécessaire que le juge indique de manière distincte les raisons expliquant le choix et le taux de chacune des peines qu'il prononce, et il peut opter pour une motivation globale du choix des peines qu'il inflige à un prévenu et de leur taux, pour autant que les raisons énoncées permettent de justifier le choix et le taux de chacune de ces peines (1). (1) Voir Cass. 14 octobre 2014, RG P.13.1915.N, Pas. 2014, n° 603 ; Cass. 5 juin 2007, RG P.06.1655.N, Pas. 2007, n° 306.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Choix de la peine ou mesure - Obligation de motivation

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Choix de la peine ou mesure - Obligation de motivation

P.20.0543.F

10 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.1](#)

AC nr. ...

Buiten de gevallen die op limitatieve wijze worden opgesomd in artikel 23.5 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, voorziet voormeld besluit niet in de mogelijkheid om, in de uitvoerende Staat, de persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt gehouden automatisch of onvoorwaardelijk in vrijheid te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Automatische en onvoorwaardelijke invrijheidstelling - Verenigbaarheid met het kaderbesluit

- Artt. 12 en 23.5 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Automatische en onvoorwaardelijke invrijheidstelling - Verenigbaarheid met het kaderbesluit

- Artt. 12 en 23.5 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

De rechter die een leemte in de Wet Europees Aanhoudingsbevel invult, moet zich voegen naar de bepalingen en de doelstellingen van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel, waarvan de voormelde wet de omzetting in Belgisch recht verzekert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Leemte in de wetgeving vastgesteld door het Grondwettelijk Hof - Invulling van de leemte door de rechter

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Leemte in de wetgeving vastgesteld door het Grondwettelijk Hof - Invulling van de leemte door de rechter

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

En dehors des cas visés de manière limitative à l'article 23.5 de la décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002, cette dernière ne prévoit pas la possibilité, dans l'État d'exécution, de mise en liberté automatique et inconditionnelle de la personne détenue en vue de l'exécution d'un mandat d'arrêt européen (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Mise en liberté automatique et inconditionnelle - Conformité à la décision-cadre

- Art. 12 et 23.5 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 23 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Mise en liberté automatique et inconditionnelle - Conformité à la décision-cadre

- Art. 12 et 23.5 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 23 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

En remédiant à une lacune dans la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen, le juge doit se conformer aux dispositions et aux objectifs de la décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002, dont la loi précitée assure la transposition (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Lacune législative constatée par la Cour constitutionnelle - Comblement de la lacune par le juge

- Art. 23 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Lacune législative constatée par la Cour constitutionnelle - Comblement de la lacune par le juge

- Art. 23 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Krachtens artikel 12 Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel kan een persoon op elk tijdstip, overeenkomstig het interne recht van de uitvoerende lidstaat, in voorlopige vrijheid worden gesteld, mits de bevoegde autoriteit van die lidstaat alle maatregelen neemt die ze noodzakelijk acht om de vlucht van de gezochte persoon te voorkomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Voorlopige invrijheidstelling

- Art. 12 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Voorlopige invrijheidstelling

- Art. 12 Kaderbesluit van de Raad van de EU van 13 juni 2002

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Krachtens artikel 429 Wetboek van Strafvordering moeten de cassatiemiddelen worden aangevoerd in een memorie die wordt ingediend op de griffie van het Hof; de in het eerste lid van dat artikel aan het openbaar ministerie toegekende vrijstelling geldt enkel voor de ondertekening door de advocaat en niet voor de overige vormen die voor de neerlegging van de memorie zijn voorgeschreven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Cassatiemiddelen - Middelen aangevoerd in de verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Cassatiemiddelen - Middelen aangevoerd in de verklaring van cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 12 de la décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002, la mise en liberté provisoire est possible à tout moment conformément au droit interne de l'État membre d'exécution, à condition que l'autorité compétente dudit État prenne toute mesure qu'elle estimera nécessaire en vue d'éviter la fuite de la personne recherchée (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Mise en liberté provisoire

- Art. 12 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 23 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Mise en liberté provisoire

- Art. 12 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 23 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

En vertu de l'article 429 du Code d'instruction criminelle, les moyens de cassation doivent être indiqués dans un mémoire remis au greffe de la Cour; la dispense prévue en faveur du ministère public par le premier alinéa de cet article, ne concerne que la signature par avocat et non les autres formes prescrites pour le dépôt du mémoire (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Pourvoi du ministère public - Moyens de cassation - Moyens libellés dans la déclaration de pourvoi - Recevabilité

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Pourvoi du ministère public - Moyens de cassation - Moyens libellés dans la déclaration de pourvoi - Recevabilité

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

Het Wetboek van Strafvordering is van toepassing op het cassatieberoep van het openbaar ministerie tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die een persoon, die in hechtenis wordt gehouden krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel, in vrijheid stelt en wiens overlevering aan de uitvaardigende Staat om één van de in de Wet Europees Aanhoudingsbevel vermelde redenen werd uitgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Invrijheidstelling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Toepasselijk recht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Invrijheidstelling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Toepasselijk recht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Invrijheidstelling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Toepasselijk recht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Invrijheidstelling door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van het openbaar ministerie - Toepasselijk recht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Est régi par le Code d'instruction criminelle, le pourvoi en cassation introduit par le ministère public contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation qui libère une personne détenue en vertu d'un mandat d'arrêt européen rendu exécutoire, dont la remise à l'Etat d'émission est différée pour une des raisons visées par la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Remise en liberté par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation du ministère public - Droit applicable

- Art. 23 et 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Remise en liberté par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation du ministère public - Droit applicable

- Art. 23 et 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Mandat d'arrêt européen - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Remise en liberté par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation du ministère public - Droit applicable

- Art. 23 et 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Mandat d'arrêt européen - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Remise en liberté par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation du ministère public - Droit applicable

- Art. 23 et 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Uit arrest nr. 90/2019 van het Grondwettelijk Hof van 28 mei 2019 kan worden afgeleid dat de persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt gehouden en wiens overlevering aan de uitvaardigende Staat werd uitgesteld, ondanks het stilzwijgen van de wet het onderzoeksgerecht die over de handhaving van zijn hechtenis uitspraak doet, zijn invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling, dan wel de uitvoering van zijn hechtenis onder elektronisch toezicht moet kunnen vragen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Voorwerp - Invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling - Uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Voorwerp - Invrijheidstelling onder voorwaarden of tegen borgstelling - Uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht

- Artt. 23 en 24 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Artikel 5.4 EVRM staat de persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel in hechtenis wordt gehouden toe de rechter te vragen de wettigheid van zijn hechtenis te onderzoeken, met name vanuit het oogpunt van de redelijke duur van de vervolging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke duur van de vervolging

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Toezicht door het onderzoeksgerecht -

Il se déduit de l'arrêt du 28 mai 2019, numéro 90/2019, de la Cour constitutionnelle, que la personne détenue en vertu d'un mandat d'arrêt européen rendu exécutoire et dont la remise à l'État d'émission est différée doit, nonobstant le silence de la loi, pouvoir demander à la juridiction d'instruction qui statue sur le maintien de sa détention, sa mise en liberté sous conditions ou sous caution, ou l'exécution de sa détention par surveillance électronique (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Objet - Mise en liberté sous conditions ou sous caution - Exécution de la détention par surveillance électronique

- Art. 23 et 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Objet - Mise en liberté sous conditions ou sous caution - Exécution de la détention par surveillance électronique

- Art. 23 et 24 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

L'article 5, § 4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales permet à la personne détenue en vertu d'un mandat d'arrêt européen rendu exécutoire, de demander au juge de vérifier la légalité de sa détention, notamment du point de vue de la durée raisonnable des poursuites (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Contrôle par la juridiction d'instruction - Légalité de la détention - Durée raisonnable des poursuites

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Contrôle par la juridiction d'instruction - Légalité de la détention - Durée raisonnable des

Wettigheid van de hechtenis - Redelijke duur van de vervolging

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke duur van de vervolging

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging gevraagd aan België - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Toezicht door het onderzoeksgerecht - Wettigheid van de hechtenis - Redelijke duur van de vervolging

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

De rechter die een leemte in de wet invult welke voortvloeit uit een vastgestelde ongrondwettigheid, mag geen andere grondwettelijke, verdragsrechtelijke of wettelijke bepalingen schenden; daarnaast is vereist dat de rechter, wanneer hij die leemte poogt in te vullen, niet voor keuzes komt te staan die alleen de wetgever mag maken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

GRONDWETTELIJK HOF - Vaststelling van ongrondwettigheid - Leemte in de wetgeving - Bevoegdheid van de rechter - Invulling van de leemte

GRONDWETTELIJK HOF - Vaststelling van ongrondwettigheid - Leemte in de wetgeving - Bevoegdheid van de rechter - Invulling van de leemte

poursuites

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Mandat d'arrêt européen - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Contrôle par la juridiction d'instruction - Légalité de la détention - Durée raisonnable des poursuites

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Mandat d'arrêt européen - Exécution demandée à la Belgique - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Contrôle par la juridiction d'instruction - Légalité de la détention - Durée raisonnable des poursuites

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Lorsqu'il remédie à une lacune de la loi résultant d'un constat d'inconstitutionnalité, le juge ne peut pas violer une autre disposition constitutionnelle, conventionnelle ou légale; il faut en outre qu'en cherchant à combler cette lacune, le juge s'abstienne d'opérer des choix qu'il appartiendrait au seul législateur d'effectuer (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Constat d'inconstitutionnalité - Lacune législative - Pouvoir du juge - Comblement de la lacune

COUR CONSTITUTIONNELLE - Constat d'inconstitutionnalité - Lacune législative - Pouvoir du juge - Comblement de la lacune

Noch artikel 23 Wet Europees Aanhoudingsbevel, noch enige bepaling van die wet of van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel bepalen of staan toe dat de persoon die in hechtenis wordt gehouden krachtens de beslissing tot tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel die door het onderzoeksgerecht met toepassing van artikel 16 Wet Europees Aanhoudingsbevel werd genomen, en die een verzoekschrift tot invrijheidstelling heeft ingediend, zonder meer wordt vrijgelaten wanneer de raadkamer geen uitspraak heeft gedaan binnen een termijn van vijf dagen te rekenen van de indiening van het verzoekschrift (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 387.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Uitspraak van de raadkamer - Termijn van vijf dagen om uitspraak te doen - Niet-naleving

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Kaderbesluit van de Raad van 13 juni 2002 - Uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel - Overlevering uitgesteld - Verzoek tot invrijheidstelling - Uitspraak van de raadkamer - Termijn van vijf dagen om uitspraak te doen - Niet-naleving

- Art. 23 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Ni l'article 23 de la loi du 19 décembre 2003 ni aucune disposition de celle-ci ou de la décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002, ne prévoient ou n'autorisent que la personne détenue en vertu de la décision d'exécuter le mandat d'arrêt européen prise par la juridiction d'instruction en application de l'article 16 de la loi, et qui a déposé une requête de mise en liberté provisoire, bénéficie d'une libération pure et simple lorsque la chambre du conseil n'a pas statué dans un délai de cinq jours à compter du dépôt de la requête (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Décision de la chambre du conseil - Délai de cinq jours pour statuer - Non-respect

- Art. 23 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Décision-cadre du Conseil du 13 juin 2002 - Mandat d'arrêt européen rendu exécutoire - Remise différée - Requête de mise en liberté - Décision de la chambre du conseil - Délai de cinq jours pour statuer - Non-respect

- Art. 23 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Een schuldigverklaring aan verkrachting als bedoeld door artikel 375, eerste, tweede en vierde lid, Strafwetboek of aan aanranding van de eerbaarheid als bedoeld door artikel 373, eerste lid, Strafwetboek vereist niet noodzakelijk geweld of bedreiging, maar is ook mogelijk bij dwang, verrassing, list of ingeval van een onvolwaardigheid of een lichamelijk of geestelijk gebrek van het slachtoffer; de rechter die een beklagde in de bewoordingen van de strafwet schuldig verklaart aan verkrachting als bedoeld door artikel 375, eerste, tweede en vierde lid, Strafwetboek of aan aanranding van de eerbaarheid als bedoeld door artikel 373, eerste lid, Strafwetboek, dient bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie niet uitdrukkelijk te laten blijken dat hij de begrippen geweld of bedreiging heeft toegepast overeenkomstig de omschrijving ervan in artikel 483 Strafwetboek (1). (1) Cass. 9 oktober 2012, AR P.11.2120.N, AC 2012, nr. 521; B. SPRIET en J. BOECKSTAENS, "Het nieuwe misdrijf van voyeurisme en een aanpassing van het misdrijf van aanranding van de eerbaarheid en van verkrachting", T. Strafr. 2016, 222, nr. 35.

*AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING -
Constitutieve bestanddelen - Geweld of bedreiging -
Draagwijdte*

- Artt. 373, 375 en 483 Strafwetboek
- Artt. 373, 375 en 483 Strafwetboek
- Artt. 373, 375 en 483 Strafwetboek

Une déclaration de culpabilité du chef de viol au sens de l'article 375, alinéas 1er, 2 et 4, du Code pénal ou du chef d'attentat à la pudeur visé à 373, alinéa 1er, du même code, ne requiert pas nécessairement qu'il y ait eu violences ou menaces, mais est également possible en cas de recours à la contrainte, à la surprise ou à la ruse, ou en raison d'une infirmité ou d'une déficience physique ou mentale de la victime; le juge qui, dans les termes de la loi, déclare un prévenu coupable de viol au sens de l'article 375, alinéas 1er, 2 et 4, du Code pénal ou d'attentat à la pudeur visé à l'article 373, alinéa 1er, du même code, n'est pas tenu, en l'absence de conclusions en ce sens, de laisser explicitement apparaître qu'il a appliqué les notions de violences ou de menaces conformément à la qualification qu'en donne l'article 483 du Code pénal (1). (1) Cass. 9 octobre 2012, RG P.11.2120.N, Pas. 2012, n° 521 ; B. SPRIET et J. BOECKSTAENS, "Het nieuwe misdrijf van voyeurisme en een aanpassing van het misdrijf van aanranding van de eerbaarheid en van verkrachting", T. Strafr. 2016, 222, n° 35.

*ATTENTAT A LA PUDEUR ET VIOL - Eléments constitutifs -
Violences ou menaces - Portée*

- Art. 373, 375 et 483 Code pénal
- Art. 373, 375 et 483 Code pénal
- Art. 373, 375 et 483 Code pénal

P.20.0549.N

13 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.7](#)

AC nr. ...

Het bezit, de bewaring of het beheer van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken kan een gedraging uitmaken waarmee de dader van het witwasmisdrijf de oorsprong of de verplaatsing van die zaken verheelt of verhult en dat kan blijken uit de omstandigheden die de rechter vaststelt, waaronder de heimelijke aard van het bezit.

*HELING - Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, en tweede lid,
eerste zin, Strafwetboek - Draagwijdte*

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin Strafwetboek
- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin Strafwetboek

La possession, la garde ou la gestion des choses visées à l'article 42, 3°, du Code pénal peut constituer un comportement par lequel l'auteur de l'infraction de blanchiment dissimule ou déguise l'origine ou le mouvement de ces choses, ce comportement pouvant ressortir des circonstances constatées par le juge, parmi lesquelles le caractère secret de la possession.

*RECEL - Blanchiment - Code pénal, article 505, alinéa 1er, 4°, et
alinéa 2, première phrase - Portée*

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 4°, et al. 2, première phrase Code pénal
- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 4°, et al. 2, première phrase Code pénal

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin
Strafwetboek

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin
Strafwetboek

*HELING - Witwassen - Artikel 505, eerste lid, 4°, en tweede lid,
eerste zin, Strafwetboek - Draagwijdte*

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin
Strafwetboek

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin
Strafwetboek

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin
Strafwetboek

- Artt. 42, 3°, en 505, eerste lid, 4°, en tweede lid, eerste zin
Strafwetboek

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 4°, et al. 2, première phrase Code
pénal

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 4°, et al. 2, première phrase Code
pénal

*RECEL - Blanchiment - Code pénal, article 505, alinéa 1er, 4°, et
alinéa 2, première phrase - Portée*

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 4°, et al. 2, première phrase Code
pénal

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 4°, et al. 2, première phrase Code
pénal

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 4°, et al. 2, première phrase Code
pénal

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 4°, et al. 2, première phrase Code
pénal

P.20.0550.N

13 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.11](#)

AC nr. ...

Er bestaat inzake witwassen geen bewijsstandaard die vereist dat, om de bewering van een beklagde te weerleggen dat cash stortingen op zijn rekening legaal zijn omdat zij moeten worden toegerekend op zijn vroegere afnames van contante gelden van dezelfde rekening, het bewijs wordt geleverd dat de afgehaalde gelden zijn gebruikt voor een ander doel dan die stortingen; het bewijs van witwasmisdrijven valt onder de principiële vrije bewijswaardering eigen aan het strafrecht.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Bewijsstandaard

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Bewijsstandaard

HELING - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Bewijsstandaard

HELING - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Bewijsstandaard

En matière de blanchiment, il n'existe pas de standard de preuve requérant, pour réfuter l'affirmation d'un prévenu selon laquelle les versements en espèces sur son compte sont licites parce qu'ils doivent être imputés à ses précédents retraits en espèces du même compte, de prouver que les espèces retirées ont été utilisées à une autre fin que ces versements; la preuve des infractions de blanchiment est appréciée souverainement, conformément au principe général, propre au droit pénal, qui s'applique en la matière.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Recel - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge - Standard de preuve

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Recel - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge - Standard de preuve

RECEL - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge - Standard de preuve

RECEL - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge - Standard de preuve

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, wat het geval is voor het bewijs van witwasmisdrijven, beoordeelt de strafrechter onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren en daartoe behoort ook het beoordelen van de geloofwaardigheid van de beweringen van partijen of derden, waarbij de rechter rekening mag houden met alle vermoedens van feitelijke aard die hem overtuigen van de schuld van de beklagde zonder dat hij daardoor het vermoeden van onschuld miskent; bij het oordeel of een beklagde schuldig is aan een hem verweten witwasmisdrijf omdat met zekerheid elke legale oorsprong kan worden uitgesloten van de zaken die het voorwerp van zijn gedraging uitmaken, kan de rechter het gegeven betrekken dat een beklagde een gedeelte van zijn inkomsten heeft dienen te besteden aan kosten voor levensonderhoud of uitgaven van persoonlijke aard.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Elementen

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Elementen

HELING - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter

HELING - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Elementen

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Elementen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de zaken voorwerp van het misdrijf - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Heling - Witwasmisdrijf - Bestanddelen - Legale oorsprong van de

Lorsque la loi ne prescrit aucun mode de preuve particulier, ce qui est le cas pour les infractions de blanchiment, le juge pénal apprécie souverainement la valeur probante des éléments qui lui ont été régulièrement soumis et que les parties ont pu contredire et, ce faisant, il est également appelé à apprécier la crédibilité des déclarations des parties ou des tiers tout en pouvant tenir compte, dans le cadre de cette appréciation, de l'ensemble des présomptions de fait qui le convainquent de la culpabilité du prévenu, sans méconnaître pour autant la présomption d'innocence; pour apprécier si un prévenu est coupable d'une infraction de blanchiment qui lui est reprochée parce que toute origine licite des choses faisant l'objet de son comportement peut être exclue avec certitude, le juge peut tenir compte du fait que ce prévenu a dû consacrer une partie de ses revenus à des frais de subsistance ou à des dépenses personnelles.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Recel - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge - Éléments

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Recel - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge - Éléments

RECEL - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge

RECEL - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Recel - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Éléments

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Recel - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Éléments

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Recel - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de l'infraction - Appréciation par le juge - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Recel - Infraction de blanchiment - Éléments constitutifs - Origine licite des choses faisant l'objet de

P.20.0557.F

14 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 2.13 Wegverkeersreglement definieert de bestuurder als zijnde elke persoon die een voertuig bestuurt; de immobilisatie van het voertuig en de alcoholgerelateerde slaap van de persoon die de controle over het voertuig heeft, doen hem niet noodzakelijk die hoedanigheid verliezen.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 35 - Rijden in staat van dronkenschap - Bestuurder

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 2.13 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 2 - Art. 2.13 - Bestuurder

- Art. 35 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 2.13 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

L'article 2, § 13 de l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique définit le conducteur comme étant toute personne qui assure la direction d'un véhicule; l'immobilisation de celui-ci et le sommeil éthylique de la personne qui en a la maîtrise ne lui font pas perdre nécessairement cette qualité.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 35 - Conduite en état d'ivresse - Conducteur

- Art. 35 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 2, § 13 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 2 - Article 2, # 13 - Conducteur

- Art. 35 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
- Art. 2, § 13 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

P.20.0560.N

2 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200602.2N.13](#)

AC nr. ...

Alle procespartijen hebben het recht voor de onderzoeksgerechten conclusies te nemen en uit de artikelen 23, 4°, en 30, § 3, derde lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat de onderzoeksgerechten op regelmatig neergelegde conclusies moeten antwoorden.; in de rechtspleging voor de onderzoeksgerechten moet de conclusie blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd, zodat een geschrift dat blijkens de vermeldingen van de beslissing door een partij of zijn advocaat tijdens het debat aan het onderzoeksgerecht is overgelegd, dat door de voorzitter en de griffier voor gezien is getekend en waarin een middel wordt aangevoerd tot staving van een eis, verweer of exceptie, moet worden beschouwd als een schriftelijke conclusie, zelfs als het niet door de partij of haar advocaat is ondertekend (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 12 maart 1986, AR nr. 4758, AC 1985-86, nr. 446; R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie 2014, 768-771.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Toutes les parties à la procédure ont le droit de prendre des conclusions devant les juridictions d'instruction et il résulte des articles 23, 4°, et 30, § 3, alinéa 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive que les juridictions d'instruction doivent répondre aux conclusions régulièrement déposées des parties; dans la procédure devant les juridictions d'instruction, les conclusions doivent résulter d'un écrit, quelle que soit sa dénomination ou sa forme, qui est remis au juge au cours des débats à l'audience, par une partie ou son avocat, dont il est régulièrement constaté que le juge en a eu connaissance et dans lequel sont invoqués des moyens à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception de sorte qu'un écrit qui, selon les mentions de la décision, a été remis par une partie ou son avocat à la juridiction d'instruction au cours des débats, a été signé par le président et le greffier et invoque un moyen à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception, doit être considéré comme constituant des conclusions écrites, même s'il n'a pas été signé par la partie ou son avocat (1). (1) Cass. 10 avril 2018, RG P.18.0061.N, Pas. 2018, n° 221 ; Cass. 19 septembre 2017, RG P.16.1065.N, Pas. 2017, n° 482 ; Cass. 14 janvier 1997, RG P.97.0005.N, Pas. 1997, n° 30 ; Cass. 12 mars 1986, RG n° 4758, Pas. 1985-86, n° 446 ; R. DECLERCQ, *Beginselen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6e édition 2014, 768-771.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Maintien - Motivation - Conclusions - Notion

- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière répressive - Juridictions d'instruction - Détention préventive - Maintien - Motivation - Conclusions - Notion

- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip
- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 23, 4°, en 30, § 3, derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Motivation - Conclusions - Notion
- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- Art. 23, 4°, et 30, § 3, al. 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0565.N

27 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.4](#)

AC nr. ...

De wetgever heeft het aan het uitsluitende oordeel van de rechter overgelaten of een omstandigheid eigen aan de te beoordelen feiten of aan de dader wordt aangenomen als een verzachtende omstandigheid in de zin van artikel 85 Strafwetboek; de rechter dient zijn beslissing dat een bepaalde omstandigheid niet wordt aangenomen als een verzachtende omstandigheid niet nader met redenen te omkleden (1). (1) Zie Cass. 20 januari 2004, AR P.03.1364.N, AC 2004, nr. 31; Cass. 12 april 1965, Pas. 1965, I, 867; Cass. 15 maart 1948, Pas. 1948, I, 170.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzachtende omstandigheid - Het niet aannemen van een bepaalde omstandigheid als verzachtende omstandigheid - Motiveringsplicht

- Art. 85 Strafwetboek

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Het niet aannemen van een bepaalde omstandigheid als verzachtende omstandigheid - Motiveringsplicht

- Art. 85 Strafwetboek

Le législateur a laissé à la seule appréciation du juge la question de savoir si une circonstance propre aux faits à apprécier ou à leur auteur doit être admise au titre de circonstance atténuante, au sens de l'article 85 du Code pénal; le juge n'est pas tenu de motiver davantage sa décision selon laquelle une circonstance particulière ne doit pas être admise au titre de circonstance atténuante (1). (1) Voir Cass. 20 janvier 2004, RG P.03.1364.N, Pas. 2004, n° 31 ; Cass. 12 avril 1965, Pas. 1965, I, 867 ; Cass. 15 mars 1948, Pas. 1948, I, 170.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Circonstance atténuante - Non admission d'une circonstance particulière au titre de circonstance atténuante - Obligation de motivation

- Art. 85 Code pénal

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Non admission d'une circonstance particulière au titre de circonstance atténuante - Obligation de motivation

- Art. 85 Code pénal

P.20.0570.N

15 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.13](#)

AC nr. ...

De regelgever heeft aan het bestuur inzake de bescherming van dorpsgezichten een zeer ruime discretionaire bevoegdheid toebedeeld en het behoort tot de discretionaire bevoegdheid van het bestuur om uit te maken of er na het verdwijnen van een constructie binnen een beschermd dorpsgezicht nog wel sprake is van een beschermingswaardig dorpsgezicht; het komt de rechter die overeenkomstig artikel 159 Grondwet geroepen is de wettigheid van een wijzigend beschermingsbesluit te beoordelen niet toe zich in de plaats te stellen van het bestuur maar hij moet wel onderzoeken of het bestuur bij zijn beslissing voldoende zorgvuldigheid aan de dag heeft gelegd, alsook of de gemaakte beoordeling over het behoud van het beschermingswaardig karakter van het dorpsgezicht marginaal getoetst wel redelijk is en of dit ook blijkt uit de in aanmerking genomen motieven (1). (1) Cass. 12 januari 2016, AR P.15.1044.N, AC 2016, nr. 23.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Monumenten en landschappen - Monumentendecreet - Bescherming van dorpsgezichten - Klassering - Wijzigend klasseringsbesluit - Wettigheid - Beoordeling door de rechter

MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN) - Monumentendecreet - Bescherming van dorpsgezichten - Verdwijning van een constructie - Bevoegdheid van het bestuur

MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN) - Monumentendecreet - Bescherming van dorpsgezichten - Klassering - Wijzigend klasseringsbesluit - Wettigheid - Beoordeling door de rechter

° Le législateur a conféré à l'administration en charge de la protection des sites ruraux un très large pouvoir discrétionnaire et il relève du pouvoir discrétionnaire de l'administration de considérer s'il est encore question d'un site rural à protéger après la disparition d'une construction au sein d'un site rural protégé; il n'appartient pas au juge qui, conformément à l'article 159 de la Constitution, est appelé à examiner la légalité d'un arrêté de protection portant modification, de se substituer à l'administration, mais il doit examiner si l'administration a fait preuve de suffisamment de précaution dans sa décision et également si l'examen auquel il a été procédé à titre marginal sur le maintien du caractère nécessitant la protection du site rural est raisonnable et s'il ressort également des motifs pris en considération (1). (1) Cass. 12 janvier 2016, RG P.15.1044.N, Pas. 2016, n° 23.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Monuments et sites - Décret du Conseil flamand du 3 mars 1976 réglant la protection des monuments et des sites urbains et ruraux - Protection des sites ruraux - Classement - Arrêté de protection portant modification - Légalité - Appréciation par le juge

MONUMENTS ET SITES (CONSERVATION DES) - Décret du Conseil flamand du 3 mars 1976 réglant la protection des monuments et des sites urbains et ruraux - Protection des sites ruraux - Disparition d'une construction - Compétence de l'administration

MONUMENTS ET SITES (CONSERVATION DES) - Décret du Conseil flamand du 3 mars 1976 réglant la protection des monuments et des sites urbains et ruraux - Protection des sites ruraux - Classement - Arrêté de protection portant modification - Légalité - Appréciation par le juge

De rechter kan weigeren om een deskundigenonderzoek te bevelen wanneer de procespartij haar verzoek op geen enkel gegeven grondt dat de tot staving van haar vordering aangevoerde feiten aannemelijk kan maken of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen (1). (1) Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390; Cass. 31 januari 2012, AR P.11.1227.N, AC 2012, nr. 76; Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 108. Zie J. LAENENS, "Het bewijs en de onderzoeksmaatregelen", in De rol van de accountant en belastingconsulent, Die Keure, 2003, 37-40; B. ALLEMEERSCH, Taakverdeling in het burgerlijk proces, Intersentia, 2007, 413; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 79-83; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 905; B. DE SMET, Deskundigen in het strafproces. Algemene beginselen, Kluwer, 2015, 47-50.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Strafzaken - Vonnisgerechten - Verzoek tot aanstelling van een deskundige - Beoordeling

- Art. 962 Gerechtelijk Wetboek

Het recht op bewijs is het recht van elke procespartij om de bewijselementen over te leggen waarover zij zelf beschikt en om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover zij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen, waarover de rechter oordeelt; het recht op bewijs is geen onbeperkt recht en schakelt bijgevolg de beoordelingsvrijheid van de rechter niet uit (1). (1) Cass. 11 september 2020, AR C.19.0448.N, AC 2020, nr. 525.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op bewijs - Overleggen van eigen stukken en doen overleggen van stukken van de tegenpartij

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Le juge peut refuser d'ordonner une expertise lorsque la partie au procès ne fonde sa demande sur aucun élément qui puisse rendre plausibles les faits avancés à l'appui de sa demande ou lorsqu'il n'existe aucune raison utile d'ordonner ladite mesure (1). (1) Cass. 15 juin 2012, RG C.11.0721.F, Pas. 2012, n° 390 ; Cass. 31 janvier 2012, RG P.11.1227.N, Pas. 2012, n° 76 ; Cass. 9 mai 2005, RG S.04.0183.N, Pas. 2005, n° 108. Voir J. LAENENS, "Het bewijs en de onderzoeksmaatregelen", in De rol van de accountant en belastingconsulent, Die Keure, 2003, 37-40 ; B. ALLEMEERSCH, Taakverdeling in het burgerlijk proces, Intersentia, 2007, 413 ; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 79-83 ; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 905 ; B. DE SMET, Deskundigen in het strafproces. Algemene beginselen, Kluwer, 2015, 47-50.

EXPERTISE - Matière répressive - Juridictions de jugement - Demande visant à la désignation d'un expert - Appréciation

- Art. 962 Code judiciaire

Le droit à la preuve est le droit de chaque partie au procès de produire les éléments de preuve dont elle dispose et de demander au juge que les éléments de preuve dont elle ne dispose pas soient recueillis par l'exécution de certaines mesures d'instruction, quant auxquelles le juge est appelé à statuer; le droit à la preuve n'est pas un droit illimité et n'exclut dès lors pas que le juge dispose d'une liberté d'appréciation (1). (1) Cass. 11 septembre 2020, RG C.19.0448.N, Pas. 2020, n° 525.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à la preuve - Production par une partie de ses pièces et demande visant à la production de pièces de la partie adverse

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het recht op een eerlijk proces, waaronder het recht op wapengelijkheid valt, houdt in dat iedere partij in het proces dezelfde processuele middelen moet kunnen aanwenden en op gelijke wijze kennis moet kunnen nemen van en vrij tegenspraak moet kunnen voeren over de stukken en gegevens die aan het oordeel van de rechter die van de zaak kennis neemt, worden voorgelegd (1). (1) Cass. 27 april 2010, AR P.10.0119.N, AC 2010, nr. 288; Cass. 16 oktober 1996, AR P.96.1278.F, AC 1996, nr. 385; GwH 1 december 1994, BS, 1995, p. 1100. Zie P. DUINSLAEGER, "Het recht op wapengelijkheid", RW 2015-16, 402-423 (420); C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en P. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel&Svacina, 2019, 732-736.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op wapengelijkheid - Kennisname van processtukken

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Uit de artikelen 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek, die van toepassing zijn voor de strafgerichten wanneer die uitspraak doen over het bestaan en de omvang van de schade, volgt dat de rechter de mogelijkheid, maar niet de verplichting heeft om de overlegging van een stuk te bevelen; hij beslist onaantastbaar of de overlegging nodig is voor zijn oordeelsvorming.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bevel tot overlegging van stukken

- Artt. 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafzaken - Vonnisgerichten - Bevel tot overlegging van stukken

- Artt. 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Vonnisgerichten - Burgerlijke vordering - Bevel tot overlegging van stukken

- Artt. 871 en 877 Gerechtelijk Wetboek

Le droit à un procès équitable, dont découle le droit à l'égalité des armes, implique que chaque partie à un procès puisse utiliser les mêmes moyens procéduraux et qu'elle puisse, dans les mêmes conditions, consulter et contredire librement les pièces et éléments soumis à l'appréciation du juge qui connaît de la cause (1). (1) Cass. 27 avril 2010, RG P.10.0119.N, Pas. 2010, n° 288 ; Cass. 16 octobre 1996, RG P.96.1278.F, Pas. 1996, n° 385 ; Cour const. 1er décembre 1994, M.B. 1995, p. 1100. Voir P. DUINSLAEGER, "Het recht op wapengelijkheid", R.W. 2015-16, 402-423 (420) ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME et P. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 732-736.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit à l'égalité des armes - Consultation des pièces de la procédure

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Il résulte des articles 871 et 877 du Code judiciaire, qui s'appliquent aux juridictions pénales lorsque celles-ci statuent sur l'existence et l'ampleur du dommage, que le juge a la possibilité, mais non l'obligation d'ordonner la production d'une pièce; il apprécie souverainement si cette production est nécessaire à sa prise de décision.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Production de pièces ordonnée par le juge

- Art. 871 et 877 Code judiciaire

ACTION CIVILE - Matière répressive - Juridictions de jugement - Production de pièces ordonnée par le juge

- Art. 871 et 877 Code judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Juridictions de jugement - Action civile - Production de pièces ordonnée par le juge

- Art. 871 et 877 Code judiciaire

Er is sprake van machtsoverschrijding wanneer een rechtbank zich rechten aanmatigt die aan geen enkele rechtsmacht toekomen; de rechtbank die een beklaagde bij verstek veroordeelt hoewel ze, bij gebrek aan dagvaarding, niet met de zaak was gelast, begaat aldus een machtsoverschrijding (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

MACHTSOVERSCHRIJDING - Strafzaken - Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen aanhangigmaking van de zaak - Veroordeling van de beklaagde bij verstek - Wettigheid

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen aanhangigmaking van de zaak - Veroordeling van de beklaagde bij verstek - Machtsoverschrijding

STRAFVORDERING - Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen aanhangigmaking van de zaak - Veroordeling van de beklaagde bij verstek - Machtsoverschrijding

Het appelgerecht kan de zaak niet ten gronde behandelen wanneer de beslissing van de eerste rechter, die onbevoegd was om kennis te nemen van de zaak, niet kan worden beschouwd als een uitputting van de rechtsmacht in eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Beroepen vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Wettigheid

STRAFVORDERING - Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklaagde - Geen inleiding van de strafvordering - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Hoger beroep - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Wettigheid

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt - Hoger beroep - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Wettigheid

Il y a excès de pouvoir lorsqu'un tribunal s'est arrogé des droits ne revenant à aucune juridiction; commet ainsi un excès de pouvoir le tribunal qui condamne un prévenu par défaut alors que, faute de citation, il n'était pas saisi de la cause (1). (1) Voir les concl. du MP.

EXCES DE POUVOIR - Matière répressive - Tribunal de police - Absence de citation directe du prévenu - Défaut de saisine - Condamnation par défaut du prévenu - Légalité

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Tribunal de police - Absence de citation directe du prévenu - Défaut de saisine - Condamnation par défaut du prévenu - Excès de pouvoir

ACTION PUBLIQUE - Tribunal de police - Absence de citation directe du prévenu - Défaut de saisine - Condamnation par défaut du prévenu - Excès de pouvoir

Le tribunal d'appel ne saurait connaître du fond lorsque, le premier juge étant sans juridiction pour connaître de la matière portée devant lui, son jugement ne peut pas être réputé avoir épuisé le premier degré de juridiction (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Tribunal de police - Absence de mise en mouvement de l'action public - Conséquence - Jugement entrepris condamnant le prévenu par défaut - Connaissance du fond par les juges d'appel - Légalité

ACTION PUBLIQUE - Tribunal de police - Absence de citation directe du prévenu - Absence de mise en mouvement de l'action public - Jugement condamnant le prévenu par défaut - Appel - Connaissance du fond par les juges d'appel - Légalité

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Tribunal de police - Absence de mise en mouvement de l'action public - Conséquence - Jugement condamnant le prévenu par défaut - Appel - Connaissance du fond par les juges d'appel - Légalité

Wanneer de cassatie zonder verwijzing niet tot gevolg kan hebben dat de beslissing van de eerste rechter die is aangetast met een nietigheid waarover de appelrechters geen uitspraak hebben gedaan, zou blijven bestaan, wordt de cassatie uitgebreid tot de oudste nietige akte, zijnde het beroepen vonnis (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Cassatie zonder verwijzing - Beroepen vonnis dat is aangetast door een nietigheid waarover de appelrechters geen uitspraak hebben gedaan - Gevolg

- Art. 434, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de strafvordering niet regelmatig werd uitgeoefend, wordt de vernietiging uitgesproken zonder verwijzing aangezien het niet aan de rechter toekomt om deze zelf uit te oefenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

STRAFVORDERING - Politierechtbank - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklagde - Geen inleiding van de strafvordering - Vonnis dat de beklagde bij verstek veroordeelt - Hoger beroep - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Vernietiging van het arrest dat de beklagde veroordeelt - Cassatie zonder verwijzing

VERWIJZING NA CASSATIE - Strafzaken - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Geen rechtstreekse dagvaarding van de beklagde - Beroepen vonnis dat de beklagde bij verstek veroordeelt - Hoger beroep - Kennisneming van de zaak ten gronde door de appelrechters - Vernietiging van het arrest dat de beklagde veroordeelt - Cassatie zonder verwijzing

Een vonnis dient als onbestaande te worden beschouwd wanneer de rechtbank een beklagde heeft veroordeeld zonder dat de strafvordering te zijnen laste regelmatig werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 638.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Vonnis dat de beklagde bij verstek veroordeelt - Vonnis dat als onbestaande wordt beschouwd

STRAFVORDERING - Politierechtbank - Geen directe dagvaarding - Geen inleiding van de strafvordering - Gevolg - Vonnis dat de beklagde bij verstek veroordeelt - Vonnis dat als onbestaande wordt beschouwd

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Politierechtbank - Geen inleiding van de strafvordering -

Lorsque la cassation sans renvoi ne peut pas avoir pour effet de laisser subsister la décision du premier juge, elle-même affectée d'une nullité que les juges d'appel ont omis de prononcer, la cassation est étendue jusqu'au plus ancien acte nul, étant le jugement entrepris (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Cassation sans renvoi - Jugement entrepris affecté d'une nullité que les juges d'appel ont omis de prononcer - Conséquence

- Art. 434, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Lorsque l'action publique n'a pas été engagée régulièrement, la cassation est prononcée sans renvoi puisqu'il n'appartient pas au juge de mettre lui-même cette action en mouvement (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION PUBLIQUE - Tribunal de police - Absence de citation directe du prévenu - Absence de mise en mouvement de l'action public - Jugement condamnant le prévenu par défaut - Appel - Connaissance du fond par les juges d'appel - Cassation de l'arrêt condamnant le prévenu - Cassation sans renvoi

RENVOI APRES CASSATION - Matière répressive - Tribunal de police - Absence de mise en mouvement de l'action public - Absence de citation directe du prévenu - Jugement entrepris condamnant le prévenu par défaut - Appel - Connaissance du fond par les juges d'appel - Cassation de l'arrêt condamnant le prévenu - Cassation sans renvoi

Un jugement doit être tenu pour inexistant lorsque le tribunal a condamné un prévenu sans que l'action publique ait été mise en mouvement à sa charge (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Tribunal de police - Absence de mise en mouvement de l'action public - Conséquence - Jugement condamnant le prévenu par défaut - Jugement tenu pour inexistant

ACTION PUBLIQUE - Tribunal de police - Absence de citation directe - Absence de mise en mouvement de l'action public - Conséquence - Jugement condamnant le prévenu par défaut - Jugement tenu pour inexistant

JUGEMENTS ET ARRESTS - Matière répressive - Action publique - Tribunal de police - Absence de mise en mouvement de l'action

*Gevolg - Vonnis dat de beklaagde bij verstek veroordeelt -
Vonnis dat als onbestaande wordt beschouwd*

*public - Conséquence - Jugement condamnant le prévenu par
défaut - Jugement tenu pour inexistant*

P.20.0580.N

1 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.9](#)

AC nr. ...

Uit artikel 782bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat bij wettige verhindering van de kamervoorzitter om het vonnis uit te spreken waarvoor hij aan de beraadslaging heeft deelgenomen, de aanwijzing van een andere rechter door de voorzitter van het rechtscollege, uitdrukkelijk moet gebeuren in een beschikking waarvan een eensluidend afschrift aan het dossier van de rechtspleging moet worden toegevoegd.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Uitspraak van het vonnis of arrest - Wettige verhindering van de kamervoorzitter - Aanwijzing van een andere rechter - Beslissing van de voorzitter van het rechtscollege - Toevoeging van een afschrift van de beslissing aan het dossier

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Uitspraak van het vonnis of arrest - Wettige verhindering van de kamervoorzitter - Aanwijzing van een andere rechter - Beslissing van de voorzitter van het rechtscollege - Toevoeging van een afschrift van de beslissing aan het dossier

- Art. 782bis Gerechtelijk Wetboek

Il ne résulte pas de l'article 782bis, alinéa 1er, du Code judiciaire qu'en cas d'empêchement légitime du président de la chambre de prononcer le jugement au délibéré duquel il a participé, la désignation d'un autre juge par le président de la juridiction doit être faite expressément dans une ordonnance dont une copie conforme doit être versée au dossier de la procédure.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Prononcé du jugement ou de l'arrêt - Empêchement légitime du président de la chambre - Désignation d'un autre juge - Décision du président de la juridiction - Jonction au dossier d'une copie conforme de la décision

- Art. 782bis Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Prononcé du jugement ou de l'arrêt - Empêchement légitime du président de la chambre - Désignation d'un autre juge - Décision du président de la juridiction - Jonction au dossier d'une copie conforme de la décision

- Art. 782bis Code judiciaire

Weerspannigheid veronderstelt een aanval of verzet met geweld of bedreiging tegen de in artikel 269 Strafwetboek bedoelde beschermde personen, die handelen ter uitvoering van de wetten, van de bevelen of de beschikkingen van het openbaar gezag, van rechterlijke bevelen of van vonnissen; de omstandigheid dat de weerspannigheid wordt gepleegd door verscheidende personen, al dan niet na voorafgaande afspraak, is een verzwarende omstandigheid; wanneer er een voorafgaande afspraak is, draagt iedere weerspannige de gevolgen van de strafverzwaring, ongeacht zijn persoonlijke deelneming aan de daden van weerspannigheid, wanneer het groepsoptreden geen gevolg is van een voorafgaande afspraak, moeten de constitutieve bestanddelen van elke daad van weerspannigheid in de persoon van elke beklaagde worden aangetoond (1). (1) Cass. 18 februari 2020, AR P.19.1117.N, AC 2020, nr. 137. Zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Mechelen, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN, « La rébellion », in Droit pénal et de procédure pénale, Mechelen, Kluwer, 2015, 18.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

WEERSPANNIGHEID - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Bewijs in hoofde van elke beklaagde

- Artt. 269 en 272 Strafwetboek

Wie schuldig is aan weerspannigheid in groep zonder voorafgaande afspraak is niet noodzakelijk schuldig aan de deelname aan de daden van weerspannigheid, gepleegd door anderen in de groep (1). (1) Cass. 18 februari 2020, AR P.19.1117.N, AC 2020, nr. 137.

MISDRIJF - Deelneming - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Deelname aan een daad van weerspannigheid - Beoordeling

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

WEERSPANNIGHEID - Weerspannigheid in bende zonder voorafgaande afspraak - Daad van deelneming - Beoordeling

- Artt. 66, 67, 269 en 272 Strafwetboek

Toute rébellion suppose une attaque ou une résistance avec violences ou menaces envers les personnes visées à l'article 269 du Code pénal, agissant pour l'exécution des lois, des ordres ou ordonnances de l'autorité publique, des mandats de justice ou jugements; le fait que la rébellion soit commise par plusieurs personnes, que ce soit à la suite d'un concert préalable ou non, constitue une circonstance aggravante; s'il y a eu un concert préalable, chaque rebelle assumera les conséquences de l'aggravation de la peine, quelle que soit sa participation personnelle aux actes de rébellion; si les agissements en groupe ne sont pas le résultat d'un concert préalable, les éléments constitutifs de chaque acte de rébellion doivent être démontrés en la personne de chaque prévenu (1). (1) Cass. 18 février 2020, RG P.19.1117.N, Pas. 2020, n° 137. Voir A. DE NAUW et F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Malines, Kluwer, 2014, 147 ; J.P. COLLIN, « La rébellion », in Droit pénal et procédure pénale, Malines, Kluwer, 2015, 18.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Rébellion en bande sans concert préalable - Acte de participation - Preuve à apporter en la personne de chaque prévenu

- Art. 269 et 272 Code pénal

REBELLION - Rébellion en bande sans concert préalable - Acte de participation - Preuve à apporter en la personne de chaque prévenu

- Art. 269 et 272 Code pénal

Les coupables de rébellion en bande sans concert préalable ne sont pas nécessairement coupables de participation aux actes de rébellion commis par d'autres personnes du groupe (1). (1) Cass. 18 février 2020, RG P.19.1117.N, Pas. 2020, n° 137.

INFRACTION - Participation - Rébellion en bande sans concert préalable - Participation à un acte de rébellion - Appréciation

- Art. 66, 67, 269 et 272 Code pénal

REBELLION - Rébellion en bande sans concert préalable - Acte de participation - Appréciation

- Art. 66, 67, 269 et 272 Code pénal

P.20.0582.N

23 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.8](#)

AC nr. ...

Uit artikel 5.1.e EVRM volgt dat een vrijheidsberoving van een geesteszieke die strafbare feiten heeft gepleegd en op die grond is geïnterneerd, rechtmatig is indien hij binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hem aangepaste zorg wordt verstrekt.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Uitvoering van de interneringsbeslissing - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering - Uitvoering van de interneringsbeslissing - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Recht op vrijheid en veiligheid - Internering - Uitvoering van de interneringsbeslissing - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Verbod van foltering - Internering - Uitvoering van de interneringsbeslissing - Plaatsing in een aangepaste instelling binnen een redelijke termijn - Criteria - Draagwijdte

Il résulte de l'article 5, § 1er, e, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que, lorsqu'un malade mental a commis des faits punissables ayant conduit à son internement, sa privation de liberté est régulière s'il est placé dans un délai raisonnable au sein d'un établissement adéquat où des soins adaptés lui sont prodigués.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Chambre de protection sociale - Exécution de la décision d'internement - Placement dans un délai raisonnable au sein d'un établissement adéquat - Critères - Portée

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Internement - Exécution de la décision d'internement - Placement dans un délai raisonnable au sein d'un établissement adéquat - Critères - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Droit à la liberté et à la sûreté - Internement - Exécution de la décision d'internement - Placement dans un délai raisonnable au sein d'un établissement adéquat - Critères - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Interdiction de la torture - Internement - Exécution de la décision d'internement - Placement dans un délai raisonnable au sein d'un établissement adéquat - Critères - Portée

P.20.0583.N

22 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200922.2N.6](#)

AC nr. ...

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak of de komst van de voorrangsgerechtigde bestuurder al dan niet voorzienbaar is; het Hof gaat alleen na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Wegverkeer - Wegverkeersreglement van 01-12-1975 - Artikel 19 - Artikel 19.3 - Richtingverandering - Verlenen van voorrang - Onvoorzienbare hindernis - Toezicht door het Hof

Il revient au juge d'apprécier souverainement si, au regard des circonstances concrètes de la cause, la survenance du conducteur prioritaire était ou non imprévisible ; la Cour se borne à vérifier si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Roulage - Code de la route du 01-12-1975 - Article 19 - Article 19.3 - Changement de direction - Céder le passage - Obstacle imprévisible - Examen par la Cour

Volgens artikel 19.3.3° Wegverkeersreglement moet de bestuurder die naar links afslaat voorrang verlenen aan de tegenliggers op de rijbaan die hij gaat verlaten; die verplichting voorrang te verlenen aan het tegenliggend verkeer hangt niet af van de naleving van de verkeersregels door de voorrangsgerechtigde bestuurder, voor zover zijn komst daardoor niet onvoorzienbaar is (1); uit het enkele feit dat een prioritair voertuig op een door artikel 72.5 Wegverkeersreglement bedoelde rijstrook rijdt zonder gebruik te maken van blauwe knipperlichten en desgevallend het speciaal geluidstoestel, volgt niet automatisch dat dit voertuig voor de voorrangsgerechtigde bestuurder onvoorzienbaar is. (1) Zie: Cass. 20 december 2016, AR P.15.0794.N, AC 2016, nr. 737.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 19 - Art. 19.3 - Richtingverandering - Verlenen van voorrang - Rijgedrag van de voorrangsgerechtigde bestuurder

L'article 19.3, 3°, du code de la route dispose que le conducteur qui tourne à gauche doit céder le passage aux conducteurs venant en sens inverse sur la chaussée qu'il s'apprête à quitter ; cette obligation de céder le passage aux véhicules venant en sens inverse n'est pas subordonnée au respect des règles de la circulation par le conducteur prioritaire, pour autant que ce dernier ne survienne pas de ce fait de manière imprévisible (1); le seul fait qu'un véhicule prioritaire circule sur une bande de circulation visée à l'article 72.5 du code de la route sans utiliser les feux bleus clignotants et, le cas échéant, l'avertisseur sonore spécial ne rend pas automatiquement ce véhicule imprévisible pour le conducteur débiteur de priorité. (1) Voir Cass. 20 décembre 2016, RG P.15.0794.N, Pas. 2016, n° 737.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 19 - Article 19, # 3 - Changement de direction - Céder le passage - Comportement au volant du conducteur prioritaire

P.20.0585.N

23 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.14](#)

AC nr. ...

De door artikel 74 Wet Strafvuotvoering bepaalde procedure met het oog op het verkrijgen van een voorlopige invrijheidstelling om medische redenen is een schriftelijke procedure waarin de strafvutvoeringsrechter onderzoekt of het verzoek voldoet aan de in de artikelen 72 en 73 Wet Strafvuotvoering bepaalde voorwaarden op basis van het schriftelijk verzoek van de veroordeelde of zijn vertegenwoordiger en van de in artikel 74 Wet Strafvuotvoering vermelde adviezen; uit de enkele omstandigheid dat de veroordeelde in de door artikel 74 Wet Strafvuotvoering bedoelde procedure niet wordt gehoord en aldus geen mondeling verweer kan voeren over de overgemaakte adviezen, kan geen miskennis van het recht op een eerlijk proces worden afgeleid (1). (1) Cass. 23 juni 2015, AR P.15.0788.N, AC 2015, nr. 430.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Strafvuotvoering

La procédure prévue à l'article 74 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, en vue de l'obtention d'une libération provisoire pour raisons médicales, est une procédure écrite dans le cadre de laquelle le juge de l'application des peines examine si la demande satisfait aux conditions prévues aux articles 72 et 73 de la loi du 17 mai 2006 sur la base de la demande écrite du condamné ou de son représentant et des avis énoncés à l'article 74 de cette même loi; aucune violation du droit à un procès équitable ne peut être déduite de la seule circonstance que le condamné n'a pas été entendu au cours de la procédure visée à l'article 74 de la loi du 17 mai 2006 et qu'il n'a donc pu se défendre oralement concernant les avis qui ont été transmis (1). (1) Cass. 23 juin 2015, RG P.15.0788.N, Pas. 2015, n° 430.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -

Artikel 74 Wet Strafvuivering - Voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechter - Wet Strafvuivering - Artikel 74 - Voorlopige invrijheidstelling om medische redenen - Schriftelijke procedure

Droit à un procès équitable - Application des peines - Loi du 17 mai 2006, article 74 - Libération provisoire pour raisons médicales - Procédure écrite

APPLICATION DES PEINES - Juge de l'application des peines - Loi du 17 mai 2006 - Article 74 - Libération provisoire pour raisons médicales - Procédure écrite

P.20.0587.N

27 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.9](#)

AC nr. ...

De in artikel 67ter Wegverkeerswet bepaalde verplichting bestaat onafhankelijk van het voorafgaand bewijs dat er een overtreding is begaan en vereist dus niet dat de initiële overtreding is bewezen; het volstaat dat een overtreding op de Wegverkeerswet of de uitvoeringsbesluiten ervan werd vastgesteld (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.17.0190.N, AC 2018, nr. 147; Cass. 27 oktober 2009, AR P.09.0778.N, AC 2009, nr. 620; S. STALLAERT, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, (105) 108.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'obligation prévue à l'article 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière existe indépendamment de la preuve préalable qu'une infraction a été commise et ne requiert donc pas que l'infraction initiale ait été prouvée; il suffit qu'une infraction à la loi du 16 mars 1968 ou à ses arrêtés d'exécution ait été constatée (1). (1) Cass. 6 mars 2018, RG P.17.0190.N, Pas. 2018, n° 147 ; Cass. 27 octobre 2009, RG P.09.0778.N, Pas. 2009, n° 620 ; S. STALLAERT, "De strafrechtelijke aansprakelijkheid van rechtspersonen en wegverkeer: artikel 67ter Wegverkeerswet en het belang van de pleitbezorger", T.Strafr. 2013, (105) 108.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Obligation de communiquer l'identité du conducteur

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

De rechtspersoon op wiens naam het motorvoertuig is ingeschreven waarmee de overtreding werd begaan, die zich bewust ertoe beperkt om enkel mee te delen dat de met het voertuig begane overtreding kaderde in de uitvoering van een prioritair transport zonder mededeling van de identiteit van de bestuurder op het ogenblik van de feiten of de identiteit van de verantwoordelijke persoon, voldoet niet aan de in artikel 67ter, eerste en vierde lid, Wegverkeerswet bepaalde verplichtingen, waarvan de niet-nakoming wordt bestraft met de in artikel 29ter Wegverkeerswet bepaalde straffen.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Verplichting de identiteit van de bestuurder mede te delen

- Artt. 29ter en 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart

La personne morale au nom de laquelle est immatriculé le véhicule à moteur avec lequel l'infraction a été commise qui se limite délibérément à déclarer que l'infraction commise au moyen du véhicule s'inscrivait dans le contexte de l'exécution d'un transport prioritaire, sans mentionner l'identité du conducteur au moment des faits ni l'identité de la personne responsable, ne satisfait pas aux obligations prévues à l'article 67ter, alinéas 1er et 4, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, dont le non-respect est passible des peines prévues à l'article 29ter de la même loi.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Obligation de communiquer l'identité du conducteur

- Art. 29ter et 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

1968

Krachtens artikel 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wordt de beklaagde in hoger beroep gehoord over de nauwkeurig bepaalde grieven die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; de enkele herneming van een in eerste aanleg gevoerd verweer vormt geen nauwkeurig bepaalde grief in de zin van de vermelde bepaling en de appelrechters dienen een dergelijk verweer dan ook niet te beantwoorden (1). (1) Cass 24 november 2015, AR P.14.1192.N, AC 2015, nr. 694; Cass. 8 september 2015, AR P.14.1752.N, AC 2015, nr. 494.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beklaagde - Nauwkeurige grieven - Herneming van in eerste aanleg gevoerd verweer

- Art. 210, eerste lid Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beklaagde - Nauwkeurige grieven - Herneming van in eerste aanleg gevoerd verweer

- Art. 210, eerste lid Wetboek van Strafvordering

En application de l'article 210, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, le prévenu est entendu en appel sur les griefs précis qui sont invoqués contre le jugement entrepris; la simple réitération d'une défense formulée en première instance ne constitue pas un grief précis au sens de ladite disposition, et les juges d'appel ne sont pas davantage tenus de répondre à une telle défense (1). (1) Cass 24 novembre 2015, RG P.14.1192.N, Pas. 2015, n° 694 ; Cass. 8 septembre 2015, RG P.14.1752.N, Pas. 2015, n° 494.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Prévenu - Précision des griefs - Réitération de la défense formulée en première instance

- Art. 210, al. 1er Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Prévenu - Précision des griefs - Réitération de la défense formulée en première instance

- Art. 210, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.20.0588.N

29 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.5](#)

AC nr. ...

Het in artikel 6.2. EVRM en artikel 14.2 IVBPR omschreven vermoeden van onschuld belet de rechter niet om bij de straftoemeting rekening te houden met alle aan tegenspraak onderworpen feiten die verband houden met de persoonlijkheid van de dader en de handelingen die hij heeft vastgesteld, mits hij geen uitspraak doet over het strafbare karakter ervan; het vermoeden van onschuld staat er echter wel aan in de weg dat de rechter bij de beoordeling van de straftoemeting rekening houdt met een misdrijf waarvoor de beklaagde niet definitief werd veroordeeld (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Vermoeden van onschuld - Straftoemeting - Feiten uit een ander dossier die verband houden met de persoonlijkheid en handelingen van de

La présomption d'innocence consacrée aux articles 6, § 2, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14, § 2, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques n'empêche pas le juge de tenir compte, pour fixer le taux de la peine, de tous les faits soumis à contradiction qui portent sur la personnalité de l'auteur et les actes qu'il a posés, pour autant qu'il ne se prononce pas sur leur caractère punissable; la présomption d'innocence empêche toutefois le juge de tenir compte dans son appréciation d'une infraction du chef de laquelle le prévenu n'a pas été définitivement condamné (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Présomption d'innocence - Taux de la peine - Faits d'un autre dossier portant sur la personnalité et les actes du prévenu et du chef desquels il n'est pas définitivement condamné - Appréciation de ces faits

beklaagde en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld - Beoordeling van die feiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Straftoemeting - Feiten uit een ander dossier die verband houden met de persoonlijkheid en handelingen van de beklaagde en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld - Beoordeling van die feiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Vermoeden van onschuld - Straftoemeting - Feiten uit een ander dossier die verband houden met de persoonlijkheid en handelingen van de beklaagde en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld - Beoordeling van die feiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Vermoeden van onschuld - Feiten uit een ander dossier die verband houden met de persoonlijkheid en handelingen van de beklaagde en waarvoor hij niet definitief is veroordeeld - Beoordeling van die feiten

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.2 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 2 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Taux de la peine - Faits d'un autre dossier portant sur la personnalité et les actes du prévenu et du chef desquels il n'est pas définitivement condamné - Appréciation de ces faits

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 2 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Présomption d'innocence - Taux de la peine - Faits d'un autre dossier portant sur la personnalité et les actes du prévenu et du chef desquels il n'est pas définitivement condamné - Appréciation de ces faits

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 2 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Taux de la peine - Présomption d'innocence - Faits d'un autre dossier portant sur la personnalité et les actes du prévenu et du chef desquels il n'est pas définitivement condamné - Appréciation de ces faits

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 2 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

De verdenking van een partij betreffende de onpartijdigheid van de rechter is slechts wettig indien de vermoedens die zij in dat opzicht zegt te koesteren voor redelijk verantwoord kunnen doorgaan (1). (1) Zie Cass. 31 december 2019, AR P.19.1303.F, AC 2019, nr. 690; Cass. 3 april 2019, AR P.19.0303.F, AC 2019, nr. 208, met concl. "in hoofdzaak" van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 21 november 2018, AR P.18.1175.F, AC 2018, nr. 657; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288; Cass. 28 januari 2004, AR P.04.0119.F, AC 2004, nr. 50 ("er moet worden nagegaan of de verdenkingen die een partij zegt te koesteren, voor objectief verantwoord kunnen doorgaan"); zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 406.

WRAKING - Wettige verdenking

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Wettige verdenking

- Art. 828, 1° Gerechtelijk Wetboek

Een verzoek tot wraking dat rechtsmisbruik uitmaakt, heeft geen schorsende werking (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 406 ; Cass. 18 mei 2016, AR P.16.0572.F, AC 2016, nr. 329, en concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.

WRAKING - Rechtsmisbruik - Schorsende werking

- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Rechtsmisbruik - Schorsende werking

- Art. 837 Gerechtelijk Wetboek

La suspicion exprimée par une partie quant à l'impartialité du juge n'est légitime que si les soupçons qu'elle dit éprouver à cet égard peuvent passer pour raisonnablement justifiés (1). (1) Voir Cass. 31 décembre 2019, RG P.19.1303.F, Pas. 2019, n° 690; Cass. 3 avril 2019, RG P.19.0303.F, Pas. 2019, n° 208, et concl. « dit en substance » de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 21 novembre 2018, RG P.18.1175.F, Pas. 2018, n° 657; Cass. 27 avril 2016, RG P.16.0509.F, Pas. 2016, n° 288; Cass. 28 janvier 2004, RG P.04.0119.F, Pas. 2004, n° 50 (« il y a lieu de rechercher si les soupçons qu'une partie dit éprouver peuvent passer pour objectivement justifiés »); voir les conclusions « dit en substance » du MP.

RECUSATION - Suspicion légitime

- Art. 828, 1° Code judiciaire

RECUSATION - Suspicion légitime

- Art. 828, 1° Code judiciaire

Une demande en récusation qui constitue un abus de procédure n'a pas d'effet suspensif (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP; Cass. 18 mai 2016, RG P.16.0572.F, Pas. 2016, n° 329 et concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

RECUSATION - Abus de procédure - Effet suspensif

- Art. 837 Code judiciaire

RECUSATION - Abus de procédure - Effet suspensif

- Art. 837 Code judiciaire

De bestanddelen van het misdrijf bepaald in artikel 328bis Strafwetboek zijn het verspreiden op om het even welke wijze van stoffen die, zonder op zichzelf een gevaar in te houden, de indruk geven gevaarlijk te zijn, waarbij de dader weet of moet weten dat hierdoor ernstige gevoelens van vrees kunnen worden teweeg gebracht voor een aanslag op personen of op eigendommen waarop een gevangenisstraf van ten minste twee jaar is gesteld; een gedraging die aan deze bestanddelen beantwoordt is strafbaar en dit ongeacht de concrete aanleiding voor de wetgever om dit misdrijf in te voeren; indien stoffen worden verspreid die daadwerkelijk gevaarlijk of schadelijk zijn is niet deze, maar desgevallend een andere strafbaarstelling van toepassing (1). (1) I. DE LA SERNA, "Les menaces", in Les infractions, II, Les infractions contre les personnes, Larcier, 2010, 60-61 ; H. VAN LANDEGHEM, "Bedreigingen", in Postal Memorialis. Lexicon strafrecht, strafvordering en bijzondere wetten, 2017, B30, p.54; A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Kluwer, 2019, nr. 338; T. VANDROMME, "Valse bommelding/Vals alarm", Comm. Sr. 2019, p.6.

*BEDREIGINGEN - Verspreiden van ongevaarlijke stoffen -
Indruk wekken van gevaarlijke stoffen*

- Art. 328bis Strafwetboek

Het onderzoeksgerecht beoordeelt bij de handhaving van de voorlopige hechtenis voor een feit omschreven als inbreuk op artikel 328bis Strafwetboek of er in het licht van de concrete dossiergegevens ernstige aanwijzingen zijn dat het gaat om een ongevaarlijke stof die de indruk geeft gevaarlijk te zijn; die beoordeling vereist niet noodzakelijk dat de stof die werd verspreid, wordt getest of dat hij die de stof heeft verspreid, wordt getest.

*ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis -
Handhaving - Verspreiden van ongevaarlijke stoffen - Indruk
wekken van gevaarlijke stoffen - Geen test van de stof*

*VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Verspreiden van
ongevaarlijke stoffen - Indruk wekken van gevaarlijke stoffen -
Geen test van de stof*

Les éléments constitutifs de l'infraction prévue à l'article 328bis du Code pénal sont la diffusion, de quelque manière que ce soit, de substances qui, ne présentant en soi aucun danger, donnent l'impression d'être dangereuses, et dont l'auteur sait ou doit savoir qu'elles peuvent inspirer de vives craintes d'attentat contre les personnes ou les propriétés, punissable d'un emprisonnement de deux ans au moins; le comportement qui répond à ces éléments constitutifs est punissable et ce, indépendamment des circonstances concrètes qui ont conduit le législateur à introduire cette infraction; si les substances diffusées sont effectivement dangereuses ou dommageables, ce n'est pas cette disposition qui s'applique mais, le cas échéant, une autre disposition pénale (1). (1) I. DE LA SERNA, « Les menaces », dans Les infractions, II, Les infractions contre les personnes, Larcier, 2010, 60-61 ; H. VAN LANDEGHEM, « Menaces », dans Postal Memorialis. Lexicon strafrecht, strafvordering en bijzondere wetten, 2017, B30, 54 ; A. DE NAUW en F. KUTY, « Manuel de droit pénal spécial », Kluwer, 2019, n° 338 ; T. VANDROMME, « Valse bommelding/Vals alarm », Comm. Sr. 2019, 6.

*MENACES - Diffusion de substances inoffensives - Impression du
danger de substances*

- Art. 328bis Code pénal

La juridiction d'instruction appelée à statuer sur le maintien de la détention préventive pour des faits définis comme étant une infraction à l'article 328bis du Code pénal apprécie, à la lumière des éléments concrets du dossier, l'existence d'indices sérieux qu'il s'agit d'une substance inoffensive qui donne l'impression d'être dangereuse; cette appréciation ne requiert pas nécessairement que la substance diffusée soit analysée ou que celui qui l'a répandue fasse l'objet d'un test de dépistage.

*JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Maintien -
Diffusion de substances inoffensives - Impression du danger de
substances - Absence d'analyse de la substance*

*DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Diffusion de substances
inoffensives - Impression du danger de substances - Absence
d'analyse de la substance*

P.20.0599.N

27 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek bepaalt dat indien de straf, ten tijde van het vonnis bepaald, verschilt van die welke ten tijde van het misdrijf was bepaald, de minst zware straf wordt toegepast; de in deze bepaling vervatte regel van de toepassing van de mildere strafwet is niet van toepassing wanneer een uitvoeringsbesluit wordt vervangen door een ander uitvoeringsbesluit zonder dat de wet zelf wordt gewijzigd; de reden daarvoor is dat het ongewijzigd inzicht van de wetgever op het vlak van de bestraffing blijkt uit het ongewijzigd blijven van de strafbepaling en dat een wijziging van een uitvoeringsbesluit, dat door zijn aard tijdelijk en veranderlijk is, daaraan geen afbreuk doet (1). (1) Cass. 7 juni 2016, AR P.15.0135.N, AC 2016, nr. 377; Cass. 20 november 2007, AR P.07.1109.N, AC 2007, nr. 567; Cass. 10 december 1991, AR nr. 4910, AC 1991-1992, nr. 193.

MISDRIJF - Allerlei - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht - Strafwet - Werking in de tijd
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Allerlei - Strafwet - Werking in de tijd - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht
- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafwet - Uitvoeringsbesluit - Wijziging - Terugwerkende kracht

- Art. 2, tweede lid Strafwetboek

L'article 2, alinéa 2, du Code pénal dispose que si la peine établie au temps du jugement diffère de celle qui était portée au temps de l'infraction, la peine la moins forte sera appliquée; la règle de l'application de la loi pénale la moins forte, contenue dans cette disposition, ne s'applique pas lorsqu'un arrêté d'exécution est remplacé par un autre arrêté d'exécution sans que la loi elle-même soit modifiée; la raison en est que la conception inchangée du législateur à l'égard de la sanction ressort de l'absence de modification apportée à la disposition pénale et qu'une modification d'un arrêté d'exécution, par nature temporaire et modifiable, ne l'affecte pas (1). (1) Cass. 7 juin 2016, RG P.15.0135.N, Pas. 2016, n° 377 ; Cass. 20 novembre 2007, RG P.07.1109.N, Pas. 2007, n° 567 ; Cass. 10 décembre 1991, RG n° 4910, Pas. 1991-1992, n° 193.

INFRACTION - Divers - Arrêté d'exécution - Modification - Rétroactivité - Loi pénale - Application dans le temps

- Art. 2, al. 2 Code pénal

PEINE - Divers - Loi pénale - Application dans le temps - Arrêté d'exécution - Modification - Rétroactivité

- Art. 2, al. 2 Code pénal

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Loi pénale - Arrêté d'exécution - Modification - Rétroactivité

- Art. 2, al. 2 Code pénal

P.20.0602.N

29 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200929.2N.9](#)

AC nr. ...

Aan de vereiste van de eentaligheid van een rechterlijke beslissing wordt geen afbreuk gedaan door het feit dat de rechter in zijn beslissing citeert uit een in een andere taal dan die van de rechtspleging opgesteld stuk uit het strafdossier en vervolgens in de taal van de rechtspleging vermeldt welke betekenis dit citaat volgens hem heeft.

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Vermelding in de rechterlijke beslissing van een passage in een vreemde taal -

Il n'est pas dérogé à la condition de l'unilinguisme d'une décision judiciaire du fait que le juge cite, dans sa décision, un extrait provenant d'une pièce du dossier répressif rédigée dans une langue autre que celle de la procédure et qu'il indique ensuite dans la langue de la procédure le sens qu'il donne audit extrait.

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - Jugements et arrêts. nullités - Matière répressive - Mention dans une décision judiciaire d'un extrait en langue étrangère - Traduction personnelle du juge - Admissibilité

Eigen vertaling door de rechter - Toelaatbaarheid

- Artt. 24 en 37 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Taalgebruik in gerechtszaken - Vermelding in de rechterlijke beslissing van een passage in een vreemde taal - Eigen vertaling door de rechter - Toelaatbaarheid

- Artt. 24 en 37 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 24 et 37 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Emploi des langues en matière judiciaire - Mention dans une décision judiciaire d'un extrait en langue étrangère - Traduction personnelle du juge - Admissibilité

- Art. 24 et 37 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

P.20.0603.F

10 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200610.2F.22](#)

AC nr. ...

Een beslissing vormt een autonome vasthoudingstitel wanneer ze leidt tot de wijziging van het administratieve statuut van de vreemdeling die op een welbepaalde plaats wordt vastgehouden, zelfs als die beslissing niet volgt op een verblijfsaanvraag of op een weigering om aan een verwijderingsmaatregel gehoor te geven (1). (1) Zie Cass. 11 april 2018, AR P.18.0257.F, AC 2018, nr. 226 : "Wanneer de toestand van de vreemdeling wijzigt doordat zich omstandigheden voordoen die een nieuwe beslissing tot vasthouding verantwoordt, vervangt die beslissing, die een autonome titel van vrijheidsberoving uitmaakt, de voorgaande beslissing", en de noot: "Daarentegen 'plaatst de intrekking van een maatregel tot wederopsluiting de vreemdeling opnieuw in de toestand waarin hij zich vóór die akte bevond, waarvan de intrekking de vorige jegens hem verleende hechtenistitel heeft doen herleven' (Cass. 20 december 2017, AR P.17.1208.F, AC 2017, nr. 725, en verwijzingen in noot)". Bij gebrek aan een dergelijke intrekking volgt uit geen enkele bepaling dat de omstandigheid dat de derde titel werd uitgevaardigd op grond van dezelfde bepaling als de eerste – in dit geval artikel 7 Vreemdelingenwet –, de eerste titel, die door de tweede werd vervangen, zou "doen herleven". Die tweede titel is in dit geval een "beslissing tot vasthouding in een welbepaalde plaats met het oog op het vaststellen van de verantwoordelijke lidstaat", uitgevaardigd "ter uitvoering" van artikel 28, §2, van de zogenaamde "Dublin III"-verordening (EU) nr. 604/2013, omgezet in artikel 51/5 Vreemdelingenwet, en vormt ten aanzien van de eerste titel een autonome hechtenistitel (zie Cass. 29 januari 2020, AR P.20.0052.F, arrest niet gepubliceerd). Het OM had erop gewezen dat de eiser, paradoxaal genoeg, de appelrechters tegelijkertijd verweet dat zij, enerzijds, hun eigen beoordeling in de plaats hadden gesteld van die van de eiser – en aldus artikel 72 Vreemdelingenwet hadden geschonden – door te oordelen dat "er wel degelijk een mogelijkheid bestaat om [de eiser] binnen een redelijke termijn effectief te verwijderen" en, anderzijds, niet hadden vastgesteld dat die mogelijkheid nog bestond. (M.N.B.)

Constitue un titre autonome de rétention la décision qui traduit une modification du statut administratif de l'étranger maintenu dans un lieu déterminé, même si cette décision n'est pas consécutive à une demande de séjour ou à un refus d'obtempérer à une mesure d'éloignement (1). (1) Voir Cass. 11 avril 2018, RG P.18.0257.F, Pas. 2018, n° 226 : « Lorsque la situation de l'étranger change en raison de la survenance de circonstances justifiant une nouvelle décision de rétention, celle-ci, qui constitue un titre autonome de privation de liberté, remplace l'ancienne décision », et note : « En revanche, le retrait d'une mesure de réécrou remet l'étranger dans la situation où il se trouvait avant cet acte, dont le retrait a fait renaître le précédent titre de détention décerné contre lui' (Cass. 20 décembre 2017, RG P.17.1208.F, Pas. 2017, n° 725, et références en note) ». À défaut d'un tel retrait, il ne résulte d'aucune disposition que la circonstance que le troisième titre est décerné sur la base de la même disposition que le premier - en l'espèce, l'art. 7 de la loi du 15 décembre 1980 - serait de nature à « redonner vie » au 1er titre, auquel s'est substitué le deuxième titre. Celui-ci est en l'espèce, une « décision de maintien dans un lieu déterminé afin de déterminer l'État membre responsable », décerné « en exécution » de l'art. 28, §2 du Règlement UE 604/2013, dit « Dublin III », transposé dans l'art. 51/5 de la loi du 15 décembre 1980, et constitue un titre de privation de liberté autonome par rapport au premier titre (voir Cass. 29 janvier 2020, RG P.20.0052.F, inédit). Le MP avait relevé que le demandeur reprochait paradoxalement à la fois aux juges d'appel, d'une part, d'avoir substitué leur propre appréciation à celle du demandeur - et méconnu ainsi l'art. 72 de la loi - en considérant qu'« il subsiste bel et bien une possibilité d'éloigner effectivement [le demandeur] dans un délai raisonnable » et, d'autre part, de ne pas constater que cette possibilité subsistait. (M.N.B.)

VREEMDELINGEN - Administratieve vasthouding - Nieuwe titel - Autonome titel

ETRANGERS - Rétention administrative - Nouveau titre - Titre autonome

De beslissing tot verlenging van de beslissing tot vasthouding van de vreemdeling, genomen op grond van artikel 7, vijfde lid, Vreemdelingenwet, dient niet letterlijk te vermelden dat voldaan is aan de voorwaarde waarbij de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn moet kunnen worden verwijderd, aangezien dit kan worden afgeleid uit de daarin opgegeven feitelijke gegevens.

Il n'est pas requis que la décision de prolongation de la décision de maintien de l'étranger sur la base de l'article 7, alinéa 5, de la loi du 15 décembre 1980 contienne l'affirmation littérale que la condition de possibilité d'éloigner effectivement l'étranger dans un délai raisonnable est rencontrée, celle-ci pouvant être déduite des éléments de faits y indiqués.

VREEMDELINGEN - Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - Impliciete vaststelling

ETRANGERS - Rétention - Prolongation - Conditions - Possibilité d'éloigner effectivement l'étranger dans un délai raisonnable - Constatation implicite

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 7, al. 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Uit artikel 15, §§ 1 en 5, van de "Terugkeerrichtlijn" 2008/115/EG blijkt dat de vasthouding van de persoon met het oog op zijn verwijdering slechts kan worden gehandhaafd gedurende de periode waarin de verwijderingsprocedure aan de gang is en met de vereiste zorgvuldigheid wordt uitgevoerd; op het ogenblik dat het nationale rechtscollege de wettigheid van de vasthouding onderzoekt, moet dus nog steeds de reële mogelijkheid bestaan dat de verwijdering tot een goed einde kan worden gebracht (1); hieruit volgt dat de vraag of er al dan niet een redelijk vooruitzicht op verwijdering bestaat, niet enkel door de administratie mag worden beantwoord op het ogenblik dat ze de maatregel neemt, maar ook door de rechterlijke macht op het ogenblik dat ze de wettigheid van die beslissing onderzoekt; niets verbiedt het onderzoeksgerecht bijgevolg om een administratieve beslissing van vrijheidsberoving geldig te verklaren, zelfs als die beslissing niets zegt over het vooruitzicht op verwijdering, op grond dat dit vooruitzicht op het ogenblik van de beslissing wel degelijk bestond en op het ogenblik van het onderzoek van die beslissing nog steeds bestaat (2). (1) Zie HvJ (gr. k.) 30 november 2009, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, Kadzoev, § 65-67; HvJ 14 mei 2020, C-924/19 en C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, Országos e.a., § 278. (2) Zie, inzake de vasthouding op grond van artikel 44septies, § 1, Vreemdelingenwet, Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0445.F, AC 2020, nr. 273 (tweede middel, niet gepubliceerd, eerste onderdeel) : "de appelrechters hebben aldus melding gemaakt van de concrete omstandigheden op grond waarvan, op het ogenblik van de beslissing waarop zij toezicht moeten houden, kon worden geoordeeld dat de verwijdering van de eiser binnen een redelijke termijn kon plaatsvinden, en van het ontbreken van aanwijzingen waaruit zou blijken dat die maatregel niet meer zou kunnen worden uitgevoerd binnen een dergelijke termijn, d.i. de termijn die de wet toestaat om de vreemdeling met het oog op die uitvoering vast te houden".

Il ressort de l'article 15, § 1er et 5, de la directive 2008/115/CE « retour » que la rétention d'une personne à des fins d'éloignement ne peut être maintenue que pendant le temps où le dispositif d'éloignement est en cours et est exécuté avec toute la diligence requise; il faut donc qu'au moment de l'examen de la légalité de la rétention par la juridiction nationale, la possibilité subsiste d'une réelle perspective que l'éloignement soit mené à bien (1); il en résulte que l'appréciation du caractère raisonnable ou non des perspectives d'éloignement n'appartient pas seulement à l'administration au moment où elle prend la mesure mais également au pouvoir judiciaire au moment où il est saisi du contrôle de sa légalité; partant, rien n'interdit à la juridiction d'instruction de valider une décision administrative de privation de liberté, fût-elle muette quant aux perspectives d'éloignement, en considérant que celles-ci existaient bien au moment de la décision et qu'elles subsistent toujours au moment de son examen (2). (1) Voir C.J.U.E. (gr. ch.) 30 novembre 2009, C-357/09, ECLI:EU:C:2009:741, Kadzoev, §§ 65-67 ; C.J.U.E., 14 mai 2020, C-924/19 et C-925/19, ECLI:EU:C:2020:367, Országos e.a., § 278. (2) Voir, quant à une rétention sur pied de l'article 44septies, § 1er, de la loi du 15 décembre 1980, Cass. 6 mai 2020, RG P.20.0445.F, Pas. 2020, n° 273 (2ème moyen, non publié, 1ère branche) : « ainsi, les juges d'appel ont fait état des circonstances concrètes qui, au moment de la prise de la décision dont le contrôle leur est déferé, permettaient de considérer que l'éloignement du demandeur pourrait intervenir dans un délai raisonnable, ainsi que de l'absence d'indication donnant à penser que l'exécution de cette mesure ne pourrait plus avoir lieu dans un tel délai, étant celui pendant lequel la loi autorise le maintien à cette fin ».

vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vasthouding - Verlenging - Voorwaarden - Terugkeerrichtlijn 2008/115/EG - Mogelijkheid om de vreemdeling daadwerkelijk binnen een redelijke termijn te verwijderen - In acht te nemen tijdstip - Tijdstip van de beslissing - Tijdstip waarop de wettigheid van de vasthouding opnieuw door het onderzoeksgerecht wordt onderzocht - Invloed op het toezicht van de onderzoeksgerechten op de vasthoudingstitel

- Art. 7, vijfde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

considération - Moment où la décision a été prise - Moment du réexamen de la légalité de la rétention par la juridiction d'instruction - Incidence quant au contrôle du titre de rétention par les juridictions d'instruction

- Art. 7, al. 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Rétention - Prolongation - Conditions - Directive 2008/115/CE "retour" - Possibilité d'éloigner effectivement l'étranger dans un délai raisonnable - Moment à prendre en considération - Moment où la décision a été prise - Moment du réexamen de la légalité de la rétention par la juridiction d'instruction - Incidence quant au contrôle du titre de rétention par les juridictions d'instruction

- Art. 7, al. 5 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

P.20.0604.N

20 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.5](#)

AC nr. ...

Bij het opleggen of herzien van een gerechtelijke maatregel aan een minderjarige in een verontrustende situatie is de jeugdrechter er niet toe gehouden een handelingsplan op te stellen of in te vullen of bij verwijzing in een beslissing naar een hem door de sociale dienst voor te leggen handelingsplan de inhoud van dat plan in de beslissing zelf te concretiseren, dit houdt geen verboden delegatie in van rechtsmacht (1). (1) Zie alg. I. DE JONGHE, Hulpverlening en recht, Intersentia, 2014, 133-167; A. VAN LOOVEREN, "Het nieuwe jeugdlandschap in verontrustende situaties", T.J.K. 2014, 298-306; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Die Keure, 2015, 369-497; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 55-156.

Lorsqu'une mesure judiciaire est imposée ou revue à l'égard d'un mineur en situation inquiétante, le juge de la jeunesse n'est tenu ni d'établir ni de compléter un plan d'action et, lorsqu'il fait référence dans une décision à un plan d'action qui doit lui être soumis par le service social, il n'est pas davantage tenu de préciser lui-même concrètement le contenu de ce plan dans ladite décision, sans que cela implique une délégation de compétence interdite (1). (1) Voir gén. I. DE JONGHE, Hulpverlening en recht, Intersentia, 2014, 133-167 ; A. VAN LOOVEREN, "Het nieuwe jeugdlandschap in verontrustende situaties", T.J.K. 2014, 298-306 ; J. PUT, Handboek jeugdbeschermingsrecht, Die Keure, 2015, 369-497 ; B. DE SMET, Jeugdbeschermingsrecht in hoofdlijnen, Intersentia, 2017, 55-156.

herzien van maatregelen - Toezicht van de sociale dienst als autonome maatregel - Naleven van een handelingsplan

- Art. 11 Gerechtelijk Wetboek
 - Artt. 48, § 1, 2°, 49, 51 en 58 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
 - Art. 81, tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp
- REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Jeugdrechtbank - Verontrustende situatie - Opleggen en herzien van maatregelen - Toezicht van de sociale dienst als autonome maatregel - Naleven van een handelingsplan - Concretisering van de beslissing*
- Art. 11 Gerechtelijk Wetboek
 - Artt. 48, § 1, 2°, 49, 51 en 58 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp
 - Art. 81, tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 21 februari 2014 betreffende de integrale jeugdhulp

De autonomie van de in artikel 48, §1, 2° Decreet Integrale Jeugdhulp bedoelde maatregel van ondertoezichtstelling van de sociale dienst voor gerechtelijke jeugdhulpverlening verzet zich er niet tegen dat de maatregel wordt geconcretiseerd aan de hand van een handelingsplan als bedoeld in artikel 58 van dit Decreet.

JEUGDBESCHERMING - Verontrustende situatie - Opleggen en herzien van maatregelen - Toezicht van de sociale dienst als autonome maatregel - Concretisering van de maatregel - Handelingsplan - Toepassing

Krachtens artikel 51 EU-Handvest Grondrechten zijn de bepalingen van dit handvest, zoals het recht van elk kind op persoonlijk contact met zijn ouders, gericht tot de instellingen, organen en instanties van de Unie en tot de Lidstaten uitsluitend van toepassing wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen (1). (1) Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139; Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781 met concl. van advocaat-generaal. D. VANDERMEERSCH in Pas.; Cass. 1 april 2014, AR P.13.1957.N, AC 2014, nr. 255.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - EU Handvest Grondrechten - Toepassingsgebied

- Artt. 24.3 en 51 Handvest van de grondrechten van de

et révision de mesures - Contrôle du service social en tant que mesure autonome - Respect du plan d'action

- Art. 11 Code judiciaire
 - Art. 48, § 1er, 2°, 49, 51 et 58 Décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse
 - Art. 81, al. 2 Arrêté du Gouvernement flamand du 21 février 2014 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse
- MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Tribunal de la jeunesse - Situation inquiétante - Imposition et révision de mesures - Contrôle du service social en tant que mesure autonome - Respect du plan d'action - Précision concrète de la décision*
- Art. 11 Code judiciaire
 - Art. 48, § 1er, 2°, 49, 51 et 58 Décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse
 - Art. 81, al. 2 Arrêté du Gouvernement flamand du 21 février 2014 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse

L'autonomie de la mesure de mise sous la surveillance du service social pour l'octroi d'une aide judiciaire intégrale d'aide à la jeunesse, telle que prévue à l'article 48, § 1er, 2°, du décret du Conseil flamand du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse, ne s'oppose pas au fait que la mesure est précisée au moyen d'un plan d'action tel que visé à l'article 58 dudit décret.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Situation inquiétante - Imposition et révision de mesures - Contrôle du service social en tant que mesure autonome - Précision concrète de la décision - Plan d'action - Application

En vertu de l'article 51 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, les dispositions de cet instrument, comme le droit de chaque enfant d'avoir un contact direct avec ses parents, s'adressent aux institutions, organes et instances de l'Union, ainsi qu'aux États membres uniquement lorsqu'ils mettent en œuvre le droit de l'Union (1). (1) Cass. 28 février 2017, RG P.16.0261.N, Pas. 2017, n° 139 ; Cass. 23 décembre 2015, RG P.15.1596.F, Pas. 2015, n° 781, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; Cass. 1er avril 2014, RG P.13.1957.N, Pas. 2014, n° 255.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne - Champ d'application

- Art. 24.3 et 51 Charte des droits fondamentaux de l'Union

Europese Unie van 12 december 2007

européenne du 12 décembre 2007

Voor zover daartoe een wettelijke basis bestaat als bedoeld in artikel 8.2 EVRM en voor zover dit noodzakelijk in het belang is van de minderjarige, kan de jeugdrechter aan de uitoefening van het omgangsrecht van een ouder met zijn kind voorwaarden verbinden of beperkingen opleggen; artikelen 48, §1 en 58 Decreet Integrale Jeugdhulp vormen een wettelijke basis in de zin van artikel 8.2 EVRM voor het bepalen van dergelijke voorwaarden of het opleggen van dergelijke beperkingen.

Sous réserve d'un fondement légal pour ce faire, comme le prévoit l'article 8, § 2, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et de la nécessité d'une telle mesure dans l'intérêt du mineur, le juge de la jeunesse peut assortir de conditions l'exercice du droit de visite d'un parent à son enfant ou imposer des restrictions ; les articles 48, § 1er, et 58 du décret du Conseil flamand du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse constituent un fondement légal au sens dudit article 8, § 2, de la Convention pour fixer de telles conditions ou imposer pareilles restrictions.

JEUGDBESCHERMING - Verontrustende situatie - Opleggen en herzien van maatregelen - Recht op eerbiediging van het gezinsleven - Beperkingen aan het omgangsrecht van ouders - Wettelijke basis

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 48, § 1, en 58 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het gezinsleven - Verontrustende situatie - Jeugdrechtbank - Opleggen en herzien van maatregelen - Beperkingen aan het omgangsrecht van ouders - Wettelijke basis

- Art. 8 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 48, § 1, en 58 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Situation inquiétante - Imposition et révision de mesures - Droit au respect de la vie familiale - Restriction du droit de visite des parents - Base légale

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 48, § 1er, et 58 Décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect de la vie familiale - Situation inquiétante - Tribunal de la jeunesse - Imposition et révision de mesures - Restriction du droit de visite des parents - Base légale

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 48, § 1er, et 58 Décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse

De wet legt geen enkel bijzonder vormvereiste op voor de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek waarmee het openbaar ministerie de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig maakt; gelet, evenwel, op het schriftelijk karakter van het gerechtelijk onderzoek, moet de vordering tot het instellen van dat onderzoek gedagtekend en ondertekend worden door een magistraat van het openbaar ministerie (1); het maakt niet uit dat laatstgenoemde de zaak bij de onderzoeksrechter aanhangig maakt door een vordering die hem ongetekend en per elektronische weg wordt toegestuurd, mits het stuk dat het instrument van die vordering vormt, vervolgens wordt vastgesteld door een ondertekend geschrift. (1) Zie, wat betreft de mondelinge vordering van het openbaar ministerie tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek, die moet worden gevolgd door een schriftelijke instrumenterende akte, Cass. 2 februari 2011, AR, AC 2011, nr. 99 (dat preciseert: "het is niet vereist dat die akte waarbij de mondelinge vordering wordt bevestigd, door het openbaar ministerie wordt opgesteld nog vóór de eerste onderzoeksverrichtingen zijn uitgevoerd"); Cass. 12 januari 2000, AR P.00.0002.F, AC 2000, nr. 27; Cass. 26 mei 1992, AR 6616, AC 1991-92, nr. 504; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 8e uitg., 2017, dl. I, p. 653-654. Zoals de eiser benadrukte, stelt de wet geen enkele termijn op de opmaak van die instrumenterende akte.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Vorm - Aanhangigmaking van de zaak zonder ondertekening en per mail - Ondertekende instrumenterende akte

- Artt. 47 en 61 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSRECHTER - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Vorm - Aanhangigmaking van de zaak zonder ondertekening en per mail - Ondertekende instrumenterende akte

- Artt. 47 en 61 Wetboek van Strafvordering

OPENBAAR MINISTERIE - Vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek - Vorm - Aanhangigmaking van de zaak zonder ondertekening en per mail - Ondertekende instrumenterende akte

La loi ne prévoit aucune règle de forme spéciale pour le réquisitoire aux fins d'informer par lequel le ministère public saisit un juge d'instruction; toutefois, eu égard au caractère écrit de l'instruction, la réquisition tendant à son ouverture doit être datée et signée par un magistrat du ministère public (1); il est indifférent que celui-ci saisisse le juge d'instruction par une réquisition adressée sans signature par la voie électronique, pourvu que le document qui constitue l'acte instrumentaire de cette réquisition soit ensuite établi par un écrit signé. (1) Voir, quant à la mise à l'instruction par un réquisitoire verbal du ministère public, qui doit être suivi d'un acte instrumentaire établi par écrit, Cass. 2 février 2011, RG P.11.0174.F, Pas. 2011, n° 99 (qui précise: « il n'est pas exigé que cet acte confirmant la réquisition verbale soit dressé par le ministère public avant l'accomplissement des premiers devoirs d'instruction »); Cass. 12 janvier 2000, RG P.00.0002.F, Pas. 2000, n° 27; Cass. 26 mai 1992, RG 6616, Pas. 1992, n° 504 ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, pp. 653-654. Ainsi que le demandeur l'a souligné, la loi ne fixe aucun délai pour la confection de cet acte instrumentaire.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Réquisitoire de mise à l'instruction - Forme - Saisine sans signature et par courriel - Acte instrumentaire signé

- Art. 47 et 61 Code d'Instruction criminelle

JUGE D'INSTRUCTION - Réquisitoire de mise à l'instruction - Forme - Saisine sans signature et par courriel - Acte instrumentaire signé

- Art. 47 et 61 Code d'Instruction criminelle

MINISTERE PUBLIC - Réquisitoire de mise à l'instruction - Forme - Saisine sans signature et par courriel - Acte instrumentaire signé

- Artt. 47 en 61 Wetboek van Strafvordering

- Art. 47 et 61 Code d'Instruction criminelle

Artikel 149 Grondwet is niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 24 december 2008, AR P.08.1839.F, AC 2008, nr. 753; wat betreft de verplichting om te antwoorden op de conclusies inzake voorlopige hechtenis, zie Cass. 16 augustus 2005, AR P.05.1159.F, AC 2005, nr. 397.

L'article 149 de la Constitution ne s'applique pas aux juridictions d'instruction statuant en matière de détention préventive (1). (1) Cass. 24 décembre 2008, RG P.08.1839.F, Pas. 2008, n° 753; quant à l'obligation de répondre aux conclusions en matière de détention préventive, voir Cass. 16 août 2005, RG P.05.1159.F, Pas. 2005, n° 397.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Toepasselijkheid - Voorlopige hechtenis - Toezicht door de onderzoeksgerechten

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Applicabilité - Détention préventive - Contrôle par les juridictions d'instruction

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 22 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Artikel 149 Grondwet is niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen inzake voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 24 december 2008, AR P.08.1839.F, AC 2008, nr. 753; wat betreft de verplichting om te antwoorden op de conclusies inzake voorlopige hechtenis, zie Cass. 16 augustus 2005, AR P.05.1159.F, AC 2005, nr. 397.

L'article 149 de la Constitution ne s'applique pas aux juridictions d'instruction statuant en matière de détention préventive (1). (1) Cass. 24 décembre 2008, RG P.08.1839.F, Pas. 2008, n° 753; quant à l'obligation de répondre aux conclusions en matière de détention préventive, voir Cass. 16 août 2005, RG P.05.1159.F, Pas. 2005, n° 397.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Artikel 149, Grondwet - Toepasselijkheid

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Constitution, article 149 - Applicabilité

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Artt. 22 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 22 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0611.N

9 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200609.2N.14](#)

AC nr. ...

Indien bij de handhaving van de voorlopige hechtenis de inverdenkinggestelde aanvoert dat hij geen kennis kon nemen van een stuk behorend tot het strafdossier, aangeeft niet te willen ingaan op het voorstel van het onderzoeksgerecht om de zaak naar een later tijdstip uit te stellen van dezelfde dag en evenmin uitstel van behandeling van de zaak vraagt naar een latere datum, om kennisname van dat stuk mogelijk te maken, dan kan hij zich niet langer beroepen op het gebrek aan kennisname van dit stuk (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P.13.1841.F, AC 2013, nr. 638, RW 2013-14, 1379 noot B. DE SMET.

Si, à l'occasion du maintien de la détention préventive, l'inculpé soutient ne pas avoir pu prendre connaissance d'une pièce faisant partie du dossier répressif, que la juridiction d'instruction propose de différer l'examen de la cause plus tard le même jour pour permettre cette prise de connaissance et que l'inculpé indique ne pas vouloir donner suite à cette proposition sans solliciter la remise de la cause à une date ultérieure pour permettre cette prise de connaissance, il ne peut plus invoquer l'absence de prise de connaissance de cette pièce (1). (1) Cass. 27 novembre 2013, RG P.13.1841.F, Pas. 2013, n° 638, R.W. 2013-2014, 1379, note signée B. DE SMET.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Inzage van het dossier - Indiening van nieuwe stukken - Vraag om uitstel van behandeling

VOORLOPIGE HECHTENIS - Inzage van het dossier - Indiening van nieuwe stukken - Recht van verdediging - Vraag om uitstel van behandeling

Uit het enkele feit dat de motivering van het onderzoeksgerecht bestaat in de overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie en er door de inverdenkinggestelde stukken werden neergelegd op de terechtzitting die het openbaar ministerie daardoor noodzakelijkerwijze in zijn vordering niet kan hebben betrokken, volgt niet dat het onderzoeksgerecht blijk geeft van een automatisme dat onverzoenbaar is met de noodzakelijke individualisering van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Overname van redenen vordering OM - Indiening van een stuk door de verdediging - Individualisering voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Overname van redenen vordering OM - Indiening van een stuk door de verdediging - Individualisering voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerechten - Motivering - Overname van redenen vordering OM - Indiening van een stuk door de verdediging - Individualisering voorlopige hechtenis

- Artt. 23, 4°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Appel - Chambre des mises en accusation - Communication du dossier - Dépôt de nouvelles pièces - Demande de remise de l'examen de la cause

DETENTION PREVENTIVE - Communication du dossier - Dépôt de nouvelles pièces - Droits de la défense - Demande de remise de l'examen de la cause

Il ne résulte pas du seul fait que la motivation de la juridiction d'instruction consiste à faire siens les motifs du réquisitoire du ministère public et que l'inculpé ait produit à l'audience des pièces dont le ministère public, par la force des choses, n'a pas pu tenir compte dans son réquisitoire que la juridiction d'instruction fait montre d'un automatisme inconciliable avec la nécessaire individualisation et le caractère évolutif de la détention préventive (1). (1) Cass. 6 mars 2018, RG P.18.0220.N, Pas. 2018, n° 155.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Maintien - Motivation - Appropriation des motifs du ministère public - Dépôt d'une pièce par la défense - Individualisation de la détention préventive

- Art. 23, 4°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Juridictions d'instruction - Appropriation des motifs du ministère public - Dépôt d'une pièce par la défense - Individualisation de la détention préventive

- Art. 23, 4°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridictions d'instruction - Motivation - Appropriation des motifs du ministère public - Dépôt d'une pièce par la défense - Individualisation de la détention préventive

- Art. 23, 4°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Artikel 56, §2, Wet Strafvuivering legt aan de strafvuiveringsrechtbank de verplichting op om de beslissing tot toekenning of afwijzing van een strafvuiveringsmodaliteit met bijzondere redenen te omkleden als die beslissing afwijkt van het advies van de directeur of het advies van het openbaar ministerie; deze bijzondere motiveringsverplichting is enkel van toepassing indien uit het advies van de directeur of van het openbaar ministerie blijkt dat zij de gevraagde strafvuiveringsmodaliteit negatief dan wel positief adviseren en de rechtbank het verzoek van de veroordeelde toekent dan wel afwijst.

STRAFUUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Wet Strafvuivering - Artikel 56, § 2 - Beslissing tot afwijzing of toekenning van een strafvuiveringsmodaliteit - Advies van de directeur of van het openbaar ministerie - Motivering - Draagwijdte

Wanneer uit het proces-verbaal van de rechtszitting van de strafvuiveringsrechtbank niet blijkt dat de directeur de aanstelling van een deskundige heeft geadviseerd en dat uit hetzelfde proces-verbaal blijkt dat de verzoeker, nadat het openbaar ministerie had voorgesteld om de verzoeker opnieuw te laten onderzoeken, heeft geargumenteed dat de aanstelling van een deskundige wellicht wenselijk was, volgt daaruit dat de aanstelling van een deskundige enkel als mogelijkheid is geopperd, maar niet door de verzoeker werd gevorderd zodat de strafvuiveringsrechtbank niet ertoe gehouden is de niet-aanstelling van een deskundige uitdrukkelijk te motiveren.

STRAFUUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Vordering tot aanstelling van een deskundige - Afwijzing - Motivering

L'article 56, § 2, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, impose au tribunal de l'application des peines de motiver sa décision octroyant ou refusant la modalité d'exécution de la peine par des raisons particulières lorsque cette décision s'écarte de l'avis du directeur ou de l'avis du ministère public; cette obligation de motivation spéciale ne s'applique que si l'avis rendu par le directeur ou le ministère public est soit positif soit négatif concernant la modalité d'exécution de la peine demandée et que soit le tribunal rejette la demande de la personne condamnée, soit il y fait droit.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Loi du 17 mai 2006 - Article 56, § 2 - Décision octroyant ou refusant une modalité d'exécution de la peine - Avis du directeur ou du ministère public - Motivation - Portée

Lorsque le procès-verbal de l'audience du tribunal de l'application des peines n'indique pas que le directeur a rendu un avis favorable à la désignation d'un expert tout en indiquant par ailleurs que, après que le ministère public a proposé que le demandeur soit réexaminé, ce dernier a mis en avant qu'il serait probablement souhaitable de désigner un expert, il en ressort que la désignation d'un expert a simplement été évoquée comme une possibilité et que le demandeur n'a pas formulé de demande à cette fin, de sorte que le tribunal de l'application des peines n'est pas tenu de motiver de manière expresse la non-désignation d'un expert.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Demande de libération conditionnelle - Demande de désignation d'un expert - Rejet - Motivation

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 131/2016 van 20 oktober 2016 en rekening houdend met de arresten nr. 9/2018 van 1 februari 2018, nr. 35/2018 van 22 maart 2018 en nr. 82/2018 van 28 juni 2018 van datzelfde Hof en artikel 502, Wetboek van Strafvordering, volgt dat wanneer het Hof van Cassatie in een zaak van voorrecht van rechtsmacht lastens een magistraat van een hof van beroep, de zaak heeft verwezen naar een ander hof van beroep teneinde een onderzoeksmagistraat aan te wijzen om op te treden als onderzoeksrechter, het Hof wanneer het gerechtelijk onderzoek is beëindigd de rechtspleging moet regelen op een wijze die vergelijkbaar is met die welke geldt bij de gemeenschappelijke procedure van regeling van de rechtspleging; dat dit derhalve inhoudt dat wanneer er toepassing wordt gemaakt van de door artikel 216bis, §2, Wetboek van Strafvordering, bepaalde procedure van verruimde minnelijke schikking, het aan het Hof toekomt, na controle van de wettelijke toepassingsvoorwaarden bepaald in artikel 216bis, §1, Wetboek van Strafvordering, van de eventuele vergoeding van de slachtoffers of de fiscale en sociale administraties, van de uit vrije wil en weloverwogen aanvaarding van de minnelijke schikking en van de proportionaliteit ervan met de ernst van de feiten en de persoonlijkheid van de in verdenking gestelde, deze verruimde minnelijke schikking te bekrachtigen (1). (1) Zie de vordering van het OM; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160.

De l'arrêt de la Cour constitutionnelle n° 131/2016 du 20 octobre 2016, et compte tenu également des arrêts n° 9/2018 du 1er février 2018, n° 35/2018 du 22 mars 2018 et n° 82/2018 du 28 juin 2018, rendus par cette même cour, ainsi que de l'article 502 du Code d'instruction criminelle, il résulte que, lorsque la Cour de cassation est appelée à statuer selon la procédure du privilège de juridiction accordé à un magistrat de la cour d'appel et qu'elle a renvoyé la cause devant une autre cour d'appel aux fins de désignation d'un magistrat appelé à exercer les fonctions de juge d'instruction, elle doit, à la clôture de l'instruction, régler la procédure d'une manière similaire à celle qui s'applique au règlement de la procédure dans le cadre de la procédure pénale de droit commun; cette règle implique que, lorsqu'il est fait application de la procédure de transaction élargie prévue à l'article 216bis, § 2 du Code d'instruction criminelle, il revient à la Cour d'homologuer ladite transaction, après avoir vérifié s'il est satisfait aux conditions d'application légales prévues à l'article 216bis, § 1er, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, si les victimes ou les administrations fiscales et sociales ont été indemnisées le cas échéant, si la transaction a été acceptée de manière libre et éclairée et si elle est proportionnée à la gravité des faits et à la personnalité de l'inculpé (1). (1) Voir la réquisition du MP; A. WINANTS, "Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van een hof van beroep - Verwijzing door het Hof naar een ander hof van beroep voor aanstelling van een onderzoeksmagistraat - Beëindiging van het onderzoek - Verruimde minnelijke schikking - Regeling van de rechtspleging - Draagwijdte

MINNELIJKE SCHIKKING - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat van een hof van beroep - Verwijzing door het Hof naar een ander hof van beroep voor aanstelling van een onderzoeksmagistraat - Beëindiging van het onderzoek - Verruimde minnelijke schikking - Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid van het Hof - Draagwijdte

STRAFVORDERING - Voorrecht van rechtsmacht - Magistraat

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Privilège de juridiction - Magistrat d'une cour d'appel - Renvoi par la Cour devant une autre cour d'appel aux fins de désignation d'un magistrat instructeur - Clôture de l'instruction - Transaction élargie - Règlement de la procédure - Portée

TRANSACTION PENALE - Privilège de juridiction - Magistrat d'une cour d'appel - Renvoi par la Cour devant une autre cour d'appel aux fins de désignation d'un magistrat instructeur - Clôture de l'instruction - Transaction élargie - Règlement de la procédure - Compétence de la Cour - Portée

ACTION PUBLIQUE - Privilège de juridiction - Magistrat d'une cour

van een hof van beroep - Verwijzing door het Hof naar een ander hof van beroep voor aanstelling van een onderzoeksmagistraat - Beëindiging van het onderzoek - Verruimde minnelijke schikking - Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid van het Hof - Draagwijdte

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Magistraat van een hof van beroep - Verwijzing door het Hof naar een ander hof van beroep voor aanstelling van een onderzoeksmagistraat - Beëindiging van het onderzoek - Verruimde minnelijke schikking - Regeling van de rechtspleging - Bevoegdheid van het Hof - Draagwijdte

d'appel - Renvoi par la Cour devant une autre cour d'appel aux fins de désignation d'un magistrat instructeur - Clôture de l'instruction - Transaction élargie - Règlement de la procédure - Compétence de la Cour - Portée

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Magistrat d'une cour d'appel - Renvoi par la Cour devant une autre cour d'appel aux fins de désignation d'un magistrat instructeur - Clôture de l'instruction - Transaction élargie - Règlement de la procédure - Compétence de la Cour - Portée

P.20.0620.N

20 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.9](#)

AC nr. ...

Of een strafvervolgung binnen een redelijke termijn is behandeld moet worden beoordeeld rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklaagde, de houding van de gerechtelijke overheden en het belang dat de zaak heeft voor de beklaagde (1); enkel indien de beklaagde uitdrukkelijk verwijst naar één of meerdere van deze criteria dient de rechter uitdrukkelijk aan te geven dat hij ze bij zijn beoordeling heeft betrokken; indien de rechter aanneemt dat de vereiste van de redelijke termijn niet is nageleefd, dient hij niet uitdrukkelijk te vermelden dat hij het belang van de zaak in zijn oordeel heeft betrokken, indien de beklaagde in zijn verweer over de redelijke termijn wijst op het grote belang dat de zaak voor hem heeft, zonder dit belang te concretiseren. (1) J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de redelijke termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 251-325; J. MEESE, Overschrijding van de redelijke termijn, Larcier, 2008, 73p.; D. VANDERMEERSCH, "Le contrôle de la sanction du dépassement du délai raisonnable aux différents stades du procès pénal", R.D.P. 2010, 980-1006 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 743-749.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn van het proces - Criteria - Belang van de zaak voor de beklaagde - Concretisering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

7/06/2023

Il y a lieu d'apprécier le caractère raisonnable du traitement d'une poursuite pénale en tenant compte de la complexité de l'affaire, de l'attitude du prévenu et des autorités judiciaires et de l'importance que revêt l'affaire pour le prévenu (1); ce n'est que si ce dernier se réfère explicitement à un ou plusieurs de ces critères que le juge doit indiquer explicitement qu'il les a pris en considération dans son appréciation ; si, dans le cadre de sa défense portant sur le délai raisonnable, un prévenu invoque la grande importance que l'affaire revêt pour lui sans toutefois préciser concrètement cette importance, le juge qui admet que l'exigence de respect du délai raisonnable n'a pas été observée n'est pas tenu d'indiquer explicitement qu'il a pris en considération cette importance dans son appréciation. (1) J. MEESE, De duur van het strafproces. Onderzoek naar de redelijke termijn waarbinnen een strafprocedure moet of mag worden afgehandeld, Larcier, 2006, 251-325 ; J. MEESE, Overschrijding van de redelijke termijn, Larcier, 2008, p. 73 ; D. VANDERMEERSCH, "Le contrôle de la sanction du dépassement du délai raisonnable aux différents stades du procès pénal", R.D.P. 2010, 980-1006 ; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME et Ph. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 743-749.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Délai raisonnable de la procédure - Critères - Importance de l'affaire pour le prévenu - Précision concrète

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

P. 727/937

november 1950, te Rome

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Redelijke termijn van het proces - Criteria - Belang van de zaak voor de beklaagde - Concretisering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

novembre 1950

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Délai raisonnable de la procédure - Critères - Importance de l'affaire pour le prévenu - Précision concrète

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.0622.N

27 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.11](#)

AC nr. ...

Opdat de strafrechter het verzuim binnen de door artikel 9 Faillissementswet, thans artikel XX.102 Wetboek van Economisch Recht bedoelde termijn aangifte te doen van het faillissement van een vennootschap met het oogmerk de faillietverklaring uit te stellen, strafbaar gesteld door artikel 489bis, 4°, Strafwetboek, bewezen kan verklaren dient hij, indien op dat punt verweer wordt gevoerd, de datum te bepalen waarop de vennootschap zich in een toestand van faillissement, i.e. de datum waarop de vennootschap op duurzame wijze heeft opgehouden te betalen en haar krediet is geschokt, bevond; hij mag bij die beoordeling rekening houden met een belastingschuld waarvan de verschuldigdheid door de vennootschap al dan niet in het kader van een gerechtelijke procedure wordt betwist, indien die betwisting niet ernstig is.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Laattijdige aangifte - Toestand van faillissement - Beoordeling - Betwiste belastingschulden

- Art. 9 WETBOEK VAN KOOPHANDEL BOEK III - Faillissementswet
- Art. XX.102 Wetboek van economisch recht
- Art. 489bis, 4° Strafwetboek

Pour que le juge pénal puisse tenir pour établi le défaut d'aveu de faillite d'une société dans le délai prévu par l'article 9 de la loi du 8 août 1997 sur les faillites, devenu l'article XX.102 du Code de droit économique, dans l'intention de différer la déclaration de faillite, tel que ce défaut est incriminé par l'article 489bis, 4°, du Code pénal, il doit, si un moyen de défense est soulevé sur ce point, déterminer la date à laquelle la société concernée s'est trouvée en état de faillite, à savoir la date où l'entreprise a cessé ses paiements de manière persistante et où son crédit s'est trouvé ébranlé; dans le cadre de cette appréciation, il peut tenir compte d'une dette fiscale dont l'exigibilité est contestée par la société, que ce soit ou non dans le cadre d'une procédure judiciaire, si cette contestation n'est pas sérieuse.

FAILLITE ET CONCORDATS - Infractions en relation avec la faillite. insolvabilité frauduleuse - Aveu tardif - État de faillite - Appréciation - Dettes fiscales contestées

- Art. 9 CODE DE COMMERCE LIVRE III - Loi sur les faillites
- Art. XX.102 Code de droit économique
- Art. 489bis, 4° Code pénal

P.20.0625.F

2 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.9](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 464/36, § 6, vijfde lid, Wetboek van Strafvordering kan tegen het vonnis van de strafuitvoeringsrechter dat uitspraak doet over het beroep, ingesteld door de persoon die benadeeld is door een inbeslagneming met betrekking tot zijn goederen, tegen de beslissing van de SUO-magistraat tot verwerping van zijn verzoek tot opheffing van die uitvoeringshandeling geen cassatieberoep worden ingesteld, en het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat die uitsluiting verenigbaar is met de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 480.

STRAFUITVOERING - Strafvordering - Beroep van de persoon benadeeld door een inbeslagneming met betrekking tot zijn goederen - Weigering van de SUO-magistraat om het beslag op te heffen - Beroep bij de strafuitvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/36, § 6, vijfde lid Wetboek van Strafvordering
CASSATIEBEROEP - Strafvordering - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beroep van de persoon benadeeld door een inbeslagneming met betrekking tot zijn goederen - Weigering van de SUO-magistraat om het beslag op te heffen - Beroep bij de strafuitvoeringsrechter - Verwerping van het beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 464/36, § 6, vijfde lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep voortvloeit uit een reden die geen verband houdt met het middel en met de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag, behoeven deze geen antwoord (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 480.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Prejudiciële vraag die geen verband houdt met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

PREJUDICIEEL GESCHIL - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Prejudiciële vraag die geen verband houdt met de ontvankelijkheid van het cassatieberoep

En vertu de l'article 464/36, § 6, alinéa 5, du Code d'instruction criminelle, le jugement du juge de l'application des peines statuant sur le recours, formé par la personne lésée par une saisie concernant ses biens, contre la décision du magistrat EPE rejetant sa demande de levée de cet acte d'exécution, n'est pas susceptible de pourvoi en cassation et la Cour constitutionnelle a jugé que cette exclusion était conforme aux articles 10, 11 et 13 de la Constitution (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPLICATION DES PEINES - Enquête pénale d'exécution - Recours formé par la personne lésée par une saisie concernant ses biens - Refus du magistrat EPE d'opérer la levée de la saisie - Recours auprès du juge de l'application des peines - Rejet du recours - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 464/36, § 6, al. 5 Code d'Instruction criminelle
POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Enquête pénale d'exécution - Recours formé par la personne lésée par une saisie concernant ses biens - Refus du magistrat EPE d'opérer la levée de la saisie - Recours auprès du juge de l'application des peines - Rejet du recours - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 464/36, § 6, al. 5 Code d'Instruction criminelle

Lorsque l'irrecevabilité du pourvoi résulte d'un motif étranger au moyen et à la question préjudicielle proposée par le demandeur, il n'y a pas lieu d'y avoir égard (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Pourvoi en cassation irrecevable - Question préjudicielle étrangère à la recevabilité du pourvoi

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle - Pourvoi en cassation irrecevable - Question préjudicielle étrangère à la recevabilité du pourvoi

Krachtens de artikelen 23, 2°, en 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet verschijnt de inverdenkinggestelde persoonlijk of in de persoon van een advocaat voor de onderzoeksgerechten.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verschijning van de inverdenkinggestelde op de rechtszitting - Verschijning in persoon of in de persoon van een advocaat

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De kamer van inbeschuldigingstelling schendt de artikelen 6.3.c EVRM, 14.3, d) IVBPR, 23, 2°, en 30, § 3, Voorlopige Hechteniswet, en miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging wanneer ze niet vaststelt dat de inverdenkinggestelde onmogelijk kon worden uitgehaald om zich voor haar in persoon te verdedigen, maar integendeel aanneemt dat het in artikel 6 EVRM gewaarborgde recht om in persoon te verschijnen kan worden geschorst door een akte van een rechterlijke overheid die geen wet of interne rechtsregel vormt die dezelfde graad van toegankelijkheid of duidelijkheid biedt (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Verschijning ter rechtszitting - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de inverdenkinggestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

En vertu des articles 23, 2°, et 30, § 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, devant les juridictions d'instruction, l'inculpé comparait en personne ou représenté par un avocat.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Comparution de l'inculpé à l'audience - Comparution en personne ou par avocat

- Art. 23, 2° et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

La chambre des mises en accusation méconnaît les articles 6, § 3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 14.3, d), du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, 23, 2°, et 30, § 3, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, ainsi que le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense lorsque, n'ayant pas constaté qu'il avait été impossible d'extraire l'inculpé en vue de lui permettre de se défendre personnellement devant elle, elle a admis que le droit de comparution personnelle, garanti par l'article 6 de la Convention, puisse être suspendu par un acte qui, émanant d'une autorité judiciaire, ne constitue pas une loi ou une norme de droit interne présentant les mêmes qualités d'accessibilité et de précision (1). (1) Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0499.F, Pas. 2020, n° 356, avec concl. MP.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Comparution à l'audience - Maintien de la détention préventive - Chambre des mises en accusation - Droit de l'inculpé de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légimité

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 23, 2° et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Examen de la cause par un juge - Maintien de la détention préventive - Chambre des mises en accusation - Droit de l'inculpé de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légimité

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de in verdenking gestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6, § 3, c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de in verdenking gestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van inbeschuldigingstelling - Recht van de in verdenking gestelde om in persoon op de rechtszitting te verschijnen - Schorsing door een handeling van een rechterlijke overheid - Wettigheid

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14.3, d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Artt. 23, 2° en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 23, 2° et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14.3, d) - Examen de la cause par un juge - Maintien de la détention préventive - Chambre des mises en accusation - Droit de l'inculpé de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légalité

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 23, 2° et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Examen de la cause par un juge - Maintien de la détention préventive - Chambre des mises en accusation - Droit de l'inculpé de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légalité

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 23, 2° et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en accusation - Droit de l'inculpé de comparaître en personne à l'audience - Suspension par un acte émanant d'une autorité judiciaire - Légalité

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, d) Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 23, 2° et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Artikel 6 EVRM bepaalt niet dat de verdragsluitende Staten de aan het eerlijk proces inherente waarborgen kunnen inperken, maar artikel 15.1 voorziet in het recht om tijdelijk van de in het Verdrag bepaalde verplichtingen af te wijken, met name in geval van een noodtoestand die het bestaan van het land bedreigt, voor zover de ernst van de situatie die maatregel strikt vereist en op voorwaarde dat de secretaris-generaal van de Raad van Europa hiervan in kennis wordt gesteld; krachtens het legaliteit- en voorzienbaarheidsbeginsel van de strafprocedure en het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging moet dit recht om tijdelijk van de waarborgen van het eerlijk proces af te wijken, in een interne rechtsregel worden vastgelegd die voor de betrokkenen toegankelijk en duidelijk geformuleerd is (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 15 - Artikel 15.1 - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Artikelen 6 en 15.1 EVRM - Aan het eerlijk proces inherente waarborgen - Afwijking

- Artt. 6 en 15, § 1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne prévoit pas que les Etats parties à celle-ci puissent restreindre les garanties inhérentes au procès équitable mais l'article 15.1 institue un droit de dérogation temporaire aux obligations prévues par la Convention, notamment en cas de danger vital pour la nation, dans la stricte mesure où la situation l'exige et à condition d'en informer le secrétaire général du Conseil de l'Europe; le principe de légalité et de prévisibilité de la procédure pénale et le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense commandent de subordonner ce droit de dérogation temporaire aux garanties du procès équitable, à l'adoption d'une norme de droit interne accessible aux personnes concernées et énoncée de manière précise (1). (1) Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0499.F, Pas. 2020, n° 356, avec concl. MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 15 - Article 15, § 1er - Garanties inhérentes au procès équitable - Dérogation

- Art. 6 et 15, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Garanties inhérentes au procès équitable - Dérogation

- Art. 6 et 15, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Examen de la cause par un juge - Conv. D.H., articles 6 et 15, § 1er - Garanties inhérentes au procès équitable - Dérogation

- Art. 6 et 15, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De artikelen 6.3.c EVRM en 14.3, d) IVBPR alsook het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging geven eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter het recht om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en zich voor hem te kunnen verdedigen (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0499.F, AC 2020, nr. 356, met concl. OM, op datum in Pas.

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3, d) - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht van een partij om op de rechtszitting te verschijnen - Recht om gehoord te worden en zich in persoon te verdedigen

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht van een partij om op de rechtszitting te verschijnen - Recht om gehoord te worden en zich in persoon te verdedigen

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Onderzoek van de zaak door een rechter - Strafzaken - Recht van een partij om op de rechtszitting te verschijnen - Recht om gehoord te worden en zich in persoon te verdedigen

- Art. 6.3.c Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Les articles 6, § 3, c, de la Convention de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14.3, d), du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, ainsi que le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense, consacrent le droit, pour toute personne dont la cause doit être examinée par un juge, de comparaître à l'audience, d'être entendue et de se défendre en personne devant lui (1). (1) Cass. 3 juin 2020, RG P.20.0499.F, Pas. 2020, n° 356, avec concl. MP.

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14.3, d) - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit pour une partie de comparaître à l'audience - Droit d'être entendu et de se défendre en personne

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit pour une partie de comparaître à l'audience - Droit d'être entendu et de se défendre en personne

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Examen de la cause par un juge - Matière répressive - Droit pour une partie de comparaître à l'audience - Droit d'être entendu et de se défendre en personne

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.0627.N

15 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.12](#)

AC nr. ...

De beslissing van het rechtscollege in hoger beroep om de duur van uitstel van tenuitvoerlegging van het verval van het recht tot sturen te behouden, doch dit verval voor een gedeelte als effectieve straf op te leggen, houdt een verzwaring van de straf in, waarvoor eenparigheid van stemmen is vereist (1). (1) Cass. 27 januari 1982, AC 1981-82, nr. 319.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verval van het recht tot sturen met uitstel - Periode van het verval van het recht tot sturen - Bepanking in hoger beroep van de duur van

La décision par laquelle la juridiction d'appel maintient la durée du sursis à l'exécution dont la déchéance du droit de conduire est assortie, mais rend effective une partie de cette déchéance, implique une aggravation de la peine pour laquelle l'unanimité est requise (1). (1) Cass. 27 janvier 1982, Pas. 1981-82, n° 319.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Déchéance du droit de conduire assortie d'un sursis - Durée de la déchéance du droit de conduire - Limitation en degré d'appel de la durée de la déchéance du droit

het verval van het recht tot sturen dat volledig met uitstel is opgelegd - Behoud van de duur van het uitstel - Eenparigheid van stemmen - Toepassing

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Verval van het recht tot sturen met uitstel - Periode van het verval van het recht tot sturen - Beperking in hoger beroep van de duur van het verval van het recht tot sturen dat volledig met uitstel is opgelegd - Behoud van de duur van het uitstel - Eenparigheid van stemmen - Toepassing

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

de conduire assortie d'un sursis total - Maintien de la durée du sursis - Unanimité - Application

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Déchéance du droit de conduire assortie d'un sursis - Durée de la déchéance du droit de conduire - Limitation en degré d'appel de la durée de la déchéance du droit de conduire assortie d'un sursis total - Maintien de la durée du sursis - Unanimité - Application

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

P.20.0630.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.1](#)

AC nr. ...

De fouten of nalatigheden van de lasthebber binden de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de perken van de lastgeving en leveren als dusdanig voor de lastgever geen vreemde oorzaak, toeval of overmacht op; het nalaten door een advocaat die instaat voor de verdediging van een inverdenkinggestelde die werd geïnterneerd door de raadkamer om tijdig een grievenschrift in hoger beroep in te dienen of erop toe te zien dat de cliënt dit doet, levert geen overmacht op die toelaat de in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde sanctie van het verval van het hoger beroep niet toe te passen (1). (1) Cass. 12 mei 2020, AR P.20.0104.N, AC 2020, nr. 287.

ADVOCAAT - Nalatigheid - Hoger beroep in strafzaken - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Nalatigheid van de advocaat - Overmacht - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Nalatigheid van de advocaat - Overmacht - Draagwijdte

LASTGEVING - Nalatigheid van de lasthebber - Advocaat - Hoger beroep in strafzaken - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Overmacht - Draagwijdte

Les fautes ou négligences du mandataire engagent le mandant lorsqu'elles sont commises dans les limites du mandat et ne peuvent constituer en elles-mêmes pour le mandant une cause étrangère, un cas fortuit ou de force majeure; l'omission, par un avocat assurant la défense d'un inculpé dont la chambre du conseil a prononcé l'internement, de déposer un formulaire de griefs en temps utile ou de veiller à ce que son client le fasse, ne constitue pas un cas de force majeure permettant d'éviter l'application de la sanction de la déchéance de l'appel prévue à l'article 204 du Code d'instruction criminelle (1). (1) Cass. 12 mai 2020, RG P.20.0104.N, Pas. 2020, n° 287.

AVOCAT - Négligence - Appel en matière répressive - Internement - Appel de la décision de la chambre du conseil - Appel interjeté en prison - Formulaire de griefs - Négligence de l'avocat - Force majeure - Portée

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Internement - Appel de la décision de la chambre du conseil - Appel interjeté en prison - Formulaire de griefs - Négligence de l'avocat - Force majeure - Portée

MANDAT - Négligence du mandataire - Avocat - Appel en matière répressive - Internement - Appel de la décision de la chambre du conseil - Appel interjeté en prison - Formulaire de griefs - Force majeure - Portée

Uit artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR en het door die bepalingen gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een inverdenkinggestelde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing ter kennis te brengen; dat geldt ook voor de op straffe van verval van het hoger beroep voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen (1). (1) Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Hoger beroep - Kennisgeving door de overheid van de vormvereisten van het hoger beroep - Draagwijdte

En règle, il ne résulte pas des articles 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, et 14, § 1er, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques ainsi que du droit d'accès au juge consacré par ces dispositions que, lorsqu'un inculpé était assisté d'un conseil lors de la procédure en première instance et a eu connaissance de la décision entreprise, les autorités judiciaires sont tenues de l'informer de toutes les prescriptions pour interjeter appel de ladite décision; il en va de même s'agissant de l'obligation, prescrite à peine de déchéance de l'appel, d'indiquer les griefs avec précision, en temps utile (1). (1) Cass. 4 juin 2019, RG P.19.0237.N, Pas. 2019, n° 347.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Internement - Information par les autorités des prescriptions pour interjeter appel - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Accès au juge - Appel - Information par les autorités des prescriptions pour interjeter appel - Portée

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14 - Article 14, § 1er - Droit à un procès équitable - Accès au juge - Appel - Information par les autorités des prescriptions pour interjeter appel - Portée

Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid en 204, Wetboek van Strafvordering en van artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen, volgt dat de appelrechter behoudens overmacht verplicht is het hoger beroep van een inverdenkinggestelde ingesteld ter griffie van de gevangenis tegen de beslissing van de raadkamer die hem interneert, maar die heeft nagelaten tijdig een grievenschrift in te dienen en voor wie door zijn raadsman evenmin een dergelijk geschrift is ingediend, vervallen te verklaren (1); met de verplichting voor de appelland op straffe van verval van het hoger beroep de grieven tegen de beroepen beslissing kenbaar te maken, beoogt de wetgever een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep, het vermijden van nutteloze werklast en kosten door het niet langer voorleggen van niet-betwiste beslissingen aan de appelrechter en ten slotte de tegenpartijen en de appelrechter in de gelegenheid te stellen te bepalen van welke beslissingen de appelland de hervorming wenst en die verplichting, alsook de duidelijk in artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verplichting om binnen de appeltermijn de grieven schriftelijk in te dienen zodat snel zekerheid bestaat over de draagwijdte van het hoger beroep, dienen een wettig doel, respecteren een redelijke verhouding tussen de opgelegde beperkingen en het nagestreefde doel en tasten het recht op hoger beroep in de kern niet aan (2); die verantwoording geldt evenzeer indien de beroepen beslissing een interneringsbeslissing is aangezien de appelrechter bij afwezigheid van nauwkeurig bepaalde grieven zijn saisine niet kan bepalen en aannemen dat bij afwezigheid van een tijdig ingediend grievenschrift het hoger beroep is gericht tegen alle beslissingen van de beroepen beslissing zou de wettelijk bepaalde verplichting nauwkeurig de grieven op te geven zinledig maken. (1) Cass. 3 maart 2020, AR P.19.1171.N, AC 2020, nr. 159; Cass. 8 oktober 2019, AR P.19.0611.N, AC 2019, nr. 507. (2) Cass. 4 juni 2019, AR P.19.0237.N, AC 2019, nr. 347.

Il résulte des dispositions des articles 203, § 1er, alinéa 1er, et 204 du Code d'instruction criminelle, 1er, alinéa 1er, de la loi du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel ou de recours en cassation des personnes détenues ou internées, que le juge d'appel est tenu, sauf cas de force majeure, de déclarer déchu de son appel l'inculpé qui a interjeté appel au greffe de la prison contre la décision de la chambre du conseil ayant ordonné son internement, mais qui a omis d'introduire un formulaire de griefs en temps utile alors que son conseil n'a pas déposé non plus de tel formulaire pour le compte de cet inculpé (1); en imposant à l'appelland l'obligation de faire connaître, à peine de déchéance de son appel, ses griefs à l'encontre de la décision entreprise, le législateur a pour but de rendre plus efficace le traitement des affaires pénales en degré d'appel, d'éviter une charge de travail et des frais inutiles en faisant en sorte que des décisions non contestées ne soient plus soumises au juge d'appel et, enfin, d'offrir aux parties adverses et au juge d'appel l'opportunité de déterminer les décisions dont l'appelland souhaite la réformation et cette obligation, de même que celle, clairement énoncée à l'article 204 du Code d'instruction criminelle, de déposer les griefs par écrit dans le délai d'appel afin que la portée de l'appel puisse rapidement être connue avec certitude, poursuit un but légitime, respecte une proportion raisonnable entre les limitations imposées et l'objectif poursuivi, et ne porte pas atteinte à l'essence même du droit d'interjeter appel (2); cette justification vaut tout autant lorsque la décision entreprise est une décision d'internement dès lors que, lorsque les griefs n'ont pas été indiqués avec précision, le juge d'appel ne peut déterminer sa saisine, et admettre que, lorsqu'un formulaire de griefs n'a pas été introduit en temps utile, l'appel est dirigé contre toutes les décisions de la décision entreprise, viderait de son sens l'obligation prévue par la loi d'indiquer précisément les griefs. (1) Cass. 3 mars 2020, RG P.19.1171.N, Pas. 2020, n° 159 ; Cass. 8 octobre 2019, RG P.19.0611.N, Pas. 2019, n° 507. (2) Cass. 4 juin 2019, RG P.19.0237.N, Pas. 2019, n° 347.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer - Hoger beroep ingesteld in de gevangenis - Grievenschrift - Draagwijdte

Volgens artikel 14, § 1, Interneringswet kunnen de partijen of hun advocaat voor de kamer van inbeschuldigingstelling hoger beroep instellen tegen de beslissingen van de raadkamer; dit beroep wordt ingesteld in de vorm en binnen de termijnen die worden bepaald bij de artikelen 203, 203bis en 204 Wetboek van Strafvordering en behalve in het geval bedoeld in artikel 205 Wetboek van Strafvordering en in artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen, wordt het beroep ingesteld door middel van een verklaring ter griffie van de correctionele rechtbank.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Internering - Hoger beroep tegen de beslissing van de raadkamer

DEFENSE SOCIALE - Internement - Appel de la décision de la chambre du conseil - Appel interjeté en prison - Formulaire de griefs - Portée

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Internement - Appel de la décision de la chambre du conseil - Appel interjeté en prison - Formulaire de griefs - Portée

Selon l'article 14, § 1er, de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement, les parties ou leur avocat peuvent interjeter appel des décisions de la chambre du conseil devant la chambre des mises en accusation; cet appel, interjeté dans les formes et délais prévus aux articles 203, 203bis et 204 du Code d'instruction criminelle, est formé par déclaration au greffe du tribunal correctionnel, sauf dans le cas visé à l'article 205 du Code d'instruction criminelle et à l'article 1er de la loi du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel ou de recours en cassation des personnes détenues ou internées.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Appel de la décision de la chambre du conseil

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Internement - Appel de la décision de la chambre du conseil

P.20.0632.N

30 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.21](#)

AC nr. ...

De bewijslast voor het feit dat een beklaagde een op zijn naam gehuurd voertuig bestuurde waarmee een verkeersovertreding is begaan ligt bij de vervolgende partij; de beklaagde moet zijn onschuld niet bewijzen.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Wegverkeer - Overtreding - Gehuurd voertuig - Bestuurder van het voertuig

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Wegverkeer - Overtreding - Bestuurder van het voertuig - Voorleggen van bewijzen - Bewijswaarde

La charge de la preuve du fait qu'un prévenu conduisait le véhicule loué à son nom avec lequel une infraction en matière de roulage a été commise incombe à la partie poursuivante; le prévenu n'est pas tenu de prouver son innocence.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Roulage - Infraction - Véhicule loué - Conducteur du véhicule

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Roulage - Infraction - Conducteur du véhicule - Présentation de preuves - Valeur probante

Het staat aan de rechter om op basis van de hem overgelegde gegevens te oordelen of het vaststaat dat een beklaagde het voertuig bestuurd waarmee de verkeersovertreding is begaan.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Vermoeden van onschuld - Wegverkeer - Bestuurder van het voertuig - Voorleggen van bewijzen - Geloofwaardigheid

Het vermoeden van onschuld houdt niet in dat de rechter de door de beklaagde aangevoerde feitelijke gegevens voor waar moet aannemen en hij die aanvoeringen niet op hun geloofwaardigheid mag beoordelen.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Vermoeden van onschuld - Voorleggen van bewijzen - Geloofwaardigheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Vermoeden van onschuld - Voorleggen van bewijzen - Geloofwaardigheid

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Voorleggen van bewijzen - Geloofwaardigheid - Onaantastbare beoordeling door de rechter

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Il appartient au juge de décider, sur la base des éléments qui lui sont soumis, s'il est établi qu'un prévenu conduisait le véhicule avec lequel une infraction en matière de roulage a été commise.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Présomption d'innocence - Roulage - Conducteur du véhicule - Présentation de preuves - Crédibilité

La présomption d'innocence n'implique pas que le juge soit tenu d'admettre comme vrais les éléments de fait invoqués par le prévenu et qu'il ne puisse apprécier la crédibilité de ces allégations.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Présomption d'innocence - Présentation de preuves - Crédibilité - Appréciation souveraine par le juge

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Présomption d'innocence - Présentation de preuves - Crédibilité

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Présentation de preuves - Crédibilité - Appréciation souveraine par le juge

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het appelgerecht kan de tegen een beklagde uitgesproken straffen slechts verzwaren als het vaststelt dat die beslissing met eenstemmigheid is genomen; hieruit volgt niet dat het appelgerecht dat een onderzoeksmaatregel beveelt met het oog op een eventueel opleggen van een verval van het recht een motorvoertuig te besturen wegens ongeschiktheid, die beslissing eenstemmig moet bevelen, ook al houdt de toevoeging door het appelgerecht van een dergelijk verval tot het recht tot sturen aan een door de eerste rechter opgelegde bestraffing een strafverzwaring in (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.16.0766.N, AC 2017, nr. 357.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Wegverkeer - Geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Onderzoeksmaatregel in hoger beroep - Kans op strafverzwaring - Eenparigheid - Toelaatbaarheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 42, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Onderzoeksmaatregel in hoger beroep - Kans op strafverzwaring - Eenparigheid - Toelaatbaarheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 42, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het onpartijdigheidsbeginsel verzet er zich niet tegen dat een appelgerecht bij wie een strafvordering aanhangig is voor feiten die aanleiding kunnen geven tot verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig wegens lichamelijke of geestelijke ongeschiktheid op eigen initiatief nagaat of er elementen zijn die wijzen op een dergelijke ongeschiktheid, melding maakt van die elementen en op grond daarvan een onderzoeksmaatregel beveelt, die tot gevolg kan hebben dat het appelgerecht de toestand van de beklagde verzwart, door aan de eerste rechter opgelegde bestraffing de veiligheidsmaatregel toe te voegen van verval van het recht tot sturen wegens ongeschiktheid.

La juridiction d'appel ne peut aggraver les peines prononcées contre le prévenu que si elle constate que cette décision a été prise à l'unanimité ; il n'en découle pas que la juridiction d'appel qui ordonne une mesure d'instruction en vue d'imposer éventuellement une déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur pour incapacité doive adopter cette décision à l'unanimité, même si la circonstance que la juridiction d'appel ajoute une telle déchéance du droit de conduire aux peines imposées par le premier juge implique une aggravation de la peine (1). (1) Cass. 30 mai 2017, RG P.16.0766.N, Pas. 2017, n° 357.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Roulage - Aptitude à conduire un véhicule à moteur - Mesure d'instruction en degré d'appel - Possible aggravation de la peine - Unanimité - Admissibilité

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 42, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Aptitude à conduire un véhicule à moteur - Mesure d'instruction en degré d'appel - Possible aggravation de la peine - Unanimité - Admissibilité

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 42, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Le principe d'impartialité ne s'oppose pas au fait qu'une juridiction d'appel saisie d'une action publique exercée du chef de faits susceptibles de donner lieu à une déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur pour incapacité physique ou psychique, vérifie d'initiative s'il existe des éléments indiquant une telle incapacité, qu'elle fasse mention de ces éléments et que, sur leur fondement, elle ordonne une mesure d'instruction dont il peut résulter que la juridiction d'appel aggrave la situation du prévenu en assortissant la sanction prononcée par le premier juge de la mesure de sûreté consistant en la déchéance du droit de conduire pour incapacité.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdigheid van de rechter - Wegverkeer - Geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Elementen die wijzen op ongeschiktheid - Onderzoeksmaatregel in hoger beroep - Eigen initiatief van de appelrechter - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 42, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Geschiktheid tot het besturen van een motorvoertuig - Elementen die wijzen op ongeschiktheid - Onderzoeksmaatregel in hoger beroep - Eigen initiatief van de appelrechter - Onpartijdigheid van de rechter - Toelaatbaarheid

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 42, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Impartialité du juge - Roulage - Aptitude à conduire un véhicule à moteur - Élément indiquant une incapacité - Mesure d'instruction en degré d'appel - Initiative personnelle du juge d'appel - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 42, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Aptitude à conduire un véhicule à moteur - Élément indiquant une incapacité - Mesure d'instruction en degré d'appel - Initiative personnelle du juge d'appel - Impartialité du juge - Admissibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 42, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.20.0650.N

29 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.5](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 4, § 3, eerste lid, en 10 Wet van 19 maart 2017 en artikel 6 KB van 26 april 2017 volgt dat in appelprocedures de bijdrageplicht aan het Begrotingsfonds voor juridische tweedelijnsbijstand slechts van toepassing is wanneer het rechtsmiddel is ingesteld na 30 april 2017.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand - Inleiding van de zaak vóór 1 mei 2017

- Artt. 4, § 3, eerste lid, en 10 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand
- Art. 6 KB 26 april 2017 tot uitvoering van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Allerlei - Gerechtskosten - Procedure voor de feitenrechter - Bijdrage aan het Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

- Artt. 4, § 3, eerste lid, en 10 Wet 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

Il résulte des articles 4, § 3, alinéa 1er, et 10 de la loi du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne, ainsi que de l'article 6 de l'arrêté royal du 26 avril 2017 portant exécution de cette loi, qu'en procédure d'appel, l'obligation de payer une contribution audit fonds ne s'applique que si le recours a été introduit après le 30 avril 2017.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Contribution au fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne - Introduction de la cause avant le 1er mai 2017

- Art. 4, § 3, al. 1er, et 10 L. du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne

- Art. 6 AR du 26 avril 2017 portant exécution de la loi du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Divers - Frais de justice - Procédure devant le juge du fond - Contribution au fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne

- Art. 4, § 3, al. 1er, et 10 L. du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne

- Art. 6 KB 26 april 2017 tot uitvoering van de wet van 19 maart 2017 tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand

- Art. 6 AR du 26 avril 2017 portant exécution de la loi du 19 mars 2017 instituant un fonds budgétaire relatif à l'aide juridique de deuxième ligne

P.20.0659.N

10 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.9](#)

AC nr. ...

Het misdrijf van onopzettelijk doden is bewezen wanneer vaststaat dat, zonder het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, het slachtoffer niet de dood zou hebben gevonden; de omstandigheid dat het overlijden van het slachtoffer het onmiddellijke gevolg is van een gebeurtenis waarbij de beklaagde niet is betrokken en slechts het onrechtstreekse gevolg is van diens gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid, impliceert niet dat er tussen dit laatste en de dood van het slachtoffer geen zeker oorzakelijk verband zou bestaan en doet dan ook geen afbreuk aan het misdrijf van onopzettelijke doodslag (1). (1) Zie concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Onopzettelijk doden - Zeker oorzakelijk verband - Overlijden als onrechtstreeks gevolg van een fout - Equivalentietheorie - Toepassing

- Artt. 418 en 419 Strafwetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Oorzakelijk verband tussen het gebrek aan voorzorg of voorzichtigheid en het overlijden - Zeker oorzakelijk verband - Overlijden als onrechtstreeks gevolg van een fout - Equivalentietheorie - Toepassing

- Artt. 418 en 419 Strafwetboek

L'infraction d'homicide involontaire est établie lorsqu'il est constaté que, sans le défaut de prévoyance et de précaution, la victime n'aurait pas trouvé la mort; la circonstance que le décès de la victime est la conséquence immédiate d'un événement dans lequel le prévenu n'était pas impliqué et qu'il est uniquement la conséquence indirecte de son défaut de prévoyance et de précaution n'implique pas qu'il n'y ait pas de lien de causalité certain entre ce défaut et la mort de la victime, et n'affecte donc pas l'infraction d'homicide involontaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Cause (directe ou indirecte) - Homicide involontaire - Lien de causalité certain - Décès comme conséquence indirecte d'une faute - Théorie de l'équivalence des conditions - Application

- Art. 418 et 419 Code pénal

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Lien de causalité entre le défaut de prévoyance ou de précaution et le décès - Lien de causalité certain - Décès comme conséquence indirecte d'une faute - Théorie de l'équivalence des conditions - Application

- Art. 418 et 419 Code pénal

P.20.0660.F

16 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.4](#)

AC nr. ...

Uit het enkele feit dat het openbaar ministerie op 1 oktober 2018 een afschrift van het betekeningsexploot van de bij verstek gewezen beslissing aan de raadsman van de eiser had gezonden, hebben de appelrechters niet kunnen afleiden dat laatstgenoemde zelf meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet op 20 november 2018 had kennisgenomen van de betekening (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 780.

VERZET - Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang van de termijn - Kennisneming van de betekening van de beslissing bij verstek - Begrip - Mededeling van een afschrift van het betekeningsexploot aan de raadsman van beklaagde

Du seul fait que le ministère public a communiqué le 1er octobre 2018 une copie de l'exploit de signification de la décision rendue par défaut au conseil du demandeur, les juges d'appel n'ont pu déduire que ce dernier avait eu lui-même connaissance de la signification plus de quinze jours avant de former opposition le 20 novembre 2018 (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPPOSITION - Matière répressive - Délai extraordinaire - Prise de cours du délai - Connaissance de la signification de la décision rendue par défaut - Notion - Communication d'une copie de l'exploit de signification au conseil du prévenu

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Krachtens artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering kan de veroordeelde verzet aantekenen tegen het vonnis binnen de vijftien dagen die volgen op de dag waarop hij heeft kennisgenomen van de betekening, wanneer die niet in persoon werd gedaan; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de verzetdoende partij kennis had van de betekening van de beslissing bij verstek, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen heeft afgeleid die deze niet kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 780.

En vertu de l'article 187, § 1er, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, le condamné peut faire opposition au jugement dans les quinze jours qui suivent celui où il aura eu connaissance de la signification, lorsque celle-ci n'a pas été faite à personne; le juge apprécie souverainement en fait si l'opposant avait connaissance de la signification de la décision rendue par défaut, la Cour vérifiant s'il n'a pas déduit de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Voir les concl. du MP.

VERZET - Strafzaken - Buitengewone termijn - Aanvang van de termijn - Kennisneming van de betekening van de beslissing bij verstek - Onaantastbare beoordeeling van de rechter - Toetsing door het Hof

OPPOSITION - Matière répressive - Délai extraordinaire - Prise de cours du délai - Connaissance de la signification de la décision rendue par défaut - Appréciation souveraine du juge - Contrôle par la Cour

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.20.0661.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.22](#)

AC nr. ...

Wanneer blijkt dat op het ogenblik van het versturen van de kennisgeving van de dag waarop het cassatieberoep van de beklaagde zou worden behandeld, zijn adres in het buitenland gekend was en de kennisgeving werd verstuurd naar een adres waar hij niet langer woonachtig was en hij derhalve onwetend was over de dag waarop zijn cassatieberoep zou worden behandeld, geen kennis heeft kunnen nemen van de conclusie van het openbaar ministerie en terzake evenmin enig verweer heeft kunnen voeren, is er grond tot intrekking van het arrest.

Lorsqu'il apparaît que l'adresse du prévenu à l'étranger était connue au moment de l'envoi de la notification de la date de l'examen de son pourvoi et que cette notification a été envoyée à une adresse à laquelle il n'était plus domicilié et que, par conséquent, il n'a pas eu connaissance du jour de l'examen de son pourvoi, n'a pas pu prendre connaissance des conclusions du ministère public et n'a pas eu la possibilité de se défendre à cet égard, il y a lieu de rétracter l'arrêt.

CASSATIE - Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Strafzaken - Intrekking van een arrest - Kennisgeving van de dag van behandeling van het cassatieberoep - Toezending aan de beklaagde - Onjuist adres

CASSATION - Généralités. mission et raison d'être de la cour de cassation. nature de l'instance en cassation - Matière répressive - Rétractation d'un arrêt - Notification de la date de l'examen du pourvoi - Envoi au prévenu - Adresse incorrecte

P.20.0669.N

10 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.2](#)

AC nr. ...

Artikel 6 EVRM noch het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging verplichten de rechter die door een partij overlegde stukken als niet waarheidsgetrouw beoordeelt, voorafgaandelijk het debat te heropenen om die partij in de gelegenheid te stellen daarover verweer te voeren; een partij die in een strafzaak stukken aan de rechter overlegt, dient er bij zijn verdediging mee rekening te houden dat de rechter die stukken als niet waarheidsgetrouw kan beoordelen.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlegging van stukken - Beoordeling door de rechter - Recht op tegenspraak

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op tegenspraak - Voorlegging van stukken - Beoordeling door de rechter

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Voorlegging van stukken - Beoordeling door de rechter - Recht op tegenspraak

Ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ni le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense n'impose au juge, lorsqu'il considère que des pièces produites par une partie ne sont pas fiables, de rouvrir préalablement les débats afin de donner à cette partie l'opportunité d'opposer sa défense à cet égard; une partie qui soumet des pièces au juge dans une cause pénale doit tenir compte, dans sa défense, du fait que le juge peut considérer que ces pièces ne sont pas fiables.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Production de pièces - Appréciation par le juge - Droit au contradictoire

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit au contradictoire - Production de pièces - Appréciation par le juge

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Production de pièces - Appréciation par le juge - Droit au contradictoire

P.20.0670.F

25 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.1](#)

AC nr. ...

De verlenging van rechtswege tot één maand van de termijnen bepaald in artikel 1, §§ 1 en 2, van het koninklijk besluit nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken is van toepassing op de cassatieberoepen in strafzaken die enkel betrekking hebben op de burgerlijke belangen (1). (impliciete oplossing). (1) BS 9 april 2020; zie verslag aan de Koning; D. CHEVALIER e.a., "La procédure civile en période de Covid-19, commentaires et analyses de l'arrêté royal n° 2 du 9 avril 2020", JT, 2020, p. 330-338. Hoewel het cassatieberoep, dat enkel de burgerlijke belangen betreft, werd ingesteld op woensdag 22 april 2020, dus de dag na het verstrijken van de termijn van 15 dagen bepaald in artikel 423 Wetboek van Strafvordering, is het dus wegens die verlenging toch ontvankelijk. Die termijn is immers verstreken in de periode vastgesteld in artikel 1 van het voormelde koninklijk besluit nr. 2 (namelijk "vanaf de datum van de bekendmaking van dit besluit tot en met 3 mei 2020").

CASSATIEBEROEP - Straffzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsoverleging - Duur, begin en einde - Verlenging tot een maand bepaald in artikel 1, KB nr. 2 van 9 april 2020 "Covid" - Toepassing - Cassatieberoepen in strafzaken die enkel betrekking hebben op de burgerlijke belangen

- Art. 1 KB nr. 2 van 9 april 2020 met betrekking tot de verlenging van de verjaringstermijnen en de andere termijnen om in rechte te treden, alsmede de verlenging van de termijnen van de rechtspleging en de schriftelijke behandeling voor de hoven en rechtbanken
- Art. 423 Wetboek van Strafvordering

La prorogation de plein droit d'une durée d'un mois des délais prévue à l'art. 1er, § 1er et 2, de l'arrêté royal n° 2 du 9 avril 2020 concernant la prorogation des délais de prescription et les autres délais pour ester en justice ainsi que la prorogation des délais de procédure et la procédure écrite devant les cours et tribunaux s'applique aux pourvois en matière répressive qui concernent uniquement des intérêts civils (1). (Solution implicite). (1) MB, 9 avril 2020 ; voir rapport au Roi ; D. CHEVALIER e.a., « La procédure civile en période de Covid-19, commentaires et analyses de l'arrêté royal n° 2 du 9 avril 2020 », J.T., 2020, pp. 330-338. Il en résulte que bien que formé le mercredi 22 avril 2020, soit le lendemain de l'expiration du délai de 15 jours prévu à l'art. 423 C.I.cr., le pourvoi, qui concerne uniquement des intérêts civils, est recevable en raison de cette prorogation. En effet, ledit délai a expiré au cours de la période fixée par l'art. 1er dudit arrêté royal n° 2 (soit « à partir de la date de la publication de cet arrêté jusqu'au 3 mai 2020 inclus »). (M.N.B.)

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Durée, point de départ et fin - Prolongation d'un mois prévue à l' A.R. n° 2 du 9 avril 2020 « Covid », article 1er - Application - Pourvois en matière répressive qui concernent uniquement des intérêts civils

- Art. 1er A.R. n° 2 du 9 avril 2020

- Art. 423 Code d'Instruction criminelle

Artikel 89, §§ 4 en 5, Wet Verzekeringen 2014 (1) betreft de stuiting (2) van de verjaring van de rechtsvordering die voortvloeit uit het eigen recht van de benadeelde tegen de verzekeraar van de aansprakelijke; die bepalingen zijn dus niet van toepassing op de burgerlijke partij die niet optreedt krachtens een eigen recht ontstaan uit de verzekeringsovereenkomst tussen de beklaagde en zijn WAM-verzekeraar, maar op grond van de indeplaatsstelling doordat hij, in uitvoering van zijn contractuele verplichtingen, zijn verzekerde, eigenaar van het vernielde voertuig, heeft vergoed; de rechtsvordering die hij instelt op grond van artikel 1382 oud Burgerlijk Wetboek, is onderhevig aan de verjaring bepaald in artikel 2262bis van dat wetboek (3). (1) Ter vervanging van oud artikel 35, § 3bis en § 4, Wet Landverzekeringsovereenkomst, opgeheven door artikel 367 Wet Verzekeringen 2014, in werking getreden op 1 november 2014. (2) En de schorsing. (3) Zie Cass. 21 oktober 1965, Pas. 1966, 240, en de noot ondertekend P.M. In deze zaak heeft de eiseres, een verzekeringsonderneming, de schade van haar verzekerde, leasingnemer van het voertuig dat op 29 november 2009 werd aangereden door de verweerster, de beklaagde, vergoed door aan de eigenaar van dat vernielde voertuig een geldsom te storten. De eiseres voerde aan dat zij zich in haar conclusie in hoger beroep had beroepen op de omstandigheid dat zij reeds op 17 december 2009 contact zou hebben opgenomen met de verzekeraar van de verweerster. De verzekeraar van de verweerster, derde-aansprakelijke, is hierdoor echter nog niet in de zaak gebracht. Met andere woorden, zoals zowel het bestreden vonnis als de eiseres zelf vaststelden, "vloeit de rechtsvordering [van de eiseres] niet voort uit de verzekeringsovereenkomst" die is gesloten door de aansprakelijke derde, maar werd ze ingesteld op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek. Artikel 89, § 4 en § 5, is echter uitsluitend van toepassing op de rechtsvordering van de benadeelde – of van de partij die in zijn rechten is getreden, ongeacht of dit al dan niet de verzekeraar is – tegen de verzekeraar van de aansprakelijke derde, en niet tegen laatstgenoemde. (M.N.B.)

L'article 89, § 4 et 5, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances (1) concerne l'interruption (2) de la prescription relative à l'action résultant du droit propre que la personne lésée possède contre l'assureur de la personne responsable; ces dispositions ne sont dès lors pas applicables à la partie civile qui n'agit pas en vertu d'un droit propre né du contrat d'assurance entre le prévenu et son assureur en responsabilité civile, mais sur le fondement de la subrogation que lui vaut le fait d'avoir, en exécution de ses obligations contractuelles, indemnisé son assuré, propriétaire du véhicule sinistré; son action fondée sur l'article 1382 du Code civil est régie quant à la prescription par l'article 2262bis du même code (3). (1) Remplaçant l'article 35, § 3bis et 4, ancien, de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurances terrestres, abrogé par l'art. 367 de la loi du 4 avril 2014, entrée en vigueur le 1er novembre 2014. (2) Et la suspension. (3) Voir Cass. 21 octobre 1965, Pas. 1966, 240, et note signée P.M.. Dans la présente espèce, la demanderesse, une société d'assurances, a indemnisé le dommage subi par son assurée, locataire en leasing du véhicule embouti le 29 novembre 2009 par celui de la défenderesse, prévenue, en versant une somme au profit de la propriétaire dudit véhicule sinistré. La demanderesse a fait valoir qu'elle avait, en termes de conclusions d'appel, invoqué la circonstance qu'elle aurait contacté dès le 17 décembre 2009 l'assureur de la défenderesse. Mais l'assureur de la défenderesse, tiers responsable, n'est pas pour autant à la cause. En d'autres termes, comme tant le jugement attaqué que la demanderesse elle-même l'ont constaté, « l'action [de la demanderesse] ne dérive pas du contrat d'assurance » conclu par le tiers responsable mais est fondée sur l'art. 1382 C. civ.. Or, l'article 89, § 4 et 5, de la loi du 4 avril 2014 est uniquement applicable à l'action de la personne lésée - ou de la partie subrogée dans ses droits, qu'elle soit ou non son assureur - contre l'assureur du tiers responsable, et non contre ce dernier. (M.N.B.)

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST -
Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling -
Rechtsvordering van de benadeelde tegen de aansprakelijke -
Indeplaatsstelling van de verzekeraar van de benadeelde -
Verjaring - Toepasselijke bepaling

- Art. 89, §§ 4 en 5 Wet 4 april 2014 betreffende de
verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Artt. 1382 en 2262bis Oud Burgerlijk Wetboek
VERJARING - Burgerlijke zaken - Allerlei - Rechtsvordering van
de benadeelde tegen de aansprakelijke - Indeplaatsstelling
van de verzekeraar van de benadeelde - Toepasselijke bepaling

- Art. 89, §§ 4 en 5 Wet 4 april 2014 betreffende de
verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Artt. 1382 en 2262bis Oud Burgerlijk Wetboek
VERZEKERING - Landverzekering - Rechtsvordering van de
benadeelde tegen de aansprakelijke - Indeplaatsstelling van
de verzekeraar van de benadeelde - Verjaring - Toepasselijke
bepaling

- Art. 89, §§ 4 en 5 Wet 4 april 2014 betreffende de
verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014
- Artt. 1382 en 2262bis Oud Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Conventions. recours -
Assurances. subrogation - Action de la personne lésée contre la
personne responsable - Subrogation de l'assureur de la personne
lésée - Prescription - Disposition applicable

- Art. 89, § 4 et 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances,
entrée en vigueur le 1er novembre 2014
- Art. 1382 et 2262bis Ancien Code civil
PRESCRIPTION - Matière civile - Divers - Action de la personne
lésée contre la personne responsable - Subrogation de l'assureur
de la personne lésée - Disposition applicable

- Art. 89, § 4 et 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances,
entrée en vigueur le 1er novembre 2014
- Art. 1382 et 2262bis Ancien Code civil
ASSURANCES - Assurances terrestres - Action de la personne lésée
contre la personne responsable - Subrogation de l'assureur de la
personne lésée - Prescription - Disposition applicable

- Art. 89, § 4 et 5 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances,
entrée en vigueur le 1er novembre 2014
- Art. 1382 et 2262bis Ancien Code civil

P.20.0672.N

3 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.5](#)

AC nr. ...

De vooraf verleende toezegging om mee te werken
aan een misdrijf kan een daad van deelneming
opleveren in de zin van artikel 66, derde lid,
Strafwetboek en het gegeven dat de toezegging
uiteindelijk niet werd gehonoreerd, doet daaraan
niets af (1). (1) Cass. 18 januari 2000, AR
P.99.1541.N, AC 2000, nr. 41; J. VANHEULE,
Strafbare deelneming, Intersentia, 2010,
pp.615-617, nr. 483.

MISDRIJF - Deelneming - Voorafgaande toezegging tot
medewerking aan een misdrijf - Niet honorering van de
toezegging - Draagwijdte

- Art. 66, derde lid Strafwetboek

L'engagement pris préalablement de prendre part
à une infraction peut constituer un acte de
participation au sens de l'article 66, alinéa 3, du
Code pénal et le fait que l'engagement n'ait
finalement pas été honoré n'y change rien (1). (1)
Cass. 18 janvier 2000, RG P.99.1541.N, Pas. 2000, n°
41 ; J. VANHEULE, Strafbare deelneming,
Intersentia, 2010, pp. 615-617, n° 483.

INFRACTION - Participation - Engagement pris préalablement de
prendre part à une infraction - Engagement non honoré - Portée

- Art. 66, al. 3 Code pénal

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1, 6.3.b en 6.3.c EVRM volgt dat een beklaagde en zijn raadsman over voldoende tijd en faciliteiten moeten beschikken om de verdediging voor te bereiden en die regel geldt evenzeer indien de beklaagde een nieuwe raadsman kiest, zodat de rechter er dan ook in beginsel toe gehouden is de behandeling van een strafzaak uit te stellen indien dit noodzakelijk is om een door een beklaagde gekozen raadsman of een nieuw gekozen raadsman de gelegenheid te geven de verdediging voor te bereiden; de voormelde rechten creëren voor een beklaagde evenwel geen absoluut recht op uitstel van behandeling van zijn zaak indien hij een raadsman of een nieuwe raadsman kiest aangezien van een beklaagde, die kennis heeft van de datum waarop de strafzaak zal worden behandeld, mag worden verwacht dat hijzelf tijdig de nodige initiatieven neemt opdat zijn raadsman of nieuw gekozen raadsman zijn verdediging kan voorbereiden vermits hij mee verantwoordelijk is voor het kunnen uitoefenen van zijn rechten; bij de beoordeling van een verzoek om uitstel van de behandeling van een strafzaak op grond dat een beklaagde een raadsman of een nieuwe raadsman heeft gekozen en de vraag of dit uitstel noodzakelijk is voor de voorbereiding door die raadsman van de verdediging van de beklaagde, mag de rechter het gegeven betrekken dat de beklaagde reeds geruime tijd kennis had van de datum van de behandeling van de zaak, hij in het verleden reeds werd bijgestaan door raadslieden en hij de keuze voor een raadsman of een nieuwe raadsman slechts heeft gedaan kort voor de reeds gekende datum van behandeling van de zaak en derhalve zelf verantwoordelijk is voor de beperkte termijn waarover zijn raadsman of nieuw gekozen raadsman beschikt voor de voorbereiding van de verdediging, zodat de rechter een verzoek om uitstel op die grond kan afwijzen, zonder dat hij daarbij uitdrukkelijk moet vaststellen dat de keuze voor een raadsman of een nieuwe raadsman dilatoir is of procesmisbruik uitmaakt (1). (1) Cass. 23 december 2014, AR P.14.1384.N, AC 2014, nr. 810; Cass. 10 oktober 2007, AR P.09.0864.F, AC 2007, nr. 472 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 22 september 1982, AR nr. 2301, AC 1982-1983, nr.

Il résulte des dispositions des articles 6, § 1er, 6, § 3, b, et 6, § 3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales qu'un prévenu et son conseil doivent disposer du temps et des facilités à suffisance pour préparer la défense et ce principe vaut également lorsque le prévenu fait le choix d'un nouveau conseil, de sorte que le juge est ainsi tenu, en principe, de reporter l'examen d'une cause pénale si cela s'avère nécessaire pour permettre au conseil choisi par un prévenu ou à celui nouvellement désigné, de préparer la défense; les droits susmentionnés n'accordent cependant pas au prévenu le droit absolu d'obtenir le report de l'examen de sa cause s'il choisit un conseil ou en désigne un autre, dès lors qu'un prévenu, informé de la date à laquelle la cause pénale sera examinée, est effectivement censé prendre lui-même en temps utile les dispositions nécessaires afin de permettre à son conseil ou au conseil nouvellement choisi de préparer sa défense car il est également responsable du plein exercice de ses droits; pour apprécier une demande visant le report de l'examen d'une cause pénale au motif qu'un prévenu a choisi un conseil ou en a désigné un nouveau, et la question de savoir si ce report est nécessaire à la préparation de la défense du prévenu par ledit conseil, le juge peut tenir compte du fait que le prévenu avait déjà été informé depuis un certain temps de la date à laquelle l'examen de la cause était fixé, qu'il avait déjà été assisté par des conseils antérieurement et qu'il n'a fait le choix d'un conseil ou n'en a désigné un nouveau que peu avant la date déjà connue fixée pour l'examen de la cause et que, par conséquent, il est lui-même responsable du temps limité dont dispose son conseil ou le conseil nouvellement désigné pour préparer la défense, de sorte que le juge peut rejeter une demande visant le report sur ce fondement, sans qu'il doive expressément constater que le choix d'un conseil ou la désignation d'un nouveau constitue une mesure dilatoire ou un abus de procédure (1). (1) Cass. 23 décembre 2014, RG P.14.1384.N, Pas. 2014, n° 810 ; Cass. 10 octobre 2007, RG P.09.0864.F, Pas. 2007, n° 472, avec concl. de M. Vandermeersch, avocat général ; Cass. 22 septembre 1982, RG 2301, Pas. 1982-1983, n° 54 ; F. KUTY, Justice pénale et procès

54; F. KUTY, Justice pénale et procès équitable, Brussel, Larcier, 2006, t. II, 355-356; B. DE SMET en K. RIMANQUE, Het recht op behoorlijke rechtsbedeling. Een overzicht op basis van artikel 6 EVRM, Antwerpen, Maklu, 2002, 132.

équitable, Bruxelles, Larcier, 2006, t. II, 355-356 ; B. DE SMET et K. RIMANQUE, Het recht op behoorlijke rechtsbedeling. Een overzicht op basis van artikel 6 EVRM, Anvers, Maklu, 2002, 132.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op bijstand van een raadsman - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3, a en b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3, a en b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand van een raadsman - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3, a en b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.b - Recht op een eerlijk proces - Tijd en faciliteiten ter voorbereiding van de verdediging - Keuze van een nieuwe raadsman door de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3, a en b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à l'assistance d'un conseil - Temps et facilités pour préparer la défense - Choix fait par le prévenu d'un nouveau conseil - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, a et b Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Temps et facilités pour préparer la défense - Choix fait par le prévenu d'un nouveau conseil - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, a et b Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Droit à un procès équitable - Droit à l'assistance d'un conseil - Temps et facilités pour préparer la défense - Choix fait par le prévenu d'un nouveau conseil - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, a et b Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, b - Droit à un procès équitable - Temps et facilités pour préparer la défense - Choix fait par le prévenu d'un nouveau conseil - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, a et b Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Op grond van de artikelen 23 en 139 Wetboek van Strafvordering wordt de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank onder meer bepaald door de plaats waar het misdrijf is gepleegd en daaronder zijn alle plaatsen begrepen waar zich een gedraging voordoet die een constitutief bestanddeel van het misdrijf vormt; uit de bepalingen van de artikelen 70/2, 70/4, § 1, en 139, 2, a), AWDA volgt dat het indienen van een douaneaangifte met vermelding van een onjuiste oorsprong van de goederen die in het vrije verkeer worden gebracht, een materiële handeling uitmaakt die een constitutief bestanddeel is van het misdrijf van in het vrije verkeer brengen van goederen met vermelding van een onjuiste oorsprong, zodat de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank voor die feiten kan worden bepaald aan de hand van de ligging van het douanekantoor waar de aangifte is ingediend en wordt gecontroleerd.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Douane en accijnzen - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Bevoegd douanekantoor - Draagwijdte

- Artt. 32 en 139 Strafwetboek
- Artt. 70/2, 70/4, § 1, e, en 139, 2, a) Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Criteria

- Artt. 32 en 139 Strafwetboek
- Artt. 70/2, 70/4, § 1, e, en 139, 2, a) Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

DOUANE EN ACCIJNZEN - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank - Bevoegd douanekantoor - Draagwijdte

- Artt. 32 en 139 Strafwetboek
- Artt. 70/2, 70/4, § 1, e, en 139, 2, a) Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

Sur le fondement des articles 23 et 139 du Code d'instruction criminelle, la compétence territoriale du tribunal correctionnel est notamment déterminée par le lieu où l'infraction a été commise et cela inclut tous les lieux où se produit un comportement formant un élément constitutif de l'infraction; il résulte des dispositions des articles 70/2, 70/4, § 1er, et 139, 2, a), de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises que l'introduction d'une déclaration en douane mentionnant une origine erronée des marchandises mises en circulation constitue un acte matériel qui représente un élément constitutif de la prévention de mise en circulation de marchandises avec mention d'une origine erronée, de sorte que la compétence territoriale du tribunal correctionnel pour connaître de ces faits est déterminée en fonction de la situation du bureau des douanes où la déclaration est introduite et contrôlée.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Tribunal correctionnel - Douanes et accises - Mise en circulation de marchandises - Introduction d'une déclaration en douane - Bureau des douanes compétent - Portée

- Art. 32 et 139 Code pénal
- Art. 70/2, 70/4, § 1er, e, et 139, 2, a) L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Tribunal correctionnel - Critères

- Art. 32 et 139 Code pénal
- Art. 70/2, 70/4, § 1er, e, et 139, 2, a) L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

DOUANES ET ACCISES - Mise en circulation de marchandises - Introduction d'une déclaration en douane - Compétence territoriale du tribunal correctionnel - Bureau des douanes compétent - Portée

- Art. 32 et 139 Code pénal
- Art. 70/2, 70/4, § 1er, e, et 139, 2, a) L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

Uit de bepalingen van de artikelen 1 en 2 van het ministerieel besluit van 19 juli 2006, de artikelen 1, § 1, en 2 van het ministerieel besluit van 22 juli 1998 en de artikelen 4, § 1, 1°, en 6, 2° en de bijlage 3 van het ministerieel besluit van 26 maart 2007, volgt dat de aan het enig kantoor der douane en accijnzen toegewezen bevoegdheid tot het aanvaarden van elektronisch ingediende douaneaangiften geen afbreuk doet aan de territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbanken van de plaatsen waar de douanekantoren gevestigd zijn die instaan voor de afhandeling van die aangiften; die plaatsen zijn immers plaatsen waar het misdrijf is gepleegd aangezien daar onder meer de overeenstemming van de goederen met de aangiften worden gecontroleerd en de verdere bestemming van de goederen wordt opgevolgd.

Il résulte des articles 1er et 2 de l'arrêté ministériel du 19 juillet 2006 relatif à la création du bureau unique des douanes et des accises, des articles 1er, § 1er, et 2 de l'arrêté ministériel du 22 juillet 1998 relatif aux déclarations en matière de douane et d'accises, et des articles 4, § 1er, 1°, et 6, 2°, de l'arrêté ministériel du 26 mars 2007 modifiant l'arrêté ministériel du 22 juillet 1998 relatif à la déclaration en matière de douane et d'accises, ainsi que son annexe 3, que la compétence attribuée au bureau unique des douanes et des accises pour l'acceptation des déclarations en douane introduites électroniquement ne fait pas obstacle à la compétence territoriale des tribunaux correctionnels des lieux où les bureaux des douanes sont établis et qui sont chargés du traitement de ces déclarations; en effet, ces lieux représentent les lieux de commission de l'infraction, dès lors qu'entre autres, la conformité des marchandises avec les déclarations est vérifiée et la destination ultérieure des marchandises est contrôlée.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Douane en accijnzen - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Elektronische aangifte - Enig douanekantoor - Hulpkantoren van het enig kantoor - Draagwijdte

- Artt. 1, § 1, en 2 MB 22 juli 1998 betreffende de aangiften inzake douane en accijnzen
- Artt. 1 en 2 MB 19 juli 2006 houdende de oprichting van het enig kantoor der douane en accijnzen
- Artt. 4, § 1, 1°, en 6, 2° en de bijlage 3 MB 26 maart 2007 houdende de oprichting van de hulpkantoren van het enig kantoor der douane en accijnzen en de bepaling van de bevoegdheden van het enig kantoor der douane en accijnzen en van zijn hulpkantoren

DOUANE EN ACCIJNZEN - In het vrije verkeer brengen van goederen - Indienen van een douaneaangifte - Elektronische douaneaangifte - Enig douanekantoor - Hulpkantoren van het enig kantoor - Territoriale bevoegdheid van de correctionele rechtbank - Draagwijdte

- Artt. 1, § 1, en 2 MB 22 juli 1998 betreffende de aangiften inzake douane en accijnzen
- Artt. 1 en 2 MB 19 juli 2006 houdende de oprichting van het enig kantoor der douane en accijnzen
- Artt. 4, § 1, 1°, en 6, 2° en de bijlage 3 MB 26 maart 2007 houdende de oprichting van de hulpkantoren van het enig kantoor der douane en accijnzen en de bepaling van de bevoegdheden van het enig kantoor der douane en accijnzen en van zijn hulpkantoren

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Tribunal correctionnel - Douanes et accises - Mise en circulation de marchandises - Introduction d'une déclaration en douane - Déclaration électronique - Bureau des douanes unique - Succursales du bureau unique - Portée

- Art. 1er, § 1er, et 2 A.M. du 22 juillet 1998
- Art. 1er et 2 A.M. du 19 juillet 2006
- Art. 4, § 1er, 1°, et 6, 2° et l'annexe 3 A.M. du 26 mars 2007

DOUANES ET ACCISES - Mise en circulation de marchandises - Introduction d'une déclaration en douane - Déclaration en douane électronique - Bureau des douanes unique - Succursales du bureau unique - Compétence territoriale du tribunal correctionnel - Portée

- Art. 1er, § 1er, et 2 A.M. du 22 juillet 1998
- Art. 1er et 2 A.M. du 19 juillet 2006
- Art. 4, § 1er, 1°, et 6, 2° et l'annexe 3 A.M. du 26 mars 2007

P.20.0677.N

20 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.11](#)

AC nr. ...

Aan de uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende verplichting de constitutieve bestanddelen van een misdrijf te vermelden, is voldaan indien de strafrechter het feit bewezen verklaart in de bewoordingen van de strafwet; bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dient de strafrechter geen melding te maken van constitutieve bestanddelen die niet uitdrukkelijk in de strafwet zijn bepaald of dient hij geen nadere invulling te geven aan wel vermelde constitutieve bestanddelen (1). (1) Cass. 16 maart 2005, AR P.04.1592.F, AC 2005, nr. 162. Zie J. VERBIST en Ph. TRAEEST, "Cassatiemiddelen in strafzaken", in Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 108.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Strafzaken - Geen conclusie - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Vermelding in de bewoordingen van de strafwet - Invulling van de bestanddelen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Vermelding in de bewoordingen van de strafwet - Invulling van de bestanddelen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Constitutieve bestanddelen van het misdrijf - Vermelding in de bewoordingen van de strafwet - Invulling van de bestanddelen

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Il est satisfait à l'obligation résultant de l'article 149 de la Constitution, de mentionner les éléments constitutifs d'un délit si le juge pénal déclare le fait établi dans les termes de la loi pénale ; en l'absence de conclusions en ce sens, le juge pénal n'est pas tenu de faire mention d'éléments constitutifs qui n'ont pas été expressément déterminés dans la loi pénale ou de compléter davantage les éléments constitutifs qui sont effectivement mentionnés (1). (1) Cass. 16 mars 2005, RG P.04.1592.F, Pas. 2005, n° 162. Voir J. VERBIST et Ph. TRAEEST, "Cassatiemiddelen in strafzaken", dans Cassatie in strafzaken, Intersentia, 2014, 108.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Obligation de motivation - Matière répressive - Pas de conclusions - Eléments constitutifs de l'infraction - Mention dans les termes de la loi pénale - Contenu des éléments constitutifs

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Eléments constitutifs de l'infraction - Mention dans les termes de la loi pénale - Contenu des éléments constitutifs

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Eléments constitutifs de l'infraction - Mention dans les termes de la loi pénale - Contenu des éléments constitutifs

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

P.20.0678.N

27 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.12](#)

AC nr. ...

Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, dat ingevolge artikel 211 Wetboek van Strafvordering ook van toepassing is op de hoven van beroep, bepaalt dat de rechter die veroordeelt tot een geldboete voor de vaststelling van het bedrag ervan rekening houdt met de door de beklaagde aangevoerde elementen over zijn sociale toestand en volgens artikel 195, zesde lid kan de rechter een geldboete uitspreken beneden het wettelijk minimum van de boete indien de overtreder om het even welk document voorlegt dat zijn precaire financiële situatie bewijst; die bepalingen verplichten weliswaar de rechter om de stukken die een beklaagde neerlegt betreffende zijn sociale toestand of zijn precaire financiële toestand bij zijn beoordeling te betrekken, maar niet om zijn beslissing op dat punt bijzonder te motiveren, behoudens daartoe strekkende conclusie.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Geldboete - Stukken met betrekking tot de sociale toestand

- Art. 195, tweede en zesde lid Wetboek van Strafvordering

STRAF - Geldboete en opdecimen - Stukken met betrekking tot de sociale toestand - Motiveringsplicht

- Art. 195, tweede en zesde lid Wetboek van Strafvordering

L'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle qui, en vertu de l'article 211 du même code, s'applique également aux cours d'appel, prévoit que le juge qui condamne le prévenu à une amende tient compte des éléments relatifs à sa situation sociale pour déterminer le montant de cette amende et, aux termes de l'article 195, alinéa 6, le juge peut prononcer une amende inférieure au minimum légal si le contrevenant soumet un document quelconque qui apporte la preuve de sa situation financière précaire; ces dispositions obligent certes le juge à prendre en compte dans son appréciation les pièces présentées par un prévenu relatives à sa situation sociale ou financière précaire, mais sans qu'il soit tenu de motiver spécialement sa décision à cet égard, sauf conclusions en ce sens.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine d'amende - Pièces en rapport avec la situation sociale

- Art. 195, al. 2 et 6 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Amende et décimes additionnels - Pièces en rapport avec la situation sociale - Obligation de motivation

- Art. 195, al. 2 et 6 Code d'Instruction criminelle

P.20.0680.N

30 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200630.2N.24](#)

AC nr. ...

Daar de voorlopige hechtenis de uitzondering is en de redenen die haar rechtvaardigen mettertijd hun relevantie kunnen verliezen, vereist de beoordeling van de vraag of de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid een nauwkeurig, geactualiseerd en geïndividualiseerd onderzoek van de feitelijke gegevens (1). (1) Cass. 16 april 2019, AR P.19.0343.F, AC 2019, nr. 234; Cass. 15 januari 2015, AR P.15.0025.N, AC 2015, nr. 35; Cass. 12 augustus 2008, AR P.08.1265.F, AC 2008, nr. 434; Cass. 2 maart 2004, AR P.04.0286.F, AC 2004, nr. 114; Cass. 18 februari 2003, AR P.03.0184.N, AC 2003, nr. 117.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - 7/06/2023

Dès lors que la détention préventive est l'exception et que les motifs qui la justifient peuvent perdre de leur pertinence au fil du temps, la question de savoir si le maintien de la détention préventive est absolument nécessaire pour la sécurité publique ne peut être appréciée qu'après un examen précis, actualisé et individualisé des éléments factuels de la cause (1). (1) Cass. 16 avril 2019, RG P.19.0343.F, Pas. 2019, n° 234 ; Cass. 15 janvier 2015, RG P.15.0025.N, Pas. 2015, n° 35 ; Cass. 12 août 2008, RG P.08.1265.F, Pas. 2008, n° 434 ; Cass. 2 mars 2004, RG P.04.0286.F, Pas. 2004, n° 114 ; Cass. 18 février 2003, RG P.03.0184.N, Pas. 2003, n° 117.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Maintien - P. 752/937

*Handhaving - Opdracht - Feitelijke gegevens - Beoordeling -
Nauwkeurig onderzoek*

*VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving -
Onderzoeksgerechten - Opdracht - Feitelijke gegevens -
Beoordeling - Nauwkeurig onderzoek*

Mission - Eléments de fait - Appréciation - Examin précis

*DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridictions d'instruction -
Mission - Eléments de fait - Appréciation - Examin précis*

Geen enkele wettelijke bepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling die op onderscheiden tijdstippen dient te oordelen over de voorlopige hechtenis de redenen van de vordering van het openbaar ministerie over te nemen, voor zover er rekening wordt gehouden met de noodzakelijke individualisering en het evolutief en uitzonderlijk karakter van de voorlopige hechtenis; aan deze vereiste wordt geen afbreuk gedaan door het loutere feit dat de nieuwe handhavingstitel de motivering van eerdere beslissingen overneemt en geen melding maakt van nieuwe elementen of gegevens (1). (1) Cass. 6 maart 2018, AR P.18.0220.N, AC 2018, nr. 155.

Aucune disposition légale n'interdit à la chambre des mises en accusation appelée à se prononcer à divers moments sur la détention préventive d'un même inculpé, d'adopter les motifs du réquisitoire du ministère public afin de motiver le maintien de cette détention, à tout le moins dans la mesure où il est tenu compte de la nécessaire individualisation et du caractère évolutif et exceptionnel de la détention préventive; il n'est pas fait obstacle à cette condition par la simple circonstance que le nouveau titre de maintien reproduit la motivation de décisions antérieures, sans faire mention d'éléments ou de faits nouveaux (1). (1) Cass. 6 mars 2018, RG P.18.0220.N, Pas. 2018, n° 155.

*ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van
inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving -
Motivering - Overname van de redenen van de vordering van
het openbaar ministerie - Overname van redenen van eerdere
beslissingen*

*REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op
conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en
accijnzen inbegrepen) - Kamer van inbeschuldigingstelling -
Voorlopige hechtenis - Overname van de redenen van de
vordering van het openbaar ministerie - Overname van
redenen van eerdere beslissingen*

*VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Kamer van
inbeschuldigingstelling - Motivering - Overname van de
redenen van de vordering van het openbaar ministerie -
Overname van redenen van eerdere beslissingen*

*JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en
accusation - Détention préventive - Maintien - Motivation -
Adoption des motifs du réquisitoire du ministère public - Adoption
des motifs de décisions antérieures*

*MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de
conclusions - Matière répressive (y compris les boissons
spiritueuses et les douanes et accises) - Chambre des mises en
accusation - Détention préventive - Adoption des motifs du
réquisitoire du ministère public - Adoption des motifs de décisions
antérieures*

*DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Chambre des mises en
accusation - Motivation - Adoption des motifs du réquisitoire du
ministère public - Adoption des motifs de décisions antérieures*

Met de CITES-Wijzigingsverordening is vanaf 14 december 2019, dit is na de vervolgde feiten, de annotatie #5 voor *Pericopsis elata* vervangen door de annotatie #17 die vermeldt: "Stammen of blokken, planken, vellen fineer, gelaagd/geplakt hout en bewerkt hout", waarbij de term "bewerkt hout" in de bijlage "Opmerkingen over de interpretatie van de bijlagen A, B, C en D" gedefinieerd wordt als: "hout (niet-ineengezette plankjes voor parketvloeren daaronder begrepen), waarvan ten minste één zijde of uiteinde over de gehele lengte is geprofileerd (geploegd, van sponningen voorzien, afgerond met V-verbinding of dergelijke), ook indien geschaafd, geschuurd of in de lengte verbonden"; hieruit volgt dat vanaf 14 december 2019 niet enkel "verzaagd hout", maar ook "bewerkt hout" onderworpen is aan de vergunningsplicht doch dat impliceert niet dat "verzaagd hout" dat een verdere bewerking heeft ondergaan, vóór die datum niet viel onder de vergunningsplicht (1). (1) Ten tijde van de feiten was *Pericopsis elata* (*Afrormosia*) in bijlage B van de CITES-Verordening voorzien van een annotatie #5: "ter omschrijving van stammen of blokken, planken en vellen fineer" en vielen aldus enkel dergelijke stammen of blokken, planken en vellen fineer onder de vergunningsplicht; met de term "planken" wordt "verzaagd hout" bedoeld; zie Cass. 21 mei 2019, AR P.18.1247.N, AC 2019, nr. 303, met concl. van advocaat-generaal m.o. A. WINANTS.

EUROPESE UNIE - Allerlei - CITES-Verordening - Uitvoeringsverordening van de Cites-Verordening - Begrip "verzaagd hout" - Bewerking - Draagwijdte

MILIEURECHT - Bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten - CITES-Verordening - Uitvoeringsverordening van de Cites-Verordening - Begrip "verzaagd hout" - Bewerking - Draagwijdte

À compter du 14 décembre 2019, à savoir postérieurement aux faits faisant l'objet des poursuites, le Règlement (UE) 2019/2117 de la Commission du 29 novembre 2019 modifiant le règlement (CE) n° 338/97 du Conseil relatif à la protection des espèces de faune et de flore sauvages par le contrôle de leur commerce, a remplacé l'annotation #5 pour *Pericopsis elata* par l'annotation #17, qui mentionne: « Les grumes, les bois sciés, les placages, les contreplaqués et le bois transformé », le terme « Le bois transformé » étant défini à l'annexe « Notes sur l'interprétation des annexes A, B, C et D » comme suit: « Bois (y compris les lames et frises à parquet, non assemblées) profilés (languetés, rainés, bouvetés, feuillurés, chanfreinés, joints en V, moulurés, arrondis ou similaires) tout au long d'une ou de plusieurs rives, faces ou bouts, même rabotés, poncés ou collés par assemblage en bout»; il en résulte qu'à compter du 14 décembre 2019, non seulement « le bois scié » mais également « le bois transformé » était soumis à l'obligation de permis, mais cela n'implique toutefois pas que « le bois scié » qui a subi une transformation ne relevait pas de l'obligation de permis avant cette date (1). (1) Au moment des faits, le *Pericopsis elata* (*Afrormosia*) faisait l'objet à l'annexe B du Règlement (CE) n° 338/97 du Conseil du 9 décembre 1996, d'une annotation #5 : « désigne les grumes, les bois sciés et les feuilles de placage ». Ainsi, de tels grumes, bois sciés et feuilles de placage sont soumis à l'obligation de permis. Le terme « bois sciés » ['planken'] vise « le bois scié » ['verzaagd hout'] ; voir Cass. 21 mai 2019, RG P.18.1247.N, Pas. 2019, n° 303, avec concl. de M. Winants, alors avocat général délégué, publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Divers - Règlement (CE) n° 338/97 du Conseil du 9 décembre 1996 relatif à la protection des espèces de faune et de flore sauvages par le contrôle de leur commerce - Règlement (CE) n° 865/2006 de la Commission du 4 mai 2006 portant modalités d'application du règlement (CE) n° 338/97 - Notion de "bois scié" - Transformation - Portée

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Protection des espèces de faune et de flore sauvages - Règlement (CE) n° 338/97 du Conseil du 9 décembre 1996 relatif à la protection des espèces de faune et de flore sauvages par le contrôle de leur commerce - Règlement (CE) n° 865/2006 de la Commission du 4 mai 2006 portant modalités d'application du

P.20.0683.N

8 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.4](#)

AC nr. ...

Het gewoonlijk gebruik blijft bestaan zolang de grond verder wordt gebruikt voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval, namelijk omdat er positieve daden worden gesteld waarbij met een zekere regelmaat wordt overgegaan tot het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen materialen, materieel of afval op de bewuste grond; de verjaring van de strafvordering neemt dan ook slechts een aanvang op het ogenblik dat de grond niet langer wordt gebruikt voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat.

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Duurtijd

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Vermoeden van vergunning - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Aanvang verjaringstermijn

Het in artikel 4.2.14, § 2, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde vermoeden van vergunning geldt niet voor de in artikel 4.2.1, 5°, a) en b), Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening omschreven vergunningsplichte handelingen van het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, of van allerlei materialen, materieel of afval, of voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens.

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Vermoeden van vergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Toepassing

L'utilisation habituelle continue d'exister tant que le terrain est utilisé pour l'entreposage de véhicules usagés ou déclassés ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets, à savoir parce que des actes positifs sont posés par lesquels il est procédé avec une certaine régularité à l'entreposage de véhicules usagés ou déclassés ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets sur le terrain en question; la prescription de l'action publique ne commence donc à courir qu'à partir du moment où le terrain n'est plus utilisé pour l'entreposage de véhicules usagés ou déclassés ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets par des actes positifs d'entreposage et d'enlèvement de véhicules posés avec une certaine régularité.

URBANISME - Permis de bâtir - Code flamand de l'aménagement du territoire - Utilisation, aménagement et équipement habituels d'un terrain pour l'entreposage de véhicules utilisés ou déclassés, ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets - Durée

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Code flamand de l'aménagement du territoire - Présomption d'autorisation - Utilisation, aménagement et équipement habituels d'un terrain pour l'entreposage de véhicules utilisés ou déclassés, ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets - Prise de cours du délai de prescription

La présomption d'autorisation visée à l'article 4.2.14, § 2, du Code flamand de l'aménagement du territoire ne vaut pas pour les actes soumis à l'obligation d'autorisation, décrits à l'article 4.2.1, 5°, a) et b), de ce codes d'utilisation, aménagement ou équipement habituels d'un terrain pour l'entreposage de véhicules usagés ou déclassés ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets ou pour garer des voitures, des véhicules ou des remorques.

URBANISME - Permis de bâtir - Utilisation, aménagement et équipement habituels d'un terrain pour l'entreposage de véhicules utilisés ou déclassés, ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets - Présomption d'autorisation - Code flamand de l'aménagement du territoire - Application

- Artt. 4.2.1, 5°, a), en b), en 4.2.14, § 2 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 4.2.1, 5°, a), et b), et 4.2.14, § 2 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décréte relative à l'aménagement du territoire

Het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, of van allerlei materialen, materieel of afval, strafbaar gesteld krachtens de artikelen 4.2.1, 5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, is geen aflopend misdrijf, maar een gewoontemisdrijf; met gewoonlijk gebruik beoogt de decreetgever geen vergunningsplicht voor het toevallig opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval, maar vereist hij een gebruik van de grond met een zekere regelmaat over een zekere periode vooraleer een stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk is; het misdrijf bestaat van zodra door meerdere handelingen van gebruik zonder dat daartoe de nodige vergunning was verkregen, het gewoonlijk gebruik ontstaat, wat de rechter onaantastbaar in feite beoordeelt (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.16.1161.N, AC 2018, nr. 62; Cass. 7 maart 2017, AR P.15.1340.N, AC 2017, nr. 159.

Le fait d'utiliser aménager ou équiper habituellement, sans autorisation urbanistique préalable, un terrain pour l'entreposage de véhicules utilisés ou déclassés, ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets, punissable en vertu des articles 4.2.1, 5°, a), et 6.2.1, alinéa 1er, 1°, du Code flamand de l'aménagement du territoire n'est pas une infraction instantanée, mais une infraction d'habitude; par utilisation habituelle, le législateur décréte ne vise pas à instaurer une obligation d'autorisation pour l'entreposage occasionnel de véhicules usagés ou déclassés ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets, mais il requiert une utilisation du terrain avec une certaine régularité pendant une certaine période avant qu'une autorisation urbanistique soit nécessaire; l'infraction existe dès que l'utilisation habituelle naît de plusieurs actes d'utilisation sans que l'autorisation nécessaire à cet effet ait été obtenue, ce que le juge apprécie souverainement en fait (1). (1) Cass. 30 janvier 2018, RG P.16.1161.N, Pas. 2018, n° 62 ; Cass. 7 mars 2017, RG P.15.1340.N, Pas. 2017, n° 159.

MISDRIJF - Soorten - Gewoontemisdrijf - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval

- Artt. 4.2.1, 5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval - Ontstaan van het gewoonlijk gebruik - Beoordeling

- Artt. 4.2.1, 5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, materialen, materieel of afval -

INFRACTION - Espèces - Délit d'habitude - Code flamand de l'aménagement du territoire - Utilisation, aménagement et équipement habituels d'un terrain pour l'entreposage de véhicules utilisés ou déclassés, ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets

- Art. 4.2.1, 5°, a), et 6.2.1, al. 1er, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décréte relative à l'aménagement du territoire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Code flamand de l'aménagement du territoire - Utilisation, aménagement et équipement habituels d'un terrain pour l'entreposage de véhicules utilisés ou déclassés, ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets - Naissance d'une situation d'utilisation générale - Appréciation

- Art. 4.2.1, 5°, a), et 6.2.1, al. 1er, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décréte relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Permis de bâtir - Code flamand de l'aménagement du territoire - Utilisation, aménagement et équipement habituels d'un terrain pour l'entreposage de véhicules utilisés ou déclassés, ou de toutes sortes de matériaux, matériels ou déchets -

Vergunningsplicht

- Artt. 4.2.1, 5°, a), en 6.2.1, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Obligation d'autorisation

- Art. 4.2.1, 5°, a), et 6.2.1, al. 1er, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

P.20.0692.F

15 juli 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAC.1](#)

AC nr. ...

Na het instellen van het in de Wet Strafvordering bepaalde cassatieberoep moet het openbaar ministerie het bewijs van betekening van het cassatieberoep en van de aan de veroordeelde gestuurde aangetekende zending van de memorie neerleggen binnen vijf dagen na de datum van het cassatieberoep.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Openbaar ministerie

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 97, § 1, tweede lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

A la suite du recours en cassation prévu par la loi du 17 mai 2006, le ministère public doit déposer la preuve de la signification du pourvoi et de l'envoi recommandé du mémoire à la personne condamnée dans les cinq jours qui suivent la date du pourvoi.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Ministère public

- Art. 427, al. 1er, et 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle
- Art. 97, § 1er, al. 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.0693.N

15 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.14](#)

AC nr. ...

Artikel 200, tweede lid, Wetboek diverse rechten en taksen, zoals van toepassing in het Vlaamse Gewest, bepaalt dat de overtredingen van de koninklijke besluiten, ter uitvoering van dit artikel genomen, worden gestraft met een boete van 50,00 euro tot 2.000,00 euro en dat het bepaalde in het eerste boek van het Strafwetboek van toepassing is op die overtredingen; bijgevolg zijn ook de artikelen van hoofdstuk VII van het Strafwetboek met betrekking tot de strafbare deelneming van toepassing op de in die bepaling bedoelde misdrijven, waaronder de inbreuken op het KB 1959 Aanplakking (1). (1) Cass. 25 november 2008, AR P.08.0881.N, AC 2008, nr. 661; J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, pp.100-101.

AANPLAKBILJETTEN - KB 1959 Aanplakking - Strafbare deelneming

- Art. 200, tweede lid Wetboek diverse rechten en taksen - Eertijds : Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen

L'article 200, alinéa 2, du Code des droits et taxes divers, tel qu'applicable en Région flamande, dispose que les infractions aux arrêtés royaux pris en exécution dudit article sont punies d'une amende de 50 euros à 2.000 euros et que les dispositions du premier livre du Code pénal seront appliquées à ces infractions; par conséquent, même les articles du chapitre VII du Code pénal en matière de participation punissable sont applicables aux infractions visées à ladite disposition, dont les infractions à l'arrêté royal du 14 décembre 1959 portant réglementation de l'affichage et de la publicité (1). (1) Cass. 25 novembre 2008, RG P.08.0881.N, Pas. 2008, n° 661 ; J. VANHEULE, Strafbare deelneming, Intersentia, 2010, pp. 100-101.

AFFICHES - Arrêté Royal du 14 décembre 1959 - Participation punissable

- Art. 200, al. 2 Codes des droits et taxes divers - Anciennement : Code des taxes assimilées au timbre

MISDRIJF - Deelneming - Bijzondere strafwetten - KB 1959 Aanplakking

- Art. 200, tweede lid Wetboek diverse rechten en taken - Eertijds : Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taken

TAKS - Wetboek diverse rechten en taken - Artikel 200, tweede lid - Bestrafing - Strafbare deelneming

- Art. 200, tweede lid Wetboek diverse rechten en taken - Eertijds : Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taken

INFRACTION - Participation - Lois pénales particulières - Arrêté Royal du 14 décembre 1959

- Art. 200, al. 2 Codes des droits et taxes divers - Anciennement : Code des taxes assimilées au timbre

TAXE - Code des droits et taxes divers - Article 200, alinéa 2 - Répression - Participation punissable

- Art. 200, al. 2 Codes des droits et taxes divers - Anciennement : Code des taxes assimilées au timbre

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan deze vereiste van redelijke voorzienbaarheid is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en, zo nodig, met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen; bij de beoordeling van de legaliteit van een strafbepaling dient de rechter onder meer rekening te houden met het vereiste van een moreel element dat bij elk misdrijf voorhanden moet zijn maar dat onderscheiden is van de beoordeling van het bewijs van dat moreel element (1). (1) Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1723.N, AC 2012, nr. 317 met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650 met concl. van advocaat-generaal M. TIMPERMAN; J. ROZIE, "Beklaagde Alwetend. Over het criterium van de redelijke voorzienbaarheid als maatstaf van het lex-certa principe in strafzaken", RW 2012-13, afl. 21, 802-817.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Omschrijving strafbare gedraging - Vereisten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Omschrijving strafbare gedraging - Vereisten

La légalité d'une disposition pénale requiert qu'elle soit suffisamment accessible et, lue en tant que telle ou en combinaison avec d'autres dispositions, qu'elle décrive de manière suffisamment précise le comportement qualifié de punissable, de sorte que sa portée soit raisonnablement prévisible et la condition de la prévisibilité raisonnable est remplie lorsqu'il est permis à la personne à laquelle s'applique la disposition pénale, de connaître, sur la base de la disposition pénale et, pour autant que de besoin, à la lumière de son interprétation par la jurisprudence, les agissements et omissions pouvant entraîner sa responsabilité pénale; afin d'apprécier la légalité d'une disposition pénale, le juge doit notamment tenir compte de la condition de l'élément moral nécessairement lié à chaque infraction, mais en faisant la distinction avec l'appréciation de la preuve dudit élément moral (1). (1) Cass. 22 mai 2012, RG P.11.1723.N, Pas. 2012, n° 317 avec concl. de M. DE SWAEF, alors premier avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 29 novembre 2011, RG P.10.1766.N, Pas. 2011, n° 650 avec concl. de M. TIMPERMAN, avocat général, publiées à leur date dans AC ; J. ROZIE, « Beklaagde Alwetend. Over het criterium van de redelijke voorzienbaarheid als maatstaf van het lex-certa principe in strafzaken », R.W. 2012-13, fasc. 21, 802-817.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Description du comportement punissable - Conditions

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Principe de légalité - Description du comportement punissable - Conditions

De toeristische verkeerswegen waarop artikel 1 KB 1959 Aanplakking van toepassing is, zijn niet beperkt tot deze die worden vermeld in de bijlage bij het KB 1958 Toeristische Verkeerswegen.

AANPLAKBILJETTEN - KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Begrip toeristische verkeersweg - KB 1958 Toeristische Verkeerswegen - Draagwijdte

- Art. 1 KB 14 december 1959 waarbij regelen worden gesteld op het aanplakken en reclame maken
- Bijlage bij KB 8 januari 1958 houdende bepaling van de toeristische verkeerswegen waarvoor regelen worden gesteld op het aanplakken en reclame maken

Overeenkomstig artikel 28quater, eerste lid, Wetboek van Strafvordering oordeelt de procureur des Konings over de opportuniteit van de vervolgingen en het komt de strafrechter niet toe de bij hem aanhangig gemaakte strafvervolging op haar opportuniteit te toetsen; de loutere omstandigheid dat een beklagde wordt vervolgd terwijl anderen, die in dezelfde of gelijkaardige omstandigheden een gelijkaardig misdrijf zouden hebben gepleegd, niet worden vervolgd, neemt de strafbaarheid van het door de eerstgenoemde gepleegde misdrijf niet weg en impliceert niet dat de tegen hem ingestelde strafvordering arbitrair, willekeurig en derhalve niet-ontvankelijk zou zijn, noch dat het gelijkheidsbeginsel zou zijn miskend (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

GRONDWET - Art. 10 - Non-discriminatiebeginsel - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Openbaar ministerie - Vervolgingen - Vervolgingsbeleid - Draagwijdte

- Art. 28quater, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- GRONDWET - Art. 11 - Non-discriminatiebeginsel - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Openbaar ministerie - Vervolgingen - Vervolgingsbeleid - Draagwijdte*

- Art. 28quater, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- OPENBAAR MINISTERIE - Strafvordering - Ontvankelijkheid - Vervolgingen - Vervolgingsbeleid - Draagwijdte*

Les voies de communication touristiques auxquelles l'article 1er de l'arrêté royal du 14 décembre 1959 portant réglementation de l'affichage et de la publicité est applicable ne se limitent pas à celles énoncées à l'annexe de l'arrêté royal du 8 janvier 1958 déterminant les voies de communication touristiques soumises à la réglementation de l'affichage et de la publicité.

AFFICHES - Arrêté Royal du 14 décembre 1959 - Articles 1er et 8 - Établir ou maintenir des affiches le long de voies de communication touristiques - Notion de voie de communication touristique - Arrêté royal du 8 janvier 1958 - Portée

- Art. 1er A.R. du 14 décembre 1959 portant réglementation de l'affichage et de la publicité
- Annexe de l' A.R. du 8 janvier 1958 déterminant les voies de communication touristiques soumises à la réglementation de l'affichage et de la publicité

Conformément à l'article 28quater, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, le procureur du Roi juge de l'opportunité des poursuites et il n'appartient pas au juge pénal d'examiner l'opportunité des poursuites pénales dont il est saisi; la seule circonstance qu'un prévenu fasse l'objet de poursuites, contrairement à d'autres qui, dans des circonstances identiques ou similaires auraient commis une infraction similaire, n'exempte pas l'infraction commise par le premier nommé de son caractère répréhensible et n'implique pas que les poursuites pénales dont il fait l'objet seraient arbitraires et, par conséquent, irrecevables, ni que le principe de l'égalité serait méconnu (1). (1) Cass. 29 avril 2015, RG P.15.0002.F, Pas. 2015, n° 282.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Principe de non-discrimination - Action publique - Recevabilité - Ministère public - Poursuites - Politique de poursuite - Portée

- Art. 28quater, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Principe de non-discrimination - Action publique - Recevabilité - Ministère public - Poursuites - Politique de poursuite - Portée*

- Art. 28quater, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- MINISTERE PUBLIC - Action publique - Recevabilité - Poursuites - Politique de poursuite - Portée*

- Art. 28quater, eerste lid Wetboek van Strafvordering
STRAFVORDERING - Ontvankelijkheid - Openbaar ministerie - Vervolgingen - Vervolgingsbeleid - Draagwijdte

- Art. 28quater, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de wet bij een delictsomschrijving geen schuldvorm vermeldt, bestaat de schuld in beginsel uit het feit dat de dader ofwel de inbreuk wetens en willens heeft gepleegd, ofwel onachtzaam handelende, tenzij die laatste schuldvorm door de aard van het misdrijf of de wil van de wetgever uitgesloten is; het misdrijf dat erin bestaat om langs toeristische verkeerswegen aanplakbrieven aan te brengen of te behouden of enig ander visueel reclame- of publiciteitsmiddel te gebruiken, kan uit zijn aard zelf slechts het gewild gevolg zijn van een vrijwillig gestelde handeling (1). (1) Cass. 25 november 2008, AR P.08.0881.N, AC 2008, nr. 661.

AANPLAKBILJETTEN - KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Aard van het misdrijf

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Omschrijving strafbare gedraging - Schuldvorm

- Art. 28quater, al. 1er Code d'Instruction criminelle
ACTION PUBLIQUE - Recevabilité - Ministère public - Poursuites - Politique de poursuite - Portée

- Art. 28quater, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Lorsque la loi ne mentionne pas de forme de faute dans la description d'un délit, la faute consiste, en principe, en le fait que l'auteur a soit commis l'infraction sciemment et volontairement, soit qu'il a agi par négligence, à moins que cette dernière forme de faute soit exclue du fait de la nature de l'infraction ou de la volonté du législateur; l'infraction consistant à établir ou maintenir le long de voies de communication touristiques des affiches et à recourir à tous autres procédés de réclame ou de publicité visuelles ne peut constituer, par sa nature même, que la conséquence volontaire d'un acte posé volontairement (1). (1) Cass. 25 novembre 2008, RG P.08.0881.N, Pas. 2008, n° 661.

AFFICHES - Arrêté Royal du 14 décembre 1959 - Articles 1er et 8 - Établir ou maintenir des affiches le long de voies de communication touristiques - Nature de l'infraction

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Description du comportement punissable - Forme de culpabilité

Wanneer de wet bij een misdrijfschrijving verwijst naar bestuursrechtelijke gegevens die deel uitmaken van de strafbaarstelling, vereist het legaliteitsbeginsel dat de persoon op wie die strafbaarstelling van toepassing is, die bestuursrechtelijke gegevens redelijkerwijze kan kennen of er kennis kan van nemen, zodat de strafbaarheid van de strafbaar gestelde gedraging voor hem voorzienbaar is; de legaliteit van de strafbaarstelling van de overtreding van het verbod om onder meer op de door de bevoegde overheid aangewezen toeristische verkeerswegen aanplakbrieven aan te brengen of te behouden en enig ander visueel reclame- of publiciteitsmiddel te gebruiken, veronderstelt dat de betrokkene redelijkerwijze kan weten of een weg waarlangs hij dergelijke publiciteit wil aanbrengen, als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd, maar uit de enkele omstandigheid dat er geen geconsolideerde lijst van toeristische verkeerswegen voorhanden is, de nummering van die wegen is gewijzigd en niet via een webstek van de overheid kan worden nagegaan of een bepaalde weg als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd, kan niet worden afgeleid dat de betrokkene redelijkerwijze niet kon weten of een bepaalde weg als een toeristische verkeersweg moet worden beschouwd.

Lorsque la loi se réfère, pour qualifier une infraction, à des éléments de droit administratif qui font partie du caractère répréhensible, le principe de légalité requiert que la personne à laquelle ce caractère répréhensible s'applique puisse raisonnablement connaître ces éléments de droit administratif ou puisse en prendre connaissance, de sorte que le caractère répréhensible du comportement qualifié de punissable soit prévisible à ses yeux; la légalité du caractère répréhensible de l'infraction consistant en l'interdiction d'établir ou de maintenir des affiches notamment sur les voies de communication touristiques indiquées par les autorités compétentes et de recourir à tout autre moyen de réclame ou de publicité visuelles, suppose ainsi que la personne concernée peut raisonnablement savoir s'il y a lieu de considérer une voie le long de laquelle elle veut établir une telle publicité comme étant une voie de communication touristique mais il ne peut être déduit de la seule circonstance qu'il n'existe pas de liste consolidée des voies de communication touristiques, que la numérotation de ces voies a été modifiée et qu'il ne peut être vérifié sur le site internet des autorités s'il y a lieu de considérer une voie déterminée comme étant une voie de communication touristique, que la personne concernée ne pouvait raisonnablement savoir s'il y avait lieu de considérer une voie déterminée comme étant une voie de communication touristique.

AANPLAKBILJETTEN - KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Legaliteitsbeginsel - Verwijzing naar bestuursrechtelijke gegevens - Begrip toeristische verkeersweg - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Omschrijving strafbare gedraging - KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Verwijzing naar bestuursrechtelijke gegevens - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Omschrijving strafbare gedraging - KB 1959 Aanplakking - Artikelen 1 en 8 - Aanplakbrieven aan toeristische verkeerswegen aanbrengen of behouden - Verwijzing naar bestuursrechtelijke gegevens - Draagwijdte

AFFICHES - Arrêté Royal du 14 décembre 1959 - Articles 1er et 8 - Établir ou maintenir des affiches le long de voies de communication touristiques - Principe de légalité - Référence à des éléments de droit administratif - Notion de voie de communication touristique - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Principe de légalité - Description du comportement punissable - Arrêté Royal du 14 décembre 1959 - Articles 1er et 8 - Établir ou maintenir des affiches le long de voies de communication touristiques - Référence à des éléments de droit administratif - Portée

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 15 - Article 15, § 1er - Principe de légalité - Description du comportement punissable - Arrêté Royal du 14 décembre 1959 - Articles 1er et 8 - Établir ou maintenir des affiches le long de voies de communication touristiques - Référence à des éléments de droit administratif - Portée

P.20.0694.N

10 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.1](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar of een persoon die een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, op het ogenblik van de beslissing aan een in artikel 9, eerste lid, 2° Interneringswet bedoelde geestesstoornis lijdt; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550. Zie H. HANOUILLE, *Internering en toerekeningsvatbaarheid*, Intersentia, 2018, 283-285.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Bewijs van een misdaad of wanbedrijf - Geestesstoornis - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Geestesziekte - Internering - Bewijs van een misdaad of wanbedrijf - Geestesstoornis - Beoordeling door de feitenrechter - Toepassing

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

GEESTESZIEKE - Strafzaken - Internering - Bewijs van een misdaad of wanbedrijf - Geestesstoornis - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Geestesziekte - Internering - Bewijs van een misdaad of wanbedrijf - Geestesstoornis - Toepassing

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter oordeelt onaantastbaar over de noodzaak om overeenkomstig artikel 9, § 2, Interneringswet een actualisatie te laten uitvoeren van een eerder uitgevoerd deskundigenonderzoek; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F, AC 2017, nr. 550; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0343.F, AC 2017, nr. 409. Zie H. HANOUILLE, *Internering en toerekeningsvatbaarheid*, Intersentia, 2018, 283-285.

Le juge apprécie souverainement si, au moment de la décision, une personne qui a commis un crime ou un délit est atteinte d'un trouble mental visé à l'article 9, alinéa 1er, 2°, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement; la Cour se borne à vérifier si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui leur sont étrangères ou qu'elles ne peuvent justifier (1). (1) Cass. 11 octobre 2017, RG P.17.0784.F, Pas. 2017, n° 550. Voir H. HANOUILLE, *'Internering en toerekeningsvatbaarheid'*, Intersentia, 2018, 283-285.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Preuve d'un crime ou d'un délit - Trouble mental - Appréciation par le juge du fond

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Malade mental - Internement - Preuve d'un crime ou d'un délit - Trouble mental - Appréciation par le juge du fond - Application

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

MALADE MENTAL - Matière répressive - Internement - Preuve d'un crime ou d'un délit - Trouble mental - Appréciation par le juge du fond

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Malade mental - Internement - Preuve d'un crime ou d'un délit - Trouble mental - Application

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Le juge apprécie souverainement la nécessité de faire procéder à l'actualisation d'une expertise effectuée antérieurement, conformément à l'article 9, § 2, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement; la Cour se borne à vérifier si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui leur sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 11 octobre 2017, RG P.17.0784.F, Pas. 2017, n° 550 ; Cass. 21 juin 2017, RG P.17.0343.F, Pas. 2017, n° 409. Voir H. HANOUILLE, *Internering en toerekeningsvatbaarheid*, Intersentia, 2018, 283-285.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Deskundigenonderzoek - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Geesteszieke - Internering - Deskundigenonderzoek - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Toepassing

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
DESKUNDIGENONDERZOEK - Strafzaken - Geesteszieke - Internering - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Beoordeling

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
GEESTESZIEKE - Strafzaken - Internering - Deskundigenonderzoek - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Beoordeling door de feitenrechter

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Deskundigenonderzoek - Psychiatrisch onderzoek - Vraag tot actualisatie van het deskundigenonderzoek - Toepassing

- Art. 9, § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

DEFENSE SOCIALE - Internement - Expertise - Examen psychiatrique - Demande d'actualisation de l'expertise - Appréciation par le juge du fond

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Malade mental - Internement - Expertise - Examen psychiatrique - Demande d'actualisation de l'expertise - Application

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
EXPERTISE - Matière répressive - Malade mental - Internement - Examen psychiatrique - Demande d'actualisation de l'expertise - Appréciation

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
MALADE MENTAL - Matière répressive - Internement - Expertise - Examen psychiatrique - Demande d'actualisation de l'expertise - Appréciation par le juge du fond

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Expertise - Examen psychiatrique - Demande d'actualisation de l'expertise - Application

- Art. 9, § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.20.0695.N

6 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.10](#)

AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat een ouder na een desbetreffend definitieve rechtelijke beslissing wettelijk in de plaats treedt van een ander ouder, stelt geen einde aan het op dat ogenblik lopende toezicht van de jeugdrechter op een minderjarige in een verontrustende situatie en ontnemt de jeugdrechter niet de bevoegdheid om te oordelen over de verlening van een gerechtelijke maatregel opgelegd op grond van artikel 48, § 1, Decreet Integrale Jeugdhulp, mits de wettelijke ouder in de herzieningsprocedure wordt betrokken; in dat geval is evenmin een nieuwe vordering overeenkomstig artikel 47, 1°, Decreet Integrale Jeugdhulp vereist.

JEUGDBESCHERMING - Verontrustende situatie - Toezicht door de jeugdrechter - Verlenging van een gerechtelijke maatregel - Bevoegdheid

- Artt. 47, 1°, en 48, § 1 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

La seule circonstance qu'un parent prend la place d'un autre parent après une décision judiciaire définitive à ce sujet ne met pas un terme à la surveillance en cours exercée à ce moment par le juge de la jeunesse sur un mineur en situation préoccupante et ne prive pas le juge de la jeunesse de la compétence de se prononcer sur la prolongation d'une mesure judiciaire imposée sur la base de l'article 48, § 1er, du décret du Conseil flamand du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse, à condition que le parent légal soit impliqué dans la procédure en révision; dans ce cas, une nouvelle requête n'est pas davantage exigée, conformément à l'article 47, 1°, du décret du Conseil flamand du 12 juillet 2013.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Situation préoccupante - Surveillance par le juge de la jeunesse - Prolongation d'une mesure judiciaire - Compétence

- Art. 47, 1°, et 48, § 1er Décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse

De gerechtelijke maatregel opgelegd op grond van artikel 48, § 1, Decreet Integrale Jeugdhulp in geval van een verontrustende situatie bij een minderjarige is niet onbestaanbaar met de uitoefening van het ouderlijk gezag over de aan een pleegouder toevertrouwde minderjarige.

ORDONNANTIES [ZIE: 527 WETTEN. DECRETEN.

ORDONNANT - Verontrustende situatie - Gerechtelijke maatregel

- Art. 48, § 1 Decreet 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp

La mesure judiciaire imposée sur le fondement de l'article 48, § 1er, du décret du Conseil flamand du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse en cas de situation préoccupante chez un mineur n'est pas incompatible avec l'exercice de l'autorité parentale vis-à-vis du mineur confié à un parent d'accueil.

ORDONNANCES [VOIR: 527 LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. - Situation préoccupante - Mesure judiciaire

- Art. 48, § 1er Décret du 12 juillet 2013 relatif à l'aide intégrale à la jeunesse

P.20.0699.F

8 juli 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200708.VAC.8](#)

AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht kan de overlevering van een Belgische of in België verblijvende veroordeelde met het oog op de tenuitvoerlegging van zijn straf niet weigeren indien die straf volgens het Belgisch recht is verjaard; een dergelijke beslissing zou elk belang ontnemen aan de straf die werd uitgesproken door de staat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Veroordeelde is Belg of verblijft in België - Overlevering - Weigering - Verjaring van de straf - Beslissingsbevoegdheid

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

La juridiction d'instruction ne peut refuser la remise d'un condamné belge ou résidant en Belgique en vue d'y exécuter la peine si celle-ci est prescrite selon la loi belge; une telle décision rendrait sans objet la peine prononcée dans l'État d'émission du mandat d'arrêt européen.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Condamné belge ou résidant en Belgique - Remise - Refus - Prescription de la peine - Pouvoir de décision

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

De procedurele bepalingen die door de wet van 19 december 2003 zijn ingevoerd als gevolg van de omzetting, in het Belgische recht, van het kaderbesluit van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, kennen in deze aangelegenheden aan de gerechtelijke overheden een beslissingsbevoegdheid toe (1). (1) Cass. 15 februari 2017, AR P.17.0129.F, AC 2017, nr. 112.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Beslissingsbevoegdheid - GERECHTELIJKE OVERHEDEN

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Les dispositions procédurales mises en place par la loi du 19 décembre 2003 à la suite de la transposition de la décision-cadre du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre États membres, attribuée aux autorités judiciaires le pouvoir de décision en cette matière (1). (1) Cass. 15 février 2017, RG P.17.0129.F, Pas. 2017, n° 112.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Pouvoir de décision - Autorités judiciaires

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Wanneer de Italiaanse autoriteiten hebben meegedeeld dat geen van de straffen die in de verschillende uitgevaardigde Europese aanhoudingsbevelen worden bedoeld volgens het Italiaans recht is verjaard, hoeft het onderzoeksgerecht, gelet op het beginsel van het onderling vertrouwen tussen de lidstaten, niet verder na te gaan of de uitgesproken straf effectief is en, met name, van de uitvaardigende gerechtelijke autoriteit de overlegging van de veroordeling en van het strafblad van de eiser te vragen.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Straffen - EFFECTIEVE STRAF - Toezicht - ONDERLING VERTROUWEN TUSSEN DE LIDSTATEN

- Art. 3 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Lorsque les autorités italiennes ont fait connaître qu'aucune des peines visées par les différents mandats d'arrêt européens délivrés n'est prescrite au regard du droit italien, la juridiction d'instruction, compte tenu du principe de confiance mutuelle entre les Etats membres, n'est pas tenue de vérifier davantage le caractère effectif de la peine prononcée, en particulier d'exiger de l'autorité judiciaire d'émission la production de la condamnation et du casier judiciaire du demandeur.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Peines - Caractère effectif - Vérification - Confiance mutuelle entre Etats membres

- Art. 3 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

P.20.0700.F

7 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201007.2F.8](#)

AC nr. ...

Het vermoeden van onschuld en de regel volgens welke twijfel de beklaagde ten goede moet komen hebben niet tot gevolg dat de ontkenningen van laatstgenoemde, bij gebrek aan een materieel bestanddeel, noodzakelijkerwijs voorrang moeten krijgen op de beschuldigingen van het slachtoffer (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM, §§ 1 tot 7, in Pas. 2020, nr. 615.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Vermoeden van onschuld en regel "in dubio, pro reo" - Beschuldigingen van het slachtoffer - Geen materieel bestanddeel - Ontkenningen van de beklaagde - Beginsel van de beoordelingsvrijheid van de feitenrechter

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Beschuldigingen van het slachtoffer - Geen materieel bestanddeel - Ontkenningen van de beklaagde - Beginsel van de beoordelingsvrijheid van de feitenrechter - Vermoeden van onschuld en regel "in dubio, pro reo"

- Art. 6.2 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

La présomption d'innocence et la règle voulant que le doute profite au prévenu n'ont pas pour conséquence que les dénégations formulées par ce dernier doivent nécessairement l'emporter, en l'absence d'élément matériel, sur les accusations de la victime (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP, §§ 1 à 7.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Présomption d'innocence et règle « in dubio, pro reo » - Accusations de la victime - Absence d'élément matériel - Dénégations formulées par le prévenu - Principe de la liberté d'appréciation, par le juge du fond

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Accusations de la victime - Absence d'élément matériel - Dénégations formulées par le prévenu - Principe de la liberté d'appréciation, par le juge du fond - Présomption d'innocence et règle « in dubio, pro reo »

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De eerbiediging van het recht van verdediging verbiedt de rechter niet om gegevens betreffende de persoonlijkheid van de beklaagde in aanmerking te nemen, zoals ze uit het onderzoek van het dossier en uit het debat zijn gebleken (1); aldus is het de rechter niet verboden om, wanneer hij de keuze van de straf en de strafmaat regelmatig met redenen omkleedt en naar recht verantwoordt met redenen die de wijze waarop de beklaagde zich heeft verweerd niet afkeuren, te vermelden dat de ontkenningen van de beklaagde blijk geven van zijn onvermogen om een diepgaande en eerlijke introspectie te verrichten, dat de eiser de zwaarste feiten blijft ontkennen en aldus blijk geeft van weinig empathie voor de slachtoffers, dat de conformistische of geveinsde verklaringen die hij voor het hof van beroep heeft afgelegd, enkel wijzen op een onvolledig en niet-spontaan berouw, of nog dat hij tot op heden niet bereid schijnt te zijn de volledige verantwoordelijkheid voor zijn pedofiele handelingen te nemen (2). (1) Zie Cass. 8 oktober 2014, AR P.14.1127.F, AC 2014, nr. 585. (2) Zie andersluidende concl. "in hoofdzaak" OM, §§ 8 tot 12, op datum in Pas. 2020, nr. 615; Cass. 14 oktober 2020, AR P.20.0825.F (arrest niet gepubliceerd): "La référence marginale aux dénégations du prévenu à l'audience, fût-elle inappropriée, ne saurait conduire à devoir tenir pour inexistant l'ensemble des motifs résumés ci-dessus. Dirigé contre une considération surabondante de l'arrêt, le moyen est, en cette branche, dénué d'intérêt et, partant, irrecevable".

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Rechtvaardiging - Redenen die verband houden met de persoonlijkheid van de beklaagde - Volgehouden ontkenningen van de beklaagde - Overtollige reden - Recht van verdediging

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Straf - Rechtvaardiging - Redenen die verband houden met de persoonlijkheid van de beklaagde - Volgehouden ontkenningen van de beklaagde - Overtollige reden - Recht van verdediging

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht van verdediging - Straf - Rechtvaardiging - Redenen die verband houden met de persoonlijkheid van de beklaagde - Volgehouden ontkenningen van de beklaagde - Overtollige reden

Le respect des droits de la défense n'interdit pas au juge de prendre en considération des éléments relatifs à la personnalité du prévenu tels qu'ils lui sont apparus à l'examen du dossier et au cours des débats (1) ; ainsi, dès lors qu'il motive régulièrement et justifie légalement le choix et le degré de la peine par des considérations qui ne sanctionnent pas la manière dont le prévenu s'est défendu, il ne lui est pas interdit de relever que les dénégations du prévenu démontrent son incapacité de se livrer à une introspection profonde et sincère, qu'en persistant à nier les faits les plus graves, il révèle son peu d'empathie pour les victimes, que les propos conformistes ou de façade qu'il tient devant la cour d'appel ne véhiculent qu'un repentir qui n'est ni total ni franc, ou encore qu'il ne paraît pas prêt à assumer à ce jour l'entière responsabilité de ses actes pédophiles (2). (1) Voir Cass. 8 octobre 2014, RG P.14.1127.F, Pas. 2014, n° 585. (2) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP, §§ 8 à 12 ; Cass. 14 octobre 2020, RG P.20.0825.F (inédit) : « La référence marginale aux dénégations du prévenu à l'audience, fût-elle inappropriée, ne saurait conduire à devoir tenir pour inexistant l'ensemble des motifs résumés ci-dessus. Dirigé contre une considération surabondante de l'arrêt, le moyen est, en cette branche, dénué d'intérêt et, partant, irrecevable ».

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Justification - Motifs relatifs à la personnalité du prévenu - Dénégations persistantes du prévenu - Motif surabondant - Droits de la défense

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Peine - Justification - Motifs relatifs à la personnalité du prévenu - Dénégations persistantes du prévenu - Motif surabondant - Droits de la défense

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droits de la défense - Peine - Justification - Motifs relatifs à la personnalité du prévenu - Dénégations persistantes du prévenu - Motif surabondant

P.20.0709.F

4 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.16](#)

AC nr. ...

Artikel 222, 1°, van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, luidens hetwelk de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker, zijn aangestelde of gemachtigde, de bevoegde overheid, zoals bedoeld in titels 1 en 2, wordt gestraft met een geldboete van tweehonderdvijftig euro tot vijftienduizend euro wanneer de persoonsgegevens verwerkt worden zonder wettelijke basis in overeenstemming met artikel 6 van de verordening en met de artikelen 29, § 1, en 33, § 1, van deze wet, inbegrepen de voorwaarden voor de toestemming en verdere verwerking, vereist niet dat de dader, om het daarin bepaalde misdrijf te kunnen plegen, door grove nalatigheid of met kwaadwillig opzet moet hebben gehandeld.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Verwerking van persoonsgegevens - Verantwoordelijke of aangestelde - Verwerking zonder wettelijke basis - Misdrijf bedoeld in artikel 222, 1°, wet van 30 juli 2018 - Moreel bestanddeel

- Art. 222, 1° Wet 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens

Artikel 458 Strafwetboek is toepasselijk op al degenen die uit hoofde van hun staat of beroep het hun toevertrouwde geheim moeten bewaren, ofwel wanneer de feiten die zij aldus onder het zegel van de geheimhouding vernemen hun door privépersonen zijn toevertrouwd, ofwel wanneer zij ervan kennis krijgen in de uitoefening van een beroep aan de handelingen waarvan de wet, in het algemeen belang en vanwege de openbare orde, een vertrouwelijk en geheim karakter toekent (1). (1) Cass. 27 juni 2007, AR P.05.1685.F, AC 2007, nr. 360.

BEROEPSGEHEIM - Schending - Artikel 458 Strafwetboek - Toepassingsgebied

- Art. 458 Strafwetboek

POLITIE - Politieambtenaar - Beroepsgeheim - Toepassingsgebied

- Art. 458 Strafwetboek

L'article 222, 1°, de la loi du 30 juillet 2018 relative à la protection des personnes physiques à l'égard des traitements de données à caractère personnel qui dispose que le responsable du traitement ou le sous-traitant, son préposé ou mandataire, l'autorité compétente, visés aux titres 1er et 2, est puni d'une amende de deux cent cinquante euros à quinze mille euros, lorsque les données à caractère personnel sont traitées sans base juridique conformément à l'article 6 du Règlement et aux articles 29, § 1er, et 33, § 1er, de la présente loi, y compris les conditions relatives au consentement et au traitement ultérieur, ne requiert pas que, pour commettre l'infraction qu'il prévoit, l'auteur doit avoir agi par négligence grave ou avec intention malveillante.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Traitement des données à caractère personnel - Responsable ou préposé - Traitement sans base juridique - Infraction visée par l'article 222, 1°, de la loi du 30 juillet 2018 - Élément moral

- Art. 222, 1° L. du 30 juillet 2018

L'article 458 du Code pénal s'applique à tous ceux auxquels leur état ou leur profession impose l'obligation du secret confié, soit que les faits qu'ils apprennent ainsi sous le sceau du secret leur aient été confiés par des particuliers, soit que leur connaissance provienne de l'exercice d'une profession aux actes de laquelle la loi, dans un intérêt général et d'ordre public, imprime le caractère confidentiel et secret (1). (1) Cass. 27 juin 2007, RG P.05.1685.F, Pas. 2007, n° 360.

SECRET PROFESSIONNEL - Violation - Code pénal, article 458 - Champ d'application

- Art. 458 Code pénal

POLICE - Fonctionnaire de police - Secret professionnel - Champ d'application

- Art. 458 Code pénal

Onder de geheimhoudingsplicht in de zin van artikel 458 Strafwetboek valt ook dat wat de persoon uit hoofde van zijn staat of beroep persoonlijk heeft kunnen vaststellen, ontdekken of afleiden door of in de uitoefening van zijn beroep of ambt; opdat die persoon tot geheimhouding verplicht is, is het voldoende dat hij op grond van eigen vaststellingen of gevolgtrekkingen, door of in de uitoefening van zijn beroep of ambt feiten heeft ontdekt waarvan hij geen kennis had kunnen krijgen indien hij dat beroep of ambt niet had uitgeoefend (1). (1) J. PRADEL en M. DANTI-JUAN, Manuel de droit pénal spécial, Parijs, Cujas, 2001, p. 243.

BEROEPSGEHEIM - Schending - Artikel 458 Strafwetboek - Geheim

- Art. 458 Strafwetboek

POLITIE - Politieambtenaar - Beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

De bij artikel 458 Strafwetboek opgelegde geheimhoudingsplicht is niet onderworpen aan de vaststelling dat de persoon aan wie vertrouwelijke informatie zou zijn bekendgemaakt, die informatie niet bij een andere overheid zou kunnen verkrijgen die hierop het opportuniteits- of wettigheidstoezicht uitoefent.

BEROEPSGEHEIM - Artikel 458 Strafwetboek - Schending van het beroepsgeheim

- Art. 458 Strafwetboek

Le secret au sens de l'article 458 du Code pénal s'étend à ce que la personne tenue au secret par état ou par profession a pu constater, découvrir ou déduire personnellement à raison ou à l'occasion de l'exercice de sa profession ou de ses fonctions; pour être tenue à l'obligation au secret, il suffit que ladite personne ait découvert, par ses propres constatations ou déductions, à raison ou à l'occasion de l'exercice de sa profession ou de ses fonctions, des faits auxquels elle n'aurait pas eu accès en dehors de cet exercice (1). (1) J. PRADEL et M. DANTI-JUAN, Manuel de droit pénal spécial, Paris, Cujas, 2001, p. 243.

SECRET PROFESSIONNEL - Violation - Code pénal, article 458 - Secret

- Art. 458 Code pénal

POLICE - Fonctionnaire de police - Secret professionnel

- Art. 458 Code pénal

L'obligation au secret sanctionnée par l'article 458 du Code pénal n'est pas subordonnée au constat que la personne à qui l'information confidentielle serait révélée ne pourrait pas l'obtenir auprès d'une autre autorité publique qui en apprécierait l'opportunité ou la légalité.

SECRET PROFESSIONNEL - Code pénal, article 458 - Violation du secret professionnel

- Art. 458 Code pénal

P.20.0712.N

22 juli 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200722.VAK.3](#)

AC nr. ...

De strafuitvoeringsrechtbank oordeelt onaantastbaar over de noodzaak, het nut of de raadzaamheid om de behandeling van een zaak uit te stellen.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafvuivering - Strafvuiveringsrechtbank - Behandeling van de zaak - Verzoek tot uitstel

- Artt. 37 en 53 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Behandeling

Le tribunal de l'application des peines apprécie souverainement la nécessité, l'utilité ou l'opportunité de la remise de l'examen d'une cause.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Application des peines - Tribunal de l'application des peines - Examen de la cause - Demande de remise

- Art. 37 et 53 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines -

van de zaak - Verzoek tot uitstel - Beoordeling

- Artt. 37 en 53 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Het recht van verdediging is niet miskend door de weigering van de strafuitvoeringsrechtbank om de zaak uit te stellen met het oog op een persoonlijke verschijning van de veroordeelde, indien de weigering berust op artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake de strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, dat een tijdelijke opschorting bevat van het recht van de veroordeelde om gehoord te worden (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Veroordeelde - Recht om gehoord te worden - Strafwitvoeringsrechtbank - Verzoek tot uitstel - KB nr. 3 van 9 april 2020

- Art. 5 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

STRAFUITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Veroordeelde - Recht om gehoord te worden - Verzoek tot uitstel - KB nr. 3 van 9 april 2020

- Art. 5 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

Uit artikel 53, eerste lid, Wet Strafwitvoering en de artikelen 1, eerste lid, en 5 van het koninklijk besluit nr. 9 van 9 april 2020 volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank tijdens de periode van 18 maart 2020 tot en met 17 juni 2020 de veroordeelde niet hoort.

STRAFUITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Recht om gehoord te worden - KB nr. 3 van 9 april 2020

- Art. 53 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en

Examen de la cause - Demande de remise - Appréciation

- Art. 37 et 53 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Le refus du tribunal de l'application des peines de remettre la cause pour permettre une comparution en personne du condamné ne méconnaît pas les droits de la défense lorsque ce refus se fonde sur l'article 5 de l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 portant des dispositions diverses relatives à la procédure pénale et à l'exécution des peines et des mesures prévues dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19, qui suspend temporairement le droit du condamné à être entendu (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Condamné - Droit d'être entendu - Tribunal de l'application des peines - Demande de remise - A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 5 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Condamné - Droit d'être entendu - Demande de remise - A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 5 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

Des articles 53, alinéa 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté, et 1er, alinéa 1er, et 5 de l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 portant des dispositions diverses relatives à la procédure pénale et à l'exécution des peines et des mesures prévues dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19, il résulte que, pendant la période allant du 18 mars 2020 au 17 juin 2020 inclus, le tribunal de l'application des peines n'entend pas le condamné.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Droit d'être entendu - A.R. n° 3 du 9 avril 2020

- Art. 53 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et

P.20.0713.N

3 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201103.2N.10](#)

AC nr. ...

Indien het appelgerecht zich ingevolge het hoger beroep van een partij tegen de beslissing van ongedaanverklaring van haar verzet tegen een verstekvonnis zowel over die beslissing van ongedaanverklaring als over het verstekvonnis zelf uitspreekt, geniet deze partij het voordeel van de dubbele aanleg; het recht op een dubbele aanleg zoals gewaarborgd door de artikelen 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM en 14.5 IVBPR, vereist niet dat het appelgerecht dat oordeelt dat de eerste rechter ten onrechte het verzet ongedaan heeft verklaard, de zaak verwijst naar de eerste rechter voor een nieuwe beoordeling door die rechter (1). (1) Cass. 27 februari 2018, AR P.17.0618.N, AC 2018, nr. 127, RW 2017-2018, 1657 met noot S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel"; zie GwH, arrest nr. 123/2019, 26 september 2019.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Aanleg - Hoger beroep tegen een beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte

- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen een beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte

- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - Recht op hoger beroep in strafzaken - Hoger beroep tegen een beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte - Gevolg

- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

7/06/2023

Lorsque, sur l'appel dirigé par une partie contre la décision par laquelle son opposition formée contre un jugement rendu par défaut est déclarée non avenue, la juridiction d'appel se prononce tant sur cette décision de déclarer l'opposition non avenue que sur le jugement rendu par défaut lui-même, cette partie jouit du bénéfice d'une double instance; le droit à une double instance, tel qu'il est garanti par les articles 2, § 1er, du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14, § 5, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, ne requiert pas que la juridiction d'appel qui décide que le premier juge a déclaré, à tort, l'opposition non avenue, renvoie la cause au premier juge afin qu'elle soit à nouveau examinée par ce juge (1). (1) Cass. 27 février 2018, RG P.17.0618.N, Pas. 2018, n° 127, R.W. 2017-2018, 1657 avec la note S. VAN OVERBEKE, "Hoger beroep tegen een ongedaan verzet: het grievenstelsel buiten spel" ; voir C. const. 26 septembre 2019, arrêt n° 123/2019.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Ressort - Appel contre une décision par laquelle l'opposition est déclarée non avenue - Portée

- Art. 2, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.

- Art. 14, § 5 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 187, § 9, al. 2 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Appel contre une décision par laquelle l'opposition est déclarée non avenue - Portée

- Art. 2, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.

- Art. 14, § 5 Pacte international relatif aux droits civils et politiques

- Art. 187, § 9, al. 2 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Protocole additionnel n° 7 - Article 2, § 1er - Droit d'appel en matière répressive - Appel contre une décision par laquelle l'opposition est déclarée non avenue - Portée - Conséquence

- Art. 2, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.

P. 770/937

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.5 - Recht op hoger beroep in strafzaken - Hoger beroep tegen een beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Draagwijdte

- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering
VERZET - Strafzaken - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep - Draagwijdte
- Art. 2.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 14.5 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 14, § 5 Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 187, § 9, al. 2 Code d'Instruction criminelle
DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14 - Article 14, § 5 - Droit d'appel en matière répressive - Appel contre une décision par laquelle l'opposition est déclarée non avenue - Portée

- Art. 2, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.

- Art. 14, § 5 Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 187, § 9, al. 2 Code d'Instruction criminelle
OPPOSITION - Matière répressive - Décision par laquelle l'opposition est déclarée non avenue - Appel - Portée
- Art. 2, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.

- Art. 14, § 5 Pacte international relatif aux droits civils et politiques
- Art. 187, § 9, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.20.0714.N

10 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.4](#)

AC nr. ...

Artikel 744, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek noch enige verdrags- of grondwetsbepaling of enig algemeen rechtsbeginsel verplicht de rechter de conclusie van een partij waarbij verschillende middelen worden genummerd en hun voordracht in hoofdorde of in ondergeschikte orde wordt vermeld te beantwoorden met een afzonderlijke motivering per grief of middel, ongeacht de nummering ervan (1). (1) Cass. 27 oktober 2015, AR P.15.0726.N, AC 2015, nr. 628. Zie I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 75-76; N. COLETTE-BASECQZ en E. DELHAISE, "La phase de jugement et les voies de recours: éléments neufs", in La loi Pot-pourri II: un recul de civilisation?, Anthemis, 2016, 156; P. THIRIAR, "Conclusies en conclusietermijnen in strafzaken na Potpourri II en recente cassatierechtspraak", N.C. 2018, 116.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Antwoord op de conclusie - Conclusie met nummering per grief of middel

- Artt. 744, eerste lid, 3°, en 780, eerste lid, 3° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 152, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

° Ni l'article 744, alinéa 1er, 3°, du Code judiciaire, ni aucune disposition conventionnelle ou constitutionnelle, ni aucun principe général de droit n'impose au juge de répondre aux conclusions invoquées par une partie en numérotant les différents moyens et en indiquant leur caractère principal ou subsidiaire, par une motivation distincte pour chaque grief ou chaque moyen, indépendamment de leur numérotation (1). (1) Cass. 27 octobre 2015, RG P.15.0726.N, Pas. 2015, n° 628. Voir I. COUWENBERG et F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 75-76 ; N. COLETTE-BASECQZ et E. DELHAISE, « La phase de jugement et les voies de recours : éléments neufs », dans La loi Pot-pourri II : un recul de civilisation ?, Anthemis, 2016, 156 ; P. THIRIAR, « Conclusies en conclusietermijnen in strafzaken na Potpourri II en recente cassatierechtspraak », N.C. 2018, 116.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Réponse aux conclusions - Conclusions numérotées par grief ou par moyen

- Art. 744, al. 1er, 3°, et 780, al. 1er, 3° Code judiciaire
- Art. 152, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Wanneer de wet geen bijzonder bewijsmiddel voorschrijft, beoordeelt de rechter in strafzaken onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig voorgelegde feitelijke gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren; dit geldt ook voor het bestaan of de draagwijdte van een overeenkomst die een beklagde aanvoert als verweer tegen een telastlegging.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Overeenkomst - Bewijs van het bestaan of draagwijdte van een overeenkomst - Beoordeling - Toepassing

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Overeenkomst - Bewijs van het bestaan of draagwijdte van een overeenkomst - Toepassing

En matière répressive, lorsque la loi ne prescrit aucun moyen de preuve particulier, le juge apprécie souverainement la valeur probante des éléments de fait qui lui sont régulièrement soumis et que les parties ont pu contredire; cela s'applique également à l'existence ou à la portée d'un accord qu'un prévenu invoque à titre de défense contre une prévention.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Accord - Preuve de l'existence ou de la portée d'un accord - Appréciation - Application

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Accord - Preuve de l'existence ou de la portée d'un accord - Application

P.20.0719.N

8 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201208.2N.5](#)

AC nr. ...

Dekking van een nietigheid bij toepassing van artikel 40, tweede lid, Taalwet Gerechtszaken heeft tot gevolg dat de niet-naleving van de Taalwet Gerechtszaken niet meer op ontvankelijke wijze kan worden aangevoerd voor het appelgerecht; een dergelijke gedekte onregelmatigheid kan dan ook niet worden getoetst overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, welke een niet gedekte onregelmatigheid veronderstelt.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid - Nietigheid gedekt - Toetsing overeenkomstig artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Verhoor zonder tolk - Nietigheid - Dekking

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Strafzaken - Verhoor zonder tolk - Dekking

- Art. 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

La couverture d'une nullité en application de l'article 40, alinéa 2, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire a pour conséquence que le non-respect de ladite loi ne peut plus être invoqué de manière recevable devant la juridiction d'appel; une telle irrégularité couverte ne peut davantage être contrôlée conformément à l'article 32 de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale, lequel a trait à l'hypothèse d'une irrégularité non couverte.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Irrégularité - Nullité couverte - Examen réalisé conformément à l'article 32 de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du Code de procédure pénale

- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Audition réalisée sans l'assistance d'un interprète - Nullité - Couverture

- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - Jugements et arrêts. nullités - Matière répressive - Audition réalisée sans l'assistance d'un interprète - Couverture

- Art. 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het door artikel 504quater Strafwetboek bedoelde misdrijf, dat voor strafbaarheid het beogen veronderstelt van de vererving voor zichzelf of voor een ander van een onrechtmatig economisch voordeel, vereist niet dat door dit beogen andermans vermogen wordt aangetast of kan worden aangetast.

L'infraction visée à l'article 504quater du Code pénal qui, pour être sanctionnée, suppose l'objectif de se procurer, pour soi-même ou pour autrui, un avantage économique illégal, ne requiert pas que la recherche de cet objectif porte atteinte ou puisse porter atteinte au patrimoine d'autrui.

INFORMATICA - Informatiebedrog - Onrechtmatig economisch voordeel

INFORMATIQUE - Fraude informatique - Avantage économique illégal

- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek

- Art. 504quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Informatiebedrog - Onrechtmatig economisch voordeel

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Fraude informatique - Avantage économique illégal

- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek
- Art. 504quater Strafwetboek

- Art. 504quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal
- Art. 504quater Code pénal

P.20.0722.F

15 juli 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAC.2](#)

AC nr. ...

Inzake voorlopige hechtenis stelt het onderzoeksgerecht op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit dat gerecht het bestaan van ernstige aanwijzingen van een misdrijf en, in voorkomend geval, van een rechtvaardigingsgrond afleidt, waarbij het Hof enkel nagaat of het onderzoeksgerecht, uit zijn vaststellingen, die beslissing naar recht heeft kunnen afleiden.

En matière de détention préventive, la juridiction d'instruction constate souverainement les faits dont elle déduit l'existence d'indices sérieux d'une infraction et, le cas échéant, d'une cause de justification, la Cour se bornant à vérifier si, de ses constatations, elle a pu légalement déduire cette décision.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerecht - BESTAAN VAN ERNSTIGE AANWIJZINGEN VAN EEN MISDRIJF - Toezicht van het Hof
- Art. 16, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridiction d'instruction - Existence d'indices sérieux d'une infraction - Contrôle de la Cour

- Art. 16, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer, tijdens een verhoor door de onderzoeksrechter, de inverdenkinggestelde de taal van de rechtspleging niet begrijpt, heeft de bijstand van een tolk tot doel de inverdenkinggestelde in staat te stellen de hem ten laste gelegde feiten, de hem gestelde vragen en de toelichtingen van die tolk te begrijpen; de eerbiediging van het recht van verdediging gebiedt niet om die bijstand te verlenen in de taal waarvan de inverdenkinggestelde gewoonlijk gebruikmaakt, maar enkel in een taal die hij begrijpt.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - RECHT OP EEN TOLK - Artikel 6.3 EVRM - Taal

- Art. 6.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Lorsque, lors d'un interrogatoire par le juge d'instruction, l'inculpé ne comprend pas la langue de la procédure, l'assistance d'un interprète a pour but de lui permettre d'appréhender les faits qui lui sont reprochés et les questions posées, et de saisir ses explications; Le respect des droits de la défense n'impose pas l'obligation de procurer cette assistance dans la langue usuelle de l'inculpé, mais seulement dans une langue qu'il comprend.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à un interprète - Conv. D.H., article 6, § 3 - Langue

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.0723.F

15 juli 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAC.3](#)

AC nr. ...

De toepassing van de termijn van een maand waarbinnen een nieuw verzoek tot invrijheidstelling mag worden ingediend door een persoon die krachtens een uitvoerbaar verklaard Europees aanhoudingsbevel gevangen wordt gehouden en wiens overlevering aan de verzoekende staat werd uitgesteld, heeft tot doel een onrechtmatige herhaling van verzoeken tot invrijheidsstelling te voorkomen, en is niet van toepassing wanneer het eerdere verzoek niet-ontvankelijk werd verklaard.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verwerping - Nieuw verzoek - Termijn - Toepassing

- Art. 27, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 24, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verwerping - Nieuw verzoek - Termijn - Toepassing

- Art. 27, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 24, § 1 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

L'application du délai d'un mois pour introduire une nouvelle requête de mise en liberté provisoire, qui s'applique à la personne détenue en vertu d'un mandat d'arrêt européen rendu exécutoire et dont la remise à l'Etat requérant a été différée, a pour but de pallier la répétition abusive de demandes de libération, et ne s'applique pas lorsque la demande antérieure est déclarée irrecevable.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Requête de mise en liberté provisoire - Rejet - Nouvelle demande - Délai - Application

- Art. 27, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 24, § 1er L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Requête de mise en liberté provisoire - Rejet - Nouvelle demande - Délai - Application

- Art. 27, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 24, § 1er L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

P.20.0727.F

29 juli 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200729.VAC.3](#)

AC nr. ...

De vordering tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling die gegrond is op een in kracht van gewijsde beslissing die vaststelt dat de veroordeelde tijdens de proeftijd een misdaad of wanbedrijf heeft gepleegd, kan na het verstrijken van die termijn worden ingesteld; de in aanmerking te nemen misdrijven kunnen tot op de dag vóór de vervalddag van die proeftijd zijn gepleegd (1). (1) Cass. 19 december 2012, AR P.12.1931.F, AC 2012, nr. 702; contra: Cass. 3 november 2010, AR P.10.1573.F, AC 2010, nr. 651, met andersluidende concl. van advocaat-generaal GENICOT, op datum in Pas., in R.D.P. 2011, 420; Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0151.F, AC 2011, nr. 140.

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING -

Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping - Veroordeling wegens tijdens de proeftijd gepleegde feiten - Termijn van de vordering tot herroeping - In aanmerking te nemen feiten

- Art. 64, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Veroordeling wegens tijdens de proeftijd gepleegde feiten - Termijn van de vordering tot herroeping - In aanmerking te nemen feiten

- Art. 64, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

RECHTBANKEN - Strafzaken - Allerlei - Termijn van de vordering tot herroeping - In aanmerking te nemen feiten - Strafuitvoeringsrechtbank - Herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Veroordeling wegens tijdens de proeftijd gepleegde feiten

- Art. 64, 1° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

L'action en révocation de la libération conditionnelle en raison d'une décision passée en force de chose jugée constatant que le condamné a commis un crime ou un délit pendant le délai d'épreuve peut être exercée après l'expiration de ce délai; les infractions à prendre en considération peuvent avoir été commises jusqu'à la veille de son échéance (1). (1) Cass. 19 décembre 2012, RG P.12.1931.F, Pas. 2012, n° 702. Contra : Cass. 3 novembre 2010, RG P.10.1573.F, Pas. 2010, n° 651 avec concl. contraires de M. GENICOT, avocat général, R.D.P. 2011, p. 420; Cass. 16 février 2011, RG P.11.0151.F, Pas. 2011, n° 140.

LIBERATION CONDITIONNELLE - Tribunal de l'application des peines - Révocation - Condamnation pour des faits commis pendant le délai d'épreuve - Délai de l'action en révocation - Faits à prendre en considération

- Art. 64, 1° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Révocation de la libération conditionnelle - Condamnation pour des faits commis pendant le délai d'épreuve - Délai de l'action en révocation - Faits à prendre en considération

- Art. 64, 1° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

TRIBUNAUX - Matière répressive - Divers - Délai de l'action en révocation - Faits à prendre en considération - Tribunal de l'application des peines - Révocation de la libération conditionnelle - Condamnation pour des faits commis pendant le délai d'épreuve

- Art. 64, 1° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Artikel 71 Wet Strafvuivering, krachtens hetwelk de veroordeelde definitief in vrijheid wordt gesteld indien tijdens de proeftijd geen enkele herroeping heeft plaatsgehad, betreft niet de herroeping die ingevolge een eindbeslissing voor een misdaad of wanbedrijf wordt uitgesproken, aangezien die herroeping wordt geacht te zijn ingegaan op de dag waarop het misdrijf werd gepleegd.

STRAFUITVOERING - Herroeping - Definitieve invrijheidstelling - Uitzondering - Aanvang van de herroeping - Strafvuiveringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling

- Artt. 64, 1°, 65, tweede lid, en 71 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

RECHTBANKEN - Strafzaken - Allerlei - Strafvuiveringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Herroeping - Definitieve invrijheidstelling - Uitzondering - Aanvang van de herroeping

- Artt. 64, 1°, 65, tweede lid, en 71 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Strafvuiveringsrechtbank - Herroeping - Definitieve invrijheidstelling - Uitzondering - Aanvang van de herroeping

- Artt. 64, 1°, 65, tweede lid, en 71 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

L'article 71 de la loi du 17 mai 2006 en vertu de laquelle le condamné est définitivement remis en liberté lorsqu'aucune révocation n'est intervenue dans le délai d'épreuve ne concerne pas la révocation encourue à la suite d'une décision définitive pour un crime ou un délit commis pendant le délai d'épreuve, puisque cette révocation est censée avoir débuté le jour où l'infraction a été commise.

APPLICATION DES PEINES - Révocation - Remise en liberté définitive - Exception - Début de la révocation - Tribunal de l'application des peines - Libération conditionnelle

- Art. 64, 1°, 65, al. 2, et 71 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

TRIBUNAUX - Matière répressive - Divers - Tribunal de l'application des peines - Libération conditionnelle - Révocation - Remise en liberté définitive - Exception - Début de la révocation

- Art. 64, 1°, 65, al. 2, et 71 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

LIBERATION CONDITIONNELLE - Tribunal de l'application des peines - Révocation - Remise en liberté définitive - Exception - Début de la révocation

- Art. 64, 1°, 65, al. 2, et 71 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.0729.N

15 juli 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200715.VAK.1](#)

AC nr. ...

Een regelmatige betekening van het bevel tot aanhouding vereist geen ondertekening door de verdachte.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Betekening aanhoudingsbevel - Regelmatigheid

- Art. 18, § 1, eerste, tweede en derde lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

La signification d'un mandat d'arrêt ne requiert pas la signature de l'inculpé pour être régulière.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Signification du mandat d'arrêt - Régularité

- Art. 18, § 1, al. 1er, 2 et 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0734.N

17 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.6](#)

AC nr. ...

Hoewel de bepalingen van artikel 2bis, eerste lid Drugswet en artikel 6 § 1, van het koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen niet het gebruik van cocaïne strafbaar stellen, belet niets de rechter vast te stellen dat uit de omstandigheden van een zaak blijkt dat een gebruik enkel mogelijk is door een voorafgaand bezit.

*VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] -
Cocaïne - Gebruik - Bezit - Strafbaarheid - Beoordeling*

- Art. 2bis, eerste lid Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 6, § 1 KB 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen

Bien que les dispositions de l'article 2bis, alinéa 1er, de la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes et de l'article 6, § 1er, de l'arrêté royal du 6 septembre 2017 réglementant les substances stupéfiantes et psychotropes ne sanctionnent pas la consommation de cocaïne, rien n'empêche le juge de constater qu'il ressort des circonstances d'une cause qu'une consommation n'est possible que par une détention préalable.

*STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Cocaïne -
Consommation - Détention - Caractère punissable - Appréciation*

- Art. 2bis, al. 1er L. du 24 février 1921

- Art. 6, § 1er A.R. du 6 septembre 2017

P.20.0738.F

16 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.15](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 3 van 9 april 2020 genomen met bijzondere machten houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus Covid-19, worden de verjaringstermijnen van de strafvordering voorzien voor de misdrijven van het Strafwetboek en voor de misdrijven van de bijzondere wetten geschorst voor een termijn gelijk aan de duur van de daarin bepaalde periode; vermits deze bepaling geen onderscheid maakt tussen de verschillende wijzen waarop de strafvordering wordt uitgeoefend, is de schorsingsgrond die zij invoert met name van toepassing op de verjaring van de vordering tot herroeping van het uitstel; deze vordering, die is gericht op de tenuitvoerlegging van de straf, maakt deel uit van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 544.

Aux termes de l'article 3 de l'arrêté royal de pouvoirs spéciaux n° 3 du 9 avril 2020 portant des dispositions diverses relatives à la procédure pénale et à l'exécution des peines et des mesures prévues dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus Covid-19, sont suspendus pour un délai égal à la durée de la période qu'il détermine, les délais de prescription de l'action publique, prévus pour les infractions du Code pénal et pour les infractions aux lois particulières; dès lors que cette disposition n'opère aucune distinction entre les différentes modalités d'exercice de l'action publique, la cause de suspension qu'elle introduit est notamment applicable à la prescription de l'action en révocation du sursis, cette action tendant à l'exécution de la peine et ressortissant par conséquent à l'action publique (1). (1) Voir les concl. du MP.

STRAFVORDERING - Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond Covid-19 - Toepassingsgebied - Verjaring van de vordering tot herroeping van het probatieuitstel

- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Schorsingsgrond Covid-19 - Toepassingsgebied - Verjaring van de vordering tot herroeping van het probatieuitstel

- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Herroeping - Vordering tot herroeping - Verjaring - Schorsing - Schorsingsgrond Covid-19 - Toepassing

- Art. 14, § 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Art. 3 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Suspension - Cause de suspension Covid 19 - Champ d'application - Prescription de l'action en révocation du sursis probatoire

- Art. 14, § 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Cause de suspension Covid 19 - Champ d'application - Prescription de l'action en révocation du sursis probatoire

- Art. 14, § 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Révocation - Action en révocation - Prescription - Suspension - Cause de suspension Covid 19 - Application

- Art. 14, § 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
- Art. 3 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

Uit de enkele omstandigheid dat de rechterlijke beslissing op grond waarvan de staat van herhaling werd vastgesteld ingevolge het ertegen aangetekende verzet in de buitengewone verzetstermijn pas is vervallen nadat de veroordeling die de staat van herhaling heeft vastgesteld in kracht van gewijsde is gegaan, kan niet worden afgeleid dat de verzoeker tot herziening dit ten tijde van het geding niet heeft kunnen aantonen en zulks is met name het geval wanneer de beklaagde de gelegenheid had om voor de rechter aan te voeren dat hij nog verzet in de buitengewone termijn kan aantekenen tegen de rechterlijke beslissing op grond waarvan hij in staat van herhaling wordt geacht; de buitengewone aard van het rechtsmiddel van de herziening en de principiële mogelijkheid om tegen een verstekbeslissing verzet aan te tekenen binnen de buitengewone termijn van verzet bij toepassing van artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, laten niet toe dat de veroordeelde een herziening aanvraagt van een beslissing waartegen nog verzet openstaat in de buitengewone termijn van verzet, noch dat hij een herziening aanvraagt op grond van een gegeven dat hij bij een verzet in de buitengewone termijn had kunnen voorleggen aan de rechter op verzet (1). (1) Zie concl. OM.

HERZIENING - Allerlei - Strafzaken - Verzet in de buitengewone termijn - Veroordeling in staat van herhaling - Staat van herhaling onbestaand bevonden na de veroordeling - Aanvraag tot herziening - Ontvankelijkheid

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

HERZIENING - Allerlei - Strafzaken - Verzet in de buitengewone termijn - Veroordeling in staat van herhaling - Staat van herhaling onbestaand bevonden na de veroordeling - Aanvraag tot herziening - Ontvankelijkheid

- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 187, § 1, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De la seule circonstance que la décision judiciaire ayant constaté l'état de récidive était passée en force de chose jugée lorsqu'a été rendue caduque la décision judiciaire sur la base de laquelle l'état de récidive a été constaté, consécutivement à l'opposition formée contre cette décision dans le délai extraordinaire d'opposition, il ne peut se déduire que le demandeur en révision n'a pu démontrer l'existence de cet élément au moment de l'instance alors qu'il a eu la possibilité d'invoquer devant le juge que la décision sur la base de laquelle son état de récidive a été constaté demeurerait susceptible d'opposition formée dans le délai extraordinaire; le caractère extraordinaire du recours en révision et la possibilité de principe de faire opposition à une décision rendue par défaut dans le délai extraordinaire d'opposition en application de l'article 187, § 1er, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, ne permettent pas au condamné de demander la révision d'une décision qui demeure susceptible d'opposition formée dans le délai extraordinaire, ni d'introduire une demande en révision fondée sur un élément qu'il aurait pu soumettre au juge sur opposition en cas d'opposition formée dans le délai extraordinaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REVISION - Divers - Matière répressive - Opposition formée par le délai extraordinaire - Condamnation en état de récidive - Etat de récidive déclaré non avenu ultérieurement à la condamnation - Demande en révision - Recevabilité

- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle

REVISION - Divers - Matière répressive - Opposition formée par le délai extraordinaire - Condamnation en état de récidive - Etat de récidive déclaré non avenu ultérieurement à la condamnation - Demande en révision - Recevabilité

- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 187, § 1er, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Wanneer een veroordeling de staat van herhaling vaststelt op grond van een rechterlijke beslissing waarvan pas na de veroordeling is gebleken dat ze voor niet bestaande moet worden gehouden, kan dit aanleiding geven tot een aanvraag tot herziening; hiervoor is vereist dat de veroordeelde het bestaan van het gegeven op grond waarvan de eerdere beslissing is vervallen niet heeft kunnen aantonen ten tijde van het geding en dat hierdoor het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid tot de toepassing van een minder strenge strafwet (1). (1) Zie concl. OM.

HERZIENING - Algemeen - Strafzaken - Veroordeling in staat van herhaling - Staat van herhaling onbestaand bevonden na de veroordeling - Aanvraag tot herziening

HERZIENING - Algemeen - Strafzaken - Veroordeling in staat van herhaling - Staat van herhaling onbestaand bevonden na de veroordeling - Aanvraag tot herziening

La condamnation constatant l'état de récidive sur la base d'une décision judiciaire dont il n'est apparu qu'après cette condamnation qu'elle doit être déclarée non avenue, peut donner lieu à une demande en révision ; celle-ci requiert que le condamné n'ait pu démontrer, au moment de l'instance, l'existence de l'élément ayant rendu caduque la décision antérieure et qu'il en résulte une présomption sérieuse que, si cet élément avait été connu, l'examen de la cause aurait entraîné l'application d'une loi pénale moins sévère (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REVISION - Généralités - Matière répressive - Condamnation en état de récidive - Etat de récidive déclaré non avenue ultérieurement à la condamnation - Demande en révision

REVISION - Généralités - Matière répressive - Condamnation en état de récidive - Etat de récidive déclaré non avenue ultérieurement à la condamnation - Demande en révision

P.20.0746.N

1 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.4](#)

AC nr. ...

Wanneer het dossier van de rechtspleging een grievenschrift bevat waarop geen datumstempel van de griffie is aangebracht, oordelen de appelrechters op grond van de hen regelmatig voorgelegde en aan tegenspraak onderworpen gegevens onaantastbaar op welke datum dat formulier ter griffie is neergelegd; zij kunnen de datum van de neerlegging van het grievenformulier onder meer afleiden uit de datum die bij dat formulier is vermeld in de inventaris van het hen overgemaakte dossier.

GRIFFIE - GRIFFIER - Strafzaken - Hoger beroep - Grievenformulier - Tijdig aanvoeren van grieven - Ontbreken van datumstempel - Inventaris van het dossier

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Tijdig aanvoeren van grieven - Ontbreken van datumstempel - Inventaris van het dossier

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Vonnisgerechten - Hoger beroep - Grievenformulier - Tijdig aanvoeren van grieven - Ontbreken van datumstempel - Inventaris van het dossier

7/06/2023

Lorsque le dossier de la procédure comporte un formulaire de griefs non estampillé de sa date, les juges d'appel apprécient souverainement la date à laquelle ce formulaire a été déposé au greffe, sur la base des éléments régulièrement soumis à leur appréciation et soumis à la contradiction; ils peuvent notamment déduire la date de dépôt du formulaire de griefs de la date que l'inventaire du dossier de la procédure mentionne concernant ce formulaire.

GREFFE. GREFFIER - Matière répressive - Appel - Formulaire de griefs - Griefs élevés en temps utile - Formulaires non estampillé de sa date - Inventaire du dossier

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Griefs élevés en temps utile - Formulaires non estampillé de sa date - Inventaire du dossier

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Juridictions de jugement - Appel - Formulaire de griefs - Griefs élevés en temps utile - Formulaires non estampillé de sa date - Inventaire du dossier

P. 780/937

P.20.0758.N

17 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.3](#)

AC nr. ...

Artikel 372, tweede lid, Strafwetboek bestraft de aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging, indien de schuldige gewoonlijk of occasioneel samenwoont en over het slachtoffer gezag heeft; een stiefvader kan een persoon zijn als bedoeld door deze bepalingen; voor deze telastlegging geldt een onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.17.0501.N, AC 2018, nr. 65.

AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING -
*Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging -
Persoon die gewoonlijk of occasioneel samenwoont met het
slachtoffer en gezag heeft - Stiefvader*

- Art. 372, tweede lid Strafwetboek

AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING -
*Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging -
Persoon die gewoonlijk of occasioneel samenwoont met het
slachtoffer en gezag heeft - Toestemming van het slachtoffer -
Onweerlegbaar vermoeden van afwezigheid van toestemming*

- Art. 372, tweede lid Strafwetboek

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie dient de rechter bij de beoordeling of een beklagde zich schuldig heeft gemaakt aan feiten omschreven als aanranding van de eerbaarheid door middel van geweld of bedreiging of verkrachting gepleegd op een minderjarige die ouder is dan zestien jaar niet uitdrukkelijk aan te geven dat hij heeft nagegaan of het slachtoffer in concreto in voldoende mate fysiek en mentaal weerbaar was om niet in te stemmen met het aangaan van een seksuele relatie (1). (1) Zie Cass. 9 oktober 2012, AR P.11.2120.N, AC 2012, nr. 521.

AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING -
*Aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreiging -
Minderjarige boven de volle leeftijd van 16 jaar - Toestemming
van het slachtoffer - Fysieke en mentale weerbaarheid -
Beoordeling*

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - *Geen
conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en
accijnzen inbegrepen) - Aanranding van de eerbaarheid met
geweld of bedreiging - Minderjarige boven de volle leeftijd van
16 jaar - Toestemming van het slachtoffer - Fysieke en mentale*

7/06/2023

L'article 372, alinéa 2, du Code pénal punit l'attentat à la pudeur sans violences ou menaces si le coupable cohabite habituellement ou occasionnellement avec la victime et a autorité sur elle; un beau-père peut être cette personne au sens de ces dispositions; il existe pour cette prévention une présomption irréfragable d'absence de consentement (1). (1) Cass. 30 janvier 2018, RG P.17.0501.N, Pas. 2018, n° 65.

ATTENTAT A LA PUDEUR ET VIOL - *Attentat à la pudeur sans
violences ou menaces - Personne cohabitant habituellement ou
occasionnellement avec la victime et ayant autorité sur elle - Beau-
père*

- art. 372, al. 2 Code pénal

ATTENTAT A LA PUDEUR ET VIOL - *Attentat à la pudeur sans
violences ou menaces - Personne cohabitant habituellement ou
occasionnellement avec la victime et ayant autorité sur elle -
Consentement de la victime - Présomption irréfragable d'absence
de consentement*

- art. 372, al. 2 Code pénal

À défaut de conclusions en ce sens, le juge, lorsqu'il apprécie la question de savoir si un prévenu s'est rendu coupable de faits qualifiés d'attentat à la pudeur commis avec violences ou menaces ou de viol sur la personne d'un mineur âgé de plus de 16 ans, ne doit pas expressément indiquer avoir vérifié si la victime avait in concreto les ressources physiques et mentales suffisantes pour ne pas consentir à une relation sexuelle (1). (1) Voir Cass. 9 octobre 2012, RG P.11.2120.N, Pas. 2012, n° 521.

ATTENTAT A LA PUDEUR ET VIOL - *Attentat à la pudeur avec
violences ou menaces - Mineur âgé de plus de 16 ans -
Consentement de la victime - Ressources physiques et mentales -
Appréciation*

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - *Pas de conclusions -
Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les
douanes et accises) - Attentat à la pudeur avec violences ou
menaces - Mineur âgé de plus de 16 ans - Consentement de la
victime - Ressources physiques et mentales - Appréciation*

P. 781/937

P.20.0759.N

10 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.6](#)

AC nr. ...

Een overtreding van Verordening (EU) nr. 36/2012 en de wijzigende verordeningen is geen overtreding van een krachtens de Wet Uitvoer uitgevaardigde bepaling, zodat een dergelijke overtreding niet als dusdanig wordt strafbaar gesteld door artikel 10 van die wet.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Verordening (EU) 36/12 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië - Overtreding van de Verordening - Toepassing van de Wet Uitvoer

Uit de wetsgeschiedenis van het KB Uitvoer, alsook uit de rechtstreekse werking van Verordening (EU) nr. 36/12 en de wijzigingsverordeningen volgt dat het Bericht in het Belgisch Staatsblad van 2 april 2012 over toepassing van Verordening (EU) nr. 36/12 enkel een informatieve waarde heeft; dat bericht is niet vereist voor de inwerkingtreding van de vergunningsplicht bepaald in vermelde verordeningen; evenmin is dat bericht een uitvoeringsbesluit waarvan de overtreding strafbaar is gesteld door artikel 9, § 1 KB Uitvoer.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Verordening (EU) 36/12 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië - Vergunning voor uitvoer van bepaalde chemische producten naar Syrië - Toepassing in de Belgische rechtsorde

- Artt. 213, 249 tot 253, en 263 tot 284 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen
- Artt. 2, 3 en 10 Wet 11 september 1962 betreffende de in-, uit- en doorvoer van goederen en de daaraan verbonden technologie

Une infraction au Règlement (UE) n° 36/2012 du Conseil du 18 janvier 2012 concernant des mesures restrictives en raison de la situation en Syrie et abrogeant le Règlement (UE) n° 442/2011 et à ses règlements portant modification ne constitue pas une infraction à une disposition décrétée en vertu de la loi du 11 septembre 1962 réglementant l'importation, l'exportation et le transit des marchandises et des technologies connexes, de sorte qu'une telle infraction n'est pas punie en tant que telle par l'article 10 de cette loi.

UNION EUROPEENNE - Divers - Règlement (UE) 36/2012 concernant des mesures restrictives en raison de la situation en Syrie - Infraction au règlement - Application de la loi du 11 septembre 1962

Il résulte de la genèse législative de l'arrêté royal du 30 décembre 1993 réglementant l'importation, l'exportation et le transit des marchandises et des technologies connexes, ainsi que de l'effet direct du Règlement (UE) n° 36/2012 du Conseil du 18 janvier 2012 concernant des mesures restrictives en raison de la situation en Syrie et abrogeant le Règlement (UE) n° 442/2011, et des règlements portant modification, que l'avis, publié au Moniteur belge du 2 avril 2012, rendu sur l'application du Règlement (UE) n° 36/2012 n'a qu'une valeur informative; cet avis n'est pas requis pour l'entrée en vigueur de l'obligation d'autorisation prévue aux règlements précités; il ne s'agit pas davantage d'un arrêté d'exécution dont la violation est punie par l'article 9, § 1er, de l'arrêté royal du 30 décembre 1993.

DOUANES ET ACCISES - Règlement (UE) 36/2012 concernant des mesures restrictives en raison de la situation en Syrie - Autorisation d'exportation de certains produits chimiques vers la Syrie - Application dans l'ordre juridique belge

- Art. 213, 249 à 253, et 263 à 284 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises
- Art. 2, 3 et 10 L. du 11 septembre 1962

- Artt. 1, §§ 1 en 3, en 9, § 1 KB 30 december 1993 betreffende de toepassing van de handelingen uitgaande van de bevoegde instellingen der Europese Gemeenschappen in verband met de landbouw

EUROPESE UNIE - Allerlei - Verordening (EU) 36/12 betreffende beperkende maatregelen in het licht van de situatie in Syrië - Vergunning voor uitvoer van bepaalde chemische producten naar Syrië - Toepassing in de Belgische rechtsorde

- Artt. 213, 249 tot 253, en 263 tot 284 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Artt. 2, 3 en 10 Wet 11 september 1962 betreffende de in-, uit- en doorvoer van goederen en de daaraan verbonden technologie

- Artt. 1, §§ 1 en 3, en 9, § 1 KB 30 december 1993 betreffende de toepassing van de handelingen uitgaande van de bevoegde instellingen der Europese Gemeenschappen in verband met de landbouw

- Art. 1, §§ 1 et 3, et 9, § 1 A.R. du 30 décembre 1993

UNION EUROPEENNE - Divers - Règlement (UE) 36/2012 concernant des mesures restrictives en raison de la situation en Syrie - Autorisation d'exportation de certains produits chimiques vers la Syrie - Application dans l'ordre juridique belge

- Art. 213, 249 à 253, et 263 à 284 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

- Art. 2, 3 et 10 L. du 11 septembre 1962

- Art. 1, §§ 1 et 3, et 9, § 1 A.R. du 30 décembre 1993

P.20.0760.F

25 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de appellant, ter rechtvaardiging van de ontvankelijkheid van zijn laattijdig hoger beroep, voor het gerecht in hoger beroep aanvoert dat hij zijn vorige raadsman had opgedragen hoger beroep in te stellen, dat deze een fout heeft begaan door zijn opdracht niet na te komen, dat die tekortkoming hem pas na het verstrijken van de wettelijke termijn ter kennis is gebracht en hij onmiddellijk alles in het werk heeft gesteld om de procedure te regulariseren, maar niet de omstandigheden verduidelijkt waarin zijn raadsman geen hoger beroep heeft ingesteld binnen de wettelijke termijn, kan het hof van beroep dat verweer afwijzen op grond dat de dwaling of de nalatigheid van de advocaat geen overmacht uitmaakt (1). (1) Dwaling of nalatigheid van de advocaat levert in de regel geen overmacht op die de ontvankelijkheid van een laattijdig hoger beroep rechtvaardigt (zie Cass. 11 maart 2020, AR P.20.0211.F, AC 2020, nr. 184, en de noot ondertekend M.N.B., met name wat betreft de verschillende behandeling van de dwaling van de gerechtsdeurwaarder die wordt belast met de opmaak van het exploit van verzet tegen een burgerrechtelijke veroordeling en de betekening van dat exploit aan de partijen waartegen de voorziening is gericht; Cass. 12 februari 2013, AR 12.0685.N, AC 2013, nr. 98; Cass. 3 mei 2011, AR P.10.1865.N, AC 2011, nr. 292, § 8, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 27 april 2010, AR P.09.1847.N, AC 2010, nr. 285; Cass. 8 april 2009, AR P.08.1907.F, AC 2009, nr. 248, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas.). Het Hof heeft evenwel aangenomen dat een dergelijke overmacht kan voortvloeien uit omstandigheden die de gemandateerde advocaat hebben belet erop toe te zien dat het cassatieberoep zou worden ingesteld binnen de wettelijke termijn, met name wanneer hij lijdt aan ernstige gezondheidsproblemen die gestaafd worden met een medisch getuigschrift dat wijst op een arbeidsongeschiktheid gedurende een periode die de laatste dag van de wettelijke termijn omvat, alsook de daaropvolgende werkdag waarop het cassatieberoep werd ingesteld (Cass. 21 november 2018, AR P.18.0898.F, arrest niet gepubliceerd, impliciete oplossing conform de uitdrukkelijke mondelinge conclusie van het OM). (M.N.B.)

Dès lors que, pour justifier la recevabilité de son appel tardif, l'appelant a soutenu devant la juridiction d'appel qu'il avait mandaté son précédent conseil pour former appel, que celui-ci avait commis une faute en ne respectant pas la mission dont il était chargé, que ce manquement n'avait été porté à sa connaissance qu'après l'expiration du délai légal et qu'il avait immédiatement mis tout en oeuvre pour régulariser la procédure, mais qu'il n'a pas précisé les circonstances dans lesquelles son conseil n'avait pas formé appel dans le délai légalement requis, la cour d'appel peut fonder le rejet de cette défense sur la considération que l'erreur ou la négligence de l'avocat ne constitue pas un cas de force majeure (1). (1) L'erreur ou la négligence de l'avocat ne constitue pas en règle un cas de force majeure justifiant la recevabilité d'un recours tardif (voir Cass. 11 mars 2020, RG P.20.0211.F, Pas. 2020, n° 184, et note signée M.N.B., notamment quant à la différence de traitement avec l'erreur de l'huissier de justice mandaté pour dresser l'exploit d'opposition à une condamnation civile et le signifier aux parties contre lesquelles le recours est dirigé ; Cass. 12 février 2013, RG 12.0685.N, Pas. 2013, n° 98 ; Cass. 3 mai 2011, RG P.10.1865.N, Pas. 2011, n° 292, § 8, et concl. de M. DE SWAEF, alors premier avocat général, publiées à leur date dans AC ; Cass. 27 avril 2010, RG P.09.1847.N, Pas. 2010, n° 285 ; Cass. 8 avril 2009, RG P.08.1907.F, Pas. 2009, n° 248, et concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général). Cependant, la Cour a admis qu'une telle force majeure peut résulter de circonstances qui ont empêché l'avocat mandaté à cette fin de veiller à ce que le recours soit formé dans le délai légal, notamment des sérieux problèmes médicaux dans son chef, attestés par un certificat médical indiquant une incapacité de travail durant une période comprenant le dernier jour du délai légal ainsi que le jour ouvrable suivant, où le pourvoi a été formé (Cass. 21 novembre 2018, RG P.18.0898.F, inédit, solution implicite conforme aux concl. verbales explicites du MP). (M.N.B.)

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Laattijdig hoger beroep - Aangevoerde fout van de advocaat - Aangevoerde overmacht niet met redenen omkleed - Invloed

ADVOCAAT - Laattijdig hoger beroep - Aangevoerde fout van de advocaat - Aangevoerde overmacht niet met redenen omkleed - Invloed

LASTGEVING - Laattijdig hoger beroep - Aangevoerde fout van de advocaat - Aangevoerde overmacht niet met redenen omkleed - Invloed

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel tardif - Faute alléguée de l'avocat - Invocation non circonstanciée de la force majeure - Incidence

AVOCAT - Appel tardif - Faute alléguée de l'avocat - Invocation non circonstanciée de la force majeure - Incidence

MANDAT - Appel tardif - Faute alléguée de l'avocat - Invocation non circonstanciée de la force majeure - Incidence

P.20.0761.N

24 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.3](#)

AC nr. ...

Dat een toestand van intoxicatie kan leiden tot een verminderde zintuiglijke waarneming en een vertroebeld inschattingsvermogen is een feit van algemene bekendheid (1). (1) Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0346.N, AC 2020, nr. 439 (i.v.m. sensibiliseringscampagnes over overdreven snelheid); Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212 (i.v.m. coronapandemie); Cass. 13 september 2016, AR P.16.0396.N, AC 2016, nr. 484 (i.v.m. terrorisme), NC 2018 (4), 384 en noot A. WINANTS, "De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen".

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Motivering van de vonnissen en arresten - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Verkeer - Toestand van intoxicatie

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Motivering - Elementen waarop de rechter zijn beslissing baseert - Recht van verdediging - Tegenspraak - Gegevens van algemene bekendheid - Verkeer - Toestand van intoxicatie

Il est notoriété publique qu'un état d'intoxication peut conduire à une baisse de la capacité sensorielle et à une perception troublée (1). (1) Cass. 23 juin 2020, RG P.20.0346.N, Pas. 2020, n° 439 (concernant les campagnes de sensibilisation sur les excès de vitesse) ; Cass. 24 mars 2020, RG P.20.0320.N, Pas. 2020, n° 212 (concernant la pandémie du coronavirus) ; Cass. 13 septembre 2016, RG P.16.0396.N, Pas. 2016, n° 484 (concernant le terrorisme), N.C. 2018 (4), 384 et la note A. WINANTS, « De strijd tegen het terrorisme en de eerbiediging van de algemene rechtsbeginselen ».

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Motivation des jugements et arrêts - Éléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Contradiction - Éléments de notoriété publique - Roulage - État d'intoxication

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Motivation - Éléments sur lesquels le juge fonde sa décision - Droits de la défense - Contradiction - Éléments de notoriété publique - Roulage - État d'intoxication

De op de correctionele rechtbank als appelgerecht rustende bijzondere motiveringsverplichting geldt enkel indien de wet het uitspreken van het recht tot sturen en de daaraan gekoppelde veiligheidsmaatregel van het afhankelijk maken van het herstel van dit recht van examens en onderzoeken aan de vrije beoordeling van de rechter overlaat en die bijzondere motiveringsverplichting bestaat bijgevolg niet voor een verplichte straf of maatregel hetgeen overeenkomstig artikel 38, § 2, vijfde en zesde lid, Wegverkeerswet, het geval is wanneer de rechter tegelijkertijd veroordeelt wegens een overtreding van artikel 420 Strafwetboek en wegens een overtreding van artikel 36 Wegverkeerswet (1). (1) Vgl. Cass. 5 september 2017, AR P.16.1312.N, AC 2017, nr. 444 ingeval de straf of maatregel overgelaten wordt aan de vrije beoordeling van de rechter.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Straf - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Motiveringsverplichting

- Art. 195, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Straf - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Motiveringsverplichting

- Art. 195, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Hoger beroep - Motiveringsverplichting

- Art. 195, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 2, vijfde en zesde lid - Verval van het recht tot sturen - Motiveringsverplichting van het appelgerecht - Draagwijdte

- Art. 195, tweede en derde lid Wetboek van Strafvordering

L'obligation de motivation particulière incombant au tribunal correctionnel en tant que juridiction d'appel s'applique uniquement si la loi laisse à la libre appréciation du juge la décision portant sur le droit de conduire et la mesure de sûreté qui y est associée consistant à subordonner la réintégration dans ce droit à la réussite d'examens et, par conséquent, l'obligation de motivation particulière n'existe pas pour une peine ou une mesure imposée, ce qui est le cas, conformément à l'article 38, § 2, alinéas 5 et 6, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, si le juge condamne simultanément du chef d'une infraction à l'article 420 du Code pénal et du chef d'une infraction à l'articles 36 de la loi du 16 mars 1968 (1). (1) Comp. Cass. 5 septembre 2017, RG P.16.1312.N, AC 2017, n° 444, lorsque la peine ou la mesure est laissée à la libre appréciation du juge.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Peine - Déchéance du droit de conduire, durée et mesures qui y sont liées - Obligation de motivation

- Art. 195, al. 2 et 3 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appel - Peine - Déchéance du droit de conduire, durée et mesures qui y sont liées - Obligation de motivation

- Art. 195, al. 2 et 3 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Divers - Déchéance du droit de conduire, durée et mesures qui y sont liées - Appel - Obligation de motivation

- Art. 195, al. 2 et 3 Code d'Instruction criminelle

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 2, alinéas 5 et 6 - Déchéance du droit de conduire - Obligation de motivation de la juridiction d'appel - Portée

- Art. 195, al. 2 et 3 Code d'Instruction criminelle

De termijn van drie maanden waarin de op de invrijheidstelling van de beklaagde gestelde voorwaarden van toepassing zijn, wordt berekend vanaf de dag na die van de akte die hem doet ingaan en wordt berekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste; de vervaldag is in die termijn begrepen (1). (1) Zie gelijklopende concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 471.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Termijn van drie maanden - Verlenging van de voorwaarden - Berekening van de termijn

- Artt. 52, 53 en 54 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 35 en 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Termijn van drie maanden - Verlenging van de voorwaarden - Berekening van de termijn

- Artt. 52, 53 en 54 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 35 en 36 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Le délai de trois mois pendant lequel les conditions mises à la libération du prévenu sont valables est calculé depuis le lendemain du jour de l'acte qui y donne cours et se calcule de quantième à veille de quantième; le jour de l'échéance est compris dans le délai (1). (1) Voir les concl. conformes « dit en substance » du MP.

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Délai de trois mois - Prolongation des conditions - Calcul du délai

- Art. 52, 53 et 54 Code judiciaire
- Art. 35 et 36 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Délai de trois mois - Prolongation des conditions - Calcul du délai

- Art. 52, 53 et 54 Code judiciaire
- Art. 35 et 36 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0781.N

20 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.10](#)

AC nr. ...

Indien een deelnemer betwist dat bij diefstal de door artikelen 468 en 471 verzwarende omstandigheden van geweld of bedreiging en gebruik van een vluchtvoertuig op hem van toepassing is, dient de rechter opdat hij de verzwarende omstandigheden aan de deelnemer kan toerekenen, vast te stellen dat de deelnemer kennis had van die verzwarende omstandigheden en dat hij die heeft aanvaard; die individuele toerekening vereist niet dat ook wordt vastgesteld dat de deelnemer zelf geweld heeft gebruikt of heeft bedreigd of daaraan heeft deelgenomen of dat de deelnemer zelf gebruik heeft gemaakt van een voertuig of enig ander al dan niet met een motor aangedreven tuig (1). (1) Zie concl. OM.

DIEFSTAL EN AFPERSING - Geweld en bedreiging - Gebruik van een vluchtvoertuig - Toerekening van de verzwarende omstandigheden aan deelnemers van diefstal - Kennis en aanvaarding van de verzwarende omstandigheden - Individuele beoordeling

- Artt. 66, 461, 468 en 471 Strafwetboek

MISDRIJF - Deelneming - Diefstal en afpersing - Geweld of bedreiging - Gebruik van een vluchtvoertuig - Toerekening van de verzwarende omstandigheden aan deelnemers van diefstal - Kennis en aanvaarding van de verzwarende

Lorsqu'un participant à un vol conteste que les circonstances aggravantes de violences ou de menaces et d'utilisation d'un véhicule pour assurer la fuite lui soient imputables, le juge pour pouvoir admettre ces circonstances aggravantes à l'égard de ce participant, est tenu d'établir que ce dernier en avait connaissance et qu'il les a acceptées; une telle imputation individuelle ne requiert pas qu'il soit aussi contesté que le participant a lui-même exercé des violences, a menacé d'y recourir ou y a participé, ni que le participant a lui-même utilisé un véhicule ou tout autre engin motorisé ou non (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

VOL ET EXTORSION - Violences et menaces - Utilisation d'un véhicule pour assurer la fuite - Imputation de circonstances aggravantes aux participants d'un vol - Connaissance et acceptation des circonstances aggravantes - Appréciation individuelle

- Art. 66, 461, 468 et 471 Code pénal

INFRACTION - Participation - Vol et extorsion - Violences ou menaces - Utilisation d'un véhicule pour assurer la fuite - Imputation de circonstances aggravantes aux participants d'un vol - Connaissance et acceptation des circonstances aggravantes -

omstandigheden - Individuele beoordeling

- Artt. 66, 461, 468 en 471 Strafwetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Diefstal en afpersing - Geweld of bedreiging - Gebruik van een vluchtvoertuig - Toerekening van de verzwarende omstandigheden aan deelnemers van diefstal - Kennis en aanvaarding van de verzwarende omstandigheden - Individuele beoordeling

- Artt. 66, 461, 468 en 471 Strafwetboek

Appréciation individuelle

- Art. 66, 461, 468 et 471 Code pénal

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Vol et extorsion - Violences ou menaces - Utilisation d'un véhicule pour assurer la fuite - Imputation de circonstances aggravantes aux participants d'un vol - Connaissance et acceptation des circonstances aggravantes - Appréciation individuelle

- Art. 66, 461, 468 et 471 Code pénal

P.20.0783.N

13 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.12](#)

AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en de rechter moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst, waarbij het Hof nagaat of hij uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee niet verenigbaar zijn; wanneer de ogenschijnlijke vrees van een getuige voor de beklaagde of met de beklaagde in verband staande personen van zulke aard is dat die vrees een ernstige reden kan zijn om de getuige niet ter rechtszitting te horen, moet de rechter onderzoeken of er objectieve en dus door bewijselementen ondersteunde gegevens zijn die deze vrees rechtvaardigen en of er geen haalbare alternatieven zijn (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Il appartient au juge d'apprécier souverainement si le fait de ne pas entendre à l'audience un témoin ayant fait, au stade de l'information, une déclaration à charge du prévenu, viole le droit de ce dernier à un procès équitable, pris dans son ensemble; le juge est tenu de fonder sa décision sur des circonstances concrètes qu'il indique; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier; lorsque la crainte apparente d'un témoin envers le prévenu ou des personnes en relation avec ce dernier est telle que cette crainte peut constituer une raison sérieuse de ne pas entendre le témoin à l'audience, le juge doit examiner s'il existe des éléments de preuve objectifs et donc probants qui justifient cette crainte et s'il existe des alternatives réalistes (1). (1) Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.0486.N, Pas. 2020, n° 508; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Artikel 6.3.d, EVRM - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation - Refus - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling - Weigering - Impact op een eerlijk proces - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Appréciation - Refus - Impact sur un procès équitable - Indication de circonstances concrètes - Portée

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de

van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt; compenserende factoren voor het niet kunnen ondervragen van een getuige kunnen onder meer bestaan in het voorliggen van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek of ter rechtszitting de getuige te ondervragen of te doen ondervragen en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; de rechter dient daartoe geen getuigenverhoor te bevelen van een medebeklaagde die verschijnt op dezelfde rechtszitting als de beklaagde ten aanzien waarvan die medebeklaagde belastende verklaringen heeft afgelegd aangezien de beklaagde aan de rechter kan vragen ter rechtszitting met de medebeklaagde te worden geconfronteerd en daar alle vragen kan voorstellen of opmerkingen maken om de belastende verklaringen te weerleggen of ze te doen aanpassen of verduidelijken (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

En règle, le juge appréciera l'impact sur le procès équitable de l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait des déclarations à charge au stade de l'information à la lumière de trois critères auxquels la Cour européenne des droits de l'homme a recours, et dans cet ordre précis: (i) s'il existe des motifs graves de ne pas entendre le témoin (ii) si la déclaration à charge constitue l'élément unique ou déterminant sur lequel se fonde la déclaration de culpabilité (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des facteurs compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, à moins qu'un seul de ces critères soit à ce point décisif qu'il suffit à établir si la procédure pénale, prise dans son ensemble, s'est déroulée ou non de manière équitable; les éléments compensateurs de l'impossibilité d'entendre un témoin peuvent résider, entre autres, dans l'existence d'éléments de preuve venant appuyer ou corroborer le contenu de la déclaration faite au stade de l'information judiciaire, l'occasion qu'avait le prévenu d'interroger ou de faire interroger le témoin au stade de l'information judiciaire ou à l'audience et la possibilité pour le prévenu de faire connaître son point de vue concernant la crédibilité et la fiabilité du témoin, les contradictions internes dans ladite déclaration ou les contradictions avec les déclarations d'autres témoins; le juge n'est pas tenu d'ordonner l'audition à titre de témoin d'un coprévenu qui comparait à la même audience que le prévenu à l'égard duquel ce coprévenu a fait des déclarations à charge, dès lors que le prévenu peut demander au juge d'être confronté au coprévenu à l'audience, lors de laquelle il peut proposer toutes questions ou formuler toutes remarques destinées à réfuter les déclarations à charge, à les faire adapter ou à les préciser (1). (1) Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.0486.N, Pas. 2020, n° 508 ; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC ; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition d'un témoin à l'audience - Impact sur un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op

La question de savoir si le juge appelé à statuer sur le bien-fondé de l'action publique est tenu d'entendre, en qualité de témoin, une personne qui a fait une déclaration à charge du prévenu au stade de l'information, lorsque ce prévenu le demande, doit s'apprécier à la lumière du droit à un procès équitable, consacré par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, et du droit d'interroger ou de faire interroger des témoins à charge, consacré par l'article 6, § 3, d, de cette même convention: il est essentiel, à cet égard, que les poursuites pénales exercées à charge du prévenu, prises dans leur ensemble, se déroulent de manière équitable, ce qui n'exclut pas que le juge tienne compte non seulement des droits de défense de ce prévenu, mais aussi des intérêts de la société, des victimes et des témoins eux-mêmes (1). (1) Cass. 8 septembre 2020, RG P.20.0486.N, Pas. 2020, n° 508 ; Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0410.N, Pas. 2017, n° 662 ; Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit ; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303 ; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73 avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC ; CEDH 14 juin 2016, Riahi c. Belgique.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à l'audience - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Bij de beoordeling van verduistering of verspilling van roerende zaken binnen een vennootschapsverband is de rechter, gelet op het beginsel van de autonomie van het strafrecht, niet noodzakelijk gebonden aan de bevoegdheden die de vennootschapswetgeving formeel toewijst aan een vennootschapsorgaan zoals de raad van bestuur of aan beweerd vermogensrechtelijke gevolgen die daaruit voortvloeien; bijgevolg kan de rechter op grond van de feiten die hij onaantastbaar vaststelt oordelen dat een welbepaalde natuurlijke persoon misbruik van vertrouwen heeft gepleegd ten nadele van de vennootschap, ongeacht of de geldtransactie die het voorwerp uitmaakt van dat misdrijf is gedekt door een beslissing van diens raad van bestuur.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Precair bezit van een roerende zaak - Verduistering of verspilling van zaken in een vennootschapsverband - Opname van gelden van de vennootschap - Toewijzing van de transactie aan een natuurlijke persoon - Goedkeuring van de transactie door de raad van bestuur - Beoordeling door de rechter - Autonomie van het strafrecht

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Precair bezit van een roerende zaak - Verduistering of verspilling van zaken in een vennootschapsverband - Opname van gelden van de vennootschap - Toewijzing van de transactie aan een natuurlijke persoon - Goedkeuring van de transactie door de raad van bestuur - Autonomie van het strafrecht

Bij een vervolging wegens valsheid in geschriften is het niet vereist dat de akte van aanhangigmaking uitdrukkelijk verwijst naar bepaalde stukken van het strafdossier of de beklagde uitdrukkelijk inlicht over de precieze onjuistheden die elke akte bevat of over de mate waarin elke akte vals is (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Valsheid in geschrifte - Akte van aanhangigmaking - Informatie over de valsheid

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschrifte - Artikel 6.3.a, EVRM - Akte van aanhangigmaking - Informatie over de valsheid

Vu le principe de l'autonomie du droit pénal, le juge qui statue sur le détournement ou la dissipation frauduleuse de biens meubles au sein d'une société n'est pas nécessairement lié par les compétences que le droit des sociétés attribue formellement à un organe à une société tel le conseil d'administration ni par les conséquences patrimoniales qui en découlent prétendument; dès lors, le juge peut, sur la base des faits qu'il constate souverainement, considérer qu'une personne physique a commis l'infraction d'abus de confiance au préjudice de la société, et ce, que la transaction financière constituant l'objet de l'infraction soit couverte ou non par une décision de son conseil d'administration.

ABUS DE CONFIANCE - Possession d'un bien meuble à titre précaire - Détournement ou dissipation de biens au sein d'une société - Prélèvement de fonds de la société - Transaction attribuée à une personne physique - Approbation de la transaction par le conseil d'administration - Appréciation par le juge - Autonomie du droit pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Possession d'un bien meuble à titre précaire - Détournement ou dissipation de biens au sein d'une société - Prélèvement de fonds de la société - Transaction attribuée à une personne physique - Approbation de la transaction par le conseil d'administration - Autonomie du droit pénal

Lorsque des poursuites sont diligentées du chef de faux en écritures, il n'est pas requis que l'acte de saisine fasse expressément référence à des pièces du dossier répressif ni que cet acte informe expressément le prévenu des inexactitudes précises contenues dans chaque acte ou de la mesure dans laquelle chaque acte est faux (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit d'être suffisamment informé de la nature et de la cause de l'accusation - Faux en écriture - Acte de saisine - Informations concernant le faux

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écriture - Conv. D.H., article 6, § 3, a - Acte de saisine - Informations concernant le faux

De rechter oordeelt op grond van de omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en van de stukken waarvan de beklaagde kennis heeft kunnen nemen en waarop hij zich heeft kunnen verdedigen, onaantastbaar welk precies feit het voorwerp van de betichting uitmaakt en of de beklaagde beschikt over voldoende informatie om zich daarop te verdedigen; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die ermee geen verband houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIE - Algemeen - Opdracht en bestaansreden van het hof - Aard van het cassatiegeding - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Recht van verdediging - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Wettigheidscontrole

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Recht van verdediging - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Wettigheidscontrole door het Hof

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in de akte van aanhangigmaking en in stukken van het strafdossier - Onaantastbare beoordeling door de vonnisrechter - Wettigheidscontrole door het Hof

- Art. 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

Le juge apprécie souverainement, en se basant sur la qualification des faits dans l'acte de saisine et sur les pièces dont le prévenu a pu prendre connaissance et à propos desquelles il a pu se défendre, quel fait précis constitue l'objet de la prévention et si le prévenu dispose de suffisamment d'informations pour mener sa défense à cet égard; la Cour vérifie toutefois si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CASSATION - Généralités. mission et raison d'être de la cour de cassation. nature de l'instance en cassation - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Droits de la défense - Droit d'être suffisamment informé de la nature et de la cause de l'accusation - Qualification des faits dans l'acte de saisine et description dans les pièces du dossier répressif - Contrôle de légalité

- Art. 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Droits de la défense - Droit d'être suffisamment informé de la nature et de la cause de l'accusation - Qualification des faits dans l'acte de saisine et description dans les pièces du dossier répressif - Contrôle de légalité de la Cour

- Art. 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit d'être suffisamment informé de la nature et de la cause de l'accusation - Qualification des faits dans l'acte de saisine et description dans les pièces du dossier répressif - Appréciation souveraine par le juge du fond - Contrôle de légalité de la Cour

- Art. 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

Een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbaar vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Zie concl. OM.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Beschermd geschrift - Geschrift dat zich opdringt aan het openbaar vertrouwen

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

Een geschrift dat slechts bewijswaarde heeft na aanvaarding ervan door de bestemming, dringt zich in de regel niet op aan het openbaar vertrouwen; dit is evenwel anders wanneer controle van de in het geschrift voorkomende vermeldingen door de bestemming onmogelijk is of deze controle door toedoen van de uitreiker onmogelijk is gemaakt; hieruit volgt dat een factuur een beschermd geschrift uitmaakt wanneer de opsteller ervan op het moment waarop hij niet-geleverde prestaties aanreken, ook al zijn die prestaties gedetailleerd weergegeven, weet dat die factuur in werkelijkheid niet kan worden gecontroleerd omdat hijzelf de controle ervan voor de bestemming doet (1). (1) Zie concl. OM.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Beschermd geschrift - Factuur - Controle op gefactureerde prestaties

Un écrit protégé par la loi est un écrit pouvant faire preuve dans une certaine mesure, c'est-à-dire s'imposant à la foi publique, de sorte que l'autorité ou les particuliers qui en prennent connaissance ou auxquels il est présenté puissent être convaincus de la réalité de l'acte ou du fait juridique constaté par cet écrit ou soient en droit de lui accorder foi (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Ecrit protégé - Ecrit qui s'impose à la confiance publique

- Art. 193, 196 et 214 Code pénal

Un écrit qui n'acquiert valeur probante qu'après acceptation par le destinataire ne s'impose généralement pas à la foi publique; toutefois, il en va autrement lorsque le contrôle par le destinataire des mentions figurant dans l'écrit est impossible ou lorsque ce contrôle a été rendu impossible par l'intervention de l'émetteur; il s'ensuit qu'une facture constitue bel et bien un écrit protégé lorsque celui qui l'a établie sait, au moment où il impute des prestations non-fournies, même si elles y sont détaillées, que cette facture ne peut en réalité être contrôlée parce qu'il la contrôle lui-même pour le destinataire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Ecrit protégé - Facture - Contrôle des prestations facturées

Het feit dat de bestuurder de persoonlijke toe-eigening van gelden van de vennootschap boekhoudkundig registreert als een schuld die hij is aangegaan ten opzichte van de vennootschap houdt een strafbare verduistering van gelden in wanneer de bestuurder reeds op het moment van toe-eigening weet dat hij niet bij machte zal zijn die schuldvordering aan te zuiveren; in dat geval vervangt hij immers een reëel actiefbestanddeel van de vennootschap, dit is het verduisterde geld, door een fictief bestanddeel, namelijk een oninbare schuldvordering; een dergelijke handelwijze poogt enkel de werkelijke aard van de materiële verduistering te verhullen en houdt geen verband met het bedrieglijk opzet van de bestuurder.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Materieel bestanddeel - Verduistering - Wederrechtelijke toe-eigening van gelden van de vennootschap door de bestuurder - Registratie van de geldopnames in de boekhouding (rekening-courant) - Omzetting van een actief naar een fictief bestanddeel - Verhulling van de verduistering

Het plaatsen van een illegaal vermogensvoordeel bestaande in cash gelden, cheques of buitenlandse overschrijvingen op een bankrekening, het afhalen van deze gelden via een bankcheque en het deponeren van de gelden op een andere rekening van dezelfde titularis kan een door artikel 505, eerste lid, 3° en 4° Strafwetboek bedoelde verrichting zijn, voor zover ze telkens geschiedt met het vereiste opzet (1). (1) Zie concl. OM.

HELING - Witwasmisdrijf - Vermogensvoordeel - Verhullen van de illegale herkomst - Verrichtingen via rekeningen van de dader van het basismisdrijf
- Art. 505, 3° en 4° Strafwetboek

Le fait que l'administrateur enregistre dans sa comptabilité l'appropriation personnelles de fonds de la société en tant que dette qu'il a contractée vis-à-vis de celle-ci implique l'existence d'un détournement de fonds punissable lorsque cet administrateur, au moment de l'appropriation, sait déjà qu'il ne pourra apurer cette créance; dans ce cas, il remplace en effet une composante réelle de l'actif de la société, soit l'argent détourné, par une composante fictive, soit une créance non-recouvrable; un tel procédé vise uniquement à dissimuler la nature réelle du détournement matériel et est étranger à l'intention frauduleuse de l'administrateur.

ABUS DE CONFIANCE - Élément matériel - Détournement - Appropriation illicite de fonds de la société par l'administrateur - Enregistrement des prélèvements de fonds dans la comptabilité (compte courant) - Conversion d'un actif en une composante fictive - Dissimulation du détournement

Le transfert d'un avantage patrimonial illégal constitué de fonds en espèces, de chèques ou de virements étrangers sur un compte bancaire, le retrait de ces fonds au moyen d'un chèque bancaire et le dépôt de ceux-ci sur un autre compte appartenant au même titulaire peuvent constituer une opération visée à l'article 505, alinéa 1er, 3° et 4°, du Code pénal, pour autant que ces divers actes aient été réalisés avec l'intention requise (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RECEL - Blanchiment - Avantage patrimonial - Dissimulation de l'origine illégale - Opérations par le biais des comptes de l'auteur de l'infraction de base
- Art. 505, 3° et 4° Code pénal

Het staat aan een beklagde om, aan de hand van de vermeldingen in de akte van aanhangigmaking zoals eventueel gespecificeerd in bijkomend overgelegde stukken en van de gegevens van het strafdossier, na te gaan voor welke precieze feiten hij wordt vervolgd; dat de telastlegging geen verwijzing naar een proces-verbaal bevat of de beklagde wordt vervolgd voor een groot aantal misdrijven, doet daaraan geen afbreuk; bij dat oordeel of de beklagde tijdig en afdoende op de hoogte is gebracht van een beschuldiging kan de rechter rekening houden met onder meer de omvang van diens verweer tegen de beschuldiging (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Verband tussen de akte van aanhangigmaking en bijkomende stukken en gegevens van het strafdossier - Vervolgving voor een groot aantal misdrijven - Verweer dat de beklagde voert tegen de beschuldiging - Beoordeling

Listige kunstgrepen als bestanddeel van oplichting zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op afgifte of levering van de zaak; louter leugenachtige beweringen leveren slechts listige kunstgrepen op wanneer zij gepaard gaan met uitwendige handelingen die er enige geloofwaardigheid aan verlenen; dergelijke handelingen kunnen onder meer bestaan in een geheel van praktijken die niet als dusdanig maar wel in hun geheel genomen een listige kunstgreep uitmaken omdat zij gezamenlijk determinerend zijn voor de navolgende afgifte van gelden (1). (1) Zie concl. OM.

OPLICHTING - Listige kunstgrepen - Leugenachtige beweringen - Uitwendige handelingen - Determinerend voor de afgifte van gelden
- Art. 496 Strafwetboek

Il appartient au prévenu de vérifier, sur la base des énonciations de l'acte de saisine, éventuellement précisées dans les pièces, et des éléments versés complémentaires dans le dossier répressif, pour quels faits précis il fait l'objet de poursuites; le fait que la prévention ne fasse pas référence à un procès-verbal ou que le prévenu soit poursuivi pour un grand nombre d'infractions est sans incidence à cet égard; le juge, lorsqu'il apprécie si un prévenu a été informé suffisamment et en temps utile d'une accusation, peut tenir compte, entre autres, de l'ampleur de la défense menée par ce prévenu contre cette accusation (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit d'être suffisamment informé de la nature et de la cause de l'accusation - Lien entre l'acte de saisine et les pièces et éléments versés complémentaires au dossier répressif - Poursuites diligentées du chef d'un grand nombre d'infractions - Défense menée par le prévenu contre l'accusation - Appréciation

Les manœuvres frauduleuses, élément constitutif de l'infraction d'escroquerie, sont des moyens trompeurs qui consistent en des agissements extrinsèques ou sont associés à ceux-ci, en vue de la remise ou de la livraison de la chose; de simples affirmations mensongères ne constituent des manœuvres frauduleuses que lorsqu'elles sont associées à des actes extrinsèques qui leur confèrent une certaine crédibilité; de tels actes peuvent notamment consister en un ensemble de pratiques qui, prises dans leur ensemble et non individuellement, sont conjointement déterminantes pour la délivrance subséquente de sommes d'argent (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ESCROQUERIE - Manoeuvres frauduleuses - Affirmations mensongères - Actes extrinsèques - Pratiques déterminantes pour la délivrance de sommes d'argent
- Art. 496 Code pénal

Listige kunstgrepen kunnen worden opgeleverd door een geheel van geënceneerde feiten die gedeeltelijk voor en gedeeltelijk na de afgifte of levering van de zaak plaatsvinden; dit is onder meer het geval wanneer een persoon een leugenachtige belofte doet om een derde te overtuigen hem gelden af te geven en volgend op die afgifte met deze derde een overeenkomst sluit die aan deze belofte bijkomende geloofwaardigheid verleent, aangezien die gedragingen deel uitmaken van eenzelfde enscenering (1). (1) Zie concl. OM.

OPLICHTING - Listige kunstgrepen - Geheel van geënceneerde feiten - Feiten voor en na de afgifte of levering van de zaak

Misbruik van vertrouwen vereist als materieel bestanddeel een verduistering of verspilling; een verduistering is een wederrechtelijke toe-eigening van hetgeen ter bede is toevertrouwd en kan bestaan in het feit dat de bestuurder van een vennootschap zich persoonlijk gelden van die vennootschap toe-eigent (1). (1) Zie concl. OM.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Materieel bestanddeel - Verduistering van een roerende zaak - Wederrechtelijke toe-eigening van hetgeen ter bede is toevertrouwd - Verduistering van gelden van een vennootschap door de bestuurder

- Art. 491 Strafwetboek

Des manœuvres frauduleuses peuvent être générées par un ensemble de faits montés de toutes pièces, en partie préalablement et en partie ultérieurement à la remise ou à la délivrance de la chose; c'est notamment le cas lorsqu'une personne fait une promesse mensongère pour convaincre un tiers de lui remettre des fonds, puis conclut avec ce tiers, à la suite de cette remise, une convention qui confère à cette promesse un surcroît de crédibilité, dès lors que ces comportements sont constitutifs d'une seule et même mise en scène (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ESCROQUERIE - Manœuvres frauduleuses - Ensemble de faits montés de toutes pièces - Faits en partie préalables et en partie ultérieurs à la remise ou à la délivrance de la chose

L'abus de confiance requiert, en tant qu'élément constitutif matériel, un détournement ou une dissipation; un détournement est une appropriation illicite de ce qui a été confié à titre précaire et peut consister dans le fait que l'administrateur d'une société s'approprie personnellement des fonds de cette société (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ABUS DE CONFIANCE - Élément matériel - Détournement d'un bien meuble - Fait de s'approprier illicitement ce qui a été confié à titre précaire - Détournement de fonds de la société par l'administrateur

- Art. 491 Code pénal

Niets belet dat het openbaar ministerie in de loop van het proces voor de vonnisrechter nadere informatie bijbrengt over de redenen van de beschuldiging en dat de rechter met die informatie rekening houdt om de beoordelen of de beklagde weet waarop hij zich precies moet verdedigen; het enkele feit dat kennisgeving van die informatie een gevolg is van het verweer van de beklagde of pas in de procedure in hoger beroep wordt bijgebracht of vervolledigd, impliceert niet dat de beklagde niet onverwijld in kennis is gesteld van de redenen van de beschuldiging; daarvoor is enkel vereist dat hij na ontvangst van die informatie kan beschikken over de tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Onnauwkeurige omschrijving van de telastlegging - Bijkomende informatie op vraag van de beklagde tijdens de procedure in hoger beroep - Recht op voldoende tijd en faciliteiten voor zijn verdediging

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende tijd en faciliteiten voor zijn verdediging - Onnauwkeurige omschrijving van de telastlegging - Bijkomende informatie op vraag van de beklagde tijdens de procedure in hoger beroep

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Bijkomende informatie over de telastlegging op vraag van de beklagde tijdens de procedure in hoger beroep - Recht op voldoende tijd en faciliteiten voor zijn verdediging

- Artt. 6.3.a en 6.3.b Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Rien n'empêche qu'au cours de la procédure devant le juge du fond, le ministère public livre des informations complémentaires sur la cause de l'accusation ni que le juge tienne compte de ces informations pour apprécier si le prévenu a connaissance des éléments précis quant auxquels il doit se défendre; le seul fait que la communication de ces informations fasse suite à la défense du prévenu ou qu'elle n'ait lieu ou ne soit complétée qu'au cours de la procédure en appel n'implique pas que le prévenu n'a pas été informé dans le plus court délai des motifs de l'accusation portée contre lui; pour ce faire, il est uniquement requis que le prévenu dispose, après réception de ces informations, du temps et des facilités nécessaires à la préparation de sa défense (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Droit d'être suffisamment informé de la nature et de la cause de l'accusation - Description imprécise de la prévention - Informations complémentaires délivrées à la demande du prévenu au cours de la procédure en appel - Droit à disposer du temps et des facilités nécessaires à la préparation de sa défense

- Art. 6, § 3, a et b Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit à disposer du temps et des facilités nécessaires à la préparation de sa défense - Description imprécise de la prévention - Informations complémentaires délivrées à la demande du prévenu au cours de la procédure en appel

- Art. 6, § 3, a et b Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Droit d'être suffisamment informé de la nature et de la cause de l'accusation - Informations complémentaires sur la prévention délivrées à la demande du prévenu au cours de la procédure en appel - Droit à disposer du temps et des facilités nécessaires à la préparation de sa défense

- Art. 6, § 3, a et b Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Noch artikel 6.1 of 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel legt enige bijzondere vorm op voor wat betreft de wijze waarop de vervolgte partij op de hoogte moet worden gesteld van de aard en de reden van de tegen hem ingebrachte beschuldiging; een beklaagde moet niet tot in de details worden ingelicht over de redenen van de beschuldiging; vereist is enkel dat hij met de gegevens waarover hij redelijkerwijze kan beschikken, voldoende informatie heeft om zich naar behoren te kunnen verdedigen tegen die beschuldiging (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Wijze van verstrekken van informatie

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op voldoende informatie over de telastlegging - Wijze van verstrekken van informatie

- Artt. 6.1 en 6.3.a Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Ni l'article 6, § 1er, ni l'article 6, § 3, a, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni aucun principe général du droit ne subordonne à une quelconque modalité particulière l'information à donner à la partie poursuivie concernant la nature et la cause de l'accusation portée contre lui; un prévenu ne doit pas être informé jusque dans les moindres détails de la cause de l'accusation portée contre elle; la seule exigence en la matière est que les éléments dont elle peut raisonnablement disposer lui fournissent suffisamment d'informations pour lui permettre de se défendre comme il se doit contre cette accusation (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, a - Droit d'être suffisamment informé de la nature et de la cause de l'accusation - Modalités de la délivrance d'informations

- Art. 6, § 1er et 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'être suffisamment informé de la prévention - Modalités de la délivrance d'informations

- Art. 6, § 1er et 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Dat het gebruik van een vals stuk voortduurt zolang het de nuttige uitwerking heeft dat men ervan verwachtte, vloeit voort uit de artikelen 193 en volgende Strafwetboek; derhalve kan geen enkele miskenning van de rechten van verdediging worden afgeleid uit de omstandigheid dat de eiser, die naar de correctionele rechtbank werd verwezen wegens de misdrijven valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken, werd gedagvaard om wegens die telastleggingen zowel voor de eerste rechter als voor het hof van beroep te verschijnen, niet zou zijn verwittigd dat het hof kon beslissen dat het gebruik van de valse stukken tot na de datum van de verwijzingsbeschikking heeft voortgeduurd (1). (1) Aldus, "wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid in geschriften met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest ook vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf. De valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf. (...) Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben (...) zodat de verjaring van de strafvordering, ingesteld wegens de telastleggingen van valsheid en gebruik van valse stukken (...) en van die welke hiermee door eenheid van opzet zijn verbonden, nog niet is beginnen te lopen" (Cass. 11 maart 2020, AR P.18.1287.F, AC 2020, nr. 182, en verwijzingen in noten; zie Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 en verwijzingen in noten; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, p. 205-206 en noten 325-326 en 331) Derhalve, heeft het vonnisgerecht waarbij het misdrijf [van valsheid] regelmatig aanhangig werd gemaakt, het recht en de plicht om rekening te houden met de daden van gebruik die aan de vervalser kunnen worden toegeschreven" (concl. "in hoofdzaak" van M. DUMON, toen advocaat-generaal, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5, vóór Cass. 5 september 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

La continuation de l'usage de faux tant qu'il continue de produire l'effet utile recherché procède des articles 193 et suivants du Code pénal; partant, aucune violation des droits de la défense ne saurait être déduite de la circonstance que le demandeur, qui a été renvoyé devant le tribunal correctionnel pour des infractions de faux et d'usage de faux et a été cité à comparaître de ce chef tant devant le premier juge que devant la cour d'appel, n'aurait pas été averti de ce que celle-ci pouvait considérer que l'usage du faux se continuait après la date de l'ordonnance de renvoi (1). (1) Ainsi, « lorsque l'usage du faux a été commis par l'auteur de la pièce fautive et avec la même intention frauduleuse, ce que l'arrêt constate, l'usage du faux n'est que la continuation du faux lui-même. Le faux et l'usage du faux ne constituent, dans ce cas, qu'une seule infraction continuée. (...) La loi n'ayant pas défini l'usage de faux, il appartient au juge d'apprécier en fait ce qui constitue cet usage et notamment d'examiner si celui-ci continue à tromper autrui ou à lui nuire, et à produire ainsi l'effet voulu par le faussaire (...) de sorte que la prescription de l'action publique exercée du chef des préventions de faux et d'usage de faux (...) et de celles qui y sont liées par une unité d'intention, n'a pas encore commencé à courir » (Cass. 11 mars 2020, RG P.18.1287.F, Pas. 2020, n° 182, et réf. en notes ; voir Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 et réf. en notes ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, pp. 205-206 et notes 325-326 et 331). Dès lors, « lorsque la juridiction de jugement est régulièrement saisie de la connaissance d'une infraction [de faux en écritures] prévue par les articles 193 à 196 du Code pénal, elle a le droit et le devoir de tenir compte des faits d'usage qui peuvent être imputés à l'auteur de cette infraction » (concl. « dit en substance » de M. DUMON, alors avocat général, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5°, précédant Cass. 5 septembre 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed

- Art. 193 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed op de aanhangigmaking bij de bodemrechter en de devolutive werking van het hoger beroep

- Art. 193 Strafwetboek

De loutere omstandigheid dat de witwaspraktijk werd gepleegd op een datum die onbekend is gebleven, maar die wel wordt gesitueerd binnen een bepaalde periode, belet de rechter niet om te beslissen dat, ofschoon de handeling niet beter in de tijd is gesitueerd, de dader, op het ogenblik van de aanvang van deze handelingen, wist of moest weten dat deze betrekking had op een zaak die illegaal werd verkregen.

HELING - Witwassen - Verrichting op een datum die onbekend is gebleven, maar die wel wordt gesitueerd binnen een bepaalde periode - Invloed

- Art. 505 Strafwetboek

Artikel 65 Strafwetboek verhindert niet dat de rechter, om te beslissen dat verschillende misdrijven niet eenzelfde wanbedrijf vormen, rekening houdt met de omstandigheid dat de misdrijven onafhankelijk van mekaar werden gepleegd, wat aldus betekent dat er geen sprake is van een gemeenschappelijke drijfveer noch van enig verband tussen die misdrijven.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Beoordeling - In aanmerking nemen van de omstandigheid dat de misdrijven onafhankelijk van mekaar werden gepleegd

- Art. 65 Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Beoordeling - In aanmerking nemen van de omstandigheid dat de misdrijven onafhankelijk van mekaar werden gepleegd

- Art. 65 Strafwetboek

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Usage de faux - Effet utile - Continuation après la période visée à l'ordonnance de renvoi - Incidence

- Art. 193 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Usage de faux - Effet utile - Continuation après la période visée à l'ordonnance de renvoi - Incidence quant à la saisine du juge du fond et aux droits de la défense

- Art. 193 Code pénal

La seule circonstance que l'opération de blanchiment a été commise à une date demeurée inconnue mais située dans une période déterminée, n'empêche pas le juge de considérer que, même si l'opération n'est pas mieux définie dans le temps, son auteur connaissait ou devait savoir, au début de celle-ci, qu'elle portait sur une chose illégalement obtenue.

RECEL - Blanchiment - Opération commise à une date demeurée inconnue mais située dans une période déterminée - Incidence

- Art. 505 Code pénal

L'article 65 du Code pénal ne fait pas obstacle à ce que le juge, pour décider que plusieurs infractions ne forment pas un seul délit, tienne compte de la circonstance que les infractions ont été commises indépendamment les unes des autres, signifiant ainsi qu'elles ne sont reliées par aucun mobile commun ou ne présentent entre elles aucun rapport.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Unité d'intention - Infraction collective - Appréciation - Prise en compte de la circonstance que les infractions ont été commises indépendamment les unes des autres

- Art. 65 Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Infraction collective - Unité d'intention délictueuse - Appréciation - Prise en compte de la circonstance que les infractions ont été commises indépendamment les unes des autres

- Art. 65 Code pénal

De bodemrechter beoordeelt onaantastbaar in feite, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak, of de verschillende misdrijven die door een beklaagde zijn gepleegd en die gelijktijdig aan hem worden voorgelegd, de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van hetzelfde misdadig opzet van die beklaagde (1). (1) Zie Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667 en concl. "in hoofdzaak" OM op datum in Pas.; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, nrs. 3515 en 3518; concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. vóór Cass. 21 februari 2018, AR P.17.1164.F, AC 2018, nr. 113.

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 65 Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van misdadig opzet - Collectief misdrijf - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 65 Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet

- Art. 65 Strafwetboek

Le juge du fond apprécie souverainement en fait, compte tenu des circonstances propres à la cause, si différentes infractions commises par un prévenu et qui lui sont soumises simultanément constituent la manifestation successive et continue de la même intention délictueuse de ce prévenu (1). (1) Voir Cass. 23 novembre 2016, RG P.16.0982.F, Pas. 2016, n° 667, et concl. « dit en substance » du MP ; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Tome IV : la peine, Bruxelles, Larcier, 2017, nos 3515 et 3518 ; concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, précédant Cass. 21 février 2018, RG P.17.1164.F, Pas. 2018, n° 113.

PEINE - Concours - Concours idéal - Infraction collective - Unité d'intention délictueuse - Appréciation souveraine par le juge du fond

- Art. 65 Code pénal

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Unité d'intention délictueuse - Infraction collective - Appréciation souveraine par le juge du fond

- Art. 65 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Infraction collective - Unité d'intention délictueuse

- Art. 65 Code pénal

Het gebruik van een vals stuk duurt voort, zelfs zonder nieuw feit van de dader van de valsheid en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet werd verwezenlijkt en zolang de oorspronkelijke handeling die hem wordt verweten, zonder dat hij zich ertegen verzet, het nuttige gevolg heeft dat hij ervan verwachtte (1); hieruit volgt dat het appelgerecht dat oordeelt dat de beklaagde gebruik heeft gemaakt van de valsheid in geschriften waarvan hij wordt beticht "minstens tot de dag van de oorspronkelijke dagvaarding", dit wil zeggen gedurende een langere periode dan die bedoeld in de beschikking tot verwijzing naar de correctionele rechtbank, geen uitspraak heeft gedaan over feiten die de rechtsmacht van de eerste rechter te buiten gaan en de devolutieve werking van het hoger beroep niet heeft miskend (2). (1) Zie Cass. 7 juni 2016, AR P.16.0182.N, AC 2016, nr. 380, §3; Fr. LUGENTZ, "Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux", in Les infractions - Vol. 4: les infractions contre la foi publique, Brussel, Larcier, 2012, p. 238-239, en verwijzingen in noten. (2) Aldus, "wanneer het gebruik van het valse stuk door de steller van de valsheid in geschriften met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest ook vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf. De valsheid en het gebruik ervan vormen in dat geval slechts één voortgezet misdrijf. (...) Aangezien de wet het gebruik van valse stukken niet heeft omschreven, dient de rechter in feite te beoordelen waarin dat gebruik bestaat en moet hij met name onderzoeken of dat gebruik anderen blijft misleiden of schaden, en aldus het door de vervalser gewilde gevolg blijft hebben (...) zodat de verjaring van de strafvordering, ingesteld wegens de telastleggingen van valsheid en gebruik van valse stukken (...) en van die welke hiermee door eenheid van opzet zijn verbonden, nog niet is beginnen te lopen" (Cass. 11 maart 2020, AR P.18.1287.F, AC 2020, nr. 182, en verwijzingen in noten; zie Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 en verwijzingen in noten; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8e uitg.,

L'usage de faux se continue, même sans fait nouveau de l'auteur du faux et sans intervention itérative de sa part, tant que le but qu'il visait n'est pas entièrement atteint et tant que l'acte initial qui lui est reproché ne cesse pas d'engendrer, sans qu'il s'y oppose, l'effet utile qu'il en attendait (1) ; il s'ensuit que la juridiction d'appel qui considère que le prévenu a fait usage de faux en écritures mis à sa charge « jusqu'au jour de la citation originaire tout au moins », c'est-à-dire durant une période plus longue que celle visée à l'ordonnance ordonnant son renvoi devant le tribunal correctionnel, ne se saisit pas ainsi de faits étrangers à la saisine du premier juge et ne méconnaît pas l'effet dévolutif de l'appel (2). (1) Voir Cass. 7 juin 2016, RG P.16.0182.N, Pas. 2016, n° 380, § 3 ; Fr. LUGENTZ, « Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux », in Les infractions - Vol. 4 : les infractions contre la foi publique, Bruxelles, Larcier, 2012, p. 238-239 et réf. en notes. (2) Ainsi, « lorsque l'usage de faux a été commis par l'auteur de la pièce fausse et avec la même intention frauduleuse, ce que l'arrêt constate, l'usage de faux n'est que la continuation du faux lui-même. Le faux et l'usage de faux ne constituent, dans ce cas, qu'une seule infraction continuée. (...) La loi n'ayant pas défini l'usage de faux, il appartient au juge d'apprécier en fait ce qui constitue cet usage et notamment d'examiner si celui-ci continue à tromper autrui ou à lui nuire, et à produire ainsi l'effet voulu par le faussaire (...) de sorte que la prescription de l'action publique exercée du chef des préventions de faux et d'usage de faux (...) et de celles qui y sont liées par une unité d'intention, n'a pas encore commencé à courir » (Cass. 11 mars 2020, RG P.18.1287.F, Pas. 2020, à sa date, et réf. en notes ; voir Fr. LUGENTZ, o.c., pp. 238-239 et réf. en notes ; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Chartre, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, pp. 205-206 et notes 325-326 et 331). Dès lors, « lorsque la juridiction de jugement est régulièrement saisie de la connaissance d'une infraction [de faux en écritures] prévue par les articles 193 à 196 du Code pénal, elle a le droit et le devoir de tenir compte des faits d'usage qui peuvent être imputés à

2017, I, p. 205-206 en noten 325-326 en 331) Derhalve, heeft het vonnisgerecht waarbij het misdrijf [van valsheid] regelmatig aanhangig werd gemaakt, het recht en de plicht om rekening te houden met de daden van gebruik die aan de vervalser kunnen worden toegeschreven" (concl. "in hoofdzaak" van M. DUMON, toen advocaat-generaal, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5, vóór Cass. 5 september 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

l'auteur de cette infraction » (concl. « dit en substance » de M. DUMON, alors avocat général, Rev. dr. pén. crim., 1957-1958, p. 524, § 5°, précédant Cass. 5 septembre 1957 (vac.), Pas. 1957, p. 1382). (M.N.B.)

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Allerlei - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Begrip - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed op de aanhangigmaking bij de bodemrechter en de devolutive werking van het hoger beroep

- Art. 193 Strafwetboek

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutive werking - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed

- Art. 193 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Gebruik van valse stukken - Nuttig gevolg - Begrip - Voortzetting na de periode bedoeld in de verwijzingsbeschikking - Invloed op de aanhangigmaking bij de bodemrechter en de devolutive werking van het hoger beroep

- Art. 193 Strafwetboek

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Divers - Usage de faux - Effet utile - Notion - Continuation après la période visée à l'ordonnance de renvoi - Incidence sur la saisine du juge du fond et l'effet dévolutif de l'appel

- Art. 193 Code pénal

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Effet dévolutif - Usage de faux - Effet utile - Continuation après la période visée à l'ordonnance de renvoi - Incidence

- Art. 193 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Usage de faux - Effet utile - Notion - Continuation après la période visée à l'ordonnance de renvoi - Incidence sur la saisine du juge du fond et l'effet dévolutif de l'appel

- Art. 193 Code pénal

Hoewel de loutere vaststelling dat de misdrijven werden gepleegd in een verschillende context op zich niet verhindert dat ze deel uitmaken van eenzelfde misdadig gedrag in de zin van artikel 65 Strafwetboek, volgt uit die bepaling niet dat de rechter geen rekening mag houden met de verschillende context waarin de misdrijven werden gepleegd om te beslissen dat die misdrijven niet voortkomen uit hetzelfde nagestreefde doel of uit hetzelfde voorwerp en dat ze derhalve niet eenzelfde strafbaar feit vormen (1). (1) Zie Cass. 8 januari 1985, AR 8615, AC 1984-85, II, nr. 269 (punt A.a.) geciteerd door Fr. KUTY, o.c., nr. 3511 en noot 525. En, in een andere zaak heeft het Hof beslist dat de appelrechters hun beslissing dat het geheel van de misdrijven een collectief misdrijf vormden, "[om reden dat] de aan hen voorgelegde feiten werden gepleegd in het kader van eenzelfde gedraging (...), bij ontstentenis van een conclusie van het openbaar ministerie, regelmatig met redenen hebben omkleed". (Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0029.F, AC 2020, nr. 272). Het Hof oordeelt daarentegen dat de overweging dat de feiten, die weliswaar gelijksoortig zijn, in een andere context werden gepleegd, tegen andere slachtoffers, "niet als dusdanig uitsluit dat de misdrijven in beide zaken onderling verbonden zijn door eenheid van doel en, in die zin, één enkel feit opleveren, namelijk een complexe gedraging." (Cass. 23 november 2016, AR P.16.0982.F, AC 2016, nr. 667, en concl. "in hoofdzaak" van het OM op datum in Pas.).

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Collectief misdrijf - Beoordeling - In aanmerking nemen van de verschillende context waarin de misdrijven werden gepleegd

- Art. 65 Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Collectief misdrijf - Eenheid van misdadig opzet - Beoordeling - In aanmerking nemen van de verschillende context waarin de misdrijven werden gepleegd

- Art. 65 Strafwetboek

Si le constat que les infractions ont été commises dans des contextes différents n'empêche pas, à lui seul, de considérer qu'elles constituent un comportement délictueux unique au sens de l'article 65 du Code pénal, il ne résulte pas de cette disposition que le juge ne puisse pas prendre en compte les contextes différents dans lesquels les infractions ont été commises, pour considérer qu'elles ne procèdent pas d'un même but ou d'un même objet et que, partant, elles ne forment pas un fait pénal unique (1). (1) Voir Cass. 8 janvier 1985, RG 8615, Pas. 1985, I, n° 269 (point A.a.) cité par Fr. KUTY, o.c., n° 3511 et note 525. Et dans une autre espèce, la Cour a dit que « [par la considération] que les faits soumis à leur appréciation avaient été commis dans le contexte d'un même comportement (...), en l'absence de conclusions du ministère public, les juges d'appel ont régulièrement motivé leur décision » que l'ensemble des infractions constitue un délit collectif. (Cass. 6 mai 2020, RG P.20.0029.F, Pas. 2020, n° 272). En revanche, la Cour considère que la considération que des faits certes similaires, ont été commis dans un contexte différent, sur d'autres victimes « n'exclut pas à elle seule que les infractions commises dans les deux causes soient reliées entre elles par la poursuite d'un but unique, et qu'elles constituent, dans cette acception, un seul fait, à savoir un comportement complexe » (Cass. 23 novembre 2016, RG P.16.0982.F, Pas. 2016, n° 667, et concl. « dit en substance » du MP).

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Unité d'intention - Infraction collective - Appréciation - Prise en compte des contextes différents dans lesquels les infractions ont été commises

- Art. 65 Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Infraction collective - Unité d'intention délictueuse - Appréciation - Prise en compte des contextes différents dans lesquels les infractions ont été commises

- Art. 65 Code pénal

De onderzoeksrechter is niet verplicht het verhoor van getuigen zelf te verrichten en hij kan het verhoor van getuigen ook opdragen aan de politie in welk geval de artikelen 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering niet van toepassing zijn; de artikelen 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering zijn overigens niet op straffe van nietigheid voorgeschreven en evenmin substantieel.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Verhoor - Onderzoeksrechter - Opdracht - Geen verplichting om verhoor zelf te verrichten

- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor getuige - Geen verplichting voor onderzoeksrechter om verhoor zelf te verrichten

- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSRECHTER - Verhoor van getuigen

- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering
- Artt. 71 tot en met 73 Wetboek van Strafvordering

Le juge d'instruction n'est pas tenu de procéder lui-même à l'audition de témoins et peut aussi la confier à la police, auquel cas, les articles 71 à 73 du Code d'instruction criminelle ne sont pas applicables; au demeurant, les articles 71 à 73 du Code d'instruction criminelle ne sont ni prescrits à peine de nullité ni substantiels.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Audition - Juge d'instruction - Mission - Pas d'obligation de procéder lui-même à l'audition

- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Audition de témoin - Pas d'obligation par le juge d'instruction de procéder lui-même à l'audition

- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle
- Art. 71 à 73 Code d'Instruction criminelle

Het herstel van de schade in natura, dat wordt omschreven als de toekenning van een niet-geldelijk equivalent voor het gederfde belang, is de normale wijze van herstel van de schade; de rechter is bijgevolg verplicht het herstel van de schade in natura te bevelen wanneer het slachtoffer dit vordert en die wijze van vergoeding bovendien mogelijk is en geen rechtsmisbruik uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 3 april 2017, AR S.16.0039.N, AC 2017, nr. 240, en de verwijzingen in de voetnoten; Cass. 5 mei 2011, AR C.10.0496.F, AC 2011, nr. 299, met concl. van advocaat-generaal HENKES op datum in Pas.; H. DE PAGE en P. VAN OMMESLAGHE, *Traité de droit civil belge - T. II. Les Obligations - Vol. 2. Sources des obligations (2ème partie)*, Bruylant, 2013, nrs. 1120-1121. Het OM heeft van zijn kant geconcludeerd dat het middel niet ontvankelijk was omdat het beroepen vonnis reeds het herstel van de schade in natura had bevolen en dat het middel, dat geen verband houdt met de openbare orde, opkomt tegen een beslissing van het arrest die overeenstemt met de beslissing van de eerste rechter, welke de eiser niet – zelfs niet in ondergeschikte orde – heeft bekritiseerd voor het hof van beroep. (M.N.B.)

La réparation du dommage en nature, qui se définit comme l'allocation d'un équivalent non pécuniaire à l'intérêt lésé, est le mode normal de réparation du dommage; le juge est, par conséquent, tenu de l'ordonner lorsque la victime le demande et que ce mode de réparation est en outre possible et ne constitue pas l'exercice abusif d'un droit (1). (1) Voir Cass. 3 avril 2017, RG S.16.0039.N, Pas. 2017, n° 240, et réf. en note ; Cass. 5 mai 2011, RG C.10.0496.F, Pas. 2011, n° 299, et concl. de M. HENKES, alors avocat général ; H. DE PAGE et P. VAN OMMESLAGHE, *Traité de droit civil belge - T. II. Les Obligations - Vol. 2. Sources des obligations (2ème partie)*, Bruylant, 2013, nos 1120-1121. Le MP a quant à lui conclu que le moyen était irrecevable au motif que le jugement entrepris avait déjà ordonné la réparation du dommage par équivalent et que le moyen, étranger à l'ordre public, critique une décision de l'arrêt conforme à celle du premier juge et que le demandeur n'a pas critiquée devant la cour d'appel, fût-ce à titre subsidiaire. (M.N.B.)

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Wijze van herstel van de schade - Beginsel - Herstel in natura - Begrip - Beslissing om dit niet te bevelen - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Algemeen - Wijze van herstel van de schade - Beginsel - Herstel in natura - Begrip - Beslissing om dit niet te bevelen - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Mode de réparation du dommage - Principe - Réparation en nature - Notion - Décision de ne pas l'ordonner - Pouvoir d'appréciation du juge

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Généralités - Mode de réparation du dommage - Principe - Réparation en nature - Notion - Décision de ne pas l'ordonner - Pouvoir d'appréciation du juge

- Art. 1382 et 1383 Ancien Code civil

Bij het onderzoek of de dader wist dat het gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon op betekenisvolle wijze in het nadeel was van de vermogensbelangen van de rechtspersoon en die van zijn schuldeisers of vennoten, is de strafrechter niet verplicht om elke daad van gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon afzonderlijk te toetsen aan het op dat ogenblik bestaande vermogen van de rechtspersoon en de inkomsten ervan, maar mag hij voor die toets de diverse zich in de tijd opvolgende daden van gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon als een geheel beschouwen en ze toetsen aan het globaal vermogen van de rechtspersoon (1). (1) Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N, AC 2017, nr. 139; GwH 5 maart 2006, nr. 40/2006, ro B.6 en B.7. Zie A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2005, 292-293; S. LOSSY, "Misbruik van vennootschapsgoederen", in Comm. Sr. 2019, 17-18.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Misbruik van vennootschapsvermogen - Betekenisvol nadeel van de vermogensbelangen - Kennis van het betekenisvol nadeel - Opeenvolgende daden van gebruik van goederen of van krediet van de vennootschap - Toetsing aan het globaal vermogen van de vennootschap

- Art. 492bis Strafwetboek

Lorsqu'il examine si l'auteur savait que l'utilisation des biens ou du crédit de la personne morale portait significativement préjudice aux intérêts patrimoniaux de la personne morale et à ceux de ses créanciers ou associés, le juge pénal n'est pas tenu de contrôler séparément tout acte d'utilisation des biens ou du crédit de la personne morale au regard du patrimoine existant à cet instant de la personne morale et des recettes de celle-ci, mais il peut, pour cet examen, considérer comme un ensemble les divers actes consécutifs d'utilisation des biens ou du crédit de la personne morale qui se sont succédés dans le temps et les mettre en regard du patrimoine global de celle-ci (1). (1) Cass. 28 février 2017, RG P.16.0261.N, Pas. 2017, n° 139 ; C. const. 5 mars 2006, n° 40/2006, B.6 et B.7. Voir A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, Kluwer, 2005, 292-293 ; S. LOSSY, "Misbruik van vennootschapsgoederen", in Comm. Sr. 2019, 17-18.

ABUS DE CONFIANCE - Abus du patrimoine social - Préjudice significatif porté aux intérêts patrimoniaux - Connaissance du préjudice significatif - Actes consécutifs d'utilisation des biens ou du crédit de la société - Mise en regard du patrimoine global de la société

- Art. 492bis Code pénal

P.20.0818.F

16 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.7](#)

AC nr. ...

In strafzaken beoordeelt de rechter op onaantastbare wijze de bewijswaarde van de hem voorgelegde en aan de tegenspraak van de partijen onderworpen bewijselementen, mits het recht op een eerlijk proces niet wordt miskend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijswaarde van een bewijsstuk - Onaantastbare beoordeeling van de rechter

En matière répressive, le juge apprécie de manière souveraine la valeur probante des éléments de preuve qui lui sont présentés et qui ont été soumis à la contradiction des parties, à condition de ne pas violer le droit à un procès équitable (1). (1) Voir les concl. du MP.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Valeur probante d'un élément de preuve - Appréciation souveraine du juge

Uit artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de onregelmatigheid van een bewijsstuk niet leidt tot de niet-ontvankelijkheid van de vervolging maar, wanneer die onregelmatigheid naar recht wordt vastgesteld door de feitenrechter, tot het weren van het onrechtmatige bewijs.

STRAFVORDERING - Onregelmatigheid van een bewijselement - Gevolg - Niet-ontvankelijkheid van de vervolging

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid van een bewijselement

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De omstandigheid dat opgenomen mededelingen of gegevens die niet relevant zijn geacht, niet meer door de verdediging kunnen worden geraadpleegd of overgeschreven, belet de feitenrechter niet om bij de beoordeling van de schuld van de beklaagde de mededelingen in aanmerking te nemen die, na door de onderzoeksrechter als relevant te zijn beoordeeld, in een proces-verbaal zijn overgeschreven en opgenomen, mits de betrouwbaarheid ervan niet wordt aangetast en het gebruik ervan in dergelijke omstandigheden niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Directe telefoontap - Irrelevant geachte opgenomen gesprekken - Raadpleging wegens technisch defect onmogelijk - Gevolg - Inaanmerkingneming van de relevant geachte en overgeschreven gesprekken

- Art. 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Directe telefoontap - Irrelevant geachte opgenomen gesprekken - Raadpleging wegens technisch defect onmogelijk - Gevolg - Inaanmerkingneming van de relevant geachte en overgeschreven gesprekken

- Art. 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bewijsvoering - Directe telefoontap - Irrelevant geachte opgenomen gesprekken - Raadpleging wegens technisch defect onmogelijk - Gevolg - Inaanmerkingneming van de relevant geachte en overgeschreven gesprekken - Recht op een eerlijk proces

Il résulte de l'article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale que la conséquence de l'irrégularité d'un élément de preuve n'est pas l'irrecevabilité des poursuites, mais, lorsque cette irrégularité est légalement constatée par le juge du fond, la mise à l'écart de l'élément de preuve illégal.

ACTION PUBLIQUE - Irrégularité d'un élément de preuve - Conséquence - Irrecevabilité des poursuites

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Irrégularité d'un élément de preuve

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

La circonstance que les communications ou données enregistrées, jugées non pertinentes, ne puissent plus être consultées par la défense ni transcrites, n'interdit pas au juge du fond de prendre en considération, pour apprécier la culpabilité du prévenu, les communications qui, ayant été jugées pertinentes par le juge d'instruction, ont été transcrites et consignées dans un procès-verbal, pour autant que la fiabilité de ces dernières ne soit pas entachée et que leur usage, dans de telles conditions, ne soit pas contraire au droit à un procès équitable (1). (1) Voir les concl. du MP.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Ecoutes directes - Conversations enregistrées jugées non pertinentes - Consultation rendue impossible en raison d'un défaut technique - Conséquence - Prise en considération des communications jugées pertinentes et transcrites

- Art. 90septies, § 6 Code d'Instruction criminelle

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Ecoutes directes - Conversations enregistrées jugées non pertinentes - Consultation rendue impossible en raison d'un défaut technique - Conséquence - Prise en considération des communications jugées pertinentes et transcrites

- Art. 90septies, § 6 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Administration de la preuve - Ecoutes directes - Conversations enregistrées jugées non pertinentes - Consultation rendue impossible en raison d'un défaut technique - Conséquence - Prise en considération des communications jugées pertinentes et transcrites - Droit à un procès équitable

- Art. 90septies, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 90septies, § 6 Code d'Instruction criminelle

De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan vormt de sanctie van omstandigheden waarin de strafvervolgning niet kan worden ingeleid of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces; de niet-ontvankelijkheid van die strafvordering valt dus niet samen met de onregelmatigheid of de nietigheid van de handeling die tijdens de uitoefening ervan is verricht of daartoe aanleiding heeft gegeven, aangezien de feitenrechter in feite de gevolgen beoordeelt van de door hem vastgestelde onregelmatigheden op de wijze waarop het recht van de beklaagde op een eerlijk proces nog, of niet meer, kan worden uitgeoefend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 781.

L'irrecevabilité de l'action publique ou de son exercice constitue la sanction de circonstances qui empêchent d'intenter ou de continuer les poursuites pénales dans le respect du droit à un procès équitable; l'irrecevabilité de cette action ne se confond dès lors pas avec l'irrégularité ou la nullité de l'acte accompli dans le cours de son exercice ou qui en est à l'origine, le juge du fond appréciant en fait les conséquences que les irrégularités qu'il dit avoir constatées ont eues sur la manière dont le droit à un procès équitable du prévenu peut encore, ou non, s'exercer (1). (1) Voir les concl. du MP.

BEWIJS - Strafvordering - Bewijsvoering - Onregelmatigheid of nietigheid van een onderzoekhandeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Begrip - Onregelmatigheid of nietigheid van een onderzoekhandeling

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Irrégularité ou nullité d'un acte d'instruction

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Irrecevabilité de l'action publique - Notion - Irrégularité ou nullité d'un acte d'instruction

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.20.0823.F

16 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.6](#)

AC nr. ...

Artikel 10.4 Wegverkeersreglement bestraft de persoon die willens en wetens een handeling verricht die een bestuurder aanzet of uitdaagt tot het rijden met overdreven snelheid; die bepaling sluit niet uit dat de dader van de verboden handeling een andere bestuurder is, noch dat de bestuurder die met overdreven snelheid heeft gereden op voorhand heeft beslist om op de aanzetting of de uitdaging in te gaan, noch dat de betrokken bestuurders elkaar hebben uitgenodigd om met overdreven snelheid te rijden.

L'article 10.4 de l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique punit la personne qui pose sciemment et volontairement un acte incitant ou défiant un conducteur à circuler à une vitesse excessive; cette disposition n'exclut pas que l'auteur de l'acte prohibé soit un autre conducteur, ni que le conducteur ayant circulé à une vitesse excessive ait décidé, au préalable, de donner suite à l'incitation ou la provocation, ni que les conducteurs concernés se soient mutuellement invités à circuler à une vitesse excessive.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 10 - Artikel 10.4 - Aanzetting tot het rijden met overdreven snelheid

- Art. 10.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 10 - Article 10.4 - Incitation à rouler à une vitesse excessive

- Art. 10.4 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

P.20.0824.N

29 juli 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200729.VAK.2](#)

AC nr. ...

Niet-ontvankelijk is het cassatieberoep ingesteld tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat het hoger beroep niet-ontvankelijk verklaart dat is gericht tegen een afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorwaarden verbonden aan de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Onderzoeksgerechten - Regeling der rechtspleging - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Handhaving van de voorwaarden - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 31, § 1, 36, § 2, en 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Regeling der rechtspleging - Handhaving van de voorwaarden - Hoger beroep - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 31, § 1, 36, § 2, en 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Regeling der rechtspleging - Handhaving van de voorwaarden - Hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Artt. 31, § 1, 36, § 2, en 37 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Est irrecevable le pourvoi formé contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation déclarant irrecevable l'appel interjeté par le demandeur contre une ordonnance séparée qui maintient les conditions assortissant la mise en liberté de l'inculpé.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Juridictions d'instruction - Règlement de la procédure - Mise en liberté sous conditions - Maintien des conditions - Appel - Recevabilité

- Art. 31, § 1er, 36, § 2, et 37 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Règlement de la procédure - Maintien des conditions - Appel - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 31, § 1er, 36, § 2, et 37 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Mise en liberté sous conditions - Règlement de la procédure - Maintien des conditions - Appel - Recevabilité

- Art. 31, § 1er, 36, § 2, et 37 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0827.N

5 augustus 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200805.VAK.3](#)

AC nr. ...

Bij een latere handhaving van de voorlopige hechtenis kan de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding niet meer worden betwist en dit ongeacht de aangevoerde nietigheid; die regel geldt ook indien de eerste beschikking van de raadkamer werd gewezen zonder dat de raadsman van de inverdenkinggestelde de mogelijkheid heeft gehad inzage te krijgen van de stukken die betrekking hebben op de bevestiging van het bevel tot aanhouding en de inverdenkinggestelde, hoewel daartoe in de mogelijkheid, geen hoger beroep heeft ingesteld tegen die beschikking.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Onderzoek naar de regelmatigheid - Mogelijkheid bij latere handhaving

- Artt. 21, § 4, 22, zesde lid, en 30, § 1 Wet van 20 juli 1990

En cas de maintien ultérieur de la détention préventive, la régularité du mandat d'arrêt ne peut plus être contestée, quel que soit le grief de nullité invoqué; cette règle s'applique également lorsque la première ordonnance de la chambre du conseil a été rendue sans que le conseil de l'inculpé ait eu la possibilité de consulter les pièces relatives à la confirmation du mandat d'arrêt et que l'inculpé n'a pas fait appel de cette ordonnance bien qu'il en ait eu la possibilité.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Examen de la régularité - Possibilité en cas de maintien ultérieur

- Art. 21, § 4, 22, al. 6, et 30, § 1er L. du 20 juillet 1990 relative à

P.20.0828.N

24 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201124.2N.1](#)

AC nr. ...

De bijzondere bewijswaarde van de processen-verbaal opgesteld op basis van artikel 62, Wegverkeerswet, strekt zich uit tot alle materiële vaststellingen die de verbalisanten verrichten bij de vaststelling van de overtreding en daartoe behoort ook de vaststelling dat een in een politievoertuig geplaatste snelheidsmeter geijkt is (1). (1) D. HOLSTERS, "De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven", RW 1980-81, 1353-1394 en 1433-1458.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeerswet - Artikel 62 - Processen-verbaal ter opsporing en vaststelling van overtredingen van de Wegverkeerswet

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Opsporing en vaststelling van misdrijven - Processen-verbaal - Bewijswaarde

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

La valeur probante particulière des procès-verbaux dressés sur la base de l'article 62 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, s'étend à toutes les constatations matérielles que font les verbalisateurs lorsqu'ils constatent l'infraction, en ce comprise la constatation qu'un appareil de mesure de la vitesse placé dans un véhicule de police est étalonné (1). (1) D. HOLSTERS, « De bewijswaarde van het proces-verbaal betreffende de vaststelling van misdrijven », RW 1980-81, 1353-1394 et 1433-1458.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Loi relative à la police de la circulation routière - Article 62 - Procès-verbaux de recherche et de constatation des infractions à la loi du 16 mars 1968

- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968
ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Recherche et constatation des infractions - Procès-verbaux - Valeur probante

- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

P.20.0837.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.29](#)

AC nr. ...

Een verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere die betrekking heeft op mogelijke misdaden gepleegd binnen het ambt door een of meer leden van een hof van beroep of door de procureur-generaal of zijn substituten bij een dergelijk hof en bij samenhang door andere magistraten of niet-magistraten, kan niet worden begrepen als een bij het Hof ingediende aangifte en het Hof is dan ook niet bevoegd om deze te ontvangen aangezien de in de artikelen 485 en 486 Wetboek van Strafvordering bepaalde procedure dient te worden gevolgd; wanneer niet blijkt dat zij die beweren benadeeld te zijn door de misdaad verhaal op de rechter hebben genomen is de aangifte bij het Hof evenmin mogelijk en wanneer het verzoekschrift tot onttrekking niet ontvankelijk is, is ook een incidentele aangifte niet mogelijk aangezien daarmee wordt bedoeld dat die aangifte een invloed moet kunnen uitoefenen op de beslissing in de zaak waarin ze wordt gedaan (1). (1) A. WINANTS, "Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), *Strafrecht in/uit balans**, die Keure, 2020, pp. 138-141; R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, Mechelen, 2014, 6de editie, pp. 647-651. Er was in casu geen aangifte door de minister van justitie.

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Magistraten van een hof van beroep - Misdaden gepleegd binnen het ambt - Procedure - Aangifte door de minister van Justitie - Verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Draagwijdte

Une requête en renvoi d'un tribunal à un autre relative à des crimes potentiellement commis dans leurs fonctions par un ou plusieurs membres d'une cour d'appel ou par le procureur général ou ses substituts près une telle cour et, par connexité, par d'autres magistrats ou non-magistrats, ne peut être comprise comme une dénonciation faite à la Cour et la Cour n'est donc pas compétente pour recevoir cette dénonciation, dès lors qu'il convient de suivre la procédure prévue aux articles 485 et 486 du Code d'instruction criminelle; une dénonciation à la Cour n'est pas possible non plus lorsqu'il n'apparaît pas que les personnes qui se prétendent lésées par le crime aient pris le juge à partie; une dénonciation incidente n'est pas davantage possible lorsque la requête en dessaisissement est irrecevable dès lors qu'une telle dénonciation doit pouvoir avoir une incidence sur la décision rendue en la cause dans laquelle elle est faite (1). (1) WINANTS, A., « Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht », in F. DERUYCK (ed.), *Strafrecht in/uit balans**, die Keure, 2020, 138-141; R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, Malines, 2014, 6e édition, 647-651. En l'espèce, il n'y a pas eu de dénonciation par le ministre de la Justice.

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Magistrats d'une cour d'appel - Crimes commis dans leurs fonctions - Procédure - Dénonciation par le ministre de la Justice - Requête en renvoi d'un tribunal à un autre - Matière répressive - Suspicion légitime - Portée

Een verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere die betrekking heeft op mogelijke wanbedrijven of misdaden gepleegd buiten het ambt door magistraten van een parket-generaal bij een hof van beroep of de zetel van een hof van beroep en bij samenhang door andere magistraten of niet-magistraten, kan niet worden begrepen als een bij het Hof ingediende aangifte en het Hof is dan ook niet bevoegd om deze te ontvangen aangezien de in de artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering bedoelde procedure dient te worden gevolgd; de omstandigheid dat de verzoeker de minister van Justitie en de ambtenaren van het openbaar ministerie die reeds dergelijke aangiften mochten hebben ontvangen als verdachten bestempelt, heeft niet tot gevolg dat aan de in artikelen 481 en 482 Wetboek van Strafvordering bepaalde procedure kan worden voorbijgegaan en een aangifte rechtstreeks bij het Hof kan worden ingediend (1). (1) A. WINANTS, "Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht", in F. DERUYCK (ed.), *Strafrecht in/uit balans**, die Keure, 2020, pp. 138-141; R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, Mechelen, 2014, 6de editie, pp. 647-651. Er was in casu geen aangifte door de minister van justitie.

VOORRANG VAN RECHTSMACHT - Magistraten van een hof van beroep - Misdaden of wanbedrijven gepleegd buiten het ambt - Procedure - Aangifte door de minister van Justitie - Verzoekschrift tot verwijzing van een rechtbank naar een andere - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Draagwijdte

Une requête en renvoi d'un tribunal à un autre relative à des crimes ou des délits potentiellement commis hors de leurs fonctions par des magistrats d'un parquet général près une cour d'appel ou du siège d'une cour d'appel et, par connexité, par d'autres magistrats ou non-magistrats, ne peut être comprise comme une dénonciation faite à la Cour et la Cour n'est donc pas compétente pour recevoir cette dénonciation, dès lors qu'il convient de suivre la procédure prévue aux articles 481 et 482 du Code d'instruction criminelle; la circonstance que le requérant désigne en tant que suspects le ministre de la Justice et les fonctionnaires du ministère public qui auraient déjà pu recevoir de telles dénonciations, n'a pas pour conséquence que la procédure prévue aux articles 481 et 482 du Code d'instruction criminelle puisse être ignorée et qu'une dénonciation puisse être faite directement à la Cour (1). (1) WINANTS, A., « Beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht », in F. DERUYCK (ed.), *Strafrecht in/uit balans**, die Keure, 2020, 138-141; R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Kluwer, Malines, 2014, 6e édition, 647-651. En l'espèce, il n'y a pas eu de dénonciation par le ministre de la Justice.

PRIVILEGE DE JURIDICTION - Magistrats d'une cour d'appel - Crimes ou délits commis hors de leurs fonctions - Procédure - Dénonciation par le ministre de la Justice - Requête en renvoi d'un tribunal à un autre - Matière répressive - Suspicion légitime - Portée

In strafzaken kan overeenkomstig artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering elke belanghebbende partij de verwijzing vorderen van de ene rechtbank naar de andere wegens gewettigde verdenking en daartoe is vereist dat de verzoeker bewijskrachtige en nauwkeurige gegevens aandraagt die, indien zij juist blijken te zijn, gewettigde verdenking kunnen meebrengen over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid, die wordt vermoed, van alle magistraten waaruit het betrokken rechtcollege is samengesteld; de omstandigheid dat een partij zich niet kan vinden in de wijze waarop een magistraat zijn ambt in een welbepaalde zaak of welbepaalde zaken uitoefent of heeft uitgeoefend en daarom tegen die magistraat klachten formuleert, levert als dusdanig geen gewettigde verdenking op in de zin van artikel 542, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (1). (1) De verzoekster had haar verzoekschrift gesteund op de wettige verdenking waarvan sprake in artikel 648, 2°, Gerechtelijk Wetboek, maar dit is niet van toepassing in strafzaken.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Strafzaken - Gewettigde verdenking - Voorwaarden

En matière répressive, toute partie intéressée peut requérir le renvoi d'un tribunal à un autre pour cause de suspicion légitime, cette demande de renvoi devant être fondée sur des faits probants et précis qui, s'ils s'avèrent être exacts, peuvent faire naître, à l'égard de l'ensemble des magistrats composant la juridiction concernée, une suspicion légitime quant à leur indépendance et leur impartialité, lesquelles sont présumées; la circonstance que la manière dont un magistrat exerce ou a exercé ses fonctions dans une ou plusieurs affaires déterminées déplaît à une partie et que celle-ci dépose des plaintes contre ce magistrat pour cette raison, ne constitue pas en soi un motif de suspicion légitime au sens de l'article 542, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle (1). (1) La requérante avait fondé sa demande sur la suspicion légitime visée à l'article 648, 2°, du Code judiciaire, qui n'est pas applicable en matière répressive.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière répressive -
Suspicion légitime - Conditions

P.20.0840.F

19 augustus 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200819.VAC.1](#)

AC nr. ...

De noodwendigheden van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 kunnen niet verantwoorden dat de veroordeelden waaraan de onderbreking wordt toegekend van de tenuitvoerlegging van de straf waarvan zij de voorwaarden dienen na te leven, de verrekening van de duur van die onderbreking op de tenuitvoerlegging van hun straf wordt ontzegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 477.

STRAFUITVOERING - Artikel 6, § 1, KB nr. 3 van 9 april 2020 -
Onderbreking van de tenuitvoerlegging van de straf -
Schorsende werking - Objectieve en redelijke verantwoording
in het licht van het doel en de gevolgen van de maatregel -
Toepassing

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6, §§ 1 en 2 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse
bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen
en maatregelen in het kader van de strijd tegen de
verspreiding van het coronavirus COVID-19

Les nécessités de la lutte contre la propagation de la covid 19 ne sauraient justifier que les condamnés à qui est octroyée l'interruption de l'exécution de la peine dont ils doivent respecter les conditions, soient privés de l'imputation de la durée de cette interruption sur l'exécution de leur peine (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPLICATION DES PEINES - A.R. n° 3 du 9 avril 2020, article 6, §
1er - Interruption de l'exécution de la peine - Effet suspensif -
Justification objective et raisonnable par rapport au but en aux
effets de la mesure - Application

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 6, § 1er et 2 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN -
Wettigheid van besluiten en verordeningen - Artikel 6, § 1, KB
nr. 3 van 9 april 2020 - Onderbreking van de tenuitvoerlegging
van de straf - Schorsende werking - Objectieve en redelijke
verantwoording in het licht van het doel en de gevolgen van de
maatregel - Toepassing

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6, §§ 1 en 2 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse
bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen
en maatregelen in het kader van de strijd tegen de
verspreiding van het coronavirus COVID-19

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - *Légalité des arrêtes et
reglements - A.R. n° 3 du 9 avril 2020, article 6, § 1er - Interruption
de l'exécution de la peine - Effet suspensif - Justification objective
et raisonnable par rapport au but en aux effets de la mesure -
Application*

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 6, § 1er et 2 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

P.20.0844.N

12 augustus 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200812.VAK.4](#)

AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht is niet verplicht om de in
artikel 6, 4° Wet Europees Aanhoudingsbevel
bedoelde weigeringsgrond toe te passen en de
tenuitvoerlegging van het Europees
aanhoudingsbevel te weigeren; het
onderzoeksgerecht kan oordelen dat de
tenuitvoerlegging van de in de uitvaardigende
lidstaat opgelegde straf op het grondgebied van
de uitvoerende lidstaat niet door enig rechtmatig
belang wordt gerechtvaardigd.

*EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Weigeringsgrond artikel 6,
4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Toepassing*

- Art. 6, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees
aanhoudingsbevel

La juridiction d'instruction n'est pas tenue
d'appliquer le motif de refus visé à l'article 6, 4°, de
la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat
d'arrêt européen et de refuser l'exécution d'un tel
mandat d'arrêt; la juridiction d'instruction peut
considérer qu'il n'existe aucun intérêt légitime
justifiant que la peine infligée dans l'État membre
d'émission soit exécutée sur le territoire de l'État
membre d'exécution.

*MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Motif de refus visé à l'article 6, 4°,
de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt
européen - Application*

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt
européen

Wanneer het onderzoeksgerecht van oordeel is dat
er geen ernstige redenen voorhanden zijn om te
denken dat de tenuitvoerlegging van het Europees
aanhoudingsbevel afbreuk zou doen aan de
fundamentele rechten van de betrokken persoon,
verplicht de loutere bewering van de betrokkene
dat er wél sprake zou zijn van dergelijke ernstige
redenen, het onderzoeksgerecht niet om
dienaangaande nader onderzoek te bevelen of
verdere informatie in te winnen; hierdoor wordt de
bewijslast niet op de betrokken persoon gelegd.

*EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Weigeringsgrond artikel 4,
5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Bewijslast*

- Art. 4.5 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees
aanhoudingsbevel

Lorsque la juridiction d'instruction considère qu'il
n'existe pas de raisons sérieuses de penser que
l'exécution du mandat d'arrêt européen porterait
atteinte aux droits fondamentaux de la personne
concernée, la simple allégation de cette dernière
selon laquelle de telles raisons sérieuses existent
bel et bien, n'oblige pas la juridiction d'instruction
à ordonner un examen plus approfondi à ce sujet
ou à recueillir des informations supplémentaires; la
personne concernée n'en est pas pour autant
amenée à devoir supporter la charge de la preuve.

*MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Motif de refus visé à l'article 4, 5°,
de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt
européen - Charge de la preuve*

- Art. 4.5 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt
européen

P.20.0849.N

12 augustus 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200812.VAK.6](#)

AC nr. ...

Geen enkele wets- of verdragsbepaling noch enig algemeen rechtsbeginsel verzet zich ertegen dat niet nader geïdentificeerde politionele informatie in aanmerking wordt genomen als loutere inlichting die toelaat het onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, voor zover niet aannemelijk wordt gemaakt dat zulks op onregelmatige wijze is geschied en voor zover de rechter aan die inlichtingen als zodanig geen wettelijke bewijswaarde toekent; dergelijke politionele informatie waarvan de herkomst niet uit het strafdossier blijkt, kan dan ook een ernstige en objectieve aanwijzing opleveren op grond waarvan politiediensten gerechtigd zijn een voertuig te intercepteren en te doorzoeken.

BEWIJS - Strafzaken - Algemeen - Politionele informatie

Aucune disposition légale ou conventionnelle et aucun principe général du droit ne s'opposent à ce que des informations policières non autrement précisées soient prises en considération à titre de simples renseignements permettant d'orienter l'instruction dans une direction déterminée et de recueillir ensuite des preuves de manière autonome, aussi longtemps qu'aucune irrégularité n'est rendue admissible et pour autant que le juge ne confère aucune valeur probante légale à ces renseignements en tant que tels; de telles informations policières, dont l'origine ne ressort pas du dossier répressif, peuvent dès lors constituer des indices sérieux et objectifs sur la base desquels les services de police sont en droit d'intercepter et de fouiller un véhicule.

PREUVE - Matière répressive - Généralités - Informations policières

P.20.0859.N

19 augustus 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200819.VAK.1](#)

AC nr. ...

Het is het onderzoeksgerecht bij de beoordeling van de voorlopige hechtenis niet toegelaten andere feiten in de plaats te stellen dan deze bedoeld in het bevel tot aanhouding, wat niet er aan in de weg staat dat in voorkomend geval een verkeerde aanduiding van de datum of de misdrijfperiode van de feiten in de akte van aanhangigmaking of het bevel tot aanhouding kan worden verbeterd in zoverre de hierin bedoelde feiten niet worden gewijzigd en de bewijskracht van die akten niet wordt miskend (1). (1) Zie Cass. 22 september 2015, AR P.14.1118.N, AC 2015, nr.541; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F, AC 2010, nr. 92.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Algemeen - Onderzoeksgerecht - Bevel tot aanhouding of akte van aanhangigmaking - Verkeerde datum of misdrijfperiode - Verbetering

- Artt. 23, 3°, en 30, § 3 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

S'il n'est pas permis à la juridiction d'instruction qui statue sur la détention préventive de substituer d'autres faits à ceux visés dans le mandat d'arrêt, rien ne s'oppose à ce qu'elle rectifie, le cas échéant, une indication erronée de la date des faits ou de la période infractionnelle dans l'acte de saisine ou dans le mandat d'arrêt, pour autant que les faits qui y sont visés ne soient pas modifiés et que la foi due à ces actes ne soit pas méconnue (1). (1) Voir Cass. 22 septembre 2015, RG P.14.1118.N, Pas. 2015, n° 541 ; Cass. 10 février 2010, RG P.09.1281.F, Pas. 2010, n° 92.

DETENTION PREVENTIVE - Généralités - Juridiction d'instruction - Mandat d'arrêt ou acte de saisine - Date ou période infractionnelle erronée - Rectification

- Art. 23, 3°, et 30, § 3 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0861.N

17 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.8](#)

AC nr. ...

De verplichting het verzoek van een beklaagde om (probatie-)uitstel individueel te beoordelen, belet niet dat de rechter een dergelijke verzoek uitgaande van meerdere beklaagden met eenzelfde motivering kan verwerpen.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewoon uitstel - Weigering tot verlenen van uitstel - Motiveringsplicht - Meerdere beklaagden - Individualisering

L'obligation d'apprécier individuellement la demande d'un prévenu visant à obtenir un sursis (probatoire) n'empêche pas le juge de rejeter par une même motivation une telle demande formulée par plusieurs prévenus.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis simple - Refus d'accorder le sursis - Obligation de motivation - Pluralité de prévenus - Individualisation

Uit artikel 6 EVRM volgt voor de strafrechter de verplichting om een duidelijk antwoord te geven op middelen die beslissend zijn voor de beoordeling van de zaak, zonder dat van de rechter wordt verwacht dat hij op elk argument van een partij een gedetailleerd antwoord verstrekt; artikel 6 EVRM en artikel 149 Grondwet verplichten de rechter dan ook niet om ingeval een beklaagde schuldig is verklaard aan meerdere telastleggingen de beslissing om daarvoor slechts één straf dan wel meerdere afzonderlijke straffen op te leggen verdergaand te motiveren dan met de vaststelling dat die feiten al dan niet de opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet zijn, behoudens daartoe strekkende conclusie.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eenheid van opzet - Eén straf - Motiveringsplicht

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Eenheid van opzet - Eén straf - Motiveringsplicht

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

De l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales il résulte pour le juge pénal l'obligation de répondre clairement aux moyens qui sont déterminants dans l'appréciation de la cause, sans que le juge soit censé fournir une réponse détaillée à chaque argument d'une partie; l'article 6 de la Convention et l'article 149 de la Constitution n'imposent ainsi pas au juge, lorsqu'un prévenu est déclaré coupable du chef de plusieurs infractions, de motiver la décision d'infliger une seule peine ou plusieurs peines distinctes de manière plus poussée qu'en constatant que ces faits constituent ou non la manifestation successive et continue d'une même intention délictueuse, sauf si des conclusions sont formulées en ce sens.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Unité d'intention - Peine unique - Obligation de motivation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Unité d'intention - Peine unique - Obligation de motivation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

Uit artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiwewet en artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter die weigert (probatie-)uitstel van tenuitvoerlegging toe te staan die beslissing op nauwkeurige wijze met redenen moet omkleden, zij het dat die motivering beknopt mag zijn; de rechter kan aan deze motiveringsplicht ook voldoen door het opleggen van een effectieve straf en het opleggen van de effectieve straf te motiveren overeenkomstig de artikelen 163, tweede lid, 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering; noch uit artikel 149 Grondwet noch uit artikel 6.1. EVRM kan met betrekking tot de afwijzing tot een verzoek om (probatie-)uitstel een verdergaande motiveringsplicht worden afgeleid.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Straftoemeting - Weigering tot het verlenen van (probatie-)uitstel - Motiveringsplicht

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 163, tweede lid, 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straftoemeting - Weigering tot het verlenen van (probatie-)uitstel - Motiveringsplicht

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie
- Artt. 163, tweede lid, 195, tweede lid, en 211 Wetboek van Strafvordering
- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Il résulte de l'article 8, § 1er, alinéa 4, de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation et de l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle que le juge qui refuse le sursis (probatoire) à l'exécution doit motiver cette décision d'une manière qui peut être succincte, mais doit être précise; le juge peut également satisfaire à cette obligation de motivation en imposant une peine effective et en motivant la décision d'infliger la peine effective conformément aux articles 163, alinéa 2, 195, alinéa 2, et 211 du Code d'instruction criminelle; il ne saurait être déduit ni de l'article 149 de la Constitution ni de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales une obligation de motivation plus étendue concernant le rejet d'une demande de sursis (probatoire).

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Taux de la peine - Refus d'accorder le sursis (probatoire) - Obligation de motivation

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
 - Art. 163, al. 2, 195, al. 2, et 211 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
 - Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Taux de la peine - Refus d'accorder le sursis (probatoire) - Obligation de motivation*
- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation
 - Art. 163, al. 2, 195, al. 2, et 211 Code d'Instruction criminelle
 - Art. 149 La Constitution coordonnée 1994
 - Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De rechter oordeelt onaantastbaar of cannabis een samenstelling bevat van delta-9-tetrahydrocannabinol en delta-9-tetrahydrocannabinolic acid groter dan 0,2; hij is daarbij niet gebonden aan enig bijzonder bewijsmiddel zoals een wetenschappelijke analyse van de cannabis die het voorwerp van de vervolging uitmaakt; hij kan zijn oordeel gronden op alle hem regelmatig overgelegde en aan tegenspraak onderworpen gegevens; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond ervan niet kunnen worden verantwoord.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Vonnisgerechten - Verdovende middelen - Cannabis - Vereiste van een THC-gehalte van meer dan 0,2 - Wettigheidscontrole door het Hof

- Artt. 1 en 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Cannabis - Vereiste van een THC-gehalte van meer dan 0,2 - Beoordeling door de feitenrechter - Wettigheidscontrole door het Hof

- Artt. 1 en 2bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

Le juge apprécie souverainement si la somme des concentrations du cannabis en delta-9-tetrahydrocannabinol et en delta-9-tetrahydrocannabinolic acid est supérieure à 0,2; dans ce cadre, il n'est lié par aucun moyen de preuve particulier tel qu'une analyse scientifique du cannabis faisant l'objet des poursuites; il peut fonder son appréciation sur l'ensemble des éléments qui lui ont été régulièrement soumis et qui ont été soumis à la contradiction; la Cour se borne à vérifier si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qui y sont étrangères ou qu'elles ne sauraient justifier.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Juridictions de jugement - Stupéfiants - Cannabis - Exigence que la concentration en THC soit supérieure à 0,2 - Contrôle de légalité de la Cour

- Art. 1er et 2bis L. du 24 février 1921

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Cannabis - Exigence que la concentration en THC soit supérieure à 0,2 - Appréciation par le juge du fond - Contrôle de légalité de la Cour

- Art. 1er et 2bis L. du 24 février 1921

Een openbare weg in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement is iedere weg die toegankelijk is voor het verkeer te land; een weg die enkel openstaat voor het verkeer te land van bepaalde categorieën van personen is geen openbare weg (1); het staat aan de rechter te oordelen of een weg toegankelijk is voor het verkeer te land dan wel enkel openstaat voor bepaalde categorieën van personen. (1) Cass. 16 november 1993, AR nr. 6748, AC 1993, nr. 464; Cass. 16 juni 1987, AR nr. 610, AC 1986-87, nr. 626; Cass. 14 april 1981, AC 1980-81, nr. 471.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 1 - Openbare weg

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

Een parkeerterrein dat voor alle weggebruikers zonder onderscheid toegankelijk is, kan als een openbare weg worden gekwalificeerd; uit het enkele feit dat een parkeerterrein is afgebakend en slechts tegen betaling toegankelijk is, volgt niet dat het geen openbare weg is in de zin van artikel 1, eerste lid, Wegverkeersreglement, voor zover vaststaat dat het terrein toegankelijk is voor alle weggebruikers zonder onderscheid (1); het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (2). (1) Zie Cass. 18 februari 1982, AC 1981-82, nr. 365. (2) Het openbaar ministerie adviseerde cassatie met verwijzing gezien volgens het openbaar ministerie uit de motivering van het bestreden vonnis zou kunnen afgeleid worden dat het begrip openbare weg miskend werd.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Wegverkeer - Controle door het Hof

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 -

Une voie publique au sens de l'article 1er, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique est toute voie accessible à la circulation à terre; une voie qui n'est ouverte qu'à la circulation à terre de certaines catégories de personnes n'est pas une voie publique (1) ; il appartient au juge d'apprécier si une voie est accessible à la circulation à terre ou n'est ouverte qu'à certaines catégories de personnes. (1) Cass. 16 novembre 1993, RG 6748, Pas. 1993, n° 464 ; Cass. 16 juin 1987, RG 610, Pas. 1987, n° 626 ; Cass. 14 avril 1981, RG 6497, (Pas. 1981, I, 917).

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 1er - Voie publique

- Art. 1er, al. 1er A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

Un terrain de parking qui est accessible à tous les usagers de la route sans distinction peut être qualifié de voie publique; il ne résulte pas du simple fait qu'un terrain de parking est délimité et n'est accessible que moyennant paiement, qu'il ne s'agit pas d'une voie publique au sens de l'article 1er, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique, pour autant qu'il soit établi que le terrain est accessible à tous les usagers de la route sans distinction (1) ; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier (2). (1) Voir Cass. 18 février 1982, RG 6501, (Pas. 1982, I, p. 759). (2) Le ministère public a préconisé la cassation avec renvoi dès lors que, selon lui, il ne pouvait être déduit de la motivation du jugement attaqué que la notion de voie publique avait été méconnue.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Roulage - Contrôle par la Cour

- Art. 1er, al. 1er A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions

Art. 1 - Parking toegankelijk voor alle weggebruikers -
Openbare weg

- Art. 1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende
algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het
gebruik van de openbare weg

*réglementaires - Article 1er - Parking accessible à tous les usagers
de la route - Voie publique*

- Art. 1er, al. 1er A.R. du 1er décembre 1975 portant
règlement général sur la police de la circulation routière et de
l'usage de la voie publique

P.20.0869.N

27 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.7](#)

AC nr. ...

De verplichting tot het slagen in een theoretisch en praktisch examen en het medisch en psychologisch onderzoek, waarvan de strafrechter het herstel van het recht tot sturen afhankelijk moet maken op grond van artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet, is een veiligheidsmaatregel; bijgevolg moet de strafrechter die veiligheidsmaatregel opleggen overeenkomstig de vereisten die van kracht zijn op het moment van zijn uitspraak (1). (1) Cass. 10 januari 2018, AR P.17.0827.F, AC 2018, nr. 22; Cass 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286.

*WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Wetswijziging -
Veiligheidsmaatregel*

- Art. 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het
wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart
1968

L'obligation de réussir les examens théorique et pratique ainsi que l'examen médical et l'examen psychologique, à laquelle le juge pénal doit subordonner la réintégration dans le droit de conduire en vertu de l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière, est une mesure de sûreté; par conséquent, le juge pénal doit imposer cette mesure de sûreté en respectant les conditions qui sont en vigueur au moment où il rend sa décision (1). (1) Cass. 10 janvier 2018, RG P.17.0827.F, Pas. 2018, n° 22 ; Cass 27 avril 2016, RG P.15.1468.F, Pas. 2016, n° 286.

*ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière -
Dispositions légales - Article 38 - Modification législative - Mesure
de sûreté*

- Art. 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation
routière, coordonnée par Arrêté Royal du 16 mars 1968

Het verbod voor de rechter om aan de beklaagde een zwaardere straf op te leggen dan deze ten tijde van het begaan van het strafbare feit van toepassing was, geldt enkel voor eigenlijke straffen; veiligheidsmaatregelen zijn daarentegen vanaf hun inwerkingtreding van toepassing op bestaande rechtstoestanden (1)(2). (1) Cass. 10 januari 2018, AR P.17.0827.F, AC 2018, nr. 22; Cass 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286. (2) Het openbaar ministerie adviseerde cassatie met verwijzing, in zoverre een rijverbod werd uitgesproken; in zijn tweede middel voerde eiser een schending aan van artikel 38, § 6, eerste lid Wegverkeerswet; overeenkomstig de rechtspraak van het Hof (Cass. 26 mei 2020, AR P.20.0323.N) kon de beklaagde in onderhavig geval slechts aan de in artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde strafverzwaring worden onderworpen wanneer hij voor de nieuwe overtreding wordt veroordeeld binnen de periode van 3 jaar na het vorig veroordelend vonnis dat in kracht van gewijsde is gegaan, hetgeen niet het geval was; de aangehaalde rechtspraak is evenwel niet van toepassing op veiligheidsmaatregelen; de memorie van eiser doelde in hoofdzaak op de opgelegde proeven (veiligheidsmaatregel), maar vermeldde ook dat de strafverzwarende omstandigheid een invloed heeft op de strafmaat van het rijverbod zelf; de memorie en het bestreden vonnis lieten volgens het openbaar ministerie 2 lezingen toe en in een gunstige lezing zou dit leiden tot cassatie.

L'interdiction faite au juge d'infliger au prévenu une peine plus lourde que celle qui était en vigueur au moment de la commission de l'infraction ne s'applique qu'aux peines proprement dites; les mesures de sûreté, en revanche, s'appliquent dès leur entrée en vigueur aux situations juridiques existantes (1) (2). (1) Cass. 10 janvier 2018, RG P.17.0827.F, Pas. 2018, n° 22 ; Cass 27 avril 2016, RG P.15.1468.F, Pas. 2016, n° 286. (2) Le ministère public a rendu un avis favorable à la cassation avec renvoi, dans la mesure où une déchéance du droit de conduire a été prononcée ; dans son deuxième moyen, le demandeur a invoqué une violation de l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière ; conformément à la jurisprudence de la Cour (Cass. 26 mai 2020, RG P.20.0323.N), le prévenu ne pouvait, en l'espèce, être soumis à l'aggravation de peine prévue à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968 que si une condamnation du chef d'une nouvelle infraction avait été prononcée dans un délai de trois ans à compter du précédent jugement de condamnation, coulé en force de chose jugée, ce qui n'était pas le cas ; or, la jurisprudence citée ne s'applique pas aux mesures de sûreté ; le mémoire du demandeur faisait essentiellement référence aux épreuves imposées (mesure de sécurité), mais mentionnait également que la circonstance aggravante de la peine a une incidence sur le taux de la déchéance du droit de conduire en elle-même ; selon le ministère public, le mémoire et le jugement attaqué étaient susceptibles de deux interprétations différentes et une interprétation favorable devait entraîner la cassation.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Retroactieve werking mildere strafwet - Niet voor veiligheidsmaatregelen

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application rétroactive de la loi pénale plus clémente - Pas d'application aux peines de sûreté

De onderzoeks- en vonnisgerichten kunnen slechts beslissen tot internering indien cumulatief aan de voorwaarden bepaald in artikel 9 Interneringswet is voldaan en die voorwaarden om te interneren zijn niet verschillend naargelang het onderzoeksgerecht dan wel het vonnisgerecht oordeelt (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

*BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering -
Vonnisgerecht - Voorwaarden*

- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Internering - Voorwaarden

- Art. 9 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Les juridictions d'instruction et de jugement ne peuvent décider de l'internement que lorsque les conditions cumulées prévues à l'article 9 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement sont remplies et ces conditions pour ordonner l'internement ne diffèrent pas selon que la décision est rendue par la juridiction d'instruction ou de jugement (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN et E. SCHIPAANBOORD, « Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? » Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619 ; T. VANDER BEKEN, « De nieuwe interneringswetgeving », dans P. TRAEST, A. VERHAGE et G VERMEULEN (éd.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Malines, Wolters Kluwer, 2017.

*DEFENSE SOCIALE - Internement - Juridiction de jugement -
Conditions*

- Art. 9 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Internement - Conditions

- Art. 9 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Uit de bepaling van artikel 5.1.e) EVRM volgt dat de vrijheidsberoving van een geesteszieke slechts gerechtvaardigd is indien blijkt dat andere minder ernstige maatregelen in overweging zijn genomen en ontoereikend zijn bevonden om het individueel of publiek belang te beschermen maar deze verdragsbepaling verhindert niet dat het onderzoeksgerecht beslist tot de internering indien aan de wettelijk bepaalde voorwaarden is voldaan en het vervolgens aan de kamer voor bescherming van de maatschappij staat om te bepalen op welke wijze de veiligheidsmaatregel concreet zal worden uitgevoerd en in het bijzonder of vrijheidsberoving daarbij noodzakelijk is; uit de verdragsbepaling volgt geenszins dat de interneringsbeslissing zou voorbehouden zijn aan een rechtscollège dat ook straffen met probatie-uitstel of een autonome probatiestraf kan opleggen (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Il résulte de l'article 5, § 1er, e, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que la privation de liberté d'un aliéné n'est justifiée que s'il appert que d'autres mesures moins contraignantes ont été prises en considération et n'ont pas été estimées suffisantes pour protéger l'intérêt individuel ou public, mais cette disposition conventionnelle n'empêche pas la juridiction d'instruction de décider de l'internement si les conditions légalement prévues sont observées et il appartient ensuite à la chambre de protection sociale de déterminer de quelle manière la mesure de sûreté sera exécutée concrètement et, en particulier, si la privation de liberté est en outre nécessaire ; il ne résulte nullement de la disposition conventionnelle que la décision d'internement serait réservée à une juridiction qui peut également prononcer des peines avec sursis probatoire ou une peine de probation autonome (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN et E. SCHIPAANBOORD, « Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? » Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619 ; T. VANDER BEKEN, « De nieuwe interneringswetgeving », dans P. TRAEEST, A. VERHAGE et G VERMEULEN (éd.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Malines, Wolters Kluwer, 2017.

*BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ -
Uitvoeringsmodaliteiten internering - Vrijheidsberoving -
Draagwijdte*

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

*ONDERZOEKSGERECHTEN - Internering - Vrijheidsberoving -
Voorwaarden - Draagwijdte*

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

*RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art.
5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Vrijheidsberoving van een
geesteszieke - Voorwaarden - Draagwijdte*

- Art. 5.1.e Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

*DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement -
Privation de liberté - Portée*

- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

*JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Internement - Privation de
liberté - Conditions - Portée*

- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

*DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 -
Article 5, § 1er, e - Privation de liberté d'un aliéné - Conditions -
Portée*

- Art. 5, § 1er, e Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Volgens artikel 10 Interneringswet kan ingeval van internering, indien de geïnterneerde niet of niet meer aangehouden is, het onderzoeks- of vonnisgerecht de onmiddellijke opsluiting van de betrokkene bevelen indien te vrezen is dat hij zich aan de uitvoering van de veiligheidsmaatregel zou trachten te onttrekken of indien te vrezen is dat hij een ernstig en onmiddellijk gevaar voor de fysieke of psychische integriteit van derden of voor hemzelf zou vormen en die beslissing moet nader aangeven welke omstandigheden die vrees wettigen; eens de door het onderzoeks- of vonnisgerecht genomen beslissing tot internering definitief is, beslist de kamer voor bescherming van de maatschappij als gespecialiseerd en multidisciplinair rechtscollege volgens de in de Interneringswet bepaalde procedures op korte termijn en vervolgens periodiek over de wijze van tenuitvoerlegging van de interneringsbeslissing en zij kan beslissen tot plaatsing van de geïnterneerde, in voorkomend geval gepaard gaande met uitgaansvergunningen, verlof of beperkte detentie, tot de toekenning van elektronisch toezicht, tot de toekenning van invrijheidstelling op proef, tot de toekenning van een vervroegde invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering en tot de definitieve invrijheidstelling, mits daartoe voldaan is aan de wettelijk bepaalde voorwaarden, zodat een interneringsbeslissing zelf niet noodzakelijk een vrijheidsberoving van een geïnterneerde impliceert (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN EN E. SCHIPAANBOORD, Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering? Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619; T. VANDER BEKEN, De nieuwe interneringswetgeving', in P. TRAEEST, A. VERHAGE EN G VERMEULEN (eds.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Mechelen, Wolters Kluwer, 2017.

Selon l'article 10 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement, lorsque la juridiction d'instruction ou de jugement interne l'intéressé, alors qu'il n'est pas ou plus en détention, elle peut ordonner son incarcération immédiate s'il est à craindre qu'il tente de se soustraire à l'exécution de la mesure de sûreté ou s'il est à craindre qu'il représente un danger sérieux et immédiat pour l'intégrité physique ou psychique de tiers ou pour lui-même et cette décision doit préciser les circonstances qui justifient cette crainte ; dès que la décision d'internement prise par la juridiction d'instruction ou de jugement est définitive, la chambre de protection sociale, en tant que juridiction spécialisée et multidisciplinaire, se prononce à bref délai et ensuite périodiquement sur le mode d'exécution de la décision d'internement, selon les procédures prévues par la loi du 5 mai 2014, et elle chambre peut décider soit du placement de l'interné, le cas échéant assorti de l'octroi de permissions de sortie, d'un congé ou d'une détention limitée, soit de l'octroi d'une surveillance électronique, soit de l'octroi d'une libération à l'essai, soit de l'octroi d'une libération anticipée en vue de l'éloignement du territoire ou en vue de la remise et soit d'une libération définitive, sous réserve qu'il soit satisfait aux conditions légalement prévues, de sorte qu'une décision d'internement n'implique pas nécessairement en soi une privation de liberté d'un interné (1). (1) H. HEIMANS, T. VANDER BEKEN et E. SCHIPAANBOORD, « Eindelijk een echte nieuwe en goede wet op de internering ? » Deel I: De gerechtelijke fase, RW 2014-2015, 1043-1064, Deel II: De uitvoeringsfase, RW 2015-2016, 42-62, Deel III: De reparatie, RW 2016-2017, 603-619 ; T. VANDER BEKEN, « De nieuwe interneringswetgeving », dans P. TRAEEST, A. VERHAGE et G VERMEULEN (éd.), Strafrecht en strafprocesrecht: doel of middel in een veranderende samenleving, Malines, Wolters Kluwer, 2017.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering -
Vrijheidsberoving van de geïnterneerde - Voorwaarden -
Draagwijdte

- Art. 10 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor
bescherming van de maatschappij - Internering -
Tenuitvoerlegging - Modaliteiten - Draagwijdte

- Art. 10 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

DEFENSE SOCIALE - Internement - Privation de liberté de l'interné -
Conditions - Portée

- Art. 10 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Internement -
Exécution - Modalités - Portée

- Art. 10 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.20.0884.N

17 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.4](#)

AC nr. ...

Het beginsel van de scheiding der machten houdt in dat de rechterlijke macht niet gebonden is door de uitlegging die de Belgische regering van het EVRM geeft, noch door een verklaring van de Belgische regering dat een rechter het EVRM zou hebben geschonden; de beslissing van het Europees Hof waarbij het Hof zich beperkt tot het verlenen van akte van de verklaring van de Belgische regering en tot schrapping van het verzoekschrift van de rol heeft geen gezag van gewijsde met betrekking tot de door verzoekers aangevoerde miskennis van de berechting van de herstellvordering binnen een redelijke termijn (1). (1) Zie concl. OM.

HEROPENING VAN DE RECHTSPLEGING - Europees Hof voor
de Rechten van de Mens - Erkenning door de Belgische Staat
van een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak -
Gezag van uitgelegde zaak

- Art. 37 Verdrag tot bescherming van de rechten van de
mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4
november 1950, te Rome

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens
en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november
1950, te Rome

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

MACHTEN - Scheiding der machten - Europees Hof voor de
Rechten van de Mens - Erkenning door de Belgische Staat van
een schending van het Verdrag - Doorhaling van de zaak -
Gezag van uitgelegde zaak

- Art. 37 Verdrag tot bescherming van de rechten van de
mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4
november 1950, te Rome

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens
en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november
1950, te Rome

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens -
Allerlei - Artikel 37 - Europees Hof voor de Rechten van de
Mens - Erkenning door de Belgische Staat van een schending

Le principe de la séparation des pouvoirs implique que le pouvoir judiciaire n'est pas lié par l'interprétation que le gouvernement belge fait de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni par une déclaration du gouvernement belge selon laquelle un juge aurait violé cette Convention; la décision par laquelle la Cour européenne des droits de l'Homme se borne à acter la déclaration du gouvernement belge et à rayer la requête du rôle n'a pas autorité de la chose jugée en ce qui concerne la méconnaissance du délai raisonnable, dans le traitement de l'action en réparation invoquée par les demandeurs (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REOUVERTURE DE LA PROCEDURE - Cour européenne des Droits
de l'Homme - Reconnaissance par l'État belge d'une violation de la
Convention - Radiation de la cause - Autorité de la chose
interprétée

- Art. 37 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et
des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre
1950

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et
des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre
1950

- Art. 442bis Code d'Instruction criminelle

POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Cour européenne des Droits
de l'Homme - Reconnaissance par l'État belge d'une violation de la
Convention - Radiation de la cause - Autorité de la chose
interprétée

- Art. 37 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et
des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre
1950

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et
des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre
1950

- Art. 442bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Article 37 - Cour
européenne des Droits de l'Homme - Reconnaissance par l'État

van het Verdrag - Doorhaling van de zaak

- Art. 37 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

belge d'une violation de la Convention - Radiation de la cause

- Art. 37 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 442bis Code d'Instruction criminelle

P.20.0897.F

2 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200902.2F.14](#)

AC nr. ...

VKragtens de artikelen 5.4 en 13 EVRM heeft eenieder die door arrestatie of gevangenhouding van zijn vrijheid is beroofd, het recht voorziening te vragen bij de rechter opdat deze op korte termijn beslist over de wettigheid van zijn gevangenhouding; wanneer de eiser het verzet bij de correctionele gerechten aanhangig maakt dat volgens hem regelmatig, binnen de buitengewone verzettermijn, is gedaan tegen het vonnis dat het hem toegekende probatieuiststel herroept, het hof van beroep zijn rechtsmiddel onderzoekt en de eiser, indien zijn verzet ontvankelijk wordt verklaard, wordt vrijgelaten, beschikt hij dus over een daadwerkelijk rechtsmiddel in de zin van de voormelde verdragsbepalingen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 481.

En vertu des articles 5.4 et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, toute personne privée de sa liberté par arrestation ou détention a le droit d'introduire un recours devant un tribunal, afin qu'il statue à bref délai sur la légalité de sa détention; lorsque le demandeur a saisi les juridictions correctionnelles de l'opposition qu'il soutient avoir régulièrement formée durant le délai extraordinaire d'opposition contre le jugement révoquant le sursis probatoire qui lui avait été octroyé et que la cour d'appel instruit son recours et qu'au cas où l'opposition du demandeur serait déclarée recevable, celui-ci serait libéré, celui-ci bénéficie donc d'un recours effectif au sens des dispositions conventionnelles précitées (1). (1) Voir les concl. du MP.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuiststel - Herroeping - Bij verstek uitgesproken herroeping - Verzet binnen de verzettermijn - Daadwerkelijk rechtsmiddel om de wettigheid van zijn gevangenhouding tijdens het onderzoek van het verzet te doen toetsen

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Van zijn vrijheid beroofde persoon - Voorziening bij een rechter - Veroordeelde wiens probatieuiststel werd herroepen bij verstek - Verzet binnen de verzettermijn - Daadwerkelijk rechtsmiddel om de wettigheid van zijn gevangenhouding tijdens het onderzoek van het verzet te doen toetsen

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Van zijn vrijheid beroofde persoon - Voorziening bij een rechter - Veroordeelde wiens probatieuiststel werd herroepen bij verstek - Verzet binnen de verzettermijn -

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Révocation - Révocation prononcée par défaut - Opposition dans le délai extraordinaire - Recours effectif pour faire contrôler la légalité de la détention durant l'examen de l'opposition

- Art. 5, § 4, et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Personne privée de liberté - Recours devant un tribunal - Condamné dont le sursis probatoire a été révoqué par défaut - Opposition dans le délai extraordinaire - Recours effectif pour faire contrôler la légalité de la détention durant l'examen de l'opposition

- Art. 5, § 4, et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Personne privée de liberté - Recours devant un tribunal - Condamné dont le sursis probatoire a été révoqué par défaut -

Daadwerkelijk rechtsmiddel om de wettigheid van zijn gevangenhouding tijdens het onderzoek van het verzet te doen toetsen

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Artikel 6 EVRM houdt geen verband met het onderzoek van het redelijk karakter van de duur van de gevangenhouding van een persoon, dat geregeld wordt door artikel 5 van dat verdrag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 481.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsgebied - Onderzoek van de redelijke duur van de gevangenhouding van een persoon

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Toepassingsgebied - Onderzoek van de redelijke duur van de gevangenhouding van een persoon

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Op grond van de chronologie van de verzetprocedure kunnen de appelrechters die kennismaken van een verzoek tot invrijheidstelling, naar recht beslissen dat, bij gebrek aan een wettelijke regeling die in de mogelijkheid voorziet om in deze fase een verzoek tot invrijheidstelling in te dienen, er geen grond bestaat om, in het kader van een niet bij wet bepaald rechtsmiddel, over de regelmatigheid van de gevangenhouding van de eiser uitspraak te doen buiten het kader van de procedure van hoger beroep tegen het vonnis dat het verzet van de eiser onontvankelijk had verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 481.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Probatieuitstel - Herroeping - Bij verstek uitgesproken herroeping - Verzet binnen de verzettermijn - Verzoek tot invrijheidstelling ingediend tijdens de verzetprocedure - Niet bij wet bepaald rechtsmiddel

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

Opposition dans le délai extraordinaire - Recours effectif pour faire contrôler la légalité de la détention durant l'examen de l'opposition

- Art. 5, § 4, et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

L'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales est étranger à l'examen du caractère raisonnable de la durée de la détention d'une personne, laquelle est régie par l'article 5 de celle-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Champ d'application - Contrôle du caractère raisonnable de la durée de détention d'une personne

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Champ d'application - Contrôle du caractère raisonnable de la durée de détention d'une personne

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Sur le fondement de la chronologie de la procédure d'opposition, les juges d'appel saisi d'une requête de mise en liberté peuvent légalement considérer qu'en l'absence de dispositif légal prévoyant la possibilité de l'introduction d'une requête de mise en liberté à ce stade, il n'y a pas lieu de statuer, dans le cadre d'un recours non prévu par la loi, sur la régularité de la détention du demandeur en dehors de la procédure d'appel contre le jugement déclarant l'opposition du demandeur irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Sursis probatoire - Révocation - Révocation prononcée par défaut - Opposition dans le délai extraordinaire - Requête de mise en liberté introduite durant la procédure d'opposition - Recours non prévu par la loi

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Van zijn vrijheid beroofde persoon - Voorziening bij een rechter - Veroordeelde wiens probatieuitstel werd herroepen bij verstek - Verzet binnen de verzettermijn - Verzoek tot invrijheidstelling ingediend tijdens de verzetprocedure - Niet bij wet bepaald rechtsmiddel

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 14 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 14 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Personne privée de liberté - Recours devant un tribunal - Condamné dont le sursis probatoire a été révoqué par défaut - Opposition dans le délai extraordinaire - Requête de mise en liberté introduite durant la procédure d'opposition - Recours non prévu par la loi

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

P.20.0904.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.32](#)

AC nr. ...

Hoewel het proces-verbaal van voorafgaande ondervraging van een inverdenkinggestelde in de regel wordt ondertekend door de onderzoeksrechter en de griffier en die ondertekening authenticiteit verleent aan het feit dat de inverdenkinggestelde werd ondervraagd en hij daarbij de vermelde verklaringen heeft afgelegd, leidt de afwezigheid van ondertekening door de onderzoeksrechter niet tot de nietigheid van die voorafgaande ondervraging en het op grond daarvan uitgevaardigde bevel tot aanhouding en is dit bevel tot aanhouding regelmatig indien het onderzoeksgerecht op basis van de stukken van de rechtspleging vaststelt dat de onderzoeksrechter de inverdenkinggestelde wel degelijk voorafgaandelijk heeft ondervraagd overeenkomstig artikel 16, § 2, Voorlopige Hechteniswet.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Ondervraging van de inverdenkinggestelde door de onderzoeksrechter - Ondertekening van het proces-verbaal van voorafgaande ondervraging - Draagwijdte

Bien que le procès-verbal de l'interrogatoire préalable d'un inculpé soit, en règle, signé par le juge d'instruction et le greffier et que cette signature confère l'authenticité au fait que l'inculpé a été interrogé et a été auteur des déclarations qui y figurent, l'absence de signature du juge d'instruction n'entraîne pas la nullité de cet interrogatoire préalable ni du mandat d'arrêt délivré sur la base de celui-ci et ce mandat d'arrêt est régulier lorsque la juridiction d'instruction constate, sur la base des pièces de la procédure, que le juge d'instruction a effectivement interrogé l'inculpé au préalable, conformément à l'article 16, § 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Interrogatoire de l'inculpé par le juge d'instruction - Signature du procès-verbal de l'interrogatoire préalable - Portée

P.20.0906.N

8 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.33](#)

AC nr. ...

Het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat bij de vaststelling van het recidivegevaar oordeelt dat de beklaagde, die de feiten betwist, geen probleeminzicht blijkt te hebben, dat hij slechts vrijblijvende stappen lijkt te hebben genomen om zijn agressieprobleem aan te pakken en dat er op die manier geen enkele garantie is dat hij bij vrijlating niet opnieuw zal hervallen in agressief, asociaal en weerspannig gedrag bij contacten met de politie of andere gezagsdragers, miskent het vermoeden van onschuld (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1221.F, AC 2019, nr. 664.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Recht op een eerlijk proces - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Vaststelling van het recidivegevaar - Vermoeden van onschuld

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Motivering - Vaststelling van het recidivegevaar - Vermoeden van onschuld

Un arrêt de la chambre des mises en accusation méconnaît la présomption d'innocence lorsque, pour constater l'existence d'un risque de récidive, il énonce que le prévenu, qui conteste les faits, semble n'avoir aucune conscience du problème, qu'il a uniquement entrepris des démarches n'impliquant aucun engagement de sa part pour résoudre son problème d'agressivité et qu'il n'existe donc aucune garantie que, s'il est libéré, il ne fera pas montre à nouveau d'une attitude agressive, antisociale et rebelle au contact de la police ou d'autres autorités (1). (1) Cass. 11 décembre 2019, RG P.19.1221.F, Pas. 2019, n° 664.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Droit à un procès équitable - Détention préventive - Maintien - Motivation - Constatation de l'existence d'un risque de récidive - Présomption d'innocence

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Motivation - Constatation de l'existence d'un risque de récidive - Présomption d'innocence

P.20.0908.F

16 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.16](#)

AC nr. ...

Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen expliciete termijn bepaalt binnen dewelke de wraking moet worden voorgedragen op grond van een reden die in de loop van de rechtspleging is ontstaan, blijkt zowel uit de bewoordingen en de geest van die bepaling als uit de precieze termijnen die gelden voor de wrakingsprocedure en de schorsing van alle vonnissen en verrichtingen die deze met zich brengt, dat wanneer de reden van de wraking zich ter rechtszitting voordoet, de wraking onmiddellijk na de rechtszitting waarin ze is ontstaan, moet worden opgeworpen (1). (1) Cass. 22 maart 2016, AR P.16.0365.N, AC 2016, nr. 207; Cass. 29 september 2015, AR P.15.0881.N, AC 2015, nr. 563.

WRAKING - Strafzaken - Verzoek tot wraking - Termijn - Wrakingsgrond die zich ter rechtszitting voordoet - Art. 833 Gerechtelijk Wetboek

Bien que l'article 833 du Code judiciaire ne prescrit pas de délai exprès dans lequel doit être proposée la récusation fondée sur une cause survenue en cours de procédure, il ressort tant des termes et de l'esprit de cette disposition que des délais précis qui régissent la procédure en récusation et de la suspension qu'elle entraîne de tous jugements et opérations, que lorsque la cause de récusation survient à l'audience, la récusation doit être soulevée immédiatement après l'audience au cours de laquelle cette cause est survenue (1). (1) Cass. 22 mars 2016, RG P.16.0365.N, Pas. 2016, n° 207 ; Cass. 29 septembre 2015, RG P.15.0881.N, Pas. 2015, n° 563.

RECUSATION - Matière répressive - Proposition de récusation - Délai - Cause de récusation survenue à l'audience - Art. 833 Code judiciaire

P.20.0909.F

30 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.12](#)

AC nr. ...

Artikel 67 Wet Strafvuivering bepaalt, onder de titel "De herziening", dat de rechtbank, indien ze meent de voorwaardelijke invrijheidstelling, gelet op het evenredigheidsbeginsel en het subsidiariteitsbeginsel, niet te moeten herroepen, de opgelegde voorwaarden kan verscherpen, bijkomende voorwaarden kan opleggen of een andere strafuitvoeringsmodaliteit kan toekennen; hieruit volgt dat wanneer de veroordeelde in het kader van een procedure tot herziening van een voorwaardelijke invrijheidstelling in ondergeschikte orde de herziening van die modaliteit in de vorm van een elektronisch toezicht vraagt, de rechtbank zich moet uitspreken over de verdiensten van de herziening die als alternatieve maatregel werd gevraagd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 596.

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Vordering tot herroeping - Strafvuiveringsrechtbank - Veroordeelde die in ondergeschikte orde de herziening in de vorm van een elektronisch toezicht vraagt

- Art. 67 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Vordering tot herroeping - Veroordeelde die in ondergeschikte orde de herziening in de vorm van een elektronisch toezicht vraagt

- Art. 67 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

L'article 67 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté prévoit, sous l'intitulé « Révision », que si le tribunal n'estime pas devoir révoquer la libération conditionnelle, compte tenu des principes de proportionnalité et de subsidiarité, il peut renforcer les conditions imposées, en ajouter ou octroyer une autre modalité d'exécution de la peine; il en résulte que lorsque, dans le cadre d'une procédure en révocation d'une libération conditionnelle, le condamné sollicite, à titre subsidiaire, la révision de cette modalité dans le sens d'une surveillance électronique, le tribunal est tenu de se prononcer sur les mérites de la révision sollicitée à titre d'alternative (1). (1) Voir les concl. du MP.

LIBERATION CONDITIONNELLE - Demande de révocation - Tribunal de l'application des peines - Condamné sollicitant à titre subsidiaire la révision dans le sens d'une surveillance électronique

- Art. 67 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Libération conditionnelle - Demande de révocation - Condamné sollicitant à titre subsidiaire la révision dans le sens d'une surveillance électronique

- Art. 67 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

De strafuitvoeringsrechtbank kan een ontvankelijk verzoek tot het verkrijgen van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering slechts afwijzen indien zij vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan waaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden en die betrekking hebben op minstens één van de gronden vermeld in artikel 47, §2 Wet Strafvordering, namelijk 1) het risico op het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, 2) het risico dat de veroordeelde de slachtoffers zou lastig vallen of 3) de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden, rekening houdend met zijn vermogenssituatie zoals die door zijn toedoen is gewijzigd sinds het plegen van de feiten waarvoor hij is veroordeeld; de afwijzing van een verzoek tot het verkrijgen van deze strafuitvoeringsmodaliteit is enkel regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan die betrekking hebben op één of meerdere van vermelde gronden en zij de van toepassing zijnde gronden ook uitdrukkelijk vermeldt (1). (1) Cass. 9 januari 2018, AR P.17.1283.N, AC 2018, nr. 18; Cass. 26 augustus 2008, AR P.08.1251.N, AC 2008, nr. 435, RABG 2009, 10 noot Y. VAN DEN BERGE.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafvonden (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Modaliteit van strafuitvoering - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Opleggen van bijzondere voorwaarden - Motiveringsplicht

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafvordering - Modaliteit van strafuitvoering - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Opleggen van bijzondere voorwaarden - Motiveringsplicht

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Le tribunal de l'application des peines ne peut rejeter une demande recevable visant à obtenir la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise que s'il constate qu'il existe des contre-indications auxquelles la fixation de conditions particulières ne peut répondre et portant sur au moins l'un des motifs mentionnés à l'article 47, § 2, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées, à savoir 1) le risque de perpétration de nouvelles infractions graves, 2) le risque que le condamné importune les victimes ou 3) les efforts fournis par le condamné pour indemniser les parties civiles, compte tenu de sa situation patrimoniale telle qu'elle a évolué par son fait depuis la perpétration des faits pour lesquels il a été condamné; le rejet d'une demande visant à obtenir cette modalité d'exécution de la peine n'est régulièrement motivée que lorsque le tribunal de l'application des peines constate clairement qu'il existe des contre-indications qui portent sur un ou plusieurs des motifs précités et qu'il mentionne en outre expressément les motifs qui sont d'application (1). (1) Cass. 9 janvier 2018, RG P.17.1283.N, Pas. 2018, n° 18 ; Cass. 26 août 2008, RG P.08.1251.N, Pas. 2008, n° 435, R.A.B.G. 2009, 10 et note Y. VAN DEN BERG.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire - Contre-indications - Imposition de conditions particulières - Devoir de motivation

- Art. 47, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire - Contre-indications - Imposition de conditions particulières - Devoir de motivation

- Art. 47, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

VREEMDELINGEN - Strafvueroeringsrechtbank - Modaliteit van strafuitvoering - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied - Tegenaanwijzingen - Opleggen van bijzondere voorwaarden - Motiveringsplicht

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

ETRANGERS - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire - Contre-indications - Imposition de conditions particulières - Devoir de motivation

- Art. 47, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.0920.F

16 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200916.2F.18](#)

AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat het Spaanse recht, bij het verhoor van de benadeelde persoon, niet voorziet in de mededeling van de rechten bepaald in het Wetboek van Strafvordering, kan niet worden afgeleid dat dit verhoor, op zich, als onregelmatig moet worden beschouwd.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Verhoor van de benadeelde persoon - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - Draagwijdte - In Spanje afgenomen verhoor - Regelmatigheid

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Ernstige aanwijzingen van schuld - Verhoor van de benadeelde persoon - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - Draagwijdte - In Spanje afgenomen verhoor - Regelmatigheid

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - Verhoor van de benadeelde persoon - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - In Spanje afgenomen verhoor - Regelmatigheid

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

De la circonstance que le droit espagnol ne prévoit pas, pour l'audition de la personne lésée, la communication des mêmes droits que ceux prévus par le Code d'instruction criminelle, il ne se déduit pas que cette audition doive, en soi, être considérée comme irrégulière.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Audition de la personne lésée - Code d'instruction criminelle, article 47bis, § 1er - Obligation de communiquer à la personne interrogée différents droits - Portée - Audition réalisée en Espagne - Régularité

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Indices sérieux de culpabilité - Audition de la personne lésée - Code d'instruction criminelle, article 47bis, § 1er - Obligation de communiquer à la personne interrogée différents droits - Portée - Audition réalisée en Espagne - Régularité

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Obligation de communiquer à la personne interrogée différents droits - Audition de la personne lésée - Code d'instruction criminelle, article 47bis, § 1er - Portée - Audition réalisée en Espagne - Régularité

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering somt de rechten op die moeten worden meegedeeld aan elke persoon die in België wordt ondervraagd en aan wie geen misdrijf ten laste wordt gelegd; noch deze bepaling, noch enig andere bepaling verplicht het Belgische gerecht ertoe om het verhoor, dat in het buitenland door een buitenlandse gerechtelijke of politionele autoriteit werd afgenomen, van een persoon die werd verhoord als klager buiten de door de voornoemde wettelijke bepaling opgesomde vormen, als niet-bestaand te beschouwen.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Verhoor van een klager - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - In het buitenland afgenomen verhoor

- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering
- BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Verhoor van een klager - Artikel 47bis, § 1, Wetboek van Strafvordering - Toepassingsgebied - Verplichting tot mededeling van verschillende rechten aan de ondervraagde persoon - In het buitenland afgenomen verhoor - Ontvankelijkheid*
- Art. 47bis, § 1 Wetboek van Strafvordering

L'article 47bis, § 1er, du Code d'instruction criminelle énumère les droits à communiquer à toute personne interrogée en Belgique sans qu'aucune infraction ne lui soit imputée; ni cette disposition ni aucune autre n'oblige la juridiction belge à tenir pour inexistante l'audition réalisée à l'étranger, par une autorité judiciaire ou de police étrangère, d'une personne entendue en qualité de plaignant en dehors des formes énumérées par la disposition légale précitée.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Audition d'un plaignant - Code d'instruction criminelle, article 47bis, § 1er - Champ d'application - Obligation de communiquer à la personne interrogée différents droits - Audition réalisée à l'étranger

- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle
- PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Audition d'un plaignant - Code d'instruction criminelle, article 47bis, § 1er - Champ d'application - Obligation de communiquer à la personne interrogée différents droits - Audition réalisée à l'étranger - Recevabilité*
- Art. 47bis, § 1er Code d'Instruction criminelle

P.20.0921.F

23 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200923.2F.21](#)

AC nr. ...

Krachtens de artikelen 1 en 2 Voorlopige Hechteniswet, vereist de arrestatie in geval van een op heterdaad ontdekt wanbedrijf geen voorafgaande beslissing van de procureur des Konings; de officier van gerechtelijke politie mag de arrestatie meedelen aan de magistraat, onmiddellijk nadat hij tot de arrestatie is overgegaan.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Heterdaad - Aanhouding door een officier van gerechtelijke politie zonder voorafgaande beslissing van de procureur des Konings - Wettigheid

- Artt. 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Heterdaad - Aanhouding door een officier van gerechtelijke politie zonder voorafgaande beslissing van de procureur des Konings - Wettigheid*
- Artt. 1 en 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

En vertu des articles 1er et 2 de la loi du 20 juillet 1990, l'arrestation en cas de flagrant délit ne requiert pas une décision préalable du procureur du Roi; l'officier de police judiciaire peut informer le magistrat de l'arrestation immédiatement après avoir procédé à celle-ci.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Flagrant délit - Arrestation par un officier de police judiciaire sans décision préalable du procureur du Roi - Légalité

- Art. 1er et 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive
- DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Flagrant délit - Arrestation par un officier de police judiciaire sans décision préalable du procureur du Roi - Légalité*
- Art. 1er et 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Uit artikel 41 Wetboek van Strafvordering volgt dat het misdrijf dat wordt ontdekt terstond nadat het is gepleegd, wordt geacht op heterdaad ontdekt te zijn; dit is het geval wanneer, na het verzamelen van de elementen die aantonen dat er sprake is van een misdrijf, de tijd die is verstreken tussen het plegen van het misdrijf en de arrestatie van de verdachte, slechts de materieel noodzakelijke tijd was om de verdachte te kunnen vatten (1). (1) Zie Cass. 23 januari 2019, AR P.18.0826.F, AC 2019, nr. 42. "De strafrechter oordeelt onaantastbaar of de huiszoeking het gevolg is van het op heterdaad ontdekken van het misdrijf". (Cass. 21 november 2017, AR P.17.1122.N, AC 2017, nr. 665; Cass. 20 februari 2001, AR P.99.0544.N, AC 2001, nr. 103). Andere zaken met toepassing hiervan: Cass. 30 maart 2011, AR P.11.0540.F, AC 2011, nr. 240, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch, op datum in Pas.; Cass. 29 juni 2005, AR P.05.0864.F, AC 2005, nr. 383, met concl. van advocaat-generaal Loop, op datum in Pas.; Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T. I - Principes généraux, 5de uitg., Larcier, 2018.

MISDRIJF - Soorten - Allerlei - Heterdaad - Begrip - Aanhouding

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Algemeen - Heterdaad - Begrip - Aanhouding

- Art. 41 Wetboek van Strafvordering

Il résulte de l'article 41 du Code d'instruction criminelle que le délit qui vient de se commettre est réputé flagrant; tel est le cas si, les éléments objectivant l'existence du délit ayant été recueillis, le temps écoulé entre la commission de l'infraction et l'arrestation du suspect n'est que le temps matériellement nécessaire pour pouvoir l'appréhender (1). (1) Voir Cass. 23 janvier 2019, RG P.18.0826.F, Pas. 2019, n° 42. « Le juge pénal apprécie souverainement si une visite domiciliaire résulte d'un flagrant délit » (Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.1122.N, Pas. 2017, n° 665 ; Cass. 20 février 2001, RG P.99.0544.N, Pas. 2001, n° 103). Autres cas d'application : Cass. 30 mars 2011, RG P.11.0540.F, Pas. 2011, n° 240, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général ; Cass. 29 juin 2005, RG P.05.0864.F, Pas. 2005, n° 383, avec concl. de M. LOOP, avocat général ; Chr. DE VALKENEER, Manuel de l'enquête pénale, T. I - Principes généraux, 5è éd., Larcier, 2018.

INFRACTION - Espèces - Divers - Flagrant délit - Notion - Arrestation

- Art. 41 Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Généralités - Flagrant délit - Notion - Arrestation

- Art. 41 Code d'Instruction criminelle

Wanneer twee verschillende personen schuldig zijn verklaard aan dezelfde feiten door twee veroordelende vonnissen en deze onverenigbaar zijn omdat het gaat om een feit dat slechts één persoon heeft kunnen plegen (1), staat het bewijs van de onschuld van één van de veroordeelden, voortvloeiend uit de tegenstrijdigheid van die beslissingen, de herziening van die veroordelingen toe overeenkomstig de artikelen 443, eerste lid, 1°, en 445, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (2). (1) De omstandigheid dat twee personen zijn veroordeeld voor hetzelfde feit, impliceert op zichzelf niet dat die veroordelingen tegenstrijdig zijn als beiden hieraan hebben kunnen deelnemen als mededaders of medeplichtigen (zie R.P.D.B., Brussel, Bruylant, 1940, v° "Révision", p. 528, nr. 37; A. SAINT-REMY, Nouvelles, Procédure pénale, t. II, v° "Révision", Larcier, 1948, p. 530, nr. 95). (2) Zie Cass. 7 januari 1998, AR P.97.1194.F, AC 1998, nr. 7; Cass. 16 juni 1975, AC 1975, 1099 en 1101; Cass. 21 mei 1973, AC 1973, 922; Cass. 21 september 1971, AC 1972, p. 75; Cass. 24 maart 1902, Pas. 1902, I, 191.

HERZIENING - Algemeen - Overenigbare veroordelingen van twee personen door onderscheiden beslissingen voor hetzelfde feit dat slechts een persoon heeft kunnen plegen - Gevolg - Verwijzing tot herziening

- Artt. 443, eerste lid, 1°, en 445, eerste lid Wetboek van Strafvordering

HERZIENING - Advies en verwijzing tot herziening - Verwijzing tot herziening - Overenigbare veroordelingen van twee personen door onderscheiden beslissingen voor hetzelfde feit dat slechts een persoon heeft kunnen plegen

- Artt. 443, eerste lid, 1°, en 445, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Lorsque deux personnes différentes ont été déclarées coupables des mêmes faits par deux jugements de condamnation et que ceux-ci ne peuvent se concilier, s'agissant d'un fait que seule une personne a pu commettre (1), la preuve de l'innocence de l'un des condamnés, résultant de la contrariété de ces décisions, autorise la révision de ces condamnations conformément aux articles 443, alinéa 1er, 1°, et 445, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle (2). (1) La simple circonstance que deux personnes sont condamnées pour un même fait n'implique pas que ces condamnations soient contradictoires, si elles peuvent y avoir participé toutes deux comme coauteurs ou complices (voir R.P.D.B., Bruxelles, Bruylant, 1940, v° « Révision », p. 528, n° 37 ; A. SAINT-REMY, Nouvelles, Procédure pénale, t. II, v° « Révision », Larcier, 1948, p. 530, n° 95). (2) Voir Cass. 7 janvier 1998, RG P.97.1194.F, Pas. 1998, n° 7 ; Cass. 16 juin 1975, Pas. 1975, I, 994 et 996 ; Cass. 21 mai 1973, Pas. 1973, I, 882 ; Cass. 21 septembre 1971, Pas. 1972, I, 68 ; Cass. 24 mars 1902, Pas. 1902, I, 191.

REVISION - Généralités - Condamnations inconciliables de deux personnes par des décisions distinctes du chef d'un même fait que seule une personne a pu commettre - Conséquence - Renvoi pour révision

- Art. 443, al. 1er, 1°, et 445, al. 1er Code d'Instruction criminelle

REVISION - Avis et renvoi pour revision - Renvoi pour révision - Condamnations inconciliables de deux personnes par des décisions distinctes du chef d'un même fait que seule une personne a pu commettre

- Art. 443, al. 1er, 1°, et 445, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Wanneer de vernietigde beslissingen zijn geweest door een correctionele rechtbank die in hoger beroep uitspraak doet en door een politierechtbank, verwijst het Hof van Cassatie de zaak voor herziening naar een correctionele rechtbank die in hoger beroep uitspraak doet (1). (impliciete oplossing). (1) Zie Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1578.N, AC 2015, nr. 8, en de noot van A.W. Artikel 443 Wetboek van Strafvordering voorziet enkel in de herziening "in criminele of correctionele zaken", maar niet in contraventionele zaken. Hoewel de twee beslissingen in deze zaak respectievelijk werden gewezen door een correctionele rechtbank in hoger beroep en door een politierechtbank, werden ze wel degelijk uitgesproken "in correctionele zaken", waarin de opgelegde geldboeten meer dan 25 € bedragen, vóór toepassing van opdecimen (zie art. 38, tweede lid, Strafwetboek). Voordien, en omdat artikel 445, eerste lid, Wetboek van Strafvordering enkel voorziet in de verwijzing "naar een hof van beroep of een hof van assisen dat er vroeger geen kennis van genomen heeft", verwees het Hof dergelijke zaken naar een hof van beroep (zie Cass. 16 juni 1975, AC 1975, 1099 en 1101; Cass. 21 mei 1973, AC 1973, 922). (M.N.B.)

HERZIENING - Advies en verwijzing tot herziening - Overenigbare beslissingen die zijn geweest door een correctionele rechtbank in hoger beroep en door een politierechtbank - Verwijzing tot herziening - Gerecht op verwijzing - Correctionele rechtbank die in hoger beroep uitspraak doet

- Art. 445, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Lorsque les décisions annulées émanent d'un tribunal correctionnel, statuant en degré d'appel, et d'un tribunal de police, la Cour de cassation renvoie la cause pour révision devant un tribunal correctionnel, siégeant en degré d'appel (1). (Solution implicite). (1) Voir Cass. 6 janvier 2015, RG P.14.1578.N, Pas. 2015, n° 8, et note signée A.W.. L'art. 443 C.I.cr. ne prévoit la révision qu' « en matière criminelle ou correctionnelle », et non contraventionnelle. Dans la présente espèce, quoique rendues respectivement par un tribunal correctionnel en degré d'appel et un tribunal de police, les deux décisions l'ont bien été « en matière correctionnelle », les amendes infligées étant supérieures à 25 € avant application des décimes additionnels (voir C. pén., art. 38, al. 2). Auparavant, dans un tel cas, l'article 445, al. 1er, C.I.cr. ne prévoyant que le renvoi « devant une cour d'appel ou une cour d'assises qui n'en aura pas primitivement connu », c'est devant une cour d'appel que la Cour renvoyait les causes (voir Cass. 16 juin 1975, Pas. 1975, I, 994 et 996 ; Cass. 21 mai 1973, Pas. 1973, I, 882). (M.N.B.)

REVISION - Avis et renvoi pour revision - Décisions inconciliables émanant d'un tribunal correctionnel statuant en degré d'appel et d'un tribunal de police - Renvoi pour révision - Juridiction de renvoi - Tribunal correctionnel statuant en degré d'appel

- Art. 445, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Krachtens artikel 429, eerste lid, Wetboek van Strafvordering kan de eiser in cassatie zijn middelen slechts aanvoeren in een memorie die hij uiterlijk vijftien dagen door de rechtszitting ter griffie van het Hof doet toekomen; de eiser weet dat zaken van bestuurlijke vrijheidsberoving van vreemdelingen voor het Hof spoedeisend zijn en hij niet moet wachten op een bericht van de griffier over de rechtsdagbepaling vooraleer een memorie in te dienen; de daags voor de rechtszitting ingediende memorie is niet ontvankelijk, behoudens overmacht (1). (1) Cass. 7 januari 2020, AR P.19.1172.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 8 augustus 2018, AR P.18.0841.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410;. Zie ook A. HENKES, "De vrijheidsberoving van een vreemdeling en het beroep bij de rechterlijke macht", Mercuriale van 2 september 2019, R.W. 2019-20, 931.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Bestuurlijke aanhouding van vreemdelingen - Spoedeisend karakter - Memorie ingediend daags voor de zitting - Ontvankelijkheid

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Bestuurlijke aanhouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Spoedeisend karakter - Memorie ingediend daags voor de zitting - Ontvankelijkheid

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1106, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

En vertu de l'article 429, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, le demandeur en cassation ne peut indiquer ses moyens que dans un mémoire remis au greffe de la Cour de Cassation quinze jours au plus tard avant l'audience; le demandeur sait que les causes relatives à la privation administrative de liberté des étrangers sont examinées en urgence devant la Cour et qu'il ne doit pas attendre un avis du greffier concernant la fixation de la cause à l'audience avant d'introduire un mémoire; le mémoire déposé la veille de l'audience est irrecevable, hormis cas de force majeure (1). (1) Cass. 7 janvier 2020, RG P.19.1172.N, inédit ; Cass. 8 août 2018, RG P.18.0841.N, inédit ; Cass. 21 juin 2017, RG P.17.0617.F, Pas. 2017, n° 410. Voir également A. HENKES, "La privation de liberté d'un étranger et le recours auprès du pouvoir judiciaire", Mercuriale du 2 septembre 2019, R.W. 2019-2020, 931.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Arrestation administrative des étrangers - Caractère urgent - Mémoire introduit la veille de l'audience - Recevabilité

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 1106, al. 1er Code judiciaire
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Arrestation administrative - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Décision de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Caractère urgent - Mémoire introduit la veille de l'audience - Recevabilité

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 1106, al. 1er Code judiciaire
- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Uit artikel 6 EVRM en artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter niet de verplichting de behandeling van de zaak uit te stellen om een beklagde toe te laten met het oog op de toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek een eensluidend verklaard afschrift van een rechterlijke beslissing bij te brengen, voor zover de rechter reeds op grond van de gegevens waarover hij beschikt en waarover de beklagde tegenspraak kan voeren, kan oordelen of er grond is om artikel 65, tweede lid, Strafwetboek al dan niet toe te passen.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Gescheiden berechting - Veroordeling wegens eerdere feiten - Eenheid van opzet - Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Veroordeling wegens eerdere feiten - Eenheid van opzet - Artikel 65, tweede lid, Strafwetboek - Beoordeling

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Il ne résulte ni de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ni de l'article 149 de la Constitution que le juge est tenu de reporter l'examen de la cause pour permettre à un prévenu de présenter une copie certifiée conforme d'une décision judiciaire en vue d'appliquer l'article 65, alinéa 2, du Code pénal, dans la mesure où le juge peut déjà apprécier, sur la base des éléments dont il dispose et que le prévenu peut contredire, s'il y a lieu d'appliquer ou non l'article 65, alinéa 2, du Code pénal.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Jugement distinct - Condamnation du chef de faits antérieurs - Unité d'intention - Code pénal, article 65, alinéa 2 - Appréciation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 65, al. 2 Code pénal

PEINE - Concours - Jugement distinct - Condamnation du chef de faits antérieurs - Unité d'intention - Code pénal, article 65, alinéa 2 - Appréciation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 65, al. 2 Code pénal

De door het Corona-KB nr. 3 bedoelde onderbreking van de strafuitvoering die de uitvoering van de straf schorst voor de duur van de maatregel vertoont gelijkenissen met het door artikel 6 Wet Strafvuering bedoelde penitentiair verlof waaraan ook voorwaarden kunnen worden verbonden die de vrijheid van de betrokkene inperken; de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 kan niet verantwoord worden dat voor veroordeelden aan wie een door het Corona-KB nr. 3 bedoelde onderbreking van strafuitvoering is toegekend, waarvan ze de voorwaarden naleven, de duur van die onderbreking niet wordt beschouwd als een strafuitvoering; het vonnis dat bij het bepalen van de datum van toelaatbaarheid van het verzoek van de veroordeelde om elektronisch toezicht de periode van onderbreking van de strafuitvoering op basis van het Corona-KB nr. 3 niet beschouwt als strafuitvoering schendt de artikelen 10 en 11 Grondwet en miskent het algemeen rechtsbeginsel van gelijkheid van de Belgen voor de wet (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER, op datum in Pas.

L'interruption de l'exécution de la peine visée par l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 portant des dispositions diverses relatives à la procédure pénale et à l'exécution des peines et des mesures prévues dans le cadre de la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19, qui suspend l'exécution de la peine pour la durée de la mesure, présente des similitudes avec le congé pénitentiaire visé à l'article 6 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées, qui peut également être assorti de conditions restreignant la liberté de la personne concernée; la lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 ne saurait justifier que les condamnés auxquels est octroyée l'interruption de l'exécution de la peine prévue par l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020, dont ils doivent respecter les conditions, soient privés de l'imputation de la durée de cette interruption sur l'exécution de leur peine; le jugement qui n'impute pas sur l'exécution de la peine la durée de l'interruption fondée sur l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 pour fixer la date à laquelle la demande de surveillance électronique formulée par le condamné est admissible viole les articles 10 et 11 de la Constitution et méconnaît le principe général du droit de l'égalité des Belges devant la loi (1). (1) Cass. 19 août 2020, RG P.20.0840.F, Pas. 2020, n° 477, avec concl. de Mme MORTIER, premier avocat général.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Ambtshalve op te werpen middelen - Strafvueringsrechtbank - Verzoek tot elektronisch toezicht als strafvueringsmodaliteit - Onderbreking van de strafvuering als maatregel om de verspreiding van het Corona Covid-19 virus tegen te gaan - Toepassing van KB nr. 3 van 9 april 2020 - Gelijkenis met penitentiair verlof op basis van Wet Strafvuering - Toerekening van de duur van de onderbreking op de strafvuering - Overeenstemming met de gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvueringsmodaliteiten

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Des moyens d'office; voir aussi: 810 moyen de cassation - Tribunal de l'application des peines - Demande de surveillance électronique comme modalité d'exécution de la peine - Interruption de l'exécution de la peine en tant que mesure de lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 - Application de l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Similitude avec le congé pénitentiaire sur la base de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées - Imputation de la durée de l'interruption sur l'exécution de la peine - Conformité à l'égalité des Belges devant la loi

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 6 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Artt. 6, § 2, 7 en 8 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Verzoek tot elektronisch toezicht als strafvuiveringsmodaliteit - Onderbreking van de strafvuivering als maatregel om de verspreiding van het Corona Covid-19 virus tegen te gaan - Toepassing van KB nr. 3 van 9 april 2020 - Gelijkenis met penitentiair verlof op basis van Wet Strafvuivering - Toerekening van de duur van de onderbreking op de strafvuivering - Overeenstemming met de gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

- Artt. 6, § 2, 7 en 8 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Strafvuivering - Strafvuiveringsrechtbank - Verzoek tot elektronisch toezicht als strafvuiveringsmodaliteit - Onderbreking van de strafvuivering als maatregel om de verspreiding van het Corona Covid-19 virus tegen te gaan - Toepassing van KB nr. 3 van 9 april 2020 - Gelijkenis met penitentiair verlof op basis van Wet Strafvuivering - Toerekening van de duur van de onderbreking op de strafvuivering - Overeenstemming met de gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 6 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiveringsmodaliteiten

- Artt. 6, § 2, 7 en 8 KB nr. 3 van 9 april 2020 houdende diverse bepalingen inzake strafprocedure en uitvoering van straffen en maatregelen in het kader van de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19

- Art. 6, § 2, 7 et 8 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Demande de surveillance électronique comme modalité d'exécution de la peine - Interruption de l'exécution de la peine en tant que mesure de lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 - Application de l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Similitude avec le congé pénitentiaire sur la base de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées - Imputation de la durée de l'interruption sur l'exécution de la peine - Conformité à l'égalité des Belges devant la loi

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 6, § 2, 7 et 8 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Légalité des arrêtes et règlements - Application des peines - Tribunal de l'application des peines - Demande de surveillance électronique comme modalité d'exécution de la peine - Interruption de l'exécution de la peine en tant que mesure de lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 - Application de l'arrêté royal n° 3 du 9 avril 2020 - Similitude avec le congé pénitentiaire sur la base de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées - Imputation de la durée de l'interruption sur l'exécution de la peine - Conformité à l'égalité des Belges devant la loi

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 6, § 2, 7 et 8 A.R. n° 3 du 9 avril 2020

De hoven en rechtbanken hebben de macht en de plicht de overeenstemming na te gaan met de Grondwet van elk besluit of reglement waarop een vordering, een verweer of exceptie is gesteund (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER op datum in Pas.; Cass. 2 mei 2016, AR S.15.0115.F, AC 2016, nr. 294, met concl. van advocaat-generaal J.M. GENICOT op datum in Pas.; Cass. 8 januari 2015, AR C.13.0546.F, AC 2015, nr. 15; Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0620.F, AC 2012, nr. 511.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Hoven en rechtbanken - Toetsing van een koninklijk besluit aan de Grondwet

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Hoven en rechtbanken - Toetsing van een koninklijk besluit aan de Grondwet

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet en de regel van niet-discriminatie in het genot van aan de Belgen toegekende rechten en vrijheden houden in dat allen die zich in eenzelfde toestand bevinden op dezelfde manier worden behandeld, maar sluit niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen voor zover voor het gemaakte onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel; het gelijkheidsbeginsel is miskend wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F, AC 2020, nr. 477, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER, op datum in Pas.

GRONDWET - Art. 11 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Verschillende categorieën van personen die zich in eenzelfde toestand bevinden - Verantwoording van het onderscheid in behandeling - Verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

7/06/2023

Les juridictions contentieuses ont le pouvoir et le devoir de vérifier la conformité à la Constitution de tout arrêté ou règlement sur lequel est fondée une demande, une défense ou une exception (1). (1) Cass. 19 août 2020, RG P.20.0840.F, Pas. 2020, n° 477, avec concl. de Mme MORTIER, premier avocat général; Cass. 2 mai 2016, RG S.15.0115.F, Pas. 2016, n° 294, avec concl. de M. GENICOT, avocat général; Cass. 8 janvier 2015, RG C.13.0546.F, Pas. 2015, n° 15; Cass. 4 octobre 2012, RG C.11.0620.F, Pas. 2012, n° 511.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Cours et tribunaux - Examen d'un arrêté royal à l'aune de la Constitution

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Légalité des arrêtes et règlements - Cours et tribunaux - Examen d'un arrêté royal à l'aune de la Constitution

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

La règle de l'égalité des Belges devant la loi et celle de la non-discrimination dans la jouissance des droits et libertés qui leur sont reconnus impliquent que tous ceux qui se trouvent dans la même situation soient traités de la même manière mais n'excluent pas qu'une distinction soit faite entre différentes catégories de personnes pour autant que le critère de distinction soit susceptible de justification objective et raisonnable; l'existence d'une telle justification doit s'apprécier par rapport au but et aux effets de la mesure prise; le principe de l'égalité est violé lorsqu'il est établi qu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé (1). (1) Cass. 19 août 2020, RG P.20.0840.F, Pas. 2020, n° 477, avec concl. de Mme MORTIER, premier avocat général.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Egalité des Belges devant la loi - Différentes catégories de personnes se trouvant dans la même situation - Justification de la différence de traitement - Proportion avec le but et les effets de la mesure prise

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

P. 849/937

GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet - Verschillende categorieën van personen die zich in eenzelfde toestand bevinden - Verantwoording van het onderscheid in behandeling - Verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Gelijkheidsbeginsel - Verschillende categorieën van personen die zich in eenzelfde toestand bevinden - Verantwoording van het onderscheid in behandeling - Verhouding tot het doel en de gevolgen van de genomen maatregel

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Egalité des Belges devant la loi - Différentes catégories de personnes se trouvant dans la même situation - Justification de la différence de traitement - Proportion avec le but et les effets de la mesure prise

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe d'égalité - Différentes catégories de personnes se trouvant dans la même situation - Justification de la différence de traitement - Proportion avec le but et les effets de la mesure prise

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

P.20.0940.F

18 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.7](#)

AC nr. ...

Een van de voorwaarden voor de ontvankelijkverklaring van een naar aanleiding van een cassatieberoep ingestelde valsheidsvordering bestaat erin dat de betichting van valsheid waarschijnlijk genoeg moet zijn om de bewijskracht van een officiële akte van rechtspleging aan te tasten (1). (1) Cass. 9 december 2008, AR P.08.0750.N, AC 2008, nr. 710.

BETICHTING VAN VALSHEID - Strafzaken - Cassatiegeding - Valsheidsvordering bij tussenvordering - Toelaatbaarheid

- Art. 907 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Valsheidsvordering bij tussenvordering - Toelaatbaarheid

- Art. 907 Gerechtelijk Wetboek

Parmi les conditions requises pour qu'une demande en faux incidente à un pourvoi en cassation soit déclarée admissible, il faut que l'allégation de faux présente un caractère de vraisemblance suffisant pour ébranler la foi due à un acte officiel de la procédure (1). (1) Cass. 9 décembre 2008, RG P.08.0750.N, Pas. 2008, n° 710.

INSCRIPTION DE FAUX - Matière répressive - Instance de cassation - Demande en faux incidente - Admissibilité

- Art. 907 Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Demande en faux incidente - Admissibilité

- Art. 907 Code judiciaire

P.20.0943.F

30 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200930.2F.15](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 30, § 1, Voorlopige Hechteniswet kan tegen de beslissing van de correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling met toepassing van artikel 27, § 3, van die wet, hoger beroep worden ingesteld; het cassatieberoep dat tegen een dergelijke beslissing is gericht, is bijgevolg niet ontvankelijk.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Beslissing vatbaar voor hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 30, § 1, en 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de

7/06/2023

En vertu de l'article 30, § 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, la décision du tribunal correctionnel statuant sur une requête de mise en liberté en application de l'article 27, § 3, de ladite loi, est susceptible d'appel; le pourvoi dirigé contre une telle décision est, partant, irrecevable.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Décision susceptible d'appel - Détention préventive - Tribunal correctionnel statuant sur une requête de mise en liberté - Décision de rejet - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 30, § 1er, et 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la

P. 850/937

voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Vonnisgerecht - Correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 30, § 1, en 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Correctionele rechtbank die uitspraak doet over een verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 30, § 1, en 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Juridiction de jugement - Tribunal correctionnel statuant sur une requête de mise en liberté - Décision de rejet - Pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 30, § 1er, et 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Tribunal correctionnel statuant sur une requête de mise en liberté - Décision de rejet - Pourvoi - Recevabilité

- Art. 30, § 1er, et 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0944.N

6 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201006.2N.17](#)

AC nr. ...

De Belgische onderzoeksgerechten hebben geen rechtsmacht om in het kader van de tenuitvoerlegging van het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel de wettigheid en regelmatigheid van dit bevel te beoordelen; die beoordeling komt de rechter van de uitvaardigende staat toe.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Regelmatigheid van het Europees aanhoudingsbevel - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Regelmatigheid van het Europees aanhoudingsbevel - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

Les juridictions d'instruction belges n'ont pas le pouvoir juridictionnel d'examiner, dans le cadre de l'exécution du mandat d'arrêt européen délivré, la légalité et la régularité de ce mandat; cette appréciation appartient au juge de l'État d'émission.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Régularité du mandat d'arrêt européen - Appréciation par la juridiction d'instruction

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt européen - Exécution - Régularité du mandat d'arrêt européen - Appréciation par la juridiction d'instruction

P.20.0974.F

14 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201014.2F.14](#)

AC nr. ...

Krachtens de artikelen 22, zevende lid, en 30, § 4 Voorlopige Hechteniswet dient de kamer van inbeschuldigingstelling na te gaan of er ernstige aanwijzingen van schuld bestaan ten laste van de inverdenkinggestelde en het arrest dient de feitelijke omstandigheden van de zaak te vermelden evenals die welke verband houden met de persoonlijkheid van de laatstgenoemde die, op het ogenblik van de beslissing, de aanhouding nog geheel noodzakelijk maken; om de hechtenis te handhaven kan het onderzoeksgerecht de redenen die aangenomen zijn door één of meerdere voorgaande beslissingen, uitgesproken in de zaak, hernemen wanneer deze vaststelt dat die redenen nog steeds bestaan op het ogenblik dat het hierover uitspraak doet en mits er geen automatisme uit voortvloeit dat onverenigbaar is met de evolutieve aard van de voorlopige hechtenis en de noodzakelijke individualisering ervan (1). (1) Cass. 19 augustus 2015, AR P.15.1160.F, AC 2015, nr. 468.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerechten - Motivering van de beslissing tot handhaving - Verplichting en omvang - Verwijzing naar de redenen van vroegere beslissingen - Wettigheid - Voorwaarden

- Artt. 22, zevende lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer de inverdenkinggestelde na zes maanden onderzoek zijn vrijheidsberoving door de kamer van inbeschuldigingstelling bevestigd ziet met als enige motivering het hernemen van de redenen die aangenomen werden door de onderzoeksrechter bij aanvang van het onderzoek, dus zonder enig concreet verband met de feitelijke gegevens van de zaak en de elementen van eisers persoonlijkheid die blijken uit het onderzoek, is een dergelijke manier van oordelen onwettig (1). (1) Cass. 16 april 2019, AR P.19.0343.F, AC 2019, nr. 234.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerechten - Motivering van de beslissing - Beslissing tot handhaving na zes maanden gerechtelijk onderzoek - Verwijzing naar de bij aanvang van het onderzoek aangevoerde redenen - Wettigheid

- Artt. 22, zevende lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

En vertu des articles 22, alinéa 7, et 30, § 4, alinéa 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, la chambre des mises en accusation doit vérifier s'il subsiste des indices sérieux de culpabilité à charge de l'inculpé et l'arrêt doit mentionner les circonstances de fait de la cause et celles liées à la personnalité de ce dernier qui, au moment de sa décision, rendent encore la détention absolument nécessaire; pour maintenir la détention, la juridiction d'instruction peut réitérer les motifs énoncés par une ou plusieurs décisions antérieures rendues en la cause, lorsqu'elle constate que ces motifs existent toujours au moment où elle statue, et pour autant qu'il n'en résulte aucun automatisme incompatible avec le caractère évolutif de la détention préventive et sa nécessaire individualisation (1). (1) Cass. 19 août 2015, RG P.15.1160.F, Pas. 2015, n° 468.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridictions d'instruction - Motivation de la décision de maintien - Obligation et étendue - Renvoi aux motifs de décisions antérieurs - Légalité - Conditions

- Art. 22, al. 7, et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Lorsque, après six mois d'instruction, l'inculpé a vu sa privation de liberté confirmée par la chambre des mises en accusation sans autre appui qu'une reproduction des motifs avancés en début d'enquête par le magistrat instructeur, donc sans rattachement concret aux données de fait de la cause et aux éléments de personnalité révélés par l'instruction, pareille manière de juger est illégale (1). (1) Cass. 16 avril 2019, RG P.19.0343.F, Pas. 2019, n° 234.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridictions d'instruction - Motivation de la décision - Décision de maintien après six mois d'instruction - Renvoi aux motifs avancés en début d'enquête - Légalité

- Art. 22, al. 7, et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.0980.N

13 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.14](#)

AC nr. ...

Uit het enkele feit dat de rechter zijn beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis en de redelijkheid ervan geheel of grotendeels grondt op redenen die zijn ontleend aan eerdere rechterlijke beslissingen over de voorlopige hechtenis volgt niet dat zijn beslissing daardoor niet zou getuigen van een noodzakelijke individualisering of zou getuigen van een automatisme dat niet verenigbaar is met het uitzonderlijke en evolutieve karakter van de voorlopige hechtenis; het is noodzakelijk maar voldoende dat de rechter onderzoekt of op het ogenblik van zijn beslissing er nog voldoende redenen zijn die een handhaving van de voorlopige hechtenis verantwoorden en of de duur van die hechtenis nog steeds redelijk is en daarbij kan hij oordelen dat redenen die reeds eerder in aanmerking werden genomen om de voorlopige hechtenis te handhaven, nog steeds actueel zijn.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Motivering

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Motivering

Il ne résulte pas du seul fait que le juge a fondé sa décision rendue sur le maintien de la détention provisoire et sur son caractère raisonnable, en tout ou en grande partie, sur des motifs adoptés de décisions juridiques rendues antérieurement en matière de détention provisoire que sa décision serait dépourvue d'une nécessaire individualisation ou ferait preuve d'un automatisme incompatible avec le caractère exceptionnel et évolutif de la détention préventive; il est nécessaire, mais suffisant, que le juge examine si, au moment de sa décision, des motifs suffisants justifient encore le maintien de la détention provisoire et si la durée de cette détention est encore raisonnable et, à cet égard, il peut considérer que les motifs préalablement pris en considération pour maintenir la détention provisoire sont toujours d'actualité.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Motivation

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Motivation

P.20.0988.N

29 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.11](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling verplicht de rechter in strafzaken een deskundigenonderzoek te bevelen enkel omdat het resultaat ervan bewijs à décharge voor de beklaagde zou kunnen opleveren; de rechter oordeelt integendeel onaantastbaar over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van een dergelijke onderzoekshandeling (1); aldus belet niets die rechter om, mits naleving van zijn motiveringsverplichting, de aanstelling van een deskundige te weigeren wanneer een partij haar verzoek tot deskundigenonderzoek niet grondt op een aannemelijk gegeven of wanneer er geen dienstige reden bestaat om die maatregel te bevelen. (1) Cass. 1 december 2020, AR P.20.0573.N, AC 2020, nr. 732; Cass. 11 september 2020, AR C.19.0448.N, AC 2020, nr. 525; Cass. 31 januari 2012, AR P.11.1227.N, AC 2012, nr. 76; Cass. 15 juni 2012, AR C.11.0721.F, AC 2012, nr. 390 en Cass. 9 mei 2005, AR S.04.0183.N, AC 2005, nr. 108. Zie J. LAENENS, "Het bewijs en de onderzoeksmaatregelen", in De rol van de accountant en belastingconsulent, Die Keure, 2003, 37-40; B. ALLEMEERSCH, Taakverdeling in het burgerlijk proces, Intersentia, 2007, 413; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 79-83; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 905; B. DE SMET, Deskundigen in het strafproces. Algemene beginselen, Kluwer, 2015, 47-50.

En matière répressive, aucune disposition n'oblige le juge à ordonner une expertise au seul motif que le résultat de celle-ci pourrait constituer un élément de preuve à la décharge du prévenu; au contraire, le juge apprécie souverainement le caractère nécessaire, opportun et adéquat d'une telle mesure d'instruction (1); ainsi, rien n'empêche ce juge, moyennant le respect de l'obligation de motivation qui lui incombe, de refuser de désigner un expert lorsqu'une partie ne fonde pas sa demande d'expertise sur un élément plausible ou lorsqu'il n'existe aucune raison utile d'ordonner cette mesure. (1) Cass. 1er décembre 2020, RG P.20.0573.N, Pas. 2020, n° 732 ; Cass. 11 septembre 2020, RG C.19.0448.N, Pas. 2020, n° 525 ; Cass. 31 janvier 2012, RG P.11.1227.N, Pas. 2012, n° 76 ; Cass. 15 juin 2012, RG C.11.0721.F, Pas. 2012, n° 390 et Cass. 9 mai 2005, RG S.04.0183.N, Pas. 2005, n° 108. Voir J. LAENENS, « Het bewijs en de onderzoeksmaatregelen », in De rol van de accountant en belastingconsulent, Die Keure, 2003, 37-40 ; B. ALLEMEERSCH, Taakverdeling in het burgerlijk proces, Intersentia, 2007, 413 ; D. DE WOLF, Handboek correctioneel procesrecht, Intersentia, 2013, 79-83 ; R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2014, 905 ; B. DE SMET, Deskundigen in het strafproces. Algemene beginselen, Kluwer, 2015, 47-50.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Deskundigenonderzoek - Vonnisgerechten - Aanstelling van een deskundige - Verzoek van de beklaagde tot aanstelling van een deskundige - Noodzaak van een deskundigenonderzoek - Beoordeling
DESKUNDIGENONDERZOEK - Strafzaken - Aanstelling van een deskundige - Verzoek van de beklaagde tot aanstelling van een deskundige - Noodzaak van een deskundigenonderzoek - Toepassing

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Expertise - Juridictions de jugement - Désignation d'un expert - Demande du prévenu visant à la désignation d'un expert - Nécessité d'ordonner une expertise - Appréciation

EXPERTISE - Matière répressive - Désignation d'un expert - Demande du prévenu visant à la désignation d'un expert - Nécessité d'ordonner une expertise - Application

Wanneer de onderzoeksrechter een regelmatig bevel tot aanhouding verleent voor feiten waarvoor de verdachte ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel is overgeleverd, leidt het enkele feit dat dit bevel ook slaat op feiten waarvoor de verdachte niet is overgeleverd en waarvoor hij dus ingevolge de toepassing van het specialiteitsbeginsel niet kan worden vervolgd, niet tot de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding (1). (1) Cass. 12 september 2017, AR P.15.1413.N, AC 2017, nr. 463 met concl. van advocaat-generaal M. TIMPERMAN.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Europees aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Europees aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Regelmatigheid van het bevel tot aanhouding

Le mandat d'arrêt régulier délivré par le juge d'instruction du chef de faits pour lesquels le suspect a été remis en exécution d'un mandat d'arrêt européen, n'est pas irrégulier par le simple fait qu'il porte également sur des faits étrangers à la remise du suspect et du chef desquels ce dernier ne peut donc être poursuivi compte tenu du principe de spécialité (1). (1) Cass. 12 septembre 2017, RG P.15.1413.N, Pas. 2017, n° 463, avec concl. de M. Timperman, avocat général, publiées à leur date dans AC.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Mandat d'arrêt délivré par l'autorité judiciaire belge - Remise - Détention préventive - Mandat d'arrêt - Faits étrangers à la remise du suspect - Régularité du mandat d'arrêt

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Mandat d'arrêt délivré par l'autorité judiciaire belge - Remise - Détention préventive - Mandat d'arrêt - Faits étrangers à la remise du suspect - Régularité du mandat d'arrêt

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Mandat d'arrêt européen - Mandat d'arrêt délivré par l'autorité judiciaire belge - Remise - Faits étrangers à la remise du suspect - Régularité du mandat d'arrêt

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Mandat d'arrêt européen - Mandat d'arrêt délivré par l'autorité judiciaire belge - Remise - Faits étrangers à la remise du suspect - Régularité du mandat d'arrêt

De afwijzing van een ontvankelijk verzoek tot het verkrijgen van de strafuitvoeringsmodaliteit van de voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering is slechts regelmatig met redenen omkleed indien de strafuitvoeringsrechtbank duidelijk vaststelt dat er tegenaanwijzingen bestaan die betrekking hebben op één of meerdere van de in artikel 47, § 2, Wet Strafvordering vermelde gronden en zij de van toepassing zijnde gronden bovendien ook uitdrukkelijk vermeldt (1); bij het oordeel of er tegenaanwijzingen bestaan die betrekking hebben op het risico van het plegen van nieuwe ernstige feiten als bedoeld door artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafvordering kan de strafuitvoeringsrechtbank wel degelijk de aard van de feiten betrekken waarvoor een veroordeelde zijn straf uitvoert. (1) Cass. 29 september 2020, AR P.20.0918.N, AC 2020, nr. 588.

STRAFUITVOERING - Strafvorderingsrechtbank - Strafvorderingsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Motivering

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Noch artikel 149 Grondwet noch enige bepaling van de Wet Strafvordering verplichten de strafuitvoeringsrechtbank die het bestaan aanneemt van tegenaanwijzingen als bedoeld in artikel 47, § 2, Wet Strafvordering, bovendien vast te stellen dat daaraan niet kan worden tegemoet gekomen door het opleggen van bijzondere voorwaarden, behoudens daartoe strekkende conclusie.

STRAFUITVOERING - Strafvorderingsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 47, § 2 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Le rejet d'une demande recevable visant à obtenir la modalité d'exécution de la peine qu'est la mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise n'est régulièrement motivé que si le tribunal de l'application des peines constate sans équivoque qu'il existe des contre-indications en rapport avec un ou plusieurs des motifs prévus à l'article 47, § 2, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées et s'il indique en outre expressément quels sont les motifs applicables (1); lorsqu'il apprécie si des contre-indications existent en rapport avec le risque de perpétration de nouvelles infractions graves visé à l'article 47, § 2, 2°, de la loi du 17 mai 2006, le tribunal de l'application des peines peut prendre en compte la nature des faits pour lesquels un condamné purge sa peine. (1) Cass. 29 septembre 2020, RG P.20.0918.N, Pas. 2020, n° 588.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalités d'exécution de la peine - Contre-indications - Motivation

- Art. 47, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Sauf conclusions en ce sens, ni l'article 149 de la Constitution, ni aucune disposition de la loi du 17 mai 2006 n'obligent le tribunal de l'application des peines qui admet l'existence de contre-indications telles que visées à l'article 47, § 2, de ladite loi à constater en outre que la fixation de conditions particulières ne peut répondre à ces contre-indications.

APPLICATION DES PEINES - Modalités d'exécution de la peine - Contre-indications - Appréciation - Portée

- Art. 47, § 2 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

De weigeringsgrond bepaald in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel valt onder de toepassing van artikel 6.1 EVRM, dat bepaalt dat eenieder bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging, recht heeft op een eerlijke en openbare behandeling binnen een redelijke termijn; er bestaat geen abstracte termijn waarvan het verstrijken noodzakelijkerwijze het overschrijden van de redelijke termijn voor de behandeling van een zaak met zich meebrengt en de redelijkheid van die termijn moet worden beoordeeld in functie van het concrete verloop van de strafvervolging in elke afzonderlijke zaak, zodat uit het loutere bestaan van een bepaald tijdsverloop niet kan worden afgeleid dat het recht van de over te leveren persoon op de behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn kennelijk dreigt te worden miskend; een nationale instantie kan de miskening van het recht op de behandeling van de gegrondheid van een strafvervolging binnen een redelijke termijn dan ook slechts onderzoeken voor zover die instantie kennis kan nemen van de strafvervolging hetgeen niet het geval is voor de uitvoerende rechterlijke autoriteit die uitspraak doet over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel aangezien in dat geval is de strafvordering enkel aanhangig is bij de uitvaardigende rechterlijke autoriteit die bijgevolg de enige is die rechtsmacht heeft om uitspraak te doen over de strafvervolging, zodat de verplichting voor het onderzoeksgerecht om de weigeringsgrond van artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel te onderzoeken, niet inhoudt dat dit gerecht ook moet onderzoeken of de redelijke termijn waarbinnen de strafvervolging moet worden berecht, al dan niet is overschreden en de over te leveren persoon kan zijn verweer over de miskening van de redelijke termijn aanvoeren voor de nationale autoriteit die na zijn overlevering de gegrondheid van de strafvordering beoordeelt (1). (1) Cass. 10 januari 2012, AR P.12.0024.N, AC 2012, nr. 21.

Le motif de refus prévu à l'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen relève du champ d'application de l'article 6, § 1er, de la Convention, selon lequel que toute personne a droit à ce que sa cause soit entendue équitablement, publiquement et dans un délai raisonnable; il n'existe pas de délai abstrait dont le dépassement entraîne nécessairement le dépassement du délai raisonnable pour l'examen d'une cause, le caractère raisonnable de ce délai devant être apprécié en fonction du déroulement concret des poursuites dans chaque affaire prise séparément, de sorte que du simple écoulement d'un certain délai, il ne peut se déduire qu'il existe un risque manifeste de violation du droit de la personne devant faire l'objet de la remise à l'examen de sa cause dans un délai raisonnable ; dès lors, une instance nationale ne peut examiner la violation du droit à l'examen du bien-fondé des poursuites dans un délai raisonnable que dans la mesure où cette instance peut connaître des poursuites, tel n'étant pas le cas de l'autorité judiciaire d'exécution qui se prononce relativement à l'exécution d'un mandat d'arrêt européen dès lors que, en pareille occurrence, seule l'autorité judiciaire d'émission est saisie de l'action publique et est donc compétente pour statuer sur les poursuites, l'obligation pour la juridiction d'instruction d'examiner le motif de refus prévu à l'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 n'impliquant donc pas que celle-ci doive également examiner l'éventuel dépassement du délai raisonnable au cours duquel il doit avoir été statué sur les poursuites et la personne devant faire l'objet de la remise pouvant donc quant à elle exposer sa défense relative à la méconnaissance du délai raisonnable devant l'autorité nationale appelée à apprécier le bien-fondé des poursuites après sa remise (1). (1) Cass. 10 janvier 2012, RG P.12.0024.N, Pas. 2012, n° 21.

rechten - Redelijke termijn - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan fundamentele rechten - Redelijke termijn - Beoordeling - Draagwijdte*
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan de fundamentele rechten - Beoordeling - Draagwijdte*
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution en Belgique - Cause de refus - Atteinte aux droits fondamentaux - Délai raisonnable - Appréciation - Portée*
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable - Mandat d'arrêt européen - Exécution en Belgique - Motif de refus - Atteinte aux droits fondamentaux - Appréciation - Portée*
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Redelijke termijn - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan de fundamentele rechten - Beoordeling - Draagwijdte*
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan de fundamentele rechten - Beoordeling - Draagwijdte*
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Délai raisonnable - Mandat d'arrêt européen - Exécution en Belgique - Motif de refus - Atteinte aux droits fondamentaux - Appréciation - Portée*
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Droit à un recours effectif - Mandat d'arrêt européen - Exécution en Belgique - Motif de refus - Atteinte aux droits fondamentaux - Appréciation - Portée*
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging in België - Weigeringsgrond - Afbreuk aan de fundamentele rechten - Beoordeling - Draagwijdte*
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Droit à un recours effectif - Mandat d'arrêt européen - Exécution en Belgique - Motif de refus - Atteinte aux droits fondamentaux - Appréciation - Portée*
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Uit het beginsel van de onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie kan niet worden afgeleid dat, na een eerste procedure tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling, het openbaar ministerie geen nieuwe procedure kan inleiden met hetzelfde voorwerp die evenwel steunt op andere gegevens waarvan het parket nog vóór de eerste procedure weet heeft gekregen (1). (1) Het openbaar ministerie heeft onder meer het volgende aangevoerd. De onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie "bestaat hierin dat er geen enkel onderscheid en geen enkele verdeling bestaat tussen de magistraten van het openbaar ministerie die bij wet gemachtigd zijn een handeling bij een welbepaald gerecht te verrichten (...). [Aldus] kunnen de magistraten die [de procureur-generaal bij het hof van beroep] bijstaan, hetzij bij het hof van beroep, hetzij bij het arbeidshof, een handeling alleen maar regelmatig verrichten binnen de grenzen van hun wettelijke bevoegdheid, die in de regel bepaald wordt door de bevoegdheid van het gerecht waar zij hun ambt uitoefenen" (Cass. 23 december 2011, AR C.11.0154.F, AC 2011, nr. 708, met concl. OM op datum in Pas.; zie R. Hayoit de Termicourt, toen procureur-generaal bij het hof van beroep te Brussel, "Propos sur le ministère public, discours prononcé à l'audience solennelle de rentrée de la cour d'appel de Bruxelles le 15 septembre 1935", Rev.dr. pén. crim., 1936, p. 975. Het mandaat van substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken is een specifiek mandaat waarvan de titularis door de Koning wordt aangewezen uit de substituten-procureurs des Konings en de substituten-procureur-generaal en de advocaten-generaal bij het hof van beroep die zich kandidaat hebben gesteld (artt. 58bis en 259sexies, §1, 5°, Gerechtelijk Wetboek). En een andere magistraat is enkel "bij wet gemachtigd om een handeling bij [de strafuitvoeringsrechtbank] te verrichten" indien hij is aangewezen om hem in geval van verhindering te vervangen volgens de bepalingen van art. 326bis Gerechtelijk Wetboek. Hieruit kan worden afgeleid dat er geen onsplitsbaarheid bestaat tussen de substituut-procureur des Konings gespecialiseerd in strafuitvoeringszaken die in die hoedanigheid optreedt en de overige magistraten van het

Il ne se déduit pas du principe d'indivisibilité du ministère public qu'après une première procédure en révocation de la libération conditionnelle, celui-ci ne peut plus introduire une nouvelle procédure ayant le même objet, mais fondée sur des éléments différents parvenus à la connaissance du parquet avant la première (1). (1) Le ministère public a fait en outre valoir notamment ce qui suit. L'indivisibilité du ministère public « consiste en ce qu'il n'existe aucune distinction ou division entre les magistrats du ministère public qualifiés par la loi pour accomplir un acte près d'une juridiction déterminée. (...) [Ainsi,] les magistrats qui assistent [le procureur général près la cour d'appel], soit près la cour d'appel, soit près la cour du travail, ne peuvent régulièrement accomplir un acte que dans les limites de leurs attributions légales, que détermine, en règle, la compétence de la juridiction auprès de laquelle ils exercent leurs fonctions » (Cass. 23 décembre 2011, RG C.11.0154.F, Pas. 2011, n° 708, et concl. de M. GENICOT, avocat général ; voir R. HAYOIT DE TERMICOURT, alors procureur général près la cour d'appel de Bruxelles, « Propos sur le ministère public, discours prononcé à l'audience solennelle de rentrée de la cour d'appel de Bruxelles le 15 septembre 1935 », Rev.dr. pén. crim., 1936, p. 975. Le mandat de substitut du procureur du Roi spécialisé en application des peines est un mandat spécifique, dont le titulaire est désigné par le Roi parmi les substituts du procureur du Roi et les substituts du procureur général et avocats généraux près la cour d'appel qui se sont portés candidats (art. 58bis et 259sexies, § 1er, 5°, C. jud.). Et un autre magistrat n'est « qualifié par la loi pour accomplir un acte près [du tribunal de l'application des peines] » que s'il est désigné pour le remplacer, en cas d'empêchement, selon les prescriptions de l'art. 326bis C. jud. Il paraît s'en déduire qu'il n'y a pas d'indivisibilité entre le substitut du procureur du Roi spécialisé en application des peines agissant en cette qualité et les autres magistrats du ministère public qui ne sont ni titulaires de ce mandat, ni légalement désignés pour le remplacer en cas d'empêchement, et que, le moyen manque en droit dans la mesure où il procède d'une autre analyse juridique. (M.N.B.)

openbaar ministerie die geen titularis zijn van een dergelijk mandaat en evenmin naar recht zijn aangewezen om hem te vervangen in geval van verhindering, en dat het middel faalt naar recht in zoverre het uitgaat van een andere rechtsanalyse. (M.N.B.)

OPENBAAR MINISTERIE - Procédure tot herroeping van de voorwaardelijke invrijheidstelling - Verwerping - Nieuwe procedure met hetzelfde voorwerp die evenwel steunt op andere gegevens waarvan het parket nog vóór de eerste procedure weet heeft gekregen - Verenigbaarheid met de onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Procédure tot herroeping - Verwerping - Nieuwe procedure met hetzelfde voorwerp die evenwel steunt op andere gegevens waarvan het parket nog vóór de eerste procedure weet heeft gekregen - Verenigbaarheid met de onsplitsbaarheid van het openbaar ministerie

- Art. 64 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

MINISTÈRE PUBLIC - Procédure de révocation de la libération conditionnelle - Rejet - Nouvelle procédure ayant le même objet, mais fondée sur des éléments différents parvenus à la connaissance du parquet avant la première - Compatibilité avec l'indivisibilité du ministère public

- Art. 64 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Libération conditionnelle - Procédure en révocation - Rejet - Nouvelle procédure ayant le même objet, mais fondée sur des éléments différents parvenus à la connaissance du parquet avant la première - Compatibilité avec l'indivisibilité du ministère public

- Art. 64 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.1026.F

4 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.10](#)

AC nr. ...

Artikel 57, § 5, Interneringswet, dat betrekking heeft op de opvolging en het toezicht op de uitvoeringsmodaliteiten van de interneringsbeslissing, met name die welke wordt bedoeld in artikel 25 Interneringswet, onderwerpt de beslissing tot herroeping van een invrijheidstelling op proef niet aan de voorafgaandelijke voorlegging van het binnen de daarin bepaalde termijn opgemaakte verslag.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Uitvoeringsmodaliteiten internering - Opvolging en toezicht - Invrijheidstelling op proef - Herroeping - Opvolgingsverslag over de begeleiding of de behandeling - Geen dergelijk verslag van minder dan zes maanden

- Artt. 25 en 57, § 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

L'article 57, § 5, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement, qui concerne le suivi et le contrôle des modalités d'exécution de la décision d'internement, notamment celle visée à l'article 25 de la même loi, n'a pas pour effet de subordonner une décision de révocation d'une libération à l'essai à la production préalable du rapport rédigé dans le délai qu'il instaure.

DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement - Suivi et contrôle - Libération à l'essai - Révocation - Rapport de suivi sur la guidance ou le traitement - Absence d'un tel rapport rédigé depuis moins de six mois

- Art. 25 et 57, § 5 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.20.1051.N

27 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201027.2N.15](#)

AC nr. ...

Indien stukken die door hun aard niet of moeilijk aan het strafdossier kunnen worden toegevoegd, als overtuigingsstuk worden neergelegd ter griffie van de correctionele rechtbank, staat het aan de inverdenkinggestelde of zijn raadsman en aan het onderzoeksgerecht om, zo dit zulks nodig acht, om de overlegging van dat stuk te verzoeken (1). (1) Zie Cass. 24 december 1996, AR P.96.1620.N, AC 1996, nr. 527.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Handhaving voorlopige hechtenis - Overtuigingsstuk - Overlegging

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Overtuigingsstuk - Overlegging

Indien ter gelegenheid van de behandeling van de zaak voor de kamer van inbeschuldigingstelling blijkt dat het dossier dat aan het onderzoeksgerecht wordt voorgelegd of waarvan de inverdenkinggestelde en zijn raadsman kennis hebben kunnen nemen, onvolledig is dan wel dat zij geen kennis hebben kunnen nemen van een overtuigingsstuk dat werd neergelegd ter griffie van het gerecht in eerste aanleg, kan een eventuele miskennis van de rechten van de inverdenkinggestelde worden geredieerd door in te gaan op het voorstel de behandeling van de zaak uit te stellen opdat alsnog kennis kan worden genomen van het ontbrekende stuk; die regel die tot gevolg kan hebben dat de kamer van inbeschuldigingstelling geen uitspraak kan doen binnen de termijn van 15 dagen als bedoeld door artikel 30, § 3, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet houdt geen schending in van artikel 5 EVRM noch van enig andere bepaling noch een miskennis van enig recht; indien de inverdenkinggestelde weigert om een dergelijke uitstel te verzoeken en dus de remedie van een eventuele miskennis van rechten zelf onmogelijk maakt, kan de kamer van inbeschuldigingstelling de zaak beoordelen zonder dat van de bedoelde stukken kennis wordt genomen (1). (1) Zie Cass. 9 juni 2020, AR P.20.0611.N, AC 2020, nr. 383; Cass. 2 oktober 1996, AR P.96.1256.F, AC 1996, nr. 349; Cass. 11 maart 1992, AR nr. 9779, AC 1991-92, nr. 363.

Si certaines pièces qui, en raison de leur nature, ne peuvent pas – ou difficilement – être jointes au dossier répressif, sont déposées au greffe du tribunal correctionnel comme pièces à conviction, il appartient à l'inculpé ou à son conseil ainsi qu'à la juridiction d'instruction, si elle l'estime nécessaire, d'en demander la production (1). (1) Voir Cass. 24 décembre 1996, RG P.96.1620.N, Pas. 1996, n° 527.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Maintien de la détention préventive - Pièce à conviction - Production

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Pièce à conviction - Production

Si, lors de l'examen de la cause par la chambre de mises en accusation, il apparaît que le dossier soumis à la juridiction d'instruction ou dont l'inculpé et son conseil ont pu prendre connaissance est incomplet, ou si ces derniers n'ont pas pu prendre connaissance d'une pièce à conviction qui a été déposée au greffe du tribunal de première instance, il peut être remédié à une éventuelle méconnaissance des droits de l'inculpé en donnant suite à la proposition de différer l'examen de la cause pour permettre la prise de connaissance de la pièce manquante; cette règle, qui peut avoir pour effet d'empêcher la chambre des mises en accusation de statuer dans le délai de 15 jours visé à l'article 30, § 3, alinéa 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, n'implique aucune violation de l'article 5 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni d'aucune autre disposition, ni la méconnaissance d'un droit, quel qu'il soit; si l'inculpé refuse de demander un tel report, empêchant ainsi lui-même qu'il puisse être remédié à une éventuelle violation de ses droits, la chambre des mises en accusation peut statuer sur la cause sans qu'il ait pris connaissance des pièces en question (1). (1) Voir Cass 9 juin 2020, RG P.20.0611.N, Pas. 2020, n° 383 ; Cass 2 octobre 2018, RG P.96.1256.F, Pas. 1996, n° 349 ; Cass. 11 mars 1992, RG 9779, Pas. 1991-92, n° 363.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Handhaving voorlopige hechtenis - Onvolledig dossier - Geen kennisname ontbrekende stukken - Herstel rechten van verdediging - Weigering voorstel tot uitstel

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 30, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Onvolledig dossier - Geen kennisname ontbrekende stukken - Herstel - Weigering voorstel tot uitstel

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 30, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onvolledig dossier - Geen kennisname ontbrekende stukken - Herstel rechten van verdediging - Weigering voorstel tot uitstel

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 30, § 3, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Maintien de la détention préventive - Dossier incomplet - Impossibilité de prendre connaissance des pièces manquantes - Réparation de la violation des droits de la défense - Refus de la proposition de remise

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 30, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Détention préventive - Maintien - Dossier incomplet - Impossibilité de prendre connaissance des pièces manquantes - Réparation - Refus de la proposition de remise

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 30, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Dossier incomplet - Impossibilité de prendre connaissance des pièces manquantes - Réparation de la violation des droits de la défense - Refus de la proposition de remise

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 30, § 3, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Uit artikel 5 EVRM, de artikelen 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, § 3, en § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet, alsmede het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging, volgt dat het onderzoeksgerecht dat heeft te beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis in beginsel uitspraak moet doen op grond van een volledig dossier (1); een volledig dossier is een dossier is dat alle stukken van het onderzoek bevat die verband houden met de handhaving van de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde en waarover de onderzoeksrechter beschikt (2); uit bovengemelde verdrags- en wetsbepalingen volgt ook de inverdenkinggestelde kennis kan nemen van dit volledig dossier zoals het ter inzage wordt gelegd met het oog op behandeling door de raadkamer en van de nieuwe stukken voor wat betreft de behandeling door de kamer van inbeschuldigingstelling (3). (1) Cass. 29 juli 2008, AR P.08.1153.F, AC 2008, nr. 429; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0466.F, AC 2006, nr. 20; Cass. 30 december 1997, AR P.97.1650.F, AC 1997, nr. 581; Cass. 8 januari 1991, AR nr. 5199, AC 1990-1991, nr. 232. (2) Zie Cass. 24 april 2018, AR P.18.0419.N, AC 2018, nr. 265; Cass. 13 mei 2014, AR P.14.0768.N, AC 2014, nr. 341; Cass. 9 augustus 2011, AR P.11.1401.F, AC 2011, nr. 441; Cass 14 juli 2009, AR P.09.1076.N, AC 2009, nr. 457; Cass. 26 februari 2008, AR P.08.0285, T.Strafrecht, 2008/6, 460, met noot. (3) Zie Cass. 1 oktober 2013, AR P.13.1561.N, AC 2013, nr. 492; Cass. 21 maart 2007, AR P.07.0310.F, AC 2007, nr. 149; Cass. 5 januari 2000, AR P.99.1874.F, AC 2000, nr. 10; Cass. 13 juli 1999, AR P.99.0954.N, AC 1999, nr. 415; Cass. 4 mei 1994, AR P.94.0556.F, AC 1994, nr. 217.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Mededeling van het dossier aan de inverdenkinggestelde - Verplichting

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome
- Artt. 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, §§ 3 en 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Il ressort des articles 5 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, 21, § 3, 22, alinéa 4, et 30, § 3 et § 4, alinéa 1er, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, ainsi que du principe général du droit relatif au respect des droits de la défense que, en principe, la juridiction d'instruction appelée à statuer sur le maintien de la détention préventive doit se prononcer sur la base d'un dossier complet (1); un dossier complet est un dossier qui contient toutes les pièces de l'instruction en lien avec le maintien de la détention préventive de l'inculpé et dont le juge d'instruction dispose (2); il résulte également des dispositions légales et conventionnelles précitées que l'inculpé peut prendre connaissance de ce dossier complet tel qu'il est mis à disposition pour consultation en vue de son examen par la chambre du conseil, ainsi que des nouvelles pièces pour ce qui concerne l'examen par la chambre des mises en accusation (3). (1) Cass. 29 juillet 2008, RG P.08.1153.F, Pas. 2008, n° 429 ; Cass. 5 avril 2006, RG P.06.0466.F, Pas. 2006, n° 206 ; Cass. 30 décembre 1997, RG P.97.1650.F, Pas. 1997, n° 581 ; Cass. 8 janvier 1991, RG n° 5199, Pas. 1990-1991, n° 232. (2) Voir Cass. 24 avril 2018, RG P.18.0419.N, Pas. 2018, n° 265 ; Cass. 13 mai 2014, RG P.14.0768.N, Pas. 2014, n° 341 ; Cass. 9 août 2011, RG P.11.1401.F, Pas. 2011, n° 441 ; Cass 14 juillet 2009, RG P.09.1076.N, Pas. 2009, n° 457 ; Cass. 26 février 2008, RG P.08.0285, T.Strafrecht, 2008/6, 460, note. (3) Voir Cass. 1er octobre 2013, RG P.13.1561.N, Pas. 2013, n° 492 ; Cass. 21 mars 2007, RG P.07.0310.F, Pas. 2007, n° 149 ; Cass. 5 janvier 2000, RG P.99.1874.F, Pas. 2000, n° 10 ; Cass. 13 juillet 1999, RG P.99.0954.N, Pas. 1999, n° 415 ; Cass. 4 mai 1994, RG P.94.0556.F, Pas. 1994, n° 217.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Maintien - Communication du dossier à l'inculpé - Obligation

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 21, § 3, 22, al. 4, et 30, § 3 et 4, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

ONDERZOEKSGERECHTEN - Handhaving voorlopige hechtenis - Volledigheid dossier

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, §§ 3 en 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.2 - Handhaving van de voorlopige hechtenis - Volledigheid dossier

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, §§ 3 en 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Volledigheid dossier

- Art. 5 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 21, § 3, 22, vierde lid, en 30, §§ 3 en 4, eerste lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Maintien de la détention préventive - Exhaustivité du dossier

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21, § 3, 22, al. 4, et 30, § 3 et 4, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.2 - Maintien de la détention préventive - Exhaustivité du dossier

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21, § 3, 22, al. 4, et 30, § 3 et 4, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Exhaustivité du dossier

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21, § 3, 22, al. 4, et 30, § 3 et 4, al. 1er L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Artikel 6, eerste lid, 1°bis, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat een regel is die aan het Belgische gerecht een extraterritoriale bevoegdheid toekent inzake ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, stelt die bevoegdheid niet afhankelijk van de vestiging van de hoofdverblijfplaats van de verdachte van dergelijke feiten in het Rijk vóór het plegen van die feiten (1). (1) Immers, "le critère [de rattachement alternatif] de nationalité ou de résidence principale peut s'apprécier au regard tant de la situation existant au moment des faits que de celle existant au moment de l'engagement des poursuites" (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 8e uitg., 2017, I, 94). Aldus heeft het Hof een zaak waarin vóór de datum van inwerkingtreding van de wet van 5 augustus 2003 op 7 augustus 2003, een gerechtelijk onderzoek werd ingesteld wegens ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, onttrokken aan het Belgische gerecht, meer bepaald op grond dat "geen enkele vermoedelijke dader zijn hoofdverblijfplaats in België had op 7 augustus 2003" (en niet op het ogenblik van de feiten) (Cass. 24 september 2003, AR P.03.1217.F, AC 2003, nr. 452). Zoals gesteld in de parlementaire voorbereiding van de voormelde wet "is er geen reden om in het kader van het actief personaliteitsbeginsel te vereisen dat de verdachte op het moment van de feiten de status van onderdaan of verblijfhouder zou hebben gehad, gezien in het uitleveringsrecht algemeen wordt aangenomen dat ook personen die na de feiten de status van onderdaan of daarmee gelijkgestelde hebben verkregen, een bescherming tegen uitlevering kunnen genieten. Het criterium van de nationaliteit of van de hoofdverblijfplaats kan dus ook beoordeeld worden op het ogenblik van de instelling van de strafvordering." (Verslag van de Commissie Justitie, Parl.St. Kamer 2003, nr. 51 - 0103/003, 5). Deze zaak heeft betrekking op de genocide die plaatsvond in Rwanda in 1994. (M.N.B.)

L'article 6, alinéa 1er, 1°bis, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, règle attributive de compétence extraterritoriale aux juridictions belges en matière de violations graves du droit international humanitaire, ne subordonne pas cette compétence à la fixation de la résidence principale du suspect de tels faits dans le Royaume avant leur commission (1). (1) En effet « le critère [de rattachement alternatif] de nationalité ou de résidence principale peut s'apprécier au regard tant de la situation existant au moment des faits que de celle existant au moment de l'engagement des poursuites » (M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Charte, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, p. 94). Ainsi, la Cour a dessaisi les juridictions belges d'une affaire qui avait été mise à l'instruction avant l'entrée en vigueur, le 7 août 2003, de la loi du 5 août 2003 relative aux violations graves du droit international humanitaire, notamment au motif qu'« aucun auteur présumé n'avait sa résidence principale en Belgique le 7 août 2003 » (et non au moment des faits) (Cass. 24 septembre 2003, RG P.03.1217.F, Pas. 2003, n° 452). Ainsi que les travaux parlementaires de cette loi l'ont relevé, « il n'y a aucune raison d'exiger, dans le cadre du principe de personnalité active, que le suspect ait joui au moment des faits du statut de ressortissant ou de résident, étant donné qu'il est admis de manière générale dans le droit extraditionnel que les personnes ayant également obtenu le statut de résident ou d'assimilé après les faits, peuvent également bénéficier d'une protection contre l'extradition. Le critère de nationalité ou de résidence principale peut donc également s'apprécier au moment de l'engagement des poursuites » (Rapport de la Commission de la Justice, Doc. parl., Ch., n° 51-103/003, p. 5). La présente espèce a trait au génocide perpétré au Rwanda en 1994. (M.N.B.)

INTERNATIONAAL HUMANITAIR RECHT - Ernstige schending - Feit gepleegd in het buitenland - Geen hoofdverblijfplaats van de verdachte in het Rijk voor het plegen van de feiten - Invloed op de extraterritoriale bevoegdheid van het Belgische gerecht

- Art. 6, eerste lid, 1°bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Ernstige schending van het internationaal humanitair recht - Feiten gepleegd in het buitenland - Geen hoofdverblijfplaats van de verdachte in het Rijk voor het plegen van de feiten - Invloed op de extraterritoriale bevoegdheid van het Belgische gerecht

- Art. 6, eerste lid, 1°bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

MISDRIJF - Gepleegd in het buitenland - Ernstige schending van het internationaal humanitair recht - Geen hoofdverblijfplaats van de verdachte in het Rijk voor het plegen van de feiten - Invloed op de extraterritoriale bevoegdheid van het Belgische gerecht

- Art. 6, eerste lid, 1°bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

DROIT INTERNATIONAL HUMANITAIRE - Violation grave - Fait commis à l'étranger - Pas de résidence principale du suspect dans le Royaume avant la commission des faits. - Incidence quant à la compétence extraterritoriale des juridictions belges

- Art. 6, al. 1er, 1°bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Violation grave de droit international humanitaire - Faits commis à l'étranger. - Pas de résidence principale du suspect dans le Royaume avant la commission des faits. - Incidence quant à la compétence extraterritoriale des juridictions belges

- Art. 6, al. 1er, 1°bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

INFRACTION - Infraction commise à l'étranger - Violation grave de droit international humanitaire - Pas de résidence principale du suspect dans le Royaume avant la commission des faits. - Incidence quant à la compétence extraterritoriale des juridictions belges

- Art. 6, al. 1er, 1°bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.20.1071.N

17 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.12](#)

AC nr. ...

De vaststelling dat eiseres haar schuld aan de feiten waarvoor zij werd veroordeeld blijft ontkennen, is geen tegenaanwijzing als bedoeld in artikel 47, § 1, Wet Strafvordering; de strafuitvoeringsrechtbank die de afwijzing van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit in wezen enkel op deze vaststelling steunt, schendt bijgevolg die bepaling.

STRAFUITVOERING - Strafvorderingsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Ontkenning van de feiten

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

La constatation selon laquelle la demanderesse persiste à nier sa culpabilité du chef des faits pour lesquels elle a été condamnée ne constitue pas une contre-indication visée à l'article 47, § 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées; le tribunal de l'application des peines qui ne fonde essentiellement le rejet de la modalité d'exécution de la peine sollicitée que sur cette constatation, viole, par conséquent, cette disposition.

APPLICATION DES PEINES - Modalités d'exécution de la peine - Contre-indications - Déni des faits

- Art. 47, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Krachtens artikel 47, § 1, Wet Strafvueroering kunnen de in Titel V bepaalde strafuitvoeringsmodaliteiten aan de daar bedoelde veroordeelde worden toegekend voor zover er in hoofde van de veroordeelde geen tegenaanwijzingen bestaan waaraan men niet tegemoet kan komen door het opleggen van bijzondere voorwaarden; deze bepaling somt de in aanmerking komende tegenaanwijzingen limitatief op en de strafuitvoeringsmodaliteiten kunnen niet op grond van andere redenen worden geweigerd.

STRAFUITVOERING - Strafvueroeringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Limitatieve opsomming

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

En vertu de l'article 47, § 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées, les modalités d'exécution de la peine prévues au Titre V peuvent être accordées au condamné visé par cette disposition pour autant qu'il n'existe pas de contre-indications dans le chef de celui-ci auxquelles la fixation de conditions particulières ne puisse répondre; cette disposition énumère limitativement les contre-indications à prendre en considération et les modalités d'exécution de la peine ne peuvent être refusées pour d'autres motifs.

APPLICATION DES PEINES - Modalités d'exécution de la peine - Contre-indications - Énumération limitative

- Art. 47, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.1072.N

17 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.13](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel belet dat een gevangenispsychiater een verslag opstelt betreffende een geïnterneerde zonder die geïnterneerde voorafgaandelijk te hebben gehoord.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rechtspleging - Verslag van de gevangenispsychiater - Horen van de geïnterneerde

- Art. 47, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Aucune disposition ni aucun principe général du droit n'empêche qu'un psychiatre de prison rédige un rapport concernant une personne internée sans avoir préalablement entendu celle-ci.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Procédure - Rapport du psychiatre de prison - Audition de l'interné

- Art. 47, § 3 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Uit artikel 47, § 3, Interneringswet volgt niet dat de verslagen van de gevangenispsychiater aan de geïnterneerde en zijn raadsman in afschrift moeten worden bezorgd.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Rechtspleging - Verslag van de gevangenispsychiater - Afschrift aan geïnterneerde en zijn raadsman

- Art. 47, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Il ne résulte pas de l'article 47, § 3, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement qu'une copie des rapports du psychiatre de prison doit être remise à l'interné et à son conseil.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Procédure - Rapport du psychiatre de prison - Copie à l'interné et à son conseil

- Art. 47, § 3 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

P.20.1073.F

4 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201104.2F.14](#)

AC nr. ...

De artikelen 1319 tot 1322 Oud Burgerlijk Wetboek werden opgeheven bij artikel 73 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek; de opheffing van die bepalingen is krachtens artikel 75 van voornoemde wet in werking getreden op 1 november 2020; voortaan wordt de bewijskracht van de akten geregeld in de artikelen 8.17 en 8.18 van Boek 8 Burgerlijk Wetboek die respectievelijk betrekking hebben op de bewijskracht van de authentieke akte en de bewijskracht van de onderhandse akte. (impliciete oplossing).

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Artikelen 1319 tot 1322 Oud Burgerlijk Wetboek - Opheffing - Nieuwe beschikkingen - Artikelen 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 8.17 en 8.18 Burgerlijk Wetboek

De ernstige aanwijzingen van een strafbaar feit die vereist worden door de artikelen 46quinquies en 47sexies, §2, tweede lid, Wetboek van Strafvordering kunnen niet worden gelijkgesteld met de ernstige aanwijzingen van schuld lastens een verdachte, maar hebben betrekking op de vereiste evenredigheid tussen de gebruikte opsporingsmethode en de ernst van het desbetreffende misdrijf (1). (1) Zie (m.b.t. art. 47sexies Sv.) Cass. 19 november 2013, AR P.13.1779.N, AC 2013, nr. 616, met concl. van M. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Voorwaarden - Ernstige aanwijzingen - Begrip - Evenredigheid

- Artt. 46quinquies en 47sexies Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Inkijkoperatie - Voorwaarden - Ernstige aanwijzingen - Begrip - Evenredigheid

- Artt. 46quinquies en 47sexies Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Voorwaarden - Ernstige aanwijzingen - Begrip - Evenredigheid

- Artt. 46quinquies en 47sexies Wetboek van Strafvordering

Les articles 1319 à 1322 de l'ancien Code civil ont été abrogés par l'article 73 de la loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un Livre 8 « La preuve »; en vertu de l'article 75 de ladite loi, cette abrogation est entrée en vigueur le 1er novembre 2020; la foi due aux actes procède dorénavant des articles 8.17 et 8.18 du Livre 8 du Code civil, respectivement relatifs à la force probante de l'acte authentique et de l'acte sous signature privée. (solution implicite).

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Articles 1319 à 1322 de l'ancien Code civil - Abrogation - Dispositions nouvelles - Articles 8.17 et 8.18 du Code civil

- Art. 8.17 et 8.18 Code civil

Les indices sérieux dont l'existence est requise par les articles 46quinquies et 47sexies, § 2, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle ne s'identifient pas avec les indices sérieux de culpabilité dans le chef d'un suspect, mais concernent l'exigence d'une proportionnalité entre la méthode de recherche utilisée et la gravité de l'infraction visée (1). (1) Voir (quant à l'art. 47sexies C.I.cr.) Cass. 19 novembre 2013, RG P.13.1779.N, Pas. 2013, n° 616, et concl. de M. DUINSLAEGER, alors avocat général, publiées à leur date dans AC.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Observation - Conditions - Indices sérieux - Notion - Proportionnalité

- Art. 46quinquies et 47sexies Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Contrôle visuel discret - Conditions - Indices sérieux - Notion - Proportionnalité

- Art. 46quinquies et 47sexies Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Méthode particulières de recherche - Observation - Conditions - Indices sérieux - Notion - Proportionnalité

- Art. 46quinquies et 47sexies Code d'Instruction criminelle

P.20.1084.F

18 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201118.2F.17](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874, kan de vreemdeling om voorlopige invrijheidstelling verzoeken indien een Belg dit recht geniet en onder dezelfde voorwaarden, waarbij dit verzoek wordt ingediend bij de raadkamer; hieruit volgt dat de vreemdeling zijn verzoek moet voorleggen aan de raadkamer wanneer hij krachtens een door een Belgische rechter uitgevaardigd bevel tot voorlopige aanhouding in hechtenis wordt gehouden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 712.

UITLEVERING - Passieve uitlevering - Door een Belgische rechter uitgevaardigd bevel tot voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Bevoegd rechtscollege
- Art. 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

En vertu de l'article 5, alinéa 4, de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions, l'étranger peut demander sa mise en liberté provisoire dans le cas où un Belge jouit de cette faculté et sous les mêmes conditions, cette demande étant soumise à la chambre du conseil; il s'ensuit que l'étranger doit soumettre sa demande à la chambre du conseil lorsqu'il est détenu en vertu d'un mandat d'arrêt provisoire décerné par un juge belge (1). (1) Voir les concl. du MP.

EXTRADITION - Extradition passive - Mandat d'arrêt provisoire décerné par un juge belge - Requête de mise en liberté - Juridiction compétente
- Art. 5, al. 4 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

Wanneer de vreemdeling is aangehouden krachtens een internationaal aanhoudingsbevel dat hem naar behoren is betekend en door de raadkamer met het oog op zijn uitlevering uitvoerbaar is verklaard, en hij tegen die beschikking van de raadkamer hoger beroep heeft ingesteld, is de kamer van inbeschuldigingstelling bevoegd om kennis te nemen van het verzoek tot invrijheidstelling, zolang zij niet definitief uitspraak heeft gedaan over het hoger beroep, met inbegrip van de mogelijke cassatieprocedure die tegen haar arrest werd ingeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 712.

UITLEVERING - Passieve uitlevering - Buitenlands bevel tot aanhouding - Uitvoerbaarverklaring door de raadkamer - Hoger beroep - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Verzoek tot invrijheidstelling - Bevoegd rechtscollege

Lorsque l'étranger est arrêté en vertu d'un mandat d'arrêt international qui lui a été dûment signifié et qui a été déclaré exécutoire par la chambre du conseil en vue de son extradition et qu'il a interjeté appel de cette ordonnance de la chambre du conseil, la chambre des mises en accusation est compétente pour connaître de la demande de mise en liberté, tant qu'elle n'a pas définitivement statué sur l'appel, en ce compris l'éventuelle procédure en cassation introduite contre son arrêt (1). (1) Voir les concl. du MP.

EXTRADITION - Extradition passive - Mandat d'arrêt étranger - Exequatur par la chambre du conseil - Appel - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Requête de mise en liberté - Juridiction compétente

P.20.1102.F

25 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.7](#)

AC nr. ...

Uit de wijze waarop de Interneringswet de tenuitvoerlegging van de interneringsbeslissing en de opvolging ervan inricht, volgt dat indien de geestesstoornis voldoende gestabiliseerd is maar redelijkerwijze te vrezen valt dat de geïnterneerde, al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis, eventueel in samenhang met andere risicofactoren, opnieuw misdrijven zal plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, de kamer voor de bescherming van de maatschappij de definitieve invrijheidstelling niet kan toekennen; indien de toestand van de geïnterneerde in die mate is geëvolueerd dat er geen sprake meer is van een geestesstoornis, moet de kamer voor de bescherming van de maatschappij beslissen of de geïnterneerde, gelet op het risico dat hij misdrijven zou plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, en op de doelstellingen van artikel 5.1, e), EVRM, een plaatsing nog nodig is dan wel of het voormelde risico kan worden afgewend met minder dwingende maatregelen zoals een invrijheidstelling op proef; indien de toestand van de geïnterneerde in die mate is geëvolueerd dat er geen sprake meer is van een geestesstoornis en dat redelijkerwijze niet meer te vrezen valt dat de geïnterneerde misdrijven zal plegen zoals bedoeld in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet, de kamer voor de bescherming van de maatschappij aan de geïnterneerde onmiddellijk de definitieve invrijheidstelling moet toekennen (1); hieruit volgt met andere woorden dat zelfs bij verdwijning of stabilisering van de geestesstoornis die de internering tot gevolg heeft gehad, de handhaving van de dwangmaatregel ten aanzien van de geïnterneerde kan worden verantwoord door andersoortige stoornissen die een recidivegevaar inhouden. (1) Zie Cass. 11 juni 2019, AR P.19.0524.N, AC 2019, nr. 362, § 5; Cass. 9 april 2019, AR P.19.0273.N, AC 2019, nr. 223, § 14. Het MP heeft met name, en anders dan wat de eiser aanvoerde, geconcludeerd wat volgt: 1. de geïnterneerde dient in de regel niet in vrijheid worden gesteld omdat hij niet meer lijdt aan de geestesstoornis die zijn internering tot gevolg heeft gehad: zo verantwoordt de kamer voor de bescherming van de maatschappij haar weigering om de definitieve invrijheidstelling van de geïnterneerde te bevelen naar recht wanneer ze

Il résulte de la manière dont la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement organise l'exécution de la décision d'internement et la gestion de celui-ci que si le trouble mental est suffisamment stabilisé mais qu'il y a raisonnablement lieu de craindre qu'à cause ou indépendamment de son trouble mental, en liaison éventuelle avec d'autres facteurs de risque, la personne internée commette à nouveau des infractions visées à l'article 9, § 1er, 1°, de la loi, la chambre de protection sociale ne peut octroyer la libération définitive; si l'état de la personne internée a évolué dans une mesure telle qu'il n'est plus question d'un trouble mental, il appartient à la chambre de protection sociale de décider si, eu égard au risque de la commission d'infractions visées à l'article 9, § 1er, 1°, de la loi, ainsi qu'aux objectifs de l'article 5, § 1er, e), de la Convention, un placement est encore nécessaire ou si le risque précité peut être écarté par des mesures moins contraignantes, comme une libération à l'essai; si l'état de la personne internée a évolué dans une mesure telle qu'il n'est plus question d'un trouble mental et qu'il n'y a raisonnablement plus lieu de craindre que la personne internée commette des infractions visées à l'article 9, § 1er, 1°, de la loi, la chambre de protection sociale doit octroyer immédiatement à la personne internée une libération définitive (1); en d'autres termes, même en cas de disparition ou de stabilisation du trouble mental qui a donné lieu à l'internement, le maintien de l'interné sous la contrainte peut se justifier lorsque d'autres formes de troubles entraînent un risque de récidive. (1) Voir Cass. 11 juin 2019, RG P.19.0524.N, Pas. 2019, n° 362, § 5; Cass. 9 avril 2019, RG P.19.0273.N, Pas. 2019, n° 223, § 14. Le MP avait conclu notamment que, contrairement à ce que le demandeur a soutenu : 1. l'interné ne doit pas être libéré en règle dès lors qu'il n'est plus sujet au trouble mental qui a entraîné son internement : ainsi, la chambre de protection sociale du tribunal de l'application des peines justifie légalement son refus d'ordonner la libération définitive de l'interné en constatant que le trouble mental persiste, ainsi que le risque de récidive, sans qu'elle doive en outre préciser qu'il s'agit précisément du trouble « qui a entraîné l'internement » ; autrement dit, la circonstance que le trouble mental constaté au moment de l'examen

vaststelt dat de geestesstoornis alsook het recidivegevaar blijft bestaan, zonder dat ze daarenboven moet verduidelijken dat het net die stoornis is "die de internering tot gevolg heeft gehad"; met andere woorden, de omstandigheid dat de geestesstoornis die tijdens het onderzoek van een verzoek tot invrijheidstelling wordt vastgesteld niet de stoornis zou zijn die tot de internering heeft geleid, verplicht de kamer voor de bescherming van de maatschappij niet die invrijheidstelling te bevelen; 2. artikel 66, b), Interneringswet bepaalt niet dat de geïnterneerde in de regel in vrijheid moet worden gesteld aangezien hij "niet lijdt aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen heeft tenietgedaan of ernstig heeft aangetast, zowel op het ogenblik van de interneringsbeslissing als op het huidige ogenblik"; de kamer voor de bescherming van de maatschappij is niet de beroepsinstantie van het onderzoeksgerecht of vonnisgerecht dat de interneringsbeslissing heeft genomen en heeft zich dan ook niet uit te spreken over de vraag of de interneringsbeslissing voldoet aan de voorwaarden van artikel 9 Interneringswet, waarover het onderzoeksgerecht of het vonnisgerecht definitief heeft geoordeeld (Cass. 9 april 2019, RG P.19.0273.N, Pas. 2019, n° 223, § 14); 3. die bepaling vereist evenmin "dat er een band bestaat tussen de vrees voor het plegen van nieuwe misdrijven en de geestesstoornis": ze bepaalt integendeel, in haar huidige versie, wat betreft die vrees, "al dan niet ten gevolge van zijn geestesstoornis": de memorie van toelichting van de zgn. Potpourri III-wet van 4 mei 2016 bevestigt in dat verband dat "het belangrijk is te preciseren dat de gevaartoestand niet uitsluitend in functie van de geestesstoornis beoordeeld dient te worden". (Parl. St. Kamer, 54 1590/001, p. 135). (M.N.B.)

d'une demande de libération définitive ne serait pas celui qui a entraîné l'internement n'impose pas d'ordonner cette libération ; 2. l'art. 66, b, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement ne dispose pas que l'interné doit en règle être libéré dès lors qu'il n'est « pas atteint d'un trouble mental qui abolit ou altère gravement sa capacité de discernement, tant au moment de la décision d'internement qu'à l'heure actuelle » ; la chambre de protection sociale n'est pas l'instance de recours de la juridiction d'instruction ou de jugement ayant pris la décision d'internement et n'est, dès lors, pas appelée à décider si la décision d'internement répond aux conditions prévues à l'article 9 de la loi du 5 mai 2014, la juridiction d'instruction ou de jugement s'étant prononcée à titre définitif à cet égard (Cass. 9 avril 2019, RG P.19.0273.N, Pas. 2019, n° 223, § 14) ; 3. cette disposition n'exige pas non plus « qu'il existe un lien entre le risque de commission de nouvelles infractions et le trouble mental » : elle précise au contraire, dans sa version actuelle, quant audit risque, « à cause de son trouble mental ou non » : l'exposé des motifs de la loi du 4 mai 2016, dite « Pot-pourri III », confirme à cet égard qu'« il importe de préciser que l'état de dangerosité ne doit pas être apprécié exclusivement en fonction du trouble mental ». (Doc. Parl., Ch., 54 1590/001, p. 135). (M.N.B.)

*BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ -
Uitvoeringsmodaliteiten internering -
Strafuitvoeringsrechtbank, kamer voor de bescherming van de
maatschappij - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden -
Stabilisering van de geestesstoornis en geen redelijke vrees
voor het plegen van nieuwe misdrijven*
- Artt. 9, § 1, 1°, en 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de
internering

*DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement -
Tribunal de l'application des peines, chambre de protection
sociale - Libération définitive - Conditions - Stabilisation du
trouble mental et absence de crainte raisonnable de commission
de nouvelles infractions*

- Art. 9, § 1er, 1°, et 66, b L. du 5 mai 2014 relative à
l'internement

- Art. 5.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Internering - Navolgende beslissingen - Strafvueroeringsrechtbank, kamer voor de bescherming van de maatschappij - Definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Stabilisering van de geestesstoornis en geen redelijke vrees voor het plegen van nieuwe misdrijven

- Artt. 9, § 1, 1°, en 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 5.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 5, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Internement - Décisions ultérieures - Tribunal de l'application des peines, chambre de protection sociale - Libération définitive - Conditions - Stabilisation du trouble mental et absence de crainte raisonnable de commission de nouvelles infractions

- Art. 9, § 1er, 1°, et 66, b L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

- Art. 5, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.1105.F

2 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.5](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moet het debat, eens aangevangen, in de regel en op straffe van nietigheid worden voortgezet met dezelfde zetel, behalve wanneer het debat van bij het begin wordt hervat (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0189.N, AC 2018, nr. 557.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Continuïteit van de zetel

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

En vertu de l'article 779 du Code judiciaire, les débats, une fois engagés, doivent en règle et à peine de nullité se poursuivre avec le même siège, sauf à recommencer les débats depuis le début (1). (1) Voir Cass. 16 octobre 2018, RG P.18.0189.N, Pas. 2018, n° 557.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Composition du siège - Continuité du siège

- Art. 779 Code judiciaire

Het eindvonnis hoeft, in beginsel, niet te worden gewezen door dezelfde rechters als diegenen die zitting hebben gehouden tijdens het debat dat aan het vonnis alvorens recht te doen of aan de uitspraak ervan is voorafgegaan; indien echter het vonnis alvorens recht te doen een vonnis is dat de heropening van het debat beveelt over een welbepaald onderwerp, moet de zetel uit dezelfde rechters worden samengesteld, of moet, in geval van een anders samengestelde zetel, het debat integraal worden hernomen voor de nieuw samengestelde zetel, want in die omstandigheid wordt het debat weliswaar voortgezet, maar uitsluitend over het rechtspunt zoals het door de rechter werd afgebakend (1). (1) Zie Cass. 16 oktober 2018, AR P.18.0189.N, AC 2018, nr. 557.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Samenstelling van de zetel - Vonnis alvorens recht te doen - Navolgend gewezen beslissing over de zaak ten gronde - Continuïteit van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt over een

Le jugement définitif ne doit pas, en principe, être rendu par les mêmes juges que ceux ayant siégé pendant les débats précédant le jugement avant dire droit ou lors de la prononciation de celui-ci; toutefois, il faut que le siège soit composé des mêmes juges ou, en cas de siège différent, que les débats soient entièrement repris devant le nouveau siège si le jugement avant dire droit est un jugement qui ordonne la réouverture des débats sur un objet déterminé car dans cette hypothèse, les débats continuent mais seulement sur la question délimitée par le juge (1). (1) Voir Cass. 16 octobre 2018, RG P.18.0189.N, Pas. 2018, n° 557.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Composition du siège - Jugement avant dire droit - Décision subséquente rendue au fond - Continuité du siège - Jugement ordonnant la réouverture des débats sur un objet déterminé

welbepaald onderwerp

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

STRAFUITVOERING - Strafvueroeringsrechtbank - Samenstelling van de zetel - Vonnis alvorens recht te doen - Nalvolgend gewezen beslissing over de zaak ten gronde - Continuïteit van de zetel - Vonnis dat de heropening van het debat beveelt over een welbepaald onderwerp

- Art. 779 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 779 Code judiciaire

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Composition du siège - Jugement avant dire droit - Décision subséquente rendue au fond - Continuité du siège - Jugement ordonnant la réouverture des débats sur un objet déterminé

- Art. 779 Code judiciaire

P.20.1115.N

10 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201110.2N.16](#)

AC nr. ...

De bepalingen van artikel 670, tweede lid, 671, tweede lid, en 682bis Gerechtelijk Wetboek over het verzoek tot rechtsbijstand in procedures voor het Hof van Cassatie, waarbij het verzoek moet worden ingediend bij het bureau voor rechtsbijstand van het Hof of in spoedeisende gevallen bij de eerste voorzitter, zijn ook van toepassing in strafzaken; het verzoek tot rechtsbijstand is niet-ontvankelijk als het betrekking heeft op een procedure waarin het Hof reeds arrest heeft gewezen.

CASSATIE - Allerlei - Strafzaken - Verzoekschrift kosteloze rechtsbijstand - Procedure waarin het Hof reeds arrest heeft gewezen - Ontvankelijkheid

- Artt. 670, tweede lid, 671, tweede lid, en 682bis Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBIJSTAND - Cassatieberoep - Strafzaken - Verzoekschrift kosteloze rechtsbijstand - Procedure waarin het Hof reeds arrest heeft gewezen - Ontvankelijkheid

- Artt. 670, tweede lid, 671, tweede lid, en 682bis Gerechtelijk Wetboek

Les dispositions des articles 670, alinéa 2, 671, alinéa 2, et 682bis du Code judiciaire portant sur la demande d'assistance judiciaire devant la Cour de cassation, laquelle doit être adressée au bureau d'assistance judiciaire de la Cour ou, en cas d'urgence, au premier président, s'appliquent également en matière répressive; la demande d'assistance judiciaire est irrecevable lorsqu'elle concerne une procédure dans laquelle la Cour a déjà rendu son arrêt.

CASSATION - Divers - Matière répressive - Demande écrite d'assistance judiciaire gratuite - Procédure dans laquelle la cour a déjà rendu son arrêt - Recevabilité

- Art. 670, al. 2, 671, al. 2, et 682bis Code judiciaire

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Pourvoi en cassation - Matière répressive - Demande écrite d'assistance judiciaire gratuite - Procédure dans laquelle la cour a déjà rendu son arrêt - Recevabilité

- Art. 670, al. 2, 671, al. 2, et 682bis Code judiciaire

Uit de tekst van artikel 674bis Gerechtelijk Wetboek volgt dat in strafzaken geen rechtsbijstand kan worden gevraagd voor het verkrijgen van afschriften van stukken die verband houden met een cassatieberoep tegen een beslissing van een onderzoeks- of vonnisgerecht.

CASSATIE - Allerlei - Strafzaken - Rechtsbijstand - Verkrijgen van afschriften van stukken die verband houden met een cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 674bis Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBIJSTAND - Cassatieberoep - Strafzaken - Verkrijgen van afschriften van stukken die verband houden met een cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 674bis Gerechtelijk Wetboek

Il résulte du texte de l'article 674bis du Code judiciaire qu'en matière répressive, l'assistance judiciaire ne peut être demandée en vue d'obtenir copie de pièces relatives à un pourvoi en cassation formé contre une décision rendue par une juridiction d'instruction ou de jugement.

CASSATION - Divers - Matière répressive - Assistance judiciaire - Obtention de copies de pièces relatives à un pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 674bis Code judiciaire

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Pourvoi en cassation - Matière répressive - Obtention de copies de pièces relatives à un pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 674bis Code judiciaire

P.20.1127.N

17 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.15](#)

AC nr. ...

De voorwaarden vervat in artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel, dat bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel wordt geweigerd in geval de strafvordering is verjaard en de Belgische gerechten bevoegd zijn om kennis te nemen van de feiten, zijn cumulatief, zodat in geval van territoriale of extraterritoriale onbevoegdheid van de Belgische gerechten de verjaring van de strafvordering niet meer moet worden gecontroleerd; de beoordeling van de voormelde bevoegdheid heeft betrekking op de vervolgbaarheid in België van de feiten die aan het Europees aanhoudingsbevel ten grondslag liggen en het gegeven dat de Wet Europees Aanhoudingsbevel een wet op de rechtspleging betreft en geen strafwet bedoeld in artikel 2 Strafwetboek, is bij die beoordeling niet bepalend (1). (1) Cass. 10 augustus 2016, AR P.16.0889.N, AC 2016, nr. 443 ; Cass. 23 januari 2014, AR P.14.0065.F, AC 2014, nr. 55; Zie Cass. 14 juli 2009, AR P.09.1075.N, AC 2009, nr. 456.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Cumulatieve voorwaarden

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische gerechten - Vervolgbaarheid in België

- Art. 4, 4° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

Les conditions prévues à l'article 4, 4°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen, qui dispose que l'exécution d'un mandat d'arrêt européen est refusée lorsqu'il y a prescription de l'action publique et que les faits relèvent de la compétence des juridictions belges, sont cumulatives, de sorte qu'en cas d'incompétence territoriale ou extraterritoriale des juridictions belges, il n'y a plus lieu de contrôler la prescription de l'action publique; l'appréciation de la compétence précitée concerne la possibilité de poursuivre en Belgique les faits à la base du mandat d'arrêt européen et le fait que la loi du 19 décembre 2003 concerne une loi sur la procédure et non une loi pénale telle que visée à l'article 2 du Code pénal n'est pas déterminant dans cette appréciation (1). (1) Cass. 10 août 2016, RG P.16.0889.N, Pas. 2016, n° 443 ; Cass. 23 janvier 2014, RG P.14.0065.F, Pas. 2014, n° 55 ; voir Cass. 14 juillet 2009, RG P.09.1075.N, Pas. 2009, n° 456.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Motif de refus de l'article 4, 4°, de la Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Conditions cumulatives

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Motif de refus de l'article 4, 4°, de la Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Compétence des juridictions belges - Possibilité de poursuivre en Belgique

- Art. 4, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Krachtens artikel 7.1 EVRM en artikel 2, eerste lid, Strafwetboek, is vereist dat er, op het ogenblik dat de verdachte de handeling heeft gesteld die aanleiding geeft tot vervolging en berechting, een wettelijke bepaling bestond die die handeling strafbaar stelde; de wettelijke bepaling van artikel 6,1° ter, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering heeft geen nieuwe strafbare feiten in het leven geroepen, maar heeft door de toevoeging van een nieuwe wettelijke grondslag voor vervolging en dus bestraffing in België de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitgebreid en dient aldus als een regel van materieel strafrecht te worden aangemerkt (1); uit het voorgaande volgt dat de strafwet die de bestraffing in België uitbreidt tot feiten gepleegd buiten het Belgisch grondgebied, niet van toepassing is op feiten gepleegd vóór de inwerkingtreding ervan; een verdachte kan zich niet beroepen op een retroactieve toepassing van een dergelijke bepaling als mindere strafwet teneinde de toepassing van een instrument van internationale rechtshulp te vermijden. (1) Cass. 12 oktober 1964, Pas. 1965, I, 154.

L'article 7, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et l'article 2, alinéa 1er, du Code pénal requièrent l'existence, au moment où le suspect a commis l'acte donnent lieu à des poursuites et à un jugement, d'une disposition légale qui sanctionnait cet acte; la disposition légale de l'article 6, 1^{er}ter, du titre préliminaire du Code de procédure pénale n'a pas instauré de nouveaux faits punissables, mais, en ajoutant un nouveau fondement légal à des poursuites et donc à une répression en Belgique, elle a étendu la compétence extraterritoriale des juridictions belges et elle doit ainsi être considérée comme étant une règle de droit pénal matériel (1) ; il résulte de ce qui précède que la loi pénale qui étend la répression en Belgique à des faits commis hors du territoire belge n'est pas applicable à des faits commis avant son entrée en vigueur; un suspect ne peut invoquer l'application rétroactive d'une telle disposition comme étant une loi pénale plus favorable en vue d'éviter l'application d'un instrument d'entraide judiciaire internationale. (1) Cass. 12 octobre 1964 (Pas. 1965, I, p. 154).

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Bepaling die de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitbreidt - Toepassing

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 6, 1^{er}ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 4°, Wet Europees

Aanhoudingsbevel - Bevoegdheid van de Belgische gerechten - Werking in de tijd

- Art. 7 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

- Art. 6, 1^{er}ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Bevoegdheid van de Belgische gerechten - Bepaling die de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitbreidt - Aard

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Bevoegdheid van de Belgische gerechten - Bepaling die de extraterritoriale bevoegdheid van de Belgische gerechten uitbreidt - Aard

- Art. 7.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Disposition qui étend la compétence extraterritoriale des juridictions belges - Application

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2, al. 1er Code pénal

- Art. 6, 1^{er}ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Motif de refus de l'article 4, 4°, de la Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Compétence des juridictions belges - Application dans le temps

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Motif de refus de l'article 4, 4°, de la Loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Compétence des juridictions belges - Application dans le temps

- Art. 7 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2, al. 1er Code pénal

- Art. 6, 1^{er}ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Compétence des juridictions belges - Disposition qui étend la compétence extraterritoriale des juridictions belges - Nature

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

november 1950, te Rome

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek
- Art. 6, 1^oter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

novembre 1950

- Art. 2, al. 1er Code pénal
- Art. 6, 1^oter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Uit de overweging (10) van de preambule van het Kaderbesluit Europees Aanhoudingsbevel blijkt dat de regeling inzake het Europees Aanhoudingsbevel berust op een hoge mate van vertrouwen tussen de lidstaten en dit houdt een vermoeden in van eerbiediging door de uitvaardigende lidstaat van de fundamentele rechten bedoeld in artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel; de rechter oordeelt onaantastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het voormelde vermoeden te weerleggen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

Il ressort de la considération (10) du préambule de la Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'Union européenne du 13 juin 2002 relative au mandat d'arrêt européen et aux procédures de remise entre États membres que le mécanisme du mandat d'arrêt européen repose sur un degré de confiance élevé entre les États membres et que cela implique une présomption de respect par l'État membre d'émission des droits fondamentaux visés à l'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen; le juge décide souverainement si les éléments circonstanciés invoqués indiquant un danger manifeste pour les droits fondamentaux de la personne concernée suffisent à renverser la présomption susmentionnée; la Cour se borne à vérifier si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne peuvent justifier.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Vermoeden van eerbiediging van de fundamentele rechten door de uitvaardigende lidstaat

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Weigeringsgrond artikel 4, 5°, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Vermoeden van eerbiediging van de fundamentele rechten door de uitvaardigende lidstaat - Controle door het Hof

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Motif de refus visé à l'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Présomption de respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission

- Préambule, considération 10 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Mandat d'arrêt européen - Exécution - Motif de refus visé à l'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Présomption de respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Contrôle par la Cour

- Préambule, considération 10 Décision-cadre 2002/584/JAI du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

De loutere omstandigheid dat er een reclasseringsplan voorligt zoals bedoeld in artikel 48 Wet Strafvuivering, impliceert niet dat er geen tegenaanwijzingen voor het toekennen van een strafuitvoeringsmodaliteit voorhanden kunnen zijn zoals bedoeld in artikel 47, § 1, Wet Strafvuivering.

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsmodaliteiten - Tegenaanwijzingen - Reclasseringsplan

- Artt. 47, § 1, en 48 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 47, § 1, en 48 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 47, § 1, en 48 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 47, § 1, en 48 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 47, § 1, en 48 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

La simple circonstance qu'il existe un plan de réinsertion visé à l'article 48 de la loi du 17 mai 2006 n'implique pas l'absence de contre-indications à l'octroi d'une modalité d'exécution visées à l'article 47, § 1er de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées.

APPLICATION DES PEINES - Modalités d'exécution - Contre-indications - Plan de réinsertion

- Art. 47, § 1er, et 48 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 47, § 1er, et 48 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 47, § 1er, et 48 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 47, § 1er, et 48 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 47, § 1er, et 48 L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Aan de substantiële vormvereiste van ondervraging door de onderzoeksrechter voorafgaand aan de verlening van een bevel tot aanhouding mag worden voorbijgegaan indien overmacht de onderzoeksrechter belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen en er is overmacht indien een gebeurtenis, die door de onderzoeksrechter niet kon worden voorzien, de voorafgaande ondervraging volstrekt onmogelijk maakt binnen de termijn om een bevel tot aanhouding te verlenen; het staat aan de onderzoeksrechter en vervolgens de onderzoeksgerechten bij het regelmatigsonderzoek van het aanhoudingsbevel onaantastbaar te oordelen of overmacht de onderzoeksrechter heeft belet de inverdenkinggestelde voorafgaandelijk te ondervragen (1). (1) Cass. 10 april 2012, AR P.12.0584.N, AC 2012, nr. 222.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Niet-nakoming wegens overmacht - Beoordeling van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Niet-nakoming wegens overmacht - Beoordeling van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerechten - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Niet-nakoming wegens overmacht - Beoordeling van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Voorafgaande ondervraging door de onderzoeksrechter - Niet-nakoming wegens overmacht - Draagwijdte

Il peut être dérogé à la formalité substantielle que constitue l'interrogatoire par le juge d'instruction préalable à la délivrance d'un mandat d'arrêt en cas de force majeure empêchant le juge d'instruction d'interroger l'inculpé préalablement et il est question de force majeure lorsqu'un événement, que le juge d'instruction ne pouvait prévoir, empêche absolument l'interrogatoire préalable dans le délai imparti pour décerner un mandat d'arrêt; il appartient au juge d'instruction et ensuite aux juridictions d'instruction d'apprécier souverainement, lors de l'examen de la régularité du mandat d'arrêt, si une cause de force majeure a empêché l'interrogatoire préalable de l'inculpé (1). (1)Cass. 10 avril 2012, RG P.12.0584.N, Pas. 2012, n° 222.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Juridictions d'instruction - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Maintien - Interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Inobservation pour cause de force majeure - Appréciation de la régularité du mandat d'arrêt

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Maintien - Interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Inobservation pour cause de force majeure - Appréciation de la régularité du mandat d'arrêt

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridictions d'instruction - Interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Inobservation pour cause de force majeure - Appréciation de la régularité du mandat d'arrêt

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Interrogatoire préalable par le juge d'instruction - Inobservation pour cause de force majeure - Portée

In strafzaken moet de conclusie blijken uit een geschrift dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd, waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd, zodat een geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat, ook al bevat het dergelijke middelen, ter griffie per fax is ingediend, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd, geen schriftelijke conclusie is waarmee de rechter rekening moet houden (1). (1) Cass. 2 juni 2020, AR P.20.0560.N, AC 2020, nr.351; Cass. 10 april 2018, AR P.18.0061.N, AC 2018, nr. 221; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 14 januari 1997, AR P.97.0005.N, AC 1997, nr. 30; Cass. 12 maart 1986, AR nr. 4758, AC 1985-86, nr. 446; R. DECLERCQ, *Beginnelsen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6de editie 2014, 768-771.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip - Indiening op de griffie per fax - Draagwijdte

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Motivering - Conclusie - Begrip - Indiening op de griffie per fax - Draagwijdte - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Motivering - Conclusie - Begrip - Indiening op de griffie per fax - Draagwijdte

Les conclusions en matière répressive doivent résulter d'un écrit qui, quelles que soient sa dénomination ou sa forme, est remis au juge au cours des débats à l'audience par une partie ou son avocat, dont il est régulièrement constaté que le juge en a eu connaissance et dans lequel sont invoqués des moyens à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception, de sorte qu'un écrit émanant d'une partie ou de son avocat qui, même s'il comporte de tels moyens, est transmis au greffe par télécopie, sans qu'il ressorte des pièces de la procédure qu'il a par ailleurs été déposé à l'audience ou que le demandeur a exposé oralement ses moyens, ne représente pas des conclusions écrites dont le juge doit tenir compte (1). (1) Cass. 2 juin 2020, RG P.20.0560.N, Pas. 2020, n° 351 ; Cass. 10 avril 2018, RG P.18.0061.N, Pas. 2018, n° 221 ; Cass. 19 septembre 2017, RG P.16.1065.N, Pas. 2017, n° 482 ; Cass. 14 janvier 1997, RG P.97.0005.N, Pas. 1997, n° 30 ; Cass. 12 mars 1986, RG 4758, Pas. 1985-86, n° 446 ; R. DECLERCQ, *Beginnelsen van Strafrechtspleging*, Kluwer, 6ème éd. 2014, 768-771.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Maintien - Motivation - Conclusions - Notion - Transmission au greffe par télécopie - Portée

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Motivation - Conclusions - Notion - Transmission au greffe par télécopie - Portée - Matière répressive - Juridictions d'instruction - Détention préventive - Maintien

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Motivation - Conclusions - Notion - Transmission au greffe par télécopie - Portée

Het recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie heeft betrekking op de rechters en niet op het openbaar ministerie (1); de omstandigheid dat het schriftelijk advies van het openbaar ministerie over een door een veroordeelde gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit werd opgesteld door een parketmagistraat tegen wie die veroordeelde een klacht heeft ingediend en die is tussengekomen in het opsporingsonderzoek naar aanleiding van een klacht tegen de veroordeelde, heeft niet tot gevolg dat het recht van die laatste op een behandeling door een onafhankelijke rechter werd miskend. (1) Cass. 28 november 2006, AR P.06.0863.N, AC 2006, nr. 603; Cass. 28 april 1999, AR P.98.0936.F, AC 1999, nr. 244; Cass. 7 mei 1996, AR P.95.0363.N, AC 1996, nr. 157.

OPENBAAR MINISTERIE - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Toepassing

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Openbaar ministerie - Strafwetvoeringsrechtbank - Schriftelijk advies door parketmagistraat tegen wie veroordeelde klacht heeft ingediend

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Openbaar ministerie - Toepassing

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafwetvoeringsrechtbank - Openbaar ministerie - Schriftelijk advies door parketmagistraat tegen wie veroordeelde klacht heeft ingediend

Uit de omstandigheid dat een rechter in de strafuitvoeringsrechtbank zich op een beweerdelijk onaanvaardbare wijze zou hebben uitgelaten over de strafuitvoeringsmodaliteiten van een veroordeelde en op de hoogte is gebleven van diens dossier, kan niet worden afgeleid dat die strafuitvoeringsrechtbank, samengesteld uit een zetel waarvan die rechter geen deel uitmaakt, niet op een onafhankelijke en onpartijdige wijze zou kunnen oordelen over het verzoek van die veroordeelde om hem een bepaalde strafuitvoeringsmodaliteit toe te kennen.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke

Le droit à une instance judiciaire indépendante et impartiale porte sur les juges et non sur le ministère public (1); la circonstance selon laquelle l'avis écrit rendu par le ministère public au sujet d'une modalité d'exécution sollicitée par un condamné a été rédigé par un magistrat de parquet contre lequel ce condamné a déposé plainte et qui est intervenu dans l'information menée à la suite d'une plainte déposée contre le condamné n'entraîne pas de violation du droit de ce dernier à un examen par un juge indépendant et impartial. (1) Cass. 28 novembre 2006, RG P.06.0863.N, Pas. 2006, n° 603 ; Cass. 28 avril 1999, RG P.98.0936.F, Pas. 1999, n° 244 ; Cass. 7 mai 1996, RG P.95.0363.N, Pas. 1996, n° 157.

MINISTERE PUBLIC - Instance judiciaire indépendante et impartiale - Application

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Instance judiciaire indépendante et impartiale - Ministère public - Tribunal de l'application des peines - Avis écrit rédigé par un magistrat de parquet contre lequel le condamné a déposé plainte

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Instance judiciaire indépendante et impartiale - Ministère public - Application

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droit à une instance judiciaire indépendante et impartiale - Tribunal de l'application des peines - Ministère public - Avis écrit rédigé par un magistrat de parquet contre lequel le condamné a déposé plainte

Il ne peut se déduire de la circonstance selon laquelle un juge du tribunal de l'application des peines s'est exprimé d'une manière prétendument inacceptable sur les modalités d'exécution de la peine d'un condamné et est resté informé de son dossier que ce tribunal de l'application des peines, composé d'un siège dont ledit juge ne fait pas partie, ne pourrait statuer de manière indépendante et impartiale sur la demande par laquelle ce condamné sollicite une modalité d'exécution particulière.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -

instantie - Strafvueroeringsrechtbank - Uitlatingen van een andere rechter

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht op een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Strafvueroeringsrechtbank - Uitlatingen van een andere rechter

STRAFUITVOERING - Strafvueroeringsrechtbank - Onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie - Uitlatingen van een andere rechter

Instance judiciaire indépendante et impartiale - Tribunal de l'application des peines - Propos tenus par un autre juge

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droit à une instance judiciaire indépendante et impartiale - Tribunal de l'application des peines - Propos tenus par un autre juge

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Instance judiciaire indépendante et impartiale - Propos tenus par un autre juge

P.20.1153.F

2 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.6](#)

AC nr. ...

Het bestaan van het vereiste openbaar belang bij de voortzetting van de hechtenis kan alleen worden beoordeeld na een geactualiseerd, nauwkeurig en gepersonaliseerd onderzoek van de gegevens van de zaak, aangezien de vrijheidsberoving de uitzondering is en de redenen die haar verantwoordt mettertijd hun relevantie kunnen verliezen; de loutere verwijzing naar de in het aanhoudingsbevel vermelde redenen als grond om een invrijheidstelling te hervormen die door de eerste rechter werd beslist in het kader van een onderzoek dat al meer dan zes maanden loopt, kan niet worden beschouwd als de bij wet vereiste motivering, terwijl de verlenging van de hechtenis de noodzaak om het bestaan ervan te verantwoordt net vergroot (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 742.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Beschikking tot invrijheidstelling - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Hervorming in hoger beroep - Motivering van de handhaving van de hechtenis - Verplichting

- Artt. 22, zevende lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

L'existence d'un intérêt public à la poursuite de la détention préventive ne peut s'apprécier qu'à l'issue d'un examen actualisé, précis et personnalisé des éléments de la cause, puisque la privation de liberté est l'exception et que les raisons l'ayant justifiée peuvent perdre leur pertinence au fil du temps; le seul renvoi aux circonstances mentionnées dans le mandat d'arrêt, pour réformer une mise en liberté décidée par le premier juge dans le cadre d'une instruction ouverte depuis plus de six mois, ne saurait être considéré comme la motivation requise par la loi, alors que l'allongement de la détention renforce la nécessité d'en justifier l'existence (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Ordonnance de mise en liberté - Appel du ministère public - Réformation en appel - Motivation du maintien de la détention - Obligation

- Art. 22, al. 7, et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Wanneer het hoger beroep is gericht tegen een beschikking van de raadkamer om de inverdenkinggestelde onder voorwaarden en met betaling van een borgsom in vrijheid te stellen, moet de kamer van inbeschuldigingstelling vermelden waarom de voormelde voorwaarden en borgsom de aangehaalde risico's en in het bijzonder het vluchtgevaar, niet konden neutraliseren (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2020, nr. 742.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Hoger beroep - Beschikking tot invrijheidstelling onder voorwaarden en met betaling van een

7/06/2023

Lorsque l'appel est dirigé contre une ordonnance de la chambre du conseil libérant l'inculpé sous conditions et caution, la chambre des mises en accusation est tenue d'indiquer en quoi ces conditions et la caution ne rencontrent pas les risques évoqués et, plus particulièrement, le risque de fuite (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Appel - Ordonnance de mise en liberté sous conditions et caution - Appel du ministère public -

P. 883/937

borgsom - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Hervorming in hoger beroep - Motivering van de handhaving van de hechtenis - Verplichting
- Artt. 22, zevende lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Réformation en appel - Motivation du maintien de la détention - Obligation

- Art. 22, al. 7, et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.1159.N

1 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.13](#)

AC nr. ...

Het onderzoeksgerecht dat zich op basis van informatie die het dossier bevat en die door de partijen werd voorgelegd voldoende voorgelicht acht over de draagwijdte van de regelgeving in de uitvaardigende staat is niet verplicht aanvullende informatie in te winnen bij de uitvaardigende staat alvorens zich uit te spreken over de verplichte weigeringsgrond van artikel 4, 5° Wet Europees aanhoudingsbevel; uit het enkele feit dat in bepaalde rechtsleer vragen worden gesteld over de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende staat met een EVRM-bepaling volgt niet dat het onderzoeksgerecht daarover noodzakelijkerwijze aanvullende informatie moet inwinnen.

Si la juridiction d'instruction s'estime, sur pied des informations contenues dans le dossier et soumises par les parties, suffisamment éclairée quant à la portée de la réglementation dans l'État d'émission, elle n'est pas tenue d'obtenir auprès de l'État d'émission des informations complémentaires avant de se prononcer sur le motif de refus obligatoire visé à l'article 4, 5°, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen; il ne résulte pas de la seule circonstance qu'une doctrine déterminée s'interroge sur la compatibilité du droit de l'État d'émission avec l'une des dispositions de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que la juridiction d'instruction soit nécessairement tenue d'obtenir des informations complémentaires sur ce point.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Onderzoek naar de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende lidstaat met het EVRM - Informatie in het dossier en aangebracht door de partijen - Inwinnen van informatie bij de uitvaardigende lidstaat

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Motifs de refus obligatoires - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Examen de la compatibilité du droit de l'État d'émission avec la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Informations contenues dans le dossier et soumises par les parties - Obtention d'informations auprès de l'État d'émission

ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Onderzoek naar de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende lidstaat met het EVRM - Informatie in het dossier en aangebracht door de partijen - Inwinnen van informatie bij de uitvaardigende lidstaat

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt européen - Exécution - Motif de refus obligatoire - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Examen de la compatibilité du droit de l'État d'émission avec la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Informations contenues dans le dossier et soumises par les parties - Obtention d'informations auprès de l'État d'émission

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Onderzoek naar de verenigbaarheid van het recht van de uitvaardigende lidstaat met het EVRM - Informatie in het dossier en aangebracht door de partijen - Inwinnen van informatie bij de uitvaardigende lidstaat

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Généralités - Mandat d'arrêt européen - Exécution - Motif de refus obligatoire - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Examen de la compatibilité du droit de l'État d'émission avec la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Informations contenues dans le dossier et soumises par les parties - Obtention d'informations auprès de l'État d'émission

Het onderzoeksgerecht oordeelt bij de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel onaanastbaar of de aangevoerde omstandige gegevens die wijzen op een kennelijk gevaar voor de fundamentele rechten van de betrokkene afdoende zijn om het vermoeden van eerbiediging van fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat te weerleggen; die beoordeling heeft enkel betrekking op het concrete geval van de persoon tegen wie het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd en niet op andere gevallen (1). (1) Cass. 28 maart 2014, AR P.14.0402.N, AC 2014, nr. 215; Cass. 19 november 2013, AR P.13.1765.N, AC 2013, nr. 615; Cass. 23 januari 2013, AR P.13.0087.F, AC 2013, nr. 55; Cass. 25 november 2009, AR P.09.1624.F, AC 2009, nr. 697; Cass. 10 maart 2020, AR P.20.0242.N, AC 2020, nr. 179; Cass. 24 maart 2020, AR P.20.0320.N, AC 2020, nr. 212. Zie M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, 2017, 8ste ed., T. II, 1806-1810; J. VAN GAEVER, *Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk*, Kluwer, 2013, 86-104. Specifiek over de verenigbaarheid van de Zweedse regels over voorlopige hechtenis met artikel 5 EVRM zie HvJ 12 december 2019, zaak PPU, C-625/19, §51-53, www.curia.europa.eu

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van grondrechten - Kennelijk gevaar van aantasting grondrechten - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

ONAAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van grondrechten - Kennelijk gevaar van aantasting grondrechten - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

La juridiction d'instruction, statuant sur l'exécution d'un mandat d'arrêt européen apprécie souverainement si les éléments circonstanciés invoqués comme indiquant un danger manifeste pour les droits fondamentaux de l'intéressé suffisent à renverser la présomption de respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission; cette appréciation n'a trait qu'au cas concret de la personne faisant l'objet du mandat d'arrêt européen et non à d'autres cas (1). (1) Cass. 24 mars 2020, RG P.20.0320.N, Pas. 2020, n° 212 ; Cass. 10 mars 2020, RG P.20.0242.N, Pas. 2020, n° 179 ; Cass. 28 mars 2014, RG P.14.0402.N, Pas. 2014, n° 215 ; Cass. 19 novembre 2013, RG P.13.1765.N, Pas. 2013, n° 615 ; Cass. 23 janvier 2013, RG P.13.0087.F, Pas. 2013, n° 55 ; Cass. 25 novembre 2009, RG P.09.1624.F, Pas. 2009, n° 697. Voir M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, 2017, 8ste éd., T. II, 1806-1810 ; J. VAN GAEVER, *Het Europees aanhoudingsbevel in de praktijk*, Kluwer, 2013, 86-104. En ce qui concerne spécifiquement la conformité de la réglementation suédoise en matière de détention préventive à l'article 5 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, voir CEDH 12 décembre 2019, affaire PPU, C-625/19, § 51-53, www.curia.europa.eu.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Motifs obligatoires de refus - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Présomption de respect des droits fondamentaux - Danger manifeste d'atteinte à des droits fondamentaux - Appréciation

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Préambule, considération 10 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Juridictions d'instruction - Mandat d'arrêt européen - Exécution - Motifs de refus obligatoires - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Présomption de respect des droits fondamentaux - Danger manifeste d'atteinte à des droits fondamentaux - Appréciation

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Vermoeden van eerbiediging van grondrechten - Kennelijk gevaar van aantasting grondrechten - Beoordeling

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Preambule, overweging 10 Kaderbesluit nr. 2002/584/JBZ van de Raad van de EU van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten

Uit de artikelen 5.1.c en 5.3 EVRM volgt dat een rechterlijke autoriteit dient te oordelen of rekening houdend met deze verdragsbepalingen en de nationale regelgeving een voorlopige hechtenis wettig en noodzakelijk is en blijft, alsook of de duur van die hechtenis nog wel redelijk is; een stelsel waarbij het loutere feit van een verdenking wegens een bepaald misdrijf verplicht tot voorlopige hechtenis is strijdig met deze bepalingen, maar uit deze bepalingen volgt niet dat een verdachte over een absoluut recht op vrijlating onder voorwaarden of tegen een borgsom moet beschikken.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgrond - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de wettigheid, noodzaak en redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

- Artt. 5.1.c en 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de wettigheid, noodzaak en redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

- Artt. 5.1.c en 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Préambule, considération 10 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt européen - Exécution - Motifs de refus obligatoires - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Présomption de respect des droits fondamentaux - Danger manifeste d'atteinte à des droits fondamentaux - Appréciation

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Préambule, considération 10 Décision-cadre du Conseil de l'UE du 13 juin 2002

Il résulte des articles 5, § 1er, c, et 5, § 3, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales qu'il est requis qu'une autorité judiciaire décide si, au regard des dispositions conventionnelles précitées et du droit national, la détention préventive est et demeure légale et nécessaire et si sa durée reste raisonnable; un système dans lequel le simple fait d'être soupçonné d'avoir commis une infraction donnée rend la détention préventive obligatoire est contraire à ces dispositions, mais il ne découle pas de celles-ci qu'un suspect devrait avoir un droit absolu à la libération sous conditions ou sous caution.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Exécution - Motif de refus obligatoire - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Contrôle de la légalité et de la nécessité de la détention préventive ainsi que du caractère raisonnable de la durée de celle-ci - Libération sous conditions dans l'État membre d'exécution - Appréciation

- Art. 5, § 1er, c et 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt européen - Recouvrement - Motifs de refus obligatoires - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Contrôle de la légalité et de la nécessité de la détention préventive ainsi que du caractère raisonnable de la durée de celle-ci - Libération sous conditions dans l'État membre d'exécution - Appréciation

- Art. 5, § 1er, c et 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de redelijke termijn van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

- Artt. 5.1.c en 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Eerbied voor fundamentele rechten in de uitvaardigende lidstaat - Controle op de wettigheid en noodzaak van de voorlopige hechtenis - Vrijlating onder voorwaarden in de uitvoerende lidstaat - Beoordeling

- Artt. 5.1.c en 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Art. 4, 5° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Contrôle du caractère raisonnable de la durée de la détention préventive - Libération sous conditions dans l'État membre d'exécution - Appréciation

- Art. 5, § 1er, c et 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Respect des droits fondamentaux par l'État membre d'émission - Contrôle de la légalité et de la nécessité de la détention préventive - Libération sous conditions dans l'État membre d'exécution - Appréciation

- Art. 5, § 1er, c et 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 4, 5° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

Uit de bepalingen van artikel 14.1 van het Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen en van artikel 21, § 1, van de Wet van 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, volgt niet dat een strafuitvoeringsrechtbank die op basis van de op het ogenblik van de behandeling van de zaak beschikbare gegevens moet oordelen over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling, het gewijsde van de herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank van de door een strafuitvoeringsrechtbank in een andere lidstaat toegekende voorwaardelijke invrijheidstelling, niet in aanmerking moet nemen (1). (1) Kaderbesluit 2008/947/JBZ, Pb.L. 16 december 2008, afl. 337, 102 zoals gewijzigd door het Kaderbesluit Raad nr. 2009/299/JBZ, 26 februari 2009 tot wijziging van kaderbesluit 2002/584/JBZ, kaderbesluit 2005/214/JBZ, kaderbesluit 2006/783/JBZ, kaderbesluit 2008/909/JBZ en kaderbesluit 2008/947/JBZ en tot versterking van de procedurele rechten van personen, tot bevordering van de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen gegeven ten aanzien van personen die niet verschenen zijn tijdens het proces, Pb.L. 27 maart 2009, afl. 81, 24; Wet van 21 mei 2013, BS 13 juni 2013; J. VAN GAEVER, "Wordt Michelle Martin straks opgenomen in een Kroatisch klooster? Een toelichting bij het Kaderbesluit Probatie", T. Strafr., 2014/2, 91-105.

Il ne résulte pas des dispositions de l'article 14.1 de la Décision-cadre 2008/947/JAI du Conseil du 27 novembre 2008 concernant l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux jugements et aux décisions de probation aux fins de la surveillance des mesures de probation et des peines de substitution et de l'article 21, § 1er, de la loi du 21 mai 2013 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux jugements et décisions de probation aux fins de la surveillance des mesures de probation et des peines de substitution prononcées dans un État membre de l'Union européenne qu'un tribunal de l'application des peines appelé à se prononcer sur une demande de libération conditionnelle à la lumière des éléments disponibles au moment de l'examen de la cause ne doit pas prendre en considération la force de chose jugée de la révocation par un tribunal de l'application des peines belge de la libération conditionnelle octroyée par un tribunal de l'application des peines dans un autre État membre (1). (1) Décision-cadre 2008/947/JAI, J.O. 16 décembre 2008, L 337/102 tel que modifié par la Décision-cadre 2009/299/JAI du Conseil du 26 février 2009 portant modification des décisions-cadres 2002/584/JAI, 2005/214/JAI, 2006/783/JAI, 2008/909/JAI et 2008/947/JAI, renforçant les droits procéduraux des personnes et favorisant l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux décisions rendues en l'absence de la personne concernée lors du procès, J.O. 27 mars 2009, L 81/24 ; Loi du 21 mai 2013 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux jugements et décisions de probation aux fins de la surveillance des mesures de probation et des peines de substitution prononcées dans un État membre de l'Union européenne, M.B. 13 JUIN 2013 ; J. VAN GAEVER, "Wordt Michelle Martin straks opgenomen in een Kroatisch klooster? Een toelichting bij het Kaderbesluit Probatie", T. Strafr., 2014/2, 91-105.

voorwaardelijke invrijheidstelling - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 14.1 Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

STRAFUITVOERING - Strafwetvoeringsrechtbank - Europese Unie - Kaderbesluit Probation - Voorwaardelijke invrijheidstelling toegekend door een andere lidstaat - Wet Wederzijdse Erkenning Probation - Herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 14.1 Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Europese Unie - Kaderbesluit Probation - Voorwaardelijke invrijheidstelling toegekend door een andere lidstaat - Wet Wederzijdse Erkenning Probation - Herroeping door een Belgische strafuitvoeringsrechtbank - Verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling - Beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank

- Art. 14.1 Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen

- Art. 21, § 1 Wet 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van de Europese unie

libération conditionnelle - Appréciation par le tribunal de l'application des peines

- Art. 14.1 Décision-cadre 2008/947/JAI du Conseil du 27 novembre 2008

- Art. 21, § 1 L. du 21 mai 2013

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Union européenne - Décision-cadre 2008/947/JAI du Conseil du 27 novembre 2008 - Libération conditionnelle octroyée par un autre État membre - Loi du 21 mai 2013 - Révocation par un tribunal de l'application des peines belge - Demande de libération conditionnelle - Appréciation par le tribunal de l'application des peines

- Art. 14.1 Décision-cadre 2008/947/JAI du Conseil du 27 novembre 2008

- Art. 21, § 1 L. du 21 mai 2013

LIBERATION CONDITIONNELLE - Union européenne - Décision-cadre 2008/947/JAI du Conseil du 27 novembre 2008 - Libération conditionnelle octroyée par un autre État membre - Loi du 21 mai 2013 - Révocation par un tribunal de l'application des peines belge - Demande de libération conditionnelle - Appréciation par le tribunal de l'application des peines

- Art. 14.1 Décision-cadre 2008/947/JAI du Conseil du 27 novembre 2008

- Art. 21, § 1 L. du 21 mai 2013

Het feit dat de behandeling van een zaak door een anders samengestelde zetel volledig wordt hervat, houdt in dat de op een vorige rechtszitting ingediende conclusie die deel uitmaakt van het dossier, wordt vermoed te zijn hernomen door de aanwezige partij, tenzij zij daarvan afstand heeft gedaan en het is niet vereist dat de anders samengestelde zetel uitdrukkelijk vaststelt dat zij die conclusie, die wordt vermoed hernomen te zijn, in aanmerking neemt (1). (1) Cass. 7 februari 2012, AR P.11.2142.N, AC 2012, nr. 91.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Neerlegging van een conclusie - Verdaging naar een latere rechtszitting - Anders samengesteld rechtscollege - Hervatting van de zaak

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Samenstelling van het rechtscollege - Neerlegging van een conclusie - Verdaging naar een latere rechtszitting - Anders samengesteld rechtscollege - Hervatting van de zaak

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Samenstelling van het rechtscollege - Neerlegging van een conclusie - Verdaging naar een latere rechtszitting - Anders samengesteld rechtscollege - Hervatting van de zaak

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Neerlegging van een conclusie - Verdaging naar een latere rechtszitting - Anders samengesteld rechtscollege - Hervatting van de zaak

Le fait que l'examen d'une cause soit intégralement repris par un siège autrement composé implique que les conclusions déposées à une audience précédente qui font partie du dossier sont censées être reprises par la partie présente, à moins qu'elle déclare s'en désister, et il n'est pas requis que le siège autrement composé constate expressément qu'il prend en considération ces conclusions qui sont censées être reprises (1). (1) Cass. 7 février 2012, RG P.11.2142.N, Pas. 2012, n° 91.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Composition de la juridiction - Dépôt de conclusions - Remise à une audience ultérieure - Siège autrement composé - Reprise de la cause

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Composition de la juridiction - Dépôt de conclusions - Remise à une audience ultérieure - Siège autrement composé - Reprise de la cause

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Composition de la juridiction - Dépôt de conclusions - Remise à une audience ultérieure - Siège autrement composé - Reprise de la cause

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Composition de la juridiction - Dépôt de conclusions - Remise à une audience ultérieure - Siège autrement composé - Reprise de la cause

De feiten van de lijst van artikel 5, §2, Wet Europees Aanhoudingsbevel zijn niet strafrechtelijk omschreven, maar moeten generisch of criminologisch worden beschouwd, dus als een strafrechtelijk domein of een categorie van strafbare feiten; tot de strafbare feiten die in die lijst worden omschreven als de illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen behoren bijgevolg ook het stellen van voorbereidende handelingen met het oog op de aanmaak, de verkoop, de levering of de illegale verschaffing van een in artikel 2bis, §1, Drugswet bedoelde stof, met het oog op het verbouwen van planten waaruit deze stoffen kunnen worden getrokken, zoals strafbaar gesteld door artikel 2bis, §6, Drugswet; de omstandigheid dat deze feiten in België werden strafbaar gesteld na de inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel doet daaraan geen afbreuk.

Les faits repris dans la liste contenue à l'article 5, § 2, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen ne sont pas qualifiés pénalement mais doivent être considérés sous un angle générique ou criminologique, c'est-à-dire comme un secteur pénal ou comme une catégorie d'infractions; relèvent donc également des infractions qualifiées, dans cette liste, de trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, les actes préparatoires posés en vue de la fabrication, la vente, la livraison ou la fourniture illicite d'une substance visée à l'article 2bis, § 1er, de la loi du 19 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes, ou en vue de la culture de plantes dont peuvent être extraites ces substances, lesdits actes étant rendus punissables par l'article 2bis, § 6, de la loi du 19 février 1921; la circonstance que ces faits aient été rendus punissables en Belgique après l'entrée en vigueur de la loi du 19 décembre 2003 est sans incidence à cet égard.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Verplichte weigeringsgronden - Dubbele incriminatie - Lijst van artikel 5, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Categorie van strafbare feiten - Handel in verdovende middelen - Voorbereidende handelingen - Strafbaarheid van feiten gepleegd na inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Art. 5, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel
- Artt. 2bis, §§ 1 en 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

ONDERZOEKSGERECHTEN - Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verplichte weigeringsgronden - Dubbele incriminatie - Lijst van artikel 5, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Categorie van strafbare feiten - Handel in verdovende middelen - Voorbereidende handelingen - Strafbaarheid van feiten gepleegd na inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Art. 5, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Motifs de refus obligatoires - Double incrimination - Liste contenue à l'article 5, § 2, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Catégorie d'infractions - Trafic de stupéfiants - Actes préparatoires - Caractère punissable des faits commis après l'entrée en vigueur de la loi du 19 décembre 2003

- Art. 5, § 2 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen
- Art. 2bis, § 1 et 6 L. du 24 février 1921

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Mandat d'arrêt européen - Exécution - Motifs de refus obligatoires - Double incrimination - Liste contenue à l'article 5, § 2, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Catégorie d'infractions - Trafic de stupéfiants - Actes préparatoires - Caractère punissable des faits commis après l'entrée en vigueur de la loi du 19 décembre 2003

- Art. 5, § 2 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Artt. 2bis, §§ 1 en 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] -

Handel in verdovende middelen - Voorbereidende handelingen - Europees aanhoudingsbevel - Dubbele incriminatie - Lijst van artikel 5, § 2, Wet Europees Aanhoudingsbevel - Strafbaarheid van feiten gepleegd na inwerkingtreding van de Wet Europees Aanhoudingsbevel

- Art. 5, § 2 Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 2bis, §§ 1 en 6 Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

- Art. 2bis, § 1 et 6 L. du 24 février 1921

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Trafic de stupéfiants - Actes préparatoires - Mandat d'arrêt européen - Double incrimination - Liste contenue à l'article 5, § 2, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen - Caractère punissable des faits commis après l'entrée en vigueur de la loi du 19 décembre 2003

- Art. 5, § 2 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 2bis, § 1 et 6 L. du 24 février 1921

P.20.1165.N

15 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201215.2N.16](#)

AC nr. ...

Uit de bepalingen van de artikelen 2, 3°, 31, 50, § 2, en 53, eerste lid, Wet Strafvuivering volgt niet dat het noodzakelijk de directeur van de inrichting waar de veroordeelde tot vrijheidsstraf is opgesloten is die door de strafvuiringsrechtbank overeenkomstig artikel 53, eerste lid, Wet Strafvuivering moet worden gehoord; ook de directeur van een andere inrichting kan worden gehoord, zonder dat is vereist dat de strafvuiringsrechtbank uitdrukkelijk vaststelt dat deze optreedt namens de directeur van de inrichting waar de veroordeelde is opgesloten.

STRAFUUITVOERING - Wet Strafvuivering - Strafvuiringsrechtbank - Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of overlevering - Advies van de gevangenisdirecteur - Draagwijdte

- Artt. 2, 3°, 31, 50, § 2, en 53, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiringsmodaliteiten

Il ne résulte pas des dispositions des articles 2, 3°, 31, 50, § 2, et 53, alinéa 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées que le directeur de l'établissement où est incarcéré le condamné à une peine privative de liberté est nécessairement celui qui doit être entendu par le tribunal de l'application des peines, conformément à l'article 53, alinéa 1er, de la loi du 17 mai 2006; même le directeur d'un autre établissement peut être entendu, sans qu'il soit requis que le tribunal de l'application des peines constate expressément que celui-ci intervient au nom du directeur de l'établissement où le condamné est incarcéré.

APPLICATION DES PEINES - Loi du 17 mai 2006 - Tribunal de l'application des peines - Mise en liberté provisoire en vue de l'éloignement du territoire ou de la remise - Avis du directeur de la prison - Portée

- Art. 2, 3°, 31, 50, § 2, et 53, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.20.1179.F

2 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201202.2F.7](#)

AC nr. ...

Vermits de rechter, bij de beoordeling van de al dan niet redelijke duur van de voorlopige hechtenis van een inverdenkinggestelde, rekening houdt met de complexiteit van de zaak en de ijver waarmee de gerechtelijke overheden het dossier hebben behandeld, kan hij daarbij alle onderzoeksopdrachten in aanmerking nemen, met inbegrip van die jegens andere verdachten of andere inverdenkinggestelden.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria - Ingewikkeldheid van de zaak en ijver van de met het onderzoek belaste overheden - Zakelijk karakter

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria - Ingewikkeldheid van de zaak en ijver van de met het onderzoek belaste overheden - Zakelijk karakter

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De criteria van de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek en van de ijver waarmee de gerechtelijke overheden het dossier hebben behandeld die worden gehanteerd om te beoordelen of de voorlopige hechtenis al dan niet de redelijke termijn overschrijdt, hebben een zakelijk karakter en hebben op ondeelbare wijze betrekking op de zaak in haar geheel, los van de personen of de feiten die het voorwerp uitmaken van de onderzoeksopdrachten; die vaststelling ontslaat de rechter echter niet van de verplichting om voor elke inverdenkinggestelde het al dan niet onredelijke karakter van de voorlopige hechtenis op geïndividualiseerde wijze te onderzoeken.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding -

Dès lors que, pour apprécier le caractère raisonnable ou non de la durée de la détention préventive d'un inculpé, le juge a égard à la complexité de la cause et à la diligence des autorités judiciaires dans l'instruction du dossier, il peut prendre en considération tous les devoirs d'enquête, en ce compris ceux qui sont diligentés à l'égard d'autres suspects ou d'autres inculpés.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Critères d'appréciation - Complexité de la cause et diligence des autorités - Caractère réel

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Critères d'appréciation - Complexité de la cause et diligence des autorités - Caractère réel

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Les critères de la complexité de la cause et de l'instruction et celui de la diligence des autorités judiciaires dans l'instruction du dossier pour apprécier si la durée de la détention préventive dépasse ou non le délai raisonnable, ont un caractère réel et concernent de façon indivisible l'ensemble de la cause qui est instruite, indépendamment des personnes ou des faits faisant l'objet des devoirs d'enquête; ce constat ne dispense cependant pas le juge de vérifier le caractère déraisonnable ou non de la détention préventive au terme d'un examen individualisé pour chaque inculpé.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Critères d'appréciation - Complexité de

Beoordelingscriteria - Ingewikkeldheid van de zaak en ijver van de met het onderzoek belaste overheden - Zakelijk karakter

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria - Ingewikkeldheid van de zaak en ijver van de met het onderzoek belaste overheden - Zakelijk karakter

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Om te oordelen of de duur van de voorlopige hechtenis al dan niet de redelijke termijn overschrijdt, onderzoekt de rechter, op basis van de concrete gegevens van de zaak en op grond van een geactualiseerde, nauwkeurige en geïndividualiseerde beoordeling, zowel de effectieve als de relatieve duur van de hechtenis, de complexiteit van de zaak en van het gerechtelijk onderzoek, de wijze waarop het onderzoek wordt gevoerd, de ijver waarmee de met het onderzoek belaste overheden dat onderzoek voeren en het gedrag van de in verdenking gestelde (1). (1) Cass. 17 maart 2010, AR P.10.434.F, AC 2010, nr. 194; Cass. 17 februari 2010, AR P.10.0267.F, AC 2010, nr. 106.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Redelijke termijn van de hechtenis - Overschrijding - Beoordelingscriteria

- Art. 5.3 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

- Artt. 22 en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

la cause et diligence des autorités - Caractère réel

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Critères d'appréciation - Complexité de la cause et diligence des autorités - Caractère réel

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Pour apprécier si la durée de la détention préventive dépasse ou non le délai raisonnable, le juge vérifie, sur la base des données concrètes de la cause et au terme d'une appréciation actualisée, précise et personnalisée, la durée tant effective que relative de la détention, le degré de complexité de la cause et de l'instruction, la manière dont celle-ci est conduite, la diligence des autorités compétentes et le comportement de l'inculpé (1). (1) Cass. 17 mars 2010, RG P.10.434.F, Pas. 2010, n° 194 ; Cass. 17 février 2010, RG P.10.0267.F, Pas. 2010, n° 106.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Maintien - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Critères d'appréciation

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Délai raisonnable de la détention - Dépassement - Critères d'appréciation

- Art. 5, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 22 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Hoewel de kamer van inbeschuldigingstelling, wanneer zij kennisneemt van het hoger beroep tegen een beschikking die de raadkamer heeft gewezen in de gevallen bepaald in de artikelen 21, 22 en 28 Voorlopige Hechteniswet, moet nagaan of er tegen de inverdenkinggestelde ernstige aanwijzingen van schuld blijven bestaan (1), volgt uit geen enkele wettelijke of verdragsbepaling dat ze de voorlopige hechtenis van de inverdenkinggestelde enkel kan handhaven op voorwaarde dat ze vaststelt dat de ernstige aanwijzingen van schuld, die op een bepaald ogenblik werden achterhaald, sindsdien "ernstiger zijn geworden". (1) Cass. 16 februari 2011, AR P.11.0255.F, AC 2011, nr. 141.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Voortbestaan van de aanwijzingen

- Artt. 22, zesde lid, en 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

S'il appartient à la chambre des mises en accusation, lorsqu'elle est saisie de l'appel d'une ordonnance de la chambre du conseil rendue dans les cas prévus par les articles 21, 22 et 28 de la loi du 20 juillet 1990, de vérifier s'il subsiste des indices sérieux de culpabilité à charge de l'inculpé (1), il ne résulte d'aucune disposition légale ou conventionnelle qu'elle ne peut maintenir la détention préventive de l'inculpé qu'à la condition de constater que les indices sérieux de culpabilité découverts à un certain moment se sont, depuis lors, « renforcés ». (1) Cass. 16 février 2011, RG P.11.0255.F, Pas. 2011, n° 141.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Indices sérieux de culpabilité - Subsistance des indices

- Art. 22, al. 6 et 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.20.1196.F

23 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2F.4](#)

AC nr. ...

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel van het EU-recht schrijft de precieze termijn voor waarbinnen het Hof van Cassatie uitspraak moet doen over het cassatieberoep tegen het arrest dat uitspraak doet over de wettigheid van de maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling die illegaal in het land verblijft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof uitspraak moet doen

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

CASSATIE - Arresten - vorm - Rechtspleging - Voeging - Termijn waarbinnen het Hof uitspraak moet doen - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof uitspraak moet doen

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

Aucune disposition ou principe général du droit de l'Union européenne ne détermine le délai précis dans lequel devrait intervenir la décision de la Cour de cassation sur le pourvoi en cassation formé contre l'arrêt statuant sur la légalité de la mesure privative de liberté d'un étranger en séjour irrégulier (1). (1) Voir les concl. du MP.

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai imparti à la Cour pour statuer

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 432 Code d'Instruction criminelle

CASSATION - Arrêts. forme - Procédure. jonction - Délai pour statuer - Etrangers - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai imparti à la Cour pour statuer

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 432 Code d'Instruction criminelle

Het door de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet aan de onderzoeksgerechten opgedragen wettigheidstoezicht heeft betrekking op de titel van vrijheidsberoving, die nog steeds van kracht is op het ogenblik waarop ze uitspraak moeten doen; de wet verleent hen geen bevoegdheid aangaande de wettigheid van een titel die niet meer bestaat, hetzij omdat de vreemdeling in vrijheid werd gesteld of gerepatriëerd, hetzij omdat een andere titel in de plaats is gekomen van die welke de vreemdeling aan het rechterlijk toezicht heeft voorgelegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

VREEMDELINGEN - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Vrijheidsberovende titel die niet meer bestaat

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De door artikel 267 VWEU voorgeschreven prejudiciële verwijzing veronderstelt dat de vraag relevant is voor de oplossing van het geschil (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Cassatieberoep - Prejudiciële verwijzing

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Justitie van de Europese Unie - Cassatieberoep - Prejudiciële verwijzing

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

Wanneer een cassatiegrief niet is gericht tegen het bestreden arrest en een omstandigheid laakt die het gerecht dat het arrest heeft gewezen niet kan worden aangerekend en waarover het geen uitspraak vermocht te doen, houdt het geen verband met de bestreden beslissing en is het bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 790.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Verband met bestreden beslissing - Grief die niet is gericht tegen het bestreden arrest - Grief die een omstandigheid laakt die de appelrechters niet kan worden aangerekend - Ontvankelijkheid

7/06/2023

Le contrôle de légalité confié aux juridictions d'instruction par les articles 71 et 72 de la loi du 15 décembre 1980 a pour objet le titre privatif de liberté toujours en vigueur au moment où elles sont appelées à statuer; la loi ne leur attribue pas de compétence quant à la légalité d'un titre qui a cessé d'exister parce que l'étranger a été libéré ou rapatrié, ou parce qu'un titre distinct s'est substitué à celui que l'étranger avait déféré au contrôle judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

ETRANGERS - Mesure de rétention - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Objet - Titre privatif de liberté qui a cessé d'exister

- Art. 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Le renvoi préjudiciel institué par l'article 267 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne suppose que la question soit pertinente pour la solution du litige (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Pourvoi en cassation - Renvoi préjudiciel

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de Justice de l'Union européenne - Pourvoi en cassation - Renvoi préjudiciel

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne (TFUE)

Lorsqu'un grief de cassation n'est pas dirigé contre l'arrêt attaqué et qu'il dénonce une circonstance qui n'est pas imputable à la juridiction qui l'a rendu et sur laquelle il ne lui appartenait pas de statuer, il est étranger à la décision attaquée et, partant, irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Lien avec la décision attaquée - Grief qui n'est pas dirigé contre l'arrêt attaqué - Grief dénonçant une circonstance non imputable aux juges d'appel - Recevabilité

P.20.1205.N

23 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2N.1](#)

AC nr. ...

Artikel 6 EVRM is niet van toepassing op de rechter die op grond van artikel 18 Wet Wederzijdse Erkenning Straffen uitspraak doet over de verzwaaring naar aard en duur van een straf of maatregel als bedoeld in die bepaling; die rechter doet immers geen uitspraak over de gegrondheid van een strafvervolgning of over een burgerlijk recht.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafvuivering - Vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een Lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Strafvuiveringsrechtbank - Artikel 6, EVRM - Toepasselijkheid

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

L'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne s'applique pas au juge qui, sur la base de l'article 18 de la loi de la loi du 15 mai 2012 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l'Union européenne, statue sur l'aggravation, en ce qui concerne sa nature et sa durée, d'une peine ou d'une mesure visée par cette disposition; en effet, ce juge ne se prononce pas sur le bien-fondé d'une poursuite pénale, ni sur un droit civil.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Exécution des peines - Peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un Etat membre de l'Union européenne - Exécution en Belgique - Tribunal de l'application des peines - Conv. D.H., article 6 - Applicabilité

- Art. 18 L. du 15 mai 2012

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.1226.N

29 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.10](#)

AC nr. ...

De strafuitvoeringsmodaliteiten van beperkte detentie en elektronisch toezicht kunnen weliswaar worden toegekend onder identieke tijdsvoorwaarden, maar zijn verder van elkaar te onderscheiden door de graad van vrijheidsbeperking van de veroordeelde en de mate waarin daarbij de samenleving wordt beschermd; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank de aanwezigheid van de tegenaanwijzingen voor elk van beide onderdelen anders kan beoordelen.

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Modaliteiten van beperkte detentie en elektronisch toezicht - Tegenaanwijzingen - Beoordeling

- Art. 47, § 1 Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en

Les modalités d'exécution de la peine que sont la détention limitée et la surveillance électronique peuvent certes être subordonnées à des conditions de temps identiques, mais elles se distinguent entre elles par la mesure dans laquelle elle restreignent la liberté de la personne condamnée et par le degré de protection de la société qu'elles permettent; il en résulte que le tribunal de l'application des peines peut apprécier différemment la présence de contre-indications concernant chacune de ces deux modalités.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalités de la détention limitée et de la surveillance électronique - Contre-indications - Appréciation

- Art. 47, § 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de

de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Geen enkele bepaling verzet zich ertegen dat de strafuitvoeringsrechtbank bij de beoordeling van tegenaanwijzingen in aanmerking neemt dat eerst een aan de veroordeelde toegekende bijzondere uitvoeringsmodaliteit of andere strafuitvoeringsmodaliteit gunstig moet zijn verlopen.

Aucune disposition ne s'oppose à ce que le tribunal de l'application des peines conclue à la nécessité, pour apprécier l'existence de contre-indications, qu'une mesure particulière d'exécution de la peine ou une autre modalité d'exécution octroyée au condamné se soit au préalable déroulée avec succès.

STRAFUITVOERING - Strafvuivoeiringsrechtbank - Modaliteiten van strafvuivoeiring - Tegenaanwijzingen - Gunstige evaluatie van een eerdere strafvuivoeiringsmodaliteit of bijzondere uitvoeringsmodaliteit - Beoordeling

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalités d'exécution de la peine - Contre-indications - Evaluation positive concernant une modalité d'exécution de la peine ou une modalité particulière d'exécution précédemment accordée - Appréciation

P.20.1232.F

16 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201216.2F.10](#)

AC nr. ...

De redelijke termijn van de opsluiting met het oog op uitlevering wordt beoordeeld op grond van het beoogde doel en de concrete gegevens van de zaak op het ogenblik van de beslissing van de rechter die met dat toezicht is belast; de rechter kan rekening houden met de vertraging die de autoriteiten hebben opgelopen bij het verrichten van de rechtshandelingen tijdens de rechtspleging, de complexiteit van de zaak, de mogelijke inmenging van internationale instanties, de in het geding zijnde belangen en met de mate waarin de belanghebbende zelf heeft bijgedragen tot een vertraging van de rechtspleging, zonder dat al deze criteria in aanmerking moeten worden genomen (1). (1) Cass. 14 maart 2018, AR P.18.0212.F, AC 2018, nr. 182, Rev. dr. pén. crim., 2018, p. 1080 met noot van S. HENROTTE met als titel "L'appréciation du caractère raisonnable dans la durée d'une mise sous écrou extraditionnel" ; Cass. 17 november 2015, AR P.15.1425.N, AC 2015, nr. 685.

Le délai raisonnable de la détention en vue de l'extradition s'apprécie à la lumière du but recherché et sur la base des données concrètes de la cause, au moment de la décision à rendre par le juge auquel ce contrôle incombe; le juge peut avoir égard au retard des autorités dans l'accomplissement des actes durant la procédure, à la complexité de la cause, à la possible interférence d'instances internationales, aux intérêts en cause et à la mesure dans laquelle la personne intéressée a elle-même contribué à un retard dans la procédure, sans qu'il soit requis que tous ces critères soient pris en considération (1). (1) Cass. 14 mars 2018, RG P.18.0212.F, Pas. 2018, n° 182, Rev. dr. pén. crim., 2018, p. 1080 avec la note de S. HENROTTE intitulée « L'appréciation du caractère raisonnable dans la durée d'une mise sous écrou extraditionnel ». Cass. 17 novembre 2015, RG P.15.1425.N, Pas. 2015, n° 685.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Passieve uitlevering - Opsluiting met het oog op uitlevering - Redelijke termijn - Beoordelingscriterium

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

UITLEVERING - Passieve uitlevering - Opsluiting met het oog op uitlevering - Redelijke termijn - Beoordelingscriteria

- Art. 5.4 Verdrag tot bescherming van de rechten van de
7/06/2023

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Extradition passive - Détention en vue de l'extradition. - Délai raisonnable - Critère d'appréciation

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

EXTRADITION - Extradition passive - Détention en vue de l'extradition. - Délai raisonnable - Critères d'appréciation

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme

mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.20.1289.N

29 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201229.2N.14](#)

AC nr. ...

Buiten de gevallen van artikelen 152 Wetboek van Strafvordering en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, is een geschrift uitgaande van een partij of haar advocaat dat ter griffie per fax is ingediend, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting is neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling heeft aangevoerd of hernomen, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden, ongeacht de benaming of vorm van dat geschrift (1); die regel geldt ook voor de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de handhaving van de voorlopige hechtenis. (1) Cass. 21 november 2017, AR P.17.0777.N, AC 2007, nr. 663; Cass. 19 september 2017, AR P.16.1065.N, AC 2017, nr. 482; Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189. Zie I. COUWENBERG en F. VAN VOLSEM, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 17-25.

En-dehors des hypothèses visées par les articles 152 du Code d'instruction criminelle et 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, l'écrit émanant d'une partie ou de son avocat, quelle que soit sa dénomination ou sa forme, qui a été transmis au greffe par télécopie, sans qu'il apparaisse des pièces de la procédure qu'il a de nouveau été déposé à l'audience ou que le demandeur a fait valoir verbalement ou réitéré les moyens qu'il proposait, ne constitue pas des conclusions écrites auxquelles le juge est tenu de répondre (1); cette règle s'applique également aux juridictions d'instruction qui statuent sur le maintien de la détention préventive. (1) Cass. 21 novembre 2017, RG P.17.0777.N, Pas. 2007, n° 663 ; Cass. 19 septembre 2017, RG P.16.1065.N, Pas. 2017, n° 482 ; Cass. 18 avril 2007, RG P.07.0015.F, Pas. 2007, n° 189. Voir I. Couwenberg et F. Van Volsem, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 17-25.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Geschrift met middelen ingediend per fax ter griffie - Geen neerlegging van het geschrift op de terechtzitting - Geen herneming van de middelen in het geschrift - Motiveringsplicht

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Ecrit proposant des moyens et transmis au greffe par télécopie - Absence de dépôt de l'écrit à l'audience - Pas de réitération des moyens proposés dans l'écrit - Obligation de motivation

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 4° L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Geschrift met middelen ingediend per fax ter griffie - Geen neerlegging van het geschrift op de terechtzitting - Geen herneming van de middelen in het geschrift - Beoordeling

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Juridictions d'instruction - Détention préventive - Ecrit proposant des moyens et transmis au greffe par télécopie - Absence de dépôt de l'écrit à l'audience - Pas de réitération des moyens proposés dans l'écrit - Appréciation

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 4° L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Geschrift met middelen ingediend per fax ter griffie - Geen neerlegging van het geschrift op de terechtzitting - Geen herneming van de middelen in het geschrift - Motiveringsplicht

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Ecrit proposant des moyens et transmis au greffe par télécopie - Absence de dépôt de l'écrit à l'audience - Pas de réitération des moyens proposés dans l'écrit - Obligation de motivation

- Art. 23, 4° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 23, 4° L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De schriftelijke vordering die de procureur-generaal neemt ter gelegenheid van het hoger beroep tegen een beslissing inzake de handhaving van de voorlopige hechtenis is geen conclusie waarop de rechter moet antwoorden; de kamer van inbeschuldigingstelling moet dan ook niet antwoorden op daarin opgenomen middelen tot staving van de vordering van de procureur-generaal.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Middelen opgenomen in de vordering van de procureur-generaal - Motiveringsplicht - Omvang

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Middelen opgenomen in de vordering van de procureur-generaal - Beoordeling

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Middelen opgenomen in de vordering van de procureur-generaal - Motiveringsplicht

Les réquisitions écrites prises par le procureur général dans le cadre de l'appel d'une décision rendue en matière de maintien de la détention préventive ne constituent pas des conclusions auxquelles le juge est tenu de répondre; la chambre des mises en accusation n'est donc pas tenue de répondre aux moyens qui y sont contenus à l'appui des réquisitions du procureur général.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Moyens figurant dans les réquisitions du procureur général - Obligation de motivation - Etendue

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Juridictions d'instruction - Détention préventive - Moyens figurant dans les réquisitions du procureur général - Appréciation

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Moyens figurant dans les réquisitions du procureur général - Obligation de motivation

P.20.1309.F

30 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201230.2F.5](#)

AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een koninklijk besluit van 6 september 2017 (1) het bezit van cannabis met een laag gehalte aan tetrahydrocannabinol heeft gelegaliseerd, volgt niet dat het onredelijk zou zijn om de sterke cannabisgeur aan boord van een voertuig in verband te brengen met de waarschijnlijkheid dat de vervoerde drugs het toegelaten gehalte overschrijden; bijgevolg vormt de aanwezigheid van een sterke cannabisgeur in het interieur van een voertuig met een of meer inzittenden die tekenen van zenuwachtigheid vertonen bij het zien van de politieagenten, een redelijke grond om te vermoeden, in de zin van artikel 29 Wet Politieambt, dat dit voertuig als opslagruimte voor drugs dient of kan dienen, met schending van de desbetreffende wetgeving. (1) Koninklijk besluit van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen en psychotrope stoffen.

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Fouillering van een voertuig door een politieambtenaar - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen - Aanwezigheid van een sterke cannabisgeur in het interieur van een voertuig met een of meer inzittenden die

7/06/2023

De la circonstance qu'un arrêté royal du 6 septembre 2017 (1) a légalisé la détention de cannabis à très faible teneur en tétrahydrocannabinol, il ne résulte pas qu'il soit déraisonnable d'associer la forte odeur de cannabis régnant à bord d'un véhicule à la probabilité que les stupéfiants transportés dépassent la teneur autorisée; partant, le dégagement d'une forte odeur de cannabis à l'intérieur d'une voiture occupée par une ou plusieurs personnes manifestant des signes de nervosité à la vue des policiers peut constituer un motif raisonnable, au sens de l'article 29 de la loi du 5 août 1992, de croire que ce véhicule sert ou pourrait servir à entreposer des stupéfiants en infraction à la législation en la matière. (1) Arrêté royal du 6 septembre 2017 réglementant les substances stupéfiantes et psychotropes.

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Fouille d'un véhicule par un fonctionnaire de police - Conditions - Motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction - Dégagement d'une forte odeur de cannabis à l'intérieur d'une voiture occupée par une ou plusieurs personnes manifestant des signes de nervosité à la vue des policiers

P. 900/937

tekenen van zenuwachtigheid vertonen bij het zien van de politieagenten

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Art. 29 L. du 5 août 1992

De rechter die vermeldt dat de aanwezigheid van een stilstaand, in Frankrijk ingeschreven, voertuig op een parkeerplaats van een autosnelweg met drie jongeren aan boord de aandacht van de politieagenten heeft getrokken, gelet op de mogelijke verstoring van de openbare orde in de context van de pandemie die op dat ogenblik in Frankrijk en in België woedde, wat de identiteitscontrole van de bestuurder heeft verantwoord, en hieraan toevoegt dat de politieagenten gewezen hebben op de zenuwachtige houding van de inzittenden van het voertuig en de sterke cannabisgeur in het interieur van dat voertuig, beslist naar recht dat de controle van de inzittenden van het voertuig op regelmatige wijze is geschied, zodat de daaropvolgende ontdekking van de aanwijzingen van schuld eveneens regelmatig zijn en de voorlopige hechtenis van de eiser, ten gevolge van zijn aanhouding, zelf conform de wet is (1). (1) In die zin kan, ten aanzien van artikel 28, § 1, Wet Politieambt, een ernstige grond vormen om tot de veiligheidsfouillering van twee personen over te gaan, de omstandigheid dat zij bij het naderen van het politievoertuig zenuwachtig zijn geworden (Cass. 24 januari 2001, AR P.00.1402.F, AC 2001, nr. 45); zie Chr. DE VALKENNEER, Manuel de l'enquête pénale, T. 1 – Principes généraux, 5de uitg., Larcier, 2018, p. 117-120.

En énonçant que la présence d'un véhicule automobile, immatriculé en France, à l'arrêt sur une aire de stationnement d'une autoroute, occupé par trois jeunes gens a attiré l'attention des policiers au vu du risque de trouble à l'ordre public existant dans le contexte de la pandémie sévissant en France et en Belgique, ce qui a justifié le contrôle d'identité du conducteur, et en ajoutant que les policiers ont relevé la nervosité des occupants du véhicule et la forte odeur de cannabis se dégageant de l'habitacle, le juge décide légalement que le contrôle des occupants du véhicule est régulier, de sorte que la découverte subséquente des indices de culpabilité l'est également et que la détention préventive consécutive à l'arrestation est elle-même conforme à la loi (1). (1) En ce sens, au regard de l'article 28, § 1er, de la loi relative à la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, un motif sérieux pour effectuer la fouille de sécurité de deux personnes peut résulter de la constatation que celles-ci sont devenues nerveuses à l'approche du véhicule de police (Cass. 24 janvier 2001, RG P.00.1402.F, Pas. 2001, n° 45) ; voir Chr. DE VALKENNEER, Manuel de l'enquête pénale, T. 1 - Principes généraux, 5ème éd., Larcier, 2018, pp. 117-120.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Identiteitscontrole door een politieambtenaar - Regelmatigheid - Invloed op de regelmatigheid van de daaropvolgende ontdekking van aanwijzingen van schuld en van de uit de aanhouding voortvloeiende voorlopige hechtenis

- Art. 34, § 1, tweede lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Identiteitscontrole door een politieambtenaar - Regelmatigheid - Invloed op de regelmatigheid van de daaropvolgende ontdekking van aanwijzingen van schuld en van de uit de aanhouding voortvloeiende voorlopige hechtenis

- Art. 34, § 1, tweede lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Contrôle d'identité par un fonctionnaire de police - Régularité - Incidence sur la régularité de la découverte subséquente d'indices de culpabilité et de la détention préventive consécutive à l'arrestation

- Art. 34, § 1er, al. 2 L. du 5 août 1992

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Contrôle d'identité par un fonctionnaire de police - Régularité - Incidence sur la régularité de la découverte subséquente d'indices de culpabilité et de la détention préventive consécutive à l'arrestation

- Art. 34, § 1er, al. 2 L. du 5 août 1992

POLITIE - Identiteitscontrole - Regelmatigheid - Invloed op de regelmatigheid van de daaropvolgende ontdekking van aanwijzingen van schuld en van de uit de aanhouding voortvloeiende voorlopige hechtenis

- Art. 34, § 1, tweede lid Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

Noch artikel 29 Wet Politieambt noch enige andere bepaling definiëren wat moet worden beschouwd als een redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen; die voorwaarde hangt af van de beoordeling door de politieagenten van het gedrag van de inzittenden, van de vastgestelde materiële bestanddelen of van de omstandigheden van plaats en tijd, dit alles onder het toezicht van de gerechtelijke overheden en, met name, van de onderzoeksgerechten; het Hof gaat enkel na of de appelrechters, naar aanleiding van dat feitelijk onderzoek, hun beslissing al dan niet naar recht hebben verantwoord (1). (1) Zie Chr. DE VALKENEER, o.c., p. 196-297.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Fouillering van een voertuig door een politieambtenaar - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijk onderzoek door de feitenrechter

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

POLITIE - Fouillering van een voertuig - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren - Feitelijk onderzoek door de feitenrechter

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Fouillering van een voertuig door een politieambtenaar - Voorwaarden - Redelijke grond om te vermoeden dat het voertuig heeft gediend, dient of zal dienen om een misdrijf te plegen - Beoordeling van de politieambtenaren

- Art. 29 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

POLICE - Contrôle d'identité - Régularité - Incidence sur la régularité de la découverte subséquente d'indices de culpabilité et de la détention préventive consécutive à l'arrestation

- Art. 34, § 1er, al. 2 L. du 5 août 1992

Ni l'article 29 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police ni aucune autre disposition ne définissent ce qu'il y a lieu de considérer comme un motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction; cette condition est subordonnée à l'appréciation des agents de police, en fonction des comportements des occupants, des éléments matériels constatés ou des circonstances de temps et de lieu, le tout sous le contrôle des autorités judiciaires et, notamment, des juridictions d'instruction; la Cour se borne à vérifier si, lors de cet examen en fait, les juges ont pu ou non justifier légalement leur décision (1). (1) Voir Chr. DE VALKENEER, o.c., pp. 296-297.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Fouille d'un véhicule par un fonctionnaire de police - Conditions - Motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction - Appréciation des agents de police - Examen en fait par le juge du fond

- Art. 29 L. du 5 août 1992

POLICE - Fouille d'un véhicule - Conditions - Motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction - Appréciation des agents de police - Examen en fait par le juge du fond

- Art. 29 L. du 5 août 1992

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Fouille d'un véhicule par un fonctionnaire de police - Conditions - Motif raisonnable de croire qu'un véhicule a servi, sert ou pourrait servir à commettre une infraction - Appréciation des agents de police

- Art. 29 L. du 5 août 1992

Artikel 2277 Burgerlijk Wetboek strekt ertoe de schuldenaar te beschermen tegen een aangroei van achterstallen van termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhouding; de jaarlijkse vergoeding, basisheffing, bijkomende en aanvullende heffingen die farmaceutische firma's die de aanneming voor vergoeding van de verzekering voor geneeskundige verzorging hebben verkregen, onder bepaalde voorwaarden verschuldigd zijn krachtens artikel 191, eerste lid, 14°, 15°, 15°quater, 15°quinquies, 15°sexies, 15°septies, 15°novies en 16°bis, ZIV-wet, zijn geen termijnschulden uit een en dezelfde rechtsverhouding zoals bedoeld bij artikel 2277 Burgerlijk Wetboek; de verkorte verjaringstermijn van artikel 2277 Burgerlijk Wetboek is bijgevolg niet van toepassing op de voormelde heffingen.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Artikel 191 ZIV-wet - Jaarlijkse vergoeding farmaceutische bedrijven - Aard - Artikel 2277, Burgerlijk Wetboek - Termijnschulden

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Allerlei - Artikel 191 ZIV-wet - Verjaring - Jaarlijkse vergoeding farmaceutische bedrijven - Aard - Artikel 2277, Burgerlijk Wetboek - Termijnschulden

Zo uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat verweer werd gevoerd tegen de vordering tot veroordeling tot de kosten, met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding, is het middel dat opkomt tegen de beslissing tot veroordeling tot deze kosten nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Schending artikel 1017 Gerechtelijk Wetboek - Vordering tot betaling van de kosten inbegrepen de rechtsplegingsvergoeding - Geen verweer - Artt. 1017 en 1022 Gerechtelijk Wetboek

L'article 2277 du Code civil tend à protéger le débiteur contre l'accumulation des arriérés de dettes périodiques nées d'un même rapport juridique; les redevances annuelles, cotisations de base, cotisations complémentaires et supplémentaires dues par les entreprises pharmaceutiques qui ont obtenu l'admission au remboursement de l'assurance soins de santé, sous certaines conditions, en vertu de l'article 191, alinéa 1er, 14°, 15°, 15°quater, 15°quinquies, 15°sexies, 15°septies, 15°novies et 16°bis, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, ne sont pas des dettes périodiques nées d'un même rapport juridique telles que visées à l'article 2277 du Code civil; par conséquent, la prescription abrégée de l'article 2277 du Code civil ne s'applique pas aux cotisations susvisées.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, article 191 - Redevances annuelles des entreprises pharmaceutiques - Nature - Code civil, article 2277 - Dettes périodiques

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Divers - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, article 191 - Prescription - Redevances annuelles des entreprises pharmaceutiques - Nature - Code civil, article 2277 - Dettes périodiques

S'il ne ressort pas des pièces de la procédure que les parties se sont défendues contre la demande de condamnation aux dépens, en ce compris l'indemnité de procédure, le moyen qui critique la décision de condamnation à ces dépens est nouveau et, partant, irrecevable.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Violation de l'article 1017 du Code judiciaire - Demande de paiement des dépens en ce compris l'indemnité de procédure - Absence de défense

- Art. 1017 et 1022 Code judiciaire

De forfaitaire opzeggingsvergoeding bedoeld in artikel 39, § 1, Arbeidsovereenkomstenwet is slechts verschuldigd bij onregelmatige beëindiging van de arbeidsovereenkomst; zij is niet verschuldigd bij regelmatige opzegging van de arbeidsovereenkomst.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Opzeggingsvergoeding - Ontstaan van het recht - Aard

L'indemnité de congé forfaitaire visée à l'article 39, § 1er, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail n'est due qu'en cas de résiliation irrégulière du contrat de travail; elle n'est pas due en cas de résiliation régulière du contrat de travail.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Indemnité de congé - Naissance du droit - Nature

S.18.0009.F

22 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.6](#)

AC nr. ...

Het in artikel 30bis bepaalde oorzakelijk verband tussen de beroepsuitoefening en de ziekte vereist niet dat de uitoefening van het beroep de uitsluitende of overwegende oorzaak van de ziekte moet zijn; voornoemd artikel sluit een voorbeschiktheid niet uit en legt evenmin op dat het slachtoffer of zijn rechthebbende de hoegrootheid van de invloed van de voorbeschiktheid moet bewijzen, namelijk dat die voorbeschiktheid een geringere invloed dan de beroepsuitoefening heeft (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 429.

BEROEPSZIEKTE - Beroepsziektenwet - Artikel 30bis - Uitoefening van het beroep - Beroepsziekte - Oorzakelijk verband

Le lien de causalité prévu par l'article 30bis entre l'exercice de la profession et la maladie ne requiert pas que l'exercice de la profession soit la cause exclusive ou prépondérante de la maladie; cet article n'exclut pas une prédisposition et n'impose pas que la victime ou l'ayant droit établisse l'importance de l'influence exercée par la prédisposition, notamment que cette influence est moindre que celle de l'exercice de la profession (1). (1) Voir les concl. du MP.

MALADIE PROFESSIONNELLE - Lois coordonnées du 3 juin 1970 - Article 30bis - Exercice de la profession - Maladie professionnelle - Lien de causalité

S.18.0012.F

14 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.1](#)

AC nr. ...

Artikel 23 Grondwet houdt inzake het recht op sociale zekerheid en het recht op maatschappelijke dienstverlening een standstill-verplichting in die zich ertegen verzet dat de bevoegde wetgever en de verordenende overheid de door de toepasselijke norm geboden beschermingsgraad aanzienlijk verminderen, zonder dat daartoe redenen van algemeen belang voorhanden zijn; die bepaling is niet enkel van toepassing op de prestaties die in ruil voor socialezekerheidsbijdragen of voor voldoende werkperiodes worden toegekend door de takken van de sociale zekerheid voor werknemers, zelfstandigen of ambtenaren of door de overzeese sociale zekerheid, maar ook op de prestaties die niet aan de sociale zekerheid bijdragen en die zijn voorzien in diezelfde takken van de sociale zekerheid of in de takken van het stelsel van de sociale bijstand, namelijk de tegemoetkomingen aan personen met een handicap, de sociale integratie, de eigenlijke maatschappelijke dienstverlening, de gewaarborgde gezinsbijslag en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden; ze is van toepassing op de inschakelingsuitkeringen, die prestaties zijn die niet aan de sociale zekerheid bijdragen en die op grond van de studies worden toegekend door artikel 36 Werkloosheidsbesluit; aangezien elke vermindering van de beschermingsgraad die door de sociale prestaties wordt gewaarborgd, ongeacht of ze al dan niet aan de sociale zekerheid bijdragen, door de aard van die prestaties een vermindering van de uitgaven tot gevolg kan hebben en de betrokkenen ertoe kan aanzetten meer inspanningen te leveren om zich op de arbeidsmarkt te integreren en, bijgevolg, tot het behalen van algemene begrotings- en werkzaamheidsdoelstellingen kan bijdragen, kunnen dergelijke algemene doelstellingen niet volstaan om eender welke vermindering van die beschermingsgraad te verantwoorden; ook de hulp van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn die eenieder wordt gewaarborgd, kan op zich niet volstaan om eender welke vermindering te verantwoorden van de beschermingsgraad die door de sociale prestaties wordt gewaarborgd, ook al dragen die prestaties niet bij aan de sociale zekerheid, omdat dit zou neerkomen op een uitholling van de

L'article 23 de la Constitution implique, en matière de droit à la sécurité sociale et de droit à l'aide sociale, une obligation de standstill qui s'oppose à ce que le législateur et l'autorité réglementaire compétents réduisent sensiblement le niveau de protection offert par la norme applicable sans qu'existent pour ce faire des motifs liés à l'intérêt général; cette disposition s'applique non seulement aux prestations prévues moyennant des cotisations sociales ou des périodes de travail suffisantes par les branches de la sécurité sociale des travailleurs salariés, des travailleurs indépendants, du secteur public ou d'outre-mer, mais également aux prestations à caractère non contributif prévues par ces mêmes branches de la sécurité sociale ou par celles du régime d'aide sociale constitué par les allocations aux personnes handicapées, l'intégration sociale, l'aide sociale proprement dite, les prestations familiales garanties et le revenu garanti aux personnes âgées; elle s'applique aux allocations d'insertion, prestations non contributives prévues sur la base des études par l'article 36 de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage; dès lors que toute réduction du niveau de protection offert par les prestations sociales, qu'elles soient ou non contributives, est, par nature, susceptible de réduire les dépenses et d'inciter les intéressés à fournir des efforts supplémentaires d'insertion sur le marché du travail, partant, de contribuer à la réalisation d'objectifs généraux en matière budgétaire et d'emploi, ces objectifs généraux ne sauraient suffire à justifier n'importe quelle réduction du niveau de cette protection; de même, l'intervention des centres publics d'action sociale étant assurée à toute personne, elle ne saurait suffire, sous peine de vider de tout contenu l'obligation de standstill précitée, à justifier n'importe quelle réduction du niveau de protection offert par des prestations sociales, fussent-elles non contributives (1). (1) Voir les concl. du MP.

voormelde standstill-verplichting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 531.

GRONDWET - Art. 23 - "Standstill"-verplichting - Toepassingsgebied - Recht op sociale zekerheid - Vermindering - Begrip

- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 36 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - "Standstill"-verplichting - Toepassingsgebied - Vermindering - Begrip

- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 36 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Inschakelingsuitkeringen - "Standstill"-verplichting - Toepassingsgebied - Vermindering - Begrip

- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 36 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 23 - Obligation de "standstill" - Champ d'application - Droit à la sécurité sociale - Réduction - Notion

- Art. 23 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 36 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

SECURITE SOCIALE - Généralités - Obligation de "standstill" - Champ d'application - Réduction - Notion

- Art. 23 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 36 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Allocations d'insertion - Obligation de "standstill" - Champ d'application - Réduction - Notion

- Art. 23 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 36 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

S.18.0017.F

22 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.12](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig het gemeen recht van de schadeloosstelling zijn de vergoedingen voor blijvende ongeschiktheid na herziening verschuldigd vanaf de consolidatie van de gewijzigde arbeidsongeschiktheid; het middel dat aanvoert dat de vergoedingen na herziening ten vroegste verschuldigd zijn vanaf het indienen van de aanvraag tot herziening van de vergoedingen, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 430.

ARBEIDSONGEVAL - Rechtspleging - Herziening - Arbeidsongevallenwet - Privésektor - Verlies van bekwaamheid - Verzoek tot herziening - Vergoedingen voor blijvende arbeidsongeschiktheid - Aanvangsdatum

Conformément au droit commun de la réparation des dommages, les indemnités d'incapacité permanente révisées sont dues à partir de la consolidation de l'incapacité de travail modifiée; le moyen, qui soutient que les indemnités révisées sont dues au plus tôt à partir de l'introduction de la demande en révision, manque en droit (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Procédure - Révision - Loi du 10 avril 1971 - Secteur privé - Perte de capacité - Demande de révision - Indemnités d'incapacité permanente - Prise de cours

De respectieve logica van de twee systemen van vergoeding van schade uit arbeidsongevallen kan niet verantwoord worden dat in de overheidssector, die onderworpen is aan de artikelen 11 en 16 van het koninklijk besluit van 13 juli 1970, de uitwerking van vergoedingen die worden herzien op grond van een verergering of vermindering van de arbeidsongeschiktheid wordt uitgesteld tot na het indienen van de aanvraag tot herziening, terwijl in de privésector, die valt onder artikel 72 Arbeidsongevallenwet, die vergoedingen volgens het gemeen recht verschuldigd zijn vanaf de consolidatie van de gewijzigde ongeschiktheid; noch de doorgaans statutaire aard van de band tussen de werknemer en de werkgever in de overheidssector, noch de omstandigheid dat hij taken van algemeen belang vervult, noch de omstandigheid dat hij na het ongeval in de regel zijn ambt en de daaraan verbonden geldelijke voordelen behoudt, noch de procedure tot schadeloosstelling van arbeidsongevallen die in de overheidssector ingewikkelder zou zijn dan in de privésector, kunnen dat verschil in vergoeding verklaren.; het voormelde verschil in behandeling tussen de werknemers uit de overheidssector en privésector, dat niet redelijk verantwoord is, is strijdig met de artikelen 10 en 11 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 430.

La logique respective des deux systèmes de réparation des dommages résultant des accidents du travail ne justifie pas de reporter, dans le secteur public soumis aux articles 11 et 16 de l'arrêté royal du 13 juillet 1970, la prise de cours des indemnités révisées en fonction de l'aggravation ou de l'atténuation de l'incapacité de travail jusqu'après l'introduction de la demande en révision, alors que, dans le secteur privé soumis à l'article 72 de la loi du 10 avril 1971, ces indemnités sont dues conformément au droit commun à partir de la consolidation de l'incapacité modifiée; ni la nature généralement statutaire du lien qui unit le travailleur à son employeur dans le secteur public, ni la circonstance qu'il effectue des tâches d'intérêt général, ni celle qu'il conserve en règle après l'accident l'exercice de fonctions et les avantages pécuniaires correspondants, ni la procédure d'indemnisation des accidents du travail qui serait plus complexe dans le secteur public que dans le secteur privé ne sont en effet de nature à expliquer cette différence d'indemnisation; la différence de traitement précitée entre travailleurs du secteur public et du secteur privé, qui n'est pas raisonnablement justifiée, est contraire aux articles 10 et 11 de la Constitution (1). (1) Voir les concl. du MP.

ARBEIDSONGEVAL - Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Koninklijk besluit van 13 juli 1970 - Verlies van bekwaamheid - Verzoek tot herziening - Vergoedingen voor blijvende arbeidsongeschiktheid - Aanvangsdatum - Verschil in behandeling dat niet redelijk verantwoord is

GRONDWET - Art. 10 - Artikel 11 - Arbeidsongeval - Overheidspersoneel - Koninklijk besluit van 13 juli 1970 - Verlies van bekwaamheid - Verzoek tot herziening - Vergoedingen voor blijvende arbeidsongeschiktheid - Aanvangsdatum - Verschil in behandeling dat niet redelijk verantwoord is

ACCIDENT DU TRAVAIL - Secteur public. règles particulières - Arrêté royal du 13 juillet 1970 - Perte de capacité - Demande de révision - Indemnités d'incapacité permanente - Prise de cours - Discrimination non raisonnablement justifiée

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Article 11 - Accident du travail - Secteur public - Arrêté royal du 13 juillet 1970 - Perte de capacité - Demande de révision - Indemnités d'incapacité permanente - Prise de cours - Discrimination non raisonnablement justifiée

Wanneer uit de vermeldingen van het arrest volgt dat, volgens het arbeidshof, elke kalenderdag tijdens welke de aanvrager van werkloosheidsuitkeringen artistieke activiteiten van audiovisuele realisatie heeft uitgeoefend die samen tot één enkele onmiddellijke aangifte van tewerkstelling hebben geleid, een artistieke prestatie vormt in de zin van artikel 116, § 5, vierde lid, Werkloosheidsbesluit, ongeacht het aantal werkdagen die met toepassing van artikel 37 Werkloosheidsbesluit in rekening moeten worden gebracht, schendt het arrest artikel 116, § 5, vierde lid, Werkloosheidsbesluit niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 95.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Degressief karakter van de werkloosheidsuitkeringen naargelang van de duur van de werkloosheid - Artistieke activiteit - Afwijkingen

Lorsqu'il suit de ses énonciations que, aux yeux de la cour du travail, chacune des journées de calendrier au cours desquelles le demandeur d'allocations a exercé des activités artistiques de réalisation audiovisuelle ayant donné lieu ensemble à une seule déclaration immédiate de l'emploi constitue une prestation artistique au sens de l'article 116, § 5, alinéa 4, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991, quel que soit le nombre de journées de travail à prendre en compte en application de l'article 37 de l'arrêté royal, l'arrêt ne viole pas l'article 116, § 5, alinéa 4, du même arrêté royal (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Dégressivité des allocations en fonction de la durée du chômage - Activité artistique - Dérogations

S.18.0028.F

3 februari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200203.3F.3](#)

AC nr. ...

In de zin van artikel 118, § 2, 1°, Werkloosheidsbesluit, in de versie die van toepassing was vóór de wijziging ervan door het koninklijk besluit van 11 januari 2009 en luidens hetwelk, in afwijking van § 1, de berekeningsbasis van de werkloosheidsuitkering wordt herzien bij elke wijziging van de toepasselijke conventionele loonschaal, bevat de loonschaal een reeks opeenvolgende bedragen; het loon dat in de individuele arbeidsovereenkomst overeenkomstig het akkoord tussen de werkgever en de werknemer is vastgesteld zonder verwijzing naar een dergelijke schaal, is geen loonschaal (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 96.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Bedrag van de werkloosheidsuitkering - Berekeningsbasis - Wijziging - Conventionele loonschaal

Au sens de l'article 118, §2, 1° de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 dans sa version applicable avant sa modification par l'arrêté royal du 11 janvier 2009, qui prévoit que, par dérogation au § 1er, la base de calcul de l'allocation de chômage est revue à chaque modification du barème conventionnel de salaire qui est applicable, le barème de salaire comporte une suite de montants; la rémunération fixée dans le contrat de travail individuel, en fonction de l'accord intervenu entre l'employeur et le travailleur sans référence à une telle échelle, ne constitue pas un barème (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Montant des allocations de chômage - Base de calcul - Modification - Barème conventionnel de salaire

S.18.0034.F

4 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.4](#)

AC nr. ...

Hoewel uit de vaststellingen van het arrest blijkt dat de betrokken werknemer de hoedanigheid van statutair gemeenteambtenaar moest hebben om tot deskundige bij een intercommunale te kunnen worden benoemd, volgt hieruit niet dat laatstgenoemde die opdracht in zijn hoedanigheid van statutair gemeenteambtenaar heeft vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 263.

SOCIALE ZEKERHEID - Zelfstandigen - Gemeenteambtenaar - Benoemd als deskundige bij een intercommunale - Onderscheid - Gevolg - Sociaal statuut

- Art. 3, § 1, eerste en tweede lid KB nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen

S'il ressort des constatations de l'arrêt que la qualité de fonctionnaire subordonné à une commune dans les liens d'un statut constituait une condition de la désignation du travailleur concerné comme expert auprès d'une intercommunale, il ne s'ensuit pas que ce dernier a exercé cette mission ainsi subordonné sous ce statut (1). (1) Voir les concl. du MP.

SECURITE SOCIALE - Indépendants - Fonctionnaire communal - Désigné comme expert auprès d'une intercommunale - Distinction - Conséquence - Statut social

- Art. 3, § 1er, al. 1er et 2 A.R. n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants

S.18.0036.F

4 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.13](#)

AC nr. ...

De wetgever, die gebruikmaakt van zijn recht om de voorwaarden voor de uitoefening van het recht op maatschappelijke dienstverlening vast te stellen, heeft aldus willen voorkomen dat het beleid betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen zou worden ontregeld, door via die bepalingen de daarin bedoelde vreemdelingen te ontmoedigen hun verblijf in België voort te zetten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 264.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Vreemdelingen - Onwettig verblijf - Beperking van de maatschappelijke dienstverlening - Artikel 57, § 2, eerste lid, OCMW-wet

- Artt. 1, eerste lid, en 57, § 2, eerste lid Organieke Wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Faisant usage de son pouvoir de déterminer les conditions d'exercice du droit à l'aide sociale, le législateur a, pour ne pas desservir la politique concernant l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, entendu par ces dispositions décourager les étrangers qui y sont visés de prolonger leur séjour en Belgique (1). (1) Voir les concl. du MP.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Etrangers - Séjour illégal - Limitation de l'aide - Loi du 8 juillet 1976, article 57, § 2, alinéa 1er

- Art. 1er, al. 1er, et 57, § 2, al. 1er Loi organique du 8 juillet 1976 des centres publics d'aide sociale

Artikel 57, § 2, eerste lid, 1° en 2°, en 2, OCMW-wet, uitgelegd overeenkomstig de artikelen 5, 13 en 14, § 1, b), van de richtlijn 2008/115/EG, is niet van toepassing op een derdelander die aan een ernstige ziekte lijdt en beroep instelt tegen een beslissing die hem beveelt het grondgebied te verlaten, wanneer de uitvoering van die beslissing voor hem het ernstige risico inhoudt dat zijn gezondheidstoestand op ernstige en onomkeerbare wijze verslechtert (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 264.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) -

7/06/2023

L'article 57, § 2, alinéas 1er, 1° et 2°, et 2, de la loi du 8 juillet 1976, interprété conformément aux articles 5, 13 et 14, § 1er, b), de la directive 2008/115/CE, ne s'applique pas au ressortissant d'un pays tiers à l'Union européenne atteint d'une grave maladie qui exerce un recours contre une décision lui ordonnant de quitter le territoire, lorsque l'exécution de cette décision est susceptible de l'exposer à un risque sérieux de détérioration grave et irréversible de son état de santé (1). (1) Voir les concl. du MP.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Contestation - Maladie

P. 909/937

Betwisting - Ernstige ziekte - Beroep - Schorsende werking - Vreemdelingen - Onwettig verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Beperking van de maatschappelijke dienstverlening - Artikel 57, § 2, eerste lid, OCMW-wet

grave - Recours - Effet suspensif - Etrangers - Séjour illégal - Ordre de quitter le territoire - Limitation de l'aide - Loi du 8 juillet 1976, article 57, § 2, alinéa 1er

S.18.0046.F

18 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200518.3F.3](#)

AC nr. ...

Uit artikel 8, § 1, a), van de wet van 18 februari 1977, dat de houders van een diploma van technisch ingenieur machtigt om, binnen de vijftien jaar na de inwerkingtreding van de wet, de gelijkstelling van hun graad en hun diploma met de graad en het diploma van industrieel ingenieur met alle daaraan verbonden rechten te verkrijgen, volgt dat de gelijkstelling de aan het diploma van industrieel ingenieur verbonden pensioenrechten toekent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 299.

PENSIOEN - Allerlei - Technisch ingenieur - Industrieel ingenieur - Diploma - Gelijkstelling

ONDERWIJS - Technisch ingenieur - Industrieel ingenieur - Diploma - Gelijkstelling

Il suit de l'article 8, § 1er, a), de la loi du 18 février 1977 qui autorise les porteurs d'un diplôme d'ingénieur technicien à obtenir, dans les quinze ans de l'entrée en vigueur de la loi, l'assimilation de leur grade et de leur diplôme au grade et au diplôme d'ingénieur industriel avec tous les droits y attachés, que l'assimilation confère les droits attachés au diplôme d'ingénieur industriel en matière de pensions (1). (1) Voir les concl. du MP.

PENSION - Divers - Ingénieur technicien - Ingénieur industriel - Diplôme - Assimilation

ENSEIGNEMENT - Ingénieur technicien - Ingénieur industriel - Diplôme - Assimilation

S.18.0065.F

12 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201012.3F.2](#)

AC nr. ...

Enkel de Belgen en de vreemdelingen die toegelaten of gemachtigd zijn om voor een langere termijn dan drie maanden in het Rijk te verblijven, die gemachtigd zijn zich er te vestigen, of de vreemdelingen die om een andere reden ingeschreven worden overeenkomstig de bepalingen van de Vreemdelingenwet kunnen worden ingeschreven op het adres van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn overeenkomstig artikel 1, § 2, vijfde lid van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 623.

WOONPLAATS - Openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn - Ingeschreven personen - Referentieadres

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Ingeschreven personen - Referentieadres

Seules les Belges et les étrangers admis ou autorisés à séjourner plus de trois mois dans le royaume, autorisés à s'y établir ou les étrangers inscrits pour une autre raison conformément aux dispositions de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, peuvent être inscrits à l'adresse d'un centre public d'action sociale conformément à l'article 1er, § 2, alinéa 5, de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population et aux cartes d'identité, aux cartes d'étranger et aux documents de séjour (1). (1) Voir les concl. du MP.

DOMICILE - Centre public d'action sociale - Personnes inscrits - Adresse de référence

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Personnes inscrits - Adresse de référence

S.18.0069.F

12 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201012.3F.5](#)

AC nr. ...

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van de door een contractuele fout veroorzaakte schade; het Hof dient evenwel na te gaan of de rechter uit zijn vaststellingen wettig het bestaan van de schade heeft afgeleid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 624.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Schade
- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Burgerlijk Wetboek

Le juge du fond apprécie en fait l'existence du dommage causé par une faute contractuelle; il appartient cependant à la Cour de vérifier si, de ses constatations, le juge a légalement déduit l'existence du dommage (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Appréciation souveraine par le juge du fond - Dommage
- Art. 1147, 1149, 1150 et 1151 Code civil

S.18.0086.F

22 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.10](#)

AC nr. ...

De afwijking voorzien in artikel 29.2 van de richtlijn 2011/95/EU moet strikt worden uitgelegd: de Belgische Staat kan die slechts opwerpen indien hij duidelijk te kennen heeft gegeven zich op die afwijking te zullen beroepen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 431.

MINDERJARIGHEID - Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 - Dezelfde nodige sociale bijstand als die voorzien voor de eigen onderdanen - Afwijking

La dérogation prévue à l'article 29, § 2, de la directive 2011/95/UE doit être interprétée de manière stricte: l'État belge ne saurait l'invoquer que s'il a clairement exprimé qu'il entendait s'en prévaloir (1). (1) Voir les concl. du MP.

HANDICAPES - Directive 2011/UE du 13 décembre 2011 du Parlement européen et du Conseil - Même assistance sociale nécessaire que celle prévue pour les ressortissants - Dérogation

Artikel 29.1 van de richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011, - inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming, - legt aan elke lidstaat een nauwkeurige en onvoorwaardelijke resultaatsverplichting op om ervoor te zorgen dat eenieder, die in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming en aan wie hij bescherming verleent, dezelfde nodige sociale bijstand ontvangt als die voorzien voor de eigen onderdanen; de begunstigde kan deze bepaling aanvoeren voor de nationale rechterlijke instanties, namelijk om de onverenigbaarheid van een nationale regeling met deze bepaling op te werpen, zodat de beperking van zijn rechten die deze regeling inhoudt, wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 431.

MINDERJARIGHEID - Wet Tegemoetkoming Gehandicapten - Inkomensvervangende tegemoetkoming en integratietegemoetkoming - Onderdanen van derde landen - Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 - Begunstigde van de subsidiaire bescherming - Dezelfde nodige sociale bijstand als die voorzien voor de eigen onderdanen

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Gehandicapten - Wet Tegemoetkoming Gehandicapten - Inkomensvervangende tegemoetkoming en integratietegemoetkoming - Onderdanen van derde landen - Richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 - Begunstigde van de subsidiaire bescherming - Dezelfde nodige sociale bijstand als die voorzien voor de eigen onderdanen

L'article 29, § 1er, de la directive 2011/95/UE du 13 décembre 2011 du Parlement européen et du Conseil, - concernant les normes relatives aux conditions que doivent remplir les ressortissants des pays tiers ou les apatrides pour pouvoir bénéficier d'une protection internationale, à un statut uniforme pour les réfugiés ou les personnes pouvant bénéficier de la protection subsidiaire, et au contenu de cette protection, - met à la charge de chaque État membre une obligation de résultat précise et inconditionnelle, consistant à assurer à tout bénéficiaire de la protection subsidiaire auquel il octroie sa protection le bénéfice de la même assistance sociale nécessaire que celle qui est prévue pour ses ressortissants; ce bénéficiaire peut invoquer cette disposition devant les juridictions nationales, notamment pour faire valoir l'incompatibilité d'une réglementation nationale avec elle afin que la restriction de ses droits que comporte cette réglementation soit écartée (1). (1) Voir les concl. du MP.

HANDICAPES - Loi du 27 février 1987 - Allocations de remplacement de revenus et d'intégration - Ressortissant de pays tiers - Directive 2011/UE du 13 décembre 2011 du Parlement européen et du Conseil - Bénéficiaire de la protection subsidiaire - Même assistance sociale nécessaire que celle prévue pour les ressortissants

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Handicapés - Loi du 27 février 1987 - Allocations de remplacement de revenus et d'intégration - Ressortissant de pays tiers - Directive 2011/UE du 13 décembre 2011 du Parlement européen et du Conseil - Bénéficiaire de la protection subsidiaire - Même assistance sociale nécessaire que celle prévue pour les ressortissants

De mogelijkheid die de artikelen 766, § 1, vierde lid en 767, § 2, Gerechtelijk Wetboek de partijen bieden om conclusies neer te leggen nadat de rechter de sluiting van het debat heeft uitgesproken en het openbaar ministerie zijn advies heeft gegeven, heeft uitsluitend betrekking op de inhoud van dat advies en houdt geen enkele afwijking in van de toepassing, door de rechter, van voormeld artikel 774, tweede lid (1)(2). (1) Zie concl. OM. (2) Cass. 6 november 2006, AR S.06.0021.F, AC 2006, nr. 541.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitzondering - Rechter - Verplichting - Heropening van het debat - Openbaar ministerie - Advies

- Artt. 766, § 1, vierde lid, en 767, § 2 Gerechtelijk Wetboek

Uit de artikelen 23 en 25 Genderwet volgt dat de forfaitaire vergoeding bepaald in artikel 23, § 2, 2°, slechts van toepassing is in geval van vorderingen tegen de werkgever. In alle andere gevallen is de forfaitaire vergoeding zoals bepaald in artikel 23, § 2, 1°, Genderwet van toepassing (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Allerlei - Discriminatiewet - Slachtoffer van discriminatie - Ongunstige of nadelige behandeling - Werkgever - Derde - Morele en materiële forfaitaire schadevergoeding - Omvang - Bepaling

- Artt. 23 en 25 Wet 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen

La faculté qui est offerte aux parties par les articles 766, § 1er, alinéa 4, et 767, § 2, du Code judiciaire, de déposer des conclusions après que le juge a déclaré la clôture des débats et que le ministère public a donné son avis, porte exclusivement sur le contenu de cet avis et n'emporte aucune dérogation à l'application, par le juge, de l'article 774, alinéa 2, précité (1) (2). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC. (2) Cass. 6 novembre 2006, RG S.06.0021.F, Pas. 2006, n° 541.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Exception - Juge - Obligation - Réouverture des débats - Ministère public - Avis

- Art.766, § 1er, al. 4; 767, § 2 Code judiciaire

Il résulte des articles 23 et 25 de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes que l'indemnisation forfaitaire prévue à l'article 23, § 2, 2°, ne s'applique qu'en cas d'actions intentées contre l'employeur. Dans tous les autres cas, l'indemnisation forfaitaire prévue à l'article 23, § 2, 1°, de ladite loi du 10 mai 2007 est d'application (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

CONTRAT DE TRAVAIL - Divers - Loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes - Victime de discrimination - Traitement défavorable ou désavantageux - Employeur - Tiers - Indemnisation forfaitaire du préjudice moral et matériel - Etendue - Disposition

- Art. 23 et 25 L. du 10 mai 2007 tendant à lutter contre la discrimination entre les femmes et les hommes

S.18.0099.F

14 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.9](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 1, § 3, en 10, eerste lid, van de wet van 19 juli 1991 tot regeling van het beroep van privédetective volgt dat de door een privédetective ingewonnen inlichtingen niet mogen worden aangewend tegen zijn opdrachtgever maar wel mogen worden aangewend in het voordeel van die opdrachtgever alsook van de personen aan wie laatstgenoemde de bekendmaking van die inlichtingen heeft toegestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 532.

Il suit des articles 1er, § 3, et 10, alinéa 1er de la loi du 19 juillet 1991 organisant la profession de détective privé que les informations recueillies par un détective privé ne peuvent être utilisées contre son client mais peuvent l'être tant à l'avantage de celui-ci que des personnes à qui il a autorisé leur divulgation (1). (1) Voir les concl. du MP.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Allerlei - Privé-detective -
Inlichtingen - Gebruik - Begunstigde

- Artt. 1, § 3, en 10, eerste lid Wet 19 juli 1991 tot regeling van
het beroep van privé-detective

PREUVE - Matière civile - Divers - Détective privé - Informations -
Utilisation - Bénéficiaire

- Art. 1er, § 3, et 10, al. 1er L. du 19 juillet 1991 organisant la
profession de détective privé

S.19.0005.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.21](#)

AC nr. ...

Noch uit artikel 1, noch uit artikel 57, § 2, OCMW-wet volgt dat een hulpzoekende aan wie maatschappelijke dienstverlening wordt toegekend in de vorm van financiële steun, aanspraak kan maken op interest op die steun.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) -
Maatschappelijke dienstverlening - Vorm - Financiële steun -
Interest

Noch uit artikel 1, noch uit artikel 57, § 2, OCMW-wet volgt dat het recht op maatschappelijke dienstverlening moet worden verleend onder de vorm van financiële steun; uit de omstandigheid dat een hulpzoekende die recht heeft op maatschappelijke dienstverlening in beginsel geen subjectief recht heeft om die dienstverlening te verkrijgen in de vorm van financiële steun, volgt dat de verbintenis van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn om dienstverlening te verlenen geen verbintenis is die alleen betrekking heeft op het betalen van een bepaalde geldsom, zodat artikel 1153 Burgerlijk Wetboek niet toepasselijk is.

INTEREST - Algemeen - Maatschappelijke dienstverlening -
Vorm - Financiële steun - Subjectief recht

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) -
Maatschappelijke dienstverlening - Vorm - Financiële steun -
Subjectief recht

Il ne suit ni de l'article 1er, ni de l'article 57, § 2, de la loi organique des centres publics d'action sociale du 8 juillet 1976 qu'un demandeur d'aide bénéficiant d'une aide sociale sous la forme d'une intervention financière puisse prétendre à des intérêts sur cette intervention.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Aide sociale - Forme - Aide
financière - Intérêts

Il ne suit ni de l'article 1er, ni de l'article 57, § 2, de la loi organique des centres publics d'action sociale du 8 juillet 1976 que le droit à l'aide sociale doit être octroyé sous la forme d'une intervention financière; il suit de la circonstance qu'un demandeur d'aide ayant droit à une aide sociale ne dispose pas, en principe, d'un droit subjectif d'obtenir cette aide sous la forme d'une intervention financière que l'obligation d'un centre public d'action sociale d'accorder une aide n'est pas une obligation qui se limite au paiement d'une somme d'argent, de sorte que l'article 1153 du Code civil ne s'applique pas.

INTERETS - Généralités - Aide sociale - Forme - Aide financière -
Droit subjectif

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Aide sociale - Forme - Aide
financière - Droit subjectif

S.19.0006.N

7 september 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200907.3N.1](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 44, 45, eerste lid, 2°, 48 en 169, eerste en derde lid Werkloosheidsbesluit volgt dat de werkloze van wie vaststaat dat hij in strijd met artikel 44 of 48 Werkloosheidsbesluit niet-toegestane arbeid heeft verricht en aldus niet wegens omstandigheden onafhankelijk van zijn wil zonder arbeid en zonder loon was, geacht wordt nooit aan de voorwaarden van artikel 44 of 48 te hebben voldaan, zodat alle werkloosheidsuitkeringen die hij ontving onrechtmatig werden betaald en moeten worden terugbetaald; de werkloze kan evenwel zijn terugbetalingsplicht beperken door te bewijzen dat hij alleen op bepaalde dagen of gedurende bepaalde periodes niet-toegestane arbeid heeft verricht; dat houdt in dat de werkloze bewijst dat hij op bepaalde dagen of gedurende bepaalde periodes geen niet-toegestane arbeid heeft verricht.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Onrechtmatig uitgekeerde uitkeringen - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Beperking - Voorwaarden

Il suit des articles 44, 45, alinéa 1er, 2°, 48 et 169, alinéas 1er et 3, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage que le chômeur dont il est établi qu'il a accompli un travail non autorisé en violation des articles 44 ou 48 dudit arrêté et n'était donc pas privé de travail et de rémunération par suite de circonstances indépendantes de sa volonté, est réputé ne jamais avoir satisfait aux conditions des articles 44 ou 48, de sorte que toutes les allocations de chômage qu'il a perçues ont été versées indûment et doivent être remboursées; toutefois, le chômeur peut limiter son obligation de remboursement en prouvant qu'il n'a accompli un travail non autorisé que certains jours ou pendant certaines périodes; cela implique que le chômeur est tenu de prouver qu'il n'a pas accompli de travail non autorisé certains jours ou pendant certaines périodes.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Allocations versées indûment - Répétition de l'indu - Limitation - Conditions

S.19.0008.N

5 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.7](#)

AC nr. ...

Artikel 119.6 Arbeidsovereenkomstenwet kan slechts worden toegepast ten aanzien van de huisarbeider die geen telewerker is in de zin van de CAO nr. 85 van 9 november 2005.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Allerlei - Huisarbeid - Telewerk - Toepassing - Huisarbeider

De loutere omstandigheid dat tussen een werkgever en een werknemer geen schriftelijke overeenkomst is gesloten overeenkomstig artikel 6, § 1, CAO nr. 85, sluit niet uit dat de arbeidsrelatie tussen die werkgever en werknemer onder het voormelde toepassingsgebied van de CAO nr. 85 valt (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Begrip - Bestaansvereisten - Vorm - Algemeen - Huisarbeid - Telewerk - Schriftelijke overeenkomst - Niet-bestaand

- Artt. 119.1, § 2, 119.4, § 2, 4°, en 119.6 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

L'article 119.6 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail ne peut s'appliquer qu'à l'égard du travailleur à domicile qui n'est pas un télétravailleur au sens de la convention collective de travail n° 85 du 9 novembre 2005.

CONTRAT DE TRAVAIL - Divers - Travail à domicile - Télétravail - Application - Travailleur à domicile

La seule circonstance qu'aucun contrat écrit n'a été conclu entre un employeur et un travailleur conformément à l'article 6, § 1er, de la convention collective du travail n° 85 du 9 novembre 2005 n'exclut pas que la relation de travail entre cet employeur et ce travailleur relève de son champ d'application (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONTRAT DE TRAVAIL - Notion. éléments constitutifs. forme - Généralités - Travail à domicile - Télétravail - Contrat écrit - Inexistence

- Art. 119.1, § 2, 119.4, § 2, 4°, et 119.6 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

- Artt. 2, eerste en tweede lid, 3, 4, eerste lid, en 6, §§ 1 en 3 CAO nr. 85 van 9 november 2005, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, betreffende het telewerk

- Art. 2, al. 1er et 2, 3, 4, al. 1er, et 6, § 1er et 3 C.C.T. n° 85 du 9 novembre 2005, conclue au sein du Conseil national du Travail, concernant le télétravail

S.19.0012.N

11 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200511.3N.3](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat artikel 13, § 1, 2°, eerste lid, van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77bis van 19 december 2001, gesloten in de Nationale Arbeidsraad, tot vervanging van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 77 van 14 februari 2001 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking, de partijen ertoe verplicht de arbeidsregeling en het werkrooster die zijn overeengekomen, schriftelijk vast te stellen in een arbeidsovereenkomst, conform artikel 11bis Arbeidsovereenkomstenwet, heeft niet tot gevolg dat de tot een halftijdse betrekking verminderde arbeidsprestaties als de normale contractuele arbeidsduur van de betrokken werknemer in de zin van de artikelen 9, 1°, en 10 van het koninklijk besluit van 10 juni 2001 tot eenvormige definiëring van begrippen met betrekking tot arbeidstijdgegevens ten behoeve van de sociale zekerheid, met toepassing van artikel 39 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels moeten worden aangezien; de arbeidsduur die vóór de tijdelijke gedeeltelijke schorsing van de uitvoering van de voltijdse betrekking toepasselijk was, blijft de normale contractuele arbeidsduur; hieruit volgt dat ingeval van arbeidsongeval overkomen lopende de duur van een aldus opgenomen tijdskrediet, bij de bepaling van het basisloon voor de berekening van de vergoedingen voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid toepassing moet worden gemaakt van artikel 36, § 1, Arbeidsongevallenwet en niet van artikel 37bis, § 1, Arbeidsongevallenwet(1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Basisloon - Tijdskrediet - Normale contractuele arbeidsduur - Begrip

- Art. 13, §1, 2°, eerste lid CAO nr. 77bis van de Nationale Arbeidsraad 19 december 2001, tot vervanging van de CAO nr. 77 van 14 februari 2001 tot invoering stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de

La circonstance que l'article 13, § 1er, 2°, alinéa 1er, de la Convention collective de travail n° 77bis du 19 décembre 2001, conclue au sein du Conseil national du Travail, remplaçant la convention collective de travail n° 77 du 14 février 2001 instaurant un système de crédit-temps, de diminution de carrière et de réduction des prestations de travail à mi-temps, oblige les parties à fixer par écrit dans un contrat de travail le régime de travail et l'horaire convenus, conformément à l'article 11bis de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, n'implique pas que les prestations de travail réduites à mi-temps doivent être considérées comme la durée contractuelle normale de travail du travailleur concerné au sens des articles 9, 1°, et 10 de l'arrêté royal du 10 juin 2001 portant définition uniforme de notions relatives au temps de travail à l'usage de la sécurité sociale, en application de l'article 39 de la loi du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions; la durée de travail qui était applicable avant la suspension partielle temporaire de l'exécution de l'emploi à temps plein demeure la durée contractuelle normale de travail; il s'ensuit que, en cas d'accident du travail survenant pendant la durée d'un crédit-temps ainsi pris, il y a lieu d'appliquer l'article 36, § 1er, de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, et non l'article 37bis, § 1er, de ladite loi, pour déterminer la rémunération de base pour le calcul des indemnités pour incapacité temporaire de travail (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Rémunération de base - Crédit-temps - Durée contractuelle normale de travail - Notion

- Art. 13, § 1er, 2°, al. 1er C.C.T. n° 77bis du 19 décembre 2001, conclue au sein du Conseil nationale du Travail, remplaçant la C.C.T. n° 77 du 14 février 2001 instaurant un système de crédit-temps, de diminution de carrière et de réduction des

arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking
- Art. 11bis Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Artt. 9, 1°, en 10 KB 10 juni 2001 tot eenvormige definiëring van begrippen met betrekking tot arbeidstijdgegevens ten behoeve van de sociale zekerheid, met toep. art. 39 wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring wettelijk pensioenft

- Art. 39 Wet 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels
- Art. 36, § 1 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

prestations de travail à mi-temps
- Art. 11bis L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail
- Art. 9, 1°, et 10 A.R. du 10 juin 2001

- Art. 39 L. du 26 juillet 1996 portant modernisation de la sécurité sociale et assurant la viabilité des régimes légaux des pensions
- Art. 36, § 1er L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

S.19.0018.N

5 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201005.3N.1](#)

AC nr. ...

Een geschil tussen de RVA en de personen die onderworpen zijn aan om het even welk stelsel van sociale zekerheid of onder enig opzicht gerechtigd zijn op ten minste één van de prestaties van de sociale zekerheid en van wie het netto bedrag van de gezamenlijk belastbare inkomsten in de personenbelasting meer dan 3 miljoen frank bedraagt, over de verplichting van deze laatsten tot betaling van een bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid als bedoeld in de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen, is geen rechtspleging zoals bedoeld in artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - RVA - Geschil - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Aard van het geschil

- Art. 1017, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Arbeidsgerechten - Geschil - Bijzondere bijdrage voor sociale zekerheid - Aard van het geschil

- Art. 1017, tweede en derde lid Gerechtelijk Wetboek

Uit de wetsgeschiedenis blijkt, dat de artikelen 60, 61, §1, 61ter, 62, 64 en 66 van de wet van 28 december 1983 houdende fiscale en begrotingsbepalingen een voldoende grondslag bieden voor de toepassing van de wet bij het ontbreken van een koninklijk besluit als bedoeld in artikel 64, derde lid, van de wet van 28 december 1983.

SOCIALE ZEKERHEID - Allerlei - Bijzondere bijdrage voor

Un litige opposant l'ONEm aux personnes qui sont assujetties à un régime quelconque de sécurité sociale ou qui sont bénéficiaires à un titre quelconque d'au moins une des prestations de la sécurité sociale, et dont le montant net des revenus imposables globalement à l'impôt des personnes physiques dépasse trois millions de francs, sur l'obligation pour ces derniers de payer une cotisation spéciale de sécurité sociale au sens de la loi du 28 décembre 1983 portant des dispositions fiscales et budgétaires n'est pas une procédure judiciaire au sens de l'article 1017, alinéa 2, du Code judiciaire.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure en matière sociale (règles particulières) - Juridictions du travail - ONEm - Litige - Cotisation spéciale de sécurité sociale - Nature du litige

- Art. 1017, al. 2 et 3 Code judiciaire

INDEMNITE DE PROCEDURE - Juridictions du travail - Litige - Cotisation spéciale de sécurité sociale - Nature du litige

- Art. 1017, al. 2 et 3 Code judiciaire

Il ressort de la genèse de la loi que les articles 60, 61, § 1er, 61ter, 62, 64 et 66 de la loi du 28 décembre 1983 portant des dispositions fiscales et budgétaires offrent un fondement suffisant pour l'application de la loi en l'absence d'un arrêté royal au sens de l'article 64, alinéa 3, de ladite loi.

SECURITE SOCIALE - Divers - Cotisation spéciale de sécurité sociale - Arrêté d'exécution - Absence

sociale zekerheid - Uitvoeringsbesluit - Ontbreken
WERKLOOSHEID - Allerlei - Bijzondere bijdrage voor sociale
zekerheid - Uitvoeringsbesluit - Ontbreken

CHOMAGE - Divers - Cotisation spéciale de sécurité sociale - Arrêté
d'exécution - Absence

S.19.0019.F

20 januari 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200120.5](#)

AC nr. ...

Hoewel artikel 32tredecies, § 1, Wet Welzijn Werknemers, in de versie die van toepassing is op de feiten, de werkgever verbiedt de arbeidsverhouding te beëindigen wegens neerlegging van de klacht, sluit die bepaling niet uit dat het ontslag gerechtvaardigd kan worden door redenen die zijn afgeleid uit de in die klacht aangevoerde feiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 56.

ARBEID - Arbeidsbescherming - Welzijn op het werk - Pesterij -
Klacht - Ontslag om aan de klacht vreemde redenen -
Draagwijdte

Si l'article 32tredecies, § 1er, de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail, dans la version applicable aux faits, interdit à l'employeur de mettre fin à la relation de travail en raison du dépôt de la plainte, il n'exclut pas que le licenciement puisse être justifié par des motifs déduits de faits invoqués dans cette plainte (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRAVAIL - Protection du travail - Bien-être au travail -
Harcèlement - Plainte - Licenciement pour des motifs étrangers à
la plainte - Portée

S.19.0020.F

14 december 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201214.3F.10](#)

AC nr. ...

De bij de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bepaalde bijzondere bescherming tegen ontslag, die tot doel heeft, enerzijds, aan de personeelsafgevaardigden de gelegenheid te geven hun opdracht in de onderneming uit te oefenen en, anderzijds, de volledige vrijheid van de werknemers te waarborgen om zich kandidaat te stellen teneinde die opdracht uit te oefenen, is ingevoerd in het algemeen belang en raakt de openbare orde (1). (1) Cass. 16 mei 2011, AR S.10.0093.N, AC 2001, nr. 321.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde
werknemers - Personeelsafgevaardigde - Bescherming tegen
ontslag - Doel - Aard van de bescherming

- Art. 14 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

La protection spéciale contre le licenciement prévue par la loi du 19 mars 1991, qui tend, d'une part, à permettre aux délégués du personnel d'exercer leur mission dans l'entreprise, d'autre part, à assurer l'entière liberté des travailleurs de se porter candidat à cette mission, a été instaurée dans l'intérêt général et intéresse l'ordre public (1). (1) Cass. 16 mai 2011, RG S.10.0093.N, Pas. 2001, nr. 321.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY -
Travailleurs protégés - Délégué du personnel - Protection contre le
licenciement - But - Nature de la protection

- Art. 14 L. du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que pour les candidats délégués du personnel

Het ontslag is de handeling waardoor een partij aan de andere partij ter kennis brengt dat zij de tussen hen voor onbepaalde tijd gesloten arbeidsovereenkomst wil beëindigen; zodat het geen gevolg heeft bij het verstrijken van de daarmee gepaard gaande opzeggingstermijn maar op het ogenblik waarop het wordt gegeven (1). (1) Cass. 18 mei 1987, AR 5624, AC 1986-87, nr. 547.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Bescherming tegen ontslag - Ontslag met opzeggingstermijn

- Artt. 2, § 2, 14 en 16 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

Het ontslag kan door de werkgever niet ter kennis worden gebracht voordat de bij de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden beschermde werknemer de leeftijd van vijftien jaar heeft bereikt, zelfs als de opzeggingstermijn pas hierna verstrijkt.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Bescherming tegen ontslag - Ontslag met opzeggingstermijn - Leeftijdsgrens

- Artt. 2, § 2, derde lid, 14 en 16 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

Le congé est l'acte par lequel une partie notifie à l'autre qu'elle entend que prenne fin le contrat de travail conclu entre elles pour une durée indéterminée; il sort ses effets, non à l'expiration du préavis dont il est assorti, mais au moment où il est donné (1). (1) Cass. 18 mai 1987, RG 5624, Pas. 1987, nr. 547.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Délégué du personnel - Protection contre le licenciement - Licenciement moyennant préavis

- Art. 2, § 2, 14 et 16 L. du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que pour les candidats délégués du personnel

Le congé ne peut être notifié par l'employeur avant que le travailleur protégé par la loi du 19 mars 1991 ait atteint l'âge de soixante-cinq ans, alors même que le préavis ne vient à expiration qu'après.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Délégué du personnel - Protection contre le licenciement - Licenciement moyennant préavis - Limite d'âge

- Art. 2, § 2, al. 3, 14 et 16 L. du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que pour les candidats délégués du personnel

Het ressort van een paritair comité wordt in de regel bepaald door de hoofdactiviteit van de betrokken onderneming, tenzij het oprichtingsbesluit een ander criterium bepaalt; op grond van de redenen waaruit blijkt dat de werkgever het opgehaalde organisch materiaal niet alleen vermaalt, cuttert en eventueel vermengt, maar het bovendien invriest vooraleer het te leveren aan de producenten van huisdierenvoeding, kon het arrest niet wettig oordelen dat de verweerster de door haar verhandelde producten geen bewerking doet ondergaan die meer arbeid vereist dan die welke noodzakelijk is voor de verpakking ervan (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

PARITAIR COMITE - Ressort - Paritair comité voor de voedingsnijverheid - Bevoegdheid

- Art. 1 KB 6 augustus 1973 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de voedingsnijverheid

- Art. 1 KB 21 april 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de bedienden uit de voedingsnijverheid en tot vaststelling van het aantal leden ervan

PARITAIR COMITE - Ressort - Wijze van bepaling

- Art. 1 KB 6 augustus 1973 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de voedingsnijverheid

- Art. 1 KB 21 april 1975 tot oprichting en tot vaststelling van de benaming en van de bevoegdheid van het Paritair Comité voor de bedienden uit de voedingsnijverheid en tot vaststelling van het aantal leden ervan

En règle, le ressort d'une commission paritaire est déterminé par l'activité principale de l'entreprise intéressée, sauf si l'arrêté d'institution fixe un autre critère; sur la base de ces motifs, dont il ressort que la défenderesse non seulement broie, découpe et, le cas échéant, mélange la matière organique collectée, mais la congèle également avant de la fournir aux fabricants d'aliments pour animaux domestiques, l'arrêt ne pouvait légalement constater que la défenderesse ne soumet pas les produits qu'elle commercialise à une transformation nécessitant un travail supérieur à celui qui est requis pour son conditionnement (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

COMMISSION PARITAIRE - Ressort - Commission paritaire pour les employés de l'industrie alimentaire - Compétence

- Art. 1er A.R. du 6 août 1973

- Art. 1er A.R. du 21 avril 1975

COMMISSION PARITAIRE - Ressort - Mode de détermination

- Art. 1er A.R. du 6 août 1973

- Art. 1er A.R. du 21 avril 1975

Het arrest dat oordeelt dat de regel voor de berekening van de opzeggings- en beschermingsvergoedingen, die een beloning vormen in de zin van artikel 157 VWEU, geen indirecte discriminatie op grond van het geslacht uitmaakt, om reden dat de in het geding zijnde wettelijke bepalingen, en in het algemeen, de regels met betrekking tot de vermindering van de arbeidsprestaties in het kader van een tijdskrediet om te zorgen voor een kind jonger dan acht jaar zowel voor vrouwen als voor mannen gelden, dat de beslissing om een tijdskrediet met dat motief op te nemen "berust op een persoonlijke keuze van de werknemer" en dat "[oordelen] dat het opnemen van tijdskrediet door hoofdzakelijk vrouwen discriminerend zou zijn, een mogelijke discriminatie [creëert] ten aanzien van mannen", zonder na te gaan of, zoals de eisers beweerden, aanzienlijk meer vrouwen dan mannen kiezen voor een vermindering van de arbeidsprestaties met dit motief en of het aldus gecreëerde verschil in behandeling tussen vrouwelijke en mannelijke werknemers kan worden gerechtvaardigd door objectieve factoren die niets met discriminatie op grond van geslacht van doen hebben, schendt artikel 157 VWEU (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 432.

EUROPESE UNIE - Algemeen - VWEU - Artikel 157 - Gelijke beloning - Mannelijke en vrouwelijke werknemers - Tijdskrediet om te zorgen voor een kind - Vermindering van arbeidsprestaties - Overeenkomstige vermindering compensatoire opzeggings- en ontslagbeschermingsvergoedingen - Gevolg - Indirecte discriminatie - Beoordeling

LOON - Gelijkheid - Mannen - Vrouwen - VWEU - Artikel 157 - Gelijke beloning - Mannelijke en vrouwelijke werknemers - Tijdskrediet om te zorgen voor een kind - Vermindering van arbeidsprestaties - Overeenkomstige vermindering compensatoire opzeggings- en ontslagbeschermingsvergoedingen - Gevolg - Indirecte discriminatie - Beoordeling

En considérant que la règle de calcul des indemnités de préavis et de protection, qui sont des rémunérations au sens de l'article 157 du Traité sur le fonctionnement de l'Union, ne constitue pas une discrimination indirecte sur la base du sexe, au motif que les dispositions légales en cause et, de manière générale, les règles relatives à la réduction des prestations de travail dans le cadre d'un crédit-temps pour prendre soin d'un enfant de moins de huit ans valent tout autant pour les femmes que pour les hommes, que la décision de solliciter un crédit-temps pour ce motif « relève d'un choix personnel du travailleur » et que « [juger] discriminatoire la prise de crédit-temps majoritairement par les femmes [crée] une possible discrimination à l'égard des hommes », sans vérifier si, comme l'affirmaient les demandeurs, un nombre considérablement plus élevé de femmes que d'hommes choisissent de bénéficier de la réduction des prestations de travail pour ce motif et si la différence de traitement entre les travailleurs féminins et les travailleurs masculins qui serait ainsi engendrée est susceptible d'être justifiée par des facteurs objectifs étrangers à toute discrimination fondée sur le sexe, l'arrêt attaqué viole l'article 157 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne - Article 157 - Egalité de rémunérations - Travailleurs masculins et féminins - Crédit-temps pour prendre soin d'un enfant - Réduction des prestations - Réduction correspondantes des indemnités de préavis et de protection - Conséquence - Discrimination indirecte - Appréciation

REMUNERATION - Egalité - Hommes - Femmes - Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne - Article 157 - Egalité de rémunérations - Travailleurs masculins et féminins - Crédit-temps pour prendre soin d'un enfant - Réduction des prestations - Réduction correspondantes des indemnités de préavis et de protection - Conséquence - Discrimination indirecte - Appréciation

Krachtens artikel 26bis, § 1, eerste lid, Werkloosheidsbesluit berust de informatieplicht in hoofdorde op de uitbetalingsinstelling en slechts in bijkomende orde op de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening indien het antwoord op de vraag om inlichtingen niet door de uitbetalingsinstelling moet worden gegeven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 774.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Informatieplicht - Verdeling - Uitbetalingsinstelling - RVA

En vertu de l'article 26bis, § 1er, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage, l'obligation d'information repose à titre principal sur l'organisme de paiement et elle ne repose qu'à titre subsidiaire sur l'Office National de l'emploi si la réponse à la demande d'information n'incombe pas à l'organisme de paiement (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Obligation d'information - Répartition - Organisme de paiement - ONEm

S.19.0035.F

22 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.8](#)

AC nr. ...

In het kader van de technische en pedagogische opvolging van de overeenkomst opleiding-inschakeling en van het toezicht op het vlotte verloop van de opleiding dat door de FOREM wordt uitgevoerd, overeenkomstig de artikelen 9, 6°, van het decreet van de Waalse gewestraad van 18 juli 1997 betreffende de inschakeling van werkzoekenden, 7 van het besluit van de Waalse regering van 14 november 2007 en 7, 1°, van het model van overeenkomst opleiding-inschakeling, als bijlage gevoegd bij het ministerieel besluit van 19 december 2007 tot bepaling van de modaliteiten voor de uitvoering van het besluit van de Waalse regering van 14 november 2007, kan de administrateur-generaal van de Forem beslissen dat de stagiair ongeschikt is om de opleiding te volgen en om bij de werkgever de opgegeven beroepsbezigheid uit te voeren, op grond van de artikelen 9, 2°, a) van het besluit van de Waalse regering en 3 van de modelovereenkomst; die beslissing ontheft de werkgever van de in de artikelen 8, eerste lid, 4° van het decreet, 5, 10°, van het besluit van de Waalse regering en 13 van de modelovereenkomst bepaalde verplichting om de stagiair bij arbeidsovereenkomst in dienst te nemen en tewerk te stellen; de opdracht van de Forem om de opvolging van de opleiding te verzorgen, waaruit de bevoegdheid van diens administrateur-generaal voortvloeit om de ongeschiktheid van de stagiair vast te stellen en ten gevolge daarvan de werkgever te ontheffen van de verplichting om de stagiair in dienst te nemen en tewerk te stellen, loopt tot, en met inbegrip van, het einde van de overeenkomst opleiding-inschakeling (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 433.

ARBEIDSVoorziening - Beroepsopleiding - Tewerkstelling - Overeenkomst opleiding-inschakeling - Forem - Rol - Technische en pedagogische opvolging - Toezichtsbevoegdheid

WERKLOOSHEID - Allerlei - Werkzoekende - Beroepsopleiding - Overeenkomst opleiding-inschakeling - Forem - Rol - Technische en pedagogische opvolging - Toezichtsbevoegdheid

Dans le cadre du suivi technique et pédagogique du contrat de formation-insertion et de la vérification du bon déroulement de la formation effectués par le Forem conformément aux articles 9, 6°, du décret du Conseil régional wallon du 18 juillet 1997 relatif à l'insertion de demandeurs d'emploi, 7 de l'arrêté du gouvernement wallon du 14 novembre 2007 et 7, 1°, du modèle de contrat de formation-insertion, figurant en annexe à l'arrêté ministériel du 19 décembre 2007 déterminant les modalités d'exécution de l'arrêté du gouvernement wallon du 14 novembre 2007, l'administrateur général du Forem peut décider que le stagiaire est inapte à suivre la formation et à exercer chez l'employeur l'activité professionnelle indiquée, sur la base des articles 9, 2°, a), de l'arrêté du gouvernement wallon et 3 du modèle de contrat; cette décision libère l'employeur de l'obligation d'engager et de faire travailler le stagiaire sous contrat de travail, prévue par les articles 8, alinéa 1er, 4°, du décret, 5, 10°, de l'arrêté du gouvernement wallon et 13 du modèle de contrat; la mission du Forem d'assurer le suivi de la formation, à laquelle ressortit le pouvoir de son administrateur général de constater l'inaptitude du stagiaire, partant, de libérer l'employeur de l'obligation d'engager et de faire travailler le stagiaire, se poursuit jusques et y compris le terme du contrat de formation-insertion (1). (1) Voir les concl. du MP.

EMPLOI - Formation professionnelle - Emploi - Contrat de formation-insertion - Forem - Rôle - Suivi technique et pédagogique - Pouvoir de contrôle

CHOMAGE - Divers - Demandeur d'emploi - Formation professionnelle - Contrat de formation-insertion - Forem - Rôle - Suivi technique et pédagogique - Pouvoir de contrôle

De artikelen 32tredecies, §1, eerste lid en tweede lid, eerste zin, 32tredecies, §1/1, 1°, en §2, tweede lid Wet Welzijn Werknemers, die de werkgever verbieden de arbeidsverhouding te beëindigen of ten opzichte van de werknemer een nadelige maatregel te treffen omwille van de indiening van een verzoek tot formele psychosociale interventie, sluiten niet uit dat het ontslag of de nadelige maatregel kan gerechtvaardigd worden door redenen die zijn afgeleid uit feiten die in het verzoek tot interventie als pesterijen worden aangemerkt (1). (1) Vergelijk Cass. 20 januari 2020, AR S.19.0019.F, AC 2020, nr. 56.

*ARBEID - Arbeidsbescherming - Wet Welzijn Werknemers -
Verzoek psychosociale interventie - Bescherming - Voorwerp*

Les articles 32tredecies, § 1er, alinéa 1er et 2, première phrase, 32tredecies, §1er/1, 1°, et § 2, alinéa 2, de la loi du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail, qui interdisent à l'employeur de mettre fin à la relation de travail avec le travailleur ou de prendre à son égard une mesure préjudiciable en raison de l'introduction d'une demande d'intervention psychosociale formelle, n'excluent pas que le licenciement ou la mesure préjudiciable puisse se justifier par des motifs déduits de faits qualifiés de harcèlement moral dans la demande d'intervention (1). (1) Comp. Cass. 20 janvier 2020, RG S.19.0019.F, Pas. 2020, n° 56.

*TRAVAIL - Protection du travail - Loi du 4 août 1996 relative au
bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail -
Demande d'intervention psychosociale - Protection - Objet*

S.19.0044.N

15 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200615.3N.9](#)

AC nr. ...

Een vordering waarbij de werknemer opkomt tegen een beslissing van de verweerder waarbij hem de gevraagde tussenkomst wordt geweigerd, is een rechtsvordering inzake de uitbetaling van de in artikel 18 bedoelde sluitingsvergoeding of van de bij de artikelen 33, 35, 41, 47, 49 en 51 bepaalde tegemoetkomingen zoals bedoeld in artikel 72 van de wet van 26 juni 2002, betreffende de sluiting van de ondernemingen; het middel dat aanvoert uit artikel 2257 Burgerlijk Wetboek volgt dat de verjaringstermijn van het voormelde artikel 72 niet kan beginnen lopen vanaf de dag dat het dossier van de werknemer volledig is en de toepasbaarheid van de wet is goedgekeurd door het beheerscomité wanneer de verweerder nadien een daadwerkelijke tussenkomst weigert en de betrokkene dit aanvecht, gaat ervan uit dat de vordering waarbij de werknemer opkomt tegen een beslissing van de verweerder waarbij hem de gevraagde tussenkomst wordt geweigerd hoewel het beheerscomité heeft beslist dat de Sluitingswet toepasselijk is, geen rechtsvordering inzake de uitbetaling van de beoogde vergoedingen is in de zin van voormelde artikel 72; het middel berust op een onjuiste rechtsopvatting en faalt naar recht.

*ARBEIDSVoorziening - Sluiting van onderneming -
Uitbetaling vergoeding - Verjaring - Aanvangspunt*

Uit de samenhang van de artikelen 35, § 1, 1°, en 66, eerste lid van de wet van 26 juni 2002, betreffende de sluiting van de ondernemingen en artikel 49, 2°, van het koninklijk besluit van 23 maart 2007 tot uitvoering van de wet van 26 juni 2002 betreffende de sluiting van de ondernemingen, volgt dat met de voorwaarde van artikel 72, van voormelde wet, dat het dossier is goedgekeurd door het beheerscomité van het Fonds, wordt bedoeld niet dat de aanvraag van de werknemer is ingewilligd, maar wel dat het beheerscomité de Sluitingswet toepasselijk heeft verklaard.

*ARBEIDSVoorziening - Sluiting van onderneming -
Beheerscomité - Opdracht*

Une action par laquelle le travailleur critique une décision du défendeur lui refusant l'intervention demandée est une action portant sur le paiement de l'indemnité de fermeture prévue à l'article 18 ou des interventions prévues aux articles 33, 35, 41, 47, 49 et 51, au sens de l'article 72, de la loi du 26 juin 2002; le moyen qui soutient qu'il s'agit de l'article 2257 du Code civil que le délai de prescription prévu à l'article 72 précité ne peut pas commencer à courir à dater du jour où le dossier du travailleur est complet et où l'applicabilité de la loi a été approuvée par le comité de gestion, lorsque le défendeur refuse par la suite une intervention effective et que l'intéressé conteste ce refus, le suppose que l'action, par laquelle le travailleur critique une décision du défendeur lui refusant l'intervention demandée alors que le comité de gestion a décidé que la loi du 26 juin 2002 relative aux fermetures d'entreprises était applicable, n'est pas une action portant sur le paiement des indemnités visées, au sens de l'article 72 précité; le moyen repose sur un soutènement juridique inexact et manque en droit.

*EMPLOI - Fermeture d'entreprises - Paiement de l'indemnité -
Prescription - Point de départ*

Il s'agit de la combinaison des articles 35, § 1er, 1°, et 66, alinéa 1er, de la loi du 26 juin 2002 relative à la fermeture d'entreprises et 49, 2°, de l'arrêté royal du 23 mars 2007 portant exécution de la loi du 26 juin 2002 relative aux fermetures d'entreprises qu'on entend par la condition de l'approbation du dossier par le comité de gestion du Fonds, visée à l'article 72 de la loi précitée, non pas que la demande du travailleur a été accueillie mais que le comité de gestion a déclaré applicable la loi du 26 juin 2002 relative aux fermetures d'entreprises.

EMPLOI - Fermeture d'entreprises - Comité de gestion - Mission

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 4, § 2, derde lid, en 19, eerste lid, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel; en de artikelen 8 en 9 koninklijk besluit van 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk, volgt dat de beslissing van Medex voor de minister bindend is in zoverre die een blijvende invaliditeit erkent en dat hij alleen het vastgestelde percentage kan verhogen; hieruit volgt dat de arbeidsrechtbank die oordeelt over een geschil met betrekking tot het percentage aan blijvende invaliditeit van een personeelslid van een federaal bestuur, zoals bedoeld in artikel 19 Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel, geen lager percentage van blijvende invaliditeit kan toekennen dan datgene dat door Medex is erkend (1)(2)(3). (1) Zie concl. OM. (2) Vergelijk Cass 7 februari 2000, AR S.99.0122.N, AC 2000, nr. 96; Cass 7 maart 2016, AR S.15.0053.N, AC 2016, nr. 162. (3) De artikelen 8 en 9 van het KB van 24 januari 1969, voor hun wijziging door het Koninklijk Besluit van 8 mei 2014 houdende de bepaling van de bevoegdheid van het Bestuur van de medische expertise en tot wijziging van sommige bepalingen inzake arbeidsongevallen in de overheidssector.

ARBEIDSONGEVAL - Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Personeelsleden - Overheidssector - Schadevergoeding - Geneeskundig onderzoek - Blijvende invaliditeit - Percentage - Geneeskundige dienst - Oordeel - Administratief onderzoek - Overheid - Beslissing - Omvang

- Artt. 4, § 2, derde lid, en 19, eerste lid Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 8 en 9 KB 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

Il résulte de la genèse légale des articles 4, § 2, alinéa 3, et 19, alinéa 1er, de la loi du 3 juillet 1967 sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public, et des articles 8 et 9 l'arrêté royal du 24 janvier 1969 relatif à la réparation, en faveur de membres du personnel du secteur public, des dommages résultant des accidents du travail et des accidents survenus sur le chemin du travail, que la décision de Medex lie le ministre dans la mesure où elle reconnaît une invalidité permanente et qu'il ne peut qu'augmenter le pourcentage fixé; il s'ensuit que le tribunal du travail qui statue sur une contestation concernant le pourcentage d'invalidité permanente d'un membre du personnel d'une administration fédérale, comme prévu à l'article 19 de la loi du 3 juillet 1967, ne peut accorder un pourcentage d'invalidité permanente inférieur à celui à celui qui a été reconnu par Medex (1) (2) (3). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC. (2) Comp. Cass 7 mars 2016, RG S.15.0053.N, Pas. 2016, n° 162; Cass 7 février 2000, RG S.99.0122.N, Pas. 2000, n° 96. (3) Les articles 8 et 9 de l'arrêté royal du 24 janvier 1969, avant leur modification par l'arrêté royal du 8 mai 2014 portant détermination de la compétence de l'Administration de l'expertise médicale et modifiant certaines dispositions en matière d'accidents du travail dans le secteur public.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Secteur public. règles particulières - Membres du personnel - Secteur public - Réparation - Examen médical - Invalidité permanente - Pourcentage - Service médical - Appréciation - Examen administratif - Autorité - Décision - Etendue

- Art. 4, § 2, al. 3 et 19, al. 1er L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 8 et 9 A.R. du 24 janvier 1969

S.19.0048.F

14 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.7](#)

AC nr. ...

Artikel 67, § 1, Arbeidsovereenkomstenwet sluit niet uit dat een beding van proeftijd, op grond waarvan de partijen zich ervan kunnen verzekeren dat de bediende voldoet aan de vereisten van de bezoldigde functie die hem door de overeenkomst bij de werkgever wordt toegewezen, rechtsgeldig in de overeenkomst kan worden ingevoegd, zelfs al heeft de bediende bij zijn voorgaande werkgever dezelfde functie uitgeoefend (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 533. (2) De artikelen 67, § 1, en 82, § 2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet, vóór de opheffing ervan door de wet van 26 december 2013.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Proefbeding - Opeenvolgende werkgevers - Zelfde economische exploitatie-eenheid

- Art. 67, § 1 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Voor de toepassing van artikel 82, § 2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet wordt onder de bewoordingen "dezelfde werkgever" de economische exploitatie-eenheid verstaan waarvoor de arbeidsprestaties ononderbroken zijn geleverd, zelfs als deze is samengesteld uit onderscheiden rechtspersonen waarmee de bediende opeenvolgende arbeidsovereenkomsten zou hebben gesloten; die toepassing is beperkt tot de vaststelling van de opzeggingstermijn (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 533. (2) De artikelen 67, § 1, en 82, § 2, tweede lid, Arbeidsovereenkomstenwet, vóór de opheffing ervan door de wet van 26 december 2013.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Verjaring - Aanvang - Opeenvolgende werkgevers - Zelfde economische exploitatie-eenheid

- Art. 82, § 2, tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Arbeidsovereenkomst - Aanvang - Opeenvolgende werkgevers - Zelfde economische exploitatie-eenheid

- Art. 82, § 2, tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

L'article 67, § 1er, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail n'exclut pas qu'une clause d'essai, qui a pour but de permettre aux parties de s'assurer que l'employé convient aux fonctions que le contrat de travail lui attribue chez l'employeur, puisse être valablement stipulée alors que l'employé aurait exercé chez son précédent employeur des fonctions identiques (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Les articles 67, § 1er, et 82, § 2, alinéa 2, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail avant leur abrogation par la loi du 26 décembre 2013.

CONTRAT DE TRAVAIL - Clause d'essai - Employeurs successifs - Même unité économique d'exploitation

- Art. 67, § 1er L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

Pour l'application de l'article 82, § 2, alinéa 2, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, les termes de "même employeur" s'entendent de l'unité économique d'exploitation au service de laquelle les prestations de travail ont été continûment accomplies, lors même qu'elle serait composée de personnes juridiques distinctes avec lesquelles l'employé aurait conclu des contrats de travail successifs; cette application est limitée à la seule fixation du délai de préavis (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Les articles 67, § 1er, et 82, § 2, alinéa 2, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail avant leur abrogation par la loi du 26 décembre 2013.

CONTRAT DE TRAVAIL - Prescription - Point de départ - Employeurs successifs - Même unité économique d'exploitation

- Art. 82, § 2, al. 2 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Contrat de travail - Point de départ - Employeurs successifs - Même unité économique d'exploitation

- Art. 82, § 2, al. 2 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

S.19.0051.N

11 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200511.3N.4](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 1, 6°, 3, 1°, 14, §2, 19 Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel, de artikelen 1, 6°, 9 van het koninklijk besluit van 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding ten gunste van personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk en artikel 136, vierde, vijfde, zesde en zevende lid ZIV-wet volgt dat de in artikel 136, § 2, zesde lid, ZIV-wet bepaalde verplichtingen rusten op de in artikel 9 van het voormelde koninklijk besluit van 24 januari 1969 beoogde minister, dit is, met betrekking tot een personeelslid dat behoort tot een onderwijsinrichting die door de Vlaamse Gemeenschap wordt gesubsidieerd, de Vlaamse regering, die overeenkomstig artikel 14, § 2, Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel de instelling is die verplicht is de vergoedingen en renten die uit deze wet voortvloeien te betalen; hieruit volgt tevens dat de subrogatoire vordering die de verzekeringsinstelling in toepassing van artikel 136, § 2, vierde en zevende lid, ZIV-wet wil instellen, tegen de voormelde instelling moet worden gericht; de omstandigheid dat de renten, bijslagen en vergoedingen toegekend aan de personeelsleden van de gesubsidieerde onderwijsinrichtingen krachtens artikel 16 Arbeidsongevallenwet Overheidspersoneel ten laste van de Schatkist vallen, dat de renten, de verergeringsbijslagen en de overlijdensbijslagen krachtens artikel 27 KB Arbeidsongevallen Overheidspersoneel betaald worden door de Pensioendienst voor de Overheidssector en dat de kosten van dokter, chirurg, apotheker, verpleging, prothese en orthopedie krachtens artikel 25 KB Arbeidsongevallen Overheidspersoneel betaald worden door het Bestuur van de medische expertise, doet daaraan niet af (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

Il résulte de la lecture conjointe des articles 1er, 6°, 3, 1°, 14, § 2, 19 de la loi du 3 juillet 1967 sur la prévention ou la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public, des articles 1er, 6°, 9 de l'arrêté royal du 24 janvier 1969 relatif à la réparation, en faveur de membres du personnel du secteur public, des dommages résultant des accidents du travail et des accidents survenus sur le chemin du travail et de l'article 136, alinéas 4, 5, 6 et 7 de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, que les obligations visées à l'article 136, § 2, alinéa 6, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités incombent au ministre visé à l'article 9 dudit arrêté royal du 24 janvier 1969 relatif à la réparation, en faveur de membres du personnel du secteur public, des dommages résultant des accidents du travail et des accidents survenus sur le chemin du travail, c'est-à-dire, en ce qui concerne un membre du personnel appartenant à un établissement d'enseignement subventionné par la Communauté flamande, au Gouvernement flamand qui, conformément à l'article 14, § 2, de ladite loi du 3 juillet 1967, est l'institution qui reste tenue du paiement des indemnités et rentes résultant de cette loi; la circonstance que les rentes, allocations et indemnités accordées aux membres du personnel des établissements d'enseignement subventionnés en vertu de l'article 16 de ladite loi du 3 juillet 1967 sont à charge du Trésor public, que les rentes, les allocations d'aggravation et les allocations de décès sont payées par le Service des Pensions du Secteur public en vertu de l'article 27 dudit arrêté royal du 24 janvier 1969 et que les frais médicaux, chirurgicaux, pharmaceutiques, hospitaliers, de prothèse et d'orthopédie sont payés par l'Administration de l'expertise médicale en vertu de l'article 25 dudit arrêté royal du 24 janvier 1969, n'y change rien (1). (1) Voir les concl. contraires du MP, publiées à leur date dans AC.

Personneelsleden - Overheidssector - Schadevergoeding - Gesubsidieerde onderwijsinrichtingen - Verplichtingen ZIV-wet - Bevoegde minister - Subrogatoire vordering

- Artt. 1, 6°, 3, 1°, 14, §2, 16 en 19 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 1, 6°, 9, 25 en 27 KB 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Verzekeringsinstelling - Prestaties - Arbeidsongeval - Overheidssector - Schadevergoeding - Gesubsidieerde onderwijsinrichtingen - Verplichtingen ZIV-wet - Bevoegde minister - Subrogatoire vordering

- Artt. 1, 6°, 3, 1°, 14, §2, 16 en 19 Wet van 3 juli 1967 betreffende (de preventie van of) de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector

- Artt. 1, 6°, 9, 25 en 27 KB 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

- Art. 136, § 2 Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

Membres du personnel - Secteur public - Réparation - Établissements d'enseignement subventionnés - Obligations prévues par la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994 - Ministre compétent - Action subrogatoire

- Art. 1er, 6°, 3, 1°, 14, § 2, 16 et 19 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 1er, 6°, 9, 25 et 27 A.R. du 24 janvier 1969

- Art. 136, § 2 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

ASSURANCE MALADIE/INVALIDITE - Généralités - Organisme assureur - Prestations - Accident du travail - Secteur public - Réparation - Établissements d'enseignement subventionnés - Obligations prévues par la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994 - Ministre compétent - Action subrogatoire

- Art. 1er, 6°, 3, 1°, 14, § 2, 16 et 19 L. du 3 juillet 1967 sur (la prévention ou) la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public

- Art. 1er, 6°, 9, 25 et 27 A.R. du 24 janvier 1969

- Art. 136, § 2 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

S.19.0055.N

15 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200615.3N.5](#)

AC nr. ...

Artikel 2244, § 2, Burgerlijk Wetboek verleent slechts verjaringsstuitende werking aan een buitengerechtigde ingebrekestelling indien voldaan is aan alle strikte voorwaarden die in deze wetsbepaling zijn bepaald; een ingebrekestelling bij aangetekende brief zonder ontvangstbewijs, ook al zou blijken dat de zending de geadresseerde heeft bereikt, voldoet niet aan die voorwaarden en heeft bijgevolg geen stuitende werking.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Aangetekende zending - Voorwaarden

L'article 2244, § 2, du Code civil n'attribue un effet interruptif à une mise en demeure extracontractuelle que si les conditions strictes prévues dans cette disposition légale sont toutes remplies; une mise en demeure par courrier recommandé sans accusé de réception, quand bien même l'envoi aurait atteint le destinataire, ne répond pas à ces conditions et n'a, en conséquence, aucun effet interruptif.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Envoi recommandé - Conditions

S.19.0065.F

16 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.5](#)

AC nr. ...

De borg gaat in regel geen verbintenissen aan ten aanzien van een derde partij bij de borgstellingsovereenkomst, maar enkel ten aanzien van de schuldeiser (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 698.

BORGTOCHT - Borgstelling - Omvang - Schuldeiser - Derde

- Artt. 1165 en 2011 (oud) Oud Burgerlijk Wetboek

La caution ne s'oblige pas, en règle, à l'égard d'un tiers au contrat de cautionnement, mais uniquement à l'égard du créancier (1). (1) Voir les concl. du MP.

CAUTIONNEMENT - Caution - Etendue - Créancier - Tiers

- Art. 1165 et 2011 (ancien) Ancien Code civil

Het arrest dat vaststelt dat een vennootschap werd opgericht, dat deze vennootschap de verbintenis heeft overgenomen en dat vervolgens oordeelt dat een persoon die optreedt voor de vennootschap in oprichting persoonlijk samen met de vennootschap aansprakelijk is voor de overnameverbintenis, schendt artikel 60 Wetboek van Vennootschappen (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 698. (2) Artikel 60 Wetboek van Vennootschappen, zoals van toepassing vóór de opheffing door de wet van 23 mars 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Algemeen - Vennootschap in oprichting - Verbintenis - Overname van de verbintenis door de vennootschap

Viola l'article 60 du Code des sociétés, l'arrêt qui, après avoir constaté qu'une société a été constituée et a repris l'engagement, décide qu'une personne agissant pour la société en formation est personnellement tenu aux côtés de cette société de l'engagement repris (1)(2). (1) Voir les concl. du MP. (2) L' article 60 Code de sociétés avant abrogation par la loi du 23 mars 2019 introduisant le Code des sociétés et des associations et portant des dispositions diverses.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Généralités - Société en formation - Engagement - Reprise de l'engagement par la société

Uit artikel 147, § 1, 1°, 2°, 4° en 5°, Uitvoeringsbesluit ZIV-wet blijkt dat de verstrekkingen die in een centrum voor dagverzorging worden verleend en die aanleiding geven tot de betaling van het in artikel 1, 1°, van het ministerieel besluit van 22 juni 2000 tot vaststelling van de tegemoetkoming bedoeld in artikel 37, §12, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, in de centra voor dagverzorging, bedoelde forfait ruimer zijn dan de hulp van derden in de zin van artikel 24, vierde lid, Arbeidsongevallenwet en geneeskundige, heelkundige, farmaceutische en verplegingszorgen in de zin van artikel 28 van die wet omvatten; geen enkele wetsbepaling verbiedt de cumulatie van de bijkomende vergoeding waarin door voornoemd artikel 24, vierde lid, wordt voorzien en het litigieus forfait (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Cumulatie en verbod - Vergoeding voor hulp van derden - Dagverzorgingscentra - Dagforfait - Cumulatie

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Allerlei - Arbeidsongeval - Vergoeding voor hulp van derden - Dagverzorgingscentra - Dagforfait - Cumulatie

Il ressort de l'article 147, § 1er, 1°, 2°, 4° et 5°, de l'arrêté royal du 3 juillet 1996 portant exécution de la loi relative à l'assurance obligatoire de soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, que les prestations qui sont fournies dans un centre de soins de jour et qui donnent lieu au paiement du forfait visé à l'article 1er, 1°, de l'arrêté ministériel du 22 juin 2000 fixant l'intervention visée à l'article 37, § 12, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, dans les centres de soins de jour sont plus larges que l'assistance d'une tierce personne au sens de l'article 24, alinéa 4, de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail et englobent les soins médicaux, chirurgicaux, pharmaceutiques et hospitaliers au sens de l'article 28 de cette loi; aucune disposition légale n'interdit le cumul de l'allocation complémentaire prévue par l'article 24, alinéa 4, précité, et le forfait litigieux (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Cumul et interdiction - Allocation pour assistance d'une tierce personne - Centres de soins de jour - Forfait journalier - Cumul

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Divers - Accident du travail - Allocation pour assistance d'une tierce personne - Centres de soins de jour - Forfait journalier - Cumul

S.19.0075.F

4 mei 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200504.3F.11](#)

AC nr. ...

De eenzijdige beëindiging van de arbeidsovereenkomst die voor onbepaalde tijd is gesloten, zoals bepaald in artikel 37 Arbeidsovereenkomstenwet, heeft het onmiddellijke tenietgaan van die overeenkomst tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 265.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Overeenkomst van onbepaalde duur - Eenzijdige beëindiging - Uitwerking

La résiliation unilatérale du contrat de travail conclu pour une durée indéterminée, prévue par l'article 37 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, entraîne l'extinction immédiate de ce contrat (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Contrat à durée indéterminée - Résiliation unilatérale - Effet

Artikel 1142 Burgerlijk Wetboek, luidens hetwelk iedere verbintenis om iets te doen wordt opgelost in schadevergoeding ingeval de schuldenaar de verbintenis niet nakomt, sluit niet uit dat de uitvoering in natura de normale wijze van gedwongen uitvoering is van de verbintenissen om iets te doen wanneer een dergelijke uitvoering nog steeds mogelijk is; het tenietgaan van de overeenkomst verhindert de toepassing van die bepaling niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 265.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Tenietgaan van de overeenkomst - Uitvoering in natura

Inzake arbeidsovereenkomsten verhindert het tenietgaan ervan de uitvoering, in natura, niet van de door de werkgever in de arbeidsovereenkomst aangegane verbintenis om de werknemer aan de Belgische sociale zekerheid te onderwerpen en aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid de socialezekerheidsbijdragen te betalen die berekend worden op het loon dat aan de werknemer is verschuldigd voor de aan het einde van de overeenkomst voorafgaande periode (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 265.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Verplichtingen - Verplichting van de werkgever - Onderwerping van de werknemer aan de Belgische sociale zekerheid - Verzuim - Tenietgaan van de overeenkomst - Uitvoering in natura

L'article 1142 du Code civil, aux termes duquel toute obligation de faire se résout en dommages et intérêts, en cas d'inexécution de la part du débiteur, n'exclut pas que l'exécution en nature constitue le mode normal d'exécution forcée des obligations de faire lorsque celle-ci demeure possible; l'extinction du contrat ne fait pas obstacle à l'application de cette disposition (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Extinction du contrat - Exécution en nature

S'agissant d'un contrat de travail, son extinction ne rend pas impossible l'exécution, en nature, de l'obligation, souscrite par l'employeur dans le contrat de travail, d'assujettir le travailleur à la sécurité sociale belge et de payer à l'Office national de sécurité sociale les cotisations sociales calculées sur la rémunération due au travailleur pour la période qui précède la fin du contrat (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Obligations - Obligation de l'employeur - Assujettissement à la sécurité sociale belge du travailleur salarié - Omission - Extinction du contrat - Exécution en nature

S.19.0092.F

14 september 2020 [ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200914.3F.8](#)

AC nr. ...

In geval van herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid eindigen de onbeschikbaarheid van het vermogen van de schuldenaar en de schorsing van de gevolgen van de zakelijke zekerheden en van de voorrechten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 534.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Toelaatbaarheid - Herroeping - Verdeling van de beschikbare bedragen - Zakelijke zekerheden en voorrechten

- Art. 1675/15, § 2/1 en 3 Gerechtelijk Wetboek

En cas de révocation de la décision d'admissibilité, l'indisponibilité du patrimoine du débiteur et la suspension de l'effet des sûretés réelles et des privilèges prennent fin (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Admissibilité - Révocation - Partage des sommes disponibles - Sécurité réelles et privilèges

- Art. 1675/15, § 2/1 et 3 Code judiciaire

De op de bemiddelingsrekening beschikbare bedragen moeten worden verdeeld onder alle schuldeisers van de schuldenaar, ongeacht of hun vordering is ontstaan vóór of na de toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling, waarbij rekening moet worden gehouden met de wettelijke of overeengekomen redenen van voorrang en met de rang van de bevoorrechte schuldeisers (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 534.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Toelaatbaarheid - Herroeping - Bemiddelingsrekening - Beschikbare bedragen - Verdeling - Wijze

- Artt. 1675/7, § 1, eerste, tweede en derde lid, en § 2, en 1675/12, § 2/1 en 3 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 8 en 14 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheeken. - Hypotheekwet

Le partage des sommes disponibles sur le compte de la médiation doit être effectué entre tous les créanciers du débiteur, que leur créance soit née avant ou après l'admissibilité au règlement collectif de dettes, et en tenant compte des causes légales ou conventionnelles de préférence ainsi que du rang entre les créanciers privilégiés (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Admissibilité - Révocation - Compte de la médiation - Sommes disponibles - Partage - Mode

- Art. 1675/7, § 1er, al. 1er, 2 et 3, et § 2, et 1675/15, § 2/1 et 3 Code judiciaire

- Art. 8 et 14 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèques. Loi hypothécaire

S.20.0002.F

22 juni 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200622.3F.9](#)

AC nr. ...

Artikel 100, § 1, eerste lid, ZIV-wet vereist dat de werknemer heeft beschikt over een vermogen tot verdienen hoger dan een derde dan dat van de referentiepersoon, hetwelk door het intreden of het verergeren van letsels of functionele stoornissen, ten gevolge waarvan hij alle werkzaamheid heeft onderbroken, is verminderd in de mate voorgeschreven door die bepaling (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2020, nr. 434.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Arbeidsongeschiktheid - Arbeidsongeschiktheid - Erkenning - Begrip - Voorafgaande voorwaarde

L'article 100, § 1er, alinéa 1er, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, requiert que le travailleur ait disposé d'une capacité de gain supérieure au tiers de celle de la personne de référence, dont la survenance ou l'aggravation des lésions ou troubles fonctionnels ensuite desquels il cesse toute activité entraîne la réduction dans la mesure qu'elle prescrit (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance indemnités - Incapacité de travail - Reconnaissance - Notion - Condition préalable

S.20.0004.F

12 oktober 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201012.3F.4](#)

AC nr. ...

De administratieve beslissing tot terugvordering van onverschuldigd betaalde bedragen moet het totale bedrag van die onverschuldigd betaalde bedragen vermelden; overeenkomstig artikel 15, tweede lid, Wet Handvest Sociaal Verzekerde begint de beroepstermijn niet te lopen indien die vermelding niet in de beslissing is vervat; de niet-vermelding ontzegt het gerecht dat over het rechtsmiddel uitspraak doet, evenwel het recht niet die beslissing te bevestigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 625.

La décision administrative de récupération de l'indu doit indiquer le montant total de cet indu; si la décision ne contient pas cette mention, conformément à l'article 15, alinéa 2, de la Charte de l'assuré social, le délai de recours ne commence pas à courir; le défaut de la mention ne prive pas la juridiction statuant sur le recours de la possibilité de confirmer cette décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Administratieve beslissing - Vermelding van het bedrag - Verplichting - Gebrek aan vermelding

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Récupération de l'indu - Décision administrative - Mention du montant - Obligation - Défaut

De verplichting om het bedrag van de terugvordering ter kennis te brengen van de werkloze en van de uitbetalingsinstelling berust bij de directeur of bij de personen die door de gewestelijke overheden zijn aangesteld om de administratieve beslissing over het recht op uitkering te nemen, en niet bij de bevoegde rechtsmacht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 625.

L'obligation de notifier le montant de la récupération au chômeur et à l'organisme de paiement incombe au directeur ou aux personnes désignées par les autorités régionales pour prendre la décision administrative sur le droit aux allocations, et non à la juridiction compétente (1). (1) Voir les concl. du MP.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Administratieve beslissing - Vermelding van het bedrag - Kennisgeving - Bevoegde overheid

TRIBUNAUDX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Chômage - Droit aux allocations de chômage - Récupération de l'indu - Décision administrative - Mention du montant - Notification - Autorité compétente

- Art. 170, eerste lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Art. 170, al. 1er A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

S.20.0039.F

16 november 2020

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201116.3F.1](#)

AC nr. ...

De dagvaarding waardoor de zaak wordt aanhangig gemaakt bij de rechter op verwijzing is geen gedinginleidende akte, maar een akte die strekt tot voortzetting van het geding dat werd gevoerd voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd en de behandeling van de zaak voor en na cassatie, in dezelfde aanleg, vormt slechts één enkele aanleg (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 699. (2) Wanneer in burgerlijke zaken een beslissing wordt vernietigd omdat ze op onwettige wijze voor dezelfde aanleg twee rechtsplegingsvergoedingen toekent aan een partij, wordt de zaak verwezen naar de bodemrechter opdat deze uitspraak zou doen over de enige rechtsplegingsvergoeding voor die aanleg. H.V.

La citation par laquelle est saisi le juge de renvoi ne constitue pas un acte introductif d'instance mais un acte tendant à la poursuite de l'instance mue devant le juge dont la décision a été cassée, l'instruction de la cause avant et après cassation ne constitue, au même degré de juridiction, qu'une seule instance (1)(2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Lorsque en matière civile, une décision est cassée parce qu'elle a illégalement accordé à une partie deux indemnités de procédure pour une même instance, la cause est renvoyé au juge du fond pour qu'il soit statué sur l'unique indemnité de procédure pour cette instance. H.V.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Verwijzing na cassatie

- Art. 1110, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 1110, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

INDEMNITE DE PROCEDURE - Renvoi après cassation

- Art. 1110, al. 1er et 2 Code judiciaire

RENOI APRES CASSATION - Matière civile - Indemnité de procédure

- Art. 1110, al. 1er et 2 Code judiciaire